DEMOSTHENIS
ET
AESCHINIS,
Principum Græciæ Oratorum
OPERA,

CVM VTRIVSQVE AVTORIS VITA, ET VLPIANI Commentariis, ex poſtrema recognitione GRÆCOLATINA ſex codicum tam impreſſorum, quàm manuſcriptorum, à mendis repurgata, doctiſſimíſque notis illuſtrata,

Per HIERONYMVM VVOLFIVM Oetingenſem, vtriuſque linguæ in Auguſtana Schola olim profeſſorem.

M.gr de Beauvau archevêque de Narbonne

AVRELIÆ ALLOBROGVM
Excudebat Petrus de la Rouiere,
CIↃ DC VII.

AD NOBILES ET MAGNIFICOS VIROS, VIRTVTE ET AVTORITATE PRÆSTANTES, HAINRICVM RECKLINGERVM CHRISTOPHORVM PEITINGERVM DVVMVIROS: ET AD *Conſules ac Senatum inclytæ Auguſtanæ Reipublicæ: dominos ac patronos ſumma obſeruantia colendos, Hieronymi VVolfij in Demoſthenem & Aeſchinem Græcolatinos, præfatio.*

SI tanta eſſet in me ſapientis eloquentiæ facultas, viri ampliſſimi, domini & patroni colendi, quantum ſtudij & laboris ab ineunte ætate in hunc vſque diem conferre in eam rem nunquã deſtiti: nihil prius mihi eſſet, aut magis ex officio meo, quàm veſtram erga me beneficentiã celebrare, & iuſtis efferre laudibus cùm vos, tũ Rempublicam veſtram. Nunc, cum ſapientia Dei donum ſit: & oratores, vt & poëtę, non tam fiant, quàm naſcantur: meo me (vt prudenter Horatius præcepit) modulo ac pede metiens, nihil tale conari audeo: cùm præſertim veſtra vrbs, toto terrarum orbe celebris neque meis, neque cuiuſquam alterius præconiis egeat: & vos pro veſtra ſapientia, omnem officij fructum, ipſum officium præclarè iudicetis. Illud tantùm dico, veſtra liberalitate & munificentia, id mihi contigiſſe, quod ab ineunte ætate, præ aliis rebus omnibus, in votis ſemper habui, ocium philoſophicum: in quo nec honeſta deeſſet, & publicè, vt ſpero, vtilis augendæ ornandæque illuſtris Bibliothecæ veſtræ & ſcholæ (in quam non exiguos ſumptus facitis) pro virili mea tuendæ & adiutandæ, occupatio: neque calamo & ſcriptis complures per Europam ſtudioſos adoleſcentes erudiendi occaſio. Multa ſunt egregia veſtræ ciuitatis ornamenta: Reſpublica æquiſſimè & prudentiſſimè conſtituta: publica priuatáque magnificentia, hoſpitalitas, vrbanitas, beneficentia in ciues tenuiores: de omnibus bene merendi ſtudium, lædendi neminem, niſi vis propulſanda ſit: contra quam & mœnibus, & auxiliis, & commeatu, & omni armorum genere, ita muniti eſtis, vt neque laceſſatis quenquam, & nihil magis quàm pacem, concordiam, tranquillitatem, bonorum omnium amicitiam votis ac precibus à Deo Opt. Max. expetatis. Quæ tametſi excellunt, & magis incurrunt in cuiuſvis generis hominum oculos & ſenſus: tamen eruditi viri, & omnia vero iudicio ponderantes, illud non in minimis veſtris laudibus ponunt: quòd, vt olim Athenæ, Alexandria, Tarſus, Berytus: & noſtra ætate, Bononia, Lutetia, Argentina, complures aliæ illuſtres ciuita-

tes, Musis etiam & Gratiis, hoc est studiosis & doctis hominibus in vestra, verè augusta vrbe, non hospitium modò, sed domicilium etiam esse voluistis. Etsi autem non ignoro, conqueri multos, neque fortassis absque causa, tum de moribus doctorum quorundam minus probatis: tum scribendorum librorum nullum esse finem: quorum plerique nihil nisi aut ingenia occupent, rebus melioribus vacatura: aut Rempublicam Christianam, alioqui rerum suarum satagentem, magis etiam perturbent: mihi tamen de me dicere neque necesse est, neque decorum, vigesimum iam annum in hac vrbe, sine cuiusquam, vt opinor, boni viri vlla querela degenti: & mearum scriptionum hactenus longè aliam fuisse rationem, omnibus doctis candidéque iudicantibus perspectum & exploratum esse, confido. Neque enim mea somnia chartis illeui: neque rixarum aut turbarum quicquam dedi: neque insanabile scribendi cacoëthes (quod tenere multos, in eorúmque ægro corde senescere Satyricus queritur) impetu quodam animi temerario atque cæco, secutus sum: sed in conuertendis & declarandis vetustis autoribus, seculorum omnium & nationum consensu approbatis, sedulò, nec sine successu mediocri (quem, vti par est, diuinæ benignitati acceptum refero) elaboraui. Id quod toties repetitæ in Germania, Gallia, Italia lucubrationum mearum editiones testari poterunt. Modus fortassis à me desiderari queat, & ignoratio tollendi manum de tabula, & superuacanea mei ipsius nocturnis diurnísq; laboribus afflictatio reprehendi: cum & ætas & valetudo mea, quietem potius atque ocium postularent. Vtinam verò non quidem ea essem ferrea & corporis & animi patientia, quæ Catoni Censorio tribuitur, rarissimíque exempli est: sed illa tantùm vel animi constantia & tolerantia, vel vigore mentis atque ingenij vi, qua plerique olim & Græcorum & Romanorum proceres claruerunt: qui, quæ hominibus studiosis atque doctis, nostra ætate, grauis & laboriosa videtur occupatio, siue curandæ rei familiaris, siue lectionis atque scriptionis: eam illi animorum leuationem atque oblectationẽ iudicarunt. Quod ita esse, Xenophontis, Tucydidis, Lycurgi, M. Terentij, Varronis, C. Iulij Cęsaris, Ciceronis, Silij Italici, Boëtij monumenta, & complurium aliorum exempla, testantur tum enim illi se occupatos esse, & negotiis implicatos putabant, cum aut amicos & clientes suos defendebant, aut consiliis atque armis Rempublicam tuebantur. Mea verò, non eò tantùm, quòd mihi vires quidem corporis exiguæ, ac propè nullæ ingenium verò tenue atque infirmum contigit, longè alia ratio est: sed ob illud etiam, quòd illis, patrio sermone scribentibus, in procliui atque expedita fuerunt omnia: cum nos, peregrinis linguis, è mutis præceptoribus, cognoscendis, non paruam ætatis partem consumere necesse habeamus. Itaque non recreandi animi ergò, leuandíve tædij causa, me scriptitare: sed quia facere aliter, salua (quantulacunque illa est) existimatione mea, nequeo: & quas sustineo ærumnas, penè Herculeas videri mihi, séque mea plurimùm me deceptum esse, ingenuè confiteor. Nam cum annis abhinc quatuor & viginti, non tam mea voluntas, quàm inexpectata quædam calamitas, & rerum meliorum spes, in typographicum pistrinum me coniecisset: parui temporis molestia perpetuam studiis meis securè perfruendi facultatem me redempturum opinabar. Verùm quantò aliter euenerit: nemo ignorat, qui aut bibliothecam vestram inspicit, qua meas lucubrationes dignati estis, aut bibliopolia scrutatur. Neque verò hæc gloriandi causa scribo (quo quid ineptius?) aut ignoratione tenuitatis

meæ

meæ(quod enim difficile eſſe putatur,noſſe ſeſe, vtcunque didici: ſtudui certè quidem) ſed vt fortunam meam narrem, quæ per labores non tam iucundos & lucroſos,quàm neceſſarios & ineuitabiles, ad id ætatis & valetudinis me, nihil tale cogitantem,prouexit,vt,cùm maximè philoſophandum eſſet, philoſophari parum liceat, aut etiam libeat. Neque verò ego ſolus is ſum, quem bonæ ſuæ rationes fefellerint: ſed ſiue fruſtratio ſiue calamitas hæc cum multis mihi eſt communis, me longè ſapientioribus. Demoſthenes Pæanienſis (cuius eloquentia quæ ſine ſingulari prudentia & eximia virtute ſuum tueri nomen haudquaquam poteſt)quondam per Europam & Aſiam celebrata fuit: & nunc etiam omnibus omnium nationum eruditis admirationi eſt, dum ſuos Athenienſes,ignauia & luxu eneruatos,ad recuperandum Græciæ principatum, quem ad annos LXX. tenuerant, primùm clade Helleſpontiaca vnà cum libertate amiſſum: deinde Cononis induſtria receptum, nec multò pòſt à Philippo Macedone callidè interceptum,excitare ſtudet:inter alia, hoc quoque argumento vtitur: quemadmodum ipſi eos ciues ſuos, qui Rempublicam ſemel gerendam ſuſceperint, in ocium ſe conferre vbi voluerint, non patiantur: ſic & ipſis, qui totius Græciæ patronos ſe profeſſi fuerint, ab eâdem adminiſtranda, defendenda atque ornanda recedere, ſuúmque negocium agere, eſſe nefas. Conſimile quiddam (etſi in magna diſſimilitudine) viri ornatiſſimi, domini & patroni colendi, & ipſi mihi accidiſſe videtur: vt ſemel Græcis Oratoribus,Philoſophis,Aſtrologis,Hiſtoricis ad interpretãdũ ſuſceptis in ea prouincia,neque ſpe quæſtus(qui aut nullus eſt,aut certè non tantus,vt vel extremæ notæ quiſpiã notarius eãdẽ mercede illos deſcribẽdos ſuſciperet) neq; gloriolæ cupiditate,inſtar Crocodili ſe perſequẽtes fugiẽtis,fugiẽtes perſequẽtis: ſed fatali quadam ſiue neceſſitate,ſiue calamitate,penè conſenuerim:& vix hoc demum anno ab Athenienſi Republica(quæ peculiares olim ſeruos habuit, quos δημοσίους vocabant)velut in libertatem aſſertus exiſtimari queam. Et quidem graui certamine defunctus, bellum difficile ac diuturnum confeciſſe mihi videor, qui Demoſthenem, Æſchinem, Vlpianum Rhetorem, cæteróſque his adiunctos autores, ita emendatos, declaratos, illuſtratos & exornatos (quantum in me quidem fuit) exhibuerim, vt obtrectatores atque inuidos meos hortari non dubitem, vt, ſi hæc mea non probant, ipſi proferant meliora. Qui etſi non pauci neque parum moleſti mihi fuerunt: tamen, ſi cum iis comparentur, qui bene de me ſentiunt, méque & mea magnifaciunt & amant: facilè, vt opinor, apparebit, & maiorem & meliorem partem ſtare à nobis: eáque inter hos & illos exiſtet proportio, quam apud Homerum Agamemnon Troianorum & Græcorum eſſe affirmat:vt,ſi Græci in decurias conuiuiorum deſcribantur,& ſingulis decuriis ſinguli Troiani miniſtri aſſignentur, complures decuriæ propter illorum paucitatem horum multitudinem,ſint pincerna carituræ. Neque vlli eorum, qui me reprehendunt & exagitant, non modò nihil elegantius & ſplendidius:ſed(in eodem quidem ſcribendi genere) nihil prorſus intra quinque totas olympiadas, longiſſimum, in vitæ humanæ breuitate, ſpacium, ediderunt. Vt igitur illi verbis aſperioribus me accuſant & vituperant:ita factis fide dignioribus & abſoluunt & laudant:& publicè quaſi proclamant,ſuis calumniis non habendam eſſe fidem, neque condemnandum aut contemnendum eſſe quenquam, niſi cauſa percognita & ſatis explorata. Interim verò me per annos complures hoc opus ita noctes diéſque occupa-

uit, vt non multò ſuauiorem vitam egerim, quàm ij, quos Dionyſius tyrannus in Latomias coniiciebat: ita certè quidem defatigauit: vt qui mihi poſt annorum XL ſeruitutem, ocium mediocre, quod veſtra munificentia mihi fecit, honeſtóque ſtipendio decreto, hæc elaborandi poteſtatem & facultatem dedit, inuiderit: omnes ſe Zoilos, omnes Momos, maledicentia & obtrectandi libidine ſuperare fateatur. Cæterùm hæc qualia & quantulacunque ſunt, non tam mea vobis, ampliſſimi viri, offero, quàm veſtra vobis reſtituo. Nunquam enim conari ea potuiſſem, niſi veſtra benignitas, tanquam ſalutare quoddam ſidus, mihi affulſiſſet. Neque verò vel primus huius operis patronus, in cuius id nomine iam tertiùm apparuit, vel quiſquam alius, leuitatis arguere me poterit. Nam cùm ille in prædia ſua ſe recepturus, me quaſi emancipatum è familia, veſtræ fidei & liberalitati commiſiſſet: vnà mecum etiam ea vobis tradidit, quæ Muſæ meæ ſub veſtro patrocinio effeciſſent. Deinde ita prodit Demoſthenes (modò operæ typographicæ non de integro deformarint ea, quæ ego ſummo labore expoliui. longè à prælo abſum, & aliàs alios codices & chartas typographo miſi) ſic igitur inquam (quod quidem in me fuit) ſe ſpectandum Demoſthenes cum non aſpernando comitatu præbet,

IAM POSITIS NOVVS EXVVIIS NITIDVSQVE IVVENTA,

& tot auctus acceſſionibus: vt eundem eſſe, vix quiſquam agnoſcat. Hoc quidem affirmare auſim, maiore moleſtia, penè vnius orationis recognitionem mihi conſtitiſſe, quàm totam primam interpretationem ſiue, aut iam vrgens, aut certè aduentans ſenectus, laboris ſenſu nunc magis afficitur: quem tum iuuentutis vigor leuabat: ſiue aliud eſt, quicquid in mentem inciderit, æſtu quodam animi effundere: aliud ſcribere meditata, & ſingula penè verba, quaſi ſtatéra aurificis expendere atque examinare. Neque tamen (quod ſæpe teſtatus ſum, & nunc poſtremò teſtatum eſſe volo) Demoſthenicam eloquentiam expreſſiſſe me confido: qui & autoritate ſua caret (quæ quantum in dicendo valeat, quis neſcit?) neque Lectores ita attentos habere poteſt, qui ſua nihil intereſſe cenſent ea, quæ ſcripta ſunt, vt fuerunt auditores, quorum & dignitas & ſalus agebatur: elocutione item & actione deſtituitur (cui & primas ille & ſecundas & tertias dedit) ſed inuentionem & collocationem tam rerum, quàm verborũ appendere, fide optima, & perſpicuo puróque orationis genere repræſentare, ſum conatus. Quæ & ipſa in ſua natiua lingua multò ſunt & magis propria, & ſignificantiora, & iucundiora, & illuſtriora: eáque de cauſa interpretationi meæ Græcum archetypon eſt additum: quo huius ornatiſſimæ & copioſiſſimæ linguæ vel periti vel ſtudioſi fruantur. Nec tamen illud ipſum qui legent, ita miraturi ſunt Demoſthenem (id quod Æſchines, ęmulus & aduerſarius eius dixiſſe fertur) vt ſi ipſum audiſſent. Quantò alia res fuit, cùm M. Tullius Conſul, purpuratus, in ſella curuli cum maieſtate aſſidens, ab omnibus bonis pater patriæ, & quaſi alter vrbis conditor habitus, ſolicitudinem de republica ſummam, ſalutis verò ſuæ propè neglectum præ ſe ferens, in ſummo orbis terrarum concilio (qui non tam ſenatorum, quàm regum conſeſſus videri potuit) omnium oculis atque animis in ipſum intentis, conſilium, auxilium, in incolumitatem ab eo expetentium, contra coniuratos maxima ſuauiſſimáque voce, cum ſingulari dignitate actionis, motúque & geſtu corporis totius decentiſſimo, perorauit quàm cum eadem illa oratio nunc vel tacitè ab ocioſo quopiam & ſecuro percurritur: vel à rhetorculo, adeò nullum animi motum & dolorem adhibente,

vt etiam

vt etiam ſententias, earúmque circumſcriptiones, vel ex imbecillitate ſpiritus, vel ob artis pronunciandi inſcientiam diuellat atque diſperdat, ſine vlla varietate pro ſuggeſto recitatur? Neque verò vobis, viri ampliſſimi, qui plerique in Italia, Hiſpania, Gallia, partim ſtudiorum cauſa, partim ob grauiſſima & publica & priuata negotia verſati, homines eloquentes, & ſacros oratores concionantes audiuiſtis, vlla tali conſideratione & fictione eſt opus: ipſi recordamini, vt illi ſoleant non mulierculas tantùm, rudémque plebeculã permouere: ſed homines etiam graues & conſtantes omni varietate affectuum agitare: nunc excutere lacrymas: nunc eaſdem quaſi abſtergere: modò iram extimulare: mox placare iratos, & flectere ad commiſerationem: iam deprimere ad inferos: paulò pòſt velut extra ſeſe raptos ſupra nubes attollere: vt in paradiſo, & illuſtriſſimo ſummi cœli amphitheatro, incredibili geſtientis animi lætitia & exultatione verſari ſibi videantur. Sed ad Græcum archetypon redeo: in cuius mendis ſi non tollendis, at minuendis, aut ſaltem iudicandis, quid iam olim præſtiterim, doctis non eſt ignotum: & tamẽ eiuſmodi id fuit, vt pro laude ingenij ac diligentiæ, temeritatis in diuinãdo, & corruptelæ crimen mihi à nonnullis, improbioribúſve ne an ſtultioribus dicam, neſcio? impingeretur. Nunc verò xv. codicum inter ſe collatio, id quoque crimẽ diluit, cõiecturis meis pleriſque ſcriptura vetere comprobatis: & iis, quæ ſiue librariorum incuria prætermiſſa, ſiue codicum mutilatione deleta, nullius ingenio addi poterant, completis. Et tamen illi quoque tot, támque vetuſti codices, nonnullis locis parum auxilij tulerunt: quæ loca mihi pleraque plana & aperta fecit meum quoddam diuinationis genus. Quod cuiuſmodi ſit, quæritis? Neque Delphici tripodis ſimile, neque auſpiciorum & auguriorum, neque aliarum ſiue ſuperſtitionum, ſiue obſeruationum veterum, ſed ſimplex & naturale: & nemini docto & ſagaci ingenio prædito, negatum. Quod igitur illud eſt? Artis Grammaticæ cognitio accurata, multa & diligens optimorum ſcriptorum lectio, quorum alij alios declarant: ſtyli autoris obſeruatio: animus in ſententias non minus, ac penè magis etiam quàm in verba intentus: eorum, quæ antecedunt & ſequũtur, inter ſe comparatio: ea denique perſuaſio, quicquid vel in verbis abſonum, vel in ſenſis frigidum appareat, id non à viris diligentiſſimis, prudentiſſimis, diſertiſſimis ſcriptum: ſed à negligentibus, imperitis, temerariis librariis eſſe deprauatum. Habeo etiam animo meo conſignatas notas quaſdam, & ex animaduerſione variæ ſcripturæ quaſi veſtigia impreſſa, quæ illos in errorem duxiſſe videantur. Qua de re alibi egi vberius. Nunc ad manuſcriptos codices redeo: inter quos is, quem veſtra bibliotheca ſuppeditauit, antiquiſſimus, & in pleriſque optimæ fidei, ſic excelluit, vt principatum ſibi meritò vendicet. Quò minus autẽ vſus illo iam pridem fuerim: minutæ & exoletæ literæ, quas, nec ſpeculis adhibitis, perſpicere potui, obſtiterũt. Tandẽ in mentẽ venit M. Simonis Fabricij, mei collegę, viri doctiſſimi, & in Græcis literis exercitatiſſimi: quẽ, cũ acie oculorũ nõ minus, quàm ingenij acumine pollere ſcirẽ: rogaui, vt periculũ faceret, nũquid ex illo fructus capere poſſemus? In quo ille, ꝓ noſtra neceſſitudine alacriter morẽ mihi geſſit, ſuſceptóq. negotio, tãtũ volumẽ celeritate mirabili pellegit, & ſingulari ſagacitate oẽs varietates deprehẽdit, notauit, excerpſit, marginib. impreſſi codicis aſcripſit, additis etiã ſcholiis, quæ nõ ingrata, neq. inutilia τοῖς φιλέλλησι fore ſpero. Qui vnà mecũ tã illius induſtriæ, q̃ veſtræ beneficentiæ ſe debere fatebuntur. Erat hîc aliquid dicendũ de laudib. Demoſthenis: niſi is & ipſe lectori ſui

ſtudioſo abundè ſe commendaret:& in promptu eſſent Ciceronis& aliorum de illo elogia : & meam infantiam viri eloquentiſſimi & celeberrimi claritas repudiaret. Vnum igitur hoc ſupereſt, ampliſſimi viri, domini & patroni colendi, vos vt orem, vt poſtremum hoc opus meum, quod epitaphij loco mihi eſſe volo (nam ſi qua fortè alia ſecuta fuerint, ea nihil ad hoc eſſe videbuntur) pari humanitate accipere dignemini, qua commentarios meos Ciceronianorum libellorum, anno abhinc ſeptimo, veſtræ bibliothecæ ſplendore non indignos iudicaſtis: méque miniſtrum veſtrum & clientem obſeruantiſſimum (ingraueſcente ætate & valetudine, vt ſolet, ſubinde labaſcente, & ruente in deterius) commendatum habere pergatis: ab eóque mei defendendi ordinãdíque ſtudio, nec aut inuidorum calumnijs (quas quis vnquam cauere potuit?) aut imperitorum hominum ineptiis (quas à grauitate & ſapientia veſtra negligi & repudiari certò ſcio) deterreamini. Etſi enim apud nonnullos præſentia mea, & ſimplicitas, atque ab oſtentatione & pompa abhorrens animus, vitáque ſolitaria, minuunt famam: tamen nec exteræ nationes Vvolfium ignorant, & poſteri ſcient: & ſtudioſi iuuenes, doctíque homines, veſtram in me liberalitatem ac beneficentiam celebrabunt. Quo minus autem munus hoc meum ab amplitudine veſtra repudiatum iri putarem: cùm veſtra humanitas facit, D. Paulo autore, tanta virtus, vt eam in Deo Opt. Max. cum primis celebret: tum collegarum veſtrorum D D D. Matthæi Vvelſeri, Io. Baptiſtæ Hainzelij, Io. Matthæi Stamleri, ornatiſſimorum virorum, neque à Muſis & Gratiis abhorrentium, autoritas, conſiliíque mei comprobatio. Valete, publicè & priuatim incolumes, ac perpetuò florentes. Ex auguſta veſtra vrbe: quam Ptolomæus Vindelicam, Rheticam alij Auguſtam dici volunt. Idibus Auguſti, natali meo. Anno reſtitutæ humano generi ſalutis. M. D. LXX.

TOY

ΤΟΥ ΑΥ ΤΟΥ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΕΠΙ ΤΗ ΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΝ ΚΑΙ τὰ λοιπὰ φιλοπονηθέντων.

Ὥσπερ ὁ λατομιῶν κρυερὸν σκότος ἐξαλεείνας,
ἥδεται ἠελίου παμφανόωντι κύκλῳ:
ἤτοι ὁ ναυαγέας συμπληγάδας ἠδὲ μάλειαν:
ἐκπροφυγὼν τιμᾶν ἐννοσίγαιον ἐρᾷ:
ὣς τόδε πάγχαλεπον, καὶ παμμέγεθες βαρὺ τεῦχος
ὀψέ ποτ᾽ ἐκτελέσας καὶ τόδε τέρμα ἰδών,
χαίρω ἐγώ: τάγε πρῶτά σοι οὐρανὲ χεῖρας ὀρεγνὺς,
ἐξαυδῶ χάριτας σοῦ μεδέοντι θεῷ.
ὅσγε παρ᾽ ἐλπίδας, ἠδ᾽ ὑπὲρ αἶσαν, πνεῦμα μένος τε
καὶ ῥώμην μόχθων κρείττονα δῶκεν ἐμοί.
εἶτά σοι, αὐγούστη, πόλις ἱμερόεσσ᾽, ὀφείλειν
τῶν εὐεργεσιῶν εἵνεκά φημι χάριν:
ὅττι μοὶ αὐτάρκη βίοτον πόρες, ἠδ᾽ ἐνέδωκας
καιρὸν, ἀπραγμοσύνης λάξιν ἀοιδοπόλου.
Σὸν κλέος ἐστὶν, ἐμοὶ κλέος εἴτι πόρησεν ἀπόλλων:
εἴτι χορὸς χαρίτων, εἴτι ὁ Πιερίδων.
οὐ γὰρ ἐγὼ πενίῃ, δεδμημένος οὐδὲ πόνοισιν
αὖ ποτε παλλαδίων ἆθλ᾽ ἐκόμισσα λόγων.
νῦν δὲ ὁ ἀνταίρων προΐτω, πειρώμενος ἄθλων:
οὐκέτ᾽ (ἔφεδρος ἐὼν) δύμι δ᾽ ἔγωγε πάλην.
οὐκ ἔτι βασκανίης ἀλέγω, στόματός τε δυσηχοῦς:
ὁ φθόνος ἰοβόλοις μή με βέλεσσι βάλοι.
ἄσκοπα τοξεύσεις, ὦ ζωΐλε: κεῦθε φαρέτραν:
τόξα βαλὼν, πυρὶ δοὺς ὅπλα φέροντα κάκην.
ἀλλὰ σὺ εὐσεβίης, καὶ ἐπισκοπίης ταλαέργου
κλῆσιν ἔχων σεμνὴν, ὧν μεγαλουργὸς ἀνήρ:
ἄξιος ἆθλα φέρειν χαρίτων ἔσθ᾽, ὁ πολλὰ μογήσας
πολλαῖς σὺν δαπάναις, φροντίσιν, ἀγρυπνίαις.
ἐξετύπωσας ὑπὲρ μεγέθη βίβλον, εὐπρεπέεσσι
γράμμασι, καὶ χάρταις, καὶ πραπίδεσσι σοφαῖς.
Σὸν κλέος ὑμνήσουσιν ὅσοις τὴν ἀτθίδα μοῦσαν
θύμβρειδι συζεῦξαι καὶ κικερῶνι φίλον.
καί ποτέ τις φαίνησεν, ἐμαῖς χαρίτεσσιν ἀρεσθεὶς,
ὄλβιε τῶν καμάτων βόλφιε, ζῆθι μάκαρ.

Gratulatio peracti operis.

Gratiarū actio Deo Augustanæ reipublicæ, & Eusebio Episcopio

Significat se obtrectatores cõtemnere.

Sperat, homines studiosos, & typographo, & sibi gratiā habituros.

ELOQVENTIAM NON E' SCRIPTIS ORATORVM ÆSTIMANDAM ESSE: QVÆ VELVTI SIMVLACRA SINT VIVORVM corporum: multóque minùs è conuersionibus, simulacrorum vmbris.

Quæ fuit in viui Demosthenis ore facultas:
Qui vigor: hunc nunquam littera manca dabit.
Ipsius vt manibus Demosthenis edita voluas
Scripta: nihil solidi, vile cadauer habes.
Omnia pressa iacent: non vis, non spiritus illis
Viuus inest: species quantulacunque manet.
Hanc vel Tullius in Latios si duceret agros:
Parte tamen decoris sit caritura sui.
Nunc quàm Palladiæ Roma distatis Athenæ:
Tam procul vtrasvis Rhætia nostra fugit.
Pinxit Alexandri faciem viuentis Apelles:
Mentis at effigiem pingere nemo potest.
Nemo potest voces varias vultúsque decentes
Pingere: nec motus fingere multiplices.
Non ego tentarim demens, quod fugit Apellem.
Cur tentem, quod nec Tullius ipse dedit?
Fixa loco simulacra manent, immotáque perstant:
Siue ea ficta probas, siue ea picta placent.
Sin nouus existet quis Dædalus, hæc quoque pennis,
Aeris in campos, qui vehat: Euge, placet.
Hoc quicunque potes (si quis potes omnia) præsta:
Cedo locum: victus lampada trado tibi.

RANA AESOPICA.

Vasto rana boui, exiguo dum corpore certat:
Filius huic sapiens, Desine mater, aït.
Dirumpêre prius: te nosce: negata relinque:
Nam tumor exitium mox feret iste tibi.
Fabula quò tendit? Demosthenis æmulus excors
Qui studet? æquet vti paruula rana bouem.

ERVDITORVM ALIQVOT DE DEMOSTHENE ET ÆSCHINE IVDICIA.

PLVTARCHI LOCA QVÆDAM, IN QVIBVS MENTIO FIT DEMOSTHENIS, A GVLIELMO MORELIO conquisita:

Hieronymo VVolfio interprete.

[illegible]

A Pericles, vt fama & auditione accepimus, vocatus à populo, sæpe non obtemperauit, cum se esse paratum negaret. Eodemque modo & Demosthenes, eum in gerenda republica æmulatum, Athenienses cum consilium eius expetentibus aduersatum, quod se non paratum esse diceret. Atque hæc vera potest, vt sine certo auctore tradita confingi. In Midiana verò meditationis vtilitatem euidenter demonstrat hoc modo: Ego verò me, Athenienses, meditatum esse aio, nec inficias iuerim me summo quo potuerim studio in hæc incubuisse. Vecors enim essem, si, cum ita iniuriis affectus essem, & tractarer adhuc, negligerem, quæ mihi modo ... dicenda essent.

[margin: E libello de ... de liberis]

Cù Demosthenes aiat, factum esse, quæ Paralæ ... medius, quod Midias ... gra, vallus, & pecudes vexerit, an nõ ... possit ... præfecturis, prouinciis, Amphictyonico principatu, relictis, ... farina & vina ... partim ... ocupatus, equi ... senectã ... accessisse sibi videbitur, cogente nemine?

[margin: E libello, An seni gerenda sit respublica.]

B Fertur olim senex quidam, qui Pericle dictus ... rat, Demosthenem expulsum à populo, cũ ignominiã grauiter ferentem castigasse, & dixisse, qui ... falli ... desperandum sibi ipsũ ... Sic & Timotheum Euripides, cũ ob ... legum Musicarum ... bono animo esse iussit, quod nõ ita multo post theatra in ipsius potestate futura essent.

[margin: Ex eodem]

Et sales & ridicula interdum sunt ciuilis orationis partes, si nõ per contumeliam & scurrilem effecerit ... sed vel ... callidi aut cauillãdi causa adhibeantur. Laudantur autem hæc potissimum in responsionibus extemporalibus. Nam de industria capere talia, & lacessere, eius est, qui risum mouere velit, & quidem non sine maleuolentiæ suspicione. Cuiusmodi fuerũt Ciceroniana dicteria, & Catonis maioris, & Eutichei, qui familiaris fuit Aristotelis cũ sæpe deriderent eos, à quibus lacessiti non essent. Respõdenti autem simul & veniam dat & gratiam conciliat ipsum temp⁹ quemadmodum Demosthenẽ aduersus furti suspectum, lucubrationes eius deridentẽ, cum diceret, scire se lucernam suam illi esse molestã & aduersus Demadem, vociferãtem, Demosthenes me corrigere vult, sus Mineruam: At, inquit, Minerua ista superiore anno in adulterio deprehensa est.

[margin: E præceptis gerendæ reipub.]

C Phocionis in dicẽdo breuitas in admiratione fuit. Polyeuct⁹ recte pronũciauit, summũ quidẽ oratorẽ esse

[margin: Ibidem]

[illegible]

Demosthenem: sed vim dicendi in Phocione esse maximam: quod paucissimis verbis plurimum sensus complecteretur. & Demosthenes, cùm ceteros contemneret, surgente Phocione, dicere solebat: Orationis ensis exurgit mea. Dabis igitur operam, vt apud populum meditata & laboriose inani vtaris oratione, cautione diligenti adhibita, qua scias & Periclem illum ante conciones optare solitum, ne quod sibi verbum, rebus alienis excideret. Nihilo minus tamen verbis ad congressus subitos accommo datis instructum & exercitatum esse conuenit. Preceps enim est occasio, & subitò multa in republica gerenda existunt. Qua de causa & Demosthenes, vt aiunt, multis fuit inferior, quod in re præsenti subterfugeret ac tergiuersaretur.

Vide num ea quæ aduersus Aeschinem à Demosthene dicta sunt, & in hunc ab Aeschine, quæ item contra Demadem scripsit Hyperides, aut Solon dixisset, aut Lycurgus Lacedæmonius, aut Pittacus Lesbius. Quanquam & Demosthenes comicia, in forensi genere duntaxat habet. Philippicæ autem nihil habent ridiculum, scurrile nihil. Hæc enim magis probro sunt iis qui dicunt, quàm iis qui audiunt. Præterea confundunt negocia, & curias atque conciones perturbant.

δημοσθένην, δεινότατον δ' εἰπεῖν Φωκίωνα· πλεῖστον γὰρ αὐτὸν τῷ λόγῳ λέξει βραχυτάτῃ νοῦν ἐμπεριέχειν. καὶ ὁ Δημοσθένης τῶν ἄλλων καταφρονῶν, ἀνισταμένου Φωκίωνος, λέγειν εἰώθει πρὸς τοὺς συνήθεις· ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς ἀνίσταται. μάλιστα μὲν οὖν ἐσκεμμένῳ πειρῶ, καὶ μὴ ἐξετάζοντι τὸν λόγον χρῆσθαι πρὸς τοὺς πολλούς· μετ' ἀσφαλείας εἰδὼς ὅτι καὶ Περικλῆς ἐκεῖνος εὔχετο πρὸ τοῦ δημηγορεῖν, μηδὲ ῥῆμα μηδὲν ἀλλότριον τῆς προαιρέσεως ἐκπεσεῖν. δεῖ δὲ ὅμως καὶ πρὸς τὰς ἀπαντήσεις τὸν λόγον ἀναστροφὴν ἔχειν καὶ γεγυμνάσθαι. ὀξεῖς γὰρ οἱ καιροί, καὶ πολλὰ φέροντες ἐν ταῖς πολιτείαις αἰφνίδια. διὸ καὶ Δημοσθένης ἐλείπετο πολλῶν, ὥς φασι, ἐξιστάμενος τοῦ καιροῦ ταραττόμενος καὶ θορυβούμενος.

Ἔοικε δὲ τὰ πρὸς Αἰσχίνην ὑπὸ Δημοσθένους εἰρημένα, καὶ πρὸς τοῦτον ὑπ' Αἰσχίνου, καὶ πάλιν ἃ πρὸς Δημάδην γέγραφεν Ὑπερίδης, εἰ Σόλων ἂν εἶπεν ἢ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος, ἢ Πιττακὸς ὁ Λέσβιος. καίτοι γε καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ δικανικῷ τὸ γελοῖον ἔχει μόνον, τὰ δὲ Φιλιππικὰ καθαρεύει πάντων σκωμμάτων καὶ βωμολοχίας ἁπάσης. τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀκουόντων μᾶλλον ἢ τῶν λεγόντων ἐστὶν αἰσχύνη. ἔτι δὲ συγχέουσι τὰ πράγματα, καὶ διαταράττουσι τὰ βουλευτήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας.

DE EODEM, E STRABONIS libro octauo.

TAntum valuit honos Dei huius apud Græcos, vt & Macedones rerum iam potentes, ad id vsque tempus asylum inuiolatum seruarent, & supplices, qui in Calauriam confugerant, abstrahere vererentur. Cum ne Demosthenem quidem, Archias, quamuis milites adduxisset, violare auderet: & in mandatis haberet ab Antipatro, vt viuentem adduceret & illum, & quoslibet alios oratores, quos similium criminum reos inuenisset. Verùm persuadere illi instituit, nec persuasit tamen: cum is antè sibi necem veneno consciuisset.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ στράβωνος βιβλ. ὀγδ.

ΟΥτω δ' ἐντρεπόμενοι διετέλουν τὸν θεὸν τοῦτον καὶ οἱ Ἕλληνες, ὥστε καὶ Μακεδόνες ἐπικρατοῦντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττον αὐτοῦ τὴν ἀσυλίαν, καὶ τοὺς ἱκέτας ᾐδοῦντο τοὺς εἰς Καλαυρίαν καταφυγόντας· ὅπου γε οὐδὲ Δημοσθένην ἐτόλμησεν Ἀρχίας βιάσασθαι, στρατιώτας ἔχων, παρ' Ἀντιπάτρου κελευσθεὶς ζῶντα ἀγαγεῖν κἀκεῖνον, καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων, ὅσους ἂν εὕρῃ ἐν ταῖς αὐταῖς ὄντας τοῖς ἐγκλήμασιν. ἀλλὰ πείθειν ἐπειρᾶτο· οὐ μὴν ἔπεισέ γε, ἀλλ' ἔφθη, φαρμάκῳ ἀπολέσας ἑκουσίως τὸ ζῆν.

DE EODEM, E DIODORI Siculi Bibliothecæ historicæ lib. 16.

ATheniensés, cùm suspecta haberent incrementa Philippi, subinde iis qui ab illo premebantur, opem ferebant, tum mittendis legatis ad ciuitates, tum adhortando, vt libertatem tuerentur, & ciues ad proditionem inclinatos extremis suppliciis coherceretur: cùm societatem omnibus pollicendo. Denique hostili aduersus regem animo declarato palàm, continenter cum Philippo belligerabantur. In primis autem eos ad Græciæ defensionem suscipiendam incitabat Demosthenes orator Græcorum illa ætate eloquentissimus.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ διοδώρου σικελιώτου βιβλιοθ. ἱστορ. βιβλ. ις.

ΟΙ δ' ἀθηναῖοι τὴν αὔξησιν ὑφορώμενοι τοῦ φιλίππου, τοῖς ἀεὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτοῦ ἐβοήθουν, πρεσβείας ἀποστέλλοντες ἐπὶ τὰς πόλεις, καὶ παρακαλοῦντες τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι, καὶ τοὺς ἐπὶ τὴν προδοσίαν ὁρμῶντας τῶν πολιτῶν θανάτῳ κολάζειν, ἐπαγγελλόμενοι πᾶσι συμμαχήσειν, καὶ φανερῶς ἑαυτοὺς πολεμίους ἀποδείξαντες τῷ βασιλεῖ, διεπολέμουν πρὸς φίλιππον. μάλιστα δ' αὐτοὺς παρώξυνε προστατεῖν τῆς ἑλλάδος δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, δεινότατος ὢν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τῶν ἑλλήνων.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ
τοῦ αὐτοῦ, βιβλ. τῇ αὐτῇ.

Κατειλημμένης τῆς ἐλατείας, ἧκόν τινες νυκτὸς ἀπαγγέλλοντες τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως, καὶ διότι ταχέως ἥξει φίλιππος μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἀττικήν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν ἀθηναίων, διὰ τὸ παράδοξον τῆς περιπετείας καταπλαγέντες, τούς τε σαλπιγκτὰς μετεπέμψαντο, καὶ σημαίνειν προσέταξαν δι' ὅλης τῆς νυκτός. τῆς δὲ φήμης εἰς πάσας οἰκίας διαδοθείσης ἡ μὲν πόλις ὀρθὴ διὰ τὸ φόβον ἦν. ὁ δὲ δῆμος ἅπας ἅμα ἡμέρᾳ συνέδραμεν εἰς τὸ θέατρον πρὸ τοῦ συγκαλέσαι τοὺς ἄρχοντας, ὡς ἦν ἔθος. ὡς δ' ἧκον οἱ στρατηγοὶ, καὶ τὸν μηνυτὴν παρήγαγον, κἀκεῖνος εἶπε, σιωπὴ μὲν καὶ φόβος κατεῖχε τὸ θέατρον, καὶ τῶν εἰωθότων δημηγορεῖν οὐδεὶς ἐτόλμα συμβουλεύειν. πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος καλοῦντος τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας, οὐδεὶς παρῄει πρὸς τὴν συμβουλίαν. ἐν μεγάλῃ δ' ἀπορίᾳ καὶ καταπλήξει, ἀπέβλεπε τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν δημοσθένην. ὁ δὲ καταβὰς, καὶ τὸν δῆμον παρακαλέσας θαρρεῖν, ἀπεφαίνετο δεῖν παραχρῆμα πρέσβεις ἀποστέλλειν εἰς τὰς θήβας, καὶ παρακαλεῖν τοὺς βοιωτοὺς κοινῇ τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα ποιεῖσθαι. πρὸς γὰρ τοὺς ἄλλους συμμάχους οὐκ ἦν καιρὸς διὰ τὸ στενὸν πρεσβείας ἀποστέλλειν περὶ τῆς συμμαχίας. ἐν ἡμέραις γὰρ δυσὶ προσεδοκᾶτο ὁ βασιλεὺς ἥξειν εἰς τὴν ἀττικὴν, καὶ τῆς ὁδοιπορίας οὔσης διὰ τῆς βοιωτίας, ἡ τῶν βοιωτῶν συμμαχία μόνη καταλείπεται. φανερὸν δ' ἦν ὅτι φίλιππος, φίλος ὢν καὶ σύμμαχος βοιωτοῖς, πειράσεται ἐν τῇ παρόδῳ συμπαραλαβεῖν εἰς τὸν κατ' ἀθηναίων πόλεμον. τοῦ δὲ δήμου τὸν λόγον ἀποδεξαμένου, καὶ τὸ περὶ τῆς πρεσβείας ψήφισμα τῶν δημοσθένει γραψάντων, ὁ μὲν δῆμος ἐζήτει τὸν δυνατώτατον εἰπεῖν· ὁ δὲ δημοσθένης ὑπήκουσε προθύμως πρὸς τὴν χρείαν. τέλος δὲ ταχέως πρεσβεύσας καὶ πείσας, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς ἀθήνας. ὁ δὲ δῆμος τῇ τῶν βοιωτῶν συμμαχίᾳ διπλασιάσας τὴν προϋπάρχουσαν δύναμιν, ἀνεθάρρησε ταῖς ἐλπίσι.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ
τοῦ αὐτοῦ, βιβλ. τῇ αὐτῇ.

Φίλιππος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐξέπεμψε πρέσβεις εἰς τὸ κοινὸν τῶν βοιωτῶν, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος πύθων. οὗτος γὰρ διαβεβοημένος ἐπὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι, καὶ συγκρινόμενος ἐπὶ τῆς βουλῆς ἐν τοῖς περὶ τῆς συμμαχίας πρὸς δημοσθένην, τῶν μὲν ἄλλων ἐπρώτευε, τούτου δ' ἐφάνη καταδεέστερος. καὶ δημοσθένης δ' αὐτὸς, ὡς μέγα τι κατειργασμένος, ἐν τοῖς συγγεγραμμένοις ὑπ' αὐτοῦ λόγοις σεμνύνεται τῇ πρὸς τὸν ῥήτορα τοῦτον δημηγορίᾳ, ἐν οἷς λέγει, τότε ἐγὼ μὲν τῷ πύθωνι θρασυνομένῳ, καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν, οὐχ ὑπεχώρησα.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ
τοῦ αὐτοῦ, βιβλ. ιζ.

Καθ' ὃν δὴ χρόνον ἀθηναῖοι, πυθόμενοι τὴν εἰς βοιωτίαν παρουσίαν τοῦ βασιλέως, τῆς προϋπαρχούσης καταφρονήσεως ἀπέστησαν· ἡ γὰρ ὀξύτης τοῦ νεανίσκου καὶ ἡ διὰ τῶν πράξεων ἐνέργεια πολὺ τοὺς ἀλλοτρίως διακειμένους μεγάλως κατέπληξε. διόπερ ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας ἐψηφίσαντο κατακομίζειν εἰς τὴν πόλιν, τῶν δὲ τειχῶν τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι. πρὸς δὲ τὸν ἀλέξανδρον πρέσβεις ἐξαπέστειλαν, ἀξιοῦντες συγγνώμην ἔχειν εἰ τῆς ἡγεμονίας μὴ ταχέως συνεχώρησαν. ἐν δὲ τοῖς πρέσβεσι καὶ δημοσθέ-

EX EODEM
[illegible]

Elatea occupata, venerunt quidam noctu, capti uitatem oppidi nunciantes, & Philippum celeriter cum copiis in Atticam aduenturum. At duces Atheniensium inopinata re perculsi, tubicines accersitos per totam noctem signa dare iusserunt. Ea fama singulas ædes peruagata, & ciuitate metu suspensa, prima luce, priusquam à magistratibus de more conuocaretur, concurrit. Cum autem venissent duces, atque index ab eis productus rem exposuisset: & silentium & metus theatrum tenebat, nec eorum qui conciones habere solebant, consilium dare quisquam audebat: & quanquam præco sæpe vocaret eos qui de re publica in tanto collocanda consilium darent, nemo tamen prodibat qui sententiam diceret: sed in magno æstu animorum & terrore populus Demosthenem intuebatur. Is vero conscenso suggestu, populoque bono animo esse iusso, affirmabat, è vestigio legatos Thebas mittendos, Bœotosque hortandos, ut communibus viribus propugnationem libertatis susciperent. Nam cæterorum sociorum auxilia accersere, temporis angustiæ non patiebantur: quod intra biduum regis in Atticam aduentus expectabatur: & cum iter per Bœotiam esset faciendum: sola Bœotorum restabat societas: cum quidem constaret Philippum, qui illorum amicus & socius esset, daturum operam in transitu, ut eos ad bellum Atheniensium asciscerer. Hac oratione à populo comprobata, decretoque à Demosthene de legatione scripto: & populo virum cuius maxima dicendi vis esset, requirebat, & Demosthenes id munus alacri animo suscepit, eoque summa celeritate profectus, re ex sententia perfecta, reuersus est Athenas. Populus autem Bœotorum societate conduplicatis viribus, recepit animum, ac melius sperare cœpit.

EX EODEM.

Philippus autem primum ad commune Bœotorum misit legatos, quorum Python clarissimus fuit. Is enim eloquentiæ fama celebris, & apud Bœotorum concionem de societate impetranda cum Demosthene comparatus, ut alios superabat, sic illo inferior esse visus est. Quin & ipse Demosthenes, in conscriptis à se orationibus gloriatur ea aduersus oratorem concione, tanquam præclaro facinore edito, cum dicit: Tunc ego Pythoni insolenter & magno cum impetu in vos inuehenti non cessi.

EX EIVSDEM LIBRO
decimo septimo.

Quo quidem tempore Athenienses, audito Regis in Bœotiam aduentu, superioris temporis contemptum abiecerunt. Nam celeritas adolescentis & rerum gerendarum acrimonia, secus de eo sentientes magnopere perterrefaciebat. Quapropter Athenienses & ex agris omnia in urbem esse comportanda & mœnia pro viribus instauranda decreuerunt, missis ad Alexandrum legatis, per quos veniam petebant principatus illi non statim concessi. In qua legatione Demosthe-

nes etiam professus, cum ceteris ad Alexandrum eã periculis sed è Cithæronne verò Athenas abiit: siue, metu eorum, quæ contra Macedones egerat: siue, ne quam de se Regi Persarum suspicionem praberet. Magnam enim eum pecuniam à Persis accepisse aiunt, vt Macedonibus aduersaretur. De qua & Aeschines, in quadam oratione corruptelam munerum illi obiiciens, dixisse fertur: Nunc tamen luxum eius aurum regium obruit. Sed ne id quidem ei sufficiet. Nullæ enim vnquam opes improbum animũ expleuerunt.

EX EODEM.

AT verò Thebani priusquam rex adesset, & profundis fossis, & densis vallis Cadmeam circũdederant, vt neque auxilia neque commeatus præsidio Macedonico submitti possent, missisque ad Arcadas & Argiuos & Eleos, Athenienses item, de societate legatis, auxilia postulabant, magnáque armorum vi dono missa à Demosthene, inermes armis et rabant. Eorum porrò quorum opem implorarant, Peloponnenses ad Isthmum milites miserunt, mora quæ interposita præstolabantur, cum rex in expectatione esset. Athenienses autem etsi auxilia Thebanis decreuerunt impulsu Demosthenis, copias tamen non ablegarunt, inclinationem belli captantes.

EX EODEM.

POst hæc Alexander legatos misit Athenas ad decem oratores sibi aduersantes exposcẽdus, quorum clarissimi erant Demosthenes & Lycurgus. Cũ autem concio conuenisset, legatísque productis populus orationem audisset: in magnam solicitudinem & dubitationem incidit. Nam simul & vrbis dignitatem tueri studebat, simul ob Thebanorum excidium, periculo perterrefactus, in magno metu erat, finitimorum calamitatibus admonitus. Cum autem in concione varij sermones haberentur: Phocion cognomento bonus, Demosthenicæ factionis aduersarius, iis qui exposcerentur, Leocoras dicebat esse imitandas, & Hyacinthidas, vltróque mortem oppetendam, ne quid detrimenti caperet respublica: & ignauiam ac timiditatem obiiciebat iis, qui occumbere pro patria recusarent. At populus hunc tumultuando eiecit, eius oratione offensus. Demosthenes verò meditata oratione recitata, populum ad commiserationem impulit, vt appareret, velle eum viros illos non seruatos. Postremò Demades à Demosthene, vt aiunt, quinque talentis argenti adductus, autor factus est, viros conseruandi, decreto recitato, solerter scripto: quo & excusatio illorum contineretur, & promissio, fore vt punirentur secundum leges, si digni supplicio essent.

EX EODEM.

ATheniensès, pecuniæ Harpali rationes exquirentes, Demosthenem & alios quosdam oratores, vt qui de iis aliquid accepissent, condemnarunt.

[illegible]

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ

τῆς αὐτῆς βιβλ. τῆς αὐτῆς.

[illegible]

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ

τῆς αὐτῆς, τῆς αὐτῆς.

[illegible]

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ

τῆς αὐτῆς, βιβλ. τῆς αὐτῆς.

[illegible]

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ τῶ αὐτῶ, βιβλ. μ.

[illegible]

ΕΚ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΕΝ ΑΤΤΙΚΟΙΣ.

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ τῶ αὐτῶ, ἐν κορινθίοις.

[illegible]

Ἶσόν τοι Δῆλόν τε Καλαύρειάν τε νέμεσθαι,
Πυθώ τ' ἠγαθέην, καὶ Ταίναρον ἠνεμόεσσαν.

[illegible]

EX EIVSDEM LIB. 18.

EA tempestate princeps oratorum Atheniensis exulabat, ob crimen acceptæ ab Harpalo pecuniæ.

DE EODEM EX ATTICIS Pausaniæ.

POst imagines heroum, à quibus cognomina tribubus sunt indita, extat deorum simulacra Amphiaraus, & Pax filium Opulentiam gestans. Ibi collocata est & Lycurgi F. Lycophronis ænea statua, & Calliæ, qui (vt plerique Atheniensium perhibent) pacem inter Artaxerxem & Græcos conciliauit. Est & Demosthenis, quem Athenienses in Calauriam, quæ insula est ante Trœzenem, se conferre coegerunt: postéaque receptum denuò expulerunt, post acceptam plagam ad Lamiam. Demosthenes verò etiam in secundo exilio in eandem insulam traiecit, ibique hausto veneno decessit: quem vnum Græcum exulem Archias ad Antipatrum & Macedonas non adduxit. Is porrò Archias, genere Thurius, nefarium susceperat munus, omnes eos qui Macedonibus antè cladem Thessalicam aduersati essent, ad Antipatrum pœnas daturos adducendi. At Demosthenis immodica aversus Athenienses beneuolentia hunc exitum habuit: vt rectè mihi dictum videatur, eum qui se totum reipublicæ tradiderit, habita populo fide, nunquam bona morte obiturum.

EX EIVSDEM CORINthiacis.

CAlauream Apollini sacram fuisse tradunt, cum Neptuni esset Delphi. Ferunt & hos deos loca hæc inter sese permutasse. Aiunt porrò, atque etiam oraculum quoddam referunt,

Ex æquo Delósque Calauream, fruaris,
Et Pythone sacra, ventosáque Tænara surgunt.

Est certè quidem ibi fanum sacrum Neptuno, eique sacra facit virgo, dum matura fiat matrimonio. Intra septum autem est & Demosthenis monumentum. In quo mihi cum primis, vt & in Homero quondam, Fortuna demonstrasse videtur, quàm sit inuida. Nam hunc quidem iam orbatum luminibus, paupertatis onus, malum alterum tanto malo cumulatum, omnes terras mendicantem peragrare coegit. Demosthenem autem in senectute in exilium eiecit, & ad necem violentam compulit. Multa porrò cùm ab aliis, tum ab ipso Demosthene dicta sunt, eum de pecuniis ab Harpalo ex Asia aduectis, accepisse quicquam peiurgantibus. Ego verò id exponam quod postea accidit. Harpalus cum Athenis elapsus, in Cretam traiecisset, à suis famulis est interfectus: alij à Macedone quodam Pausania dolo sublatum asserunt. Quæstorem autem eius, qui Rhodum confugerat, Philoxenus Macedo, qui & Harpalum ab Atheniensibus expoposcerat comprehensum, eò vsque torsit, dum cognouisset quinam aliquid de Harpali pecuniis accepissent: iis quæ compertis, literas misit Athenas, in quibus cum enumeraret, & qui & quantum quisque nummorum abstulisset: Demosthenis nullam prorsus mentionem fecit, quamuis ille & Alexandro maximè inuisus esset, & ipse priuatim eum odisset. At Demostheni cùm in aliis Græciæ locis honores habentur, tum verò à Calaurianis.

[illegible]

DE EODEM, EX AELIANI variae historiae, libro quarto.

SI quis Calliae auscultarit, potorem eum efficiet Callias: illum item Ismenias tibicinem: arrogantem Alcibiades: bellatorem Crobylus: eloquentem Demosthenes: imperatorem Epaminondas: magnanimum Agesilaus: bonum Phocion: iustum Aristides: sapientem Socrates.

EX EIVSDEM LIB. V.

PYtheas deridebat Demosthenem, Demosthenis filium, cum diceret, eius argumenta lucernam olere, quòd ille per totam noctem vigilaret, cogitans & ediscens ea, quae progressus ad Athenienses dicturus esset.

DE EODEM, E CLEMENTIS Alexandrini variarum lectionum lib. 7.

QVemadmodum, si quis Hipponachus studuerit, agricola fiet: si Lampidi, nauclerus: si Charidemo, imperator: si Simoni, eques: si Crobylo, coquus: si Perdici, caupo: si Archelao, saltator: si Homero, poeta: si Pyrrhoni, vitilitigator: si Demostheni, orator: si Chrysippo, dialecticus: si Aristoteli, physicus, & philosophicus Platoni: ita si quis obtemperarit DOMINO, & datam per illum perfecerit fuerit propheticam, ad imaginem magistri perficietur, IN CARNE CIRCVMIENS DEVS.

DE EODEM, EX ARISTIDIS Smyrnaei oratione de errore appellationis.

AGe verò etiam alterius ornatum, aequum equi cognosce. Arbitror enim te Demosthenis, si nihil aliud, at celebrem illam & diuinam de proclamatione orationem legisse. Ibi ergo Demosthenes, quem tu scilicet miraris solum, sic habet: de me autem ipso persuasum habebant temere fortassis: sed tamen persuasum habebant (quis vides ut te extimulet, cum iudicat persuasum habebam?) neque scribentem quenquã melius me scripturum. Ego verò, quibus de rebus tantum scripseram, & tum demonstraram, de his aliquid obiter dixit, idque dum qui illa patefecerant, fecit. Ille verò adiicit: neque agòe actorumque legationem obeunte, abitu tã alacrius aut incorruptius. Quapropter omnium rerum certam fuisse. Lecta porrò epistola: Eis, inquit, accedebat Philippum quid faciat, Atheniensium populus: sed necaggerendae reipublicae ratio, Aeschine. Hanc ille vocem elidit: eam autem multa insolentiae contra vehem iactaret. Hic quidem solius extiterit verba non fine memini. Illud verò quod in oratione extremum est, multò maiorem splendorem habet, ad Periclea planè formã ã expressum. Quòd si, qualis ego apud vos pro meo loco atque ordino fui, singuli in singulis Graeciae vrbibus extitissent: imò verò si vnum virum solum Thessalia, si vnum virum Arcadia mecum cõsentientem habuissent, nemo Graecorum, qui vel intra vel extra Pylas degunt, in hasce calamitates incidisset: sed omnes liberi & sui iuris, sine vllius periculi metu in patria quisque sua tutò foeliciterque habitarent.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΞ Αἰλιανοῦ ποικίλης ἱστορίας βιβλ. δ.

ΕΑν [illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ τοῦ αὐτοῦ βιβλ. ε.

ΠΥθέας [illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΚ κλήμεντος ἀλεξανδρέως στρωμ. λόγου ἑβδ.

ΩΣ δ' [illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΞ ἀριστείδου σμυρναίου, λόγου περὶ τοῦ παραφθέγματος.

ΦΕρε [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως.

Διονύσιος Ἀμμαίῳ τῷ φιλτάτῳ πλεῖστα χαίρειν.

Π[illegible]

harum tot & talium [illegible] & cæteris Athenienſibus gratum [illegible] propter me. Ac [illegible] alioqui etiam tunc Demoſthenem [illegible] [illegible] homines* [illegible] ac [illegible], eũ [illegible] arrogantem vocarunt. V[illegible] offendit ſemper, nihil fuiſſe verbis ſupra modum [illegible], ſed [illegible] hominis [illegible] ſuam [illegible]. Itaque neque cum illo de principatu contenderem, neque cum iis, cum quibus ſatis eſſe exiſtimas, me rationem habere. At [illegible] per Deos hoc ipſum reſponderis illis, quibus ille temporibus fuiſſent & ipſe Demoſthenes [illegible] cum omni [illegible] liberalitate. Nam ſi etiam [illegible] ſimilã [illegible] me [illegible]. Quæ & illa [illegible] nunc in Ceramico legitur, non abſque voluntate Demoſthenis videtur eſſe facta. Mihi [illegible] eſſet [illegible] [illegible] feci.

DE EODEM, EX DIONYSIO HALICARNASSEO.

Dionyſius Ammæo ſummo amico ſuo

P. S. D.

INter alios multos & ad [illegible] rumores, quos [illegible] eſſe [illegible], quidam [illegible] Peripateticus philoſophus, Ariſtoteli omnia [illegible] philoſophiæ [illegible] [illegible] eſſe [illegible], quod Demoſthenes oratoriæ rationes ab illo [illegible] & ſecundum illius præcepta orationes [illegible] [illegible] Cum autem & [illegible] hominis [illegible] ego & propter [illegible] eque diligenter [illegible] [illegible] ita [illegible] ille [illegible] eſſet [illegible] Ariſtotelis [illegible] Demoſthenis [illegible] ſententiam [illegible] opinionem quam ipſe prius [illegible] & [illegible] qui [illegible] ſcribere [illegible] eſſet, [illegible] illud opus in vulgus [illegible], à ſententia [illegible]. Neque [illegible] veritatem [illegible] eas rationes [illegible] quibus ipſe [illegible] Demoſthenes iam floreret, & celeberrimas cauſas [illegible] ab Ariſtotele artes rhetoricas eſſe ſcriptas. Volebam & hoc [illegible] [illegible] confirmatum [illegible] probationum [illegible] neceſſariis propoſitionibus [illegible] ſed vt ipſum Ariſtotelem [illegible] rebus [illegible] veritatem [illegible] habere. Hoc itaque feci, Ammæe [illegible] ipſius veritatis [illegible] in rebus [illegible] indagandam eſſe [illegible] in eorum [illegible] qui eloquentiæ ſtudent [illegible] opinionem, Peripateticam philoſophiam præcepta oratoria complexã eſſe [illegible] Theodorum & Thraſymachum, & Antiphontẽ [illegible] dignũ inueniſſe.

[illegible]

neque Isocratem & Alcidamantem & Anaximenem, neque horũ familiaritate usos viros praeceptionum artificiosarum scriptores, & orationum auctores, Theodectem & Philiscum, & Isaeum, & Cephisodorum, Hyperidem, Lycurgum, Aeschinem, neque ipsum Demosthenem, qui cunctos superavit & superiores & aequales suos, et palmam posteris eripuit, tantum fuisse rationum, Isocratis & Isaei doctrina instructum artes Aristotelis addidicisse. Non est vera illa oratio, mi Ammaee, neque ex Aristotelis artibus, postea eius prolatis, orationes Demosthenis sunt compositae: sed ex aliis quibusdam doctrinis, de quibus quid mihi videatur, peculiari scripto exponam. Prolixior enim est ea tractatio, quam ut cũ aliis scriptis obiter inseri conveniat. Nunc autẽ demonstrare conabor, Demosthenem iam in republica florentem, cum illustrissimis causis & forensibus & concionalibus actis, totam Graecorum in admirationem eloquentiae suae traduxisset, tum demum philosophum artes rhetoricas scripsisse. Fortasse autẽ necesse est, primum ea quae ex communibus historiis accepi, quae qui vitas horũ virorũ cõposuere, nobis tradiderunt, explicare. Initium autẽ a Demosthene capiam. Is natus est anno ante centesimam Olympiadem: [illegible] gis. Dimocrate praetore decimum septimum publicas orationes scribere cœpit, Callistrato praetore, anno aetatis quinto & vigesimo. Ea est prima suo foro patiata causa, in actu contra Androtionem, quam scripsit Diodoro, decretum illius, ut legibus contrariũ, arguenti. Eodemque tempore altera Callistrato praetore, de immunitatibus, quam ipse habuit, [illegible] omnium orationum, & elegantissime scripta. Diotimo post Callistratum praetore primam habuit apud Athenienses concionem, quam rhetoricarum tabularum auctores de Classibus inscribunt: in qua hortatur Athenienses, ut pacem, quae cum Rege cõvenerat, ratam facerent, neve bellum inciperent, priusquam navales copias comparassent, in quibus maximam eorum robur situm esse, quaeque debeat instructionis esse ratio, ipse docet. Thudemo post Diotimum praetore, & Timocrateam scripsit Diodoro, violatarum legum reum agenti Timocratem, & concionem de mittendo Megalopolitanis auxilio, quam ipse pronunciavit. Theodemum praetorẽ secutus est Aristodemus, sub quo contra Philippum concionari cœpit, & apud populũ verba fecit, [illegible] Aristodemo exercitu & decẽ triremibus celeribus in Macedoniam. Hoc tempore & Aristocrateam scripsit Euthycli, decretum illius, ut contra leges factũ, accusanti. Thessalo post Aristodemum praetore, Rhodiensem habuit concionem, qua suadet Atheniensibus ut [illegible] apud illos abrogato libertatem populo restituant. Callimacho, tertio post Thessalum praetore tres conscripsit conciones, quibus auctor est Atheniensibus auxilia mittendi Olynthiis quos bello premebat Philippus. *Primae initium est: Cũm multis in rebus Athenienses perspici mihi posse videtur. Secundae: Non idem statuere possum, Athenienses. Tertiae: Adhortor vos, Athenienses, eam rationem. Hoc praetore & Midiana scripta est, quam composuit, adversario populi suffragiis condemnato.* Ex his duodecim quas hactenus expositas praediximus orationibus septem sunt conciones, forenses quinque: omnes priores Aristotelis artibus

[illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

vt & ex iis quę de hoc viro traduntur, demonstrabo. & ex [illegible] illius ipsius. Aristoteles filius fuit Nicomachi, qui genus & artem [illegible] ad Machaonē, Aesculapij F. matre vero Phaestide, a Chalcidensi quodam oriunda: [illegible] qui Stagira in coloniam profecti sunt. Natus autem est Olympiade 99. * [illegible] Demosthene maior, praetore Athenis Diotrepha [illegible] Polyzelo ante praetore, patre mortuo decemmouectauum annum agens Athenas venit & Platoni commendatus, viginti annos cum eo egit. Platone aūt, Theophilo praetore, mortuo, abiit ad Hermiam Atarnei [illegible] triennium cum eo moratus, Eubulo praetore, Mitylenas secessit: inde ad Philippū venit, Pythodoro praetore, apud quē, Alexandrum instituens, octo annos exegit. Post Philippi obitum, Euaeneto praetore profectus Athenas, duodecim annos in Lyceo scholas habuit. Decimo tertio anno, Alexandro mortuo, praetore Cephisodoro Chalcidem migrauit, ibique ex morbo decessit, cum tres & sexaginta vixisset annos. Atque haec sunt, quae nobis [illegible] tradiderunt, qui viri vitam descripserunt. Quae vero ipse philosophus de sese scripsit, omneq; contra eorum [illegible] fallam eius [illegible] gratiam studet [illegible] meminisse haud opus est in praesentia, ea quae posui in primo libro huius operis [illegible] non [illegible] rhetoricas artes scriberet, sed [illegible] & optimas iam ante libros topicos & analyticos & methodicos edita, argumento sunt [illegible] cum [illegible] [illegible] continet, demonstrare conpellor [illegible] ad verbum scriptis [illegible] quod [illegible] melius sunt [illegible] vt haec q. [illegible] indicia [illegible] videntur, scribere [illegible] [illegible] dignum est reprehensione. Praeterea [illegible] [illegible] non [illegible] persuadere plerisque non [illegible]. Nam [illegible], quae [illegible] * [illegible] fieri nequit. Sed necesse est per communia [illegible] cere vt & in Topicis [illegible] de ratione disputandi cum populo. Et cum de exemplis dicere instituisset, eadem illa esse vt, quae inductiones & ratiocinationes habet de analytica & methodica tractatione [illegible]. Eorum vero quae demonstrant aut videntur demonstrare vt aliud est inductio, aliud ratiocinatio: ita se res & hic habet. Est enim exemplum inductio: enthymema vero ratiocinatio: id vero quod apparet, apparens ratiocinatio. Appello enim enthymema, rhetoricum syllogismū, paradigma vero inductionem rhetoricam. Omnes autem fidē faciunt demonstrando aut exempla commemorando aut enthymemata, ac praeter haec fere nihil. Itaq; si omnino necesse est, ratiocinando aut inducendo, quidvis ostenderet, [illegible] nobis [illegible] analyticis necesse est horum vtrumque esse idem. Quod aūt discrimē sit exēpli & enthymematis, constat ē Topicis. Illic enim de ratiocinatione & inductione dictū est prius: cū aliquid in multis & similibus [illegible] habere ostenderetur: ibi esse inductionē, hic exēplū. Cum vero aliqua sunt, & aliud quiddam propter haec contingit, eo quod illa sunt aut omnino aut vt plurimum, illic ratiocinationē, hic enthymema vocari. Manifestum autem est vtrunque esse horum genus eloquentiae.

[illegible Greek text]

ut & in methodicis dictum est, & in his res eodem modo se habet. Ac Aristoteles quide de se ipse scriptis testatus aperie se [illegible] grandiorem, cuius [illegible] prestantis, operibus [illegible] rhetoricas composuisse. Hec sunt per quae [illegible] declarare, alioqui oratoris assequenter [illegible] philosophia, satisque demonstratum esse existimo, si [illegible] ille [illegible] quintum [illegible] rempublicam [illegible] & [illegible] coepit, & orationes in iudicia [illegible] vero [illegible] tempore [illegible] cum Platone erat ac commoratus est usque ad annum septem & triginta, [illegible] schole [illegible] [illegible] peculiari [illegible]. [illegible] autem ita [illegible] est, et [illegible] rhetoricas quidem artes [illegible] & methodica de topicis posteriora scriptas, [illegible] esse [illegible] nihil autem prohiberet dicat, quo minus opera illa [illegible] philosophus [illegible] a Platone [illegible] & [illegible] argumentationem addiscendo, & [illegible] aggressionem maxime redderet probabilem per [illegible], qui quod [illegible] est, aliquando & consentaneum [illegible] iis, quae contra haec dicere possint ipsa philosophi testimonia [illegible] tertio [illegible] libro posuit, cum de metaphora [illegible] scribit. Cum quatuor translationum genera [illegible], quae proportione constant, sicut Pericles [illegible] iuventutem, quae in bello perierit, ita sublatam esse ex urbe ut si quis ver ex anno tolleret. & Leptines de Lacedemoniis, non esse committendum, ut luscam facit Graeciam. & Cephisodotum, cum Chares [illegible] reddere Olynthiaci belli [illegible], [illegible] illum, qui populum in [illegible] [illegible] * sic enim [illegible] Quod scilicet aperte philosophus ipse demonstrat, post Olynthiacum bellum a se [illegible] [illegible] id vero sub Callimacho [illegible] ostendit Philochorus libro sexto Atticarum historiarum, qui ad verbum ita scribit. Callimachus Pergaseus. Sub hoc cum Olynthii, qui a Philippo bello premebantur, & per legatos opem Atheniensium implorarunt [illegible] societate, auxilia miserunt veluti bis mille, [illegible] triginta, cum Charete, quas & [illegible] [illegible] ubi expositis [illegible] gesta ponit haec. Sub idem porro tempus, cum Chalcidenses bello urgerentur in Thracia, & legatis Athenas missis [illegible] Charidemum, qui in Hellesponto exercitu ducebat, miserunt Athenienses. Qui cum octodecim triremes & ferentariorum quatuor millia haberet, atque equites centum & quinquaginta, Pallenen & Bottiaeam cum Olynthiis [illegible] agrumque vastavit. [illegible] haec dicit. Cum Olynthii de [illegible] legatos Athenas misissent, [illegible] ne se bello [illegible] paterentur [illegible] [illegible] copias, [illegible] habebant, auxilia mittere [illegible] [illegible] [illegible] populus [illegible] alias septemdecim, & [illegible] armatos bis mille, & equites trecentos in hippagini [illegible]. Chares totius classis praefectus. Quoniam [illegible] haec [illegible] [illegible] [illegible] eorum [illegible] qui Demosthenem Aristotelis artes aemulatum esse affirmant, qui [illegible] habuerat conciones Philippicas, & res Graecas * & orationes proferre possim, in iudicium scriptas [illegible] nemo [illegible] [illegible] videlicet & vulgares, ac nihil artis [illegible] [illegible] quaedam ante Aristotelis artes composite fuerintque tamen hucusque progressus, non insistam sed &

[illegible]

[illegible]

alias eius orationes, eas quę celeberrimę ostendam, & concionales & forenses, ante absolutum artium rationem fuisse pronunciatas, teste ea sum ipso etiam Aristotele. Nam Callimacho, quo pretore Demosthenis impulsu auxilia Olynthiis miserunt Athenienses, Theophilus successit, sub quo Philippus urbe Olynthum est potitus. deinde Themistocles, sub quo sextam Philippicam concionem pronunciauit Demosthenes, de copiis insularibus, & urbibus Hellesponti, cuius est initium: Quę nos quidem, Athenienses, reperire potuerimus, hęc sunt. Themistoclem secutus est Archias, sub quo monet Athenienses Philippum Amphictyonia prohibere, neve causam belli przbere, pace super ea Philippo facta. Est autem & illius concionis hoc principium: Equidem video, Athenienses, hęc negocia. Post Archiam fuit Eubulus deinde Lyciscus, sub quo septimam Philippicarum concionum habet, ad Peloponnenses legationes, hinc ducto initio: Cum verba sunt, Athenienses. Post Lyciscum pretor fuit Pythodotus, sub quo octauam concionem Philippicam habuit ad Philippi legatos, cuius est principium: Nunc commissum est, Athenienses, ... ob ea crimina & orationem contra Aeschinem composuit, rationes secundę legationis ad exigendum iniustitiam obitę, relaturus. Post Pythodotum est Sosigenes, sub quo nonam contra Philippum habuit concionem de Chersonesianis militibus ne Diopithis copię dimitterentur, quę hoc habet principium: Decebat sane, Athenienses, omnes eos, qui apud vos verba faciunt, in dicendo nec inimicitiarum nec gratię ullam ducere rationem eo denique pretore, decimam ... docere studet, Philippum turbare pacem, & bellum iam eum lacessere, cuius est initium: Cum multi fere omnes ... Athenienses, in singulis ferè concionibus. Post Sosigenem pretor est Nicomachus, sub quo undecimam concionem recitauit de pace per Philippum turbata, deque mittendis Byzantinis auxiliis, cuius est initium: Cum & ... agitur momentum ... ra esse putem de quibus deliberatis, Athenienses, & multum reipublicę interesse ... operam, ut de ea dicam. Post Nicomachum Theophrastus pretor fuit, sub quo autor fuit Atheniensibus, strenuè in bellum incumbendi, ut iam ... Philippo. Et est hęc extrema orationum Philippicarum, sic incipiens: Philippum, Athenienses ... pacem fecisse ... sed dissoluisse bellum, cognoscite omnes. Has porrò duodecim orationes omnes, quas recensui, ante editionem Aristotelis artium habuisse Demosthenem Aristotelem ipsum, citabo testem. Auspicatus enim secundo artium libro definitionem locorum, unde argumenta ducuntur, etiam locum à tempore adhibet, appositis ipsi exemplis. Afferam autem ipsa philosophi verba: Alius tempus spectat, ut Iphicrates in oratione contra Harmodium, si priusquam fecissent statuam postulassem, si fecisso, dedissetis eum fecerim, non dabitis? Nolite ergo acceptum beneficium pollicentes qui acceptis ... & rursum, de transitu, Philippo per Thebanos in Atticam dando si priusquam adiutrix Phocensibus opem subiturus ... postulassent, promisissent ... absurdum fuerit, posteaquam re iam confecta & accelerati, postulat, non dare transitum. Tempus autem illud quod Philippus transitum à Thebanis in Atticam postulauit,

[illegible]

cõmemorans auxilia Phocensi bello lata historia cõmuni declaratur. Ita enim se res habet: post Olynthiacam captiuitatem, prætore Themistocle, pactiones Philippo cum Atheniensibus intercesserunt de amicitia & societate: quæ septem durarũt annos vsque ad Nicomachũ, & post Nicomachũ, Theophrasto prætore, sunt diremptæ, cũ & Athenienses Philippum initiũ belli facere quererẽtur, & Philippus Athenienses accusaret. Causas aũt cur bellũ susceperint, cũ vtrique iniuriam sibi fieri dicerẽt, & tempus quo pacem irritam fecerũt, accuratè significat Philochorus sexto Atticæ historiæ libro, è quo maximè necessaria depromam. Theophrastus Alæensis sub hoc Philippus classe primum comparata Perinthum oppugnauit. Inde repulsus Byzantium obsedit, machinis adductis. Deinde commemoratis iis, in quibus Athenienses per literas accusabat Philippus, & Demosthenes eos ad bellum incitasse, decretáque scripsisse, populum sciuisse a[illegible]pilam de Philippica societate & pace tollendam, & naues cõplendas, & cætera bello idonea paranda esse. Hæc cum scripserit, Theophrasto prætore esse facta, ea quæ secuto anno post pacis sublationẽ prætore Lysimachide acta sũt, recenset. Sed & horum maximè necessaria ponã. Lysimachides Acharnensis sub hoc fabricas naualiũ & armamẽtariorũ distulerũt propter bellũ Philippicũ, sed pecuniam omnẽ iusserunt esse militarẽ, Demosthene referẽte. Cũ aũt Philippus Elateam & Cytinium occupasset, & Thebas misisset legatos Thessalorum, Aenianum, Aetolorum, Dolopũ, Phthiotarũ, & Athenienses eodẽ tẽpore Demosthenẽ legatũ misissent, his societatẽ decreuerũt. Quia verò constat, quo tempore legati Atheniensium, Demosthenes cũ collegis Thebas ingressi fuerint, itẽmq; Philippi, quod in Lysimachidem prætorem incidit, cum vtriq; iam bello se parassent: Demosthenes ipse rem declarabit in oratione de corona. Ponam autem ipsius verba, quæ ad rem facient. Cum Philippus ad hunc modũ per istas ciuitates conetasset [illegible] decretis & responsis elatus, cum copiis adueniens, Elateam occuparit quasi nunquam, omni adhibito studio, nobis & Thebanis inter nos cõspiraturis. Cæterum commemoratis iis, quæ tum acta erant, itẽmque oratione sua, qua pro concione habuerat, & vt legatus Thebas missus ab Atheniensibus foerit, hæc ad verbum subiungit: Vt autem Thebas peruenimus: Philippi, Thessalorum, cæterorúmque sociorum legatos ibi inuenimus: ac nostros quidem amicos perterritos, illius verò confidentes. deinde cum literas quasdam recitari iussisset, hæc subiicit: Deinde cõcione conuocata adduxerunt illos, vt qui sociorum locum tenerẽt: qui progressi, cõcionẽ habuerunt, cũ insigni & Philippi laudatione, & infestatione vestrûm: quicquid vnquã aduersus Thebanos egissetis, in memoriã reuocãtes. Denique adhortati illos sunt, vt pro acceptis beneficiis gratiã Philippo referrent, & pœnas de vobis sumerent iniuriarũ, vtro modo vellent, siue transitu ipsis dato contra vos, siue vnà facta in Atticam incursione. Quòd si prætore Lysimachide post Theophrastũ, soluta iam pace, Philippi legati missi Thebas fuerunt, qui eos hortarentur, maximè vt vnà facere impressionem in Atticam, aut saltem trãsitũ Philippo

[illegible]

[illegible]

παραγράφω, μαρτυρουμένους τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τῆς αὐτῆς τὸν Φωκικὸν πόλεμον ποιεῖται μνήμην, ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ὀλίγῳ πρότερον ἐπέδειξα, τὰς ἐκείνου λέξεις παραγραψάμενος ἀναντιῤῥήτοις λόγοις ἀποδέδεικται τεκμηρίοις, ὅτι πάντες οἱ Δημοσθένους ἀγῶνες οἱ πρὸ τῆς Λυσιμαχίδου ἀρχῆς ἔν τε ἐκκλησίαις καὶ δικαστηρίοις γενόμενοι, πρότεροι τῶν Ἀριστοτέλους τεχνῶν εἰσίν. ἐπιθήσω δὲ καὶ ἑτέραν μαρτυρίαν παρὰ τοῦ φιλοσόφου λαβών, ἐξ ἧς ἔτι μᾶλλον ἔσται φανερόν, ὅτι μετὰ τὸν πόλεμον τὸν συμβάντα τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς Φίλιππον, τὰς ῥητορικὰς συνετάξατο αὐτὸς τέχνας, Δημοσθένους ἀκμάζοντος ἤδη κατὰ τὴν πολιτείαν, καὶ πάντας εἰρηκότος τούς τε δημηγορικοὺς καὶ τοὺς δικανικοὺς λόγους, ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἐμνήσθην. διεξιὼν γὰρ τοὺς τόπους τῶν ἐνθυμημάτων ὁ φιλόσοφος, ἕνα καὶ τὸν ἐκ τοῦ αἰτίου τίθησι. παραθήσομαι δὲ τὴν ἐκείνου λέξιν· ἄλλος παρὰ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον, οἷον τῷ ἅμα ἢ μετὰ τοῦτο γεγονέναι. τὸ γὰρ μετὰ τοῦτο, ὡς διὰ τοῦτο λαμβάνουσι, καὶ μάλιστα οἱ ἐν ταῖς πολιτείαις, ὡς ὁ Δημάδης τὴν Δημοσθένους πολιτείαν πάντων τῶν κακῶν αἰτίαν· μετ' ἐκείνην γὰρ συνέβη ὁ πόλεμος. ποίους γὰρ ὁ Δημοσθένης κατεσκεύασεν ἀγῶνας ταῖς Ἀριστοτέλους τέχναις ὡς ὁδηγοῖς χρησάμενος, εἰ πάντες οἱ δημόσιοι λόγοι, δι' οὓς ἐπαινεῖταί τε καὶ θαυμάζεται, πρὸ τοῦ πολέμου γεγόνασιν, ὡς πρότερον ἐπέδειξα, πλὴν ἑνὸς τοῦ περὶ τοῦ στεφάνου; τοῦτον γὰρ μόνον εἰς δικαστήριον εἰσελήλυθε μετὰ τὸν πόλεμον, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀριστοφῶντος, ὀκταετίᾳ μὲν ὕστερον τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης, ἕκτῳ δὲ μετὰ τὴν Φιλίππου τελευτήν, καθ' ὃν χρόνον Ἀλέξανδρος τὴν ἐν Ἀρβήλοις ἐνίκα μάχην. εἰ δέ τις ἐκ τῶν πρὸς ἅπαντα φιλονεικούντων, ὅτι τοῦτον ἴσως ἔγραψε τὸν λόγον ταῖς Ἀριστοτέλους ἐντυχὼν τέχναις, τὴν κρατίστην ἁπάντων λόγων. πολλὰ πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν ἔχων, ἵνα μὴ μακρότερος τοῦ δέοντος ὁ λόγος γένηταί μοι, καὶ τοῦτον ἐπιδείξω πρότερον τὸν ἀγῶνα πρὸ τῆς Ἀριστοτέλους τεχνῶν ἐπιτελεσθέντα, αὐτῷ χρησάμενος τῷ φιλοσόφῳ μάρτυρι. παραδιδοὺς γὰρ τόπους ἐνθυμημάτων τὸν ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα, τοιαύτην λέξιν γράφει· ἄλλος ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα. εἰ γὰρ θατέρῳ ὑπάρχει τὸ καλῶς, ἢ τὸ δικαίως ποιῆσαι, θατέρῳ τὸ πεπονθέναι καὶ εἰ κελεῦσαι, καὶ τὸ πεποιηκέναι, ὡς ὁ τελώνης Διομέδων περὶ τῶν τελῶν. εἰ γὰρ μηδ' ὑμῖν αἰσχρὸν τὸ πωλεῖν, οὐδ' ἡμῖν τὸ ὠνεῖσθαι. καὶ εἰ τῷ πεπονθότι τὸ καλῶς καὶ δικαίως ὑπάρχει, τῷ ποιήσαντι ὁμοίως ὑπάρξει, καὶ τῷ πεπονθότι ὁ ποιήσας. ἔστι δ' ἐν τούτῳ παραλογίσασθαι. εἰ γὰρ δικαίως ἔπαθέ τι, δικαίως ὑπὸ παντὸς πέπονθεν, ὡς ὁ φόνου ἄξια ποιήσας πατήρ. εἰ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἑαυτοῦ τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἀπήχθη, διὸ δεῖ σκοπεῖν χωρίς, εἰ ἄξιος ὁ παθὼν παθεῖν, καὶ ὁ ποιήσας, ποιῆσαι· εἶτα χρῆσθαι ὁποτέρως ἂν ἁρμόττῃ. ἐνίοτε γὰρ διαφωνεῖ τὸ τοιοῦτον, ὥσπερ ἐν τῷ Ἀλκμαίωνι τῷ Θεοδέκτου, καὶ οἷον ἡ περὶ Δημοσθένους δίκη καὶ τῶν ἀποκτεινάντων Νικάνορα. τίς οὖν ἐστιν ἡ Δημοσθένους δίκη, καὶ τῶν ἀποκτεινάντων Νικάνορα, περὶ ἧς ὁ φιλόσοφος γέγραφεν, ἐν ᾗ τὸ κεφάλαιον τῆς ἀμφισβητήσεως παρείληπται, ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα τόπων, ἢ ἡ πρὸς Αἰσχίνην, ὑπὲρ Κτησιφῶντος τοῦ γράψαντος Δημοσθένει τὸ περὶ τοῦ στεφάνου ψήφισμα, καὶ τὴν τῶν παρανόμων φεύγοντος γραφήν; ἐν ταύτῃ γὰρ τὸ ζητούμενον ἦν, οὐκ εἰ τιμῆς καὶ στεφάνου ἄξιος ἦν Δημοσθένης, ἐπιδεδωκὼς ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τινὰ εἰς τὰ τείχη ἀναλώματα, ἀλλ' εἰ καθ' ὃν χρόνον ὑπεύθυνος ἦν, κωλύοντος τοῦ νόμου τοὺς ὑπευθύνους στεφανοῦν. τὸ γὰρ ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα τοῦτ' ἔστιν· εἰ ἔξεστι τῷ δήμῳ τὸ διδόναι, οὕτω καὶ τῷ ὑπευθύνῳ τὸ λαβεῖν τὸν στέφανον ἄξιον. ἐγὼ μὲν οὖν ταύτης οἶμαι τῆς δίκης μεμνῆσθαι τὸν Ἀριστοτέλην.

dare & accepto cum Phocico bello beneficio optimè mores: & ſi huius legationis meminit Ariſtoteles (vt paulo antè oſtendi, verbis illius prolatis) minimè dubiis demonſtratum eſt argumentis, omnes Demoſthenis cauſas ante Lyſimachidis præturam actas, tã in concionibus, quàm in iudiciis, Ariſtotelis artibus fuiſſe priores. Addam & aliud teſtimonium à philoſopho ſumptum è quo dilucidius etiã fiat, poſt bellum inter Philippum & Athenienſes ortum, rhetoricas ab eo compoſitas eſſe artes, Demoſthene florente iam in republica, omnibúſque & concionibus & forenſibus orationibus habitis, quarum paulò antè feci mentionem. Nam expoſitis argumentorum locis philoſophus, eum etiam, qui à cauſa ducitur, ponit. Aſcribam autẽ verba illius. Alius eſt ex eo, quod cum cauſa non ſit, pro cauſa affertur, veluti quòd ſimul, aut poſt hoc ſit factum. Nam poſt hoc pro propter hoc capiunt: idque maximè qui in republica verſantur: velut Demades Demoſthenis adminiſtrationem omnium malorũ eſſe cauſam contendit: quòd poſt illam bellum fuerit conflatũ. Quales igitur Demoſthenes actiones inſtituit, artib. Ariſtotelis, quaſi viæ ducibus, vſus? ſi omnes publicæ orationes, propter quas & laudatur & in admiratione eſt, ante bellum ſunt habitæ, vt ſuprà demonſtraui, vna oratione de Corona excepta? Ea enim ſola in iudicium venit poſt bellum, Ariſtophonte prætore, *nouem annis poſt Chæronenſe prælium, poſt Philippi obitum octo: quo tempore Alexander ad Arbela victoria potitus eſt. Quòd ſi quis eorũ, qui aduerſus omnia cõtendunt, eum illam ſcripſiſſe orationem, lectis forſitan Ariſtotelis artibus, omnium præſtantiſſimam: quamuis multa haberem, quæ contra illum dicerem ne vltrà q̃ decet, mihi producatur oratio, etiam hanc cauſam fuiſſe peractam ante confectas artes Ariſtotelis, ipſo philoſopho teſte vſus, me oſtenſurum eſſe polliceor. Propoſito enim loco argumentorum & affectus inter ſeſe, hæc ad verbum ſcribit. Alius eſt ex affectis inter ſeſe. Nam ſi alteri ineſt honeſtè & iuſtè feciſſe, alteri perpeſſum eſſe inerit: & ſi iuſſiſſet etiam feciſſe: veluti publicanus Diomedon de publicanis. Nam ſi vobis turpe non eſt vendere, nec nobis redimere: & ſi perpeſſo honeſtum & iuſtum tribuitur: etiam ei quod actum eſt tribuetur, & ei qui fecit & ei qui facit. Verùm hîc captioni locus eſt. Neque enim ſi iure perpeſſus eſt, etiam iure ab hoc eſt perpeſſus, vt qui pater capitalem fraudem in ſe admiſit, ſi à ſuo filio ad capitale ſupplicium raperetur: conſiderandum eſt ſeorſim, vtrum perpeſſus, dignus fuerit, qui perpeteretur, & qui fecit, qui faceret. Deinde vtendum vtro modo conueniret. Hæc enim aliquando diſſentiunt, vt in Alcmæone Theodectis, & cauſa Demoſthenica, & eorum qui Nicanorem occiderunt. Quæ autem eſt cauſa Demoſthenica, & interfectorum Nicanoris, de quibus ſcripſit philoſophus, in qua præcipuum controuerſiæ caput fuit ex loco affectorum inter ſeſe? niſi illa aduerſus Aeſchinem pro Cteſiphonte, qui decretum Demoſtheni de Corona fecit, eáque de cauſa violatarum legum eſt poſtulatus? In hac enim quærebatur non commune illud, verum honoribus & coronis dignus eſſet Demoſthenes, qui de ſuo ſumptu feciſſet in reficiendis muris: ſed verum, quo tempore rationes non retuliſſet, lege vetante tales coronari. Nam ex affectis inter ſeſe, hoc eſt: an, quemadmodum populo dare, ſic & reo accipere coronam licuerit? Ac ego quidem huius arbitror cauſæ meminiſſe Ariſtotelẽ.

Si quis autem dicat, eum de causa donorum loqui, quam pratoce Anticle defendit sub Alexadri obitu, multò recentiores etiam facit artes Aristotelis, Enimuerò oratorem artes quas ad praeclaras illas orationes adhibuit, non à philosopho accepisse: sed econtrariò Demosthenis & aliorum oratorum opera adhibentem Aristotelem artes illas scripsisse satis esse demonstratum existimo.

εἰ δέ τις ἐρεῖ ὅτι περὶ τῆς δωρεᾶς, λόγον ὃν ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἀπολογούμενος, ἐπ' Ἀλεξάνδρου τελευτῇ, πολλῷ νεωτέρας ἔτι ποιεῖ τὰς Ἀριστοτέλους τέχνας τῶν Δημοσθένους ἀγώνων. ἀλλὰ γὰρ ὅτι μὲν οὐχ ὁ ῥήτωρ παρὰ τοῦ φιλοσόφου τὰς τέχνας παρέλαβεν εἰς τοὺς θαυμαστοὺς ἐκείνους κατασκευάσαι λόγους, ἀλλ' ὁ φιλόσοφος τὰ Δημοσθένους καὶ τὰ τῶν ἄλλων ῥητόρων ἔργα παραθέμενος ἀκολουθήσας, ἔγραψε τὰς τέχνας, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω.

DE EODEM, EX eodem.

AT Demosthenes acer est dictione, temperatis moribus, & delecta verborum ornatus, collatione autem vtitur ad vtilitatem: & coniunctam habet cum grauitate suauitatem: & viget continenter quibus rebus maximè tenentur iudices.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ δὲ Δημοσθένης, ἄκρος τῇ φράσει, κεκραμένος τοῖς ἤθεσι, καὶ λέξεως ἐκλογῇ κεκοσμημένος, καὶ χρώμενος τάξει τῇ μετὰ τοῦ συμφέροντος, καὶ μετὰ τοῦ σεμνοῦ τὸ χάριεν ἔχων, καὶ συντονίας μάλιστα δικαστὰς κρατεῖ.

COMPARATIO HYPERIDIS & Demosthenis, ex Dyonysio Longino.

QVòd si numero, non veritate praeclara dicta ponderentur, ea ratione & Hyperides etiam omnibus Demosthenē superabit. Est enim eo vocalior, & plures virtutes habet, & penè summus in omnib' instar quinquertionis: vt, quod ad primas attinet, per omnia caeteris certatoribus sit inferior, imperitis superior. Nam Hyperides, praeterquam quòd omnes, compositione tamen excepta, imitatur Demosthenis virtutes: etiam Lysiacas laudes & veneres, quasi cumulo vice, est complexus. Nam & remissè scit cum simplicitate, vbi opus est: & non omnia ordine, vnóque tenore, vt Demosthenes dicit: & moratam habet cum dulcedine suauitatem, tenuiter conditam, & incredibiles in eo sunt vrbanitates, derisio vrbanissimus, generositas, ironiae apta, sales non infaceti, nec remoti, secundum Atticos illos, sed vrgentes, & eleuatio dextra, & multum Comicum, & cum sagaci ioco stimulus, & oratione inimitabiles in his omnibus veneres, in mouenda commiseratione aliquando acer & in fingendis fabulis ex pontendis fusus, & molli spiritu recensendo: praeterea flexibilis, & in pompis summus: sicuti ferè sunt ea quae de Latona dicit, poetica: funebris verò oratio, ab eo, vt haud scio, an à quoquam alio aequè ad ostentationem composita. At Demosthenes praefractus est, durus, asper, alienus ab ostentatione, eorúmque quae ordine recensita sunt, maiori ex parte expers. Caeterùm vbi risum sibi excitare studet, & vrbanitatē, non risum magis mouet, quàm sui derisum. Cùm propè ad venustatem accedere vult, tum longius ab ea recedit. Nam orationem de Phrygia siue Athenogene scribere aggressus, magis etiam Hyperidem commendauit. Caeterùm tametsi alterius ornamenta complura sunt, tamen nec magnitudinem habent, & sunt velut cor sobrij, ignaua, & auditorem quietum relinquunt scilicet. Nemo certè Hyperidem legens terretur. At ille diuinam sortitus magnificentissimae, & summae virtutis, & perfectionis ac grandiloquentiae contentionem, viuos affectus, copiam, solertiam, celeritatem, & proprietatem & inaccessam omnibus vim & vehementiam: postquàm haec, inquā, vt diuina munera (nefas enim dicere est, vt humana) deprō psit vniuersa ad se attraxit. Quapropter suis bonis vniuersos semper vincit, & quae non habet, ea sibi vendicat, & continenter pugnat, & tanquā attonitos reddit ac cōburit, qui ab omni aeuo fuerūt oratores:

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠΕΡΙΔΟΥ καὶ Δημοσθένους, ἐκ Διονυσίου Λογγίνου.

Εἰ δ' ἀριθμῷ, μὴ τῷ μεγέθει κρίνοιτο τὰ κατορθώματα, οὕτως ἂν καὶ Ὑπερείδης τῷ παντὶ ὑπερέχοι Δημοσθένους. ἔστι γὰρ αὐτοῦ πολυφωνότερος, καὶ πλείους ἀρετὰς ἔχων, καὶ σχεδὸν ὕπακρος ἐν πᾶσιν, ὡς ὁ πένταθλος, ὥστε τῶν μὲν πρωτείων ἐν ἅπασι τῶν ἄλλων ἀγωνιστῶν λείπεσθαι, πρωτεύειν δὲ τῶν ἰδιωτῶν. ὁ μὲν γὰρ Ὑπερείδης πρὸς τῷ πάντα ἔξω γε τῆς συνθέσεως, μιμεῖσθαι τὰ Δημοσθένεια κατορθώματα, καὶ τὰς Λυσιακὰς ἐκ περιττοῦ περιείληφεν ἀρετάς τε καὶ χάριτας. καὶ γὰρ λαλεῖ μετὰ ἀφελείας, ἔνθα χρή, καὶ οὐ πάντα ἑξῆς καὶ μονοτόνως, ὡς ὁ Δημοσθένης λέγεται. τό τε ἠθικὸν ἔχει μετὰ γλυκύτητος ἡδὺ, λιτῶς ἐφηδυνόμενον, ἄφατοί τε περὶ αὐτόν εἰσιν ἀστεϊσμοί, μυκτὴρ πολιτικώτατος, εὐγένεια, τὸ κατὰ τὰς εἰρωνείας εὐπάλαιστρον, σκώμματα οὐκ ἄμουσα, οὐδ' ἀνάγωγα κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς ἐκείνους, ἀλλ' ἐπικείμενα, διασυρμός τε ἐπιδέξιος, καὶ πολὺ τὸ κωμικὸν, καὶ μετὰ παιδιᾶς εὔστοχον κέντρον· ἀμίμητον δὲ εἰπεῖν τὸ ἐν πᾶσι τούτοις ἐπαφρόδιτον, οἰκτίσασθαί τε προσφυέστατος, ἔτι δὲ μυθολογῆσαι κεχυμένως, καὶ ἐν ὑγρῷ πνεύματι διεξοδεῦσαι ἔτι εὐκαμπὴς ἄκρως, ὥσπερ ἀμέλει τὰ μὲν περὶ τὴν Λητὼ ποιητικώτερα, τὸν δ' ἐπιτάφιον ἐπιδεικτικῶς, ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος, διέθετο. ὁ δὲ Δημοσθένης ἀνηθοποίητος, ἀδιάχυτος, ἥκιστα ὑγρὸς ἢ ἐπιδεικτικός, ἁπάντων ἑξῆς τῶν προειρημένων κατὰ τὸ πλεῖστον ἄμοιρος, ἔνθα μὲν γελοῖος εἶναι βιάζεται καὶ ἀστεῖος, οὐ γέλωτα κινεῖ μᾶλλον ἢ καταγελᾶται, ὅταν δὲ ἐγγίζειν θέλῃ τῷ ἐπίχαρις εἶναι, τότε πλέον ἀφίσταται. τό γέ τοι περὶ Φρύνης ἢ Ἀθηνογένους λογίδιον ἐπιχειρήσας γράφειν, ἔτι μᾶλλον ἂν Ὑπερείδην συνέστησεν. ἀλλ' ἐπειδήπερ, οἶμαι, τὰ μὲν θατέρου καλά, κἂν ᾖ πολλά, ὅμως ἀμεγέθη, καρδίᾳ νήφοντος ἀργά, καὶ τὸν ἀκροατὴν ἠρεμεῖν ἐῶντα· οὐδεὶς γοῦν Ὑπερείδην ἀναγινώσκων φοβεῖται. ὁ δὲ ἔνθεν ἑλὼν τοῦ μεγαλοφυεστάτου, καὶ ἐπ' ἄκρον ἀρετὰς συντετελεσμένας, ὑψηγορίας τόνον, ἔμψυχα πάθη, περιουσίαν, ἀγχίνοιαν, τάχος, ἔνθα δὴ καίριον, τὴν ἅπασιν ἀπρόσιτον δεινότητα καὶ δύναμιν, ἐπειδὴ ταῦτα, φημί, ὡς θεόπεμπτά τινα δωρήματα, οὐ γὰρ εἰπεῖν θεμιτὸν ἀνθρώπινα, ἀθρόα ἐς ἑαυτὸν ἔσπασε. διὰ τοῦτο οἷς ἔχει καλοῖς, ἅπαντας ἀεὶ νικᾷ, καὶ ὑπὲρ ὧν οὐκ ἔχει, ἀμφισβητεῖ, καὶ διαγωνίζεται, καὶ ὡσπερεὶ καταβροντᾷ καὶ καταφέγγει τοὺς ἀπ' αἰῶνος ῥήτορας. καὶ θᾶτ-

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΞ Ἑρμογένους περὶ ἰδεῶν, τόμου Α. οὐ πόῤῥω τῆς ἀρχῆς.

[illegible]

ut facilius quis aperire oculos aduersus impetū fulminum, quàm in crebros illius affectus intueri.

DE EODEM EX HERMOGENIS lib. I. de formis non procul ab initio.

Est aūt qui potissimùm præter cæteros ad hunc modum in eloquentia versatus sit, suámque orationem continenter variarit, non alius quispiā, mea quidem opinione, quàm Demosthenes. Per hunc igitur & ea quæ apud hunc sunt, dicendum erit scilicet etiam de aliis vniuersis formis orationis. Neque verò quisquam vel methodum hanc, vel iudiciū reprehendat, priusquam omnia quæ dicenda erunt, cognorit. Arbitror enim fore, vt aliqui nos mirentur potius propter hæc, vt decet, maximéq; propter perspicuitatem: quàm vlla reprehensione, hac de causa, dignos iudicent: modò ingenium intendere his quæ ordine dicentur, velint. Demosthenem igitur, etsi id quod caput erat, in oratione ciuili accuratissimè versatum: tamen per omnia genera vbique penetrasse mil[...] nobis, neque cum suadet, omnino à iudiciali & Panegyrico separasse orationem suam: neque eū aliud quippiam facere, cætera prætermittere: fortassis haud difficulter ij deprehenderint, qui eum non negligenter tractant. Quibus autem formis orationis, velut elementis vsus, eam effecerit talem, quæ sanè inter se coniunctæ id efficiant, vt & demonstratiuum genus habeat, & cætera genera orationum omnia: id verò perdifficile, mihi certè quidem videtur: multóque facilius, etiamnum inueterives, dicendo explicare, perspicuéque demonstrare. Nemo enim est, qui ante nos (quod ego quidem sciam) in hunc vsque diem accuratè quicquam hisce de rebus tradidisse videatur. Qui autem attigerunt, perturbatè admodúmque diffidentes oratione sua, de his disseruerunt. Itaque eò ipsa apud eos sunt omnia. Nam præter cætera, etiam ij, qui aliquid dicere visi sunt de hoc vitio singulis atque pro virili sua, considerantes, vniuersalium sanè parua aut nulla ratione habita (loquor autem de ipsa grammate, de ipsa simplicitate, cæterisque formulis Demosthene quidem aliquid fortasse nos docent, & eius etiam partibus Sed de vniuersa oratione & omni forma, siue in metris, siue in poesi, siue in soluta oratione, nos planè indoctos, quantum in ipsis fuit, dimiserunt. Ac difficile quidē est, vt dixi, & inuenire hæc, & inuenta, non illorum more, sed perspicuè distinctéque tradere: faciendū tamen nobis est periculum, eam secutis viam, quam ingressi sumus. Nam Demosthenicæ orationis velut elementa, & principia, si accuratè potuerimus, singula per sese & quot sint ostendere & qualia & quomodo fiant, & quæ inter sese mixtio sit illorum, & quid valeant, hoc illóve modo cùm misceantur: fortasse de vniuersis orationibus dixerimus. Ac promissio (vt ipsius oratoris verbis vtar) tanta est: res verò iam etiam hic sese ostenderit: index porrò nobis erit qui volet. Ea igitur quæ Demosthenicam orationē efficiunt (si quis rem eorum tanquam vnum quiddam audire voluerit) hæc esse aio: perspicuitatē, granditatē, pulchritudinē, celeritatē, lenitatē, veritatē, solertiam. Loquor autem de his omnibus tanquam vno, quæque veluti inter sese perplexa sint, & alia in alia transeant. Talis enim est oratio Demosthenica.

[illegible]

EIVSDEM DE EODEM Ibidem.

Illæc ergo reliqua. Nã cũ hæc ita sint, & omnis orationis formæ, ex iis quæ supra dicta sunt, cõstet, exquisitè quidẽ per omnia, quę vnius generis propria sunt, elaborata oratio, veluti sententiis, methodo, dictione, & reliquis, vel difficulter admodum, vel nullo modo potius apud vllum ex veteribus reperietur. Verũ eo quod iis quæ vniuscuiusque formæ propria sũt, abundet, vnum quemque talem vel talem esse contigit. Excipiamus tamen Demosthenẽ. Nec enim eodem modo quo illi, vna quapiam forma supradictis & ipse superior fuit, sed parte quadam, ac potius forma vna quæ cæteri caruerunt, vsus est, comprehensione, inquam. Cur autem id fecerit in libro de magnitudine à nobis & comprahensione dicetur. Sed quod dicebam: hoc, quę pars est vna de multis aut speciei formæ vnius, vnã præ reliquis vsus, cæteris verò omnibus, cuique pro dignitate tribuit, & alia vehementer & splendida sententiarum metho[do], aut quibusdam aut figuris, aut quapiam alia re ociauit. Tamen porrò & minuta dum per eadem hæc excitat, atque cui... gat, aliique singula eique miscet cum suis, neque propriis ipsorum partibus, itaque varietate distinguit orationem suam effecit vt omnia inter se quadrent & totum vnum sit omnibus formis apud eum inter sese implicatis: vt ex vniuersis hisce bonis vna hæc optima orationis forma sit cõfecta, Demosthenica.

EIVSDEM DE EODEM.

Duas res in dictione forensi callidissimas excogitauit Demosthenes: vt suum firmamentum, tametsi iudicium de eo non fiat, in iudicium adducat, & aduersarij firmamentũ, de quo lis est, reiiciat. Hęc igitur ambo facit Demosthenes, vtrũq; dissimulanter, vt non sentiatur. Nam cum suã, quę sibi gratificans, introducit necessitatem ... Cum verò aduersarij callidè repudiat, simplicitatem simulat. Hoc fecit in duabus orationibus, & ea quę est de Corona, & in Aristocratea. Nam cum acta in repub. & ornamenta sua refert, necessitatem fingit: Quid si (inquit) ad ea quæ feci & gessi in repub. accessero, sæpe de me ipse dicere necesse habebo. Cum autem leges afferantur, simplicitatem præ se fert, cum ita dicit: Reliquum ergo mihi esse videtur vt leges proferantur: tanquam à re alienum attingens aduersarij firmamentum. Atque iterum in Aristocratea sermonem de Chersoneso inijcit, qui à causa alienus erat: Necesse (inquit) est primum omnium ostẽdere, quid tandem illud sit, quod efficit, Chersonesum vt securè teneatis. Deinde calliditate vtens, & clarum Charidemum faciens, et disputationem de legib. talem faciat, si habi... Videte obsecro, quam simplici & æqua oratione sim vsurus, qui in eum ordinem illum referam, in quo maximus illi honos habebitur. Quæ verò ne nobis quidem, qui ciues non sumus, tribuũtur, ea nec illi contra leges arbitror esse cõcedenda.

DE EODEM EX HIMERII Declamationibus, & propemptico Flauiani.

Ab omni vetustate contra optimos principes inferiorum suboritur inuidia. Calumniabatur Periclem Cleon: accusatus fuit ab Hyperbolo Nicias: Demaden in iudicium adduxit Demosthenes: Cleophon Alcibiadem maiestatis accusauit: in The-

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ αὐτοῦ, αὐτόθι.

[illegible]

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ τοῦ αὐτοῦ.

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΤΩΝ ἱμερίου μελετῶν, ἐκ τοῦ εἰς φλαβιανὸν προπεμπτικοῦ.

[illegible]

[illegible]

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ καὶ αἰσχίνου, ἐξ ἀδήλου τῆς ἀκρίτου.

[illegible]

mißtorium homo quidam Scriplius dixit connicia. Nam excellentis virtutis inuidentiæ id quod ipsorum dignitati decedit, ex equitate audacis per vim conantur. Vnde cum primis apparet, quantum inter virtutem & calliditatem morum intersit.

AESCHINIS ET DEMOSTHENIS

comparatio, ex incerto autore & sine nomine.

NEque pulchrius quicquam Athenis extitit Demosthene, neque foedius quicquam Aeschine. Hæc autem non ea dico, vt vel temere huic conuiciari, vel illi gratificer: sed in ipsas res gestas intuens. At Demosthenem fuisse ciuem Atheniensem, & patrem habuisse inculpatum, qui iustis rationibus rem familiarē auxerit, nemo negabit. Aeschines aūt Atheniēsis dici nequit: siquidē pater eius seruus fuit, nec seruus tātū, sed & improbus famulus. Alioqui.n. in compedibus non fuisset, nisi sæpe in scelere deprehensus fuisset. Matrem porrò Demosthenis nemo laude non laudauit. Aeschinis verò Leucotheam ij tantum laudabit, qui ea vtebantur. Ex his ergo nati cum essent, alter in orbitate eloquentiæ studebat, & præceptorū consuetudine vtebatur, per quos potestas fieri melior. At Aeschinem oportebat nunc patri instruere pædagogium: nunc matrem adiutare in tractandis ceremoniis impietatis. Possum referre aedificates Demosthenis tributa, trierarchias referre quispiā Aeschinis serpentes, & coronas, & placentas, & tragœdorum greges. Ille quidem liberalis & benignus in egenos animus, nec honestius sumptus reformidabat: hic verò in agris oberrabat, voce vitiata, nec omnino delectans spectatores, alias vulnera non accepisset. Quis ergo Atheniensis habitus est, cū esset seruus? conuertit sese in populares arte sua, & quia scriba erat, non se abstinuit, quò minus & eo vsque progrederetur. Iam verò in ipsis maximis rebus, in republicæ inquam, negociis, cui spectemur. Ille dicendo profuit, hic vbi ad rempublicam accessit, nocuit. Nam cum Philippus Græciam appetiisset, nec acrius admodum rem attentaret, sed per magistratus vrbes redimeret, siue illa passim peruagata: Demosthenes & cum præbitore & cum acceptoribus bellum gerens, subinde classes aduersus decernebat, & legibus eos qui ab illo distribuerentur coërcebat. At Aeschines Philippo parumper cōtur. collicitatus, quò sibi fides haberetur, neglecta patria, manifestè defecit: ea locutus, quæ Philippo conducerent: illos enim quidem republica tacens, in illius verò cladibus, animorum plenus atque confidens. Inuadebat Philippus Olynthum? quis confodebat? quis vociferabatur? quis maiorem commonefaciebat? quis populum excitabat? quis Chalcedensium qui in Thracia confederant, causam agebat? Demosthenes. Virum ire legatum ad Philippum veniebant, an non alter infamebat, alter accipiebat? non captiuorum ciuium calamitates sublevabat, tyrannique munera expediebat? alter accipiebat? An non ille quidem Xenophontem coniurio fugitabat: hic verò ebrius turpiter se gerebat, Phrinnonem imitans & Phrynone gaudens, qui filiam Philippo prostituebat? quis fuit qui scriberet, festinandum esse in Thraciam, nec dandum Philippo spacium ante exactum iusiurandum, occupandi loca illa? Quis verò id egit, vt Philippo tempus daretur ad locorum illorum direptionem? Ac vnum hoc est, idq; tantum Reipub. hic nocuit: ille, ne ei noceretur. Phocenses verò, gentem tantam pessumdatam: vrbes duas & viginti excisas: cum recordamur, moeremque Græcorum audit, quis non suspiret?

[illegible]

Atqui hanc stragem & vastam solitudinē Æschines effecit, qui [illegible] verbis Thebanis [illegible] cenet, Phocensis Philippum [illegible] esse [illegible] de habi- la populus [illegible] Phocens [illegible] Cæterū hanc [illegible] Demosthe- ne haud [illegible] & [illegible] ciuitates [illegible] est, cum populus [illegible] Per illum [illegible] Græcis classes, pro Pe- rinthiis, Byzantiis, Chersonitis, Eubœa. Per illum [illegible] Neque verò verbis tātū [illegible] & cum republica & cum singulis priuatim [illegible] Multæ pauperum filiæ per illum nuptias ade- ptæ sunt. Quæ verò pro his de Æschine dici queunt [illegible] ille quidem fuit in Amphissa [illegible] Demosthenis solici- [illegible] Athenien- sium gratiam, cum Pythium testimonium [illegible] Demosthenes [illegible] Ego verò etiam Chæro- neensium [illegible] Æschini imputo. Neq; e- nim ad Chæroneam egressi essent Athenienses, nisi [illegible] Elatea, nec ad Elateam venisset Phi- lippum, nisi Amphictyonica [illegible] Æ- schines. [illegible] Chæronea [illegible] decretis Demosthenis [illegible] Æschine. At ille Thebanis [illegible] Philippi [illegible] Athenienses [illegible] sed [illegible] Æschines [illegible] Philippo & Alexandro, illius loco, rerum potiente, [illegible] tyranno. [illegible] Ab [illegible] Demosthenem [illegible] alter [illegible] Hic Æschines [illegible] Rhodium se [illegible] Athenien- sium [illegible] Demosthenis. Habet.n. & is aliquid ad- [illegible] Macedones [illegible] Athenis [illegible] tyrannis.

DE EODEM, E SVIDA.

Demosthenes Atheniensis, filius Demosthenis [illegible] Pæaniensi municipio fuit [illegible] diligentior quam ingenio- sior [illegible] Vnde factum est, vt [illegible] vt qui veste muliebri sæpe etiam vtis.

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ [illegible]

[illegible]

ΑΛΛΩΣ.

[illegible]

ΑΛΛΩΣ.

[illegible]

A vilissimum toga sumpta, Argas, quod est serpentis genus. Animum ad eloquentiam appulit, cum Callistratum causam Oropicam agentem spectasset. Fuit & Isæi discipuli Isocratis, aliis auditor. Vsus etiam est oratoribus Zoili Amphipolitæ, qui Athenis docebant, & Polycratis, & Alcidamantis, Gorgiæ discipuli, atque ipsius etiam Isocratis. In eloquentiæ studio sodalem habuit Æschinem Atheniensem, & Theopompum Chium * philosophum. Sedulo enim Eubulidem dialecticum & Platonem audivit. Obiit, cum Macedonum Antipatri metu in Calauriam profugisset, in æde Neptuni, hausto veneno, quod in annulo gestabat, anno ætatis secundo & sexagesimo.

ALITER.

Demosthenes orator, vir fuit & prudentia in excogitando, & in iis quæ excogitasset, eloquentia mirabili. Vnde sua ætate summus orator est habi- B tus, cum & obscura coniectura indagandi, & res cognitas explicandi maxima solertia esset præditus. Ac iis quidem temporibus, quibus habere conciones, & Rempublicam administrare cœpit, magistratus non optime audiebant. Sed unus hic eis inter sui temporis Athenienses, Macedonum tyrannis magna libertate plurimum adversatus, abstinentiæ & integritatis laudem consecutus, neque ab eis accepisse illa munera visus est. Nam aliarum civitatum principes ea tempestate, privati emolumenti quam boni publici cupidiores, ad empti pecuniæ largitionibus, quo rem suam, ut putabant, in præsentia stabilirent: privati lucri causa utilitatem publicam negligere solebant. Quamobrem Athenienses illis etiam delictis, quorum post accusatus est, ignoverunt: eiusque ab exilio revocati consiliis omnibus in rebus usi sunt. Post consecutus eius præclarus obitus effecit, ut eos detectorum suorum nõ obscure pœniteret. Certe non multo post, nunciato Demosthenis interitu, rescinderunt ea quæ C metu Macedonum magis, quam ex æquo & bono, statuerant: nec immunitatem tantum nam maximo e familia Demosthenica, sed & ipsi æream in foro statuam decreverunt, hoc elegiaco versu * basi eius subscriptum:

Si magno vires animo, Demosthenes, æquasses,
Græcia non Macedûm Marte subacta foret.

ALITER.

Demosthenes gladiatorum faber, Pæaniensis, Demosthenem oratorem filium habuit, cui pupillo tutores dati sunt tres, Aphobus, Demophon, Therippides. Qui cum & ipsum & patrimonium eius negligerent, ipse Isæo se erudiendum tradidit. Fuit autem adeo industrius, ut domi se includeret, ex sua parte capitis, ut neque prodiret in publicum, neque ad se quenquam accedere pateretur. Eruditus, oratoria tutores suos peregit. Rhetoricã docere cum vellet, ab eo instituto recessit propter calumnia de Moscho filio nobili adolescente, subortam. Post orationes scribere aggressus, cum ibi quoque crimini daretur, contrarias cum ederet orationes Phormioni & Apollodoro: eo etiam studio relicto Rempublicam capessit. Quanquam autem balbus erat, & humeros indecore movebat, & imbecilli * voce, & spiritu infirmo: hæc tamen incommoda correxit omnis exercitatione. Actionem item & pronunciationem eius, quæ præclara non erat, Andronicus excoluit. Functus est militiæ, triremes instruxit, captivos redemit, præliis obeundis assumento fuit. In

[illegible]

addit tamen a Midia verberatus, pro mille drachmis ab eo acceptis placatus est. Cum Demomeone item consobrino, quem vulneris inflicti accusarat, in gratiam rediit. Post Chabriae decessum, vel, ut alii, * Cresippi filiae [illegible] & [illegible] est. In gerenda Republica Philippo est adversatus: qui cum Thebanis [illegible], [illegible] eis [illegible], quibus ad Chaeroneam victis, mille & quadraginta interfecti, hi mille capti sunt. Habuit charissimam filiam, ea diem [illegible], septimoque post eam calamitatem die, accepto indicio de Philippo a Pausania interfecto, mutata veste [illegible] fecit. Adversatus est etiam Philippi F. Alexandro. Cumque Harpalus magna pecunia surrepta, ad Athenienses confugisset: Demosthenes, qui & ipse partem accepisse putabatur, Troezenem in exilium profugit. Alexandro Babylone mortuo, in patriam revocatus est: sed Antipatro, suscepto Graeciae principatu, decem oratores sibi dedi, per legatos postulante. Quos cum dedissent Athenienses, Demosthenes in Calauriam fugit. Archias autem ab Antipatro contra eum missus, vi eum avellit a Neptuni aede, quae asylum erat. At hic veneno, quod sub annulo pala habebat, exucto, mortuus est.

COMPARATIO DEMOSTHENIS ET Ciceronis ex Dionysio Longino de grandi genere dicendi.

Neque aliis rebus, quam his mihi videntur, charissime Terentiane (mihi inquam, si & nobis Graecis aliqua cognitio conceditur) & Cicero a Demosthene in genere dicendi differre. Nam hic quidem altitudinem habet praeruptam, Cicero diffusam: ac noster quidem, quod vi quadam singula, atque etiam cum celeritate, robore, acrimonia, velut uri simul ac diripi, turbini cuidam comparari possit aut fulmini: Cicero autem instar amplissimi incendii fertur et omnia depascens & [illegible], cum multum constantis ardoris habeat, qui aliter atque aliter * in sese agitatur, & successionibus alitur. Verum haec vos rectius diiudicabitis. Demosthenis autem granditas & contentio cum indignationibus, & vehementibus affectibus, & ubi auditor omnino percellendus est, convenit. Nam & * locorum descriptionibus, & perorationibus maiori ex parte, & * digressionibus, & omnibus eloquendi generibus, & demonstrationibus & historiis & naturae explicationi, & non paucis aliis partibus convenit.

DEMOSTHENICAE EXAGGERAtionis consideratio, e quibusdam, quae insunt in oratione de Corona, eiusdem.

Caeterum & de locis & de figuris ordine collocata est. Nam & hae, quemadmodum oportet, paratae fuerint, non contemnenda pars erunt granditatis. Sed quia omnia enucleate in praesentia magni laboris esset ac potius infiniti: age pauca ex iis, quae grandiloquentiae conficientia sunt, confirmandi propositi ergo, proferamus. Demosthenes acta in republica sua in medium affert. Quis vero erat naturalis eius rei usus? Non peccastis, Athenienses, suscepta pro libertate Graecorum dimicatione: sed habetis huius rei domestica exempla. Neque enim peccarunt vel qui in Marathone, vel qui in Salamine, vel qui in Plataeis pugnarunt.

ὅτε [illegible] ὑπὸ Μειδίου [illegible]
[illegible]
[illegible] ὁ Δημοσθένης εἰς Καλαυρίαν φεύγει [illegible]
[illegible] τὸ σφραγῖδι φάρμακον ἔχων συνέβη ἀποθανεῖν.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ καὶ Κικέρωνος ἐκ Διονυσίου Λογγίνου περὶ ὕψους.

Οὐ κατ᾽ ἄλλα δέ τινα, ἢ ταῦτα, ἐμοὶ δοκεῖ, φίλτατε Τερεντιανέ, λέγω δὲ ἡμῖν, καὶ ἡμῖν, ὡς Ἕλλησιν, ἐφεῖταί τι γινώσκειν, καὶ ὁ Κικέρων τοῦ Δημοσθένους ἐν τοῖς μεγέθεσι παραλλάττειν. ὁ μὲν γὰρ ἐν ὕψει τὸ πλέον ἀποτόμῳ, ὁ δὲ Κικέρων ἐν χύσει. καὶ ὁ μὲν ἡμέτερος διὰ τὸ μετὰ βίας ἕκαστα, ἔτι δὲ τάχους, ῥώμης, δεινότητος, οἷον καίειν τε ἅμα καὶ διαρπάζειν, σκηπτῷ τινι παρεικάζοιτ᾽ ἂν, ἢ κεραυνῷ. ὁ δὲ Κικέρων ὡς ἀμφιλαφής τις ἐμπρησμός, οἶμαι, πάντῃ νέμεται καὶ ἀνειλεῖται, πολὺ ἔχων καὶ ἐπίμονον ἀεὶ τὸ καῖον, καὶ διακληρονομούμενον ἄλλοτ᾽ ἀλλοίως ἐν αὐτῷ, καὶ κατὰ διαδοχὰς ἀνατρεφόμενον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμεῖς ἂν ἄμεινον ἐπικρίνοιτε. καιρὸς δὲ τοῦ Δημοσθενικοῦ μὲν ὕψους καὶ ὑπερτεταμένου ἔν τε ταῖς δεινώσεσι, καὶ τοῖς σφοδροῖς πάθεσι, καὶ ἔνθα δεῖ τὸν ἀκροατὴν τὸ σύνολον ἐκπλῆξαι· τῆς δὲ χύσεως, ὅπου χρὴ καταντλῆσαι. τοπηγορίαις τε γὰρ καὶ ἐπιλόγοις κατὰ τὸ πλέον, καὶ παραβάσεσι, καὶ τοῖς φραστικοῖς ἅπασι, καὶ ἐπιδεικτικοῖς, ἱστορίαις τε καὶ φυσιολογίαις, καὶ οὐκ ὀλίγοις ἄλλοις μέρεσιν ἁρμόδιος.

ΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟσθένους δεινώσεως ἐκ τινῶν τῶν ἐν τῷ περὶ στεφάνου λόγῳ, τοῦ αὐτοῦ.

Αὐτίκα μέν τοι καὶ ὁ περὶ σχημάτων ἐφεξῆς πρόκειται τόπος. καὶ γὰρ ταῦτ᾽, ἂν ὃν δεῖ σκευάζηται τρόπον, ὡς ἔφην, οὐκ ἂν ἡ τυχοῦσα μεγέθους εἴη μερίς. οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἐπεὶ τὰ πάντα διακριβοῦν πολὺ ἔργον ἐν τῷ παρόντι, μᾶλλον δ᾽ ἀπεριόριστον, ὀλίγα τῶν ὅσα μεγαληγορίας ἀποτελεστικά, τοῦ πιστώσασθαι τὸ προκείμενον ἕνεκα, καὶ δὴ διέξιμεν. ἀπόδειξιν ὁ Δημοσθένης ὑπὲρ τῶν πεπολιτευμένων εἰσφέρει. τίς δ᾽ ἦν ἡ κατὰ φύσιν χρῆσις αὐτῆς; οὐχ ἡμάρτετε, ὦ τὸν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγῶνα ἀράμενοι· ἔχετε δὲ οἰκεῖα τούτου παραδείγματα. οὐδὲ γὰρ οἱ ἐν Μαραθῶνι ἥμαρτον, οὐδ᾽ οἱ ἐν Σαλαμῖνι, οὐδ᾽ οἱ ἐν Πλαταιαῖς.

ἀλλ᾽

ἀλλ' ἐπειδὴ καθάπερ ἐμπνευσθεὶς ἐξαίφνης ὑπὸ θεοῦ, καὶ οἱονεὶ φοιβόληπτος γενόμενος τὸν τῶν ἀριστέων τῆς Ἑλλάδος ὅρκον ἐξεφώνησεν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας, φαίνεται δι' ἑνὸς τοῦ ὀμοτικοῦ σχήματος, ὅπερ ἐνθάδε ἀποστροφὴν ἐγὼ καλῶ, τοὺς μὲν προγόνους ἀποθεώσας, ὅτι δεῖ τοὺς οὕτως ἀποθανόντας ὡς θεοὺς ὀμνύναι παριστάνων, τοῖς δὲ κρίνουσι τὸ τῶν ἐκεῖ προκινδυνευσάντων ἐντιθεὶς φρόνημα, τὴν δὲ τῆς ἀποδείξεως φύσιν μεθεστακὼς εἰς ὑπερβάλλον ὕψος καὶ πάθος καὶ ξένων καὶ ὑπερφυῶν ὅρκων ἀξιοπιστίαν, καὶ ἅμα παιώνειόν τινα καὶ ἀλεξιφάρμακον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκουόντων καθιεὶς λόγον, ὡς κουφιζομένους ὑπὸ τῶν ἐγκωμίων, μηδὲν ἔλαττον τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Φίλιππον, ἢ ἐπὶ τοῖς κατὰ Μαραθῶνα καὶ Σαλαμῖνα νικητηρίοις παρίστασθαι φρονεῖν. οἷς πᾶσι τοὺς ἀκροατὰς διὰ τοῦ σχηματισμοῦ συναρπάσας ᾤχετο. καίτοι παρὰ τῷ Εὐπόλιδι τοῦ ὅρκου τὸ σπέρμα φασὶν εὑρῆσθαι,

οὐ γὰρ μὰ τὴν Μαραθῶνι τὴν ἐμὴν μάχην
χαίρων τις αὐτῶν τοὐμὸν ἀλγυνεῖ κέαρ.

ἔστι δ' οὐ τὸ ὁπωσοῦν τινα ὀμόσαι, μέγα, τὸ δὲ ποῦ, καὶ πῶς, καὶ ἐφ' ὧν καιρῶν, καὶ τίνος ἕνεκα. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν οὐδέν ἐστ' εἰ μὴ ὅρκος, καὶ πρὸς εὐτυχοῦντας ἔτι καὶ οὐ δεομένους παρηγορίας τοὺς Ἀθηναίους. ἔτι δ' οὐχὶ τοὺς ἄνδρας ἀπαθανατίσας ὁ ποιητὴς ὤμοσεν, ἵνα τῆς ἐκείνων ἀρετῆς τοῖς ἀκούουσιν ἐντέκῃ λόγον ἄξιον, ἀλλ' ἀπὸ τῶν προκινδυνευσάντων ἐπὶ τὸ ἄψυχον ἀπεπλανήθη, τὴν μάχην. παρὰ δὲ τῷ Δημοσθένει πεπραγμάτευται πρὸς ἡττημένους ὁ ὅρκος, ὡς μὴ Χαιρώνειαν ἔτ' Ἀθηναίοις ἀτύχημα φαίνεσθαι, καὶ ταυτόν, ὡς ἔφην, ἅμα ἀπόδειξίς ἐστι τοῦ μηδὲν ἡμαρτηκέναι, παράδειγμα, ὅρκων πίστις, ἐγκώμιον, προτροπή. κἀπειδήπερ ὑπήντα τῷ ῥήτορι. λέγεις ἧτταν πολιτευσάμενος, εἶτα νίκας ὀμνύεις; διὰ ταῦθ' ὁ τεχνίτης κανονίζει, καὶ δι' ἀσφαλείας ἄγει καὶ ἐν βακχεύμασι νήφειν ἀναγκαῖον διδάσκων, τοὺς προκινδυνεύσαντας, φησί, Μαραθῶνι, καὶ τοὺς Σαλαμῖνι καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους, οὐδαμοῦ νικήσαντας εἰπών, ἀλλὰ πάντη τὸ τοῦ τέλους διακλέψας ὄνομα, ἐπειδήπερ ἦν εὐτυχές, καὶ τοῖς κατὰ Χαιρώνειαν ὑπεναντίον. διόπερ καὶ τὸν ἀκροατὴν φθάνων εὐθὺς ὑποφέρει. οὓς ἅπαντας ἔθαψε δημοσίᾳ, φησὶν ἡ πόλις, Αἰσχίνη, οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας μόνους.

ΑΛΛΗ ΘΕΩΡΗΣΙΣ, Η ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ τῆς τοῦ Δημοσθένους δεινότητος, καὶ ὑψηλότητος, ἐκ τινῶν τῶν ἐν Φιλιππικαῖς τοῦ αὐτοῦ.

Τί δ' ἐκεῖνα φῶμεν, τὰς πεύσεις τε καὶ ἐρωτήσεις; ἆρα οὐκ αὐταῖς ταῖς τῶν σχημάτων ἰδιότησι παρὰ πολὺ ἐμπρακτότερα καὶ σοβαρώτερα συντείνει τὰ λεγόμενα; ἢ βούλεσθε, εἰπέ μοι, περιιόντες ἀλλήλων πυνθάνεσθαι, λέγεταί τι καινόν; τί γὰρ ἂν γένοιτο τούτου καινότερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ καταπολεμῶν τὴν Ἑλλάδα; τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ. τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε. καὶ πάλιν, ἐπιπλέωμεν ἐπὶ Μακεδονίαν, φησί. ποῖ δὴ προσορμιούμεθα, ἤρετό τις. εὑρήσει τὰ σαθρὰ τῶν Φιλίππου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος. ἦν δὲ ἁπλῶς ῥηθὲν τὸ πρᾶγμα τῷ παντὶ καταδεέστερον.

A Sed postea quam veluti numine subitò afflatus, & tanquam ab Apolline correptus, iusiurandum per Graeciæ fortes viros enunciauit: Non fieri potest vt peccaueritis, non: testor eos qui in Marathone pro cæteris discrimen belli adierunt: videtur per vnam iurandi figuram (quam ego hic auersionem voco) tum maiores in deorum numerum retulisse: cum declararet, per eos qui ad hunc modum mortem oppetierunt, tanquam deos esse iurandum: tum iudicibus illorum animos, qui ibi pugnarunt, iniecisse: iam probationis naturam ad insignè altitudinem & perturbationem & peregrini atque insignis iusiurandi grauitatem transtulisse: cum pæonium quandam & veneni pestilentiam in auditorum animos orationem induxisset, vt laudibus recreati, nõ minus sibi triberent ob pugnam Philippicam, quam ob Marathoniam & B Salaminiam victoriam: in quibus omnibus auditores conformatione illa in suam sententiam pertraxit. Quanquam autem dicunt huiusmodi iurandi semen apud Eupolidem esse repertum,

Non hercle pugnam testor Marathoniam:
Gaudens, dolore cor perosserit meum.

(Neque verò magnum est quouis modo iurare: sed vbi quomodo, & quibus temporibus, & qua de causa decet) tamen illic nihil est nisi iusiurandum, & quidem apud fortunatos adhuc, nec consolationis egentes Athenienses. Deinde non ita iurauit poeta, vt viros illos immortalitate donaret, & auditores ratione illorum virtute digna, permoueret, sed ab iis qui præliati sunt, ad rem inanimam, pugnam inquam aberrauit. A Demosthene autem apud victos adhibitũ est iusiurandum, ne Chæronea iam Atheniensibus calamitosa videretur: eademque opera, vt dixi, demõstrauit, eos nihil peccasse: est & exemplum*, iurisiurandi probatio, laudatio, adhortatio. Et quia oratori C occurrebatur: Cladem commemorans gesta reipublicæ & victorias iuras? propterea deinceps corrigit, & tutò perducit etiam nominare vt doceat, etiam in furoribus sobrietatem esse necessariam: Eos, inquit, ex maioribus qui in Marathone in discrimen se obiulerunt: & qui ad Salaminem & Artemisium nauali prælio decertarunt: & qui ad Plataeas in acie steterunt: Nusquam dixit, eos qui vicerunt, sed vbi finis nomen subtrahitur, illorum fœlix esset, & iis quæ ad Chæroneam acciderant, contrarium. Quapropter auditori anteuertens, statim subiungit: Quos vniuersos ciuitas publicè tumulauit, Aeschine, non victores duntaxat.

ALIA CONSIDERATIO SEV DEmonstratio Demosthenicæ fortitudinis ac granditatis, e quibusdam verbis Philippicæ primæ, eiusdem.

QVid verò de illis dicemus, de percunctationibus & interrogationibus? An non ipsis figurarũ conformationibus acriorem & imperiosiorem intendit orationem? An vultis, dic mihi, circumeuntes alij alios interrogare, dicitur ne quid noui? Quid enim hoc magis nouum existat, quam quod homo Macedo Athenienses debellat, & res Græcorum administrat? Obiitne Philippus? non profectò, sed infirmus est. Sed vestra quid refert? Etenim, tametsi huic aliquid humanitus acciderit, vos cito alium Philippũ facietis, atque iterum: Nauigemus in Macedoniam, inquit. At vbi appellemus, rogat quispiam? deprehendet res Philippi labefactas ipsum bellum. Fuisset autem res simpliciter exposita omnino deterior.

Nunc furor & acrimonia percunctationis & responsionis dum ipse sibi tanquam alteri repugnat, non modò gravius effecit confirmatione dictum illud, sed & probabilius. Tunc enim affectus magis animum impellunt, cum eos non ipse orator videtur affectare, sed afferre tempus. Interrogatio porrò sui ipsius & responso imitatur affectus opportunitatē. Ferè enim quemadmodum hi qui ab aliis interrogantur, subitò acriter adversus dicta concitantur, veréque respondent: sic figura interrogationis & responsionis abducit auditorem, ut singula, quæ meditata sunt, ex tempore commota esse ac dici videantur atque decipit.

νῦν δὲ τὸ ἐνθουσιῶδες καὶ ὀξύρροπον τῆς πεύσεως καὶ ἀποκρίσεως, καὶ τὸ πρὸς ἑαυτόν, ὡς πρὸς ἕτερον, ἀνθυπαντᾶν, οὐ μόνον ὑψηλότερον ἐποίησε τῷ σχηματισμῷ τὸ ῥηθέν, ἀλλὰ καὶ πιστότερον. ἄγει γὰρ τὰ παθητικὰ τότε μᾶλλον, ὅταν αὐτὰ φαίνηται μὴ ἐπιτηδεύειν αὐτὸς ὁ λέγων, ἀλλὰ γεννᾶν ὁ καιρός. ἡ δ᾽ ἐρώτησις ἡ εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀπόκρισις μιμεῖται τοῦ πάθους τὸ ἐπίκαιρον. σχεδὸν γὰρ ὡς οἱ ὑφ᾽ ἑτέρων ἐρωτώμενοι παροξυνθέντες ἐκ τοῦ παραχρῆμα πρὸς τὸ λεχθὲν ἐναγωνίως, καὶ ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἀνθυπαντῶσιν, οὕτως τὸ σχῆμα τῆς πεύσεως καὶ ἀποκρίσεως, εἰς τὸ δοκεῖν ἕκαστον τῶν ἐσκεμμένων ἐξ ὑπογύου κεκινῆσθαί τε καὶ λέγεσθαι, τὸν ἀκροατὴν ἀπάγει, καὶ παραλογίζεται.

DE EODEM, EX M. TVLLIO CICERONE, LIB. I. DE ORATORE AD QVINTVM FRATREM.

Caput enim esse arbitrabatur oratoris, ut & ipsis, apud quos ageret, talis, qualē se ipse esse optaret, videretur: id fieri vitæ dignitate, de qua nihil rhetorici isti doctores in præceptis suis reliquissent: & uti eorum, qui audirent, sic afficerentur animi, ut eos affici vellet orator: quod item fieri nullo modo posse aiebat, nisi cognosceret is qui diceret, quot modis hominum mentes, & quibus rebus, & quo genere orationis in quamque partem moverentur. Hæc autē esse penitus in media philosophia retrusa, atque abdita, quæ isti rhetores ne primoribus quidē labris attigissent. Ea Menedemus exemplis magis, quàm argumētis refellere conabatur: memoriter enim multa ex orationib. Demosthenis præclarè scripta pronuncians, docebat, illum in animis vel iudicum, vel populi in omnem partem dicendo permovendis, non fuisse ignarum, quibus ea rebus consequeretur: quæ negaret ille sine philosophia quenquam scire posse. Huic respondebat, nō se negare Demosthenem summā prudentiam, summamque vim habuisse dicendi: sed sive ille hoc ingenio potuisset, sive id quod constaret, Platonis studiosus audiendi fuisset, non quid ille potuisset, sed quid isti docerent esse quærendum.

IBIDEM.

Ergo, ut ad primū illud revertar, sit orator nobis is, qui, ut Crassus descripsit, accommodatè ad persuadendum possit dicere. Is aūt cōcludatur in ea quæ sunt in usu civitatum vulgari ac forensi, remotisque cæteris studiis, quamvis ea sint ampla atque præclara, in hoc uno opere, ut ita dicam, noctes & dies urgeatur: imiteturque illū, cui sine dubio summa vis dicendi conceditur, Atheniensem Demosthenē: in quo tātū studiū fuisse, tātusq; labor dicitur, ut primùm impedimenta naturæ diligentia, industriaque superaret: cumque ita balbus esset, ut eius ipsius artis, cui studeret, primā literam non posset dicere, perfecit meditando, ut nemo planius eo locutus esse putaretur: deinde cùm spiritus eius esset angustior, tantum continenda anima in dicendo est assecutus, ut una continuatione verborū (id quod eius scripta declarant) binæ ei contentiones vocis, & remissiones continerentur. Qui etiam (ut memoriæ proditum est) coniectis in os calculis, summa voce versus multos uno spiritu pronunciare consuescebat: neque is consistens in loco, sed inambulans, atque ascensu ingrediens arduo.

EX LIBRO III.

Aspicite nunc eos homines, atque intuemini, quorū de facultate quærimus, quid intersit inter oratorum studia atque naturas. Suavitatem Isocrates, subtilitatē Lysias, acumen Hyperides, sonitum Aeschines, vim Demosthenes habuit.

IBIDEM.

Sed hæc ipsa omnia perinde sunt, ut aguntur. Actio inquam, in dicendo una dominatur: sine hac summus orator esse in numero nullo potest: mediocris hac instructus summos sæpe superare. Huic primas dedisse Demosthenes dicitur, cùm rogaretur quid in dicendo esset primum: huic secundas, huic tertias. Quo mihi melius etiam illud ab Aeschine dictum videri solet, qui cùm propter ignominiā iudicii cessisset Athenis, & se Rhodum contulisset, rogatus à Rhodiis, legisse fertur orationem illam egregiam, quam in Ctesiphontē cōtra Demosthenem dixerat: qua perlecta petitum est ab eo postridie, ut legeret illam etiam, quæ erat edita à Demosthene pro Ctesiphonte contra: quā cùm suavissima & maxima voce legisset, admirantib. omnib. Quāto, inquit, magis admiraremini, si audissetis ipsū? Ex quo satis significavit, quantum esset in actione: qui orationem eandem aliam esse putaret, actore mutato.

EX LIB. DE CLARIS ORAT, qui dicitur Brutus.

Nā planè quidē perfectū, & cui nihil admodū desit, Demosthenem facilè dixeris. Nihil acutè inveniri potuit in eis causis, quas scripsit, nihil (ut ita dicam) subdolè, nihil versutè, quod ille nō viderit: nihil subtiliter dici, nihil pressè, nihil enucleatè, quo fieri possit aliquid limatius: nihil cōtra grāde, nihil incitatū, nihil ornatū vel verborū gravitate, vel sententiarū, quo quicquā esset elatius.

IBIDEM.

Quis enim uberior in dicēdo Platone? Iovē aiūt philosophi, si Græcè loquatur, sic loqui. Quis Aristotele nervosior? Theophrasto dulcior? Lectitavisse Platonem studiosè, audivisse etiā Demosthenes dicitur, idq; apparet ex genere & granditate verborū: dicit etiā in quadā epistola hoc ipse de sese. Sed & huius oratio in philosophiā translata, pugnacior (ut ita dicā) videtur, & illorū in iudicia pacatior.

IBIDEM.

Sed tamen Antonius in verbis & eligēdis (neq; id ipsū tā leporis causa, quā ponderis) & collocādis, & cōprehensione devinciēdis, nihil nō ad rationē, & tanquā ad artē dirigebat. Verùm multò magis hoc idē in sententiarū ornamentis, & cōformationibus: quo genere quia præstat omnib. Demosthenes, idcirco à doctis oratorū est princeps iudicatus. σχήματα enim quæ vocāt Græci, ea maximè ornāt oratorē, eaq; nō tā in verbis pingēdis habēt pōdus, quàm in illuminandis sententiis. Sed cū hæc magna in Antonio, tū actio singularis: quæ si partiēda est in gestū, atq; vocē, gestus erat nō verba exprimēs, sed cū sententiis cōgruēs: manus, humeri, latera, supplosio pedis, status, incessus, omnisq; motus cū verbis sententiisque cōsentiens: vox permanens, ve-

tũ libenter attenderẽ: sed hoc vitiũ huic vni in bonũ convertebat. habebat enim flebile quiddã in questionibus aptumque cum ad fidẽ faciendã, tũ ad misericordiã cõmovendã: vt verũ videretur in hoc illud, quod Demosthenem ferũt ei, qui quęsivisset quid primũ esset in dicendo, actionẽ: quid secundũ, idem & idẽ tertiũ respondisse.

EX LIB. DE CLARIS ORAT. qui dicitur Brutus.

Demosthenem igitur imitemur. O dij boni, quid ergo nos aliud agimus, aut quid aliud optamus? at non assequimur. Isti.n. videlicet Attici nostri, quod volũt, assequuntur. Ne illud quidem intelligũt, nõ modo ita memoriæ proditũ esse, sed ita necesse fuisse cũ Demosthenes dicturus esset, vt concursus audiendi causa ex tota Græcia fierent. at cũ isti Attici dicũt, nõ modo à corona, quod est ipsũ miserabile, sed etiã ab advocatis relinquũtur.

EX EODEM, IN ORAtore perfecto.

In oratorib. verò Græcis quidẽ, admirabile est quantũ inter omnes vnus excellat. attamẽ cũ esset Demosthenes, multi oratores magni & clari fuerũt, & antea fuerãt, nec postea defecerũt.

IBIDEM.

Sed ego idẽ, qui in illo sermone nostro, qui est expositus in Bruto, multũ tribuerim Latinis, vel vt hortarer alios, vel quòd amarẽ meos, recordor lõgè omnibus vnũ anteferre Demosthenẽ, qui vim accõmodarit ad eam quã sentiã eloquẽtiã, nõ ad eã quã in aliquo ipse cognoverim. Hoc nec gravior extitit quisquã, nec callidior, nec tẽperatior. Itaq; nobis monendi sunt ij, quorũ sermo imperitus increbruit, qui aut dici se desiderãt Atticos, aut ipsi Atticè volũt dicere, vt mirentur hunc maximè, quo ne Athenas quidẽ ipsas magis credo fuisse Atticas. *Et paulo post.* Semper oratorũ eloquẽtiæ moderatrix fuit auditorũ prudentia. Omnes.n. qui probari volũt, voluntatẽ eorũ qui audiũt, intuẽtur, ad eamque, & ad eorũ arbitriũ & nutũ totos se fingũt & accõmodãt. Itaq; Caria, & Phrygia, & Mysia, quòd minimè politæ minimeque elegantes sũt, asciverũt aptũ suis auribus opimũ quoddã, & tanquã adipatæ dictionis genus, quod eorũ vicini, nõ ita lato interiecto mari, Rhodij nunquã probaverũt, Græcia autẽ multo minus, Athenienses verò funditus repudiaverunt: quorũ semper fuit prudens sincerumq; iudiciũ, nihil vt possẽt nisi incorruptũ audire, & elegans. eorũ religioni cũ serviret orator, nullũ verbũ insolens, nullũ odiosũ ponere audebat. Itaque hic, quẽ præstitisse diximus cæteris, in illa pro Ctesiphõte oratione lõgè optima summissius à primo, deinde dũ de legibus disputat, pressius: post sensim incendens iudices vt vidit ardẽtes, in reliquis exultavit audacius. Attamen in hoc ipso diligẽter examinante verborũ omniũ põdera reprehẽdit Aeschines quædã, & exagitat, illudensque, dura, odiosa, intolerabilia esse dicit. quin etiã quærit ab ipso, cũ quidẽ eũ belluã appellet, vtrũ illa verba, an portẽta sint: vt Aeschini ne Demosthenes quidẽ videatur Atticè dicere. facile est enim verbũ aliquod ardẽs (vt ita dicã) notare, idq; restinctis iam animorũ incẽdiis, irridere. Itaq; se purgãs iocatur Demosthenes, negat in eo positas esse fortunas Græciæ, hoc an illud verbũ vsurparit, huc an illuc manum porrexerit. Quonam igitur modo audiretur Mysus, aut Phryx Athenis, cum etiam Demosthenes exagitetur, vt putidus?

IBIDEM.

Hunc ego iudico formã summissi oratoris, sed magni tamẽ & germani Attici: quoniam quicquid est salsũ aut salubre in oratione, id proprium Atticorũ est: è quibus tamẽ nõ oẽs faceti. Lysias satis, & Hyperides, Demades præter cæteros fertur. Demosthenes minus habetur: quo quidẽ mihi nihil videtur vrbanius, sed nõ tam dicax fuit, quam facetus: est autẽ illud acrioris ingenij, hoc maioris artis.

IBIDEM.

Non enim de meo, sed de re dicimus: in quo tantũ abest, vt nostra miremur, vt vsque eò difficiles ac morosi simus, vt nobis nõ satisfaciat ipse Demosthenes: qui quanquã vnus eminet inter omnes in omni genere dicendi, tamẽ nõ semper implet aures meas: ita sunt avidæ & capaces, & semper aliquid immensũ, infinitumque desiderãt. sed tamẽ, quoniam tu & hunc oratorẽ cum eius studiosissimo Pammene, cũ esses Athenis, totũ diligentissimè cognovisti, neque eũ dimittis è manibus, & tamẽ nostra etiã lectitas: vides profectò illũ multa perficere, nos multa conari: illũ posse, nos velle, quocunque modo causa postulet, dicere. Sed ille magnus, nã & successit ipse magnis, & maximos oratores habuit æquales.

IBIDEM.

Demosthenes quidem, cuius nuper inter imagines tuas ac tuorũ, quod eũ credo amares, cũ ad te in Tusculanũ venissem, imaginẽ ex ære vidi, nihil Lysiæ subtilitate cedit: nihil argutiis & acumine Hyperidi, nihil lenitate Aeschini, & splẽdore verborũ. Multæ sũt eius totæ orationes subtiles, vt cõtra Leptinẽ: multæ totæ graves, vt quædã Philippicæ: multæ variæ, vt contra Aeschinẽ falsæ legationis, vt cõtra eundẽ pro causa Ctesiphõtis. Iam illud medium, quoties vult, arripit, & à gravissimo discedens, eò potissimum delabitur. Clamores tamẽ tũ movet, & tũ in dicendo plurimum efficit, cùm gravitatis locis vtitur.

IBIDEM.

Verum hęc ea, quam quærimus, quanta sit, suspicemur, quoniam exẽplũ nõ habemus: at exẽpla sequamur, à Demosthene sumantur: & quæ perpetuæ dictiones ex eo loco, vnde in Ctesiphõtis iudicio de suis factis, consiliis, meritis in remp. aggressus est dicere. Ea profectò oratio, in eam formam, quæ est insita in mentibus nostris, includi sic potest, vt maior eloquentia ne requiratur quidem.

IBIDEM.

Sed sententiarum ornamenta maiora sunt: quibus quia frequentissimè Demosthenes vtitur, sunt qui putent idcirco eius eloquẽtiam maximè esse laudabilẽ. & verò nullus ferè ab eo locus sine quadam conformatione sententiæ dicitur.

IBIDEM.

Quasi verò Trallianus Demosthenes esset, cuius nõ tam vibrarent fulmina illa, nisi numeris cõtorta ferrẽtur.

IBIDEM.

Quod idẽ de Demosthene existimari potest: cuius ex epistolis intelligi licet, quàm frequens fuerit Platonis auditor.

EX EODEM, DE OPTImo genere orat.

Nemo est orator, qui se Demosthenis similẽ esse nolit.

IBIDEM.

Ita fit, vt Demosthenes certè possit summissè dicere, elatè Lysias fortasse non possit.

IBIDEM.

Non enim iam quærimus, quid sit Atticè, sed quid sit optimè dicere: ex quo intelligitur, quoniam Græcorum oratorum præstantissimi sint ij qui fuerunt Athenis, eorum autem princeps facilè Demosthenes, hunc si quis imitetur, eum & Atticè dicturum & optimè.

EX LIB. QVINTO DE Finibus bonor.

An eũ locũ libẽter invisit, vbi Demosthenes & Aeschines inter se decertare soliti sunt? suo.n. quisq; studio maximè ducitur. Et ille, cum erubuisset, Noli, inquit, ex me quærere, qui in Phalericũ etiã descenderim, quo in loco ad fluctum aiunt Demosthenem declamare solitum, vt fremitum assuesceret voce vincere.

EX LIBRO QVARTO TVsculan. quæstio.

Cui non sunt auditæ Demosthenis vigiliæ? qui dolere se aiebat, si quando opificum antelucana victus esset industria.

EX LIBRO QVINTO TVsculan. quæstio.

Leuiculus sanè noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculæ, vt mos in Græcia est, insusurrantisque alteri, Hic est ille Demosthenes, quid hoc leuius? at quantus orator? sed apud alios loqui videlicet didicerat, non multum ipse secum.

EX LIB. II. DE DIVIN.

Demosthenes quidē, qui abhinc annos prope CCC. fuit, iam tum φιλιππίζειν Pythiam dicebat, id est quasi cum Philippo facere, hoc autē eò spectabat, vt eam à Philippo corruptā diceret. quo licet existimare in aliis quoque oraculis Delphicis aliquid nō sinceri fuisse.

IBIDEM.

Quid? illud ne dubium est, quin multi, cùm ita nati essent, vt quædam contra naturam deprauata haberent, restituerentur, & corrigerentur ab natura, cùm se ipsa reuocasset aut arte, aut medicina? aut quorū linguæ sic inhærerent, vt loqui nō possent, eæ scalpello resectæ liberarentur? multi etiam naturæ vitium meditatione atque exercitatione sustulerunt, vt Demosthenē scribit Phalereus, cùm Rho dicere nequiret, exercitatione fecisse, vt planissimè diceret.

EX LIB. I. DE OFFIC.

Equidem & Platonem existimo, si genus forense dicendi tractare voluisset, grauissimè & copiosissimè potuisse dicere: & Demosthenem, si illa, quæ à Platone didicerat, tenuisset, & pronunciare voluisset, ornatè splendidéque facere potuisse.

EX EODEM, LIB. II. EPIST. AD Attic. epist. 1. non longè à princip.

Oratiunculas autē & quas postulas, & plures etiam mittam, quoniam quidem ea, quæ nos scribimus adolescentulorū studiis excitati, te etiam delectant. Fuit enim mihi cōmodum, quòd in eis orationib. quæ Philippicæ nominantur, enituerat ciuis ille tuus Demosthenes, & quòd se ab hoc refractariolo iudiciali dicēdi genere abiunxerat, vt σεμνότερός τις, & πολιτικώτερος videretur, curare, vt meæ quoque essent orationes, quæ consulares nominarentur.

EX LIB. XV. EPIST. I.

Brutus misit ad me orationē suam, habitam in cōcione Capitolina, petiuitque à me, vt eam ne ambitiosè corrigerē antè quam ederet. Est aūt oratio scripta elegantissimè sententiis, verbis, vt nihil possit vltra. Ego tamē, si illam causam habuissē, scripsissē ardētius. Ὑπόθεσιν vides quæ sit persona dicētis. Itaque eam corrigere nō potui. quo enim in genere Brutus noster esse vult, & quod iudicium habet de optimo genere dicēdi, id ita cōsecutus est in ea oratione, vt elegantius nihil esse possit. Sed ego sui⁹ alius sum, siue hoc rectè, siue nō rectè. Tu tamē velim orationē legas, nisi forte iam legisti, certioremque me facias, quid iudices ipse. quanquam vereor, ne cognomine tuo lapsus ὑπεραττικὸς sis in iudicando. Sed si recordabere Δημοσθένους fulmina, tum intelliges posse & ἀττικώτατα, & grauissimè dici.

DE EODEM, EX VALERIO Max. libro 3. capite 4.

Qvam matrem Euripides, aut quem patrem Demosthenes habuerit, ipsorum quoque sæculo ignotum fuit. alterius autem matrē olera, alterius patrem cultellos venditasse, omnium penè doctorum literæ loquuntur. Sed quid aut illius tragica, aut huius oratoria vi clarius?

EX EODEM, LIBRO septimo, capite 3.

Demosthenis quoque astutia mirificē cuidam anili succursum est, quæ pecuniam depositi nomine à duobus hospitib. acceperat, ea cōditione, vt illam simul vtrisque redderet. Quorum alter interiecto tēpore, tanquam mortuo socio, squalore obsitus, decepta ea, omnem nummos abstulit. Superuenit deinde alter, & depositum petere cœpit. Hærebat misera in maxima pariter & pecuniæ & defensionis penuria, iamque de laqueo & suspendio cogitabat. Sed opportunè Demosthenes ei patronus affulsit, qui vt in aduocationem venit, Mulier, inquit, parata est depositi se fide soluere, sed nisi socium adduxeris, id facere nō potest. Quoniam, vt ipse vociferaris, hæc dicta est lex, ne pecunia alteri sine altero numeretur.

EX EODEM, LIBRO octauo, capite 7.

Demosthenes, cuius cōmemorato nomine, maximæ eloquētiæ cōsummatio audientis animo oboritur, cū inter initia iuuētæ, artis, quā affectabat, primā literā dicere nō posset, oris sui vitiū tanto studio expugnauit, vt ea à nullo expressius efferretur. Deinde propter nimiam exilitatē acerbam auditu vocem suam exercitatione cōtinua ad maturū & gratū auribus sonū perduxit. Lateris etiam firmitate defectus, quas corporis habitus vireis negauerat, à labore mutuatus est. Multos enim versus vno impetu spiritus cōplectebatur, eosque aduersa loca celeri gradu scandēs pronunciabat. Ac vadosis litorib. insistēs declamationes fluctuū fragoribus obluctantib. edebat, vt ad fremitus concitatarū cōcionum patientia duratis aurib. vteretur. Fertur quoque ore insertis calculis multū ac diu loqui solitus, quo vacuum promptius esset ac solutius. Præliatus est cōtra rerū naturam, & quidē victor abiit, malignitatem eius pertinacissimo animi robore superando. Itaque alterum Demosthenem mater, alterum industria enixa est.

EX EODEM, LIB. EOD. CAP. X.

Cōstantem hic Demosthenis iudicium, qui cū interrogaretur, quidnam esset in dicendo efficacissimum, respōdit, ὑπόκρισις. Iterum deinde & tertiò interpellatus, idē dixit, penè totū se illi debere cōfitendo. Rectè itaque Aeschines, cū propter iudicialem ignominiam relictis Athenis, Rhodum petisset, atque ibi rogatu ciuitatis suam prius in Ctesiphōtem, deinde Demosthenis pro eodē orationē clarissima & suauissima voce recitasset, admirantibus cūctis vtriusque voluminis eloquentiam, sed aliquanto magis Demosthenis, Quid si, inquit, ipsū audissetis? tantus orator, & modò tam infestus aduersarius sic inimici vim, ardorēmque dicendi suspexit, vt se scriptorum eius parum idoneum lectorem esse diceret, expertus acerrimum oculorum vigorem, terribile vultus pondus, accommodatū singulis verbis sonū vocis, efficacissimos corporis motus. Ergo etsi operi illius adiici nihil potest, tamen in Demosthene magna pars Demosthenis abest, quòd legitur potius, quàm auditur.

EX EODEM, EX QVINTILIANO, libro 5. capite 8.

Nam & Philippicas Demosthenis, eisdē quibus habitas in iudiciis orationes, video eminere virtutibus: & Ciceronis senatus & conciones, non minus clarum, quàm est in accusationibus ac defensionibus, eloquentiæ lumen ostendunt.

DE EODEM LIBRO quarto, capite 2.

Frequenter verò & à re narrationis initium faciendum est, sicut pro Tullio Cicerone, Fundū habet in agro Thurino M. Tullius paternū. Demosthenes pro Ctesiphonte, τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου.

EX EODEM, LIBRO sexto, capite 1.

Plurimū tamē affert atrocitatis, modus, si grauiter, si contumeliose: vt Demosthenes ex parte percussi corpo-

ris

vultu ferientis, ex habitu inuidiam Midiæ quærit.

EX EODEM, LIB. EOD. CAP. II.

Namque in hoc eloquentiæ vis est, vt iudicem nõ ad id tantum impellat, in quod ipsa rei natura ducetur: sed aut qui non est, aut maiorem quam est, faciat affectum. Hæc est illa quæ [illegible] vocatur, rebus indignis, asperis, inuidiosis addens vim oratio: qua virtute præter alios plurimum Demosthenes valuit.

LIB. EOD. CAP. III.

Quanta sit autem in ea difficultas, vel duo maximi oratores, alter Græcæ, alter Latinæ eloquentiæ principes docent. Nam plerique Demostheni facultatem huius rei defuisse credunt, Ciceroni modum. Nec videri potest noluisse Demosthenes, cuius pauca admodum dicta, nec sane cæteris eius virtutibus respondentia palàm ostendunt non displicuisse illi iocos, sed non contigisse. Noster verò non solum extra iudicia, sed in ipsis etiã orationibus habitus est nimius risus affectator.

CAP. EODEM.

Dicacitas sine dubio à dicendo, quod est omni generi commune, ducta est: propriè tamen significat sermonem cum risu aliquos incessentem. Ideo Demosthenem vrbanum fuisse dicunt, dicacem negant.

LIB. EOD. CAP. VLT.

Laudatur consilium Demosthenis, quòd, cùm suaderet bellum Atheniensibus, parum id prosperum expertis nihil factum esse ratione monstrat. poterat enim emendari negligentia. At, si nihil esset erratum, melioris in posterum spei non erat ratio. Idem cùm offensam vereretur, si obiurgaret populi segnitiem in asserenda libertate reipublicæ, maiorum laudi vti maluit, qui eam fortissimè administrassent. Nã & faciles habet aures, & natura sequebatur, vt meliora probantes pœniteret.

LIB. VII. CAP. I.

Sed meminerimus ipsam dispositionẽ plerũque vtilitate mutari, nec eandem semper primam quæstionẽ ex vtraque parte tractandam. Cuius rei, vt cætera exẽpla præteream, Demosthenes quoque atque Aeschines possint esse documento, in iudicio Ctesiphõtis diuersũ secuti ordinem, cum accusator à iure quo videbatur potentior, cœperit, patronus omnia, vel penè omnia ante ius posuerit, quibus iudicem, quæstioni legũ præpararet. Aliud enim alio docere prius expedit: alioqui semper petitoris arbitrio diceretur.

LIB. IX. CAP. II.

Et Demosthenes iurãdo per interfectos in Marathone & Salamine, id agit, vt minore inuidia clades apud Chæroneam accepta laborent.

LIB. EOD. CAP. III.

Gradatio, quæ dicitur [illegible], apertiorẽ habet artẽ, & magis affectatã, ideoque esse rarior debet. Est autem ipsa quoque adiectionis, repetit enim, quæ dicta sunt: & priusquã ad aliud descendat, in prioribus resistit. Eius exẽplũ ex Græco notissimo (Demosthenis pro Ctesiphõte) transferatur. Nec hæc dixi quidẽ, sed nõ obij legationẽ: nec obij quidẽ, sed nõ persuasi Thebanis, sed à principio progressus per omnia gradatim & singulatim ad exitum perduxi.

LIB. EOD. CAP. VLT.

Inuadunt ergo hæc inter cæteras vocẽ. Neque enim Demosthenes fulmina tantopere vibrasse diceretur, nisi numeris cõtorta ferrẽtur. In quo, si hoc sentimus, rhythmis cõtorta, dissentio. Nã rhythmi, vt dixi, neque finẽ habẽt certũ, nec vllã in cõtextu varietatẽ, sed qua cœperũt sublatione ac positione, ad finẽ vsque decurrũt: oratio nõ descẽdit ad strepitũ digitorũ. Id quod Cicero optimè videt, ac testatur frequẽter, se id quod numerosũ sit, quærere: vt magis nõ [illegible], quod esset inscitũ atque agreste, quàm [illegible], quod poeticũ est, esse cõpositionẽ velimus: etiam quos palæstritas esse nolumus, pe-

ritos tamen palæstræ esse volumus, non [illegible].

LIB. EOD. CAP. EODEM.

Proximam clausulis diligentiam postulant initia, nam & ad hæc intentus auditor est. Sed eorum facilior ratio est. Non enim cohærent alijs, nec præcedentibus seruiunt: sed exordium sumunt, cùm illæ, quamlibet sint compositæ, ipsam gratiam perdant, si ad eas rupta via venimus. Namque cùm sit, vt videtur, seuera Demosthenis compositio, [illegible] & illa quæ ab vno (quod sciam) illo minus probatur, neque nisi placet, [illegible] non desunt qui Ciceronem carpant in his, Familiaris cœperat esse balneatori, &c. Non nimiæ duræ Archipiratæ. Nam balneatori, & Archipiratæ idẽ finis est, qui [illegible], & qui [illegible] sed propria sit, ideo seueriora.

LIB. X. CAP. I.

Neque id statim legenti persuasum sit, omnia, quæ magni autores dixerint, vtique esse perfecta. Nam & labuntur aliquando, & oneri cedunt, & indulgent ingeniorum suorum voluptati: nec semper intendunt animum, & nonnunquam fatigantur: cum Ciceroni dormitare interim Demosthenes, Horatio verò etiã Homerus ipse videatur. Summi enim sunt, homines tamen: acciditque iis, qui quicquid apud illos repererunt, dicendi legem putant, vt deteriora imitentur (id enim est facilius) ac se abundè similes putent, si vitia magnorum consequantur.

LIB. EOD. CAP. EOD.

Sequitur oratorum ingens manus, cùm decem simul Athenis ætas vna tulerit: quorum longè princeps Demosthenes, ac penè lex orandi fuit. tanta vis in eo, tam densa omnia, ita quibusdam neruis intenta sunt, tam nihil ociosum, is dicendi modus, vt nec quid desit in eo, nec quid redundet, inuenias.

LIB. EOD. CAP. EOD.

Oratores verò vel præcipuè Latinam eloquentiã parem facere Græcæ possunt. Nam Ciceronem cuicunque eorum fortiter opposuerim. Nec ignoro quantã mihi concitẽ pugnã, cùm præsertim id nõ sit propositi, vt eum Demostheni comparẽ hoc tẽpore: neque enim attinet, cùm Demosthenẽ in primis legẽdum, vel ediscendũ potius putẽ. Quorũ ego virtutes plerasque arbitror similes, consilium, ordinẽ, diuidẽdi, præparãdi, probandi rationẽ, omnia denique, quæ sunt inuentionis. In eloquẽdo est aliqua diuersitas: densior ille, hic copiosior: ille concludit astrictius, hic latius: pugnat ille acumine semper, hic frequẽter pondere: illi nihil detrahi potest, huic nihil adijci: curæ plus in illo, in hoc naturæ. Salibus certè, & commiseratione (qui duo plurimũ affectus valent) vincimus. Et fortasse epilogus illi mos ciuitatis abstulerit: sed & nobis illa, quæ Attici mirantur, diuersa Latini sermonis ratio minus permiserit. In epistolis quidẽ, quanquam sunt vtriusque, nulla cõtentio est. Cedẽdum verò in hoc quidẽ, quòd ille & prior fuit, & ex magna parte Ciceronem, quantus est, fecit. Nam mihi videtur M. Tullius, cùm se totum ad imitationem Græcorum contulisset, effinxisse vim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis.

LIB. EOD. CAP. II.

Longè perfectissimus Græcorum Demosthenes, aliquid tamen aliquo in loco melius alij. plurima ille: sed nõ quã maximè imitãdus, etiã solus imitãdus est.

LIB. EOD. CAP. III.

Quare siluarum amœnitas, & præterlabentia flumina, & inspirantes ramis arborum auræ, volucrumque cantus, & ipsa late circumspiciendi libertas, ad se trahunt: ut mihi remittere potius voluptas ista videatur cogitationem, quam intendere. Demosthenes melius, qui se in locum, ex quo nulla exaudiri vox, nihil que prospici posset, recondebat, ne aliud agere mentem cogerent oculi. Ideoque lucubrantes silentium noctis, & clausum cubiculum, & lumen unum velut rectos maxime teneat.

LIB. EOD. CAP. EOD.

Quid aliquando fiet, cum in medio foro, tot circunstantibus iudiciis, iurgiis, fortuitis etiam clamoribus, erit subito continua oratione dicendum, si particulas, quas ceris mandamus, nisi in solitudine reperire non possumus? Propter quæ ille tantus amator secreti Demosthenes, in littore, in quod se maximo cum sono fluctus illideret, meditans, consuescebat concionum fremitus non expauescere.

LIB. II. CAP. III.

Equidem vel mediocrem orationem commendatam viribus actionis, affirmauerim plus habituram esse momenti, quam optimam eadem illa destitutam. Siquidem & Demosthenes, quid esset in toto dicendi opere primum, interrogatus, pronunciationi palmam dedit, eidemque secundum ac tertium locum, donec ab eo quærere desinerent: ut eam videri posset non præcipuam, sed solam iudicasse. Ideoque ipse tam diligenter apud Andronicum hypocritam studuit, ut admirantibus eius orationem Rhodiis, non immerito Aeschines dixisse videatur, Quid si ipsum audissetis?

LIB. EOD. CAP. VLT.

Quare longiore dictu quæ perinde colligendus est spiritus: ita tamen ut id neque diu faciamus, neque omnino ut manifestum sit, reliquis partibus optime inter iuncturas sermonis reuocabitur. Exercendus est autem, ut sit quam longissimus: quod Demosthenes ut efficeret, scandens in aduersum, continuabat quam posset plurimos versus. Idem quo facilius verba ore libero exprimeret, calculos lingua voluens dicere domi solebat.

LIB. EOD. CAP. EOD.

Decor quoque a gestu atque motu venit. Ideoque Demosthenes grande quoddam intuens speculum, componere actionem solebat. Adeo quamuis ille fulgor sinistras imagines reddat, suis demum oculis credidit quod efficeret.

CAP. EOD.

Lectionem & humerorum vitium Demosthenes ita dicitur emendasse, cum in angusto quodam pulpito stans diceret, hasta humero dependens immineret: ut si calore dicendi vitare id excidisset, offensatione illa commoneretur.

LIB. XII. CAP. I.

Non de nihilo dicendum est, quæ mihi quasi conspiratione quadam vulgi reclamari videntur. Orator ergo Demosthenes non fuit, atque malum virum accepimus. Non Cicero, atque huius quoque mores multi reprehenderunt. Quid agam? magna responsi inuidia subeunda est, mitigandi sunt prius aures. Mihi enim nec Demosthenes tam graui morum dignus videtur inuidia, ut omnia, quæ in eum ab inimicis congesta sunt, credam: cum & pulcherrima eius in Rempub. consilia, & finem vitæ clarum legam. Nec M. Tullio defuisse video in ulla parte ciuis optimi voluntatem. Testimonio est actus nobilissime consulatus integerrime prouincia administrata: & repudiatus vigintiuiratus, & ciuilibus bellis, quæ in ætatem eius grauissima inciderunt, neque spe neque metu declinatus animus, quo minus se optimis partibus, id est reipub. iungeret.

LIBRO EODEM, CAPITE EODEM.

Transeo illos, qui Ciceroni ac Demostheni ne in eloquentia quidem satis tribuunt: quanquam neque ipsi Ciceroni Demosthenes videatur satis esse perfectus, quem dormitare interim dicit: nec Cicero Bruto, Caluoque, qui certe compositionem illius etiam apud ipsum reprehendunt: nec Asinio utrique: qui vitia orationis eius etiam inimice pluribus locis insequuntur.

LIBRO EODEM, CAPITE SECUNDO.

Quæ denique intelligi saltem potest eloquentia hominis optima nescientis? Hæc si ratione manifesta non essent, exemplis tamen credere eorum. Siquidem & Periclem, cuius eloquentiæ etiam si nulla ad nos monumenta venerunt, vim tamen quandam incredibilem cum historici, tum etiam liberrimum genus hominum, comici veteres tradunt, Anaxagoræ physici constat auditorem fuisse: & Demosthenem, principem omnium Græciæ oratorum dedisse operam Platoni. Nam M. Tullius non tantum se debere scholis rhetorum quantum Academiæ spatiis, sæpius ipse testatus est.

LIBRO EODEM, CAPITE SEXTO.

Agendi autem initium sine dubio secundum vires cuiusque sumendum est. Neque ego annos definiam, cum Demosthenem puerum admodum actiones pupillares habuisse manifestum sit: Caluus, Cæsar, Pollio, multum ante quæstoriam omnes ætatem grauissima iudicia susceperint: prætextatos egisse quosdam sit traditum: Cæsar Augustus duodecim natus annos auiam pro rostris laudauerit.

LIBRO EODEM, CAPITE DECIMO.

Quid denique Demosthenes? non cunctos illos tenues & circumspectos, vi, sublimitate, impetu, cultu, compositione superauit? non insurgit locis? non figuris gaudet? non translationibus nitet? non oratione ficta dat tacentibus vocem? non illud iusiurandum per cæsos in Marathone ac Salamine propugnatores reipublicæ satis manifesto docet præceptorem eius Platonem fuisse? Quem ipsum num Asianum appellabimus, plerumque instinctis diuino spiritu vatibus comparandum?

LIBRO EODEM, PAULO POST.

Itaque si quis nunc ad eas Demosthenis virtutes, quas ille summus orator habuit, tamen quæ defuisse ei, siue ipsius natura, siue lege ciuitatis videntur, adiecerit, ut affectus concitatius moueat, audiam dicentem, non fecit hoc Demosthenes? Et si quid exierit numeris aptius, fortasse non possit, sed tamen si quid extulerit, non erit Atticum?

EODEM CAPITE.

Quid si mihi des consilium iudicum sapientum, perquam multa recidam ex orationibus non Ciceronis modo, sed etiam eius, qui est strictior multo, Demosthenis.

DE EODEM, EX P. CORNELIO Tacito, in dialogo de Oratoribus.

Sed hoc primum interrogabo, quos vocetis antiquos, quam oratorum ætatem significatione illa determinetis. Ego enim, cum audio antiquos, quosdam veteres & olim natos intelligo, ac mihi versantur

aid e

ante oculos Vlysses & Nestor, quorum ætas mille ferè, & CCC annis, sæculum nostrum antecedit. Vos autem Demosthenem & Hyperidē percipitis, quos satis constat Philippi & Alexandri temporibus floruisse, ita tamen vt vtrique superstites essent. Ex quo apparet non multo plures, quàm CCC annos interesse inter nostrā & Demosthenis ætatē. Quod spatiū temporis, si ad infirmitatem corporum nostrorum referas, fortasse longum videatur: si ad naturam sæculorum & respectum huius immensi æui, perquàm breue, & in proximo est. Nam si, vt Cicero in Hortensio scribit, is est magnus & verus annus, quo eadem positio cœli, siderúmque, quæ cum maximè est, rursus existet, isque annus horum quos vocamus, annorum quindecim millia complectitur, incipit Demosthenes vester, quem vos veterem & antiquum fingitis, non solùm eodem anno, quo nos, sed ferè eodem mense extitisse.

EX EODEM DIALOGO, paulo post.

Quem (oratorem) non posse aliter existere, nec extitisse vnquam confirmo, nisi eum, qui tanquam in aciem omnibus armis instructus, sic in forum omnibus artibus armatus exierit. quod adeò negligitur ab horum temporum disertis, vt in actionibus eorum hæc quoque quotidiani sermonis fœda, ac pudenda vitia deprehendantur: vt ignorent leges, non teneant S.C. ius ciuitatis vltro derideant: sapientiæ verò studium & præcepta prudentium penitus reformident: in paucissimos sensus, & angustas sententias detrudunt eloquentiam, velut expulsam regno suo, quæ olim omnium artium domina pulcherrimo comitatu pectora implebat, nunc circumcisa & amputata sine apparatu, sine honore, penè dixerim sine ingenuitate, quasi vna ex sordidissimis artificiis discatur. Ego hanc primā & præcipuā caussā arbitror, cur tantum ab eloquentia antiquorum oratorum recessimus. Si testes desiderentur, quos potiores nominabo, quàm apud Græcos Demosthenem? quem studiosissimum Platonis auditorem fuisse memoriæ proditum est.

DE EODEM EX AVLO Gellio libro primo, capite octauo.

Phacion ex Peripatetica disciplina, haud sanè ignobilis vir fuit. Is librum multæ, variæque historiæ refertum composuit, eúmque inscripsit, κέρας ἀμαλθείας. ea vox hoc ferme valet, tanquā si dicas, Cornu copiæ. In eo libro super Demosthene rhetore, & Laide meretrice historia hæc scripta est: Lais, inquit, Corinthia ob elegantiam, venustatémque formæ grandem pecuniam demerebat, conuentúsque ad eā ditiorum hominum ex omni Græcia celebres erant: neque admittebatur, nisi qui dabat, quod poposcerat: poscebat autem illa nimiam quantitatem. Hinc ait natum esse illud frequens apud Græcos adagium, οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς: quòd frustra iret Corinthum ad Laidem, qui non queret dare, quod posceretur. Ad hanc ille Demosthenes clanculum adit, & vt sibi sui copiam faceret, petit. At Lais μυρίας δραχμὰς, ἢ τάλαντον poposcit: hoc facit nummi nostratis denariū decē millia. Tali petulantia mulieris, atq; pecuniæ magnitudine ictus, expauidúsque Demosthenes, auertit sese, & discedens, Ego, inquit, pœnitere tanti non emo. Sed Græca ipsa, quæ fertur dixisse, lepidiora sunt. οὐκ ὠνοῦμαι, inquit, μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν.

EX EODEM, LIBRO 3. capite 13.

Hermippus hoc scriptum reliquit: Demosthenem admodum adolescentem ventitare in Academiam, Platonémque audire solitum. Atque is, inquit, Demosthenes domo egressus, vt ei mos erat, cum ad Platonem pergeret, complurésque populos concurrentes videret, percontatur eius rei caussam: cognoscitque currere eos auditum Callistratum. Is Callistratus Athenis orator in rep. fuit, quos illi δημαγωγοὺς appellant. Visum est paulum deuertere, experirique, an digna auditio tanto properantium studio foret. Venit, inquit, atque audit Callistratum, nobilem illā τὴν περὶ Ὠρωποῦ δίκην dicentem. Atque ita motus, & demulctus, & captus est, vt Callistratum iam inde sectari cœperit, Academiam cum Platone reliquerit.

EX EODEM, LIBRO X. capite 19.

Increpabat quempiam Taurus philosophus seuera atque vehementi oratione adolescentem, à rhetoribus & facundiæ studio ad disciplinas philosophiæ transgressum, quod factum quiddam esse ab eo diceret inhonestè & improbè. At ille non ibat inficias fecisse, sed id solitum esse fieri defendebat, turpitudinísque delicti exemplorum vsu & consuetudinis veniā deprecabatur. Atque ibi Taurus isto ipso defensionis genere irritatior: Homo, inquit, stulte & nihili, si te à malis exemplis autoritates, & rationes philosophorū non abducunt, ne illius quidem Demosthenis vestri (κατ' Ἀνδροτίωνος) sententia tibi in mentem venit, quæ quia lepida, & venustis vocū modis vincta est, quasi quædam cantilena rhetorica, facilius adhærere memoriæ tuæ potuit. Nam si me, inquit, non fallit, quod quidem in primis pueritia legerim, verba hæc sunt Demosthenis aduersus eum, qui (vt tu nunc facis) peccatum suum peccati alieni exemplum, purgatúmque ibat: σὺ δὲ μὴ λέγε, ὡς τοῦτο πολλάκις γέγονεν, ἀλλ' ὡς οὕτως προσήκει γίγνεσθαι. οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη, σὺ δὲ τοῦτ' ἐμιμήσω, διὰ τοῦτο ἀποφύγοις ἂν δικαίως, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἁλοίης. ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκείνων ἑάλω, σὺ τοῦτ' οὐκ ἂν ἔγραψας, οὕτως, ἂν σὺ νῦν ἁλῷς, ἄλλος οὐ γράψει. i. Tu autē noli dicere ita sæpenumero factitatū esse, sed ita fieri conuenire. Non enim si quid aliquando non consentaneum legibus actum est, & tu hoc imitatus es, iccirco iure absolueris: sed multo magis damnari debeas. Quemadmodum enim si quis damnatus esset, tu hoc decretum non scripsisses: ita si tu nunc damnatus fueris, alius non decernet.

EX LIBRO VNDECIMO, capite nono.

Critolaus scripsit, legatos Mileto publicæ rei caussā venisse Athenas, fortasse dixerit auxilij petendi gratia. Tum qui pro sese verba facerent, quos visum erat, aduocasse, aduocatos (vti mandatum erat) verba pro Milesiis ad populum fecisse. Demosthenem Milesiorum postulatis acriter respondisse, neque Milesios auxilio dignos, neque ex republica id esse contēdisse. Rem in posterum diem prolatam, legatos ad Demosthenem venisse, magnoque opere rogasse, vti contrà ne diceret: eum pecuniam petiuisse, & quantam petiuerat, abstulisse. Postridie cùm res agi denuò cœpta esset, Demosthenem lana multa collum, ceruicésque circumuolutū ad populū prodisse, se συνάγχην pati: eo contra Milesios loqui non quire. tum è populo vnū exclamasse, non συνάγχην, quod Demosthenes pateretur, sed ἀργυράγχην esse. Ipse etiam Demosthenes, vt idem Critolaus refert, nō id postea concelauit, quin gloriæ quoque hoc sibi assignauit. Nā cùm interrogasset Aristodemum actorem fabularū, quātū mercedis, vti ageret, accepisset, & Aristodem* talentū respōdisset: At ego pl*, inquit, accepi, vt tacerē.

EX EODEM LIBRO, capite 10.

Quod in capite superiore a Critolao scriptum esse diximus super Demosthene, id C. Gracchus in oratione, qua legem Aufeiam dissuasit, in Demadem contulit verbis hisce: Nam vos, Quirites, si velitis sapientia atque virtute uti, & si quaeratis, neminem nostrum invenietis sine precio huc prodire: omnes nos, qui verba facimus, aliquid petimus, &c.

EX LIBRO DECIMOQVINto, capite 28.

In qua re etiam Fenestellam errasse, Pedianus Asconius animadvertit, quòd eum (Ciceronem) scripserit, sexto & vigesimo aetatis anno pro Sexto Roscio dixisse. Longior autem Nepotis, quam Fenestellae, error est, nisi quis vult in animum inducere, studio amoris & amicitiae adductum, amplificandae admirationis gratia, quadriennium Nepotem suppressisse, vt M. Cicero orationem florentem dixisse pro Roscio, admodum adolescens videretur. Illud adeo ab vtriusque oratoris studiosis animadversum, & scriptum est, quòd B Demosthenes & Cicero pari aetate illustrissimas orationes in causis dixerint: alter κατ' Ἀνδροτίωνος, καὶ κατὰ Τιμοκράτους, septem & viginti annos natus: alter anno minor pro P. Quintio septimo & vigesimo, pro Sexto Roscio. Vixerunt quoque non nimis numerum annorum diversum: alter tres & sexaginta annos, Demosthenes, &c.

EX LIBRO DECIMOSEptimo, cap. 21.

Circa annum deinde vrbis conditae CCCC. Philippus Amyntae filius Alexandri pater regnum Macedoniae adeptus est, in eoque tempore Alexander natus est. Paucisque inde annis post, Plato philosophus ad Dionysium Siciliae tyrannum posteriorem profectus est. Post deinde aliquanto tempore, Philippus apud Chaeroneam praelio magno Athenienses vicit. Tum Demosthenes orator ex eo praelio salutem fuga quaesivit. Cumque id ei quòd fugerat probrosè obiiceretur, versu illo notissimo illusit, Ἀνὴρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται. Postea Philippus ex insidiis occiditur, & Alexander regnum adeptus, ad subigendos Persas in Asiam atque in Orientem transgressus est. Alter autè C Alexander, cui cognomentum Molosso fuit, in Italiã venit, bellum populo Romano facturus. Iam enim fama, virtutisque felicitatis Romanae apud exteras gentes enitescere inceptabat. Sed prius quàm bellum faceret, vita decessit. Eum Molossum cùm in Italiam transiret, dixisse accepimus, se quidem ad Romanos ire quasi in ἀνδρωνῖτιν, Macedonem isse ad Persas, quasi in γυναικωνῖτιν. Postea Macedo Alexander pleraque parte Orientali subacta, cùm annos regnauisset vndecim, obiit mortis diem. Neque ita longè post, Aristoteles philosophus, & post aliquanto Demosthenes, vita functi sunt.

DE EODEM, EX PLINIO, libro septimo, capite 30.

Aeschines Atheniensis summus orator, cùm accusationem, qua fuerat vsus, Rhodi legisset, legit & defensionem Demosthenis, ob quam in illud depulsus fuerat exilium: mirantibusque tum magis fuisse miraturos dixit, si ipsum orantem audiuissent: in calamitate testis ingens factus inimici.

DE EODEM LIBRO xx. cap.

Alii sub gemmis venena cludunt, sicut Demosthenes, summus oratorum Graeciae, anulósque mortis causa habent.

DE EODEM, EX POMPOnio Mela, cap. 7.

Circa Peloponnesum etiam nunc in Aegaeo Pitiusa, & Aegina Epidaurico litori proxima, Troezenio Calauria inter ignobiles alias letho Demosthenis nobilis.

DE EODEM EX IVVEnale, Sat. 10.

Eloquium ac famam Demosthenis, aut Ciceronis
Incipit optare, & totis quinquatribus optat,
Quisquis adhuc vno partam colit asse Mineruam,
Quem sequitur custos angustae vernula capsae.
Eloquio sed vterque perit orator: vtrumque
Largus & exundans letho dedit ingenij fons.
Ingenio manus est & ceruix caesa, nec vnquam
Sanguine causidici maduerunt rostra pusilli.
O fortunatam natam me consule Romam,
Antoni gladios potuit contemnere, si sic
Omnia dixisset. ridenda poemata malo,
Quàm te conspicuae diuina Philippica famae,
Volueris à prima quae proxima. saeuus & illum
Exitus eripuit, quem mirabantur Athenae
Torrentem, & pleni moderantem fraena theatri.
Dis ille aduersis genitus, fatóque sinistro,
Quem pater ardentis massae fuligine lippus,
A carbone, & forcipibus, gladiósque parante
Incude, & luteo Vulcano ad rhetora misit.

DE EODEM, EX AVSONII epistola 21. ad Symmachum.

Quis ita ad Aesopi venustatem, quis ad sophisticas Isocratis conclusiones, quis ad enthymemata Demosthenis, aut opulentiam Tullianam, aut proprietatem nostri Maronis accedat?

DE EODEM, IN PRAEFAtione commemorationis professorum Burdigalens.

Dicendi torrens tibi copia, quae tamen aurum,
Non etiam luteam volueret illuuiem.
Et Demosthenicum quod ter primum ille vocauit
In te sic viguit, cedat vt ipse tibi.

D. ERASMVS ROTERODamus in Praefatione Demosthenis.

Demosthenes plus artis habet, quàm prima fronte prae se ferat. Hic enim, quod honorifico ioco dixit Demades, scripsit ad aquam, nec nisi à sobriis ac vigilantibus potest intelligi. Proinde quod de M. Tullio scripsit, &c. Fabius, pari iure de Demosthene dici potest: is se sciat in arte dicendi profecisse, cui Demosthenes valde placere coeperit. Quemadmodum tabula magno artificio depicta, nemo magnopere delectatur artis imperitus: ita Demosthenis divinum illud, & quod facundissimi quique semper in eo mirati sunt, τὸ δεινόν, non sentient, nisi & Rhetoricis praeceptionibus exercitati, & historiarum cognitione instructi. Itaque prius, vt puer quidem degustet Demosthenem: sed ad eum serio redeat, iam factus oculatior, quo perspiciat illam verè Atticam venerem, illud exquisitum iudicium, illa summo artificio contorta enthymemata, postremò vim illam omnibus admirabilem, vix vlli imitabilē. Elegans interim fuerit exercitatio, quod à veteribus nõnullis factum est in Homero ac Vergilio, si quis idem faciat in Demosthene & M. Tullio: vt ex collatione locorum deprehendat, quid hic ab illo sit mutuatus, & vbi noster in Graeco par, vbi superior, vbi ab exemplari nonnihil degeneret imitatio. Vix alia res aequè conducit

dum ad perorandum iudicium. Non hic [illegible] in laudando Demosthene, ad quem pro dignitate praedicandum aptus esset eloquentia Demosthenes [illegible] est. eloquentia ad eum laudandum [illegible] ad cœlum fama [illegible].

IO. LOD. VIVES, LIB. DE Tradendis disciplinis tertio.

IN Demosthene, quem crebrò habebit in manibus, absoluta est linguæ illius vis ac gratia: non aliter quàm de Cicerone in Latina diximus.

IDEM, DE CICERONE.

In orationibus Ciceronis sunt ornamenta, lumina, & virtutes omnes dicendi.

IDEM, RHETORICORVM II.

Idcirco Demosthenes Ciceroni à quibusdam est anteponendus, quòd minus artem præferat, minusque sapiat scholam, communi sermoni accommodatur.

CICERO LIB. IIII. DE Republica.

AEschines Atheniensis, vir eloquentissimus, cùm adolescens tragœdias actitauisset, rempublicam capessiuit, & Aristodemum, tragicum item actorem, maximis de rebus pacis ac belli legatum ad Philippum Athenienses sæpe miserunt.

IDEM TVSCVL. QVÆSTIONVM. libro 3. vbi de luctu agit.

Sed hæc omnia faciunt opinantes ita fieri oportere. Itaque & Æschines in Demosthenem inuehitur, A quòd is septimo die post filiæ mortem hostias immolasset at quàm rhetoricè, quàm copiosè, quas sententias colligit, quæ verba contorquet, ut licere quiduis rhetori intelligas. quæ nemo probaret, nisi insitum illud in animis haberemus, omnes bonos interitu suorum quàm grauissimè mœrere oportere.

ET IN ORATORE.

Atheniensium semper fuit prudens sincerumque iudicium, nihil ut possent nisi incorruptum audire & elegans. Eorum religioni cùm seruiret orator, nullum verbum insolens, nullum odiosum ponere audebat. Itaque hic, quem præstitisse diximus cæteris, in illa pro Ctesiphonte oratione longè optima summissius à primo: deinde dum de legibus disputat, pressius: post sensim incendens iudices ut vidit ardentes, in reliquis exultauit audacius. Attamen in hoc ipso diligenter examinante verborum omnium pondera, reprehendit B Aeschines quædam, & exagitat, illudensque dura, odiosa, intolerabilia esse dicit. Quinetiam quærit ab ipso, cùm quidem eum beluam appellet, vtrum illa verba, an portenta sint: vt Aeschini ne Demosthenes quidem videatur Atticè dicere. Facile est enim verbum aliquod ardens (vt ita dicam) notare, idque restinctis iam animorum incendiis, irridere. Itaque se purgans iocatur Demosthenes. Negat in eo positas esse fortunas Græciæ,* hoc an illo verbo usus sit,* huc an illuc manum porrexerit.

DE ORATORE III.

Suauitatem Isocrates, subtilitatem Lysias, acumen Hyperides, sonitum Aeschines, vim Demosthenes habuit.

DE OPT. GEN. ORAT.

C A me autem (vt cum maximis minima conferam) gladiatorum par nobilissimum inducitur, Aeschines tanquam Aeserninus (vt ait Lucilius) non spurcus homo, sed doctus & acer, cum Pacideiano hic componitur, optimus longè post homines natos. —Nihil enim illo oratore arbitror cogitari posse diuinius.

LIABNII ARGVMENTVM PRIMAE, AC POTIVS omnium Olynthiacarum orationum.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ πρώτου λόγου.

[illegible]

OLYNTHVS Thraciae fuit vrbs earum Graeci tenentium, ortum ex Chalcide: quod est Euboeae oppidum, Atheniensium colonia. Multa porrò & praeclara Olynthij, vt & cum Atheniensibus, qui Graeciae imperarunt olim, & item cum Lacedaemonijs, bella gesserunt: ac magnam tandem adepti potentiam, inter cognatas ciuitates excelluerunt. Non parua enim in Thracijs Chalcidicae gentis multitudo fuit. Post, inita cum Philippo rege Macedoniae societate Olynthij, cum eo primum Atheniensibus arma intulerunt: atque partim Anthemuntem oppidum acceptum, de quo inter Macedones & ipsos contentio fuerat: partim ob Potidaeam, quam Philippus expugnatam eripuitque Atheniensibus, Olynthiis tradiderat. Tandem suspectum habere coeperunt regem, quod & magna eius, subitaque incrementa, & parum fidum esse ingenium viderent. Obseruato igitur tempore, quo is peregrè abesset, missis legatis, pacem cum Atheniensibus fecerunt: in quo foedus cum Philippo factum violabant. Pacti autem fuerant, se communiter bellum & gesturos cum Atheniensibus: &, si aliud visum esset, communiter compositur os. Philippus autem superiore iam causam contra eos quaerens, tum verò hanc nactus, bellum eis vt foedifragis, & cum hostibus suis amicitiam facere coniunctis infert. Quare hi legatos Athenas mittunt ad petendum auxilium, iis Demosthenes patrocinatur, & opem ferre iubet Olynthiis: quòd in eorum salute sit posita securitas Atheniensium. Nunquam enim Philippum, saluis Olynthiis, in Atticum venturum: Athenienses autem facultatem habituros esse nauigandi in Macedoniam, atque in ea gerendi belli. Sin vrbs haec à Philippo subacta sit, patefactam esse viam regi ad inuadendum Athenienses. Negat autem Philippum tam superatu esse difficilem, quàm putetur: vt animos contra eum faciat Atheniensibus. Differit etiam de pecunia publica, suadetque, vt à spectaculis ad militiae vsum transferatur. Ac morem, quo Athenienses quondam sunt vsi, [illegible], explicari necesse est. Cum olim non saxeum esset apud eos theatrum, sed in ligneis tabulis crassis, vnusquisque locum occupare properarent: & verberibus & vulneribus etiam interdum alij alios afficiebant. Quod magistratus Atheniensium prohibentes, venalia fecerunt loca, vt nemo nisi binis obolis numeratis, ad spectandum admitteretur. Ne verò pauperes eo sumptu premi viderentur, constitutum fuit, vt è publico binos illos obolos quisque acciperet. Quae consuetudo inde orta, eo vsque processit, vt non eo nomine duntaxat acciperent, sed prorsus omnem pecuniam publicam distribuerent. Vnde etiam ad militiam segnes facti sunt. Quam enim pecuniam olim propter expeditiones è publico in stipendium accipiebant: eam tum in spectaculis &

ΟΛΥΝΘΟΣ ἦν πόλις ἐπὶ Θρᾴκης, Ἑλληνὶς δὲ αὕτη τῶν ἀπὸ Χαλκίδος τὸ γένος, ἡ δὲ Χαλκὶς τῆς ἐν Εὐβοίᾳ, ἡ δὲ Χαλκὶς Ἀθηναίων ἄποικος. πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τῶν Ὀλυνθίων. διεπολέμησαν γὰρ πρός τε τοὺς Ἀθηναίους, ἄρχοντας τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιόν, καὶ αὖθις Λακεδαιμονίους. χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθον μεγάλην, καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ὑπερεῖχον. ἦσαν γὰρ ἐπὶ Θρᾴκης πολλοί τινες τοῦ γένους χαλκιδικοῦ. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχήσαντες οἱ Ὀλύνθιοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθηναίους τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμοῦντα παρ' αὐτοῦ τὸν Μακεδόσιν ἀμφισβητούμενον εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητουμένην μεταξὺ Μακεδόνων καὶ Ὀλυνθίων, τοῦτο δὲ, Ποτίδαιαν, ἣν Ἀθηναῖοι εἶχον, ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν, ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν τὴν πολλὴν αὔξησιν, καὶ πίστιν δὲ τὴν χαλεπὴν. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτόν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους, κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον. συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, καὶ ἂν ἄλλο τι δόξῃ, κοινῇ συμβαίνειν. ὁ δὲ Φίλιππος πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς ἐδεῖτο, τότε δὲ ταύτην λαβών, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις, ἐπολέμησεν αὐτοῖς. οἱ δὲ πέμψαντες πρέσβεις εἰς Ἀθήνας, ᾔτουν βοήθειαν. οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν παραινῶν τοῖς Ὀλυνθίοις. καί φησι τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφάλειαν τῶν Ἀθηναίων ἔσεσθαι· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων, οὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν πλεύσαντας ἐκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον. εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιτο ἡ πόλις αὕτη, ἀνοιχθήσεσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δὲ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φίλιππον οὐχ ὡς ὑπειλήφασι, θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους. διαλέγεται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος τὸ προειρημένον, ὃ εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τὸν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο, καί που καὶ τραύματα. τοῦτο κωλῦσαι βουληθέντες οἱ προεστῶτες τῶν Ἀθηναίων, ὠνητοὺς ἐποίησαν τοὺς τόπους, καὶ ἕκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολούς, καὶ καταβαλόντα, θέαν ἔχειν. ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς δύο ὀβολούς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο, προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς ἅπαντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κατέστησαν. πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι, μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον, τότε δὲ ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ

ταῖς

[illegible]

A [illegible] partes animi. [illegible]
& [illegible]
[illegible]
[illegible]
militaris. Quam Demosthenes [illegible]
partem [illegible] interrogatus [illegible]
[illegible] respondet. Minime [illegible]
dum. [illegible] Differo autem
etiam de [illegible] copia [illegible] esse m[illegible]
[illegible] per multa peregrina o-
[illegible] cum enim [illegible] esse alo-
[illegible] res male geratur.

DEMOSTHENIS ORATORIS ATHENIENSIS OLYNTHIACA PRIMA

HIERONYMO VVOLFIO Interprete.

Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν· οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεὶς ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην ὅπως ἐνθένδε βοηθήσετε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν ὅπερ καὶ πρότερον· πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν. ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἴκων, ἡνίκ' ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο), τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὃ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν. τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὄντα κύριον, καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῷ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτ' ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξα-

ARBITROR vos, Athenienses, cum rationem magnæ pecuniæ prælaturos, qua explicetur, quid in hoc negotio futurum sit è republica, de quo nunc deliberatis. Quod cùm ita sit, æquum est ut alacriter, eos qui consilium dare volunt, audiatis. Neque enim, si quid utile meditatus aliquis aduenerit, id audire tantum, amplectique licebit: sed illud etiam vestræ fortunæ esse puto, ut multa opportuna dictu, subitò nonnullis in mentem veniant. Quamobrem ex omnibus facilè vos utilia delegeritis. Tempus certè quidem hoc, Athenienses, tantum non edita voce loquitur, vobis ipsis esse curam rerum illarum suscipiendam, si modò eas conseruare studeatis. Nos verò nescio quomodo mihi esse videmur erga illas animati. Sunt autem quæ mihi quidem videantur, hæc: & auxilia iam esse decernenda, & quàm celerrimè esse apparandum bellum, ut hinc opem feratis, & non idem admittatis, quod etiam prius: & legatos mittendos esse, qui hæc dicant, & rebus intersint. Nam hoc maximè timendum est, ne Philippus (ut est homo callidus & in rebus gerendis acer) partim concedendo, ubi res ita tulerit, partim minitando (cui quidem in parte non immeritò sit fides habebitur) partim nos & absentiam nostram criminando, de summa rerum intervertat aliquid, & ad sese transferat. Verùm illud peropportunè cadit, Athenienses, ut quod summo Philippi rebus præsidio est, idem vobis vel utilissimum sit. Nam quòd is unus omnia & arcana & aperta moderatur, & imperator & dux est, & dominus, & quæstor, & ipse ubique adest exercitui: ad res bellicas celeriter & tempestiuè conficiendas multum quidem valet: sed pacificationi, quam cum Olynthiis facere cupit, aduersatur. Neque enim obscurum est Olynthiis, hoc agi bello non existimationem suam, aut agri partem, sed excidium patriæ & seruitutem: nôrunt etiam quomodo cum Amphipolitis egerit, qui urbem ei dediderunt: & cum Pydnæis, qui urbe recè-

perire. Denique tyrannis, mea quidem sententia, Respublicae nihil habere fidei debent, praesertim finitimis. Quae cum ita esse intelligatis, Athenienses, caetera quae decent omnia, vobis cogitanda esse affirmo, vt velitis & excitemini, bellique si vnquam, nunc certe maximè incumbatis: nec pecuniam tantum promptè conferatis, sed & ipsi militetis, nec in vobis quicquam desiderari patiamini. Nulla enim iam ratio vobis, nulla excusatio, quo minus officio fungi velitis, relinquitur. Nam quod omnes iactabatis, Olynthios in Philippum esse concitandos, id vltro nunc accidit: eaque ratione, quae maximè vobis expediat. nam si vestro impulsu bellum suscepissent, socij fortasse parum firmi, atque ad tempus in ea sententia fuissent. Quoniam autem eum ob illata sibi crimina oderunt: firmas eos probabile est curaturos, propter ea quae & metuunt & perpessi sunt, gerere inimicitias. Quare non negligenda est tibi oblata occasio, neque committendum, vt idem vobis accidat, quod saepe iam prius accidit. Si enim nos, cum defensis Euboeensibus rediremus, atque Hierax & Stratocles Amphipolitae, hinc suggestu conscenso, vos iuberent, atque oppidum in fidem accipere iuberent: pari studio pro nostris rationibus consuluissemus, ac salutem Euboeensium tutari eramus: & Amphipolim tum obtinuissetis, & omnibus quae deinde secuta sunt negocijs, fuissetis liberati. Itidem, cum Pydnam, Potidaeam, Methonem, Pagasas, caetera (ne singulis commemorandis immorer) obsideri nunciaretur: si cum harum vrbium vel vni primae, alacriter, & vt decuerat, opem tulissemus: multo faciliore & multo humiliore nunc vteremur Philippo. Nunc dum praesentia semper omittimus, & futura sua sponte se rectè habitura opinamur & speramus, Athenienses, Philippum nos, & tantum effecimus, quantus nemo vnquam fuit ex Macedonia. Nunc autem venit occasio, quae haec quae offertur Olynthiis vltrò [illegible], nulla priorum illarum deterior. Ac si quis, vt mihi quidem videtur, liberalitatem erga nos deorum rectè aestimet: is, tametsi multa non ita sint, vt deberent, magnam tamen diis gratiam vt habeamus, aequum iure ac meritò. Nam quod multa belli amisimus, id negligentiae nostrae acceptum referre iure possis. Quod autem neque olim hoc factum, & alliena iam nobis est quaedam societas, quae sit cladibus hisce depellendis, modò vti velimus: id omne beneuolentiae beneficium equidem interpretor. Sed perinde fit scilicet, vt & in parandis pecunijs: si quis eam quam acceperit, etiam seruauerit, magnam habet fortunae gratiam. Sin imprudens consumpserit: vna cum illa & acceptae fortunae beneficij memoriam. Sic etiam in rebus gerendis qui occasionibus vsi non rectè sunt, ij ne eius quidem boni quippiam diuinitus obtigit, haud meminerunt. Ex vltimo enim euentu de iis quae prius ceciderunt omnibus, fit plerunque iudicium. Quapropter vobis ea quae restant, Athenienses, magnae curae esse debent: vt his rebus correctis, superiorum ob res male administratas infamiae notam extergamus. Quod si hos quoque homines destituerimus, Athenienses, atque ille Olynthum euerterit: dicat mihi aliquis, quid tum, quod illum, quo minus quae velit, impediat? Nunquis vestrum cogitat, Athenienses, & spectat, quemadmodum magnus euaserit, infirmus cum esset initio Philippus? primum Amphipolim cepit, postea Pydnam, mox Potidaeam, denique Methonem, postremò Thessaliam inuasit. Deinde Phe-

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα πύδναν, πάλιν ποτίδαιαν, [illegible]

ρὰς, πα-

[illegible]

A ras, Pegasas, Magnesiam, omnia suo arbitratu composuisset, in Thraciam abiit. Deinde ibi regibus alijs eiectis, alijs constitutis, in morbum incidit: ex eo paululum recreatus, non ad socordiam se deflexit, sed statim Olynthios est aggressus. Eius autem in Illyrios & Paeones, & aduersus Arymbam, & quò non? praetereo expeditiones. Quid ergo, inquiet aliquis, ista nobis commemoras nunc? Vt vtrunque et cognoscatis, Athenienses, & sentiatis, tum proijcere singulatim semper aliquid rerum, quàm non expediat: tum perpetuam in rebus gerendis alacritatem, qua erga omnes Philippus vtitur, per qua fieri non poterit, vt rebus gestis contentus ocio se contineat. Qui si in ea sententia erit, vt agendo semper opes suas, & gloriam augendam censeat, nos autem nullius rei curam constanter & serio suscipiemus: considerare, quem tandem harum rerum exitum fore sit sperandum. Quis vestrûm, per Deos, adeò socors est, qui nesciat bellum inde ad nos venturum, si neglexerimus? Verùm id si fiat, vereor, Athenienses, ne quemadmodum ij, qui temere pecuniam magno foenore mutuò sumunt, atque illa paulisper locupletati, post etiam patrimonijs euertuntur: sic & nobis segnitiem nostram

B magno constitisse appareat: & dum ad voluptatem omnia referimus, in eam tandem necessitatem veniamus, vt multa, eaque grauia ferenda sint, quae facere noluimus hactenus, eoque ego a nostro sit dimicandum. Ac reprehendere quidem, dixerit fortassis aliquis, esse facile, & cuiuis: quid autem de his rebus agendum sit, pronunciare, id esse consiliarij. Ego verò, quanquam illud non ignoro, saepe vos non in eos qui sunt in culpa, sed in eos, qui postremi sententiam dixerint, irasci, vbi quid ex sententia non euenerit: non tamen arbitror meae priuatae salutis ita habendam esse mihi rationem, vt quicquam dissimulem, quod e re vestra futurum esse ducam. Censeo igitur, duobus vos oportere modis rebus succurrere: tum vrbes Olynthiorum tuendo, & milites, qui id agant mittendo: tum regionem eius vastando, & triremibus & militibus alijs. Quòd si alterutrum neglexeritis: vereor ne irrita sit futura expeditio vestra. Siue enim agrum suum à vobis diripi vexarique passus, ipse interim Olynthum subegerit: facile, domum reuersus, sua defendet. Siue praesidia vos duntaxat Olynthum miseritis: videns rem domi in tuto esse, assidebit & instabit: [illegible]

C [illegible] Ancipitem igitur & magnam & bipartitam esse oportet. Ac de auxilijs haec sentio. Quod autem ad pecuniam comparandam attinet, est, Athenienses, pecunia vobis, quanta omnium mortalium nemini, militaris: eam verò vos sic vt vultis capitis. Quam si militantibus restitueritis: nullo erit opus commeatu. Sin minus opus erit, vel nullo potius satis erit commeatus. Quid igitur, dicat aliquis, tu hanc autor es vt ea sit militaris? Ego verò nequaquam. Ego enim conscribendum exercitum censeo, & hanc pecuniam esse debere militarem, & vnam esse rationem, eandem & faciendi & accipiendi quae oporteat. Eam verò vos ita capitis, vt festa celebretis, & res ferè nullas geratis. Reliquum igitur id est scilicet, vt omnes tributum conferant: si multis opus erit, multum: sin paucis, parum. Omnino certè pecunijs est opus, nec sine his quicquam potest rectè administrari. Indicant etiam alias alij parandae pecuniae vias: è quibus eam vos eligetis, quae maximè conducere videbitur: & rerum curam, dum occasio adest, suscipietis. Illud etiam

[illegible]

Pecuniam milit.

est operaepretium cogitare & reputare, quo in loco nunc sint res Philippi. Neque enim (vt videatur & dici possit, re non satis considerata) status eius hoc tempore praeclarus est, aut pulcherrimus. Neque intulisset ille hoc bellum vnquam, si gerendum fore censuisset. Nam tum primo statim impetu se omnē rem confecturū sperabat, qua spe frustratus est. Hoc igitur primum illum turbat, cùm praeter expectationem euenerit, & magnam illi mouet aegritudinem. Deinde motus etiam Thessalorum. Nam hi quidem natura nimirum & semper omnibus mortalibus infidi fuerunt. Quales autem sunt, tales eos nunc & ille cumprimis experitur. Decreuerunt enim Pagasas ab eo reposcere, & Magnesiam muniri vetuerunt. Praeterea quosdam audiui ego, qui dicerent, non concessuros ei Thessalos posthac portoriorum & vectigalium vsum fructumque: quòd Thessalorum respublicas inde sustentari, non ea intercipi à Philippo oporteat. Qua pecunia priuatus si fuerit, in arctum admodum ei stipendia peregrini militis redigentur. Iam Paeonem & Illyrium, caeteros denique omnes existimandum est, sui iuris & liberos, quàm seruos, esse malle. Insueti enim sunt cuiquam parere per omnia: & homo importunus est, vt aiunt. neque profectò id incredibile fortassis est. Nam res secundiores quàm par est, temeritatis occasionem incautis praebent. Quare saepe videntur parta tueri bona esse difficilius, quàm parare. Statuetis igitur, Athenienses, incommoditates illius vestras esse commoditates, & occasionem strenuè vrgebitis: nec legatos duntaxat mittetis quò mittendi sint, sed & ipsi militabitis, & alios omnes concitabitis. Nam si Philippo talis contra nos daretur opportunitas, & bellum propè nostros fines oriretur: quàm cupidè putatis eum in nos inuasurum? Et non pudeat vos, si nec ea quae ferretis, si posset ille, data occasione, facere audeatis? Praeterea ne hoc quidem vos praetereat, Athenienses, nunc optionem dari vobis, vtrum vos illic oporteat bellum gerere, an apud vos illum? Si enim Olynthiorum opes manserint incolumes: vos illic pugnantes, cùm illius regnum vastabitis, tū securè hac vestra terra fruemini. Sin illa Philippus occuparit, quis eum porrò huc ire prohibebit? Thebani? nimis dictu acerbum, etiam expeditè vna irrumpent. An Phocenses? qui ne sua quidem sine vestris auxiliis tueri possunt. Aut alius quispiam? At hercule nolet. Omnium certè absurdissimum fuerit si, quae nunc, etiam cum stultitiae reprehensione, tamen eloquitur, ea, data potestate non faceret. Quantum autem intersit, hic an illic bellum geratur verbis nihil opus esse arbitror. Si enim oporteret vos ipsos triginta duntaxat dies foris esse, & quae alendo sunt exercitui, è nostri agri prouentibus petere (si nullus inquam hostis in eo versaretur) id damnum quod ij vestrûm, qui agros colitis, facerent, maius fore totius belli superioris impensis arbitror. Quòd si quae hostiles copiae venerint: quantae clades erunt metuendae? Accedet proteruitas, atque insuper ipsius rei dedecus: quod nullo minus est detrimento, sanis quidem hominibus. Quare omnia haec in conspectu habere, atque vniuersi adiuuare, & bellum illuc amoliri debent: diuites, vt, pro multis, quae Deûm benignitate possident, pauca impendentes, reliqua securè teneant: iuuenes, vt in Philippi regno parta bellandi peritia, terribiles incolumis patriae custodes fiant: Oratores, vt in reddendis rationibus

[illegible]

[illegible]

Philippum & posse & velle Atticam inuadere.

[illegible]

A ἐξετάζειν τὰ τοῦ Φιλίππου. οὔτε γάρ, ὡς δοκεῖ καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς, οὐδ᾽ ὡς ἂν κάλλιστ᾽ αὐτῷ τὰ παρόντ᾽ ἔχει. οὔτ᾽ ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ὡς ἐπιὼν ἅπαντα, τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονός, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει. εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις. κομιδῇ δ᾽, ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ᾽ ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται. ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα, καὶ τὸν Ἰλλυριόν, καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους

B ἢ δούλους εἶναι. καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής, ὥς φασι. καὶ μὰ Δί᾽ οὐδὲν ἄπιστον ἴσως. τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται. διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ᾽ ἃ δεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ᾽ ἡμῶν τοιοῦτον καιρόν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ᾽ ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ᾽ οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ᾽ ἃ πάθοιτ᾽ ἄν, εἰ δύναιτ᾽ ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε; ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ᾽ ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ᾽ ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ᾽ ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι.

C ἂν δ᾽ ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν ἑτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσηθ᾽ ὑμεῖς. ἢ ἄλλος τις; ἀλλ᾽, ὦ τᾶν, οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀτοπωτάτων μέντἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ᾽ ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδ᾽ ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκονθ᾽ ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι, καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιώσεσθαι; καὶ πρόσεσθ᾽ ἡ ὕβρις, καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν. πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον. τοὺς μὲν εὐπόρους,

ἵν᾽ ὑπὲρ τῶν πολλῶν, ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι, μικρὰ ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς. τοὺς δ᾽ ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι, φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται. τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν᾽ αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς

εὔθυναι

ῥᾳδίως ἕξουσι καλῶς ὅσα ἔστι, ἀεὶ ἂν ὑμᾶς ἐκεῖ τὰ πράγματα, ποιοῦσι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δὲ εἴη πάντως ἅπαντα.

administrationem suam facilè tueri possint. Nam vt ex res erant, quæ vobis euenient, ita & vos de actis eorum iudicabitis. Quæ vtinam bonæ sint, & officio fungantur omnes.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ὈΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Β.

ΠΡοσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν ὀλυνθίων οἱ ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ἐψηφίσαντο. μελλόντων δὲ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ δεδοικότων ὡς δυσπολεμήτου τοῦ φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τῶν μακεδόνων πράγματα, καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν. τοὺς γὰρ μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς.

LIBANII ARGVMENTVM Secundæ Orationis Olynthyacæ.

ADmiserant legationem Olynthiorum Athenienses, & auxilia eis decreuerant: sed expeditionem differebant, metuentes, ne sibi difficile cum Philippo bellum esset futurum. Demosthenes igitur progressus, confirmare populum studet, atque ostendit, quàm infirmæ sint opes Macedonis. Nam & sociis eum suspectum esse ait, & suis viribus parum valere, quum Macedones per se infirmi sint.

DEMOSTHENIS SECVNDA OLYNTHIACA, ORATIO secunda, Hieronymo Vuolfio interprete.

[illegible]

CVm multis in rebus, Athenienses, perspici mihi posse videtur deorum immortalium beneuolentia, declarata erga rempublicam: tum verò in hoc negocio. Quòd enim hostes Philippi exstiterunt ij, qui & finitimam ei regionem tenent, & potentia nonnulla præditi sunt, &, quod omnium maximum est, de hoc bello ita sentiunt, vt conditiones pacis quæ cum illo fiant, primùm infidas, deinde patriæ suæ exitiosas esse putent: admirabile quoddam esse apparet, ac diuinum omninò beneficium. Illud igitur iam prouidendum erit, Athenienses, ne ipsi de nobis peius mereri, quàm fortuna videamur. Nam turpe, imò turpissimum fuerit, non modò vrbes & loca, quæ aliquando tenuimus, palàm abijcere: sed etiam à fortuna comparatos & socios & occasiones. Ac Philippi quidem vires recensere, Athenienses, & iis verbis ad officium faciendum vos exhortari, non consultum esse existimo. quamobrem? quia quicquid ea de re dixeris, id vt ei aliquid afferre laudis, sic à nobis non præclarè administratum esse videatur. Quò enim is plura supra dignitatem suam gessit, eò admirabilior apud omnes habetur. Vos, quantò deterius, quàm decuerat, vsi rebus estis, tantò maiorem ignominiam suscepistis. Hæc igitur omittam. Etenim, si quis verè consideret, Athenienses, hinc eum videat magnum esse factum, non à semetipso. Proinde quas ille res acceptas iis referre debeat, qui ex eius commodo Rempublicam administrarunt, quosque vos supplicio coercere deceat: nunc non esse video narrandi locum. Quæ autem etiam præter hæc se offerunt, & vobis omnibus vtilissima sunt auditu, & magno, Athenienses, illi esse probro apparebit, si quis rectè æstimare velint: ea dicere conabor. Eum igitur periurum & perfidum vocare, sine demonstratione factorum, conuicium esse inane, iure dicas. Quæ autem vnquam gessit, ea recensere ac coarguere omnia, breui posse orationem. & mihi quidem, duabus de causis vtilia esse dictu videntur: tum vt illum, id quod res est, improbum esse constet: tum vt qui Philippi timore attoniti sunt, quasi is superari non possit, videant, eum percurrisse omnia, quibus dudum per fraudem magnitudinem hanc suam auxit, & ad ipsum accedere finem res eius. Ego, Athenienses, valde ducerem & ipse formidabilem esse, & admirabilem Philippum, si iustis eum creuisse actionibus viderem. Nunc, cùm rem diligenter considero, reperio, Philippum, cùm nostram ab initio socordiam, cùm Olynthios quidam hinc repulerunt, orationem apud nos habituros, quòd se Amphipolim nobis traditurum, & illud quod aliquando iactabatur, olim confecturum diceret, pellexisse: Olynthiorum deinde amicitiam sibi adiunxisse, expugnanda Potidæa, nostro oppido, & erepta nobis prioribus socijs per iniuriam, illis tradendo: Thessalos nunc postremò sibi conciliasse, promittendo, se eis Magnesiam traditurum: & recipiendo, se Phocense bellum pro eis gesturum. Denique nemo est, eorum qui ipso vsi sunt, quem non deceperit. His enim artibus creuit, vt semper eorum, à quibus

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

A Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι. τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὅμορον καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων. ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἦμέν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων καὶ καιρῶν.

B Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσ' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται. ὑμεῖς δ' ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὑτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν. ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

C Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον κἄπιστον καλεῖν, ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως. τὸ δὲ πάνθ' ὅσα πώποτ' ἔπραξε διεξιόντα, ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεχ' ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ηὐξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματ' αὐτῷ. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγούμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων ηὐξημένον. νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὑρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτ' Ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτ' ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτίδαιαν οὖσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν, καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν πολεμήσειν ἀναδέξασθαι. ὅλως δ' οὐδεὶς ἔστιν ὅντινα οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων. τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων

αὐτὸν

[illegible]

A ignoraretur, imprudentiam circumueniret atque afficeret. Vt igitur per hæc altè ascendit, dum quisque aliquo se ab eo beneficio affectum iri putabat: sic per eadem hæc etiam deiici rursus eum oportet, postquam compertum est, eum ad suam vtilitatem referre omnia. In eo igitur loco res Philippi nunc sunt, Athenienses, aut prodeat aliquis, & mihi, ac potius vobis, ostendat, vel hæc à me non verè dici: vel eos qui primū decepti sunt, in cæteris ei crediturost vel aliter, quā merebantur, seruitute oppressos Thessalos, nunc non teneri desiderio recuperandæ libertatis? Quod si quis vestrûm hęc quidem ita esse dicit, sed eum vi retenturum imperiū opinatur, quòd loca & portus & alia eius generis præoccuparit: non rectè opinatur. Cum enim beneuolentia res componuntur, & omnibus belli sociis eadem expediunt: & conferre operam, & ferre ærumnas, & perseuerare volunt homines. Si quis autem per auaritiam & improbitatem, vt ille, sit potens: prima quæque occasio & paruum erratum omnia retrahit & dissoluit. Non enim fieri, non fieri potest, Athenienses, per iniurias & periuria & mendacia, stabilem potentia comparetur. Nam talia semel & ad breue tempus consistunt, & spem de se fortasse magnam præ-

B bent: sed tandem patefiunt, & vltrò colliguntur. Nā, mea quidem sententia, vt ędium & nauis & aliarum rerum eius generis, infimas partes firmissimas esse oportet: sic etiam actionum initia & fundamenta, vera & iusta esse conuenit. Id verò non inest nunc in rebus à Philippo gestis. Itaque censeo à nobis & opem ferendam esse Olynthiis (quod quò pulchrius ac celerius quisque fieri suaserit, eò magis mihi probabitur) & ad Thessalos legationem mittendam, quæ alios hæc edoceat, alios exhortetur. Nunc etenim Pagasas repetere, & de Magnesia verba facere decreuerunt. Illud tamen prouidete Athenienses, ne verba duntaxat afferant legati nostri: sed & opus aliquod ostendere possint, exercitu à vobis pro dignitate ciuitatis educto, & ipsa re suscepta. Nam cùm omnis oratio, si res absint, friuolum quiddam habetur & inane: tum verò ea quæ à nostra vrbe proficiscitur. Qua quò expeditius vti nos putant, eò magis ei diffidunt omnes. Ostendenda autem est insignis conuersio, & magna mutatio, conferendo tributo, militando, omnia strenuè gerendo: si modò quisquam vobis fidem habere debeat. Quæ si volueritis, vt conuenit & oportet, absoluere: non solùm, Athenienses, fœderatos infirmos & infidos apparebit es-

C se Philippo: sed etiam domesticum eius imperium & copias laborare deprehendetur. Omnino enim Macedonica potentia & imperium, additamenti vice non paruum sanè quiddam est, cuiusmodi vobis aliquando fuit, imperatore Timotheo, contra Olynthios: atque iterum, contra Potidæam Olynthiis visum est esse aliquid vtrunque coniunctum. Nunc Thessalos seditione laborantes & conturbatos, idem contra tyrannicam familiam adiuuit. Denique nihil est opinor, quin, quantumuis paruis additis viribus, adiuuetur. Ipsum verò per se infirmū, ac multis malis est refertum. Etenim iste his rebus omnibus, ob quas magnum eum putet, bellis & expeditionibus, tenuerius id, quā suapte natura fuerat, sibimet effecit. Neq; .n. putetis Athenienses, iisdem delectari rebus & Philippum & populū eius. Nā vt ille gloriā appetit, eamq; rem admiratur, atque instituit, gerēdis rebus, & periculis adeūdis, nullam causam recusare, & hanc opinionē, vt ea perfecisse dicatur, quæ nullus

[illegible]

aliis Macedonibus [illegible] vitæ securitati anteponunt: si illarum enim gloria nihil ad hos attinet, quin molestè ferunt, se assiduis illis fectam [illegible] expeditionibus conflictari, & continenter ærumnis perpeti, utpote nec rei dare operam, nec vivere domi suæ sinuntur. Neque etiam quæ sic quæsita tenent, sint aliborum collocato possunt, clausis propter bellum Macedonicis emporiis. Ac, ut vulgus Macedonum erga Philippum sit affectum, ex his facile intelligitur. Qui autem circa eo versantur peregrini milites & satellites, opinionem illi quidem excitarunt, se admirandos esse ac strenuos bellatores: sed, ut ego à quodam in Macedonia nato audivi, optimæ fidei viro, nihilo sunt alijs præstantiores. Nam, etsi qui inter eos viri sunt rei militaris & pugnandi periti, eos, ut est ambitiosus, omnes ab eo repelli dixit, omnia videlicet facinora videri sua esse. præter enim cætera, & ambitionem viri esse insuperabilem. Si quis autem modestus, aut alioqui vir bonus, quotidianã vitæ intemperantiam, & ebrietatem, & saltationes obscœnas ferre nequeat: eum negligi & nullo esse numero. Reliquos igitur, quibus familiariter utatur latrones esse, & adulatores, & tales homines qui inebriati saltant, quas recensere, & ad eum saltare modum, ut ego nunc apud vos dicere verear. Porrò sicuti autem est, hæc esse vera. Etenim quos hinc omnes expellebant, ut præstigiatoribus multò nequiores, Calliam illum ministrum publicum, & eius generis homines scurrilium imitatores, & opifices turpium canticorum, quæ in sodales conficiunt, ut rideatur: hos amat & secum habet. Quæ tametsi parvi existimari queant, magna sunt tamen, Athenienses, iudicia si quis verè cogitet, illius ingenij & infelicitatis. Verùm hæc nunc eius successibus obscurantur: quandoquidem res secundæ magnam vim habent ad occultanda & obumbranda talia probra. At si paulum impegerat: tum in omnem eius vitam, & fortunas inquiretur. Id quod ipse, mea quidem opinione, videbitis, Athenienses, breui ostensurus, si & Dij annuent, & vos voletis. Ut enim in corporibus nostris, dum valeas, nullum adeò sentias doloris afficiunt singulæ partes labefactæ: sin in morbum incideris, omnia moventur, sive ruptum sit, sive luxatum, sive quid aliud vitiatum: sic & civitatem & tyrannorum dum foris bella gerunt, obscura vulgo mala sunt: quando autem finitimum bellum conseritur, omnia elucescunt. Si quis autem vestrûm, Athenienses, eò difficilem oppugnatu Philippũ esse putat, quod fortunatum esse videt: is prudentis quidem homini cogitatione. Nam multum in fortuna momenti est, ac ea potius sola in omnibus mortalium rebus dominatur. Ego tamen, si optio mihi detur, nostræ urbis fortunam, modò vos ipsi vel paululum officio fungi velletis, illius fortunæ anteferrẽ. Multo enim plures vobis occasiones ad divinam benevolentiam obtinendam inesse video, quàm illi. Verum sedemus, ut video, otiosi. Neq; verò fas est, ut qui ipse ignavus est, vel amicos aliquid agere sua causa iubeat, nedũ deos immortales. Non igitur est mirandũ, eũ, qui ipse milites & labores, & omnibus rebus intersit, & nullã vel occasionẽ, vel horam prætermittat, vos, dum cunctamini & decernitis, & sciscitamini, superare. Ego quidem hoc non miror. Contrarium potius mirum esset, si nihil agendo nos, quod bellum gerentibus conueniat, cum qui nihil que

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A officio fungi [illegible]. [illegible] cum olim vos Lacedæmonijs, Athenienses, bellum [illegible] pro [illegible] Græcorum, & multa sæpe priuata [illegible] arripere [illegible] [illegible], vt que alij iniuriam [illegible], vestras opes [illegible] tributum conferendo, & pericula pro aliis [illegible] militando [illegible] re. & [illegible] pro [illegible] possessionibus: & cum sæpe alios [illegible], ipsi valueritis [illegible] sanguine [illegible] [illegible] periculum [illegible] [illegible] Athenienses, [illegible] bellum cum Philippo gerere: & quare occupatis [illegible] id tempus [illegible]. Nostis enim hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], eadem fere que [illegible] vniuersum tempus abiisse. [illegible] Athenienses, vt per quas [illegible] per illas ipsas [illegible] [illegible] bile est, & [illegible] contrarium. Multo enim

B facilius, quæ habeas, defendi solent, [illegible] parari. Nunc possessionum [illegible] nihil à bello est reliquum: [illegible] randæ sunt. Vestrum igitur ipsorum id iam officium est. Quare suadeo, vt pecuniam conferatis, ipsi militetis [illegible] [illegible] imperium. Tum ex ipsis [illegible] facto iudicio: & laude dignos honoribus, & maleficos pœnis afficite: [illegible] item tollite, [illegible] [illegible]. Neque enim [illegible] [illegible], nisi in primis ipsi [illegible] Quid enim? cur putatis, Athenienses, [illegible] omnes qui [illegible] [illegible] bellum, & [illegible] ? [illegible] est, [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] de quibus bellum geritur, vestra sunt: Amphipolis [illegible] capta fuerit, vos eam è vestigio recipietis: pericula autem sunt imperatorum priuata, [illegible] [illegible] periculis [illegible] [illegible] [illegible] Lampsacum, Sigeum, [illegible] [illegible] quæ spoliarent. Id igitur quisque sequebatur, quod è re sua erat. Vos autem cum [illegible] [illegible]

C [illegible], [illegible]. Nobis igitur id est reliquum, vt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero [illegible]. Olim enim, Athenienses, per classes tributa conferebantis, per classes [illegible] Orator verorumque dux est, & imperator illi [illegible], & trecenti, qui suffragentur: [illegible] alij alias. Ista igitur nunc [illegible] relinquetis, & vos ipsos [illegible], & [illegible] dicendi, tum consultandi, tum agendi munus commune facietis. Si vestrum aliquibus, tanquam regno potestatem [illegible] permittetis: aliis [illegible] tributum conferendi, [illegible] [illegible] aliis id negocij dabitis, vt contra [illegible] decreta [illegible] facient, [illegible] nullius operam [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ea pars, [illegible] fuerit [illegible] cessabit. [illegible] vobis [illegible] relinquetur, vt eam pro hosti [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per vices, [illegible] [illegible] vt omnibus [illegible]

[illegible]

prudenter, dicendi potestatem detis, & ex auditis optimā amplectamini, non ea quæ hic vel ille dixerit. Quæ si feceritis, non oratorem duntaxat in præsentia laudabitis: sed vosmetipsos etiam post, statu rerum vestrarum multò florentiore.

ARGVMENTVM ORATIONIS Olynthiacæ tertiæ.

A Thenienses Olynthiis auxilia miserant, quibus aliquid profecisse videbantur. Quod cùm ab nunciaretur, & populus gaudio exultabat, & oratores ad Philippum vlciscendum hortabantur. Demosthenes autem veritus ne fiducia pleni, ut qui vicissent omnia, & auxilia satis magna misissent Olynthiis, reliqua negligerent: eadē causa progressus, eorum arrogantiam retundit, & ad modestiam cautionemque animos traducit: quòd non de Philippi vltione nunc sit deliberandum, sed de salute sociorum. Sic haec etiam, & Athenienses, & alios fortasse non nullos, cum status retinendi curam susciperent, de vlciscendo nihilominus laborare. In hac oratione illud etiam consilium de theatrali pecunia arripit apertius, & leges postulat abrogari, quæ mulctam imponant iis, qui decernerent, vt ea ferret militantium quò suadere optima liceat. Monet eos denique, vt administrum praelationem cogitentur, & ipsi suas militare, præterque obiurgat & populum, eo tempore remollisse eum atque effeminatum a magistratu, vt qui non rectè præsint reipublicæ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ ΤΡΙΤΟΥ.

[illegible]

DEMOSTHENIS OLYNTHICA TERTIA, HIERONYMO VVOLFIO interprete.

Non idem statuere possim, Athenienses, cum & in res intueor, & in orationes, quas audio. Nam orationes quidem de vlciscendo Philippo haberi, res autem eò progredi video, vt, ne ipsi prius infortunium feramus, sit prouidendum. Nihil igitur aliud nisi errare mihi videntur ij, qui ista dicunt, cum argumentum tractent prorsus ab hac vestra deliberatione alienum. Ego verò aliquando licuisse ciuitati & sua tenere tutò, & Philippum vlcisci, præclarè memini. Mea enim ætate, non olim, contigerūt hæc vtraque. Nūc autem sic statuo, satis esse nobis, si hoc primùm antecessimus, vt socios conseruemus. Quorum salus cùm in tuto collocata fuerit, tum & qua ratione illum vlcisci possitis, dispicere licebit. Antequam autem principium rectè constituatur, superuacaneum esse duco, de fine vllum facere verbum. Ac tempora quidem hæc, Athenienses, si vnquam, nunc in primis magnam solicitudinem, & prudentiam requirunt. Ego verò, non quid in hisce rebus suadendum sit, difficillimum esse duco: sed illud dubito, quo sit pacto, Athenienses, apud vos de eis dicendum. Persuasum enim habeo, quantum coram audiui & intellexi, in plerisque vos frustrari negocijs, propter officij vestri neglectum, non ex inscitia. Quare peto à vobis, vt me, si paulò liberius verba fecero, feratis: & id spectetis, an vera dicam, eáq; de causa, vt reliqua fiant meliora. Videtis enim ex eo, quòd quidam ad gratiam conciones habent, res nostras in omnē progressas esse calamitatem. Necessariū autē existimo, pauca vobis ex iis quæ facta sūt, in memoriam reuocare. Meministis Athenienses, nunciatum fuisse vobis, Philippū in Thracia, tertio aut quarto ab hinc anno, Heræum castrum obsidere. Tunc

Marginalia: Ornatio à reprehensione & periculo, cum propositione.

Marginalia: Veniam petit, vt liberè, ac verè moneat.

Marginalia: Demosthenes A. [illegible] quæ [illegible].

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

ΟΥΧΙ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἀκούω. [illegible]

τότε τοίνυν μὲν ἦν μαιμακτηριών. πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλανθ' ἑξήκοντα εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, ἑκατομβαιών, μεταγειτνιών, βοηδρομιών. τούτου τοῦ μηνὸς μόλις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα) οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἀφεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός. εἰ γὰρ τότ' ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθείς. τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι. νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθ' ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντ' ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα, οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους, οὔθ' οὗτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. ἦν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς αὑτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῶσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου, καὶ ὃ πάντες ἐθρύλουν, πέπρακται νυνὶ τοῦθ' ὁπωσδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐρρωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς αὐτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν. ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου. ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν. τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοί) ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε. λέγω τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὑτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθῴους καθιστᾶσιν, εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράψοντα ἃ πάντες ἴσθ' ὅτι συμφέρει ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται. οὐ γὰρ εὑρήσετε, ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, τοῦ παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δ' ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους

A igitur mensis erat September. Multis autem verbis & tumultu factis apud vos, decrevistis quadraginta triremes producendas, & qui infra annum aetatis essent quintum & quadragesimum, ut ipsi conscenderent, & talenta sexaginta esse conferenda. Post, eo anno elapso, Iunio, Quintili, Sextili: eo mense vix post initia Cereris, Charidemum cum decem navibus vacuis ablegastis, & quinque talentis argenti. Ut enim nunciatum fuit, Philippum aegrotare & esse mortuum (nam utrunque rumor afferebat) nihil iam opus esse auxilio rati, omisistis, Athenienses, expeditionem. Erat autem ea ipsa occasio. Nam si tunc illo auxilia misissemus, ut fieri decreveramus, non molestus nobis nunc esset Philippus, tum conservatus. Quae igitur tum facta sunt, ea infecta fieri non possunt. Nunc autem alterius belli offertur occasio quaedam: haec propter quam & harum rerum mentionem feci, ne eadem vobis eveniant. Quo igitur ea pacto utemur, Athenienses? Nisi enim omni robore, quantum potestis, opem tuleritis, spectate, ut a vobis omnia ex Philippi commodo quasi vestris ducibus administrata erunt? Erant Olynthii, quorum aliquae vires essent: & ita se res habebant, ut neque Philippus hos invadere auderet, neque hi Philippum. Fecimus nos & illi pacem

B inter nos. Erat id tanquam impedimentum quoddam Philippo, & incommodum, urbem magnam velut insidiantem esse ad eum prima quaque occasione [illegible] nobis reconciliatam: concitandos in eum homines omnibus modis existimavimus: & quod omnes vulgo dictitabant, id nunc perfectum est quomodocunque. Quid igitur superest, Athenienses, nisi ut opitulemini fortiter & strenue? equidem non video. Praeter enim ignominiam, quam ex cessatione & negligentia expectamus, ignominiam non parvam etiam ea quae secutura sunt, [illegible] esse video, dum quidem & Thebani ita erga nos animati sunt, ut sunt, & Phocenses pecunia deficiuntur: & Philippum, ubi ea quae nunc agit, expedierit, nihil futurum sit, quod impediat, quo minus ad haec se negocia convertat. Verum si quis vestrûm eousque cessare in officio instituit, ut prope videre velit calamitates, cum liceret ea quae alibi acciderent, procul audire: vel quaerere sibi auxiliatores, cum nunc ipsi liceat aliis adiuvare. Nam eo tandem rem esse rediturum, si haec neglexerimus, ferè omnes satis scimus. At auxilium esse ferendum, dixerit aliquis, omnes statuimus, & feremus: quomodo autem, id dicito?

C Ne vero miremini, Athenienses, si quid praeter vulgi opinionem dixero. Legum latores constituite: per eos autem leges ferte nullas (sunt enim vobis satis multae) sed eas quae vos in praesentia laedunt, abrogate. Illas autem dico, & non dissimulanter dico, quae sunt de theatrali pecunia, & de bellica re quasdam: quarum illae militaria iis qui domi manent, ad spectacula distribuebant: hae, desertores & militiae refugas indemnes constituunt: sic etiam iis qui officio fungi volunt, desperationem iniiciunt. Postquam vero haec sustuleritis, & viam optima consulendi tutam praebueritis: tum qui ea scribat, quae omnes e republica esse scitis, quaerite. Priusquam autem haec acta sunt, ne inspicite, quisnam, dum vobis optime consulit, a vobis interire velit: neminem enim reperietis, praesertim cum id unum ex eo futurum sit, ut & qui ea dixerit ac scripserit, per iniuriam mulctetur, nec rebus quicquam consulat, imo id optima suadendi studium magis etiam in posterum quam nunc est, reddatur periculosum. Ac postulandum

est, vt eas leges abrogent illi ipsi, qui tulerunt. Non A enim æquum est, gratia, quæ totam ciuitatem læsit illos frui, qui eam tulerunt: odium autem, per quod cum omnibus nobis melius ageretur, ei qui nunc optima suaserit, esse fraudi. Priusquam autem hæc rite comparata fuerint: nequaquam, Athenienses, apud vos quenquam velitis esse tantum: vt hisce legibus a se violatis, pœnas non det: aut adeo vecordem, vt in euidens malum semetipsum coniiciat. Quin nec illud vobis ignorandum est, Athenienses, decreta nullius esse momenti, nisi & hoc accesserit, vt ea quæ decernantur, vos alacriter facere studeamus. Nam si eam vim decreta haberent, vt aut vos ad officium faciendum compellere, aut ea quæ continet, perficere possent: neque vos multa decernendo, pauca vel nihil potius eorum ageretis: neque Philippus tam diu se insolenter gessisset. Neque enim per decreta quidem stetisset, quo minus olim pœnas dedisset. Sed non ita se habent. Actiones enim vt orationibus & suffragiis ordine posteriores sunt, ita vi priores & potiores. Hoc igitur adiungendum est: reliqua præsto sunt. Nam qui prudenter dicere possint, sunt apud vos, Athenienses: & omnium acutissime B vos orationes intelligitis, atque adeo exequi nunc poteritis, si recte facietis. Quod enim tempus, quámve occasionem, Athenienses, meliorem hac quæritis? aut quando ea quæ fieri debent, agetis, si nunc non agetis? Nonne omnia vobis homo loca præripuit? Quod si & hæc etiam potietur, rem flagitiosissimam admiserimus. Nonne quibus si bellum gererêt, strenuè nos opitulaturos pollicebamur, hi nûc bello premuntur? Nonne hostis est? non vestra tenet? nõ barbarus? quid non denique? Sed, Deum immortalium, si hæc omnia reliquerimus, & ei tantum non ad ea obtinêda operam nauauerimus: tum autores harum rerum qui sint, quæremus? Neque enim nos in causa esse fatebimur: satis hoc ego scio. Nam & in belli periculis fugientium nemo seipsum accusat, sed tum ducem, tum commilitones, & quosuis potius: vt vincerentur tamen, per omnes eos profectò factum est, qui fugerunt. Manere enim licuisset ei, qui alios accusat. Quod si fecisset singuli, vicissent. Ita nunc: non suadet aliquis optima? surgat alius, & sententiam dicat, non illum criminetur. Alius quispiam meliora dicit? ea facite, diis approbantibus. At ea iucunda non sunt? non hæc iam dicentis est iniuria, nisi, cũ vota essent facienda, non fecit. Nam paulo momento temporis, omnia, in vnum tanquam fascem colligata, quæ velis, optare facile est: amplecti autem, cum de negociis consultatio instituitur, non æquè promptum est: sed vtilissima iocundissimis, si vtraque obtineri nequeunt, sunt præferenda. At si quis theatralem pecuniam nobis relinquere possit, & alios sumptus ostendere militares, nonne is potior? dixerit aliquis. Assentior equidem, si modo ostenderit, Athenienses. Sed miror, si cui mortalium vnquam aut euenit, aut eueniet, cum ea quæ habet, in res supervacaneas insumpserit, vt iis, quæ non habet, ad res necessarias abundet. Sed magnum istis rationibus, ex vniuscuiusque voluntate nimirum præsidium est. Quare omnium est facillimum, seipsum decipere. Quod enim quisque vult, id etiam sibi fingit. Sæpe autem natura rerum alia est. Ista igitur ita considerate, vt res pecuniarum & militare poteritis, & stipendiũ habebitis. Non sanè prudẽtium, neq; generosorũ hominũ est, aliquid in bello

Athenienses, & decernenda esse vtilia, & agenda exequenda.

Quam multi sint qui aliis culpam imputent, [illegible]

A [illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C [illegible Greek text]

οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὀρθῶς οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

[illegible] ἀξίαν, καὶ μισθὸν ἕξετε. οὐ τοι σωφρόνων, [illegible]

ἐθέλουσι

ἐνδείας χρημάτων, τοῦ πολέμου, ῥᾳδίως τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν, καὶ ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας, ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι· Φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι, δι' ἀπορίας ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις. καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως προῄρημαι λέγειν (οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων, οὐδ' ἀτυχής εἰμι ἐγώ, ὥστ' ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων) ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι· καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι· τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες, τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσωμαι; προπέποται τῆς παραυτίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς. καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι, τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες, οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων· πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον· ὑπήκουε δ' ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον Ἕλλησι· πολλὰ δὲ καὶ καλὰ, καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια αὐτοὶ στρατευόμενοι· μόνοι δ' ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν, θεάσασθ' ὁποῖοι, ἔν τε τοῖς κοινοῖς, κἀν τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν, καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν, καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετ' αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὑτοῖς ἴσως διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις, χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως, ἢ παραπλησίως; οἷς τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν, ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον. οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι. ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν, Φί-

A negligere ob nummorum penuriam, & leuiter talia probra ferre, contra Corinthios & Megarenses, arreptis armis proficisci: Philippum autem Graecas urbes pati excindere, propter inopiam commeatus, quo exercitus sustentetur. Atque haec non frustra dicere institui, ut quorundam e vobis odia suscipere (neque enim ita demens aut infelix ego sum, ut cum nulla spe publici fructus, privatim mihi odium quaeram) sed boni ciuis officium esse puto, ut charitati reipublicae suauitati orationis anteponat. Nam apud maiores nostros, oratores audio, quemadmodum & vos fortassis, quos ut omnes qui conciones habent laudare, ita pauci imitari solent, hac ratione & hoc instituto in republica gerenda uti solitos: Aristidem illum, Niciam, cum quidem meum nomen habuit, Periclem. Ex quo autem sciscitantes e vobis isti oratores extiterunt, Quid cupitis? quid scribam? qua vobis re gratificabor? breui voluptate & gratia, reipublicae negocia, quasi propinata perierunt, & talia eueniunt: illorum res omnes praeclare se habent, vestrae turpiter. Atqui considerate, Athenienses, quae capita rerum,

B & superiorum & horum temporum commemorari possint: breuis autem erit, & nota vobis oratio. Non enim alienis vos utentes exemplis, sed domesticis, Athenienses, felices fieri licet. Illi igitur quibus non adulabantur oratores, quos non ita amabant, ut vos illi nunc, quinque & quadraginta annos Graecis volentibus imperarunt, amplius decies mille talenta in Arcem congesserunt: & regem illius prouinciae, dicto audientem habuerunt, ut aequum est parere Graecis barbarum: & multa praeclaraque trophaea terra marique parta erexerunt, cum ipsi militarent: & soli mortalium omnem invidiam gloriam, ad quam nullius inuidia pateret aditus, reliquerunt. Ac in rebus quidem Graeciae fuere tales. In ipsa vero urbe spectate quales & publicis & priuatis in rebus se praebuerint. Publice igitur aedificia & ornamenta talia & tanta instruxere nobis fanorum, & quae his continentur donariorum, ut nihil addi possit a posteris ad illorum excellentiam. Priuatim autem adeo modesti fuerunt, & tanta cura institutum reipublicae obseruarunt, ut et si quis forte vestrum Aristidis & Miltiadis, & illius

C aetatis illustrium hominum aedes norit cuiusmodi sint, vicini aedibus nihilo esse splendidiores videat. Neque enim rei familiaris amplificandae gratia Rempubl. gerebant, sed quisque sibi genus commune augendum esse putabat. Cum autem res Graecorum fideliter, religionem Deorum immortalium pie, commercia inter ipsos aequabiliter administrarent, non immerito magnam sibi felicitatem pepererunt. Tunc igitur ad hunc modum, dum illi quos dixi, summae reipublicae praeerant, se res habebant. Nunc, dum hi bonis viri praesunt, quis rerum vestrarum status est? Idemne & similis? At caetera quidem taceo, cum habeam multa dicere. Sed quamquam in tantam incidimus solitudinem, quantam videtis omnes, cum & Lacedaemonij perierint, & Thebani occupati sint, & caeterorum nemo tantas vires habeat, ut nobiscum de principatu contendere audeat, cumque nobis liceret & priuata nostra sine periculo tenere, & reliquorum controuersias disceptare: tamen priuati sumus nostra prouincia & amplius mille & quingenta talenta nullo cum fructu insumpsimus: & quos in bello socios parauimus, hi pacis tempore perierunt, & hostem contra nosmetipsos tantum instruximus. Alioqui progrediatur aliquis & mihi dicat, unde, nisi per nosmetipsos, ita sit auctus o-

per Philippum? Sed heus tu, si vitiosa hæc sunt, at vrbanarum rerum status est melior? Ecquid autem dici queat? Nam propugnacula, quæ tectorio inducimus? & viæ, quas reficimus? & fontes? & nugæ? Eos quæso intuemini, quorum hæc acta sunt in republica: quorum alij è mendicis facti sunt diuites, alij ex obscuris clari, nonnulli priuatas ædes publicis substructionibus splendidiores compararunt: & quantò respublica plus detrimenti cepit, tantò res istorum factæ sunt ampliores. Quæ igitur causa est horum omnium? & cur tandem se omnia tum præclarè habuerunt, & nunc haud rectè? Primùm, quòd & populus, cùm ipse militare auderet, dominus erat magistratuum, & bona omnia in sua potestate habebat: & bene secum agi putabant cæteri omnes, si à populo & magistratû, & honore, & beneficiû aliquod cōsequuti essent. Nūc contrà, bona omnia in potestate sunt magistratuum, & per hos geruntur omnia: vos populus eneruati, & spoliati pecunia, socijs, famuli & additamenti vicem obtinetis: contenti theatrali pecunia, quam isti vobis impertiunt: aut bucculis, si quas fortè miserint. Et quod est omniū ignauissimū, cum ea vobis dantur, vestra quæ sunt: gratiam etiam habetis quasi beneficia in vos conferantur. Qui verò vos in hanc vrbem tanquam carcerem inclusere, ad talia vos alliciunt, & cicurant, vt vos ad nutū paratos habeant. Neque verò, mea quidem sententia, fieri vnquam potest, vt magnos & generosos animos sumant ij, qui paruis & vilibus rebus occupantur. Nam qualiacunque hominū studia fuerint, talibus eos & animis esse præditos necesse est. Hæc me dius fidius haud mirabor, si mihi, qui dixerim, plus apud vos nocuerint, quàm iis qui ea fecerunt. neque enim semper apud vos omnibus de rebus liberè loqui licet, idque ego vel nūc licuisse miror. Quòd si nunc saltem moribus istis relictis, militare voletis, & agere pro vestra pte dignitate, atque istis domesticis opibus velut instrumentis vtemini ad externa bona comparanda: fortassis, Athenienses, fortassis perfectum aliquod & magnum bonum consequemini, talibus lucellis repudiatis, quæ cum cibis, quos dant ægrotis medici, conferri possunt. Etenim vt illi neque vires augent, neque emori patiuntur: sic & ista quæ vos nunc percipitis, neque tanta sunt vt iustam vtilitatem aliquam afferant: neque vos iis despectis, ad alia conuerti patiuntur, sed alimenta sunt vestræ omnium socordiæ. Ergo tu stipendium facere iubes? inquiet aliquis. Sanè: & è vestigio eundem esse ordinem omnium, Athenienses, vt partem quisque reipublicæ capessat, quæque res ciuitati opus fuerit, in ea suam operam strenuè nauet. Licet agere ocium? Cum domi manes, melior est tua conditio, quòd ad nullum turpe facinus inopia te cōpellit. Incidit huiusmodi quippiam, quale nunc? De istis ipsis emolumentis pro patria, vt æquum est, militabis. Est vestrûm aliquis natu grandior? Is quæ nunc sine ordine capit, ad nihil vtilis, ea in æquabili ordine accipiat, omnia inspiciens & administrans quæ sunt agenda. Ad summum, neque detraxi quicquam, neque addidi, præter pauca: confusione sublata, rempublicam in ordinem redegi: eodem accipiendi, militandi, iudicandi, & id agendi, quod pro ætate quisque potest, quodque tempus postulat: ordine instituto. Nusquam ego dixi, nihil agentibus ea esse distribuenda, quæ functis officio debentur: neque ipsos desidere nulli, & ociū agere & egere: illius autē peregrinos vincere milites, id audire. Hæc n.

Occupatio & potestate, quæ & diuitiis & potentia per sordidas suas es- tenuntur, & comparatione beneficiali sollicitant, & haec una illis causa incidebant.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ Φιλίππου πρώτου λόγου.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠπου λόγος πρῶτος.

[illegible]

LIBANII ARGVMENTVM PRIMAE in Philippum orationis.

[illegible]

DEMOSTHENIS PHILIPPICA prima, oratio XIII. Hieronymo Vuolfio interprete.

[illegible]

[illegible]

ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις. τοὺς δ' ἄλλους, ξένους εἶναι κελεύω. καὶ μετὰ τούτων ἱππέας διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντα Ἀθηναίους τοὐλάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους, καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις. εἶεν. τί πρὸς τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα. δεῖ γὰρ ἔχοντος ἐκείνου ναυτικόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδάν, διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω. τοσαύτην μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῳ παραταξομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην. οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτήν, οὐ γὰρ ἔστι μισθὸς οὐδὲ τροφή, οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ. πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, οὗ Πολύστρατος ἡγεῖτο, καὶ Ἰφικράτης, καὶ Χαβρίας, καὶ ἄλλοι τινές, καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι. καὶ οἶδα ἀκούων, ὅτι Λακεδαιμονίους παραταττόμενοι μεθ' ὑμῶν ἐνίκων οὗτοι οἱ ξένοι, καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. ἐξ οὗ δ' αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασι, καὶ παρακύψαντα ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον, καὶ πανταχοῦ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα. ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ εἰκότως. οὐ γὰρ ἔστιν ἄρχειν μὴ διδόντα μισθόν. τί οὖν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν, καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας, καὶ στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων παρακαταστήσαντας. ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε, εἴποιτ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν. οὐκ ἐχειροτονεῖτε δ' ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγούς, καὶ φυλάρχους, καὶ ἱππάρχους δύο; τί οὖν οὗτοι ποιοῦσι; πλὴν ἑνὸς ἀνδρός, ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἐπὶ τὸν πόλεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν. ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους, καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἵππαρχον παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις; ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἵππαρχον δεῖ πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαον ἱππαρχεῖν. καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ. ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι. τὸ δὲ τῶν χρημάτων πόσα, καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτε ἀκοῦσαι. τοῦτο δὴ καὶ περαίνω. χρήματα τοίνυν· ἔστι μὲν ἡ τροφή, σιτηρέσιον μόνον τῇ δυνάμει ταύτῃ τάλαντα ἐνενήκοντα καὶ μικρόν τι πρός. δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις τετταράκοντα τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μναῖ, τοῦ μηνὸς ἑκάστου. στρατιώταις δὲ δισχιλίοις τοσαῦθ' ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ. τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνός, δώδεκα τάλαντα. εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν εἶναι σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν. ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι εἰ τοῦτο γένηται, προσποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα

A deligendi vobis ætate videbuntur, qui certum tempus militent, non longum illud, sed quantum commodum esse videbitur, ut subinde aliis alii succedant. reliquos peregrinos esse iubeo: & cum his equites ducentos, quorum quinquaginta sint Athenienses minimum, eodem quo pedites modo militaturi, & equestres naves quibus hi vehantur. Esto: quid ad hæc amplius? Celeres triremes decem. opus enim nobis est, cum ille classem habeat, etiam velocibus triremibus, ut tuto copiæ navigent. Vnde igitur hæ alentur? Ego & hoc dicam, & ostendam, postquam cur tantulas copias satis esse putem, & cives militare iubeam, docuero. Tantulas, Athenienses, propterea quod nobis nunc exercitum parare non licet, qui collatis signis cum eo dimicet: sed latrocinari est necesse, & hac gerendi belli ratione utendum primum. Quare nec immensas eas (nec enim stipendia & commeatus suppetunt) nec prorsus exiguas esse oportet. Cives autem adesse, & navigare una propterea iubeo, quod prius etiam aliquando audio peregrinum aluisse Corinthi militem nostram urbem, cui Polystratus præfuerit, & Iphicrates, & Chabrias, & alii B quidam, & vosmet ipsos una militasse. & ut auditione cognovi, peregrini illi vobiscum coniuncti & vos cum illis Lacedæmonios vicistis. Postquam autem ipsi peregrini per sese bella vestra obeunt, amicos vincunt & fœderatos: hostes autem facti sunt maiores quam expediret: & cum vix nostræ civitatis bellum attigerunt, ad Artabazum & quoslibet gentium potius abeunt: imperator eos sequitur: non iniuria, neque enim is imperare potest, qui stipendia non solvit. Quid igitur iubeo? causas adimi & duci & militibus, mercede numeranda: & domesticis militibus velut rerum inspectoribus, quæ a duce geruntur, adiungendis. Nam et nunc sane ridicula est nostra rerum administratio. Si quis enim vos roget, Pacemne agitis Athenienses? Minime vero nos quidem, dicturi estis, sed cum Philippo bellum gerimus. Nonne vero creastis e vestris civibus decem centuriones, & duces, & tribunos, & magistros equitum duos? Quid autem isti plus agunt, excepto uno, quem miseritis ad bellum? reliqui pompas vobis ducunt cum sacrificulis. Vt enim ii qui lutum fingunt, in forum creatis centuriones & tribunos, non ad bellum. An non oportuit, Athenienses, centuriones cives, ma- C gistros equitum cives, magistratus domesticos esse, ut ea vere esset copia civitatis? At in Lemnum vestrum magistrum equitum navigare oportet: eorum autem qui pro vestris possessionibus præliantur, Menelaus est magister equitum. Neque hæc hominis reprehendi causa dico, sed a vobis eum creatum esse oportebat, quisquis tandem sit. Fortassis autem hæc recte dici putatis: de pecunia vero quanta & unde comparanda sit, maxime audire cupitis. Id igitur faciam. expedienda est pecuniæ ratio: ratio, ut ad alendum hunc exercitum, & cibaria duntaxat militibus suppeditanda, nonaginta sint talenta numeranda, & paulo amplius: decem celeribus navibus quadraginta talenta, ut cuique navi in menses singulos mnæ viginti: militum duobus millibus totidem alia, ut denas singuli milites drachmas in mensem pro cibariis accipiant: equitibus ducentis numero, si tricenas drachmas in mensem accipiant singuli, duodecim talenta. Si quis vero putat commeatum parum esse subsidio iis qui militant, non recte sentit. Ego enim compertum habeo, si hoc factum fuerit, ipsum exercitum e bello sibi reli-

qua comparaturum, sine vlla vel Græcorum, vel sociorum iniuria, vt integrum stipendium habeat. Atque ego vltrò nauigabo vnà, quiduis pati paratus, nisi hæc ita erunt. Vnde igitur pecunia, quam requiro à vobis, comparabitur? Hoc iam dicam.

PECVNIARIA RATIO.

Quæ nos, Athenienses, inuenire potuimus, hæc sunt. Postquam autem sententias rogaueritis, ea quæ vobis probata fuerint, decernite: vt non tantum decretis & literis belligeretis cum Philippo, sed etiam factis. Multò autem melius, vt mihi videtur, de bello & tota instructione deliberabitis, si locum, Athenienses, regionis, cui bellum infertis, cogitabitis & considerabitis, ventis & anni temporibus anticipans, pleraque perficere Philippum & expectatis Etesiis, aut hyeme, bellū aggredi, cum nos illuc peruenire non possimus. His itaque consideratis, non mittendo tumultuario milite vobis bellandum est (negligemus enim omnes occasiones) sed instructione perpetua atque exercitu. Licebit autem vobis Lemni & Thasi, & Sciathi, & in aliis illis loci insulis hybernare cum exercitu: in quibus & portus, & frumentum, & omnia quæ requirit exercitus, parata sunt. Anni autem tempus, cum & appellere ad terram facile, & à ventis iuxta ipsam regionem, & mercatum aditum, versantibus nihil periculi est: haud difficulter intelligetis. Quemadmodum igitur, & quando vtendum sit exercitu, ipsum tempus docebit eum, in quem vos imperij authoritatem contuleritis. Quæ autem à vobis præstari debeant, hæc sunt quæ ego scripsi. Quòd si hanc, Athenienses, pecuniam comparaueritis primùm quam dico: deinde cætera etiam omnia perfectè instruxeritis, milites, triremes, equitesomnesque copias lege obstrinxeritis, vt bello continenter incumbant, ipsique vos pecuniæ quæstores & præbitores, ab imperatore rerum gestarum rationes requiretis: iisdem de rebus sine vllo successu deliberare perpetuò, desinetis. Accedit illud etiam, Athenienses: maxima illi emolumenta intercipietis. Ea quæ sunt? A nostris sociis extorta pecunia nos oppugnat, nauibus hostiliter dispoenditis. Quid præterea? Vos illud eritis consecuti, vt vobis noceri non possit: non ea fient, quæ superiori tempore, cum in Lemnum & Imbrum facta impressione, vestros ciues captiuos abduxit: & ad Geræstū comprehensis nauibus, immensam pecuniam exegit: postremò in Marathonem excendit, & sacra triremē è nostra ditione abrepta, abiit: Vos autem neque hæc prohibere potuistis, neque constitutis à vobis temporibus opitulari. Verùm cur tandem putatis, Athenienses, Panathenæorum ferias, & Bacchanalium, semper conuenienti tempore fieri, siue peritis harum vtrarumque curatio sorte obuenerit, siue imperitis: in quas tantos sumptus facitis, quantos nec in vnam classem: & tantam turbam adhibetis, & tantum apparatum, quantum haud scio an vllæ omnium habeant: classes autem omnes vestras, occasionibus demum amissis venire: illa Methonē, illa Pagasā, illa Potidæam missa: quòd illa omnia lege sancita & ordinata sunt, & quisque vestrûm multo ante nouit, quis choragus aut gymnasiarchus suæ tribus, quando & à quo & quid accipiendum, quidque faciendum sit. Nihil non exquisitum, nihil non definitum, nihil denique neglectum est. In rebus autem bellicis, & belli apparatione, inordinata, indefinita, incomposita omnia. Quapropter simulatque audiuimus aliquid: & triremium præfectos constituimus, & inter eos permutationes opum instituimus, & de

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

[illegible]

ἀντιδόσεις ποιοῦμεν καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦμεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβαίνειν τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας, εἶτ' αὐτοὺς πάλιν ἀντεμβιβάζειν. εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλεται, προαπόλωλε τὸ ἐφ' ὃ ἂν ἐκπλέωμεν. τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον, εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν. οἱ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ μένουσι καιροὶ τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν. ἃς δὲ τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθα ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἷαί τε οὖσαι ποιεῖν ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ' ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς. ΕΠΙΣΤΟΛΗ. Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων, ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλά, ὡς οὐκ ἔδει, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν. ἀλλ' εἰ μὲν ὅσα ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν. εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φενακίζειν ἑαυτούς, καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ὅσ' ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους, οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους, ἵν' ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται, καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγκάζωνται διώκειν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσοδον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, οὐδενὶ πώποτε εἰς δέον τι κέχρησθε, οὐδὲν δ' ἀπολείπετε, ὥσπερ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖν Φιλίππῳ. καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε πατάξῃ τις, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες. προβάλλεσθαι δ' ἢ βλέπειν ἐναντίον, οὔτ' οἶδεν οὔτ' ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς, ἂν ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε, ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε, ἐὰν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω κάτω, καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνου, βεβούλευσθε δ' οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου, οὐδὲ πρὸ τῶν πραγμάτων προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. ταῦτα δ' ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν, νῦν δ' ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν, ὥστ' οὐκέτ' ἐγχωρεῖ. δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμενος, τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. εἰ γὰρ ἔχων ἃ κατέστραπται καὶ προείληφεν, ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε, καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀποχρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἄν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφλήκαμεν ἂν δημοσίᾳ. νῦν δ' ἐπιχειρῶν ἀεί τινι, καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος, ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιτο ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀπεγνώκατε. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται μήτ' ὀργίζεται, ὁρῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημένην περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, τὴν δὲ τελευτὴν οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς ὑπὸ Φιλίππου. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε οὐ στήσεται, δῆλον, εἰ μή τις κωλύσει. εἶτα τοῦτ' ἀναμενοῦμεν, καὶ τριήρεις κενὰς καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας ἂν ἀποστείλητε, πάντ' ἔχειν οἴεσθε καλῶς; οὐκ ἐμβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλευσόμεθα; ποῖ οὖν προσορμιούμεθα; ἤρετό τις. εὑρήσει τὰ σαθρά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν. ἂν μέν-

A parandae pecuniae ratione deliberamus. Postea decernitur, ut inquilini conscendant, & libertini, qui suam ipsi rem familiarem administrant. Deinde ut cives illis iterum succedant. Sic interim dum haec prorogantur, interiit ea, quo classem mittimus, ante adventum nostrum. Nam rei gerendae tempus in apparando consumimus: rerum autem occasiones non expectant nostram tarditatem & socordiam. Quas vero interiecto tempore copias nos habere putamus, eae, quum ad ipsam rem ventum est, nihil posse gerere deprehenduntur. Ille autem eo venit insolentiae, ut scribat Euboeensibus tales iam literas. LITERAE.

Haec igitur, Athenienses, quae lecta sunt, vera pleraque sunt, aliter quam oportebat: non autem fortasse iucunda sunt auditu. Verum si res, offensionis vitandae causa, ut taceri a dicente, sic etiam reipsa possent amoveri, ad voluptatem auditorum conciones instituendae essent. Sin orationis iucunditas, aliena tempore usurpata, re ipsa damnosa fit: turpe est semetipsum decipere, & ea cuncta quae molesta sunt, differendo, negligere omnes rei gerendae occasiones: ac ne illud quidem posse intelligere, eorum esse B officium qui bellum administrant, non sequi res, sed rebus antecedere: & quemadmodum receptum est, ut exercitum ducat imperator, sic & a consultoribus res ducendas esse, ut quae ipsis videntur, ea gerantur, non ut eventum persequi cogantur. Vos autem Athenienses, cum copias habeatis omnium maximas, triremes, legiones, equites, pecuniae reditus, nec harum quidem rerum in hunc usque diem ulla unquam opportune usi estis, & tantum non sequimini: & ut barbari pugiles dimicare solent, ita vos bellum geritis cum Philippo. Ex iis enim is qui ictus est, ictui semper inhaeret: quod si eum alibi verberes, illo manus transfert: ictum autem depellere, aut contra intueri, neque scit, neque vult. Ita & vos: si esse in Chersoneso Philippum audistis, illuc mittenda esse auxilia decernitis: si in Pylis, illuc item: si alibi, usquam assectamini sursum & deorsum: & eius, ut ducis, milites sequimini: neque ullam vobis utilem de belli gerendi ratione consultationem initis: neque quicquam prospicitis, antequam aut factum esse aliquid, aut fieri audiatis. Ista vero fortasse ante licuit: nunc in ipsum discrimen rerum ventum est. Quare non iam idem licet. Ac mihi cogitanti videtur, Athenienses, C deorum aliquis quem nostrae urbis vicem, eorum quae fiunt, pudet, istam rerum gerendarum audaciam iniecisse Philippo. Qui si ea quae subegit & intercepit, ea tenere & quiescere vellet, neque quicquam praeterea moliretur: vestrum quidam [illegible] nihil videremur, ipsa reipub. dedecus & ignaviae crimen & summa omnia probra attulissent. Nunc, dum semper aggreditur aliquid, & plus appetit: fortasse vos evocabit, nisi de vobis omnino desperastis. Ego vero miror, quod nemo vestrum neque cogitat, neque indignatur, quando videt, Athenienses, bellum coepisse initium de ulciscendo Philippo: finem autem in eo iam versari, ne ipsi cladibus afficiamur a Philippo. Verum eum non quieturum, perspicuum est, nisi ab aliquo coerceatur. Id igitur nos expectabimus: & triremes vacuas, & spem a nescio quo factam si miseritis, omnia praeclare se habere putabitis? Non conscendemus? non exibimus ipsi parte saltem aliqua domesticorum militum nunc, siquidem id prius factum non est? non ditionem eius classe invademus? At quo appellemus? roget aliquis. Inveniet ac deprehendet labefactatas

res illius, Athenienses, ipsum bellum, modò aggrediamur. Verùm si domi sedebimus, conuiciantes audituri & criminantes inter se oratores: non fieri vlla ratione vnquam potest, vt quicquam recté conficiamus. Nam, vt antea quidem fert opinio, quocunque pars aliqua ciuitatis ablegabitur, tametsi tota non adsit: ibi & deorum & fortunæ beneuolentia nobis opitulabitur. Cùm autem imperatorem, & decretum inane, & spes concionales mittitis, nihil à vobis feliciter geritur: sed vt hostes derident istiusmodi expeditiones, ita socij metu emoriuntur. Non enim potest, nō potest fieri, vt vnus vir vnquam vobis ea conficiat omnia, quæ vultis: polliceri quidem & affirmare, & accusare hunc & illum licet. Sed his rebus omnia perierunt. Si enim dux miserorum mercede fraudatorum militum succubuerit: qui verò de rebus illic ab eo gestis, ad vos ex hoc loco expedité mentiantur, extiterint: & vos ex auditu, quicquid in mentem venerit, temerè decreueritis: quid, quæso vos, expectandum est? Sed quodnam istis malis remedium inuenietur? Hoc si vos, Athenienses, eosdem designabitis & milites & testes actorum ducis & vbi domum reuersi fueritis, iudices rationum referendarum. Neque enim vobis audienda tantum vestra sunt, sed & coràm intuenda. Nunc eò flagitij ventum est, vt quisque ducum bis & ter capitis causam apud vos dicant, cum hostibus autem eorum nemo vel semel de vita dimicare sustineat: atque plagiariorum & furum interitum honestæ morti præferant. Malefici enim est, iudicum sententia condemnatum emori: ducis, cum hostibus præliantem. Vestrûm autem alij circumeuntes, cum Lacedæmoniis agere dicunt Philippum, de Thebanorum euersione, & rerumpublicarum diuulsione: alij, eum misisse legatos ad regem Persarum: alij, oppida munire in Illyricis: alij, suas quisque commenti fabulas, obambulamus. Ego verò equidem existimo, Athenienses, ebrium esse eum rerum gestarum magnitudine, & eiusmodi somnia multa suo cum animo agitare, cùm quia videt neminem esse qui impediat, tum successibus elatum: non tamen eo sic agere instituisse, vt qui apud nos sunt amentissimi, sciant quid ille sit facturus. Stolidissimi enim sunt isti nugatores. At si, his omissis, illud spectemus, hominem esse nobis inimicum: & nostras nobis opes eripere, & longo iam iam tempore insolenter se gessisse: & quæcunque sperauimus aliquem pro nobis esse acturum, ea, vt constat, contra nos esse omnia: & cætera in nobis sunt ipsis esse posita: & si nunc illic belligerare noluerimus, eum eiusdem fortasse nobis hic facere necesse fore, hæc si statuerimus, & rectè sentiemus, & inanes fabulas missas faciemus. Neque enim quæ sint futura, quærendum est: sed aduersa futura, nisi rebus gerendis intenti fueritis, & fungi officio volueritis, pro comperto habendum. Ego igitur nec vnquam aliàs ad gratiam loqui institui, nisi idem & profuturum vobis persuasum haberem: & nunc quæ sentio simpliciter omnia, sine vlla tergiuersatione libereque sum eloqutus. Velim autem, vt exploratum habeo, è re vestra esse, vt ea quæ optima sunt, audiatis, sic scire me, etiam fidelissimo suasori idem profuturum. Multo enim minus grauatè dixissem. Nunc, quanquam obscurum est, quidnam hinc consecuturus sim: tamen quia persuasum habeo hæc facta vobis fore vtilia, dicere institui. Vincat autem id, quod vobis omnibus profuturum est.

[illegible]

[illegible]

A τοῖς καθεδούμεθα οἴκοι, λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλων τῶν λεγόντων, οὐδέποτ' οὐδὲν ἡμῖν μὴ γένηται τῶν δεόντων. ὅποι μὲν γὰρ ἄν, οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῇ, κἂν μὴ πᾶσα, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης συναγωνίζεται· ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν δεόντων γίγνεται, ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποστόλους. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἕνα ἄνδρα δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξαι πάνθ' ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι καὶ φῆσαι, καὶ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι, καὶ τὸν δεῖνα, ἔστι. τὰ δὲ πράγματ' ἐκ τούτων ἀπόλωλεν· ὅταν γὰρ ἡγῆται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖνος πράξῃ πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥᾳδίως ἐνθάδ' ὦσιν, ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε ὅ τι ἂν τύχητε ψηφίζησθε, τί καὶ χρὴ προσδοκᾶν; πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτας καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων, B καὶ δικαστὰς οἴκαδ' ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν. ὥστε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν. νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματ' αἰσχύνης, ὥστε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδ' ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱροῦνται τοῦ προσήκοντος. κακούργου μὲν γάρ ἐστι κριθέντ' ἀποθανεῖν, στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις. ἡμῶν δ' οἱ μὲν περιιόντες μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν, οἱ δ' ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς βασιλέα, οἱ δ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν, οἱ δὲ λόγους πλάττοντες ἕκαστος περιερχόμεθα. ἐγὼ δ' οἶμαι μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὴ τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτ' ὀνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τήν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὁρῶντα καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπῃρμένον, οὐ μέντοι γε μὰ Δί' οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥστε τοὺς ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος. C ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες. ἀλλ' ἂν ἀφέντες ταῦτ' ἐκεῖν' εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος καὶ τὰ ἡμέτερ' ἡμᾶς ἀποστερεῖ καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε, καὶ ἅπανθ' ὅσα πώποτ' ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν καθ' ἡμῶν εὕρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἐστι, κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν· ἂν ταῦτ' εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι. οὐ γὰρ ἅττα ποτ' ἔσται δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλα, ἂν μὴ προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε, εὖ εἰδέναι. ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἱλόμην λέγειν, ὅ τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν ὑμῖν πεπεισμένος ὦ, νῦν τε ἃ γιγνώσκω πάνθ' ἁπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαρρησίασμαι. ἐβουλόμην δ' ἄν, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὰ βέλτιστα ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶπον. νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοις οὖσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖν ἂν πράξητε ταῦτα πεπεῖσθαι λέγειν αἱροῦμαι. νικῴη δ' ὅ τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ λόγου.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΛΟΓΟΣ.

[illegible]

LIBANII ARGVMENTVM IN ORATIONEM DEMOSTHENIS De Pace.

Qui bellum Amphipolitanum [illegible] Philippus quam Athenienses expectauerant. A- [illegible], quod fortuna in eo videbantur aduersus Philippum qua praestare cupiebat ea, quae tum Thessalis, tum Thebanis promiserat. Pollicitus autem fuerat Thebanis, se Orchomenum & Coroneam Boeotiae oppida eis [illegible] Phocensesque bellare confecturum. id quod ab eo fieri non poterat, dum hostes haberet Athenienses. Nam prius etiam in Phocidem impressionem facturum, cum Atheniensis classis [illegible] eas quae Pylae (a nonnullis etiam Thermopylae) vocantur, occuparat: [illegible] fecerat. Nunc, pace facta cum Atheniensibus, [illegible], intra Pylas progressus, grauem Phocensium [illegible] euertit, locumque Phocensium inter Amphictyones [illegible] Graecis acceperat, & legatos [illegible] ad Athenienses miserat, postulans, ut & ipsi eundem [illegible] haberent. Demosthenes igitur monet, esse concedendum, [illegible] ut Macedo Graeci concilij [illegible] esse affirmat: ne totius Graeciae infestis armis oppugnentur. Atheniensibus enim alios aliis de causis esse infensos, qui communi consilio [illegible] hanc [illegible] decretis Amphictyonum [illegible] tum praesertim Philippo intra Pylas progresso [illegible] periculum. Hanc orationem [illegible] quam Orator in Aeschinis accusatione, de hac etiam [illegible], quod autor fuerit, ut Amphictyonica Philippo dignitas decerneretur: [illegible] referre audet [illegible] Aeschinem [illegible] Nam & in hac ipsa oratione [illegible] ab accipiendis muneribus [illegible].

Oratio [illegible]

Phocensium [illegible]

[illegible]

Cur hanc [illegible] non habita- tur.

DEMOSTHENIS DE PACE, ORATIO V. HIERONYMO VUOLFIO INTERPRETE.

Video, Athenienses, haec negocia multas habere difficultates & turbas non solum, quod multa per incuriam sunt amissa: & bene de eis dicendo nihil proficitur: verum ob illud etiam, quod de reliquis nulla ex parte omnes quid expediat, consentiunt: sed hi sic, illi aliter opinantur. Est autem cum suapte natura periculosum ac difficile, dare consilium: tum vos, Athenienses, hoc multo difficilius effecistis. Nam quum omnes alij ante rem deliberent: vos, re iam perfecta, id facere soletis. Ex quo per omne tempus, quod ego meminerim, accidit, ut & eis qui delicta vestra reprehenderet, laudaretur, vereque dicere videretur: & rerum gerendarum, quae in deliberationem caderent, occasiones, vos amitteretis. Quae quanquam ita sunt: tamen arbitror, & quia hoc persuasum habeo, surrexi, me, si omissis tumultibus & rixis, audire volueritis (id quod de republica tantisque negotiis deliberantibus, omnino faciendum est) ea dicturum & suasurum, per quae & rerum status emendetur, & amissa recuperetis. Quin vero satis scio, Athenienses, semper expedire plurimum apud vos, si quis modo an-

Audire [illegible]

[illegible]

dearijes quae antè dixerit, repetere, ac de se ipso verba facere: ego tamen id adeò molestum & odiosum esse puto, vt quanquam necessitatem hoc postulare video, tamen ab eo abhorream. Existimo tamen vos de his quae nūc dicam, rectius iudicaturos, si pauca, prius aliquando à me dicta, in memoriam reuocetis. Ego, Athenienses, primùm quū vobis turbato Euboeae statu, quidam suaderet, vt opē Plutarcho ferretis, bellūque ignobile & sumptuosum susciperetis: primus & solus pro concione aduersatus sum: parumq; abfuit, quin illi, qui paruuli lucelli causa, vos suis cōsiliis in magnas & multas clades coniecerunt, me dilaniarent. Deinde paruo tēpore praeterito, vos simul & ignominiam reportastis, & iis iniuriis affecti estis, quales nulli hominū vnquam, ab iis quibus operam tulerant: tuncq; per opera cognouistis omnes tum istiusmodi consiliatorum improbitatem, tū meā, qui vtilissima reip. dixeram, integritatem. Post, iterum Athenienses, quū perspexissem histrionē Neoptolemū, per speciē suae artis quidem impunè agere, ac interim perniciosissimum esse reip. opesq; vestras omnes & praesidia sub certi administratione transferre ad Philippū & prodi; publicèque id vobis exposui, nullis priuatis vel inimicitiis, vel calumniandi studio impulsus: quemadmodum facta quae secuta sunt, declararunt. Atque in his non iam Neoptolemi defensores accusabo (neque enim vnus aliquis fuit) sed vos ipsos. nam si Bacchanalibus tragoedos spectassetis, nō de salute reip. sermo esset habitus: nequaquam vel eū tam aequis, vel me tam infensis animis audissetis. Atqui hoc saltem vos opinor nunc vniuersos sensisse, eū tum ad hostes profectū, vt coacto aere alieno quod sibi illic deberi dicebat, huc reuersus, publica munera obiret, & hac oratione plurimū esse vsum iniquū esse, quēquam ideò quòd opes, quas illic haberet, huc inueheret, accusare: eū primùm autem facta pace tutò id facere potuit, quae bona manifesta hic possedit, ea vendidisse: factamque pecuniā, properè ad illum profectum, auexisse. Duo haec, quae praedixi ego, testantur, meas habitas orationes fuisse veras & rectas, ipsasque res fuisse tales, quales ego eas esse pronunciaram. Tertium est, Athenienses, vnico autem hoc dicto, de ipsa re verba faciam, quū nos legati, exacto de pace iureiurando, rediissemus, & quidam pollicerentur, fore vt Thespiae & Plateae instaurarentur, vt Philippus Phocenses, si eos in potestatem redegisset, conseruaret, Thebanorum autem vrbem dissiparet, quin & Oropum vestrū futurum, & Euboeam pro Amphipoli vos recepturos: cum denique plures eius generis spes & imposturae iactarentur, quibus vos inducti neque vtiliter, neque aequitatis, neque dignitatis vestrae habita ratione, Phocenses deseruistis: haec inquam, cū fierent: apparebit me in horum nullo vel struxisse fraudē, vel dissimulasse quid sentirē: sed praedixisse vobis (idque haud dubiè meministis) me talia neque scire, neque expectare: sed existimare, nugas agere eum, quicunque talia polliceretur. Haec igitur omnia, quae me rectius quàm alios praeuidisse constat, nequaquam, Athenienses, singulari meae prudentiae adscribam: neque arrogantèr praedicabo, aut ob aliud quicquam me intelligere & praesagire profitebor, nisi ob duas causas quas vobis exponā. Vna est, Athenienses, Fortuna, quā ego omni humano ingenio & sapiētia imperare video: altera, quòd gratis negocia iudico & considero: neque quisquam vllum emolumentū proferre potest, quod ego vel in gerēda republica, vel dicēdo sim consecutus. Rectè igitur bonum publicum, quod res ipsae suppeditant, in meos oculos incurrit. Quòd si verò in vtramuis partem, veluti

A πάνυ λυσιτελοῦσαν τοῖς βουλομένοις, οὕτως ἡγοῦμαι φορτικὸν καὶ ἐπαχθές, ὥστε πάνυ ὁρῶν ἀναγκαῖον ὂν ὅμως ἀποκνῶ. νομίζω δὲ ἄμεινον ἂν ὑμᾶς περὶ ὧν νυνὶ ἐρῶ κρίνειν, μικρὰ τῶν πρότερόν ποτε ῥηθέντων ὑπ' ἐμοῦ μνημονεύσαντας. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν, ὅτε ἔπειθόν τινες ὑμᾶς, τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ταραττομένων πραγμάτων, βοηθεῖν Πλουτάρχῳ, καὶ πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν ἄρασθαι, πρῶτος καὶ μόνος παρελθὼν ἀντεῖπον, καὶ μικροῦ διεσπάσθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ μικροῖς λήμμασι πολλὰ καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἁμαρτάνειν πεπεικότων. καὶ χρόνου βραχέος διελθόντος μετὰ τῆς προσοφλήσεως αἰσχύνης, καὶ τοῦ παθεῖν ἃ τῶν πώποτε ἀνθρώπων οὐδένες πεπόνθασι πρὸς τούτους οἷς ἐβοήθησαν, πάντες ἔγνωτε τήν τε τῶν ταῦτα πεισάντων κακίαν, καὶ ἐμὲ βέλτιστα εἰρηκότα. πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατιδὼν Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν τῷ μὲν τῆς τέχνης προσχήματι τυγχάνοντα ἀδείας, κακὰ δ' ἐργαζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν, καὶ τὰ παρ' ὑμῶν διοικοῦντα Φιλίππῳ καὶ πρυτανεύοντα, παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἰδίας οὔτ' ἔχθρας, οὔτε συκοφαντίας ἕνεκα, ὡς ἐκ τῶν μετὰ

B ταῦτα ἔργων γέγονε δῆλον. καὶ οὐκέτ' ἐν τούτοις αἰτιάσομαι τοὺς ὑπὲρ Νεοπτολέμου λέγοντας. οὐ γὰρ εἷς ἦν, ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς. εἰ γὰρ ἐν Διονυσίου τραγῳδοὺς ἐθεᾶσθε, ἀλλὰ μὴ περὶ σωτηρίας καὶ κοινῶν πραγμάτων ἦν ὁ λόγος, οὐκ ἂν οὕτως οὔτ' ἐκείνου πρὸς χάριν, οὔτ' ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν ἠκούσατε. καὶ τοῦτό γε ὑμᾶς οἶμαι πάντας ἤδη ᾐσθῆσθαι νῦν, ὅτι τότε ἀπιέναι εἰς τοὺς πολεμίους ἐπαγγελλόμενος, ἵνα τὰ ἐκεῖ χρήματα ὀφειλόμενα, ὡς ἔφη, κομίσας δεῦρο λειτουργῇ, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πλείστῳ χρώμενος, ὡς δεινὸν εἴ τις ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκεῖθεν ἐνθάδε τὰς εὐπορίας ἄγουσιν, ἐπειδὴ διὰ τὴν εἰρήνην ἀδείας ἔτυχεν, ἣν ἐνθάδε ἐκέκτητο οὐσίαν φανερὰν, ταύτην ἐξαργυρίσας, ἔχων ἀπῆλθεν ὡς ἐκεῖνον. δύο μὲν δὴ ταῦτα ὧν προειρηκὼς ἐγὼ, μαρτυρεῖ τοῖς τότε γεγενημένοις λόγοις ὀρθῶς καὶ δικαίως, ὡς ἦν ἐξητασμένα, δέδεικται ὑπ' ἐμοῦ. τρίτον δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μόνον ἓν τοῦτ' εἰπὼν ἔτι, καὶ ἤδη καὶ περὶ ὧν παρελήλυθα ἐρῶ. ὁπηνίκα τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ἀπειληφότες ἥκομεν οἱ πρέσβεις, τότε Θεσπιάς τινων καὶ Πλαταιὰς ὑπισχνουμένων οἰκισθήσεσθαι, καὶ τοὺς μὲν Φωκέας τὸν Φί-

C λιππον, ἂν γένηται κύριος, σώσειν, τὴν δὲ Θηβαίων πόλιν διοικιεῖν, καὶ τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν, καὶ τὴν Εὔβοιαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ἀποδοθήσεσθαι, καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενακισμοὺς, οἷς ὑπαχθέντες ὑμεῖς, οὔτε συμφερόντως οὔτ' ἴσως, οὔτε καλῶς προεῖσθε Φωκέας, οὐδὲν τούτων οὔτ' ἐξαπατήσας, οὔτε σιγήσας ἐγὼ φανήσομαι, ἀλλὰ προειπὼν ὑμῖν, ὡς οἶδ' ὅτι μνημονεύετε, ὅτι ταῦτα οὔτε οἶδα, οὔτε προσδοκῶ, νομίζω δὲ τὸν λέγοντα ληρεῖν. ταῦτα τοίνυν πάντα ὅσα φανῶ βέλτιον τῶν ἄλλων προεωρακὼς, οὐκ εἰς δεινότητα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτ' εἰς ἀλαζονείαν ἀνοίσω, οὐδὲ προσποιήσομαι δι' οὐδὲν ἄλλο γιγνώσκειν καὶ προαισθάνεσθαι, ἢ δι' ἃ ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ δύο. ἓν μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἐγὼ πασῶν ὁρῶ κρατοῦσαν ὅσαι εἰσὶν ἐν ἀνθρώποις δεινότητες καὶ σοφίαι. ἕτερον δὲ, ὅτι προῖκα τὰ πράγματα κρίνω καὶ λογίζομαι, καὶ οὐδὲν λῆμμα οὐδεὶς ἂν ἔχοι δεῖξαι προσηρτημένον τοῖς ὑπ' ἐμοῦ πεπολιτευμένοις καὶ λεγομένοις. ὀρθὸν οὖν, ὅ τι ἄν ποτ' ἐκ τῶν πραγμάτων ὑπάρχῃ τῆς πραγματείας, τὸ συμφέρον φαίνεταί μοι. ὅταν δ' ἐπὶ θάτερα, ὥσπερ

1 Euboica bellum [illegible]

2 Histrio Neoptolemus [illegible]

3 [illegible]

Ingeniosa & modesta [illegible]

ὡς ἐπὶ τρυτάνην, [illegible] οἴχεται φέρων, καὶ καθελκύσας τὸν λογισμὸν ἐπ᾽ αὐτό, οὐκέτ᾽ ἂν ὀρθῶς οὐδ᾽ ὑγιῶς ὁ τοῦτο ποιήσας περὶ οὐδενὸς ἂν λογίσαιτο. ἓν μὲν δὴ τοῦτ᾽ ἔγωγέ φημι δεῖν ὑπάρχειν πρῶτον, ἐάν τε συμμαχίαν, ἐάν τε συντέλειαν, εἴτ᾽ ἄλλο βούληταί τις κατασκευάζειν τῇ πόλει, τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην μὴ λύειν, οὐχ ὡς ἀξίαν θαυμαστὴν οὐδ᾽ ὑμῶν ἀξίαν, ἀλλ᾽ ὁποία ποτ᾽ ἐστὶν αὐτή, μᾶλλον ἐξῆν τοῖς πράγμασι μὴ γενέσθαι, ἢ γεγενημένης νῦν δι᾽ ἡμᾶς λυθῆναι. πολλὰ γὰρ προείμεθα, ὧν ὑπαρχόντων τότ᾽ ἂν ἦν καὶ ἀσφαλέστερος καὶ ῥᾴων ἡμῖν ὁ πόλεμος ἢ νῦν. δεύτερον δ᾽ ὁρᾶν δεῖ, ὅπως μὴ προαξόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς συνεληλυθότας τούτους, καὶ φάσκοντας Ἀμφικτύονας νῦν εἶναι, εἰς ἀνάγκην καὶ πρόφασιν κοινοῦ πολέμου πρὸς ἡμᾶς. ἐγὼ γάρ, εἰ γένοιθ᾽ ἡμῖν πρὸς Φίλιππον πάλιν πόλεμος περὶ Ἀμφιπόλεως, ἢ τινος τοιούτου ἰδίου ἐγκλήματος, οὗ μὴ μέτεστι Θετταλοῖς, μηδ᾽ Ἀργείοις, μηδὲ Θηβαίοις, οὐδένα ἂν οἴομαι τούτων ἐπενεγκεῖν ἡμῖν πόλεμον, καὶ πάντων ἥκιστα (καί μου μηδεὶς θορυβήσῃ πρὶν ἀκοῦσαι) Θηβαίους, οὐχ ὡς ἡδέως ἔχοντας ἡμῖν, οὐδ᾽ ὡς οὐκ ἂν χαρισαμένους Φιλίππῳ, ἀλλ᾽ ἴσασιν ἀκριβῶς (εἰ καὶ πάνυ φασί τινες αὐτοὺς ἀναισθήτους εἶναι) ὅτι, εἰ πόλεμος αὐτοῖς ἔσται πρὸς ὑμᾶς, τὰ μὲν κακὰ πάνθ᾽ ἕξουσιν αὐτοί, τὰ δ᾽ ἀγαθὰ ἐφεδρεύων ἄλλος λήψεται. οὐκ ἂν οὖν προοῖντο αὑτοὺς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς αἰτίας τοῦ πολέμου γενομένης. οὐδέ γ᾽ εἰ πάλιν πρὸς Θηβαίους πολεμήσαιμεν διὰ τὸν Ὠρωπόν, ἤ τι τῶν ἰδίων, οὐδὲν ἂν οἴομαι παθεῖν. καὶ γὰρ τοὺς ἡμῖν ἂν οἶμαι, καὶ τοὺς ἐκείνοις βοηθήσοντας, εἰς τὴν χώραν εἴ τις εἰσβάλλοι, βοηθεῖν, συνεπιστρατεύσειν δ᾽ οὐδετέροις. καὶ γὰρ αὖ τοῦτ᾽ ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον τῶν συμμαχιῶν ὅσαι γε σπουδῆς ἄξιαι, καὶ πέφυκεν οὕτω τὸ πρᾶγμα. οὐχ οὕτω τις εὔνους οὔθ᾽ ἡμῖν οὔτε Θηβαίοις ἐστίν, ὥστε σῶς εἶναι καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων βούλεσθαι ἡμᾶς, ἀλλὰ σῶς μὲν ἂν εἶναι πάντες ἕνεκα τῆς αὑτῶν σωτηρίας βουληθεῖεν, κρατήσαντας δὲ δεσπότας αὑτῶν εἶναι, οὐδ᾽ ἂν εἷς. τί οὖν λέγω φοβερόν, καὶ τί δεῖν φυλάττεσθαι; μὴ κοινὴν πρόφασιν καὶ κοινὸν ἔγκλημα εὕρωσι πάντες εἰς τὸν μέλλοντα πόλεμον. εἰ γὰρ Ἀργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι καὶ Μεγαλοπολῖται, καί τινες τῶν ἄλλων Πελοποννησίων, ὅσοι ταὐτὰ φρονοῦσι τούτοις, διὰ τὸ πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμᾶς ἐπιπρεσβεύεσθαι, καὶ δοκεῖν ἐκείνων τι προσδέχεσθαι τῶν πράξεων, ἀπεχθῶς ἕξουσι, Θηβαῖοι δ᾽ ὄντες, ὥς φασιν, ἀπεχθῶς, ἔτι δ᾽ ἐχθρότερον σχήσουσιν, ὅτι τοὺς αὐτῶν φυγάδας σῴζομεν, καὶ κατὰ πάντα τρόπον ἐνδεικνύμεθα ἀλλοτρίως πρὸς αὐτοὺς ἔχοντες, Θετταλοὶ δ᾽, ὅτι τοὺς φυγάδας τοὺς Φωκέων σῴζομεν, Φίλιππος δ᾽, ὅτι κωλύομεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀμφικτυονίαν εἰσελθεῖν, φοβοῦμαι μὴ πάντες ἰδίων ἕκαστος ὀργιζόμενος κοινὸν ἐπαγάγωνται πόλεμον πρὸς ἡμᾶς, τὰ τῶν Ἀμφικτυόνων δόγματα προστησάμενοι, εἶτ᾽ ἐφελκυσθῶσι πέρα τοῦ συμφέροντος ἑκάστοις, ὥσπερ πρὸς Φωκέας. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ᾽, ὅτι νῦν Θηβαῖοι, καὶ Φίλιππος, καὶ Θετταλοί, οὐ ταὐτὰ σπεύδοντες ἕκαστοι, πάντες ταὐτὰ ἔπραξαν. οἷον Θηβαῖοι τὸν μὲν Φίλιππον παρελθεῖν, καὶ λαβεῖν τὰς παρόδους οὐκ ἐδύναντο κωλῦσαι, οὐδέ γε τὸ τελευταῖον ἐλθόντα τῶν αὐτοῖς πεπονημένων δόξαν ἔχειν. νῦν γὰρ Θηβαῖοι πρὸς

in trutinam, argentum imposuerit, id argentum praecipitat cogitationem, & ad sese deorsum abripit. Quod quisquis admittit, fieri non potest, ut deinceps ulla de re recte verèque cogitet. Iam unum hoc ego in primis tenendum esse dico, sive quis tributum inducere, sive socios asciscere, sive aliud praesidii reipub. parare conatur, id ita ut faciat, ne pacem hanc faciat irritam: non quòd ea tam praeclara sit, aut è dignitate vestra: sed qualis qualis est, opportunius utiliusque ad res gerendas fuisset, eam nunquam fuisse factam, quàm nunc, postquam facta est, per vos abrogari. Multa enim temere proiecimus, quae quia tum nobis integra erant, bellum & tutius & facilius quàm nunc, gerere potuissemus. Secundò loco providendum est, ne in necessitatem, ô Athenienses, ad sociamus, ac causam suppeditemus illis, qui inter se conspirarunt, & se iam Amphictyones esse dictitant, belli communis contra vos suscipiendi. Ego enim si inter nos & Philippum, denuo bellum ob Amphipolim, aut aliam aliquam privatam controversiam orietur, quae neque ad Thessalos, neque ad Argivos, neque ad Thebanos quicquam attineret: non puto vobis horum quenquam bellum illaturum: ac minimè omnium (ne verò quisquam obstrepat, priusquam audierit) Thebanos: non quòd nobis tam bene cupiant, aut obsequi Philippo nolint: sed quòd optimè sciunt (quantumvis dicantur stupidi) si bello nobiscum implicentur: & se malis omnibus afflictum iri, & alium commoditates ociosè desidentem, atque aucupantem, ad sese pertracturum. Nequaquam igitur eò sese praecipitabunt, nisi origo & causa belli communis fuerit. Nihil etiam nos cum Thebanis denuò propter Oropum, aut privatum emolumentum aliquod belligeremus, cladis accepturos arbitror. Nam eos qui fortasse vel nos, vel illos adiuturi erunt, si nostros agros vastari videant, opem esse laturos arbitror, sed neutris ad alienam ditionem oppugnandam praesto futuros. Societatum enim ea est omnino ratio, quae & diligenter cogitanti sese affert: & etiam ipsius rei natura paratur. Neque enim ulli vel nobis vel Thebanis adeò bene cupiunt, ut simul & incolumes esse nos, & aliis imperare velint: sed incolumitatem omnes suae salutis causa nobis optant: ut verò alterutri, potiti victoria, ipsis dominentur, nemo. Quid igitur existimo formidabile? & quid vobis esse dico providendum? Ne bellum hoc quod agitur, communem occasionem, & commune crimen omnibus suppeditet. Nam si Argivi & Messenii & Megalopolitae, & reliqui Peloponnenses, qui cum his consentiunt, ob petitam à Lacedaemoniis pacem, nobis inimici erunt, & propter acta quaedam sua impedita: si Thebani nobis, ut aiunt infensi, inimiciores etiam fient, quòd ab eis actos in exilium tuemur, & nostras adversus eos inimicitias omnibus modis declaramus: si Thessali, quòd Phocensium exules defendimus, si Philippus, quòd participem esse Amphictyoniae prohibemus: metuo ne omnes, privatim quisque affectus irritati, communi bello nos adoriantur, Amphictyonum decreta praetexentes, ac deinde attrahantur singuli, ut etiam contra suam utilitatem nos oppugnent, id quod etiam Phocensi bello usu venit. Nec enim hoc scilicet ignoratis, nunc Thebanos, & Philippum, & Thessalos, quum non eadem singuli potissimum urgerent, eadem omnes perfecisse. Nam Thebani Philippum, ne penetraret atque angustiis potiretur, prohibere non potuerunt, nec ob adventum, qui omnium postremus advenerat, magno ipsorum labore partam gloriam interciperet, ac in se transferret. Nunc enim Thebani, quod

ad occupationem regionis atque possessionem attinet, rem sanè præclarè gesserant. Sin honorem & gloriam spectes, turpissimè. Nisi enim Philippus Pylas occupasset, nihil habituri fuisse viderentur. Neque verò hæc eis proposita fuerunt: sed quia & Orchomeno & Coronea potiri cupiebant, neque tamē poterant, ideo hæc omnia tolerarunt. Sunt autem quidam qui dicere audeant, Philippum non volentem, sed coactum, Thebanis Orchomenū & Coroneam dedisse. Ego verò hæc valere iubeo: illud autem scio, non magis ei hæc curæ fuisse, quàm ut ad eò Thermopylarum occuparet: eámque gloriam consequeretur, ut bellum illud suis armis repressisse diceretur, vique suo arbitratu Pythia administraret. Hæc fuere, quorum ille desiderio potissimum æstuabat. At Thessali neutrum horum voluerunt, ut vel Thebanorum vel Philippi opes augerentur quorum utrumque sibi periculosum fore prævidebat: sed hæc duo spectarunt, ut & Pylæam, & emolumenta Delphica obtinerēt: eorúmque desiderio, ad eas res Philippo adiutores fuerant. Sic ob privata compendia quosque reperietis ad multa facienda esse compulsos, quorum nihil in animo habuerant. Quod quum ita sit, cavendum vobis est. Nunquid igitur harum rerum metu facienda erunt, quæ illi iusserint? atque eius rei nobis autor es? Minimè verò equidem. Sed nos & nihil indignum nobis facturos, neque bellū conflaturos, & prudentiæ laudem consecuturos, meámque sententiam esse veram: hæc me confido probaturum. Illos autem, qui confidenter quodvis esse periculi subeundum censent, nec belli clades ob oculos sibi ponunt, hæc velim considerare: Nos Oropum Thebanos tenere sinimus. Quòd si quis nos roget, ac vera fateri iubeat, quamobrem? Ne bello confligere sit necesse, respondebimus. Et Philippo nunc ex fœdere Amphipolim concessimus: & Cardianos à Chersonesitis reliquis exemptos esse patimur. & Cariæ satrapam insulas occupare, Chion & Con, & Rhodum: & Byzantios in mari excipere naves non prohibemus: ob hoc nimirum, quòd pacis tranquillitatem plus commodare putamus, quàm inimicitias & contentiones hisce de caussis susceptas. Proinde stultum ac supra modum absurdum fuerit, quum in propriis, & maximè necessariis rebus, singulatim erga quoslibet, nos tales præbuerimus, cum universis de umbra Delphica nunc belligerare.

Philippi studium. — *Thessalorū desideria.*

LIBANII ARGVMENTVM SECVNDÆ IN PHILIPPVM orationis.

MOnet Athenienses hac oratione Orator, Philippum ut hostem suspectum esse habendum: neque pace sedendum nimis, sed expergiscendum, & rebus gerendis animum adiiciendum, & bellum apparandum esse. Criminatur enim Philippum, ut qui & Atheniensibus & Græcis omnibus insidietur: idque suis ipsius factis docet. Pollicetur etiam se responsurum legatis qui advenerunt: quid Athenienses assentiant, eum respondendum esse. Unde verò illi & quibus de rebus venerint, etsi in oratione non exprimitur, tamen e Philippicis historiis cognosci potest. Per idem enim tempus legatos miserat Philippus ad Athenienses, conquerens, se apud Græcos sine caussa traduci, ut qui multa & magna pollicitus, nihil eis præstitisset, negat enim, se vel pollicitum vel frustratum esse: & ea probari postulat. Atque etiam Messenij & Argivi legatos cum Philippo Athenas miserant, & ipsi criminantes populum, qui Lacedæmoniis Peloponnesum opprimentibus & faveret, & adesset: sibi autem de libertate dimicantibus, adversaretur. Athenienses igitur non habent, quid vel Philippo vel istis respondeant. Nam & Lacedæmoniis bene cupiunt, & Argivorum ac Messeniorum cum Philip-

[illegible]

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ λόγου.

[illegible]

[illegible] … ἀλλὰ Δημοσθένης … αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ὅταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται περὶ ὧν Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην, ἀεὶ τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν λόγους καὶ δικαίους καὶ φιλανθρώπους ὁρῶ φαινομένους, καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας ἀεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοὺς κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνόμενον δ' οὐδὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν ἕνεκα ταῦτ' ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἤδη προηγμένα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει, ὥσθ' ὅσῳ τις ἂν μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγχῃ Φίλιππον, καὶ τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα, καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἐπιβουλεύοντα, τοσούτῳ τὸ τί χρὴ ποιεῖν συμβουλεῦσαι χαλεπώτερον. αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας, ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δεῖ. ἡμεῖς δὲ πρῶτον μὲν οἱ παριόντες, τούτων μὲν ἀφέσταμεν καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν, τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν ὀκνοῦντες, οἷα ποιεῖ δ', ὡς δεινὰ καὶ χαλεπά, καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα. ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίους λόγους, καὶ λέγοντος ἄλλου συνεῖτε, ἄμεινον Φιλίππου παρεσκεύασθε· ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ἐκεῖνον πράττειν ταῦτα ἐφ' ὧν ἐστι νῦν, παντελῶς ἀργῶς ἔχετε. συμβαίνει δὴ πρᾶγμα ἀναγκαῖον, οἶμαι, καὶ ἴσως εἰκός· ἐν οἷς ἑκάτεροι διατρίβετε, καὶ περὶ ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχει, ἐκείνῳ μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιότερα ὑμῖν ἐξαρκεῖ, ῥᾴδιον, καὶ πόνος οὐδεὶς πρόσεστι τῷ πράγματι. εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντα ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν, καὶ μὴ προελθόντα ἔτι πορρωτέρω λήσει πάντας ἡμᾶς, μηδ' ἐπιστήσεται μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀνταρῆναι δυνησόμεθα, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος ὅσπερ πρότερον τοῦ βουλεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν, τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντα τῶν ῥᾴστων καὶ τῶν ἡδίστων προαιρετέον. πρῶτον μὲν, εἴ τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαρρεῖ ὁρῶν ἡλίκος ἤδη καὶ ὅσων ἐστὶ Φίλιππος, καὶ μηδένα οἴεται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει, μηδ' ἐφ' ὑμᾶς πάντα ταῦτα παρασκευάζεσθαι, θαυμάζω, καὶ δεηθῆναι πάντων ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι, τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦσαί μου διὰ βραχέων, δι' οὓς τἀναντία μοι παρέστηκε προσδοκᾶν, καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον, ἵν' ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον προορᾶν, ἐμοὶ πεισθῆτε· ἐὰν δ' οἱ θαρροῦντες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ, τούτοις προσθῆσθε. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίζομαι, τίνων ὁ Φίλιππος κύριος πρῶτον μετὰ τὴν εἰρήνην κατέστη, Πυλῶν καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων. τί οὖν; πῶς τούτοις ἐχρή-

po conspirationem fieri id cauerat, & suspectum haberet, neque tamen pronunciare audent, testes fuere Lacedæmonii. Quod vero ad Philippum attinet, etsi spe frustrati sunt, non tamen ab eo decepti esse videntur. Philippus enim neque ullam pollicitationem literis inscripserat, neque per suos legatos quicquam promiserat: sed Athenienses quidam in spem erexerant populum, fore vt Philippus Phocenses conseruaret, & Thebanorum ferociam retunderet. Propterea Demosthenes responsorum facta mentione, si eas daturum pollicetur, sed iustum esse ait, vt ab illis difficultatis autoribus, etiam responsiones exigantur, illis nimirum qui populum deceperint, & Pylas Philippo aperuerint. Quibus verbis Æschinem obscure perstringit, iam tum (vt aiunt) cum falsæ legationis actionē parans, quam post intendit: eumque multo ante apud Athenienses criminans.

DEMOSTHENIS SECUNDA IN PHILIPPUM ORATIO VI. HIERONYMO VUOLFIO INTERPRETE.

Cum verba fiunt, Athenienses, de Philippi factis & violentia, & pacis violentia, & pacis violatione perpetuo vestri defensiones & æquas & humanas apparere video: semperque probari orationes eorum, qui Philippum accusarint: sed, vt ingenue dicam, nihil recte geri, aut eiusmodi, vt sit illas audire operæpretium. Nam eo iam tota respublica redacta est, vt quo magis & euidentius ostensum fuerit, Philippum & pacem nobiscum factam violare, & Græcis omnibus insidiari, eo difficilius sit suadere, quid agi conueniat. In causa hæc sunt. Cum, Athenienses, omnes ij qui per iniuriam plus æquo concupiscunt, facto coërcendi sint, & actionibus, nō orationibus: primum nos, qui suggestum conscendimus, hæc decernere & suadere, metu vestræ offensionis dubitamus: quæ vero designet, quàm atrocia & grauia, & eius generis alia, commemoramus. Deinde vos auditores ad æqua cùm ipsi dicenda, tum dicente alio intelligenda, melius Philippo parati estis: ad eius autem conatus, in quibus nunc est, prohibendos, omnino estis ignaui. Euenit igitur res necessaria opinor, nec minus consentanea: in quæ vtrique studetis, & quibus occupati estis, in iis vtrique vt excellatis: ille actionibus, vos orationibus. Quod si nunc æquiora dicere, satis habetis: facile id quidem est, nulloque labore constat. Sin, vt hic status rerum corrigatur, prouidendum est, ne imprudentibus nobis etiam labatur in deterius, néve ea magnitudo copiarum ingruat, cum qua ne congredi quidem possimus: non eadem ratio est, quæ prius fuit, consulendi. Sed & oratores omnes, & vos auditores oportebit optima & salutaria facillimis & iucundissimis anteferre. Primum igitur, si quis, Athenienses, securus est, cum videat quantus iam, & quàm multis potitus sit Philippus, & nullum putat periculum ex eo imperio ciuitati, neque contra vos ea omnia comparari: miror: & æque vos omnes oratos volo, vt meas rationes paucis audiatis, quibus adductus diuersum expectem, & hostem esse Philippum iudicem: vt si longius aliis ego prospicere videbor, mihi obtemperetis: sin securi isti & ij qui ei freti sunt, illis assentiamini. Ego igitur, Athenienses, considero, quæ Philippus primum post pacem obtinuerit, Pylas & Phocensium regionem. Quid igitur? quomodo his vsus

esse? Quæ Thebanis expediunt, ea quæ reipub. nostræ agere instituit. Quamobrem tandem? Nimirum quod ad opes & potentiam, quo iure quaue iniuria augendam, consilia sua referentis, non ad pacem aut tranquillitatem, aut ullam æquitatem, prudenter hoc intelligit, se nullis ciuitatis nostræque institutis, nihil eiusmodi posse vel polliceri, vel præstare, quo adducti vos, priuati emolumenti gratia, cæterorum Græcorum aliquos ipsi condonetis. Sed & iustitiæ studio, & coniunctæ cum ea re ignominiæ fuga, & prouidentia rerum quæ decent omnium: atque aduersaturos, si quid tale conaretur, ac si bellum gereretis. Thebanos autem putabat, id quod accidit, modo ipsi lucrum facerent, futuros, ut suo arbitratu cætera administraret: & adeo non aduersaturos & prohibituros, ut armis etiam adiutura essent, si iussisset. & nunc, eodem consilio, de Messenis & Argiuis bene meretur quæ [illegible] vestra [illegible], Athenienses. Vt enim ex his factis apparet, de se vobis ita iudicatur, vos nullius emolumenti causa, Græcorum defensionem deserturos, nulla gratia, nullo commodi beneuolentiam erga Græcos commutaturos. Atque adeo iure & de vobis ita sentit, & de Argiuis ac Thebanis aliter: non in hæc modo tempora intuens, sed & superiora considerans. Inuenit enim scilicet, atque audit, vestros maiores, quum eis liceret reliquis imperare Græcis, vt ipsi Regi Persarum parerent, eam conditionem non modo esse aspernatos, cum Alexander à quo isti oriundi sunt, ea de re nuncius venisset: sed & vrbem deserere maluisse, & nullas pati ærumnas recusasse: talesque res gessisse postea, quas ut omnes celebrare perpetuo gestiunt, sic pro dignitate ornare nemo potuit. Qua de causa eas & ego iure prætereo. Maiora enim sunt eorum facinora, quàm quæ oratione explicentur. At Thebanorum & Argiuorum maiores, illos in exercitu fuisse Barbari, hos ei non esse aduersatos. Intellexit igitur, vtrosque priuato commodo fore contentos, non communem Græciæ vtilitatem spectaturos. Proinde putauit, si si vos amicos delegisset, propter iustitiam fuisse delecturum: sin illis se adiunxisset, adiutores habiturum suæ cupiditatis. Ob hæc illos vobis & tunc & nunc præfert. Neque enim triremes eis plures adesse videt, quàm vobis: neque, neque cum in mediterraneis quoddam inuenerit imperium, maritimum imperium & mercatus continentis, neque oblitus est verborum & pollicitationum per quas pacem impetrauit. At mehercule, dicat aliquis, eum scire hæc omnia, neque ex auaritia, ut de causis, quas ego crimineor, tum hæc egisse: sed quod æquiora, quàm nos, Thebani postularint. Verum hanc vel [illegible] causam ex omnibus ei nunc prætexere non licet. Qui enim Messenam Lacedæmonios relinquere iubet, quo pacto Orchomenum & Coroneam tum Thebanis tradidit, se illa fecisse, quæ æqua esse putaret, simulabit? At verò coactus est? Hoc enim restat scilicet: & præter animi sui sententiam, à Thessalicis equitatu, Thebanisque legionibus circumuentus, illa concessit? Bene. Proinde dicunt Thebanos eis suspectos fore: & fabulantur quidam passim, eum Elateam muniturum. Is verò hæc nondum facit, nec, vt ego iudico, vnquam faciet. Cum Messenis autem & Argiuis contra Lacedæmonios impressionem non facit: sed & milites illis mittit, & pecuniam suppeditat, & ipse cum magno exercitu expectatur. Igitur eos qui Thebanorum hostes sunt Lacedæmonios euertit: quos verò prius ipse perdidit Phocenses, in integrum nunc restituit? Et quis illa

Marginal notes: Philippum, neque iustitiæ studio, neque coactum, Thebanis auxiliatum esse. | [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

μὲν γὰρ καὶ ἐγὼ ἡγοῦμαι Φίλιππον, οὐδ' εἰ τὰ πρῶτα βιασθεὶς ἄκων ἐποίησεν, οὐδ' εἰ νῦν ἀπέγνωκε Θηβαίους, τοῖς ἐκείνων ἐχθροῖς συνεχῶς ἂν ἐναντιοῦσθαι, ἀλλ' ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ, κἀκεῖνα ἐκ προαιρέσεως δῆλός ἐστι ποιήσας. ἐκ πάντων δ' ἄν τις θεωρήσῃ, ὅτι πάντα πραγματεύεται κατὰ τῆς πόλεως συντάττων. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινὰ αὐτῷ νῦν γε δὴ συμβαίνει. λογίζεσθε γάρ. ἄρχειν βούλεται, τούτου δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτο αὐτὸς ἄριστα σύνοιδεν ἑαυτῷ· οἷς γὰρ οὖσιν ὑμετέροις ἔχει χρῆσθαι, τούτοις πάντα τἄλλα ἀσφαλῶς κέκτηται. εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν προεῖτο, οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν βεβαίως ἡγεῖτο. ἀμφότερα οὖν οἶδε, καὶ αὑτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους. εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως αὐτὸν μισεῖν νομίζει, καὶ παρώξυνται, πείσεσθαί τι προσδοκῶν, ἂν καιρὸν λάβητε, ἂν μὴ φθάσῃ ποιήσας πρότερος. διὰ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν ἐπὶ τῇ πόλει, θεραπεύει Θηβαίους τινὰς, καὶ Πελοποννησίων τοὺς ταὐτὰ βουλομένους τούτοις, οὓς διὰ μὲν πλεονεξίαν, τὰ παρόντα ἀγαπήσειν οἴεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων, τῶν μετὰ ταῦτα οὐδὲν προόψεσθαι. καίτοι σωφρονοῦσί γε καὶ μετρίως, ἐναργῆ παραδείγματ' ἔστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους καὶ πρὸς Ἀργείους ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη, βέλτιον δ' ἴσως ἐστὶ καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι. πῶς γὰρ οἴεσθε, ἔφην, ὦ ἄνδρες Μεσσήνιοι, δυσχερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἴ τις λέγοι κατὰ Φιλίππου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ' Ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς ἀφίει, ἧς πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο, Ποτίδαιαν δ' ἐδίδου, τοὺς Ἀθηναίων ἀποίκους ἐκβάλλων, καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνῄρητο, τὴν χώραν δ' ἐκείνοις ἐδεδώκει καρποῦσθαι; ἆρα προσδοκᾶν αὐτοὺς τοιαῦτα πείσεσθαι, ἢ λέγοντος ἄν τινος πιστεῦσαι οἴεσθε; ἀλλ' ὅμως, ἔφην ἐγὼ, μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρπωσάμενοι, πολὺν τῆς αὑτῶν ὑπ' ἐκείνου στέρονται, αἰσχρῶς ἐκπεσόντες, οὐ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες ὑπ' ἀλλήλων, καὶ πραθέντες. οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πολιτείαις αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι. τί δ' οἱ Θετταλοί; ἆρ' οἴεσθ', ἔφην, ὅτ' αὐτοῖς τοὺς τυράννους ἐξέβαλλε, καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν ἐδίδου, προσδοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς, ἢ τὸν τὴν πυλαίαν ἀποδόντα, τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδους παραιρήσεσθαι; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα, καὶ πᾶσιν ἔστιν εἰδέναι. ὑμεῖς δ', ἔφην ἐγὼ, διδόντα μὲν καὶ ὑπισχνούμενον θεωρεῖτε Φίλιππον, ἐξηπατηκότα δ' ἤδη καὶ παρακεκρουμένον ἀπεύχεσθε, εἰ σωφρονεῖτε δὴ, ἰδεῖν. ἔστι τοίνυν νὴ Δί', ἔφην ἐγὼ, παντοδαπὰ εὑρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα, καὶ τείχη, καὶ τάφροι, καὶ τἄλλα ὅσα τοιαῦτα. καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα χειροποίητα, καὶ δαπάνης προσδεῖται. ἓν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μέν ἐστ' ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε. ἂν ταύτην σῴζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε. τί ζητεῖτε; ἔφην. ἐλευθερίαν; εἶτ' οὐχ ὁρᾶτε Φίλιππον ἀλλοτριωτάτας ταύτῃ καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας, ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις ἐναντίος. οὐ φυλάξεσθ', ἔφην, ὅπως μὴ πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγῆναι, δεσπότην εὕρητε; ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκεῖνοι, καὶ θορυβοῦντες ὡς ὀρθῶς λέγεται, καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους καὶ παρὰ τῶν πρέσβεων, καὶ παρόντος ἐμοῦ, καὶ πάλιν ὕστερον ἀκούσαντες, ὡς

credat? Ego vero existimo Philippum, neque si primum coactus fecisset, neque si nunc eis dissideret, eorum hostibus continenter adversaturum: sed ex his quae nunc facit, illa etiam consilio se fecisse declarat. Quod si quis recte attendat, ex omnibus perspiciet, eum haec instruere & moliri contra nostram rempublicam: idque nunc necessario quodammodo ei usu venit. Quod hoc modo intelligetis. Imperare vult: in eo autem vos solos eos esse putat, qui possint adversari. Iniurius est longo iam tempore, cuius ipse rei sibi est optime conscius. Ea enim quae nobis erepta tenet, utitur ad caetera omnia in tuto collocanda. Nam si Amphipolim & Potidaeam amitteret: nec domi se tuto posse manere duceret. Utrumque igitur scit, & se vobis insidiari, & vos id animadvertere. Cum autem vos cordatos esse putet: se iure vobis esse odio existimat, & concitatus est, malum se accepturum putans, si occasionem nancisceremini, nisi ipse antevertat. Propterea vigilat, imminet urbi, colit Thebanorum quosdam & Peloponnesiorum, qui illis assentiuntur: quos & propter avaritiam in hoc rerum statu acquieturos putat: & propter ingenii stuporem, nihil eorum quae sequentur, prospecturos. Ac si qui vel mediocri prudentia sunt, evidentia iis exempla est cernere: quae mihi res ita ferret, & apud Messenios & apud Argivos recitare. Praestat autem fortasse vobis etiam exponi eadem. Quam aegre, inquam, Messenii, audituros fuisse putatis Olynthios, si quis in Philippum diceret illis temporibus, cum Anthemuntem eis concederet, quam urbem sibi omnes priores Macedoniae Reges vendicarant? cum Potidaeam donaret, Atheniensium colonis eiectis? cum & nostras inimicitias ipse susciperet, & provinciam illis fruendam daret? Numquid expectasse, ita secum actum iri, aut illi quo dicente credituros? Ne vero putetis. Sed tamen, inquam, cum exiguo tempore alienae terrae fructum percepissent, longo suapte privantur ab eo, turpiter eiecti: non victi solum, sed & proditi alii ab aliis, & venditi. Neque enim tuta est liberis civitatibus nimia ista tyrannorum familiaritas. Quid porro Thessali? Num putatis, inquam, cum eorum tyrannos eiiceret, & rursus eis Nicaeam & Magnesiam daret, expectasse decemviratum fore apud se, nunc receptum? aut qui Pylaeam reddidisset, eum proprios ipsorum reditus intercepturum? Nequaquam credidissent. Sed tamen facta sunt haec, & in conspectu omnibus. Vos autem, inquam, largientem & pollicentem spectatis Philippum: eum autem cum vos iam deceperit, & in fraudem pellexerit, deprecamini, si sapitis, ne videatis. Sunt quidem certe, inquam, varia reperta ad urbium custodiam & defensionem, veluti aggeres & moenia & fossae, & quae alia eius generis: atque omnia manu facta, & magnos sumptus postulant. Unum autem quoddam commune animus prudentum in semetipso possidet praesidium, quod cum omnibus bono est & saluti, tum vel maxime liberis civitatibus contra tyrannos. Quodnam igitur illud est? Diffidentia. Hanc custodite, hanc amplectimini: hanc si conservabitis, extra omne periculum eritis. Quid vero quaeritis, inquam? libertatem? An vero non videtis, Philippum alienissimas huic etiam appellationes habere? Rex enim & tyrannus omnis, est libertatis inimicus, & legibus infestus. Non prospicietis, inquam, ne dum belli finem quaeritis, dominum inveniatis? His illi auditis, & applaudentes recte dictis, & multis etiam aliis orationibus a legatis & praesente me, & denuo post habitis, ut credi-

bile est, nihilò magis auellentur à Philippi amicitia eiusque pollicitationibus. Neque hoc est absurdum, si Messenij & Peloponnenses quidam contra ea quæ animo esse optima perspiciunt, aliquid agunt: sed vos ipsi, qui & intelligitis ipsi, & ex nostris concionibus auditis, vobis insidias fieri, aut circumuallari, quæ iam vestra socordia est, omnibus his, vt mihi videtur, nec opinantes opprimemini. Sic breuis voluptas & ocium plus valet aliquando, quàm secutura vtilitate. Ac de ijs quidem quæ vobis agenda sunt, ipsi deinceps seorsum deliberabitis, si sapietis. Quæ verò nunc respondere possitis, vt vestra decreta recta esse videantur, ea iam dicam. Æquum esset, Athenienses, eos qui pollicitationes attulerunt, quibus adducti pacem fecistis, citari. Neque enim ipse vnquam sustinuissem obire legationem, neque vos, satis scio, belligerare destitissetis, si ita acturum Philippum, pace impetrata, putassetis. Nam quæ tum dicebantur, multum ab his dissidebant. Et rursus alios citari est æquum. Quos? Eos qui, cum ego, facta iam pace, à posteriore legatione quæ ad exigendum iusiurandum missa erat, reuersus, fucum reipub. fieri sentiens, hæc prædicebam, & intercedebam & Pylas atque Phocenses amitti non sinebam, dicebant: Me, qui aquam potarem, non iniuria difficilem & morosum esse hominem: Philippum autem, quod optaretis vos, si intra Pylas progressus esset, facturum, &, tum Thespias & Plateas muniturum, tum Thebanorum ferociam repressurum, tum Chersonesum suis sumptibus perfossurum, tum Euboeam & Oropum pro Amphipoli vobis redditurum. Nam hæc omnia hic pro suggesto, sat scio, meministis esse dicta, quanquam parum acres in animaduertendis improborum iniurijs. Et quod est omnium turpissimum, etiam posteros, ad quos eam spem quam vos habetis, pertinet hæreditas, eadem pace implicastis. Vsque adeò in fraudem estis illecti. Quid igitur hæc nunc dico? & illos citari iubeo? Ego, ita me dij ament, verum apud vos liberè dicam, & non dissimulabo: non vt in conuicium delapsus, efficiam vt ego vicissim conuicijs apud vos incessar: ijs autem qui ab initio mihi infesti fuerunt, nouam præbeam occasionem aliquid accipiendi à Philippo, neque vt frustra garriam: sed quòd aliquando vobis molestiora fore Philippi facta puto, quàm nunc. Rem enim progredi video: neque sanè velim coniecturas meas esse veras: sed vereor ne id iam nimis in propinquo sit. Quando igitur vobis non iam liberum erit, ea quæ eueniunt negligere, neque, ista contra vos parari & strui, ex me audietis, aut alio quopiam, sed ipsi omnia videbitis, & probè scietis: iracundos & asperos fore vos existimo. Vereor autem, ne, cum ea legati reticuerint, ob quæ se largitionibus corruptos esse sciunt, ijs qui ea quæ per istos perierunt, instaurare conantur, vestram experiri iracundiam vsu eueniat: cum videam quosdam ferè non in sontes, sed in proximos quosque potissimum iræ dirigere impetum. Dum igitur res differtur, & comparatur, & alius alium exaudimus, vnumquemque vestrûm, licet probè gnarum, tamen commonefactum volo, quis ille sit qui Phocenses & Pylas vobis deserendas suasit: quibus ille potitus, via potitus est & in Atticam, & in Peloponnesum inuadendi, eoque rem redegit, vt vobis non iam de iure Græcorum & prouincijs defendendis consultandum sit, sed de patrij soli agris, & bello Atticæ imminente: quod sibi a-

[illegible]

B

[illegible]

C

[illegible]

[illegible]

A derit, vestrûm vnicuique molestum erit, sed illo diis factum est. Nisi enim tum decepti essetis vos, respublica non laboraret. neque enim nauali bello superior, classe vnquam in Atticam venisset Philippus neque itinere pedestri supra Pylas & Phocenses peruasisset: sed aut aequa fecisset, & seruata pace quieuisset: aut e vestigio bello esset non minore circumuentus, quàm id fuit, propter quod tum prius pacem expetiuerat. Haec igitur, vt admonendi gratia, nunc dixisse sufficiat: abit autem, idque Dij omnes prohibeant, ne experiundo certissime comprobentur. Neminem enim velim equidem, etsi exitio sit dignus, cum omnium periculo & damno, suae improbitatis dare poenas.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ περὶ τῆς ἁλοννήσου λόγου.

[illegible]

LIBANII ARGVMENTVM IN ORATIOnem de Haloneso.

Inscribitur haec oratio, De Haloneso [illegible] Philippi epistolam [illegible]. Scripserat enim [illegible] ad Athenienses [illegible] Halonesum, quae [illegible] Atheniensium esset. Philippus [illegible]

B [illegible] Philippus [illegible] Athenienses [illegible] Demosthenis [illegible] Demosthenes [illegible] Quin [illegible] Nam Demosthenes [illegible] Praeterea [illegible] Atque adeò veteres quoque hanc orationem non esse [illegible] Hegesippi [illegible] Nam [illegible] Callippum [illegible] Constat autem Callippum [illegible] Hegesippo [illegible] Halonesum non accipiant, sed recipiant [illegible] Demosthenem [illegible] Athenienses. Quid tum postea? Nihil enim prohibet [illegible] Demosthenes & Hegesippus Athenienses [illegible] Philippo [illegible]

C [illegible] Hegesippi [illegible] Macedoniam [illegible] oratio Demosthenis de Haloneso [illegible] Demosthenes orationem de Haloneso habuisset [illegible] propter eam oratio.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΟννήσου λόγος.

Ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐκ ἔστιν ὅπως αἱ αἰτίαι, ἃς φίλιππος αἰτιᾶται, τοὺς ὑπὲρ τῶν δικαίων λέγοντας, κωλύσουσι, συμβούλους ἡμᾶς γενέσθαι, ὑπὲρ ὑμῶν συμφερόντων. δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ τὴν ἀπὸ [illegible]

DEMOSTHENIS SIVE (VT LIBANIVS VVLT) Hegesippi oratio, VII. de Haloneso: Hieronymo Vuolfio interprete.

Minimè committendum est, Athenienses, vt propter ea crimina, quae Philippus iis qui ius & causam vestram defendunt, obiicit, à dando vobis vtili consilio prohibeamur. Non ferendum enim fuerit, nobis ab eo literis, liberè pro

concione dicendi facultatem nobis eripi. Ego verò, Athenienses, primùm ea de quibus scripsit Philippus ordine percurram. Post, quibus de rebus verba legati fecerunt, & ipsi dicemus. Philippus auspicatur ab Halonneso, eamque quum sua sit, se vobis donare dicit: vos verò iure eum repetere negat, quam dum vestra esset, neque ceperit, neque nunc teneat. Ad nos etiam, quum apud ipsum legatione fungeremur, ad hunc modum verba fecit: se insulam hanc latronibus ereptam occupasse: atque eam esse igitur, vt ea sua sit. Neque verò difficile est, hoc rationem, quum æqua non sit, ei extorquere. Omnes enim latrones aliena loca occupant, eáque muniunt, vt inde alios infestent. Quòd si quis latronum vltus fuerit, & superantem non sane probando dicat, si videri velit, ea quæ illi per iniuriam aliis erepta tenuerit, sua fieri. Nam si hæc concederetis, quid prohibet, si quem vel Atticæ locum, vel Lemni, vel Imbri, vel Scyri prædones inuaserint, & aliqui eosdem armis expulerint: quin statim is quoque locus, in quo prædones fuerant, quum vester sit, illorum fiat, qui latrones depulerunt? Philippus autem non ignorat, iniusta esse ea quæ dicit: sed quum id optimè norit, fucum vobis posse fieri sperat per eos, qui causam ipsius ita hîc acturi sunt, vt ipse voluit, quique id & antè promiserunt, & nunc etiam agunt. Præterea nec hoc eum præterit, scilicet, per vtrunque nomen, verò vti malueritis, vos insulam habituros, siue acceptam, siue receptam. Quid igitur eum mouet, quo minus iusto vocabulo vsus, vobis restituat: sed iniusto, donum det? Non hoc vtique, vt in vos contulisse beneficium videri velit (ridiculum enim hoc beneficium fuerit) sed vt Græcis omnibus ostendat, bene secum agi putare Athenienses, si maritima loca à Macedone accipiant. Hoc verò vobis Athenienses, non est admittendum. Quum autem dicit, se de his velle iudicio experiri; nihil aliud nisi vos deridet. primùm, quum postulat, vt Athenienses, cum eo qui Pella oriundus est, de insulis apud iudicem ambigant, vtrum vestræ an illius sint? Nam vbi vestra potentia, quæ Græcos in libertatem asseruit, maritima vobis loca tueri non poterit, sed iudices, quibus rem permiseritis, qui ferendæ sententiæ sunt authoritate præditi, hi vobis eas conseruabunt, si tamen à Philippo largitionibus non corrumpentur: nónne vos, si hæc admiseritis, sine vlla controuersia, continentie prorsus cedetis: & omnibus hominibus ostendetis, vos pro nulla re certamen cum eo suscepturos, siquidem pro maris imperio, in quo vos potentes esse gloriamini, non pugnabitis, sed sententiam iudicis expectabitis? Iam quod ad tesseras & pactiones attinet, se quosdam misisse ait, qui faciendis eis curarent: sint ratas tamen futuras, non vbi in vestra curia comprobatæ fuerint, quemadmodum lex iubet, sed quum ad se relatæ fuerint, ita se vestræ cognitionis iudicem [illegible] facit. Nam in hæc vos antevertere vult, & in fœderis pro confesso constituere, se de factis in Potidæa iniuriis, non accusari à vobis in [illegible]: sed illud confirmari, iure esse eam & occupasse, & tenere. Atqui, quoquo Athenienses Potidææ habitarunt, quanquam eis cum Philippo non bellum, sed societas erat, & iusiurandum intercesserat, ac foedere Philippus Potidææ habitantibus dederat, tamen sceleratè ab eo spoliati sunt. Postulat igitur hoc, vt ab omni parte confirmetis, se de his criminibus nec accusari à vobis, & nullis affectos esse vos iniuriis [illegible].

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

καὶ ὅτι γε συμβόλων οὐδὲν δέονται Μακεδόνες πρὸς Ἀθηναίους, ὁ παρεληλυθὼς ὑμῖν χρόνος τεκμήριον γενέσθω. οὔτε γὰρ Ἀμύντας ὁ πατὴρ ὁ Φιλίππου, οὔτε οἱ ἄλλοι Μακεδονίας βασιλεῖς, οὐδεπώποτε σύμβολα ἐποιήσαντο πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, καίτοι πλείους γε ἦσαν αἱ ἐπιμιξίαι τότε πρὸς ἀλλήλους, ἢ νῦν εἰσιν. ὑφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ Μακεδονία, καὶ φόρους ἡμῖν ἔφερε, καὶ τοῖς ἐμπορίοις τότε μᾶλλον ἢ νῦν ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ, Μακεδόνες τοῖς παρ' ὑμῖν ἐχρῶντο. καὶ ἐμπορικαὶ δίκαι οὐκ ἦσαν ὥσπερ νῦν ἀκριβεῖς, αἱ κατὰ μῆνα ποιοῦσαι μηδὲν δεῖσθαι συμβόλων τοὺς τοσοῦτον ἀλλήλων ἀπέχοντας. ἀλλ' ὅμως οὐδενὸς τοιούτου ὄντος τότε, οὐκ ἐλυσιτέλει σύμβολα ποιησαμένους, οὔτ' ἐκ Μακεδονίας πλεῖν Ἀθήναζε δίκας ληψομένους, οὔθ' ἡμῖν εἰς Μακεδονίαν. ἀλλ' ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ νομίμοις, ἐκεῖνοί τε τοῖς παρ' ἡμῖν τὰς δίκας ἐλάμβανον. ἵνα οὖν ἐπίστησθε, ὅτι ταῦτα τὰ σύμβολα ἐπὶ τοῦτο γίγνεται, εἰς ὑποδοχὴν τοῦ μὴ δή ἀνασώσασθαι ὑμᾶς εὔλογον ἔτι περὶ τῆς Ποτιδαίας. περὶ δὲ τῶν λῃστῶν, δίκαιόν φησιν εἶναι, κοινῇ φυλάττειν τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ κακουργοῦντας, ὑμᾶς τε καὶ αὑτόν, οὐδὲν ἄλλο, ἢ τοῦτ' ἀξιῶν, ὑφ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν καταστῆναι, καὶ ὁμολογῆσαι ὑμᾶς, ὡς ἄνευ Φιλίππου, οὐδὲ τὴν ἐν τῇ θαλάττῃ φυλακὴν δυνατοί ἐστε φυλάττειν. ἔτι δὲ ἄδειαν αὐτῷ δοῦναι τὴν ἄλλην, περιπλέοντι καὶ ὁρμιζομένῳ εἰς τὰς νήσους, προφάσει τῇ τῶν λῃστῶν φυλακῇ, διαφθείρειν τοὺς νησιώτας, καὶ ἀφιστάναι ἀφ' ὑμῶν, καὶ μὴ μόνον τοὺς φυγάδας τοὺς παρ' ἑαυτοῦ εἰς Θάσον κατηγαγεῖν διὰ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας νήσους οἰκειώσασθαι, συμπλέοντας καὶ συμπολεμοῦντας τοὺς στρατηγοὺς τοὺς ὑμετέρους, ὡς κεκοινωνηκότας τῆς τῆς θαλάττης φυλακῆς. καίτοι τινές φασιν αὐτὸν οὐδὲν δεῖσθαι τῆς θαλάττης. ὁ δὲ οὐδὲν δεόμενος, τριήρεις κατασκευάζεται, καὶ νεωσοίκους οἰκοδομεῖ, καὶ ἀποστέλλειν ναυτικὰς στρατιὰς βούλεται, καὶ δαπάνας οὐ μικρὰς δαπανᾷ, εἰς τοὺς κατὰ θάλατταν κινδύνους, ὧν οὐδὲν φροντίζει. τοῦτ' οὖν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἀξιοῦντα ἂν ὑμᾶς συγχωρῆσαι αὐτῷ, εἰ μὴ ὑμῶν μὲν κατεπεφρονήκει, τοῖς δ' ἐνθάδε πεπιστεύκει φίλοις κατεσκευασμένοις, τοῖς δὲ ἀντ' ὑμῶν Φιλίππῳ ζῶντες, καὶ οὐ τῇ ἑαυτῶν πατρίδι, καὶ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς λαμβάνοντες, οἴονται οἴκαδε λαμβάνειν, πωλοῦντες τὰ οἴκοι. περὶ δὲ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς εἰρήνης, ἣν ἐπέτρεψαν αὐτῷ οἱ πρέσβεις οἱ παρ' ἐκείνου πεμφθέντες πρὸς ἡμᾶς, ἐπειδὴ, ὅτι ἅπαντες ἄνθρωποι ὁμολογοῦσι δίκαιον εἶναι, ἐψηφισάμεθα, ἔχειν ἑκατέρους τὰ ἑαυτῶν, ἀμφισβητεῖ μὴ ἐψηφίσθαι, μηδὲ τοὺς πρέσβεις ταῦτα εἰρηκέναι πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν ἄλλο ἢ πεπεισμένος ὑπὸ τούτων, οἷς χρῆται φίλοις, ὡς ὑμεῖς οὐ μνημονεύετε τὰ ἐν τῷ δήμῳ ῥηθέντα. μόνον δὲ τοῦτο, οὐχ οἷόν τε ἐστὶν ὑμῶν ἀπομνημονεῦσαι. ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ οἱ πρέσβεις ὑμῖν οἱ παρ' ἐκείνου ἥκοντες διελέγοντο, καὶ τὸ ψήφισμα ἐγράφετο. ὥστε οὐχ οἷόν τε ἐστὶ ἐκ τοῦ ψηφίσματος τῶν λόγων ἀπηρτημένου, καὶ εὐθὺς τοῦ ψηφίσματος μετὰ τὰς ἀπαγγελίας ἀναγνωσθέντος, τοῦ κατεψευσμένου τῶν πρέσβεων, ταῦτα ὑμᾶς χειροτονῆσαι. ὥστε τοῦτο οὐ κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ καθ' ὑμῶν ἐπέσταλκεν, ὡς ὑμεῖς περὶ ὧν οὐκ ἠκούσατε, περὶ τούτων ἀπόκρισιν ἐψηφισμένοι, τὸ ψήφισμα ἀπεστάλκατε. καὶ οἱ μὲν πρέσβεις αὐτοί, ὧν κατεψευδόμεθα τὸ ψήφισμα, ὅτε ἀνεγιγνώσκετο αὐτοῖς, καὶ ἀγανακτοῦντες, καὶ ἐπὶ ξένια αὐτοὺς ἐκαλεῖτε, οὐκ ἐτόλμησαν παρελθόντες εἰπεῖν, ὅτι κατέψευσθ' ἡμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φασὶν ἡμᾶς εἰρηκέναι, ἃ οὐκ εἰρήκαμεν, ἀλλ' ᾤχοντο σιωπῇ ἀπιόντες. βούλομαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

Nam Macedonibus tesseris aduersus Athenienses nihil omnino esse opus, praeteritum tempus euidenti vobis argumento sit. Nec enim vel Amyntas Philippi pater, vel reliqui Macedoniae reges, vnquam tesseras cum vrbe nostra fecerunt: quamuis tunc plura commercia, quam nunc, nobiscum eis intercederent. Nam in nostra potestate erat Macedonia, & tributa nobis pendebat, & emporiis tunc magis quam nunc, tam nos illorum quam ipsi vestris vtebantur: & iudicia mercatorum non erant ita accurata, vt hodie: quae quia singulis mensibus exercentur, efficiunt, vt tanto locorum interuallo seiuncti, tesseris nihil indigeant. Sed tamen quum illis temporibus tale nihil in vsu esset, non expediebat, tesseris factis ad iura petenda, vel ex Macedonia Athenas vel Athenis in Macedoniam nauigari: sed vt nos illorum, sic illi nostris institutis & legibus iudicati controuersias patiebantur. Scitote igitur, tesseras istas fieri, vt vobis deinceps nullam esse causam probabilem Potidaeae vendicandae concedatis. At de praedonibus aequum esse ait, vt qui piraticam in mari exercent, à vobis & à se communiter pellantur. In quo non aliud quam hoc postulat, vt sibi à vobis tradatur maris imperium: vtque confiteamini, vos sine Philippo, nec mare tueri & custodire posse. Hanc etiam licentiam dari sibi vult vt quocunque nauigans, & insulas ingrediens, ibique desidens, per speciem arcendi praedones, insulares corrumpat, & à vestra societate & ditione abalienet: neque contentus Macedonicos exules per vestros imperatores Thasum transportasse, reliquas etiam insulas sibi vendicare vult, mittendis hominibus qui se nostrorum ducum classi adiungant, tanquam custodiae maris communes futuri. Sunt sane qui dicant, nihil illi ad sua vel tuenda vel amplificanda opus esse mari. At is qui mare negligit scilicet, triremes comparat, & naualia extruit, & classes mittere instituit, neque paruos sumptus facit in exercitationes naualis periculi, quibus nihil habet antiquius. Haec igitur Athenienses, an putatis Philippum concedi sibi à vobis postulaturum, nisi & vos contemneret: & in aliis, quorum amicitiam hic expetendam & conciliandam sibi duxit, summam fiduciam haberet? Quos non pudet Philippo viuere potius, quam suae patriae: à quo ea munera quae accipiunt, ferre se domum putant, quum interim ea quae domi sunt, vendant. Iam de pacis emendatione, quum legati ab eo missi petenti nos esse iusserunt, quia decreuimus id quod totius humani generis consensu iustum est, vt vtrique sua tenerent, id & se concessisse, & legatos ad vos dixisse negat: propter nullam aliam causam, nisi quod ab illis, quibus amicis vtitur, persuasum ei est, vos ea quae pro concione dicta sunt, non meminisse. Atqui solum hoc oblitos esse non potestis. Nam in eodem conuentu & legati ad vos ab eo missi verba fecerunt & senatusconsultum scriptum est. Itaque fieri nequit, quum inter praesentes verba facta essent, & postea statim senatusconsultum recitaretur, vt vos illud decretum, quod in legatos mentiretur, vestris suffragiis comprobaueritis. Quare hoc non contra me, sed contra vos scripsit: vos iis de rebus, de quibus nihil audissetis, responso dato, decretum illud ad se misisse. Ac legati quidem ipsi, quibus decreti mendacium fraudi erat, quum eis de scripto responderitis, & eos ad hospitium inuitaretis, non ausi fuere prodire in publicum, ac dicere: Iniuriam nobis facitis, Athenienses, & ea nos dixisse iactatis, quae non diximus: sed taciti se proripuerunt. Volo autem vos, Athenienses,

III. caput, de piratis, Philippum sibi praesidio in piratas prohibendas, affectare maris imperium.

IIII. caput de pacis emendatione, quam Philippus per legatos suos concessisse, nunc negat.

(nam Pythoni, qui tum legatum agebat, apud vos in concione laudatus fuit) eorum verborum quæ dixit, commonefacere. Scio enim vos ea meminisse. Fuerunt autem pergquam similia etiam his Philippi literis. Nam dum in nos, qui Philippum criminarentur, inueheretur, etiam vos incusabat. Quum enim Rex incitatus esset ad bene de vobis merendum, & vestram amicitiam præ ceteris Græcis in primis expetiisset, vos illius desiderii obstitisse, calumniatorum orationem approbantes, qui eundem à quo pecuniam peterent, criminarentur: quum vero illi tales orationes, quibus vt ipse proscinderetur, ita vos oblectemini, allatæ sint: mutari eius animum, quod illis insidiari putetur, de quibus bene mereri decreuerit. Proinde vetabat, ne populares oratores pacem reprehenderent (nec enim eam esse dissoluendam) sed si in pacis conditionibus aliquid perperam scriptum videretur, id corrigere iubebat. Philippum enim facturū esse omnia, quæ vos decreuissetis. Quod si oratores calumniari pergerent, & ipsi tamen nihil scriberent, per quod & pax firmaretur, & perfidiæ opinio à Philippo amoueretur: talibus hominibus non esse auscultandum. Hæc vos audientes, probabatis, & æqua postulare Pythonem dicebatis: & erant illa quidem æqua. Dicebantur autem, non vt aliquid illi vtile, aut ea pro quibus perficiendis magnam pecuniam dilargitus fuerat, è fœdere tolleretur: sed à nostratibus istis magistris prius edoctus illa fuerat, qui putabant fore neminem qui Philocratis, per quem Amphipolis periit, decreto intercedere auderet. Ego vero, Athenienses, nihil contrarium legibus promulgare ausus sum, sed decreto Philocratis, quod cum legibus pugnabat, contraria scripsi: vt ego demonstrabo. Nam senatusconsultum Philocratis, quo vos Amphipolim perdidistis, prioribus senatusconsultis aduersabatur, per quæ vos eā prouinciam obtinuistis. Ac illud quidem senatusconsultum Philocratis, erat legibus cōtrariū: neque fieri poterat, vt is qui leges in promulgandis sententiis sequeretur, senatusconsulto contrario legibus, consententia scriberet. Quum autem illis prioribus senatusconsultis, quæ & legitima erant, & vestram ditionem tuebantur, consentanea scriberem: cum legitima scripsi, tum Philippum coargui: vt qui & fucum vobis faceret, & pacem emendari nollet sed id ageret, vt oratoribus reipub. studiosis, fides apud vos abrogaretur. Ac cum emendationem fœderis, quā vobis permisit, nunc à se permissam esse negare, omnes scitis, & Amphipolim sibi vendicare. Nam vos eam sibi tradidisse, quum decreueritis, vt quæ habebat, haberet. Enimuero vos tale quidem senatusconsultum fecistis: sed Amphipolim ipsius esse, nunquam decreuistis. Haberi enim possunt etiam aliena: & nō omnes qui habent, sua habent: nam multi etiā aliena possidēt. Quare illæ illius argutiæ & captiones friuolæ sunt, & ineptæ. Ac decreti quidem Philocratis meminit: sed eius epistolæ, quam ad vos, dum Amphipolim obsideret, misit, oblit* est: in qua confitebatur, Amphipolim esse vestram: & promittebat, si expugnasset, eā se vobis redditurū, vt quæ vestra esset, nō eorū qui tū tenebāt. perinde quasi prius Amphipolim, quā Philipp* expugnasset, incolerent Athenienses, prouinciā scilicet habentes. Eādē vero post quā Philippus cepit, nō Atheniēsiū regionē, sed suā tenet: Imo ne Olynthū quidē, nō Apolloniā nō Pallenē, vt alienas, sed vt suas prouincias tenet. Nunquid vobis videtur, caute & circūspectè ad vos omnia scribere: vt appareat eū & dicere & agere, quæ oēs homines iusta esse fateātur: an potius hominū existimationē è sublimi despicere? qui regionē, quā

[illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

Græci & Rex Perſarum pronunciarunt & confeſſi ſunt eſſe veſtram, eam ſuam eſſe, & non veſtram aſſeueret? Alterum caput, quod in fœdere emendandum [illegible] hoc fuit, vt Græci, qui fœdere non continerentur, liberi eſſent, ſuiſque legibus viuerent: ac ſi quis eos inuaderet, vt fœderati illis opem ferrent. Nam & æquum hoc & humanum eſſe ducebatis, cum vos ſociique noſtri, & Philippus eiuſque ſocij in pace viueretis, alios, qui neque noſtri, neque Philippi ſocij eſſent, in [illegible] diſcrimine poſitos, non perdi [illegible]: ſed hos quoque propter veſtram pacem eſſe incolumes, ut armis poſitis, reuera nos pacem ageremus. Quanquam autem hanc correctionem in epiſtola fatetur, vt auditis, & æquam eſſe, & [illegible] Pheræis tamen [illegible] cepit, & arci præſidium [illegible], vt ſcilicet ſuis ipſi legibus viuant: contra Ambraciam ducit exercitum: tres vero in Caſſopia, Pandoſiam, Bucheta, & Elatiam, Eleorum colonias, [illegible] agris, oppidiſque in ſubactis, Alexandro affini ſuo ſeruire [illegible]. Proinde vehementer cupit Græcos eſſe liberos, ſuiſque viuere legibus, vt res ipſæ declarant. De pollicitationibus, quibus perpetuò vos [illegible], tanquam ingentia in vos beneficia collaturus, ſe falsò à me accuſari, & apud Græcos in inuidiam adduci dicit: quum vobis nihil vnquam ſit pollicitus. Vſque adeò impudens eſt is ipſe, qui in ea epiſtola, quæ adhuc in Curia habetur, affirmabat, ſe nobis, aduerſariis ſuis ora obturaturum, ſi pax fieret: tot ſe beneficia in vos collaturum quæ iam tum ſcripſiſſet, ſi ſciſſet pacem futuram eſſe. Nimirum bona illa quæ accepturi eramus, prompta & expedita fuerunt, modo pax conciliaretur. At facta pace, beneficia in nos conferenda, in [illegible] Græciæ vaſtatio conſecuta eſt, quantam vos ſcitis. Vobis autem in hac epiſtola pollicetur, [illegible] & ſuis amicis ac defenſoribus credatis, & nos, à quibus apud vos conuicijs proſcindatur, puniatis: ſe in vos fore beneficentiſſimum. At illa beneficia huiuſmodi erunt, neque veſtra vobis reddet (ſua enim eſſe dicit) neque dona ex orbe hoc habitabili promittet, vt ne apud Græcos in crimen veniat: ſed verſimile eſt fore, vt aliqua alia regio, & alius aliquis locus ſubitò emergat, vbi vobis dona illa dentur. De oppidis, quæ vobis tempore pacis eripuit, fœdere rupto & pace diſſoluta, [illegible] non habet quid dicat, ſed [illegible] palam [illegible]: de his iudicium æquum & commune [illegible] permittere ſe paratum eſſe dicit, quum ea ſola ſententiam iudicis non requirant, ſed [illegible] dierum numerus ſit iudex. Omnes enim ſcimus, quo menſe, quotoque die pax facta ſit. Quemadmodum autem hæc ſcimus, ſic nec illa ignoramus, quo menſe, quotoque die Serrium caſtrum, Ergiſce, & Sacer mons capta ſint. Non vtique res ſic geſtæ obſcuræ ſunt, vt diſceptatio requiratur: ſed noſtis omnibus, priorem fuiſſe menſem eum, quo pax facta eſt, quàm quo illa oppida capta ſint. Ait autem, quoſcunque in bello è veſtris cepiſſet, eos captiuos ſe vobis reddidiſſe [illegible] Caryſtium, [illegible] ac hoſpitem noſtræ vrbis [illegible] repoſcendi gratia vos tres legationes miſiſſetis, tam vehementer [illegible] gratiam dimittere voluerit, vt nec à ſe interfecti cadauer ad ſepulturam dederit. De Charſoneſo quæ ad vos ſcribat, examinare [illegible] operæprecium, & propterea etiam ea quæ egit, noſſe. Nam locum omnem qui extra Forum eſt, vt ſuum, & nihil ad vos attinentem, Apollonidæ Cardiano fruendũ cõceſſit.

VI. caput De libertate Græcorum, quam Philippus labefacit.

VII. caput. [illegible] pollicitationibus.

VIII. caput De oppidis tempore pacis captis.

IX. caput De captiuis [illegible].

X. caput De Cherſoneſo & Cardianorum controuerſia [illegible].

[illegible]

Atqui Cherſoneſi limites ſunt non Forum, ſed Ara montani Iouis, quæ eſt inter Pteleum & albam Acten, quo in loco uallum futurum fuit, Cherſoneſum foſſa ducta diſterminaturum, id quod aræ inſcriptio montani Iouis indicat, his uerbis:

[illegible] ut in medio Leucæ, Pteleique uiſitur,
Hæc eſt terreſtris ara ſacrata Iouis.
Ne populos turbet contentio, ſuppoſuit ipſe
Rex ſuperûm medius limite ſignat agros.

Hac igitur regione, quæ tanta eſt, quantam plerique noſtis partim ut ſua ipſe fruitur, partim alijs earum dono dedit, omneſque fundos ueſtros ſibi ſubiecit. Nec enim duntaxat regionem quæ extra Forum eſt, uobis eripit: ſed & in hac epiſtola ſcribit, uos oportere iudicio tranſigere cum Cardianis, qui intra Forum habitant: cum Cardianis inquam qui in prouinciam ueſtram conſederunt, ſi qua uobis cum illis controuerſia ſit. Eſt autem illis controuerſia uobiſcum, atque ea non parua de re, conſiderate. Se regionem incolere dicunt quæ ſua ſit, & non ueſtra: & quicquid uos ibi poſſideatis, id uos poſſidere tanquam in alieno: dictitant pariter quæ ipſi teneant, ſe tenere tanquam fundos in ſua terra. Et hac ueſtrum ciuem, Callippum Pæanenſem, ſenatuſconſulto promulgaſſe. In quo haud ſanè mentiuntur: promulgauit enim. Quem quum ego uiolatarum legum reum feciſſem, uos abſoluiſtis. Proinde id effecit, ut ea de regione controuerſiam haberetis. Quòd ſi de hoc in iudicium uenire contra Cardianos non patiebar, utrum ea regio ueſtra, an uerò ipſorum ſit, cur non eodem etiã contra Cherſoneſitas reliquos iure utimini? Quin adeò contumelioſè uobis inſultat, ut aiat, ſi Cardiani uenire in iudicium recuſent, ſe eos coacturum. quaſi uerò uos ne Cardianos quidem adigere poſſitis, ad ea uobis præſtanda quæ iuſta ſunt. quodque non uos [illegible], ipſe ſe illos ad id faciendum coacturum dicit. An nõ ingentia in uos beneficia confert? Nec deſunt tamen, qui hanc epiſtolam benè ſcriptam eſſe dicant: qui quidem maiore ueſtro, quam Philippus, odio digni ſunt. Is enim dum uobis in rebus omnibus aduerſatur, ſibi ipſi gloriam & magnas opes acquirit. At quicunque, Athenienſes [illegible], beneuolentia Philippum, non patriam proſequuntur, hi, et eorum malitia increuit, à uobis miſere perdi debent: niſi omninò uos cerebrum in temporibus, & non in calcibus conculcatum geritis. Reliquum adhuc mihi eſſet & ad præclaram illam epiſtolam, & dicta legatorum, reſponſum ſcribam quod & æquum eſſe, & uobis profuturum exiſtimem.

Callippi Pæanenſis decretum.

Inuidia [illegible]

LIBANII ARGVMENTVM orationis de Cherſoneſo.

Crimina in Diopithem [illegible]

Hæc oratio pro Diopithe dicta eſt, & crimina illi apud Athenienſes obiecta diluuntur. Fuit enim Thraciæ Cherſoneſus antiqua poſſeſſio Athenienſium: cum Philippi temporibus colonos è ſuis ciuibus illuc miſerunt, [illegible] & [illegible] Id quod nunc quoque factum eſt, miſſis in Cherſoneſum colonis, & Diopithe cum imperio eis præfecto. At Cherſoneſitæ quidem reliqui eos qui aduenerant in ſocietatem [illegible] & agrorum receperunt. Cardiani uerò quod regionem ſuam eſſe ſe dicerent, nec Athenienſes receperunt. Hos à Diopithe Cardianis bello quum peterentur, ad Philippum confugiunt. Is igitur per literas Athenienſibus edicit, ut Cardianis ſuis [illegible]

Diopithis bellum cum Thracibus & Cardianis.

A Καίτοι τῆς χερρονήσου οἱ ὅροι εἰσὶν οὐκ ἀγορὰ, ἀλλὰ ὁ βωμὸς ὁ τοῦ Διὸς τοῦ ὁρίου, ὅς ἐστι μεταξὺ πτελεοῦ καὶ λευκῆς ἀκτῆς, οὗ ἡ διορυχὴ ἔμελλε τῆς χερρονήσου ἔσεσθαι, ὡς γὰρ τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ ὁρίου δηλοῖ. ἔστι δὲ τοδί.

[illegible]
Λευκῆς καὶ πτελεοῦ [illegible]
Ἐνναέται χώρας [illegible]
[illegible]

Ταύτην τὴν χώραν, [illegible] οἱ πολλοὶ ὑμῶν ἴσασιν, ὡς αὐτὸς ἔχει, τὴν μὲν αὐτὸς καρπούμενος, τὴν δ᾽ ἄλλοις δωρεὰς δεδωκὼς, καὶ πάσας τὰς ὑμετέρας ὑφ᾽ ἑαυτῷ πεποίηται. [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ περὶ τῶν ἐν χερρονήσῳ λόγου.

[illegible]

[illegible]

Ποῖου εἴδους ὁ λόγος.

[illegible Greek text]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟ-νήσῳ λόγος.

Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας ἅπαντας ἐν ὑμῖν, μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα, μήτε πρὸς χάριν· ἀλλ' ὃ βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖτο, τοῦτ' ἀποφαίνεσθαι, ἄλλως τε καὶ περὶ κοινῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων ὑμῶν βουλευομένων. [illegible]

A ſibi factam eſſe iniuriam queritur. Quod quum Athenien-ſes detrectarent, auxilia Cardianis miſit. Quam rem Diopithes grauiter ferens, cum Philippus in mediterraneis ſuperioris Thraciæ, cum Odryſarum rege bellum gereret, maritimam Thraciam, quæ Macedoni parebat, incurſionibus vexat, & populatur: ac antequam Philippus reuerteretur, regreſſus in Cherſoneſum, ſe tuto ſe recepit. Quam quum Philippus armis eum vlciſci non poſſet, per literas ducem illum apud Athenienſes accuſat, vt qui contra pacem violaſſet. Oratores itaque Philippi ſtudioſi, in Diopithem inuecti, ſupplicium de eo ſumi iubent. Eo Demoſthenes aduerſatur, ac duplici ratione Diopithem defendit. Eum enim inique feciſſe quicquam negat. Nam quum Philippus longe prius pacem violarit, & vbi Athenienſium noceretur [illegible] & pro hoſte [illegible] [illegible] [illegible] ſupplicio affici. & eius exercitum dimitti, qui nunc Philippum Cherſoneſo aditu prohibeat. Deinde ad bellum hortatur & vehementer Philippum accuſat, vt iniuriarum & fœdifragum, & Athenienſibus, & reliquis Græcis inſidiantem.

Athenienſes ad bellum.

CVIVS GENERIS SIT HÆC ORATIO.

B QVidam putarunt, hanc orationem ad iudiciale genus pertinere, quod tum Diopithis defenſionem, tum Philippi accuſationem contineat. Sed ſymphonia Rethorica, deliberatiui generis eam eſſe docet, quod in dando conſilio quam accuſationi, diutius immoretur. Veteres autem ita dicunt: ſi & reus & accuſator aſſuiſſent, iudicibus cernentes, cum hi in foro & iudicio verſarentur, iudicialis generis eſſe orationem. Sed quia neque cauſa apud iudices agitatur, neque vel Diopithes aderat, vel Philippus atque orationi non magis defenſio Diopithis, & accuſatio Philippi propoſita ſunt, quam illud, vt conſilium [illegible] [illegible] deliberatiui eſſe generis [illegible] a beneuolentia & ſua perſonæ commendatione dicitur. Nam cum alterum accuſet, alterum defendat: [illegible] que contentio ſuſpicionem dilati, dum alius officij [illegible] [illegible].

[illegible] iudiciale, [illegible] deliberatiui [illegible]

DEMOSTHENIS DE CHERSONESO ORATIO VIII,
Hieronymo Vuolfio interprete.

AEquum eſſet, Athenienſes, oratores veſtros omnes, neque odio impulſos neque ad gratiam cuiuſquam verbum vllum loqui, ſed, quod quiſque optimum duceret, id proferre: vobis præſertim de publicis magniſque negotiis deliberantibus. Sed quia nonnulli alias contentione, alias quacunque de cauſa ad dicendum impelluntur: veſtri, Athenienſes, officij eſt, vt aliis rebus omnibus omiſſis, quæ ſumma eſſe putatis e republica, ea & decernatis, & exequamini. Agitur autem

C nunc de Cherſoneſo, & expeditione illa, qua Philippus iſt ſeptem, vndecimum iam in Thracia menſem verſatur. Sed pleræque orationes de rebus geſtis Diopithis, & conatibus habentur. Ego vero de criminibus, quæ illis, quæ in veſtra poteſtate eſt, quando voletis, punire ex legibus, obiiciuntur, nihil referre arbitror, ſiue nunc, ſiue mora aliqua interpoſita deliberetis: neque eſſe neceſſarium, vt vel ego, vel quiſquam alius, ea de re magnam contentionem ſuſcipiat. Quæ vero Philippus, noſtræ ciuitatis hoſtis, magniſque copiis circa Helleſpontum habens, occupare, nobiſque præripere conatur: quæque nos, occaſione ſemel neglecta, recuperare atque reſtituere in integrum nunquam poterimus: de his expedit quam primum & decerni, & paratos eſſe: neque ea propter turbas aliarum rerum & criminationes ſubterfugienda ſunt.

Concionatoria [illegible] & expedit [illegible] [illegible] Athenienſibus.

Pro [illegible] Philippi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible Greek text] περὶ τῶν ἄλλων θορυβεῖν, καὶ τὰς κατηγορίας. [illegible]

Quanquam autem multa quæ apud vos dici solent, minus placeant, tamẽ vel in primis eum demirabor, Athenienses, quem in senatu dicentem audiebam, decere omnino consultorem, vt planẽ vel bellum gerere, vel seruare pacem iuberet. Sic enim se res habet, vt, si Philippus quidem, neq; rupto fœdere quicquam vobis ereptum teneat, neque omnes homines conspiratione inita, contra vos armat, concitatq;: nihil dicendum sit, quo minus pax sine dubitatione retineatur. Et quod ad vos quidẽ attinet: parata esse omnia video. At si quæ nos iurauimus, & quibus conditionibus pacem iurauimus, in conspectu sunt, & relata in tabulas: Philippum verò constat, antequam Diopithes cum colonis (in quos concitati belli crimen nunc confertur) hinc solueret, multa vobis per iniuriam eripuisse (quibus de rebus senatus consulta hæc vestra, eaque rata, extant, quæ illi recusent) & omni reliquo tempore continenter tum cæteris Græcis, tum barbaris sibi coniungendis, nihil aliud agere, nisi bellũ moliri cõtra vos: quid est cur illi dicitent, planẽ esse vel gerendũ bellũ, vel pacẽ retinendã? Nec enim vtrũ velitis, optio datur: sed illud omnium operũ iustissimũ vobis, maximeque necessarium relinquitur, quod illi de industria transiliunt. Quodnã illud est? vt eũ vlciscamur, qui prior bellũ nobis intulit. Nisi forte illud dicit, dum abstineat Attica Piræeoque Philippus: eũ neq; violare vrbẽ, neque bellũ facere. Quod si ius & æquũ ista regula metiuntur: & istos pacis huius limites constituunt: eos vtiq; nec æqua nec ferẽda dicere, nec tuta vobis, perspicuũ est omnibus. Præterea his ipsis verbis illud Diopithẽ, quẽ accusant, omni crimine liberant. Nã qui conuenit, vt Philippo quidquid agẽdi licentiã demus, modo Atticã nõ inuadat: Diopithẽ verò nec Thracibus opitulari sinamus? aut si opituletur, contra ire bellũ dicamus? Sed hæc scilicet exaggerantur: nõ ferẽda sunt quæ agunt mercenarij milites, qui Hellespontũ populantur: &, iniustẽ facit Diopithes, qui piraticã exercet, nauigia intercipiẽdo: neque hoc est ei permittendũ. Esto. Sic hæc nihil contradico. Veruntamẽ decere arbitror: si ex vero & ex animo ista consulũt, æquitatẽque spectandã putãt, vt, quemadmodũ constitutas nostræ vrbis copias dissipare conãtur, dũ eõ rursũ, suapte industria parata ipsi etiã subuentũ apud vos calumniantur, ita ostẽdant, si vobis hæc persuasa fuerint, etiã Philippi exercitũ dilapsurum. Quod nisi demonstrarint, nihil aliud eos agere cogitate, nisi vt eodẽ reip. nostræ fortuna sit eadẽ, quæ superiori tẽpore factũ est, vt oẽs nostræ opes interirent. Scitis enim profectò, nihil omniũ rerũ tam profuisse Philippo ad nostrã vrbẽ superandã, quàm q prior omnes occasiones arripuit, qui cum semper expeditũ circũ se atque instructũ exercitũ habeat, & quid facturus sit, iam antea deliberarit: derepẽtè quos libitum est, aggreditur atq; opprimit. Nos verò, vbi iã aliquid factũ esse audiuimus: tũ demũ tumultuamur, & bellũ paramus. Quare, vt par est, ita fit, vt ipse, quæ occuparit, impediente prorsus nemine teneat: nos actum, quod aiunt, agamus, & frustra impẽsis sumptibus, omnes faciamus ostensa quadã inimicitia, & eius conatibus obsistendi voluntate prodita: sed neglectis occasionibus, & rebus infectis, dedecus etiã insuper suscipiamus. Ne igitur ignoretis, Athenienses, etiã nũc cætera quidẽ verba esse, atque comẽta: hunc verò agi, & omni ratione fieri, vt, dum vos domi maneatis, & nullæ nostræ vrbis copiæ foris semper sint, quæcunque vult Philippus cõficiat. Videte primũ, quid in præsentia fiat. Nunc ille cũ magno exercitu in Thracia versatur,

Magni interest mature ad bellũ paratum esse, & ad rẽ gerendã promptum esse.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

A & Thessalia. Quid si expectatis Etesias, Byzantium aggressus fuerit, & obsederit primū an putatis fore, vt Byzantij in eadē qua nunc sunt amentia, maneāt & vos non accersant, auxiliaque vestra non postulent? Equidem non opinor: sed si quibus minus etiam fidunt quàm vobis, eos quoque potius in vrbem recipient, quàm vrbem illi tradent nisi vi prius eam occuparit. Cùm vos igitur & hinc nauigare nō poteritis, & illic nulla præsidia parata erunt: nihil obstabit, quò minus pessum eant. At intemperiæ agitant homines illos: nec ad illorum amentiam addi quicquam potest? Omnino: sed incolumes tamē eos esse oportet, id enim est è repub. Præterea ne illud quidem cōpertum habemus fore vt Chersonesum non inuadat. Sed si ex eius epistola, quam ad vos misit, iudicandū est, vlturū se ait milites Chersonesitanos. Proinde si exercitus hic iam constitutus retinebitur, is & prouinciam tueri nostram poterit, & illius ditionem nōnihil infestare. Sin semel perdetur ac dilabetur: quid agemus si Philippus Chersonesum inuaserit? Diopithē in iudiciū adducemus scilicet? Sed quid ea re proficietur? At ipsi hinc auxilia mittemus? Quid verò, si venti nos impedierint, vt nauigare nequeamus? At non veniet credo? Quis verò huius rei sponsor est? Nunquid cernitis & cō-

B siderastis, Athenienses, instare eam anni tempus, sub quod nonnulli existimant, Hellespontū vestris præsidiis destitutū, tradi oportere Philippo? Quid verò, si Thracia relicta, ne quidem ad Chersonesū accesserit, aut Byzantium (nam & hæc considerare debetis) sed Chalcidē aut Megara inuaserit, eodē modo quo nuper Oreū? Vtrùmne pugilabit hic illi occurrere [illegible] permittere, vt bellum ad Atticæ fines accedat? [illegible] verò id machinari, vt illic alijs negotijs detineatur? Ego quidē hoc præferendum cē̄seo. Omnes igitur, his cognitis & consideratis, exercitū quem Diopithes in repub. præsidium cōparare conatur, non adducere in inuidiā, neque id agere vt dissipetur: sed vel etiā alias maiores vires adijcere debetis, tum suppeditanda pecunia, tū cæteris rebus ritè administrando. Nam si quis Philippū percōtetur: Age dic, vtrum malles istos milites, quos nūc Diopithes habet, quales quales sint (nihil. n. cōtradico) pollere, & in gloria esse apud Athenienses, atque eorum numerum, vires suas repub. conferente, augeri: an verò propter quorundā calumnias & accusationes diuelli, ac interire? Posterius hoc, opinor, se velle responderet. Quæ igitur Philippus à dijs immortalib.

C precaretur: ea nostrûm quidam hîc moliuntur? Et quæritis adhuc, qua de causa nostra ciuitas pessum ierit? Velim autem liberè vos statum nostræ vrbis examinare, & considerare, quid ipsi faciamus nunc, & quomodo res administremus. Nos neque tributum conferre volumus, nec ipsi militare audemus, neque publica pecunia abstinere possumus, neque assignatam Diopithi pecuniam pendimus, nec quæ ipse sua industria comparauit, laudamus: sed obtrectamus, & speculamur, vnde & quid sit facturus: alia denique ad hunc modum agimus omnia. nec, quum hos animis fimus, nostrum negotium agere volumus: sed eum verbis eos laudemus, qui pro dignitate reipub. dicunt: reipsa cum horum aduersariis nos coniungimus. Proinde quemadmodum vos eum subinde qui suggestum conscendit, rogitare soletis, Quid igitur faciendum est? sic ego vos interrogabo. Quid igitur est dicendū? Nā si vos neque tributū conferetis, neq; ipsi militabitis, neq; publicæ pecuniæ parcetis, neq; cōstitutā Diopithi pecuniā numerabitis, nec quæ ipse sibi cōpararit relinquetis, neq; vestrū negotiū agere voletis: nō habeo

quid dicam. Nam si iam tantā licentiam, criminandi & calumniari volentib. datis, ut illis quoque de rebus quas acturum eum esse aiunt, antequam fiant, accusantes auscultetis: quid aliquis dicat? Quid verò his rebus proficiatis, vestrûm quibusdam est cognoscendum: idque ego liberè dicam: nec enim possum aliter. Quotquot vestri duces è vestro portu vnquam soluerunt: hi omnes (aut ego me quoque supplicio dignū fatebor) & à Chiis, & ab Erythræis, & à quibus quisque potuit (his dico qui Asiā incolunt) pecuniam acceperunt. accipiunt aūt, qui naues habent singulas, aut binas, minores maiorib. instructi copiis, maiorē. Dant autem, quicunque dant, siue paruum siue multum, non gratis & frustra (nec enim ita insaniunt) sed illa pecunia redimunt suorū mercatorum securitatē: ne illi à militib. violentur, aut spolientur: sed vt incolumes suæ naues deducantur. Aiunt autem eam pecuniam benignitate & studio vestri dare se: idque nomē huiusmodi largitionibus accommodatur. Iam igitur etiam Diopithi minimè dubium est, exercitū habēti, quin illi omnes pecuniam daturi sint. Nam vnde aliâs eum, qui nec à vobis quicquam accepit, nec ipse habet vnde stipendia soluat, milites alere putatis? Num de cœlo? Minimè id quidem: sed his prouentib., quos congregat & emendicat & mutuatur, eos sustentat. Quare qui eū apud vos traducūt, quid illi agunt aliud, nisi quòd omnibus denunciant, ne quid ei dent vt qui pœnas daturus sit, non eorum modo facinorum, quorū ipse vel autor vel adiutor exstiterit, sed horum etiam quæ facturus fuerit? Huc pertinēt illi sermones: Obsidione cingit: Græcos hostibus obiicit. Nunquid enim illis curæ sunt Asiam incolentes Græci? Maior certè vestrûm eorum esset ad consulendum aliis, quàm ad patriam defendendā. Atque hoc scilicet illud est, si in Hellespontum mittatur alius imperator. Nā si grauiter peccat Diopithes, & naues intercipit: parua Atheniensis, parua tabella, hæc omnia prohibuerit: leges iubent, eos qui hoc modo delinquunt, publicè accusari: tantis verò sumtibus, tot triremibus custodiri à nobis nequaquam. Nam ea quidem esset extrema insania. Contra hostes, quo legibus coerceri nequeunt, milites conscribendi sunt, & mittendæ triremes, & pecunia conferenda: idque necessariò fit. At vbi cum ciuibus res est, senatusconsulto, publica accusatione, tribunali iudicio, istæ res conficiantur: nec pluribus est opus. Hæc prudentium hominū officia sunt. quæ autem illi agunt, insultantium, & negotia corrumpentiū. At illorum quidem nōnullos esse tales, quanquam ferendum grauiter, nō tamen grauiter est ferendum: sed hoc potius, vos in hoc consessu ita iam esse animatos, vt si quis pro concione dixerit, Diopithem esse, aut Charetē, aut Aristophontē, aut quemuis ciuium, cui mala omnia accepta referēda sint: statim assentiamini, & eius orationi applaudatis. At si quis progressus in medium, vera dicat: Nugas agitis, Athenienses: Malorum omnium & rerum harū Philippus est caput: qui, si quieuisset, nihil negocii esset reipublicæ: non quidē vera eum dicere, negare possetis: sed grauiter laturi tamen videmini, atque existimaturi, eum velut cladem afferre. In causa hoc est (sed oro per deos, vt quæ ad vestram salutem pertinent, liberè dicere mihi liceat) iam olim quidam reipub. gubernatores ita vos parauerunt, vt in concionib. metuendi sitis, & acres: in bellicis verò apparatibus remissi, & aspernandi. Si quis igitur autorem malorū eum esse diceret, quē sciretis inter vos posse comprehendi, assentiremini vtique, & velletis. Si quis verò eū designet, qui nisi victus armis, affici

Redemt ad custodiam mercatorum Diopithis copiis.

Obiurgatio & insultantium culpæ in Philippum & in bonos cives.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

A supplicio non possem: nescitis opinor quid sit agendum, sed vos exagitari molestè fertis. Atqui decebat, Athenienses, diversum fieri: ut magistratus universi vos assuefacerent, in concionib. ad clementiam & humanitatem (nam in his de iure civium & sociorum agitur) in apparandis verò bellis metuendos vos & seueros efficerent, hic. e. cum hostib. & adversariis res est. Nunc dum vobis assentantur, & mirabilib. artificiis atque obsequiis vestram gratiam aucupantur: ad vobis contulerunt, ut in concionib. fastu prae vobis feratis, & ab adulatorib. nihil audiatis, nisi quod aurib. blandiatur: verò cum redieritis, & in negociorum sitis cura, tum, ut de salute & incolumitate periclitemini. Agite verò per Deos immortales, si Graecia vobis earum occasionum, quas per ignaviam modo amisistis, rationes reposceret, vosque interrogaret: Subinde, Athenienses, legatos ad nos mittitis, dicitisque Philippum nobis & Graecis omnib. insidiari & hominem esse cavendum, & si qua sunt eius generis alia: necesse erit nos assentiri, & fateri. Fecimus enim haec. At o mortalium omnium ignavissimi (dicet) quum homo iste per petuos decem menses abesset, ita & morbo & hyeme & bellis interclusus, ut domum regredi nullo modo posset: vos nec Euboeam in libertatem asseruistis, nec vestrarum opum quicquam recuperastis? Ipse verò, dum

B vos domi sedetis, dum otium agitis, dum sani estis (si qui tamen his factis sani dici possunt) duos in Euboea tyrannos nos constituit: quorum alterum e regione Atticae tanquam propugnaculum opposuit: alterum ad Sciathum collocavit. Vos autem ne haec quidem (si quidem nihil aliud velletis) impedivistis: sed conniventes, de iure vestro illi concessistis, ut iam nemini dubium esse possit, etiamsi Philippus decies moreretur, vos nihilo magis commoturos. Quorsum igitur legatos mittitis? cur accusatis? quid negotium vobis facessitis? Haec si dixerit, quid afferemus, aut respondebimus, Athenienses? Ego quidem non video. Sunt autem qui putent, se oratorem ita redarguere, postquam interrogarint, Quidnam igitur agendum est? Quib. ego summa aequitate, verissimeque sic respondebo: Haec non agenda sunt, quae nunc agitatis: & tamen singulatim etiam accurate omnia dicam: modo illi ut prompti sunt ad percontandum: ita & ad rem gerendam sint alacres & parati. PRIMUM, Athenienses, persuasum omnino habere debetis Philippum civitati nostrae bellum intulisse, pacemque violasse: quare de his desinite vos invicem accusare. Hostem esse praeterea toti urbi, & solo urbis ad deum etiam omnib. hominibus qui in

C urbe degunt: atque illis in primis, qui se in maxima esse apud eum gratia putant. Quod si creditu difficile videtur, intueantur Euthycratem & Lasthenem Olynthios, qui, cum ei esse intimi viderentur, postquam urbem prodiderunt, omnium pessime perierunt. Nulli tamen rei tam infensè adversatur, atque insidiatur, ut libertati nostrae urbis: nec in quicquam aliud tanto studio incumbit, quam ut hanc demoliatur. Idque nunc quidem non sine ratione propemodum agit. Satis enim hoc perspectum habet, etiamsi ceteros omnes suae dominationi subiecerit: se tamen nihil firmè constanterque tenere posse, dum vos libertate fruamini. Nam si qui casus adversi inciderint (quales homini evenire multi possunt) fore ut omnes, qui iam vi subacti, illi parent, ad vos confugiant. Ita enim res habet. non ea vestra ingenia sunt, ut ipsi aliis vi oppressis, imperia teneatis: sed in eo magnae sunt vires vestrae, ut alium potius principatu prohibeatis, aut eo positum exturbetis. Deinde affectantibus imperium, facessere negotium, & omnibus hominibus libertatem restituere parati estis.

Quomodo Athenienses a Graecis accusari possent: & quid potissimum agendum sit. [illegible]

Philippus hostis urbi [illegible]

[illegible]

stis. Nō igitur vult, libertatē nostram suis imminere temporibus, multum abest vt hoc velit, cum rem non malè, nec segniter consideret. Primùm igitur ob hoc existimandum est, hostem illum esse reipublicæ ac libertatis inreconciliabilem. Quod nisi animis vestris infixum sederit: rerum curam seriò suscipere non voletis. Secundo loco illud certò sciendum, omnia quæ molitur & apparat nunc, ad vrbem nostram oppugnandam pertinere: atque vbicunque aliquis eum fuerit victus, id pro defensione vestra futurum esse. Neque enim quisquam vestrûm ita simplex est, vt Philippum existimet mala illa in Thracia (nam quo alio nomine appelles Drongilum, & Cabylen, & Mastiram?) & ea quæ nunc expugnat, sibique subiicit, cupere: vtque illa obtineat, & labores & hyemes & extrema pericula sustinere: Atheniensium verò portus, & naualia, & triremes, & argenti fodinas, & tantos prouentus non cupere? aut passurum, vt vos illa teneatis: cum propter panicum & siliginem, in Thraciis cumeralis defossa, in Barathro non dubitet hybernare? Nō ita est. Sed & illa, vt his potiatur, & cætera omnia molitur. Quid igitur? Prudentium hominum erit, B quum hæc sciant & cognorint, insignem istam pernitiosamque socordiam deponere, & pecuniam conferre, sociosque vt faciant, à sociis postulare, ac prouidere atque agere omnia, constitutus iste exercitus ne dilabatur: vt quemadmodum ille paratas legiones habet ad violandos & subigendos omnes Græcos: ita vos legiones habeatis ad seruandos omnes & tuendos paratas. Nam auxiliis mittendis, & milite tumultuario, nunquam poterit quicquam rectè perfici. Sed conscribendæ legiones sunt, & commeatus illis suppeditandus, & publici quæstores deligendi, & quàm fieri potest diligentissima conseruandæ pecuniæ ratio est ineunda. His factis, pecunis à quæstoribus, rerum gestarum rationes à duce reposcentur. Quòd si hæc vobis cordi fuerint, si hæc susceperitis: re vera licebit iustam habere pacem, & Philippum domi se continere cogetis: quo maius bonum nullum esse queat: aut æquo Marte bellum geretis. Si quis verò hæc sine & magnis sumptibus, & multis laboribus posse confici non putat: rectè omnino putat. Sed si idem consideret, quæ pericula vrbi impendeant, nisi ita fecerimus: inueniet expedire, vt vltrò quod fieri debet, faciamus. C Nam si quis deorū vobis spondere (nec enim mortalium vlli tanta de re fides haberi tutò posset) si quieueritis, & omnia neglexeritis, eum tandem in vos ipsos impetum non esse facturum: turpe quidē certè, ô Dij immortales, fuerit, atq; indignum, tum vobis, tum florente republica, tum rebus gestis maiorum, ob priuatam vestram ocium reliquos Græcos omnes desertos obnoxios seruituti. Ac ego quidē ipse malim emori, quàm talis alicuius autor esse consilij. Verùm si quis alius talia dicit, & vobis persuadet: esto, ne defēdite vos, abiicite omnia. Sin hoc consultum esse nemo putat: contrà quæ præscimus omnes, quantò plura eum sibi subiicere permiserimus, tanto cum grauiore & potentiore hoste nobis fore confligendum: quid tergiuersamur, aut quid lentè agimus? aut quando, Athenienses, ea quæ oportet suscipiemus? Tum credo, cum ingruerit aliqua necessitas? Atqui ea necessitas, quam homo liber ita nominet, non tantum iam adest, sed iampridem etiam præteriit. Seruilis verò necessitas ne ingruat, vtique est optādum. Quid verò interest? Ho-

[illegible]

[illegible]

Margin note: 11. Legiones alendæ ad perpetuum bellū parandæ, conferendi sumptus & labores.

[illegible]

A liberű hęc maximè necessitas viget, si res temerè, & cum dedecore administrentur. hac ego maior quæ necessitas sit dicēda, nescio. Seruo esse plagæ & corporis excarnificatio: quæ absint vt tamen dictu indigna sunt. Quanquam autē reliqua omnia libēter dixissem, & ostendissem, quo pacto vos aliqui magistratuū circumuenire soleant: cætera missa faciā. Sed cum primùm aliqua mentio fit Philippicarum rerum, quidam surgens dicit, Pace frui quàm optabile est, & magnum exercitum alere quàm molestū. Diripere quidam ærarium volunt: aliaque similia verba, quibus vos remoramur, & illi occasionē præbent, suo arbitratu per ocium quidvis peragēdi. Ita fit, vt vos ocium adipiscamini, atque in præsens nihil agatis (quæ vereor, ne vobis aliquando magno constitisse credituri sitis) illi verò gratiam vestrā consequātur, & harum rerum mercedem. Ego verò supervacaneū esse puto, vobis suadere pacem, quibus iam persuasum id est: sed illi suadēdum hoc est, quē bellis gerendis occupatur. Cui si persuasum fuerit, in vobis nulla mora est. Molesta verò ducēda sunt, non quę tuendæ salutis gratia insumpserimus: sed ea quæ feremus, si hęc facere noluerimus. Direptio

B porrò pecuniæ, diligenti cura & conseruatione prohibenda est, non neglectu & abiectione vtilitatis. Ego verò, Athenienses, hoc ipsum ęgrè fero, si pecuniæ direptio (quam vt tueri, sic peculatores punire, penes vos est) quibusdam vestrûm est molesta. Philippus autem, qui totā Græciā ordine diripit, & vestro malo diripit, nō est molestus. Quæ igitur causa tandē est, Athenienses, cum Philippus ita manifestè bella gerat, per iniuriā grassetur, vrbes occupet: vt nemo nunquā dixerit, eū iniustè agere, belluq; facere: sed vt consuleret belli crimē illis duntaxat impingant, qui conatib. illius obsistendū, & libertatis vindicationē suscipiendam esse suadent? Ego docebo. Volunt, si quas è bello molestias ceperitis (Necesse, n. necesse est, omnis multas è bello molestias) eā, quā cōcipere soletis, in eos cōuerti, qui vobis vtilissima dicūt: vt hos causā dicere cogatis, nō Philippū vlciscamini: atque ipsi & accusent, & sui facinoris, quæ nūc patrāt, impunè ferant. Hoc illud est, quod dicunt, velle quosdā apud vos excitare bellum: hinc

C illa oritur altercatio atque contentio. Ego verò certò scio, Philippū, cum nemo Atheniensiū bellū decreuisset, tū alia multa, quæ nostra fuerunt, occupasse: tū nunc auxilia misisse Cardianis. Si nos igitur dissimulare volemus ab eo nos bello peti: mortaliū omniū stolidissimus esset, si ipse id coarguere vellet. Sed quū nos ipsos inuaserit, quid tū dicemus? Ipse enim se nobiscū bellū gerere negabit. quēadmodū & Oritis fecit, cum milites in eorum agro essent: & Pheræis, priusquā mœnia oppugnaret: neque cum Olynthiis statim in principio se bellū gere professus est, donec in ipsorū agri ū duxisset exercitū. Nū tum quoq; bellum illos concitare dicemus, qui propulsare eum iubebū? Hoc igitur superest, vt seruiamus. Nec. n. medium quicquā est, si nec vis propulsetur, nec ab hostibus ocium cōcedatur. Neq; verò nos in pari cū cæteris periculo sumus. Neque. n. vobis subigere vult Philippus, sed penitus excindere. quia satis intelligit, vos seruire neq; velle, neque si velletis, posse. nam imperare consueuistis: atque occasione oblata, sibi plus negocij posse facessere, quàm reliquos homines vniuersos. Proinde sic statuendū est, nobis esse de excidio dimicandū: quiq; se illi vēdiderunt, & odio prosequendū, & in cruciatū abripien-

[illegible]

di sunt. Non enim fieri, non fieri potest, ut externos hostes superetis, nisi prius domesticos hostes punieritis, qui illi subserviunt: sed necesse est, ubi in hos, tanquam scopulos quosdam, impegeritis, ut illi vobis antevertant. Nam cur eum ita contumeliosè vobis insultare nunc putatis? (nihil enim aliud mihi quidem facere videtur) nisi hosti & cum aliis benefaciendo, si non aliud, saltem seducat, vobis iam etiam minitatur? Velut, Thessalos multis datis muneribus in hanc servitutem pellexit. Neque dicendo quisquam consequi potest, quàm variis artibus miseros Olynthios, data prius Potidea multisque aliis, deceperit. Thebanos etiam nunc ad se allicit, sibique obnoxios facit, tradita Bœotia: posteaquam eos magno gravique bello liberavit. Itaque hi omnes dum aliqua commoditate fruuntur: alii iam perpessi ea sunt quæ omnes norunt: alii ferent, quicquid tandem contigerit. At vos, ut quæ perdideritis, taceam: in ipsa pacificatione, quoties decepti, quàm multis spoliati estis? Nonne Phocensibus? nonne Pylis? nonne Thraciæ, Dorisco, Serrio, & Cersoblepte ipso? nonne nunc urbem Cardianorum tenet, ac confitetur? Cur igitur alia ratione illos, nec eodem modo vos tractat? Quia in sola nostra urbe, ex omnibus aliis, impunè hostium commodis patrocinari licet: ac, si quis pecuniam ipse accepit, concionandi potestatem habet, etiamsi vos vestris opibus interim spoliati sitis. Olynthi, causam Philippi agere tutum nõ fuisset, nisi populus Olynthiorum delectatus esset illo tradita Potidæa, qua tum fruerentur, beneficio. Non tutum fuisset in Thessalia Philippi causam agere, nisi multitudo Thessalorum, electis à Philippo, ipsorum commodo, tyrannis, atque Pylis restitutis, in societatem beneficiorum & ipsa venisset. Nõ fuit Thebis tutum, prius quam Bœotiã illis, deletis Phocensibus, reddidisset. Athenis verò, cum nõ Amphipolim tantum, & agrum Cardianorum nobis eripuerit, sed Eubœam ita muniat, ut velut arx sit ad nos excludendos & oppugnandos, & nunc Byzantium invadat: tutum est dicere pro Philippo. Proinde horum aliqui ex mendicis repentè ditati, ex ignotis atque obscuris celebres sunt facti, & illustres: vos contrà, ex illustribus obscuri, è copiosis inopes. Nam urbis ego quidem opes in sociis, fide, benevolentia esse potius existimo: quarum rerum omnium penuria vos laboratis. Quia dum vos negligitis, & vobis eripi sinitis: ille beatus factus est, & magnus, & formidatur ab omnibus & Græcis & Barbaris: vos, humiles & deserti: rerum venalium copiis splendidi: earum apparatu, quæ vos decebant, ridiculi. Non autem eodem modo vobis & sibimetipsis quosdam oratores consulere video. Vobis enim quiescendum esse dicunt, etiamsi violemini: ipsi verò apud vos quiescere non possunt, tametsi nemo eis iniuriam faciat. Deinde quisquis suggestum conscenderit, Non vis (inquit) autor fieri, aut periclitari: sed timidus es & mollis? Ego verò audax & importunus atque impudens neque sum, neque esse velim: fortiorem tamen longè iis, qui proterue apud vos publica negotia tractant, me esse existimo. Qui enim, Athenienses, posthabita utilitate reipub. in iudicium adducit, proscribit, dat, accusat, nulla quidem hæc fortitudine facit: sed quia scit, dum, quæ vobis placent, loquatur, & nullam reipub. partem vacillantem, quæ creare periculum queat, attingat, se quasi pignus habere suæ salutis & incolumitatis, audax & confidens est. Qui verò publici boni causa crebrò vestris voluntatibus adversatur, & nihil

Defensio & observatio [illegible] adversus [illegible]

[illegible]

καὶ τὴν τοιαύτην πολιτείαν προαιρεῖται, ἐν ᾗ πλειόνων ἡ τύχη κυρία γίγνεται ἢ οἱ λογισμοί, τούτων δ' αὐτὸν ὑπεύθυνον ὑμῖν ἑαυτὸν παρέχει, οὗτός ἐστιν ἀνδρεῖος, καὶ χρήσιμός γε πολίτης ὁ τοιοῦτός ἐστιν· οὐχ οἱ τῆς παρ' ἡμέραν χάριτος τὰ μέγιστα τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες. οὓς ἐγὼ τοσούτου δέω ζηλοῦν, ἢ νομίζειν ἀξίους πολίτας τῆς πόλεως εἶναι, ὥστ' εἴ τις ἔροιτό με, εἰπέ μοι, σὺ δὲ δὴ τί τὴν πόλιν ἡμῖν ἀγαθὸν πεποίηκας; ἔχων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τριηραρχίας εἰπεῖν, καὶ χορηγίας, καὶ χρημάτων εἰσφοράς, καὶ λύσεις αἰχμαλώτων, καὶ τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας, οὐδὲν ἂν τούτων εἴποιμι, ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων πολιτευμάτων οὐδὲν πολιτεύομαι· ἀλλὰ δυνάμενος ἂν ἴσως, ὥσπερ καὶ ἕτεροι, καὶ κατηγορεῖν, καὶ χαρίζεσθαι, καὶ δημεύειν, καὶ τἄλλα ἃ ποιοῦσιν οὗτοι ποιεῖν, οὐδ' ἐφ' ἓν τούτων πώποτ' ἐμαυτὸν ἔταξα, οὐ καὶ ὑπὸ κέρδους, οὔθ' ὑπὸ φιλοτιμίας ἐπαρθείς, ἀλλὰ διαμένω λέγων, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πολλῶν ἐλάττων εἰμὶ παρ' ὑμῖν, ὑμεῖς δ', εἰ πείθοισθέ μοι, μείζους ἂν εἴητε. οὕτω γὰρ ἂν ἴσως ἀνεπίφθονον εἰπεῖν. οὐδέ γ' ἐμοὶ δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι πολίτου, τοιαῦτα πολιτεύμαθ' εὑρίσκειν, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν εὐθέως ἔσομαι, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον ἀεί, μὴ τὸ ῥᾷστον ἅπαντας λέγειν. ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ φύσις αὐτὴ βαδιεῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην. ἤδη τοίνυν τινὸς ἤκουσα τοιοῦτόν τι λέγοντος, ὡς ἄρα ἐγὼ λέγω μὲν ἀεὶ τὰ βέλτιστα, ἔστι δ' οὐδὲν ἄλλο ἢ λόγοι τὰ παρ' ἐμοῦ, δεῖ δ' ἔργων τῇ πόλει καὶ πράξεών τινων. ἐγὼ δ' ὡς ἔχω περὶ τούτων, λέξω πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. οὐδ' εἶναι νομίζω τοῦ συμβουλεύοντος ὑμῖν ἔργον οὐδὲν πλὴν εἰπεῖν τὰ βέλτιστα. καὶ τοῦθ' ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ῥᾳδίως οἶμαι δείξειν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι Τιμόθεός ποτ' ἐκεῖνος ἐν ὑμῖν ἐδημηγόρησεν, ὡς δεῖ βοηθεῖν, καὶ τοὺς Εὐβοέας σῴζειν, ὅτε Θηβαῖοι κατεδουλοῦντ' αὐτούς, καὶ λέγων εἶπεν οὕτω πως· εἰπέ μοι, βουλεύεσθε, ἔφη, Θηβαίους ἔχοντες ἐν νήσῳ, τί χρήσεσθε, καὶ τί δεῖ ποιεῖν; οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρων; οὐκ ἀναστάντες ἤδη πορεύσεσθε εἰς τὸν Πειραιᾶ; οὐ καθέλξετε τὰς ναῦς; οὐκοῦν εἶπε μὲν ταῦθ' ὁ Τιμόθεος, ἐποιήσατε δ' ὑμεῖς. ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων, τὸ πρᾶγμ' ἐπράχθη. εἰ δ' ὁ μὲν εἶπεν ὡς οἷόν τε τὰ ἄριστα, ὥσπερ εἶπεν, ὑμεῖς δ' ἀπερρᾳθυμήσατε, καὶ μηδὲν ὑπηκούσατε, ἆρ' ἂν ἦν γεγονός τι τῶν τότε συμβάντων τῇ πόλει; οὐχ οἷόν τε. οὕτω τοίνυν καὶ ὧν ἂν ἐγὼ λέγω νυνί, καὶ ὧν ἂν ὁ δεῖνα εἴπῃ, τὰ μὲν ἔργα παρ' ὑμῶν αὐτῶν ζητεῖτε, τὰ δὲ βέλτιστα ἐπιστήμῃ λέγειν, παρὰ τοῦ παριόντος. ἐν κεφαλαίῳ δ' ὀλίγα εἰπών, καταβῆναι βούλομαι. χρήματα εἰσφέρειν φημὶ δεῖν, τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν συνέχειν, ἐπανορθοῦντας, εἴ τι δοκεῖ μὴ καλῶς ἔχειν, μὴ εἰ ἄν τις αἰτιάσηται, τὸ ὅλον καταλύοντας. πρέσβεις ἐκπέμπειν πανταχοῖ, τοὺς διδάξοντας, νουθετήσοντας, πράξοντας. παρὰ πάντα ταῦτα, τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασι δωροδοκοῦντας κολάζειν, καὶ μισεῖν ἀεὶ πανταχοῦ, ἵν' οἱ μέτριοι, καὶ δικαίους ἑαυτοὺς παρέχοντες, εὖ βεβουλεῦσθαι δοκῶσι, καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ ἑαυτοῖς. ἂν οὕτω τοῖς πράγμασι χρῆσθε, καὶ παύσησθε ὀλιγωροῦντες ἁπάντων, ἴσως ἂν ἴσως καὶ νῦν ἔτι τὰ λοιπὰ βελτίω γένοιτο.

A hil ad gratiam loquitur, sed semper vtilitatem spectat, & eam gerendæ reipub. rationem eligit, in qua Fortuna magis quàm Ratio dominatur: & tamen haud recusat, quo minus vtriusque à se rationes reperat: is hic demum vir fortis, atque etiam bonus idem ciuis est: non isti auræ popularis captatores, qui breuibus istis obsequiis summa reipub. præsidia perdiderunt. quos ego tantùm absum vt æmuler, aut dignos repub. ciues esse putem: vt, si quis me roget, Dic mihi, tu verò quid contulisti reipublicæ? Quanquam possem, Athenienses, & trierarchias, & ædilicia munera, & pecuniæ collationes, & captiuorum redemptiones, & alia similia humanitatis officia commemorare: nihil tamen huiusmodi referam: sed hoc dicam, me ab ista gerendæ reipub. formula prorsus abhorrere. Nam cùm fortassis & ipse, non minus quàm alij, accusare possem, & donare & proscribere, & cætera quæ illi factitant, facere: nunquam me ad vnũ quidem talium aucupiorũ vel voluntate mea me contuli, vel spe lucri aut ambitione sum impulsus: sed ea perpetuò dicere, quib. ego id consequor, vt minus apud vos authoritate valeam & gra-

B tia, quàm alij multi: vos, si mihi auscultaretis, ampliores essetis. Sic enim dicere fortasse nõ inuidiosum est. Neq; mihi videtur boni ciuis esse officium, talia gerendæ reipub. artificia excogitare, per quæ statim ego princeps inter vos existerẽ, vos aliorum vltimi: sed rempub. vnà cum bonorum ciuiũ actionib. & gubernatione, augeri atque amplificari decet, omnibúsque semper non facillima, sed optima dicenda sunt. Nã illò natura suopte motu fertur: ad hæc autẽ ciuis doctrina & eloquentia est producẽdus. Iam quendam etiam tale aliquid dicentem audiui: Me quidem semper dicere optima: sed quicquid à me proficiscatur, verba tantum esse: eam operibus opus reipub. & actione aliqua. Ego verò quid de his sentiam, exponam vobis, neq. dissimulabo. Nã arbitror vllum aliud opus atque officium esse consiliarij, nisi vt maximè profutura dicat, & hoc ita esse, me facilè puto probaturum. Illud enim vtique scitis, Timotheum quondam illũ apud vos orationem habuisse, de adiuuandis & conseruandis Eubœensibus, quum eos Thebani oppressum irẽt: cuius hæc ferè verba fuerunt: Agite verò, deliberatis (inquit) quũ Thebanos in insula habeatis, quæ ratio ineunda, quidve agendum sit? Non mare implebitis, Athenienses, triremibus? non iam surgitis, in

C Piræum abituri? non classem in mare trahetis? Hæc Timotheum dixit, vos fecisse: quæ cum vtraque coniungerentur, res confecta est. At si is quàm optima, vt tum dixit, dixisset: vos verò ignauia impediti, nõ obtemperasset: num esset aliquid eorum actum, quæ tum ciuitati contigerũt? Fieri non potest. Sic igitur quicquid vel ego nunc, vel quiuis alius dixerit: res & actiones apud vosmetipsos quæritote: vtilissimũ consilium * scienter explicatum, apud oratorẽ. Sed vbi orationem meam in summam & capita quædã redegero, descendã. Sic igitur censeo: Conferẽdam esse pecuniam & exercitum iam comparatum, esse conseruandũ: atque si quid nõ rectè fieri videbitur, corrigendũ: non ob cuiusuis cauillationes totum destruendũ: legatos quòcunque terrarũ esse mittẽdos, qui doceãt, moneãt, conficiãt reipub. quicquid poterunt. Præter hæc omnia, qui corrupti largitionibus, negocia perfidè con[...]unt, cum puniendi, tũ semper & vbiq; odio habẽdi sunt: vt moderati homines & boni viri rectè prudẽtérq; vitã instituisse, tũ alijs, tũ sibimetipsis videãtur. Quòd si hanc rationẽ sequuti, negligere omnia desieritis bona, bona inquã spes etiam nũc est, cætera melius successura.

Officia Oratoris esse dicere optima, populi, id gerere

[illegible]

Verùm si desideratis, hactenus dantaxat, vt plaudatis, & laudetis orationem, rerum cura suscepta: cum verò gerenda res erit, tergiuersemini: nullam equidem video orationem, quæ sine vestra opera diligenti cura ciuitatem seruare possit.

[illegible Greek text]

LIBANII ARGVMENTVM tertiæ in Philippum orationis.

Simplex orationis huius est argumentum. Nam cùm Philippus verbo pacem ageret, re autem Athenienses multis iniuriis lacesseret: hortatur eos Orator, vt insurgant, & regem vlciscantur: quòd magnum periculum & ipsis impendeat, & omnibus communiter Græcis.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ κατὰ Φιλίππου γ' λόγου.

[illegible Greek text]

DEMOSTHENIS TERTIA IN PHILIPPVM Oratio, IX. Hieronymo Vuolfio interprete.

Quum multa verba fiant, Athenienses, in omnibus ferè concionibus, de iniuriis Philippi, quibus, ex quo pacem fecit, non solùm vos, sed & reliquos Græcos afficit: cùnque omnes, res ipsa cogente (etsi id quidem non faciant) necesse esse & conuenire, vt omnes ea tum dicant, tum agant, per quæ eius insolentia reprimatur & puniatur: eò redisse tamen omnia negotia, & per incuriam prolapsa esse video: vt verear, ne dictu odiosum, verum tamen sit: Si omnes oratores dicere, vosque decernere velletis ea, per quæ res quàm afflictissimæ forent: existimare me, statum earum, quàm nunc est, non posse fieri deteriorem. Ac multæ fortasse sunt causæ, cur hæc ita se habeant, neque propter vnum atque alterum vitium res huc redierunt. potissimum tamen, si rectè consideretis, ij sunt in culpa, qui iucundissima dicere malunt, quàm vtilissima: quorum alij, Athenienses, dummodo, quibus rebus ipsi gloria florent & valent, eas tueantur, nullam futurorum rationem habent: quare nec vos habere oportere putant: alij, eos qui in rerum administratione constituti sunt, criminando & calumniando, nihil aliud faciunt, nisi vt ciuitas ipsa de se pœnas sumat, & ea re occupetur: Philippo autem quiduis & agere, & dicere liceat. Quæ instituta vt vsitata vobis, ita causæ sunt perturbationis & delictorum. Peto autem à vobis, Athenienses, si quid veri liberè dixero: ne propterea mihi irascamini: sed sic potius rem consideretis: vos loquendi libertatem in aliis rebus ita communem putatis esse oportere omnibus in vrbe degentibus: vt & hospitibus & seruis eam impertieritis: vt multos apud vos seruos videre est, quiduis loqui liberius, quàm ciues in quibusdam aliis vrbibus: à consulendo autem, omnino eandem repulistis. Vnde id consequimini, vt in concionibus fastidiatis, assentationibus deliniri, & omnia quæ voluptati sunt, audiatis: in rebus autem & factis, de rerum summa iam periclitemini. Quòd si nunc etiam sic affecti estis, non habeo quid dicam. Sin quæ in rem vestram sunt, sine adulatione audire voletis: dicere sum paratus. Tametsi enim res omnino malè se habent, multaque per socordiam perierunt: tamen ea, si vos vel nunc officio fungi volueritis, omnes corrigi possunt. Ac mirum fortasse videbitur quod dicam, sed verum: quod præteritis temporib. fuit pessimum, id ad futura est optimum.

Assentatoribus, potius & calumniatoribus eos adhærere, quam ad sapientes [illegible] se referendas.

Veniam petit liberè dicendi, [illegible] Philippum [illegible] per [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓΟΣ τρίτος.

[illegible Greek text]

τί οὖν ἐστι τοῦτο; ὅτι οὐδὲν οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει. ἐπεί τοι, εἰ πάνθ᾽ ἃ προσῆκε πραττόντων ὑμῶν οὕτω διέκειτο, οὐδ᾽ ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. νῦν δὲ τῆς ῥᾳθυμίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος, τῆς πόλεως δ᾽ οὐ κεκράτηκεν· οὐδ᾽ ἥττησθε ὑμεῖς, ἀλλ᾽ οὐδὲ κεκίνησθε. εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὡμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πόλει πολεμεῖν καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλ᾽ ἔδει τὸν παριόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν, ἢ ὅπως ἀσφαλέστατα καὶ ῥᾷστα αὐτὸν ἀμυνούμεθα. ἐπειδὴ δ᾽ οὕτως ἀτόπως ἔνιοι διάκεινται, ὥστε πόλεις καταλαμβάνοντος ἐκείνου, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἔχοντος, καὶ πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος, ἀνέχεσθαί τινων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις, ὡς ἡμῶν τινές εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀνάγκη φυλάττεσθαι καὶ διορθοῦσθαι περὶ τούτου. ἔστι γὰρ δέος μή ποθ᾽ ὡς ἀμυνούμεθα γράψας τις καὶ συμβουλεύσας, εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ τοῦ πεποιηκέναι τὸν πόλεμον. ἐγὼ δὴ τοῦτο πρῶτον ἁπάντων λέγω καὶ διορίζομαι· εἰ ἐφ᾽ ἡμῖν ἐστι τὸ βουλεύεσθαι περὶ τοῦ πότερον εἰρήνην ἄγειν ἢ πολεμεῖν δεῖ. εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει, καὶ ἐφ᾽ ἡμῖν ἐστι τοῦτο, ἵν᾽ ἐντεῦθεν ἄρξωμαι, φημὶ ἔγωγε ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὸν ταῦτα λέγοντα γράφειν καὶ πράττειν καὶ μὴ φενακίζειν ἀξιῶ. εἰ δ᾽ ἕτερος τὰ ὅπλα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ δύναμιν πολλὴν περὶ αὑτὸν, τοὔνομα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ὑμῖν προβάλλει, τοῖς δ᾽ ἔργοις αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρῆται, τί λοιπὸν ἄλλο πλὴν ἀμύνεσθαι; φάσκειν δὲ εἰρήνην ἄγειν εἰ βούλεσθε, ὥσπερ ἐκεῖνος, οὐ διαφέρομαι. εἰ δέ τις ταύτην εἰρήνην ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκεῖνος πάντα τἄλλα λαβὼν ἐφ᾽ ἡμᾶς ἥξει, πρῶτον μὲν μαίνεται, ἔπειτα ἐκείνῳ παρ᾽ ὑμῶν, οὐχ ὑμῖν παρ᾽ ἐκείνου τὴν εἰρήνην λέγει. τοῦτο δ᾽ ἐστὶν ὃ τῶν ἀναλισκομένων χρημάτων πάντων Φίλιππος ὠνεῖται, αὐτὸς μὲν πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ᾽ ὑμῶν δὲ μὴ πολεμεῖσθαι. καὶ μὴν εἰ μέχρι τούτου περιμενοῦμεν, ἕως ἂν ἡμῖν ὁμολογήσῃ πολεμεῖν, πάντων ἐσμὲν εὐηθέστατοι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτὴν βαδίζῃ καὶ τὸν Πειραιᾶ, τοῦτ᾽ ἐρεῖ, εἴπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πεποίηκε δεῖ τεκμαίρεσθαι. τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις τετταράκοντ᾽ ἀπέχων τῆς πόλεως στάδια, εἶπεν ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν, ἢ αὑτὸν ἐν Μακεδονίᾳ, πάντα τὸν ἄλλον χρόνον, εἴ τις αὐτὸν αἰτιάσαιτό τι τοιοῦτον, ἀγανακτῶν καὶ πρέσβεις πέμπων τοὺς ἀπολογησομένους. τοῦτο δ᾽ εἰς Φωκέας ὡς πρὸς συμμάχους ἐπορεύετο, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν οἳ παρηκολούθουν αὐτῷ πορευομένῳ, καὶ παρ᾽ ἡμῖν ἤριζον οἱ πολλοὶ Θηβαίοις οὐ λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πάροδον. καὶ μὴν καὶ Φερὰς πρῴην ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς Θετταλίαν ἐλθὼν ἔχει καταλαβών. καὶ τὰ τελευταῖα τοῖς ταλαιπώροις Ὠρείταις τουτοισὶ ἐπισκεψομένους ἔφη τοὺς στρατιώτας πεπομφέναι κατ᾽ εὔνοιαν. πυνθάνεσθαι γὰρ αὐτοὺς ὡς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσι· συμμάχων δ᾽ εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν, ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι. εἶτ᾽ οἴεσθ᾽ αὐτὸν, οἳ ἐποίησαν μὲν οὐδὲν ἂν αὐτὸν κακόν, μὴ παθεῖν δ᾽ ἐφυλάξαντ᾽ ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἐξαπατᾶν αἱρεῖσθαι μᾶλλον ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ᾽ ἐκ προρρήσεως πολεμήσειν, καὶ ταῦθ᾽ ἕως ἂν ἑκόντες ἐξαπατᾶσθε; οὐκ ἔστι ταῦτα. καὶ γὰρ ἂν ἀβελτερώτατος εἴη πάντων ἀνθρώπων, εἰ τῶν ἀδικουμένων ὑμῶν μηδὲν ἐγκαλούντων αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὑμῶν αὐτῶν τινας αἰτιωμένων, ἐκεῖνος ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονικίαν, ἐφ᾽ αὑτὸν προείποι τρέπεσθαι, καὶ τῶν παρ᾽ ἑαυτοῦ μισθοφορούντων τοὺς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς λέγοντες, ὡς ἐκεῖνός γε οὐ πολεμεῖ τῇ πόλει. ἀλλ᾽ ἔστιν, ὦ πρὸς τοῦ Διὸς, ὅστις

Quid igitur id est? Quod dum vos neque magnum neque parvum quicquam quod oportet facitis, res male se habent. Quae si vobis omni officio fungentibus, in hoc loco essent: ne spes quidem relinqueretur, eas fore meliores. Nunc socordiam vestram & negligentiam superavit Philippus: civitatem non superavit: neque victi vos estis, ne loco quidem moti estis. Quod si omnes in eo consentiremus, Philippum gerere bellum cum rep. & pacem violare: nihil aliud suasorem dicere & consulere oporteret, quam quo pacto Philippum & tutissime & facillime ulcisceremur. Cum autem ita sint quidam ineptientes, urbes illo occupante, & multa quae vestra sunt, obtinente, & omnes mortales exagitante: quosdam ferant, in concionibus subinde dictitantes, nostrum esse quosdam qui bellum excitemus: cavendum nobis est, & ea opinio minuenda & refutanda est. Etenim verendum est, ne quis, ubi scripserit & suaserit, propulsandas esse iniurias, crimen excitati belli veniat. Ego vero hoc primum omnium dico & pronuncio. Si civitati vel pacem agere, vel gerere bellum licet, idque in nostra potestate est (ut hinc ordiar) affirmo ego, pacem agendam esse bonam: & postulo, ut is qui hoc dicit, decernat & agat, non faciat imposturam. Sin alius, cum arma in manibus habeat, & magnas copias circa se, nomen pacis nobis obiiciat, factis belli ipse vitatur: quid reliquum est aliud, praeter ultionem? Quod si profiteri vultis, ut ille, vos pacem agere, non refragor. Si quis autem eam pacem esse putat, per quam ille, caeteris captis omnibus, contra nos ventu[illegible] est, hic primum insanit: deinde pacem vestrum erga illum, non illius erga vos commemorat. Illud autem est, quod omnibus suis largitionibus Philippus mercatur, ut ipse bellum vobiscum gerat, a vobis bello non petatur. Verum si tantisper cunctabimur, dum se nobiscum bellum gerere fateatur: erimus omnium stultissimi. Neque enim etiamsi Atticam ipsam invaserit, & Piraeum, hoc dicet: si ex iis, quae in alios fecit, coniectura capienda est. Nam & Olynthiis cum quadraginta ab urbe stadiis abesset, edixit, alterutrum fieri oportere, vel Olynthum illis excedendum, vel sibi Macedonia. Superiore autem tempore, si quis ei tale aliquid crimini daret, indignabatur, & se per legatos excusabat. & ad Phocenses, tanquam ad socios & amicos est profectus, & legati Phocensium eum proficiscentem comitabantur: & apud nos multi contendebant, eius ingressum non e re fore Thebanorum. Quin & Pheras nuper, ut amicus & socius, in Thessaliam ingressus, occupavit & tenet. Ac postremo miseris illis Oritis dixit, se misisse ad eos ex benevolentia milites, qui eos viserent. audire enim se, laborare illos, & seditionibus agitari. Esse autem socii & veri amici, huiusmodi adesse temporibus. Putatis igitur eum esse Philippum, qui, cum homines qui nihil ei nocere potuissent, nec vero sibi noceretur, fortasse se cavere potuissent, decipere quam vi adire bello cogere maluerit, vobis cum se ex praedicto belligeraturum, & quamdiu vos decipi fallimini? Non ita est. Etenim mortalium omnium vecordissimus esset, si dum vos, qui iniuria afficimini, nihil eum accusatis, sed quosdam vestrorum quosdam culpatis, & mulctare vultis, ipse contentiones vestras inter vos hac & contentiose excitantes, in se esse convertendas, & mercenariis ea verba eriperet, quibus vos differunt, negantes eum gerere bellum cum republica. Verum dicite, per Deos, quisquam

Exempla fallaciae Macedonis.

sanæ mentis, qui vel pacem seruantem, vel bellū secum gerentem, è verbis magis quàm è factis æstimarit? Nemo sanè. Atqui Philippus ab initio, pace recens facta, Diopithe nondum ducente exercitum, neque missis iis qui nunc in Chersoneso sunt, Serrium & Doriscum occupabat: & Serrij castri & Sacri montis milites eiiciebat, quos noster imperator ibi collocarat. At ista agendo quid faciebat? In pacē quidem iurarat. Neque quisquam dicat, Quanti verò ista sunt? aut, Quid ista attinēt ad rempublicam? Verum ea enim parua sint, aut nulli curæ vobis fuerint, alia erit ea disputatio. Sed iurisiurandi religio & iustitia, siue in paruis, siue magnis in rebus violetur, eandem vtrobique vim habet. Age iam, cū Chersonesum, quam Rex Persarū, omnesque Græci nostram esse iudicarunt, & milites immittit, & has literas mittit: quid agit? Se belligerare negat. Ego verò tantùm absum, vt eum agentem talia, pacem vobiscum factam seruare fatear: vt & Megaris inuadendis, & in Eubœa tyrannide molienda, & nunc in Thraciam proficiscendo, & insidiis in Peloponneso cōparandis, & quæ facit, omnia cum exercitu faciendo, soluere asseram eum pacem, & bellum vobiscum gerere. Nisi eos fortasse qui machinas admouerent, pacem agere dicetis, donec eas iam ad ipsa mœnia adduxerint. Sed nō dicetis. Qui enim quib. ego capiar, ea agit & instruit: is bellum mecū gerit, etsi me nōdum vel iaculis vel sagittis petat. Quo igitur vos in periculo eritis, si quid acciderit? In eo, quòd Hellespontus à vobis alienabitur: quòd is qui vobiscum bellum gerit, Megaris & Eubœa potietur: quòd Peloponnenses cum eo conspirabunt. Eum igitur qui hanc machinā contra vrbē erigit atque apparat, pacem agere dicam erga vos? Multum certè abest. Nā quo die Phocenses sustulit, ab eo ego vobiscū eum belligerare statuo. Vos autē, si nūc eum propulsetis, prudenter facturos dico, sin differetis: id neq; cum voletis, facere poteritis. Et vsque adeò ab aliorū cōsiliis mea discrepant, vt mihi videatur, nec de Chersoneso, nec de Byzantio esse nunc consultandū: sed tum his succurrendum, & prouidendum ne quid eis accidat: & ducibus, qui nunc sunt illic, omnia quib. indigent, mittenda: tum de omnibus Græcis deliberandum, vt in maximo periculo constitutis. Exponam autem vobis, qua de causa rebus ita metuā: vt, si rectè sentio, sententiæ meæ accedatis, & rationem aliquam vestrûm ipsorum saltem, si omnino alios negligitis, habeatis. Sin nugari & mentis affici errore videbor: neque nūc neque in posterum mihi vt sano auscultetis. Philippum igitur magnum è paruo & humili ab initio paulatim esse factum, & Græcos diffidere mutuò, & agitari seditionibus: & multò minus credibile fuisse, tantum eum è tantillo fore, quàm nunc, cum adeò multa intercepit, etiā cætera subacturum, & reliqua eius generis omnia, quæ commemorare possem, prætermittam: sed illud ei video concessisse mortales omnes, à vobis initio facto, de quo antea semper vniuersa Græcia bella gesserunt. Quid igitur illud est? Agere quicquid ei libet, & singulatim quosuis ita concidere, & spoliare Græcos, & inuadere atque opprimere vrbes seruitute. Atqui patroni vos tres & septuaginta annos Græcorum fuistis: patroni item vndetriginta Lacedæmonij. Fuerunt & Thebanorum extremis hisce temporibus aliquæ vires, post pugnam Leuctricam.

Magnitudo periculi, & certe [illegible]

A ὑγιαίνων ἐκ τῶν ὀνομάτων μᾶλλον ἢ τῶν πραγμάτων τὸν ἄγοντ' εἰρήνην ἢ πολεμοῦνθ' ἑαυτῷ σκέψαιτο; οὐδεὶς δήπου. ὁ τοίνυν Φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τῆς εἰρήνης γεγονυίας, οὔπω Διοπείθους στρατηγοῦντος οὐδὲ τῶν ὄντων ἐν Χερρονήσῳ νῦν ἀπεσταλμένων, Σέρριον καὶ Δορίσκον ἐλάμβανε, καὶ τοὺς ἐκ Σερρείου τείχους καὶ Ἱεροῦ ὄρους στρατιώτας ἐξέβαλλεν, οὓς ὁ ὑμέτερος στρατηγὸς κατέστησεν. καίτοι ταῦτα πράττων τί ἐποίει; εἰρήνην μὲν γὰρ ὠμωμόκει. καὶ μηδεὶς εἴπῃ, τί δὲ ταῦτ' ἐστίν, ἢ τί τούτων μέλει τῇ πόλει; εἰ μὲν γὰρ μικρὰ ταῦτα, ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἄλλος ἂν εἴη λόγος οὗτος· τὸ δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον, ἄν τ' ἐπὶ μικροῦ τις, ἄν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίνῃ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν. φέρε δὴ νῦν, ἡνίκ' εἰς Χερρόνησον, ἣν βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἐγνώκασιν εἶναι, ξένους εἰσπέμπει, καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ, καὶ ἐπιστέλλει ταῦτα, τί ποιεῖ; φησὶ μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω ταῦτα ποιοῦντα ἐκεῖνον ἄγειν ὁμολογεῖν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην, ὥστε καὶ Μεγάρων ἁπτόμενον, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα κατασκευάζοντα, καὶ νῦν ἐπὶ Θρᾴκην παριόντα, καὶ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ σκευωρούμενον, καὶ πάνθ' ὅσα πράττει μετὰ τῆς δυνάμεως B ποιοῦντα, λύειν φημὶ τὴν εἰρήνην καὶ πολεμεῖν ὑμῖν· εἰ μὴ καὶ τοὺς τὰ μηχανήματ' ἐφιστάντας εἰρήνην ἄγειν φήσετε, ἕως ἂν αὐτὰ τοῖς τείχεσιν ἤδη προσαγάγωσιν. ἀλλ' οὐ φήσετε· ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλλῃ μηδὲ τοξεύῃ. τίσιν οὖν ὑμεῖς κινδυνεύσαιτ' ἄν, εἴ τι γένοιτο; τῷ τὸν Ἑλλήσποντον ἀλλοτριωθῆναι, τῷ Μεγάρων καὶ τῆς Εὐβοίας τὸν πολεμοῦνθ' ὑμῖν γενέσθαι κύριον, τῷ Πελοποννησίους τἀκείνου φρονῆσαι. εἶτα τὸν τοῦτο τὸ μηχάνημ' ἐπὶ τὴν πόλιν ἱστάντα, τοῦτον εἰρήνην ἄγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑμᾶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνεῖλε Φωκέας, ἀπὸ ταύτης ἔγωγ' αὐτὸν πολεμεῖν ὁρίζομαι. ὑμᾶς δ', ἐὰν ἀμύνησθ' ἤδη, σωφρονήσειν φημί, ἐὰν δ' ἐάσητε, οὐδὲ τοῦθ' ὅταν βούλησθε δυνήσεσθε ποιῆσαι. καὶ τοσοῦτόν γ' ἀφέστηκα τῶν ἄλλων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν συμβουλευόντων, ὥστ' οὐδὲ δοκεῖ μοι περὶ Χερρονήσου νῦν σκοπεῖν οὐδὲ Βυζαντίου, C ἀλλ' ἐπαμῦναι μὲν τούτοις, καὶ διατηρῆσαι μή τι πάθωσι, καὶ τοῖς οὖσιν ἐκεῖ νῦν στρατιώταις πάνθ' ὅσων ἂν δέωνται ἀποστεῖλαι, βουλεύεσθαι μέντοι περὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐν κινδύνῳ μεγάλῳ καθεστώτων. βούλομαι δ' εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς ἐξ ὧν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων οὕτω φοβοῦμαι, ἵν' εἰ μὲν ὀρθῶς λογίζομαι, μετάσχητε τῶν λογισμῶν, καὶ πρόνοιάν τινα ὑμῶν γ' αὐτῶν, εἰ μὴ καὶ τῶν ἄλλων ἄρα βούλεσθε, ποιήσησθε· ἂν δὲ ληρεῖν καὶ τετυφῶσθαι δοκῶ, μήτε νῦν μήτ' αὖθις ὡς ὑγιαίνοντί μοι προσέχητε. ὅτι μὲν δὴ μέγας ἐκ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος ηὔξηται, καὶ ἀπίστως καὶ στασιαστικῶς ἔχουσι πρὸς αὑτοὺς οἱ Ἕλληνες, καὶ ὅτι πολλῷ παραδοξότερον ἦν τοσοῦτον αὐτὸν ἐξ ἐκείνου γενέσθαι ἢ νῦν, ὅθ' οὕτω πολλὰ προείληφε, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελθεῖν, παραλείψω. ἀλλ' ὁρῶ συγκεχωρηκότας ἅπαντας ἀνθρώπους, ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους, αὐτῷ, ὑπὲρ οὗ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον πάντες οἱ πόλεμοι γεγόνασιν οἱ Ἑλληνικοί. τί οὖν ἐστι τοῦτο; τὸ ποιεῖν ὅ τι βούλεται, καὶ καθ' ἕν' οὑτωσὶ περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν τῶν Ἑλλήνων, καὶ καταδουλοῦσθαι τὰς πόλεις ἐπιόντα. καίτοι προστάται μὲν ὑμεῖς ἑβδομήκοντ' ἔτη καὶ τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε, προστάται δὲ τριάκοντα ἑνὸς δέοντα Λακεδαιμόνιοι· ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι τουτουσὶ τοὺς τελευταίους χρόνους, μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην.

[illegible]

A Sed tamen neque vobis, neque Thebanis, neque Lacedaemoniis vllo vnquam tempore, Athenienses, concessum fuit hoc à Graecis, vt quod libitum esset, ageretis. Neque multa verum est opus. Sed & vobis, ac potius illius temporis Atheniensibus, cum quasdam non tractare moderate videremur, omnes patebant bellum esse inferendum: non modo qui affecti erant iniuria, sed ij etiam, qui nihil queri de eis poterant. At rursus, Lacedaemoniis imperantibus, & eidem quem vos tenueratis principatum adeptis, cum insolescere coepissent, & immoderatius instituta vetera convellerent, omnes bellum intulerunt, ij etiam, qui nihil de eis querebantur. Et quorsum attinet referre caeteros? Quin nos ipsi, & Lacedaemonij, cum ab initio nihil dicere possemus, quo alteri ab alteris violati essemus: tamen propter iniurias quibus alios affici videbamus, bellum esse gerendum putavimus. Verum omnia quae à Lacedaemoniis peccata sunt per triginta illos annos, & à maioribus nostris per septuaginta, minora sunt, Athenienses, iis quae Philippus tribus & decem non totis annis, quibus aliquid esse coepit, in Graecos admisit: immo nec minima pars illa sunt horum. Idque paucis ostendi

B verbis facile potest. Ac Olynthum quidem, & Methonam, & Apolloniam, & duas & triginta vrbes in Thracia omitto: quas omnes tam crudeliter evertit, vt si accesseris, nec an vnquam habitatae fuerint, facile dicas: & gentem tantam Phocensium deletam taceo. Sed Thessaliae qui status est? Nonne & vrbes & respublicas eis ademit? & Thessaliam in quatuor praefecturas divisit: vt non singula oppida duntaxat, sed gentes etiam serviant. Euboicae porro vrbes nonne iam tyrannis parent, eaque in insula vicina Thebis & Athenis? nonne aperte scribit in literis, Mihi vero pax est cum iis, qui mihi parere volunt? Neque vero haec scribit, re ipsa non exequitur: sed Hellespontum invasit, & prius Ambraciam aggressus fuit: Elidem habet tantam in Peloponneso vrbem: Megaris nuper insidiatus est: neque Graecia, neque Barbaria hominis avaritiam capit. Quae cum Graeci omnes, & audiamus, & videamus: non alij legatos mittimus ad alios, non indignamur: sed adeo sumus inertes, atque oppidatim, tanquam fossis interiectis & vallis separati, vt in hunc vsque diem neque communibus nostris consulere quicquam, neque efficere vlla ex parte iungi possimus, neque inire concordiam, neque societatem auxilij & amicitiae vllam facere: sed incrementa potentiae Philippi secure ne-

C gligimus: idque tempus dum alius perit, vnusquisque in lucro deputare decreverit, (vt mihi quidem videtur) nemo de procuranda Graecorum salute cogitationis aliquid laboris[illegible] suscipiat. Atqui eum, tanquam conversione atque accessione febris aut alterius mali, etiam in illum qui sibi procul à periculo nunc abesse videtur, invasurum: nemo est qui nesciat. Iam illud quoque nostis, quicquid à vobis & Lacedaemoniis Graeci perpessi fuerunt: ea saltem à germanis Graeciae civibus esse perpessos: idque perinde aestimari posse, ac si filius natus in ampla familia legitimus aliquid non bene neque recte administraret, is, ob aliquid dignum esset reprehensione & accusatione: sed eum vt alienum, aut non haeredem eorum, illa facere, non posset dici. Quid si servus aut subditius ea quae nihil ad ipsum attinerent, perderet, & vastaret, ô Iupiter, quanto id indignius & gravius ferendum esse omnes dicerent? Num vero erga Philippum & eius actiones ita nunc affecti sunt? qui tantum abest vt Graecus sit, Graecisve vllo modo coniunctus

Margin note: Exaggeratio iniuriarum Philippi & calamitatis Graeciae.

[illegible]

Vt nec inter Barbaros se honesto loco natum, sed perditum Macedo, vnde frugi mancipium olim nullum emi potuit. At quae extrema contumelia abest? Nonne praeterquam quod vrbes euertit, etiam Pythiis praeest, communibus Graecorum ludis? Quibus si ipse non fuerit, seruos suos mittit certamini praesidentes? Nonne Pylas, & Graeciae aditus tenet? nonne praesidiis & peregrino milite loca illa tuetur? Nonne etiam in accipiendis Apollinis oraculis praerogatiuam habet repulsis nobis & Thessalis & Doriensib. & aliis Amphictionibus, in cuius dignitatis societatem nec Graeci omnes veniunt? Nonne Thessalis praescribit rationem gerendae reipublicae? nonne peregrinos milites ad Porthmum mittit, populum Eretriensium eiecturos? nonne alios Oreum, Philistidem tyrannum imposituros ibi? Sed Graeci tamen haec tolerant: eodemque modo, quo qui grandinem (vt mihi quidem videtur) spectant: optat quisque ne in suos agros deferatur: prohibere conatur nemo. Tantum autem abest vt illatas ab eo Graeciae contumelias quisquam vindicaret neque suas quisque iniurias vlciscatur, hoc enim iam extremum est. Nonne Corinthiorum oppida, Ambraciam & Leucadem, inuasit? nonne Achaeis Naupactum ademptam, Aetolis traditurum iurauit? nonne Thebanis Echinum eripuit? An non contra Byzantios nunc ducit exercitum, socios quorum? nonne vestros? Omitto caetera, sed Chersonesi maximam habet vrbem Cardiam. Cum ad ad hunc modum tractemur omnes: cunctamur, & effoeminati sumus, & ad proximos respicimus, alius alii diffidentes, eo tam aperte nobis insultante. Quid vero facturum putatis eum: qui in vniuersos ita est petulans: vbi nos singulatim omnes subegerit? Quae igitur causa est harum rerum? Neque enim sine ratione & iusta causa, vel tum adeo alacres erant ad libertatem defendendam omnes Graeci, vel nunc, ad tolerandam seruitutem? Fuit tum aliquid, fuit Athenienses, in populi animis, quod nunc non est: quod Persarum opulentiam vicit: quod Graeciae libertatem asseruit: quod neque naualibus, neque terrestribus in praeliis succubuit: id postquam nunc perditum est, omnia corrupit, & totam Graeciam sursum deorsum permiscuit. Quid igitur fuit illud? Nihil multiplex, aut artificiosum: sed vniuersale & perpetuum odium eorum, qui a dominandi cupidis, ac etiam Graeciam corrumpere conantibus, pecuniam accipiebant. Grauissimum crimen erat, si quis acceptorum munerum conuinceretur: eumque maximis poenis afficiebant: neque deprecationi erat, aut veniae quicquam loci. Proinde occasionem singularum rerum, quam fortuna etiam negligentibus contra attentos & ignauissimis contra strenuissimos saepe suppeditat, a nemine vel oratore, vel imperatore nundinari licebat: neque etiam concordiam inter nos: neque diffidentiam aduersus Barbaros & tyrannos: neque denique tale quicquam. Nunc tanquam e foro & diuendita sunt haec omnia: & contra importata ea, per quae Graecia & periit, & laborauit. Ea quae sunt? Admiratio, si quis aliquid accepit: Risus, si confitetur: Venia, si conuincitur: Odium, si quis ista reprehendit: caetera omnia, quae pendent a corruptelis. Nam & triremes, & multitudo hominum, & pecuniarii reditus, & reliqui apparatus copia, caetera denique quibus vrbium vires aestimari solent, nunc omnia multo & plura & maiora adsunt, quam superiori aetate. Sed vniuersa haec inutilia, irrita, manca sunt: per eos qui cauponantur. Ac ea quidem esse nunc ita rerum, ipsi profecto videtis, nec meo testimonio indigetis.

Causa quare ... est, ... [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

τερον, τὰ δ' ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις, ὅτι τἀναντία τούτων εἶχε, νῦν δηλώσω, οὐ λόγους ἐμαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων δεικνύων, ἃ ἐκεῖνοι κατέθεντο, εἰς στήλην χαλκῆν γράψαντες, εἰς ἀκρόπολιν, οὐχ ἵνα αὐτοῖς ᾖ χρήσιμα (καὶ γὰρ ἄνευ τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντα ἐφρόνουν) ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς ἔχητε ὑπομνήματα καὶ παραδείγματα, ὡς ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδάζειν προσήκει. τί οὖν λέγει τὰ γράμματα; Ἄρθμιος, φησὶν, ὁ Πυθώνακτος ὁ Ζελείτης, ἄτιμος ἔστω καὶ πολέμιος τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸς καὶ γένος. εἶθ' ἡ αἰτία γέγραπται, δι' ἣν ταῦτ' ἐγένετο· ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ Μήδων εἰς Πελοπόννησον ἤγαγεν, οὐκ Ἀθήναζε. ταῦτ' ἐστὶ τὰ γράμματα. λογίζεσθε δὴ πρὸς θεῶν καὶ θεάσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἦν ποθ' ἡ διάνοια τῶν Ἀθηναίων τῶν τότε ταῦτα ποιούντων, ἢ τί τὸ ἀξίωμα; ἐκεῖνοι Ζελείτην τινὰ Ἄρθμιον, δοῦλον βασιλέως (ἡ γὰρ Ζέλειά ἐστι τῆς Ἀσίας) ὅτι τῷ δεσπότῃ διακονῶν χρυσίον ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ Ἀθήναζε, ἐχθρὸν αὐτῶν ἀνέγραψαν καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸν καὶ γένος, καὶ ἀτίμους. τοῦτο δ' ἐστὶν οὐχ ἣν οὑτωσί τις ἂν φήσειεν ἀτιμίαν (τί γὰρ τῷ Ζελείτῃ, τῶν Ἀθηναίων κοινῶν εἰ μὴ μεθέξειν ἔμελλεν;) ἀλλ' οὐ τοῦτο λέγει· ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς γέγραπται νόμοις, ὑπὲρ ὧν ἂν μὴ διδῷ δίκας φόνου δικάσασθαι, ἀλλ' εὐαγὲς ᾖ τὸ ἀποκτεῖναι. καὶ ἄτιμος, φησὶ, τεθνάτω. τοῦτο δὴ λέγει, καθαρὸν τὸν τούτων τινὰ ἀποκτείναντα εἶναι. οὐκοῦν ἐνόμιζον ἐκεῖνοι τῆς πάντων τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς ἐπιμελητέον εἶναι. οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς ἔμελεν, εἴ τις ἐν Πελοποννήσῳ τινὰς ὠνεῖται καὶ διαφθείρει, μὴ τοῦθ' ὑπολαμβάνουσιν. ἐκόλαζον δ' οὕτω καὶ ἐτιμωροῦντο οὓς αἴσθοιντο, ὥστε καὶ στηλίτας ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων, εἰκότως τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦν τῷ βαρβάρῳ φοβερὰ, οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς Ἕλλησι. ἀλλ' οὐ νῦν· οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ' ὑμεῖς, οὔτε πρὸς τὰ τοιαῦτα οὔτε πρὸς τἆλλα. ἀλλὰ πῶς; ἴστε αὐτοί. τί γὰρ δεῖ περὶ πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν; παραπλησίως δὲ καὶ οὐδὲν βέλτιον ὑμῶν ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες. διόπερ φημὶ ἔγωγε καὶ σπουδῆς πολλῆς καὶ βουλῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγματα προσδεῖσθαι. τίνος; εἴπω κελεύετε; καὶ οὐκ ὀργιεῖσθε; ἐκ τοῦ γραμματείου ἀναγινώσκει. ἔστι τοίνυν τις εὐήθης λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖσθαι βουλομένων τὴν πόλιν, ὡς ἄρα οὔπω Φίλιππός ἐστιν οἷοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἳ θαλάττης μὲν ἦρχον καὶ γῆς ἁπάσης, βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον, ὑφίστατο δ' οὐδὲν αὐτούς. ἀλλ' ὅμως ἠμύνατο κἀκείνους ἡ πόλις, καὶ οὐκ ἀνηρπάσθη. ἐγὼ δὲ ἁπάντων ὡς ἔπος εἰπεῖν πολλὴν εἰληφότων ἐπίδοσιν, καὶ οὐδὲν ὁμοίων ὄντων τῶν νῦν τοῖς πρότερον, οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον ἢ τὰ τοῦ πολέμου κεκινῆσθαι καὶ ἐπιδεδωκέναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω Λακεδαιμονίους τότε, καὶ πάντας τοὺς ἄλλους, τέτταρας μῆνας ἢ πέντε, τὴν ὡραίαν αὐτὴν, ἐμβαλόντας ἂν καὶ κακώσαντας τὴν χώραν ὁπλίταις καὶ πολιτικοῖς στρατεύμασιν, ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου πάλιν. οὕτω δ' ἀρχαίως εἶχον, μᾶλλον δὲ πολιτικῶς, ὥστε οὐδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι παρ' οὐδενὸς οὐδὲν, ἀλλ' εἶναι νόμιμόν τινα καὶ προφανῆ τὸν πόλεμον. νυνὶ δ' ὁρᾶτε μὲν δήπου τὰ πλεῖστα τοὺς προδότας ἀπολωλεκότας, οὐδὲν δ' ἐκ παρατάξεως οὐδὲ μάχης γιγνόμενον. ἀκούετε δὲ Φίλιππον, οὐχὶ τῷ φάλαγγα ὁπλιτῶν ἄγειν, βαδίζονθ' ὅποι βούλεται, ἀλλὰ τῷ ψιλοὺς, ἱππέας, τοξότας, ξένους, τοιοῦτον ἐξηρτῆσθαι στρατόπεδον. ἐπειδὰν δὲ πρὸς τούτοις πρὸς

Superioribus autem temporibus contrariam fuisse rationem: ego declarabo: non mea verba proferendo: sed scriptum maiorum nostrorum ostendendo: quod illi in aeream pilam incisum, in arce collocarunt: non vt quis vsui esset (nam vel sine illo scripto sapiebant prudentes) sed vt vos monimenta & exempla haberetis, quanta res tales solicitudine sint curandae. Quid igitur ait illud scriptum? Arthmius, inquit, Pythonactis F. Zelites, ignominiosus esto, & hostis populi Atheniensis & sociorum, ipse & genus eius. Deinde causa est adscripta, propter quam id factum est: quod aurum è Medis in Peloponnesum vexit, non Athenas. hoc scriptum illud est. Considerate igitur, per Deos, & cogitate vobiscum, quae mens fuerit Atheniensium illius temporis, qui talia facerent, quaeve dignitas. Illi Zelitam quendam Arthmium, seruum Regis (Zelea enim Asiae est oppidum) quòd de domini mandato aurum vexisset in Peloponnesum, non Athenas, hostem iudicarunt & suum & sociorum, ipsum & cognationem eius, & ignominia notarunt. Id verò non est vsitatum quoddam genus ignominiae. Quid enim Zelitae illius intererat, si republica Atheniensium non frueretur? Scriptum igitur hoc non vult, sed cum in legibus capitalibus continetur: Quorum rerum poenas non dederit: capitis inquirere: fas erat eum occidere. &, Ignominiosus, inquit lex, moriatur. Proinde crimine absoluit eum, qui horum aliquem occiderit. Itaque putabant illi, curam sibi salutis Graecorum omnium suscipiendam esse. Aliòqui non curassent, si quis in Peloponneso aliquos emeret, aut corrumperet, nisi ita sensissent: neque sic mulctassent, atque vlti essent, quos accipere munera animaduertissent, vt eos in pilis proscriberent. Quae cum fierent, meritò Graecia Barbaro erat formidabilis, non Barbarus Graecis. Nunc aliter. Vos enim non ita animati estis, neque his, neque caeteris in rebus. Sed quomodo? Nostis ipsi. Quorsum enim attinet accusare vos in omnibus? Eadem planè ratio est caeterorum Graecorum omnium, qui nihilo sunt meliores vobis. Quapropter ego assero, & magnum studium, & bonum consilium requirere haec negotia. Quod? dicam? vultis? & non irascemini? E tabula recita. Recitatio Tabulae. Obiicitur autem inepta quaedam ratio ab iis, qui consolari ciuitatem volunt: Philippum nondum esse talem, quales aliquando fuerint Lacedaemonij: qui & mari dominarentur, & terra vniuersa: qui Regem Persarum socium haberent: quibus nihil obsisteret: & tamen illos vitam esse nostram ciuitatem, & non abreptam è medio. Ego verò, cum omnia, vt in vniuersum dicam, magna incrementa ceperint, & haec veteribus nulla re similia sint, nihil esse magis arbitror, quàm res bellicas, mutatum & auctum. Primùm, audio Lacedaemonios tunc, & omnes caeteros Graecos, quatuor aut quinque menses opportuno belli tempore militasse ac tum impressione facta, & hostium agro infestato, legionibus & vrbanis copiis, domum rediisse. Adeo autem fuerunt simplices, vel potius ciuiles, vt ne pecunia quidem quicquam ab vllo redimerent; legitimum quoddam & apertum bellum gerebant. Nunc videtis vtique proditorum opera, plurima periisse: nihil instructa acie collatisque signis geri. Auditis Philippum, non quia legiones armatas ducit, ire quolibet: sed quòd scutariis, equitibus, sagittariis peregrinis, tali exercitu instructus est. Quibus dum pollet, cum in eos irruit

qui discordiis laborant, turbatique sunt: quorū in- tus pro agri defensione, propter dissidentiam proditi: adducti machinas illorum oppugnant. Ut interim taceam: nihil enim habere discriminis inter hyemem & aestatem: neque ullum illi esse tempus eximium, quod intermittat. Quae cum omnes sciatis providendum vobis, & non committendum est, ut bellū in nostrā ditionem ingruat, dum ad Laconici belli simplicitatē respicitis, colla securi ignavia: sed quām diutissime ante cavendum est, ac rebus gerendis & apparatibus, ne domo se moveat, efficiendum: non confertis manibus decertandum. Nam ad bellum, multa natura nobis sunt commoda, si modo ea facere velimus, quae debemus, Athenienses: natura regionis illius: cuius magnam partem hostiliter diripere & infestare poterimus, & alia sexcenta. Sed ad praelium melius ille, quam nos est exercitatus. Neque verò solum ita sentiendum est, aut ille belli operibus ulciscendus: sed & animo & cogitatione quique apud vos eius causam agunt, odio persequendi sunt. Neque enim hostes extra urbem superari possunt, priusquam eos qui intra urbem illi operam navant, punieritis. Quod, ita me amet Iupiter, aliique dii, neque potestis vos facere, neque vultis. Sed in eam stultitiam venistis, aut delirium, aut nescio quid dicam (saepe enim illud etiam vereri mihi subit, ne quod numen nos agitet) ut conviciorum, aut invidiae, aut dicteriorum gratia, aut quacumque vobis causa in mentem inciderit: homines mercenarios (quorum quidam haud negaturi sint se esse tales) dicere iubeatis & rideatis, si quibus convicia fecerint: neque dum hoc grave est, quanquam grave, sed & illud eis dedistis, ut minore cum periculo rēpubl. gerāt, quàm vestri defensores. Atqui spectate, quanta ex eo mala exstiterint: quòd eos qui tales sunt, audire vultis. Dicam autem ea quae omnes intelligetis. Erant Olynthi quidam in magistratu, Philippi studiosi, & in omnibus ei rebus obsequentes: quidam optimè sentiebant, & servitutē à civibus depellere nitebantur. Utri autem patriam perdiderunt? an utri equites prodiderunt, quibus proditis, Olynthus interiit? Philippi studiosi: atque iidem urbe incolumi, eos qui civibus suis optime consulebant, ita calumniabantur, ita criminabantur, ut etiam ad eiiciendum Apollonidē populum Olynthiorum impellerent. Neq. verò apud hos solos ista consuetudo malorū omniū causa fuit, alibi verò nusquam: sed Eretriae, postquā digresso Plutarcho, & peregrino milite, populus urbe tenebat, & Porthmum: alij summam rerū ad vos trāsferebāt, alij ad Philippum: his in plerisque, aut potius in omnibus auscultātes miseri & infelices Eretrienses, tandē adducti sunt, ut suos defensores eiicerēt. Proinde missis Hipponico, socius & amicus eorū Philippus, & peregrinis mille, muros Porthmi diruit, & tres imposuit tyrannos, Hipparchū, Automedontē, Clitarchū: & postea bis regione expulit, cū iam servari vellent: missis primùm illis cū Eurylocho militibus, deinde aliis cum Parmenione. Et quid iam attinet agere pluribus? Orei porrò Philippi negotiū agebant, Philistides & Menippus, & Socrates, & Thoas, & Agapaeus, qui nunc tenent urbē: & haec norant omnes. Homo autē quidā Euphraeus, qui aliquādo hic apud vos habitavit, hoc efficere conabatur, ut liberi essent, & servirent nemini. Quibus iniuriis & contumeliis ab Oritano populo fuerit affectus, multa dici possent. Anno autem ante excidiū, proditionis reum fecit Philisti-

Reipublicae [illegible] proditores & odio prosequendi.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

Φιλι-

[illegible]

A dem, & gregales eius animaduersis eorum conatibus. Concitati autem homines multi, & præbitorem habentes Philippum, & consiliis eius instructi, abducunt Euphræum in carcerem, vt reipubl. perturbatorem. Ea videns populus Oritanus, hunc adeò non adiuuit, illudere in cruciatum egit: vt nec his irasceretur, & illum meritò illa ferre diceret, eique insultaret. Deinde illi tantam nacti potestatem, quantam volebant: id agebant, vt oppidum caperetur: & rem confecerunt. Quod si quis è populo sensisset, tacebat, & erat attonitus, memor quid Euphræo accidisset, adeòque miserè cum eis agebatur, vt non prius auderet quisquam, tali imminente malo vocem rumpere, quàm instructa acie ad muros accederent hostes. Tum demum hi oppidum defendebant: illi prodebant. Oppido ita capto, flagitiosè & maleficè imperant, & tyrannide potiuntur: iis qui tum & semetipsos & Euphræum defendebant, omnibus que fungi officio cupiebant, partim eiectis, partim occisis. Euphræus autem ille semetipsum iugulauit: re ipsa testatum, se iuste & integrè pro ciuibus restitisse Philippo. Quidnam igitur causæ sit,

B miramini fortassis, cur & Olynthij, & Eretrienses, & Oritæ magis Philippi defensoribus fauerint, quàm suis? Eadem causa, quæ & apud vos. Quòd ij qui reipubl. consultum volunt, ne quidem si cupiant, quicquam ad gratiam dicere aliquando possent. Nam res ipsæ vt incolumes sint, prouidendum est: illi, his ipsis quæ in Philippi commodum agunt, gratiam ineunt. Tributum conferre iubebant: illi nihil. bellum gerendum esse dicebant, & diffidendum: illi pacem agendam, donec circumuenti sunt. Cætera eodem hoc modo omnia, ne singula referam. Alteri igitur ea dicebant, quæ in præsentia delectarent: alteri, quæ rei incolumitatem in posterum retinendã pertinerent: atque cum offensione coniuncta. Multa autem vulgus etiam postremò, non tam vel gratiæ causa, vel per ignorantiam ferebat: quàm quod cedendum esse temporibus videbatur: postquam se omnino esse impares putabant. Quod idem, ita me amet Iupiter & Apollo, vereor, ne vobis etiam accidat, postquam videritis vos consilio nihil proficere. Atque eos qui vos eò redigunt, nõ horreo, sed detestor. Aut enim de industria, aut per ignorantiã, in difficultatem adducũt rempublicam. Verùm absit,

C Athenienses, vt res eò redeant. Mori enim millies præstat, quàm per assentationem Philippo quicquam conficere, & aliquos vestri defensores abijcere. Præclara nunc Oritano populo relata est gratia, quòd Philippi amicis se commiserant, Euphræũ autem impulerant. Præclara populo Eretriensium, quòd vestros legatos repulerunt, Clitarcho se dediderunt. Seruiunt illi sanè, flagris afficiuntur, & trucidantur. Præclarè Olynthiis pepercit, qui vt Lasthenem magistrum equitum creauerunt, sic Apollonidem eiecerunt. Stultitiæ & ignauiæ est talia sperare, atque interim malè consulere, & nequaquam officio fungi velle: & autem qui hostiũ causa agunt, audiendis, vrbem tanta magnitudine se incolere existimare, vt extra omne periculum posita sit. Atqui turpe illud est, si quid post acciderit, dicere: Quis verò putasset hæc futura? Hercule verò: illud enim atque illud faciendum fuerat: & hoc & hoc non faciendum. Multa nunc dicere possint Olynthij, quæ tum si præuidissent, non periissent: multa Oritæ, multa Phocenses, multa quicunque perierunt. Sed quidnam hæc eis prosunt? Dum nauis est incolumis, siue ea maior siue minor sit

A desperatione errare Athenienses ad vigilantiam & prouidentiam.

[illegible]

A tam docet & nautam, & gubernatorem, & omnem vectorem esse suo munere [illegible], nec de industria, nec imprudens, quisquam eam evertat, providere. Nam ubi mare superat, irritum est studium. Quare vos quoque Athenienses, dum sumus incolumes: dum urbem maximam habemus: dum opportunitates plurimas, dum existimationem honestissimam: quid agamus, iamdudum aliquis in hoc consessu libenter fortassis rogaret? Ego profecto dicam, atque etiam decernam, si voletis, [illegible]. Vos ipsi in primis vim propulsemus, & instruamur, triremibus, pecuniis, & militibus dico (etenim si alii universi in servitutem concesserint, vobis certe pro libertate certandum est) Hæc igitur omnia vos instruentes, & Græcis declarantes [illegible] cæteros iam convocemus, & qui hæc edocturi sint, legatos passim dimittamus, in Peloponnesum, Rhodum, Chium, ad Regem Persarum inquam. Neque enim ab illius rationibus abhorret, ne ille omnia [illegible] sinamus omnia. ut, si persuaseritis, socios habeatis & periculorum & sumptuum, sin minus, tempus saltem differatis. Quia enim cum viro, non cum coniunctæ civitatis viribus bellum est, ne hoc quidem nullam habet vim, atque superioris anni legationes in Peloponnesum illæ, [illegible], quas ego & Polyeuctus optimus ille vir, & Hegesippus,

Pyrothea pro tranquillitate, & [illegible] [illegible].

B & Clitomachus, & Lycurgus, & alii legati passim obivimus, neque accusationes, ipsius tantus effecimus, ut ille represso impetu nec Ambraciam invaderet, nec in Peloponnesum irrueret. Illud autem non dico, si ipsi nihil quod necesse est, pro nobismet ipsis agere velimus, alios esse cohortandos. Etenim absurdum fuerit, ut qui ipsi sua deserunt, aliena se curare profiteantur, & dum præsentia negligunt, terrorem futurorum metumque aliis proponant. Non dico hoc, sed Chersonesitanis militibus pecuniam dico esse mittendam, & alia quæcumque postulant, facienda: ipsi autem nos instruamus, & tanquam officium primum [illegible] cæteros Græcos convocemus, congregemus, doceamus, admoneamus. Hæc sunt civitatis tanta præditæ auctoritate, quantam vos obtinetis. Sin putatis Chalcidenses Græciam servaturos, aut Megarenses, vos molestias adituri, [illegible] recte putatis. Bene enim cum illis agitur, si eorum quisque manserit incolumis. Vobis, vobis id est agendum: Vobis maiores vestri munus & decus id per multa & periculosa & magna discrimina partum reliquerunt. Sed si unusquisque, quod cupit, [illegible] sedebit, & hoc spectabit, ne quid sibi laboris capiendum sit: primum

C numquam eos inveniet qui rem gerant. Deinde metuo, ne omnia quæ nolumus, facere sit necesse. Nam si qui essent, iam olim inventi essent, cum quidem vos ipsi nihil agere velitis. Sed non sunt. Ego igitur hæc dico, hæc decerno & puto nunc etiam res posse emendari, si hæc fiant. Si quis autem his melius aliquid habet, dicat & suadeat. Quod autem vobis probatum fuerit, id [illegible] deos precor ut sit ex usu reipublicæ.

[illegible]

LIBANII ARGVMENTVM quartæ in Philippum orationis.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ κατὰ Φιλίππου τετάρτου λόγου.

IDem & huius orationis argumentum est, quod præcedentis [illegible] quicquam [illegible] amplius [illegible] præter illam de concordia [illegible]. Quam [illegible] a pauperibus dissidebant: Demosthenes [illegible] [illegible] ne [illegible] publicarum [illegible] [illegible] Suadet etiam Atheniensibus, ut regi Persarum per legatos societatem exponant.

[illegible]

ΔΗΜΟ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

[illegible]

A

DEMOSTHENIS QVARTA IN PHILIPPVM oratio, X. Hieronymo Vuolfio Interprete.

Qvum & grauibus vos, Athenienses, & reipublicæ necessariis de rebus deliberare putem: operam dabo vt ea dicam, quæ è republica esse arbitror. Quanquam autem peccata non pauca sunt, neque paruo tempore cumulata, per quæ in hæc mala incidimus: nihil tamen omnium est, Athenienses, in præsentia difficilius, quàm quòd vos animis à rebus gerendis abhorretis: & tantisper nauatis operam, dum sedetis, & auditis, vbi quid noui nunciatum fuerit: deinde vestrûm quisque digressus, non modò non curat ea, sed nec meminit. Ac petulantiæ quidem & auaritiæ, qua erga vniuersos mortales Philippus vtitur, tanta magnitudo est, quantam auditis. Eum autem non posse coherceri verbis & concionibus, nemo certè ignorat. Etenim si è nulla re alia id cognosci B posset, ex considerandum esset: Nos nullo vnquam loco, cum de iure disputandum fuit, victi, nec iniuriam fecisse visi sumus: sed omnes vbique superamus, & vincimus oratione. Nunquid igitur propter ea illi res aduersæ sunt, aut reipublicæ prosperæ? Multum certè abest. Cum enim ille sumptis post armis progreditur, omnes fortunas alacriter in discrimen adducens: nos verò sedemus, postquam alij æqua diximus, alij audiuimus: fit, vt facta orationibus antecellant, & omnes curent non æquitates quascunque nos dicimus aut nunc dicemus, sed ea quæ facimus. Atqui eiusmodi ea sunt, vt neminem oppressum tueri, seruare possint, neque enim plura de iis dici opus est. Proinde cum oppidorum in duas hasce sint diuisi partes, alij, vt neque vi imperare velint, neque seruire cuiquam, sed in libertate & legibus ex æquo viuere: alij, vt ciuibus imperare cupiant, & alteri parere, per quemcunque id se consecuturos putarint: ij qui illius sectam sequuntur, quique tyrannides & principatus conceperunt, vbique dominantur: & vrbs in qua constanter colatur libertas populi, haud scio an vlla sit reli- C qua ex omnibus, vestra excepta: & sunt, qui illius arbitratu præsunt oppidis, omnibus iis rebus quibus negotia conficiuntur, superiores, quorum illud primum omnium & maximum est, quòd præbitorem habent, ad eos corrumpendos, qui pecuniam accipere volunt: alterum, & nihilo minus hoc, quòd illis copiæ, quibus eorum aduersarij euertantur, quocunque tempore postularint, præsto sunt. Nos verò non his modò rebus sumus inferiores, Athenienses, sed nec expergefieri possumus, hominibus qui mandragoram, aut simile aliquod venenum biberunt, similes. Deinde (vera enim, vt ego iudico, dicenda sunt) eo vsque pacto in eam calumniam & contemptum venimus, vt qui in ipsis periculis versantur, partim de principatu vobis contradicant, partim de concilij loco: quidam etiam soli potius, quàm vobis adiutoribus, se defendere decreuerint. Qua tandem gratia hæc dico, & recenseo? (Neque enim ita me amet Iupiter, omnésque dij, odium quæro.) ob, vt vnusquisque vestrûm, Athenienses, hanc cognoscat, & videat, quotidianam segnitiem & socordiam, vt in priuata vita, sic e-

Animi, & contentionis ignauia Atheniensium, cum sedulitate Philippi comparatio.

Consilij ratio.

tiam in vrbibus, cum istis singulis quæ negliguntur, statim animaduerti, sed in summa rerum occurrere. Videtis Serrium & Doriscum: hæc enim primùm neglecta sunt post pacem factam, quæ multis vestrûm nec nota sunt fortassis: ea tamen tum neglecta & despecta, perdidere Thraciam & Cersobleptem socium vestrum. Rursus ea neglecta cum videret, & nullis defendi vestris auxilijs, subuertit Porthmum, & tyrannidem è regione Atticæ, tanquam vallum, vobis obiecit in Euboea. Hæc neglecta, Megara propemodum capta sunt. nihil curastis, neque omnino vos estis harum rerum vllo negotio sensibilis hoc, vos si hæc non permisissetis. Antronas, Ingimonibus cum emisset, non multo post Oreus positus est. multa prætereo, Pheras, viam ad Ambraciam, factas Elide cædes, alia infinita. Non enim vt enumerarem vi subactos & iniurijs affectos à Philippo, hæc recensui: sed vt hoc vobis ostenderem, non desiturum omnes mortales vexare, omnia suæ ditionis facere Philippum, nisi quis eum prohibuerit. Sunt autem quidam, qui, priusquam rē perfectè audierint, statim interrogare solent: Quid igitur est agendum? non vt eo audito, faciant (omnium enim vtilissimi essent) sed vt audiendi molestia liberentur. Dicendum tamen est, quid sit agendum. Primùm, Athenienses hoc certò apud vos statuetis Philippum bellum gerere cum nostra republ. & soluisse pacem, & malevolum atque hostem esse toti vrbi, & vrbis solo: addam etiam dijs vrbanis, qui eum eradicent: cum nulla re tamen æque bellum gerere, vt cum forma reipublicæ: neque per insidias quicquam aliud omnium moliri ac meditari magis, quàm vt eam destruat. idque necessariò quodammodo, nunc quidem egit. Quod sic intelligetis. Imperare vult: eius rei æmulos & aduersarios solos esse vos existimat. Iniurius est longo iam tempore: idque ipse sibi est optimè cōscius. Quæ enim vestra sunt, ea omnia ad omnia cætera defendēda, & tutò tenenda. Si enim Amphipolim & Potidæam amitteremus in Macedonia quidem tutò se manere posse existimaret. Vtrunque igitur scit, & se vobis insidiari, & vos id animaduertere. Quia verò vos cordatos esse viros putat, iure se vobis inuisum esse cēset. Præter hæc tam multa, si imperiū habet, etsi cæterorū omniū potitur, tamen, dum popularis status apud vos fuerit, nihil firmi habiturum: sed, si quam cladem aliquando acceperit (multæ autem homini accidere possunt) fore, vt qui nunc vi tenentur, veniāt, & ad vos cōfugiant. Non enim vos estis ipsi ad auaritiā & dominatū vi obtinendū à natura bene parati: sed ad impediendum ne quis quid minus & potiatur, & si teneat, vt eripiatis: denique ad vexandos imperij cupidos, & omnes homines in libertatē asserendos promptissimi. Nō igitur vult vestrā libertatē sibi in rebus aduersis esse formidolosam. In quo non malè, nec ignauè sane ratiocinatur. Primùm igitur hac de causa hostis reip. est existimādus, & popularis status, irreconciliabilis. Secūdo loco certò tenendū, eum omnia quæ molitur atque apparat esse, contra nostram vrbem apparare. Neque enim quisquā vestrûm ita socors est, vt Philippū existimet, mala in Thracia (quo enim alio nomine appellet Drongilum, & Cabylen, & Mastiram, & ea quæ nūc teneri dicuntur) hæc inquā eum appetere, & vt ea obtineat, & labores & hyemes & extrema pericula tolerare: Athenienses aūt portus & naualia & triremes, & argenti fodinas, & tantos reditus, & locum

[illegible]

A & gloriam (quibus absit ut vel ille, vel quisquam alius, urbe nostra subacta, potiatur) non desiderare: sed futurum esse, ut haec vos habere sinat propter paucitatem [illegible] & [illegible] in Thraciis speluncis [illegible], in Barathro [illegible]? Non haec ita sunt. Sed & illa, quo [illegible] & reliqua [illegible] omnia. Haec igitur unusquisque scire & tenere debet: neque lubere [illegible], ut bellum decernatis, qui optimo animo [illegible] suadet. Id enim [illegible] est, qui detrectandi belli causam quaerunt, non quae ex quae sint ex usu reipublicae, agere decreverunt. Videtis enim, si quis propter ea, in quibus Philippus primum, secundum, aut tertium, foedus violarat (multa enim ordine sunt) decrevisset, ei bellum esse inferendum: is vero aeque ut nunc, nemine Atheniensium bellum decernente, Cardianis opem tulisset: an non abreptus esset e medio decreti auctor, & omnes quaesiti essent, Philippum propter hoc decretum Cardianis opem tulisse? Ne igitur quaesitore, quem pro Philippi delictis oderitis, & illum mercenariis [illegible] obiiciatis: neque, si bellum [illegible] decreverits, velitis inter vos [illegible], [illegible] id vos fecisse decreverit, vel non [illegible] quemadmodum ille bellum infert, ita

B [illegible] propulsate: ita qui nunc propulsant, pecuniam date, & cetera quibus egent: ipsi autem tributum conferte, Athenienses, & comparate exercitum, triremes celeres, equos, hippagines, & cetera quae ad bellum requiruntur. Verum nunc res administramus, ridiculum est. [illegible] etiam Philippum, ita me dii [illegible] puto, ut non aliud [illegible] respublica [illegible] quae nunc agimus [illegible], [illegible] vos [illegible] quaeritis, succensetis, [illegible] accusatis. Unde autem ista sunt, ego docere [illegible] compescenda sint, dicam. Nihil unquam, Athenienses, ab initio recte instituistis, aut instituistis: sed eventum semper affectamini, deinde, si serius ventum sit, cessatis. Rursus, si quid aliud evenerit, instruitis vos, & tumultuamini: quum non ita sit agendum. Neque enim fieri potest, ut mittendis auxiliis quicquam recte unquam conficiatur: sed comparandus exercitus est, & huic de commeatu prospiciendum, & publici quaestores constituendi, & ea ratio ineunda, qua quam accuratissime potest, pecunia custodiatur. Sic agendum est, & expensi rationes a quaestoribus reposcendae: rerum gestarum a duce: neque navigandi alio, aut aliquid aliud agendi causa ulla duci relinquenda. Quod si sic fe-

C ceritis, & sic volueritis: revera illum servare pacem, & manere domi, [illegible] contentum vivere Philippum cogetis: aut bellum ex aequo geretis. Et fortassis, Athenienses, fortassis ut vos nunc sciscitamini, Quid agit Philippus? quo proficiscitur? sic & ille solicitus erit, quo vestrae urbis copiae se conferant, quo erupturae sint? Quod si cui videntur haec & magni sumptus, & laboris ingentis atque occupationis esse, omnino recte videntur. Sed si reputet, quae reipub. post eventura sint, nisi haec facere voluerimus, inveniet expedire, ut officio vestro faciatis. Nam si quis deorum sponsor nobis sit (neque enim mortalium ulli tanta de re fides haberi potest) eum, si vos ocium agatis, & negligatis omnia, non tamen vos ipsos invasurum: turpe tamen fuerit (ita me amet Iupiter, omnesque dii) & indignum vobis & amore vestro civitatis, & rerum a maioribus gestarum gloria, propter vestrum ocium alios Graecos universos obiicere servituti. Atque egomet emori me malim, quam

[illegible]

Margin notes: II. Bellum ab ipsis Atheniensibus & decernendum & gerendum. — III. Legitimas [illegible]

hunc consilij esse autorem. Verum si quis alius id dicit, vobisque persuadet, cito ne defendite vos, amittite omnia. Sin hoc nemini consultum videtur, sed contrarium potius omnes, quò plus eum potius sinamus, eò nos acriorem illum & potentiorem hostē habituros: quid tergiuersamur? quid cessamus? quando, Athenienses, officio fungi volemus? quando nunc hercule, necessitas aliqua fuerit? Sed quæ liberorum hominum necessitas dici queat, ea non modò iam adest, sed olim etiam præteriit: at seruilis illa, ne quando ingruat, optādum est. Quid verò interest? Quod ingenuo homini maxima est necessitas rerum gestarum dedecus, eâq; maior haud scio an vlla sit: seruo autē, plagæ, & corporis cruciatus, quod absit vt fiat & dictu indignū est. Ac illud quidem, Athenienses, ad ea esse segnes & tardos, quæ corporibus & facultatibus præstanda reipubl. sunt ab omnibus: non probandum est vllo modo. (Neque verbis est opus) verumtamen excusationis aliquid habet. Sed nec ea quæ audienda sunt, quæq; in deliberationem cadunt, audire velle: id verò meretur omnem reprehensionem. Vos autem nec audire, priusquam res ipsæ adsint, vt nunc: nec vlla de re deliberare soletis per ocium. sed dum ille se contra vos instruit, idem agere, & vicissim instruere cessatis: & si quis aliquid tale dixerit, eiicitis. Postquam autem perisse, aut obsideri aliquid intellexistis: tum demum auditis, & instruimini. Fuisset autē audiendi tempus, & comparandi sese, tum, cum vos noluistis: rem autem gerendi, & vtendi apparatu, nunc cū auditis. Itaque his moribus soli mortaliū omnium, contrà quàm alij solent, factitatis. Nam omnes alij homines ante negotia deliberare solent: vos, post negotia. Quod igitur est reliquum, & olim factum oportuit, sed neque nunc serum est, id dicam. Nihil omnium rerum, ad ea negotia quę instant reipublicæ, perinde est opus vt pecunia. Vbi autem felicitas quędam nobis offertur, qua si rectè vtamur, fortassis etiam nunc aliquid vtile confici poterit. Primùm enim, quib. Rex Persarum fidem habet, quosque de se bene esse meritos putat, hi oderūt, & bello infestant Philippum. Deinde qui adiutor & conscius fuit omnium Philippi contra Persarum regem instructionum, is abreptus est, & omnem rem non nobis accusantibus Rex audiet, quos propter priuatam vtilitatem verba facere putaret: sed ex eo qui gessit, & administrauit. Quare fides habebitur accusationibus, & ea vestris legatis reliqua erit oratio, quæ Rex maximè delectabitur: eum qui vtrosque lædit, communiter esse vlciscendum: dicent, Regi multo fore formidabiliorem Philippū, si nos priores inuaserit. Si quid enim nobis derelictis acciderit: securè in illum esse impetum facturum. Propter hæc igitur omnia, censeo legatos esse mittendos, qui cum Rege colloquantur: & simplicitatem istam deponendam, quæ vobis sæpe detrimento fuit: enimuerò barbarus est, & communis omnium hostis, & reliqua eius generis omnia. Ego enim, cum video esse quosdam, qui illum qui Susis & Ecbatanis degit metuant, & reipubl. malè velle dicant: qui prius etiam ad rempub. nostram erigendam adiutor fuit, & nuper pollicebatur (quod si vos non accepistis, sed senatusconsulto repudiastis, per illum quidem non stetit:) de eo autem, qui in forib. adeò, propè in media Græcia crescit, prædone Græcorū, aliud aliquid dicant: demiror, eumque metuo, quisquis ille sit, cū ipse Philippum non metuat. Est

Esse societas Regis Persarum expetenda propter pecuniam.

A τοῦτ' εἰρηκέναι βουλόμενος οὐ μᾶλλον. ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει, καὶ ὑμᾶς πείθει ἔστιν μὴ ἀμύνεσθαι, ἅπαντα ἀφεῖσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τοὐναντίον δὲ πάντες μὲν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλείονα ἐάσωμεν ἐκεῖνον προλαβεῖν, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ, τί ἀναδυόμεθα; τί μέλλομεν; ἢ πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ. ἀλλ' ἣν μὲν ἄν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι, οὐ μόνον ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε. τὴν δὲ τῶν δούλων, ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τί; ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη, ἡ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη, καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδ' ἥντινα ἂν εἴποι τις. δούλῳ δὲ, πληγαὶ καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμὸς, ἃ μήτε γένοιτο οὔτε λέγειν ἄξιον. τὸ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ἃ τοῖς σώμασι δεῖ καὶ ταῖς οὐσίαις λειτουργεῖν, ὀκνηρῶς ἔχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔχει μὲν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλ' ἔχει γέ τινα πρόφασιν ὅμως. τὸ δὲ μηδ' ὅσα ἀκοῦσαι δεῖ, μηδ' ὅσα βουλεύσασθαι προσήκει, μηδὲ ταῦτ' ἐθέλειν ἀκούειν, τοῦτ' ἤδη

B πάσης ἐστὶ κατηγορίας. ὑμεῖς δ' οὐδ' ἀκούειν, πρὶν ἂν ὡς νῦν αὐτὰ παρῇ τὰ πράγματ', εἰώθατε, οὐδὲ βουλεύεσθαι περὶ οὐδενὸς ἐφ' ἡσυχίας. ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρασκευάζηται, ἀμελήσαντες τοῦ ταὐτὰ ποιεῖν καὶ ἀντιπαρασκευάζεσθαι, ῥᾳθυμεῖτε, κἂν τις εἴπῃ τι, ἐκβάλλετε. ἐπειδὰν δ' ἀπολωλὸς ἢ πολιορκούμενόν τι πύθησθε, ἀκροᾶσθε καὶ παρασκευάζεσθε. ἦν δ' ἀκηκοέναι μὲν καὶ βεβουλεῦσθαι τότε καιρὸς, ἡνίκ' οὐκ ἠθέλετε· πράττειν δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παρεσκευασμένοις, νῦν ἡνίκ' ἀκούετε. τοιγαροῦν ἐκ τῶν τοιούτων ἐθῶν, μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων ὑμεῖς τοὐναντίον τοῖς ἄλλοις ποιεῖτε. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα. ὃ δὲ λοιπόν ἐστι, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νῦν ἔτ' ἐγχωρεῖ, τοῦτο βούλομαι λέγειν. οὐδενὸς τῶν πάντων οὕτω τὴν πόλιν ὁρῶ δεομένην, ὡς χρημάτων εἰς τὰ νῦν ἐπιόντα πράγματα. αἱ δὲ συμβεβηκυῖαι τινες εὐτυχίαι, αἷς ἂν χρησώμεθ' ὀρθῶς, ἴσως τὰ δέοντα γένοιτ' ἄν. πρῶτον μὲν γὰρ οἷς βασιλεὺς πιστεύει καὶ εὐεργέτας ὑπείληφεν αὑτοῦ, οὗτοι μισοῦσι καὶ πολεμοῦσι Φιλίππῳ. ἔπειθ' ὁ πράττων καὶ συνειδὼς ἅπανθ' ἃ Φίλιππος κατὰ βασιλέως παρεσκευάζετο, οὗτος ἀνάσπαστος γέγονε, καὶ πάσας τὰς πράξεις βασιλεὺς οὐχ ἡμῶν κατηγορούντων ἀκούσεται, οὓς ἂν νομίσειεν ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τοῦ ἰδίου λέγειν, ἀλλὰ τοῦ πράξαντος αὐτοῦ καὶ

C διοικοῦντος, ὥστ' εἶναι πιστοὺς τοὺς λόγους, καὶ λοιπὸν εἶναι λόγον τοῖς παρ' ὑμῶν πρέσβεσιν, ὃν βασιλεὺς ἥδιστ' ἂν ἀκούσαι, ὡς τὸν ἀμφοτέρους ἀδικοῦντα κοινῇ τιμωρήσασθαι δεῖ, καὶ ὅτι πολὺ τῷ βασιλεῖ φοβερώτερός ἐσθ' ὁ Φίλιππος, ἂν προτέροις ἡμῖν ἐπιθῆται. εἰ γὰρ ἐγκαταλειφθέντες ἡμεῖς τι πεισόμεθα, ἀδεῶς ἐπ' ἐκεῖνον ἤδη πορεύσεται. ὑπὲρ δὴ τούτων ἁπάντων, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς πρεσβείαν ἐκπέμπειν, ἥτις τῷ βασιλεῖ διαλέξεται, καὶ τὴν εὐήθειαν ἀποθέσθαι, δι' ἣν πολλάκις ἠλαττώθητε. ὁ γὰρ βάρβαρος καὶ κοινὸς ἅπασιν ἐχθρὸς, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ γὰρ, ὅταν ἴδω τινὰ τὸν μὲν ἐν Σούσοις καὶ ἐν Ἐκβατάνοις δεδοικότα, καὶ κακόνουν εἶναι τῇ πόλει φάσκοντα, ὃς καὶ πρότερον συνεπηνώρθωσε τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ νῦν ἐπηγγέλλετο (εἰ δὲ μὴ ἐδέχεσθ' ὑμεῖς, ἀλλ' ἀπεψηφίζεσθε, οὐ τἀκείνου αἴτια), ὑπὲρ δὲ τοῦ ἐπὶ ταῖς θύραις ἐγγὺς οὑτωσὶ, ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι αὐξανομένου λῃστοῦ τῶν Ἑλλήνων, ἄλλο τι λέγοντα. θαυμάζω καὶ δέδοικα τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ ποτ' ἔγωγ', ἐπειδὴ οὐχὶ Φίλιππον φοβεῖται. Ἔστι

τοίνυν

[illegible]

A & alia res, quæ reipublicæ nocet, iniusta maledicentia, verbisque non conuenientibus adducta in insidiam: quæ iis occasionem, qui nihil æqui agere volunt in republica suppeditat. Denique omnium quæ desunt, cum id ab aliquo fieri oporteat, in eam rē transferri culpam inuenietis. De qua omnino dicere vereor, sed dicam tamen. Puto enim me habiturum, quod ad reipublicæ vtilitatem, & pro pauperibus contra diuites dicam, & pro locupletibus contra egenos: si sublatis è medio conuiciis, quæ propter theatralem pecuniam quidam iniqui dicunt: & timore illo, non sine magno malo posse hoc consistere, omisso, audieritis: quo nihil malis ad res gerendas conferre, nihil quod totam vrbem magis corroboret, præstare possimus. Sic autem considerate, verùm priore loco de iis dicam, quos pīorū apparet inopia. Non ita olim vectigalia nostræ ciuitatis centum & triginta talenta num superabant: & nemo ex iis erat qui triremi præesse, aut conferre tributum poterat, qui non sua sponte sibi faciendum officium putaret, quòd pecuniæ copia non erat. Nam & triremes instructæ ibant, & pecunia in promptu erat, & omni officio fungebamur. Post hæc Fortunæ benig-

B tas auxit rempublicam, vt talenta pro centum illis quadringenta redeant, sine vllo diuitum detrimento, sed cum eorū emolumento potius. Diuites enim omnes veniunt in partem eorum, & rectè faciunt. Quid sit igitur, vt id alii aliis exprobremus, & per eam speciem facere quæ decent, recusemus? nisi fortè auxilium pauperibus à Fortuna oblatum inuidemus: quos nec ipse reprehendo, nec censeo reprehendendos. Neque enim in priuatis familiis adolescentem erga seniores ita affectū esse video, neque adeo vecordem aut ineptum quenquam omninò, vt, nisi omnes ea agant quæ ipse agit, se quoque neget acturum esse quicquam. Is enim tam legibus malæ tractationis teneretur. Decere enim censeo, constitutam ab vtraq; stirpem, & à natura & à lege, iustè reddi, & vltrò pendi. Sicut igitur vniuscuiusque nostrûm parens est aliquis, sic vniuersæ ciuitatis communes parentes, ciues vniuersi sūt existimandi: atque, adeò non eripiendum eis quicquam est, quod respublica largiatur, vt, si horum nihil fieret, eis aliunde prospiciendum esset, ne qua re egerent. Quòd si locupletes in hac sententia sint, eos non modò æqua facturos puto, sed vtilia quoque.

C Nam rebus necessariis publicè fraudare aliquos, id efficere est, vt reipubl. multi malè velint. Inopibus autem suaserim, vt quæ res locupletibus oneri est, & de qua haud iniuria queruntur, eam remouerēt. Progrediar autem eodem modo quo dudum, & pro diuitum defensione vera dicere non dubitabo. Mihi enim nemo ita inhumanus, aut crudeli animo esse videtur, neq; Atheniensiū, sed nec cæterorum, vt pauperes & rerum necessariarum egenos, capere ista cū videat, ægrè ferat. Sed vbi colliditur res? in quo est difficultas? cum institutū illud à publico ad priuatum transferre vident quosdam, & magnū esse statim apud vos eius sententiæ autorem, & (quod ad securitatem quidem attinet) immortalem: atq; aliud esse occultum suffragium à manifesto plausu: hæc diffidentiam, hæc iracundiam mouent. Est enim, Athenienses, ex æquo & bono colenda reipub. societas, vt ita vt diuites vitam fortunasq; suas in tuto collocatas esse putent, deq; iis nō solicitentur in periculis autem, et pro patriæ salute opes suas in commune cōferāt. Reliqui, vt cō-

[illegible] τὸν βίον τὸν ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας, καὶ περὶ τού-
[illegible] τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας. τοὺς δὲ λοι-

V. Dissidia pauperum & locupletum tollenda à medio.

Reprehenditur corruptio Atheniensium, per quam Philippus crescit. Athenienses [illegible]

... maxima pro communibus habeant, eisque pro portione insaniant: priuata vero, pro propriis possessionis. Sic & parua urbs magna fit, & magna conseruatur. Quae igitur ab utrisque praestanda esse videantur, haec ferè sunt. Quo autem pacto nunc res [illegible] quaerit, distinctius est explicandum. Sunt homini negotiorū & pertinaciarum multae iam etiam collectae [illegible], si vultis audire [illegible] narrabo. Emoti estis, Athenienses, ex eo fundamento, in quo vos maiores vestri collocarunt: ut praeesse Graecis, & legionib. instructis omnes affectos iniuriis adiuuare, superuacanei & inanis esse sumptus persuasū vobis ab iis est, quorum hae sunt in republica actiones: ocium autem agere, & nusquam officio fungi, sed singulatim omnia proiicere, & uenire, ut alij ea intercipiant, admirabilem felicitatem, & rem nullo cum periculo esse coniunctam putatis. Quae dum fiūt, alius occupauit eum locum, quē vos tenere oportebat, is felix & magnus, & multorum dominus effectus atque meritò. Rem enim magnam & honorificam, & splendidam, de qua unum tempore maximae urbes inter se contenderūt: postquam & Lacedaemonij cladem acceperūt & Thebani Phocensi bello occupati sunt, & vos negligentia desertam suscepit. Proinde formido ad alios, multitudo sociorum & magnitudo potentiae ad eū deuenit: tantisque & talibus rebus Graeci iam circumuenti sunt uniuersi: ut etiam quid consuli debeat, non sit in promptu. Quanquam autem Athenienses, haec res, ut ego iudico, omnibus sunt formidolosa: nulli tamen omnium in maiore sunt periculo quàm vos: non eò tantùm, quòd vobis Philippus potissimum insidiatur: sed ob illud etiam quòd omnium estis ignauissimi. Quòd si rerū venalium copiam & annonae in foro vilitatem intuentes, iis delinimentis, tanquam extra omne periculū sit respublica: neque consulenterat, neque recte rem iudicatis. Forum enim & ceteras vel malè vel bene instructa, ex his rebus aestimari queat. Vrbs autem, quam perpetuò Graecis imperare velle, ac vel solam aduersus tyrannos, & libertatis omnino defensionem susceptiuram confessi estis, ita me Deus amet, non rerum venalium copia & vilitate aestimanda est: sed illud videndum, an sociorum beneuolentia freta, an ne armis valeat? haec in urbe consideranda sunt. Quae malè se apud vos & nō bellè vniuersa habent, idque ex ratione intelligetis, si cogitabitis, quando perturbatissimus rerum Graecarum status: nullum certè tempus hôc fuisse perturbatius, quisquam dicet. Omni enim superiori aetate, in duas has factiones diuisi fuerunt Graeci. Lacedaemonios & vos: ceteri autem Graeci, partim nobis, partim illis obtemperabant. Regi verò Persarū per se quidem atque apud omnes nulla erat fides: sed bello victis ad se adiungendi, tamdiu per fidem inueniebat, dum his tam opem alteris contulisset: Posthac quo conseruarat, non minus erat inuisus, quàm veteribus inimicus. Nunc verò Rex Persarum omnibus Graecis est coniunctus: nobiscum autem minimè omnium, nisi nunc ex parte correxerimus. Deinde patrocinia multa sunt, & undelibet conciliantur, cum autē principatum omnes sibi vendicant, desciscunt tamen quidam, & inuident, & diffidunt inter se, secus quàm oportebat: diuulsique sunt singuli, Argiui, Thebani, Corinthij, Lacedaemonij, Arcades, nos: sed tamē, cū in tot partes & tot principatus res Graecorū sint dirempta: si verum liberè dicendum est apud horū neminem Curias & praetu-

A [illegible] ... μεγάλη γίγνεται καὶ μεγάλη σώζεται ... [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible] τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων ... [illegible]

[illegible]

A ria magis deserta videas à Græcorũ negotiis, quàm nostra ciuitas: meritò. neque enim siue amet, siue confidat, siue metuat, quisquam vos appellat. Causa verò harum rerum est non vna, Athenienses, (nam alioqui facilè mederemur) sed multa & varia commissa ab omni æuo delicta sunt: quorum singulis omissis, vnum quò omnia tendunt, dicam: precatus à vobis, si vera liberè dixero, ne mihi succenseatis. Quæcunque fuerunt rei gerendæ occasiones, à proditoribus venditæ sunt, atque otij sanè vos & tranquillitatis participes fuistis: quibus deliniti, dum iis qui vos fefellere, non grauiter irascimini, alij honores abstulerunt. Ac quæ ad cætera quidem attinent, ea nunc est exquirere operæprecium: sed vbi aliqua Philippi mentio inciderit, statim quidã surgẽs dicit: Non esse nugandum, nec decernendum bellum, atque ut est ea collationem instituit: In pace viuere quàm præclarum &c. Magnum alere exercitũ, quàm difficile &c. Quidam diripere volunt ærarium: aliásque fabulas narrant, *vt opinantur, verissimas. Verùm pacem, vt sentetis, non vobis certè est persuadendum, quibus persuasum est: sed illi, qui rei militari vacat. Cui persuasum si fuerit: in vobis B sanè mora nulla erit. Molesta autem existimanda sũt, non quæ tuendæ salutis causa insumpseritis: sed ea quæ perferetis, nisi hæc facere volueritis: ac direptio ærarij, inuenta custodia qua conseruetur, prohibenda est, non defectione vtilitatis. Quanquam ipsum iniquo animo fero, si vestrûm quibusdam pecuniæ direptio est molesta, quam vobis & custodire, & peccantes punire licet: Philippus autẽ Græciam vniuersam ordine sic diripiens, eamque cum vestro periculo diripiens, non est molestus. Qui fit ergo, Athenienses, vt eum qui tam apertè iniurius fuit, & vrbes capiat: nemo vnquam iniustè facere, aut mouere bellum dixerit: qui verò non concedendum, neque negligenda hæc esse suadent, eos bellum facere dicant? Quod causam securitatum è bello difficultatum (necesse enim, necesse est multas oriri è bello molestias) in eos, qui vestra causa optima dicere solent, vniuersũ conferre volunt. Censent enim si vos concorditer vnoque animo Philippum vlciscamini: & illum superatum iri à vobis C & se, à quo mercedem accipiant, non habituros. Sin à primis tumultibus iram aliquibus, ad exercenda iudicia conuerteremini, tum se iis accusandis vtrumque consecuturos, & laudationẽ à vobis & largitionem ab illo: tum vos ob ea propter quæ ipsi mulctandi essent, pœnas de vestris defensoribus sumpturos. Ac spes quidem istorum hæ sunt. Hinc illud est, vt dicant, velle aliquos bellum facere. Ego verò exploratum habeo, cùm Atheniensium nemo bellũ decreuisset, & alia multa quæ nostræ vrbis sunt, tenere Philippum, tum nunc auxilia misisse Cardiã. Quòd si nos dissimulare volumus, eum bellum gerere nobiscum mortaliũ omnium stolidissimus esset, si id coargueret. Nam si violati negãt, quid est violanti faciendum? Sed vbi nos ipsos inuaserit: quid tum dicemus? Ille quidem se bellum gerere negabit: sicut nec Oritis dixit, militibus in eorum agro versantibus: nec Pheræis, priusquã in mœnia faceret impetum: nec Olynthiis ab initio, donec in ipsorũ agro cum exercitu adesset: num tũ quoque dicemus eos qui vim propulsare iubent, concitare bellũ? Proinde illud restat vt seruiamus. neque enim quicquam aliud tertium. Neque verò nos in iisdem, quibus alij discriminibus versamur. Non enim

Proditores per Philippum.

[illegible] Philippi [illegible] bellum inferentis, & nugatorum [illegible]

[illegible]

subigere nostram urbem vult Philippus: non, sed funditus euertere. Satis enim intelligit, seruire vos neque velle: neque si velitis, posse. nam imperare consueuistis. Negotia verò ei facessere, si detur occasio, posse, plura ipsum cæteros homines omnes. Quapropter vobis nō parcet, si in potestatem suam redegerit. Tanquam igitur de aris & focis decertandum sit, sic statuendum vobis est: & qui se illi apertè vendiderunt, odio prosequendi, & in cruciatum abripiendi. Non enim possunt, non possunt externi hostes superari, antequam domesticos hostes punieritis. Alioqui nequit fieri, dum in hos tanquam scopulos impingitis, quin sitis illis posteriores. Vnde tam enim putatis, eum nunc in vos esse contumeliosum? Nam quid facit, si hoc non facit, equidem non video: qui cùm alios benefaciendo, si nihil aliud, seducat, vobis iam minatur? velut, Thessalos multis beneficiis pellexit in hanc seruitutem: neque dicendo quisquam consequi possit, quàm multis rebus infelices Olynthios, data prius Potidæa, multisque aliis, deceperit. Thebanos nunc pellicit, Bœotia eis tradita, posteaquam eos bello magno & difficili liberauit. Proinde hi omnes emolumēto aliquo percepto, partim iam ea perpessi sunt quæ omnes sciūt: partim quicquid tandem casus tulerit, ferēt. Vobis autē erepta quæ sint, taceo: sed in ipsa pacificatione quantis fraudati estis? quantis spoliati? nōnne Phocensibus? nōnne Pylis? nōnne in Tracia, Dorisco, Serrio, Cersoblepte ipso? nōnne Cardiam nunc habet, & confitetur? Cur igitur eo modo cum illis, & alia ratione vobiscum agit? quod in sola nostra republica inter omnes, impunitas agendæ hostium causæ datur: & si quis pecuniam acceperit, tutō apud vos dicendi potestatem habet, etsi vestris opibus spoliati sitis. Non tutum Olynthi fuisset, causam Philippi agere, nisi beneficij partem aliquam multitudo Olynthiorum è Potidææ fructibus percepisset. Non licuisset in Thessalia causam Philippi agere, nisi ad multitudinem Thessalorum, eiectis à Philippo tyrannis, & Pylæa restituta, beneficij pars peruenisset. Non fuisset Thebis tutum ante redditam Bœotiam, & Phocenses deletos. Sed Athenis, cum non modò Amphipolim & Cardianorum regionem Philippus eripuerit: sed & Eubœam contra nos tanquam arcem muniendo & nunc ad Byzantium accedat: tutum est defendere Philippum. Itaque istorum aliqui è mendicis repentè facti sunt diuites: ex ignobilibus & obscuris, clari atque illustres: vos contrà, è claris obscuri, è locupletibus egentes. Vrbis enim opes ego esse existimo, socios, fidē, beneuolentiam: quorum vos omnium estis inopes. Quæ quia negligitis, & ad illum modum res ferri sinitis; is ille beatus & magnus & formidolosus est omnibus Græcis & Barbaris: ita vos deserti & humiles: prosperitate fori & annonæ splendidi: rerum earum quæ requiruntur instructione ridiculi. Non autem eo modo quosdam oratorum & vobis & sibimetipsis consulere video. Vos enim quiescere iubent, tametsi vos aliquis violarit: quum ipsi apud vos quiescere non possint, nemine eos violante. Quod si quis sine conuicio roget, Dic mihi, quamobrem, cum exploratum habeas Aristodeme (nemo enim talia ignorat) vt priuatorum hominum vitam esse tutam & ociosam, & extra periculum positam: sic eorum, qui versantur in republica, criminosam, & lubricam, & quotidianorum certami-

[Marginal note: Fraudulentam [illegible] Philippi [illegible] Atheniensibus [illegible] modo [illegible].]

[Marginal note: In Aristodemum hominem [illegible] quietum [illegible].]

ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι τὴν πόλιν βούλεται Φίλιππος, ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὔτ' ἐθελήσετε, οὔτ' ἂν ἐθελήσητε, ἐπιστήσεσθε· ἄρχειν γὰρ εἰώθατε. πράγματα δ' αὐτῷ παρασχεῖν, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀνθρώπων δυνήσεσθε. ταῦτ' οὖν ὑμῶν οὐχὶ φείσεται, εἴπερ ἐγκρατὴς γενήσεται. ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ἐσομένου τοῦ ἀγῶνος, οὕτω χρὴ γιγνώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὑτοὺς ἐκείνῳ φανερῶς μισεῖν, καὶ ἀποτυμπανίσαι. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητ' ἐχθρούς. ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ προβόλοις προσπταίοντας, ὑστερίζειν ἐκείνων. ἐπεί, πόθεν οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν ὑμᾶς; οὐδὲν γὰρ ἔμοιγ' ἄλλο δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιῶν, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη· οἷον Θετταλοὺς πολλὰ δοὺς ὑπηγάγετ' εἰς τὴν νῦν παροῦσαν δουλείαν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναιτ' οὐδεὶς ὅσα τοὺς ταλαιπώρους Ὀλυνθίους πρότερον δοὺς Ποτίδαιαν ἐξηπάτησε, καὶ πόλλ' ἕτερα. Θηβαίους νῦν ὑπάγει, τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδοὺς, καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ. ὥστε καρπωσάμενοί τινα ἕκαστοι πλεονεξίαν, οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν ἃ δὴ πάντες ἴσασιν, οἱ δ' ὅ τι ἂν συμβῇ πείσονται. ὑμεῖς δ' ὅσα μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσ' ἐξηπατήθητε, πόσων ἀπεστερήθητε; οὐ Φωκέας, οὐ Πύλας, οὐ τἀπὶ Θρᾴκης, Δορίσκον, Σέρριον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν τὴν Καρδιανῶν πόλιν ἔχει, καὶ ὁμολογεῖ; τί ποτ' οὖν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις, καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ ὑμετέρᾳ ἄδεια ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται, καὶ λαβόντα χρήματ' αὐτὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφῃρημένοι τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Ὀλύνθῳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευπεπονθότων τῶν πολλῶν Ὀλυνθίων τῷ Ποτίδαιαν καρποῦσθαι. οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευπεπονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν τῷ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς, καὶ τὴν Πυλαίαν ἀποδοῦναι. οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλές, πρὶν τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκε, καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ' Ἀθήνησιν, οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παριόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. καὶ γάρ τοι τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχέως πλούσιοι γίγνονται, καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων, ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι· ὑμεῖς δὲ τοὐναντίον, ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι. πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν, ὧν πάντων ἐσθ' ὑμεῖς ἄποροι. ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ἔχειν, καὶ ἐᾶν ταῦτα φέρεσθαι, ὁ μὲν εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερὸς πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, ὑμεῖς δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοί, τῇ μὲν τῆς ἀγορᾶς εὐετηρίᾳ λαμπροί, τῇ δ' ὧν προσῆκε παρασκευῇ καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περί θ' ὑμῶν καὶ περὶ αὑτῶν ἐνίους τῶν λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους. ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἄν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτοὶ δ' οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν, οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος. καὶ ἐὰν λοιδορίας χωρίς τις ἔρηται, εἰπέ μοι, τί δήποτ', Ἀριστόμηδες (οὐδεὶς γὰρ τὰ τοιαῦτ' ἀγνοεῖ) τὸν μὲν τῶν ἰδιωτῶν βίον ἀσφαλῆ καὶ ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ὄντα, τὸν δὲ τῶν πολιτευομένων φιλαίτιον καὶ σφαλερὸν καὶ καθ' ἑκάστην

ἡμέραν

[illegible]

A tum & malorum plenam: nō quietam & ociosam, sed periculosā amplecteris? Quid respondeas? Nam si (quod optimū dicere posses, id te verè dicere concederemus) te honoris & gloriæ studio illa facere omnia: demiror equidem, cur tibi propter illa facienda esse omnia censeas, neque vitam vel laborem vel periculum recusandum: reipub. autem sis author, hæc per socordiam ut amittat? Neque enim illud dices, te oportere in repub. esse conspicuum: reipub. nullam esse oportere apud Græcos autoritatem. Quin nec illud video, reipub. tutum esse suam agere negotium nihil periculosum, nisi te in aliena negotia curiosè ingesseris: Imò contrà tibi ex factis tuis & curiositate, extrema impendere pericula, reipub. ex ocio. At hercule avita & patria gloria te excitat, quam tibi turpe fuerit amittere: reipublicæ verò nullam claritatem & celebritatem accepit à maioribus? Sed ne hoc quidem ita se habet. Tibi quidem peculator fuit pater, siquidem similis fuit tibi: à repub. verò nostra, ut omnes sciūt, Græci bis è maximis periculis, maiorum nostrorum temporibus, sunt liberati. Verùm non æqualiter, neque civiliter sua quidam & publica administrant. Quo pacto enim æquum est, istorum quosdam è carcere progressos, semetipsos ignorare: rem B publ. autem, quæ olim Græciæ hactenus præfuit, & principatum obtinuit, nunc in obscuritate omni & humilitate versari? Etsi autem habeo præterea quæ dicam multa, & de multis desistam, neque enim penuria verborum vel nunc, vel unquam alias, malas mihi rationes esse itaque videtur: sed cum vos audistis omnia quæ expediunt, & in eo consentitis, ea rectè dici: eos qui insectarhare illa & pervertere student, ex æquo in hoc consessu auditis, cum non ignoratis eos. E primo enim aspectu certò scitis, qui mercede concionentur, & quis in repub. Philippo subserviat, & quis severa consultum rebus esse cupiat: & quis id agit, ut his reprehensis, re in risum & convicium versa, nihil ipsi quod ad rem faciat, faciatis. Hæc vera sunt, magna cum libertate, simplicitate, ex benevolentia, rectissimè dicta, non assentationis & detrimenti & impolliturę plena oratio, argentum allatura dicenti, remp. in negotia hostibus traditura. Aut igitur à talibus moribus est recedendum: aut depravatio & clades rerum omnium ascribenda nemini, quàm vobis ipsis.

Conclusio grauissima

[illegible] C

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΤΗ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

[illegible]

LITERÆ PHILIPPI, XI. HIERONYMO VVOLFIO interprete.

PHILIPPVS SENATVI POpuloque Atheniensium S. D.

QVVM sæpe legatos ea de causa miserim, ut pactis & conventis staremus, (atque vos nihil moverit: significandum vobis esse duxi, quibus in rebus iniuriam mihi fieri existimem. Ne verò miremini epistolæ prolixitatem. Quia enim multæ querelarū causæ sunt, necesse est omnes perspicuè explicari. Ac primùm, Nicia caduceatore è mea ditione abrepto, tantum abest ut iniuriam mulctaveritis, ut æquum erat, ut eum affectum iniuria decem menses in vinculis etiam habueritis, & epistolas, quas ferebat, pro concione legeritis. Deinde quum Thasij Byzantiorum triremes & piratas prohibet suscipere: id nihil vobis curæ fuit: quanquam in fœdere perscriptum

Causæ Gerendi belli

I. Nicias caduceator abreptus

[illegible]

est, pro hostibus esse habendos, quicunque id faciant. Circa eadem tempora, Diopithes facta in regionem meam impressione, non modò Crobylen & Tiristasin, ciuibus in seruitutem abductis, diripuit: sed & finitimum Thraciam populatus, eóque violentiæ tandem est prouectus, vt Amphilochum, qui de captiuis redimendis legatus venerat, comprehensum, & in extremam necessitatem adductum, non nisi nouem talentis extortis, dimiserit: & hæc populo approbante fecit. Atqui cùm ceteris omnibus præconem & legatos violare, nefas videatur: tum vobis inprimis. Certè, quum Megarenses Anthemocritum sustulissent: tanta iracundia populus exarsit, vt eos mysteriis prohiberent, & in monumentum iniuriæ, statuam ante portas erigeret. Quid verò iniquius est, quàm vos ipsos nunc ea facere: quæ facta ab aliis tam iniquis animis tulistis? Præterea Callias vester imperator, vrbes in sinu Pagasæano sitas vniuersas cepit, vobis fœdere, mihi societate coniunctas. Qui verò in Macedoniam nauigabant, eos omnes hostium loco habuit, & vendidit. Et propter hæc facinora vos eum publicis præconiis ornastis. Quare valde dubito, quid his per vos addi posset, si palam mecum bellum gereretis. Nam quum haud occultè dissentiremus, prædones emittebatis: eos qui ad me nauigabant, vendebatis: aduersarios nostros iuuabatis: regnum meum infestabatis. Ad eam denique iniquitatem & hostile odium progressi estis, vt etiam Persæ, missis legatis, persuadere studeretis, vt mihi bellum inferret: id quod maximè quiuis demiretur. Antequam enim is Ægyptum & Phœniciam cepisset, decreueratis, vt si quid noui rei moliretur, non minus ego quàm ceteri Græci omnes, aduersus eum accerserer. Nunc verò tanta est odij vestri in me acerbitas, vt de ineunda cum eo contra me societate agatis. Atqui olim patres vestri (vt ego audio) Pisistratidis crimini dabant, quod Persam ad Græcos opprimendos adduxerent. Vos verò ea facere non pudet, ob quæ tyrannos accusare solebatis. Quin præter alia, senatusconsultis vestris inscribitis, mihíque imperatis, vt Teren & Cersobleptem, quòd Athenienses sint, Thraciæ dominari sinam. Ego verò illos neque pactis de pace contineri memini vnà vobiscum: neque pilis inscriptos: neque Athenienses esse. Illud scio Teren contra vos mecum arma tulisse: & Cersobleptem, quum meis legatis seorsim dare iusiurandum cuperet, à vestris ducibus fuisse prohibitum: quieum vestræ vrbis hostem declararent. Verùm illud quomodo æquum aut iustum est, quum è re vestra est, eum vestræ vrbis hostem nominare: quum verò me calumniari vultis, eundem ciuem vestrum dicitare? Et Sitalce occiso, quem ciuitate donaueratis, statim eius interfectorem in amicitiam recipere: & propter Cersobleptem bellum nobiscum suscipere? Præsertim quum vobis exploratum sit, neminem eorum qui talia munera accipiunt, vel leges, vel senatusconsulta vestra quicquam curare. Verùm, ut omissis ceteris omnibus, breuiter dicendum est: vos ciuitatem dedistis Euagoræ Cyprio, & Dionysio Syracusio, illorúmque posteris. Si igitur his qui vtrosque eiecerunt, persuaseritis, vt eiectis in exilium imperia restituant: à me quoque illam Thraciæ partem recuperate, quam Teres & Cersobleptes tenuerunt. At si victores illorum ne verbo quidem appellandos censetis, mihi verò obstrelatis: an non iure optimo vos vlciscar? Ac de his, quanquam plura haberem quæ ve-

1. Thasiorum iniuriæ non prohibitæ.
2. Diopithis violentia.
4. Calliæ iniuria.
5. Legati ad Persam regem missi.
6. Teres & Cersobleptes pro ciuibus habiti.

σαν πολεμίους εἶναι καὶ τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, ἃν πέμπω, ἀλλὰ πρὸς αὐτοῖς χρόνοις Διοπείθης ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν τὴν ἐμὴν, Κρωβύλην μὲν καὶ Τιρίστασιν ἐξηνδραποδίσατο, τὴν δὲ προσεχῆ Θρᾴκην ἐπόρθησε, πέρας δὲ εἰς τοῦτο ἀνομίας προῆλθεν, ὥστε Ἀμφίλοχον ἐλθόντα περὶ τῶν αἰχμαλώτων πρεσβευτὴν συλλαβὼν, καὶ τὰς ἐσχάτας ἀνάγκας ἐπιθεὶς, ἀπελύτρωσε ταλάντων ἐννέα. καὶ ταῦτα τοῦ δήμου συνδοκιμάσαντος ἔπραξε. καίτοι τὸ περὶ τὸν κήρυκα καὶ τοὺς πρέσβεις ἀσεβεῖν, παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀσεβὲς νομίζεται, μάλιστα δὲ παρ' ὑμῖν. Μεγαρέων γοῦν Ἀνθεμόκριτον ἀνελόντων, εἰς τοσοῦτον ἦλθεν ὁ δῆμος, ὥστε μυστηρίων μὲν εἶργεν αὐτούς, ἀνδριάντα δ' ἔστησεν ὑπόμνημα τοῦ ἀδικήματος πρὸ τῶν πυλῶν. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ἐφ' οἷς μισοῦντες ὑμεῖς τοὺς δράσαντας φανεῖσθε, ταῦτ' αὐτοὺς ποιοῦντας; Καλλίας ὁ παρ' ὑμῶν στρατηγὸς, τὰς μὲν πόλεις τὰς ἐν τῷ Παγασητικῷ κόλπῳ κειμένας ἁπάσας κατέλαβε, τὰς μὲν ὑμῖν ἐνόρκους, ἐμοὶ δὲ συμμαχίδας οὔσας. τοὺς δ' εἰς Μακεδονίαν πλέοντας ἅπαντας ὡς πολεμίους ἐπώλει. καὶ διὰ ταῦθ' ὑμεῖς ἐπῃνέσατε αὐτὸν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν. ὥστ' ἔγωγε οὐκ οἶδα τί ἔσται διαφέρον, εἰ ὁμολογήσετε πολεμεῖν ἐμοί. καὶ γὰρ ὅτε φανερῶς διεφερόμεθα, λῃστὰς ἐξεπέμπετε, καὶ τοὺς πλέοντας ὡς ἡμᾶς ἀπεδίδοσθε, τοῖς ἐναντίοις ἐβοηθεῖτε, τὴν χώραν μου κακῶς ἐποιεῖτε. νῦν δὲ εἰς τοῦτο προεληλύθατε τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἀπεχθείας, ὥστε καὶ πρὸς τὸν Πέρσην πεπόμφατε πρέσβεις τοὺς πείσοντας αὐτὸν πολεμεῖν ἐμοί, ὃ καὶ πάντων ἐστὶ θαυμασιώτατον. πρὶν μὲν γὰρ ἐκεῖνον λαβεῖν Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην, ἐψηφίσασθε, ἐάν τι νεωτερίζῃ, παρακαλεῖν κἀμὲ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὡς ἐπιβουλεύοντα κοινῇ. νῦν δὲ τοσαύτην περιουσίαν ἔχετε τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους, ὥστε πρὸς ἐκεῖνον περὶ ἐπιμαχίας διαπρεσβεύεσθε. καὶ τοὺς μὲν πατέρας ὑμῶν ἀκούω τοῖς Πεισιστράτου παισὶν ὀνειδίζειν, ὡς ἐπαγαγοῦσι τὸν Πέρσην ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. ὑμεῖς δ' οὐκ αἰσχύνεσθε, ἐφ' οἷς τοὺς τυράννους κατηγοροῦντες διετελεῖτε, ταῦτα πράττοντες. πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις γράφετε ἐν τοῖς ψηφίσμασι κελεύοντες ἐμὲ Τήρην καὶ Κερσοβλέπτην ἐᾶν Θρᾴκης ἄρχειν, ὡς ὄντας Ἀθηναίους. ἐγὼ δὲ τούτους οὔτε τῆς πρὸς ὑμᾶς εἰρήνης οἶδα κεκοινωνηκότας, οὔτ' ἐν ταῖς στήλαις ἀναγεγραμμένους, οὔτ' Ἀθηναίους ὄντας. ἀλλὰ Τήρην μὲν μετ' ἐμοῦ στρατευσάμενον ἐφ' ὑμᾶς, Κερσοβλέπτην δὲ τοῖς παρ' ἐμοῦ πρέσβεσιν ἰδίᾳ μὲν ὀμόσαι σπουδάζοντα, κωλυθέντα δ' ὑπὸ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν, πολέμιον ἀποφαινόντων. καίτοι πῶς ἴσον ἢ δίκαιον, ὅταν μὲν ὑμῖν συμφέρῃ, πολέμιον αὐτὸν ἀποκαλεῖν, ὅταν δ' ἐμὲ συκοφαντεῖν βούλησθε, πολίτην τὸν αὐτὸν ἀποφαίνειν; καὶ Σιτάλκου μὲν ἀποθανόντος, ᾧ μετέδοτε τῆς πολιτείας, εὐθὺς πρὸς τὸν ἀποκτείναντα φιλίαν ποιήσασθαι, διὰ δὲ Κερσοβλέπτην πόλεμον ἐκφέρειν πρὸς ἡμᾶς; καὶ ταῦτ' εἰδότας ὅτι τῶν τὰς τοιαύτας δωρεὰς λαμβανόντων οὐδεὶς οὔτε τῶν νόμων οὔτε τῶν ὑμετέρων ψηφισμάτων οὐδὲν φροντίζει. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ δεῖ πάντα τὰ ἄλλα παραλιπόντα συντόμως εἰπεῖν, ὑμεῖς ἔδοτε πολιτείαν Εὐαγόρᾳ τῷ Κυπρίῳ, καὶ Διονυσίῳ τῷ Συρακουσίῳ, καὶ τοῖς ἐκγόνοις τοῖς ἐκείνων. εἰ τοίνυν πείσετε τοὺς ἐκβαλόντας ἑκατέρους αὐτῶν ἀποδοῦναι πάλιν τὰς ἀρχὰς τοῖς ἐκπεσοῦσι, κομίζεσθε καὶ παρ' ἐμοῦ τῆς Θρᾴκης ὅσης Τήρης καὶ Κερσοβλέπτης ἦρχον. εἰ δὲ τοῖς μὲν ἐκείνων κρατήσασι μηδὲν ἐγκαλεῖν ἀξιώσετε, ἐμὲ δ' ἐνοχλήσετε, πῶς οὐ δικαίως ἀμυνοίμην ἄν; περὶ μὲν οὖν τούτων πολ-

λὰ λέ-

[illegible]

A re dicerem: praetermittere tamē ea statui. Cardianis autē me opitulari profiteor, quum illorū socius ante eā, factam pacem fuerim: & vos saepe à me, neque rarò ab illis orati, venire in iudicium noluistis. An non igitur essem omniū hominum nequissimus, si desertis sociis, vestri potius rationem haberē, qui omni modo me vexatis, quàm eorū, qui mihi constanter & semper amici esse perseuerant? Iā, si hoc quoque praetereundum non est, eò insolentia venistis, vt prius de suprà dictis tantùm me accusaretis: nuperrimè verò, quum Peparethij factum crudeliter actū esse quererentur, vestri duci iussistis, vt me illorum vicem vlcisceretur. quos ego sanè clementius tractaui, quàm commeruerant: quum illi tempore pacis Halonesō occupata, neque insulam mihi, neque *praesidiarios milites, quos per legatos saepe reposceram, reddidissent. Vos verò iniuriae mihi ab illis illatae nullam rationem habuistis, sed tantùm supplicij: cum satis sciatis, me Insulam nec vobis nec illis eripuisse: sed Sostrato piratae. Quam si vos Sostrato tradidisse ipsi dicitis: piratas in eam misisse fateremini. Sin, vobis inuitis, vi obtinebat, quae tādem in vos iniuria fuit, eā à me occupari, & locū tutum reddi nauigantibus? Etsi autem vestrā vrbem tanti faciebam, vt Insulam ei darem: tamen oratores vestri accipere prohibebant, recipiendam esse consulebant: vt, si quod imperabant facerem, me alienā obtinere fateretur: sin, locum illum retinerem, populo suspectus fierem. Quibus ego cognitis, vltrò denūciaui, me de his in iudicio vobiscum disceptaturū, vt si mihi adiudicata esset, vobis à me daretur: sin iudicaretur vestra esse, populo eam redderē. Haec me saepe postulante, & vos contempsistis, & Peparethij insulam occuparunt. Quid igitur mihi faciendum fuit? Num iniuriam pro foedifragis non vlciscendi, qui tam superbè insultabant? Nā si Peparethiorum fuit Insula, quo iure ab Atheniensibus repetita est? Sin vestra, cur nō eis irascimini, qui occuparunt alienam? Eò porrò progressae sunt nostrae inimicitiae, vt, quum classem in Hellespontum perducere cuperem, coactus sim eam per Chersonesum cū exercitu comitari: quum vestri coloni ex decreto Polycratis bellum mecum gererēt, & vobis talia cōprobantibus, & duce vestro byzantios accersente, & apud omnes missis nunciis diuulgante, se iubentē

C vobis, vt, si daretur occasio, bellum gereret. Haec molestè tractarem: tamen & vrbi vestrae, & triremib. & agro peperci: quamuis plerisque potiri possem, vel potius omnibus: & vos ad ea, quae inter nos essent, controuersias, disceptatione dirimendas, perpetuò prouocaui. Atqui considerate, vtrum honestius sit, verbis an armis lites finiri? & vtrū magis deceat, vt ipsi arbitri simus: an verò vt aliis arbitrium deferamus? Reputate etiam quàm absurdum sit, Thasios & Maronitas litem de Stryme, disceptatione finire cogi ab Atheniensibus: ipsos aūt ea de quibus ambigunt, mecum ad eundem modū non transigere? Praesertim quum sciatis, vos, si succubueritis, nihil amissuros: sin viceritis, potituros his, quae nunc in nostra manu sunt. Sed illud omniū iniquissimum mihi videtur: quòd, cum legatos ex omni sociorum cōsensu misissem, vt testes essent: cūmque vellem de Graecis ea vobiscum pacisci, quae iusta essent: legatorum orationem ne de his quidem admisistis: quamuis in vestra manu esset, aut eos liberare periculis, qui malè de nobis suspicabantur: aut palàm conuincere, me omniū hominū esse impro-

7. Cardianis suppetias.

8. Peparethios supplicio & Halonesus.

9. Nauigatio in Hellespontum hostiliter intercepta.

10. Decertatio legalis.

11. Legatio repulsa.

[illegible]

bissimum. Ac populo quidem illa erant vtilia, sed è reputatorum non erant. Nam qui vestræ ciuitatis morem tenent, pacem eis bellum esse, & bellum pacem affirmant: quum à ducibus vel patrocinando, vel calumniando pecuniam extorqueant: & tum nobilissimis ciuibus, tum exterorum celeberrimis conuiciando pro concione, id capiunt, vt populares esse videantur. Facile mihi quidem esset, si paululum pecuniæ largiri vellem, eorum compescere maledicentiam, & efficere vt nos laudibus eueherent. Sed me puderet, vestram beneuolentiam ab istis mercari: qui præter cætera tam confidentes sunt, vt iam de Amphipoli mouere nobis controuersiam non dubitent, pro qua ego me puto longè dictorum æquiora, quàm vos qui illam sibi vendicant. Siue enim eorum fit, qui primi deuicerunt: an non iure nos illam habemus? quum Alexander atauus noster oppidum illud primus occuparit: vnde etiam de primitiis captorum Medorum, Delphis aureum statuam dedicauit. Sin hoc aliquis in dubium vocat, & eorum fieri cēset, qui postremi potiantur: hoc etiam iure penes me est. Expugnatis enim illis, qui vos eiecerant, & à Lacedæmoniis ibi collocati fuerant, oppidum cepi. At qui omnes in vrbibus habitamus, vel à maioribus acceptis, vel bello subactis. Vos aũt qui neque primi potiti estis, neque nunc obtinetis: sed minimum temporis in illis locis consedistis: vrbem eam vestram esse contenditis: idque, quum ipsi vrbis possessionem nobis euidentissimo testimonio confirmaueritis. Sæpe enim in literis me de ea mentionem faciente: concessistis eam iustè à me teneri. Pacem etiam fecistis, me vrbem illam & societatem vestram eadem pactione obtinente. Quæ igitur possessio firmior fieri queat hac, quæ primùm à maioribus nobis relicta, deinde iure belli denuò nostra facta, postremò à vobis cōcessa est, qui vendicare vobis soletis etiam ea, quæ planè ad vos nihil attinent? Quæ igitur in vobis accusem, hæc sunt. Et quia vos autores estis iniuriarum, &, propter verecundiam & æquitatem meam, magis iam redditi estis infesti inimici: & quantum in vobis est, nobis maleficitis: iure optimo vos vlciscar, diisque testib. inuocatis, ius meum à vobis consequi studebo.

Ex Orationi de Amphipoli.

Iure bel-li.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

LIBANII ARGVMENTVM

In orationem ad Philippi epistolam.

Miserat Philippus ad Athenienses epistolam, qua eos accusabat, & palam bellum denunciabat. Non amplius igitur orator suadet Atheniensibus, vt bellum gerant (cogebat enim ipsa necessitas) sed confirmat eorum animos ad id ... Macedonem facilè posse superari asserens. Exordium concitatione plenum est.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ

πρὸς τὴν ἐπιστολὴν Φιλίππου λόγου.

[illegible]

DEMOSTHENIS, AD PHILIPPI EPISTOLAM

oratio, XII. Hieronymo Vuolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Ἐπιστολὴν λόγος.

Magnitudo ... Philippi, & ... bellis.

PHILIPPVM non pacem fecisse vobiscum, Athenienses, sed dilatasse bellum commune iam cognouistis. Postquam enim Pharsaliis Halum tradidit, & Phocense negotium confecit, totamque Thraciam vi subegit, falsis causis conflictis, & iniquis rationibus excogitatis, se quidem ipsa

[illegible] κατηγορίας ... αἰτίας οὐκ ὄντας ... [illegible]

[illegible]

A iam olim cum vrbe nostra bellum gerit: nunc autem per missas literas, verbis ipsis confitetur. Ego verò neque potentiam eius vobis expauescendam esse, neque timidè illi resistendum, sed & corporibus & pecuniis & nauibus, &, vt paucis absoluam, rebus omnibus oportere vos ad bellum accingi, docere conabor. Primùm consentaneum est, ô Athenienses, deos nobis firmissimos socios & adiutores esse, quorum ille religione violata, neglectóque iureiurando, pacem iniustè soluit. Deinde, quibus rebus eius opes hactenus auctæ sunt, dum semper aliquos decipit, & magnifica quædam pollicetur: his iam defunctus est omnibus. Neque ignorant eius animum Perinthij & Byzantij, eorúmque fœderati: cupere eum eodem modo ipsos tractare, quo prius tractauit Olynthios. Neque Thessalos præterit, hoc ei propositum esse, vt dominus sit, non dux sociorum. Suspectus etiam Thebanis est, quòd Nicæam præsidio tenet, & in Amphictyoniam penetrauit, & legationes è Peloponneso ad se trahit, ipsísque præsidia sociorum eripit. Proinde qui prius eius amici fuerunt, partim cum eo nunc irreconciliabile bellum gerunt, partim minus alacriter eum adiuuant: vniuersi autem suspectum illum habent, & criminantur. Præterea (nec enim in hoc momenti parum B est) Asiani satrapæ recens intrò missis conductitiis militibus, expugnari Perinthum prohibuerunt. Nunc verò quum Philippi inimicitias susceperint, & si Byzantium capiatur, periculum eis impendeat: non solum nunc ipsi nos in bello iuuabunt, sed regi etiam Persarum persuadebunt, vt nobis pecuniam suppeditet: qui tantas opes habet, quantas nec reliqui vniuersi. tantum porrò virium ad nostras has res [illegible] afferet, vt olim etiam Laconico bello, vtris se adiunxisset, eos victores redderet. Is igitur nunc etiam vobiscum coniunctus, facilè debellabit Philippi potentiam. Præter hæc quæ tanta sunt, non equidem negabo, eum loca complura, & portus & eius generis alia gerendo bello vtilia, pacis occasione parasse vobis. Illud autem video, quandò imperia beneuolentia coalescūt, & eadem omnibus belli suscepti expediunt, diuturnam esse concordiā. Quoties verò ex insidiis & auaritia, per imposturam & violentiā obtinentur, id quod ab isto modò [illegible] quapiam occasione, & quantumuis leui errato celeriter discuti & dissolui omnia. Atque ego sæpe cogitans animaduerto, non sociis duntaxat, Athenienses, suspectum & inuisum esse C iam Philippū: sed priuatū etiam eius imperium, nō præclarè, neque ita vt decet, aut existimet aliquis, esse cōpositum. Nā omnino potentia Macedonica addicta ei in vice non nihil mometi & vsus habet, ipsa verò per sese infirma est: &, si tāta mole rerum cōparetur, despiciēda. Præterea ipse eis bellis & expeditionibus, & rebus illis omnibus, propter quas magnus existimari possit, infirmiorē sibi, maiusq; [illegible] reddidit. Neq; verò putare debetis, Athenienses, eadē Philippo & populis eius esse iucunda: sed illud considerate, gloriā illū, hos securitatem desiderare: Quā nec ille sine periculis adipisci potest, & his minimè opportuna est, relictis domi liberis, parētibus, vxoribus, [illegible], & in dies pro eo dimicare. Ex quo perspici potest, quomodo vulgus Macedonū erga Philippū sit affectum. Eius porrò familiares & amicos, ac peregrini militis duces, laude quidē florere fortitudinis, sed in maiore metu quàm homines obscuros viuere inuenietis. His

[illegible]

nim hostia tanquam [illegible] autem
magis ab [illegible] & calumniatoribus, quam
à periculis metuunt. Ac illi quidem adiutoribus o-
mnibus, cum hostibus pugnant: hi autem nec mi-
nimam in bellis [illegible] partem [illegible], & fruc-
tum [illegible] regis ingenium [illegible]. Ad hæc
[illegible]

[illegible]

ἀλλὰ μᾶλλον ἂν εἰ μηδὲν ποιοῦντες ὧν οἱ πολεμοῦντες, περιεγιγνόμεθα τοῦ πάντα πράττοντος ὅσα δεῖ τοὺς κρατήσειν μέλλοντας, ἐκεῖνο θαυμάζειν ἦν. ἃ χρὴ λογιζομένους ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ λέγειν ὡς οὐχ ὑμῖν ἐστιν εἰρήνην ἄγειν (ἤδη γὰρ οὗτός γε ἐξενήνοχε τὸν πόλεμον, καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχεν) μήτε φείδεσθαι μήτε τῶν δημοσίων μήτε τῶν ἰδίων, στρατεύεσθαι δ' ἅπαντας προθύμως, ὅταν ἡ χρεία καλῇ, καὶ στρατηγοῖς χρῆσθαι βελτίοσι τῶν πρότερον. [illegible]

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ περὶ τῆς συντάξεως λόγου.

Οὗτος ὁ λόγος οὐκ ἔστι μὲν Φιλιππικός, ἀλλ' ἁπλῶς συμβουλευτικός. [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ, ΗΤΟΙ ὁ περὶ τῆς συντάξεως λόγος.

ΠΕΡΙ μὲν τοῦ παρόντος ἀργυρίου, καὶ ὧν ἕνεκα τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδέτερά μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι, οὔτ' ἐπιτιμήσαντα τοῖς νέμουσι καὶ διδοῦσι τὰ κοινά, ἀποδοχῆς τυχεῖν παρὰ τοῖς βλάπτεσθαι διὰ τούτων ἡγουμένοις τὴν πόλιν, οὔτε συνειπόντα καὶ συμβουλεύσαντα, ὡς δεῖ λαμβάνειν, χαρίσασθαι τοῖς σφόδρα ἐν χρείᾳ τοῦ λαβεῖν οὖσιν. οὐδέτεροι γὰρ πρὸς τὸ τῇ πόλει συμφέρον σκοποῦντες, οὔτ' ἐπαινοῦσιν, οὔτε δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ὡς ἑκάτεροι χρείας, καὶ εὐπορίας ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ, τοῦτο μὲν, οὔτ' ἂν εἰσηγησαίμην, οὔτ' ἀντείποιμι, ὡς οὐ δεῖ λαμβάνειν. συμβουλεύω μέντοι σκοπεῖν, καὶ λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὅτι τὸ ἀργύριον μὲν

A se meliore. Hoc potius mirandum foret, si nos, qui nihil facimus quod bellantes decet, putaremus eum superaturos, qui nihil praetermittit quod ad victoriam parandam requiratur. Quamobrem, Athenienses, haec animis infigenda sunt & cogitandum, ne quidem in vestra esse manu, ut dicatis vos pacem agere. Iam enim ille & bellum indixit, & re ipsa infert. Proinde nunc, neque publicis neque priuatis opibus est parcendum: sed omnes, cum tempus postularit, promptis animis militare debent, & melioribus ducibus uti, quam prius. Nemo enim vestrum in ea esse debet opinione, uti per quos felix respublatum labefactatum est, per eosdem in integrum omnia restitui & meliora posse fieri putet: neque sperandum, nisi veterem ignauiam vestram abiecentis, alios pro salute & incolumitate vestra strenue dimicaturos. Considerate potius quam turpe sit, quum maiores vestri multos labores & magna pericula Laconico bello sustinuerint: vos nec pro his quae illi iure parta nobis reliquerunt, defendendis, fortiter pugnare velle? Cum iste e Macedonia oriundus adeo nullum recuset periculum, ut dum B pro amplificando imperio cum hostibus dimicat, totus corpore sit commilitratus: Athenienses quibus patrium est parere nemini, omnesque armis vincere, hos demum ob mollitiem aut socordiam res gestas a maioribus dedecorare, & patriae deesse velitis? Ne vero prolixius sim, affirmo nos omnes ad bellum parati oportere, & reliquos Graecos ad communem defensionem belli societatem conuocare, non modo verbis, sed etiam reipsa. Nam cum omnis oratio inanis est, nisi res ipsa consequatur: tum vero nostris verbis tanto minus habetur fidei, quanto ad dicendum reliquis Graecis expolitiores habemur.

LIBANII ARGVMENTVM in orationem De republica ordinanda.

Oratio haec non tam Philippica est, sed suasoria simpliciter. Nam quum Athenienses de theatrali pecunia deliberarent, progressus in medium Demosthenes, suadet, ut cives in classes distribuantur, & militando atque periculis pro salute Graecia subeundis, veterem dignitatem recuperent. Ostendit etiam, in comparatione sui temporis cum vetere, quantum a virtute & excellentia maiorum degenerarint. C

DEMOSTHENIS XIII. ORATIO SVASORIA, QVAE de Repub. ordinanda inscribitur, Hieronymo Vuolfio interprete.

DE hac pecunia, & iis de rebus propter quas haec indicta concio est, neutrum, Athenienses, difficile mihi factu esse videtur, vel obiurganti illis qui publica distribuunt & largiuntur, laudem apud eos inuenire, qui rempub. per haec laedi credunt: vel si suffrager illis, & horter ad accipiendum, iis gratum facere, qui magna inopia premuntur. Neutri enim publico fructu considerato, negotium hoc vel probant, vel improbant: sed prout quisque vel eget, vel opibus abundat. Ego vero neque accipiendam sic, nec ne id neque suadebo, neque dissuadebo. Moneo tamen ut cogitetis, & ipsi vobiscum meditemini, argentum hoc

[illegible]

de quo deliberatis, exiguum: consuetudinem vero molescentem, esse magnam. Quòd si eam entiorem inueritis, vt qui officium suum faciunt, etiam accipiant non solum non lædens, sed maximopere iuuabitis tum rempub. tum vosmetipsos. Sin ad accipiendum, & festum, & causa quælibet satis erit, de his autem quæ præterea facienda sint, ne verbum quidem audire volueritis: prouidete, ne forte vos, in his quæ nunc rectè fieri censetis, aliquando vehementer errasse iudicetis. Ego autem oportere censeo (ne verò propter id quod dicam obturbate, sed re audita iudicate) quemadmodum de accipiendo concionem indiximus, sic etiam de ordinatione reipub. & apparatu bellico indici concionem, & singulos non modò ad hæc attentè audienda, sed etiā ad alacriter exequenda promptos esse debere: vt, ô Athenienses, spem fortunæ melioris in vobis ipsis habeatis: neque sciscitemini quid rerum iste vel ille gerat. Ac de reditibus quidem ciuitatis, & his quæ insuper ex priuato frustra nunc impeditis, sociorumque vectigalibus, vnumquemque vestrûm id accipere decere dico, quod æquum est, ætate florentes, militare stipēdium emeritos, pecuniam ob exercenda iudicia, seu quo alio titulo rem nuncupari placet. Sed ipsi militabitis, neque eo munere cuiquam cedetis: quia reipub. vires domesticæ sint, & è ciuibus instructæ: vt nec opes vobis desint, & vos officia fungamini, & imperator exercitui præsit: & non Athenienses eadem quæ hactenus, vsuueniāt, vt duces in iudicijs vexetis: & hic tandem sit negotij totius exitus. Ille illius filius, illum accusauit: præterea que nihil. Sed quid verò studio habere debetis? Vt socij non præsidiorum metu, sed communicatione vtilitatem inter vos & ipsos, vobiscum sint coniuncti. Deinde ne duces peregrinis militibus, socios vexent ac depr[illegible]dentur, hostes ne videant quidem: quorum rerum emolumenta ipsorum propria sunt, odia & maledicta in totam ciuitatem redundant: sed vt cum lubeant, quorum opera hostes eo modo quo nunc socios & amicos affligant. Præterea multæ res vestram præsentiam desiderāt: & præterquam quòd domestica bella domesticis copijs geri conducit, idem ad alia quoque negotia est necessarium. Nam si contenti essetis otio, seorsi quomodo cum Græcis ageretur, alia nūc esset ea ratio. Nūc principatum, cæterisque dicendi iuris potestatem vobis arrogatis: exercitum autem qui hæc & intueatur & tueatur, neque paratum habetis, neque parare studetis: sed vobis ocium desidentibus, & dormitantibus, Mitylenæi libertatem amiserunt: neque minus Rhodij, nostro[illegible] nemine prohibente. At hi, dicat aliquis, fuerant inimici nostri? Sed odia maiora esse debent, Athenienses, in oligarchias, pro instituto nostro defendendæ libertatis, quàm contra liberos populos, quæcunque inimicitiarum causæ intercesserint. Sed vt eò redeam, vnde digressus sum, affirmo, debere vos in ordinem describi, atque ordinem eūdem esse tum accipiendi, tum faciendi ea quæ decet. Hæc ipse iam prius etiā apud vos disserui, & explicaui, quinam ordo inter vos, qui grauem armaturam geritis, & qui equites estis, & qui horum numero non continemini, esse[illegible] instituendus: & vnde communiter omnes liberaliter sustentari possent. Quid verò meū animum maximè commouit, curaui, dicam vobis, nec dissimulabo. Nā quum multa & præclara & magna essent ea omnia: nullus è cæteris quisquam meminit: duorū obolorum autem. Atqui fieri nō potest, vt illi ea alijs preci[illegible]

Quomodo de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

A tint, quàm duorum obolorū. Cætera verò quæ cum his quę [illegible] Persarum operę quant, vt vrbs quæ est probè instructos pedites habet, [illegible] tamen pecuniæ redituum ordinata & instructa sit. Quid igitur, inquiet aliquis, hæc nunc commemoras? Quia censeo vos oportere [illegible] non parant, vt omnes stipendia mereantur: ordinationem verò & instructionem esse vnicam, consentiantque omnes (nunc negotium suscipiant, & vnicuique dare potestatem dicendæ his de rebus sententiæ. Sic enim si res habetis vobis nunc persuaderi sineretis vt hæc opportuna esse [illegible] quam ea necessaria vobis fuerint, in propinquo habebitis. Sin vt intempestiua negligetis, quum videbitur datis esse, tum demum ea comparare cogemini. Iam verò quidā, non plebeius homo, sed talis qui disrumperetur si hæc fierent, his ferè verbis: Quid tandem fructus, inquit, e Demosthenis orationib. cepimus? Qui prodit cum, quum ipsi visum est, aures vestras obtundere solet, calūniatur præsentem statum, laudatque maioribus: ac denique vbi vos concitauit, & inflauit, descendit. Ego verò si vobis eorū quæ dico persuadere aliquid possem, tot me vtilitates allaturum esse reipub. putarem, quantas si nunc dicere aggrediar, pleri p[ro] fidem eas abrogaturi essent, tanquam [illegible] quæ fieri possint. Enumerabo tamen non paruam pendere reipub. censeo, si vos ad optima quæque audienda consuefaciam. Oportet enim, Athenienses, vt his

B qui de ciuitate nostra bene mereri cupit, auribus primum vestris medeatur. Corruptæ enim sunt. Adeò multa & falsa, & quæuis potius audire, quàm salutaria, consuefacti estis. Velut (ne verò mihi quispiam obturbet, priusquā omnia dixero) reclusum nuper quidam ærarium, oratores igitur omnes pro concione dicebant, abrogatum esse statum popularem interiisse leges, & huius generis alia. At quid, Athenienses, [illegible] vera dicam. Hi qui talia faciunt, capite mulctandi sunt: illi quidem non, tamen popularis status per illos abrogatur. Rursus remi si aliqui sint, pecuniam flagellandum, torquendum, voce hæc abiret, abrogari statum popularem dictitantur. Ego verò quid dico? Eū qui faciat, capite mulctandum, neque vt illi, sed statum popularem per eos abrogari, nego. Sed is quomodo abrogetur, nemo dicit, aut palam prodire [illegible] audet. ego verò dicam. Si vos, Athenienses, male eslicati, inulis & inopes & inermes & incompositi, neque eodem modo

C animati sitis, neque imperator, neque quisquam alius decreta vestra curet, si hæc nemo indicare velit, aut corrigere, neque de his malis corrigendis cogitet, at mutatur quicquam: id quod nunc accidit. Ac me hercule, Athenienses, aliæ orationes falsæ ad vos manifestæ sunt, & exitiosæ reipub. vt istæ, In iudiciis vestra salus sita est, & suffragio respub. conseruata est, putet. Ego verò scio ista iudicia penitus commentariis inter vos diiudicandis & decernendis esse comparata, & ea atque seruire omnibusque hostes autē armis superandi sunt, & in his consistit salus reipub. Nec enim vestra senatusconsulta efficient, vt milites & ea quæ sunt in armis, vincant: sed ij qui hostes armis superare efficiant, vt vos & liberè obsistere, & quicquid volueritis securè agere possitis. Nā in armis formidabiles, in iudiciis humanos vos esse decet. Quod si cui grandiora loqui, q̄ tam p[illegible] mea videor: eū ego rectè sentire censeo. Nā oratio quæ p[ro] tanta vrbe, [illegible] rebus habetur, p[illegible] vnoquoque oratore videri maior,

& ad vestram, non ad dicentis dignitatem, propè accedere debet. Cur autem eorum nemo qui à vobis honorantur hæc dicat, eius rei caussas ego vobis expona. Nam qui ad comitia creandorum magistratuum, & ad eum ordinem accedunt seruilè in modum circumeunt, ad eblandiendum suffragiorū fauorem vnusquisque cupiens imperatorem se designari, non vllum viri fortis facere opus. Quòd si quis etiam talis est, vt aliquid conari audeat, is nunc gloria & nomine vrbis nostræ munitus, eorum qui aduersentur solitudine fretus, vos bona spe duntaxat esse lactandos, neque quicquam aliud agendum: se verò honorum vestrorum tanquam hæreditatem cernere posse, existimat. idq; verum est. At si per vosmetipsos egeritis omnia, sic vt operum ipsorū, sic & præmiorum quæ illa sequantur, æquâ cum ceteris partem habituros prædico. Qui autem rempubl. gerunt, & in eo studio versantur, vtilissima dicendi ad vos consuetudine omissa, se cum hisce coniungunt. Ac prius quidem tributim conferebatis: nunc verò tributim rempubl. geritis. Orator dux est, & imperator huic obnoxius, & qui partim his, partim illis suffragentur, trecenti. Vos reliqui attributi estis nactarii vice, alii huic, illi alii. Ex his igitur rebus hoc consequimini, vt ille æreis statuis ornetur, ille sit beatus, vnus atque alter republica potentiores reliquis testes felicitatis horum sedeatis: & vt ignauiæ vestræ indulgere possitis, multas & magnas opes & gloriam, quæ in vestris manibus sunt, abiicitis, atque illis conceditis. Atqui considerate, quo in loco hæc apud maiores fuerint. Nam quæ agenda sunt, nō alienis exemplis, sed domesticis vti, cognoscere licet. Illi Themistocli, cuius ductu nauale prælium ad Salaminem commissum est, & Miltiadi Marathoniæ pugnæ duci, multisque aliis qui res longè clariores & vtiliores quàm hi nostri duces gesserant, medius fidius non æreas statuas decernebāt, neque supra modum admirabantur, neque (vt qui nulla re populo præstantiores essent) exquisitis eos afficiebant honoribus. Etenim nullius illorum facinorum gloria se fraudabant: neque quisquam est qui nauale prælium ad Salaminem Themistoclis esse dicat, sed Atheniensium: aut Marathoniam pugnam Miltiadis, sed ciuitatis. Nunc verò vulgus ita loquitur, Corcyram cepit Timotheus, & Legionem cecidit Iphicrates, & nauale ad Naxum prælium vicit Chabrias. Ipsi enim videmini, propter honorum magnitudinē, quos propositis ducib. decreuistis, earum gestarū gloria illis cedere. Quin etiā ciuilia dona et illi pulchrè largiebantur, sic vos nō rectè. Peregrina porrò munera quomodo illi distribuebāt? Menoni Pharsalio, qui duodecim argēti talenta ad bellū gestū in Eione ad Amphipolim suppeditarat, & ducētos equites, clientes suos, suppetias miserat, nō ciuitatē decreuerunt, sed immunitatē tātum dederunt. & ante hunc Perdiccæ qui, quo tēpore Barbarus olim Græciam hostiliter inuaserat, rex Macedoniæ fuit, & Barbaros, qui post acceptam cladem Platæis recedebant, deleuit, & regi Persarū integrā illam stragem fecit) non decreuerūt ciuitatem, sed immunitatem duntaxat: magnam nimirum & præclaram & venerabilem suam patriam existimantes, & quouis maiorem beneficio. Nunc verò, Athenienses, homines perditos, seruos seruis genitos, accepto tanquam pro aliis mercib. pretio ciues faciunt. Et hæc vobis agere visū est, non quòd deterioribus sitis ingeniis quàm maiores vestri, sed quòd illi ipsi de se præclarè sentiebant, vobis autem id ereptū est.

Maiorum exempla, & veteris reip. comparatione, & quàm longè nunc vita populo exemplacere studet.

A καὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑμετέρας ἐχομένας δεῖ, μὴ τῆς τῶν λεγόν- [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

ἔστι γὰρ οὐδέποτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν. ὥσπερ οὐδὲ λαμπρὰ καὶ καλὰ πράττοντας μικρὸν καὶ ταπεινὸν φρονεῖν. ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἂν τἀπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. σκέψασθε δ' ἅ τις κεφάλαια ἂν ἔχοι τῶν πεπραγμένων εἰπεῖν ... κρείττους γενέσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν πέντε μὲν καὶ ἑξήκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια, ἐφ' οἷς ἔτι καὶ νῦν φιλοτιμούμεθα. καίτοι χρὴ νομίζειν αὐτοὺς ταῦτα στῆσαι, οὐχ ἵνα θαυμάζωμεν μόνον αὐτὰ θεωροῦντες, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμώμεθα τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς. ἐκεῖνοι μὲν δὴ ταῦτα. ἡμεῖς δ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, σκέψασθε εἰ παραπλήσια. οὐ πλείω μὲν ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνήλωται εἰς τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀπορίας μάτην, καὶ αἱ ἴδιαι οὐσίαι πάντες ἦσαν, καὶ τὰ κοινὰ τῆς πόλεως, καὶ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων; οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, οὗτοι νῦν ἐν τῇ εἰρήνῃ ἀπολώλασι; ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα μόνον τότε βέλτιον εἶχε ἢ νῦν, τὰ δ' ἄλλα χεῖρον. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἐφ' ὅτι βούλεσθε ἐξετάσωμεν. οἰκοδομήματα μέν γε καὶ κάλλη τοιαῦτα κατέλιπον ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· προπύλαια ταῦτα, νεώσοικοι, στοαί, καὶ τἆλλα οἷς κατεσκευασμένην παρέδοσαν ἡμῖν τὴν πόλιν. ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Θεμιστοκλέους καὶ τὴν Κίμωνος καὶ τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. νῦν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἡ πόλις ἡμῖν τὰς ὁδοὺς ἀγαπᾷ κατασκευάζουσα, καὶ κρήνας, καὶ κονιάματα, καὶ λήρους (καὶ οὐκ ἐγὼ τοῖς εἰσενεγκοῦσι ταῦτα ἐπιτιμῶ, πολλοῦ γε καὶ δέω, ἀλλ' ὑμῖν, εἰ ταῦθ' ἱκανὰ οἴεσθε αὐτοῖς ὑπάρχειν ἔργα εἶναι). ἰδίᾳ δ' οἱ τῶν κοινῶν τι διαπεπραγμένοι, οἱ μὲν τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας οἰκίας κατεσκευάκασιν, οὐ μόνον τῶν πολλῶν ὑπερηφανωτέρας, οἱ δὲ γῆν συνεωνημένοι γεωργοῦσιν, ὅσην οὐδ' ὄναρ πώποτ' ἤλπισαν. τούτων δ' αἴτιον ἁπάντων, ὅτι τότε μὲν ὁ δῆμος ἦν δεσπότης καὶ κύριος ἁπάντων, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τούτου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοὐναντίον κύριοι μὲν οὗτοι τῶν ἀγαθῶν, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὁ δὲ δῆμος ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει, ὑμεῖς δ' ἀγαπᾶτε ἃ ἂν μεταδιδῶσιν οὗτοι λαμβάνοντες. τοιγάρτοι, ὅτι τοιαῦτα τὰ πράγματα τῆς πόλεως ἐστίν, ὥστε εἴ τις ἀναγνοίη τὰ ψηφίσματα ὑμῶν, καὶ τὰς πράξεις ἐφεξῆς διέλθοι, οὐδεὶς ἂν πιστεύσειε τῶν αὐτῶν εἶναι ταῦτα ... οἷον ἃ πρὸς τοὺς καταράτους Μεγαρέας ἐψηφίσασθε, ἀποτεμνομένους τὴν ὀργάδα, ἐξιέναι, κωλύειν, μὴ ἐπιτρέπειν· ἃ πρὸς Φλιασίους, ὅτ' ἐξέπεσον, βοηθεῖν καὶ μὴ ἐπιτρέπειν τῷ σφαγεῖ τῶν Πελοποννησίων, καὶ τοὺς ἐκεῖ βουλομένους παρακαλεῖν. ἅπαντα καλὰ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα καὶ δίκαια, καὶ τῆς πόλεως ἄξια. τὰ ἔργα δ' ἀπὸ τούτων, οὐδαμοῦ. οὐκοῦν τὴν μὲν ἀπέχθειαν ἐκ τῶν ψηφισμάτων ἀκριβῶς

Neque verò fieri vnquam profectò potest vt homines paruis & vilibus occupati rebus, sublimes & generosos spiritus concipiant: quemadmodum vicissim natura non fert, vt præclaris & splendidis negotijs destituti nos pusillos habeāt, & abiectos. Nā qualia hominum studia fuerint, talibus eos animis etiam esse præditos necesse est. Considerate quæso, quę capita enumerari possint earū rerū quas illi gesserant, quasque vos geritis: an his inter se collatis, vobis ipsis meliores fieri possitis. Illi igitur annos quinque & sexaginta, Græcis volentibus imperarunt, amplius decem mille talenta in arcem congesserunt, multa & præclara, terra marique pugnantes, trophæa erexerunt, quæ etiam nunc laudi nobis ducimus. Atqui putare debetis, illos ea erexisse, non vt nos illa spectātes tantùm admiraremur: sed vt etiā virtutes eorum à quib. cōsecrata essent, imitaremur. Et illi quidē hęc. Nos verò tanta circundati solitudine, quā videtis omnes, cōsiderate an similia. An nō amplius mille & quingenta talēta in Grecorū mēdicos frustra profudimus? An non & priuatę familiæ omnes, & ærarium publicū, & quæ à sociis conferuntur, sunt exhausta? An non quos in bello socios nobis adiunximus, hi pacis tempore perierunt? At hæc sola scilicet tunc meliora fuere quàm nūc, cætera verò deteriora? Plurimū in certē abest. Age consideremus quicquid voletis. Aedificia igitur & ornamenta vrbis, templorum & portuum, & quæ sunt eius generis alia, tot tantaque illi reliquerunt, vt ad eorum excellentiam nihil possit posteritas addere. In conspectu sunt propylea hæc naualia, porticus, & reliqua, quibus illi vrbē nobis exornatam tradiderunt. Reliquas verò procerum illius temporis ędes, ita moderatas, & nomini popularis status congruentes, vt si quis vestrûm, Themistoclis, Cimonis, Aristidis, aut Miltiadis, & cæterorum eius ætatis illustrium hominum domos norit, nihilo vicinis magnificentiores esse videat. Nunc verò, Athenienses, vrbi nostræ satis est, publicè vias munire, fontes extruere, incrustare parietes, & similibus nugis occupari. Neque verò harum rerum autores reprehēdo: nequaquā id facio: sed vos si his procurātis vos officio functos putatis. Priuatim autem, qui publicum aliquod munus administrarunt, partim publicis ædificijs priuatas ædes magnificētiores substruxerunt, nedum plebeijs superbiores: partim tot fundos cōparatos colūt, quot ne per somnium quidem vnquā sperarent. Harum autē rerum omnium causa est, quòd olim populus vniuersorum dominus & autor erat, optarique bene secū agi putabāt, si is honorē, magistratū, aut aliquod aliud beneficium impertiret. Nunc cōtrà fit. Illi omnes opes in sua potestate habent, & illorum auspicijs geruntur omnia: sed populus ministri & additamenti locū obtinet. Vobisq; satis est id accipere, si quid illi forte impertierint. Proinde dum hæc sūt, talis etiā status ciuitatis est, vt si quis decreta vestra legat, & acta ordine percurrat, nemo credere possit eorūdē hominū esse hęc & illa, velut ea, quæ contra Megarenses, homines nefarios, decreuistis, quòd terrā cōsecratā excinderent & excolerent, excludēdos esse, prohibēdū, nō cōcedendū: & de Phliasiis, quū nuper patria pellerētur, opē ferendā, non permittēdos crudelitati carnificū Peloponensib. auxilia, si qui iuuare vellēt, accersēda. Vniuersaq; Atheniēsibus preclara sunt, & iusta, & à dignitate reipublicæ, at facta quę sequi debebāt, nusquā apparēt. Inimicitias igitur per senatusconsulta denunciatis,

Exhortatio ad recuperandum & tuendum principatum & admonitio de consilio.

nullius autem rei gerendæ potestatem habetis. Decernitis enim ea quæ vrbe nostra digna sunt: sed viribus caretis ad ea quæ decreuistis exequenda. Ego verò velim (sed in optimam partem accipietis) vos aut minus habere animorum, vestris negotiis agendis contemtoritis: aut maiores vires comparare. Quòd si vos Syphnios, aut Cythnios, aut alios eius generis scirem, hortarer ad animos demittendos. Sed cum Athenienses sitis, vestros summi vires maiores vt comparetis. Turpe enim Athenienses, turpe inquam est, eius magnanimitatis ordinem deserere, quem vobis maiores tradiderant. Imò nec vestri arbitrij est, etiamsi veltis, Græcos vt deseratis. Multa enim ab omni æuo gessistis. Proinde nec veteres amicos proiicere, nec vestris hostibus fidere, aut crescendi copiam dare licet. Denique idem vobis, quasi lege talionis, vsu venit, quod his, qui vbi semel apud vos ad gerendam rempublicam accessere, post cum vellent, recedere ab eadem non audent. Rempublicam enim inter Græcos gessistis. Caput autem est, Athenienses, horum quæ diximus omnium: Oratores vos nunquam neque probos facient, neque improbos: sed vos illos tales, quales volueritis. Neque enim vos ad illorum voluntatem vos accommodatis: sed illi vestris cupiditatibus blandiri student. Vos igitur principes esse decet in rebus bonis expetendis. Sic omnia rectè erunt. Aut enim nemo quicquam mali dicet: aut frustra dicet, quem qui auscultent, non sit habiturus.

A [illegible]

B [illegible]

LIBANII ARGVMENTVM orationis de Classibus.

OLim rumor, Persarum regem expeditionem moliri aduersus Græcos populos Atheniensium terruit animos, & cum clamore Græcos, cum bellum statim inferre properat. Demosthenes autem suadet, ne ipsi priores infringant: sed eos expectare iubet, dicit Res audi quod conueniat. Nunc quisquam, non per sanctissimum Græcam, vt socia nobiscum arma iungant, cum in tuto adhuc sibi esse videantur. Tum verò periculi ipsi eos robustum contingere. Monet igitur vt quiete se instruant, & ad bellum parent, atque etiam commemorat quæ debeat esse ratio instructionis. Vnde etiam συμμοριῶν oratio est inscripta. Nam apud Athenienses συμμορία certus & ordo certum est, qui munera publica obeunt.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ περὶ τῶν συμμοριῶν λόγου.

[illegible]

C [illegible]

DEMOSTHENIS DE CLASSIBVS ORATIO, XIIII. Hieronymo Vuolfio interprete.

Considerandi potius esse reipublicæ, quàm eloquentiam ostendendam.

QVi maiores vestros laudant Athenienses, instituere mihi videntur orationem auditu iucundam, non ea tamen agere quæ illis prosint quos celebrant. Nam cum in de rebus dicere conentur, quas mortalium nemo pro dignitate possit explicare: vt ipsi opinionem eloquentiæ consequantur: sic efficiunt, vt virtus illorum minor videatur auditoribus, quàm putarisse. Ego verò laudationem eorum maximam puto ipsum esse tempus: quod cum non exiguum intercessent, rebus illorum gestis, maiora nulli alij suscipere gerenda potuerunt. Ipse autem rationem explicare conabor, qua vos optimè instructos fore confeam. Etenim res ita se habet: Si nos omnes, qui verba facturi sumus, eloquentes videamur, nihilo res vestræ, satis scio, erunt meliores. Sed si vnus, quisquis ille fuerit, progressus docere possit, & suadere, quæ instructio,

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΟ-ριῶν λόγος.

[illegible]

[illegible]

& qualis, & vnde comparata, nunc reipublicæ profutura esse videatur; omnis hic metus euanuerit. Quod ego, si modo potero, dabo operam vt faciam: pauca præfatus apud vos, quid de regio negocio sentiam. Ego existimo communem hostem omnium Græcorum esse Regem Persarum: non tamen propterea suaserim, soli omnium vos vt bellum contra eum suscipiatis. Neque enim ipsos Græcos video communes inter se esse amicos: sed nonnullos magis illi fidere quam quibusdam suorum. Quæ cum ita sint: è re vestra esse censeo, prouidere, iustum belli initium vt capiatur: vtque appareant quæ conueniunt, omnia: & hoc proponatur ad deliberandum. Arbitror enim, Athenienses, Græcos, si declaretur & perspicuum fiat, fore vt Rex ipsos aggrediatur: & adiuturos, & magnam gratiam habituros ijs, qui ante ipsos, & cum ipsis Regem vlciscantur. Quòd si, dum id obscurum etiam est, nos priores arma sumpserimus: vereor, Athenienses, ne hos cum illo coniunctos propulsare cogamur, quibus consultum volumus. Is enim represso impetu suo (si tamen inuadere Græcos instituit) largitionibus aliquos eorum corrumpet, & amicitiam simulabit. Illi priuata bella corrigere volent: & dũ hoc animo erunt, communem omnium salutem negligent. In eum autem tumultum & amentiam moneo ne præcipitetis vrbem nostram. Neque enim eandem nobis in regio negocio deliberationem, quam alijs Græcis, esse video: quòd multi illorũ mihi videntur priuati alicuius emolumenti caussa, posse negligere alios Græcos. Vobis autem nec affectis iniuria honestum fuerit, eas de sontibus sumere pœnas, vt eorum aliquos à Barbaro subigi patiamini. Quod cum ita sit, prouidendum est, ne & nos bello simus impares: & is quem Græcis insidiari putabamus, ita se insinuet, vt fidus illis esse videatur. Quomodo igitur hæc cauenda erunt? Si copiæ reipublicæ delectæ & instructæ, omnibus conspicuæ fuerint: atque appareant, nos ijs ita esse fretos, vt nihil iniqui tamen conemur. Ferocibus autem, & nimis expeditè ad bellũ impellentib. illud dico: Non esse difficile, neque quum deliberandum est, fortitudinis opinionem consequi: neque quum periculum aliquod imminet, vehementem oratorem videri. Sed illud & difficile est, & conueniens, in periculis fortitudinem declarare: in deliberando, prudentius alijs dare posse consilium. Ego verò, Athenienses, existimo bellum cum Rege difficile esse reipublicæ, prælium futurum esse facile. Cur? Quia non aliter, vt opinor, fieri potest, quin bella omnia, & triremes, & pecuniam, & loca requirant: quæ omnia penes illum copiosiora quàm apud vos reperio. prælia verò nulla re alia tantopere video indigere, vt fortibus viris: quos plures vobis, & iis qui vobiscum hoc periculum adibunt, esse existimo. Bellum igitur, hisce de caussis, moneo, ne vlla ratione priores suscipiatis: ad prælium verò vos rectè instructos esse oportere dico. Quòd si alia ratio copiarum esset, quib. Barbari propulsarentur, alia quib. Græci: deprehensum iri fortasse consentaneum esset, nos contra illum instrui. Cum autẽ omnis instructionis ratio sit eadẽ, & eadem oporteat esse capita copiarum, vt hostes repelli possint, vt socij defendantur, vt opes nostræ conseruentur: quid, quum habeamus qui se hostes esse fateantur, alios quærimus? ac nõ potius & aduersus hos instruimur, & illum quoque vlciscimur, si violare nos instituerit? Agite ve-

[illegible]

A

b Græcos rursus ad vos accersentes, si quæ illi iubent non faceretis, cum quibus non optime vobis cupiat, est-ne spes eundem, quemquam esse obtemperaturum? Quia mercenarios audient à nobis, regem Persarum ipsis insidiari, ipsos verò non prospicere? Itane, vos obsecro, putatis? Ego verò opinor. Sed nondum maior is metus est, quàm dissensio erga vos, & quorundam inter se. Nihil igitur aliud, quam nescio quam cantilenam passim canent legati nostri. Tum autem si fortè quæ nunc modo censemus, agetis, nemo Græcorum omnium ita fret⁹ erit suis opibus, quin, ubi viderit vobis præsto esse & mille equites, & legiones quot voletis, & naves trecentas, venturus & supplicaturus sit illis adiutoribus, minimo se cum periculo incolumes euasuros existimans. Proinde si iam accersetis supplices, si non auscultarint, frustrati eritis. Sin qui vestris copiis instructis, cunctemini supplices det [illegible], neque dubium est, quin omnes ad vos venturi sint. Ego igitur, Athenienses, & hæc & his similia reputans, nullam orationem confidentem, aut vanæ prolixitatis exquirere volui: sed quæ nam ratio instructionis & optima & expeditissima esset, considerando sum vehementer occupatus. Puto igitur, vobis eam, si & audita & probata fuerit, esse decernendam. Prima itaque & maxima instructionis pars, Athenienses hæc est, ut quisque vestrûm alacriter omni officio fungi velit. Illud enim videtis, Athenienses, quæcunque unquam universi vos voluistis, & postea quisque pro se gerenda putastis, eorum vos nihil unquam affugisse. Quæ verò voluistis, post autem alius alium respexistis, tanquam ipse nihil, proximus omnia facturus esset: ea ita nihil unquam promouistis. Quod si vos ita eritis animati atque incitati, numerum mille & ducentorum dico esse complendum: & octingentis adiectis bis mille faciendos. Nam si hunc numerum designaueritis, existimo virginib. orbis, & pupillis, & in colonias abituris, & societatibus deputatis, ac denique aliis si qui sunt communes, præstò futura vobis corpora mille & ducenta. Ex his igitur classes viginti censeo designandas, ut nunc sunt, quarum singulæ sexagena corpora contineant. Earum porrò classium singulas in quinas diuidi partes iubeo duodenarias sic, ut tenuissimis quique locupletissimis adiungatur. Et corpora quidem sic ordinanda esse censeo: quod cur censeam, tum scietis, cum totam instructionis rationem audieritis. Triremes autem quomodo? Omnino trecentas numero triremes designari iubeo: & in viginti partes, quarum singulæ naves quindenas contineant, distribuendas: primæ centuriæ quinque, & secundæ centuriæ quinque, & tertiæ centuriæ quinque navibus attributis. Deinde singulis virorum classibus quindenas naues, classium singulis partibus, ternas triremes attribuendas. Postquam hæc ita confecta fuerint, iubeo, cum agri nostri æstimatio sit sex millium talentum, ut & pecuniæ certus ordo ineatur, eam diuidi, & centum fieri partes, quarum singulæ sexagena talenta contineant. Deinde quinquies sexagena talenta singulis magnis classibus attribuenda eo pacto, ut classes singulæ singulis quinariis, sexagena talenta reddant: ut si vobis centum triremibus fuerit opus, sumptum sexagena talenta absoluant, & trierarchi sint duodeni: si ducentis fuerit opus, triceni sint talenta quæ sumptum absoluant, & seni viri triremibus præsint: sin trecentis, viceni sint talenta quæ sumptum absoluant, & quaterni triremib. præsint. Eodem quoque modo Athenienses,

B

C

[illegible]

Marginal notes: Ratio instructionis · i Velle fungi officio. · i Numerus corporum qui trierarchi instituuntur. · i Triremes designandæ. · a Pecuniæ designandæ. · i Armamenta nauium.

[illegible]

A armamenta etiã quæ nunc ad triremes debentur, æstimari. & ex tabulis omnia distribui iubeo, in viginti partes. Deinde singulis magnis classib. unam tribui partẽ, unicuique aptam, quam deinde singulæ classes singulis suis partibus ex æquo dividant: & duodeni illi in singulis partib. ea exigat: & quas singuli triremes sortiti fuerint, eas instructas exhibeant. Sumptil igitur, & naues, & trierarchos, & armamentorũ exactionem, sic optimè posse cẽseo, & cõparari & apparari. Vnde autẽ hæc & certò & facilè cõpleri possint, deinceps dicam. Censeo à ducẽ- navalium decẽ loca esse deligenda, atque rationem ineũda, ut quàm proximè inter se absint navalia, quorũ singula triginta triremiũ sint capacia. Quod ubi fecerint: binas classes & tricenas triremes horum locorum singulis attribuant: deinde sortitò tribui introducant, & trierarchos singulos in singula navalia: ut sint binæ classes, triremes tricenæ, & una tribus. Quæ verò locus tribui obuenerit, is trifariam dividatur, & naues similiter. Deinde trientes tribuum sortiantur: ut singulæ tribus una pars sint totorum navalium, & singularum partium tertiam

B partem triens obtineat: utque sciatis, si quid erit opus, primum tribus quo loco stationẽ habeat, deinde triens, postea trierarchi qui, & quot triremes: ac tricenas triremes una tribus, denas unusquisque triẽs triremes cõtineat. Nam si hæc ordine expedita fuerint, etiamsi nunc aliquid prætermisimus (neque enim facilè sanè est, exquisitè reperire singula) id ipsa sibi res inveniet, & una constitutio tum omnium navium, tum partium futura est. Iam quod ad pecuniam attinet & evidentem aliquam parandorum sumptuum rationem: scio equidem incredibile visum iri quod iam dicam: dicetur tamen. Confido enim, si quis rectè consideret, fore ut me solum vera, & ipso eventu comprobanda dixisse appareat. Ego affirmo, nunc non dicendum esse de pecunia, cũ commentum adsit magnum, & præclarum, & iustum: quem, si nunc quæremus, ne tum quidem præstò futurum sentiemus nobis: tantum abesse ut iam eam inventuri simus: sin omiserimus, præstò futurum est. Quis igitur illic est, quod cum nunc non adsit, tum in promptu futurum est? Nam istæ nescio quæ esse ambages videntur. Ego dicam. Videtis, Athenienses, totam hanc urbem? In hac, pecunia inest parum abest quin dicam, quæ cum omni aliarum urbium pe-

C cunia conferri possit: quam qui possident, eo animo sunt, ut si omnes oratores eos ita terrerent, venturum esse Regem, adesse, non aliter posse fieri: & unà cum oratoribus alij totidem vaticinarentur: non modò non conferrent, sed nec proferrent, aut fateretur se habere. At si verborum terrores illos ad rem conferri viderent: nemo ita stolidus esset, qui non liberaliter daret, & primus conferret. Quis. n. malit ipse unà cum fortunis omnib. interire: quàm partem facultatum pro semetipso & reliquis suis bonis conferre? Pecuniam igitur tum in promptu fore dico, cũ reuera fuerit opus, non prius. Proinde ne quærendam quidem censeo. Quantum enim nũc exigeritis, si initis rem is exigeretis magis ridiculũ fuerit,* quàm si nihil omnino esset exactum. Age centesimam iubebit aliquis: proinde sexaginta talenta dices. Sed quinquagesimam dicet aliquis, duplum. proinde centum & viginti. Ecquid hoc est ad ducentos & mille camelos, quos Regi pecuniam vehere isti dictitant? Sed ponam, velle vos cõferre duodecimã: quingenta talẽta. Verùm id vos nec sustinebitis: nec, si numeretis, bello par erit pecunia.

[illegible]

ε Navalium [illegible]

γ Prouisa [illegible]

Caetera igitur vobis sunt comparanda, pecunia re- linquenda nunc suis possessoribus, eamque enim reip. commodius & honestius custodietis. Cum vero necessitas illa venerit, tum vltro conferentibus illis accipienda erit. Haec si feceritis, Athenienses, & iusta & honesta facietis & vtilia, & digna quae Regi a vobis nuncientur, neque per haec leuis ei terror incutietur. Scit enim, [illegible] talentis [illegible] non centum praebuimus, mille [illegible] drachmas contulisse: atque adeo, [illegible] ipsos [illegible]. Quare non temere [illegible] valde [illegible] vobis [illegible] putabit suscipiendas. Quod si propter pecuniam ei [illegible] effertis animos: [illegible] quoque [illegible] enim [illegible] vt aiunt, [illegible] quod vbi distribuerit, [illegible]. Nam & fontes & putei deficere solent, si quis magnum inde quippiam [illegible] habent. vobis autem agri [illegible] sex mille talentum subiectio esse audiet pro [illegible] defensuros pugnaturosque esse nos, maiores [illegible] qui in Marathone fuerunt, [illegible]. Dum vero superiores erimus: pecunia [illegible] non poterimus. & [illegible] illud quidem, quod nonnulli [illegible], ne cum pecuniam habeat, [illegible] multas copias conducat, verum esse mihi [illegible]. Ego enim arbitror, contra Aegyptum & Orontem, & alios Barbaros quosdam [illegible] fortasse Graecorum velle apud illum mereri stipendia [illegible] horum aliquem capiant, sed vt [illegible], vt opibus aliquibus [illegible] liberentur: sed qui reliquam Graeciam inuadere velit, nullum Graecum fore arbitror. Quo enim ipse postea se conferet? In Phrygiam profectus seruiet? neque enim alia de re bellum est cum Barbaro, quam de agro, de vita, de institutis, de libertate, de [illegible] rebus omnibus. Quis igitur ita est infelix, vt semetipsum, parentes, sepulchra patrum, patriam, parui [illegible] gratia velit amittere? Equidem neminem esse existimo. Immo [illegible] peregrini militis opera Graeciae potiri. Qui enim [illegible] pridem illo [illegible] praestantiores. Neque vero [illegible] excitis, [illegible] esse potest [illegible] omnibus, si fieri [illegible] fieri non possit, at [illegible] certe sint impetrare. Quod si quis Thebanos cum illo se coniuncturos putat: [illegible] quidem est apud vos [illegible]. Nam cum eos oderitis [illegible] nihil quicquam de eis [illegible]. Verumtamen nos decet, qui magnis de rebus deliberamus, nullam vtilem cogitationem praetermittere [illegible]. Ego vero existimo, tantum abesse vt Thebani [illegible] illo Graeciam inuasuri sint: vt magna [illegible] patens occasio, qua [illegible] in Graecos delicta aboleret. Quod si quis existimat, Thebanos [illegible] esse [illegible] vtique intelligunt omnes, si Thebani cum illo faciant, esse necesse, vt eorum hostes [illegible] Graeci. Ego igitur existimo, [illegible] aequitatis, & eos qui cum hoc ordine se coniungent, [illegible], tum Barbaris fore [illegible] superiores. Quare neque [illegible] formidandum, neque committendum esse censeo, vt priores bellum inferamus. At ne caeterorum quidem Graecorum vlli merito bellum hoc [illegible] esse video. Nam quis quem [illegible], si cum illum communem hostem ducentes, inter se consenserint, magnis opibus [illegible] postquam [illegible] amicitia [illegible],

[illegible]

[illegible]

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ περὶ τῆς τῶν Ῥοδίων ἐλευθερίας λόγου.

[illegible]

A de priuatis controuersiis inter se contenderunt, tot mala esse perpessos, quot, si quis eos denouere vellet, vix reperisset? Quem igitur Fortuna & dij immortales tam amicum inutilem, quam hostem esse conducibilem declarant, eum nos formidamus? Nequaquam: sed ne faciamus iniuriam, nostra causa, & propter caeterorum Graecorum turbas & diffidentiam. Nam si concorditer, adiuuantibus omnibus, solum illum inuadere liceret: ne iniuriam quidem illi à nobis fieri putarem. Sed cum se res aliter habeat: cauendum censeo, ne ansam regi praebeamus, vt iure caeterorum Graecorum arbiter esse studeat. Quiescentibus enim vobis suspectus esset, si quid tale moliretur. Sin priores bellum moueritis: haud iniuria videbitur propter vestras inimicitias, aliorũ expetere amicitiã. Ne igitur aperire velitis, quàm corrupt⁹ sit Graeciae status, vocãdis eis cum non persuadebitis, & gerendo bello cum non poteritis: sed quieti estote, & imperterriti, & instructi: & nũciari de vobis regi velitis, non quidem certè aestuare omnes Graecos, aut metuere, aut tumultuari, & Athenienses. Longè certè aliter se rẽ habere. Atque adeò nisi apud Graecos aeque turpe B haberetur mentiri & peierare, vt apud illum praeclarum: iampridem vos in illum fuisse impetum facturos, nunc id vos nequaquam facturos vestra propter causa: sed omnes precari deos, vt eidem ipse amentia corripiatur, qua olim maiores eius. Atque haec si considerare in animum induxerit: vos non negligenter consuluisse vobis inueniet. Neque enim ignorat, è bellis cum suis maioribus gestis, vrbem magnam & felicem esse factam: ex ocio autem quod ante ista tempora egerat, nulla Graecarum [illegible] tanto fuisse, quanto nunc, superiorem. Quin Graecos etiam videt pacificatorem requirere vel volentem, vel inuitum. Eum verò semetipsum eis fore intelligit, si bellum mouerit. Quare ea quae è nunciis audiet, ei & nota & credibilia erunt. Ne verò, Athenienses, prolixitate orationis vobis nimis sim molestus, capitib. mei cõsilij expositis descendam. Instruo vos, & cõtra certos hostes habere: & propulsari etiam Regem, & omnes, si vos C lacessere instituerint, iis copiis oportere censeo: nullius autem iniquã vel facti vel dicti esse autores. Demus operam, vt facta nostra digna sint maioribus, non pro concione habitae orationes. Quae si feceritis: & vobisipsis consuletis, & iis qui contrarium suadent. Nam post illis non irascemini, quod fieret, si nunc impingeretis.

Peroratio

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS DE LIBERtate Rhodiorum.

Bellum, quod Sociale dictum fuit, susceperunt aduersus Athenienses Chij & Rhodij & Byzantij: qui cum illis prius paruissent, tunc societate contra Athenienses inter se fecerant. Cum autem Rhodij Cariae vicini essent, se apud Mausolum, cui prouinciae praefectus [illegible] gratia valere putabant. Is [illegible] apud eos [illegible] sibi conciliata, insidiat populo [illegible] & vrbem, libertate Rhodijs erepta, paucorum potentiorum seruituti subiecit. Suadet ipitur Demosthenes, eum non negligendum, sed iuuandum esse populum Rhodiorum: quòd è re sit Atheniensium, vbi [illegible] populari parere imperio. [illegible] autem, inquit, Rhodij vos [illegible] nobis & [illegible] & [illegible] essi vos etiam Graecos [illegible] offenderant, liberare atque [illegible] in Rempub. [illegible].

[illegible]

DEMOSTHENIS DE RHODIORVM LIBERTATE Oratio, XV. Hieronymo Vuolfio interprete.

[illegible marginal note] ... Regi Persarum & Artemisiæ.

ARBITRUR opotere vos, Athenienses, tantis de rebus deliberantes, dare liberè dicendi potestatem vnicuique consulentium. Ego verò non putaui vnquã difficile, docere vos quæ optima factu sint (vt enim simpliciter dicam, omnes ea iam antè cognita habere mihi videmini) sed persuadere, vt ea exequamini. Nam cum probatum aliquid, decretúmque est: tantundẽ ab agendo abest, quantum antequam decerneretur. Est autem illud vnum ex eorum numero, propter quæ dijs immortalibus agendas à vobis esse gratias existimo: quod, qui non ita olim suapte petulantia impulsi, vobis bellũ petierũt: ij nũc in vobis solis spem suæ salutis habẽt. Ac gratulatione digna est hæc occasio. Quã si rectè vtemini, fiet, vt eorum qui nostram vrbem calumniantur, maledicta, reipsa & cum bona fama refutetis. Quesiti enim sunt, sibi nos insidiari, Chij, Byzantij & Rhodij, proptereáque coniunctis viribus postremum hoc bellum nobis intulerũt. Apparebit autẽ, Mausolum, qui dux & autor eius rei fuit, dum se amicum esse Rhodiorum simulat, libertatem eis eripuisse: Chios & Byzantios, à quibus in societatem adscripti fuerant, cladibus eorum non succurrisse: vos, quos metuebant, solos omnium salutem eorum defendisse. Quæ cũ conspicientur ab omnibus, efficietis, vt omne plebej in ciuitatibus, amicitiam vestram incolumitatis suæ tanquam tesseram esse iudicent. Neque verò vobis vllum maius bonum offerri queat, quam si omnes illũ beneuolẽtia vos absque vlla suspicione prosequantur. Miror autem, cum eosdem video suadere ciuitati, vt pro defensione Aegyptiorum, Persarum regi aduersetur: in causa Rhodij populi eundem illum hominem formidare: cum hos esse Græcos sciant omnes: illos ad illius imperium pertinere. Opinor autem meminisse vestrûm quosdam: cum de regio negocio deliberaretur: me pro concione monuisse primum, ac (nisi fallor) solum etiam aut certè cum altero videri mihi, sapienter vos esse facturos: si causam instructionis, non inimicitias, quæ cum eo intercederent, prætenderetis: sed si & aduersus certos hostes vos pararetis: & illum etiam, si vos lacessere institueret, vlcisceremini. Neque verò ego cum hæc dixissem, vobis non rectè dicere sum visus: sed vobis etiam eadem placuerunt. Quod igitur nunc dicam, id orationi tum habitæ consentaneum erit. Ego, si Rex me illic degentem, in consilium adhiberet: idem ei suaderem quod vobis: vt pro sua ditione bellum gereret, si quis ad versaretur Græcorum: quæ verò nihil ad eum attineret, earum dominatum vti prorsus non vendicaret. Quod si omnino decreuistis, Athenienses, quicquid Rex occuparit, anteuertendis & decipiẽdis oppidorum magistratibus, concedere non rectè decreuistis, vt ego iudico. Sin tuẽdæ iustiq; causæ, & bella gerenda, si sit opus, & quiduis perpetiẽdũ esse putabitis: primùm, tanto minus hoc necesse vobis erit, quanto constantius ita sentietis: deinde consiliũ & iudiciũ vestrũ probabitur. Iam vt sciatis, neq; me quicquã noui dicere, qui libertatẽ Rhodiis reddendam iubeam: neque vos, si mihi auscultetis, facturos rem quandã quæ & facta est, & profuit, vobis in memoriam reuocabo.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΡΟδίων ἐλευθερίας λόγος.

[illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

A Vos Timotheum aliquando cum imperio misistis, Athenienses, opem laturum Ariobarzani, ad decretum hac adiecta clausula: ne foedus factum cum Rege violaret. Cum autem ille videret, Ariobarzanem palam desciuisse à Rege, Samum autem praesidio teneri à Cyprothemide, quem Tigranes Regis praefectus eò collocarat: vt illi opem ferendam esse nō statuit, ita hanc obsidione cinctam, auxilióque suo liberauit. Nec in hanc vsque diem bellum propterea vobis illatum est. Nemo enim est qui pari contentione & rapinas & opes suas proprias defendat. Sed pro his quae de suo auferuntur, omnes summa vi pugnant: de finibus autem propagādis, opibúsque augendis, non item. Appetunt illi quidem aliena, si nemo prohibeat: sin obsistitur, se ab his qui aduersati sunt, laesos esse non putant. Artemisiam porrò, vbi nostra ciuitas id negotium susceperit, ne aduersaturam quidem esse: paucis audite, considerate, an rectè ne ego sic statuam, an secus. Equidem existimo, si Regi omnia quae instituit, in Aegypto feliciter succederent, Artemisiam valde daturam fuisse operam vt Rhodum ei traderet: non tam ex beneuo-

B lentia erga Regem, quàm vt, si ille prope ipsam versaretur, magno beneficio illum sibi obligaret, summáque beneuolentia deuinciret. Postquam verò ita eum eo agitur, vt dicitur, suísque consiliis ille frustratus est, existimare, id quod res est, insulam hanc in praesentia Regi ad nihil aliud esse vtilem, sed velut arcem esse regni sui, quae obstet, ne quid ipsa nunc moliatur. Quare mihi quidem videtur, malle à vobis eam teneri, à se palam non traditam, quàm Regem ea potiri. imò ne adiuturam quidem puto si maximè id hoc fecerit, segniter & obiter facturam. Nam de rege, scire me quid is facturus sit: haud equidem affirmarim: sed è republica esse, vt iam cognoscatur, vtrum ille Rhodiorum vrbem sibi vendicaturus sit, an non: id ego affirmarim. Nam si eam sibi vendicarit: nō de Rhodiis solum, sed de vobis ipsis atque adeo de Graecis omnibus erit deliberandum. Quòd si per se metipsos tenerent vrbem, qui nunc in ea sunt Rhodij: non censerē eorum defensionem suscipiendā: tametsi vobis omnia se facturos pollicerentur: quippe quos videā, primùm vt popularem statum euerterent, quosdam sibi ciues adsciuisse: & re tam confecta, eosdē eiecisse. Cum igi-

C tur neutris fidē seruarint, nec vobis eos firmos fore socios putarem. Atque haec nunquā dixissem, si ea soli Rhodiorum populo prodesse putarē. Neque enim vel publicum vel priuatū cum vllo eorū hospitium mihi est. Ac tametsi horum vtrumque esset: non tamen haec dicerē, nisi è re vestra esse crederē. Nam Rhodiis (si tamen hoc à defensore salutis eorum dici fas est) ista accidisse gaudeo: qui, dū ius vestrum vobis negant, suam libertatem perdiderunt: cúmque licuisset eis societatem aequo iure cū Graecis & vobiscum, qui illis antecellitis, colere: Barbaris & seruis, quos in arces recepêre, seruiunt. Ac parum abest quin dicā, si vos eis cauebitis, hoc illis etiam prodesse. Nam secūdis rebus haud scio an vnquam ad sanam mentem, quae Rhodiorum ingenia sunt, redissent. Sed re ipsa experti atque edocti, multorum malorum amentiam multis causam existere fieri fortasse potest, vt fiant in posterum prudentiores, & modestiores. Quam ego rem eis non parum profuturam esse existimo. Dandam autem operam censeo, vt hi viri conseruentur, obliterata memoria iniuriarū. Debetis enim cogitare, vos etiam saepe multis in rebus ab insidiatoribus esse deceptos:

Per occasionem [illegible] Rhodios, & [illegible] in libertatem [illegible] & [illegible] praestat [illegible] ostendit.

[illegible]

quarum vllius à vobis pœnas exigi, æquum esse negabitis. Quin illud etiam videte, Athenienses: Multa vos bella gessistis contra & Democratias, & Oligarchias, idque & ipsi nullis. sed quib. de causis aduersus vtrasque pugnaueritis: id nemo fortasse vestrûm considerat. Quæ igitur illę sunt? Cum liberis populis aut propter priuatas iniurias, pro quib. satisfacere publicè non potuerũt, aut pro parte agrorum, aut de finibus, aut propter contentionem honoris, aut de principatu bella gessitis. Cum potestate paucorum, pro horum certè nulla, de ratione est: sed de reipub. forma & libertate. Quapropter ego quidem certè dicere nõ dubitem, vtilius videri mihi, vt Græci omnes populari statu viuẽtes, nobiscum belligerent: quàm vt paucorum imperio subiecti, nostram amicitiam colant. Cum liberis enim pacem vos, quandocunque volueritis, non difficulter esse facturos, arbitror. At cum iisdem, si paucorum regantur arbitrio, ne amicitiam quidem fidam fore puto. Nullo enim modo fieri potest, vt pauci multis, atque auidi imperij æqualitatis studiosis bene velint. Miror autem, si nemo vestrûm existimat, si Chij paucorum potestate regantur, & Mitylenæi, & nũc Rhodij, atque omnes propè dixerim homines, hanc seruitutis iugum subeant, vestram quoque rempub. in aliquo fore periculo: neque cogitat, passim Oligarchiis institutis, non posse fieri, vt populi dominatus apud vos relinquatur. Sciunt enim, nullos alios fore libertatis vindices & assertores. Vnde igitur imminere sibi periculũ prouident, eos è medio sublatos volent. Proinde cæteri, qui aliquib. iniuriam faciunt, eorum ipsorum qui læduntur, hostes putandi sunt: rerumpub. autẽ euersores, paucorũmque potentiæ constitutores, communes hostes omnium eorum, quibus libertas cordi est, me quidem autore, iudicabuntur. Deinde æquum etiam est, vt vos, qui populi autoritate ipsi regi vultis, sic in calamitosis populos animati esse videamini: vt alios in vos esse animatos velletis, si quando (quod Dij prohibeant) tale quippiam accidisset. Nam etiamsi dici queat, rectè ita agi cum Rhodiis: vos tamen ratio temporis, malis eorum gaudere non sinit. Quib. enim Fortuna secunda est: hi calamitosis perpetuò rectissimè cõsulere debent: cum nemo omniũ mortalium, quid sit futurũ, exploratũ habeat. Atque ego sæpe hic apud vos commemorantes quosdã audiui, cũ nostra vrbs cladę accepisset, autores fuisse quosdam eius conseruãdæ. E quibus ego Argiuorũ duntaxat in præsentia breuẽ mentionem faciã. Nolim autem vos, quorũ celebrata est perpetua in afflictos beneficentia, deteriores hac in parte Argiuis videri, qui cum in Lacedæmoniorum vicinia habitarent: viderẽntque illos terra marique dominari: nõ dubitarunt, nec veriti sunt ostendere suam erga vos beneuolentiam: sed & legatos Lacedæmone profectos, postulantes, vt ferunt, ad pœnas quosdam vestrorũ exulum, decreuerunt, ni ante solis occasum recessissent, hostium loco habendos. An non igitur turpe fuerit, Athenienses, cum Argiuorũ vulgus non metuerit Lacedæmoniorum imperiũ illis temporibus, aut potentiã: vos, qui Athenienses estis, Barbarũ hominem, eámque mulierem, formidare: præsertim quum illi sæpe se victos esse à Lacedæmoniis referre queant: vos sæpe viceritis Regẽ Persarum, victi ne semel quidẽ sitis vel à seruis Regis, vel ab illo ipso? Nã sicubi fortasse Rex vrbe fuit superior, aut Græcorũ scelestissimis & proditorib. inter eos, largitionib. corruptis, aut nulla alia ratione superior fuit.

ὧν οὐδεὶς αὐτοῖς δίκην δέδωκεν· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦθ᾽ ὁρᾶν προσήκει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὺς ὑμεῖς πεπολεμήκατε πολέμους, καὶ πρὸς δημοκρατίας, καὶ πρὸς ὀλιγαρχίας· καὶ τοῦτ᾽ ἴστε μὲν καὶ αὐτοί. ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὧν πρὸς ἑκατέρους ἐσθ᾽ ὑμῖν ὁ πόλεμος, τοῦτ᾽ ἴσως οὐδεὶς λογίζεται. ὑπὲρ τίνων οὖν ἐστί; πρὸς μὲν τοὺς δήμους ἢ περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, οὐ δυναμένων δημοσίᾳ διαλῦσαι, ἢ γῆς μέρους, ἢ ὅρων, ἢ φιλονεικίας, ἢ τῆς ἡγεμονίας. πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας, ὑπὲρ μὲν τούτων, οὐδενός, ὑπὲρ δὲ τῆς πολιτείας, καὶ τῆς ἐλευθερίας. ὥστ᾽ ἔγωγ᾽ οὐκ ἂν ὀκνήσαιμ᾽ εἰπεῖν, μᾶλλον ἡγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρατουμένους τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας πολεμεῖν ὑμῖν, ἢ ὀλιγαρχουμένους φίλους εἶναι. πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους ὄντας, οὐ χαλεπῶς ἂν ὑμᾶς εἰρήνην ποιήσασθαι νομίζω ὁπότε βουληθείητε. πρὸς δὲ τοὺς ὀλιγαρχουμένους, οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω. οὐ γὰρ ἔστιν ὅπως ὀλίγοι πολλοῖς, καὶ ζητοῦντες ἄρχειν, τοῖς μετ᾽ ἰσηγορίας ζῆν ᾑρημένοις, εὖνοι γένοιντ᾽ ἄν. θαυμάζω δ᾽ εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται, Χίων ὀλιγαρχουμένων, καὶ Μυτιληναίων, καὶ νῦν Ῥοδίων, καὶ πάντων ἀνθρώπων ὀλίγου δέω λέγειν, εἰς ταύτην τὴν δουλείαν ὑπαγομένων, συγκινδυνεύειν τι τὴν παρ᾽ ἡμῖν πολιτείαν. μηδὲ λογίζεται τοῦθ᾽ ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως, εἰ δι᾽ ὀλιγαρχίας ἅπαντα συστήσεται, τὸν παρ᾽ ὑμῖν δῆμον ἐάσουσιν. ἴσασι γὰρ οὐδένας ἄλλους ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν πάλιν ἐπαναξομένους. ὅθεν οὖν κακόν τι αὑτοῖς ἂν οἴονται γενέσθαι, τοῦτ᾽ ἐκ μέσου βουλήσονται ποιήσασθαι. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους, ὅσοι ἀδικοῦσί τινας, αὐτῶν τῶν ἠδικημένων ἐχθροὺς ἡγεῖσθαι χρή. τοὺς δὲ τὰς πολιτείας καταλύοντας, καὶ μεθιστάντας εἰς ὀλιγαρχίαν, κοινοὺς ἐχθροὺς παρακελεύομαι νομίζειν ἁπάντων τῶν ἐλευθερίας ἐπιθυμούντων. εἶτα καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοκρατουμένους αὐτούς, τοιαῦτα φρονοῦντας φαίνεσθαι περὶ τῶν ἀτυχούντων δήμων, οἷάπερ ἂν τοὺς ἄλλους ἀξιώσαιτε φρονεῖν περὶ ὑμῶν, εἴ ποτε, ὃ μὴ γένοιτο, τοιοῦτό τι συμβαίη. καὶ γὰρ εἰ δίκαιά τις ἂν φήσειε Ῥοδίους πεπονθέναι, οὐκ ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς ἐπιχαίρειν. δεῖ γὰρ τοὺς εὐτυχοῦντας, περὶ τῶν ἀτυχούντων ἀεὶ φαίνεσθαι τὰ βέλτιστα βουλευομένους, ἐπειδήπερ ἄδηλον τὸ μέλλον ἅπασιν ἀνθρώποις. ἀκούω δ᾽ ἔγωγε πολλάκις ἐν τῷ δήμῳ παρ᾽ ὑμῖν λεγόντων, ὡς ὅτ᾽ ἠτύχησεν ὁ δῆμος, συνεβουλήθησάν τινες αὐτὸν σωθῆναι. ὧν ἐγὼ μόνων Ἀργείων ἐν τῷ παρόντι μνησθήσομαι βραχέα. οὐ γὰρ ἂν ὑμᾶς βουλοίμην, δόξαν ἔχοντας τοῦ σῴζειν ἀεὶ τοὺς ἀτυχοῦντας, χείρους Ἀργείων ἐν τούτῳ τῷ πράγματι φανῆναι, οἳ γειτνιῶντες τῇ Λακεδαιμονίων πόλει, ὁρῶντες ἄρχοντας, καὶ γῆς καὶ θαλάττης, οὐκ ἀπώκνησαν, οὐδ᾽ ἐφοβήθησαν εὐνοϊκῶς ὑμῖν ἔχοντες φαίνεσθαι· ἀλλὰ καὶ πρέσβεις ἐλθόντας ἐκ Λακεδαίμονος, ὥς φασιν, ἐξαιτήσοντάς τινας τῶν φυγάδων τῶν ὑμετέρων, ἐψηφίσαντο, ἐὰν μὴ πρὸ ἡλίου δύνοντος ἀπαλλάττωνται, πολεμίους κρίνειν. εἶτ᾽ οὐκ αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὸ μὲν Ἀργείων πλῆθος οὐκ ἐφοβήθη τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς, μηδὲ τὴν ῥώμην. ὑμεῖς δ᾽ ὄντες Ἀθηναῖοι, βάρβαρον ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα γυναῖκα φοβήσεσθε; καὶ μὴν ἐκεῖνοι μέν, εἶχον ἂν εἰπεῖν ὅτι πολλάκις ἥττηνται ὑπὸ Λακεδαιμονίων· ὑμεῖς δὲ νενικήκατε μὲν πολλάκις βασιλέα, ἥττησθε δὲ οὐδ᾽ ἅπαξ, οὔτε τῶν δούλων τοῦ βασιλέως, οὔτε αὐτοῦ ἐκείνου. εἰ γάρ πού τι, καὶ κεκράτηκε τῆς πόλεως βασιλεύς, ἢ τοὺς προδότας τῶν Ἑλλήνων καὶ προεδρεύοντας αὐτῶν, χρήμασι πείσας, ἢ οὐδαμῶς ἄλλως κεκράτηκε.

[illegible]

A Ac ne id ipsum quidem ei profuit. Cognoscetis enim, cùm per Lacedæmonios vrbis nostræ opes minuissent, eum à Clearcho & Cyro, suo ipsum regno ferè fuisse deiectum. Itaque neque palam vicit, neque ei insidiæ profuerunt. Video autem à vestrûm quibusdā Philippū, vt nullius precij hominem, negligi sæpe: Regem autem Persarū, vt potentem hostem, si quid instituerit, formidari. Atqui si nec illū vt contemnendum vlciscemur, & huic vt formidabili omnia concedemus: cum quibus tandem præliabimur? Sunt etiam quidam apud nos, in defendēdo apud vos aliorum causis acerrimi: quib. ego hoc solum persuaserim, vt vestrum ius apud alios tueri studeant: quò ipsi primi iuris obseruantes videantur. Absurdum enim est, eum de iure apud vos disserere multa, qui ea quæ iusta sunt, ipse negligat: cum iniustum sit, accusandis vobis, non defendendis vobis paratum ac meditatum esse ciuem. Agite verò, per Deos considerate, cur tandem Byzantij nemo est, qui eos moneat, ne Chalcedonem occupēt, quæ & Regis est, & vestra olim fuit, & nullo ab eis iure vendicatur? Néve Selybriam, quæ aliquando societate vobiscum coniuncta fuit, ad suam ipsi iurisdi-

B ctionem pertrahant? Néve horum agro Byzantij limites constituāt contra iusiurandū & fœdera, in quibus suis iuris eos esse scriptum est? Cur item nemo fuit, qui * Mausolū vel viuētē, vel defūctō, Artemisiam docuerit, Con & Rhodū nōn esse occupādas, atque alias eius generis ciuitates Græcas: quibus etiā Rex ipsorum dominium, in fœdere cessit: & propter quas multa pericula & præclara certamina illorū temporum Græci subierant? Atque vt maximè sint qui vtrisque illis hæc dicant: at qui hisce pareant, vt apparet, non sunt. Ego verò, etiam iustum esse censeo, vt Rhodiorum populus restituatur. Id verò tametsi iustum non esset, cum quæ illi agunt, intueor, suasendum esse opinor, vt reducatur. Cur tandem id? Quoniā, si omnes colere iustitiam instituissent, turpe foret, vos solos ab ea abhorrere. Cum verò cæteri omnes ita se parēt, vt ius violare vt possint: si soli, ne quæ tuendi sint, ius prætendatis: eam ego non iustitiam, sed ignauiam existimarim: cum videā, vt quique armati sūt, ita etiam eos ius suum adipisci. Cu-

C ius rei exemplum vobis omnib. notum referre possum. Duo fœdera Græci cum Rege Persarū habēt: ea quæ nostra vrbs fecit, quæ vniuersi laudant: & post ea Lacedæmonij deinceps, ea nimirū quæ culpant. atque in his non idem ius vtrisque definitum est. Nam priuati iuris in rebuspublicis communem æqualemque vsum dedere leges, tam infirmis quàm potentibus. Græcum autem ius, hi qui rerum potiūtur, imbecillioribus interpretantur & definiunt. Cum igitur hoc vobis relictum sit, vt iusta quæ sunt, & intelligere, & dicendo explicari possitis: elaborandum est, in vestra potestate vt sit, eadem etiā administrare atque exequi. Quod tum fiet, si vos communes libertatis omnium esse vindices existimarent. Neque verò mirū mihi videtur, officio fungi vobis omnium esse difficillimum. Nam cæteris hominib. vniuersis, vnū certamen est cū hostib. manifestis: quos vbi vicerint, nihil eis obstat, quò minus secundè partis bonis fruantur. Vobis sūt, Athenienses, duo: cùm hoc quod & cæteris: tum verò accedit alterum, hoc prius & maius, quòd in deliberationib. vincendi & hi sunt, qui reipub. aduersari commodis apud vos, decreuerint. Cum igitur per istos nihil absque magno labore confici rectè possitis, quod minimum non est,

[illegible]

vt multis in rebus erretis, & sustinemini. Atque vt multi securè has in repub. partes suscipiant: in causa fortasse potissimum sunt, quæ à præbitoribus suis accipiunt, emolumenta: sed tamen vos etiam reprehendendi estis. Decebat enim vos, Athenienses, eundem habere animum de ordine reipublicæ, quem de ordine militari habetis. Is igitur quis est? Vos desertorem assignati à duce ordinis, ignominia notandum censetis, & à repub. arcendum. Decet igitur, eos etiam qui ordinem in repub. traditum à maioribus deseruerint, atque se gerunt vt potentiæ paucorum studeant, honore dicendæ apud vos sententiæ priuari. Nunc socios, qui se voluistis eosdem & amicos & hostes habituros iurarunt, beneuolentissimos existimatis: magistratus autē quos hostibus ciuitatis addictos esse liquidò nostis, eos pro fidelissimis habetis. Sed quod vel in illis accusetur, vel in cæteris vobis reprehendatur, difficile repertu non est. Quibus autem orationibus, aut quibus actionibus ea quæ prauè nunc fiunt, corrigantur, id demum repertu est difficile. Ac de omnibus velle dicere, non est huius fortasse temporis. Sed si ea quæ instituistis, vtili quapiam actione confirmare poteritis: cætera etiam singula se fortasse melius habitura sunt. Ego igitur censeo, vobis harum rerum curam magno & constanti animo suscipiendam: easdémque pro reipublicæ dignitate conficiendas: vel hac de causa, quòd maiores vestros, & eorum præclara facinora prædicari, atque triumphos enumerari, cum voluptate auditis. Itaque cogitabitis, monimenta illa dedicata esse à maioribus non vt ea miremini, spectantes duntaxat: sed vt eorum qui ea consecrarunt, virtutes imitemini.

[illegible]

LIBANII ARGVMENTVM IN ORATIONEM PRO MEGALOPOLITIS.

Lacedæmonij, quum ad Leuctra Bœotiæ oppidum victi à Thebanis, propter Arcadum defectionem, qui se ad Thebanos contulerant, in magno periculo essent: Atheniensium auxilio conseruati sunt. Post, iis discriminibus propulsatis, recuperatàque ex parte pristina potentia, Megalopolitas Arcadiæ vrbem incolentes: postularunt per legatos ab Atheniensibus eius belli societatem. Miserunt & Megalopolitæ Athenas, qui auxilium peterent. Demosthenes igitur Atheniensibus auctor est, ne vel sociam Megalopolim, vel opes Lacedæmoniorum crescere patiantur: [illegible] è republica se eis terreri non esse Lacedæmonem.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ὑπὲρ τῶν μεγαλοπολιτῶν λόγου.

[illegible]

DEMOSTHENIS PRO MEGALOPOLITIS ORATIO, XVI. HIERONYMO VVOLFIO INTERPRETE.

[illegible]

Vtrique mihi peccare videntur, Athenienses, tam qui Arcadibus, quàm ij qui Lacedæmoniis patrocinantur. Tanquam enim ab alterutris missi, non vestri ciues sint: apud quos illi vtrique legationem obeunt: sic mutuò se accusant, & criminantur: id quod legatis relinquendum fuit. Eorum enim qui consilium hic pollicentur, officium est, animis neutram in partem inclinantibus, dicere sententiam: & sine contentionibus exquirere, quid vobis maximè conducat. Nunc hi equidem existimo, nisi noti essent, Atticéque loquerentur, fore

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΜΕΓΑλοπολιτῶν λόγος.

Ἁμαρτάνειν μοι δοκοῦσιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ὑπὲρ Ἀρκάδων, καὶ οἱ ὑπὲρ Λακεδαιμονίων εἰρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες πολῖται, πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύονται, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον. τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν καὶ τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ φιλονεικίας, τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιούντων. νῦν δ' ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γιγνώσκεσθαι, καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν Ἀττικιστί,

πολλοὺς

[illegible]

A multos, qui eos partim Arcades esse, partim Lacones putarent. Etsi aūt video, quam difficile sit optima suadere (nam cū vos vnà decepti sitis, & alij alia velint: sin, si quis medium viam teneat, vosque eam cognoscere grauemini, vt & neutris gratificetur, & in vtrorumque odia incurrat) veruntamen ipse malo (si fortè ita ceciderit) ineptus videri, quàm omissis his quæ mihi maximè videntur esse è republic. permittere, vt quidam vos decipiant. Ac opera quidem posteà, si vestra voluntas feret, dicam: nūc verò quid potissimū expedire existimem, exorsus ab his quæ omnes confitentur, docere incipiam. Nemo igitur negabit esse è republica, & Lacedæmonios & Thebanos illos esse infirmos. Nunc autē is rerum status est (si qua modò coniectura ex his quæ sæpe apud vos iactata sūt, capi debet) vt Thebani, si Orchomenus & Thespiæ & Platææ instauratæ fuerint, infirmi: Lacedæmonij, si Arcadiā subegerint, & Megalopolim ceperint, de integro potentes sint futuri. Videndū igitur est, ne prius hos formidabiles & magnos fieri sinamus, quàm illi attenuati fuerint: néve paulatim Lacedæmoniorum opes multò maiores fiant, quàm quantum Thebanas minui conducit. Neque enim illud profectò dicemus, malle nos permutatione facta, Lacedæmonios habere aduersarios,

B quàm Thebanos: neque hoc illud est quod cōsequi studemus. id quidē volumus, vt neutri nos illis iniuriis afficere possint. Hæc enim optima ratio fuerit res nostras in tuto collocandi. At hercule sic oportere fieri fatebimur: sed non esse committendum dicemus, vt eorum societatem amplectamur, cū quibus ad Mantineam collatis signis pugnauerimus: & nunc ipsi iungamus contra illos, cum quibus cū commune periculum adierimus? Ego quoque in hac sententia sum: sed illud etiam mihi requirendū videtur, vt alteri quæ æqua sunt facere nō recusent. Quòd si omnes pacem agere volent, Megalopolitas non iuuabimus, nulla postulante necessitate. Itaque nihil moliemur aduersus eos, qui nobiscū in acie steterūt. Nā & alteri (vt profitentur) iam socij nostri sunt: & alteri nunc nobiscum se coniungent. & quid exoptemus aliud? At si Lacedæmonij iure violato bellū illis intulerint, equidē si hæc sola quæstio vertetur, vtrū nos Lacedæmoniis Megalopolim condonare debeamus nécne, non repugno (quanquā iniquum id esse) condonemus, neque quicquā illis aduersemur, qui tunc eadem pericula vnà nobiscū adierunt. Sin verò scitis omnes, hac capta eos Messe-

C nam aggressuros: dicat mihi aliquis illorū qui Megalopolitanis nūc infesti sunt, quid nobis tum suasuri sint? Nemo respondet. Atqui scitis omnes, siue isti suadeant, siue dissuadeant, opem esse ferendam: cùm propter ictū cum Messeniis fœdus, tū quia expedit vt ea vrbs incolatur. Cū animis igitur vestris cogitate, vtrum initiū nobis honestius futurum sit, & humanius, ad coërcendas iniurias Lacedæmoniorū: hócne pro defensione Megalopolis, an illud ad Messenā tuendam? Nunc quidem Arcadib. opitulari vos, & pacis confirmationi studere, pro qua periclitati estis, & in acie dimicastis, apparebit. Tū verò perspicuū erit omnibus, vos Messenā velle incolumem, non tā æquitatis causa, quàm metu Lacedæmoniorum. Semper aūt spectari & agi debét ea quæ iusta sunt: simúlque danda est opera, vt eadem etiam expediant. Affertur & talis quædam ratio ab aduersariis nostris, dandam esse operam, vt Oropū recipiamus: quòd si eos, qui ad eā rem adiutores alioqui fuissent, abalienauerimus, socij nobis sint defuturi.

[illegible]

[illegible]

Ego verò daturam esse operam, vt Oropus recuperetur, & ipse affirmo: sed hostes nobis fore Lacedæmonios, si nunc societatem cum Arcadibus, qui amici nobis esse volunt, coierimus: dicta nefas solis illis esse puto, qui nobis persuasere, vt Lacedæmoniis periclitantibus subueniremus. Nam hæc qui dicunt, autores fuere, quum omnes Peloponnesii huc venisset, ductu & auspiciis vestris Lacedæmonios oppugnaturi, vt & illos repudiaremus (qua illi de causa (id quod eis erat reliquum) ad Thebanos se cotulerunt: & pro incolumitate Lacedæmoniorum, non modò pecuniam conferremus, sed vitam etiam nostram in discrimē adduceremus. Atqui ne vos quidem eos seruare voluissetis, si hunc nobis antè dixissent isti, cōseruatos eos, nisi omnē licentiam daretis denuò faciendi quæ vellent, & grassandi, nullam de accepta salute gratiam vobis habituros. Imò etiamsi conatibus Lacedæmoniorum vehementer aduersum est, Arcades in societatem nostram recipi: decet tamē eos maiorem nobis habere gratiam, pro eo quòd in summis opē vestra periculis cōseruati sunt, quàm propterea nūc irasci, quòd illorum iniuriæ obsistatis. Quo pacto igitur nos ad Oropum recuperandum nō iuuabūt, nisi omnium mortalium ingratissimi esse velint? id quod ego mehercule nō video. Iam vos quoque demiror, qui causam hanc prætexunt, videri nostrā ciuitatem, ineunda cum Arcadibus societate, & his agendis, inconstantiæ & perfidiæ opinionem subituram. Mihi enim, Athenienses, contrarium videtur. Cur? quia neminem omnium negaturum arbitror, à nostra vrbe & Lacedæmonios, & prius Thebanos, & postremò Euboicēses conseruatos, & postea in societatem receptos esse. quum quidem vnum & idem semper spectaret. Illud verò quidnam est? vt oppressos iniuriis erigeret, ac tueretur. Quod si ita est: non iam leuitatis crimen in nobis hærebit: sed in illis, qui pari & æquo iure viuere nolūt: atque apparebit, mutari negotia propter eos qui per iniuriam superiores semper esse student: ciuitatem nostram eandem manere. Mihi verò videntur Lacedæmonij singulari agere calliditate. Nunc enim illi aiūt Eleis quasdam Triphyliæ partes restituendas: Phliasiis Tricaranum: aliis quibusdam Arcadibus patriam reddēdam: nobis Oropum: nō vt nostrum quemque id quod suum est habere videāt: lōgè alia ratio est. nouus enī in eos successisset illa humanitas. sed vt dum omnibus adiutores videantur ad ea recuperāda, quæ singuli sua esse cōtendunt, ipsis Messenam oppugnantibus, aut omnes sint expeditionis socij, & strenui adiutores sint: aut cùm eos suffragatores habuerint in iis vēdicandis, quæ illi sua esse contenderant, nisi parem gratiam iidem retulerint, iniurij videātur. Ego verò existimo, è nostra vrbe, etiamsi nullos Arcades Lacedæmoniorum libidini permiserit, Oropum posse recuperari & illis (modò æquum facere velint) adiuuantibus, & cæteris omnibus annuentibus, quibus iniquum videtur à Thebanis aliena detineri. Etsi autem hoc nobis certò constaret, nisi Lacedæmonios Peloponnesum subuertere sineremus nos Oropum capere non posse, equidem tamen (si dicere liceat) censeo, missum facere Oropum, quàm Messenam & Peloponnesum Lacedæmoniorum obijcere violentiæ. Nec enim hanc duntaxat rationem nobis cum eis esse existimo. Sed vt omittam id, quod in mentem mihi venerat: illud fore opinor, vt multis de rebus periclitemur. Ex porrò quæ Megalopolitas Thebanorū causa contra nos egisse dicunt, absurdū est nunc accusationis proferre loco:

Arcadum defensio... Athenien[illegible] (marginal note)

A [Greek text illegible]

B [Greek text illegible]

C [Greek text illegible]

βελτίους γένωνται, ἡ ἡμετέρα φιλία αὐτῶν, ἵνα ποιῶσιν εὖ ποιοῦντες ἡμᾶς, βασκαίνειν, καὶ σκοπεῖν, ὅπως μηδέποτε γένωνται, καὶ μὴ γιγνώσκειν, ὅτι ὅσῳ ἂν πιστοτέρους τούτους περὶ Θηβαίους γεγενημένους ἀποδείξωσι, τοσούτῳ μείζονος ὀργῆς αὐτοὶ δίκαιοί εἰσι τυγχάνειν, οἳ τοιούτων συμμάχων τὴν πόλιν, ὅτ' ἐφ' ἡμᾶς πρότερον ἦλθον ἢ Θηβαίους, ἀπεστέρησαν. ἀλλ' οἶμαι ταῦτα μέν ἐστι δ' ἑτέρων αἱρουμένων, βουλομένων ἑτέρους ποιῆσαι τούτους συμμάχους. ἐγὼ δ' ὅσα ἐκ λογισμοῦ σκοπῶν τις εὑρίσκω, καὶ τοὺς πολλοὺς ὑμῶν οἶμαι ταῦτα συνομολογήσειν, εἰ λήψονται μεγάλην πόλιν Λακεδαιμόνιοι, κινδυνεύσειν Μεσσήνην, εἰ δὲ καὶ ταύτην λήψονται, φημὶ ὑμᾶς ἔσεσθαι συμμάχους Θηβαίων. πολὺ δὴ κάλλιον καὶ ἄμεινον, τοὺς Θηβαίων συμμάχους αὐτοὺς παραλαβεῖν, τῇ δὲ Λακεδαιμονίων πλεονεξίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν, ἢ ὀκνοῦντας μὴ τοὺς Θηβαίων σώσωμεν συμμάχους, τούτους μὲν προέσθαι, πάλιν δὲ σώζειν αὐτοὺς τοὺς Θηβαίους, καὶ προσέτι ἐν φόβῳ καθεστάναι περὶ ἡμῶν αὐτῶν. οὐ γὰρ ἔγωγε ἀσφαλὲς τοῦτο νομίζω τῇ πόλει, τὸ λαβεῖν τὴν μεγάλην πόλιν Λακεδαιμονίους, καὶ πάλιν γενέσθαι μεγάλους. ὁρῶ γὰρ Λακεδαιμονίους νῦν, οὐχ ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν τι κακὸν, πολεμεῖν ᾑρημένους, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κομίσασθαι τὴν δύναμιν ἣν πρότερον εἶχον αὐτοί. ὧν δ' ὅτ' ἐκείνην εἶχον ὠρέγοντο, ταῦθ' ὑμεῖς ἴσως εἰδότες ἄλλως, εἰκότως ἂν φοβοῖσθε. ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην τοὺς λέγοντας, τοὺς Θηβαίους μισεῖν φάσκοντας καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, πότερα δι' ἑκατέρους μισοῦσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν, ἢ ὑπὲρ μὲν Λακεδαιμονίων Θηβαίους, ὑπὲρ δὲ Θηβαίων Λακεδαιμονίους. εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων, οὐδετέροις ὡς μαινομένοις πειστέον. εἰ δ' ὑπὲρ ὑμῶν φήσουσι, τί τοὺς ἑτέρους ἐπαίρουσι λίαν; ἔστι γὰρ, ἔστι Θηβαίους ταπεινοῦν, μὴ Λακεδαιμονίους ἰσχυροὺς καθιστάντας, καὶ πολύ γε ῥᾷον. ὡς δ' ἐγὼ πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς πειρᾶσθαι τοῦτο λέγειν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι πάντες αἰσχύνονται μὴ θέλοντες τὰ δίκαια ποιεῖν, κἂν μὴ βούλωνται, καὶ φανερῶς ἀντιτάττονται τοῖς ἀδικοῦσιν, ἄλλως τε κἂν τινες βλάπτωνται. καὶ τοῦτ' εὑρήσετε τὸ λυμαινόμενον πάντα καὶ τὴν ἀρχὴν ἁπάντων τῶν κακῶν, τὸ μὴ θέλειν ἁπλῶς τὰ δίκαια ποιεῖν. ἵνα τοίνυν μὴ τοῦτ' ἐμποδὼν γένηται, τῷ τοὺς Θηβαίους γενέσθαι μικρούς, Θεσπιὰς μὲν φῶμεν οἰκίζειν, καὶ τὸν Ὀρχομενὸν, καὶ Πλαταιὰς, καὶ συναγωνιζώμεθα αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἄλλους ἀξιῶμεν. ταῦτα γὰρ καλὰ καὶ δίκαια, μὴ περιορᾶν πόλεις ἀρχαίας ἐξανεστηκυίας. τὴν δὲ μεγάλην πόλιν, καὶ τὴν Μεσσήνην, μὴ προώμεθα τοῖς ἀδικοῦσι, μηδ' ἐπὶ τῇ προφάσει τῇ Θεσπιέων καὶ Πλαταιέων, τὰς οὔσας καὶ κατοικουμένας πόλεις ἀναιρεθείσας περιίδωμεν. καὶ ἢν προειλημμένα ταῦτα, οὐδεὶς, ὅς τις οὐ βουλήσεται Θηβαίους ἔχοντας τὴν ἀλλοτρίαν. εἰ δὲ μὴ, πρῶτον μὲν εἰκότως ἕξομεν πρὸς ἐκείνας τῆς ἐναντιουμένους, ὅταν ἡγῶνται τὴν ἐκείνων κατοίκισιν ἑαυτοῖς ὄλεθρον ἔσεσθαι· ἔπειτα πράγματα ἕξομεν αὐτοί. τί γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔσται πέρας, εἰ τὰς μὲν οὔσας πόλεις ἐῶμεν ἀναιρεῖσθαι, τὰς δ' ἀνῃρημένας ἀξιώσομεν οἰκίζειν. λέγουσι δὲ καὶ τοῦθ' οἱ μάλιστα δοκοῦντες δίκαια λέγειν, ὡς δεῖ τὰς στήλας καθελεῖν τὰς πρὸς Θηβαίους, εἴπερ ἀμφότεροι βεβαίως ἔσονται σύμμαχοι. οἱ δὲ φασὶ μὲν αὐτοῖς οὐκ εἶναι στήλας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶναι τὸ ποιοῦν τὴν φιλίαν, τούς τε βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτους νομίζειν εἶναι συμμάχους. ἐγὼ δ' εἰ τὰ μάλιστά εἰσι τοιοῦτοι, ὧδ' ἴσως ἔχειν, φημὶ δεῖν ἅμα τούτους τ' ἀξιοῦν καθαιρεῖν τὰς στήλας, καὶ Λακεδαιμονίους ἄγειν εἰρήνην, ἐὰν δὲ μὴ ἐθέ-

A quam autem amici fieri volunt, ut contra nobis bene faciant, obtrectare, ac omnibus modis dare operam, ne amici fiant: nec animadvertere quò fideliores eos fuisse Thebanis ostenderint, eò se maiore supplicio dignos esse, qui nostram urbem talibus socijs, cum prius ad nos quàm ad Thebanos venissent, spoliarint. Sed ista animum vergentium hominum sunt, qui alios hos efficere socios volunt. Illud autem, quantum suscepta cogitatione diligenti, coniectura possis assequi, plerosque vestrum mihi esse assensuros arbitror, si Megalopolim Lacedæmonij ceperint, periclitari Messenam, quòd si & hanc expugnarint, dico vos Thebanorum socios futuros. Longè igitur honestius & præstabilius est, ut Thebanorum socios ipsi suscipiamus, & Lacedæmoniorum avaritiam reprimamus: quàm ut nunc verentes, ne socios Thebanorum conservemus, hisce desertis, postea ipsis Thebanis opitulemur, atque insuper de nobis ipsis in metu & periculo simus. Neque enim nostræ urbi tutum

B esse puto, ut Lacedæmonij Magnam urbem capiant, & rursus magni fiant: quum videam, eos etiam nunc suscepisse bellum, non suæ defensionis causa, sed ob veterem potentiam recuperandam. Quæ verò, dum illam obtinerent, appetierint, ea vos cum magis fortasse quàm ego sciatis, iurè metuatis. Admodum autem ex oratoribus audire velim, qui se & Lacedæmonios & Thebanos odisse dictitant, utrum utrosque illos quos sanè oderunt, propter vos & utilitatem vestram oderint: an verò in gratiam Lacedæmoniorum Thebanos, & Thebanorum causa Lacedæmonios utrosque? Quòd si propter illos, dicentibus tanquam utpote furiosis, obtemperandum est. Sin vestra causa dicturi sunt: cur ultrà quàm fas est, tempusque patitur, alteros extollunt? Possunt enim, possunt Thebani deprimi, etiamsi Lacedæmoniorum opes non augeantur, & omnino facilius, quo autem pacto, id ego vobis declarare conabor. Verùm si hoc scimus, omnes, etiamsi iustitiam curent, erubescere tamen ad tempus, ea quæ iusta sunt non agere: & hominibus iniustis palam adversari, præsertim si qui læduntur. hac re la-

C befactari omnia cernemus, & hoc principium esse malorum omnium, quòd homines nolunt ea simpliciter agere quæ iusta sunt. Ut ne igitur hoc impediat, quò minus Thebanorum opes minuantur: & Thespias, & Plateas & Orchomenum instaurari oportere dicamus, eósque adiuvemus, & alios ut idem faciant, hortemur. Est enim & honestum & æquum, ne vetustas urbes eversas esse patiamur. Megalopolim autē & Messenam iniuriosis non obiiciamus: neque prætextu Thespiensium & Platæensium, incolumes urbes, quæque habitantur, excindi sinamus. Quòd si hæc promulgata fuerint: nemo erit, quin Thebanos velit alienos agros tandem amittere. Sin minus: primùm nobis adversabuntur, ne illa confici possint: nec iniuria, quum existimabunt illarum urbium instaurationem excidium sibi allaturam. Deinde nostri conatus erunt irriti. Nam quis tandem erit exitus, si urbes incolumes excindi sinemus, excisas instaurari postulabimus? Dicunt porrò qui æquissima dicere videntur, oportere Arcades erectas cum Thebanis columnas tollere, si modò nobis constanter socij esse debeant: alij columnas eis esse negant, sed utilitatem esse quæ amicitiam cōciliet: & eos haberi pro socijs, à quibus adiuventur. Ego verò si maximè tales sunt, ita sentio:

* postulandum esse dico, simul, ut hi statuas tollant, simul, ut Lacedæmonij pacem agant.

... one noluerimus, scilicet eos adscisscendos, qui dicto fortius audientes. Siue enim pace cõciliata, Megalopolitæ a suo Thebanorum societati adhærebunt ... perspicuum erit audaciam & ... Thebanorum, non æquitatem eos sequutos Megalopolitæ socios nostros fraude fecisse, & Lacedæmonij pacem turbare tamen conabuntur: ... profecto neminem poterunt, se non de hoc laborare, vt Thespiæ instaurentur, sed vt Thebanis hoc bello conflictantibus interim ipsi Peloponnesũ subigant. Demiror autem quosdam qui formidandũ censent, si Thebanorum hostes Lacedæmoniorum hostes ... Lacedæmonij illis ipsos exceperint, id formidandum non censeo, præsertim cum tempus ... nos docuerit, Thebanos semper his socijs vsos contra Lacedæmonios. Lacedæmonios autem, dum eisdem ... contra nos illis fuisse vsos. Proinde illud etiam cogitandum censeo, si vos Megalopolitas non receperitis, expugnatis & profligatis, Lacedæmonios iterum fore potentes. Sin forte manserint incolumes (sicuti nonnulla iam præter spem euenerunt) Thebanorum socios meritò futuros. Si autem eos vos receperitis, salutem suam vobis acceptam referent. Verum euentum & periculi considerationem transferamus ab illis, idemque negociũ in Thebanis & Lacedæmonijs consideremus. Si igitur Thebani bello vt debent, subacti fuerint: nullo maiores ... erunt Lacedæmonij: quod Arcades aduersarios in vicinia habebant. Sin Thebani fortè euaserint, incolumesque manserint, & non conciderint ... infirmiores erunt, postquam hi socij nobis facti, & per nos conseruati fuerint. Quare modis omnibus expediret Arcades neque deseramus: neque ... si forte manserint incolumes, vt aut ... euasisse viribus aut aliorum opera, ac non vestra ope conseruati esse videantur. Ego quidem Athenienses, deos testor, me neutros vel amare vel odisse priuatim: sed ea dixisse quæ vobis profutura ... & vos hortor atque moneo, ne Megalopolitas deseratis, aut omnino vllam imbecilliorem ob ... violentiæ potentiorem.

LIBANII ARGVMENTVM ORAtionis de fœdere Alexandreo.

QVum Alexander Macedo Messenios Philiadæ tyranni filiis restituisset ... de fœdere, quod is cum Athenienses & Græci intercolat, violasse affirmat ... Macedones multis alijs in rebus pactis non stetisse ... Videtur autem hæc oratio ... Demosthenis ... cum ... sed ad Hyperidis stylum ... Demosthenem ... id est ... & ... id est, impudens ... agat.

DEMOSTHENIS DE FOEDERE ALEXANDREO ORATIO XVII. Hieronymo Vuolfio Interprete.

Vehementer Athenienses, probandi sunt, qui exhortantur & iubent, vt pactis & ... ita ... loquitur. liberũ enim populũ nihil perinde ... existere, vt æquitatis & iusti ... studio. Par igitur est, eos qui hoc ... pere vigesies ... & obstrepere, cum ...

... [illegible] ...

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, τοῦ περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν λόγου.

Ἀλέξανδρος ὁ μακεδὼν ... [illegible] ...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕξάνδρον συνθηκῶν λόγος.

ΑΞΙΟΝ ἀποδέχεσθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα τῶν τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας ἀξιούντων ἐμμένειν ... [illegible] ...

[illegible]

A tecerint quiduis potius agant: sed censuerim subire nunc, vt in pollicitum vos, hac in re dicto audientes habere, vel omissa contentione, dandi consilij locum iis relinquant, qui verius de iure pronunciant: vt vindicet aut vlciscatur iniurias, & hoc ipsum iniuriarum autori condonentis: aut maximi faciendam esse iustitiam statuatis, & abiecta deinceps omni cunctatione sic vestræ voluntatis rationem habeatis, vt eo nomine possitis à nemine reprehendi. Si igitur & ipsum fœdus, & iusiurandum de communi pace diligenter consideretur, perspicuè cernetur, quinam sint qui eam illud violarint. Atque ego (vt magnis de rebus) compendio vos docebo. Si quis vos roget, Athenienses, qua ob rem grauissimè indignaremini: respondebitis, opinor, omnes, si quis vos cogeret (si hoc tempore viuerent Pisistratidæ) & si quis vim faceret, vt eos in integrum restitueretis: vos correptis armis quoduis potius periculi subituros, quàm vt eos admitteretis: aut, si vobis id persuaderi pateremini, pro ære emptis mancipiis seruituros. & seruitutem eò grauiorem, quòd simulum nemo volens occidere possit: tyrannide oppressos non modò indicta causa perimi videamus, sed eorum etiam vxores & liberos ad stupra contumeliosè rapi. Alexander autem contra iusiurandum, in communi pace perscriptum,

B Philiadæ [1] liberos, qui tyranni sunt, Messenam reduxit. Num quid iustitiæ rationem habuit, ac non potius suo tyrannico more vsus, tum vos, tum pactionem communem pro nihilo duxit? Neque vero, si quis vobis ea necessitatem imponat, iniquo animo ferre animo oportebit: [illegible] vobis datum violantibus [illegible] ista [illegible] seruemus? [illegible] quoniam quidam hic vos incitent vt fœdus seruetis, [illegible] licentia concedenda illis est, à quibus ita palàm violatum est? Hæc enim admittere [illegible] possunt, si ius æquè velitis. Nam illud etiam in fœdere est adscriptum, vt pro hoste habeantur ii, qui talia egerint, qualia studio sibi habet Alexander, de omnibus iis qui pace comprehenduntur: vtque omnes & regnum eius & ipsum bello petat. Quare, si ea quæ conuenêre, seruare volumus, hostium numero habebimus eum, qui tyrannos restituit. At verò dicent isti tyrannorum studiosi, Philiadæ liberos propterea

C quod Messenij, antequam fœdus feriretur, imperarint, restitutos ab Alexandro. Sed ridicula est illa ratio: quum Lesbij tyrannos sint eiecti Antissa & Eresso damnata ipsa gubernationis forma vt iniusta, qui ante fœdus & ipsi dominati sunt: Messenæ tolerandam esse cum vtrinque similis indignitas. Denique & fœdus, statim ab initio Græcos liberos esse, suisque viuere legibus iubet. Quid igitur absurdius, quàm caput de libertate Græcorum, principe tenere locum in fœdere: & existimari illum, qui eos in seruitute opprimit, nihil communibus pactis fecisse contrarium? Quare nos esse habemus, Athenienses, si modò fidem seruabimus, & iustitiam colemus [2], quod nobis vocis, vt modò dicebam, correptis armis ascitisque sociis qui volunt, fœdifragis inferre bellum. An verò [illegible] putetis aliquando ipsam occasionem valere, ac sine iustitia id quod expediat, consentaneum possumus, & occasio, & ius, & vtilitas vnà [illegible] aliud quoddam tempus expectabitis, cum vestram, tum reliquæ Græciæ libertatis vindicandæ? Iam ad aliud iuris caput venio. Scriptum est in fœdere, si quis rempublicam quod quisque tum receptam, cum in pacem iurarent, abrogauerint, eos ab omnibus iis ad quos pertineat pax, pro hostibus esse habendos. Agite vero, considerate Athenienses, Achæos qui Peloponne-

[illegible]

[1] [illegible]

[2] [illegible]

suam inculant libertatis habuisse ciuitates. At Macedo nunc Pellenæis suam remp. abrogauit, eiectis plerisque ciuibus, illorumque opes seruis tradidit, Chæronem palæstritam tyrannum imposito, nos verò pactis eius participes sumus, quæ iubet consilia qui faciunt, pro hostibus haberi. Quæ quum ita sint, vtrum communibus iussis parebimus, habituri eos pro hostibus: an verò aliquis ex eorum numero, qui Macedoni mercede conducti seruiunt, & in vestram perniciem locupletati sunt, tam erit impudens & pertinax futurus, vt id fieri oportere neget? Nec enim hos latet quicquam eos præterit, sed tanta illorum insolentia est, vt exercitibus tyranni tanquam custodia muniti, eius & iusiurandum violatum seruare hortentur, quasi verò ille periurij etiam dominus sit: & vestras leges vos abrogare cogant, dum & sententias iudicum damnatos absoluunt: & alia eiusdem generis infinita quæ pugnant cum legibus, committere vos cogunt: nec id mirum est. Nam qui semetipsos in patriæ perniciem vendiderunt, his fieri nequit, vt leges & iusiurandum curent: sed solis nominibus abutentes, fucum faciunt his, qui non vt iudices, sed fallendi temporis gratia damnatas, concionibus intersunt, neque putant hanc tranquillitatem, aliquando fore causam subitæ & magnæ tempestatis. Ego verò iubeo, quemadmodum initio dixi, parere eius qui affirmant communia pacta seruari oportere. nisi fortè illud putant, cum dicunt standum esse iureiurando, se nõ hoc dicere* nullã accipiendam esse iniuriam & neminem [illegible] opinantur, tyrannides pro democratiis constitui, & respublicas abrogari. Hoc verò cum primis est ridiculum, quum in fœdere sit promulgatum, a consiliariis, & aliis ad communem custodiam delectis, esse prouidendum, ne in vrbibus ad quas pax attinet, cædes fiant, aut exilia contra leges illis vrbibus vsitatas, néve pecuniæ publicentur, néve leges agrariæ ferantur, néve nouæ tabulæ fiant, aut serui ad pileum vocentur, nouarum rerum studiosis tantũ absunt, at quicquam tale prohibeant, vt etiam adiutores sint. Qui an non iure optimo peribunt, cum tantas clades in vrbes inuehant, vt propter earum cladium magnitudinem, illi, qui tot numero sunt, imperari [illegible] ad eas comminuendas? Nunc aliud ostendam quo solutum est fœdus. Scriptum est, a nullibus non licere progressis ex aliqua vrbe fœderata, infestis armis vllam vrbem fœderatam aggredi: quod si fiat, eã vrbẽ è qua profecti sint, fœdere excludendam. At Macedo tam expeditè armatis [illegible], vt nunquam ea deposuerit: sed etiam nunc ea gerens, quantum potest omnia peruagatur: idque tanto nũc magis quam prius, vt edicto cum aliis in alias vrbes, tum Pædotribam Sicyonem restituerit. Quare si communi fœderi parendum est, vt illi aiunt: fœdere nostro excludemus vrbes, quæ talia peregerunt. Quod si vera occultanda sunt, nihil dicere necesse est, has coloniceas esse. Sin ministri Macedonis, aduersarij vestri iubere non desistunt, vt quæ cõmunibus pactis continentur, ea quamlibet pareamus ea, quoniam æqua dicunt: & quemadmodum iusiurandum iubet, excludamus illum fœdere: ac deliberemus, quomodo tractandi sint ij, qui pro dominis sese gerunt, libidinémque suam sequuntur, & perj[illegible] vel insidias struunt, vel agunt interdicta, pacémque communem derident. Quam enim ob causam isti negabunt ita esse faciendum? Num pactionem, quatenus ea reipublicæ nocet, ratam esse volunt: quatenus verò eiusdem salutaris est, sustulerunt? Nunquid hæc iure

Pædotri- ba cum [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A fieri videntur? Si quid in iureiurando pro hostibus & contra nostram ciuitatem facit, id perpetuò ei esse [illegible]? Sin aliquid vestrum contra illos simul & iustum & vtile futurum, id tibi [illegible] esse per [illegible] arbitrabimur? Vt verò contentius etiam intelligatis, neminem Græcorum vos vnquam accusaturum esse, de communibus pactis vila re violatis: sed & gratiam habiturum, quod soli suffragium [illegible] pauca de multis quæ dicenda essent, percurram. Continetur alicubi in fœdere, vt fœderati mare nauigent, & nemo eos prohibeat, neque quisquam naues eorum excipiet. Sin hæc aliquis violarit, vt ab omnibus fœderatis pro hoste habeatur. Atqui Athenienses, vos [illegible] scitis, hoc à Macedonibus esse factum. Nam eo violentiæ processerunt, vt omnes naues Ponticas Tenedum pertraxerint: ac tergiuersantes, non prius eas dimiserint, quàm vos decreuissetis centum triremes esse complendas, & statim in mare deducendas, & [illegible] eis Menesitheum præfecissetis. An non igitur absurdum est, quum tot ac tanta delicta sint alterorum: istos illorum amicos à peccando eos non deterrere: sed suadere nobis, vt pacta vsque adeò neglecta seruemus? quasi verò in illis

B & hoc adscriptum sit, ipsis etiam delinquere licere, alteris [illegible] iniurias esse concessum? Nonne verò [illegible] & iniq[illegible] & [illegible] egerunt, qui [illegible] [illegible] vsque adeo violarint, vt minimum abfuerit, quin ob illam perfidiam principatus maritimi iure eriperetur? [illegible] nunc etiam eas hoc nobis [illegible] crimine [illegible], si vel eo voluerimus. Non enim quod peccare desierint, eo minus communia pacta violarunt: sed bene fuit, quod interim [illegible] ignauia vestra, quæ [illegible] persequi [illegible] [illegible]. Atque hoc contumeliosissimum est, quod reliqui Græci & Barbari omnes, vestras inimicitias metuerunt: [illegible] autem nouis [illegible] vos eo redigunt, vt ipsi vos [illegible] cogamini, alia vobis persuadendo, alia [illegible] perinde ac si cum Abderitis, aut Maronitis, nō cum Atheniensibus administrādæ reipub. rationē haberēt: qui cum opes vestras [illegible] [illegible] amplificēt, interim [illegible] animaduertūt, se [illegible] vile [illegible] esse insuperabilem [illegible] hortantur, vt nos aliter quàm iustū est, custodiamus: vt quæ hostes facilè superasset, si [illegible] rationē habere voluissēt, forsan in hac sententia sint.

C Dum [illegible] maris imperium [illegible] soli tenuerimus ad terrestria pericula propulsanda, facile alia supplementa his copiis, quas in promptu habemus, inuenire licebit. Præsertim cum fortuna eorum [illegible] qui tyrannicorum exercituum custodia [illegible], atque eorū alij [illegible], alios res ipsa docuerit esse contemnendos. Quod igitur ad naues attinet, in quo momēti plurimum est, id Macedo præter alia supra commemorata, violauit. Sed inter omnia Macedonū facta contumeliosissimū & insolentissimum illud est, quod nuper accidit, cū [illegible] sint contra commune fœdus cum [illegible] initum, in Piræeum appellere, & hoc, Athenienses, non [illegible] vna triremis [illegible] partium dicendum est: sed [illegible] [illegible] patientiam nostrā voluissent pluribus [illegible] facere licere [illegible] vt declararent, sicut etiā in cæteris factum est, se communia decreta nō curare. Nam [illegible] paulatim [illegible] & nos assuefacere voluissent ad tales [illegible] perferendos, etiam inde perspectum [illegible] qui [illegible] appellit (quem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] in nostris portubus [illegible] [illegible] [illegible]

a Naues à Macedonibus [illegible] [illegible] & [illegible].

b Triremis Macedonica in Piræeum appulsa.

[illegible]

[illegible]. Nam cui tandem [illegible] obscurum [illegible] habuisse, vt intra portum [illegible] essent potius quam vt in eum appellerent? &, si parvula [illegible], paulo post [illegible] quoque: &, si primum [illegible], paulo post multa? Nec enim dici potest, quum Athenis magna copia sit lignorum ad naves fabricandas, [illegible] ligna & e longinquo, & difficulter importantur in Macedonia, quae etiam aliis qui volunt, [illegible] pretio suppeditant, [illegible] [illegible] naves ibi simul & fabricandas, & in eodem portu implendas esse: quum communi foedere sit sancitum, ne quid tale [illegible] [illegible] in dies fore [illegible] putaverunt. Vsque adeo illi nos e sublimi despiciunt, propter nostrates doctores, qui eis dictant quid faciendum sit. Sic vna cum illis [illegible] dissolutionis & ignaviae nostram urbem condemnant, neque enim futuram providere, neque vnquam cogitare putant, quomodo tyrannus iste communi foedere vtatur, quibus ego, Athenienses, vos hortor vt parati [illegible] ego doceo & confirmare possim, vt qui hac aetate sumus, nos & iure nostro citra [illegible] reprehensionem, & occasionibus sine vllo periculo vsuros, [illegible] ad prosequendas nostras vtilitates [illegible] & vrgere. Nam insuper etiam communi foederi adscriptum est, Si participes communis pacis esse velimus: at verbum illud, SI VELIMVS, etiam contrarium complectimur, [illegible] desistere velimus: aliorum ductum & auspicia turpiter sequi: [illegible] ne recordari quidem vllius praeclari facinoris, quae ab antiquissimis temporibus plurima nobis prae ceteris omnibus relicta sunt. Si igitur [illegible], Athenienses, decernam, vt foedera iubent, foedifragis bellum esse inferendum.

HIERONYMI VVOLFII Argumentum orationis Dinarchi contra Demosthenem.

[illegible]

Pausanias de Demosthene.

[illegible]

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ τῆς τοῦ Δεινάρχου κατὰ Δημοσθένους λόγου.

[illegible]

[illegible] ... cohonestent. Sed quid hæc ad Demosthenem, aut Dinarchi [illegible].

[illegible]

DINARCHI CONTRA DEMOSTHENEM ORATIO, XVIII Hieronymo Vuolfio interprete.

[illegible]

Iste quidem magistratus vester, Athenienses, cùm ipse capitis sese condemnarit, si quicquam ab Harpalo accepisse conuinceretur: adeò manifestè conuictus est accepisse eorum ab iis munerum, quibus se hactenus aduersarium est professus. Cùm autem Stratocles multa verba fecerit, & pleraque crimina iam occupata sint, ac senatus Areopagiticus iusti iudicij æquas & veras rationes attulerit, de iis verò quæ restabant, Stratocles sit locutus: & decreta tam quæ ad rem pertinebant, recitarit, eloquitur vobis, Athenienses (tantam præsertim causam agentibus, quanta nulla vnquam oblata est reipublicæ) vti vos ex æquo omnes auscultetis, primùm vt vobis reliquis veniam detis, si fortè in quædam ab aliis allata in medium, inciderimus. (Nec enim eò repetemus eadem, vti vos obtundamus, sed maiorem iracundiam concitemini.) Deinde ne commune ius totius ciuitatis negligatis, nec salutem publicam cum Rei eloquentia commutetis. Illud enim videtis, Athenienses, apud vos quidem de Demosthene fieri iudicium: apud alios autem de vobis: qui obseruant, quemadmodum patriæ commodis studeatis: atque vtrum priuatas illorum sordes & improbitatem in vos recipiatis: an vero mortalibus omnibus declaretis, satis vestrũ in eos odiũ, qui largitionibus, in republicæ fraudem, corrumpuntur: neque vos inquisitionem illam senatui Areopagitico mandasse, vt delatos absolueretis: sed, vt eius iudicio cognito, vos illos, vt eorũ facinora mererentur, vlcisceremini, id quod nunc vobis in manu est. Nã cum istum plebiscitum factum sit, omnésque ciues inuestigare cupiant, quinam oratores isti sint, qui cũ ignominia & periculo reipublicæ pecuniam ab Harpalo accipere non dubitarint: præterrá que cùm ipse Demosthenes, ac multi alij decreto hac de re inquiri iusseritis à senatu: instituto maiorum, num qui

ΔΕΙΝΑΡΧΟΥ ΚΑΤΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

Ὁ ΜΕΝ [illegible]

[illegible]

[illegible]

A aurum ab Harpalo acceperint, inquirit senatus. Neque verò is ex illis cohortationibus, ita illud dixit, neque veritatem & fidem suam in tua causa perdere voluit: sed (vt & ipsi Areopagitæ dixerunt) ideo quòd senatus, illorum, cùm verba faciendi, tum rebus gerendi, potentiam prospexit: neque committendum censuit, vt vllius contra se iaciendi maledicti metu, patriæ suæ vllum crimen aut periculū crearetur. Hęc cum populi iudicio rectè atque vtiliter acta essent: nunc querelæ & prouocationes atque calumniæ à Demosthene afferuntur: postea quam iudicatum est, eum viginti auri talenta accepisse. Is ergo senatus, cuius grauis est autoritas in verè peruestigandis & rectè diiudicandis criminibus consultū factis: qui potestatem habet, cùm de corpore & vita cuiusque ciuis pronunciandi, tum violenta morte peremptis opitulandi: eos autem qui aliquid interdictum legibus in vrbe commiserunt, vel eiiciendi, vel capite plectendi: is ergo nunc iudicio de pecunia contra Demosthenem facto, ius suum atque autoritatem amittet? Quid nō? falso enim præiudicio senatus Demosthenem oppressit. Et quid addi queat ad istam impudentiam? Te scilicet ac Demadem mendacio oppressit, in quos, vt res declarat,
B nec vera dicere tutum est? qui prius multa publica negotia ei inquirenda mandastis, factasque inquisitiones laudastis? & quos vniuersa ciuitas cogere nō potest, vt ea quæ æqua sunt, faciant, contra eos senatus falsum iudicium fecit? O stupitem. Cur ergo in concione capite dare pœnas non recusabas Demosthenes, si te senatus detulisset? Cur tu multos fulsisti iudicia senatus cætera? Qui se nunc populus conuertat, vt cui inquisitionem obscurorum & [illegible] factorum mandet ad comperiendā veritatem? Nam id concilium quod prius fide dignum habitum est, tu qui te popularē perhibes, populus contineat, cui populus vitam ciuiū commisit: cui rempublicam & libertatem sæpe custodiendam tradidit: quod tuum corpus, vt se nunc inimicis infestis scilicet, defendit sæpe, vt tu alias insidiis appetitum: quod arcana pacta conseruat, in quibus sita est salus reipublicæ. At idē hoc, idē quodammodo accidit concilio. Nec enim dissimulabo sententiam meam. Decuit enim eos, aut prius de trecentis talentis à rege Persarum allatis, inquirere, quemadmodum populus constituerat: vt tum
C ista bellua supplicio affecta, & ii qui pecuniam illam partiti erant, cognitis, & proditione, qua Thebanus iste perdidit, in lucem probata, isto populi duce liberati essemus, pro merito mulctato: aut, si vos ista condonare Demostheni voluissetis, quō multi in vrbe exissent, qui contra vos munera caperent, hanc indicatæ iam pecuniæ inquisitionem non suscipere, vt qui prius, quibus animis essetis, periculum fecissent. Quippe cum iudicio nunc adeo rectè & iustè contra illum & cæteros facto, senatus Areopagiticus neque Demosthenis neque Demadis opes formidarit: sed maiorē æquitatis & veritatis rationem habere in posterum, Demosthenes circumeat, & senatum infestans, & sæpe ipse factitans iis verbis, quibus statim insidientur apud vos vteretur decipiendi gratia, cùm se effecisse diceret, vt Thebani societatem vobiscum inirent. Non, sed id quod æquè ciuitati vtrique expediebat ei corrupisti Demosthenem. Se vnum ad Chæroneam in aciem eduxisse. Non, sed solus illic acie excessisti. Se multas pro vobis legationes obiisse. quibus elatus, equidem nescio quid egisset, aut quæ verba fecisset, si consilia eius successum habuissent, qui ad tales

Reclamationes Demosthenis [illegible] iudicium [illegible]

Aurum de [illegible] regis [illegible]

Eiusdem iactatio Demosthenis.

[illegible]

calamitates & tanta mala conflanda totum orbem terrarum peragraris? Et tamen praemia tibi maxima decerni postulat, vt & in patria fraudem munera capiat, & contra populum quidlibet & dicat & faciat impune. Ac Timotheo quidem, qui Peloponnesiam classe circumuectus eiusque Lacedaemonios nauali ad Corcyram praelio superauit: qui Cononis filius fuit, à quo Graecis libertas restituta est, à quo capta Samus, Methone, Pydna, Potidaea: & praeter has aliae viginti vrbes: nihil apud vos ista profuerunt: neque talia beneficia cum iudicio tum constituto, & iureiurando, quo duo suffragia ferebatis, commutastis: sed centum talentis mulctastis: quod ipse fatebatur, se à Chiis & Rhodiis pecuniam accepisse: impurum autem illum Scytham (nec enim temperare mihi queo) quem non vnus vir sed totus ex Areopago senatus, facta inquisitione, pecuniam contra vos habere iudicauit: quem esse mercenarium & captatorem munerum contra rempublicam declarauit, & harum rerum conuicit: eum non vlciscemini? in eum exempla nõ edetis? quem nõ modo regium aurum accepisse constat, sed rempublicam esse depeculatum, & nunc ne ab Harpalo quidem allata pecunia abstinuisse? Enimuero quam meritorum Timothei partem consticerunt Demosthenis legationes Thebis obitae? aut quis non derideat vos, qui audire ista non grauemini, si conferat eas actiones, quibus iste gloriatur, cum Timothei & Cononis beneficiis? Sed non decet cum quisquiliis istis eos comparari, qui res pro vobis & republica nostra & maioribus dignas gesserunt. Quare senatusconsulto de Timotheo exhibito, reuertar ad orationem de isto institutã. Recita. Senatusconsultum. Talis fuit ille ciuis, Demosthenes, qui iure & veniam & gratiam inuenisset à suis ciuibus: qui non dictis, sed factis multa officia reipublicae praestitit: qui idem semper institutum vsque ad obitum tenuit: non vt iste crebris mutationibus coelum terrae miscuit: neque tantas remunerationes à populo flagitauit, vt superior esset legibus: neque postulauit, vt qui iurarunt se ex legibus pronunciaturos, peierarent: sed & condemnari voluit, si iudicibus visum esset: qui nõ excusationes temporũ attulit: neque aliud sensit, aliud pro concione dixit. Nõ occideritis, Athenienses, sceleratum illum hominem, qui praeter alia multa & magna peccata, etiam Thebanorũ vrbem euerti passus est, cum à rege Persarum trecenta talenta ad eorum cõseruationẽ accepisset? Nam cum Arcades in Isthmum venissent, atque Antipatri legatos re infecta dimisissent: & infelicium Thebanorum admisissent, qui mari aegre ad eos peruenerant supplices, & caduceos oleagineos, vt aiebant gestantes, domi habitum apud Arcades: Thebanos non eo animo res nouas induisse, quod Graecorũ amicitiã defectam vellent, aut Graecis aduersaturi essent: sed quod Macedonũ in suam vrbem violẽtiam diutius tolerare nõ possent, neque perpeti seruitutem & contumelias, quas hominum ingenuis fieri viderẽt. Quibus cum opẽ ferre Arcades parati essent, adducti misericordia malorum quae audierant ac declarassent, se corporibus Alexandrum propter tempora sequi coactos, voluntatibus autem cum Thebanis & Graecorum libertate fuisse coniunctos: eorumque dux Astylus venalis esset, vt & Stratocles narrauit, & decẽ talenta postularet ob adducenda Thebanis auxilia, ac legati ad illum venissent, quem aurum regium habere sciebant, & orarent atque obtestarentur,

Lacrymis frustrum iudicium in claros viros.

Comparatio actionum Demosthenis & Timothei.

Criminatio Demosthenis ex eiectis Thebanorum.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A ut pecuniã illã ad ciuitatis suæ salutẽ cõferret: recusauit nefarius iste atq; impius & sordidus de magna pecunia quã habebat, decẽ tantũ talenta dare: cum quidẽ uideret tantam spẽ salutis Thebanorũ affulgere: nec obstitit quo minus alij daret illud argẽtũ (ut & Stratocles dixit) quo Arcadica expeditio domũ reuerteretur, nec opẽ ferret Thebanis. Nũquid uidetur uobis paruorũ malorũ ac uulgariũ uniuersę Græcię autor extitisse Demost. & eius auaricia? num deberi ei uenia à uobis, his factis, ac nõ potius ultimum supplicium, ob iniurias tã recentes quã ueteres illas? Audite iudicium, Athenienses, hoc die à uobis factũ omnes homines, spectabũt uos, iudices, quo pacto tractaueritis hominẽ tam facinorosum. uos ellis qui ob delicta, illius iniuriis multo leuiora, magna supplicia nullis mitigati deprecationib. inflixeritis: uos Menonẽ molitorẽ occidistis. quid ingenuũ puerum Pellenenũ i pistrino habuisset: uos Thessalium Aphidoeũ, quod initiis Eleusiniis Rhodiũ citharistriam uiolasset, capite mulctastis: Euthimachũ itẽ, quod puellam Olynthiã prostituisset: ob istũ uerò proditorẽ liberi & uxores Thebanorũ in tabernaculis Barbarorũ sũt distributę. Urbs finitimorũ & fœderatorũ è media Græcia est abrepta. Aratur & conseritur urbs Thebanorũ qui nobiscũ unũ bellũ Philippo intulerũt. Aratur inquã & cõseritur, nec miseret inquã est impurus iste ciuitatis adeò miserabiliter perditæ,

B in quã legatus à uobis missus est: cuius sociis & mẽsis sæpe usus fuit, in quã ipse ait sua opera sociam uobis esse factã. Verũ ad quos etiam sæpe est profectus refugium deferunt. Illi (ut seniores narrãt) abrogata nostra libertate, & Thrasybulo exules colligerẽt Phylẽ occupãdã quã iis Lacedæmonij rerũ potirentur, & quicquid Atheniẽsium recipi uetarent, aut dimitti tamẽ adiutores populo fuerũt ad patriã recuperãdã, & sæpe recitatũ apud uos decretũ fecerũt: nõ esse cõniuẽdũ, si quis armatus regionẽ Atheniẽsiũ trãsiret. Iste autẽ, qui (ut mox gloriabitur) se communẽ præbet sociis, nihil simile fecit: neq; quicquã eius pecuniæ quã ad illorũ salutẽ procurãdã acceperat, amittere uoluit. Quorũ uos, iudices, recordati, quæsitum, cũ quæ mala proditionis sint, in Olynthiorũ & Thebanorũ calamitatib. spectaueritis: uestræ incolumitati nũc ipsi rectè cõsulite: ac largitionum contra patriã auidis è medio sublatis, in uobis ipsis & diis immortalib. spẽ salutis collocate. Sola n. hac ratione, Athenienses, sola hac ratione alios etiã corrigetis: si principes improborũ cõsiliorũ ita punietis,

C ut eorũ meretur improbitas. Nã si qui uulgares rei cõdẽnentur, id nemo resciscet, neq; etiã scire curet quid eis acciderit: de illustrib. aũt omnes sciscitantur, & laudãt iudices, ubi ius & æquũ reorũ gloriæ non condonant. Recita decreta Thebanorum, Dic testimonia. Lege literas. Decretũ, Testimonia, Literæ. Mercenarius iste est, Athenienses, mercenarius iste est, iã olim. Iste est qui legationẽ à Philippo proficiscẽtẽ ad nos Thebis uocauit, & primi belli depositi autor fuit: iste cũ Philocrate cõsilia contulit, qui pacẽ decreuit cũ Philippo faciẽdã, ob quã uos illũ eiecistis: & bigas legatis conduxit, qui cum Antipatro huc profecti erant: & excepit eos, & Macedonib. assentãdi cõsuetudinem, primus in urbem introduxit. Ne absoluite, Athenienses, ne dimittite

[illegible]

Demosthenem iudicandum ... iudices considerent.

Accusat Demosthenem ... Thebanorum.

Admonitio & exhortatio ad ... [illegible]

[illegible]

impunitam hominem, cuius nomine vbis ceterorumque Græcorum clades sunt inscriptæ palàm conuictum acceptorum contra rempublicā munerum? neque cum vos fortunæ benignitas in melius proueheret, atque alteram patriæ penè vrbe eiecerit, illum autem vobis occidendum tradiderit, omnibus vtilitatis rationibus aduersaminimus? sed omnem actionum vrbis vertice, atque in illos duces, eandem aduersos conuertit. Ad quod enim tempus reponetis illum, qui tum vobis vsui fortunæ existimetis? Est ne vestrûm, aut circum stantis coronæ quisquam, qui dicere possit, quæ hic vel priuata vel publica negotia, vbi tractāda susceperit, nō euerterit? Nónne iste Aristarchi domum ingressus, cui Nicodemi cædes, vt nostis omnes, crimini dabatur, suis consiliis Aristarchum maxima cū infamia vrbe eiecit? Is igitur tali amico vsus est Demosthene, vt existimet illius accessum non aliud fuisse, quàm malam quādam genium, & omnium calamitatum ducem atque autorem. Nónne cum populo suadere cœpit, quod verum nunquam facturus esset (nam priuata eius acta omittam: tempus enim prolixitatem orationis nō patitur) boni quidem, vt omnino dicam, reipublicæ nihil contigit in periculis verò & malis & ignominia tota Græcia, non tantum nostra vrbs versata est? & cum plurimæ ei, dum conciones habuit, occasiones oblatæ fuerint, omnes nobis vtiles occasiones neglexit? quibus porrò temporibus bonni ciuis, & reipub. studiosi sit aliquid gerēdum suscepisse, iis tantum abfuit vt magistratus iste, qui se mox vobis vtilē fuisse dicet, actionem aliquā proferret, vt eos etiam qui aliquid quod è re vestra esset, gerebant, sua fortuna oppleuerit. Proficiscebatur Charidemus ad Persarū regem, cum quidem prodesse vobis nō verbis, sed re ipsa cuperet, & priuato suo periculo vestram & reliquorū Græcorum salutē procuraret. Cum aūt ille in foro obābulans verba faceret, seq; rerū gerendarū socium adsisceret, sic eas Fortuna inuertit, vt cōtraria eorum, quæ expectabantur, euenirent. Soluit hinc Ephialtem ac oderat ille quidem illum, sed tamē actionum socium habere cogebatur. Etiam hunc ademit Fortuna reipub. Euthydicus populi commodis inseruire decreuerat. Huic se amicum esse Demosthenes professus est: is periit. Quę cum vos videatis, & sciatis multò melius quàm ego, non consideratis? non cogitatis ipsi vobiscum de præteritis futura coniectantes, nullum alium esse vsum, nisi vt inimicus adiumento sit ad aliquid aliud mali contra rempubl. cōparandum? quale illud fuit apud Capram, cum & Lacedæmonij omnes cū exercitu exissent, & Achæi atque Elæi se cum eis cōiunxissent, & X. M. peregrinorum militū in procinctu essent, & Alexāder in India esse diceretur; & Græcia vniuersa ob singularū vrbiū proditores, iniquo animo rerum illarū statum patiens, aliquod vrgentiū malorum remediū optaret. His ergo temporib. Demosthenes quis fuit, cōsulendi decernendiq; autoritate præditus, qui statim dicet, hunc stratum odio esse dignū? Numquid (nam omitto cætera discrimina) aliquid decreuisti de his discriminibus? cōsuluisti? pecuniā suppeditasti vllā vel paruam operā in nauasti, qui communē salutem defensuri erant? Nihil penitus. Sed circuības rugi gerulos intuens, & turpe ingenio literas cōfingebas, & cū reip. infamia annū de digitis suspēsis obdulabat, delicias faciēs in publicis: ... & lectica deferebatur via Piræensi, pauperib. inopiam opprobrans. Et ille vobis ad futuras occasiones vtilis erit

[illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

qui omnes superiorum temporum neglexit occasiones? Verum ô domina Minerua, & seruator Iupiter, huiusmodi consultores & duces ciuitatis hostibus côtigissent, & numquam meliores. Non in memoriam reuocabitis res gestas maiorum, qui cum multa magnaque pericula urbem oppressissent, è dignitate patriæ & suæ libertatis & honestæ opinionis pro publica utilitate dimicarunt? Quorum ueteres illos commemorare prolixũ fuerit, ut Aristidem & Themistoclem, qui mœnia ciuitatis erexerũt, & tributa in arcem retulerunt, quæ Græci sponte & uolentes conferebant. Sed ea quæ paulum supra nostram ætate à Cephalo oratore gesta sunt, & Thrasone Erchiensi & Heliodoro Phormiĩo, atque alijs uiris præstantibus: quorum etiam tum quidam in uiuis sunt. Nam dum alij cum Cadmea præsidio Laconico teneretur, auxilium exulibus Thebas redeuntibus, suis periculis urbem [illegible], & longo iam tempore seruientem libertatĩ alij persuaserunt nostris maioribus, ut expeditionem susciperẽt, senatusconsulto à Cephalo facto, qui non perterritus Lacedæmoniorũ potẽtia, neque ratione habita incerti expeditionorum euentus & periculosæ pro republica decernendi alea, iussit Athenienses suppetias ire exulibus, qui Thebas occuparant. Egressus igitur ille patribus nostris, intra paucos dies Laconici præsidij illis eiect' est. Thebanis libertas restituta, urbi nostra rem gessit maioribus dignam. Illi fuerunt Athenienses, illi fuerunt digni uobis & populo, senatores atque duces, non eiusmodi huiusmodi uulpeculæ, qui cum pro utilitate reipublicæ neque adhuc sint quicquam secreti sese consulentes, atque numquam [illegible] facientes, & cum nunc tamquam non accepta contra uos pecunia, uos decipiunt, atque hi rebus gestis suam auaritiam laudi ac præmio sibi esse oportere censent: quos quidem occidi oportet ex ipsorum decreto, cum olim talia perpetrarint. Non potest uos existimare, Athenienses, ex solis uerbis uestris iudicium esse de Demosthene faciendum? Non scitis ipsum eum esse captatorem munerum & peculatorem, & amicorum proditorem, & urbe indignum, cum ipsam tam fortunam eius extitisse? de quibus ille decretis, de quibus legibus nummos non accepit? Sunt quidam in prætorio, qui in trecentorum numero fuerint, cum legem ferret trierarchicam. Non dicetis assessoribus uestris, ex tribus talentis acceptis, eam transcripsisse & renouasse singulis concionibus, atque alia uendiderit accepto pretio, alia cum uendidisset, non confirmarit? Dicite mihi per Deos, num putatis eum Diphilo gratis uictum in Curia decreuisse, & statuam in foro collocandam? aut uobis autorem fuisse donandæ ciuitatis Charipholo, Phidoni, Pamphilo, Philippoque, & iterum Epigeni & Cononi mensarijs? aut æreas statuas in foro erigendas suasisse, Satyri & Gorgippi, odiosissimi tyrannis? à quibus ei quotannis mille frumenti modij mittuntur, qui statim se nullum habere confugiũ dicet. aut Taurosthenem fecisse Atheniẽsem, qui & ciues suos seruitute oppressisset, & totam Eubœã Philippo cum fratre suo Callia prodidit? quem leges agrum Atheniensium ingredi non patiuntur aut eadem teneri posse iubent, quã tum, qui* à senatu Areopagitico actus in exilium, in urbem reuertisset. Et hunc popularis iste homo uestrum ciuem esse iussit. Harum ergo rerum testes uobis sunt

[illegible]

citan si, vti de cæteris, quos ille hospites & Athenienses esse iussit? Nunquid proh deûm fidem, putatis, eum qui argenti accipiendo delectetur, auri viginti talenta repudiasse? aut omnia munuscula accepta esse tantum pecuniæ vim esse aspernatum? aut Areopagiticum senatum, post semestrem inquisitionem, nomina Demosthenis, Demadis & Cephisophontis per mancatum ad vos detulisse? Multi, iudices, multi ciuium & aliorum Græcorum, vt & prius dixi, obseruant vos, quo pacto hanc causam disceptaturi, atque verum alios etiam corruptelas in iudicium adducturi, an verò sine metu accipiendi munera contra vos potestatem daturi sitis. An ea quæ prius firma & rata putabamus, núc ob Demosthenis hanc causæ dictionem, autoritatem omnem sint perditura, quem ob alias administrationes suas periisse oportebat. qui caput suum omnibus execrationibus quæ in vrbe factæ sunt, obstrinxit: qui Furiarum numen, cæterorúmque deorum quos in Areopago obtestari moris est periurio violauit: qui singulis concionibus, diris est, deuotus: qui munera cepisse contra rempublicam est compertus: qui & populo & senatui verba dedit contra execrationem, cum alia sentiat, alia dicat: qui primum Aristarcho atrocia & contraria legib. consilia dedit: qui tandem, si qua est iusta in periuros & sceleratos vindicta, sicut est, pœnas dabit, easque hoc ipso die. Audite, iudices, execrationes. Execrationes. Tamen Demosthenes ad mentiendum, & absurdissima quæque dicenda ita paratus est, adeò frontem perfricuit, nec demonstrate veritatis, nec execrationis vllius rationem habens, vt de me quoque dicere non dubitet, vt audio, me quoque prius ab hoc senatu condemnatum, rem facere omnium absurdissimam, vt ipse ait, qui prius contra senatus huius iudicium causam dixerim, nunc verò ei patrociner, seque accusem de facto illo iudicio. In quo ille rem non factã concinnat, & apud quosdam mentiri audet. Vt igitur, vbi se ad illam rationem conuerterit, non patiamini, sed certò sciatis, senatum meum nomen non detulisse, neque delatum fuisse, sed ab vno homine improbo, & apud vos pœna affecto, iniuriam mihi esse factam: paucis me audite: post iterum illum aggrediar. Necesse habet Senatus Areopagiticus duobus iudicia communicare modis. Quibus nam? vel suo consilio facta inquisitione, vel ex mandato populi. Præter hos nullus alius est. Quòd si tu, infanda bellua, dicis, populo mandante Senatum inquisiisse ac detulisse nomen meum, ostendito plebiscitum, & qui mei fuerint accusatores delatione facta: quemadmodum nunc vtrunque factum est, tum decretum quo inquisiuit Senatus, tum accusatores delecti à populo, è quibus nunc iudices maleficia audiunt. quæ si vera fuerint, non recuso. Sin Senatum ipsum suopte consilio me detulisse dicis: testes producito ipsos Areopagitas, quemadmodum ego eos producam, vt constet me non esse delatum. Eum autem hominem, atque improbum proditorem, qui per mendacium, vt tu quoque, & me & Senatum violauit, læsæ maiestatis reum feci, & apud quingentos ciues conuici, cum opera sua Timochi contra me locata, id fecisset, atque vltus sum ope illius temporis iudicum. Cape tu mihi testimonium, quod prius etiam in iudicio, cũ causa agerem, exhibui iudicibus, neque id quisquã ignorabat est tanquã falsum: id ergo proferam.

Ab expostulatione humanis

Cumprimis scelestum.

Exsecrationes, quas Areopagitæ solent pronunciare.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Λέγε τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία. Εἶτ' οὐ δεινόν, ὦ Ἀθηναῖοι, [illegible]

A Recita testimonium. Testimoniũ. Num verò graue non est, si, eò quòd vnus vir Pithias ex Areopagitarum numero, me perperam egisse dixit, eũ & contra me & contra senatum mentiretur, mendacium veritatem superasset, atq; ob imbecillitatẽ eo tempore & solitudinem meã falsæ illæ contra me machinationes valuissent: nunc, cum rei veritas apud omnes Areopagitas in confesso sit, & constet, Demosthenem viginti auri talẽta in fraudem vestram accepisse, eoque facto deliquisse, & magistratum illum, in quo quidam spem collocatam habent, eadem deprehensum esse, corruptumq; largitionibus, institutaq illius cõcilij, & veritas, eloquentiæ Demosthenis cedent: & calumnia quam contra senatum illum Demosthenes afferet, veritate plus valebit? Dicet enim, senatum detulisse multos, vt in populum iniurios, qui in iudicio sint absoluti: ac senatum in quibusdam quintam suffragiorũ partẽ non tulisse. Hoc verò quo pacto fiat, facilè omnes cognoscetis. Senatus inquirit ea quæ mãdata sunt à vobis, & apud se commissa facinora: non vt vos (neque verò mihi irascamini) diiudicare interdum soletis, misericordiæ potius quàm iustitiæ rationem habẽtes: sed simpliciter eum defert, qui inquisitione tenetur, & quomodocumque patria instituta violauit:

B existimans, fore vt is qui paruis in rebus delinquere assueuerit, facile ad maiora facinora impellatur. Eâque de causa collegam suum, qui portitorem nauio fraudarat, mulctatum apud vos detulit. Rursus eum etiam, qui quinque drachmas nomine alieno postularat, apud vos detulit: eũ item qui portionem Areopagiticam cõtra maiorũ morem vendere non dubitarat, eodem modo mulctatũ eiecit. Eos vos causa cognita absoluistis: non quòd mendacij senatum argueretis: sed quia humanitatis potius quàm summi iuris ratione ducebatis: quodque supplicium admisso à reis facinore grauius putabatis. Nũquid ergo Dinm afferes falsum iudicium fecisse senatum? Non vtique. Hos igitur & alios similes, vt iniurios à senatu delatos, vos absoluistis. Polyeuctum porrò Cydanthidem, cum populus inquirere senatum iussisset, verum Megara se ad exules conferret, atque re explorata deferre apud vos: indicauit rem ita se habere. accusatores delegistis ex legibus, in iudicium venit: vos absoluistis, quia ille confiteretur Polyeuctus se esse Megara ad Nico-

C phanem, cui mater sua nupta esset. Nihil igitur vobis absurdum aut graue committere visus fuit, si cùm matris suæ marito colloqueretur calamitate conflictato, & pœna priuatum pro sua virili parte subleuaret. Hoc, Demosthenes, senatus indicium non est falsitatis conuictum: sed cum verum esset, tamen iudicibus placuit absoluere Polyeuctũ. Nam senatui quidem mãdatum fuerat, exquirere verum: id verò iudices venia dignum esse censuerant. Propterea igitur senatui de factis indiciis non est credendum, postea quam te & gregales tuos aurum habere indicauit? Iniquum profectò fuerit. Ostendito enim, tu Demosthenes, in hac causa, eorum qui deliquerunt facinus aliquod tuis esse simile iniuriis aut venia dignum esse, capere munera contra patriam, eòque te iure ab istis absolutũ iri? Verùm leges in aliis pecuniariæ rationis iniuriis duplum rependere iubent. In eos aũt qui largitionib. corrupti sunt, duas duntaxat mulctas constituerunt: vel mortem, vt hoc supplicio summarius ille affectus, aliis

[illegible]

ἀλλ' ἐν τοῖς ἄλλοις μὲν τῶν ἀδικημάτων, τῶν εἰς ἀργύριον λόγον ἀνηκόντων, διπλῆν τὴν βλάβην ἀποτίνειν κελεύουσι. ἐπὶ δὲ τῶν δωροδοκούντων, δύο μόνα τιμήματα πεποιήκασιν, ἢ θάνατον ἵνα ταύτης τῆς-

Marginalia: Iniuriosi populo delati à senatu, à iudicibus absoluti sunt. — Teredicta causa. — Lex de largitionibus.

exemplo esset: aut decuplam accepti muneris mulctam, vt ea res iis qui ab illo facinore non abhorrerent, nihil emolumenti afferret. At verò hoc quidem dicere non sufficit, sed illud, sic accidisse, vt cæteri omnes ea confiterentur, qui à senatu delati essent, & ictam fuisse inquisitionem: tu verò solus eandem refelleres? At verò tu solus coram omnibus qui vnquam delati sunt, vltrò postulasti hos iudices & quæsitores: & ipse cõtra te decretũ scripsisti, & populũ fecisti testem pactionis tuæ, & capitale in te suppliciũ statuisti, si retulisset senatus, te quicquam eius pecuniæ accepisse, quã Harpalus in nostrã regionem attulisset. Enimuerò prius scripsisti, tu Demosthenes autoritatem habere senatum Areopagiticum contra hos & cæteros Athenienses, patriis legibus puniendi eos, qui patria instituta violassent: atque etiam commisisti huic senatui & tradidisti totam ciuitatem: quem statim dices esse Oligarchicum. atque ex senatusconsulto tuo ciues duo sunt interfecti, puer & filius, traditi ei qui fossæ præerat. ex edicto tuo reus ex Hammodiana familia in vincula est coniectus. Tu ferunt Antiphontem, & occiderunt hi, senatus iudicio adducti. Tu Archinum ciuitate eiecisti, proditionis insimulatum ex senatus iudicio & patriæ contra te verò, idque cum ipse decretum scripseris, id decretum abrogas. Atqui vbi ista æqua aut vsitata sunt? Testabor seueras deas, Athenienses, & locum quem illæ tenent, & heroes nostræ regionis, & Mineruam Vrbanam, cæterosque deos, qui regionem nostram & vrbem sortiti sunt, vos non passuros eum, qui contra patriam aliquid accepit, à populo vobis traditum: qui violauit & corrupit vrbis felicitatem: qui suis consiliis effecit, vt quasi hostili vallo patria circundaretur: quem inimici & maleuoli patriæ, viuere velleent, exitio fore patriæ existimantes: qui verò nostris rebus cõsultum volunt, & mutata fortuna sperant res ciuitatis fore meliores, persoluto factis digno supplicio, perditum cupiunt, & hoc à diis immortalibus votis exoptant: cum quibus ego vnà vota facio, vt patriam conseruent, quam in periculo versari video salutis, liberûm, vxorum, existimationis, bonorum cæterorum omnium. Quid enim dicemus, Athenienses, ad eos qui circumstant, egressi prætorio, si, quod absit, istius præstigiis fueritis decepti? quibus quisque vestrûm oculis, domum reuersus, patrios lares audebit intueri? Si & proditorem, qui primus in suas ædes intulit aurum ex corruptela acceptum, absolueritis: & id concilium, quod apud omnes mortales grauissimum habetur, nihil veri vel exquirere vel inuenire statueritis? Quam verò (cogitate ipsi vobiscum) quam spem habituri sumus, si quod periculum patriam inuaserit, vbi tantam contra patriam acceptationem tutam feceritis: id verò concilium, cui patriæ salus in eiusmodi periculis committitur, autoritate priuaueritis? Quid verò (ponamus enim hæc) si ex decreto Demosthenis missa legatis Alexander aurum ab Harpalo in nostram regionem allatum repetiuerit: & præter factum iam senatus iudicium seruos ad vos miserit, qui nunc ad eum se contulerunt: atque ex iis postularit vos audire veritatem: quid per Deos dicturi sumus? Tu bellum scilicet decernes Demosthenes, quando superiora quoque bella nec admi-

A [illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C [illegible Greek text]

[illegible Greek text]

[illegible]

A nistrasti? Verum porrò æquius est, si idem cæteris etiam Atheniensibus visum fuerit, nos habere præter cætera etiam id aurum quod penes te est, ad bellum: an vt alij, de suis quisque possessionibus, tributum conferant, & mundum muliebrem conflent, & pocula, & omnia nostræ ditionis donaria (id quod tu in decreto tuo posuisti) cum ipse de ædibus in Piræeo atque in vrbe tuis quinquaginta drachmas contuleris? Cum enim priore exactione tantum pependeris viginti talenta habes. An verò bellum non decernes, sed ex decreto tuo allatum aurum Alexandro reddi iubebis? ergo pro te reddere populum oportebit. Atqui vbi istud iustum aut æquum aut populare est, vt ij qui opus faciant, conferant: tu rapias? vt alij manifestas opes possideant: tu cum vltra centum quinquaginta talenta, partim ex Persicis, partim ex Alexandri negotiis acceperis, nihil manifesti in vrbe possideas, sed tuas opes à populo remoueris, vt qui actis tuis diffidas? Cum leges & oratori & imperatori edicant, si fidem à populo haberi sibi velit, vt liberos suscipiat, & fundum intra limites possideat, & omnibus æquis pignoribus depositis, sic demùm præesse populo instituat: vt tu patrios fundos vendideris, & non natos tibi liberos contra leges adoptes? propter ea sacramenta quæ in iudiciis exiguntur, vt alios militare iubeas, cum commune ipse ordinem deserueris? Qua de causa peteris, Athenienses, vrbes alias secundis rebus, alias aduersis vtitur nihil reperietis aliud, quàm senatores & imperatores. Interim Thebanorum ciuitatem. Fuit vrbs, fuit maxima, duces nonnullos & imperatores habuit. Omnes sane fatentur seniores, è quibus vt ego hæc quæ refero, audiui. Cum Pelopidas, vt aiunt, sacræ cohortis dux esset, & Epaminondas imperator, eorùmque collegæ: tum Leuctricam pugnam vicit vrbs Thebanorum: tum in agrum Lacedemoniorum, qui vastari posse non putabatur, impressionem fecerunt: illis temporibus multa egregia facinora ediderunt: Messenam quadringentesimo anno post excidium instaurarunt: Arcades in libertatem vindicarunt: apud omnes gloria floruerunt. Quando rursus humiliter, & non vt eorum animi magnitudinem decebat, se gesserunt?
C Cum munera captaret: ac pecuniam acciperet à Philippo Timolaus, istius amicus: & peregrinis militibus aduersus Amphissam conscriptis Proxenus proditor ille præesset: cum dux phalangis creatus esset Theagenes, homo infelix & corruptus vt iste. Tum per tres homines quos dixi, vniuersa ciuitas vnà cum Græcis omnibus periit atque interiit. Neque enim falsum, sed nimis verum est, duces causam esse ciuibus omnium & bonorum & aduersorum. Spectate idem in nostra quoque ciuitate, eodémque modo inquirite. Vrbs nostra quando fuit magna & illustris apud Græcos, & digna maioribus post antiqua illa facinora? cum Conon, vt seniores nouerunt, nauali ad Cnidum prælio vicisset: cum Iphicrates Lacedæmoniorum legionem cecidisset: cum Chabrias Lacedæmoniorum triremes ad Naxum superasset: cum Timotheus nauali pugna Corcyræ victor extitisset. Tum, Athenienses, tum Lacedæmonij, qui prius ob duces splendidi fuerant, illorúmque moribus educati: humiles ad vrbem nostram venerunt, salutem à maio-

[illegible]

ribus nostris expetentes: populus autem ab illis A abrogarunt, per eos qui tum ciuitati nostræ consulebant, rerum duces Græcorum suisse existimare opinor. quippe qui & tales duces esset nactus, quales modò dixi: & senatores haberet Architinum & Cephalium Colyttensem. Sola enim hæc & ciuitatis & gentis salus est, habere gubernatores bonos, & senatores cordatos. Quamobrem Athenienses hæc vos intuentes & considerantes, decet non me hercule diutius Demosthenis sordes & infelicitatem perpeti, neque in eo spem habere salutis, aut putare vos penuria bonorum virorum & cordatorum senatorum laboraturos: sed sumpta maiorum vestrorum iracundia, eo, qui euidenter compertus est peculatus & proditionis, qui pecuniis in vrbem illatis non abstinet, qui in grauissimas calamitates vrbē coniecit, occiso, Græciæ pestem vrbe exterminare, ac pati fortunam vrbis immutari, atque expectare, si hæc fiant, fore vt melius cum republica agatur. Audite, Athenienses, illud etiam decretum scriptum à Demosthene, quod, turbata republica post Chæronensem pugnam, fecit popularis iste: & oraculum quod allatum est Dodona, à Dodonæo Ioue. Perspicuè namque vobis olim prædixit, cauendos esse B duces & senatores. Recita oraculum in primis. Oraculum. Recita ergo pulchrum decretum istius. Decreti pars. Popularis nimirum est, qui se nempe virum fortem & animosum, inter armatos referat, quos verò ciuium ipse improbarit, ad opus faciendum abire iubeat: & si quid aliud ipsi facta commodum videatur, id scribat esse faciendum. Recita reliqua. Reliquum decreti. Auditis iudices, abire iubet decretum delectos legatos. Postquam autem iste audiuit, post Chæronensem pugnam, Philippum in agrum nostrum impressionē facturum, ipse sibi legationem decreuit, vt ex vrbe aufugeret octo talentis publicæ pecuniæ corrasis, nullaque habita ratione inopiæ tum vrgentis: cum cæteri omnes de suo largirentur ad tuendam salutem nostram. Talis est consiliarius iste vester: at duas has solas peregrinationes per omnem ætatem suscepit, post pugnam, cum ex vrbe aufugit, & nunc ad Olympiam, posteaquam cum Nicanore, festo festi solennitate, colloqui voluit. Consultum profectò fuerit, huius fidei vrbem credere, & committere vos periculis adituros: qui quando cum reliquis contra hostes pugnandum C fuit, ordinibus desertis domum refugit: quando autem domi pugnandum fuit, vel cum cæteris ipse suo suffragio legatus designatus excessit, atq; ex vrbe aufugit. Cum verò legatio de pace obtinenda esset, negauit se vel altero pede vrbe excessurum. Cum autem Alexander exules reuocare decreuisset, & Nicanor Olympiam venisset: legatum sacrificulum senatui sese obtulit. Talis iste nobis in prælio custos, cum inter eos qui domi manent, legatus inter legatos fugitiuus est. Recita etiam decretum de inuestigatione pecuniarū, quod retulit Demosthenes senatui Areopagitico de sese & vobis: vt iis inter se collatis, videatis Demosthenis desperationē. Decretum. Tune istud scripsisti Demosthenes? scripsisti, inficias ire non potes. Data est senatui authoritas ex edicto tuo. Atqui est. Peremptisunt homines ciues? perempti sunt. Ratum contra illos decretum tuum fuit? refragari nullo modo potes. Age

Demosthenes se in pugna & prodesset prodesset: expectatione

[Greek column illegible]

[Greek text illegible]

[illegible]

A denuò id recita, quod Demosthenes cõtra Demosthenem scripsit, Animaduertite Athenienses. Inuenit Demosthenem: quid multis verbis est opus? detulit eum, Athenienses. Id igitur ius in seipsum statuit, vt statim occideretur. postquã autem in vestras manus venit, qui pro populo consensistis, qui vos legibus & plebiscitis obtemperaturos iurastis, quid facietis? Negligetis Deorum immortalium religionem, & ea quæ à mortalibus omnibus sacrosãcta habentur? Absit Athenienses, absit. Turpe enim fuerit, atque iniquũ cum alij per Demosthenis decreta nihilo isto deteriores, neque tot facinoribus constricti perierint: istum qui & vos & leges contempsit, indemnem in vrbe obambulare, à semetipso & decretis suis condemnatum. Hoc consilium Athenienses, hic ipse locus, hæc iura, idem ille orator & illis autor fuit malorum illorum, & eorum quæ deinceps contigerunt: idem ipse pro cõcione huic cõcilio iudicium de se permisit vobis testibus adhibitis: pactum fecit cum populo, scripto senatusconsulto contra sese, idque apud Matrem deorum deposuit quæ omnia iura in literas relata custodit reipublicæ. Quare nefas vobis erit pactum abolere: aut cum Deorum numen in hoc iudicio iuraueri-

B tis, contrarium ipsis Deorum actis ferre suffragiũ. Neptunus iudicio victus, in causa Alirrothij contra Martem, & quiescit: seueræ Deæ ipsæ apud factam in hoc concilio contra Orestem cognitionem, eiusque veritatem habitare deinceps voluerunt. vos autem quid agetis, qui vos omniũ religiosissimos perhiberi vultis? Concilij sententiam irritam facietis, secuti Demosthenis improbitatem? Non, si sapitis, Athenienses. Neque enim paruis aut vulgaribus hodie de rebus iudicatis: sed de salute totius ciuitatis, atque etiam de corruptelæ praua consuetudine & re perniciosa, quæque mortalibus omnibus exitio fuit. Quòd si quantum potestis, vrbe eijcietis & coercebitis eos, qui temerè contra vos munera acceperunt: incolumes erimus diis volentibus. Sin oratoribus permittetis, vt vosmetipsos vendant: per vestram incuriam vrbs ab eis euertetur. Ipse Demosthenes pro concione autor fuit pecuniæ cum Harpalo in Atticam allatæ, Alexandro custodiẽdæ. Sic ergo, dic mihi vir optime, eam custodiemus, si tu priuatim viginti talenta tenens, aliut quindecim, Demades sex mille stateres aureos: alij tan-

C tum, quantum ex indicio relatum est? Nam talenta sexaginta quatuor iam comperta sunt, * quorum culpam in istos conferendam censetis? Verum porrò honestius est, atque etiam æquius, omnia in ærario asseruari, donec populus id statuat quod æquũ sit: an vt oratores & ducum quidam ea direpta teneant? Ego enim existimo constare inter omnes, æquum esse vt publicè custodiantur: nemini autem rectum videri, vt ab istis teneantur. Multa iste dicet, Iudices, & varia, nec vnquam eadem. Videt enim vos omni tempore spe vana & falsis orationibus à se fuisse deceptos: & tantisper pollicitationum meminisse, dum dicuntur. Verum si vrbem adhuc Demosthenis improbitate atque infelicitate frui oportet, vt dicitis iratos deos habeamus (neque enim aliud quod dicam reperio) boni consulendum erit quicquid euenerit. Sin patriam adhuc curamus, atque improbos & largitionibus inhiãtes odimus,

Multi Demosthenis ... [illegible] ... esse ... [illegible]

[illegible]

& aduersæ fortunæ augmis mentem ac mutare voluntatem moueri, vos debebitis, Athenienses, nefarij istius impostoris deprecationibus nec admittendæ sunt querelæ & fuci istius. Satis enim & dicta & facta & fortunæ eius periclitari estis. Et quis vestrûm adeò confidens est, Athenienses, quis adeò incogitans, quis adeò rudis rerum & antè & modò gestarum vt speret, eum, per quem ex tanta felicitate ad tantam infamiam vrbs deiecta est, quacunque de causa, aut casu (omitto enim hæc) nunc postquam præter cæteras difficultates, & vrgentia nos pericula, etiam vrbanæ corruptelę accesserunt, & turpi crimine omnes conflictamur, et ne eam pecuniam quæ priuatim penes quosdam est, populus habere potest, tum demum illum suis consiliis & belli administratione vos conseruaturum? Nam

Inconstantiam obiicit Demostheni.

prætereo cætera quæ inconstanter agendo & imprudenter concionando perfecit, dum aliàs scribit & vetat, ne quem Deum existimemus præter eos qui sunt nobis traditi à maioribus: aliàs dicit, non debere populum contendere cum Alexandro de cœli honoribus. Cum autem in iudicium vestrum adducendum se præuidet: Callimedontem lęsæ maiestatis reum facit, quasi is Megaris cum exulibus colloquia habeat, opprimendæ reipublicæ ergo: eamque actionem statim e vestigio tollit, concione porrò nuper conuocata adduxit atque instruxit falsum delatorem, quasi naualibus insidias tenderet, cum quidem de re nihil decerneret: sed huius iudicij causa, crimina conflaret. Horum omnium vos ei testes estis. Præstigiator ille est, iudices, & homo nefarius,

Neque vt ciuis, neque vt magistratus se gessit.

neque natura ciuis, neque actionibus & machinationibus suis. Nam quæ triremes sunt ab illo ædificatæ ciuitati, vt sub Eubulo: aut quæ nauales isto rempublicam gubernante facta sunt? Quando ille vel senatusconsulto vel lege ordinem equestrem emendauit? Quas copias vel pedestres vel nauales comparauit, cum quidem post pugnam ad Chæroneam commissam talia tempora inciderent? Quis ornatus Mineruæ in arcem ab isto est allatus? Quod ædificium Demosthenes extruxit, vel in mercatu vestro, vel in vrbe, vel alibi in regione? Nemo certè vsquam ostendet. Eum ergo, qui bellicis in rebus fidem non seruauit: qui in vrbanis administrationibus nullam operam nauauit: qui nō obstitit, quò minus aduersarij ciuitatis omnia confecerent quæ voluerunt: qui sese immutauit, & populi causam destruit, eum vos conseruabitis? Non, si sani eritis, & rectè tum vobis tum reipublicæ consuletis. Amplectimini potius bonam fortunam, quæ vobis vlciscendos obtulit oratores eos, qui suis sordibus vrbem humilem reddiderant: & cauete, quemadmodum vos Deorum immortalium oracula sæpe monuerūt,

Oraculum monens ad cauendos improbos.

tales duces & senatores. Audite ipsum oraculum. Recita tu oraculum. Oraculum. Quomodo igitur eodem animo futuri sumus? quomodo consentiemus omnes de reipublicæ commodis, si duces & magistratum, accepta pecunia, patriæ vtilitatem neglexerint? & vos quidē populus vniuersus in periculum adducemini de solo ciuitatis, & aris atque focis, & vxoribus ac liberis? isti autem inter se reconciliati, in concionib. quidē alij alios e suicis proscindēt, ac de industria exagitabant: priuatim autem agere eadem, decipientes vos qui verbis eorum facillimè creditis? Quid enim est oratoris popularis, & infesti iis, qui rempublicam conuiuiis & decretis oppugnant?

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A aut quid aiunt ætate vestra superiores, Demosthenes & Polyeuctes, studio perpetuò subuisse? idq; cum eo tempore nulla clades rempub. vrgeret? nō se unquam accusasse? non maiestatis læsæ criminatos esse? nō violatarum legum fecisse reos? Est verò horum quicquam quod feceritis vos, qui vos curare populum profitemini? qui salutem vestram in horū suffragio dicitis esse collocatam? scripsistis tu decretum Demosthenes, cum multa atrocia & contraria legibus Demades decreuisset? prohibuisti aliquam actionem, quam ille susceptam contra populum administrauit? Nullam penitus. Maiestatis enim fecisti eum, qui contra plebiscitum & leges multas perpetrauit? Nunquam prorsus: sed æream ei statuam in foro erigi passus es, & pari honore vectus in curia cum Harmodio & Aristogitone potitus fuit. Deinde vbi populus beneuolentiæ tuæ periculum fecit, vbi oratoris auxilium & vim declarari vidimus? An ibi vos disertos esse dicetis, vbi hos decernentibus subinde dicatis, non licere vobis egredi patria: non vobis vllum esse confugium, nisi ad horum beneuolentiam? Oportebat vos apertè, dictis & factis,

B aduersantes decretis contra populum scriptis, sic demum postulare vobis fidem haberi ab his, cum dicitis, vobis nullam salutis spem esse reliquam extra populi auxilium. At vos in exteris spem habetis, cum contentione quadam assentationis aduersus eos, qui se Alexandri negotium agere confitentur, & dona ab eisdem accepistis, ob quę senatum modò vos detulit. Cum coram omnib. Græcis cum Nicanore in colloquium & Olympiæ, quibus de rebus volueris, sęp[illegible] accepimus miserabilē te factum, lenem pro liuor & corruptum quasi ibi rationem habiturum fuisse cum improbitate, tuq; pœnas nō dares tuis scelerum facinorū, in quib. es deprehensus: tanto Demades audacior, quòd ille cum iam explicasset pro concione mores suos atque desperationem ac profiteretur, se & accipere & accepturum esse, tamen faciem eis suā ostendere nō ausus fuit, neq; senatus delationi contradicendū putauit: tametsi ille se autoritati senatus per decretū non cōmisit, neq; pœnā capitis in se statuit, si, vt qui pecuniam accepisset, à senatu deferretur. Tu verò vsq; adeò fretus fuisti eloquentia tua, & horū bonitate contempsisti,

C vt te persuasurum putares iudicibus, concilium contra te solum dixisse falsum, ac te solū detulisse, cum aurū non acceperis. Et quis ista credat? Videte Athenienses quid facturi sitis. Accepistis à populo rem iam confectā. Demosthenes supplicij causā, in eos qui delatione tenentur, cōstituta, primus in iudiciū adductus. Nos accusauimus, iure publico nemini condonato. Verum neglectis iis quæ acta sunt omnibus, dimitteris eū, qui primus ad vos ingressus est: & quæ cū populo, tum Areopagitico senatui, tū omnib. hominibus æqua visa sunt, ea vos, quorū omnis est autoritas, tolletis, neq; ipsū improbitatē istorum in vos recipietis? an verò mortalib. omnib. cōmune exemplū proponetis vestri in proditores odij, neq; in eos qui pecuniæ causa vtilitatem populi neglexerunt? Hæc enim omnia nūc penes vos sunt: vos mille quingenti numero totius ciuitatis salutem in manib. habetis: hæc dies vestrāmque suffragiū aut in magna securitate rempublicā collocabit, si ita vt æquum est pronunciare volueritis: aut efficietis, vt spē omnes mali concipiant, si tales mores introduxeritis. Non percelli debetis Athenienses: neq; cōmiseratione Demosthenis, si sapitis, communis & æqua

Partis Harmodij Aristogitonis, & honores Demadi decreti.

Collatio cū Demade.

Commune hoc iudicium.

Commiseratio non habenda.

[illegible]

vrbis nostræ defensio est amittenda. Nemo enim vestrûm coegit istum pecuniam alienam, in vestrã fraudem, accipere, qui per vos pecuniæ plus satis possidet: neque caussam dicere de confessis criminibus, cum suo decreto se capitis condemnarit: sed superioris eius vitæ iniuriæ sordes & improbitas, hęc in caput eius conuerterunt. Nolite igitur moueri ploratibus & lamentationibus. Multò enim æquius fuerit misereri regionis nostræ, quam iste his factis in pericula coniecit: quæ vos ex se natos obsecrat, liberis atque vxoribus vestris productis, vt & proditorem vlciscamini, & se tueamini: pro qua maiores nostri, multis egregiis periclis commissis, eam vobis liberam tradiderunt: in qua multa illustria exempla relicta sunt virtutis defunctorum. Hanc intuentes, Athenienses, & patria quæ in hac fiunt sacrificia, & monumenta maiorum, cordatos iudices suffragia ferre decet: & cum Demosthenes vos decepturus & seducturus, commiserationem mouebit, & lacrymabit: vos vrbis corpus intuentes, & partam ei olim gloriam, conferte, vtrum vrbs per illum facta sit miserabilior, an verò per vrbem Demosthenes? Reperietis enim istum, ex quo ad rempublicam accessit, splendidum esse factum, & pro scriptore orationum & Ctesippi ac Phormionis caussidico, multis aliis cuibus locupletiorem: ex obscuro, & nulla patria maiorum gloria ornato, illustrem: vrbem autem aliter affectam, quàm pro dignitate sua & gloria maiorum. Itaque repudiata misericordia & imposturis istius, sanctum & iustum ferte suffragium: & quid patriæ, non quid Demostheni conducat, considerate. Hoc enim est bonorum iudicum officium. Quòd si quis ascenderit Demostheni patrocinaturus: cogitate, eum hominem, si non sit obnoxius futuris delationibus, malè velle reipublicæ: qui nec contra populum munera acceptantes pœnas dare sinat, & communem corporum vestrorum custodiam, quæ Areopagitico est concilio commissa, abrogari velit, & confundi totius iura ciuitatis. Sin orator aut imperator, ex iis, qui expectatum contra se iudicium fide carere volunt, ei patrocinabuntur: non vobis auscultandum esse illorum orationi: sed sciendum ab omnibus istis mutuas tradi operas, in Harpalo & recipiendo & dimittendo. Existimantes igitur, Athenienses, contra vos, istos omnes ascendere, communes hostes legum & totius ciuitatis: ne approbetis eos, sed accusationis capita diluere iubete: neque etiam istius ipsius insaniam, qui eloquentia sua magnopere fretus est: quem vbi constiterit vobis, acceptare munera: quò magis vobis fucum fecit, eò magis eum pro dignitate vestra & vrbis vlciscimini. Alioqui vno suffragio, vnóque iudicio, omnibus iis, qui vel delati vel deferendi sunt, absolutis, in vosmetipsos & populum corruptelam eorum transferetis, ac post, eos qui absoluerint, accusabitis, cum accusando nihil proficietis. Ego, quantum ad meam accusationis partem attinet, opem tuli: ceteris rebus neglectis omnibus præter ius & vtilitatem vestram: reipublicæ non defui, non plus gratiæ tribui, quàm à populo decreto mihi muneri: quo eodem animo vt & vos sitis, peto, atque aliis accusatoribus aquam trado.

Patronos Demosthenis repudiat.

[illegible]

A πόλεως ἀπολογίαν. οὐδεὶς γὰρ ὑμῶν ἠνάγκασε τοῦτον τὰ προσιόντα χρήματα λαμβάνειν καθ' ὑμῶν, τὰ πολλῷ πλείω τῶν ἱκανῶν δι' ὑμᾶς ἔχοντα κεκτημένον· οὐδ' ἀπολογεῖσθαι περὶ τῶν ὁμολογουμένων ἀδικημάτων, γράψαντα καθ' ἑαυτοῦ θάνατον τὴν ζημίαν. ἀλλ' ἡ ἐν τῷ ἄλλῳ βίῳ ὑπάρχουσα αἰσχροκέρδεια καὶ πονηρία, ταῦτα εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τρέψει. μὴ οὖν ἄχθεσθε αὐτοῦ κλαίοντος καὶ ὀδυρομένου. πολὺ γὰρ ἂν δικαιότερον ἐλεήσαιτε τὴν χώραν, ἣν οὗτος καθίστησιν εἰς τοὺς κινδύνους τοὺς παρόντας, ἣ τοὺς ἐξ αὐτῆς γεγενημένους ὑμᾶς ἱκετεύει παρακαταθεμένη τὰ ὁμέστια τέκνα καὶ γυναῖκας, τιμωρήσασθαι τὸν προδότην καὶ σώζειν ἑαυτήν. ὑπὲρ ἧς οἱ πρόγονοι καλοὺς καὶ πολλοὺς κινδύνους ὑπομείναντες, ἐλευθέραν ὑμῖν αὐτὴν παρέδωκαν, ἐν ᾗ πολλὰ καὶ καλὰ παραδείγματα λελοίπασι τῆς τῶν τελευτησάντων ἀρετῆς εἰς τοὺς ἀπολειφθέντας, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ γενομένας πατρίους θυσίας καὶ τὰς τῶν προγόνων θήκας, φέρειν δεῖ τοὺς εὖ φρονοῦντας τὴν ψῆφον· καὶ ὅταν Δημοσθένης ἐξαπατῆσαι βουλόμενος, καὶ παραγαγεῖν ὑμᾶς οἰκτίζηται καὶ δακρύῃ, ὑμεῖς εἰς τὸ τῆς πόλεως σῶμα ἀποβλέψαντες, καὶ τὴν προϋπάρχουσαν δόξαν αὐτῇ ὑπολαβόντες, σκοπεῖτε πότερον ἡ πόλις ἐλεεινοτέρα διὰ τοῦτον γέγονεν, ἢ διὰ τὴν πόλιν Δημοσθένης; εὑρήσετε γὰρ τοῦτον μὲν λαμπρὸν ἐξ οὗ προσελήλυθεν εἰς τὸ πολιτεύεσθαι γεγενημένον, καὶ ἀντὶ μὲν λογογράφου καὶ μισθοῦ τὰς δίκας λέγοντος Κτησίππου, καὶ Φορμίωνος, ἑτέρων τε πολλῶν πλουσιώτερον ὄντα τῶν ἐν τῇ πόλει, ἀντὶ δ' ἀγνῶτος καὶ οὐδεμίαν παρὰ τῶν προγόνων παραλαβόντος δόξαν ἔνδοξον γεγενημένον· τὴν δὲ πόλιν οὐκ ἀξίως ἑαυτῆς, οὐδὲ τῆς τῶν προγόνων δόξης διακειμένην. ἀφέντες οὖν τοὺς ἐλέους καὶ τοὺς φενακισμοὺς τοὺς τούτου, τὴν ὁσίαν καὶ δικαίαν φέρετε ψῆφον, καὶ σκοπεῖτε τί τῇ πατρίδι συμφέρει, μὴ τί Δημοσθένει. τοῦτο γάρ ἐστι καλῶν κἀγαθῶν δικαστῶν ἔργον. καὶ ὅταν ἀναβαίνῃ τις συναγορεύσων Δημοσθένει, λογίζεσθε ὅτι οὐδεὶς ὁ ἄνθρωπος, εἰ μὲν μὴ ἔνοχος ὢν ταῖς μελλούσαις ἀποφάσεσιν ἀναβαίνει, κακόνους ἐστὶ τῷ πλήθει, καὶ τοὺς ἐπὶ τὸν δῆμον δῶρα λαμβάνοντας, οὐ βουλόμενος δίκην δοῦναι, καὶ τὴν κοινὴν τῶν σωμάτων φυλακήν, ἐφ' ᾗ τέτακται τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ συνέδριον, καταλελύσθαι βούλεται, καὶ συγκεχύσθαι πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει δίκαια. εἰ δὲ

C ῥήτωρ ἢ στρατηγός, οἱ τὴν καθ' αὑτῶν προσδοκωμένην ἀπόφασιν ἄπιστον βουλόμενοι ποιῆσαι, συνηγορήσουσιν, οὐ προσέχειν ὑμῖν δεῖ τοῖς τούτων λόγοις, εἰδότας ὅτι ἐκ πάντων τούτων γέγονε συνεργία περὶ τὸ Ἅρπαλον καταδέξασθαι καὶ τὸ ἀφεῖναι. νομίσαντες οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, καθ' ὑμῶν πάντας τούτους ἀναβαίνειν, καὶ κοινοὺς ἐχθροὺς εἶναι τῶν νόμων καὶ τῆς πόλεως ἁπάσης, μὴ ἀποδέχεσθε αὐτῶν· ἀλλὰ κελεύετε ἀπολογεῖσθαι περὶ τῶν κατηγορουμένων· καὶ τὴν αὐτοῦ τούτου μανίαν, ὃς μέγα φρονεῖ ἐπὶ τῷ δύνασθαι λέγειν, καὶ ἐπειδὰν φανερὸς ὑμῖν γένηται δωροδοκῶν, ἔτι μᾶλλον ἐξαλλάττεται φενακίζων ὑμᾶς, τιμωρήσασθε ὑπὲρ αὑτῶν καὶ τῆς πόλεως ἀξίως. εἰ δὲ μή, μιᾷ ψήφῳ καὶ ἑνὶ ἀγῶνι, τοὺς περὶ ἀποπεφασμένους, καὶ τοὺς μέλλοντας κρίνεσθαι, εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ τὸν δῆμον τὴν τούτων δωροδοκίαν ἐπανήξετε, καὶ ὕστερον ἐξελέγξετε τοὺς ἀφιέντας, ὅτι οὐδὲν ἔσται πλέον ὑμῖν. ἐγὼ μὲν οὖν ὅσον ἔστιν εἰς τὸ μέρος τὸ ἐμὸν τῆς κατηγορίας ἥκει, βεβοήθηκα πάντα τἆλλα παρεὶς πλὴν τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον ὑμῶν, οὐκ ἐγκαταλείπων τὴν πολιτείαν, οὐ χάριν προσδοκῶν μείζονα τῆς δημοσίᾳ φερομένης ἐν τῇ στάσει. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμᾶς τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, παραδίδωμι τὸ ὕδωρ τοῖς ἄλλοις κατηγόροις.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΥΠΟΘΕ-
σις εἰς τὰς Δημοσθένους ἐπιστολάς.

[illegible]

A DEMOSTHENIS EPIstolæ, XIX.

ARGVMENTVM EPISTOlarum per Hieronymum Vuolfium.

Quum Harpalus, homo luxuriosus, ob conscientiam scelerum, & metu fortunæ Alexandri, ex Asia cum ingenti pecunia supplex Athenas confugisset: Demosthenes primum illi aspernatus adversatus, postea se solicito fuit. [illegible] esse. Sed id crimen sive verum fuerit, sive falsum ([illegible]) Demosthenes factione adversariorum & præiudicio iniquo Areopagitarum oppressus, in carcerem coniicitur: e quo alia [illegible] elapsus profugit. In qua fuga, cum etiam ab inimicis præter expectationem viatico instructus, bene sperare iuberetur: magis etiam lacrimari cœpit, quod eam cogeretur urbem relinquere, in qua tales haberet inimicos, quales in alia nulla amicos reperturus esset. Primum igitur Trœzenem se contulit: postea Macedonum violentiam & Trœzeniorum imbecillitatem veritus, in Calauria insula supplex in Neptuni fano sedit. atque illic has epistolas (una atque altera excepta) scripsit ad senatum populumque Atheniensem: in quibus tum partim de ratione gubernandæ reipublicæ monet, partim suam & amicorum causam magna gravitate agit, cum sine ulla sordida fortunæ suæ deploratione: partim in maledicos invehitur. Sunt autem eo, nisi fallor, animo, aut certe non multo secus, quo homo [illegible], etiam secunda & fortunata, [illegible] Exemplari Parisiensi usus sum, quod non paucis locis ut & Dinarchi [illegible] orationem, [illegible] quædam etiam loca lectoris iudicio [illegible] id quod & feci hactenus [illegible] & perpetuo sum facturus, ut quæ comperta habeo, candide impertiam: quæ dubia & suspecta, discere cupiam, & cognoscere e doctioribus.

B

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ὁμονοίας.

[illegible]

DEMOSTHENIS EPISTOLÆ SEX, HIERONYMO Vuolfio interprete.

C

DE CONCORDIA, EPISTOLA PRIMA.

Omnis & dicti & facti gravioris principia ducenda mihi videntur a diis immortalibus. Precor autem deos deasque omnes, ut, quod Atheniensi populo utilissimum est, & populo bene cupientibus, id & nunc & posthac mihi veniat in mentem scribere, & Atheniensium concioni decernere. Hoc precatus, cum spe, mihi divinitus aliquid bonum venisse in mentem, sic scribo.

Solennis supplicatio.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΩ ΔΗμῳ χαίρειν.

[illegible]

DEMOSTHENES SENATVI POPVLOQVE S.

Quod de meo in patriam reditu, semper omnibus vobis deliberandi copiam fore putaverim, de eo nihil scripsi; cum vero videam hoc nunc esse tempus, ipso vero, si recta consilia sequa-

[illegible]

eminisstimi & gloriam & salutem & libertatem adipisci possitis, non modò vobis, sed & reliquis vniuersæ Græciæ: sin erraueritis, deceptive fueritis, non facilè posse eandem occasionem recuperari: duxi meam, quam de hisce haberem opinionem, in medium esse proferendam. Difficile quidem est per literas persuadere consilium. Multa enim vos ante rem cognitam soletis interpellare. Ac dicenti facilè est, quid velitis, animaduertere: quódque ignoratum, rectè explicare. Libello autem nullum tale adiumentum suppetit contra tumultuantes. Si tamen audire voletis cum silentio, & expectabitis, dum rē omnem cognoueritis: spero diis propitiis, quanquam breues hæ literæ sint, fore vt appareat, me & optimo studio ea conari pro vobis quæ deceant, & quæ vobis expediant perspicuè declaraturum. Neque verò eo consilio hasce ad vos dedi literas, quasi vobis desint oratores, aliive, qui imprę-meditati, quicquid in mentem inciderit, dicant. Sed quæ per experientiam, & vt in gerendis rebus versatus, habeo cognita, iis expositis, dicendi in publico studiosis vberem eorum quæ esse putem è Reipub. materiam suppeditare: vulgo optimorum consiliorum delectum, facilem reddere volui. Ac cur hanc epistolam scribere instituerim, hæc sunt. Primùm omnium Athenienses, vos concordes esse propter communem ciuitatis vtilitatem, oportet, ortásque in prioribus conuentibus missas facere dissensiones. Deinde consentientibus animis omnes, alacritérque, quicquid decretum fuerit, administrare. Nihil enim constanter simpliciterque agere, non modò est indignum vobis, & animi parum generosi: sed summo etiam cum periculo coniunctum. Iam nec illud vobis ignorandum est, ea quæ per se ad statum rerum vestrarum tuendum satis nō sunt, si ad reliquas copias adiungantur, effectura, vt multò facilius omnia consequamini. Quæ igitur illa sunt? Neque ciuitati vlli, neque vlli viro, qui cuiusque vrbis vetera instituta defenderunt, irascendum est: sed delenda potius ex animis memoria iniuriarum. Nam istiusmodi metus efficit, vt qui se fœderatis, in manifesto periculo versantibus, necessarios esse sciunt, opem iisdem promptissimè ferant: qui metu isto liberati, omnes fient mitiores: in quo non paruum est vtilitas. Ac oppidatim proclamare talia stultum fuerit, imò ne fieri quidem id potest. Sed prout vos cum ciuibus vestris egisse viderint, ita efficietis, vt quisque cum cæteris etiam actum iri expectet. Proinde censeo, neque ciuitatem, neque ducem, neque oratorem, neque plebeium quenquā eorum, qui antehac eum defendisse statum, qui tum fuit, visi sunt, à quoquam vllo modo vel taxandum, vel obiurgandum: sed concedendum esse hoc, omnes ciues ea egisse, quæ oportuerit, postquam benignitate deûm conseruata republica, vobis licitum est, de integro, vestro arbitratu deliberare & cogitādum, quemadmodum in naui, cū hi velificatione, illi remigatione vtendum censent, dici ab vtrisque omnia propter salutem tuendam:* id verò præstātissimum esse consilium, quod cum deorum voluntate congruerit. Quòd si de præteritis ad hunc modum statueritis, & fidem inuenietis apud omnes, & officio bonorū virorum fungemini, & res vestras nō parū erigetis & eos qui in vrbibus aduersati vobis fuerunt, eò redigetis, vt aut consilia mutent omnes,* aut omnino aliqui esse in culpa ipsi videantur. Quia

μᾶλλον δὲ ὑμῖν τὰ δέοντα, ἐξ ὧν ἂν καὶ δόξαν καὶ σωτηρίαν, καὶ ἐλευθερίαν διασώσαισθε αὐτοί τε, οὐ μόνον ὑμεῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν Ἕλλησιν· ἀγνοήσαντες δὲ ἢ παρακρουσθέντες οὐ ῥᾴδιον αὖθις τὴν αὐτὴν ἀναλαβεῖν, ᾤμην χρῆναι ἣν ἔχω γνώμην ὡς ἔχω περὶ τούτων εἰς μέσον θεῖναι. ἔστι μὲν οὖν ἔργον, ἐξ ἐπιστολῆς ἐμμεῖναι συμβουλῇ. πολλὰ γὰρ εἰώθατε ἀπαντᾶν ὑμεῖς πρὸ τοῦ περιμεῖναι μαθεῖν. λέγοντα μὲν οὖν ἔστιν αἰσθέσθαι τί βούλεσθε, καὶ διορθοῦσθαι τὰ ἀγνοούμενα, ῥᾴδιον. τὸ δὲ βιβλίον οὐδεμίαν ἔχει βοήθειαν τοιαύτην πρὸς τοὺς θορυβοῦντας. οὐ μὴν ἀλλ᾽, ἐὰν ἐθελήσητε ἀκοῦσαι σιγῇ, καὶ περιμείνητε πάντα μαθεῖν· οἴομαι, σὺν θεοῖς εἰπεῖν, καίπερ βραχέων τῶν γεγραμμένων ὄντων, αὐτοῖς τε φανεῖσθαι μετὰ πάσης εὐνοίας τὰ δέοντα περὶ ὑμῶν [illegible] καὶ τὰ συμφέροντα ὑμῖν ἐμφανῶς δείξειν. οὐχ ὡς ἀπορούντων δ᾽ ὑμῶν ῥητόρων, οὐδὲ τῶν ἄνευ λογισμοῦ ῥᾳδίως ὅ, τι ἂν τύχωσιν ἐρούντων, ἔδοξέ μοι τὴν ἐπιστολὴν πέμπειν· ἀλλ᾽ ὅσα τυγχάνω δι᾽ ἐμπειρίαν καὶ τὸ παρηκολουθηκέναι τοῖς πράγμασιν εἰδὼς, ταῦτ᾽ ἐβουλήθην τοῖς μὲν προαιρουμένοις λέγειν ἐμφανῆ ποιήσας, [illegible] συμφέροντα [illegible] τοῖς δὲ πολλοῖς ῥᾳδίαν τὴν τῶν βελτίστων αἵρεσιν κατασκευάσαι. ὧν μὲν οὖν ἕνεκα ἐπῆλθέ μοι τὴν ἐπιστολὴν γράφειν, ταῦτ᾽ ἐστί. δεῖ δ᾽ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν ἁπάντων πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὁμόνοιαν εἰς τὸ κοινῇ συμφέρον τῇ πόλει [illegible] δεύτερον δὲ πάντας ἐκ μιᾶς γνώμης τοῖς δόξασι προθύμως συναγωνίζεσθαι, ὡς τό γε μήθ᾽ ἓν μήθ᾽ ἁπλῶς πράττειν, οὐ μόνον ἐστὶν ἀνάξιον ὑμῶν καὶ ἀγεννές, ἀλλὰ καὶ τοὺς μεγίστους κινδύνους ἔχει. [illegible]

[illegible]

λεῖται, ἢ μεταγνῶναι ποιήσετε πάντας ἢ κομιδῇ τοὺς αὐτοὺς αἰτίους καταλειφθῆναι. μεγαλοψύ-

χως

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΚΑΘΟΔΟΥ

β.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

ΕΝΟΜΙΖΟΝ [illegible]

A igitur è Republica sunt, ea magnis animis & ciuiliter administrate, & priuatarum rerum recordatioui. Atque hæc ego moneo, non tandem humanitatem expertus apud nonnullos: sed per iniuriam & seditionem, in aliorum gratiam quasi propinatus. Verùm nec priuatæ explendæ iracundiæ gratia reipublicæ commodis nocendum puto: neque vllam priuati odij partem publicis vtilitatibus admiscere: sed ad quæ alios adhortor, ea mihi primo esse facienda censeo. Quæ igitur præparanda, quæque cauenda sunt, & quibus agendis (quantum quidem humano consilio prouideri potest) prosperrimo vti successu posse videamini, ferè à me est explicatum. Quotidianis autem negotiis præesse, & casibus subitis rectè vti, & cuiusque rei intelligere occasiones, & iudicare quæ res benignitate verborum obtineri possint, quæ item vi extorquendæ sint, ducum officium est, qui rebus administrandis sunt præfecti. Qua etiam de causa difficillima est dicendæ in concilio sententiæ prouincia. Nam rectè consulta, & magno studio laboréque probata, sæpe propterea corrumpuntur, quòd ij qui ea in mandatis habent, aliter exequuntur. Nunc tamen bene successura esse omnia spero. Nam si quis Alexandrum, vt B fortunatum putat, quòd ei prosperè successerunt omnia, illud reputet, eum agendo & laborando, & audendo, non desidendo, fuisse fortunatum. Posteaquam igitur nunc mortuus est: fortuna quærit aliquos quibus adsit: ij vos esse debetis, & duces, per quos geri necesse est, quàm bene volentissimos copiis præficere. Quódque vnusquisque vestrûm facere potest & volet: id ad seipsum dicat & promittat, arbitrétque ne fallat, neque tergiuersandi gratia, liberalia esse verba, non præstitum esse, existimet. Quicquid enim vos neglexeritis: id qui resarciat, neminem inuenietis. Neque idem periculum est in iis rebus, quarum cum volueritis, agere licebit, consilia sæpe mutare: & in iis, propter quas bellum erit gerendum. Sed in huiusmodi rebus sententiæ mutatio non est aliud, quàm consilij & instituti clades. Ne verò tale quippiam committite: sed quicquid acturi estis, id generosis & paratis animis decernite, & vbi semel decreueritis, ductu & auspiciis cum Dodonæi Iouis, tum reliquorum deorum, qui multa vobis & præclara & bona & vera oracula reddiderunt, illorúmque ope implorata, votisque pro victoria in omnibus nuncupatis, adiutrice fortuna propitia libertatem Græciæ restituite.

C

DE SVO REDITV, EPISTOLA SECVNDA.

DEMOSTHENES SENATVI Populoque S.

Existimabam, pro meis in Rempublicam meritis, me non modò insontem, non ita tractatum iri: sed mediocrium etiam peccatorum, si quam forte culpam contraxissem, veniam impetraturum. Postquam verò ita accidit, vt dum videbam à vobis, nullis criminibus per senatum apertè demonstratis & probatis, ex illorum arcanis consiliis condemnari omnem nō minus vos de vestro iure concedere, quàm me fraudari exilio manifestè: ferendū æquo esse animo putaui. Nā iis asserentibus iudices, quæ senat° sine vlla probatione affirmarat, de reipublicæ iure cōcedere fuit. Quia verò

Queritur de iniquitate aduersariorum: & fortunam in rempublicam [illegible]

dam, pro vestra prudentia, eum principem magistratum in senatu quidam sibi parare conarentur, animadvertistis, & in iudicandis causis argumenta spectastis, illorumque arcana, digna esse reprehensione deprehendistis in decreto censeo (siquidem id vestra communis voluntas ferret) me quoque ita restitui in integrum, ut ij restituti sunt, qui in simili crimine fuerint: ne solus ego falsum ob crimen patria, fortunis, & coniunctissimorum consuetudine careant. Iure autem vobis, Athenienses, salus mea curae fuerit: cùm quod nulla vobis à me orta iniuria sit, ita sum tractatus: tum propter vestram apud caeteros existimationem. Neque enim patietis, si nemo vobis in memoriam redigit ea tempora, easque occasiones, quibus ego maximas utilitates attuli Reipub. reliquos etiam Graecos ignorare, aut oblitos esse rerum à me pro vobis gestarum. Quas ego nunc duabus de causis scribere vereor singulatim: tum quòd invidiam reformido: contra quam in veritate orationis praesidij nihil est: tum quòd in multa & indigna illa rebus, propter reliquorum Graecorum ignorantiam, nunc tolerare cogimur. Summatim verò illiusmodi ea fuit, quae pro vobis ego suscepi, ut & omnibus felicitas, virtusque vestra admirationi esset: & ego summorum à vobis praemiorum spem propositam haberem. Cum verò inimica dis illa quidem, sed iniqua fortuna, non ex aequitate, sed pro sua libidine, susceptum pro libertate Graecorum, quod vos gessistis, bellum diiudicasset, nec reliquo tempore meam erga vos benevolentiam non abieci: nec eam ulla re mutavi, non gratia, non spe, non divitijs, non potentia, non securitate: quamquam videbam omnia haec ijs contingere, qui contra vos rempublicam gerere vellent. Quid verò in multis & magnis rebus, quibus mihi iure gloriari licet, maximum existimarim, non dubitabo scribere ad vos: cum Philippus inter eos qui ab omni aevo memorantur, solertissimus fuerit, ad hominum voluntates comitate & affabilitate sic sibi demulciendas, ut ad nutum paratos haberet: & largitionibus omnes, quorum aliqua esset in Graecis urbibus authoritas, corrumpendo, me solum ab hominum nostro esse victum: quod etiam nunc vobis gloriosum est. Quippe cum saepe congressus & collocutus sim cum Philippo iis de rebus, propter quas vos me legatum miseratis: & magnam pecuniam, quam ille offerebat, repudiasse: quarum rerum conscij multi etiam hodie vivunt: quos quid de vobis iudicare consentaneum sit, cogitate. Quid enim talem ita tractatum dicent? meae quidem calamitati, scilicet tribuent: infoelicis nequaquam vestrae autem iniquitati: quam infamiam cursus mutatione deleatis. Iam ea quae dixi omnia, minora puto, continente & quotidiana reipublicae administratione: in qua ita me gessi, ut neque ulli iracundiae, neque simultatibus, neque sordido quaestui, vel publico vel privato servierim: neque ullum unquam vel civem, vel hospitem sim calumniatus, neque contra vos privatim familiaritate mea usus: sed si quid opus esset, publicè pro vobis in periculis steterim. Quod cum natu grandiores norint: aequum est ut iunioribus, concionem adversus Pythonem Byzantium habitam, indicetis: cum adductis Graecorum legatis adstaret, infamem nostrae urbi ostensurus, & contrarium eius quod sperarat, expertus, rebellit: ubi ego solus oratorum illius temporis, vestram causam defendi. Omitto, quot legationes pro vobis obierim, in quibus omnibus nullum unquam vel minimum detrimentum cepistis. Ea enim, ô Athenienses,

A θαυμάζετε, ἐβουλόμην πλὴν ἐκείνων, ἐάν τινας τῶν ἐν τῇ βουλῇ καταψευδομένων ἑαυτοῦ· καὶ πρὸς τὰς ἀποδείξεις τοὺς ἀγῶνας κρίνετε· τὰ δ' ἀπόρρητα ταῦτα, ἐπιτιμήσεως ἄξια εὑρηκότες εἶναι [illegible] τῷ ὑμῶν ψηφίσματι ἦ, τῆς αὐτῆς τυχεῖν συγγνώμης τοῖς τῶν [illegible] καὶ μὴ μόνος δι' αἰτίαν ψευδῆ, τῆς πατρίδος καὶ τῶν ὄντων, καὶ τῆς τῶν οἰκειοτάτων συνηθείας ἀποστερηθείην. εἰκότως δ' ἂν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέλοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας. [illegible] ἀλλὰ καὶ τὴν [illegible] ἀλλήλους [illegible] τοὺς χρόνους [illegible] ἐγὼ [illegible] τῇ πόλει, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἀγνοεῖν [illegible] τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ὑπὲρ ὑμῶν· ἃ ἐγὼ [illegible] [illegible] εἰδέναι [illegible] λέγειν [illegible] πολλὰ καὶ ἀνάξια [illegible] τῶν ἄλλων Ἑλλήνων [illegible].

B [illegible] ὑπὲρ ὑμῶν ἐγὼ, ὥστε ὑμᾶς μὲν [illegible] ζηλωτοὺς εἶναι, ἐμὲ δ' ἐλπίδα τῶν μεγίστων δωρεῶν [illegible] παρ' ὑμῶν [illegible] ἀγῶνας μὲν [illegible], οὐχ ὡς δίκαιον ἦν, ἀλλ' ὡς ἐβούλετο, κρινάσης [illegible] ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγῶνα, ὃν ὑμεῖς ἠγωνίσασθε· οὐδ' ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις ἀπέστην τῆς εἰς ὑμᾶς εὐνοίας, οὐδ' ἀντηλλαξάμην ἀντὶ ταύτης οὐδὲν, οὐ χάριν, οὐκ ἐλπίδας, οὐ πλοῦτον, οὐ δυναστείαν, οὐκ ἀσφάλειαν· καίτοι πάνθ' ἑώρων ὑπάρχοντα τοῖς καθ' ὑμῶν βουλομένοις πολιτεύεσθαι. [illegible] πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων ἐφ' οἷς [illegible] μέγιστον [illegible] ὑμᾶς [illegible] τῶν [illegible] Φίλιππον [illegible] ὁμιλίας [illegible] καὶ [illegible] τοὺς ἐν ἑκάστῃ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων [illegible] ἐγὼ μόνος οὐδ' [illegible] ἐπεὶ [illegible] πολλάκις μὲν [illegible] Φιλίππῳ καὶ διαλεχθεὶς [illegible] ὑμᾶς [illegible] πρεσβεύοντά με. πολλὰ δ' [illegible] τῶν [illegible]

C [illegible] ὑμῶν [illegible] λογίσασθε. [illegible] ἐμοὶ μὲν [illegible] ὑμετέρας δ' [illegible] καὶ [illegible] ὀργῆς οὐδὲ [illegible] οὐδὲ [illegible] οὔτε κοινῆς οὔτε ἰδίας [illegible] οὐδὲ [illegible] οὔτε πολίτην οὔτε ξένον οὐδὲ καθ' ὑμῶν [illegible] ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν [illegible] ἐξετάζομενος δημοσίᾳ. εἰδεῖεν δ' ἂν οἱ πρεσβύτεροι καὶ λέγειν [illegible] τὴν Βυζαντίου [illegible] Πύθωνι [illegible] τῶν Ἑλλήνων ἦλθε πρέσβεις ἔχων, ὡς [illegible] τὴν πόλιν. [illegible], μόνος τῶν τότε ῥητόρων ἐξετάσαντος ἐμοῦ τὰ ὑπὲρ ὑμῶν δίκαια, καὶ ἃς πρεσβείας, ὅσας ὑπὲρ ὑμῶν ἐπρέσβευσα, ἐν αἷς οὐδὲν ἠλαττώθητε πώποτε οὐδὲ καθ' ἓν ἐπολιτευόμην γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐχ ὅπως ἀλλήλων

ὑμᾶς

[illegible]

A In Republica ratio mea fuit, non vt vos alios alij vinceretis, aut vt ciuitatem contra semetipsam acueretis: sed ad ea vos incitarem, vnde gloriam & magnanimitatis opinionem relaturos vos arbitrarer. Quæ cùm ita sint, tum verò adolescentes admirari debent: nec eum requirere solùm, qui captator auræ popularis, vulgique cupiditatum administer omnium in republica sit (talium enim nulla vnquam penuria futura est) sed eum etiam, qui bono studio vestra errata reprehendat. Quin & alia multa præterea, propter quæ alius, qui nullam aliam nauasset operam, iure suæ salutis haberi rationem postularet: vt ædilitia munera, vt triremium instructiones, vt largitiones pecuniarias, omnibus necessariis temporibus: quibus me non modò primum succurrisse constabit: sed alios etiam esse adhortatum. Quorum singula cogitate Athenienses, quàm ea calamitate indigna sint, quæ me oppressit. Cum verò plurimis nunc in malis verser: quid primum deplorem dubito. Vtrum ætatem, quæ periculosum exilium experiri præter consuetudinem & dignitatem cogunt: an ignominiam, quòd nullius criminis
B conuictus & reus peractus, damnatus perij: an spem, qua frustratus, hereditatem eorum malorum, quæ aliis debebantur, cepi? Neque enim ego vel Harpali amicus fui: vel propter priora mea acta in republica pœnas dare debeo: cum & ea quorum accusabar, probata non sint: & ex omnibus de Harpalo factis decretis, sola ea quæ ego egi, ciuitatem omni crimine liberarint. Ex quibus omnibus perspicitur me temporibus circumuentum, non scelerum de[...]um, in illã cam, quã in omnes reos vti solent, iracundiam expertum: propterea quòd ego primus in iudicium veni. Nam quid ego æqui pro mea defensione non attuli, ex iis quæ postea cæteros reos conseruarunt? aut quid amplius vel tunc dicere quisquam possit? Nemo certè. Nam quæ facta non sunt, ea facta vt sint, efficere nemo potest. Sed de his quanquam scribere multa possem: desino, quod innocentiæ conscientiam, experientia me docuit, ad iuuandum paruas habere vires: ad augendum autem animi dolorem, omnium esse acerbissimam. Postquam verò pro vestra sapientia reis omnibus reconciliati estis: & mihi reconciliamini, ô
C Athenienses. Neque enim (testor deos & heroes) vlli vestrûm iniuriam feci: & mihi omnis anteacta vita mea testimonio est: cui merito plus fidei haberetur à vobis, quàm istis criminis: quod nunc in me coniectum illud quidem est: sed probatum & demonstratum non est: neque me pessimum, aut minimæ fidei esse inter eos, quos calumnia impetiit, deprehenderitis. Iam ob discessum meum iure irasci mihi non potestis. Neque enim ideo abij, quòd aut de vobis desperarem, aut vspiam aliò respicerem: sed primùm carceris ignominiam animo ferebam grauiter: deinde propter ætatem, afflictionem illam corporis perpeti non poteram. Denique & vos non nolle putabam, illam contumeliam me effugere: quæ neque vos quicquam iuuabat, & me perdebat. Me autem vestri, neque cuiusquam alterius, fuisse studiosum: multis indiciis deprehenderis. Nam & in vrbem me contuli, non in qua me splendidissimè victurum considerem: sed quò etiam maiores nostros, Persici belli discriminibus circumuentos, venisse sciebam: & quam vobis esse beneuolentissimam intelligebam. Est autem ea Træzeniorum: cui precor vt dij potissimùm immortales, tum ob beneuolentiam erga vos, tū ob collata in me beneficia, bene velint omnes: deinde vt & ego à vobis conseruatus, gratiā referre possim. In qua cū

quidam gratificandi mihi studio, vos* ob iram in me animosum exitium reperi videre conarentur: ego summa qua me decuit aequitate, vos defendi. Eamque ob causam in primis factum esse arbitror vt mihi honos publicè haberetur. Cũ verò hominũ beneuolentiam, insignem quidem illam, sed vires *in praesentia esse minores cernerem: digressus in Neptuni templum, in Calauria, me condidi: non modo quod propter numinis religionem me ibi tutum fore spero (nec enim id exploratum habeo. Nam quae res in aliorum potestate sitae sunt, eae spe tenuem & obscuram periclitanti suppeditant) sed eò etiam, quòd hinc quotidie patriam intueor: in quam tantę mihi sum beneuolentiae conscius, quãtam vtinam à vobis consequar. Ne igitur, Athenienses, diutius etiam his malis angar, ea mihi decernitote, quae iam aliis quoque nonnullis tribuistis, vt neque indignum vobis aliquid mihi vsueniat, neque aliis supplicare cogar: id quod nec vobis honestum esset. Nam si vestra iracundia placari mihi nulla ratione potest: mori me praestiterit. Iure autem hoc animo esse me, neque sine re haec iactare, credetis. Nam & vestram auctoritatem subiji: & iudicium non detractaui: vt neque veritatem indefensam desererem: neque vestrũm quisquam in me potestatem non haberet: sed, vt vestro arbitratu de me statueretis. Arbitrabar enim, eos qui omnia in me ornamenta cõtulissẽt, etiam erga me, si ita vellẽt, delinquẽdi habere potestatem oportere. Quia verò iusta fortuna, ita vti decuit, iniusta superata, his vobis iisdem de rebus statuẽdi facultatem dedit: propterea quòd nihil in me, cui mederi non liceat, statuistis, seruatote me, & quae tum vobis ipsis, tum me digna sunt, decernitote. Nihil enim à me perperã & sceleratè factum reperietis: neque me commeritum, vt vel dignitate, vel vita spoliari: sed & multitudinis ita esse studiosum, vt qui maximè (ne quid inuidiosum scribam) & pulcherrima ex his qui adhuc viuunt, pro vobis gerenda suscepisse, maximáque è meis aequalibus beneuolentiae erga vos indicia reliquisse. Neque verò quisquam vestrũm putet, Athenienses, me vel ex imbecillitate animi, vel vlla alia turpi de causa, per totam epistolam lamentari. Nam ego nunc iis conflictor rebus (quod vtinam esset aliter) eo modo, quo quisque talibus in malis sibi indulget: vt doloribus & lachrymis, & patriae vestrique desiderio, & aerumnarum mearum consideratione. Quae omnia mihi querelas eliciũt: quae si cum aequitate reputabitis, nullis meis vestrarũ rerum administrationibus, vel mollicie vel timiditate argui me posse, reperietis. Et haec hactenus ad omnes vos: priuatim verò cũ iis qui me lacessunt, coram vobis volo disputare. Nam ea, in quibus vestrae ignorationi subseruierunt, propter vos ab eis facta sunto: neque ego accuso quicquam. Postquam verò cognouistis vos, illa cuiusmodi sint, si, vt reliquos missos faciunt, ita & me quiescere sinant, rectè facient. Sin exagitare me instituerint: peto, vt vos omnes opem mihi feratis, neque committatis, vt istorum odia plus valeant, quàm vestra beneuolentia. Valete.

A ἐγὼ τοίνυν δικαιότατ᾽ ἐμαυτὸν ὑμῖν παρεσχόμην, ἐξ ὧν καὶ μάλιστα νομίζω πάντας ἠγαπῆσθαί τινας, ὧν ἕνεκα μοι τιμᾶσθαι. ἐπειδὴ δὲ τὴν μὲν εὔνοιαν τῶν ἀνθρώπων μεγάλην, τὴν δὲ εἰς τὸ παρὸν δύναμιν ἐλάττω καθεστηκυῖαν μετέστην εἰς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐν Καλαυρίᾳ, καθῆμαι οὐ μόνον τῆς ἀσφαλείας ἕνεκα, ἣν διὰ τὸν θεὸν ἐλπίζω μοι ὑπάρχειν (οὐ γὰρ οἶδά γε. ἃ γὰρ ἐπ᾽ ἄλλοις ἐστὶν ὡς ἂν βούλωνται πρᾶξαι, λεπτὴν καὶ ἄδηλον ἔχει τῷ κινδυνεύοντι τὴν ἀσφάλειαν) ἀλλ᾽ ὅτι καὶ τὴν πατρίδα ἐνθένδε ἑκάστης ἡμέρας ἀφορῶ, εἰς ἣν τοσαύτην εὔνοιαν ἐμαυτῷ σύνοιδα, ὅσης παρ᾽ ὑμῶν εὔχομαι τυχεῖν. ὅπως οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηκέτι τοῖς παροῦσι κακοῖς συνέχωμαι, ψηφίσασθέ μοι ταῦτα, ἃ καὶ ἄλλοις τισὶν ἤδη, ἵνα μήτε ἀνάξιον ὑμῶν μηδὲν μοι συμβῇ, μήτε ἱκέτης ἑτέρων ἀναγκασθῶ γίγνεσθαι. οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ταῦτ᾽ ἂν εἴη καλά. εἰ δ᾽ ἐμοί γε καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀδιάλλακτον ὑπάρχει τὸ τῆς ὀργῆς, τεθνάναι μοι κρεῖττον.

B εἰκότως δ᾽ ἄν μοι πιστεύοιτε ταύτην τὴν διάνοιαν ἔχειν, καὶ μὴ κενὰς ἀλαζονείας ποιεῖσθαι. ἐγὼ γὰρ ἑαυτὸν κυρίους ὑμᾶς ἐποίησα· καὶ οὐκ ἔφυγον τὸν ἀγῶνα, ἵνα μήτε προδῶ τὴν ἀλήθειαν, μήτ᾽ ἄκυρος ὑμῶν μηδεὶς ἐμοῦ γένηται, ἀλλ᾽ ὅτι βούλοισθε, τοῦτο χρήσησθε. ᾤμην γὰρ δεῖν, τοὺς καλῶν τε κἀγαθῶν ἐμοὶ αἰτίους γενομένους, καὶ ἁμαρτάνειν εἰς ἐμὲ ἐξεῖναι, εἰ βούλοιντο. ἐπεὶ δὲ ἡ δικαία τύχη τῆς ἀδίκου κρατήσασα, δίς περὶ τῶν αὐτῶν ἀποδέδωκεν ὑμῖν βουλεύσασθαι, καὶ μηδὲν ἀνήκεστον ψηφίσασθαι περὶ ἐμοῦ, σώσατέ με, καὶ ψηφίσασθε καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἄξια καὶ ἐμοῦ. οὐδενὶ γὰρ τῶν πεπραγμένων εὑρήσετε με ἔνοχον, οὐδ᾽ ἐπιτήδειον ἄτιμον εἶναι, οὐδ᾽ ἀπολωλέναι, ἀλλ᾽ ἄλλως εὔνουν καὶ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ τῶν μάλιστα ὁμοίως (ἵνα μηδὲν ἐπίφθονον γράψω) καὶ πλεῖστα πεπραγματευμένον τῶν νῦν ζώντων ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ μέγιστα συμβόλαια εὐνοίας πρὸς ὑμᾶς.

C μηδεὶς δ᾽ ὑμῶν ἡγείσθω με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μήτε ἀνανδρίᾳ μήτε ἄλλῃ προφάσει φαύλῃ μηδεμιᾷ παρὰ πᾶσαν τὴν ἐπιστολὴν ὀδύρεσθαι. ἀλλ᾽ ἅπερ πᾶσιν ἀνθρώποις χρῆται, ἐμοὶ δὲ ταῦτα νῦν πάρεστιν (οὐ μὴ ὤφελε), λύπη, φόβος, πάθος, καὶ τῆς πατρίδος καὶ ὑμῶν πόθος, ἃ ἐν πᾶσι λογιζόμενος ὀδύρομαι. ἃ πάντα ποιεῖ με ὀδύρεσθαι, ἃ ἐπισκοποῦντες δικαίως, εὑρήσετε ἐν οὐδενὶ τῶν πεπολιτευμένων ὑφ᾽ ὑμῶν οὔτε μαλακίας οὔτε ἀνανδρίας προσήκοντα ἐμοί. πρὸς μὲν δὴ πάντας ὑμᾶς ταῦτα. ἰδίᾳ δὲ τοῖς ἐμοὶ προσκρούουσιν, ἐναντίον ὑμῶν βούλομαι διαλεχθῆναι. ὅσα μὲν γὰρ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγνοίᾳ ὑπηρετοῦντες ἐποίησαν, ἔστω δι᾽ ὑμᾶς αὐτοῖς πεπραγμένα, κἀγὼ οὐδὲν ἐγκαλῶ. ἐπειδὴ δ᾽ ἔγνωσθ᾽ ὑμεῖς οἷα ἐστίν, ἐὰν μὲν ὥσπερ τοὺς ἄλλους ἀφεῖσιν, καὶ ἐμὲ ἐάσωσι, καλῶς ποιήσουσιν. ἐὰν δ᾽ ἐπιχειρῶσιν ἐπηρεάζειν, ἀξιῶ ὑμᾶς βοηθεῖν μοι πάντας, καὶ μὴ περιιδεῖν τὴν τούτων ἔχθραν τῆς παρ᾽ ὑμῶν χάριτος μεῖζον γενέσθαι. εὐτυχεῖτε.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΩΝ. γ'.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

ΠΕΡΙ μὲν τῶν κατ' ἐμαυτὸν, ἅ μοι παρ' ὑμῶν [illegible]

AD LYCVRGI LIBERIS, EPISTOLA tertia.

DEMOSTHENES SENATVI Populóque S.

Quæ meis in rebus iure à vobis tribui mihi putarem, superioribus exposui literis: quæ, cum vobis videbitur, mihi concedetis. hæc autem de quibus nunc scribo, non negligi à vobis, neque aduersandi, sed æquitatis studio, cognosci velim. Contingit enim mihi, quanquam peregrè degenti multos audire, qui vos ob ea quæ Lycurgi liberis acciderunt, reprehendãt. Ac literas hasce misissem propter res etiam ab eo viuente gestas, de quibus æquè mecum omnes, si voletis officio fungi, gratiam ei habebitis. Qui vt primùm ad Rempublicam accesserat, in curatione vectigalium vrbanorúmque munerum se collocarat: de statu Græciæ ac sociorũ nihil scribere solitus, cum verò eorum etiam, qui præ se populi studium ferebant, pleraque vos deseruissent: populi partibus se addixit: non quòd inde munera & reditus capere liceret (nã aduersæ factioni hæc omnia proposita erant) neque quòd has partes magis extra periculum esse videret (multa enim & manifesta pericula res habebat: quæ ei, qui populi autoritatem dicendo agendóque tueretur, adire necesse erat) sed quòd natura popularis & vir bonus fuit. Quanquam autem coram videbat, tam eos qui populo opem ferre cuperent, propter acceptam cladem esse infirmos: quàm aduersarios viribus ab omni parte suffultos: nihilominus tamen ipse in ea quæ populo commodarent, incumbebat: ac postea strenuè palàm & dicebat & agebat ea quæ conueniebant. Ob quæ statim, vt omnes norunt, ad supplicium deposcebatur. Scripsissem igitur, vt principio dixi, & in illius gratiam: sed tamen cum & vobis expedire putem, vt conuicia quæ apud exteros in vos dicuntur, sciatis: multo magis ad literas mittendas sum incitatus. Peto autem, vt qui priuatim illi iniqui sunt, vera & æqua de eo audire non grauentur. Nec enim, Athenienses, ignorare debetis, existimationi vrbis, ex his quæ in eius liberos facta sunt, labem aspergi. Nemo enim Græcorum ignorat, vos viuenti Lycurgo summos honores habuisse: cúmque ei plurima crimina ab eius inuidis impingerentur, nullam vnquam verum deprehendisse: tantam autem fidem habuisse, & præ omnibus popularem iudicasse, vt de multis causis è sola Lycurgi affirmatione sententiam ferretis: eáque vobis satis esset.* Id quod minimè fecissetis, nisi à vobis visus fuisset homo integerrimus. Nunc igitur omnes, qui filios eius in vinculis esse audiunt & defunctum miserantur, & liberorum eius, vt cum quibus iniquè agatur, vicẽ dolent: Vos verò tam acerbè insectãtur, vt ego scribere non ausim. Nam ea quæ inuitus audio, & propter vos defendẽdos, quãtũ potui, refuto: eatenus vt vobis indicẽ, multos esse à quibus reprehendamini, quòd scitu vobis esse vtilia iudicabam, scripsi. Quæ verò sine conuicio à quibusdam dicũtur, & auditu fore vtilia vobis arbitror significabo. Nemo vos per errorem & ignoratione veri, ita de ipso Lycurgo statuere existimat.

Lycurgi liberos, viui de republica [illegible]

[illegible]

Nam & longum temporis spacium, quo explora- A tus, nihil vnquam contra vos vel cogitare vel agere multum deprehensus est, & illud, quòd mortalium nemo vllis aliis in rebus vos stuporis arguit: merito istam tollit ignorantiæ suspicionem. Restat igitur, quod omnes haud frugi hominum esse dicam, vt tantisper cuiusque curam, dum eius vobis vsus est, agere videamini: post, nullam rationē habeatis. Quam enim aliam vos defuncto gratiam relaturos consentaneum est, cum eius liberos & existimationem lædi videamus? quæ solæ, vt in tuto collocentur, etiam morientibus omnibus curæ sunt. Iam nec illud bonorum virorum est, vt alia pecuniæ gratia facere videantur: id quod neque magnanimi animi vestri, nec reliquo vitæ instituto congruere apparebit. Nam si vobis illi, tanti ab aliis redimendi essent, è vestro ærario deprompta pecunia id vos omnes cupidè facturos existimarē. *De eo verò quod per calumniam & ex inuidia factum sit, non habeo quid statuam: nisi prorsus acerbè insectari & proculcare populares homines instituistis. Quod si ita est, neque rectè, neque vtiliter facere decreuistis. Miror autē, si nemo vestrûm cogitat, turpe esse, vt populus Atheniensis, sapien- B tiæ doctrinæque opinione præstans omnibus, ad quem in calamitatibus, tanquam ad commune asylum confugi solet, Philippo inhumanior videatur: qui (vt in potestate regia educatum probabile est) à nemine admonitus, tamen cum secundissima fortuna vsus esset, humanitatis se maximè esse memorem oportere censuit ab iis qui aduersus ipsum in acie steterant, & cum quibus de summa rerum depugnarat, qui & cuiates essent, neque perquirere, neque prodere ausus. Etenim, vt apparet, non vt plerique vestri oratores, eadem in omnes esse vel iusta vel honesta putabat: sed ratione habita dignitatis etiam, talia concludebat & decernebat. Vos autem, qui estis Athenienses, & liberali doctrina perpoliti, quæ stupidos etiam efficere tolerabiles putatur, primùm, quod omnium iniquissimum est, quorum ter tm patrem accusare quidam, ob eas filios in vincula coniecistis. Atque ita agere perinde esse dicitis, ac si æqualitatem in ponderibus aut mensuris quæreretis: & non de virorum instituto vitæ & ratione reipublicæ consultaretis. In qua quidem inquisitione, si bona & populari & studio Reipublicæ iuuandæ suscepta Lycurgi acta videbū- C tur: non modò nullo affici malo, sed quibusuis à vobis ornari beneficiis eius liberos, æquum est. Sin contrà, et illum dum viueret, pœnas dedisse oportuit: hos verò, ne sic quidem propter obiecta patri à quibusdam crimina, per iracundiam plecti. Omnibus enim omnium delictorum quasi meta est obitus. Quòd si hoc eritis animo, vt aliqui populi studiosis irati, ne cum mortuis quidem in gratiam redeant, sed inimicitias etiam ad liberos vsque propagent, tradántque posteris: populus autem, cuius causam quique populares agunt, dum horum opera vtitur, beneficiorum meminerit, postea flocci faciat: nihil erit miserius, quàm populi tueri partes. Quòd si Menecles respondet, hæc argutiora esse quàm quæ intelligat: se verò eos, vt ne effugerent, in carcerem compegisse: quærite ex eo, cum Taureas & Patæcus & Aristogiton, atque ipse, in carcerem traditi, non modò vincti non fuerint, sed & conciones habuerint: cur istam æquitatem non perspexerit? Sin se tum magistra-

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

A tu quidem esse functum dicet: sed orationes in publico non habuisse: idque permissum sibi fuisse legibus: æquum esse qui potest, et magistratu surgantur hi, quibus verba facere non licet: illi verò in vinculis teneantur, quorum de vobis sæpe bene meritus fuit pater? Ego quidem hæc coniungere & concludere non possum: nisi hoc publicè vultis ostendere: & verecundiam, & impudentiam, & affectationem improbitatis in ciuitate valere, & maiorem habere spem incolumitatis ac, si quid secus acciderit, tales absolui: meliorem autem tueri patrem, vitámque modestam & popularem instituere, periculosum esse; ac si quid erretur, nullam veniæ spem esse propositam. Ad hæc non esse iustum omnino, aliter quàm de viuentibus sentire, decetque, vt defunctorum potius quàm viuentium rationem habeatis, & quæ sunt eius generis, omnia missa faciam: * quòd ea in confesso esse apud omnes existimo. Sed quàm multos ob paterna beneficia honorastis: tam multis etiam aliorum posteris similem referri gratiam vellem. Neque verò hæc quòd reprehenderem attuli: à quo tantum absum, vt eam rem maximè esse è republica dicam. Incitatis enim omnes ista ratione ad

B populum colendum: quippe qui videant, tametsi viuentibus obsit inuidia, quò minus honores meritos consequantur: suis tamen liberis digna præmia esse apud vos reposita. An non igitur absurdum, atque adeò turpe est, vos quibusdam aliis, licet, ex quo visi fuerunt, multum temporis intercesserit, auditio de illorum beneficiis ex fama, [illegible] ex iis quæ vidistis facto, tamen iustam beneuolentiam constanter tribuere: Lycurgum autem, qui nuper adeò & reipublicæ præfuit, & vitam cum morte commutauit, ne in iis quidem vos, quæ superiori tempore hominibus perditis quoque, & in vos iniuriis tribuebatis, misericordia dico & humanitate, similes eosdémque experiri pigeretis: cum in eius liberos supplicium redundet, quorum etiam hostem (si moderatus sit, & mente vtatur) misereſceret. Quin illud etiam demiror, si quis vestrûm hoc ignorat, non esse è republica, palàm fieri, eos qui aliorum quorundam amicitiam sibi adiunxerunt: & cum res prosperè cedunt, in omnibus esse meliore conditione: & cum fortuna restaret, facile periculis liberari: cùm hi ve-

C rò qui toti à populo pendent, non modò aliis in rebus peius agi: sed solis etiam his semper permanere calamitates. Atque hoc ita fieri, ostendi facilè potest. Quis enim vestrûm ignorat, accidisse vt Laches Melanopi filius similiter iudicio vinceretur, vt etiam nunc Lycurgi liberi? Sed propter Alexandri literas omne debitum ei esse condonatum? Et rursus Mnesibulum Acharnensem æquè conuictum, & iudicum sententia damnatum, ac Lycurgi liberos esse tamen (quod equidem gaudeo) vt merebatur, absolutum? Neque quisquam illorum qui nunc clamitant, propterea leges euerti, queri potuisset: idque meritò: nec enim euertebantur, cum omnes leges propter æquitatem & salutem bonorum & frugi hominum ferantur: cùmque nec calamitates effici immortales, nec ingratos videri expediat. Atqui si hæc ita, vt pronunciamus, se habere conducit: non modo leges non euertebatis, cum illos absoluebatis: sed etiam ciuium, quorum leges autoritate sanciuntur, defendebatis. Lachete ad preces Alexandri absoluto, Mnesibulo propter vitæ frugalitatem & modestiam conseruato.

[illegible]

Ne igitur credite, vtilius esse externas parare amicitias, quàm populi fidei semetipsum committere: neque præstare, ignoto alicui esse notum, quàm rempub. ex vtilitate populi administrare. Nam vt is qui suadet aliquid, aut magistratu fungitur, placeat omnibus, fieri non potest. Tamen si quis popu- li rebus ex animo consultum cupit: dignus est qui conseruetur. Quod nisi fiet: docebitis omnes, alios potius esse colendos, quàm populum: & cauendum esse, ne quis aliquid vtile vobis gessisse intelligatur. Omnino autem commune probrum est, Athenienses, & totius ciuitatis calamitas, quòd Inuidia plus valere apud vos, quàm Gratia, putatur: eum præsertim illa morbus sit, hæc in deorum numerum referantur. At nec Pytheam prætermittam, qui pro suggesto duntaxat popularis est: postea verò paratur ad omnia quæ vobis aduersantur. Quem, dum vestras in gerenda republica, & concionibus habendis partes tuebatur, quis nescit vt seruum agitari, & peregrinitatis accusari solitum, propéque venumdatum ab istis, quibus nunc inseruiens orationes illas contra me scripsit? Postquam autem ipse nunc ea facit, propter quæ tum alios criminabatur: ita esse locupletem, vt & duas meretriculas alat quæ ad tabernam vsque, optimè sanè mulieres, redegerunt: & quinque talenta mulctæ nomine faciliùs nunc soluerit, quàm olim totidem drachmas soluere potuisset: & præter hæc à vobis non modò admissum ad gubernacula ciuitatis, (quod commune probrum est omnibus) sed & patria sacra Delphis pro vobis fecisse? Quòd si talia & tanta exempla viderint omnes, de quibus nemo est quin populi deligere & tueri partes perniciosum esse iudicet: vereor ne aliquando nulli futuri sint, qui causam vestram tueantur: si præsertim alios naturæ debitum, & fortuna, & ætas sustulerit, vt Nausiclem, vt Charetem, vt Diotimum, vt Menestheum, vt Eudoxum, prætereáque Eudemum, & Ephialtem, & Lycurgum: alios ipsi proieceritis, vt Charidemum & Philoclem, & me: quibus vos nec ipsi vllos vestri esse studiosiores putatis. Si verò quosdam æquè studiosos non inuideo. Vellem autem, si vos ita vt æquum est, eos tractabitis, neque ita vt nos, malè mulctabitis: eos esse posthac quamplurimos. Sin talia, qualia nunc, exempla ediderítis: quis est qui se toto animo in istum ordinem dare velit? Qui quidem simulent, vt hactenus, sic etiam deinceps non deerunt. Absit autem, vt eorum animi sic palàm conspiciantur, vt illorum, qui quæ tum palàm inficiabantur, ea nunc ita agunt, vt neminem vestrûm vel metuant, vel revereantur. Hæc igitur cogitanda sunt, Athenienses: neque vel bene volis negligendi, vel iis qui ciuitatem ad acerbitatem sæuitiémque impellant, auscultandum. Nam hic rerum status multò magis beneuolentiam & humanitatem flagitat, quàm tumultus & simultates: quas quidā in immensum exaggeratas vsurpantes, contra vos operā locant, ad ea negotia conficienda, quæ dij prohibeant, ne ad exitum perducantur. Si quis autem vestrûm hæc cauillatur: is est magna vecordia refertus. Qui cum ea facta esse videat, quæ nemo futura metuebat, & olim etiam facta sunt, cum populus per homines insidiatores impulsus, eos à quibus defendebatur, suspectos habere atque odisse cœpit, nunc esse futura non putat: nónne insanit? Hæc si

[illegible]

[illegible]

si adessem, coram vobis explicarem. Postquam verò mecum ita agitur, vt cum eo velim agi, cuius mendacio effectum est, vt ego periclitarer per literas vestri & honoris & commodi ratione in primis habita significaui. Secundo loco æquum esse censeo, vt qua beneuolentia Lycurgum viuentem sum prosecutus, eandem erga eius quoque liberos præ me feram. Si cui verò fortasse in mentem venit, mihi multum esse otij à rebus meis: illi ego respondere non dubitem, me de vestra vtilitate, & omnium amicorum defensione non minus esse, quàm de mea salute sollicitum. Nulla igitur curiositate hæc facio: sed vt idem studium, idémque institutum teneo, sic & hæc & illa pari animo suscipio. Otij verò tantum mihi superest, quantum illis qui vobis malè volunt, superesse velim. Ac de his quidem satis. Velim autem pro beneuolentia & amore meo nunc breuiter quæri vobiscum: id quod paulo post per longas literas, quas (si vixero) à me expectabitis, faciam: nisi prius à vobis ius meum fuero consecutus. quos (ô quid dicam, vt neque errare, neque

B mentiri videar) nimium negligentes, neque aliorum neque vestri ipsorum pudet: ob ea Demosthenem eiecisse, propter quæ Aristogitonem indemnatum dimisistis: quæque iis qui vos stoccifacere audent, non accepta à vobis, tenere licet, ea non dare mihi, vt & ære alieno redacto, & liberalitate amicorum sublevatus, vobis satisfacere possim: vt me senectutem & exiliaria mercedis loco pro meis vestra causa exantlatis laboribus accipientes, commune probrum eorum qui me læsere iniuria, peregrè in omnium compectu verser. Quum autem ego vestro vestri beneficio, & pro magnitudine meorum vestrorum, ab exilio domum reuocari, eâque infamia quæ me immerentem obruit, liberari fidemque publicam mihi dicimur petam, quàm quantum mihi temporis ad soluendam mulctam præstituistis: & hæc denegatis, & interrogatis, vt mihi renunciatur. Quis ergo me prohibebat venire, & hæc agere? Quòd veneri didici, Athenienses, & longè alia fortuna sum, quàm mea in vos & rempublicam facta merebantur: & quod rei familiaris

C propter quosdam iacturam feci, ne illud duplum soluere cogerimur, cum simplum non possem, satisfacere immo pro mea facultate pollicitus. A quibus adiutrice vestra beneuolentia reuersus, partem saltem, si non totum, recuperarem: vt reliquum vitæ tempus citra dedecus exigere liceret. Quòd si verò ita, vt illi, qui iactant talia, iubent, venero: timor & ignominia & inopia, & me ex conflictabor quorum vos nihil consideratis: sed verba & humanitatem mihi inuidentes, me vestra culpa (si fors ita tulerit) interire sinetis: neque enim alijs quàm vobis supplex esse possum. Ac tum, fortem meam satis scio, miserator è estis, cum querelæ neque mihi neque vobis quicquam proderunt. Nam alias opes præter eas quæ notæ, & exceptæ mihi sunt, habere ne me expectetis. Reliquias igitur, si omissa contentione id pro humanitate vestra mihi tuto facere concesseritis, congeriam. Neque enim ab Harpalo me aliquid accepisse ostenderetis: neque conuictus sum, neque accepi. Si verò senatus obscurum aestimationem aut vicum Martij [illegible] iudicij de Aristogitone facti recantetis, erubescite. non aliud habeo leuius, quod mandè iis qui ad vnu modù in me delinquerunt. Nec in iisdem rationibus vsqui ab eodè senatu promulgatis illum dimitti æquum esse dicetis, Me verò interire. Non adeò vos incogitantes estis.

[illegible] οὐχ οὕτως ὑμῶς ἀλογίστως ἔχοντ

Neque enim mereor: neque dignus, neque illo deterior sum. Infelicem quidem esse me, velle etiam [illegible], confiteor. Quis enim infelicem me esse nege, cui ad mala cætera id quoque accedit, ut cum Aristogitone me comparem, præsertim perditum cum incolumi? Neque hæc iracunde à me dici puteris (neque enim ego vobis irasci queam) sed ut suspiria dolentibus, sic affectis iniuria conquestiones levamenti aliquid afferre solent. Nam vobis quidem tam bene cupio, quàm vos mihi optare im&hoc in omnibus rebus & declaraui, & declarabo. Nam initio statim animum induxi meum, quisquis ad rempublicam accesserit (modò bonus ciuis esse velit) eum sic ergà omnes ciues affectum esse decere, ut liberos ergà parentes: ut eos quidem quàm æquissimos experiri optet, sed qualescunque fuerint, ferat æquo animo. Ita enim vinci præclarum est, & à prudentibus victoria conueniens existimatur. Valete.

[illegible] (margin note)

οὔτε γὰρ ἄξιος οὔτε δίκαιος, οὔτε χείρων· ἀτυχεῖν μέντοι δὲ ὑμᾶς ὁμολογῶ. τίς γὰρ οὐκ ἀτυχεῖ, ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ πρὸς Ἀριστογείτονα ἐμαυτὸν ἐξετάζειν συμβαίνει, καὶ ταῦτ' ἀπολωλότα πρὸς σεσωσμένον τετυχηκότα; καὶ μή με ὑπολαμβάνετε ὀργίζεσθαι τοὺς λόγους τούτους· οὐ γὰρ ἂν πάθοιμι τοῦτο πρὸς ὑμᾶς ἐγώ· ἀλλ' ἔχει τινὰ τοῖς ἀδικουμένοις ῥᾳστώνην τὸ λέγειν ἃ πάσχουσιν, ὥσπερ τοῖς ἀλγοῦσι τὸ στένειν. ἐπεὶ τῇ γ' εὐνοίᾳ οὕτως ἔχω πρὸς ὑμᾶς, ὡς ὑμᾶς ἂν ἀξιώσαιμι πρὸς ἐμὲ, καὶ τοῦτ' ἐν πᾶσι πεποίηκα καὶ ποιήσω φανερόν. ἔγνωκα γὰρ ἐξ ἀρχῆς παντὶ τῷ πολιτευομένῳ, ὥσπερ ἂν δίκαιος πολίτης, ὥσπερ οἱ παῖδες πρὸς τοὺς γονέας, οὕτω πρὸς ἅπαντας τοὺς πολίτας ἔχειν, εὔχεσθαι μὲν ὡς εὐγνωμονεστάτων τυγχάνειν, φέρειν δὲ τοὺς ὄντας εὐμενῶς. ἡ γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἧττα, καλὴ καὶ προσήκουσα νίκη παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι κρίνεται. Εὐτυχεῖτε.

ADVERSUS THERAMENIS MALEDICTA.

Epistola quarta.

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΘΗΡΑΜΕΝΟΥΣ ΒΛΑσφημίας.

δ'.

DEMOSTHENES SENATUI POPULOQUE S.

[illegible] (margin note: Theramenis maledicta [illegible])

AUDIO de me Theramenem quum alia dixisse contumeliosa, tum verò exprobrasse infelicitatem. Eum igitur ignorare, conuicio, quo nulla enim culpa sit, declaretur improbitas apud homines cordatos nihil proficiti non miror. Nam & in vita confidentem, & non natura ciuem, & à puero in prostibulo educatum *nescire hæc, quàm intelligere, facilius credi potest. Cum eo igitur, si quando rediero, & manserо incolumis, disputare conabor de ipsius & in me & in vos contumeliis: eumque spero me, quàuis ab omni verecundia sit alienus, modestiorem effecturum. Vobis autem publici boni causa volo per literas quæ huiusce de rebus dicenda habeo, significare. Quæ vobis diligenter animaduertenda sunt, ut mea quidem sententia, non tantùm auscultatione digna, sed etiam memoria. Ego vestram urbem omnium urbium fortunatissimam existimo, & diis charissimam. Et hæc testari de vobis & Iouem Dodonæum, & Dionem, & Pythium Apollinem perpetuò & obsignare insuper, Bonam fortunam esse in urbe vestra. Iam quæ de futuris rebus significant dii, ea eos prædicere perspicuum est: à præteritis autem petitas appellationes, rebus quæ factæ sunt, tribuere. Ego autem quæ apud vos egi in republica, ex iis sunt quæ iam præterierunt, ob quæ dii vos felices nominarent. Quo igitur pacto æquum est, vos qui paruistis felices dici, eum verò qui suasit, contrarium cognomen sortiri? Nisi quis hoc fortasse dixerit, communem felicitatem, cuius ego fui suasor, deos esse qui nominent, quibus mentiri nefas est: priuatum autem conuicium, quo in me vsus est Theramenes, hominem audacem, & impudentem, & rationis etiã expertem iactasse. Neque verò solum è deorũ oraculis, bonã esse, qua estis usi, fortunã reperietis: sed ipsis etiã euentibus, modò rectè iudicare libeat,

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

ΑΚΟΥΩ περὶ ἐμοῦ Θηραμένην ἄλλους τε λόγους βλασφήμους εἰρηκέναι, καὶ δυστυχίαν προφέρειν. τὸ μὲν οὖν τὸν τοιοῦτον ἀγνοεῖν, ὅτι λοιδορίας, ἡ μηδεμίαν κακίαν καθ' ὅτου λέγεται δείκνυσιν, οὐδὲν εἰς [illegible] παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσιν [illegible] θαυμάζω. τὸν γὰρ θρασὺν μὲν τῷ βίῳ, μὴ πολίτην δὲ τῇ φύσει, ἐν ἐργαστηρίῳ δὲ τεθραμμένον ἐκ παιδὸς, * αἰσθάνεσθαί τι τῶν τοιούτων, [illegible] μὴ συνιέναι, [illegible] καὶ σωθῶ, [illegible] διαλεχθῆναι, περὶ ὧν εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ὑμᾶς παροινεῖ, καὶ νομίζω καίπερ οὐδὲν μετέχοντα τοῦ αἰσχύνεσθαι, μετριώτερον αὐτὸν ποιήσειν. ὑμῖν δ' ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος βούλομαι δι' ἐπιστολῆς, ὃν ἐγὼ τρόπον ἔχω λόγον, δηλῶσαι, ᾧ προσέχετε ἀκούοντες. οἶμαι γὰρ αὐτὸν οὐκ ἀκοῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ μνήμης ἄξιον εἶναι. ἐγὼ τὴν πόλιν τὴν ὑμετέραν εὐτυχεστάτην πασῶν πόλεων ὑπολαμβάνω καὶ θεοφιλεστάτην, καὶ ταῦτ' οἶδα καὶ τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον, καὶ τὴν Διώνην, καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον ἀεὶ λέγοντας ἐν ταῖς μαντείαις, καὶ προσεπισφραγιζομένους, τὴν ἀγαθὴν τύχην ἐν τῇ πόλει εἶναι παρ' ὑμῖν. ὅσα τοίνυν περὶ τῶν ἐπιόντων δηλοῦσιν οἱ θεοὶ, δῆλον ὡς προλέγουσι· τὰς δ' ἀπὸ τῶν παρεληλυθότων προσηγορίας, ἐπὶ ταῖς γεγονυίαις πράξεσι τίθενται. ἃ τοίνυν ἐγὼ πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν, τῶν ἤδη γεγενημένων ἐστίν, ἐφ' οἷς εὐτυχεῖς ὑμᾶς προσαγορεύουσιν οἱ θεοί. πῶς οὖν δίκαιον, τοὺς μὲν πεισθέντας εὐτυχεῖς ὀνομάζεσθαι* τὸν δὲ πείσαντα τῆς ἐναντίας προσηγορίας τυγχάνειν; πλὴν εἰ τοῦτό τις εἴποι, τὴν μὲν κοινὴν εὐτυχίαν, ἧς ἐγὼ σύμβουλος, θεοὺς τοὺς λέγοντας εἶναι, οὓς οὐ θέμις ψεύδεσθαι· τὴν δ' ἰδίαν βλασφημίαν, ἣν κατ' ἐμοῦ λέγει Θηραμένης, ἀναιδῆ καὶ ἀσελγῆ καὶ οὐδὲ νοῦν ἔχοντ' ἄνθρωπον εἰρηκέναι. οὐ τοίνυν μόνον τοῖς ἐκ τῶν θεῶν μαντείαις ἀγαθὴν οὖσαν εὑρήσετε τὴν χρησαμένην τύχην, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων θεωροῦντες, εἰ ἐξε-

τάζοιτε

[illegible]

A consideratis. Vos enim, si vt homines negotia consideraretis, vestram felicissimam è meis consiliis vrbem esse factam, reperietis [illegible], quæ dij soli eximia tenent, vos consequi postulatis: ea quæ fieri nequeunt affectatis. Quid igitur dij eximium, hominibus negatum habent? vt bona omnia in sua manu & potestate teneant: eaque tum seruare ipsi, tum donare ceteris possint: vtque mali nihil ab vllo aut vel passi, vel passuri sint. Iam his actis fundamentis, quemadmodum decet vestrum statum considerate, & cum cæterorum fortuna conferte. Nemo enim ita vecors est, qui vel quæ Lacedæmoniis acciderunt, quibus ego nihil consului vel quæ Persis, ad quos ego nunquam paraui: illa vestro statui dicat anteferenda. Omitto Cappadoces, & Syros, & Indicæ regionis homines, in vltimis terris habitantes quibus omnibus vsu venit, vt multa & acerba & grauia sustinerent. At Hercule felicius agi vobiscum, quàm cum hisce omnibus, fatebuntur omnes: deterius autem quàm cum Thessalis & Arcadibus, & Argiuis, & quibusdam aliis, B quibus accidit vt Philippi societatem colerent? At minore quàm hi ipsi etiam incommodo recessistis: non eo tantum, quòd non seruiistis (quo quid maius fieri queat?) sed ob illud etiam, quòd illis omnibus, clades à Philippo illatæ Græcis, & oppressio libertatis, imputatur. Vnde meritò in odio sunt: vos autem pro salute Græcorum, & corpora & opes & vrbem & agros in discrimen adduxisse constat. Vnde consentaneum est, & vos florere gloria, & apud homines æquos & gratos gratiam immortalem. Fit igitur hic meorum consiliorum euentu, vt vestra vel ex his quæ restiterunt, prosperiore fortuna vtamur: illis quæ Philippum adiuuerunt, gloria pereat. Proinde ob hæc dij vobis bona illa oracula reddunt: iniquam autem maledictum in conuiciatoris caput retorquent. Quod ita intelligetur, si quis eius quotidianæ vitæ consuetudinem spectare instituerit. Nam quæ illi imprecaris, ea ipse de industria facit, qui parentes ocio, Pausaniam pædiconem amore prosequatur: qui insolenter se vt virum iactet, cum muliebria patiatur: patre superior, turpitudine inferior: qui earum C rerum propter quas illum omnes auersantur, obscœna commemoratione suum ipse animum oblectet: iisque narrandis recreetur, quæ nauseam audientibus moueant. Neque tamen, vt homo simplex atque ingenuus, desistere potest. Hæc ego non scripsissem, nisi commouere vestrã, quæ comprehensa breui eius flagitia, memoriam voluissem. Nam quæ dictu parum verecunda sunt, ea nec satis honestè scribi possunt. Atque vel hæc vobis arbitror audita fuisse molesta. His enim admonitus vnusquisque vestrûm, multa eius & atrocia & fœda flagitia meminit. Fit igitur, vt nec ego quicquam turpe dixerim: & iste, quoties in publicum prodierit, suarum fœditatum omnibus monimentum exhibeat.

Valete.

AD HERACLEODORVM EPISTOLA QVINTA.

DEMOSTHENES HERAcleodoro S.

Prolo, ne amici opprimaris.

QVAE mihi Menecrates nunciauit, ita ego nec tribuere fidem nec abrogare possum. Dixit enim Epitimũ ab Aristo & delatum, & abductum esse in carcerem: te verò causam agere, & omnium esse acerrimum eius hostem. Te igitur per Iouem hospitalẽ omnésque deos obtestor, ne quam mihi molestiam & dolorem paries. Præterquam enim quod Epitimi salus mihi curæ est, & quòd, si quid ei accideret, magnum mihi ipsi malum dari videretur, atque eius calamitatis autor ei esse: puderet me etiam eorum qui conscij sunt, quid ad omnes homines de te dixerim, confisus me vera loquutre non quidem é familiaribus congressibus comperta, sed quòd te & autoritate præditum, & eruditionem amplexum esse videbam: eam præsertim quæ in schola Platonis traditur: quæ omnino ab auaritia & violentia, cæterisque callidis aucupiis abhorret: ad summam autem bonitatem & iustitiam omnia refert. Qua doctrina qui eruditus est, huic, ita me dij ament, non colere simplicem veritatem, & in omnes esse beneficum, nefas esse duco. Quin illud etiam molestissimum mihi esset, si magno beneuolentiæ erga te quasi impetu concitatus, mutare sententiam, ac aliò in te esse animo cogerer. Quibus igitur in rebus me despectum & neglectum esse putem, etsi non dixero, eas tamen ita se habituras putato. Quòd si nos ideo contemnis, quod nondum è principibus sumus: cogita te quoque olim adolescentem, & ea qua nos ætate modò sumus, fuisse, & consiliis atque actionibus tuis ad tantum fastigium ascendisse: id quod nobis etiam contingere poterit. Nam recta quidem voluntas adest: cui si fortunæ benignitas suffragetur, resipsa confici queat. Nihil autem melius collocari potest rectè tributo officio: quod & tu nobis præstare debes, neque ab vllo vecorde vel abduci in deterius, vel vinci velis: sed illos cure in tuam perducito sententiam: itaque te gerito, vt ne quid è pactis & conuentis nostris desideretur: vtque Epitimus periculis eripiatur & liberetur. Adero autem & ipse eo tempore, quod tu tempestiuum esse dixeris. Id igitur mihi per literas significa, vel etiam pro amicitia impera. Vale.

ΠΡΟΣ ΗΡΑΚΛΕΟΔΩΡΟΝ

ἐ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΗΡΑΚΛΕΟΔΩΡΩ εὖ πράττειν.

ΟΥΘ' ὅπως χρὴ πιστεύειν, οἷς ἀπήγγελλέ μοι Μενεκράτης, οὔθ' ὅπως ἀπιστεῖν, ἔχω. ἔφη γὰρ Ἐπίτιμον ἐνδειχθῆναι μὲν καὶ ἀπαχθῆναι ὑπ' Ἀριστάνου, σὲ δ' ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἁπάντων αὐτῷ χαλεπώτατον εἶναι. δέομαι δή σου πρὸς Διὸς ξενίου καὶ πάντων τῶν θεῶν, μή με περιστήσῃς ἀηδεῖ καὶ δεινῷ μηδενὶ πράγματι. εἰ γὰρ ἰδίᾳ χωρὶς τοῦ μέλλειν με τῆς Ἐπιτίμου σωτηρίας, καὶ ἡγοίμην μεγάλην ἄν συμφορὰν [illegible] καὶ πρὸς τοὺς συνειδότας αἰσχυνοίμην τοὺς συνειδότας μοι τοὺς λόγους, οὓς B ἐγὼ περὶ σοῦ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἔλεγον, συνειδὼς ἐμαυτῷ ἀληθῆ λέγειν· οὐκ ἐκ τοῦ πεπλησιακέναι σοι, τοῦτο ἔχων· ἀλλ' ἐκ τοῦ δόξης ἐπαγγελίας, καὶ παιδείας ἀντιλαβόμενον καὶ ταύτης τῆς ὑπὸ τοῖς πλάτωνος διατριβαῖς, ὄντως οὔσης, ὡς ἀληθῶς, τῆς μὲν πλεονεξίας [illegible] καὶ τῶν ἄλλων σοφισμάτων ἔξω. τὸ βέλτιστον δὲ καὶ τὸ δικαιότατον πάνθ' ἕνεκα ἐξεταζομένης. ἧς μὰ τοὺς θεοὺς τὸν μετεσχηκότα μὴ οὐχὶ ἀψευδεῖν, καὶ πρὸς ἅπαντας ἀγαθὸν εἶναι οὐχ ὅσιον ἡγοῦμαι. ἥκιστα δ' ἄν μοι βούλοιτο τῶν χαλεπωτάτων· εἰ γὰρ ὡς μεγάλως ἠλλοτρίωσαι πρὸς ἐμέ, ἔχων σοι, τὴν εὔνοιαν γεγενημένην μεταλαβεῖν ἀναγκασθείην. εἰ δὲ ὑπερηφανοῦμαι [illegible] καὶ [illegible] μὴ διὰ [illegible] οὕτως ἕξεις. εἰ δ' ἡμῶν [illegible], ὅτι τῶν πρώτων οὐκ ἐσμέν πω, λογίζου ὅτι καὶ σύ ποτ' ἦσθα νέος, καὶ τὴν ἡλικίαν εἶχες ἣν ἡμεῖς νῦν. C ἐκ δὲ τοῦ συμβουλεύειν καὶ πράττειν γεγένησαι τηλικοῦτος. καὶ ἡμῖν δ' ἂν τοῦτο συμβαίη. τὸ μὲν γὰρ βούλεσθαι πάρεστι, τὸ δὲ τύχης [illegible] καὶ πάντων [illegible] ἀλλὰ [illegible], ἐὰν σὺ πράττῃς ὅπως ἡμῖν μηδὲν [illegible]. μηδ' ὑπὸ τῶν ἀσυνέτων [illegible] ἀλλ' ἐκείνους μὲν ἄγε [illegible] καὶ πράττε οὕτως, ὅπως μηδὲν τῶν ὁμολογηθέντων ἐλλειφθῇ, ἀλλ' Ἐπίτιμος σωθήσεται [illegible] ἀπαλλαγῇ τῶν κινδύνων. παρέσομαι δ' εἰς ὃν χρόνον σὺ φῇς, καθ' ὃν σὺ συνοίσειν. τοῦτο γράψας δή μοι πέμψον, ἢ καὶ ὡς φίλῳ ἐπίστελλε πράττειν.

DEMOSTHENES SENATVI POPVLOQVE S. Epistola VI.

De literis maculatis, & imdolentia.

REDDITAE sunt ab Antiphilo literæ senatui sociorum, bona quidem expectare volentibus, scriptæ commodè, sed quæ Antipatri ministris multos & difficiles sermones suppeditent: qui acceptis ab Antipatro literis ad Dinarchum, Corinthum missis, omnes Peloponnesi vrbes iis sermonibus impleuerant, quos in illorum capita dij conuertant. Cum verò huc peruenisset ille qui nunc adest, cũ meo tabellario, literas ferente à Polemæsto

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΩ δήμῳ χαίρειν.

ϛ.

ΗΛΘΕΝ ἐπιστολὴ παρ' Ἀντιφίλου πρὸς τοὺς τῶν συμμάχων συνέδρους, τοῖς μὲν βουλομένοις ἀγαθὰ προσδοκᾶν, ἱκανῶς γεγραμμένη, τοῖς δ' ὑπηρετοῦσιν Ἀντιπάτρῳ πολλοὺς καὶ δυσχερεῖς ὑποβάλλουσα λόγους. οἱ παραλαβόντες τὰ παρ' Ἀντιπάτρου γράμματα πρὸς Δείναρχον εἰς Κόρινθον ἐλθόντα, ἁπάσας τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις τοιούτων λόγων ἐνέπλησαν, οὓς εἰς κεφαλὴν αὐτῶν περιτρέψειαν οἱ θεοί. ἀφικομένου δὲ τοῦ νῦν ἥκοντος μετὰ τοῦ παρ' ἐμοῦ φέροντος γράμματα παρὰ Πολεμαίστου πρός

[illegible]

ad Epinicum fratrem, virum vestri studiosum, & mei amantem, atque ab illo ad me perductus esset: ego audito nuncio, eum ad vos mittendum censui: vt perspicuè sciatis omnibus, quæ in castris acciderunt, ex eo qui tum prælio interfuit, audiatis: & in præsentia bonis animis sitis, & reliqua, diis bene fortunantibus talia fore, qualia vultis, expectetis. Valete.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ Αἰσχίνου ἐπιστολὰς ὑπόθεσις.

[illegible]

ÆSCHINIS ORATORIS EPISTOLÆ XII. Hieronymo Vuolfio interprete. XX.

ARGVMENTVM.

NOtum est, Aeschinem ob iudicij ignominiam, quo accusatorem Ctesiphontem, vel Demosthenem potius, [illegible] non peregerat, quinta suffragiorum parte non accepta, cessisse Athenis, ac Rhodum se contulisse. Vbi has epistolas fere omnes scripsit: in quibus partim amicis de itineribus & statu rerum suarum rationem reddit, partim inimicorum insolentiam retundit, partim innocentiam suam apud Athenienses quos mouet, veteres nisi bello abstineant, defendit, atque ab eis in patriam reuocari petit.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΤΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ.

α.

ΦΙΛΟΚΡΑΤΕΙ.

[illegible]

EPISTOLÆ ÆSCHINIS ORATORIS.

I. AD PHILOCRATEM.

CVm ex Munychia vesperi soluissemus, circa meridiem serenissimo Scirone flante, ad * Nerestum, Ceiorum oppidum, appulimus. Ibi nouem dies ob aduersum ventum desedimus: post insulis profecti sub auroram, Delum peruenimus. Sed Delij pestilenti quodã morbo laborabãt. Nam facies eorum albugine opplebantur, capilli etiam candescebant: collum autẽ & pectus intumescebat. cæterum nulla febris accedebat, neque partes corporis inferiores quicquam mutabantur. Hæc * audierant ex Apolline ita sibi accidisse, quod vir quidam illustris, contra morem veterem, in insula sepultus esset. Ea igitur de causa Deum sibi morbum illum immittere putabant. Nos autem quasi ad gentem aliquam peregrinam, aut in externi maris insulam peruenissemus, & subito variam hominum colorem vidissemus: noctu aufugimus, alius alium inter nauigandum sciscitantes, verum eum colorem & capillum quem domo quisque attulisset, retineret? sed tẽpestas coorta, & ventus impetuosus, nos supra Cretam prope Phalasarnã abstulit: quem locũ cum iam in conspectu haberemus, restitit Ventus Libycus. Deinde cum septentrio nobis spiraret, rursus ferebamur, quinque noctes in mari versati, quibus Athronæ appulimus: vt disceremus non curare, si quis in sua patria siue secundum siue contra leges corona donaretur. Atque inde quatuor diebus in nauale quoddam Rhodium peruenimus, vbi in morbum & difficultatem spirandi incidi. Quo in loco dum manebam, cum morbus nihil leuaretur, Rhodum traieci: ac placidè nos vrbs excepit. Statim enim vt eo transieram, multò melius habere cœpi. Atque hæc hactenus habuimus, quæ tibi scriberemus: cætera porrò vti quæque acciderint significabimus. Felix sis & caueas velim, ne quem te vel potentiorem vel imbecilliorem offendas.

II. AD CTESIPHONTEM.

Exprobrat Iniudicos se ...

SCripsit nobis Nicostratus, auunculus noster, te scire tibi non mediocriter insultare, eum mihi exprobrare quam propter te accepi calamitatem. Ego verò miror quid tibi acciderit, ut nobiscum domo egressus, tam multa colloquereris, et crederé, te nihil eorum quæ dixisses, simul esse intuens primùm calamitatem meam, quam non incredibile putabá inimicis etiam esse miserabilem: deinde vultú tuú tristem, & penè lacrymabundum. Itaque necessariorum nostrorum quibusdam mandaui, si qua re egeret, ut te accederent, eosque quidius imperaturos esse promisisti, atque ipse etiam sæpe ad te scripsi, iis de rebus quas Athenis consequi cupiebam. Nunc verò nobis, qui tibi sum impedimento non sumus, qui nec tibi nec quiquam Atheniensiú obturbamus, insultas: nulla vel fortunæ vel ullius humanitatis habita ratione: atque post victoriam certamen renouas contra nos, qui & patria excidimus & dignitate priuati sumus, & caruimus & ciuibus & amicis. Ac quæ in me absentem continuo dicis ea probabile est tibi quidem aliquid & inuidiæ & odii parituras: non secus ac si in uxorem aliquem insectareris, in urbe adeò leni & humana: ego verò propterea nihilo deterior existimabor, qui absens á te malè audiam. Calamitosior quidem & miserabilior haberi queam, ut, qui olim nihilo vobis inferior fuerim, núc autem nullam pro me vocem edere, ac ne audire quidem possim comitia. Iam secum moderatum exagitare, qui nullam reditionis spem habet, ut qui spem omnem in vobis ipsis adhuc habeat, qui * cum ne ipsi quidé amplius consistere possitis, nónne turpe est? Ne feceris, obsecro te, ne feceris Ctesiphon, neque si maximé nobis molestus esse studes, neque vllis malis nostris saturatus es, isto piaculo te liberis, siquos obiisti miseris; quos ea spe alis, ut senectutis tuæ imbecillitas in eorum præsidio conquiescat. Memento potius, ne Æschinem quidem huc se redactum iri vnquam putasse, nec multos alios, qui maiorem etiam in sua patria autoritatem habuerunt, & splendore me ac te superarunt.

III.

Cóstans exilium exemplo clarorum virorum.

OMnes alij qui per iniuriam exulant, aut reditum à ciuibus precantur: aut frustrati eos patriæ maledicunt, ut quæ iniquè secum egerit. Ego verò postquam in calamitatem actis in republica meis indignam incidi, & dum alios accuso, ipse sum condemnatus: molestè fero equidem, ut par est, sed nihil prorsus succenseo. Neque enim adeò vecors ego sum: ut ex qua vrbe Themistocles, qui Græciæ libertatem asseruit, pulsus est: atque vbi Miltiades, ob exiguum debitum senex in carcere mortuus est: ei vrbi Æschines Atrometi filius exulans succensendum esse arbitretur, si quid sibi Athenis iniustum acciderit. Imò potius ego hoc iure præclarum duco, me cum illis apud posteros in ignominia esse: & dignum habitum qui similem cum eis fortunam experirer.

IIII.

Cleocratis nobilitas hospitis sui genus & Pindarum laudat.

POsteaquam percótari tibi libet de Cleocrate quis sit Cleocrates, audi. Desines n. gratis inquirere: neque abibis, priusquá longam audieris narrationem. Nam genere quidé inter omnes Græcia viros nó est obscurissimus: si de Amphione, qui est à Demagete oriundus, percontaris, quem magnus essé extollit Pindarus. Sed vide ne ridiculus sis, si quæras, quis sit Pindarus. Nam te scriptum te ubi-

β. ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΙ

[illegible]

γ.

[illegible]

δ.

[illegible]

[illegible]

IV.

[illegible]

A tros aliquando vnà mecum apud Mantiam literatorem didicisset: & si nihil iam Mantianæ doctrinæ meminisib, in concionibus certè Melanippum subinde dicentem audis. Beatæ & celebres Græcię propugnaculum Athenæ: atque adeò etiam, Pindari, cùm hoc carmine ob quod factum à Thebanis mulctatus fuerit: maiores autem nostros duplam ei reddidisse mulctam, præterquam quòd eum ærea statua ornarint, quæ quidem etiam vsque ad nostram ætatem ante regiam porticum fuit. Pindarus cum veste & lyra sedens, diadema gerens, & in genibus complicatum libellum habens. Is igitur Pindarus Demagetum illum celebrat, ad quem refertur Cleocratis genus. Mentionem facit etiam idem Pindarus, Diagoriorum & aniculæ quam maternum eius genus attingit. Quòd nisi compertum haberem, te poetarum esse contemporem, & circumforanea ista studia, quæ nos perdiderunt, magis complecti: satis esse putassem, te admonere tantum Diagoriorum, recitatis Pindari versibus. Nunc scio nos frustra tibi lyram illam recitaturos. Itaque necessarium mihi videtur, eam tibi rem narrare. Est enim audire operæ pretium, tametsi nihil ad Cleo-

B cratem attineat. Memoriæ proditum est, feminam olim mulierem Olympiæ in stadium progressam, & vtros allisisse, & spectasse certamina. Cum autem Græcorum iudices eam appellassent, cur ausa esset in stadium progredi? respondisse: Cur verò alteri mulieri Deus hic gloriæ prærogatiuā dedit? Nam ego & patrem habeo, & tres fratres, qui Olympia vicerunt, & filium ad Olympia duco. Huius igitur anus, & huius stirpis germen est Cleocrates: atque ex omnibus potius quàm ex ipso cognosces. Ac plura dicere nolo: ne non solum indicare tibi quod voluisti, quisnam sit Cleocrates, sed & laudationem eius instituisse videar, vt Thrasymachus hospitis sui, & hanc ei referre gratiam pro splendido conuiuio. Illud tantum dico, si anus illa hunc Cleocratem nouisset, magis ei fore gloriaturam, quàm quinque illis Olympiæ victoribus.

V.

IVliades, quo maximè confisus fuisti, neque quum Rhodum venissemus, adfuit, sed Lindi fuit: neque Rhodum reuersus, admodum nos humaniter accepit, nisi quòd vulgaria illa munciari iussit, si qua re egeremus. Cleocrates autem quàm insigni erga nos vsus sit humanitate, ita me Deus amet scribendo satis consequi non possum. Effecit enim, vt ædes mihi publicè darentur, & fundus Camiri. atque ipse etiam misit nobis commeatum qui vel in annum sufficiat: non mihi tantum, sed & Theuttami, & Ophiliæ. qui quidem etsi minus lautus sit quàm Atticus, veluti mel & oleum: talis tamen est, & hoc instructi, illum non requiramus. Vinum autem vestrati multo præstantius, & bellaria confecta ex nuce pinea, farina & aromatibus: de quibus etiam tibi aliquid misi. Hæc nobis misit: & tot frumenti medimnos, vnde non me tantùm, sed omnes etiā Cothocidas sustentare possum. ac multa etiā alia præterea, quæ scribere pudet, ne munera quædam conficiari videar. Tametsi enim res peregrinas maximi facere, pusillitatis cuiusdam & inferior esse puto; tamen vel tenuissimis humanitatis officiis me deuinciri fateor. Suppeditat nobis etiam exoticorum aptorum

Cleocrates in se humanitatem prædicat, & de rebus ab eo acceptis.

C

[illegible]

& caperetur delicias. Praeterea & ipse quotidie nobiscum est, suaque nos impertit sapientia, quae nostram excellit. Nam quae ego accepto malo didici, ea ille antequam accipiat malum, sua sapientia praecauet, & non vt vacui des experientia magistra. Neque enim capessit rempublicam. At quantum ad Cleocratem attinet nullam aliam excellentem hominem alios nullos desidero: sed admodum mihi placet mea calamitas: ac vitae principum videtur Atheniensis reipublicae esse grauem: & hoc itaque vsque adeo delector, vt (si quod Sophoclem iam senem de alia quadam voluptate dixisse ferunt) efficiar, vt voluptate reipublicae gerendae, tanquam rabioso cane liberatum mihi videar. Vnde cum ratio dominatur, ter quaterque beatum me iudico ob hoc exilium. Cum autem vicissim in mentem venit, non tantum amicorum, quos illic habeo, sed & cognatorum & concionis, & Colyti (quem in loco V. & XXXX. annos habitaui) & Alcichem, & colloquiorum, quae ibi tecum & cum Philino habuimus sanguis omnis in alium viscerum locum refluit: ac mihi aliquando & conuicia quae Demosthenes in me dixit, iucundissima videntur: & dicteria, quibus praeter Ctesiphontem nemo vnquam arrisit. Sed modus esto lacrymarum nostrarum. Tu vero felix sis, neque enim duntaxat munera publica, sed & Leptinem fugito: quod & nobis infensus est, & alioqui talis, vt cum vicisse nihil splendoris, ab eo superatum esse ignominiae plurimum habeat, atque in primis moneo, vt eius congressus fugias. Sin casu in eum incideris, atque ille in nos aliquid dixerit operam dato vt taceas, si potes, & rideas. Verum ille quidem satis grauis poenas dat, vt qui & risu & odio omnium dignus habeatur. Tu vero, nisi mare penitus extimescis, ad nos aliquando venito, factaque nobis tui videndi copia domum reuertitor.

VI.

A

Commendatio hospitis.

ARisto, qui has tibi literas reddit, primus nos Rhodi excepit, profectus autem est Athenas ob negotium sensis ei eisdam aliorum suis pecuniam redacturus à Charmola usurario. Eum igitur humaniter excipias velim. Est autem minime delicatus, & nobis diligens, cui quaeris etiam in rebus operam nauabis, vt intelligat se hominem excepisse, amicis non plane destitutum, sed Athenis nomen adhuc aliquod, & memoriam Aeschinis extare.

VII.
SENATVI POPVLOQVE.

Commendatio Melanopi & redditum suum cupit.

AVdiui quae Melanopus apud vos dixerit, vehementerque probaui humanitatem Melanopi. autem me non modo restitutum ad vos dignum acta eius ex agratam ... ; sed quamuis patria careo adhuc, tamen vt possim lustrari, operam dabo. Nam ego Melanopo secundum leges hac me calamitate esse vsum fateor: accidisse mihi tamen hoc leges defendenti, atque ita agenti, ne quis contra eas corona donaretur. Accidit igitur in gerenda republica casus communis mihi cum Themistocle & Aristide & multis aliis, quorum summus in vrbe splendor fuit, illud aute quod si mater tua tibi peperit, qui non ita prudens soles viros fallis, & pater tuus ter in carcerem coniectus est, tu autem bis mille drachmis vendidisti flore aetatis tuae vna cum Timarcho gregalibus adolescentibus prostitutum, haec tibi non iam esse communia cum Themistocle & Aristide iniusto exilio

B

C

[illegible]

ς´.

[illegible]

ζ´.

Τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ.

[illegible]

[illegible]

η'.

[illegible]

θ'.

[illegible]

ι'.

[illegible]

A Sed cum vobis aliquando visum fuerit, demò coram cum Melanopo agam. Nunc autem vobis de beneuolentia, quam absenti mihi præstitistis, cum obturbaretis, & audire nolletis eos, qui nobis maledicebant, magnam habeo gratiam, æquius tamen & melius fuerit, me ipsum sinere respondere conuiciatoribus, iis decretis, quæ sæpe multis iam decreuistis, qui maxima in vos peccata commiserant. Sin minus, secundo loco vos oratos volo, vt potius maledicos nostros audiatis, quàm gratificandi specie conuiciatoribus non audiendis, grauioris iniuriæ faciatis suspicionem, quàm quæ dici verecundè possit.

VIII.

TV quidem hactenus non peruenisti ad nos sed morbos & iudicia & quæuis potius causaris, quàm non veniendi ad nos voluntatem. Nicias verò pridem venit, & Andeonides. Quòd si nunc saltem cum Philino (Audio enim eum abiturum esse) ad nos proficisci decreueris, fortassis adhuc aliqua tibi defensio relinquetur, bellùmque hoc componetur, sin ne cum illo quidem exire decreueris: tu quidem subinde scribes te venturum: ego verò semel duntaxat molestè feram.

De cessatione amici querelæ.

B

IX.

CVm ad Physcum traiecissem, ac diem illum quieuissem non ex ignauia, sed quòd spirandi difficultas ingrauescere videbatur; et noctu id malum remisit, atque ego melius habere cœpi: fundos inspexi, ac illi quidem mihi pulchri ac varij sunt visi. Nam & oliuetum est, & malor arbores, & vites complures, & sata plura, & pascua pulchra: domicilium verò nullum, vel mediocre, sed ruĕcta omnia. Excepit nos Mironides valde humaniter. Fundos igitur duobus talentis comparaui: & nunc tale domicilium molior, quale ego re tenui moliri queam, quique hic habitaturus sum, non ita me ęgrè ament æquo animo, ciuitate mea priuatus, præsertim tali, in qua si quis se habitaturum existimaret, minus dolere posset.

De prædij emptione.

X.

CImon et in qualibet vrbe & littore nobiscum egerat, nullius necessitudinis, nullius legis habita ratione, cum ad Ilium perueni, spectandæ & terræ & maris causa quæque ibi viderim, quoniam vberem suppeditare materiam videntur scribere supersedebo. Vereor enim ne poeticen nugis insitiis incidis inquire videar. Cimonis autem facinora & immodestiam, non mihi si ceruum sint linguæ, dicere possim. Nam cum multos Ilij dies versaremur, & spectaculis Pergamorum non satiaremur: mihique in animo esset, manere, donec omnes Iliadis versus ad ea contulissem, de quibus illi facti essent; incidit dies qua plerique perichtrantur coniugia filiarum, quas lex & ætas nubere sinit. Fuerunt autem complures nuptæ. & moris est in Troiana terra, nupturas virgines ad Scamandrum ire, ex eóque lotas, verba hæc tanquam sacrum quiddam recitare: CAPE MEAM SCAMANDER VIRGINITATEM. Inter alias igitur virgo quædam nomine Callirrhoe, procera, & illustri patre nata, ad flumen venit lauandi gratia. Nos verò cum cognatis nuptarum & cæteris turbis eminus festum & lauacra virginum, quatenus fas nobis externis erat, spectabamus. At bonus iste Cimon se occulit in frutice Scamandri: atque arundinibus coronat.

Quanta de Cimonis stultitia narratio sit prodita.

C

[illegible]

Instruxerat autem *nimirũ [illegible] stratagema illud, A [illegible] contra Galli[illegible]. Cum autem lamentatur, & de more verba illa pronunciaret, vt posteris cognomi[illegible]: CAPE MEAM SCAMANDER VIRGINITATEM, [illegible] Scamander [illegible] Libenter (inquit) accipio, & [illegible] Callirhoen Scamander & multa in te confera[illegible] beneficia. Hæc cum diceret, [illegible] puellam, se occultauit: non tamen rei etiam occultauit: sed cum quatriduo post pompa esset Veneris, & [illegible] nuptæ ei [illegible] illam spectabamus. Sponsa autem Cimonem [illegible] spectata, vt nullius mali sibi conscium, [illegible] spectantem, honorem ei prob[illegible] & nutricem intuita, Vides (inquit) nutrix, Scamandrum, cui virginitatem [illegible] illa audito, exclamauit, atq; facinus diuulgatur. Vt verò domum ingredior, prehendo Cimonem, & ita cũ eo ago vt par est, [illegible] nefarium. Sed cum per eum [illegible] nihil ea te præteritum, neque verecundatus ob ea quæ fecerat: fabulas narrare cœpit prolixas vndiq; cur [illegible] qui criminum dig[illegible] commiserant. Nam & in M[illegible] circa Mæandrum flumen, dicebat, esse factũ à quodam indigena adolescente, ex quo etiam [illegible] Attalum pugilem patrem, [illegible] Mæandri esse filium, persuasum habet, [illegible] adeo [illegible] & robusto esse corpore. Cum verò multis acceptis plagis, [illegible] destitutus abit: [illegible] ei indignatum ait, quòd cum parte[illegible] non proclamasset, [illegible] non ei deesset [illegible] Et circa Epidamnum rursus eundem [illegible] Cationem aiebat Musicum [illegible] credidisse, puerum ex adultero natum esse filium Herculis. Ego verò, Non procreatu puerum, inquit, sed collocatus semel sum cum puella tam exoleta, lanam cum [illegible] anicula conspicatus. Præterea mihi videtur, inquit, * vt res Iliensis [illegible] terribiles & tragicæ sunt, nobis etiam aliquid esse * perferendum, & tanquam in Comœdiis, circa Scamandrum patrandum aliquid. Tum ego nihil aliud nisi, quo tandem [illegible] expectabam. [illegible] pene factus sum, adeò mihi [illegible] videbatur. Ille verò [illegible] Apollinem & Bacchi [illegible] donec ego vidi turbam ad [illegible] accedentem. [illegible] Hoc illud est. [illegible] & statim per posticum ad Melanippidem confugi. Inde vesperi ad [illegible] verſum. Deinde ad hospitium [illegible] appulimus, quem nemo [illegible] nisi qui Cimonem [illegible] fugiat. Talia cum perpessus sim, ea tibi scribenda esse duxi, vt qui grauius etiam quàm ego ipse [illegible] esses. Tu verò, vt arbitror, [illegible]

B

C

XI.
SENATVI POPVLOQVE ATHENIENSI.

[illegible]

ALia de rebus quibusuis, prius etiam, ad vos mihi scribendum esse putabã (neq; enim id quoque, ei, cui [illegible] rempublicam calamitas [illegible] exceptum arbitrabar) sed [illegible] consilia, & negotiis alienis [illegible] incontinentiæ mihi esse videbatur in eo qui administratæ reipubl[illegible] graues [illegible] cum & res [illegible], & vos peteretis. Aliòqui ne familiarium quidem aliquorum facile esse [illegible] [illegible] & vobis esse alios qui reipublicæ, dicendo agendóque consulere possent.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

ια.

Τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων.

[illegible]

[illegible]

A reliqui enim non paucos. Sed quis eorum mali j obierunt multi similis mecum calamitate sunt conflictati: & respublica, eorum à quibus gubernatur, penuria laborat (audio autem quosdam per literas turbare statum ciuitatis) iam non recuso, ea quæ mihi è republica esse videntur, qua sola ratione licet, per literas explicare. Quod si me nunc etiam facere cum Macedonibus dicant, & falsæ legationis, aut Græciæ proditæ etiam absentē aliqui accusare: paratus sum vltra & Rhodum & vniuersam Græciam fugere, si volent, & ad Persarum & Medorum regem proficiscar: etsi me stare à Persis & Medis nemo vnquam dixit, & omnium minime Demosthenes. Sed ne ibi quidem ea scribere desistam, quæ vrbi profutura videbuntur: non gratificaturus vobis, vt alij quidam, sed liberè moniturus. Sciendum enim est, eos magistratus qui magis obiurgare vos, quàm gratiam vestram aucupari videri volunt, maximè ad gratiam loqui: delecta ea assentandi via, quæ sub velamento libertatis delitescat. Nam hæc est gratificandi ciuibus & ducibus via multo malicionor: quam ingressi quidam Athenis, me & adhuc apud vos superstite (sic enim mihi dicendum B est) & nunc, quantum in vobis est, mortuo, vestram culpant ignauiam, vt qui nolitis imperare Græciæ: & ad principatum adhortantur, vt quem obtinere possitis. Vos verò malle debetis cum opinione ignauiæ videri Græcis imperare posse: quàm retenta vestra alacritate, viribus destitui. Audio enim, Alexandro defuncto quosdam exhortari vos ad rerum nouarum studium. Ego verò ea me vobis suadere velim, quæ in posterum prodessent. Neque enim ignorabam (testor Iouem Optimum maximum, cæterosque deos) magnificum esse, Barbaros perpetuò oppugnare, & Græcos in libertatem vindicare: & hoc patrum etiam nostrorum fuisse institutum. Verùm, vt optima quæque velitis, id in vestris animis esse situm: vt autem exequi etiam possitis, secunda etiam fortuna vobis esse opus. Existimabam igitur, vos quoque meminisse oportere, nos, etsi ad Athenienses scribemus, ad eos tamen scribere Athenienses, non apud quos rempublicam Themistocles administrauit, sed ad eos, qui, cum animis nihilò sint illis inferiores, non easdem habeant ad gerenda bella facultates. Nam qui Græcia digna scribunt: dinto vobis trecentas triremes: dinto triginta millia talentûm argenti, & auri puri C puri tria millia: dato virorum ætate & robore florentium tantam multitudinem, in armis tam exercitatorum: & suadere desinimus (ipsi enim scieimus quid sit agendum, vbi ea quæ probata nobis fuerint, exequi poterimus) neque nugas agimus, frustra laudandis maioribus nostris, & regione: illis in ea & pro ea fuisse natos: etiam Deos in ea esse ortos. Rogate eos, quid in Chæronensi pugna vrbi Atheniensium profuerit, quòd Mars suam caussam cum Neptuno in Areopago disceptarit? Enimuerò illud considerandum est, an ad prælio decertandum cum Antipatro, aut quouis alio Macedonum rege iustas vires habeamus? Quod si erit diis approbantibus, sumptis armis Græcos in libertatem asseramus. Sin hoc quidem neglexerimus, affectationibus autem inducti, superati fuerimus: qui fieri poterit, vt in calamitatem non incidamus? præterquam quòd nosmetipsi in mala coniecisse videbimur, quæ sola res in miseriis nullam consolationem habet.

Est autem & reipublicæ & viri sapientis officium, de statu rerum pro ratione horum temporum deliberare. Audacia verò ad res quas gerendas suscipias, ex veteri potentia concipere, quæ olim magna prædita fuerit, si perinde esse videtur, ac si quis sæpe Olympiæ victor, post ubi consenuerit, adhuc non sum prostratus, & finibus euocet, eosque roboris non quod nunc habet, sed quod olim habuit, commonefaciat. Est etiam consideratu dignum, cuiusmodi ea sint, quæ ab eis dici audio, quàm noua & mirabilia, dum nos concordes esse iubent, tanquam id magnum rebus gerendis afferat adiumentum. Quod verò vos ignoretis, id quidem cuius vrbi siue bellum gerenti, siue pace agenti esse optimum: illud autem nobis spectandum esse, non an bellum suscepturis concordia sit iucunda (nam concordes esse nos siue bellum gerentes, siue quiescentes, omnibus de causis oportet) sed an bello vires habeamus, si & bellum gerere & concordes esse voluerimus et fuerimus omnes. Quoniam autem non ostenderint, nec quos bellum gesturi exercitus habituri simus, nec quam pecuniæ copiam: sed Mineruam bellipotentem vobis dederint, hanc ostendant nos nihil ab insanis differre existimabimus. Ac illum quidem, vt merebatur, homo nimirum mentis errore affectus, iure repudiastis: istis autem contenti esse debent, si nihil mali patrantes, cum absurdis excogitatis orationibus & ne reliquias quidem vllas vobis superesse sinunt. sed has etiam iis inuident, qui fungi officio cupiunt: donec Thebanorum exemplo republica administrata, regionem nostram in ouium pascua conuerti, vrbem euerti coegerint. Nec enim eò quòd res malè se habere, prouidendum non est, ne deteriores etiam fiant.

XII. SENATVI POPVLOQVE Atheniensi.

Annis & his tres atque tri- ginta & libe- raliter ex- ercitus ora- tione. De- mosthenes præterea posita... (marginal note, largely illegible)

EGo ad rempublicam accessi, annos tres & triginta natus, cùm vniuersam non tertias ætatis partes didicissem, vt Demosthenes dicebat, sed illud comperientem me & studendi liberaliter, & mediocris doctrinæ & eiusmodi orationum rationem habuisse, quas habent Athenis decerent: atque eas non ad calumniam contulisse, neque vlli ciuium, accepta pecunia, periculum creasse, neque etiam contumelias vendidisse: sed prorsus contumeliis non affectum fuisse, neque causam contumeliæ mihi faciendæ vlli suppeditasse: ac ne in iudicium quidem illum ciuem adduxisse, extra solum Timarchum. Neque iactò apud vos, me cùm permultas apud vos pecunias accipere potuissem, non accepisse: sed, vt contumelia atque ex legibus sumpsisse. Post etiam Ctesiphontem, multa ab eo perpessus, multa item à Demosthene, violatarum legum reum fecissem, sed Dij immortales, iudicio. Neque verò mirum est, Demosthenis eloquentiam & legibus vestris & verbis meis fuisse superiorem. Illud autem, non exiguum fortassis apud vos argumentum extitit benè gestæ à me reipublicæ, quòd ne Demosthene quidem accusante, illorum criminum, quorum ille me reum fecerat (cum quidem iis ob quæ nunc exulo longè grauiora essent) fuerim condemnatus. Post hanc autem calamitatem, me penitus non vobis duntaxat, sed omnibus etiam Græcis notum esse factum opinor. Quis enim nescit, homines vt mortuos, ita etiam patria exulantes, qui, & quibus moribus fuerint, maximè cognosci? Nam & quæ prius ipsi contegebant, ea illis è medio sublatis perspicuè cernuntur: & omnes inimici

A [illegible]

B [illegible]

ιβ.

[illegible]

C [illegible]

[illegible]

A multo magis eos criminantur, cum iam se defendere non possunt. Qui autem ob id crimen exulant, quasi hostium commoda perpetuò [illegible] & mores & consilia in gerenda republica sua euidenter demonstrant. Neque enim qui pacto calamitates ferant, & vt erga patriam sint affecti, vlla ratione celare possunt. Nunquid ergo, vt qui patriam meam Philippo prodiderim, & in republica fraudem mala fide legationem obierim, quippe Macedonum cultor, vt primùm à vobis eiectus sum, ad Alexandrum me contuli: vt & gratis pro meritis ab eo mihi referrentur, & rationibus meis consuleretur? Neque verò non videbatis, Demum [illegible] Bœotias tenere, & fundos XX. boum iugis arare, & aureas habere phialas: Hegemonem autem & Callimedontem, alterum Pellæ, alterum Berrhææ cùm munera accepisse, tum matronas locupletissimas, vxores duxisse. Neque etiam à vobis ad Thebanos aut in Thessaliam alij, aut ad alios quosdam, apud quos mihi conuicia in patriam aut dicenda, aut ab alijs audienda essent: sed Rhodum sum profectus, in hominum vrbem, qui nec vobis inimici sint, nec inimicitiarum appetentes.

B Nam proximè patriam consistere mihi videbatur eorum esse, qui calamitatem quasi eluderent magis quàm æquo animo ferrent: cùm quàm longissimè ab ea multo magis discedendum fuerit, neque vllâ in oculis habendum monumentum, quod animum cruciaret. Ac in Rhodi quidem [illegible] sed delegi Stratæ paruum quoddam castellum Amnon, [illegible] que non perdita tot talenta*, deditus videretur, quem enim ab eo consentaneum erat, qui alias Philippi, [illegible] Alexandri mercenarius fuerat: quippe Macedonibus & Phocenses & Græcorum prodiderat [illegible]. Hic sedes cum septem famulis & [illegible] [illegible] & matre, quæ annum agens tertium & sexagesimum [illegible] participata futura videbatur mihi per vos calamitatis: & cum vxore, quæ vel [illegible] ea vrbe excessit, prohibens te cum patre, & legibus fortasse manere [illegible] magis grata [illegible], quàm legibus & cum tribus liberis, qui ne nunc quidem suam calamitatem intelligunt, nec qualem sibi nascentibus patriam dij dederint Atheniensium ciuitatem, & quasi statim vt nati fuerant, sint vrbe priuati. Ac a-

C lij quidem, vt video, suos liberos vel in Beotia vel in Ætolia natos ad vos mittunt, vt vestra disciplina erudiantur. Quibus verò hæc à natura tributa fuerant cum patri essent, non populi beneficio in vrbem ascripti, aut ob turpia facinora condemnati, hi exulant à lluc infantes, & in paupertate educantur, in solitudine & exilio paterno. Ac de Lycurgi filiis ad vos scribit Demosthenes, & rectè facit, qui paternum eis debitum condonari petat: & vos nihil aliud egistis nisi quod Athenienses decebat, ac miserti eorum condonastis. Vestri enim moris est facilè & irasci & redire in gratiam. Ego verò à vobis impetrare non potero, si pro meis [illegible] rem, non mihi ne in orbitate aliamur: sed ne simul & orbi sint & exules: cum nihil peccarint, quippe pueri neque alia ratione sint condemnati: & perpessi tamen omnia quæ condemnati esse solent. Tandem reconciliati mei Athenienses, & precibus meis benignè locum date, nunc nostri rationem habentes. Agite ergo Athenienses, ea quæ vestri moris sunt, & moderatione vtimini. Neque à vestris moribus recedatis, neque gloria vestram deficientis, qui

[illegible]

bonitatis & humanitatis nomine, maiorem quàm ceteræ vrbes omnes, estis consequuti: neque plus valeat Melanopus, qui vobis obstat: quò minus vestram bonitatem & humanitatem imitemini, quàm qui vos adhortatur, & is quidem non Aeschines (nequaquam mediasstinus. neque enim ego satis aut virium aut facundiæ habeo, ad persuadendũ patriæ meæ, præsertim cum nunc iniquam causam agere videar) sed ciuitatis mos, & antiquum vestrum nomen, & maiorum consuetudo: quæ pluris facienda est scilicet quàm Melanopus, qui ea flagitat quæ vobis sunt indecora.

A χρηστότητα μείζω καὶ φιλανθρωπίας δόξαν [illegible] ἔχει, ἃ ταῖς ἄλλαις πάσαις ἦν πόλεσιν. [illegible]

ΙΕΡΟΝΥΜΟΣ ΒΟΛΦΙΟΣ ΠΕΡΙ τῶν δημηγορικῶν προοιμίων.

ΟΥ θαυμάζειν ἄξιον [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

DEMOSTHENIS EXORDIA CONCIOnum, LXV. Hieronymo Vuolfio interprete.

AD LECTOREM.

Mirari nemo debet, tantum abesse nostræ ætatis homines, quantumuis ingeniosos, ab excellentia veterum oratorum. Nam vt de ratione discendi peregrinas linguas difficillima, quæ nobis magnam ætatis partem intercipit, taceamus: quotusquisque tam continenter viuit, tanto studio se exercet, vt cùm de alijs plerisque tum verò de Demosthene memoriæ proditum est? At alia quidem admirabilia de illius exercitationibus & declamationibus apud Plutarchũ legere licet. Sed ex his etiam progymnasmatis (quæ ideo προοίμια δημηγορικὰ inscribuntur, quod accommodata essent iis orationibus, quæ in frequenti Atheniẽsis populi conuentu haberẽtur) satis apparet, eũ tamquam arcũ, sic animũ ad omnes publicorum negotiorum occasiones intentum habuisse, denique per otium difficillimã oratoriæ dictionis partem (principiis enim inuentis, reliqua deinde sua sponte propemodum sequuntur) esse meditatũ. Vnde id consecutus est, vt iam bis mille ferè annorum spatio nemo extitisse putetur, qui vel eloquentia vel sapientia cum eo conferri mereatur. Sic Cicero etiam lib. 16. ad Atticum: De gloria, inquit, librum ad te misi, & in eo proœmium id est quod in Academico tertio. Id euenit ob eam rem, quod habeo volumen proœmiorum: ex eo eligere soleo, cum aliquod σύγγραμμα institui, &c. Et ad Patũ lib. 9. Ipsa illa si qua fuit in me facultas orationis, nisi me ad has exercitationes retulissẽ, exaruisset. & Plato in Menexeno ἐάν, inquit, ἱκανῶς τῶν ἐν τοῖς λόγοις παρεσκευασμένοι. Hæc propter adolescẽtes adscribo, vt tantorũ virorũ exemplis incitati, repudiatis inanium voluptatũ perniciosis illecebris in ea studia summa animorũ contentione incumbant, quæ delectationes puriores, & fructus honesti nominis vberrimos parere possunt. Est autem hoc opusculũ tantò legendum diligentius, quantò plus studij quàm in reliquis orationis partibus, oratores in exordiis ponere solent, quæ fundamẽtis ædificiorũ rectè comparantur: & cum, aute re Pindaro, ἀρχομένου ἔργου πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές, [illegible] oporteat: elaborata & expolita esse omnia consueuerant. Etsi autem dubitari video de authore huius opusculi Proœmiorum: mihi tamen causa esse non videtur, cur alijs ascribantur: tum quòd neque à stylo Demosthenis abhorrẽt: tum quòd inter illas eius exercitationes numerari possunt, de quibus in hanc sententiam Plutarchus scribit

[illegible]

A *Quin & è cõgressib. aliorũ, & sermonib. & negotiis, argumẽta & occasiones studij petebat. Dein ô reuersus, statim in tablinũ suũ descendebat, & cùm ipsa negotia ordine recẽseberat, tum eorũdem defensiones. Atq; etiam orationes quas audierat, animo cõplexus in sententias & periodos redigebat: & omni ratione corrigere, mutaréq; & alio genere sermonis explicare conabatur, tũ ea quæ ad ipsum alius, tũ quæ ad aliũ ipse dixisset, &c. Sed parũ refert quis sit siue autor siue collector, modò ipsũ opus, vt certè est, vtile sit & elegãs. Sunt quidẽ nonnulla quorũ idẽ esse, quod quarundã orationum, initiũ videatur. vnde fortasse primo aspectu putes crãbẽn tibi repetitã apponi. sed si perlegeris, trib. aut ad summũ quatuor exceptis, pauciśq; sententiis quæ mediũ ex orationib. excerptæ sunt, noua esse omnia deprehẽdes. Ac nonnulla in his sunt, quæ nõ tã exordia, quàm breues oratiũculæ videri queant. Cũ aũt in Græco exẽplari bina nõnunquã, aut terna confusa haberentur, mihi religio non fuit ea distinguere, quæ rerũ ipsa series nõ coniũgeret. Quod factũ si cui displicet,* B *eadẽ facilitate cõpingat luxata, quæ ego direxi. Vt enim sibi meum, sic suũ cuiq; iudicium, in re præsertim momẽti haud ita magni, liberum esse decet. Illud etiã admonendum est, Venetæ Io. Bernardi Feliciani editionis, quæ multa correctiora habet quàm Aldina, ordinẽ esse in hoc libello diuersum ab Aldino & vetere Heruagiano: quem ego prima editione, cũ aliam codicem eo tempore non haberẽ, secut' sum, ab eo exordio, quod ex nostra distinctione XXII. & in editione Veneta XLIII. & sic incipit, Si etiã superiori tẽpore nullis adiũcti partibus: vsq; ad illud, Arbitror vos, Athenienses, illud assensuros esse, &c. Vter sit verior aut melior, nõ pronũcio, & parũ refert. illud aũt vellem, exemplar habere nos multis in locis emendatius. Quare in hac conuersione quanquã* C *complura loca, partim collatione exemplariũ, partim sagaci diuinatione ex phrasi Demosthenica, citra temeritatem correxi & illustraui, lector æquus, id quod præcipit Aristoteles, meminerit, esse hominis eruditi, eatenus in vnoquoque genere rationem exquisitam postulare, quatenus rei natura patiatur. Si enim proposita materia fuisset melior, noster quoque fortasse labor alicubi non ita salebrosus videretur.*

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΟΙΜΙΑ δημηγορικά.

α.

Ε Ι μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἄν, ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο [illegible]

XXI. EXORDIVM I.

Exordium primæ Philippicæ.

S I de nouo quopiã negotio indicta concio esset, Athenienses, continuissem me, dũ maxima pars eorũ qui dare consilium solent, sententias dixisset. Quorũ si quæ ratio mihi placuisset, quieuissem: sin min', tũ & ipse quæ sentio, dicere conatus essem. Sed quia, quibus de rebus isti sæpe antea verba fecerũt, de illis nũc deliberatio habetur, me, quãuis primus surrexerim, posse tamẽ videri recte mentem dicere post illos. Quod si præclara rerũ status esset, consultare superuacaneũ foret

[illegible]

Cum verò, vt vniuersi videtis, multum in eis difficultatis insit: vt ipsa negotiorum conditio patitur, sic dare consilium, quod mihi rectissimum videbitur conabor. Primum igitur illud statuendum est: nihil eorum quæ bello gerendo occupati faciebatis, deinceps vobis esse faciendum: sed omnia contraria potius. Nam si illa ratio perniciosa fuit: consentaneum est, diuersam fore meliorem. Deinde existimandum est non eum qui vobis aut nihil, aut exigua mandet, rectè dicere (videtis enim, dum tales spes & orationes cupidè audiuntur, in summum discrimen venisse rempublicam) sed eum, qui neglecto assentandi studio, ea quæ opus sunt, & per quæ susceptum dedecus aboleamus, factamque iacturam resarciamus, suadeat. Nā si quidem ita comparatum esset, vt quemadmodum molestæ orationes prætermitti, sic etiā res ipsæ quæ molestiam pariunt, præteriri possent: omnino esset ad gratiam concionandum. Sin verborum blanditiæ cum rebus haud congruentes, perniciem afferunt: turpe est sibi ipsum fucum facere, & extrema demum vrgente necessitate, ea suscipere, quæ iam olim vltro confecta esse oportebat.

Particula charum orationum.

II. EXORDIVM.

Reprehensio populi [illegible]

NOn idem statuere possum Athenienses, cum Reip. nomē è vobis audio, & cum video quomodo vestrûm quidam eius defensores tractare soleant. Rempublicam enim, id quod nostis omnes, democratiā nominatis, sed quosdam, qui huic contraria dicunt, libentius à nonnullis audiri animaduerto. Cuius rei miror causæ quæ sit. Nunquid eos hæc sine mercede dicere putatis? At oligarchiarum, quos illi defendunt, domini, * tacentib. etiam plus darent. Nunquid hæc potiora creditis? Præstare igitur vobis Oligarchia Democratiæ videtur. Nūquid eos viros meliores iudicatis? Qui verò, qui contra receptum Reipublicæ statum conciones habeat, probus à vobis existimari iure potest? Reliquum igitur est, errare vos, dum in illa sententia estis. Quæ plaga vobis cauenda est, Athenienses, vt ne aliquando ansam detis insidiatoribus: ac tum demū errasse vos intelligatis, cum id vobis nihil iam proderit.

III. EXORDIVM.

[illegible]

NOn in eo quo nos vellemus Athenienses, loco esse omnia, neque apud vosipsos, neque apud socios minimè fortassis est mirandum. Multa enim fortunæ fluctuantis, incertæque arbitrio reguntur: causæque plures existunt, cur non omnia ex animi sententia mortalibus eueniāt. At nullam esse prorsus populi autoritatem, sed illius aduersarios dominari: hoc & mirandum est Athenienses & meo quidem iudicio, si qui rectè cogitent, formidolosum. Ac totius quidē orationis hoc mihi principium est.

IIII. EXORDIVM.

Exordium primæ Olynthiacæ.

MAgnis opibus, Athenienses, rationem, qua perspicuum fiat, qui in illis rebus optimum factu sit, de quibus nunc deliberatis, omnium vos prælaturos arbitror. Quod cum ita se habeat vestri est, vt vos * ipsi libenter audiatis eos, qui vobis consultum volunt. Nec enim, si quis vtile aliquid meditatum attulerit, id solum audire atque accipere licebit: sed illud etiam vestræ felicitatis esse puto, vt multa vtilia dicturis subitò quibusdam in mentem veniant. Ex omnibus igitur deligere id facile fuerit, quod maximè vobis expediet.

A ἐπειδὴ δ' ὡς ἅπαντες ὁρᾶτ', ἔχει δυσκολίαν [illegible]

B

β.

Οὐχὶ ταὐτὸν γιγνώσκων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

C

γ.

Τὸ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

δ.

Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων, [illegible]

ε.

Ἔστι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον· ἐπειδὴ ἐφ' ὑμῖν ἐστιν ἑλέσθαι τῶν ῥηθέντων ὅ, τι ἂν βούλησθε, ἁπάντων ἀκούειν. καὶ γὰρ πολλάκις συμβαίνει τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τὸ μὲν μὴ λέγειν ὀρθῶς, ἕτερον δ' [illegible]

ς.

Ὅτι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

ζ.

Πολλάκις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων εἰρημένων [illegible]

η.

Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους ὑμῶν, λόγον εἰπεῖν [illegible]

A

V.

AEquum est, Athenienses, cum penes vos sit, ex his quæ dicuntur eligere quod maxime probatis: omnes audiri. Etenim sæpe vsuuenit, vt idem homo in alio erret, in alio rectè sentiat. Tumultuando autem, & celeriter fastidiendo, fieri potest, vt multis vtilibus consiliis fraudemini. At si modestè tacitéque audietis: tum officio planè fungemini: tum si quis delirare videbitur, eum negligetis. Ego verò multa verba facere neque soleo, neque si hactenus solitus fuissem, nūc facerem: sed quæ vobis profutura existimem, ea, quàm à me fieri breuissimè poterit, vobis explicabo.

Non fugienda audiendi molestia.

V I.

QVum nemini prorsus obscurum esse videam, quibus orationibus vel delectemini, vel offendamini: tamen ea dicere quæ iucunda fore videantur, impostorum esse reor. ab his autem quæ Reipublicæ profutura esse persuasum habeas, etiamsi auditores obturbaturos, aut quiduis aliud facturos scias, non depelli: id ego & boni & cordati ciuis officium esse iudico. Ego verò vos, si non propter quicquam aliud, ob illud saltem vtrorumque orationes audire velim: et, si quædam quis rectius quàm impetus vester & cupiditas fert, diceret, eius consilium amplecteremini. Sin destitueretur ingenio, neque sententiam animi sui explicare posset: vt id ei sua, non vestra culpa, qui audire nolitis, accidisse videretur. Deinde non tanta molestia afficeremini, si quem multa nugantem audiretis, quanta, si quis, qui opportunum aliquid dictu haberet, prohiberetur. Ac principium quidem est rectè probandi omnia, vt ne quid antea vos temere putetis, quàm cognouiritis: cum præsertim sciatis, sæpe iam multos consilia mutasse. Quòd si nunc vobis hæc persuasa fuerint: faciam pro eo, vt paucis verbis & ipse dicere aliquid rectè videar, & me vobis optimè consulere appareat.

B

Esse vtile vt qui suauiter monent, audiantur.

V I I.

QVamquam, Athenienses, multa verba facta sunt ab omnibus iis qui consilia dederunt: vos tamen nunc nihilo propius abesse inueniatione quod agendum sit, abesse video, quàm priusquam in concionem ascendissetis. Cuius rei causa, opinor, est eadē, quæ est, vt sūma Reipub. laboret. Nec n. de propositis rebus vos monēt oratores: sed se inuicē accusāt & perstringunt: quòd (vt ego quidē iudico) cōsuefaciunt extra iudiciū quācunque clades inuexerint, audire: si quādo in ius vocētur (cū vos nihil audire noui putetis: sed ea tātum, quæ sæpe vos cōmouerint) de facinoribus eorum clementius pronunciētis & iudicetis. Ac illa qua de causa faciant, stultitiæ fortasse fuerit, indagare curiosius in præsentia. Sed quia vobis non expediunt, ideo ea reprehendo. Ego verò nec accusabo quēquam hodie, neque tale quicquam pollicebor, quod non consiliō probem: neque denique illos vlla ex parte imitabor: sed quæ tum conficiendis rebus aptissima, tum deliberantibus vobis vtilia existimo, ea quàm breuissimè explicatis, descēdam.

C

Perstringūtur mutuæ oratorum accusationes.

V I I I.

QVi maiores vestros laudant, Athenienses, orationem illi quidem instituere mihi videntur iucundam auditu: non tamen eorum quos celebrant seruire commodis. Aggressi enim res, quas explicare dicendo pro dignitate nemo queat: ipsi quidem eloquentiæ laudem reportant: sed iidem efficiunt, vt de illorum virtute, concepta apud auditores opinio minuatur. Ego vero

Exordium orationis de classibus.

[illegible] τοῦ λόγου αὐτοῦ μὲν τὴν τοῦ δυνάσθαι λέγειν δόξαν [illegible] ὑπειλημμένας [illegible] τοὺς ἀκούοντας φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δὲ

to maximam virtutis eorum laudem tempus esse puto: quod cum interea non exiguam se eclipsim rebus tamen illorum gestis maiora nulli alij suscipere potuerunt. Ego autem operam dabo, vt rationem explicem, quæ mihi optimè posse instructi esse videamini. ita enim se res habet: tametsi nos oratores omnes, eloquentes videamur: nihilo tamen res vestras meliore loco fore satis scio. Sed si quis (quisquis ille fuerit) in medium progressus, docere & persuadere possit, quis apparatus, & quantus, & vnde comparatus, Reip. sit profuturus: omnis hic metus repelletur. Idque ego (modo vis illa nô destituat) facere conabor: pauca præfatus apud vos quid de regio negotio sentiam.

IX.

Exordium orationis Megalopolitanæ.

VTrique mihi peccare videntur, Athenienses, et qui Arcadibus, quàm qui Lacedæmoniis sunt patrocinati. Tanquam enim ab alterutris missi, non ciues vestri sint, apud quos illi vtrique legatione funguntur: se inuicè accusant & criminantur. Quod legatorum quidem officium fuerit: at quis autè animus de rebus dicere, & vestram vtilitatem sine æmulatione considerare decebat eos, qui sibi ex hoc loco dandi consilij authoritatem sumunt. Nunc nisi noti essent, & Atticè loquerentur, equidè fore multos opinor, qui alios illorum Arcades, alios Lacones esse putarent. Ego verò haud sum nescius, suadere optima quàm difficile sit. Nam cum vos vnà in fraudè illecti sitis, & alij aliter sentiatis, si quis mediam rationem sua vià tenère instituerit, eamque vos cognoscere nolueritis, fiet vt & gratum faciat neutris, & in crimen veniat apud vtrosque. Malo tamè (si fortè id vsu mihi venerit) ineptus videri, quàm his quæ è Republica esse puto, dissimulatis, committere, vt à quibusdam decipiamini. Ac cætera quidè (si vestra voluntas feret) postea dicam, nunc verò quid potissimum expedire existimem, exorsus ad hæc quæ ipsi consitentur, docere incipiam.

X.

[illegible]

CVm non in eadem sententia sim, in qua sunt eorum plerique qui verba fecerunt, surrexi ad dicendum Athenienses: & tamen ne hoc quidè arguerim, ex improbitate optimis contraria dixisse. Sed illud in causa esse videtur, quod plerique neglecto rerum iudicio, verba quæ dictum sunt, spectare solent: quorum copia instructi alacriter ad concionandum prosilire solent, in quo non rectè sentiunt neque cum animis suis cogitant: cum multæ res longo tempore ab omnibus gestæ sint, & propter tempora, quædam inter se contraria: si quis prioribus prætermissis posteriores dicat, eum nihil aliud acturum, nisi vt (quo factu nihil est facilius) se ipse imprudens fallat. Qui igitur eo animo ad dandum consilium venerunt, mihi videntur ea esse oratione sua contenti, si eloquentes videantur. Ego verò eum decere existimo, qui de publicis negotiis dare consilium instituunt, illud potius spectare: vt ea quæ decreta fuerint, prosint, quàm vt subitæ orationes placeant. Decet enim ad eloquentiæ laudem vtilis alicuius rei actionem accedere: ne in præsentia tantum, sed semper ea quæ dicta fuerint, se præclarè habeant.

XI.

[illegible]

SI scitis, Athenienses, quid de rebus istis factu sit optimum, peccatum est, eas ad deliberandum proponere. Nam quæ ipsi ante audiatis sententias tanquam optima probatis: quorsum eisdè audièdis frustra obtundi attinet? Sin consideratis & deliberatis, quasi ex his quæ dicentur statuendum sit, non est si qui velit, eis non facere dicendi potestatem. Sic enim fit, vt ab aliis, si quid vtile ex-

ταῖς μὲν ἐκείνων ἀρετῆς μέγιστον [illegible] [illegible]

Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

[illegible]

Οὐχὶ ταὐτὰ γιγνώσκων [illegible] ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι [illegible]

[illegible]

ιά.

Εἰ μὲν ἐγνώκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί βέλτιστον [illegible]

[illegible]

ῥίων

[illegible]

ια′.

[illegible Greek text]

ιβ′.

[illegible Greek text]

ιγ′.

[illegible Greek text]

ιδ′.

[illegible Greek text]

ιε′.

[illegible Greek text]

cogitarunt, eo vos omnino prisemini [illegible] omissis his quæ in animo habebant, ea suadeant, quæ vos cupere opinãtur. Est aũt eorũ qui errant, velle, adigere oratorem ad ea quæ vos vultis dicendũ deliberantium, audire quæ eius sit sententia: eaque si recta sit, uti. Dico autem hæc, non quòd his quæ vobis placent, contraria suadere velim: sed quia illud scio, si contradicentes audire nolletis, eos dicturos, vos esse deceptos. Sin audieritis, & assensi nõ fueritis, mox apparebit eos deteriora dedisse consilia.

XII.

Arbitror omnes vos, Athenienses, intelligere, vos hodie conuenisse non vt vllum maleficum puniatis, sed vt de negotiis aliis deliberetis. Accusatores igitur omnes differendæ sunt, ac tum apud vos dicendum contra eum, quem sibi vnusquisque oppugnandum censebit, cum iudicium de aliquo faciemus. Quòd si quis vtile aliquid dicit, aut conducibile habet ad nunc pronunciet. Nam accusare eorum est, qui res gestas culpant: consilij verò capiendi deliberatio, de rebus præsentibus aut futuris instituitur. Proinde non conuicij aut reprehensionis hoc tempus, sed dandi consilij mihi esse videtur. Dabo igitur operam, ne ipse id committam, in quo alios reprehendo: & vt quæ in præsentia facta vtilissima censeo, suadeam.

XIII.

Neminem neminem opinor, Athenienses, improbi & maliuoli esse hominis, si cui aliquæ ex magistratibus vel amare, vel odisse, vt neglecta reipub. vtilitate, conciones partim ex odio, partim ex amicitia [illegible] quidem confessio suggestu [illegible] ego verò meã sũm dicã, eos videri mihi, cum tale aliquid fecerunt, non summum peccatũ commisisse: sed illud esse grauissimum, quod per se ferunt, se nunquam etiam aliter facere paratos esse. Vobis aũ [illegible], ne abiecta vestra cura, satis id esse putetis, [illegible] vobis visum fuerit [illegible] viribus & quemadmodum de Repub. deliberãtes decet, priuatis contentionibus sublatis, quid publice maximè profuturum sit, consideretis. Cogitandum enim est, neque vnũ, neque omnes simul magistratus, sublatarum legum, quarum vobis cura commissa est, satis graues pœnas dare posse.

XIIII.

Fortassis insolentiam, Athenienses, quibusdam esse videatur si quis homo rudis, & vnus è vestro numero, quũ alios sciuerit, qui & diuturnitate gestæ olim Reipublicæ, & autoritate qua valent apud vos excellunt, progressus dicat, videri sibi eos non modò nõ rectè dicere, sed nec propè abesse a rectè sentiendo. Verùm ego vsque adeò me vobis vtiliora quàm illos dicturum opinor, vt non dubitẽ, ea quæ dixerunt omnia, nullius esse precij asserere. Existimo autem vos etiam rectè facturos, si non dicentem sed ipsa consilia spectetis. Decet .n. Athenienses, vestrã beneuolentiã, nõ quibusdã velut hæreditariã sed iis quã optima quoque tẽpore dicũt paratã esse.

XV.

Vellem vos Athenienses attentè audire ea quæ dicam. Nec .n. paruæ res agitur. Ego miror quã tandem fiat, vt priusquam in concionem ascendatur, cuicunque vestrũm aliquis obuius fiat, is ita promptè possit dicere, quo pacto res fieri possint meliores atque iterum [illegible] vbi [illegible] quisque differat, quid agi conueniat. Cum verò in publicis concionibus illis ipsis de rebus deliberandum est, vos illis aures præbeatis, quæ quidem

[illegible]

potius dicimus, quàm ea quæ ad rem faciunt. Itáne Athenienses vos quisque vestrûm & quid deceat intelligit & aliorum rationes recensere potest: nemo verò ipse in faciendo gratificabitur? & priuatim, vt ipse quæ optima sunt, quisque cupidè facturus videatur, alios reprehendens publicè autem ea decernere dubitat, quibus addicamini, vt omnes debita & necessaria Reip. munera obeatis? Quòd si nullum vnquam tempus fore putatis, quod istâ dissimulationem interrumpat: nō obsto, quò minus eādem rationem teneatis. Sin ipsa negotia magis ac magis appropinquare cernitis: prouidendum est, ne cominus cum illis sit confligendū, quæ diu ante præcaueri possunt: & ij qui nunc à vobis contemnuntur, postea malis vestris gaudeant.

XVI.

[illegible] De statu Reipub. Athenienses, quanquam is nō est qualem esse oportebat, nō omnino mihi videtur esse difficile quærere, quid faciendum esset vt corrigeretur. quo autem pacto de his rebus apud vos sit disserendum, id multas magnásque habere puto difficultates: non quin* ea quæ dicentur, intellecturi sitis: sed quòd iam multa & falsa, & quæ uis potius quàm rebus vtilia consectatis, multa videmini audire: vt metuam ne optimè nunc consulenti, quod odium vestrum in impostores vertendum erat, id suscipere contingat. Video enim vos sæpe nō auctores rerū odisse, sed eos, qui de iis postremi dixerant aliquid apud vos. Quanquā aūt hæc omnia tā accuratè cogito, tamen oportere, me cæteris omissis, omnibus, de ipsis his rebus, quæ optima esse iudicem, dicturum esse.

XVII.

[illegible] Vellem vos, Athenienses, qua erga omnes alios vti soletis humanitate, eadem etiam erga vosmetipsos vti. Nunc maior vestra est dexteritas in malis aliorum corrigendis: quàm in iis quæ vobis ipsis eueniunt, prouidendis. Fortassis autem aliquis dixerit, hanc summā esse laudem nostræ ciuitatis, quòd nullius emolumenti priuati gratia, multa pericula propter ipsam iustitiam vltrò adierit. Ego verò & re ipsa ita esse eam de ciuitate opinionē existimo, ac probo: & illud etiam prudentium hominum officium esse puto, vt eādē solicitudine res vestras priuatas, qua alienas, curetis: vt non humani solum, sed cordati etiam videamini.

XVIII.

[illegible] Fortassis, Athenienses, eum decet, qui vos aliqua de re monere velit, sic dicere conari, vt & vos perferre possitis: atque certè, omissis aliis verbis omnibus, illa de quibus deliberatis, suadere: idque paucissimis verbis. Nec enim orationum penuria res vestras omnes cepisse detrimenta, cernere vi [illegible] ob hoc, quòd alij sæpe causa concionantur, & Reipublicæ præsunt: alij, qui nōdū hoc de se specimen præbuerunt, magis eloquentiæ laudē captāt, quàm id student, vt suis orationibus Reipublicæ consulatur. Ego verò, ne quod aliis faciendum esse dico, id ipse negligere videar, ac de aliis quàm de his de quibus sententia verba faciam, prætermissis reliquis omnibus,* quæ probem explicabo.

XIX.

[illegible] Æquū mihi esse videtur, Athenienses, vt æquè audiatur is, qui se vobis & æqua & vtilia esse ea de quib* deliberemus, ostēsurū pollicetur. Ego igitur me id facturū opinor haud difficulter, si vobis perexiguum quiddam persuaderi sinatis: ne vestri vsque vestrûm quæ his de rebus sentit, ea

A πολὺ ὄντας καὶ συλλαμβάνεσθαι, πάντα μᾶλλον ἢ ταῦτα λεγόντων [illegible]

ις'.

Περὶ μὲν τῶν παρόντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πραγμάτων τῆς πόλεως κρίσεις οὐκ ἔχειν μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι ζητῆσαι, τί ἄν τις πράξας βέλτιον πράξειεν. ὅντινα δὲ χρὴ τρόπον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, τοῦτο παμπόλλην δυσκολίαν ἔχειν ἡγοῦμαι, B οὐχ ὡς οὐ συνησόντων, ἄν τις λέγῃ, ἀλλ' ὅτι πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα τοῖς πράγμασι συνειθισμένοι μοι δοκεῖτε ἀκούειν, ὥστε δέδοικα μὴ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι, ἣν τοῖς ἐξηπατηκόσιν ἀπέχθειαν ὑπάρχειν παρ' ὑμῶν, ταύτην ἐμοὶ γενέσθαι συμβῇ. ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς πολλάκις οὐ τοὺς αἰτίους τῶν πραγμάτων μισοῦντας, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ αὐτῶν εἰπόντας τι πρὸς ὑμᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ οὕτως ἀκριβῶς ταῦτα λογιζόμενος, οἶμαι, τἆλλα παρεὶς πάντα, περὶ αὐτῶν ὧν βέλτιστα νομίζω, λέξειν.

ιζ'.

Ἐβουλόμην ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἣν πρὸς τοὺς ἄλλους [illegible]

C [illegible]

ιη'.

Ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

ιθ'.

Δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

[illegible]

κ'.

Μεθ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρελήλυθα βουλευσόμενος, πότερον χρή με λέγειν ἢ μή. [illegible]

κα'.

Καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμαι, [illegible]

κβ'.

Εἰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

A omnia se rectè sentire persuasum habeant, sed si pręterea dici aliquid contigerit, vt cōsideret, atque audire omnia ne grauetur. Deinde si quid rectè dictum videbitur, vtatur. Quicquid enim prudenter explicatum fuerit, non minus vestrum qui vsuri estis, erit, quàm illius qui id dixerit. Fundamentum quidem certè legitimæ deliberationis hoc est, vt ne decernatur, priusquam ea ex quibus decreta pendent, audita fuerint. Neque enim tempus idem, neque ratio est, & comprobandi ea quæ visa fuerint, & considerandi * quid in primis profuturum esse videantur.

X X.

Vobiscum, Athenienses, prodij ad deliberandum, an mihi dicendum esset, necne. Quamobrem autem id statuere nequeam, vobis explicabo. Necesse habet is qui nec sibi, nec alijs blandiri, sed pro vobis dicere quæ maximè profutura persuasum habet, instituit & ea cōprobare, quæ vtrique rectè dixerunt, contràque refellere si quæ iniusta postulant. Quòd si vos vtraque hæc audire dignemini paucis multò rectius reliquis rebus consuletis. Sin ante cognitionem resilieritis: vsu mihi veniet B vt in neutros iniurius, apud vtrosque in crimen venam in quo iniquè mecum agetur. Proinde si iubetis, dicere sum paratus sin minus, etiam tacere non recuso.

Tacere paratus quàm ... & ... rep. ... dicere.

X X I.

Et iustum, Athenienses & vtile arbitror, vt crimina & accusationes, cum deliberandum est, quisque omittat: & propositis de rebus id dicat, quod optimum esse ducit. Nam quosdam esse in causa, vt res malè se habeant, omnes scimus. Quo pacto autē emendari queant, id explicare consulentis officium est. Deinde, mea quidem sententia, acres delinquentium accusatores sunt, non qui talibus temporibus in acta inquirunt, cum illi nullas pœnas dabunt, sed qui tale consilium dare poterūt per quod incommoda hæc propulsentur. Horum enim opera per ocium & de illis sumere supplicium poteritis. Ac alia quidem verba omnia superuacanea esse censeo. Quæ autem ad deliberationem hāc profutura putem, ea dicere conabor, si prius hoc tantùm postularo: vt si cuius forte facti mentionem fecero, ne id accusandi studio me dicere putetis, sed vt iis, quæ tum perperam egistis, indicatis, caueatis, C ne in similes clades incidatis.

Ex damnatis, dicendo ... que ... in republica consideres.

X X I I.

Si etiam superiore tempore, Athenienses, nullis addicti partibus & studiis, ita tranquilli fuissemus, vt in præsentia sumus: nec ea quæ nunc facta sunt, ex cuiusuis sententia factum optima, & cæterarum rerū nostræ in loco meliore vobis essent. Nunc petulantia quorundam facit, vt nec prodire, nec perorare, atque adeò ne inchoare quidem liceat orationem. Quæ ex re multa existunt, eāque haud fortassis opportuna.* Quòd si ista perolicanda sunt, & nō considerandū quid agi conueniat, vestrisque suppliciationibus: sic obsequēdū decernetis ea quę & superioribus tēporibus, vel in classem, cōscendi, tributa cōferri omnia ea fieri iam oportere, quorū agendi percendie, aut post quinque dies, si rumores bellici sopiantur, & hostes quasi aurium fusus iam non esse occasionem putabitis. Id quod, cum in Hellesponto esse Philippum audiuimus, accidit: ac denuò, cum piratice naues ad Marathonē appulissēt. Quā n. quispiā, Athenienses, probè instructo viuere possit, ita vos cōsilijs vtimini celeriter. Est aūt & lete deliberādū & quę decreta fuerint, maturè faciēda sunt: & cogitādū hocmiū & vberē commeatum in propria

Res et ... republica ... deliberāt ... consilio ... agenda.

[illegible]

habueritis, & ducē aliquem prodiricem bello præfeceritis, vestraq; decreta constanter vsseritis: nihil à vobis confectū iri nisi decreta: & oēs impēsas frustra perituras, & fore, vt neque rebus quicquā cōsuletis, atq; irati quosq; libitum fuerit, in iudiciū addocatis. Ego verò nolim vos committere, vt cives prius in iudiciū exagitetis, quā hostes vlciscamini. Aequū enim est vt cum illis, quā inter nos belligeremus. Verū nunc, id quod factu facillimum est, tātum obiurgē, quo pacto hæc à vobis oportere fieri putem, explicabo: precatus à vobis, ne obstrepatis, neve me tergiuersari aut differre negocium existimetis. Nō enim qui celeriter & hodie rē suscipiēdā suadent, rectissimē cōsulunt (non.n. ea quæ iā quidem acciderūt, copiis auxiliaribus prohibere poterimus) sed qui ostēderit, quæ copiæ cōparatæ nunc permanere ac cōstare queant, tātisper dum aut hostes superemus aut persuaderi nobis patiamur, vt bellū deponamus. Sic enim fiet, vt malis in posterum liberemur.

XXIII.

> In sociis [?] socorum habenda præcipuā ratio honestatis [?].

ARbitror oēs vos Athenienses, cōfessuros, oportere nostrā vrbē, cū de priuato ipsius quopiā negocio deliberet, æquē magnā habere vtilitatis atque iustitiæ rationē. Cū verò sociorū res agūtur, B aut communes eiusmodi etiam hæc est, nihil esse perinde curādū vt æquitatē. Nā in illis ipsa est vtilitas satis: in huiusmodi aūt rebus adiūgi oportet etiam honestatem. Actiones.n. in eorum potestate sunt, à quibus geruntur. At existimationi, quæ actiones sequitur, nemo tantus est qui dominetur: sed qualēcūq; res gestæ opinionē excitarint, talis de authoribus fama spargitur à populo. Prouidēdū igitur, & dāda opera, vt æquissimi videamur. Debēt aūt oēs eo in aliis [?] affectos esse animo, quo erga se, si quid accideret, quod absit, quisque alios esse vellet. Sed quia nonnulli huic ipsi sententiæ aduersantur: vbi pauca illis respondero, quem vobis expedire maximē censeam, eū statim suadebo.

XXIIII.

> Cauendi dolores [?] & assentatio.

NOn parvā mihi iacturā, Athenienses, existimaturi videmini, si qua opinio sinistra, nostrā q; vrbe indigna, vulgo de nobis laboratur: in quo cū rectē sentiatis, reliqua, quæ cum hac sententia consentiant, studio nō habetis: sed subinde ad ea facienda inducimini, quæ & ipsi minus esse recta fateamini. Quanquā aūt cōpertū habeo, laudatores omnibus esse iucundiores, quā monitores: nō tamē eas blandiias ita expetēdas esse mihi cēseo, vt alia, quā quæ prodesse vobis persuasum habeo, dicā. Quod si principiō rectē sensissetis, nihil publicē faciendum erat, quod primum reprehēderetis: ne id, quod nūc fit, vsu veniret, vt de quibus quisq; dictitat, quā & turpia hæc & acerba fuerit, & quousq; tandē hæc progredietur, illa ipsa in cōsessu quisq; ipse & probaret, & faceret. Ac vellē equidē, quēadmodū scio è re vestra esse, vt optima dicentē audiatis, sic scire me, itidem optima dicenti esse profuturum, multò enim libentius verba facerem. Nunc equidem metuo: sed tamen ea quæ confido vtilia vobis fore, etiamsi vos nō pareatis, tamen proferre non verebor.

XXV.

> Redimatur [?] desendendi cum ... [?]

ETsi quis, Athenienses, qui nullam aliam causam prius apud vos egisset, nunc de criminibus quæ legatis nostræ vrbi falso impingunt, dicat: ei esset, opinor, ab omnibus ignoscendum. Nam alias in rebus vinci ab aduersariis, non tam fortasse culpa quàm calamitas dici queat. Quippe cum & in fortuna & præfectis, & multis aliis aliquid situm fuerit, cui prius res vel bene vel male geretur. Sed in sui defensione pro dignitate veteris

A [illegible]

κγ'.

[illegible]

κδ'.

C [illegible]

κε'.

[illegible]

[illegible Greek text]

κε.

[illegible Greek text]

κϛ.

[illegible Greek text]

κζ.

[illegible Greek text]

A gloriæ nos posse verba facere: id fieri culpa ingenij eorum quibus id euenit, arbitramur. Quod si alij essent apud quos verba de vobis fierent: neque illi tam confidenter meminisse essent, opinor: neque auditores multa dicta istorum tulissent. Nūc & cæteris in reb. alij vestra facilitate fruuntur omnes & in hoc illi negotio nunc vel in primis. Tanta enim æquitate vestrarum animi contra vos sunt vtrinquam ta lata scia, nullorū aliorū vti potuissēt. Mihi aūt æquum videtur, vt propterea vos & diis gratiam habeatis Athenienses, & illos oderitis. Nā q Rhodiorum populū, qui aliquando coram, multo petulantius in vos inuectus fuerat, vobis supplicē esse factū videmus: id ego nostra vobis felicitati tribuo. Quod aūt stolidi. alij neque hoc cōsiderāt, cū id ita palam cernere liceat: neque illud etiā, q vos sæpenumero singulos istorum cōseruastis: & in eorū temeritate atque infelicitate, qui eius suapte autoritate bella susceperant, corrigēda, plus negotij habuistis, quam vestris ipsorū rebus agēdis: id vos, mea quidē opinione, ad ingentem iracūdiā cōmoueat. Sed quid agas? illis fortasse fatale est, nunquā in secundis re-

B bus sapere. Nobis autē cum propter nos ipsos, tum propter cætera nostræ vrbis præclara facinora, opera danda est, vt omnibus hominibus ostendamus, nos qui & antehac, & nunc, & semper, colendæ iustitiæ & fuimus & sumus studiosi, aliorum quorundam, qui suos ciues opprimere seruitute conantur, peti calumniis.

XXVI.

Si iisdem animi, Athenienses, & consultantiū orationes audiretis, & ipsa negocia iudicaretis: omnium facillimum esset dare consilia. Nam si feliciter præclareque cecidisset (semper enim bene ominatum esse) eiusce causā tā vobis quām suasori ex æquo adscriberetur. Nunc eos, qui quæ vos vultis dicunt, benissime auditis: eosdemque sæpe et impulsores, si quid fortè secus accidat quā vos velletis, accusatione reputantes, in vniuscuiusque potestate esse, vt & inquirat, & quantum humano cōsilio prouideri potest, optima cogitet, eadémque apud vos exponat: vt autē eiū geratur, feliciterque succedat, id maxima ex parte à Fortuna pendere. Nō est autem ab homine plus requirendū, quām vt cul

C pā præstet, suique consilij rationem reddat. Verum Fortunæ etiam vt ratio reddatur, id fieri omnino haud potest. Quod si disciplina quispiam traditum esset ac perceptū, qua ratione quispiā & tuto & sine periculo concionaretur: eā rationem negligere, insaniæ fuerit. Cū autem necesse sit, eum qui futuris de rebus pronunciat, participē eorū esse qui sequūtur euentū: & si quod inde crimen extiterit, eo inuolui: turpe esse existimo, sub iactare beneuolentiā: si quod autem è consilio periculum impendeat, subterfugere. Deos igitur precor, vt quæ & Reipub. & mihi profutura sunt, ea in mentem veniant, & mihi vt dicam, & vobis vt decernatis. Nā quouis modo studere victoriam adipisci, fieri aliter nō potest, quin vel insaniæ, vel eius qui suum emolumentum spectet, esse censeam.

XXVII.

Fieri facile potest, Athenienses, vt & in iis rebus de quibus nunc conuenistis, & in cæteris omnibus, eadem optima & vobis esse videantur, & reipsa sint. Quod vt ita esse concedam: tamen, cūm magnis publicisque de rebus deliberatis: decet opinor, vt omnes eos qui dare consilium volūt, audiatis. Præsertim cum turpe sit, Athenienses, eis qui nunc aliquid monere volūt, vel superiores plu eosdem, ea quæ facta sunt accusantes, libenter

[illegible Greek text]

audire. Ego enim satis scio, quod nec vos ignorare puto, nunc maxime vobis placere eos qui talia dicunt, qualia vos expectatis. Sin aliquid secus quam vos modo putatis (quod absit) acciderit: fore ut vos ab istis deceptos esse queramini: eos autem quos nunc eiicitis, tum recte dicere censeatis. Est autem illis, qui vobis ista maxime persuaserunt, vel in primis utilissimum, ut intercessionibus, dicendi potestas detur. Qui si docere poterunt, non esse optima quae istis probentur: idque fecerint priusquam quicquam peccatum fuerit: ipsos extra omne periculum collocabunt. Sin id facere non poterunt: saltem postea non habebunt quod reprehendant: sed id consecuti, quod tribuere humanitatis est, ut auditos se sustinuisse, aequo animo tunc ferent & communem eventum omnium, quicunque is fuerit, subibunt.

A ἄλλως ἀκούειν. ἐγὼ γὰρ οἶδα, νομίζω δὲ καὶ ὑμᾶς, ὅτι νῦν μὲν ἀρέσκουσι μάλισθ' ὑμῶν οἱ ταῦτα [illegible]

XXVIII.

Exordium suasoriae de libertate Rhodiorum.

Arbitror decere vos, Athenienses, tantis de rebus deliberantes, dare libertatem dicendi cuiuis qui dare consilium velit. Ego vero nunquam esse difficile putavi, docere vos, quae optima facta sint. Nam, ut ingenue dicam, ea vos omnes iam scire puto: sed persuadere vobis, ut agatis eadem: id vero esse difficile. Postquam enim aliquid visum decretumque fuerit, tum tantundem abest ut fiat, quantum ante quam decerneretur. Unum autem hoc ex illis est, propter quae vos ego diis gratiam debere censeo: quod qui non ita pridem propter suam petulantiam bellum vobis intulerunt, ii nunc in solis vobis spem suae salutis collocent. Est autem, Athenienses, gaudendum hac occasione. Qua si prudenter utemini, hoc vobis usueniet, ut eorum maledicta, qui nostram urbem criminantur, re ipsa cum honesta fama refutetis.

κη΄.

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους, διδόναι παρρησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δ' οὐδεπώποτε ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ διδάξαι τὰ βέλτισθ' ὑμᾶς [illegible]

B [illegible] ... ἀπολύσασθαι.

XXIX.

Pauca voluptati dicenda, plura saluti.

Spes rerum commemoratarum amplae sunt, Athenienses: quibus plerique sine ratione moveri nonnihil arbitror. Mihi vero nunquam propositum fuit, praesentis gratiae causa quicquam dicere apud vos, quod non etiam in posterum profuturum existimarem. Quanquam est hoc fere fit ab omnibus, ut eos qui assentiuntur, diligant, monitoribus irascuntur: prudentis tamen hominis officium est, dare operam ut appetitum rationi semper obedientem praebeat. Ego vero perquam sane vellem, ea vobis facta esse iucunda, quae profutura sunt, ut & grata & utilia dicere valerem. Sed postquam video vos contraria his moliri: adversandum esse opinor, etsi quibusdam odia suscipienda fuerint. Quod si nec vos iure quicquam sustinebitis: non inopia iudicii errare, sed pravitate ingenii appetere atque aggredi talia videbimini. Sin audientes sententiam fortasse mutabitis: quod ego vobis in primis prodesse puto: Sin autem dicturis praeire nolueritis: alias, ignorare vos quid expediat, alias, quod cuique visum fuerit, id dicet.

κθ΄.

Αἱ μὲν ἐλπίδες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλαι καὶ καλαὶ τῶν πεπραγμένων [illegible]

C [illegible]

XXX.

Audiendi ignavia molestiam conciliat.

Primum nihil novi est, Athenienses, aliquos existere qui, quum res gerendae sint, vestris decretis adversentur. Quibus si vos cum consultare, docendi copiam fecissetis, atque ipsi idem facerent: accusatione digni essent, quibus in rebus victi essent, de iis de rebus rursum dicere si conarentur. Nunc & illi venia digni sunt, si ea quae tum audire noluistis, exponere studeant: & vos, Athenienses, reprehendendi estis, qui in deliberationibus suam quemque dicere sententiam non patimini: sed ubi vos alii sua oratione occuparint, alios minime audiatis. Ista igitur consuetudo molestias vobis parit. Quo-

λ΄.

Πρῶτον μὲν οὐδὲν ἔστι καινὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι [illegible]

[illegible] ἀλλὰ-

ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐξ ἀρχῆς συμβουλεύσασι [illegible] A [illegible] ὑμᾶς αὐτοὺς [illegible] φαύλους νομιεῖτε.

λά.

Ἐγὼ μὲν δίκαιον ὑπολαμβάνω πρῶτον ἁπάντων αὐτὸς εἰπεῖν, τί μοι δοκεῖ περὶ ὧν σκοπεῖτε, εἶτ', ἂν μὲν ὑμῖν ἀρέσκῃ, καὶ τὰ λοιπὰ διδάσκειν· εἰ δὲ μή, μήθ' ὑμῖν ἐνοχλεῖν μήτ' ἐμαυτὸν κόπτειν.

λβ΄.

Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τοῦ πολέμου [illegible] ὡς ὑπάρξει παρασκευὴ τοῖς ἐψηφισμένοις πολεμεῖν. [illegible] B [illegible] Βέλτιον [illegible]

λγ΄.

Οὐδὲν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπώτερον [illegible] C [illegible] ἀλλ' ὅπως ὑμεῖς ἅπαντες [illegible] συμβουλεύειν, [illegible]

λδ΄.

Ἀτυχήματα μὲν ἂν ἔχοι γ' ἂν ἡ πόλις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible] βελτίω, [illegible]

λέ.

Ἠβουλόμην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible] τῶν λεγόντων [illegible], ὅπως τὰ βέλτιστα [illegible] ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν, [illegible] βέλτιον [illegible] νῦν δ' ἐνίοι μοι δοκοῦσι παντάπασι τὴν ὑπὸ τοῦ λόγου δόξαν ἠγαπηκότες

A rum enim ante cladem acceperam consiliis paruere licuissetque eos postea accusantes laudatis. Idque vobis rursus opinor accidet, nisi æquis animis omnes audieritis in præsentia, eoque labore suscepto, probatis optimis, eos qui quicquid eandem cauillabuntur, improbos existimabitis.

XXXI.

Apud non e... non di... ...

Ego æquum esse censeo, vt primum omnium ipse dicam, quid mihi in negotio, de quo consultatis, videatur: vt si vobis ita visum fuerit, etiam cætera explicem. Sin minus, neque vobis molestus sim, neque meipsum fatigem.

XXXII.

Apparatū principem præmittam bellum.

Debuit, Athenienses, ante susceptum bellū prouideri, quibus copiis ad id gerendū instructi esse possemus. Quod si, cum primum deliberaretis, manifestum non erat, tum certè cum id erupisset, de apparatu etiā deliberandum fuit. Sin vero magnas ducibus copias tradidisse dicetis, quas ipsi perdiderint, nemo istā vestram excusationē accipiet. Nec enim eorundē est, eos quibus res mandarant & absoluere, & causas malorum eisdem imputare. Quia verò quæ præterierê, mutari non possunt, & vt tēpora B patiuntur, rebus succurrendum est: intēpestiuas esse video querimonias, dabóque operam, vt quæ optima censeo, suadeā. Illud igitur in primis statuendū est, tam vnumquemque vestrū insigne studium & contentionem adhibere oportere, quanta fuit superioribus temporib. negligentia. Nam etiam sic vix sperandū est, ea nos quæ per ignauiam tanto antè amisimus, esse recuperaturos. Deinde animi propter hunc rerum statū non sunt abiiciendi. Nam quod superiore tēpore deterrimum fuit, id in posterum erit vtilissimum. Quid igitur illud est, Athenienses? quod propter ignauiam vestram res malè se habent. Nā si vos omni officio fungeremini, & tamen hic rerū status esset: ne spes quidē fortunæ melioris vlla superesset.

XXXIII.

Reprehēsio ...

Nihil est molestius, Athenienses, quàm quòd oratores iis moribus, quos reprehenderūt, vtuntur. Nam factiones eorum, & maniias extra iudiciū accusationes, nemo ita socors aut prauus est, quin esse perniciosas reipublicæ fateatur. Ego verò maiorem eos bonitatis laudem adepturos opinor, si contentionibus illis inter sese, in hostes reipubl. conuersis, C conciones haberent. Vos autem moneo, vt à neutra illorum factione stetis, nēve operam detis, vt alterutri superiores sint: sed vt omnes vos, hostes vincatis. Precor autem à diis immortalib. qui vel propter æmulationem, vel ex simultate, vel quauis alia de causa, dicunt alia quàm quæ optima esse censent, vt desinant. Diis enim deuouere quenquam, alienum fortassis est officio consulentis.

XXXIIII.

Impruteria reipub. ...

Has ego calamitates demum puto, Athenienses, nisi omnibus istis esse imputandas. Censeo autem per otium rationem ab eis reposcendam: nunc verò de emendando rerum statu deliberandum.

XXXV.

Non ... eloquentiæ ...

Vellē, Athenienses, quosdam oratorum tantum habere studiū vtilissima dicendi, quantum in eo laborāt, vt bellè dicere videantur: vt & ipsi boni viri potius quàm eloquentes haberentur: & res vestræ, quēadmodū conueniat, meliore loco essēt. Nūc quidā mihi prorsus videntur eloquentiæ laude cōtēti, quid postea vobis euēturū sit, nihil curare, ac statuere nequeo, vtrū illius generis orationes, ipsū dicētē

perinde fallere soleant, neq; illos apud quos haben-
tur, an verò de industria ea quæ optima censent, co-
traria dicant in concionib. Qui si ignorant, cū qui
officia fungi ac operæpretium facere velle, non ver
bis audacem, sed ab apparatu firmū esse oporteret,
[illegible] confidendū, sed
tametsi illi posthac esset, spē victoriæ habendam
[illegible] verborum, ut appareret, [illegible] quo minus
res grauissimas animaduertant. Sin hæc se nō igno-
rare dixerint, atq; alia quadā causa subesse, ob quam
ista instituant, ea quæcunque fuerit, non mala exi-
stimari qui potest? Ego verò, tametsi volui vos
[illegible] esse video, tamen quæ mihi videntur, non du-
bitabo dicere. Etenim stultitiæ fuerit, cum oratione
prava delinitos, desperare, vos meliori & magis
utili oratione posse in viā reuocari. Peto autē, ut &
vos æquis animis adsitis, cogitantes, nec ea quæ nūc
sentitis, vos fuisse sensuros, nisi orationes quę vobis
persuaserunt, audissetis. Quemadmodū igitur si de
bonitate monetæ iudicium ferret, explorandā eam
censeretis, sic etiam peto, ut dictam orationē ex his
quæ nos contra disseruimus, æstimantes, si utilē re-
peritis, diis approbantibus sequamini. Sin singula
considerantibus, aliorsum videbitur: ut antequam
impegeritis, mutato consilio, in quæ redacta sunt,
vtamini.

XXXVI.

[illegible]

MAximè vellē, Athenienses, vobis ea quæ di-
cam probari. Sin id aliter fortasse ceciderit:
nihil mallem quàm à me falsò esse dicta. Est autē,
ut videtur, non solùm apud vos ea dicere difficile,
quæ dici debent: sed etiam cum animo suo cogitā-
tem ea inuenire. Quod sic intelligi potest: si quis
non verba vestra, sed res in quib. estis, considerare pu-
tet ac maius studium adhibeat, et vir bonus, quàm
ut orator vehementer videatur. Mihi certè, ita me dij
bene ament, de rebus his cogitare instituenti, multa
quæ vos haud inuiti auditur essetis, in mentem ve-
niebant. Nam & de eo quòd iustissimi Græcorū fu-
eritis, copiosè posse dici & videbam & video: & pre-
stantissimis natalib. ornandi, & multa eius generis:
sed ea tantisper oblectatura dum audirentur, post
peritura. Oportere autem, ut orator alicuius acti-
onis suasor appareat, propter quam in posterū etiam
aliquo bono perfruamini. Quod ego vsu rerū edo-
ctus, & rarò & difficulter perspici video. Neque enim
satis est perspicere talia, nisi quis eadem vobis etiā,
quorum ad ea perficienda requiritur auxilium, per-
suadere possit. Sed vestri est, cui fortasse officij fue-
rit, dicere quæ profutura esse statuo vestri, [illegible] audi-
ta iudicare, illisque si placuerit, uti.

XXXVII.

[illegible]

NOn obscurum fuit, Athenienses, nuper cū eos
qui sententiæ cuiusdam intercedebant, non
audiendos putaretis, id esse euenturum quod nunc
fit: ut quibus tum dicendi potestas data non fuit, hi
proxima concione verba facturi essent. Si nunc igi-
tur, quod tum fecistis, feceritis, & eos qui his quæ tū
decreta sunt, refragari volunt, audire nolueritis, [illegible]
illi ea [illegible], concione proxima [illegible], atque exa-
gitabunt.

XXXVIII

[illegible]

SI neq; decreta vestra irrita valebūtur: neq; vos,
ea quæ profutura sūt, sic egeritis, ut alias utilita
tes amittatis: neq; certis quibusdā orationib. tanquā
histrionib. in scena regnantib. addicti fueritis: & res
vestræ, Athenienses, multò meliore in loco futuræ sūt,

[illegible]

λϛ.

Μ [illegible]

λζ.

Ο [illegible]

λη.

Ο [illegible]

[illegible]

λθ'.

[illegible]

μ'.

[illegible]

A & nemo vos imprudentiores iudicabit. Facite igitur Athenienses, eamque laborem capite, vt vtraque parte æquanimiter audita, primum id amplectamini, quod & factu sit. Deinde si quis ea quæ ad hunc modum decreta fuerint, oppugnarit, eum vos improbum, vobisque maleuolum esse putetis. Nam si quis, cui dicendæ sententiæ potestas negata fuit, se quid animo concepisse melius putarit, quàm ea fuerint quæ vobis probentur: ei fuerit ignoscendum. At re à vobis audita & diiudicata, adhuc tamen impudenter se ingerere, neque remissa pertinacia in plurium concedere sententiam: cares habere suspicionem quandam aliam, eamque non iustam videatur. Ac ego, si vos in sententia permanere vidissem tacendum in præsentia mihi censuissem: sum enim ex eorum numero, qui illa vobis prodesse persuasum habent. Quia verò quidam, istorum sermonibus immutati videntur: eos neque vera dicere, neque vestra, id vos, siue sciatis, vt puto, siue etiã nesciatis, docebo.

XXXIX.

Propositio dandi consilij cũ suadendo.

B Deceret, Athenienses, & æquum esset, vnumquemque tum suadere vobis, quid ipsi optimum facta videretur, cum primùm de rebus instituta esset deliberatio: vt ne duæ res, quæ minimè omnium sunt è Republica, vsuuenirent: altera, quòd decreta vestra nullum exitum habent: altera, quòd mutandis subinde consiliis ipsi vecordiæ vos damnatis. Quia verò quidam qui tunc tacuerunt, nunc reprehendunt: pauca eis respondebo. Ego demiror quæ sit istorum in Rep. sub. ratio, vel eam potius esse improbam reor. Qui si vos, cum inter consultandum ad munere liceret, re deliberata accusare malunt calumniatorum, non vt præ se ferũt, beneuolorum hominum institutum sequuntur. Libet autem eos interrogare (neque verò velim ea quæ dicam, iurgij esse occasionem) cur, cum alia in ditata Laconum laudent: id quod apud eos inprimis admiratione dignũ est, nõ imitantur: sed ipsũ contrariũ potius agunt? Ferunt enim Athenienses, apud eos tantisper dum decernitur, quemuis pro animi sui sententia consulere: cum verò decretum fuerit: eadem laudare omnes, atque auditores esse illos etiam, qui refragati fuerant. Proinde* multi cum sint, non mul

C ti vincunt: & quæ bello nequeunt, per occasiones occupant, neque eos vllum vel tempus effugit, vel ratio, quò minus suis commodis consulant, eaque perficiant. Nos verò nihil tale facimus, qui istorum opera, & eorum qui sunt illis similes, nos mutuò superantes, non hostes, tempus omne consumpsimus: iidem si quis sublato bello pacem conciliet, eum odimus: si in tempore pacis bellum decernat, ei aduersamur: si in quiescere, nostrũmque agere negotium iubeat aliquis: ne eum quidem recté dicere contendimus: calumniis denique, variáque spe referti sumus. Quid igitur, dicat aliquis, tu suades, quoniam ista reprehendis? Dicam equidem.

XL.

Impositura protinus repellendi.

Primùm, Athenienses, nulla ferè mihi causa esse videtur, cur vobis aliquis metuat, ne propterea quòd suasores audire non vultis, deterius consulatis. Primùm enim ea est fortunæ benignitas erga vos, vt multa citra vestram operã, ita quemadmodum ipsi optaretis, vobis conficiat. Nam si magistratuum prouidentia spectetur: perpauca quidem bene habitura sint. Deinde vos præscitis, non modò quibus quisque verbis vsurus sit, sed quibus etiã eorum quisque de causis concionetur: ac, ni odiosum esset, adderem etiam, quanti. Veruntamen si vestris deceptoribus quàm minimum spacij reliqueritis, sapere vos putabo.

XLI.

Ego si eadem quae ceteri dicturos esse scirem, vos [illegible] censere non esse [illegible] paratum. Iam vos haec quisque audire, sed a vulgi expectatione praeter [illegible] hoc enim me dicenda habere puto. Et ea autem pauca expedietur. Audita igitur ea, & diiudicata, si ea placuerit, utimini.

XLII.

Et breve, Athenienses, & aequum sumam orationis exordium, neque * omnia dicam. Eius enim qui vos decipere velit, esse puto, considerare, quo pacto vos auditores alliciat, & negotij difficultatem contegat. Eius vero qui in animum induxerit bona fide vobiscum agere, hoc esse: primum ut dicat, quidnam, cum huc prodierit, senserit: ut si eo audito, post, reliquam eius sententiam, audire velitis, & doceat, & exponat ea quae optima ipsi visa fuerint. Sin improbetis, ut quiescat, neque vel vobis sit molestus, vel semetipsum frustra defatiget. Primum autem hoc dico: mihi Mitylenaeorum populo facta esse videtur iniuria, vestrique esse officij, ut vos eorum vicem ulciscamini. Quod quo pacto fieri debeat, dicere mihi posse videor: ubi & affectos eos esse iniuria, & decere vos, ut eam vindicetis, ostendero.

XLIII.

Primum non adeo mirum est, Athenienses, consilium daturis non esse facile verba facere. Cum enim negotia de quibus deliberandum est, male se habent: arduas esse necesse est etiam susceptas de illis suasiones. Quod si ea, propterea quod audire non vultis, meliora fore spes est: hoc agi decet. Sin isto pacto ut deteriora omnia, sic melius nihil fieri: quorsum attinet, ut ea deterrima fiant, admittere? ne tum & post longius tempus & difficilius, de eis restituendis laborare: cum liceret hoc statu etiamnum ea corrigere & reddere meliora?

XLIIII.

Vos, dum ita vobiscum agitur, esse iracundos, consentaneum est. Irasci autem non sontibus, sed cuique [illegible] omnibus, id vero neque consentaneum, neque rectum est. Qui enim praeteritarum rerum causa non fuerunt, & quo pacto reliqua emendanda sint, dicere possunt: gratia vestra sunt potius quam odio digni. Quos si importune increpitis, segnes ad surgendum reddetis. Quanquam autem non ignoro, saepe non autoribus sed his qui iratis adversantur, mali quippiam accidere solere: tamen ad idem consilium surrexi. Confido enim, Athenienses, me nullius mali causam repertum iri, & meliora vobis, quam alios, suadere posse.

XLV.

Ea quae acciderunt, Athenienses, talia sunt, qualia omnes audivistis. Neque vero vos consternatis animis esse decet, praesertim cum sciatis, desperationem neque rebus ipsis commodare, & vobis esse indignam. Sed vobis ipsis ea corrigenda putate: id & officij esse vestri, & vestra dignum autoritate videbitur. Convenit autem, ut hi qui tales sunt, quales [illegible], in rebus asperis atque periculis, aliis praestent. Ego vero maxime vellem haec civitati nostrae non accidisse, neque vos illa clade affici. Sin aut ita fieri oportuit, & haec fato quodam destinata fuerunt: expedire opinor, ut ista hoc modo, quo acciderunt, evenirent. Fortuna enim celeres habet mutationes & modo hos, modo illos fovet aut affligit. Quae vero ignavia virorum fiunt ea de-

μα'.

Εἰ μὲν ᾔδειν [illegible]

μβ'.

Καὶ βραχέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαια [illegible]

μγ'.

Πρῶτον μὲν οὐ πάνυ θαυμαστόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

μδ'.

Τὸ μὲν ὀργίλως ὑμᾶς [illegible]

με'.

Τὰ μὲν γεγενημένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

[illegible]

[illegible]

μς´.

[illegible]

μζ´.

[illegible]

μη´.

[illegible]

A contrárias clades patiunt. Ac ne victores quidem ignorare oportet, ô vos velitis, atque hoc casu excitemini, nondum satis esse exploratum, vtrum eventus ille felicitati sit, an contrà calamitati ascribendus: sin fortuna secundior inflauit eorum animos, vt insolescant, id quoque iam è re vestra fuerit. Nā quò securiores erunt, eò facilius opprimentur.

XLVI.

Vos, mea sententia, Athenienses, non de ea tantum quam putatis, ciuitate: sed de foederatis ciuitatibus omnibus deliberatis. Nam prout de hoc statueritis: probabile est, fore vt reliqui, in hoc exemplum intuentes, eodem modo etiā in secum constituant. Quare cùm propter communem vtilitatē, tum gloriæ vestræ causa danda est opera vt simul & vtiliter & iustè deliberasse videamini. Ac autoritas huiusmodi rerū penes omnes duces est: quorū plerique cū è vestro portu soluunt, nō vestros amicos, quos ab omni æuo eorundem periculorum socios accepere, sibi colendos putāt: sed peculiares quisque amicos sibi cōciliat: &

B suos assentatores recipi in vestrā amicitiam oportere censet cū eā tamen animo fieri debeat. Nec enim inimiciores, vel quos necesse sit vobis magis esse inimicos hisce, reperietis. Quò enim pluribus in rebus vos decipiūt, suásque cupiditates per iniuriam explent: eò se pœnas mereri grauiores censent. Nemo autem amicus ei esse potest, à quo malum aliquod expectat. Atque accusatio iustasse non est huius temporis: atque verò vobis prospicere potest, ea suadere.

XLVII.

Neminem, Athenienses, omniū vestrûm ita opinor maleuolum esse Reip. vt non grauiter molestéq; ferat ea quæ facta sunt. Quòd si quis faciendo quicquā horum infectū fieri posset: id ego vobis omnibus suaderē. Sed quia illa mutari nullo modo possunt: sed reliqua prouidenda sunt, vt ne in eandē fraudem incidatis: quemadmodū, Athenienses, ob ea quæ nunc facta sunt, indignamini: sic opera danda est, ne eadem denuò eueniant: nec existimandū, vllum suasorē talibus verbis sese instructū, qui rēpublicā tueri possit, nemine vestrûm suā operam cōferente. Nā is quidem nō orator, sed Deus fuerit. Ac fons horū malorū hinc ortus: quòd oratorum quidam ad gratiam pusillo tēpore duraturā,

C hæc concionantur, cū dicūt neque tributa cōferenda, neque militandū esse: sed omnia sua sponte cōfectū iri. Et hæc ab alio aliquo redargui oportebat idque ea ratione fieri, quæ esset è Republica. Mihi autem videtur fortuna nunc etiam quodammodò melius mereri de nobis, quā magistratus. Nā quòd omnia ferè pereunt: id eorum quibus negocia mādata sunt, socordiæ & improbitatis signum esse debet. Quòd vero nō olim omnia perierint: vestræ fortunæ beneficiū equidem esse indico. Dū igitur fortuna cessat, & inimicos extollit: reliquarum rerum curam suscipere. Quod nisi feceritis, prouidete, ne vos simul & omnes magistratus accusetis, & res vestræ, ô Athenienses, inclinētur. Nec enim fieri potest vt ea sine magna aliqua clade cōsistant, cum nemo sit qui eas curatur.

XLVIII.

Nihil absurdi est, Athenienses, eos qui sæpe & assiduè suas in Republica rationes ad paucorū hominum dominatū referūt, in eo nūc etiā esse deprehēdi: sed illud potius mirū quispiā demiretur, vos qui ea sciatis sæpe libentius illis auscultare, quā vestris defensorib9.

[illegible]

Etsi aut fortassis, vt priuatim facile non est omnia recte agere, sic neque publice: non tamen maximi momenti negocia sunt negligenda. Sunt autem cetera minora omnia. Cum vero de suam ciuitatem, de cædibus, de reipublicæ popularis euersione declamitantes quosdam auditis: quis vos non mente captos arbitretur? Nam cæteri quidem mortales omnes, aliorum exemplis admoniti, cautiores fiunt. vos autem auditis etiam aliorum casibus, formidare non potestis. Sed quæ priuatim stultitiæ tribuatis, si admissa sint: ea vos publice admissuri mihi videmini: nec nisi accepto malo fore prudentiores.

XLIX.

In rebus secundis maxime opus est prudentia.

NEmo vnquam fortasse vestrûm quæsiuit, Athenienses, quamobrem calamitosi rectius quam fortunati, sint reb. consulturi. Eius aut rei alia causa nulla est, nisi quod ita fit, vt hi neque formident quicquam neque, si quispiam pericula commemoret, ea ad se pertinere putent: illos recens adhuc errato rum memoria, quando in clades inciderunt, prudentes ad cætera & moderatos efficit. Iam proborum hominum officium est, cum fortuna vtuntur secundissima, tum summum habere modestiæ studium. Neque enim quicquam est formidabile est, quin vigilantia præcaueri: neque vllum malum est, quin oscitantib. euenire possit. Hæc non ideo dico, vt vos frustra perterrefaciam: sed vt ne successib. istis elati ea quæ incidere possent, nisi caute res administretis pericula, si vobis exposita fuerint, contemnatis: & sine vllo malo, quemadmodum eos decet, qui se nemine posteriores perhiberi volunt, sobrie prudenterque caueretis.

L.

Inter gratificandum & consulendum quid interfit.

NOn idem tempus esse existimo, Athenienses, & gratificandi vobis, & ea quæ mihi optima factu videantur, consulendi. Sæpe enim video, si quis præter animi sententiam in aliqua re gratificetur, id maiores peperisse inimicitias, quam si statim ab initio aduersatus esset. Quod si omnes in eadem sententia essetis: neque si munus officium facere videremini, prodirem: superuacaneum esse existimans, his qui sua sponte, quæ oporteret, facerent, suadere: neque etiam, si res aliter se haberet. Magis enim meipsum, qui vnus sim, ignorare quæ optima sint, quam vos omnes, crederem. Quia vero video vestrûm alios assentiri mihi, dissentire ab aliis: operam dabo, vt his astipulatoribus, cæteros in meam sententiam pertraham. Quod si non auscultandum putabitis, non recte facietis. Sin audire cum silentio non grauemini: alterutrum ex eo commodi percipietis: aut enim si quid vtile suadere videbimur, id amplectemini: aut in ea, quam probatis, sententia firmius permanebitis. Nam si eas rationes, propter quas, nostra opinione, nonnihil erratis, nullius esse momenti apparebit: quæ nunc statuitis, meis rationibus, eligetis.

LI.

Non verbis vincendus hostis, sed armis.

VEllem, Athenienses, quantam ille approbationem sua oratione consecutus est, tantam cum laudem in ipsis rebus gerendis adipisci. Nam neque, deos testor, male volo: & vobis bene cupio. Sed videte, Athenienses, ne sit aliud, orationem habere commode aliud, negocia deligere profutura: neve illud oratoris sit, hoc hominis ciuilis officium. Vos igitur plebeii, maximeque nam in primis, dicendi facultate summis oratoribus pares esse non debetis (nihil id eorum qui sunt exercitati munus est) sed prudentia vel æquare eos, vel potius superare. Illis experientia, multarumque rerum vsus eam ingenerat. Ne igitur, Athenienses, committite, vt in præsentia hoc ignorasse videamini verborum fortitudinem atque audaciam, nisi

A [illegible]

μθ.

[illegible]

B [illegible]

ν.

[illegible]

C [illegible]

να.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

νβ.

[illegible]

νγ.

[illegible]

νδ.

[illegible]

νε.

[illegible]

A iustus apparatus & vires accesserint, vt iucundas esse auditu, sic ad agendum periculosas. Nam illud statim, Prohibendas esse grassatorum iniurias: quam sit verbum praeclarum, auditis. At in primis rem ipsam spectate. Vincendi sunt hostes pugnando ab iis, qui hunc verbi splendorem adepturi sunt. Nam dictu quidem, Athenienses, facilia sunt omnia: factu verò non item omnia. Nec enim pari labore & sudore ad dicendum, & ad agendum peruenitur. Ego verò vos natura Thebanis nihilo esse puto inferiores (insaniré etenim) sed minus instructos. Nec igitur in primis putare nos debemus quando dudum Martis aleam expertus neglexistis. Nec enim in vniuersum contradico, sed de modo aggressionis aduersor.

L I I.

Quanto legati studio ciuitatem nostram accusarint omnes vidistis, Athenienses. Vna enim re excepta, nescio quin caetera omnia in vos congerere sint conati. Ac si criminationes eorū verae essent: gratiam illis iure haberetis: quòd vos apud vosmet ipsos potius, quàm apud alios ita accusassent. Sed cum sic oratione sint vsi, vt veritatem peruerterint, ac, tum ea propter quae laudes vobis maxime debentur, praeterierint, tum alia crimina falsa, quaeque non cadunt in vos, obiecerint: improbi meritò postquam haec fecisse conuincentur, erunt iudicandi. B Nam si opinionem eloquentiae, laudi veritatis & humanitatis praetulerunt: ne ipsi quidem, vt apparet de eo laborant, vt boni viri habeantur.

Videri malle disertū quam virum.

L I I I.

Difficile est pro vobis apud vos dicturum surgere: quemadmodum facile, contra vos. Ego enim, ita me Hercule, nullos homines alios, vera sua, tam aduersus enim proferri, tam aequis animis audire posse: quàm vos audiatis ea conuicia, quae falsò in vos iaciuntur. Quin illos etiam non existimo tam confidenter falsa fuisse dicturos, nisi compertum hoc haberent, ac perspicuum esset, vos omnium esse paratissimos ad id audiendum, quod quiuis in vos dixerit. Quòd si facilitatis huius poenae dandae sint: non aliae fuerint, quàm vt crimina, quae non cadunt in nostram ciuitatem, audiatis. Sin veritatis, vt est aequum, suscipienda est defensio: eam ob causam haec ego prodij: non quòd me pro dignitate rerum à vobis gestarum posse dicere: sed quòd actiones C quibuscunque verbis explicentur, satas visum iri confido.

Facilimè se vexabi defendi...

L I I I I.

Vellem vos, Athenienses, aequos esse in re vestra auditores: nec quia vestrā approbationē orationes impetrarunt, de eis vos rogari. Non enim quisquam id vitio vestro tribuet, si ab homine satis eloquente circumuenti: sed eorum, qui in id operam dederunt, vt vos in fraudem illicerent.

Nequior est is qui decipit, quàm qui decipitur.

L V.

Opinor omnes vos, Athenienses, confessuros ea velle fieri vos, quae quisque Reipub. putetis maximè profutura. Fit autem, vt, quid factu sit optimum, non eodem modo ab omnibus statuatur. Nec enim vellatum alij sententias esse dicendas, alij nō dicendas contenderent. Apud eos igitur dicturo, qui id prodesse putant: nihil opus est verbis: cum iā eis persuasum sit. ad eos autem, qui contrarium expedire censent, pauca dicam. Si qui igitur audire nolunt: hi vt rem cognoscant, nihilo magis fieri potest, quàm si ipsi & tacerent, & nemo orationem haberet. Sin audierint: alterutro bono frustra

Vtrum expediat in vtramque partem dicere...

[illegible]

ri non potestis, quin aut persuasi, eadémque sentientes, concordius delibereris (quo ad præsentia negocia nihil cadere queat optatius) aut si suasor suam sententiam probare haud poterit: decretis vestris constantius innitamini. Præterea non bona subest suspicio, venire in concionem, quasi ex his quæ dicentur, optima sint eligenda: tamen ostendere, priusquam orationum delectus sit habitus, vos metipsos aliquid persuasum habere: idque tam pertinaciter, vt præter id ne audire quidem quicquam velitis.

L V I.

[illegible]

FOrtassis importunus, Athenienses, quibusdam vestrûm esse videor, qui sæpe & quidem iisdē perpetuo de rebus, verba faciam. Verùm si rē rectè consideretis: non me in culpa esse videbitur; sed eos qui vestris decretis nō obtēperant. Qui si primùm fecissent quæ vos iussistis: nihil secundò nos verba facere fuisset opus: neque si secundò denuò. Nunc, quò sæpius vos ea quæ fieri debent, promulgastis: eò mihi videntur illi minus esse parati ad faciendū. Ac prius ignorabam equidem, quorsum dictum illud, Magistratus virū ostendit, pertineret: nunc verò id alios etiam posse docere videor. Magistratus enim, aut certè, ne omnes dicam, quidam illorum, vt vestra decreta nec minimi faciunt: sic id vnum spectant, vnde accipiant. Quòd si mihi esset quod darem: iurè ob idipsum me quispiam reprehenderet, quòd obtundere vos, parui sumptus gratia, non dubitarem. Nūc id fieri nō potest: id quod nec ipsi nesciunt. Si verò pro iis quæ vobis præstanda sunt, me sibi auctariū additurū putant, nugas agūt. Ac ea fortasse volunt, quæ etiam expectant. ego verò ea non faciā: sed si quidē dederint, nauim protraham, officióque fungar. Sin minus: eos qui sint in culpa, vobis indicabo.

L V I I.

Prima consilia reprehendi maximè prodest.

NEmo sanus negabit opinor, Athenienses, maximè esse è Repub. vt ne quid initio noxium agatur. Sin minus, vt statim præstò sint qui intercedant. Atque huc illud accedere debet, vt vos & audire & doceri velitis. Nihil enim profuerit, esse qui optima suadeat, si, qui obtemperet, habeat neminē. Quin illud etiam non inutile videri potest, esse aliquem qui, si quis vobis vel per occasionem, vel propter dici tempus, vel ob quamuis causam aliā fictum fecerit, ea, quocunque tempore & vestri esse iuris, & audire volueritis rursus examinet: vt si talia videantur, qualia qui tum persuaserant, esse asseuerarunt: ea promptius agatis, vt comprobata. Sin fortè non eiusmodi reperiantur: antequā longius procedatur, desinatis. Graue enim fuerit, si optimis frustrati, pessima agere necesse habeatis: aut si deinde nec è re nata liceat mutare consilium.

L V I I I.

Bona consilia nō [illegible] [illegible] [illegible].

ALios equidem omnes, si quid à se præclarè sit actum confidant, id vnum rationē se reddere paratos, iactare perpetuò video. At isti contrà id reprehendunt, q̄ illa res, in quibus errastis, nūc prorogare vultis: atque impositam valentiorem oportere esse existimant, ea, quæ mora intercedente fit, probatione. Quid autem illi propositum habeant: vestrûm etiam plerique fortasse non ignorant. Sed quoniam dicendæ sententiæ potestas data est: ea quenque proferre decet, per quæ, negocia hæc quam rectissimè administrentur.

L I X.

Non temere ad alterius [illegible] prohiben-dum.

QVod profuturū est vniuersæ ciuitati, id vt & dicatur ab omnibus precor, Athenienses, & à vobis decernatur. Ego quidem ea dicam quæ

A πάντας δ' ἐξ ὑμῶν πεισθέντας ἢ ταῦτ' ἐγνωκότας κοινῇ τὰ βέλτιστα βουλεύσασθαι (οὐ μεῖζον γὰρ τῶν παρόντων οὐδὲν ἂν ηὐξάμην ἀγαθόν) ἢ μὴ δυνηθέντος τοῦ λέγοντος διδάξαι βεβαιοτέροις τοῖς ἐγνωσμένοις προσέχειν. χωρὶς δὲ τούτων, μηδ' ἐκείνην ὑποψίαν ἔχειν μὴ ὡς ἐκ τῶν ῥηθησομένων τὰ κράτιστα ἑλέσθαι δέον φανῶσι, πρὶν ἐκ τῶν λόγων δοκιμάσαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς τι πεπεισμένοι, καὶ τοῦθ' οὕτως ἰσχυρῶς, ὥστε μηδ' ἐθέλειν ἄλλο μηδὲν ἀκούειν.

νϛ'.

ΙΣως ὀχληρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τισὶν ὑμῶν εἶναι δοκῶ, πολλάκις λέγων περὶ τῶν αὐτῶν ἀεί. ἀλλ' ἐὰν ὀρθῶς σκοπῆτε, οὐκ ἐγὼ φανήσομαι τούτου δικαίως ἂν ἔχειν τὴν αἰτίαν· ἀλλ' οἱ μὴ πειθόμενοι τοῖς ὑμετέροις ψηφίσμασιν. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι τὸ πρῶτον ἐποίησαν ἃ ὑμεῖς προσετάξατε, οὐδὲν ἂν τὸ δεύτερον ἡμᾶς ἔδει λέγειν· οὐδ' εἰ τὸ δεύτερον, αὖθις. νῦν δ' ὅσῳ πλεονάκις τὰ προσήκοντα ἡμῖν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε, τοσούτῳ μοι δοκοῦσιν ἧττον ἐκεῖνοι παρεσκευάσθαι ποιεῖν. πρότερον μὲν οὖν ἔγωγε, μὰ τοὺς θεούς, οὐκ ᾔδειν πρὸς τί ποτ' εἴη τοῦτ' εἰρημένον, ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι· νῦν δὲ κἂν ἄλλον μοι δοκῶ διδάξαι. οἱ γὰρ ἄρχοντες, ἵνα μὴ πάντας λέγω, τῶν μὲν ὑμετέρων ψηφισμάτων οὐδὲ τὸ μικρότατον φροντίζουσιν, ὅπως δὲ λήψονται. εἰ μὲν οὖν ἐνῆν δοῦναι, δικαίως ἂν αὐτὸ τοῦτό μοί τις ἐπέπληξεν, εἰ δι' ὀλίγον ἀνάλωμα ὀχλεῖν ὑμῖν ᾑρούμην. νῦν δ' οὐκ ἔνεστι, οὐδ' αὐτοὺς λέληθεν. εἰ δ' ὑπὲρ ὧν ὑμῖν λειτουργεῖν δεῖ, προσθήσειν αὑτοῖς οἴονταί με, λῆρος, καὶ ταῦτα ἴσως βούλονται καὶ προσδοκῶσιν, ἐγὼ δ' οὐ ποιήσω ταῦτα. ἀλλ' ἐὰν μὲν δῶσι, καθελκύσω τὴν ναῦν, καὶ τὰ προσήκοντα ποιήσω· εἰ δὲ μή, τοὺς αἰτίους ὑμῖν ἀποφανῶ.

νζ'.

ΟΥδένα ἂν ὑμῶν φρονοῦντα ἀντειπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἡγοῦμαι ὡς οὐχ ἁπάντων ἀναγκαιότατόν ἐστι τῇ πόλει, μάλιστα μὲν ἐξ ἀρχῆς μηδὲν ἀσύμφορον πράττεσθαι· εἰ δὲ μή, παρεῖναι τοὺς ἐναντιωσομένους. δεῖ μέντοι τούτῳ προσεῖναι καὶ ἐθέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς, καὶ διδάσκεσθαι. C οὐδὲν γὰρ πλέον εἶναι τὸν ἐροῦντα τὰ βέλτιστα, ἂν μὴ τοὺς πεισομένους ἔχῃ. οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνο ἀλυσιτελὲς μεῖζον ἂν φανείη, εἴ τις ὑμᾶς, ὅσ' ἐξηπάτηται, ἢ διὰ καιρὸν ἢ μέρος ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν συγκεχωρήκατε, ταῦθ' ὅταν ποτὲ βούλησθε ὑμεῖς, αὐτὸς ὅστις ἀκούειν, καὶ τὸν ἐξετάσοντα παρέχοι, ἵν' ἐὰν μέν, ὥς φασιν οἱ τότε πείσαντες, φαίνηται, προθυμότερον πράττητε, ὡς ἐλεγχθέντα δικαίως, ἂν δὲ μὴ τοιαῦτα φαίνηται, πρὶν προελθεῖν, ἐπίσχητε. καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, εἰ τῶν κρατίστων ἁμαρτόντας, τὰ χείριστα ἀνάγκη πράττειν εἴη, καὶ μὴ τὸ δεύτερον ἐκ τῶν λοιπῶν ἐξείη μεταβουλεύσασθαι.

νη'.

ΤΟὺς μὲν ἄλλους ἅπαντας ἔγωγε ὁρῶ τὴν ἀπολογίαν προτεινομένους, ὅταν τι πεπράγωσι, διεξιέναι αὐτοὺς πειρωμένους. οὗτοι δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου ἐγκαλοῦσιν, εἰ αὐτοὶ μὲν νῦν ἀναβάλλεσθαι βούλονται τὴν ἀπόδειξιν τῶν πεπραγμένων, οἰόμενοι δεῖν εἶναι τῆς ἐκ τοῦ χρόνου βασάνου. τίνα μὲν οὖν τρόπον ταῦθ' οὐδ', ὑμῶν ἴσως ἀγνοοῦσιν οἱ πολλοί. ἐπεὶ δ' ὑπὲρ τῶν πραγμάτων, ὑμεῖς ἐπὶ τῷ γνώμην λέγειν ποιεῖτ', ἅ τις ἡγεῖται κράτιστα, λέγειν.

νθ'.

ΟΤΙ μὲν μέλλει συνοίσειν πάσῃ τῇ πόλει, τοῦτο καὶ λέγειν εὔχομαι πάντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμᾶς ἑλέσθαι. ἐγὼ δ' οὖν ἃ πεπεικὼς

ἐμαυτὸν

[illegible]

ξ'.

[illegible]

ξα'.

[illegible]

ξβ'.

[illegible]

A vtilissima esse vobis, mihi persuasi: tantum precatus à vobis, ne vel belli suscipiendi autores propterea fieretis, vel illorum aduersarios ignauos eadem de causa existimetis. Neque enim eadem est, Athenienses, probandarum & orationum & actionum ratio. Nunc enim prudenter deliberare vos decet: tum verò si fortè visum fuerit, edere fortia facinora. Ac vestra quidem alacritas quantiuis precij, ac talis adest, qualem exoptarit is, qui reipublicæ consultum velit: quæ quantò vehementior est, atque præclarior: tantò magis prouidendum, vt ea opportunè vtamini. Nullius enim rei susceptio laudatur, nisi finem etiam vtilem sortiatur, & honestum. Ego verò, Athenienses, apud vos è viro me audisse memini, qui nec prudentia carere, nec imperitiam rei militaris habere mihi videbatur: Iphicratem dico, qui sic assereret, adeundum esse duci discrimen belli, non vt vel hæc vel illa euenirent, sed vt hæc: his enim verbis vtebatur. Facilè autem intelligebatur, hoc eum velle, vt bene pugnaret. Suscepta igitur expeditione, is in quem collata est imperij autoritas, suo vos arbitratu ducit. Nunc verò quisque vestrû n belli duces estis. Itaque huiusmodi consilia vobis ineunda sunt, quæ ab omni parte conducant Reipublicæ, neque committendum, vt propter incertas spes quicquam illi fœneratis periculosum admittatis.

L X.

NEminem fore putabam, Athenienses, qui à ctis suis fretus cuiquam insectetur, in ea inquirens. Quo enim illa sæpius explorantur: eò maturè nos efficere autores illorum florere gloria. Verùm quidam palam facere videntur, se res administrasse non ex vtilitate Reipublicæ. Qui igitur, cum de integro ratio consiliorum actionumque reddenda est, sua facinora deprehensum iri prætendentes, tergiuersantur, & nos indigna facere dicunt. Atqui si eos qui in acta vestra inquirunt, iniquitatis accusatis: quid tandem nos de vobis dicemus, qui nos ipsi decepistis?

L X I.

AEquum esset, Athenienses, vos non minus illis qui vos decipere voluerunt, quàm iis qui persuaserunt, irasci. Nam quod in ipsis fuit, fecerunt, eòque vos induxerunt. Quod verò istis eorum conatus fuerunt irriti, fortuna in causa est, & maior nunc prudentia vestra, quàm tum cum ab istis trahebamini. Ego verò tantum abesse puto nostram vrbem, vt de iis à quibus læsa est, pœnam sumat: vt bene nobiscum agi videatur, si cauere possitis, ne quam ipsi cladem accipiatis. Tot impostoris, tot præstigiis, tot denique obsequiis oppugnamini. Ac istorum quidem improbitati accusandæ, tempus hoc non opportunum esse video. Volo autem his de rebus, propter quas surrexi, quæ vtilia puto, dicere.

L X I I.

COnuicia & tumultus, Athenienses, quæ perpetuò nocere solent, nunc etiam ab iisdem orta sunt, à quibus semper. Non autem tam isti reprehendendi sunt (fortassis enim ad illa facienda iracundia & simulatione adducuntur), quódque omnium maximum est, [illegible] quàm vos Athenienses, qui publicis magnisque de rebus conuocati, priuatis conuiciis aures præbentes assidetis neque hoc cû vestris animis cogitare potestis, omnium [illegible] ipsos conuicia, quæ extra iudicium facta

[illegible]

sunt, tametsi de illis illo alij conniceritis, eò recidere denique, vt vos pœnas detis. Præter enim fortasse paucos (ne omnes dicam) nullus eorum alij conuiciatur, vt vllæ res vestræ corrigantur. Plurimùm certè abest: sed facit eò quisque, vt ea quæ facere quendam asserunt, tametsi summum scelus * committendum sit, id ipse maiore cum ocio perpetret. Hæc ita se habere, ne mihi credite, sed ipsi paulisper considerate. Ecquis vnquam fuit eorum, qui diceret, Vestras opes depeculati sumus prodig. Athenienses & non, vestra gratia nemo sic dicit: sed pro vobis, & propter vos, & tales causas adferunt. Agite verò, considerate Athenienses, qui tandem fiat, vt summa rerum vestrarum, quibus omnes patrocinantur, loco nihilo meliore sit quàm prius, isti verò qui pro vobis omnia, pro semetipsis nihil dixere, diues è mendicis facti sint? Quia se vos amare iactant: cum non vos, sed semetipsos ament. Id quidem vt rideretis, vt applauderetis, interdum etiam vt speraretis, vobis impertiuntur. Sed adipisci, constare ergo Reipublicæ tradere boni quicquam, ne vellent quidem. Quo enim die immodica ista infirmitate liberati fueritis, istos nec intuitæ posteà sustinebitis. Nunc verò drachma, choe, quatuor obolis velut ægrotantem populum lactant: ac omnino, quæ illi vobis præbent, simillima sunt cibis, quos medici ægrotis dant, qui vt nec vires augent, nec emori sinunt: sic & nec desperare, maiúsve quippiam instituere sinunt, nec satis ipsa esse possunt.

A

[illegible]

B

[illegible]

LXIII.

Sacra rite curanda.

ET æquum, Athenienses, & honestum, & præclarum est, quod vos facere soletis, eius nobis etiam esse studium, diuinæ res vti piè ac religiosè curentur. Ac nostra quidem curatio vobis opportunè cecidit. Nam & Ioui seruatori sacrificauimus, & Mineruæ & Victoriæ: eáque sacra & pulchra & salutaria vobis extiterunt. Sacrificauimus item Suadelæ, & Matri deorum, & Apollini: quibus & ipsis litauimus. Fuerunt vobis etiam reliquis diuis facta sacra, & tuta, & certa, & præclara, & salutaria. Accipite igitur à diis ea bona, quæ largiuntur.

ξγ'.

ΚΑΙ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καλὸν, καὶ σπουδαῖον, [illegible]

LXIIII.

Ad magistratum eum quenque vocandum, qui ei tribuitur.

FVit quoddam, vt conicio, tempus apud vos, Athenienses, quo populus adigebat, quemcunque vidisset hominem modestum & bonum, ad Rempublicam administrandam, ac fungendum magistratum eorum qui id facere vellent penuria. Nam cum in aliis rebus omnibus nostram vrbem fortunatam iudicem, vnicam hanc ei felicitatem super defuisse puto, vt iis deficeretur, qui Remp. tractare vellent. Sed erat id inuentum populi præclarum, Athenienses, vtiléque Reipub. Nam & hi velut * iugales è bonis & vtilibus viris adiuncti cæteris, eos verecundiores efficiebant: & viri è vestro numero boni quidem illi iustéque magistratu fungentes, sed iidem nec impudenter ingerere sese, nec ambire suffragia edocti, ab honoribus nō repellebantur. Nūc prorsus eodē modo quo sacerdotes, creantur. Sic magistratus etiam. Et miramini, illum vobis esse beatū, illúmque cōtinenter vobis surripere multa: aliósque vestrûm obambulare, felicitatem eorum prædicantes. Nam in eo peculiares estis ingenio, vt quæ vestræ prærogatiuæ sunt eas libenter abiicitis, déque illis feratis leges: vt si quis præfectus vrbis fuerit bis, & quæ sunt eius generis alia

C

ξδ'.

HN τις, ὡς ἔοικε, χρόνος παρ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς [illegible] ἄλλους, ἴσως ἔχει πρόφασιν· τὸ δὲ πρὸς ἀλλήλους, οἳ [illegible] μὲν οὐδὲν, [illegible] ἐκλείπειν [illegible] μέμφεσθαι. ἀλλὰ καὶ ὑμῶν αὐτῶν (εἰσὶ δ' οὐκ ὀλίγοι) [illegible] χρή. ἂν γὰρ ὥσπερ τὸ ζυγὸν ἱστῆτε [illegible], ἂν ἄξιος ᾖ τὰ μετὰ ταῦτα αὐτός.

ξε'.

ΤΟ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπεισμένον ἑαυτὸν ἔχειν συμφέρον τι [illegible] καὶ λέγειν καὶ παρελθεῖν, καλὸν εἶναί μοι δοκεῖ. τὸ δὲ μὴ βουλομένους ἀκούειν βιάζεσθαι παντελῶς ἔγωγε αἰσχρὸν ἡγοῦμαι εἶναι. οἴομαι δὲ, ἐὰν ἐθελήσητέ μοι πείθεσθαι τήμερον, καὶ τὰ βέλτιστα μᾶλλον ὑμᾶς ἑλέσθαι δυνήσεσθαι, καὶ τοὺς τῶν ἀναβαινόντων λόγους βραχεῖς ποιήσειν. τί οὖν συμβουλεύω; πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ αὐτῶν ὧν σκοπεῖτε τὸν παριόντα λέγειν ἀξιοῦν. πολλὰ γὰρ ἄλλα τις ἂν περιλάβοι τῷ λόγῳ, καὶ πολλὰ ἂν ἀκοῦσαι ἡδέως [illegible], τῶν ὥσπερ τούτων [illegible]. ἀλλ' εἰ μὲν ῥημάτων ἕνεκα ἀκουσόμενοι πάρεστε, λέγειν δεῖ ταῦτα καὶ ἀκούειν χρή. εἰ δ' ὑπὲρ πραγμάτων αἵρεσιν βουλευσόμενοι, αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τὰ πράγματα ὡς μάλιστα γυμνὰ κρίνετ', ἀφελόντες ὅσοι λόγοι παράγειν [illegible] [illegible] ἓν μὲν οὖν τοῦτο λέγω. δεύτερον δὲ, ὃ καὶ ἴσως [illegible] εἶναι πρός τινας λόγους ἀληθέστερος [illegible], σιωπῶντας ἀκούειν. ἐπεὶ μὲν γὰρ τοῦ [illegible] συμφέρει, καὶ περὶ ὧν διεσχηκότες [illegible] [illegible] εἰσὶ λόγοι πολλοὶ [illegible] βουλομένους [illegible] [illegible] οὔτε πάλιν τις ἂν αὐτὰ [illegible] ἔχειν. ὡς δὲ καὶ διαγνῶναι ἀκούοντα, καὶ πρὸς τὸν θόρυβον [illegible] καὶ λόγον ἐκ λόγου λέγειν, οὐδείς ἐστιν ὅστις δυνήσεται. [illegible] θορυβοῦντες οὐκ ἀπαλλάττεσθε λόγων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν οὐδὲν [illegible] ἀκούειν. ἃ μὲν οὖν ἐμοὶ γνώμη περὶ ὧν βουλεύεσθε, ἐστίν.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΥΠΟ-
θεσις τοῦ Δημοσθένους ἐπιγραφομένου ἐπιταφίου λόγου.

Α[illegible]

at eosdem cum imperio esse perpetuò sinatis. Ac quod ad eos quidem attinet qui versantur in rebus gerendis, excusationem fortassis habet. At tolerare cæteros, qui cum locum immanem occuparint, ipsi prorsus nulla re occupantur, id extremæ stultitiæ est. Quin & è vobis ipsis (estis autem haud pauci) aliqui sunt adducendi. Nam si tanquam staterim appenderitis: præponderabit ipse, qui erit dignus in posterum magistratu.

L X V.

ET honestum & decorum esse mihi videtur, Athenienses, vt qui se vtile aliquid reperisse putat, ad dicendum surgat: sed cogere inuitos ad audiendum, id ego prorsus esse turpe existimo. Spero autem, si mihi hodie auscultabitis, vos & id quod optimum est, rectius electuros, & suggestum conscendentium sermones facturos esse breues. Quid igitur suadeo? Primùm, Athenienses, vt de his ipsis quæ in deliberatione sunt, prodeuntē quēque dicere iubeatis. Multa enim alia complecti oratione possis, eaque dictu iucunda: si præsertim, vt sinistrum quidam, dicendo valeas. Quòd si propter audienda verba conuenistis: ea tum audiri, tum dici debent. Sin de rerum delectu deliberaturi: moneo vos, vt ipsas res maximè nudas diiudicetis, repudiatis verbis omnibus, quæ seducere possint. Hoc igitur vnum est quod dico: alterum illud, quod fortasse quibusdam admirabile videatur, vt, si orationes minui velitis, cum silentio auscultetis. Nam de eo quidem quod aut hæc aut illa condecant, aut quæ quibus in Republica perferenda sint, neque verba multa suppetunt, nisi quis frustra nugari velit, neque quisquam eadem inculcare denuò ausit. Iustum autem esse dicere, vt aliquis audiuit, & ad tumultum respondere, & sermonem ex sermone serere: nemo est qui possit. Tumultuando igitur non liberamini orationibus: sed & superuacanea quædam audire necesse habetis. Mea verò sententia de his rebus, de quibus deliberatis, hæc est.

Nihil extra propositum dicendum: & oratores attentè audiendi.

ARGVMENTVM FVNEBRIS ORAtionis per Hieronymum Vuolfium.

ATHenienses cæterique Græci Demosthenis impulsi consilio, bellum Philippo regi Macedonum cum intulissent, iuxta ad Chæroneam Bœotiæ oppidū prælio superati sunt. Relatis igitur Athenas interfectorum ossibus, & publicè de more sepultis, habita est in eorum laudem oratio, vt & defensōs patria referretur, & propinquorum luctus leuaretur: tum vt alii posteris ad patriam defendendam essent alacriores: laudabili sanè instituto. Accessit illud etiam, (quod ex Platonis Menexeno & Aeschinis oratione in Ctesiphontem, & ex hac ipsa colligi potest) vt interfectorum parentes (si qui erant reliqui) dum viuerent, & liberi vsque ad virilem ætatem, publicè sustentarentur & alerentur, & armis donarentur. Potuit igitur vt esse dulce & decorum pro patria mori, vt ait Horatius. Tametsi enim patria omnes omnium charitates complectitur, & ita de nobis meretur, vt ei gratia referenda par nulla quam ab ea pollicenda possimus: si quid in eam officij contulerimus: tamen videmus præmiis & pœnis vulgus hominum moueri potissimum. Ordo orationis hic est. Exorditur ab ἀδυνάτῳ, non posse fortissimos viros pro meritis celebrari & laudari morem Atheniensium. Deinde, quia priuatam interfectorum nobilitatem persequi non poterat, publicam eis recenset, & in laudibus Atheniensium diutius (vt in similibus argumentis plura præter rem quàm ad rem esse solent, id quod & in Isocratico Helenæ encomio annotatum) immoratur, conquisito nouo exordio conciliatis sibi auditorum animis, vetitos laudat ab educatione, quæ

puerilia studia complectitur: à prudentia, à fortitudine, in quâ cladem acceptam partim in fortunam, partim in victorum fortitudinem, partim in Thebanorum ignauiam transfert. Post, causas quibus ad fortitudinē excitati sint, refert vnā communem, popularē imperium: alteras priuatas, exempla eorum à quibus singulis tribubus imposita cognomina sunt. In fine consolationē orationē addit, orationem concludit: quam Libanius Demostheni esse negat vt vilem & imbecillem omnino. Quod quis miretur cum & argumentum sit imbecille. Quid enim fere verborum detur & ad amatoria orationem duci queat. Quasi verò non Ouidius & de Marte commemorans scribat:

Tum quoque vincendo et ac, cùm te Romana fuerunt
Caperent huic belli semina magna dares.

Extat eiusdem argumenti Platonis Menexenus, lectu dignissimus, vel propter collationem, ac apud Thucididem Periclis oratio funebris, & Lysiæ ... Eiusdem argumenti est & Isocratis ...

A [illegible]

DEMOSTHENIS ORATIO FVNEBRIS, XXII.

Hieronymo Vuolfio interprete.

Aversio à rei difficultate & vilitate funebrium orationum.

QVVM viris, qui in hoc monimento conditi sunt, quòd in bello strenuè se gesserunt, publicum funus à senatu populóque decretum, mihique mandatum esset, vt pro more orationem de eis haberem: statim cogitaui, qua ratione pro merito laudari possent. Re autem suscepta, & meditata: pro defunctorum dignitate verba fieri posse à nemine deprehendi. Qui enim à natura ingeneratum omnibus viuendi desiderium aspernati sunt: & occumbere honestè, quàm afflictam Græciæ fortunam viuentes cernere maluerunt: an non eam suæ virtutis memoriam reliquêre, quam nulla superare possit oratio? Quod cum ita sit, tamen vt alij fecerunt hactenus: ita & mihi disserendum hoc esse reor. Quantum igitur ciuitas eorum studium habeat, qui in bello occumbunt, cùm cæteris è rebus perspicitur: tum verò ex hac lege potissimum: qua qui ad publicas sepulturas orationē habeat, deligi solet. Non ignara enim præstantes viros, nec de parandis opibus, nec perfruendis vitæ voluptatibus magnopere laborare: sed eorum omne desiderium in virtute & laudibus acquiescere: orationibus iis, quæ illis ea pepererint maximè, ornandos censuit: vt, quam ipsi gloriam viuentes adepti essent, ea defunctis etiam redderetur. Quòd si, quantum ad virtutem attinet, solam in eis esse fortitudinem viderem: ea collaudata, finem dicendi facerem. Cum verò eis contigerit, vt & præclarè nati, & instituti sint liberaliter, & in vita gloriæ studuerint: quibus rebus factum est, vt meritò virtutem colerent: horum aliquid præterire sine pudore non possum. Ordiar autem à generis eorum primordiis. Horum enim virorum nobilitas, vel seculorum consensu, apud omnes homines & insignis. Nec enim ad patrem duntaxat & maiores, viritim referre ortum suum quisque potest: sed in genere, ad totam patriam, cuius indigenæ sunt extra controuersiam. Soli enim mortalium omnium eam terram, è qua nati sunt, coluerunt, posterisque tradiderunt: vt qui in colonias peregrè aduenerunt, eorúmque ciues nominantur, iure cum adoptiuis filiis cōparentur.

a Nobilitas Atheniensium & antiquitas.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

λόγος.

ΕΠΕΙΔΗ τοὺς ἐν τῷδε τῷ τάφῳ κειμένους, ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τῷ πολέμῳ γεγενημένους, ἔδοξε τῇ πόλει δημοσίᾳ θάπτειν, καὶ προσετάχθη ἐμοὶ, τὸν νομιζόμενον λόγον εἰπεῖν ἐπ' αὐτοῖς· ἐσκόπουν μὲν εὐθὺς ὅπως τοῦ προσήκοντος ἐπαίνου τεύξονται. ἐξετάζων δὲ καὶ σκοπῶν, ἀξίως εἰπεῖν τῶν τετελευτηκότων, ἕν τι τῶν ἀδυνάτων ηὕρισκον ὄν. οἳ γὰρ τὴν ὑπάρχουσαν πᾶσιν ἔμφυτον τοῦ ζῆν ὑπερεῖδον ἐπιθυμίαν, καὶ τελευτῆσαι καλῶς μᾶλλον ἠβουλήθησαν, ἢ ζῶντες τὴν Ἑλλάδα ἰδεῖν ἀτυχοῦσαν, πῶς οὐκ ἀνυπέρβλητον παντὶ λόγῳ τὴν αὑτῶν ἀρετὴν καταλελοίπασιν; ὁμοίως μέντοι διαλεχθῆναι τοῖς πρότερόν ποτ' εἰρηκόσιν ἐνθάδ' εἶναί μοι δοκεῖ. ὡς μὲν οὖν ἡ πόλις σπουδάζει περὶ τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τελευτῶντας, ἔκ τε τῶν ἄλλων ἔστιν ἰδεῖν, καὶ μάλιστ' ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου, καθ' ὃν αἱρεῖται τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ ταῖς δημοσίαις ταφαῖς. εἰδυῖα γὰρ παρὰ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι τὰς μὲν τῶν χρημάτων κτήσεις, καὶ τῶν κατὰ τὸν βίον ἡδονῶν ἀπολαύσεις ὑπερεωραμένας, τῆς δ' ἀρετῆς καὶ τῶν C ἐπαίνων πᾶσαν τὴν ἐπιθυμίαν οὖσαν· ἐξ ὧν ταῦτ' ἂν αὐτοῖς μάλιστα γένοιτο λόγων, τούτοις ᾠήθησαν δεῖν αὐτοὺς τιμᾶν, ἵν' ἣν ζῶντες ἐκτήσαντο εὐδοξίαν, αὕτη καὶ τετελευτηκόσιν αὐτοῖς ἀποδοθείη. εἰ μὲν οὖν τὴν ἀνδρείαν μόνον αὐτοῖς, τῶν εἰς ἀρετὴν ἀνηκόντων, ὑπάρχουσαν ἑώρων, ταύτην ἂν ἐπαινέσας ἀπηλλαττόμην τῶν λόγων. ἐπειδὴ δὲ καὶ γεγενῆσθαι καλῶς, καὶ πεπαιδεῦσθαι σωφρόνως, καὶ βεβιωκέναι φιλοτίμως συμβέβηκεν αὐτοῖς, ἐξ ὧν εἰκότως ἦσαν σπουδαῖοι, αἰσχυνοίμην ἄν, εἴ τι τούτων φανείην παραλιπών. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῆς τοῦ γένους αὐτῶν ἀρχῆς. ἡ γὰρ εὐγένεια τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ἐκ πλείστου χρόνου παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀνωμολόγηται. οὐ γὰρ μόνον εἰς πατέρ' αὑτοῖς καὶ τῶν ἄνω προγόνων κατ' ἄνδρ' ἀνενεγκεῖν ἑκάστῳ τὴν φύσιν ἔστιν· ἀλλ' εἰς ὅλην κοινῇ τὴν ὑπάρχουσαν πατρίδα, ἧς αὐτόχθονες ὁμολογοῦνται εἶναι. μόνοι γὰρ πάντων ἀνθρώπων ἐξ ἧσπερ ἔφυσαν, ταύτην ᾤκησαν, καὶ τοῖς ἐξ αὑτῶν παρέδωκαν. ὥστε δικαίως ἄν τις ὑπολάβοι, τοὺς μὲν ἐπήλυδας ἐλθόντας εἰς τὰς πόλεις, καὶ τούτων πολίτας προσαγορευομένους, ὁμοίους εἶναι τοῖς εἰσποιητοῖς τῶν παίδων.

ἐθρέψατο· τούτους δὲ γνησίους γόνῳ τῆς πατρίδος πολίτας εἶναι. ϗ τὸ τοὺς καρποὺς οἷς ζῶσιν ἄνθρωποι, παρ' ἡμῖν πρώτοις φανῆναι, χωρὶς τοῦ μέγιστον εὐεργέτημ' εἰς πάντας γενέσθαι, ὁμολογούμενον σημεῖον ὑπάρχει, τοῦ μητέρα τὴν χώραν εἶναι τῶν ἡμετέρων προγόνων. πάντα γὰρ τὰ τίκτοντα ἅμα ϗ τροφὴν τοῖς γιγνομένοις ἀπ' αὐτῆς τῆς φύσεως φέρει· ὅπερ ἥδε ἡ χώρα πεποίηκε. τὰ μὲν οὖν εἰς γένος εὐτυχήματα, τοιαῦτα ὑπάρχει τοῖς τῶνδε τῶν ἀνδρῶν προγόνοις· τὰ δ' εἰς ἀνδρείαν ϗ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, πάντα μὲν ὀκνῶ λέγειν, φυλαττόμενος μὴ μακρὸς ἄκαιρος ἐγγένηται ὁ λόγος. ἃ δὲ ϗ τοῖς εἰδόσι χρήσιμα ἀναμνησθῆναι ϗ τοῖς ἀπείροις κάλλιστα ἀκοῦσαι, ϗ ζῆλον ἔχει πολὺν, ϗ μῆκος λόγων ἄλυπον ἔχοντα, ταῦτα ἐπὶ κεφαλαίων εἰπεῖν πειράσομαι. οἱ γὰρ τῆς νῦν ζώσης γενεᾶς ἡμῶν πρόγονοι ϗ πατέρες, ϗ τούτων ἐπάνω τὰς προσηγορίας ἔχοντες, αἷς ὑπὸ τῶν ἐν γένει γνωρίζονται, ἠδίκησαν μὲν οὐδένα πώποτε οὔτε Ἕλληνα, οὔτε βάρβαρον· ἀλλ' ὑπῆρχεν αὐτοῖς πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις, καλοῖς κἀγαθοῖς ϗ δικαιοτάτοις εἶναι. ἀμυνόμενοι δὲ πολλὰ ϗ καλὰ διεπράξαντο. ϗ γὰρ τὸν Ἀμαζόνων στρατὸν ἐλθόντα ἐκράτησαν οὕτως ὥστ' ἔξω Φάσιδος ἐκβαλεῖν. ϗ τὸν Εὐμόλπου, τῶν ἄλλων πολλῶν στόλον, οὐ μόνον ἐκ τῆς οἰκείας, ἀλλὰ ϗ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων χώρας ἐξήλασαν, οὓς οἱ πρὸ ἡμῶν οἰκοῦντες πρὸς ἑσπέραν ἅπαντες οὔθ' ὑπέμειναν, οὔτ' ἐδυνήθησαν κωλῦσαι. ϗ μὴν ϗ τῶν Ἡρακλέους παίδων, ὃς τοὺς ἄλλους ἔσωζε, σωτῆρες ὠνομάσθησαν, ἡνίκα ἦλθον εἰς τήνδε τὴν γῆν ἱκέται, φεύγοντες Εὐρυσθέα. ϗ πρὸς πᾶσι τούτοις, ϗ πολλοῖς ἄλλοις ϗ καλοῖς ἔργοις, τὰ τῶν κατοιχομένων νόμιμα οὐ περιεῖδον ὑβριζόμενα, ὅτε τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας Κρέων ἐκώλυε θάπτειν. τῶν μὲν οὖν εἰς μύθους ἀνενηνεγμένων ἔργων, πολλὰ παραλιπὼν, τούτων ἐπεμνήσθην, ὧν οὕτως ἕκαστον εὐσχήμονας ϗ πολλοὺς ἔχει λόγους, ὥστε ϗ τοὺς ἐμμέτρους ϗ τοὺς τῶν ᾀδομένων ποιητάς, ϗ πολλοὺς τῶν συγγραφέων, ὑποθέσεις τὰ ἐκείνων ἔργα τῆς αὐτῶν μουσικῆς πεποιῆσθαι. ἃ δὲ τῇ μὲν ἀξίᾳ τῶν ἔργων οὐδέν ἐστι τούτων ἐλάττω, τῷ δ' ὑπογυιότερα εἶναι τοῖς χρόνοις οὔπω μεμυθολόγηται, οὐδ' εἰς τὴν ἡρωικὴν ἐπανῆκται τάξιν, ταῦτ' ἤδη λέξω. ἐκεῖνοι τὸν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἀσίας στόλον ἐλθόντα μόνοι δὶς ἠμύναντο ϗ κατὰ γῆν ϗ κατὰ θάλατταν· ϗ διὰ τῶν ἰδίων κινδύνων κοινῆς σωτηρίας πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν αἴτιοι κατέστησαν. ϗ προείρηται μὲν ὃ μέλλω λέγειν ὑπ' ἄλλων πρότερον, δ' ἔτι ἡ μαλλον τοῦ δικαίως ϗ καλῶς ἔχοντος ἐπαίνου τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις συμβέβηκε. τοσούτῳ γὰρ ἀμείνους τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων νομίζοιντ' ἂν εἰκότως, ὅσον οἱ μὲν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ὄντες ἀριστεῖς ἔτη δέκα ἓν τῆς Ἀσίας χωρίον πολιορκοῦντες μόλις εἷλον. οὗτοι δὲ τὸν ἐκ πάσης τῆς ἠπείρου στόλον ἐλθόντα μόνοι, τἆλλα πάντα κατεστραμμένον, οὐ μόνον ἠμύναντο, ἀλλὰ ϗ τιμωρίαν, ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἠδίκουν, ἐπέθηκαν. ἔτι τὰς ἐν αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι πλεονεξίας κωλύοντες, πάντας ὅσους συνέβη γενέσθαι κινδύνους ὑπέμειναν, ὅποι τὸ δίκαιον ἦν τεταγμένον, ἐνταῦθα προσνέμοντες ἑαυτούς, ἕως εἰς τὴν νῦν ζῶσαν ἡλικίαν ὁ χρόνος προήγαγεν ἡμᾶς. μηδεὶς δὲ ὑπολάβῃ με ἀπορήσαντα, ὅτι γε ἐφ' ἑκάστου τούτων εἰπεῖν ἔχοιμι, ταῦτα τὰ ἐπιτροχάδην διεξελθεῖν. εἰ γὰρ ἁπάντων ἀμηχανώτατος ἦν, τό γε λέγειν παρεσκευασμένος, ἡ ἐκείνων ἀρετὴ πολλά, ϗ καλὰ δίδωσιν εὑρεῖν ϗ προχείρως, ἀφορμὴν μὲν ἐστι διελθεῖν. ἀλλὰ προαιροῦμαι τῆς εὐγενείας ϗ τῶν ἀξίων τοῖς προγόνοις μεγίστων μνησθεὶς ὡς τάχιστα

A nobis verò germano patriæ partu ciues ſunt habendi. Ac, mea quidem ſententia, illud etiã, quòd fruges apud nos primos extiterunt, præterquam quòd ſummum eſt in omnes beneficium, indubitabile ſignũ etiam eſt, terrã hanc genitricem eſſe maiorum noſtrorũ. Sic.n. natura cõparatũ eſt, vt quæcunque pariunt, eadẽ etiam victum & alimoniam è ſe genitis ſuppeditent: id quod hæc regio fecit. Quæ igitur ad natales attinent, ea hi viri talia à maioribus ab omni æuo acceperunt. Quæ verò ſunt fortitudinis, cæterarũque virtutũ, ea quidẽ omnia referre ſuperſedeo veritus ne mihi æquo prolixior naſcatur oratio. Sed quæ & ſcientibus vtilia recordata, & ignaris pulcherrima auditu, & vt admiratione plena ſunt, ſic prolixitate moleſtiam non pariunt, ea ſummatim perſtringere conabor. Nã temporis atque ætatis huius maiores & patres, & ij quorũ appellationes altius aſcendũt, per quas in familia cognoſcũtur, nemini vnquam vel Barbaro vel Græco iniuriã fecerunt. Sed præter cæteras, hac quoque laude floruerunt, vt iidem & viri præſtãtes & omniũ iuſtiſſimi haberẽtur: propulſanda aũt vi, multa & præclara facinora ediderunt. Nã & Amazonũ exercitum huc B progreſſum ita vicerunt, vt eum vltra Phaſidẽ exterminarẽt: & Eumolpi multorũq; aliorũ exercit⁹, nõ è ſua modò, ſed etiam cæterorum Græcorũ ditione profligarũt. Quos qui ſupra nos ad occidentẽ habitant, oẽs nec ſuſtinere, nec prohibere potuerunt. Quin & liberorũ Herculis, eius qui cæteris ſalutem dabat, ſeruatores nominati ſunt, cum illi in hanc terram ſupplices, Euryſtheum fugiẽtes, veniſſent. & præter hæc omnia, multa quoque alia & præclara facinora edentes, defunctorũ iura violari nõ ſuſtinuerũt, cũ ſeptem illos qui in expeditione Thebana ceciderãt, humari Creon prohiberet. Ac eorum quæ à poetis decantata ſunt, omiſſis plurimis, horum feci mentionem: quæ ſingula tam vberem, tã honeſtam dicendi materiã ſuppeditant, vt & aſtricta numeris orationis artifices & cantionũ autores, & multi rerũ geſtarũ ſcriptores, illorum factis ornandis, ingenia doctrinámque ſuam oſtentarint. Quæ verò dignitate rerũ nihilo illis deteriora, ſed quia eorum memoria recentior eſt, nõdũ à Poetis occupata, nec in Heroicum illum ordinẽ relata ſunt, ea iã dicã. Illi igitur copias ex vniuerſa Aſia collectas ſoli bis terra C marique profligarunt, priuatiſque ſuis periculis cõmunẽ Græcis omnibus ſalutẽ attulerunt. Quod verò iã dicã, quanquam id prius & ab aliis eſt expoſitũ, tamen ne nũc quidẽ iuſta & conuenienti laude fraudari viros illos decet. Qui quanto præſtitiſſe Troiæ oppugnatoribus iure putandi ſint, ex eo apparet, quòd illi è tota Græcia delecti optimates, decenniũ, vnã Aſiæ vrbem obſeſſam, vix ceperunt: hi verò ex vniuerſo Perſarum regis imperio huc profectũ exercitum, qui cætera omnia proſtrauerat, ſoli nõ modò repulerunt: ſed iniuriarum etiam cæteris factarum pœnas ab eo exegerũt. Graſſationibus item Græcorum inter ſe mutuis obſiſtentes, omnia quæ incidere pericula, ſuſtinuerũt: quã parte ius & æquum ſtaret, eò illa ſe cõiungẽtes: donec ad hanc quã ſeries temporis nos perduxit. Nemo aũt putet me, quòd nõ haberẽ quæ de ſingulis horum dici poſſent, has res geſtas numeraſſe. Nã vt ad orationem inueniendã omnium minimè ſim peritus, illorũ tamen virtus ipſa, illuſtria multa ſuppeditat: quæ & in promptu ſunt, & explicari facilè poſſunt. Sed mihi propoſitum eſt, nobilitatis rerũmque maximarum facta mentione, quàm celerrimè

Occupatio [illegible]

coniungere orationem cum rebus horum gestis: vt quemadmodum illos eodem genere natura donauit, ita etiam communibus à me laudibus celebretur, quod existimo, gratissimum etiam illis, ac potius vtrisque esse futurum: si inter se nõ ipso tantum ortu, sed laudibus etiam, virtute sua ex æquo fruãtur. Necesse autem est, vt antequam horum virorũ facinora commemoro, aliquid interponam orationi meæ, & ab eis, qui defunctis alieni, in funus peruenerunt, beneuolentiam petam. Nam si mihi id muneris esset datum, vt sepulturam vel magnificentia sumptuum, vel aliquo spectaculo equestrium gymnicorũmve certaminũ adornarem: quò studiosius & liberalius ea instruxissem, eo magis functus esse viderer officio. Sed cum hę mihi partes attributæ sint, vt hosce viros verbis ornem: nisi auditorum studia mihi suffragentur, vereor, ne quò maiorem adhibuero diligentiam, eo minus voti compos sim. Nam & diuitiæ, & velocitas, & vires, & quæ sunt eius generis alia, vberes suis possessoribus fructus suppeditant: nec alienis adminiculis egẽt, cum per se ipsa excellant in his, quibus adsunt: tametsi alius nemo velit. At lepos orationis, audientium etiam studia requirit. Quorũ ope, quamuis ea mediocriter explicata fuerit: & gloriam conciliat, & gratiam adiungit. Sin iis destituatur: tametsi suauitate excellat: fastidium tamen parit auditoribus. Cum autem hi multa gesserint, propter quæ iure laudẽtur: tamẽ vbi ad res ipsas peruentum est, dubito quid primum dicam. Quia enim vno eodẽmque tempore omnia mihi sese ingerunt: fit vt statuere non possim quid cui sit præferẽdum. Sed dabo tamen operam, qui vitæ illorum ordo fuit, eundem & oratio mea vt sequatur. Nam hi statim in omnibus puerilis ætatis studiis, fuere illustres: exercendis iis, quæ quanque ætatem decerent: iisque placuerunt quibus par est, parentibus, amicis propinquis: quarum rerum tanquam vestigia nunc agnoscens, cognatorum atque amicorum memoria singulis horis eorum desiderio ardescit: multis subinde monumentis earum laudum, quibus illi præstitere, occurrentibus. Postquam verò ad virilem ætatem peruenerunt: non apud ciues tantum, sed etiam apud homines vniuersos ingenij sui præstantiam illustrarunt. Est enim, est vniuersæ virtutis, vt sapientia principium, sic fortitudo perfectio: & vt illa quæ agenda sint decernit, ita hæc ea tuetur: quarum vtraque hi multũ excelluerũt. Nam & si quod commune Græcis omnib. periculum ingruebat: hi primi prouiderunt, & sæpe omnes ad defensionem exhortati sunt: id quod est animi prudentis signũ: &, cum Græcorum partim ignorantia, partim ignauia: dum impendentia mala cauere sine periculo licuisset: vel non prouideret, vel dissimularet: tamen vt paruerunt, officióque fungi voluerunt, abiecta iniuriarum memoria, duces sese professi, præstitisque alacriter omnibus c[...] & corporibus, & pecuniis, & sociis, belli discrimen adierunt: in quo nec vitæ suæ pepercerunt. Cum aũt prælia cõmittuntur: necessariò euenit, vt alij succũbãt, alij vincãt. Dicere aũt nõ dubitẽ, videri mihi eos, qui vtrinque in acie occubuerint, cum cladis acceptæ experres, tũ pariter vtrosque victores esse. Nam inter viuentes, eorũ esse victoriã ducimus, quib. à diis illa cõceditur. Quod aũt ad eã obtinẽdã requirebatur à singulis, quisquis seruauit ordinem, præstitit. Qui si homo mortalis, fato cõcessit: perpessus ille quidẽ id est quod fortunę visum fuit: hostib. aũt animo nõ succubuit. Quin etiã existimo, quò minus hostes regionẽ nostrã inuaserint: præter aduersariorũ socordiã, horũ quoque virtute fuisse causam.

Propositio de fortissimorum laudes à studiis & rebus gestis.

Exaggeratio fortitudinis eorum, qui in bello [...] Thebanorum.

A συνάψαι τὸν λόγον πρὸς τὰ τούτοις πεπραγμένα τῶν, ἵν᾽ ὥσπερ τὰς φύσεις ἴσας ἐκτήσαντο, οὕτω καὶ τῶν ἐπαίνων ἴσων αὐτῶν κοινῇ τυχόντας ἀπολαβεῖν τοὺς τότ᾽ ἀπὸ τῶν πεπραγμένων καὶ αὐτοὺς ἀμφοτέρους. εἰ τὰς ἄλλων ἀρετὰς μὴ μόνον τῇ φύσει μετέχειν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ταφαῖς. ἀνάγκη δ᾽ ἐν τῷ μεταξὺ διαλαβεῖν, καὶ περὶ τῶν τοῖς δὴ πεπραγμένων τοῖς ἀνδράσι δηλῶσαι, καὶ τοὺς ἔξω τῶν ὅρων πρὸς τὸν τάφον κεκλημένους πρὸς εὔνοιαν παρακαλέσαι. καὶ γὰρ εἰ μὲν εἰς χρημάτων δαπάνην, ἢ τινα ἄλλην θεωρίαν ἱππικῶν, ἢ γυμνικῶν ἄθλων ἐπαγγελίαν κοσμεῖν τὸν τάφον ἔδει με, ὅσῳ περ ἂν προθυμότερον καὶ ἀφειδέστερον τοῦτο παρεσκεύαζον, τοσούτῳ μᾶλλον ἂν προσήκοντα ἔδοξα πεποιηκέναι. λόγῳ δ᾽ ἐπαινεῖν ἐπειδὴ τοὺς ἄνδρας αἱρεθεὶς, ἂν μὴ τοὺς ἀκούοντας συμβουλομένους λάβω, φοβοῦμαι μὴ τῇ προθυμίᾳ τοὐναντίον οὗ δεῖ πράξω. ὁ μὲν γὰρ πλοῦτος καὶ τὸ τάχος, καὶ ἡ ἰσχύς, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ὁμοίως, αὐτάρκεις ἔχει τὰς ὀνήσεις τοῖς κεκτημένοις, καὶ κρατοῦσιν ἐν αὐτοῖς οἷς ἂν παρῇ, κἂν μηδεὶς τῶν ἄλλων βούληται. ἡ δὲ τῶν λόγων

B πειθὼ, τῆς τῶν ἀκουόντων εὐνοίας προσδεῖται· καὶ μετὰ μὲν ταύτης κἂν μετρίως ῥηθῇ, δόξαν ἤνεγκε, καὶ χάριν προσεποιήσατο· ἄνευ δὲ ταύτης, κἂν ὑπερβάλῃ τῷ λέγειν καλῶς, προσέστη τοῖς ἀκούουσι. πολλὰ τοίνυν ἔχων εἰπεῖν, ὧν οὗτοι πεπράχασιν, δικαίως ἐπαινεῖσθαι, ἐπειδὰν πρὸς αὐτοῖς εἰμὶ τοῖς ἔργοις, διαπορῶ τί πρῶτον εἴπω. προσισταμένων γάρ μοι πάντων εἰς ἕνα καιρὸν, δυσκρίτως ἔχω προθέσθαι τὴν αἵρεσιν αὐτῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ πειράσομαι τὴν αὐτὴν ποιήσασθαι τοῦ λόγου τάξιν, ἥνπερ ὑπῆρξεν ὁ βίος τούτοις. οὗτοι γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐν πᾶσι τοῖς παιδεύμασιν ἦσαν ἐπιφανεῖς, τὰ πρέποντα καθ᾽ ἡλικίαν ἀσκοῦντες ἑκάστην, καὶ πᾶσιν ἀρέσκοντες οἷς χρὴ, γονεῦσι, φίλοις, οἰκείοις. τοιγαροῦν ὥσπερ ἴχνη γνωρίζουσα νῦν ἡ τῶν οἰκείων αὐτοὺς καὶ φίλων μνήμη, πάσας ὥρας ἐπὶ τούτους φέρεται τῷ πόθῳ, πολλὰ ὑπομνήματα λαμβάνουσα ἐν οἷς συνῄδει τούτοις ἀρίστοις οὖσιν. ἐπειδὴ δ᾽ εἰς ἄνδρας ἀφίκοντο, οὐ μόνον τοῖς πολίταις γνώριμον τὴν αὐτῶν φύσιν, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις κατέστησαν. ἔστι γὰρ ἁπάσης ἀρετῆς ἀρχὴ μὲν σύνεσις, πέρας δ᾽ ἀνδρεία· καὶ τῇ μὲν δοκιμάζε-

C ται, τί πρακτέον ἐστί, τῇ δὲ σώζεται. ἐν τούτοις ἀμφοτέροις οὗτοι πολὺ διήνεγκαν. καὶ γὰρ εἴ τις ἐφύετο κοινὸς πᾶσι κίνδυνος τοῖς Ἕλλησιν, οὗτοι πρῶτοι προείδοντο, καὶ πολλάκις εἰς σωτηρίαν ἅπαντας παρεκάλεσαν· ὅπερ γνώμης ἀπόδειξις ἐστὶν εὖ φρονούσης. καὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀγνοίας μεμιγμένης κακίᾳ, ὅτ᾽ ἐνῆν ταῦτα κωλύειν ἀσφαλῶς, τὰ μὲν οὐ προορωμένης, τὰ δ᾽ εἰρωνευομένης, ὅμως ἐπειδὴ ὑπήκουσαν, καὶ ποιεῖν ἠθέλησαν τὰ δέοντα, οὐ μνησικακήσαντες, ἀλλὰ προστάντες καὶ παρασχόντες ἅπαντα προθύμως, καὶ σώματα, καὶ χρήματα, καὶ συμμάχους, εἰς πεῖραν ἦλθον ἀγῶνος, ἐν ᾧ οὐδὲ τῆς ψυχῆς ἐφείσαντο. ἐξ ἀνάγκης δ᾽ ἀκολουθεῖ, ὅταν μάχη γίγνηται, τοῖς μὲν ἡττᾶσθαι, τοῖς δὲ νικᾶν. οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι δ᾽ εἰπεῖν, ὅτι μοι δοκοῦσιν οἱ τῆς ἑκατέρων τάξεως τελευτήσαντες, οὐχ ἥττης μετέχειν, νικᾶν δ᾽ ὁμοίως ἀμφότεροι. τὸ μὲν γὰρ κρατεῖν ἐν τοῖς ζῶσιν, ὡς ἂν ὁ δαίμων παραδῷ, κρίνεται· ὃ δ᾽ εἰς τοῦτο ἔδει παρασχεῖν, πᾶς ὁ μένων ἐν τῇ τάξει πεποίηκεν. εἰ δὲ θνητὸς ὢν, εἱμαρμένης ἔτυχε, τὸ τῇ τύχῃ πεπονθέναι συμβέβηκεν, οὐχὶ τὴν ψυχὴν ἥττηται τῶν ἐναντίων. νομίζω τοίνυν καὶ τοῦ μὴ τὴν χώραν ἡμῶν ἐπιβεβηκέναι τοὺς πολεμίους, πρὸς τῇ τῶν ἐναντίων ἀγνωμοσύνῃ, τὴν τούτων ἀρετὴν αἰτίαν γεγενῆσθαι.

[illegible]

A Nam qui cum illic cõstiterant, viritim periculo singulorum facto, deinde Martis aleam cum alborũ cognatis experiri noluerunt existimantes, fore vt ingeniis similibus occurrerent: sed non esse facile, similem deinde fortunam adipisci. Quod ita esse, vel maximè facta etiam pacis conditiones ostendunt. Nec enim dici potest causa vlla vel verior, vel honestior, cur adversariorum dominus, defunctorum necessitatis amicus fieri, quàm denuò de summa rerũ dimicare maluerit, quam virtutis eorum admiratio. Arbitror autem si quis eos ipsos qui in acie steterent, roget, virum existiment se superior virtute, an insperata & impotenti Fortuna rẽ bene gessisse suique imperatoris peritia, & audacia, & animositate: neminem ita vel impudentem, vel confidentem fore, qui res gestas sibi vindicet. Quarum igitur rerũ Fortuna omnium domina eventũ suo arbitratu gubernauit, ... in caeterorum nulli permisit, cum quidem homines fuerint, ignaui sunt accusandi. Quòd autem adversariorũ imperator, eos qui contra ipsum in acie steterunt, superauerit, id neque hostiũ, neque nostrae multitudini est tribuendũ. Et vt maximè quisquam hominum sit, cui iurè id imputetur

B accusandi erunt ex Thebanis ij, qui contra illum steterunt: non multitudo, vel nostra, vel illorum: qui nostri copias animis praestitas inuictis, & ad necem paratas, gloriaeque cupiditate flagrantes, haud commodi... nulla rectè vsi sunt. Ac de caeteris pro animi sui sententia, vt statuit quisque licet. illud verò totum mortalium generi declaratũ est, totius Graeciae libertatem in horum virorum animis sitã fuisse. Cum hi suo fato sibi ei... caeterorum nemo restitit... Ac si quis dicat horum virtutem Graeciae fuisse animam, is verum dicere mihi videbitur. Nã simul & horum spiritus corpora sua reliquerunt, & Graeciae sublata est autoritas. Etsi autem rẽ immodicè fortassis exaggerare videbimur, dicendum tamen est. Vt enim si quis ex hoc mundo in quo degimus, lucẽ tollat, maerorem & molestia reliqua omnis vita sit futura: sic viris hisce intereceptis, in tenebras, & magnam ignominiã omnia veterũ Graecorũ decora ceciderunt. Cũ aũt hi multis de causis non immeritò essent tales, propter reipublicae formam possimùm viri virtute praestantes extiterunt. Nam imperia quae paucorum autoritate reguntur, terrorẽ illa quidem incutiunt ciuibus: verecundiã aũt in eis excitare non possunt. Quoties

C igitur belli discrimen instat, quã quisque potest, fuga elabitur... si dominos vel muneribus vel quibuslibet aliis obsequiis delinierit: etsi se gesserit omnium flagitiosissimè, paruo id sibi dedecori futurum in posterum. At populi potestas, cùm alia multa habet, & pulchra & iusta, quae homini cordato tuenda sunt: tum verò libertas in loquendo veritate nixa, ratione cohiberi nulli potest, quò minus vera crimina obiiciat. Qui enim flagitiũ fecerant, ij nec oẽs placare possunt: nec ab eo solum qui verũ probrum obiicit, cruciantur: sed & ipsi qui nollent maledicere, alium maledicentem libenter audiunt. Quae omnes haud iniuria metuentes, securitati ignominiae verecundia, & imminens ab aduersariis periculum fortiter sustinuerunt, & honestum obitum ignominiosae vitae praetulerunt. Ac quae vos viros causae communiter impulerint, vt praeclarè vellent occumbere, dictum est: natales, educatio, bonorum studiorum consuetudo: &, quae fundamenti instar est, totius reipublicae forma & constitutio. Quae verò tribuum ad fortitudinem singulos hortata

Causa Virtutis eorum, per digressionem, & collationem oligarchiae & democratiae.

[illegible]

Tribuum ad ciuium qua rebus quisque ad virtutem cohortatus fuit explicationem.

fuit, ea item dicam. Meminerant Erechtidæ omnes, eum à quo cognominantur, Erechtheum, pro patrij regni incolumitate suas filias, quas Hyacinthidas vocant, manifesto exitio perituras, addixisse. Turpe igitur ducebant, cum is à diis immortalibus progenitus, ad liberandam patriam fecisset omnia: se committere, vt mortale corpus pluris facerent, quàm gloriam immortalem. Aegidæ qui non ignorarent, Theseum Aegei filium, par æquumque ius in ciuitate instituisse, non committendum putabãt, vt eius institutum proderent: & mori præoptabant potius, quàm admittere, vt oppressa libertate sua apud Græcos opprobrio sibi esset viuendi cupiditas. Acceperant Pandionidæ, quàm acriter Progne & Philomela illa iam sibi à Tereo contumeliam vltæ essent. Vitam igitur sibi acerbam esse putabant, nisi pari cum illis iracundia, vt cognatos earum decebat, in eos qui Græciæ insultabant, exarsissent. Audierant Leontidæ, Leocoras etiam à Poetis celebrari, quòd se victimam ciuibus pro patria obtulisset. Cum igitur earum mulierum tanta fuisset animi magnitudo, nefas esse putabant, se, qui viri essent, illis deteriores videri. Meminerant Acamantidæ Homericorum versuum, quibus Poeta propter* matrem Phædram, Acamantem ad Troiam esse profectum affirmat. Is igitur nullum periculum detrectabat, vt tueretur matrem suam: nobis verò cum non modò parentes, sed omnes etiam necessarij & amici essent defendendi, vllúmne detrectare discrimen potuissent? Non latebat Oeneïdas, Cadmo natam Semelem huius verò eum esse filium, quem in hoc nominari funere dedecet: eóque prognatum Oeneum, qui princeps ipsorum vocaretur. & quia vtrique vrbi commune periculum ingruebat, pro vtraque ad extremum vsque spiritum depugnandum existimabant. Sciebant Cecropidæ, principem suum partim Draconem partim hominem esse dici, non aliunde certè, nisi quòd prudentia homini, robore draconi conferretur, illis igitur rebus digna facinora sibi edenda esse existimabant. Meminerant Hippothoöntidæ nuptiarum Alopes, è quibus ortus esset Hippothoon, quem suum esse principem norant. Quarum ego rerum (vt decorum huius temporis obseruem) accuratã explicationẽ prætereo. Proinde digna his gerenda sibi esse putabant. Non latebat Aiantidas, Aiacem erepto præmio, sibi non esse viuendum putasse. Cum igitur alteri Fortuna principatum, gloriámque deferret: tum vlciscendis hostibus moriendũ sibi censebant, ne quid se indignum admitterent. Nõ exciderat Antiochidis, Antiochum Herculis fuisse filium. Viuendum igitur sibi aut pro dignitate à maioribus acceptæ gloriæ, aut honesta morte occumbendum putauerunt.

Commiseratio & consolatio.

Horum igitur domestici superstites, talibus orbati viris, & miserabiles, à consuetudine & diuturna & suaui diuulsi. Est & patriæ conditio lacrymarũ & luctus plena. At illi iure in beatis habendi sunt: primũ, qui exiguũ tẽpus, lõgã & diuturnã in omne æuũ gloriã cõmutarunt in qua ipsorũ & liberi celebres educabũtur: & parẽtes in senectute cõspicui alẽtur, gloria filiorũ se in luctu cõsolantes. Deinde nec morbis affecta corpora, & animos ægritudinis expertes habẽt, quã qui viuũt, propter aduersũ casũ, acceperũt: clare, celebritatemq́ue magnã cũ honore, & insigni gloria iusta eis psoluũtur. Nã qui & ab vniuersa patria sepeliũtur publicè, & nõ modò à cognatis & ciuib*: sed etiã à tota (quę quidẽ ita nominãda sit) Græcia desi-

ᾔδεσαν, ταῦτ' ᾔδεσαν λέξω. ᾔδεσαν ἅπαντες Ἐρεχθεῖδαι τὸν ἐπώνυμον αὐτῶν Ἐρεχθέα, ἕνεκα τῆς σωτηρίας τῆς χώρας, τὰς αὑτοῦ παῖδας, ἃς Ὑακινθίδας καλοῦσιν, εἰς πρόδηλον θάνατον δόντα ἐξαλεῖψαι. αἰσχρὸν οὖν ἡγοῦντο τὸν μὲν ἀπ' ἀθανάτων πεφυκότα πάντα ποιεῖν ἕνεκα τοῦ τὴν πατρίδα ἐλευθερῶσαι, αὐτοὶ δὲ φανῆναι θνητὸν σῶμα ποιούμενοι περὶ πλείονος, ἢ δόξαν ἀθάνατον. οὐκ ἠγνόουν Αἰγεῖδαι Θησέα τὸν Αἰγέως ἰσηγορίαν πρῶτον καταστήσαντα τῇ πόλει. δεινὸν οὖν ἡγοῦντο τὴν ἐκείνου προδοῦναι προαίρεσιν. καὶ τεθνάναι μᾶλλον ᾑροῦντο, ἢ ταύτης ἀφέμενοι τῆς τιμῆς ἐν τοῖς Ἕλλησι ζῆν φιλοψυχοῦντες. παρειλήφεσαν Πανδιονίδαι Πρόκνην καὶ Φιλομήλαν τὰς Πανδίονος θυγατέρας, ὡς ἐτιμωρήσαντο Τηρέα τὸν εἰς αὑτὰς ὑβρίσαντα. οὐ βιωτὸν οὖν ἐνόμιζον αὑτοῖς, εἰ μὴ συγγενεῖς ὄντες, ὅτ' αὖ ἔχοντες ὅμοιον ἐκείναις φανήσονται, ὅτε ἑώρων ὑβριζομένην τὴν Ἑλλάδα. ἠπίσταντο Λεοντίδαι μυθολογουμένας τὰς Λεὼ κόρας, ὡς ἔδωκαν αὑτὰς σφάγιον τοῖς πολίταις ὑπὲρ τῆς χώρας. ὅπου δὴ γυναῖκες ἐκεῖναι τοιαύτην ἔσχον ἀνδρείαν, οὐ θεμιτὸν αὐτοῖς ὑπελάμβανον ἀνδράσιν οὖσιν ἧττον ἐκείνων φανῆναι ἀγαθοῖς. ἐμέμνηντο Ἀκαμαντίδαι τῶν ἐπῶν ἐν οἷς Ὅμηρος ἕνεκα τῆς μητρὸς Αἴθρας Ἀκάμαντά φησιν εἰς Τροίαν στεῖλαι. ὁ μὲν οὖν παντὸς ἐνεκαρτέρει κινδύνου, τὴν ἑαυτοῦ μητέρα σῶσαι βουλόμενος. οἱ δὲ πῶς οὐκ ἔμελλον πάντα κίνδυνον ὑπομεῖναι, ἵν' ἅπαντας σώσειαν τοὺς οἴκοι γονέας; οὐκ ἐλάνθανεν Οἰνεΐδας ὅτι Σεμέλη μὲν ἦν ἡ Κάδμου, ταύτης δ' ὃν οὐ πρέπον ἐστὶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοῦδε τοῦ τάφου, τούτου δ' Οἰνεὺς, ἀρχηγὸς ὢν αὐτῶν ἐκαλεῖτο. κοινοῦ δὴ τοῦ παρόντος ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι κινδύνου, ὑπὲρ ἀμφοτέρων πάντ' ᾤοντο δεῖν ἀγῶνα ἐκτεῖναι. ἠπίσταντο Κεκροπίδαι τὸν ἑαυτῶν ἀρχηγὸν, τὰ μὲν ὡς ἔστι δράκων, τὰ δ' ὡς ἔστιν ἄνθρωπος λεγόμενον, οὐκ ἄλλοθέν ποθεν, ἢ τῷ τὴν σύνεσιν μὲν ἀνθρώπῳ προσομοιοῦσθαι, τὴν ἀλκὴν δὲ δράκοντι. ἄξια δὴ τούτων πράττειν ὑπελάμβανον αὐτοῖς προσήκειν. ἐμέμνηντο Ἱπποθωντίδαι τῶν Ἀλόπης γάμων, ἐξ ὧν Ἱπποθῶν ἔφυ, καὶ τὸν ἀρχηγὸν ᾔδεσαν, ὧν ἐγὼ τὰ καθ' ἕκαστον φυλάττων τὸ πρέπον τῷ παρόντι καιρῷ λέγειν εὐλαβοῦμαι. ἄξια δὴ τούτων ᾤοντο δεῖν ποιοῦντες ὀφθῆναι. οὐκ ἐλάνθανεν Αἰαντίδας ὅτι τῶν ἀριστείων στερηθεὶς Αἴας ἀβίωτον ἡγήσατο τὸν βίον. ἡνίκ' οὖν ὁ δαίμων ἄλλῳ τἀριστεῖα ἐδίδου, τότε τοὺς ἐχθροὺς ἀμυνόμενοι τεθνάναι δεῖν ᾤοντο, ὥστε μηδὲν ἀνάξιον αὐτῶν παθεῖν. οὐκ ἠμνημόνευον Ἀντιοχίδαι Ἡρακλέους ὄντα τὸν Ἀντίοχον. δεῖν οὖν ἡγοῦντο ἢ ζῆν ἀξίως τῶν ὑπαρχόντων, ἢ τεθνάναι καλῶς. τοὺς μὲν οὖν ζῶντας οἰκείους τούτων, ἐλεεινοὺς τοιούτων ἀνδρῶν ἐστερημένους, καὶ συνηθείας πολλῆς καὶ φιλανθρώπου διεζευγμένους, καὶ τὰ τῆς πατρίδος πράγματ' ἔρημα καὶ δακρύων καὶ πένθους πλήρη. τοὺς δ' εὐδαίμονας τῷ δικαίῳ λογισμῷ, πρῶτον μὲν ἀντὶ μικροῦ χρόνου πολὺν καὶ τὸν ἅπαντα εὔκλειαν ἀγήρω καταλελοίπασιν, ἐν ᾗ καὶ παῖδες οἱ τούτων ὀνομαστοὶ τραφήσονται, καὶ γονεῖς οἱ τούτων περίβλεπτοι γηροτροφηθήσονται, παραψυχὴν τοῦ πένθους τὴν τούτων εὔκλειαν ἔχοντες. ἔπειτα νόσων ἀπαθεῖς τὰ σώματα, καὶ λυπῶν ἄπειροι τὰς ψυχὰς, ἃς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν οἱ ζῶντες ἔχουσιν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ καὶ πολλῷ ζήλῳ τῶν νομιζομένων τυγχάνουσιν. οὓς γὰρ ἅπασα μὲν ἡ πατρὶς θάπτει δημοσίᾳ, κοινῶν δ' ἐπαίνων μόνοι τυγχάνουσι, ποθοῦσι δ' οὐ μόνον οἱ συγγενεῖς καὶ πολῖται, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ὅσην Ἑλλάδα χρὴ προσειπεῖν, συμπεπόνθασι δὲ καὶ τῆς

οἰκουμέ-

εἰκαζομένας τὸ λοιπὸν μέρος· πῶς οὐ χρὴ τούτους εὐδαιμονας ἡγεῖσθαι; οὓς παρέδρους εἰκότως ἄν τις φήσαι τοῖς κάτω θεοῖς εἶναι, τὴν αὐτὴν τάξιν ἔχοντας τοῖς προτέροις ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐν μακάρων νήσοις. οὐ γὰρ ἰδών τις οὐδὲ περὶ ἐκείνων ταῦτ' ἀπήγγελκεν, ἀλλ' οὓς οἱ ζῶντες ἀξίους ὑπειλήφαμεν τῶν ἄνω τιμῶν, τούτους τῇ δόξῃ καταμαντευόμενοι κἀκεῖ τῶν αὐτῶν ἡγούμεθα τιμῶν αὐτοὺς τυγχάνειν. ἔστι μὲν οὖν ἴσως χαλεπὸν τὰς παρούσας συμφορὰς λόγῳ κουφίζειν· δεῖ δ' ὅμως πειρᾶσθαι, καὶ πρὸς τὰ παραμύθια τρέπειν τὴν ψυχήν, ὡς τοὺς τοιούτους ἄνδρας γεγεννηκότας καὶ πεφυκότας αὐτοὺς ἐκ τοιούτων ἑτέρων, καλόν ἐστι τὰ δεινὰ εὐσχημονέστερον τῶν ἄλλων φέροντας ὁρᾶσθαι, καὶ πάσῃ τύχῃ χρωμένους ὁμοίους εἶναι. καὶ γὰρ ἐκείνοις ταῦτ' ἂν εἴη μάλιστ' ἐν κόσμῳ καὶ τιμῇ, καὶ πάσῃ τῇ πόλει καὶ τοῖς ζῶσι ταῦτ' ἂν ἐνέγκαι πλείστην εὐδοξίαν. χαλεπὸν πατρὶ καὶ μητρὶ παίδων στερηθῆναι καὶ ἐρήμοις εἶναι τῶν οἰκειοτάτων γηροτρόφων· σεμνὸν δέ γε ἀγήρως τιμὰς καὶ μνήμην ἀρετῆς δημοσίᾳ κτησαμένους ἐπιδεῖν, καὶ θυσιῶν καὶ ἀγώνων ἠξιωμένους ἀθανάτων. λυπηρὸν παισὶν ὀρφανοῖς γεγενῆσθαι πατρός· καλὸν δέ γε κληρονομεῖν πατρῴας εὐδοξίας, καὶ τοῦ μὲν λυπηροῦ τούτου τὸν δαίμονα αἴτιον εὑρήσομεν ὄντα, ᾧ φύντας ἀνθρώπους εἴκειν ἀνάγκη· τοῦ δὲ τιμίου καὶ καλοῦ τὴν τῶν ἐθελησάντων καλῶς ἀποθνῄσκειν αἵρεσιν. ἐγὼ μὲν οὖν οὐχ ὅπως πολλὰ λέξω τοῦτ' ἐσκεψάμην, ἀλλ' ὅπως τἀληθῆ. ὑμεῖς δὲ ἀπολοφυράμενοι καὶ τὰ προσήκονθ' ὡς χρὴ, καὶ νόμιμα ποιήσαντες, ἄπιτε.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΡΩΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Ἀλλ' ἐπειδήπερ ἀκούειν βούλει τὸν λόγον, δείξω σοι καὶ ἀναγνώσομαι. δεῖ δέ σε τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ πρῶτον εἰδέναι. βούλεται μὲν γὰρ ὁ τὸν λόγον ποιῶν ἐπαινεῖν Ἐπικράτην, ὃν ᾤετο πολλῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν ὄντων νέων ἐν τῇ πόλει χαριέστατον εἶναι, καὶ πλέον τῇ συνέσει προέχειν ἢ τῷ κάλλει τῶν ἡλικιωτῶν. ὁρῶν δ' ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰ πλεῖστα τῶν ἐρωτικῶν συνταγμάτων αἰσχύνην μᾶλλον ἢ τιμὴν περιάπτοντα τούτοις περὶ ὧν ἐστι γεγραμμένα, τοῦθ' ὅπως μὴ πείσεται, προὐλάβετο, καὶ ὅπερ καὶ πεπεῖσθαί φησι τῇ γνώμῃ, τοῦτο καὶ γέγραφεν, ὡς δίκαιος ἐραστὴς οὔτ' ἂν ποιήσειεν οὐδὲν αἰσχρὸν οὔτ' ἀξιώσειεν. ὃ μὲν οὖν ὥσπερ ἂν μάλιστ' ἐρωτικὸν λάβοις τοῦ λόγου, περὶ τοῦτ' ἐστίν· ἐν δ' ἄλλοις λόγοις, τὰ μὲν αὐτὸν ἐπαινεῖ τὸν νεανίσκον, τὰ δ' αὐτῷ συμβουλεύει περὶ παιδείας καὶ προαιρέσεως τοῦ βίου. πάντα δὲ ταῦτα γέγραπται τὸν τρόπον, ὃν ἄν τις εἰς βιβλίον καταθεῖτο. τοὺς μὲν γὰρ λεκτικοὺς τῶν λόγων ἁπλῶς καὶ ὁμοίως οἷς ἂν ἐκ τοῦ παραχρῆμά τις εἴποι, πρέπει γεγράφθαι· τοὺς δ' εἰς τὸν πλείω χρόνον τεθησομένους ποιητικῶς καὶ περιττῶς ἁρμόττει συγκεῖσθαι. τοὺς μὲν γὰρ πιθανούς, τοὺς δ' ἐπιδεικτικοὺς εἶναι προσήκει. ἵν' οὖν μὴ παρὰ τὸν λόγον σοι λέγω, μηδ' ἅπερ γιγνώσκω περὶ τούτων, αὐτὸς διεξίω, πρόσεχε ὡς αὐτοῦ τοῦ λόγου ἤδη ἀκουσόμενος, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἥκει, ὃν ἐβουλόμην ἀκούειν, Ἐπικράτης. ὁρῶν ἐνίους τῶν ἐρωμένων καὶ κάλλους μετεσχηκότων, οὐδετέρᾳ τῶν εὐτυχιῶν τούτων ὀρθῶς χρωμένους, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῇ τῆς ὄψεως εὐπρεπείᾳ σεμνυνομένους, τὴν δὲ πρὸς τοὺς ἐραστὰς ὁμιλίαν δυσχεραίνοντας, καὶ τοσοῦτον διημαρτηκότας τοῦ τὰ βέλτιστα κρίνειν, ὥστε διὰ τοὺς λυμαινομένους

à maxima terræ habitabilis parte lugentur. nónne hi beati sunt iudicandi? quos assessores esse diis manibus iuré dixeris, eadémque esse conditione, qua veteres illos bonos & præstantes viros in Insulis fortunatis. Nam ne de illis quidem quisquam, qui viderit, hæc renunciauit: sed quos viuentes huius nostri superni orbis dignamur honoribus, eos illic etiam quodam animi præsagio consimiles honores adipisci arbitramur. Ac istam oratione leuare mæstitiam, est id quidem fortasse difficile: faciendum tamen periculum est, & animus ad iucundiora traducendus. Tales enim viros qui genuerunt, & è talibus aliis ipsi orti sunt, eos præclarum est aduersas res pulchrius cæteris posse ferre: & in vtraq; fortuna vultu eodem conspici. Quæ cum illis maximo & honori fuerint & ornamento, tū toti ciuitati, & viuentibus, maximam attulerint celebritatem. Graue est matri & patri orbari liberis: & cōstitissimis suæ senectutis priuari altoribus: sed præclarum est, honores præcipuos & monimentū virtutis eosdem publicè adeptos conspicere: sacrisque & certaminibus dignatos immortalibus. Molestum est liberis amisisse patres: sed præclarum est, paternę cōsequi gloriæ hæreditatem. Ac tristitiæ quidem huius fortunam esse causam reperiemus: cui homines natos cedere ac parēre necesse est: at honoris & decoris, eorum, qui honestè oppetere voluerunt, institutum. Mihi quidē nō multa, sed vera dicere propositū fuit. Vos aūt finito luctu vt factū oportet, abitote.

ORATIO XXIII (QVAM LIBANIVS Demostheni esse negat, vt multo languidiorem quàm illius vehementia ferat) Amatoria,

Hieronymo Vuolfio interprete.

AGe age quoniam audire vis, ostendam tibi orationem, & legam: sed consilium tibi est in primis intelligendum, eius qui hanc orationem composuit. Is Epicratem, quem inter multos, & formosos, & bonæ indolis adolescentes nostræ vrbis, esse suauissimum, & æqualibus ingenio magis quam forma antecellere putabat, laudare instituit. Cum autem videret, amatoria scripta pleraque, in quos celebrarent, vt ingenuè dicam, ignominiosa potius esse quàm honorifica: id ne sibi vsu veniret, cauit: & quod se animo suo persuasum habere asserit, idem etiam scripsit: amatorem ingenuum neque facturum turpe quicquam, neque petiturum. Quod igitur in oratione maximè amatorium deprehendas, id in hoc genere versatur. Reliqua, partim ad ipsius adolescentis commendationem pertinent: partim de liberalibus disciplinis, vitæque genere constituendo præcipiunt. Hæc autem omnia sic scripta sunt quemadmodum in monimenta literarum referri solent. Nam vt orationes quæ pronunciantur, simplici & ex temporali sermonis genere texi debent: ita quas ad posterorum peruenire memoriam velis, poëmatis instar elaboratas, & exquisitum in modum perpolitas esse decet. Illas enim probabiles, has magnificas esse oportet. Ne verò extra causam tibi fabulas narrem, néve quid de ea sentiam, ipse commemorem: sic ausculta, vt ipsam orationem iam auditurus, quando ipse adest, quem auditorem esse volui, Epicrates. Cum viderem nonnullos eorum qui amantur, & forma, sunt ornati, neutra felicitatum harum rectè vti: sed, vt oris decorē laudi sibi ducere: sic amatorū familiaritatē auersari: atq; in iudicādo adeò nō intelligere optima quæ sint: vt propter eos qui hæc re

flagitiosè aberrant: at illis etiam sunt iniqui, qui modestiam, castámque consuetudinem eorum expetunt: eos ego non sibimetipsis tantum malè consulere: sed aliorum etiam familiaritates deprauare: illorumque amentiam prudentibus non esse imitandam existimarim praesertim, si considerent, cum res ipsae nec honestae, nec flagitiosae per sese sint, sed pro ratione vtentium plurimùm varietate momentis esse, vno eodémque de vtrisque modo statuere. Deinde, omnium esse absurdissimum iudico: eos admirari, qui plurimos, & constantissimos amicos habeant amatores autem improbare: quibus solis, nec iis tamen omnibus, sed bonis & modestis duntaxat, amasiorum animi sic conciliari solent, ac dedi, vt eorum esse proprij videantur. Iam illos qui nullius talis amicitiae felicem euentum viderint: aut semetipsos tam incontinentes esse sciunt, vt modestiam cum familiaribus habere consuetudinem nequeant: ita sentire, fortasse nihil miri est. Qui autẽ eodem, quo tu, animo, & conditione sunt: qui nec prorsus ignorant, quantae necessitudines per amorem absque infamia sint auctae: & superioris vitae suae tempus cum verecundia transegerunt: in eos ne suspicio quidem cadit vllius turpitudinis. Quò magis etiam ad hanc scribendam orationem sum incitatus: quòd duas res pulcherrimas consequi me posse animaduertebam. Nam tum bonis tuis commemorandis, simul & te felicem, & me, qui te talẽ diligam, non vecordem esse, ostensurum confido: tum suadendis iis quae imprimis necessaria sunt, & beneuolentiae meae specimen & mutuae amicitiae occasionem allaturum. Tametsi autem me non praeterit, quàm difficile sit, & indolem tuã pro dignitate celebrare: & multò etiam esse periculosius, dare cõsilium: cum monitori euentus consilij praestandus sit: decere tamen existimo, vt & hi qui iurè laudantur, veritatis excellentia laudantium facundiam superent: & in dando consilio spero me non aberraturum. Scio enim stultos, & intemperantia prorsus deprauatos, nulla etiam sapientissima, rectissimáque consilia probè exequi: per eos verò, qui vitam suam prudenter & innocenter instituerunt, nec vel mediocriter cogitata frustrari solere. Hac igitur spe fretus, ad orationẽ aggredior. Arbitror autem omnes mihi esse assensuros, hanc aetatẽ decere maximè, & pulchritudinẽ aspectus, & modestiã animi, & fortitudinẽ vtriusque, & perpetuam orationis suauitatẽ. E quibus ea quae naturae sunt, ita tibi praeclara, Fortuna largita est, vt oẽs te suspiciãt, & admirentur: reliqua ipse tuapte cura eò perduxisti, vt nemo sanus te reprehẽdat. Oportet aũt eũ, qui maximas laudes meretur, & diis charum videri & hominibus partim propter semetipsum, partim propter fortunam admirationi esse. Ac in vniuersum de plurimis tuis ad virtutẽ adiumẽtis plura deinceps narrari conueniet. Quas verò singulatim laudes referre possum: eas iam vt exponam, operam dabo. Primùm autẽ eam laudare incipiã, quam vidẽtibus omnibus primum cognoscere licet, nam pulchritudinem: cuiusque coloren, e quo & membra & totũ corpus elucescunt quam conuenientẽ similitudinẽ adhibeam, cum considero, inuenio nullam: sed in mentem mihi venit, rogandos esse lectores huius orationis, vt ipsi te spectent & contemplentur: vt venia mihi detur, nihil tibi simile adferenti. Cum quae enim id mortalium rerum comparetur, quod immortale aspicientibus desiderium parit? quod

Pulchritudo. Modestia. Fortitudo. Eloquentia.

Forma eius cælestis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A aspectu sui non satiat? quod cum remotum est, animis obuersatur? quod diuinam obtinet in corpore humano dignitatem? et floridum elegantia venustatis, ita omnis suspicionis expers? Iam nec illa in facie tua culpari queunt, quae multis pulchritudine praeditis acciderunt, vt vel ob corporis inconcinnitatem, vniuersa eorum elegantia turbaretur vel propter calamitatem aliquam, etiā reliqua per se praeclara, minus placerent: quarum reprehēsionū omnium tuam faciem expertem esse reperiemus. Tanta enim cura, quisquis ille deorum fuit, qui formam tibi largitus est, omnes huiusmodi labes cauit, vt nihil vituperatione dignum, suspicienda in te plurima effecerit. Nam cum in his quae aspectu sentiantur, maximè facies emineat, atque in hac ipsa oculi: magis etiam in his suam erga te beneuolentiam numen ostendit. Nō .n. eos, ad necessarios duntaxat visus, idoneos praebuit: sed cum quorūdā virtus viri ex actionibus appareat, mores tuos probatissimos per visus indicia declarant: qui sunt & mitis atque humanis aspectu, & magnific. & grauis in vitae consuetudine: & fortis ac moderatus aduersus omnes: id quod in primis admirēre. Nā cum B aliorum comitas in humilitatis, grauitas in fastus opinionem incurrat: cūmque illi vt propter fortitudinem temerarij, sic propter mānsuetudinē inertes videantur: tot res inter se contrarias nacta fortuna, itā vti par est, omnia consentientia secum effecit: quasi vorum absoluere, aut exemplū alijs ostēdere vellet non quasi mortalem pro more suo naturam constitueret. Quod si tuam pulchritudinem assequi dicendo liceret, aut verum hoc in te laudandum esset: nihil in hoc tui celebrādi proposito ē tuis dotibus praetermissū videretur. Nūc vereor, ne auditores detrahigemus, vt minus alacriter accipiant reliqua, si de hoc frustra nugemur. Quis enim speciem oratione exprimat, quam nec pictae aut fictae imagines, praestantissimorum artificum industria elaboratae, superare queant? Neque id mirandum. Nam illae immobiles spectantur, vt obscurum sit, cuiusmodi, si viuerent, appareret. Sed animi tui mansuetudo, & dexteritas in omnibus tuis factis, venustatē corporis mirum in modum auget. Ac tuae formae laudes (quanquam praeterij multas) has habeo. De temperantia verò, pulcherrima laus illa occur C ritquod, cum ista aetas calumniis exposita sit, tibi vsu venit vt potius laudarere. Non modò enim nihil delinquis, sed sapientius etiā quam pro flore aetatis, vitam instituisti. Cuius rei maximum testimonium est, ita cum hominibus cōsuetudo. Cum enim te multi conueniant, idémque diuersissimis praediti ingeniis, teque omnes ad suam familiaritatem inuitent, ita praeclarè te aduersus illos omnes gessisti: vt amicitia tua delectentur: quod est vitae indicium laudabiliter humaniterque institutae. Quanquam autem iam nonnulli probati sint, tam qui non quosuis in amicitiam recipiendos suasere, tum qui iisdem paruere: quòd &, si quis improbis obsequatur, necesse sit vulgi reprehensionem incurrere: &, si eam calumniam vereatur, odium ipsorum sodalium suscipiendum sit: ego tamen propter hoc ipsum te magis laudandum censeo: qui, cum aliis fieri non posse videatur, vt populi iudicio probetur quisquam: tantum illos excellis, vt difficultates atque asperitates omnes superaris. Nam ne su-

Vires spec[illegible]

Temperantia & [illegible]

[illegible]

spici inemo quidem de te peccabit, quasi vilis sit delictorum socius & aliorum adiutor cum dexteritate vincit. Iam cum amatoribus (si quid de his quoque dicendum est) ea esse ratio tua, eaque cum bonitate cum prudentia mihi videtur, ut cum plerique nec ea ma quae sibi delegerint, moderate ferre queant, tibi usu venerit, ut omnibus supra modum placeas: id quod signum est tuae virtutis evidentissimum. Nemini enim ea negat, quae iure honesteque tribui possunt: quae vero cum probro coniuncta sunt, ea nec sperare quisquam in animum inducit. Tantam virtutis & honestatis appetentibus potestatem, impudentibus desperationem affert tua modestia. Praeterea, cum in adolescentia plerique modestiae laudem taciturnitate venentur: tu tantum ingenio polles, ut sermonibus & colloquiis tuis non minorem quam ceteris omnibus rebus quod familiares tuos laudantis assecutus. Tantus tuus lepos est, tanta suavitas, tum seriis tum iocosis in rebus, cum & simplex sis absque delicto & acutus absque malitia, & humanus cum ingenuitate: ac denique talis* qualem virtutis aliquis amans filium adoperit. De fortitudine autem (nam & hanc praeterire non decet) quanquam tua quidem natura multas adhuc accessiones recipit, sequensque tempus laudatoris magnam copiam suppeditabit: tamen pulcherrimae sunt ista aetate laudes, qua nihil delinquere ceteris est optabile. Ac tua quidem fortitudo, cum ex aliis rebus celebrari possit, tum vero propter exercitationem, cuius vel plurimi testes extiterunt. Fortassis autem imprimis dicendum est, quam prudenter id studium ceteris praetuleris. Nam prudens agendarum rerum delectus in adolescente, commune signum est & animi liberalis, & cordati ingenii. Quapropter nec illius instituti laus est praetermittenda. Cum igitur scires, a reliquis certaminibus nec servos, nec peregrinos excludi: illud vero solis propositum esse civibus, nec nisi ab optimatibus expeti: ad eo te contulisti. Adhaec, si qui currendo se fatigent, eorum nec fortitudinem, nec animi praestantiam augeri: eos vero qui pugilatu, aut alio eius generis ludo se exerceant, praeter mala corporis, etiam ingenia corrumpere cum iudicares: splendidissimum pulcherrimumque exercitationis genus, tuaeque naturae aptissimum elegisti, quod & armorum consuetudine, & cursuum tolerantia belli simulacrum repraesentet: & magnificentia, & splendore apparatus, potentiae deorum simile videatur, praeterea & spectatu iucundissimum sit: & e plurimis variisque generibus constet: & ingentia praemia merito consequatur. Praeter enim ea quae tribuuntur, ipsa etiam exercitatio, & tam praeclarum studium, non parvum praemium homini vel mediocriter virtutis studioso, videatur. Quod Homerici carminis testimonio vel imprimis comprobatur: in quo & Graecos & Barbaros tali apparatu gessisse bellum fecit inter sese. Praeterea etiam hodie Graecarum urbium non abiectissimis, sed maximis, in certaminibus uti eo familiare est. Quia vero putabas nihil prodesse rerum pulcherrimarum desiderium, nisi & corporis ad omnia habilitatem nisi & animus probe esset exornatus: laborum tolerantiam statim in gymnasiis observatam, nec in factis fefellisti: reliquum autem ingenii tui splendorem, animique robur, in certaminibus potissimum declarasti. De quibus etsi ordiri vereor, metuens ne ea quae tum gesta sunt,

Comitas & colloquia.

Fortitudo & prudentia in eligendo [illegible]

A συνεξαμαρτάνειν ποτὲ, οὐδ' ἀποστῆναι ἐν ἀδήλῳ τοῖς ἄλλοις· τὴν δὲ πρὸς τοὺς ἐραστὰς ὁμιλίαν (εἰ χρὴ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν) οὕτω καλῶς μοι δοκεῖς καὶ σωφρόνως ἔχειν, ὥστε τῶν πλείστων οὐδ' ὧν ἂν προέλωνται, μετρίως ἐνεγκεῖν δυναμένων, σοὶ πᾶσι καθ' ὑπερβολὴν ἀρέσκειν συμβέβηκεν· ὃ τῆς σῆς ἀρετῆς σημεῖον ἐναργέστατόν ἐστιν. ὧν μὲν γὰρ δίκαιον καὶ καλὸν, οὐδεὶς ἀμοιρεῖ παρὰ σοῦ, τῶν δ' εἰς αἰσχύνην ἀνηκόντων, οὐδ' εἰς ἐλπίδα οὐδεὶς ἔρχεται· τοσαύτην τοῖς μὲν τῶν βελτίστων ὀρεγομένοις ἐξουσίαν, τοῖς δ' ἀποθρασύνεσθαι βουλομένοις ἀτολμίαν ἡ σὴ σωφροσύνη παρεσκεύακεν. ἔτι τοίνυν τῶν πλείστων ἐκ τῆς σιωπῆς, ὅταν ὦσι νέοι, τὴν τῆς σωφροσύνης δόξαν θηρωμένων διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τῇ φύσει διαλέγεσθαι, σὺ τοσοῦτον ὑπερβέβληκας τῇ φύσει, ὥστ' ἐξ ὧν λέγεις καὶ ὁμιλεῖς τοῖς ἐντυγχάνουσι, μηδὲν ἐλάττω τὴν δόξαν ἐκ τούτων ἐνδείκνυσθαι ἢ ἐκ τῶν ἄλλων· τοσαύτη πειθὼ καὶ χάρις ἐν ταῖς σαῖς ὁμιλίαις, καὶ παίζοντι καὶ σπουδάζοντι. καὶ γὰρ ἄκακος, οὐ πανοῦργος, καὶ φιλάνθρωπος ἐλευθερίως· καὶ τὸ σύνολον τοιοῦτος εἶ, οἷον ἄν τις ἐξ ἀρετῆς υἱὸν γεννήσειε. τὴν τοίνυν ἀνδρείαν (οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἄξιόν ἐστι παραλιπεῖν) οὐχ ὡς οὐ πολλὴν ἐπίδοσιν ἐχούσης ἔτι τῆς σῆς φύσεως, καὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου πλείους ἀφορμὰς παραδώσοντος λόγου τοῖς ἐπαινεῖν σε βουλομένοις· ἀλλ' ὡς καλλίστων ὄντων τῶν μετὰ ταύτης τῆς ἡλικίας ἐπαίνων, ἐν ᾗ τὸ μηδὲν ἐξαμαρτάνειν τοῖς ἄλλοις ἀγαπητόν ἐστιν. ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις καὶ ἑτέρων τὴν ἀνδρείαν ἐπιδείξειε, μάλιστα δ' ἐπὶ τῆς ἀσκήσεως, ἧς πλεῖστοι γεγόνασι μάρτυρες. ἁρμόσει δ' ἴσως προειπεῖν αὐτῶν τούτων τὴν προαίρεσιν ὡς καλῶς προείλου. τὸ γὰρ ἐκλέξασθαι, ὧν προσῆκε πράττειν, νέον ὄντα, δυνάμεως καὶ ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ γνώμης εὐφυοῦς κοινὸν ἐστι σημεῖον· δι' ὃ οὐδὲ παραλειπτέον ἀξίως τῆς προαιρέσεως ἐπαινεῖν. συνειδὼς τοίνυν τοῖς μὲν ἄλλοις ἄθλοις καὶ δούλους καὶ ξένους μετέχοντας, τοῦ δ' ἀποβατεῖν μόνοις μὲν τοῖς πολίταις ἐξουσίαν οὖσαν, ὀρεγομένους δὲ τοὺς βελτίστους, ἐπὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα ὥρμησας. C ἔτι δὲ νομίσας τοὺς μὲν τὰ δρομικὰ γυμναζομένους οὐδὲν πρὸς ἀνδρείαν οὐδ' εὐψυχίαν ἐπιδιδόναι, τοὺς δὲ τὴν πυγμὴν καὶ τὰ τοιαῦτ' ἀσκήσαντας πρὸς τῷ σώματι καὶ τὴν γνώμην διαφθείρεσθαι, τὸ σεμνότατον καὶ κάλλιστον τῶν ἀγωνισμάτων καὶ μάλιστα πρὸς τὴν σαυτοῦ φύσιν ἁρμόττον ἐξελέξω, τῇ μὲν συνηθείᾳ τῶν ὅπλων καὶ τῇ τῶν δρόμων φιλοπονίᾳ τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ συμβαίνουσιν ὡμοιωμένον, τῇ δὲ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ σεμνότητι τῆς παρασκευῆς πρὸς τὴν τῶν θεῶν δύναμιν εἰκασμένον, πρὸς δὲ τούτοις, ἥδιστον μὲν θέαν ἔχον, ἐκ πλείστων δὲ καὶ παντοδαπῶν συγκείμενον, μεγίστων δ' ἄθλων ἠξιωμένον· πρὸς γὰρ τοῖς τιθεμένοις τὸ γυμνασθῆναι καὶ μελετῆσαι τοιαῦτα, οὐ μικρὸν ἆθλον προκεῖσθαι τοῖς καὶ μετρίως ἀρετῆς ἐπιθυμοῦσι. τεκμήριον δὲ μέγιστον ἄν τις ποιήσαιτο τὴν Ὁμήρου ποίησιν, ἐν ᾗ καὶ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς βαρβάρους μετὰ ταύτης τῆς παρασκευῆς πεποίηκε πολεμοῦντας ἀλλήλους. ἔτι δὲ καὶ νῦν τῶν πόλεων τῶν Ἑλληνίδων οὐ ταῖς φαυλοτάταις, ἀλλὰ ταῖς μεγίσταις ἐν τοῖς ἀγῶσι χρῆσθαι σύνηθές ἐστιν. ἡ μὲν οὖν προαίρεσις οὕτω καλὴ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀποδεκτή· εἰδὼς δὲ οὐδὲν ὄφελος τῶν καλλίστων ἐπιθυμεῖν, εἰ μὴ καὶ τὸ σῶμα καλῶς πρὸς ἅπαντα παρεσκευασμένον, μετὰ τῆς ψυχῆς φιλοπονίας παρασκευασαμένης, τὴν μὲν φιλοπονίαν εὐθὺς ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐπέδειξας ἅπασιν, οὐδ' ἐν τοῖς ἔργοις ἐψεύσω· τῆς δ' ἄλλης ἐπιφανείας τῆς σαυτοῦ φύσεως, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀνδρείαν ἐν τοῖς ἀγῶσι μάλιστα ἐνεδείξω.

[illegible]

A oratione non assequar: tamen neque praetermittam. Nam turpe fuerit, quae nos spectantes exhilarant, ea nolle commemorare. Ac si omnia certamina referre vellem: vltra modum fortasse nobis extenderetur oratio: vnius autem, in quo multum excelluisti, facta mentione, & reliqua iudicium, & auditorum benignitate non abutar. Emissis bigis, atque aliis longius euectis, aliis subsequentibus, vtrisque superatis, per vtrasque, vt decuit, victoriam obtinuisti, talem coronam adeptus, in qua cum ipsa victoria praeclara sit, tamen euasisse incolumem, praeclarius videbatur, & admirabilius. Nam aduersariorum curru contra te ruente, cunctisque putantibus equorum violentiam non sustineri posse: quanquam videras caeterorum quosdam nullo etiam ingruente periculo, mirifice angi: minime perterritus es, aut refugisti: sed & robore animi, & bigarum impetu facili superior: & aduersarios, qui secundo cursu, nec interrupto vsi fuerant, celeritate antecessisti. Quo ita ita mutasti animos hominum, vt cum multi iactent in ludis equestribus nihil esse perinde iucundum, atque naufragia curruum, sique vera dicere videantur: inde te contra spectatores, omnes, soliciti nequid tibi tale accideret, formidarent. B Tantam beneuolentiam & studium in eorum animis natura tua excitarat: neque id iniuria. Cum enim pulchrum sit, vel vnum aliquod ornamentum esse conspicuum: quanto pulchrius est omnia complecti, quae homo prudens laudi sibi ducerit? Idque inde perspicitur: Aeacum & Rhadamantum propter iustitiam: Herculem, Castorem & Pollucem propter fortitudinem: Ganymedem, Adonim, & eius generis alios propter pulchritudinem, a diis adamatos esse reperiemus. Quare non miror eos, qui amicitiam tuam expetunt: sed illos, qui non eodem modo erga te afficiuntur. Si qui enim singulis duntaxat horum quae diximus honorum praediti, consortio deorum sunt digni: nonne ei, homo qui natus sit, optabile fuerit, eius amicum fieri, qui illa vniuersa in sua potestate habeat? Praedicanda igitur est tui & patris, & matris, & caeterorum propinquorum felicitas, quod aequales tuos tantum virtute vincas: sed horum multo magis, quos tu tam praestantibus dotibus ornatus, delectu habito ex omnibus, amicitia tua digneris. Nam illos fortuna tecum coniunxit: hos sua virtus tibi commendauit: qui haud C scio amatores ne, an soli veri iudices sint nominandi. Nam mihi quidem videbas initio fortuna, contemptis improbis, honestorum virorum mentes irritare voluisse, naturam tuam fecisse formosam: non quo facile ad voluptatem decepta prolaberetur, sed vt amplexa virtutem gloriam consequeretur. Quanquam autem multo plura de te commemorare possem: hic mihi finienda esse puto laudationem: veritus, ne mea tui praedicatio naturae humanae limites excedere videatur. Nam vtque adeo dicendi vis ab aspectu vincitur, vt his quae sub sensum oculorum cadunt, fidem esse abrogandam nemo putet: eorundem vero laudes etiam iusto minores, non esse veras opinentur. His igitur nunc omissis, ea tibi praecipere conabor, per quae vitam tuam honoratiorem efficias. Te vero velim ea quae dicentur, non obiter animaduertere; neque existimare, me ostentandi potius ingenii, quam tui iuuandi studio, his verbis esse vsurum: vt nec a veritate aberrem, nec pro optimis obuia quaeque amplexus, perius tibi consulam.

Conlaudatur virtute Epicratis.

Redditio cum excusatione, & transitus ad cohortationem, ostendens laudes Epicratis oratione esse excelsiores.

[illegible]

Etenim quorum obscura & humilis natura est: hos [illegible] si quid non rectè fecerint, obiurgamus. Ac quorum laudata vel [illegible], in illustri loco sita est: hos honestissimarum rerum vel neglexisse aliquid, probro datur. Praeterea qui in aliis orationibus instituendis hallucinantur: vna tantum de re non optimè statuunt. Qui verò consilia de vitae officiis non rectè accipiunt, aut contemnunt: erroris sui per omnem fecum aetatem monimenta circumferunt. A quibus omnibus te alienum atque immunem esse decet: ac prouidere, & perspicere, quid maximam in rebus humanis vim obtineat: & quo rectè feliciterque constituto, maximos in vita fructus percipiamus: quo item neglecto, aut deprauato, in [illegible] calamitates incidamus. Neque enim [illegible] est, eius rei curam in primis esse suscipiendam: quae plurimum in vtramque partem momenti & virium habet. Mentem autè humanarum rerum omnium esse moderatricem reperiemus: quam [illegible] philosophia & rectè erudire, & exercere queat. Eius ergo te non expertem esse oportere censeo: atque ab ea sectanda, laboribus, quibus ea paranda est, deterreri. Cogitandum potius, per ignauiam & [illegible] nec facillima quaeque posse comprehendi: tolerantia autem & industria nihil in rerum natura esse bonorum quin comparetur. Atque omnium esse absurdissimum, [illegible] opum, [illegible] roboris, & rerum [illegible] ardere cupiditate: propterea [illegible] multas aerumnas perpeti, quae omnia mortalia sunt, mentique seruire consueuerunt: verò ipsa mente, quae caetera gubernat, quae nunquam deserit, quae totius vitae dux & magistra est, excolendae, nō elaborare. Praeclarum sanè & fortunae beneficio, inter excellentes esse admiratiōni: sed multò praeclarius est, suapte industria, quicquid eximium sit, esse assecutum. Nam illa, etiam improbis non rarò sese offert: haec verò nemini adest nisi virtute praestantissimo. Ac de philosophia quidem disserendi accuratius, alio tempore nobis occasiones opportuniores dabuntur opinor. Sed breuiter eam attingere, nunc etiam nihil prohibebit. Illud autem in primis est diligenter animaduertendum, cum omnium disciplinarum scientia & exercitatione quadam contineantur, tum philosophiam magis etiam caeteris. Nam quantò diligentiores ea prudentioresque magistros habet: tantò pulchrius esse constitutam par est. Atqui cum & in dicendo & in deliberando mentis versetur [illegible]: philosophia autem huius vtriusque rei peritiam tradat: eam disciplinam, quae nos horum vtriusque compotes facit, persequi nolumus? Tum enim consentaneum est, rei nostrae familiari accessura esse maxima incrementa, adeoque totam vitam fore [illegible]: cum & quae dicere queas, artis adminiculo, & caetera exercitatione quadam & assuefactione obtinuerimus. Neque enim hoc dici profectò potest, [illegible] esse in scientia momenti ad hoc, vt aliis praestemus [illegible] sapientia. Nam cum omne ingenium, si apta institutio accedat, fit melius: tum verò ea multò maximè, quae à primo statim ortu dexteriora caeteris extiterunt. [illegible] sese [illegible] vt & haec etiam aliis antecellant. Ne verò dubita quin agendi parta peritia, nec sine periculo contingit, & ad reliquam [illegible] sit inutilis: philosophica autem institutio ad haec omnia opportunè comparata. Etsi autem quidam propter felices rerum successus, fortunaeque fauorem in admiratione fuerunt: eos tamen te contemnere, & tuipsius curam gerere decet.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

οὐ γὰρ αὐτοσχεδιάζειν ἀλλ' ἐπίστασθαι δεῖ περὶ τῶν μεγίστων, οὐδ' ἐπὶ τῶν καιρῶν μελετᾶν, ἀλλ' ἀγωνίζεσθαι καλῶς ἐπιστάμενον. ἡγοῦ δὲ πάσης μὲν τῆς φιλοσοφίας μεγάλην τὴν χρείαν τοῖς χρωμένοις, πολὺ δὲ μάλιστα τὴν περὶ τὰς πράξεις καὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους ἐπιστήμην. τῆς γὰρ γεωμετρίας καὶ τῆς ἄλλης τῆς τοιαύτης παιδείας ἀπείρως μὲν ἔχειν αἰσχρόν, ἄκρον δ' ἀγωνιστὴν γενέσθαι, ταπεινότερον τῆς σῆς ἀξίας. ἐν ἐκείνῃ δὲ τὸ μὲν διενεγκεῖν ζηλωτόν, τὸ δ' ἀμοιρῆσαι γενέσθαι, παντελῶς καταγέλαστον. γνοίης δ' ἂν ἐξ ἄλλων τε πολλῶν, καὶ παραδείγματα θεωρήσας τοὺς πρὸ σοῦ γεγενημένους ἐνδόξους ἄνδρας. Περικλέα μὲν γὰρ τὸν συνέσει πλεῖστον τῶν καθ' αὑτὸν διενεγκόντα, ἀκούσῃ πάντων, ἀκούσεις πλησιάσαντα Ἀναξαγόρᾳ τῷ Κλαζομενίῳ καὶ μαθητὴν ἐκείνου γενόμενον, ταύτης τῆς δυνάμεως μετασχόντα· τοῦτο δ' Ἀλκιβιάδην εὑρήσεις φύσει μὲν πρὸς ἀρετὴν πολλῷ χεῖρον διακείμενον, καὶ τὰ μὲν ὑπερηφάνως, τὰ δὲ ταπεινῶς, τὰ δ' ὑπεραβρῶς ζῆν προῃρημένον, ἀπὸ δὲ τῆς Σωκράτους ὁμιλίας πολλὰ μὲν ἐπανορθωθέντα τοῦ βίου, τὰ δὲ λοιπὰ τῷ μεγέθει τῶν ἄλλων ἔργων ἐπικρυψάμενον. ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ παλαιὰ λέγοντες διατρίβωμεν, ἔχοντες ὑπογυιοτέροις παραδείγμασι χρῆσθαι, τοῦτον μὲν Τιμόθεον οὐκ ἐξ ὧν νέος ὢν ἐπετήδευσεν, ἀλλ' ἐξ ὧν Ἰσοκράτει συνδιατρίψας ἔπραξε, μεγίστης δόξης καὶ πλείστων τιμῶν εὑρήσεις ἀξιωθέντα. τὸν δ' Ἀρχύταν, τὴν Ταραντίνων πόλιν οὕτω καλῶς καὶ φιλανθρώπως διοικήσαντα, καὶ κύριον αὐτῆς καταστάντα, ὥστ' εἰς ἅπαντας τὴν ἐκείνου μνήμην διελθεῖν, ἐν ἀρχῇ καταφρονούμενον, ἐκ τοῦ Πλάτωνι πλησιάσαι τοσαύτης ἐπιδόσεως τυχεῖν. καὶ τούτων οὐδὲν ἀλόγως ἀποβέβηκεν· πολὺ γὰρ ἂν ἦν ἀτοπώτερον, εἰ τὰ μὲν μικρὰ δι' ἐπιστήμης καὶ μελέτης ἰσχυρότερα γίγνεσθαι τελεῖν, τὰ δὲ μέγιστα ἀτέχνως καὶ τοιαύτης τῆς περὶ ταῦτα ἐμπειρίας ἀδυναμοῦσθαι κρεῖττον. περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. οὐδὲ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὡς παντελῶς ἀπείρως ἔχοντός σου περὶ αὐτῶν ἐμνήσθην, ἀλλ' ἡγούμενος τὰς τοιαύτας παρακλήσεις, τοὺς μὲν ἀγνοοῦντας προτρέπειν, τοὺς δ' εἰδότας παροξύνειν. μηδὲ δ' ὑπολάβῃς τοιοῦτον ὡς ἐγὼ ταῦτα εἴρηκα, διδάξειν αὐτὸς ἐπαγγελλόμενός σέ τι τούτων (οὐ γὰρ ἂν αἰσχυνθείην εἰπών, ὅτι πολλὰ μαθεῖν αὐτὸς ἔτι δέομαι, καὶ μᾶλλον ἀγωνιστὴς προῄρημαι τῶν πολιτικῶν, ἢ διδάσκαλος εἶναι τῶν ἄλλων), ὡς ἐπαινῶν ταῦτα διακελεύομαι. οὐ τὴν τῶν σοφιστῶν ἐπιτιμῶν δόξαν, ἀλλ' ὅτι ἀληθὲς τοῦτ' ἦν ὃ ἔλεγον. οἶδα γὰρ πολλοὺς μὲν ἐξ ἀδόξων καὶ ταπεινῶν ἐπιφανεῖς διὰ τῆς πραγματείας ταύτης γεγενημένους, Σόλωνα δὲ καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα μεγίστης δόξης ἀξιωθέντα, οὐκ ἀπολειφθέντα τῶν ἄλλων τιμῶν, ἀλλὰ τῆς μὲν ἀνδρείας τὸ περὶ Μεγαρέας τρόπαιον ὑπόμνημα καταλιπόντα, τῆς δ' εὐβουλίας, τὴν Σαλαμῖνος ἀνάληψιν, τῆς δ' ἄλλης συνέσεως τοὺς νόμους, οἷς ἔτι καὶ νῦν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων χρώμενοι διατελοῦσιν. ὅμως τοσούτων αὐτῷ καλῶν ὑπαρχόντων, οὐδενὸς μᾶλλον ἐσπούδασεν, ἢ τῶν ἑπτὰ σοφιστῶν ὅπως γένηται, νομίζων τὴν φιλοσοφίαν οὐκ ὄνειδος, ἀλλὰ τιμὴν τοῖς χρωμένοις φέρειν, καλῶς ἐγνωκὼς αὐτὸς τοῦτ' οὐχ ἧττον ἢ καὶ τἆλλα ἐφ' οἷς διέπρεψεν. ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' αὐτὸς ἄλλως γιγνώσκω, σοί τε συμβουλεύω φιλοσοφεῖν, μεμνημένῳ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑπαρξάντων σαυτῷ.

A Nec enim maximae res temere inuadendae: sed certa ratione scientiaque suscipiendae sunt: nec in ipso demum gerendarum rerum articulo meditari: sed ea scientia te institutum esse decet, vt quicquid operis feceris, bene administres. Existimabis autem cum omnem eruditionem, si quis vtatur, prodesse multum: tum vero eam doctrinam, quae tradit, quid in Republica & agendum & dicendum sit, in primis. Nam geometriae ac similium artium esse rudem, turpe id quidem est: sed earum summum fieri artificem, infra excellentiae tuae dignitatem. At in illa excellere facultate, praeclarum: non esse institutum, prorsus est deridendum. Quod ex multis aliis rebus intelligitur, & ex eo, si viros illustres, qui tuam aetatem praecesserunt, spectes. Nam & Periclem, cuius sapientia temporibus illis prae omnibus celebrata est, familiarem fuisse Anaxagorae Clazomenio, atque illo doctore vim eam consecutum esse audies: & Alcibiadem, ingenio quidem ad virtutem multo deteriore (vt qui partim superbe, partim abiecte, partim libidinosissime vitam instituerit) reperies, Socratis institutione multa in sua vita correxisse: caetera magnitudine rerum gestarum occultasse. Quod si veteribus B commemorandis immorandum non est, cum recentiora exempla in promptu sint, tum Timotheum non iis rebus, quibus adolescens studuit, sed propter ea quae post institutionem Isocratis gessit, & summam gloriam, & amplissimos honores merito esse consecutum cognosces: tum Archytam, qui Tarentinam rempublicam, summa rerum ad ipsum delata, adeo praeclare & humaniter administrauit, vt etiam nomen apud omnes celebretur. Is igitur cum sperneretur initio, e Platonis congressibus tantam authoritatem est adeptus. Neque horum quicquam sine ratione factum est: immo longe esset absurdius, si ad parua quaedam perficienda nobis artis atque exercitationis opus esset adiumentis: res vero maxime nullam artem, nullum huiusmodi studium postularent. Ac de his quidem plura dicere, non video quorsum attineat. Neque enim omnino sic in hanc mentionem sum ingressus, quasi tu ea prorsus ignorares. Sed huius generis exhortationibus ignaros excitari, scientes inflammari putabam. Ne vero putes, me quod ista dixerim, de me polliceri tibi doctrinam harum rerum. Nec enim me fateri C pudet, ipsi mihi adhuc multa esse discenda, atque ipsum rempubl. malle gerere, quam aliis eam doctrinam tradere. Neque haec sic accipi velim, quasi aspernter eam, quae sapientiae & eloquentiae magistris proposita est, gloriam. Sed quia id quod dicebam, verum est. Scio enim multos ex obscuris & contemptis per eam professionem illustres esse factos: ac Solonem & viuentem & mortuum maxima gloria floruisse, cui reliqui honores negati non fuerunt. Nam & fortitudinis suae, tropaeum Megarense monumentum reliquit: & consilii, Salaminis recuperationem: & caeteris in rebus sapientiae, leges, quibus etiam hodie plurimi Graecorum constanter vtuntur. Qui, quanquam tot ornamentis cumulatus, tamen nihil perinde studuit, atque vt in septem sapientum numerum referretur: sapientiae studium non probro cuiquam, sed laudi omnibus esse dandum existimans, in quo atque recte sensit, vt in caeteris, in quibus excelluit. Atque ego nec ipse aliter sentio & tibi philosophandum censeo: nec obliuiscendum, quanta te bonis natura & fortuna cumularit.

quae hanc ipsam ob causam ego quoque orationis initio commemoravi: nec tamen quidem, ut laudatione ingenii tui, animum tuum mihi conciliarem: quàm ut te ad philosophiam adhortarer: ut & cum non parui duceretur, nec bonis istis elatus, ea quae restant, negligeres. Neque verò si iis praestas, quibus cum vivis, solere aliis esse praestantior nolis: sed existimes, ex eo tuum esse excellere in omnibus: magisque expedire, ut ea rei studere videaris, quàm ut in vulgaribus emineas: aut ingenium tuum dedecores, aut eorum, qui sibi de te magna pollicentur, spe frustreris: imò tuis viribus vincere studebis benevolentissimorum desiderium: atque existimabis, reliquas orationes, si mediocriter placeant, orationibus esse gloriae: praeceptiones autem, iis qui pareant & usui esse, & honori, ac iudicia de aliis reb. animi nostri sensum ostendere: illorum verò delectum, totum nostrum ingenium aperire. de quibus interim dum iudicas, ab omnibus de te fieri iudicium expecta: & mihi, qui te ita laudarim, pro eo ac specimen de te praebueris, certamina fore sunt mora sustinenda. Quae ob res, & te hisce laudibus videri dignum, & mihi tui amorem nõ esse fraudi oportebit. Te verò nõ ita properè ad philosophiam adhortaremur: nisi nec aliud munus amicitia nostra magis dignum, me tibi posse conferre arbitrarer: & rempublicã videremus dum penuria honorum virorum, quibus est mandatum, ob horum delicta maximis cladibus affici. Ut igitur & ipsa tua virtute, & in ipsius honoribus perfruaris, studiosius te sum hortatus. Neque enim penes te futurum esse, ut privatam vitam agas, sed tibi publicum aliquod munus mandatum iri puto: & quò maior est ingenii tui praestantia: eò tibi maiores dignitates obvenient, eòque maturius tui periculum factum iri. Expediet igitur nunc ita esse animo praeparatum, ut tunc nihil delinquas. Mei itaque officii est, explicare quae à te fieri utiliter existimem: tui, de eis deliberare. Decet autem etiam caeteros, qui tuam familiaritatem expetunt, non breves & leves voluptates atque colloquia magnifacere, neque ad ea te provocare: sed elaborare, illud ipsi quoque cogitare, de vita tua quàm illustrissima efficienda. Sic enim & ipsi maximas laudes assequentur: & in te maxima beneficia conferent. Ac tuorum sodalium nunc etiam neminem reprehendo. Nam in reliquae felicitatis tuae parte & hoc esse videtur, quòd in nullum illaudatum incideris amatorem: sed eorum tibi familiaritas contigerit, quibus meliores ex omnib. aequalib. deligi non possint. Proinde suadeo, ut te erga illos omnes comem praebeas, & facilem: sed eorum tamen prudentissimis consiliis obsequaris: ut & ab his ipsis, & à reliquis civibus melior iudiceris. Vale.

[illegible]

A τούτου γὰρ ἕνεκα διῆλθον [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

TOMI PRIMI FINIS.

SECVNDVS TOMVS, QVI CONTINET ORATIONES ÆSCHINIS ET DEMOSTENIS ADVERSARIAS, CONVERSAS PER Hieronymum Vuolfium Oëtingensem.

ORDO ORATIONVM.

HIERONYMI VVOLFII

IN ORATIONES ÆSCHINIS & Demosthenis adversarias, Præfatio.

Demosthenis Demosthenicorum operum parte, præter cætera, eas vidimus orationes, quibus vir eloquentissimus, & dignitatis ac salutis Reipublicæ studiosissimus, Philippi & Alexandri Macedonum potentiam, vel crescentem impedire vel confirmatam evertere est conatus. Providit enim homo acutissimus, & longissimè in posterum prospiciens, considerata hominum potentum natura, & popularis atque regij imperij dissidiis expensis, fieri minimè posse, ut Macedones patrij regni finib. cæterisque bello subactis provinciis contenti, conquiescerent, antequam Athenienses etiam, æmulos & perpetuos adversarios, vel è medio sustulissent, vel suæ ditionis fecissent. Itaque cessandum sibi & conniuendum esse nô censuit, nec ignaviæ ocioque suo rû indulgêdû, aut proditorû & stolidorum adversationes acerbissimas pertimescendas: sed & populum ocio luxûque diffluentê, ad maiorû præclaram imitationem excitâdû, & proditorum licentiam, quoad eius fieri posset, coercêdâ, & reipub. præsidia sociorum undique esse côparâda, ut iam iam instâs atque cervicibus liberrimæ nationis imminês Macedonû tyrânis prohiberetur, & multis côtinuata seculis Græcorû libertas retineretur. Hoc fuisse Demosthenis institutû, & perpetua series orationû eius, & ipse vitæ exitus, testis gravissimus declarat. Quæ cû mea sive opera & labore, qua quidê, côparavit uti illa. Codro, mihi côcedenda fuerit, sive industria & doctrina, de quibus pro sua quisq; sanitate & bonitate, nec haudquaquâ recusante, iudicet, etiam Latinorû hominû lectioni atque intelligentiæ patefacta sint, nô est quod pluribus tâti viri, & herois in suo genere, causam agamus. Accedit eodê Plutarchi & Pausaniæ testimoniû, & ingratæ dû viveret, gratissima post obitû patriæ suffragiû. Quæ cû ita sint, audiri necesse eos esse arbitror, qui vel æmulorû deprimêdæ gloriæ causa, vel privato Macedonû odio Demosthenê impulsû, vel Persico auro corruptû, suâ in Repub. sectâ secutû esse opinantur. Etsi n. negari nô potest, acerrimos esse in magnis ingeniis gloriæ stimulos: homines honoru cupiditate flagrâtes nô modo côceptu, sed etiâ neglectu sui aut suspicione dûtaxat eiusmodi, vehementer affêdi: quæ aût pecuniæ vis sit, in corruptêdis viris, etiâ natura bonis, cû tamê exercitatione virtutis satis côfirmatis, aut vera philosophiæ præceptis diligenter institutis, vita quotidiana exêplis innumeris demôstrat: tamê Demosthenes gravissimorû virorû testimoniis, ea & natura fuit, & doctrina, & institutio vitæ, ut qui tale aliquid de eo suspicetur, nô

Dedicatio Demosthenicorum operum Tomo sequi.

Diligenter Demosthenis in republica.

B

C

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ Β' ΤΟΜΟΝ ΤΩΝ

αἰσχίνου καὶ δημοσθένους λόγων προοίμιον.

[illegible]

[illegible]

A *tū illius improbitatē coarguat, qui huic suam prodat. Sunt enim sceleratæ quædam naturæ, quæ ex sua vitiositatis conscientia, omnes magnos viros aliqua flagitiorum labe aspergere student, quo scilicet ipsæ sub umbra magnorum nominum minore cum infamia delitescant. Illud quidē non negarim, in privatis contentionibus aliquando oblitum officii Demosthenē, etiā per calumniam eversum iuisse adversarios: in quo eum equidem neque laudo, neque probo (veritatis enim & virtutis semper est habenda ratio) sed ut homini ignosco. Ut enim fœcundi agri noxias etiā herbas gignunt, sic magna ingenia (ut Plato prudenter ait) magnis etiam vitiis aliquando abundant. Idque omnium ætatum historiis sic declaratur, ut ineptum fuerit, hanc sententiā exemplis approbari. Sed privatis illis affectibus sic indulsisse Demosthenem, ut volens & sciens Rempub. perderet, quicquid alii sentiant, ego mihi persuadere non possum. Fateor equidē amari à me & magnifieri Demosthenē, ut & præter cæterum meorum, nam ab eo non quidem eloquentiā, quam angustiæ mei ingenii non capiunt, sed Græcū tamen sermonem utcunque didici: & gloriæ suæ quantulamcunque partem in Volfium nomen derivantem. Nunquam enim, ut opinor, legetur latinus Demosthenes, quin aliquos grati homines & non maligni recordentur, Volfium fuisse primū qui Attico pallio Demosthenis, qualemcunque Romanam togam adiunxerit) tamen à me plurimum abesse volim hāc sive stultitiam, sive pertinaciam, sive iniquitatem, ut confessæ ac demonstratæ veritati viderer adversari. Multi etiam veteres esse puto, qui consilia ex eventu spectant: nec ignavi dūtaxat, sed parū etiam sapientes, qui cū ipsi nec privatā nec publicā rē gerere sciāt, se post tot secula Demosthenis & Ciceronis magistros esse debere putant, qui omnium suæ ætatis principū & sapientū magistri fuerunt. Nō cōsiderāt isti Aristarchi, post*

C *rē gestam quāvis facile perspicere vitia rei gerendæ, quæ antequā ad rem gerendam ventū fuisset, etiam prudentissimos quosque fefellerūt. Sed his imperitis stultaque arrogantia persuasione inflatis hominibus, satis & Demosthenes in oratione de Corona, & Cicero penultima ad Lētulū epistola graviter atque eruditè respōdēt. Quare nihil necesse est, me longiorē sumere orationē: præsertim cū hominibus moderatis omnibus persuasum sit, in humana prudētia nō satis esse virium, vel ad fatales calamitates prohibēdas, vel ad felicitatē cōparandam. Tamē ut in tēpestatibus aliquæ sūt gubernatoris partes, quādo insemenavit ad extollēdā frumētū agricolæ opera requiritur, etsi sæpenumero aliās grandine, aliās fulmine, aliās imbribus vota ... Ut Ovidii verbis utar, longique perit labor irritus anni: sic perpetuū est Cōsilio certamen cū Fortuna: neque has ancipiti Marte cōfligere desistunt, priusquam eventus arbitrorum litem irreconciliabilem diremerit. Nec enim ea verū humanarū ratio est, quæ*

[illegible]

cursus Solis, qui perpetuo tramite ab ortu in occasum, atque iterum ab occasu in ortum decurrit. Nam quod is aliàs nubibus subtexitur, aliàs lunæ corpore obscuratur, quotidiéque umbra terræ nostris conspectibus eripitur: id non Solis, sed nostrum potius incommodum sive vitium est) sed ut magna flumina non rectam viam sequuntur, sed pronam & expeditam: ita sapientes homines ea sæpenumero suscipiunt, non quæ maximè optant, sed quibus in præsentia meliora non inveniunt. Hæc (etsi mea nihil interest) temperare mihi non potui quo adderem, ut æquiore animo & maiore studio consilia Demosthenis, quæ superiore volumine continentur, à viris patriæ amantibus, & eloquentiæ, rerumque rerum, studiosis legerentur. Quod fortasse non inutiliter fieret per ocium, ab hominibus non nimis occupatis, ac Reipublicæ non negligentibus: atque adeò melius (quid si iucundius etiam?) opera in evoluendis huiusmodi scriptoribus poneretur, quàm in aliis nonnullis rebus, quæ magni à quibusdam æstimantur. Neque verò me præterit, non ea esse nostra tempora, quæ fuerunt Demosthenis: aliam esse religionem, alios mores, alias leges, alia imperia: sed tamen ut in re militari, sic etiam in ratione reipublicæ in magna dissimilitudine, magna est etiam similitudo: quam ut vir eruditus facilè perspicit (quis enim ignorat, humanum ingenium perpetuò sui esse simile, in suis commodis augendis, incommodisque depellendis: etsi diversa via nonnunquam progreditur?) sic ea rerum imperito & hebeti lectori breviter demonstrari non potest. Quòd si nulla inde peti utilitas posset, tamen honesta oblectatio ex eloquentium scriptorum lectione, & consideratione veterum memoriæ percipitur. Verùm his omissis, tandem ad summorum oratorum contentionem acerrimam, & orationes adversarias pervenio. In quibus illud in primis constat & inimicos inter se, & eiusdem gloriæ dicendi æmulos fuisse Aeschinem & Demosthenem. Nam alioqui nunquam hic illius salutem, ille huius dignitatem oppugnasset. Causæ autem dissidij sunt obscuriores & incertæ: de quibus pro sua quisque ingenij coniectura sequitur, rationibus destitutus. Sunt enim qui putent, naturarum diversitatem primam fuisse odij originem, ut astrologi affirmant, naturas quorundam hominum inter se esse vel benevolentiam vel malevolentiam. idque res ipsa declarat, cùm alios ex primo statim aspectu vel amore vel odio plerunque prosequamur, & aliorum beneficiis allici ad amorem, aliorum malefactis alienari nõ facilè possimus. Affirmat & Aristoteles, morum diversitatem haudquaquam esse aptam ad amicitiam vel conciliandam, vel retinendam. Fuit autem Aeschines, ut traditur, hilarioris ingenij, comis, urbanus, obsequijs poculorum amator, conviuator: Demosthenes contrà, abstemius, severus, acer, populi studiosus, infestus principibus, iis præsertim à

Curia Demosthenis avid...[illegible]

Certa dissidij causa ...[illegible]

Naturarum diversitas.

A [illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C [illegible Greek text]

[illegible]

A quibus imminere Græcis periculum prouidebat. Quæ etiam sola honesta dissidij causa commemorari potest. Etsi enim Aeschines proditionis Macedonicæ reus agitur: id tamen crimen, ut non satis confirmatum, in medio relinquamus: & utrunque, tam Aeschinem quàm Demosthenem, virum fuisse bonum, & commodorum patriæ studiosum, fingamus, qualem uterque se perhiberi vult. Referebat autem sua consilia Demosthenes ad reipublicæ dignitatem, cum periculo in præsentia coniunctam, & in posterum veræ securitatis effectricem: Aeschines contentus erat præsenti pace qualicunque, & populum Atheniensem luxu eneruatũ, & non iustis opibus munitum, imparem censebat ad resistendum Philippo & Alexandro, regibus acerrimis, & illo tempore potentissimis. Uter rectius senserit, pronunciare non est meum. Utrusque argumenta quisque inter se conferat: etsi nos propter veræ historiæ ignorationem, velut in salebris hæremus, & sine conditione illa (Si verè B hoc dicit Aeschines, aut Demosthenes) certi nihil statuere possumus. Quis n. nescit, oratorum verba non ad veritatem semper, sed ad persuadendum quavis ratione ferè accommodari? negari, affirmari, fingi multa ab iis audacissimè: neque id omnino infeliciter: vulgus enim tanta leuitate est, ut ab hominibus eloquentibus ea etiam quæ comperta habet, in præsentia sibi extorqueri, & absurdissima quoque persuaderi sinat. Quarta causa odij videtur ab æmulatione eiusdem studij profecta: cum enim uterque primus inter oratores haberi cuperet, alterius sibi gloria quasi caliginem offundi ac luminibus obstrui, molestè tulit: qui affectus multum rebuspublicis incommodat, & à bonis viris omni studio est reprimendus, ne radices agat in ciuitatis perniciem. Sed hæc hactenus. Quo autem pacto suam uterque causam egerit, ex collatione orationum summa cum voluptate cognoscetur, C nec minori cũ fructu ab eloquentiæ studiosis. Hic enim duo hi oratores præstantissimi, omnes ingeniorum vires, omnem doctrinæ & facundiæ copiam deprompserunt. Collocauimus autem principio orationem cõtra Timarchum (etsi locus in ea tractetur assensione apud nostros homines nõ iniuria plenus) cum propter seriem temporis: tũ quia in oratione Demosthenica falsæ legationis, nõ Aeschines duntaxat neglecti officij accusatur, sed Timarchus etiam utrinque defenditur. Ordine sequitur Aeschinis defensio, & accusatio Ctesiphontis, quam Demosthenes ea grauitate ea eloquẽtiæ flumine refutat: ut qui cum cæteras, tum hanc orationẽ accuratius expenderit (græcè præsertim scriptas) nulla nostræ ætatis scripta præ horum oratorum excellentia magnopere admiraturus esse videatur. Augustæ Vindelicorum, Calendas Augusti, Anno 1569.

[Margin notes: 3. Diuersa consilia. — 4. Æmulatio. — Ordo orationum in hoc volumine (partly illegible)]

ARGVMENTVM ORATIONIS A contra Timarchum.

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ τιμάρχου λόγου.

[illegible]

ALIVD ARGVMENTVM IN eandem contra Timarchum orationem.

[illegible]

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ κατὰ τιμάρχου.

[illegible]

ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΚΑΤΑ ΤΙΜΑΡΧΟΥ λόγος.

Οὐδένα πώποτε τῶν πολιτῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε γραφὴν γραψάμενος οὔτ' ἐν εὐθύναις λυπήσας, ἀλλ' ... [illegible]

ÆSCHINIS ORATORIS IN TIMARCHVM ORATIO, I. Hieronymo Vuolfio interprete.

EGO, Iudices, nulli ciuium vnquam vel in iudicio periculum creaui, vel in referendis rationibus molestus fui: sed, vt mihi persuadeo, moderatè me in rebus huiusmodi gessi. Verùm cùm & rempublicam grauiter à Timarcho lædi, contra leges habente conciones, viderem & priuatim ab eo calumniis agitater (quo autem pacto, in orationis progressu ostendam) turpissimum facinus fore duxi, si nec vniuersæ ciuitati, nec legibus, nec vobis, nec mihi ipsi opitularer. Cum autem iis eum teneri criminibus scirem, quæ paulò antè scriba recitante audiuistis, hoc eum censurio iudicio reum feci. Omnino enim, Athenienses, ea quæ in publicis causis dici solent de priuatis inimicitiis, per eas multa reipublicæ incommoda depelli, vera sunt. Neque verò totius huius actionis culpam vel ciuitati, vel legibus, vel vobis, mihi Timarchus adscribere potest: sed sibimet ipsi tantùm. Leges enim ei denunciarunt, cum flagitiosè vixisset, ne conciones haberet, atque id ei edixerunt, quod meo iudicio ferre grauiter non potest: sed id quod omnibus facile est. Licuit etiam ei non lacessere me per calumniā, si sapuisset. Ac de his satis me præfatum esse arbitror. Non autem ignoro, Athenienses, ea quę principiò dicturus sum ex aliis etiam antè vos audiisse: sed tamen res postulare videtur, vt eadem & ipse vsurpem oratione. Constat inter omnes, tres esse formas rerumpublicarū: principatum vnius, potestatem paucorum, & populare imperium. Ac duo priora genera eorum arbitratu reguntur, qui rerum potiuntur: liberæ autem ciuitates viuunt legibus. Satis autem scitis Athenienses, populi vitam & libertatem cōseruari legibus, principum & paucorum, diffidentia & armorum præsidiis. Pauci igitur, atque iis qui republica inæquali vtuntur, sunt cauendi, qui manu & vi rempublicam euerterunt. Nos autem decet, qui æqualem & legitimam rempublicam habemus, in eos qui contrà quàm leges iubēt, aut dixerint, aut vixerint, animaduertere. Nam vires in eo vestræ sunt, si leges integræ minimeque cuiquam licētiam detis vitam legibus contrariam & petulantem instituendi. Equidem illud existimo in ferendis legibus spectandum esse nobis, vt eę iustæ atque è republica sint. Vbi autem eas sciuerimus, legibus sancitis vt pareamus, & contumaces puniamus, si modò rempublicam incolumem & florentem esse volumus. Cōsiderate Athenienses, quātam modestiæ rationem habuerit Solon antiquus ille & Draco, cæteriq; illius ætatis legislatores. Primùm enim leges de liberorum nostrorum disciplina tulerunt, planéque demonstrarunt, quæ puer ingenuus studia sequi debeat, vtq; sit educandus. Secūdo loco de adolescētibus ac deinceps de reliquis ætatibus, neque verò ad priuatos duntaxat homines, sed etiam ad oratores hæc pertinere voluerūt. Et has leges in literas relatas apud vos deposuerunt, eas itaque custodire vos præceperunt. Quē igitur legum ordinem est secutus legislator, eundē & ipse præscribā orationi meæ. Primùm enim eas leges

Beneuolentiæ captatio à sua & aduersarij persona.

Occupatio ante narrationem ... [illegible] ... legum ... [illegible]

Dicendi ordo.

[illegible]

exponam vobis, quæ de puerorum vestrorum: deinde eas quæ de adolescentum, postremò eas quæ de reliquarum ætatum disciplina sunt latæ: nec priuatorum duntaxat hominum, sed etiam oratorum. Sic enim orationem meam arbitror maximè perspicuam fore. Simul etiam disseram, Athenienses, quid edicant leges de gerenda republica: & rursus post hæc, Timarchi mores cum iis conferam. Eum enim egisse vitam legibus omnibus contrariam reperietis. Legislator primùm ludi magistris, quorum fidei liberos nostros necessariò committimus, quorumque victus in temperantia situs est, inopia verò in contrariis rebus, tamen diffidit: ac planè definit, qua hora puerum ingenuum in ludum ire deceat. Deinde, cum quot pueris ingredi, & quando abire: ac præceptores ludos, lanistas aperire palæstras vetat ante Solis ortum, & claudere iubet ante occasum, vt qui solitudinem & tenebras maximè suspectas habeat. Edicit item, adolescentulos ea loca frequentantes, quales esse oporteat, & qua ætate, & qui magistratus eorum habere curam debeat, & de pædagogorũ diligentia, & de festo Musarum in ludis, & de festo Mercurij in palæstris, denique de congressibus puerorum & cœtuum solennium. Iubet enim ædilem, qui suis sumptibus, vestris seruire commodis studeat, id facere, vbi quadragesimum ætatis annum excesserit, vt is modestiss. iam ætate liberos vestros accedat. Has igitur leges scriba vobis recitabit: vt sciatis, existimasse legislatorem, puerum rectè educatum, virili ætate vtilem fore ciuitati. Si autem hominis ingenium, malum disciplinæ initium ceperit: male institutos pueros, in viros euasuros Timarcho similes, censuisse. Recita leges has. Leges. Puerorum magistri ludos ante Solis ortum ne aperiunto: & ante occasum iterum claudunto: neque fas esto iis qui puerilem ætatem excesserint, eo ingredi, dum pueri sunt intus, præter filium magistri, aut fratrem, aut generum. His exceptis, si quis fuerit ingressus, capite mulctator. Et gymnasiarchi, Mercurialibus nullum omnino quenquam adultum ingredi cum pueris sinunto. Sin permiserit, neque gymnasio excluserit: teneatur gymnasiarchus lege de corruptela ingenuorum puerorum. Choragi autem, qui à populo constituuntur, annum ætatis quadragesimum excessisse debent. Post hæc, Iudices, edicit de iniuriis magnis illis quidem, sed tamen fieri scilicet in vrbe nostra solitis. Nam ea de causa leges à maioribus sancitæ sunt, quòd quædam contra quàm decet, committantur. Lex certè quidem apertè ait: Si pater, aut frater, aut patruus, aut tutor, aut denique is cuius est autoritas, aliquem mercede prostituat: nõ licere puerũ accusare: sed tam eũ qui elocarit, quàm qui conduxerit illum qui elocarit, hunc quòd conduxerit, & parem in vtrunque pœnã statuit. neque necessitatẽ imponit puero, vbi adoleuerit, patrẽ alendi, aut domicilio excipiendi, si fuerit ab eo ad turpẽ quæstum elocatus: defunctum tamen sepelire iubet ac cætera parentalia obire, vt mos est. Considerate, Athenienses, quàm rectè, viuenti, ei eripiat fructum procreationis liberûm, quemadmodum ipse puero libertatem: defunctum tamẽ, cum is quidem qui beneficium accipit, non iam sentit commodum quo afficitur: legi verò & numini honos habetur, sepelire iubeat, & cætera de more præstare.

A ... ἔπειτα δὲ ὕστερον περὶ τῶν μειρακίων, τρίτον δ' ἐφεξῆς περὶ τῶν ἄλλων ἡλικιῶν, οὐ μόνον περὶ τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ῥητόρων. οὕτω γὰρ ἄν μοι μάλιστα ὑπολαμβάνω τοὺς λόγους εὐμαθεῖς γενήσεσθαι. ἅμα δὲ καὶ βούλομαι, ὦ Ἀθηναῖοι, διεξελθεῖν πρῶτον πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἔχουσιν οἱ νόμοι περὶ τῆς πόλεως, ἔπειτα δὲ μετὰ ταῦτα ἀντεξετάσαι τοὺς τρόπους τοὺς Τιμάρχου. εὑρήσετε γὰρ αὐτὸν ἐναντίως ἅπασι τοῖς νόμοις βεβιωκότα. ὁ γὰρ νομοθέτης πρῶτον μὲν τοῖς διδασκάλοις, οἷς ἐξ ἀνάγκης παρακατατιθέμεθα τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν παῖδας, οἷς ἐστιν ὁ μὲν βίος ἀπὸ τοῦ σωφρονεῖν, ἡ δ' ἀπορία ἐκ τῶν ἐναντίων, ὅμως ἀπιστῶν φαίνεται, καὶ διαρρήδην ἀποδείκνυσι, πρῶτον μὲν ἣν ὥραν προσήκει ἰέναι τὸν παῖδα τὸν ἐλεύθερον εἰς τὸ διδασκαλεῖον, ἔπειτα μετὰ πόσων παίδων εἰσιέναι, καὶ πηνίκα ἀπιέναι, καὶ τοὺς διδασκάλους τὰ διδασκαλεῖα καὶ τοὺς παιδοτρίβας τὰς παλαίστρας ἀνοίγειν μὲν ἀπαγορεύει μὴ πρότερον πρὶν ἂν ὁ ἥλιος ἀνίσχῃ, κλείειν δὲ προστάττει πρὸ ἡλίου δεδυκότος, τὰς ἐρημίας καὶ τὸ σκότος ἐν πλείστῃ ὑποψίᾳ ποιούμενος· καὶ τοὺς νέους τοὺς εἰσφοιτῶντας οὕστινας δεῖ εἶναι καὶ ἃς ἡλικίας ἔχοντας, καὶ ἀρχὴν ἥτις ἔσται ἡ τούτων ἐπιμελησομένη, B καὶ περὶ παιδαγωγῶν ἐπιμελείας, καὶ περὶ Μουσείων ἐν τοῖς διδασκαλείοις, καὶ περὶ Ἑρμαίων ἐν ταῖς παλαίστραις, καὶ τελευταῖον περὶ τῆς συμφοιτήσεως τῶν παίδων καὶ τῶν χορῶν τῶν κυκλίων. κελεύει γὰρ τὸν χορηγὸν τὸν μέλλοντα τὴν οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν, ὑπὲρ ἔτη τετταράκοντα γεγονότα τοῦτο πράττειν, ἵν' ἤδη ἐν τῇ σωφρονεστάτῃ αὐτοῦ ἡλικίᾳ ὢν οὕτως ἐντυγχάνῃ τοῖς ὑμετέροις παισίν. ἀναγνώσεται οὖν ὑμῖν τούτους τοὺς νόμους, ἵν' εἰδῆτε ὅτι ὁ νομοθέτης ἡγήσατο τὸν καλῶς τραφέντα παῖδα, ἄνδρα γενόμενον χρήσιμον ἔσεσθαι τῇ πόλει· ὅταν δ' ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου εὐθὺς πονηρὰν ἀρχὴν λάβῃ τῆς παιδείας, ἐκ τῶν κακῶς τεθραμμένων παίδων παραπλησίους ἡγήσατο πολίτας ἔσεσθαι Τιμάρχῳ τουτῳί. λέγε αὐτοῖς τοὺς νόμους τούτους. Νόμοι. Οἱ δὲ τῶν παίδων διδάσκαλοι ἀνοιγέτωσαν μὲν τὰ διδασκαλεῖα μὴ πρότερον ἡλίου ἀνιόντος, κλειέτωσαν δὲ πρὸ ἡλίου δύνοντος. καὶ μὴ ἐξέστω τοῖς ὑπὲρ τὴν τῶν παίδων ἡλικίαν οὖσιν εἰσιέναι τῶν παίδων ἔνδον ὄντων, ἐὰν μὴ υἱὸς διδασκάλου ἢ ἀδελφὸς ἢ θυγατρὸς ἀνήρ· C ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτ' εἰσίῃ, θανάτῳ ζημιούσθω. καὶ οἱ γυμνασιάρχαι τοῖς Ἑρμαίοις μὴ ἐάτωσαν συγκαθιέναι μηδένα τῶν ἐν ἡλικίᾳ τρόπῳ μηδενί· ἐὰν δὲ ἐπιτρέπῃ καὶ μὴ ἐξείργῃ τοῦ γυμνασίου, ἔνοχος ἔστω ὁ γυμνασιάρχης τῷ τῆς τῶν ἐλευθέρων φθορᾶς νόμῳ. οἱ δὲ χορηγοὶ οἱ καθιστάμενοι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔστωσαν τὴν ἡλικίαν ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη. μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, νομοθετεῖ περὶ ἀδικημάτων μεγάλων μέν, γιγνομένων δ' οἶμαι ἐν τῇ πόλει· ἐκ γὰρ τοῦ πράττεσθαί τινα ὧν οὐ προσῆκεν, ἐκ τούτου τοὺς νόμους ἔθεντο οἱ παλαιοί. διαρρήδην γοῦν λέγει ὁ νόμος, ἐάν τινα ἐκμισθώσῃ ἑταιρεῖν πατὴρ ἢ ἀδελφὸς ἢ θεῖος ἢ ἐπίτροπος ἢ ὅλως τῶν κυρίων τις, κατ' αὐτοῦ μὲν τοῦ παιδὸς οὐκ ἐᾷ γραφὴν εἶναι, κατὰ δὲ τοῦ μισθώσαντος καὶ τοῦ μισθωσαμένου, τοῦ μέν, ὅτι ἐξεμίσθωσε, τοῦ δέ, φησίν, ὅτι ἐμισθώσατο. καὶ ἴσα τὰ ἐπιτίμια ἑκατέρῳ πεποίηκε, καὶ μὴ ἐπάναγκες εἶναι τῷ παιδὶ ἡβήσαντι τρέφειν τὸν πατέρα μηδὲ οἴκησιν παρέχειν, ὃς ἂν ἐκμισθωθῇ ἑταιρεῖν· ἀποθανόντα δὲ θαπτέτω καὶ τἆλλα ποιείτω τὰ νομιζόμενα. σκέψασθε δή, ὡς καλῶς, ὦ Ἀθηναῖοι. ζῶντος μὲν αὐτοῦ ἀφαιρεῖται τὴν ὄνησιν τῆς παιδοποιίας, ὥσπερ ἐκεῖνος τοῦ παιδὸς τὴν παρρησίαν, τελευτήσαντα δέ, ἡνίκα ὁ μὲν εὐεργετούμενος οὐκ αἰσθάνεται ὧν εὖ πάσχει, τιμᾶται δὲ ὁ νόμος καὶ τὸ θεῖον, θάπτειν ἤδη κελεύει καὶ τἆλλα ποιεῖν τὰ νομιζόμενα.

[illegible]

A Etiam aliam quandam legem tulit, hostiom in liberum custodem, de lenocinio: maximis pœnis ascriptis, si quis ingenui pueri aut mulieris lenonē agit. Et quam aliam Legem contumeliæ, quo vno capite, quæ sunt huius generis omnia complectitur, in qua planè scriptum habetur: Si quis puero contumeliam fecerit (facit autem vtique contumeliam, qui conducit) aut viro aut mulieri, siue ingenuo siue seruo: aut aliquid legibus interdictum in horum aliquem commiserit, is cum contumeliæ actionem dedit: & litis æstimationē eam fecit, et statuendum sit, quid is ferre debeat, aut soluere. Recita legem. Lex: Si quis Atheniensis puero ingenuo contumeliā fecerit si in cuius potestate puer est, illum apud sex viros accusatores litis æstimatione ascripta, qua iudicium eum condemnat a. Qui si Vndecim viris fuerit traditus, eadem die perimatur. Sin ei mulcta pecuniaria irrogata fuerit, intra dies vndecim post iudicium soluat, si statim soluere non potuerit, donec verò soluerit, in carcere teneatur. Iisdem porrò criminibus teneantur ij etiam, qui seruilia corpora violarint. Fortassis autē aliquis statim miretur, qua de causa legi contumeliæ, etiam seruorum nomen B sit ascriptum: id verò si consideraueris, Athenienses, omnium rectissimum esse inuenietis. Neque enim serui tantæ curæ fuerunt legislatori: sed quia nos cōsuefacere voluit, vt à contumelia ingenuorum magnopere nobis temperaremus, ascripsit, ne seruis quidem contumeliam esse faciendam. Denique qui in libera ciuitate quacunque in re contumeliam faceret, eum ad ciuitem consuetudinem minimè idoneum iudicauit. Atque illud vnà mecum, Athenienses, in memoria velim, legislatorem hic nondum loqui cum puero: sed cum pueri necessariis, patre, fratribus, tutore, magistris, denique iis in quorum is potestate est. Vbi autē in album ciuitatis inscriptus fuerit, & leges ciuitatis didicerit ac cognorit, & iam inter honesta & turpia discernere poterit: non iam cum aliis agere, sed etiam cum ipso Timarcho. Quomodo autem dicit? Si quis, inquit, Atheniensium corpore quæstum fecerit, ei nō liceat in Nouem virorum numerum cooptari (eò fortasse quòd coronam gestat is magistratus) neque sacerdotio fungatur, vt qui ne ore quidem puro loquatur neque publicæ causæ patronus esto: neque vllum C magistratum vnquam administrato, vel domi vel peregrè, siue sortitione, siue suffragio mandari solitū: neque caduceatorem neque legatum agit, neque legatione functos accuset (aut calūnietur mercede conductus) neque vnquam sententiam dicat, vel apud populum, vel in senatu (tametsi eloquentiss. fuerit Atheniensium.) Qui secus fecerit, cum impudicitiæ accusandi potestatem dedit, pœnasq; grauissimas statuit. Recita & hanc legem, vt sciatis, cū tam honestas & modestas leges habeamus Timarchum fuisse ausum verba facere pro concione: qui iis moribus est, quibus eum vos esse nostis. Lex. Si quis Atheniēsis se prostituerit, ei ne liceat in Nouemuirûs cooptari, nec rē diuinā facere, nec populi causā agere, nec vllo fungi magistratu, siue domi siue peregrè, siue sortitō, siue suffragio mādari solitoi neque fecialis mittatur, neque sententiā dicat, neque in publica fana ingrediatur, neque in festis solennib. de more coronā gestet, neque intra fori septa progrediatur. Si quis aūt hæc fecerit impudicitiæ cōdemnatus, morte mulctetur. Hanc legē in adolescētulos tulit, qui facilè in sua corpora iniurias admittunt: quas autem paulò antè recitaui, eæ ad pueros pertinent: quæ nunc dicturus sum, ad cæteros Athenienses,

1. Transitio ad virilis ætatis modestiā.

[illegible]

Absolutis enim his legibus consideravit, quo pacto vos in concionem convenientes de rebus gravissimis deliberare deceat. Vnde autem auspicatur? Leges, inquit, de disciplina. A modestia primum auspicatur, quasi ubi optima disciplina sit, ibi civitatem maxime florere sit necesse. Et quo pacto iubet praesides de publicis negociis agere? Vbi lustralia circumgestata fuerint, & praeco patria vota peregerit, in primis decernere iubet praesides de patriis sacris & caduceatoribus, & legatis, & publicis negociis. Deinde rogat praeco, quis eorum, qui annum aetatis quinquagesimum excesserint, verba facere velit? Vbi autem hi omnes dixerint, tum demum iubet et ceterorum Atheniensium quemvis ex iis quibus licet, dicere. Considerate Athenienses, quam recte.

Laudatio legis.

Non ignorabat nimirum legislator, in natu maioribus vigere prudentiam, audaciam autem incipere iam deficere in eis, ob usum rerum. Volens igitur prudentiss. quosque consuefacere, ut sententiam necessario sibi dicendam putarent: cum unumquemque nominatim appellandi facultatem non haberet, communi totius aetatis cognomine usurpato, ad suggestum eos vocat, & ad habendas conciones adhortatur. Eademque opera etiam adolescentes, reverentiam ergo seniores adhibendam esse, docet, eisque priorem in rebus omnibus locum concedendum, & honorem senectuti habendum: ut quam perventuri simus omnes, nisi nos fata intercaperint.

Veterum oratorum modestia.

Itaque veteres illi oratores, Pericles, Themistocles, Aristides (qui dissimile Timarcho cognomen habet, quippe qui iustus appellatur) adeo modesti fuerunt, ut, quod nunc de more omnes facimus, ut prolata manu dicamus, id tum audaciae tribuerint, & verecundati sint. Cuius rei consuetudinis me ipsa magnum vobis argumentum ostensurum arbitror. Satis enim scio, vos omnes traiecisse Salaminem, & Solonis spectasse statuam. Itaque ipsi testari potestis, Solonem in foro Salaminiorum statum esse manu intra vestem condita. Illud est monumentum Atheniensis, & simulacrum gestus Solonis, quonam pacto cum populo Atheniensium sermonem habuerit.

Timarchi petulantia.

Considerate autem Athenienses, quantum inter Solonem & Timarchum intersit, & eos viros quorum paulo ante mentionem feci. Illos enim puduit extensa manu verba facere: hic autem non olim sed nuper aliquando abiecta veste nudus toto corpore pugilem agebat in concione: & quidem corpore ob ebrietatem & petulantiam ita male turpiterque affecto, ut homines cordati oculos velarent, reipublicae pudentes, quae talibus consiliariis uteretur.

Enumeratio eorum quibus publice verba facere non licet.

Quibus rebus legislator perspectis, plane demonstravit, quibus conciones sint habendae, & quibus apud populum verba facienda non sint. Neque vero a suggestu repellit quemquam qui non praetorio natus sit, aut qui artem aliquam exerceat victus parandi causa: sed hos vel maxime amplectitur, eamque de causa saepe interrogat, quis dicere velit? Quos vero a dicendo repellit? Qui turpem vitam egerunt, eos concionari non sinit. Atque ubi id declarat? In capite de oratorum exploratione: Si quis, inquit, publice verba fecerit, qui patrem aut matrem verberarit, aut non aluerit, aut eis domum non praebuerit, hunc verba facere non sinit. Atque recte mehercule, ut equidem sentio. Cur? Quoniam si quis erga eos officio non fungatur, qui pari cum diis immortalibus honore sunt afficiendi: quo pacto alios homines tractabit, & totam civitatem? Quibus secundo loco habendis concionibus interdixit? Si quis, inquit, imperatas sibi expeditiones non obierit, aut clypeum abiecerit.

A ἀπαλλαγεὶς γὰρ τῶν νόμων τούτων, ἐσκέψατο, τίνα χρὴ τρόπον ἡμᾶς συνιόντας εἰς τὴν ἐκκλησίαν βουλεύεσθαι περὶ τῶν σπουδαιοτάτων πραγμάτων. καὶ πόθεν ἄρχεται; Νόμοι φησὶ περὶ εὐκοσμίας. ἀπὸ σωφροσύνης πρῶτον ἤρξατο, ὡς ὅπου πλείστη εὐκοσμία ἐστί, ταύτην ἄριστα τὴν πόλιν οἰκησομένην. καὶ πῶς κελεύει τοὺς προέδρους χρηματίζειν; ἐπειδὰν τὸ καθάρσιον περιενεχθῇ, καὶ ὁ κῆρυξ τὰς πατρίους εὐχὰς εὔξηται, προχειροτονεῖν κελεύει τοὺς προέδρους περὶ ἱερῶν τῶν πατρίων, καὶ κήρυξι καὶ πρεσβείαις καὶ ὁσίων, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπερωτᾷ ὁ κῆρυξ, τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότων. ἐπειδὰν δὲ οὗτοι πάντες εἴπωσι, τότ' ἤδη κελεύει λέγειν τῶν ἄλλων Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον, οἷς ἔξεστι. σκέψασθε δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς καλῶς. οὐκ ἠγνόει, οἶμαι, ὁ νομοθέτης, ὅτι οἱ πρεσβύτεροι τῷ μὲν εὖ φρονεῖν ἀκμάζουσιν, ἡ δὲ τόλμη ἤδη αὐτοὺς ἄρχεται ἐπιλείπειν, διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πραγμάτων. βουλόμενος δὲ ἐθίζειν τοὺς ἄριστα φρονοῦντας, τούτους ἀναγκάζειν περὶ τῶν πραγμάτων λέγειν, B ἐπειδὴ ὀνομαστὶ αὐτῶν ἕνα ἕκαστον ἀπορεῖ προσειπεῖν, τῇ ἐπωνυμίᾳ τῆς ὅλης ἡλικίας περιλαβὼν καλεῖ ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ προτρέπεται δημηγορεῖν, ἅμα δὲ καὶ τοὺς νέους διδάσκει, αἰσχύνεσθαι τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ πάντα ὑστέρους πράττειν, καὶ τιμᾶν τὸ γῆρας, εἰς ὃ πάντες ἀφιξόμεθα, ἐὰν ἄρα διαγενώμεθα. καὶ οὕτως ἦσαν σώφρονες οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι ῥήτορες, ὁ Περικλῆς, καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ ὁ Ἀριστείδης, ὁ τὴν ἀνόμοιον ἔχων ἐπωνυμίαν Τιμάρχῳ τουτῳΐ, ὥστε ὃ νυνὶ πάντες ἐν ἔθει πράττομεν, τὸ τὴν χεῖρα ἔξω ἔχοντες λέγειν, τότε τοῦτο θρασύ τι ἐδόκει εἶναι, καὶ εὐλαβοῦντο αὐτὸ πράττειν. μέγα δὲ πάνυ τούτου σημεῖον ἔργῳ ὑμῖν οἶμαι ἐπιδείξειν. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι πάντες ἐκπεπλεύκατε εἰς Σαλαμῖνα, καὶ τεθεώρησθε τὴν Σόλωνος εἰκόνα, καὶ αὐτοὶ μαρτυρήσαιτ' ἂν, ὅτι ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ Σαλαμινίων ἀνάκειται ὁ Σόλων ἐντὸς τὴν χεῖρα ἔχων. τοῦτο δ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπόμνημα καὶ μίμημα τοῦ Σόλωνος σχήματος, ὃν ἔχων αὐτὸς διελέγετο τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων. σκέψασθε δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσον διαφέρει ὁ Σόλων Τιμάρχου, καὶ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, ὧν ὀλίγῳ C πρότερον ἐπεμνήσθην. ἐκεῖνοι μέν γε ᾐσχύνοντο ἔξω τὴν χεῖρα ἔχοντες λέγειν, οὑτοσὶ δὲ οὐ πάλαι, ἀλλὰ πρώην ποτὲ ῥίψας θοἰμάτιον, γυμνὸς ἐπαγκρατίαζεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οὕτω κακῶς καὶ αἰσχρῶς διακείμενος τὸ σῶμα ὑπὸ μέθης καὶ βδελυρίας, ὥστε τούς γε εὖ φρονοῦντας ἐγκαλύψασθαι, αἰσχυνθέντας ὑπὲρ τῆς πόλεως, εἰ τοιούτοις συμβούλοις χρώμεθα. ἃ συνιδὼν ὁ νομοθέτης, διαρρήδην ἀπέδειξεν, οὓς χρὴ δημηγορεῖν, καὶ οὓς οὐ δεῖ λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. καὶ οὐκ ἀπελαύνει ἀπὸ τοῦ βήματος, εἴ τις μὴ προγόνων ἐστὶν ἐστρατηγηκότων, οὐδέ γε εἰ τέχνην τινὰ ἐργάζεται ἐπικουρῶν τῇ ἀναγκαίᾳ τροφῇ, ἀλλὰ τούτους καὶ μάλιστα ἀσπάζεται, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἐπερωτᾷ, τίς ἀγορεύειν βούλεται. τίνας δ' οὐκ ᾤετο δεῖν λέγειν; τοὺς αἰσχρῶς βεβιωκότας. τούτους οὐκ ἐᾷ δημηγορεῖν. καὶ ποῦ τοῦτο δηλοῖ; δοκιμασία φησὶ ῥητόρων. ἐάν τις λέγῃ ἐν τῷ δήμῳ, τὸν πατέρα τύπτων ἢ τὴν μητέρα, ἢ μὴ τρέφων, ἢ μὴ παρέχων οἴκησιν, τοῦτον οὐκ ἐᾷ λέγειν. νὴ Δία καλῶς γε, ὡς ἔγωγέ φημι. διὰ τί; ὅτι εἴ τις οὓς ἐξ ἴσου δεῖ τιμᾶν τοῖς θεοῖς, εἰς τούτους ἐστὶ φαῦλος, τί ποτε, φησίν, ὑπ' αὐτοῦ πείσονται οἱ ἀλλότριοι, καὶ ἡ πόλις ὅλη; καὶ τίσι δεύτερον ἀπεῖπε μὴ λέγειν; ἢ τὰς στρατείας φησὶ μὴ ἐστρατευμένος, ὅσαι ἂν αὐτῷ προσταχθῶσιν, ἢ τὴν ἀσπίδα ἀποβεβληκώς, δίκαια λέ-

γων.

[illegible]

A Rectè. Cur tandem? Homo ei ciuitati, pro qua arma non sumit, cuique ob ignauiam opem ferre non potes, ne consilium quidem dare velis. Tertiò cum quibus agit? Si quis, inquit, meretricium quæstum fecerit, aut pudicitiam prostituerit. Nam qui suum corpus ad ignominiam vendiderit: eum etiam reipublicæ negocia facilè venditurum putauit. Quarto loco cum quibus agit? Si quis patrimonium aut hæreditaria bona per luxum absumpserit. Nam qui suam familiam malè administrarit: eodem modo rempublicam etiam curaturum censuit: neque fieri posse existimauit legislator, vt idem homo & priuatim esset improbus, & publicè bonus: aut decere, vt orator suggestum conscenderet, qui orationis habendæ prius quàm degendæ vitæ rationem didicisset. Nam viri boni orationem quamuis nudam, quamuis simplicem, auditoribus profuturam: hominis autem improbi, qui & corpus suum risui exposuerit, & patrimonium deuorarit, quantumuis ornatam, non è re fore auditorum. Hos ergo repellit à suggestu his, concionibus interdicit. Quòd si quis contra hæc, non tantùm verba faciat, sed & calumniatorem agat, & petulanter sese gerat, vt eum ciuitas diutius ferre non possit: in eum, inquit, cuiuis B quilibet cui fas est, censoriam actionem instituat: vosque iubet de eo iam pro tribunali decernere. Ego itaque nunc ex hac lege venio ad vos. Et hæc quidem olim sancita sunt, vos verò quid adiecistis? Nouam legem, post bellum illud pro concione [illegible] Summo enim ob illud facinus pudore affecti, legem tulistis [illegible] in singulis concionibus [illegible] [illegible] [illegible] quæ præsideat circa suggestum. Et quid legis autor iussit? Sedere tribules & [illegible] leges atque rempublicam: quòd nisi [illegible] contra homines his moribus præditos accerserimus, ne deliberandi quidem grauissimè de rebus facultatem simus habituri. Inanem autem operam sumitis, Athenienses, si tales homines clamoribus à suggestu depellere studeatis (neque enim eos pudet) sed suppliciis eorum consuetudo est coërcenda: nam ita demum ferri possunt. Recitabuntur igitur vobis leges de oratorum disciplina latæ, & ea quæ de præsidente tribu agit: quam Timarchus & alij huiusmodi oratores per conspirationem, quasi è republica non esset, abrogare studuerunt, vt eis suo arbitratu & facere & dicere C omnia, & viuere liceret. Leges. Si quis oratorum in senatu aut pro concione, vel non seorsim de re proposita, vel bis de eadem re apud eosdem dixerit: siue conuiciando, siue maledicendo alicui, siue pede supplodendo: vel inter decernendum importunè locutus fuerit de rebus à suggestu alienis, vel aliquem concitarit, vel præfectum traxerit, dimissa concione aut senatu: eius mulctandi potestas esto penes præsides, vsque ad L. drachmas. Deinde vnaquæque iniuria inscribatur exactoribus. Quod si grauiorem meruisse pœnam videbitur: indicta mulcta vsque ad L. drachmas, deferunto ad senatum, vt prima concione in curia. Vbi autem citationes recensuerint, indicanto: quòd si condemnatus fuerit, clam suffragia ferentibus senatoribus, præsides [illegible] qui mulctas exigere violatarum legum [illegible]. Leges audiuistis Athenienses, neque dubito, quin eæ vobis probandæ esse videantur. Cæterùm verò eæ leges ratæ irritæve sint, id penes vos est. Nã si quidem iniurios homines punieritis, leges vobis & bonæ & ratæ erunt. Sin absolueritis: bonæ illæ quidem erunt, ratæ nõ erunt.

Lex de censura & disciplina oratoria.

Translatio à quæstoribus ad censores [illegible]

[illegible]

Volo autem, quemadmodum orationis initio propoſui, poſtquam dixi de legibus, iam tandem Timarchi mores cum eis conferre: vt ſciatis quantum ij diſcrepent à veſtris legibus. A vobis verò peto, Athenienſes, vt veniam mihi detis, ſi quid fuero dicere coactus de ſtudiis nõ quidem natura honeſtis, ſed ab iſto tamen vſurpatis: atque verbum aliquod mihi exciderit factis Timarchi ſimile. Neque enim iure me reprehenderitis, ſi quid planè dixero, quò vos edoceam: ſed multò magis iſtum, qui adeò flagitiosè vixit, vt qui facta eius commemorat, ſuo arbitratu dicere non poſſit, niſi verba etiam quædam huiuſmodi proferat. Dabo tamen operam, vt quàm modeſtiſſimè id faciam. Velim autem conſideretis, Athenienſes, quanta æquitate ſim acturus cum Timarcho. Nam quæ delicta puer adhuc in ſuũ corpus admiſit, omitto: eaque nihil valeant, vt ea quæ ſub triginta tyrannorum dominatu, vel ante præturam Euclidis acta ſunt: aut ſi quod aliud huiuſmodi præfinitum tempus extitit. Quæ verò iã ſui compos, quæ adoleſcens, quæ legum ciuitatis gnarus admiſit, ea demum accuſabo, eaq; vobis vt curæ ſint, oro. Iſte primum omnium pueritiam egreſſus, ſedit in Piræeo, in Euthydici medici taberna, per ſpeciem diſcendæ artis eam, ſi res ipſa ſpectetur, ſe venditare inſtituiſſet, vt euentus declarauit. Qui porrò mercatores, aut alij hoſpites, aut noſtri ciues illis temporibus Timarchi corpore fuerint abuſi, hæc quoque vltrò prætereo: ne quis fortaſſe dicat me accuratius omnia perſequi. Quorum autem in ædibus, cum ſui corporis & ciuitatis probro vixerit, quęſitus ob eam rem faciendi cauſa quam rem lex aut vitare aut concionibus abſtinere iubet, iam de rebus verba faciam. Eſt quidam * Colyttenſis Miſgolas, Naucratis F. Athenienſes, vir cætera ſanè bonus, nec vllo nomine reprehẽdendus, cæterùm diuus rei impotenter ſtudioſus: atque ſemper continenter ſecum habere ſolet aliquos citharœdos, aut cithariſtas. Hæc dico nõ arguendi huius cauſa, ſed vt noueritis quis ſit. Is vbi animaduertit, quibus de cauſis Timarchus in taberna medica verſaretur: cum nonnihil pecuniarum antea pepulſſet, iuſſit hominẽ abducit ad ſe: vt & habito corpore, & adoleſcentem, & petulantem, & aptum ad eam rem, quam & ipſe perpetrare, & iſte tolerare inſtituerat. Neque verò id recuſauit Timarchus, ſed recepit, cum nulla re mediocri egeret. Permagnas enim opes ei pater reliquerat, quas ille decoxit: vt ego vobis in progreſſu orationis oſtendam. Sed iſta fecit, vt turpiſſ. voluptatibus obſequeretur, delicijs ciborum, & ſumptuoſis cœnis, & tibicinis, & meretricibus, & teſſeris, cæteriſque rebus, quarum nullà vinci debet generoſum & liberale ingeniũ: neq; veſtitum illum in flore ætatis ſuæ pudet, relictis paternis ædibus apud Miſgolam viuere: qui neque paternus eius amicus, neque æqualis, neque curator erat, ſed alienus, & ipſo natu grandior, & in eiuſmodi rebus incontinens. Timarchus igitur cum alia deridenda fecit illis temporibus tum vnum quiddam, quod vobis narrabo. Agebatur vrbanorum Bacchanalium celebritas. vnà porrò feſtũ celebrabant Miſgolas, iſtius hoſpes, & Phædrus Calliæ F. Sphettius. Cum autem Timarchus promiſiſſet, ſe vnà cum eis feſtum a[illegible] dum cęteris rebus comparandis occupantur, iſte non reuertitur, quam rem iniquo animo ferens Miſgolas, vnà cũ Phædro eum inquirit: factóque indicio, deprehenſunt in ędibus cum hoſpitibus quibuſdã pranden-

Narratio factorum Timarchi per pueritiam.

Miſgolas pedico.

Conſortendo cum hoſpitis quibuſdam.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

A tem. Intermisso autem Misgola & Phædro hospitibus, & iubente, statim eos ambulare in carcerem, quod adolescentem ingenuum corrupissent: hospites perterriti, fugam arripuerunt, relictis rebus. Hæc verò à me dici, norunt omnes, qui iis temporibus Misgolam & Timarchum nouerunt. Equidem gaudeo mihi rem esse cum homine vobis non ignoto: neque ex alia re vlla noto, nisi ex eo studio, de quo pronunciaturi estis. Nam ignota res accusatori fortassis perspicuè sunt demonstrandæ: in confessis autem, equidem, non magni operis esse puto accusare. Nam etsi id ad nos attinet, est auditorum memoriæ. Sed tamen ego cū de re constat, quidem in prætorio sumus, testimonium Misgolæ scripto denunciaui: verū illud quidem, non tamen inscitè, vt mihi persuadeo. Nam ipsius rei, quam cum isto patrauit, nomen nō inscribo: neque scripsi quicquam aliud, ob quod pœna legibus vera non testificato instigatur: sed quæ & vobis audientibus nota, & testificanti tuta sunt, ea scripsi. Quòd si volet Misgolas huc progressus verum testificari: rectè faciet. Sin se citatione adigi, quàm verùm profiteri maluerit, tota res in conspectu vobis erit. Nam si is

B qui patrauit, verecundabitur, & reipublicæ mille drachmas pendere maluerit, quàm vestra ora intueri: is verò qui passus est, concionabitur: sapienter fecit legislator, qui tales à suggestu repulerit. Sin sese sistet, & tamen ad rem omnium impudentiss. conuertet, ad curandam veritatem, vt qui & Timarcho gratiam referat & apud alios ostendat quàm soluere huiusmodi facinora contegere possit: primum periurio erga semetipsum delinquet, deinde nihil ex re proficiet. Nam aliud ego dictatu testimonium, iis qui sciunt, Timarchum relictis paternis ædibus apud Misgolam habitasse. Ac video profectò, quàm arduam rem aggrediar. Neque enim vel amicos meos, vel ipsorum inimicos, testes producendi sunt: neque etiam qui neutros nostrum nouerint, sed amicos illorum. Si verò iis etiam persuaserint ne testificentur (quod non existimo, aut certè non omnibus persuasuros existimo) ob tamen nunquam euertent veritatem, aut sparsam in vrbe de Timarcho famam: cuius non ego sibi sum autor, sed ipse sibi. Vitam enim viri temperantis adeò puram esse decet, vt in eam nulla vlli signi cadat suspicio. Verùm illud etiam præfari volo, si forte Misgolas vobis & legibus paruerit: Ea sunt naturarum hominum discrimina, vt ætas ex aspectu facile diiudicari non possit. Quidam enim adolescentes provectæ ætatis & senectutis speciem præ se ferunt. Alij multos annos nati, omnino iuuenes videntur: quorum vnus est Misgolas. Est enim æqualis meus, vnàque mecum adoleuit, atque annū nunc agit quintum & quadragesimum: & ego quidē tot canos habeo, quot videtis: ille verò non item. Quamobrem igitur hoc prædico? ne vel ex primo statim eius aspectu miremini, & tale quippiam in mentem vobis veniat: Mehercule ille ab illo non multum differt. Nam partim natura hominis talis est, partim cū eo iam a dolescēte cōsueuit. Ne verò moram faciam, voca mihi primùm eos qui sciunt Timarchum versari solitum in Misgolæ ædibus: Deinde Phædri testimonium lege: postremo ipsius Misgolæ testimonium sumito: vt & Deorum immortalium metu, & conscientium, cætero-

Quia volebatur legibus se testificari non cogebantur ... [marginal note partly illegible]

Descriptio de ætate Misgolæ.

[illegible]

cumque ciuium, & vestrûm, qui pro tribunali sedentis postulare, verum perhibere testimonium velit. Testimonium. Misgolas, Niciæ F. * Piræensis testatur, Timarchum aliquando in Euthydici medici taberna sedentis: seque pro multis quæ eum ea reiecisserit, nunquam eius sum summa habere consuluisse. Quòd

Confessio ad Anaxis & Pittalaco.

si Timarchus, Atheniensis, apud Misgolam mansisset, neque ad alium se contulisset: rectius sibi consuluisset: si quicquam tamen huiusmodi rectum esse potest, neque ego quicquam aliud ei obiecissem, quàm quod legislator aperte dicit, eum pudicitiam dumtaxat prostituisse. Nam qui id cum vno perpetrat, ac mercedis ergò facit eo ipso teneri mihi videtur. Sin refricata vestra memoria, omissis istis agrestibus viris, Cydonide, Autoclide, Thersandro, demonstrauero ipsos, commemoratis iis in quorum fuerit ædes receptus: vnde constet eum non solum apud Misgolam corpus suum mercede prostituisse: sed apud alium etiam, & rursus apud alium, atque ab illo ad alium venisse: non modo iam eum prostituisse pudicitiam apparebit, sed (nescio medius fidius quomodo rem per ambages efferam) totum diem pro scorto fabagitatum esse. Qui enim passim & per hoc, & apud multos, & mercede facit: is eo ipso teneri mihi videtur. Postquam igitur Misgolas sumptibus exhaustus, illum à se dimisit: Anticles Calliæ F. Euonymensis recipit. Ac is quidem Sami abest, cum colonis eo ignem quæ secuta sunt, ceterum. Timarchus vt ab Anticlide & Misgola recessit: non ipse in sese descendit, nec meliorem vitæ rationem est amplexus: sed in aleatorum circulis totos dies versatur, vbi tabula ponitur, & coturnices ac galli gallinacei committuntur, & alea luditur. Vestrûm enim aliquos ea vidisse arbitror, quæ dico, aut saltem audiuisse. Est autem ex eius loci contubernio homo quidam Pittalacus, seruus publicus nostræ vrbis: qui cum argento abundaret, istum in ea palæstra visum, ad se recepit, & domi habuit. Neque verò impurus iste conditionem illam repudiauit, cum se probro affecturus esset apud hominem seruum publicum: sed illud solum spectauit, an præbitorem petulantiæ suæ inuenturus esset: nulla vnquam honesti is aut turpitudinis habita ratione. Talia porrò delicta & tales contumelias audiui ego ab illo homine in illius corpus esse factas, quas ego ita me Iupiter Opt. Max. iuuet, narrare apud vos non audeo. Quibus enim ille re ipsa committendis non erubuit: iis ego apertè dumtaxat

Confessio ad Hegesandri.

nominatis, viuere recusarim. Sub eadem tempora, quibus apud Pittalacum ille fuit, Hegesandrus ex Hellespontio huc appulit, qui illum ad se recepturus satis scio mirari vos, cur non olim mentionem fecerim: adeò euidens est id quod dicam. Is igitur Hegesandrus redijt: quem vos nostis melius quàm ego. Nauigarat autem tum pro quæstore cum Timomacho Acharnensi viro prætorio: & venit huc locupletatus, vt aiunt, illius simplicitate non minus quàm LXXX argenti minas amisit: & quodam modo non minima illi causa calamitatis fuerat. Tantis igitur opibus affluens, & Pittalaci, in ludicris alea sodalitibus frequentantis istum statim viso gauisus est, eumque cupere cœpit, & ad se recipere voluit, vt quem ab ingenio suo nô abhorrere existimaret. Primùm igitur ad Pittalacum verba fecit, orauit vt eum sibi traderet. Qui recusante, illum ipsum aggreditur, neque verò longa oratio-

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

ἀλλ.

[illegible]

A ne est opus: persuadet statim. Nam ad istam rem cō ficiendam magnas vires habet improbitas, & autoritatem. Quamobrem vel ob hæc ipsa dignus est odio: Vt autem à Pittalaco discesserat, & ad Hegesandrum se contulerat, ægrè ferebat scilicet Pittalacus, se tantum in istum argenti frustra, vt putabat, insumpsisse: & ea quæ peragebantur, ferebat vt tiunles solent & itabat ad ædes illius. Quia verò eis molestus erat, spectate quantum fuerit robur Hegesandri & Timarchi. Nam aliquando inebriati & ipsi, cum collusorum nonnullis, & aliis, quorum nomina non dicam, noctu in ædes, in quibus habitabat Pittalacus, impetu facto: primùm vascula contriuerunt, & proiecerunt in viam talos agiles & nexiles, & alia instrumenta aleatoria, & coturnices atque gallos, quos adamabat miserrimus ille homo, occiderunt. Tādem ad columnam alligatum ipsum Pittalacum immanibus flagris ceciderunt, idque tam longo tempore, vt vicini etiam clamorem exaudirent. Postridie Pittalacus id facinus indignissimè ferens, nudus in forum venit, & in ara matris deorum sedet. Cum autem, vt fit, turba homi-

B num concurrisset: metuentes Hegesander & Timarchus, ne sua petulantia per totam vrbem proclamaretur (instabat autem concio) & ipsi & collusorum quidam accurrunt ad aram, ac circumsistentes, orant Pittalacum vt surgat, cum dicerent, totam rem per ebrietatem factam esse. atque ille profectò non tam hirco & aspero vultu, vt nunc, sed adhoc vitiliũ, hominem barba prehendit, & illius arbitratu se omnia facturum promittit. Tandem persuadet homini, vt ab ara surgat, vt cui aliquid æqui præstare vellent. Vt autem è foro discesserat, non iam cū curabant. Homo igitur iniuriam eorum grauiter serens, dicam vtrique dicit. Quod autem in ius vocasset, videte magnum robur Hegesandri. Hominem à quo nulla sibi orta fuerat iniuria, imò contra, quem ipse iniuria læserat, eumque non ad se attinentem, sed publicum seruum ciuitatis, abduxit in seruitutē, suum esse seruum asserens. Pittalacus igitur malis vndique oppressus ad genua accidit homini per quā bono est: quidam Cholargensis Glaucon, is eum asserit in libertatem. Post hoc fortitiones iudiciorum fecerunt, sed progressu temporis cognitorem sumpserunt Diopithem Sunienſem, popularem Hegesandri, & per ætatem illius consuetudine vsum. Diopithes susceptam re differt negocium, aliud ex alio tempus reis condonans. Vt autem Hegesander ve-

C strum suggestum conscenderat (quo tempore Aristophontem Azeniensem oppugnabat, priusquam is ei actionem illam minatus esset apud populum, qua ego Timarchum reum feci) Crobylus item, frater eius, conciones habebat: denique isti primi apud vos ausi fuerunt de republica Græcorum capessenda suadere: tum demum Pittalacus, repudiato suo consilio, & ratione inita, qui & ipse esset, & cum quibus bellum gereret, rectè sibi consuluit (vera enim dicenda sunc) & quiescere statuit: bene secum agi putans, si nihil noui mali sibi daretur. Hic demum Hegesander pulchram illam victoriam adeptus, Timarchum apud se nulla cum molestia habuit. Et hæc verè à me dici, scitis omnes. Nam quis vestrûm est, qui nunquam * in forum cupedinarium venerit, nec sumptus istorum spectarit? aut quis, cum in istorum commessationem incidisset atque adulteria reipublicæ vicem non doluit? Tamen quia in foro sumus, voca mihi Glauconē Cho

[illegible]

Pittalacus ab Hegesandro & Timarcho iniuria agitatus.

A

largenſem, qui Pittalacum aſſeruit in libertatem: & reliqua teſtimonia lege. Teſtimonia. Teſtatur Glauco Timæi F. Cholargenſis: Ego Pittalacum aſſerui in libertatem, cum ab Hegeſandro ad ſeruitutem abduceretur. Aliquanto poſt me conuenit Pittalacus, ſeque dixit tranſigere velle cum Hegeſandro, & miſiſſe ad eum de tollendis actionibus, tum ea quas ipſe reum feciſſet Hegeſandrum & Timarchum, quàm illa qua ſe Hegeſander de ſeruitute: eodemque modo tranſegiſſe. Teſtimonium. Amphiſthenes teſtatur: Ego Pittalacum in libertatem aſſerui, cum ab Hegeſandro ad ſeruitutem peteretur, & reliqua. Igitur & ipſum Hegeſandrum vocabo vobis. Dictaui autem ei teſtimonium modeſtius quàm mores eius poſtularent: ſed paulo tamen euidentius quàm Miſgolæ. Neque verò neſcio eiuraturum eſſe, & peieraturum. Cur igitur eum cito ad dicendum teſtimonium? vt vobis demonſtrem, quales ſoleat homines reddere iſtud ſtudium: quàm & contemptores Deorum, & deſpectores legum, & prorſus omnis verecundiæ negligentes. Voca mihi Hegeſandrum. Teſtimonium. Hegeſander Diphili F. Spirienſis teſtatur: Cum ex Helleſponto ſum reuerſus, deprehendi apud Pittalacum aleatorem, agentem Timarchū Arizeli F. atque ex illa notitia eo vſus ſum: eadem cum eo verſatus ratione, qua prius etiam cum Laodamante. Non ignorabam eum neglecturum eſſe iuſiurandum, Athenienſes, ſed prædixi vobis. Quin illud etiam prauideo, cum nunc teſtimonium dicere nolit, illum in defenſione prodeuntem: idque profectò minimè mirum. Aſcendet autem huc, vita anteacta fretus quippe vir bonus, & malorum oſor, & ignarus qui fuerit Laodamas: ob quem vos inter legendum teſtimonium tumultum excitaſtis. Num quid amplius euidentius, quam pro natura mea, dicere? Dicite mihi quæſo Athenienſes: qui ſeſe dedecore affecit apud Hegeſandrum, non videtur vobis ſcortatus eſſe cum ſcorto? aut quid inſignis improbitatis prætermiſiſſe, in ebrietate & ſolitudine? Num putatis Hegeſandrum, ad peruulgata illa cum Laodamante acta * defendenda, quorum vos omnes eſtis conſcij, ſuperbè ei imperaſſe vt ob imperiorum magnitudinem moderatè ſe cum eo geſſiſſe videretur? Sed tamen videbitis ipſum, & fratrem eius Crobylum, perquàm accuratè & oratoriè ſtatim huc proſilire ac dicere: quæ ego dicam, ea magnæ eſſe ſtultitiæ: ac poſtulaturos, vt teſtes producam, qui apertè dicant, vbi egerit, quomodo fecerit, aut quis viderit, aut quæ ratio fuerit? impudentis verentes orationes. Neque enim ego vos tam obliuioſos eſſe arbitror, vt non memineritis legum, quas recitari paulo antè audiuiſtis, in quibus ſcriptum eſt: Si quis aliquem Athenienſium ad id negotium conduxerit, aut ſi quis ſeſe elocauerit eorum maximis & grauibus pœnis? Quis ergo adeo miſer eſt, qui perſpicuè velit tale perhibere teſtimonium: vnde, ſi verum dixerit, oſtendat, ſe extremum ſupplicium commeruiſſe? Itaque illud eſt reliquum, vt qui paſſus eſt confiteatur. Verùm ob hæc accuſatur, quòd his admiſſis, contra leges conciones habeat. Vultis igitur, vt totam rem omittamus, nec inquiramus ſcilicet? Egregiè profectò vobis incidetur: ſi quæ ipſi re ipſa ſcimus, ea niſi quis nobis huc progreſſus, haud euidenter & impudenter ſatis teſtimonio confirmarit, propterea obliuiſcemur! ſitque vel exemplis intelligite. Eſt aūt neceſſariū, ſcilicet exempla eſſe conſimilia Timarchi mo

Ejurgatio teſtis.

Occupatio ſugge ſtio quam teſtimonia ſpectanda eſſe.

A τον εἰς ἐλευθερίαν τὸν Πιττάλακον, καὶ τὰς ἑξῆς μαρτυρίας ἀναγίνωσκε. Μαρτυρία. Μαρτυρεῖ Γλαύκων Τιμαίου Χολαργεὺς, ἐγὼ ἀφῃρούμην εἰς ἐλευθερίαν ὑπὸ Ἡγησάνδρου Πιττάλακον [illegible] Μαρτυρία. [illegible] ΜΑΡ-

B ΤΥΡΙΑ. [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

A ...tibus. Videtis eos qui in prostibulis sedent, & facinus illud admittunt, et inficias ire non possunt? Ta[illegible] cum ei ne cessitati est parendum, dedecus id velamento quodam tegunt, & fores occludunt. Quod si quis praeteriens vos percontetur, quid homo ille tunc agit, statim dicatis nomen illius facinoris: quanquam non videritis quis fuerit ingressus, sed quaestum scientes ab illo homine initum, & rem intelligatis. Eodem igitur modo vos decet in Timarchum etiam inquirentes, illud considerare, an aliquis videre [illegible] an res ab eo perpetrata sit. Nam quid per deos Timarche dicendum est? aut quid ipse tu diceres de alio homine, qui eodem crimine accusaretur? aut quid dicendum sit, cum [illegible] adolescens, paternis [illegible] relictis, in aliena domo pernoctat, ac [illegible] sumptuosis coenis fruitur sine suo sumptu [illegible] habet, atque meretrices sumptuosissimas, cum alea ludit nec ipse quicquam solvit, sed alius pro eo? Num quid adhuc illa divinationem requirant? Num planum est, aliter fieri nō posse, quin is qui tot ea aliquibus imperet, & ipse pro his voluptatibus aliquib. suppeditet, qui etiā argentū [illegible]?

B Neque enim ita me Iupiter amet, qua alia ratione modestius turpium facinorum [illegible] faciam, inde [illegible]. Aestimate autem [illegible], e civilibus exemplis usque potiss. quae nunc in manibus habetis. Sed agitur [illegible] quisque nostrûm [illegible] de homine, qui vere sit Athemeus, qui non sit atque ego cū accedo ad iudicium, [illegible] apud vos semper valere soleo. Nam cum [illegible] iudices, hic e populo [illegible] ceu [illegible] accusarit, aut testimonium [illegible] discerit: vos tamen, quippe [illegible], [illegible] statim, quasi reus [illegible] civitati. Neque enim vobis [illegible] esse videtur verbis aut testimoniis, [illegible] rebus, quas quis ipse [illegible] novit. Age vero, si quemadmodum de genere, sic de acta vita Timarchi suffragium ferendum fuisset, [illegible], an vero non temere [illegible] iudicio disceptata, vobisque proposita fuisset, et [illegible] per legem aut decretum vel mihi accusare, vel isti causam dicere: sed praeco, qui nunc mihi astat, vos legitimo illo praeconio hortatus esset per sacra calculum, suam sententiam declararet, cui videtur

C [illegible] egisse Timarchus, [illegible] autē, cui nō [illegible]? Satis scio, vos illum fuisse condemnaturos. Quod si me quis vestrûm roget, unde ego sciam verum vos istum condēnaturi fuerint [illegible], eo quod libere mecū egeritis, ac differueritis. Quando & ubi quisque id fecerit, ego vos commonefaciam: cum iste apud populum suggestum cōscendisset: item, cum senatus anno superiore haberet: praeterea, cum [illegible] fecisset murorum reficiendorū, aut turris, aut, ut aliquid quippiā abduceret, cū dixissent, statim ridebatis, & clamabatis, & ipsi dicebatis cognomina rerum, quarum ei estis conscij. Ac multa quidem vetera omittam: quae vero in ipsa concione acta sunt, cum ego Timarcho iudicium hoc denūciavi [illegible] velim in memoriā revocabo. Nā cū senatus Areopagiticus populū ex illius decreto accederet, quod ille fecerat de domicilijs in Pnyce [illegible] nomine senatus Areopagitici habebat Autolyc[illegible], qui sic [illegible] bene bonestēq. & pro eius cōcilij dignitate vixerat. Sed ubi talē in orationis progressu dixit, senatū

Ab exemplo iudicij [illegible].

Occupatio [illegible] populi [illegible].

[illegible Greek text]

Timarchi sententiam de solitudine hac & loco in Pnyce impenderat: Ne miremini, inquit, Athenienses, si Timarchus peritia senatum superat: ibi vos plausum excitastis & Autolycum vera loqui dixistis, esse enim eum locorum illorum peritum. Autolycus autem plausu vestro non intellecto, severo admodum vultu post intervallum dixit: Nos Areopagitae, Athenienses, Timarchum nec accusamus, nec defendimus (neque enim patrium id nobis est) sed hanc veniam Timarcho damus. Tum ille Forsitan, inquit, putatis in hoc silentio parvam a nobis [illegible] [illegible] quam hic tumultus ob silentium & parvum sumptum, maior vellet eum excepit cum risu plausus. Ut vero mentionem fecit aedium & casularum [illegible] prope emortui estis. Ibi Pyrrhander prodit vos obiurgaturus & rogat populum, an non puderet ridere, praesente senatu Areopagitico? Vos autem expulistis eum, respondistis: Scimus Pyrrhander autem his non esse ridendum: sed tam valida fortis est veritas, ut omnes humanas cogitationes vincat. Hoc ego testimonium nobis esse perhibitum existimo a populo Atheniensi, quod mendacij coargui nefas est. Absurdum igitur fuerit, Athenienses, si me nihil dicente, ipsi proclamatis cognomen eorum factorum, quorum ipsi estis conscij, me vero id cuncte obliti estis, quique nullo de re iudicio facto condemnatus esset, ne vero convicta absolvetur. Postquam autem suffragiorum mentionem, & actorum Demophili [illegible] aliud etiam his de rebus exemplum adducam. Idem enim hic vir prius etiam huiusmodi quippiam [illegible] Conquestus est, esse quosdam qui instituerint corrumpere concionem caeteraque iudicia, quemadmodum etiam nunc Nicostratus. & his de rebus iudicia quaedam olim facta sunt, quaedam etiam nunc fiunt. Agite vero, per Deos immortales, si eadem qua nunc Timarchus eiusque patroni defensione usi fuissent, ac postulassent, ut aut aliquis perspicue testificaretur de crimine, aut iudices non crederent, ea ratione [illegible] [illegible] necessario fuisset, illum testari se corrupisse illum, & se corruptum esse, cum in utrumque poena capitis legibus statuta sit, quemadmodum hic, si quis aliquem Atheniensem ad contumeliam conduxerit, aut [illegible], si quis Atheniensis ultro ad dedecus se prostituerit. Est vero aut testis qui testificaturus sit, aut accusator qui factum eo pacto demonstrare instituerit? Nullus utique. Quid ergo? absoluti sunt rei? [illegible] [illegible] capitis poenas dederunt, cum quidem eorum peccatum sit longe minus illius flagitio. Nam illi miseri, cum [illegible] paupertatem simul, & senectutem [illegible] quae gravissima in rebus humanis mala sunt in eas calamitates inciderunt, iste [illegible] quod suam petulantiam noluit coercere. Quod si causa haec in alia urbe ageretur, vos ego vellem [illegible], ut qui optime scitis, me dicere verum. Sed cum Athenis agatur atque eidem mei [illegible] & iudices & testes [illegible] est, vos admoneo ut [illegible] credere. Timarchum enim mihi videtur Iudices, non suum [illegible] [illegible] agere, sed caeterorum etiam, qui eadem cum ipso facinora commiserunt. Nam si scelus ipsi [illegible] [illegible] committitur atque in solitudine & in aedibus privatis, [illegible] optime novit, atque civium aliquem probro afficit, si verum [illegible] [illegible] maximis periculis vestibitur [illegible] vitae ac veritati [illegible] testimonio [illegible] de se iudicium [illegible], non ex sui notitia,

[illegible]

μαρτυριῶν ἀναιρεθήσεται ὁ νόμος καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ δεδείξεται φανερὰ ὁδός, δι' ἧς οἱ τὰ μέγιστα κακουργοῦντες ἀποφεύξονται. τίς γὰρ ἢ τῶν λωποδυτῶν, ἢ τῶν κλεπτῶν, ἢ τῶν μοιχῶν, ἢ τῶν ἀνδροφόνων, ἢ τῶν τὰ μέγιστα μὲν ἀδικούντων, λάθρᾳ δὲ τοῦτο πραττόντων, δώσει δίκην; καὶ γὰρ τούτων οἱ μὲν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἁλόντες, ἐὰν μὲν ὁμολογῶσι, παραχρῆμα θανάτῳ ζημιοῦνται· οἱ δὲ λαθόντες, καὶ ἐξάρνοι γενόμενοι, κρίνονται ἐν τοῖς δικαστηρίοις. εὑρίσκεται δὲ ἡ ἀλήθεια ἐκ τῶν εἰκότων. χρήσασθε δὲ παραδείγματι τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου, τῷ ἀκριβεστάτῳ συνεδρίῳ τῶν ἐν τῇ πόλει. πολλοὺς γὰρ ἤδη ἔγωγε τεθεώρηκα ἐν τῷ βουλευτηρίῳ τούτῳ εὖ πάνυ εἰπόντας, καὶ μάρτυρας πορισαμένους ἁλόντας. ἤδη δέ τινας κακῶς πάνυ διαλεχθέντας, καὶ πρᾶγμα ἀμάρτυρον ἔχοντας, οἶδα νικήσαντας. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ λόγου μόνον, οὐδ' ἐκ τῶν μαρτυριῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτοὶ συνίσασι καὶ ἐξητάκασι, τὴν ψῆφον φέρουσι. τοιγάρτοι διατελεῖ τοῦτο τὸ συνέδριον εὐδοκιμοῦν ἐν τῇ πόλει. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς τὴν κρίσιν ταύτην ποιήσασθε. πρῶτον μὲν μηδὲν ὑμῖν ἔστω πιστότερον ὧν αὐτοὶ σύνιστε καὶ πέπεισθε περὶ Τιμάρχου τουτουί. ἔπειτα τὸ πρᾶγμα θεωρεῖτε μὴ ἐκ τοῦ παρόντος, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ λεγόμενοι λόγοι περὶ Τιμάρχου καὶ τῶν τούτου ἐπιτηδευμάτων, διὰ τὴν ἀλήθειαν ἐλέγοντο· οἱ δ' ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ῥηθησόμενοι, διὰ τὴν κρίσιν, τῆς ὑμετέρας ἀπάτης ἕνεκα. ἀπόδοτε οὖν τὴν ψῆφον τῷ πλείονι χρόνῳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ, καὶ οἷς αὐτοὶ σύνιστε. καίτοι λογογράφος γέ τίς φησιν, ὁ κατασκευάζων αὐτῷ τὴν ἀπολογίαν, ἐναντία με λέγειν ἐμαυτῷ. οὐ γὰρ δοκεῖν αὐτῷ δυνατὸν εἶναι, τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον πεπορνεῦσθαι, καὶ τὰ πατρῷα κατεδηδοκέναι. τὸ μὲν γὰρ ἡμαρτηκέναι περὶ τὸ σῶμα, παιδὸς εἶναι· τὸ δὲ τὰ πατρῷα κατεδηδοκέναι, ἀνδρός. ἔτι δὲ τοὺς καταισχύνοντας αὑτούς, μισθοὺς φησὶν ἐκλέγειν τοῦ πράγματος. περιιὼν οὖν ἀποθαυμάζει καὶ τερατεύεται κατὰ τὴν ἀγοράν, εἰ ὁ αὐτὸς πεπόρνευταί τε καὶ τὰ πατρῷα κατεδήδοκεν. εἰ δέ τις ἀγνοεῖ πῶς ταῦτ' ἔχει, ἐγὼ σαφέστερον αὐτὰ διορίσω τῷ λόγῳ. ἕως μὲν γὰρ ἀντήρκει ἡ τῆς ἐπικλήρου οὐσία, ἣν ὁ κηδεστὴς αὐτοῦ Ἡγήσανδρος ἔγημε, καὶ τὸ ἀργύριον ὃ ἦλθεν ἔχων ἐκ τῆς μετὰ Τιμομάχου ἀποδημίας, ἦσαν ἐν πολλῇ ἀσελγείᾳ καὶ ἀφθονίᾳ. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα μὲν ἀπωλώλει, καὶ κατακεκύβευτο, καὶ κατωψοφάγητο, οὑτοσὶ δ' ἔξωρος ἐγένετο, ἐδίδου δ' εἰκότως οὐδεὶς οὐδέν, ἡ δὲ βδελυρὰ φύσις καὶ ἀνόσιος ἀεὶ τῶν αὐτῶν ἐπεθύμει, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπέταττεν ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ τὸ ἐπιτήδευμα, ἀνήλισκε καὶ μάλα ἀναπείθετο εἰς τὸ καθ' ἡμέραν ἔθος, ἐνταῦθα ἤδη ἐτράπετο ἐπὶ τὸ κατεσθίειν τὴν πατρῴαν οὐσίαν. καὶ οὐ μόνον κατέφαγεν, ἀλλ' εἰ οἷόν τ' εἰπεῖν, καὶ κατέπιεν. καὶ γὰρ οὐδὲ τῆς ἀξίας ἕκαστον τῶν κτημάτων ἀπέδοτο, οὐδ' ἐδύνατ' ἀναμεῖναι τὸ πλέον οὐδὲ τὸ λυσιτελοῦν, ἀλλὰ τὸ ἤδη εὑρίσκον ἀπεδίδοτο. οὕτως ὀξέως ἠπείγετο πρὸς τὰς ἡδονάς. τούτῳ γὰρ κατέλιπεν ὁ πατὴρ οὐσίαν, ἀφ' ἧς ἕτερος μὲν ἂν καὶ ἐλῃτούργει, οὗτος δὲ οὐδ' αὑτῷ διαφυλάξαι ἐδυνήθη. οἰκίαν μὲν γὰρ ὄπισθεν τῆς πόλεως, ἐσχατιὰν δὲ Σφηττοῖ, Ἀλωπεκῆσι δ' ἕτερον χωρίον, χωρὶς δὲ οἰκέτας δημιουργοὺς τῆς σκυτοτομικῆς τέχνης ἐννέα ἢ δέκα, ὧν ἕκαστος τούτῳ δύ' ὀβολοὺς ἀποφορὰν ἔφερε τῆς ἡμέρας, ὁ δ' ἡγεμὼν τοῦ ἐργαστηρίου τριώβολον· ἔτι δὲ πρὸς τούτοις γυναῖκα ἀμοργίνην ἐπισταμένην ἐργάζεσθαι, καὶ ἔργα λεπτὰ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκφέρουσαν, καὶ ἄνδρα ποικιλτήν, καὶ ὀφείλοντάς τινας αὐτῷ ἀργύριον, καὶ ἔπιπλα.

sed ex testimoniis tolletur & lex & veritas, & euidens monstrata erit via, qua homines maximis constricti facinoribus elabantur. Quis enim aut grassator, aut fur, aut adulter, aut homicida, aut grauissimorum scelerum designator, modò occulte faciat, dabit pœnas? Inter hos enim, ij qui in ipso facinore deprehenduntur, & fatentur, statim occiduntur, qui autem clàm fecerunt, & inficiando sunt, in iudicium adducuntur. Veritas enim coniecturis quibusdam verisimilibus indagatur. In quo vti possitis exemplo senatus Areopagitici: quo nullum est in vrbe diligentius cōsilium, multos iam ego vidi nuper in ea curia, cū optimè dixissent, & testes produxissent, succubuisse, atque etiā aliquos, causa malè perorata, & nullis testibus confirmata, vicisse. Neque enim ex oratione duntaxat, neque ex testibus: sed ex sua conscientia & indagatione suffragium ferunt. Itaque hoc concilium in vrbe semper est cum autoritate. Ad eundem igitur modum & vos, Athenienses, in hac facite controuersia: ac primùm nihil vobis sit credibilius eo quod ipsi scitis, ac persuasum habetis de Timarcho, Deinde rem æstimate non ex præsenti, sed ex præterito tempore. Nam qui sermones superiori tempore fiebant de Timarcho eiusque studiis: eo quod veri essent, fiebant. Qui autem hoc die dicentur: propter hoc discrimen vestri decipiendi gratia. Apponite ergo calculum longiori tempori, & veritati, & conscientiæ vestræ. Enimuerò scriptor quidam orationum, qui defensionem eis concinnat, me ipsum pugnare mecum asserit. neque enim ei posse fieri videtur, vt idem homo & quæstum corpore fecerit & decoxerit. Nam peccatum aliquod in suum corpus admisisse, id pueri esse: at patrimonium autem per luxum absumpsisse, viri. Præterea eos qui semetipsos prostituant, ob eam rem exigere mercedes asserit. Proinde admirabundus circuit in foro, portentis esse simile dictitans, si idem & quæstum corpore fecerit, & decoxerit. Quæ si quis est qui nesciat quomodo se habeant, ego dabo operam vt verbis ea definiam planius. Nam dum opes orbæ puellæ, quam Hegesander Timarchi maritus duxerat, sumptus tolerare poterant, & ea pecunia quam ex Timomachea peregrinatione retulerat: luxuriosissimè lautissiméque viuebant. Sed cum & illa perijssent, alea & cupedijs exhausta: & iste iam exoletus esset, vt nemo quicquam, vt fieri solet, quicquam ei largiretur: ingenium autem eius importunum & nefarium eadem subinde postularet, & pro inexplebili intemperantia sua aliud atque aliud imperaret, quod pro quotidiana consuetudine absumeretur: tum demum ad paternas facultates deuorandas se cōuertit. neq; verò deuorauit solùm, sed si dici fas est, etiam ebibit. Neque enim tanto quamque possessionum precio distraxit, quanti æstimanda erat, aut vtilitatis rationem ducere potuit: sed tanti vendidit, quantum in præsentia offerebatur. Tanto impetu ad voluptates ferebatur. Nā eas illi pater facultates reliquerat, vnde alius* etiā reipublicæ cōsuluisset, eas verò ille ne cōseruare quidem potuit: videlicet domū * vrbanam, fundū Sphettium, aliud prædium Alopecense, præterea seruos sutoriæ artis peritos nouē aut decem: quorū quisq; binos ei obolos in dies singulos pendebat, opificij verò magister ternos. ad hęc mulierē byssi

texendæ peritam, & subtilia opera in forum afferre solitam, & hominem phrygionem, & quosdam obæratos, suppellectilis denique. Et hæc ut verè à me dici constet, sic demum eos producam, qui palam atque apertè se ipsi testificentur. Neque enim hic vllum periculum aut dedecus, vt illic, verum testimonium perhibentibus accedit. Nam vrbanas ædes Nausicrati, Comico histrioni vendidit. Post autem eas à Nausicrate XX. minis emit Cleænetus, chori magister. Fundum extra ab eo Mnesitheus Myrrhinusius, amplum illum quidem, sed istius culpa prorsus tribulis & sentibus obsitū. Alopecesi porrò prædiū quod à mœnibus XI. aut XII. stadiis distat, supplicante & obtestante matre vt retineret, neque venderet, &, si non in aliud, saltem ad sepulturam suā reseruaret, ne ab eo quidem prædio abstinuit: sed id quoque duobus drachmarum millibus vendidit: neque ancillarum aut seruorū vllum retinuit: sed omnes venundedit. Quæ non fingi à me, ex eo intelligetur, quòd testimoniis declarabitur, hæc ei à patre relicta fuisse. quæ si se vendidisse negat, eos ipsos seruorum in conspectū producat. eidem etiā illi æra alienum reliquisse, atque ab illo absumptum esse, Metagenis Sphettij testimonio probabo: qui quidē illi amplius XXX. minas debuerat: id verò quod reliquum fuerat, defuncto patre reddidit, septē minas. Accerse mihi Metagenem Sphettium. Sed primum omnium lege Nausicratis testimonium, qui ædes emit: & cætera cape omnia, quorum in oratione mentionem feci, testimonia. Iam patrem eius argenti nō parum possedisse, quod ille dissipauit, hoc vobis demonstrabo. Veritus enim munera publica, possessiones quas habuit vendidit, præter prædia suprà commemorata: videlicet alium agrum Cephisiensem, Amphitropenses officinas duas in argentifodinis, alteram in Aulone, alteram ad Thrasylū: cæterum vnde sic ditescebat, exponam. Tres fuerunt fratres, Eupolemus lanista, Arizelus istius pater, & Arignotus, etiam nunc superstes, senex, orbus oculis. Horum primus obiit Eupolemus, non diuiso patrimonio. Secundus Arizelus, Timarchi pater: qui dum viueret, omnes facultates tractabat propter Arignoti morbum, & oculorum calamitatem, atque obitū Eupolemi: certāque Arignoto pecuniā, quā ei pro victu ordinarat, pensitabat. Vt autem Arizelus etiam, Timarchi pater obierat: primis quidem temporibus, dum iste puer adhuc erat, Arignoto à tutoribus quæ omnia præstabantur. Postea quam verò album ciuitatis inscriptus est Timarchus, atque opes in suam redegit potestatem: repulso homine sene & calamitoso, eoque patruo suo, cum facultates occultasset, tum Arignoto nihil suppeditauit: sed in tantis opibus, eum inter inopes & caulatios dare passus est. Denique, id quod est omnium grauissimum, cum is senex in opum exploratione nō interfuisset, atque senatui pro mercede impetranda supplicasset: ille cum & senator & præses eo die esset, illi patrocinari noluit: sed amittere mercedem senatoriā passus est. Quæ vt verè me dicere constet voca Arignotum, eiusque testimoniū recita. Testimonium. At verò, dicet quispiam, eum paternis ædibus venditis, quasdam alias in vrbe cōparasse: ac pro fundo, & Alopecensi prædio, & opificibus, ac cæteris, in argenti fodinis aliquid comparasse, vt & patrē eius olim. Atqui res se ita non habet. Nihil restat, nō domus, non villa, non fundus, non serui, non æs alienum, non aliud quicquā, vnde homines

Sordes & luxus in patruum.

Decrepitū. Nihil esse Timarcho reliqui præter infamiam & commemoratio peculatus & mali gesti magistratus.

A ὅτι δὲ ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, ἐνταῦθα μὲν [illegible] πάνυ καὶ ἀξιόπιστον [illegible] μαρτυρίας ὑμῖν ἐπὶ μαρτυρίας παρέξομαι· οὐ γὰρ κίνδυνος ὥσπερ ἐκεῖ, οὐδ᾽ αἰσχύνη τῷ τἀληθῆ μαρτυροῦντι. τὴν μὲν γὰρ οἰκίαν τὴν ἐν ἄστει ἀπέδοτο Ναυσικράτει τῷ κωμικῷ ποιητῇ, ὕστερον δ᾽ αὐτὴν ἐπρίατο παρὰ τοῦ Ναυσικράτους εἴκοσι μνῶν Κλεαίνετος ὁ χοροδιδάσκαλος· τὴν δ᾽ ἐσχατιὰν ἐπρίατο παρ᾽ αὐτοῦ Μνησίθεος ὁ Μυρρινούσιος, τόπον μὲν πολύν, δεινῶς δ᾽ ἐξηγριωμένον ὑπὸ τούτου. τὸ δ᾽ Ἀλωπεκῆσι χωρίον, ὃ ἦν ἀπωτέρω τοῦ τείχους ἕνδεκα ἢ δώδεκα σταδίους, ἱκετευούσης καὶ ἀντιβολούσης τῆς μητρός, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἐᾶσαι καὶ μὴ ἀποδόσθαι, ἀλλ᾽ εἰ μή τι ἄλλο, ἐνταφῆναί γ᾽ ὑπολιπεῖν αὐτῇ, οὐδὲ τούτου τοῦ χωρίου ἀπέσχετο, ἀλλὰ καὶ τοῦτ᾽ ἀπέδοτο δισχιλίων δραχμῶν. καὶ τῶν θεραπαινῶν καὶ τῶν οἰκετῶν οὐδένα κατέλιπεν, ἀλλ᾽ ἅπαντας πέπρακε. καὶ ταῦθ᾽ ὅτι οὐ ψεύδομαι, ἐγὼ μὲν ὡς κατέλιπεν αὐτῷ ὁ πατήρ, μαρτυρίας παρέξομαι· οὗτος δ᾽ εἰ μή φησι πεπρακέναι, τὰ σώματα τῶν οἰκετῶν ἐμφανῆ παρασχέτω. ὡς δὲ καὶ ἀργύριόν τισιν ἐδάνειζεν, ὃ κομισάμενος οὗτος ἀνήλωκε, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι

B Μεταγένην τὸν Σφήττιον, ὃς ὀφείλων μὲν αὐτῷ πλέον ἢ τριάκοντα μνᾶς, τὸ δ᾽ ὑπόλοιπον, τελευτήσαντος τοῦ πατρός, τούτῳ ἀπέδωκεν ἑπτὰ μνᾶς. καί μοι κάλει Μεταγένην Σφήττιον. πρῶτον δ᾽ ἁπάντων ἀναγίγνωσκε τὴν Ναυσικράτους μαρτυρίαν τοῦ τὴν οἰκίαν πριαμένου, καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας λαβέ, ὅσων ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ἐπεμνήσθην. Μαρτυρίαι. Ὡς τοίνυν ἐκέκτητο ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀργύριον οὐκ ὀλίγον, ὃ οὗτος ἠφάνικε, τοῦθ᾽ ὑμῖν ἐπιδείξω. φοβηθεὶς γὰρ τὰς λειτουργίας ἀπέδοτο ἃ ἦν αὐτῷ κτήματα ἔξω τῶν ἀρτίως εἰρημένων, χωρίον Κηφισιᾶσι, Ἀμφιτροπῆσιν ἄλλο, ἐργαστήρια δύο ἐν τοῖς ἀργυρείοις, ἓν μὲν ἐν Αὐλῶνι, ἕτερον δ᾽ ἐπὶ Θρασύλλῳ. ὅθεν δὲ ταῦτ᾽ εὐπόρησεν, ἐγὼ ἐρῶ. ἦσαν οὗτοι τρεῖς ἀδελφοί, Εὐπόλεμός τε ὁ παιδοτρίβης, καὶ Ἀρίζηλος ὁ τούτου πατήρ, καὶ Ἀρίγνωτος ὃς ἔτι καὶ νῦν ζῇ, πρεσβύτης ἀνήρ, τὰς ὄψεις ἀπολωλεκώς. τούτων πρότερος μὲν ἐτελεύτησεν Εὐπόλεμος, ἀνεμήτου τῆς οὐσίας οὔσης, δεύτερος δ᾽ Ἀρίζηλος ὁ Τιμάρχου πατήρ· ὅτε δ᾽ ἔζη, πᾶσαν τὴν οὐσίαν διεχείριζε διὰ τὴν ἀσθένειαν καὶ τὴν συμφορὰν τὴν περὶ τὰ ὄμματα τὴν τοῦ Ἀριγνώτου,

C καὶ διὰ τὸ τετελευτηκέναι τὸν Εὐπόλεμον, καί τι καὶ εἰς τροφὴν συνταξάμενος ἐδίδου τῷ Ἀριγνώτῳ. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ Ἀρίζηλος ἐτελεύτησεν ὁ Τιμάρχου τουτουὶ πατήρ, τοὺς μὲν πρώτους χρόνους, ἕως παῖς ἦν οὗτος, ἅπαντα τὰ μέτρια παρὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐτύγχανεν ὁ Ἀρίγνωτος· ἐπειδὴ δ᾽ ἐνεγράφη Τίμαρχος εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, καὶ κύριος ἐγένετο τῆς οὐσίας, παρωσάμενος ἄνδρα πρεσβύτην καὶ ἠτυχηκότα, θεῖον ἑαυτοῦ, τήν τε οὐσίαν ἠφάνισε καὶ τῶν ἐπιτηδείων οὐδὲν ἐδίδου τῷ Ἀριγνώτῳ, ἀλλὰ περιεῖδεν ἐκ τοσαύτης οὐσίας ἐν τοῖς ἀδυνάτοις μισθοφοροῦντα. καὶ τὸ τελευταῖον, ὃ καὶ δεινότατον, ἀπολειφθέντος τοῦ πρεσβύτου τῆς δοκιμασίας τῆς τῶν ἀδυνάτων, καὶ θέντος ἱκετηρίαν εἰς τὴν βουλὴν ὑπὲρ τοῦ μισθοῦ, βουλευτὴς ὢν καὶ προεδρεύων ἐκείνην τὴν ἡμέραν, οὐκ ἠξίωσεν αὐτῷ συνειπεῖν, ἀλλὰ περιεῖδεν ἀπολέσαντα τὸν τῆς πρυτανείας μισθόν. ὅτι δ᾽ ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι Ἀρίγνωτον Σφήττιον, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἀναγίγνωσκε. Μαρτυρία. ἀλλ᾽ ἴσως ἄν τις εἴποι, ὡς ἀποδόμενος τὴν πατρῴαν οἰκίαν, ἑτέραν ἄλλοθί που τοῦ ἄστεος ἐκτήσατο, ἀντὶ δὲ τῆς ἐσχατιᾶς καὶ τοῦ χωρίου τοῦ Ἀλωπεκῆσι καὶ τῶν δημιουργῶν, καὶ τῶν ἄλλων εἰς τἀργύρειά τι κατεσκευάσατο, ὥσπερ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρότερον. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι τούτῳ λοιπὸν οὐδέν, οὐκ οἰκία, οὐ συνοικία, οὐ χωρίον, οὐκ οἰκέται, οὐ δάνεισμα, οὐκ ἄλλ᾽ οὐδέν, ἀφ᾽ ὧν ἄνθρωποι

μὴ

[illegible]

A non malefici viuunt. Sed isti loco patrimonij superest improbitas, calumnia, confidentia, deliciæ, ignauia, impudentia, erubescendi ob turpitudinem inscitia: quibus è rebus ciuis pessimus & nequissimus existat queat. Neque verò patrimonium duntaxat absumpsit, sed publica vestra, quibus vnquam potitus fuit. Nam ea quom ea sit ætate, quam vos videtis: nullus magistratus est omnium, quem non gesserit: non illum quidem sorte oblatum, aut suffragio mandatum: sed omnes præcio contra leges redemptos: quorum ego plurimis omissis, duorum dumtaxat aut trium faciam mentionem. Censor factus, plurimum reipublicæ nocuit: cùm muneribus ab iis accipiendis, qui rem malè gesserant: tum iis maximé calumniandis, qui rationes referebant, & nihil peccarant. Imperauit etiá Andri, imperio XXX. minis redempto, ac nouenis obolis in minam pecuniá mutuò sumpta: vt vestrorum sociorum opibus suam improbitatem expleret: tantámque petulantiam in hominum ingenuorum vxores ostentauit, quantam nemo alius vnquam: quorum ego neminem huc voco, ad suam calamitatem, quam silentio tegere statuit, publicè testandam: sed id vobis relinquo cogitandum.

B Quid verò expectatis? qui se Athenis insolenter gessit, non in alios duntaxat, sed & in suum ipsius corpus, cum leges sint, cum vos videatis, cum hostes ei immineant: tantam licentiam nactus, & authoritatem atque imperium, quis speret, illum prætermisisse spurcissimum facinus? Ac mihi profectò sæpe subit felicitatem vestræ vrbis mirari, cùm ob alia multa, tum ob illud maximé, quod eo tempore nullus vobis Andriorum emptor extitit. Sed fortassis per se magistratus sui imperbus, cum collegis autem moderatus? Vnde istic. Athenienses, senator factus est prætore Nicophemo. Omnia porrò eius facinora illo anno edita, exigua diecula parte velle recensere, absurdum fuerit, atque autem crimini huius iudicij maximé sunt affinia, ea exponam breuiter. Eodem igitur prætore, cum ille senator esset, Mineruæ quæstor fuit Hegesander, Crobyli frater. Furabantur autem clam, & magna cum fide amicitiæ M. drachmas ciuitati. Qua re, vir bonus, Pamphilus Acherdusius, cui cum illo simultatis aliquid intercedebat, animaduersa, commotus in concione surrexit, ac dixit: Athenienses, furan-

C tur vobis communiter maritus & vxor mille drachmas. Vobis autem admirantis, quo pacto maritus & vxor: & quid ea sibi vellet oratio, paulo post: Ignoratis quid dicam? Maritus nunc est, inquit, Hegesander ille, qui vxor olim & ipse fuit Leodamantis: Vxor, Timarchus. Quo autem pacto pecunia surripiatur, ego dicam: ac deinde rem exponebat, eamque valdè probabiliter dilucidéque. His commemoratis, Quid ergo, inquit, consilij do vobis? Si senatus illum iniuriæ condemnatum, & frondium suffragio repudiatú iudicio tradiderit, præmium de more eis date: Si verò nó punierint, ne date, sed illo die recordamini. Post senatus in curiá reuersus, frondium quidé suffragio illum eiecit, sed dicenda sententia recepit, quia vero nec iudicio tradiderat, nec è curia eiecerat (æquidé cũ dolore dico, sed dico necessariò) præmio caruit. Nolite igitur cómittere, Athenienses, cum senatui succensueritis, & quingétis ciuibus coronam ademeritis propter illú non punitú, vt eundem ipsi nó puniatis: & oratoré qui senatui non profuit, populo conseruetis. At in

Pamphili sententia in Hegesandrum Timarch.

[illegible]

magistratibus forte obuenientibus est talis: in iis A autem qui electione creantur, melior. Ecquis verò vestrûm ignorat, quâ ita cum infamia peculatus sit conuictus? Missus enim à vobis ad habendū delectū peregrinorum, solus collegarum se argentum accepisse fatebatur: neque causam dicebat, sed statim iniuriam confitens, mulctam grauiorem deprecabatur. Vos autem eorum cuique qui inficias ierant, mulctam talenti aestimastis, illi triginta minas: cū leges iubeant furem confitentem capite plecti, negantem in iudicium adduci. Proinde ita vos contempsit, vt in ferendis de iure ciuitatis suffragiis bis mille drachmas acceperit. Nam cum Philotadem Cydathenaeensem, hominem ciué, libertum esse suum assereret, ac popularibus persuasisset, vt eum repudiarent, suscepta in iudicio accusatione, sacrisque in manum acceptis, datô per iusiurando testatus, se dona nec cepisse, neque capturū esse, deos iurisiurandi praesides obtestatus, & exitiū sibi ipsi imprecatus, celare non potuit, se à Leuconide Philotadis affine per Philemonem histrionē XX. minas accepisse: quas exiguo tempore in Philoxenā meretricem impendit. Sic & praeuaricatus est, B & peierauit. Ac vt vera dicere me constet, voca mihi Philemonem, qui argentum Timarcho dedit: & Leuconidem Philotadis affinem, & pactionum exemplum recita, vt videant quo pacto causam vendiderit. Testimonium. Pactio. Qualis igitur in ciues & cognatos suos fuerit, & patrimonium quam turpiter absumpserit, & vt suum corpus affici probris nō recusārit, id quidem sciuistis, per etiam quàm ego dixissem: sed & mea vos oratio, quantum satis est, commonefecit. Reliqua porrò mihi duo sunt accusationis genera, de quibus vt & ego ita dicere queam pro republica, vt institui, deos immortales precor: & vos ea quae dicturus sum, attentè atque intelligenter audire vellem. Continet autem prior mea oratio praenarrationem defensionis, quam instantem esse audio, ea praetermissa, si qui se dicendi artem adolescentes edocturum pollicentur, fraude aliqua iniecta, id vobis eripiat quod est è republica alterā, cohortationem ciuium ad virtutem. Multos enim & adolescentes & senes adstare iudicio video: neque paucos etiam è reliqua Graecia ad audiendū conuenisse, quos adesse non mei, sed vestri potius spectandi caussa putare debetis: vt intelligant, an nō C modò bonas leges sancire sciatis: sed etiam, quae honesta, quae inhonesta sint, rectè diiudicare queatis: & an honorem habere sciatis viris bonis: & an velitis eos punire, qui sic vitam instituerunt, vt ea in reipublicae ignominiam redundaret. Dicam autem primùm apud vos de defensione. Nam eloquentiae copia affluens Demosthenes ait, vobis aut delendas esse leges, aut non dandum esse locum orationi meae. Admiratur enim, si vos omnes non meministis, senatū quotannis vendere vectigal meretricium, eiusque vectigalis redemptores nō coniectare, sed compertū habere, qui faciant eum quaestum. Postquam igitur ego ausus sim ad praetorem referre, Timarcho non licere conciones habere, vt qui pudicitiam prostituerit: postulare hoc negocium non crimen accusatoris, sed testimonium redemptoris, qui vectigal istud à Timarcho collegerit. Ego verò, Athenienses, considerate, an ad haec simpliciter liberaliterque sim responsurus. Nam me curatam pudebit, si Timarchus, qui populo sit à consiliis, qui legationes in

Transfert cum [illegible] & declamatione, ad narrationem.

[illegible] ad [illegible] de Timarcho [illegible].

[illegible]

[illegible — Greek column]

A Graecia obire audent, nō totā rem à se amouere studeris: sed de locis interrogato, vbi sederit & publicanos, an se vnquam meretricium vectigal exegerint? Hac igitur defensione, vestra causa cedat. Ego verò aliam rationem tibi suggeram honestam & aequam, qua vtaris, si nullius tibi turpitudinis es conscius. Audeto iudices intuens ea dicere, quae dicenda sunt viro modesto aetatis suae vsu Athenienses, ego à pueritia & adolescentia sum apud vos educatus, neque verò studiis obscuris occupor: sed videor conspicor in concionibus. Arbitror autem, si id crimen, cuius arguor, apud alios mihi defendendum esset, vestra testimonia me accusatoris orationem facile fuisse refutaturum. Neque enim tum duntaxat, si quid istorum egi, sed si vobis egisse videor vitam, ab istis criminibus non abhorrentem, vitam posthac acerbam mihi existimans, cum censuo quo minus ciuitas de me supplicium sumat, vt se apud Graecos excusare queat: neque ad vos deprecandi causa venio. imò interficitote me, si talem existimatis. Haec Timarche, defensio fuerit viri boni & modesti, & vita anteacta freti, & omnia maledicta non sine ratione contemnentis. Quae

B verò dicendi Demosthenes tibi autor est, ea nō sūt hominis ingenui, sed scurri, de locis contendentis. Quoniam autem ad cognomenta domiciliorum confugis, & rem hostiatim coargui postulas, vbi sederit: audito ea quae dicturus sum, eandem orationem si sapis nō repetes. Neque enim domicilia aut habitationes cognomenta faciūt habitatoribus, sed habitatores suorum studiorum cognomenta locis induunt, quo pluribus exemplis ostendi supervacaneum est. *Nā si in eandem tabernarum quae in viis sunt, quispiam medicus habitarit, ab eo cognomen [illegible] si emigrarit, ac faber aerarius immigrarit [illegible] priore aliud accipit, eodémque modo si fullo, aut alius opifex, aut leno, quod si lupae: ab eo quod illi lupanar appellatur. Tu igitur, qui in isto genere tam fueris expeditus & facilis, multa tibi lupanaria effecisti. Ne igitur, vbinam feceris interrogado, sed hoc te fecisse nega. Afferetur porrò alia quoque oratio ab eodem rhetore composita. Ait enim famam nihil esse iniquius, circumforanea argumenta & vitae suae omnino consentanea proferens. Primùm aedes in Colono, quae Demonis dicantur,

C falsum habere cognomen neque enim esse Demonis. Deinde Mercurium, qui Andocidis vocetur, nō esse Andocidis, sed Aegeïae tribus donarium. Interferens etiam se ridiculi gratia, quippe homo facetus, & in priuatis congressibus facetus: Nisi me quoque inquit, moueri oportet turbae dicterio, vt qui non Demosthenes nominer, sed Batalus, quod id cognomen per nutricis cuiusdam blanditias tribu mihi fuit. Quòd si Timarchus formosus fuit, atque ob ipsius formae crimen, & non propter facinora sua, male audit: non ideò profectò, inquit, eum plecti oportet. Ego verò Demosthenes, de donariis & aedibus & possessionibus, omnibus denique rebus mutis, multas ac varias, neque vnquam inter se consentientes orationes iubeas audiri. Neque enim eis insunt vel honestae vel turpes actiones: sed quisquis qui eas attigerit, quisque illo accesserit, pro magnitudine suae opinionis, famam de iis spargit. De vita autem hominum & oratione & actionibus, vera quidem & minime fallax vbiquè fama per vrbē oberrat,

Honesta defensio.

a Famae absurgum dum esse deus.

[illegible — Greek text]

& vulgi actiones nunciantur multa etiam de rebus futuris vaticinatur. Atque id quod dico [illegible] est evidens, & non commentitium, et inuenietis [illegible] nostram ciuitatem & maiores nostros aram Famæ, ut maximæ deæ, consecrasse & Homerum in historia Troiani belli sæpe dicere, antequam aliquid euenisset [illegible]. FAMA IN CASTRA VENIT. Euripidem item pronunciare, Deam hanc non viuentes tantum posse [illegible] dere quales sint, sed & defunctos [illegible]

[illegible] Tartareos [illegible]
[illegible] Fama.

Hesiodus autem planè Deam illam esse demonstrat, idque perspicuis verbis, si quis scire cupiat. Ait enim:

Quā populi [illegible] celebrat [illegible]
Fama [illegible] Dea [illegible].

Et hæc poemata laudari ab iis [illegible] honestè vixerunt reperietis. [illegible] enim homines publici appetentes, gloriam se à bona fama consecuturos arbitrantur. Quorum autem vita [illegible] honorant hanc deam, vt quam immortalem [illegible] sint accusatricem. Recordamini ergo [illegible] de Timarcho famā [illegible]. Nōne statim [illegible] nomine rogati, quis Timarchus? [illegible] [illegible] vt [illegible] prodidissem [illegible] mihi, at [illegible] deam producerem [illegible] quam vel [illegible] falsi testium [illegible] compertū. Nam quod etiā ad Demosthenis cognomentum attinet, [illegible] non fama Batalus appellatur: nomen id est [illegible] quidam, & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

χαλεπὰς καὶ περὶ ἐνίους γεγενῆσθαι μάχας ἐκ τοῦ πράγματος. ἐγὼ δὲ οὔτε ἔρωτα δίκαιον ψέγω, οὔτε τοὺς κάλλει διαφέροντάς φημι πεπορνεῦσθαι, οὔτ᾽ αὐτὸς ἐξαρνοῦμαι μὴ οὐ γεγονέναι ἐρωτικὸς, καὶ ἔτι καὶ νῦν εἶναι, τάς τε ἐκ τοῦ πράγματος γιγνομένας πρὸς ἑτέρους φιλονεικίας καὶ μάχας οὐκ ἀρνοῦμαι μὴ οὐχὶ συμβεβηκέναι μοι. περὶ δὲ τῶν ποιημάτων ὧν φασιν οὗτοί με πεποιηκέναι, τὰ μὲν ὁμολογῶ, τὰ δὲ οὐχ ὁμολογῶ ἔχειν τὸν τρόπον, ὃν οὗτοι διαφθείροντες παρέξονται. ὁρίζομαι δ᾽ εἶναι τὸ μὲν ἐρᾶν τῶν καλῶν καὶ σωφρόνων, φιλανθρώπου πάθος καὶ εὐγνώμονος ψυχῆς, τὸ δὲ ἀσελγαίνειν ἀργυρίου τινὰ μισθούμενον, ὑβριστοῦ καὶ ἀπαιδεύτου ἀνδρὸς ἔργον εἶναι ἡγοῦμαι· καὶ τὸ μὲν ἀδιαφθόρως ἐρᾶσθαί φημι καλὸν εἶναι, τὸ δ᾽ ἐπαρθέντα μισθῷ πεπορνεῦσθαι, αἰσχρόν. ὅσον δ᾽ ἑκάτερον τούτων ἀπ᾽ ἀλλήλων διέστηκε, καὶ ὡς πολὺ διαφέρει, ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὑμᾶς πειράσομαι λόγοις διδάσκειν. οἱ γὰρ πατέρες ὑμῶν, ὅτ᾽ ἐνομοθέτουν περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν ἐκ φύσεως ἀναγκαίων, ἃ τοῖς ἐλευθέροις ἡγοῦντο εἶναι πρακτέα, ταῦτα τοῖς δούλοις ἀπεῖπον μὴ ποιεῖν. δοῦλον, φησὶν ὁ νόμος, μὴ γυμνάζεσθαι, μηδὲ ξηραλοιφεῖν ἐν ταῖς παλαίστραις. καὶ οὐκέτι προσέγραψε, τὸν δ᾽ ἐλεύθερον ἀλείφεσθαι καὶ γυμνάζεσθαι. ὁπότε γὰρ οἱ νομοθέται τὸ καλὸν τὸ ἐκ τῶν γυμνασίων κατιδόντες, ἀπεῖπον τοῖς δούλοις μὴ μετέχειν, τῷ αὐτῷ ἡγοῦντο λόγῳ, ᾧ ἐκείνους ἀπεκώλυον, τοὺς ἐλευθέρους προτρέπειν ἐπὶ τὰ γυμνάσια. πάλιν ὁ αὐτὸς εἶπε νομοθέτης, δοῦλον ἐλευθέρου παιδὸς μήτ᾽ ἐρᾶν μήτ᾽ ἐπακολουθεῖν, ἢ τύπτεσθαι τῇ δημοσίᾳ μάστιγι πεντήκοντα πληγάς. ἀλλ᾽ οὐ τὸν ἐλεύθερον ἐκώλυσεν ἐρᾶν καὶ ὁμιλεῖν καὶ ἀκολουθεῖν, οὐδὲ βλάβην τῷ παιδὶ, ἀλλὰ μαρτυρίαν σωφροσύνης ἡγήσατο συμβαίνειν. ἀκύρου δ᾽ οἶμαι καὶ ἀδυνάτου ἔτι ὄντος κρῖναι τὸν ὄντως εὔνουν καὶ μὴ, τὸν ἐρῶντα σωφρονίζει, καὶ τοὺς τῆς φιλίας λόγους εἰς τὴν φρονοῦσαν καὶ πρεσβυτέραν ἡλικίαν ἀναβάλλεται. τὸ δ᾽ ἐπακολουθεῖν καὶ ἐφορᾶν, φρουρὰν καὶ φυλακὴν σωφροσύνης ἡγήσατο εἶναι μεγίστην. τοιγάρτοι τοὺς τῆς πόλεως μὲν εὐεργέτας, ταῖς δ᾽ ἀρεταῖς ὑπερενηνοχότας, ἁρμόδιον καὶ ἀριστογείτονα, ὁ σώφρων καὶ ἔννομος, εἴτε ἔρωτα εἴτε ὅντινα τρόπον χρὴ προσειπεῖν, τοιούτους ἐπαίδευσεν, ὥστε τοὺς ἐπαινοῦντας τὰ ἐκείνοις πραχθέντα καταδεεστέρους δοκεῖν εἶναι ἐν τοῖς ἐγκωμίοις τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων. ἐπειδὴ δὲ ἀχιλλέως καὶ πατρόκλου μέμνησθε, καὶ ὁμήρου καὶ ἑτέρων ποιητῶν, ὡς τῶν μὲν δικαστῶν ἀνηκόων παιδείας ὄντων, ὑμεῖς δὲ εὐσχήμονές τινες προσποιεῖσθε εἶναι, καὶ ὑπερφρονοῦντες ἱστορίᾳ τὸν δῆμον, ἵν᾽ εἰδῆτε ὅτι καὶ ἡμεῖς τι ἤδη ἀκούσαντες καὶ μαθόντες, λέξομέν τι καὶ ἡμεῖς περὶ τούτων. ἐπειδὴ γὰρ ἐπιχειροῦσι φιλοσόφων ἀνδρῶν μεμνῆσθαι, καὶ καταφεύγειν ἐπὶ τοὺς εἰρημένους ἐν τῷ μέτρῳ λόγους, θεωρήσατε ἀποβλέψαντες, ὦ ἀθηναῖοι, εἰς τοὺς ὁμολογουμένους ἀγαθοὺς καὶ χρηστοὺς ποιητὰς, ὅσον κεχωρίσθαι ἐνόμισαν τοὺς σώφρονας καὶ τῶν ὁμοίων ἐρῶντας, καὶ τοὺς ἀκρατεῖς ὧν οὐ χρὴ, καὶ τοὺς ὑβριστάς. λέξω δὲ πρῶτον μὲν περὶ ὁμήρου, ὃν ἐν τοῖς πρεσβυτάτοις καὶ σοφωτάτοις τῶν ποιητῶν εἶναι τάττομεν. ἐκεῖνος γὰρ πολλαχοῦ μεμνημένος περὶ πατρόκλου καὶ ἀχιλλέως, τὸν μὲν ἔρωτα καὶ τὴν ἐπωνυμίαν αὐτῶν τῆς φιλίας ἀποκρύπτεται, ἡγούμενος τὰς τῆς εὐνοίας ὑπερβολὰς καταφανεῖς εἶναι τοῖς πεπαιδευμένοις τῶν ἀκροατῶν. λέγει γάρ που ἀχιλλεὺς ὀδυρόμενος τὸν τοῦ πατρόκλου θάνατον, ὡς ἓν τοῦτο τῶν λυπηροτάτων ἀναμιμνησκόμενος, ὅτι τὴν ὑπόσχεσιν τὴν πρὸς τὸν πατέρα τὸν πατρόκλου τὸν μενοίτιον ἄκων ἐψεύσατο·

A ac verbosibus ob eam rem mihi factas. Ego verò nec honestum amorem reprehendo, neque homines forma praestantes impudicitiae arguo, neque ipse inficias eo, me propensum esse ad amores: neque etiam aemulationes & pugnas cum aliis, hodie quoque ex ea re oriri solitas, & mihi accidisse nego. De poëmatis autem quae me fecisse dicunt, eorum quaedam agnosco: quaedam ita esse, ut ab istis corrupta proferuntur, non concedo. Amare autem pueros honestorum & modestorum, humani affectus & liberalis animi esse statuo: sed pecunia conducendi aliquem petulantiam, viri temerarij & inscitii munus esse arbitror. Atque etiam citra corruptelam amari, honestum esse: aliis modo sed mercede adductum se prostituere, turpe. Quantum autem inter horum utrumque intersit, quantóque opere differant, post vos docere conabor. Patres enim vestri, cum de vitae ratione, iisque tum malis leges ferrent, quae natura afferret necessitas, tum bonis quae ingenuos afficiant decerent, haec servis interdixerunt. Servus, inquit lex, non exerceatur, nec pulvere aspergatur in palaestris. Neque verò adscripsit etiam ingenuus autem ungatur & exerceatur. Nam ubi legumlatores perspecta exercitationum honestate, ab earum usu servos repulerunt: eadem lege putarunt, qua illos prohiberent, se ingenuos exhortari ad exercitationes. Rursus idem legislator edixit, ne servus ingenuum puerum vel amet, vel assectetur: aut publico flagello L. plagis afficitur. Ingenuo autem non interdixit, ne vel amaret, vel colloqueretur, vel assectaretur: neque id puero incommodare, sed integritatis testimonium perhibere putavit. Nam cum idem nondum sit eo iudicio praeditus, ut verum amatorem à falso possit discernere: ipsum amatorem castigat, & amicitiae diiudicationem aetati prudentiori & graviori asservat: assectationem porrò & inspectionem, modestiae custodiam esse maximam existimavit. Proinde viros de republica bene meritos, & virtute praestantissimos, Harmodium atque Aristogitonem, modestus ille ac legitimus sive amor sive quo alio modo appellandus, sic erudiit, ut qui eorum facta celebrant, laudes

C rerum ab illis gestarum non assequi videantur. Quando autem Achillis & Patrocli meministis, atque Homeri, aliorúmque poetarum: quasi iudices nullis disciplinis sint eruditi, vos autem gravitatem quandam affectatis, & populo maiorem eruditionem ut videatis, nos quoque iam aliquid audivisse ac didicisse, hisce de rebus & ipsi aliquid dicturi sumus. Postquam enim eruditorum hominum facere mentionem, & ad ea quae sunt versu sententias confugere instituunt, videte Athenienses, poetis omnium consensu praestantibus & bonis consideratis, quantum interesse existimarint inter modestos, ac sui similium amantes: & inter immodestos, qui ea desiderant quae non decet, ac contumeliosos. Primum autem de Homero dicam, quem in antiquissimis & sapientissimis poetis numeramus. Qui cum multis locis Patrocli & Achillis meminerit: amorem & cognomentum amicitiae illorum dissimulat, cum ingentem illam benevolentiam eruditis auditoribus esse conspicuam existimet. Quodam enim loco Achilles Patrocli necem deplorans, ut rem eam in rerum quae sibi acciderint omnium acerbissimam recordatur, se nimirum fefellisse fidem Menoetio, Patrocli patri, datam

Digressio de vero amore Achillis & Patrocli.

cui promisisset se Patroclum, Opuntem saluum reducturum (fuit enim Opuntius) si eum socium ad Troiam ablegasset, & fidei suae commisisset: vnde apparet, eum amoris causa illius curam suscepisse. Eos versus posui, quos ego nunc recitabo.

Hic, quia sic breui melius edere versu. Hectoris pulsi carmina facta mana.

Heu quàm falsa mea est sententia mentis
Quae fuderat die patri tibi clare Menoeti
Inclitum nulla tempus ad Opuntia moenia natum
Euersa Troia spoliis insignibus auctum
Visurum? Sed non Deus omnibus omnia vota
Indulget: siquidem sic ipsa fata tulerunt,
Nos eadem vt tegeret tellus vtrumque cruore
Sparsa rubens humus, —

Neque verò hic duntaxat lamentatur: sed eum adeò vehementer luget, vt cum à Thetide matre audisset, se, si hostes non persequeretur, sed inultam Patrocli necem pateretur, domum reuersum, senem in sua patria obiturum: sin vltus esset, celeriter vitam cum morte commutaturum: fidem erga mortuum suae praetulerit incolumitati: tantique animi magnitudine ad vlciscendum illius interfectorem properarit, vt, omnibus eum consolantibus, & lauare ac cibum capere iubentibus, abiurarit se quicquam illorum facturum, priusquam caput Hectoris ad Patrocli sepulchrum attulisset. Ei porrò in rogo dormienti, vt ait Poeta, simulachrum Patrocli obuersatum, huiusmodi rerum memoriam refricat, & ea mandat Achilli, quae nobis lacrymas excutere possint, & efficere, vt virtutem eorum atque amicitiam admiremur. Nam eum iubet (praefatus in primis, illum etiam non longè à morte abesse) si quo modo fieri possit, dare operam, ac prouidere, vt quemadmodum vnà sint educati & versati, sic eorum etiam defunctorum ossa eodem in loculo reponantur. Praeterea lamentans, & actam vnà vitam recensens ait, se posthac maximis de rebus, vt soliti prius fuerint, in eodem consessu, seorsum à caeteris non esse deliberaturos: fidem opinor & beneuolentiam, rem summi esse desiderij existimans. Vt autem poetae sententias versibus inclusas audiatis: recitabit vobis scriba versus, quos his de rebus fecit Homerus. Eos primùm narra, quos de Hectoris supplicio fecit.

Nunc postquam Patrocle tua sum posterna vita
Tempora sortitus: non ante ego debita soluam
Funere iusta tuo, quàm huc Hectoris arma superbi
Et caput attulero. —

Recita ergo ea quae Patroclus in somnis illi dicit, de communi sepultura & de vitae actae vnà consuetudine:

Non dabitur tecum posthac de rebus agendis
Consulere, vt nuper viuentes fecimus ambo:
Sed me le fera cohibet dira ferrea fati,
Quod mihi nascenti sors statuere sorores.
Hoc quod te quoque, Achille manet sub moenibus latis
Laomedonteae pereas post tempore Troiae.
Hoc quoque te repetens iterumque iterumque precabor,
Ne procul à nostris tua mandes ossa reponi
Ossibus: & quoniam primos simul egimus annos
Cum puerum pater ex Opuente Menoetius olim
Me tulit ad vestros studio properante penates,
*Tempore quo infelix natum Amphidamantis * peremi*
Ludendo imprudens: me domus inclyta Peleus
Suscepit, cura & tecum nutriuit eadem:
Nunc etiam nostra ossa vnà condantur in vrna
Conspicua aurea, sed quae capere vtraque possit.

ἐπαγγειλάμενος γὰρ αὐτὸν εἰς Ὀποῦντα σῶον ἀπάξειν τὸν Πάτροκλον (ἦν γὰρ ὀπούντιος) εἰ συμπέμψειεν αὐτὸν εἰς τὴν Τροίαν, καὶ συμπαρακαταθεῖτο αὐτῷ· ᾧ καταφανής ἐστιν ὡς δι' ἔρωτα τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ παρέλαβεν. ἔστι δὲ τὰ ἔπη, ἃ ἐγὼ νυνὶ μέλλω λέγειν.

Ὢ πόποι, ἦ ῥ' ἅλιον ἔπος ἔκβαλον ἤματι κείνῳ.
Θαρσύνων ἥρωα Μενοίτιον ἐν μεγάροισι.
Φῆν δέ οἱ εἰς Ὀπόεντα περικλυτὸν υἱὸν ἀπάξειν
Ἴλιον ἐκπέρσαντα, λαχόντα τε ληΐδος αἶσαν,
Ἀλλ' οὐ Ζεὺς ἄνδρεσσι νοήματα πάντα τελευτᾷ.
Ἄμφω γὰρ πέπρωται ὁμοίην γαῖαν ἐρεῦσαι.

Οὐ τοίνυν ἐνταῦθα μόνον σχετλιάζων φαίνεται, ἀλλ' οὕτως αὐτὸν ἰσχυρῶς ἐπένθησεν ὥστε καίπερ προακούσας παρὰ τῆς μητρὸς Θέτιδος, ὅτι μὴ μετελθὼν μὲν τοὺς ἐχθρούς, ἀλλ' ἐάσας ἀτιμώρητον τὸν τοῦ Πατρόκλου θάνατον, ἐπανελθὼν οἴκαδε γηραιὸς ἐν τῇ αὑτοῦ πατρίδι ἀποθανεῖται, τιμωρησάμενος δὲ ταχέως μέλλοι τὸν βίον τελευτᾶν, εἵλετο τὴν τοῦ τεθνεῶτος πίστιν μᾶλλον ἢ τὴν σωτηρίαν. οὕτως δὲ μεγαλοψύχως ἠπείγετο τὸν φονέα τὸν ἐκείνου τιμωρήσασθαι, ὥστε πάντων αὐτὸν παραμυθουμένων καὶ κελευόντων λούσασθαι καὶ σῖτον προσενέγκασθαι, ἀπόμνυσι μηδὲν τούτων πράξειν, πρὶν ἂν τὴν τοῦ Ἕκτορος κεφαλὴν ἐπὶ τὸν τοῦ Πατρόκλου τάφον ἐνέγκῃ. καθεύδοντος δ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ πυρᾷ, ὥς φησιν ὁ ποιητής, εἴδωλον ἐφίσταται τὸ τοῦ Πατρόκλου, καὶ τοιούτων ἐπεμνήσθη καὶ τοιαῦτα ἐπέσκηψε τῷ Ἀχιλλεῖ, ἐφ' οἷς ἄξιόν ἐστι καὶ δακρῦσαι καὶ ζηλῶσαι τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν φιλίαν αὐτῶν. ἐπισκήπτει μὲν γὰρ αὐτῷ, προειπὼν ὅτι οὐδ' ἐκεῖνος ἀπέχει μακρὰν τῆς τοῦ βίου τελευτῆς, εἴ πως εἴη δυνατὸν προδιοικήσασθαι, ὅπως καὶ αὐτῶν τὰ ὀστᾶ, ὥσπερ καὶ ἐτράφησαν καὶ ἐβίωσαν ἐν τῷ αὐτῷ, οὕτω καὶ τελευτησάντων αὐτῶν τὰ ὀστᾶ ἐν τῇ αὐτῇ σορῷ κείσεται. ὀδυρόμενος δὲ καὶ τὰς διατριβὰς διεξιών, ἃς μετ' ἀλλήλων ζῶντες διέτριβον, λέγει ὅτι οὐκέτι περὶ τῶν μεγίστων ὥσπερ τὸ πρότερον καθεζόμενοι μετ' ἀλλήλων μόνοι ἄπωθεν τῶν ἄλλων φίλων βουλευσόμεθα, τὴν πίστιν οἶμαι καὶ τὴν εὔνοιαν ποθεινοτάτην ἡγούμενος εἶναι. ἵνα δὲ καὶ διὰ τοῦ μέτρου τὰς γνώμας ἀκούσητε τοῦ ποιητοῦ, ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ γραμματεὺς τὰ ἔπη τὰ περὶ τούτων ἃ Ὅμηρος πεποίηκε. λέγε πρῶτον τὰ περὶ τῆς Ἕκτορος τιμωρίας.

Ἀλλ' ἐπεὶ οὖν, φίλ' ἑταῖρε, σεῦ ὕστερος εἶμ' ὑπὸ γαῖαν,
Οὔ σε πρὶν κτεριῶ, πρίν γ' Ἕκτορος ἐνθάδ' ἐνεῖκαι
Τεύχεα καὶ κεφαλήν, μεγαθύμου σοῖο φονῆος.

Ἀναγίνωσκε δὴ ἃ περὶ τοῦ ὁμοτάφους αὐτοὺς γενέσθαι λέγει ἐν τῷ ὕπνῳ ὁ Πάτροκλος, καὶ περὶ τῶν διατριβῶν ἃς συνδιέτριβον ἀλλήλοις.

Οὐ γὰρ ἔτι ζωοί γε φίλων ἀπάνευθεν ἑταίρων
Βουλὰς ἑζόμενοι βουλεύσομεν· ἀλλ' ἐμὲ μὲν κὴρ
Ἀμφέχανε στυγερή, ἥπερ λάχε γιγνόμενόν περ,
Καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ μοῖρα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Τείχει ὑπὸ Τρώων εὐηφενέων ἀπολέσθαι,
Μαρνάμενον δηΐοις Ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.
Μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθήμεναι ὀστέ', Ἀχιλλεῦ,
Ἀλλ' ἵνα περ σὲ καὶ αὐτὸν ὁμοίη γαῖα κεκεύθῃ
Χρυσέῳ ἐν ἀμφιφορῆϊ, τόν τοι πόρε πότνια μήτηρ,
Ὡς ὁμοῦ ἐτράφεμέν περ ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν,
Εὖτέ με τυτθὸν ἐόντα Μενοίτιος ἐξ Ὀπόεντος
Ἤγαγεν ὑμέτερόνδ' ἀνδροκτασίης ὕπο λυγρῆς
Ἤματι τῷ ὅτε παῖδα κατέκτανον Ἀμφιδάμαντος
Νήπιος, οὐκ ἐθέλων, ἀμφ' ἀστραγάλοισι χολωθείς·
Ἔνθά με δεξάμενος ἐν δώμασιν ἱππότα Πηλεὺς
Ἔτραφέ τ' ἐνδυκέως καὶ σὸν θεράποντ' ὀνόμηνεν.

Ὡς ἢ καὶ ἐκεῖνο τοῖς ὁμοίοις σοφοῖς ἀμφισβητήσιμον.
Ὡς τοίνυν οὐχ ἧττον αὐτῷ σπουδὴ ἦν ἡ τιμωρία ληφθῆναι τοῦ φονέως, ... λέγει ἡ Θέτις.

Ὠκύμορος δὲ μοι τέκος ἔσσεαι, οἷ' ἀγορεύεις.
Αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' Ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς.
Αὐτίκα τεθναίην ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἑταίρῳ
Κτεινομένῳ ἐπαμυνέμεν ὅ μοι πολὺ φίλτατος ἔσκεν.

Ὁ τοίνυν οὐδενὸς ἧττον σοφὸς τῶν ποιητῶν Εὐριπίδης ἕνα τῶν καλλίστων ὑπολαμβάνων εἶναι τὸ σωφρόνως ἐρᾶν, ἐν εὐχῆς μέρει τὸν ἔρωτα ποιούμενος λέγει που.

Ὁ δ' εἰς τὸ σῶφρον ἐπ' ἀρετήν τ' ἄγων ἔρως
Ζηλωτὸς ἀνθρώποισιν, ὧν εἴην ἐγώ.

Πάλιν τοίνυν ὁ αὐτὸς ποιητὴς ἐν τῷ Φοίνικι ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς γεγενημένης αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα διαβολῆς ἀπολογούμενος, καὶ ἀποδιδάσκων τοὺς ἀνθρώπους, μὴ ἐξ ὑποψίας, μηδ' ἐκ διαβολῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ βίου τὰς κρίσεις ποιεῖσθαι.

Ἤδη δὲ πολλῶν ᾑρέθην λόγων κριτής,
Καὶ πόλλ' ἁμιλληθέντα μαρτύρων ὕπο
Τἀναντί' ἔγνων συμφορᾶς μιᾶς πέρι.
Κἀγὼ μὲν οὕτω χὤστις ἐστ' ἀνὴρ σοφός.
Λογίζομαι τἀληθές, εἰς ἀνδρὸς φύσιν
Σκοπῶν δίαιτάν θ' ἥντιν' ἡμερεύεται.
Ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνήρ,
Οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων ὅτι
Τοιοῦτός ἐστιν οἷσπερ ἥδεται ξυνών.

Σκέψασθε δὲ τὰς γνώμας, ὦ Ἀθηναῖοι, ἃς ἀποφαίνεται Εὐριπίδης. ἤδη φησὶ πολλῶν γεγενῆσθαι πραγμάτων κριτής, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς δικασταί, καὶ τὰς κρίσεις οὐκ ἐκ τῶν μαρτυριῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν ὁμιλιῶν φησι ποιεῖσθαι, ἀποβλέπων εἰς ἐκεῖνο, τὸν καθ' ἡμέραν βίον ὅντινα ζῇ ὁ κρινόμενος, καὶ ὅντινα τρόπον διοικεῖ τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν, ὡς παραπλησίως αὐτὸν καὶ τὰ τῆς πόλεως διοικήσοντα, καὶ τίσι χαίρει πλησιάζων. καὶ τελευτῶν οὐκ ὤκνησεν ἀποφήνασθαι, τοιοῦτον εἶναι, οἷσπερ ἥδεται ξυνών. Οὐκοῦν δίκαιον καὶ περὶ Τιμάρχου τοῖς αὐτοῖς ὑμᾶς Εὐριπίδῃ χρήσασθαι λογισμοῖς. πῶς διῴκηκε τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν; κατεδήδοκε τὰ πατρῷα, καὶ τὰ τῶν φίλων. μισθαρνηκὼς καὶ διαδεδωροδοκηκὼς πάντ' ἠφάνικεν, ὥστε μηδὲν ἄλλο ἢ τὰς αἰσχύνας αὐτῷ λελεῖφθαι. χαίρει δὲ τῷ ξυνὼν Ἡγησάνδρῳ. ὁ δ' Ἡγήσανδρος ἐκ ποίων ἐπιτηδευμάτων; ἐξ ὧν ὁ νόμος ἀπαγορεύει μὴ δημηγορεῖν. ἐγὼ δὲ τί λέγω κατὰ Τιμάρχου, καὶ τίνα ποτ' ἐστὶν ἃ ἀντιγέγραμμαι; μὴ δημηγορεῖν Τίμαρχον πεπορνευμένον, καὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν κατεδηδοκότα. ὑμεῖς δὲ τί ὀμωμόκατε; περὶ αὐτῶν ψηφιεῖσθαι ὧν ἂν ἡ δίωξις ᾖ. Ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ περὶ τῶν ποιητῶν διεξιών, ὀνόματα ὑμῖν ἐρῶ πρεσβυτέρων καὶ γνωρίμων ἀνδρῶν, καὶ μειρακίων καὶ παίδων, ὧν τοῖς μὲν διὰ τὴν εὐπρέπειαν πολλοὶ ἐρασταὶ γεγόνασι, τοῖς δ' ἔτι καὶ νῦν ἐν ἡλικίᾳ οὖσιν, ὧν οὐδεὶς πώποτ' εἰς τὰς αὐτὰς αἰτίας ἀφῖκται Τιμάρχῳ. καὶ πάλιν ὑμῖν ἀντιδιέξειμι ἀνθρώπων πεπορνευμένων αἰσχρῶς καὶ φανερῶς ὀνόματα, ἵνα ὑμεῖς ἀναμνησθέντες κατατάξητε εἰς τὴν προσήκουσαν τάξιν Τίμαρχον.

A *Quam tibi (nam memini) dona dedit inclyta mater.*
Liquisse porro ei esse incolumi, nisi Patrocli necem vltus esset, ex legitis, quae Thetis ait:

Et tu, si ita ais, cita mors manet inclyte fili:
Sed post Hectoreos tinges in sanguine dextram,
Cur vitam eripies, cum tu fata sepulchri
Temporis exigui spatio. sic dixit, at illi
Reddidit ex imo suspiria pectore ducens
Filius Aeacides: Quadam charissima mater,
Sane aio moriar, quando iacet ille meorum
Optimus, & longe huic animo charissimus idem,
Cui nec auxilio possum, nec esse saluti,
Nec procul a patria, Troiae sub moenibus altis,
Hostili caderet percussus pectora ferro.

Iam qui nulli poetarum sapientia cedit Euripides, in rebus honestissimis amorem modestum numerans, quodam eum loco voti exoptans, sic ait:

Amor modestus, & virtutis assecla
Est expetendus, isque contingat mihi.

Rursus idem poeta in Phoenice, de calumnia quae de lata fuerat apud patrem, pronunciat, se defendens & homines confuefaciens, ne ex suspicionibus aut criminationibus, sed ex anteacta vita iudicium fa-
B ciant:

Iam saepe, lectus actis litis arbiter,
Cum multa concurrissent dicta testium,
Stans diversum, causa ad dictus unica.
Et ego quidem sic (viri ut ipse postulat)
Inquiro vera, mores & intuens viri, &
Quam ducat ... consuetudinem,
Nunquam interrogabam cui placet sodalitas
Is qui sit vir, non rogo, sciens satis
Sodalium illum consimilem moribus.

Considerate sententias, Athenienses, quas poeta profert. Ait se iam multarum rerum fuisse disceptatorem, vt & vos nunc iudices, seque afferre iudicia nō è testimoniis, sed è studiis & familiaritatibus fecisse, illuc respicientem quae fuisset Rei quotidianae vitae consuetudo, & vt suam familiam gubernasset, quasi eodem modo & rempublicam esset administraturus, & quorum commercio gauisus esset: denique pronunciare non dubitat, talem eum esse, quales ii sint, quorum consuetudine delectetur. Aequum igitur est, vos de Timarcho etiam iisdem cū Euripide vti rationibus. Quomodo suam rem fa-
C miliarem curauit? Patrimonium & suum & amicorum per luxum absumpsit, prostituta mercede pudicitia, acceptisque ob rem iudicandam muneribus omnia stranue confecit, vt nihil ei sit reliquum praeter dedecus. Cuius autem consuetudine delectatur? Hegesandri. Hegesandri porro studia quae sunt? ea, propter quae legibus à concionibus habendis repellitur. Ego verò de Timarcho quid dico? & quaenam ad praetorem retuli? Ne conciones habeat Timarchus pudicitia prostituta, & per luxū absumpto patrimonio. Vos quid iurastis? De iis rebus pronunciaturos, quae in accusatione praescriptae sint. Ne verò poetarū auctoritate inculcanda sim prolixior, virorū dicā seniorum, notorūmque vobis nomina, adolescentū itē & puerorū, quorū alii ob formae venustatem multos habuerūt amatores, alii per aetatē nūc eos habent: quorū nemini vnquam eadem quae Timarcho crimina sūt obiecta, vicissimque vobis eārum nomina hominū, qui libidini turpiter aptē sēq; indulserūt: vt vos eorū recordati, Timarchū in conuenientem ei ordinem reponatis.

Verba Euripidis Timarcho vigent.

Studia Hegesandri & Timarchi turpia & flagitiosa.

Primùm autem commemorabo ingenuorum nomina, qui ætatem honestè exegerunt. Nostis, Athenienses, Critonem Astyochi, & Periclidem Perithoedæ F. & Polemagenem, & Pantaleontem Cleagoræ F. & Timesitheum cursorem, qui non modo inter vos, sed & Græcos non solum formosissimi fuerunt, atque amatores plurimos & modestissimos habuerunt: tamen nemo vnquam eos vituperauit. Rursus ex adolescentibus, & iis qui etiam nunc inter pueros censentur, primùm Iphicratis ex fratre nepotem, Tisiæ Ramnusij F. Timarcho nunc reo cognominem: qui cùm sit decoro aspectu, tantum abest à turpitudine, vt nuper, cùm in suburbanis Bacchanalibus comoediæ in Colytto agerentur, & Parmeno Comicus histrio dixisset ad eum versum Anapæsticum: esse quosdam magnos Timarchos [illegible], Timarcho similes [illegible] id in adolescentem, sed in te omnes dici putarint. Adeo illius studij constanti [illegible] hæreditatem. Anticlem [illegible] cursorem, & Phidiam Milesij fratrem. Cum autem multos adhuc haberem commemorandos, desinam, ne de industria gratiam illorum videar aucupari. Imo de illis qui sunt Timarcho similes *, quamuis inimicitias B fugiam, tamen eorum quos minimè curo faciam mentionem. Quis enim vestrûm Diophantum, qui orbus appellatur, non nouit? qui hospitem ad prætorem traxit, cuius assessor fuit Aristophon Azeniensis: conquestus se quatuor ab illo drachmis ob eam rem promissis fraudari, & leges recitauit, quæ prætorem pupillorum curam gerere iubent: neglectis iis, quæ modestiæ tuendæ causa latæ sunt. Eum ergo quis non oderat? Quis ciuium non auersabatur Cephisodorum, qui Molonis F. nominabatur, quod pulcherrimi aspectus elegantiam summis probris contaminarat? aut Mnesitheum, qui Magiri (coqui) F. dicitur? aut multos alios, quorum vltrò obliuiscor. Neque enim eorum quemlibet acerbè & nominatim recensere volo, sed multò magis optarim, in oratione me talium factorum inopia laborare, pro mea erga vrbem beneuolentia. Sed quia virorumque quendam delectum habeo commemoratum, seorsum eos qui ob modestiam diliguntur, eos item seorsum, qui se ipsi [illegible] violant, vos iam ad quæstionem hanc respondeatis mihi velim: an vtro Timarchum ordine collocetis? eorumne qui diliguntur, an qui pro scortis habigantur? Ne igitur ea quam delegisti classe relicta, pro transfuga in cætus ingenuorum irrumpas. C Quod si dicere instituerint, non in scortorum numero habendum esse, qui non ex syngrapha fuerit mercede elocatus, ac postulauerint, vt tabulas & testes exhibeamus, vos primùm meminetis legem de impudicitia, in quibus nullam pactionum mentionem fecit legislator. Neque enim an aliquis ex syngrapha se constuprarit, id spectauit, sed omnino, quicunque modo res acta fuerit, eum qui fecerit, ab administratione reipublicæ abstinere iussit: idque meritò. Nam qui ad iuuenis, ob turpes voluptates, gloriam honestatis neglexisset, eum non censuit legislator ætate prouectiore vllum oportere honorem consequi. Deinde rationis illius ineptias facile est ostendere. Omnes enim fatemur, nos pactiones inter nos ex diffidentia facere: vt qui eis steterit, iudicio pœnam de eo sumat, qui fidem fregerit. Igitur si is [illegible] actionem iudiciorum ex syngrapha postulat, si iniuria afficiamur: reliquum legum quas isti proferunt, præsidium eis est reliquum. Atque autem vtriusque posset esse oratio.

[illegible]

[illegible — Greek text]

A Putate ... vos, non à me narrari, sed à vobis aspici. Ecce, ... conduxit aequum in contractu, cum factum autem iniquum & nefarium, aut contrà contractum aequum & flagitium inventis, ... gradior, & ... Fallax. Vos ipsos autē pro tribunali sedere fingite. Itaque nam mihi ... tibi tempore dicendi permittere potestatem, legem accusationis instituerit, ... Cedunt Athenienses Timarchum, ut meum scortum esset, ex tabula, quae sita est apud Demosthenem (nihil enim prohibet ita dici) & quae verò ille (ut pactus est) quae iam exponam scilicet, ut iudicibus narrat, quae tali homini facienda sunt. Nónne verò is qui Atheniensem contra leges conduxerit, lapidibus obruetur, atque è iudicio discedet, non ... tantum ... condemnatus, sed & ob contumeliam punietur? Verùm non ille, sed confessus ... & sapiens ille Batalus causam suam agat: ut videamus quid dicturus sit. Conduxit me, iudices, ad libidinem pecunia sua, quicunque sit (nihil enim interest, si ita dicam) at ego omnia & feci, & adhuc facio, ut tabulae iubent, quae in usu facienda sunt.

B Ille autem fidem frangit. Nónne verò ingentem clamorem tollent iudices? Quis enim tibi dicet: Et adhuc in forum prodis? aut coronā gestas? aut aliquid eorum agis quae nos agimus? Itaque nulla est syngraphae utilitas. Vnde autem inoleuerit consuetudo illa, ut dicatur, quosdam ex tabulis sese fecisse cupiam, iam explicabo. Quidam civium (nomen taceo, vitandae offensionis causa) nulla earum rerum habita ratione, quas paulò ante apud vos commemoraui, fertur contra pactionem, apud Anticlem scriptam, se prostituisse: & is quidem non homo plebeius, sed remp. ... administrans: qui cum dicteriis incessi ... esset, et haec oratio de more usurparetur in urbe, eáque de causa quidam interrogent, an res ex singrapha sit peracta? Legislator autem non curauit, quo pacto res facta sit: sed si ullo pacto locatio intercesserit, eum condemnauit, qui dedecus in sese admisit. Quae quamuis tam apertè constituta sint: tamen à Demosthene multae verborum cauillationes interponentur. Ac ea quidem impostura, quae ei nimia postulat, aequiore animo ferri pos-

C sunt: quae verò extrinsecus inferet, ad iura ciuitatis corrumpenda, ea demum digna sunt iracundia. Frequens enim erit Philippi mentio: admiscebitur etiam nomen pueri Alexandri. Nam praeter caetera mala, ille à Musis alienus & rudis homo est. Nam in oratione Philippum perstringere, est illud quidem iniustitiae & importunitatis: minus tamen delictum eo quod dicturus sum. Nam ei quem virum esse constat, conuicia dicet, cum ipse vir non sit. Cum verò excogitatis in puerum translationibus verborum, turpes suspiciones iniecerit, ridiculam faciet ciuitatem. Quasi enim rationes obitae legationis, quas redditurus sum, laesurus sit, cum ipse nuper apud senatum de puero Alexandro dixisset, eum inter potationem nostram citharam pulsasse, & dicta quaedam recitasse, & cum alio puero esse aemulatum: cumque de his quid senserit, apud senatum expostulasset, doluisse me, non ut legationis collegam, sed ut pueri cognatum, ob illa dicteria. Ego vero cum Alexandro non collocutus sum, ob aetatem illius. Philippum autem nunc ob orationis commoditatem laudo: qui si et ipse sic

Philip... & Alexandri mentionem à causa alienam esse ... dendā.

[illegible — Greek text]

erga vos se gesserit, vt nunc benignè pollicetur, tutam & facilem efficiet laudandi sui rationem. Obiurgaui autē Demosthenē in curia, nō pueri demerendi causa, sed quòd existimabam, vos si talia probaretis, simul fore ut ciuitate aliqua de dicentis immodestia opinionem. In vniuersum denique, Athenienses, à re alienas defensiones repudiatote, primùm ob iusiurādum quod dedistis: deinde ne fallamini ab homine artifice dicēdi. Sed paulò altius incipiā docere vos. Demosthenes cum patrimonium absumpsisset, per totā vrbē circumibat, vt pupillos adolescētes diuites venaretur: quorum patribus defunctis, matres familiam gubernabant. Multis autem præteritis, vnius mentionem faciā, cū quo iniquè actū est. Cum enim locupletem domū conspexisset, quæ nō rectè gubernabatur, vt cuius dux esset mulier, superba illa quidem, sed minimè cordata: adolescēs autē pupillus vesanus, ipsū administrator, Aristarchus Moschi Filius: se amatorem esse simulans, ad eāmque amicitiā adolescentē inuitans, & vana spe inflans, pollicēs, eum, quod ad eloquentiā attineret, breui oratorum principem fore, talium autē ei operū autor & magister factus est, ob quæ & ille patria exulat, & iste tribus eum talentis exilij viatico spoliauit. & Nicodemus Aphidnæus violēta morte ab Aristarcho occubuit miser excussis etiam oculis ambobus, & lingua præcisa, qua liberè locutus fuerat, legibus fretus & vobis. Et vos, Athenienses, Socratem sapientem illum occidistis, quòd Critiam instituisset, vnum xxx. virorum, qui populum oppresserunt? Demosthenis autem precibus, qui ab hominibus indoctis & popularibus propter æqualitatem iuris, tantas pœnas sumit, condonabitis alios? ad quem audiendum, rogatu eius, quidam adolescentes veniunt? Pollicetur enim eis, quæstu in vestram fraudem instituto, vt ego audio, se occultis artificiis mutaturum & causam & auscultationem vestram atque effecturum, vbi ipse prodierit, vt & reus bono animo sit, & accusator percellatur, & de se ipso sit in metu: & tot ac tantos tumultus à iudicibus excitaturum, meis concionibus inserendis, & pace per me & Philocratem facta, reprehendenda, vt ne in iudicium quidem venturus sim ad mei defensionem, cum obita legationis rationes reddendæ mihi erūt: sed mediocrē mulctam æquo bonoque laturus, modò ne capitis condēner. Nullo igitur pacto, Iudices, cōtra vos ipsos isti rhetori risum & ludū præbueritis: sed putate, videre vos è foro domū reuersum, & gloriantē in adolescentulorū cœtu, & cōmemorantem, quàm cōmodè iudicibus causam extorserit? Nā abduxisse eos à criminibus Timarcho obiectis, & magna vi ad accusatorē & Philippū & Phocēses traduxisse, & eum metum auditoribus iniecisse, vt & reus accusaret, & accusator causam diceret: & iudices, cuius rei essent iudices, obliti essent: ea verò audirent, quorum iudices non essent. Vestrum autem officiū est, vt istis vos artibus opponatis, vt vbique illū assectemini, neque vsquā aberrare patiamini, aut rationibus alienis à causa niti: sed quēadmodū in decursionibus equestribus, in ipsum negocij cursum cōpellatis. Quæ si feceritis, non contemnemini: sed iisdem animis eritis in sententiis dicendis, quibus estis in legibus ferendis.

ἐν τοῖς πρὸς ὑμᾶς ἔργοις γένηται, ὥσπερ καὶ νῦν ἐν τοῖς ἐπαγγέλμασιν, ἀσφαλῆ καὶ ῥᾴδιον τὸν καθ᾽ αὑτοῦ παρέχονται ἔλεγχον. ἐπετίμησα δ᾽ ἐν τῇ βουλῇ τῷ Δημοσθένει, οὐ τὸν παῖδα ἐκπολεμῶν, ἀλλ᾽ ἐὰν τὰ τοιαῦτα ἀποδέχησθε, χείρω νομίζων τὴν πόλιν φανήσεσθαι τῇ τῶν λεγόντων ἀκοσμίᾳ. ὅλως δ᾽, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς ἔξωθεν τοῦ πράγματος ἀπολογίας μὴ προσδέχεσθε, πρῶτον μὲν τῶν ὅρκων ἕνεκα οὓς ὠμόσατε, δεύτερον δὲ ἵνα μὴ παρακρουσθῆτε ὑπ᾽ ἀνθρώπου τεχνίτου λόγων. μικρὸν δ᾽ ἄνωθεν ἄρξομαι διδάσκειν ὑμᾶς. Δημοσθένης γὰρ ἐπειδὴ τὴν πατρῴαν οὐσίαν ἀνήλωσε, περιῄει τὴν πόλιν, θηρεύων νέους πλουσίους ὀρφανούς, ὧν οἱ μὲν πατέρες τετελευτήκεσαν, αἱ δὲ μητέρες διῴκουν τὰς οὐσίας. πολλοὺς δ᾽ ὑπερβάς, ἑνὸς τῶν δεινὰ πεπονθότων μνησθήσομαι. κατιδὼν γὰρ οἰκίαν πλουσίαν, καὶ οὐκ οἰκονομουμένην, ἧς ἡγεμὼν μὲν ἦν γυνὴ μέγα φρονοῦσα, καὶ νοῦν οὐκ ἔχουσα, ἐπετροπεύετο δ᾽ ὑπ᾽ αὐτῆς νεανίσκος ὀρφανὸς ἡμιμανής, διεχείριζε τὴν οὐσίαν, Ἀρίσταρχος ὁ τοῦ Μόσχου, τούτου προσποιησάμενος ἐραστὴς εἶναι, καὶ τὸ μειράκιον εἰς ταύτην τὴν φιλίαν τούτην προσκαλεσάμενος, ἐλπίδων κενῶν ἐμπλήσας, ὡς αὐτίκα δὴ μάλα τῶν ῥητόρων πρωτεύσοντα, κατάλογον ἀποφαίνων, τοιούτων αὐτῷ καὶ διδάσκαλος ἔργων ἐγένετο, ἐξ ὧν ἐκεῖνος μὲν φεύγει τὴν πατρίδα, οὗτος δ᾽ αὐτοῦ τὰ τῆς φυγῆς ἐφόδια προλαβών, τρία τάλαντα ἀπεστέρηκε, Νικόδημος δ᾽ ὁ Ἀφιδναῖος ὑπ᾽ Ἀριστάρχου τετελεύτηκε βιαίῳ θανάτῳ, ἐκκοπεὶς ὁ δείλαιος ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τὴν γλῶτταν ἀποτμηθείς, ᾗ ἐπαρρησιάζετο, πιστεύων τοῖς νόμοις καὶ ὑμῖν. ἔπειθ᾽ ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, Σωκράτην μὲν τὸν σοφιστὴν ἀπεκτείνατε, ὅτι Κριτίαν ἐφάνη πεπαιδευκώς, ἕνα τῶν τριάκοντα, τῶν τὸν δῆμον καταλυσάντων, Δημοσθένει δ᾽ ὑμῖν ἑταίρους ἐξαιτήσεται ὁ τηλικαύτας τιμωρίας λαμβάνων παρὰ τῶν ἰδιωτῶν καὶ δημοτικῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ τῆς ἰσηγορίας; οὗ παρακεκλημένοι τινὲς τῶν μαθητῶν ἥκουσιν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν; κατεπαγγέλλεται γὰρ πρὸς αὐτούς, ἐργολαβῶν ἐφ᾽ ὑμᾶς, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, λήσειν μεταλλάξας τὸν ἀγῶνα, καὶ τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν, καὶ παρέσεσθαι τῷ μὲν φεύγοντι θάρρος, ἐπειδὰν αὐτὸς δεῦρο παρέλθῃ, ἐκπεπλῆχθαι δὲ τὸν κατήγορον καὶ περὶ αὑτοῦ φοβεῖσθαι, τοσούτους δὲ καὶ τηλικούτους ἀνακαλεῖσθαι θορύβους παρὰ τῶν δικαστῶν, παρεμβάλλων τὰς ἐμὰς δημηγορίας, καὶ ψέγων τὴν εἰρήνην τὴν δι᾽ ἐμοῦ καὶ Φιλοκράτους γεγενημένην, ὥστ᾽ οὐδ᾽ ἀπαντήσεσθαί με ἐπὶ τὸ δικαστήριον ἀπολογησόμενον, ὅταν τὰς τῆς πρεσβείας εὐθύνας διδῶ, ἀλλ᾽ ἀγαπήσειν ἐὰν μετρίῳ τιμήματι περιπέσω, καὶ μὴ θανάτῳ ζημιῶμαι. μηδενὶ δὴ τρόπῳ τῷ σοφιστῇ γέλωτα καὶ διατριβὴν ὑμῶν αὐτῶν παρασκευάσητε, ἀλλ᾽ ὑπολαμβάνετε ὁρᾶν εἰσεληλυθότα ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου οἴκαδε, καὶ σεμνυνόμενον ἐπὶ τῇ τῶν μειρακίων διατριβῇ, καὶ διεξιόντα, ὡς εὖ τὸ πρᾶγμα ὑφείλετο τῶν δικαστῶν. ἀπαγαγὼν γὰρ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν περὶ Τίμαρχον αἰτιῶν, ἐπέστησα φέρων ἐπὶ τὸν κατήγορον καὶ Φίλιππον καὶ Φωκέας, καὶ φόβον ἐπέστησα τοῖς ἀκροωμένοις, ὥσθ᾽ ὁ μὲν φεύγων κατηγόρει, ὁ δὲ κατήγορος ἐκρίνετο, οἱ δὲ δικασταί, ὧν μὲν ἦσαν κριταί, ἐπελάθοντο, ὧν δ᾽ οὐκ ἦσαν κριταί, περὶ τούτων ἤκουον. ὑμέτερον δ᾽ ἐστὶν ἔργον πρὸς ταῦτα ἀντιτεταγμένους, πανταχῇ παρακολουθοῦντας, μηδαμῇ παρεκκλίνειν αὐτὸν ἐᾶν, μηδὲ τοὺς ἔξω τοῦ ἀγῶνος λόγους διισχυρίζεσθαι, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις, εἰς τὸν τοῦ πράγματος αὐτὸν δρόμον εἰσελαύνετε. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ καταφρονηθήσεσθε, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἕξετε γνώμην νομοθετοῦντές τε καὶ δικάζοντες.

ἐάν μέν

εἰ δὲ μή, δόξετε προαισθάνεσθαι μὲν γίνεσθαι τῶν ἀδικημάτων, γεγονότων δὲ οὐκ ἐπιστρέφεσθαι. ὡς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ἐὰν μὲν κολάζητε τοὺς ἀδικοῦντας, ἔσονται ὑμῖν οἱ νόμοι καλοὶ καὶ κύριοι· ἐὰν δ' ἀφιῆτε, καλοὶ μὲν, κύριοι δ' οὐκέτι. ὧν δ' ἕνεκα ταῦτα λέγω, οὐκ ὀκνήσω πρὸς ὑμᾶς παρρησιάσασθαι. ἔσται δ' ὁ λόγος ἐπὶ παραδείγματος. διὰ τί νομίζετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς μὲν νόμους καλῶς κεῖσθαι, τὰ δὲ ψηφίσματα τῆς πόλεως εἶναι καταδεέστερα, καὶ τὰς κρίσεις ἐνίοτε τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἔχειν ἐπιπλήξεις; ἐγὼ τὰς τούτων αἰτίας ὑμῖν ἐπιδείξω. ὅτι τοὺς μὲν νόμους τίθεσθε ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις, οὔτε κέρδους ἕνεκ' ἀδίκου, οὔτε χάριτος, οὔτ' ἔχθρας, ἀλλ' αὐτὸ μόνον τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον ἀποβλέποντες. ἐπιδέξιοι δ', οἶμαι, φύσει ὄντες μᾶλλον ἑτέρων, εἰκότως καλλίστους νόμους τίθεσθε. ἐν δὲ ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς δικαστηρίοις πολλάκις ἀφέμενοι τῶν εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λόγων, ὑπὸ τῆς ἀπάτης καὶ τῶν ἀλαζονευμάτων ὑπάγεσθε, καὶ πάντων ἀδικώτατον ἔθος εἰς τοὺς ἀγῶνας παραδέχεσθε. ἐᾶτε γὰρ τοὺς ἀπολογουμένους ἀντικατηγορεῖν τῶν κατηγορούντων. ἐπειδὰν δ' ἀποσπασθῆτε ἀπὸ τῆς ἀπολογίας, καὶ τὴν ψυχὴν ἐφ' ἑτέροις γένησθε, εἰς λήθην ἐμπεσόντες τῆς κατηγορίας, ἐξέρχεσθ' ἐκ τῶν δικαστηρίων, οὐδὲ παρ' ἑτέρου δίκην εἰληφότες, οὔτε παρὰ τοῦ κατηγόρου (ψῆφος γὰρ κατ' αὐτοῦ οὐ δίδοται) οὔτε παρὰ τοῦ ἀπολογουμένου· τὰ γὰρ ὑπάρχοντα αὐτῷ ἐγκλήματα, ἀλλοτρίαις αἰτίαις ἀποτριψάμενος, ἐκπέφευγε τὸ δικαστήριον. οἱ δὲ νόμοι καταλύονται, καὶ ἡ δημοκρατία διαφθείρεται, καὶ τὸ ἔθος ἐπὶ πολὺ προβαίνει. ῥᾳδίως γὰρ ἐνίοτε λόγον ἄνευ βίου καλοῦ προσδέχεσθε. ἀλλ' οὐ Λακεδαιμόνιοι. καλὸν δὲ καὶ τὰς τῶν ξένων ἀρετὰς μιμεῖσθαι. δημηγοροῦντος γάρ τινος ἐν τῇ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκκλησίᾳ, ἀνδρὸς βεβιωκότος μὲν αἰσχρῶς, λέγειν δ' εἰς ὑπερβολὴν δυνατοῦ, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, ὥς φασι, κατὰ τὴν ἐκείνου γνώμην μελλόντων ψηφίζεσθαι, παρελθών τις τῶν γερόντων, οὓς ἐκεῖνοι καὶ αἰσχύνονται καὶ δεδίασι, καὶ τὴν ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡλικίας ἐπωνυμίαν ἀρχὴν μεγίστην εἶναι νομίζουσι, καθιστᾶσι δ' αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐκ παιδὸς εἰς γῆρας σωφρόνων, τούτων εἷς, ὡς λέγεται, παρελθὼν ἐρρωμένως ἐπέπληξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, καί τι καὶ τοιοῦτον αὐτοὺς κατηράσατο, ὡς οὐ πολὺν χρόνον τὴν Σπάρτην ἀπόρθητον οἰκήσουσι, τοιούτοις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συμβούλοις χρώμενοι. ἅμα δὲ καλέσας ἄλλον τινὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἄνδρα λέγειν μὲν οὐκ εὐφυῆ, τὰ δὲ κατὰ πόλεμον λαμπρὸν, καὶ πρὸς δικαιοσύνην καὶ ἐγκράτειαν διαφέροντα, ἐπέταξεν αὐτῷ τὰς αὐτὰς γνώμας εἰπεῖν, οὕτως ὅπως ἂν δύνηται, ἃς εἶπεν ὁ πρότερος ῥήτωρ, ἵνα, ἔφη, Λακεδαιμόνιοι ἀνδρὸς ἀγαθοῦ φθεγξαμένου ψηφίσωνται, τὰς δὲ τῶν ἀνάνδρων καὶ πονηρῶν φωνὰς μηδὲ τοῖς ὠσὶ προσδέχωνται. ταῦθ' ὁ γέρων ὁ ἐκ παιδὸς σεσωφρονηκὼς παρῄνεσε τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις. ταχύ γ' ἂν Τίμαρχον ἢ τὸν κίναιδον Δημοσθένην εἴασε πολιτεύεσθαι. ἵνα δὲ μὴ δοκῶ Λακεδαιμονίους θεραπεύειν, καὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων μνησθήσομαι. οὕτω γὰρ ἦσαν πρὸς τὰς αἰσχύνας χαλεποὶ, καὶ περὶ πλείστου τὴν τῶν παίδων σωφροσύνην ἐποιοῦντο, ὥστ' ἀνὴρ εἷς τῶν πολιτῶν, εὑρὼν τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα διεφθαρμένην, καὶ τὴν ἡλικίαν οὐ καλῶς διαφυλάξασαν μέχρι γάμου, ἐγκατῳκοδόμησεν αὐτὴν μεθ' ἵππου εἰς ἔρημον οἰκίαν, ὑφ' οὗ προδήλως ἔμελλεν ἀπολεῖσθαι διὰ λιμὸν συγκαθειργμένη. καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς οἰκίας ταύτης ἕστηκε τὰ οἰκόπεδα, ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἄστει, καὶ ὁ τόπος οὗτος καλεῖται παρ' ἵππον καὶ κόρην.

Sin minus existimabunt, vos, cum committenda essent maleficia, praesensisse atque sciuisse: vbi commissa fuerint, nihil ea curasse. Ac vt summatim dicam: si punieritis maleficos, leges vestrae & honestae erunt, & ratae: sin absolueritis, honestae duntaxat, non item ratae. Quibus autem de causis haec dicam, non dubitabo liberè apud vos exponere, idque adducto exemplo. Cur putatis, Athenienses, leges vos habere bonas, decreta verò deteriora, & sententias iudiciorum aliquando reprehendi? Ego causas ostendam. Quòd leges sancitis, omnis aequitatis habita ratione, non iniusti lucri causa, non ex inimicitiis, sed in ipsam vtilitatem duntaxat & aequitatem intuentes. Cum autem dexteritate ingeniorum aliis antecellatis: non mirum est, vos pulcherrimas sancire leges. In concionibus autem & iudiciis, saepe neglectis ipsorum negociorum rationibus, ab impostoribus & ostentatoribus in fraudem illicimini: consuetudine in controuersias omnium iniquissimas introducta. Permittitis enim, vt ij qui causas dicunt, recriminentur eos, à quibus accusantur. Itaque auulsi à defensione, animisque ad alia traductis, in accusationis obliuionem impulsi, è praetorio discedetis, de neutro poenis sumptis, neque de accusatore (calculus enim contra eum non datur) neque de reo. Alius enim criminandis obiecta sibi crimina propulsando effugit è iudicio: leges autem abrogantur, & respublica interit, & consuetudo haec latè vagatur. Facilè enim saepenumero absque vita honesta probatis orationem. Lacedaemonij verò non ita faciunt. Honestum autem est, etiam externorum virtutes imitari. Nam cum quidam apud illos concionem habuisset, vir vt vita flagitiosa, ita summae eloquentiae: atque Lacedaemonij in eius sententiam ituri essent: senum quidam prodiit, quos illi & verentur, & metuunt. Est enim moris eorum, summum magistratum, illius aetatis cognomento honestare. Deliguntur autem homines, qui à pueritia vsque ad senectutem modestè vixerunt. Horum igitur vnus prodiisse fertur, & acriter obiurgasse Lacedaemonios, ac tale quoddam in eos maledictum iecisse: non diu Spartam fore ab hostili violentia incolumem, si talibus in concione suasoribus vterentur. Vnáque opera accersisse illum quendam Lacedaemonium, virum haud sanè disertum, sed rebus bello gestis illustrem, iustitiáque & continentia praestantem: ac iussisse, vt easdem sententias, quas prius ille orator dixisset, pro sua virili vtcunque repeteret. Vt, inquit, Lacedaemonij de viri boni sententia decernant: ignauorum autem atque improborum hominum ne vocem quidem auribus admittant. Haec senex ille, à puero temperanter acta aetate, suis ciuibus consuluit. Qui num Timarchum, aut cinaedum Demosthenem, rempublicam administrare passus esset? Ne verò Lacedaemoniis assentari videar, maiorum etiā nostrorum mentionem faciam. Hi enim tam iniquo animo probra ferebāt, suorúmque liberorum modestiam tanti faciebāt, vt ciuiū quidam, deprehenso filiae suae stupro, cum puella formam suam vsque ad nuptias non diligenter custodisset, eam vna cum equo in desertam domum incluserit: à quo in illo carcere citra dubitationē fame efferato interimenda esset. ac solū illius domus etiā nunc in vestra vrbe extat, & locus ille Ad equū & puellā appellatur.

Lacedaemoniorū exemplo docet magis oratoris spectandos esse, quā sententias.

Veterum Atheniensium in castigādis puellis seueritas.

Solon autem, legumlatorum celeberrimus, scripsit more antiquorum, & grauiter de disciplina matronarum. Mulierem enim, apud quam adulter fuerit deprehensus, ornari non sinit, nec in sacra publica ingredi, ne suo interuentu integras matronas corrumpat. quod si intrauerit, aut sese ornauerit, quemuis dilacerare eius vestimenta, & ornatum diripere iubet, ac eam verberare: hactenus tamen, ne vel occidat, vel mutilet. Sic talem mulierem omni dignitate priuat, & vitam ei acerbam reddit, ac morte duriorem. Lenones item accusari iubet, & conuictos capite plecti: propterea quod, mercede locata sua impudentia iis qui quidem delinquere cupiunt, & tamen inter se colloqui dubitant ac verentur, efficere solent, vt periculum faciant & colloquantur. Patres igitur nostri sic de turpibus rebus & honestis statuerunt: vos autem Timarchum turpissimis studiis obnoxium absoluetis? qui cum vir sit, & masculo corpore, muliebria in se probra admisit. Quis ergo vestrum vxorem in scelere deprehensam vlciscetur? aut quis non rudis existimabitur, si ei succenseat, quæ secundum naturam deliquerit: cum eius consilio vtatur, qui scelere, à quo natura abhorret, se contaminarit? Quo porrò animo quis vestrum è prætorio domum reuertetur? neque enim reus obscurus est, sed nobilis: neque lex de oratorum exploratione mala, sed pulcherrima. Iam pueri etiam & adolescentuli statim necessarios suos cupidè interrogare solent, quo pacto causa sit diiudicata. Quid ergo dicetis, qui nunc cum potestate ferendæ sententiæ estis, vbi vos liberi vestri rogarint, vtrum eum condemnaueritis, an verò absolueritis? Nonne eadem opera, vos Timarchum absoluisse fatebimini, & publicam disciplinam euertetis? Quæ porrò vtilitas erit alendi pædagogos, aut lanistas & magistros præficiendi pueris, vbi ii, quorum fidei leges commissæ sunt, probris ad misericordiam flectentur? Illud etiam in vobis miror, Athenienses, si lenones odistis: eos autem qui pudicitiam vltro prostituerunt, absoluitis. Igitur idem iste vir nullius dei sacerdotium sortietur, vt qui non puro corpore sit, quemadmodum leges iubent: in decretis autem vota pro republica faciet seueris deabus? Quid ergo miramur publicè nihil ritè geri, cum talium oratorum nomina plebiscitis inscribantur? cum eum qui domi turpiter vixit, legatum extra vrbem mittamus, eique de rebus maximis fidem habeamus? Quid autem non venderet is, qui corporis dedecus pecunia addixit? Cuius ille misereretur, qui sui ipsius misertus non est? Cui porrò vestrûm non satis nota est Timarchi improbitas? Vt enim pugiles, tametsi in gymnasiis non adfuerimus, considerato habitu corporum cognoscimus: sic profligatæ libidinis homines, tametsi facinoribus eorum non interfuerimus, ex impudentia atque audacia & quotidianæ vitæ consuetudine agnoscimus. Qui enim maximis in rebus leges & modestiam despexit, habitum quendam animo suo impressit, qui ex immodestia morum elucet. Inuenietis etiam plurimos ex isto hominum genere, qui & vrbes euerterint, & in maximas ipsi calamitates inciderint. Neque enim putetis, Athenienses, *facinorum initia à diis, non ab hominum petulantia proficisci: aut impios homines, vt in tragœdiis, à Furiis agitari, & facibus ardentibus puniri: sed temerariæ corporis voluptates, & inexplebilis cupiditatis sitis, hæc demum sunt vnde latrocinia existunt:

Concitatio iudicum ad Timarchi supplicium.

ὁ δὲ Σόλων ὁ τῶν νομοθετῶν ἐνδοξότατος, γέγραφεν ἀρχαίως καὶ σεμνῶς περὶ τῆς τῶν γυναικῶν εὐκοσμίας. τὴν γὰρ γυναῖκα, ἐφ᾽ ᾗ ἂν ἁλῷ μοιχός, οὐκ ἐᾷ κοσμεῖσθαι, οὐδὲ εἰς τὰ δημοτελῆ ἱερὰ εἰσιέναι, ἵνα μὴ τὰς ἀναμαρτήτους τῶν γυναικῶν ἀναμιγνυμένη διαφθείρῃ. ἐὰν δ᾽ εἰσίῃ ἢ κοσμῆται, τὸν ἐντυχόντα κελεύει καταρρηγνύναι τὰ ἱμάτια, καὶ τὸν κόσμον ἀφαιρεῖσθαι, καὶ τύπτειν, εἰργόμενον θανάτου, καὶ τοῦ ἀνάπηρον ποιῆσαι, ἀτιμῶν τὴν τοιαύτην γυναῖκα, καὶ τὸν βίον ἀβίωτον αὐτῇ κατασκευάζων. καὶ τὰς προαγωγοὺς καὶ τοὺς προαγωγοὺς γράφεσθαι κελεύει, κἂν ἁλῶσι, θανάτῳ ζημιοῦν, ὅτι τῶν ἐξαμαρτάνειν ἐπιθυμούντων, ὀκνούντων καὶ αἰσχυνομένων ἀλλήλοις ἐντυγχάνειν, αὐτοὶ τὴν αὑτῶν ἀναισχυντίαν παρασχόντες ἐπὶ μισθῷ, τὸ πρᾶγμα εἰς διάπειραν καὶ λόγον κατέστησαν. ἔπειθ᾽ οἱ μὲν πατέρες ὑμῶν οὕτω περὶ τῶν αἰσχρῶν καὶ καλῶν διεγίγνωσκον· ὑμεῖς δὲ Τίμαρχον τὸν τοῖς αἰσχίστοις ἐπιτηδεύμασιν ἔνοχον ἀφήσετε; τὸν ἄνδρα μὲν καὶ ἄρρενα τὸ σῶμα, γυναικεῖα δὲ ἁμαρτήματα ἡμαρτηκότα; τίς οὖν ὑμῶν γυναῖκα λαβὼν ἀδικοῦσαν, τιμωρήσεται; ἢ τίς οὐκ ἀπαίδευτος εἶναι δόξει, τῇ μὲν κατὰ φύσιν ἁμαρτανούσῃ χαλεπαίνων, τῷ δὲ παρὰ φύσιν ἑαυτὸν ὑβρίσαντι συμβούλῳ χρώμενος; τίνα δ᾽ ἔχων ἕκαστος ὑμῶν γνώμην ἐπάνεισιν οἴκαδε ἐκ τοῦ δικαστηρίου; οὔτε γὰρ ὁ κρινόμενος ἀφανής, ἀλλὰ γνώριμος· οὔθ᾽ ὁ νόμος ὁ περὶ τῆς τῶν ῥητόρων δοκιμασίας φαῦλος, ἀλλὰ κάλλιστος, τό τ᾽ ἐρέσθαι τοῖς παισὶ καὶ τοῖς μειρακίοις τοὺς ἑαυτῶν οἰκείους ὅπως τὸ πρᾶγμα κέκριται, πρόχειρον. τί οὖν δὴ λέξετε οἱ τῆς ψήφου νυνὶ κύριοι γεγονότες, ὅταν οἱ ὑμέτεροι παῖδες ὑμᾶς ἔρωνται, εἰ κατεδικάσατε ἢ ἀπεψηφίσασθε; οὐχ ἅμα Τίμαρχον ἀπολύσειν ὁμολογήσετε, καὶ τὴν κοινὴν παιδείαν ἀνατρέψετε; τί δὲ ὄφελος παιδαγωγοὺς τρέφειν, ἢ παιδοτρίβας καὶ διδασκάλους τοῖς παισὶν ἐφιστάναι, ὅταν οἱ τὴν τῶν νόμων παρακαταθήκην ἔχοντες, πρὸς τὰς αἰσχύνας κατακάμπτωνται; θαυμάζω δὲ ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο, εἰ τοὺς μὲν πορνοβοσκοὺς μισεῖτε, τοὺς δ᾽ ἑκόντας πεπορνευμένους ἀφήσετε. καὶ ὡς ἔοικεν, ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἱερωσύνην μὲν οὐδενὸς θεῶν κληρώσεται, ὡς οὐκ ὢν ἐκ τῶν νόμων καθαρὸς τὸ σῶμα, γράψει δ᾽ ἐν τοῖς ψηφίσμασιν εὐχὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως ταῖς σεμναῖς θεαῖς; εἶτα τί θαυμάζομεν τὴν κοινὴν ἀπραξίαν, τοιούτων ῥητόρων ἐπὶ τὰς τοῦ δήμου γνώμας ἐπιγραφομένων; καὶ τὸν αἰσχρῶς οἴκοι βεβιωκότα ἔξω τῆς πόλεως πρεσβευτὴν πέμψομεν, καὶ τούτῳ περὶ τῶν μεγίστων διαπιστεύσομεν; τί δ᾽ οὐκ ἂν ἀποδοῖτο, ὁ τὴν τοῦ σώματος ὕβριν πεπρακώς; τίνα δ᾽ ἂν οὗτος ἐλεήσειεν, ὁ αὑτὸν οὐκ ἐλεήσας; τίνι δ᾽ ὑμῶν οὐκ εὔγνωστός ἐστιν ἡ Τιμάρχου βδελυρία; ὥσπερ γὰρ τοὺς γυμναζομένους, κἂν μὴ παρῶμεν ἐν τοῖς γυμνασίοις, εἰς τὰς εὐεξίας αὐτῶν ἀποβλέποντες, γιγνώσκομεν, οὕτω τοὺς πεπορνευμένους, κἂν μὴ παρῶμεν αὐτῶν τοῖς ἔργοις, ἐκ τῆς ἀναιδείας καὶ τοῦ θράσους καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων γιγνώσκομεν. ὁ γὰρ ἐπὶ τῶν μεγίστων τοὺς νόμους καὶ τὴν σωφροσύνην ὑπεριδὼν ἔχει τινὰ ἕξιν τῆς ψυχῆς, ἣ διάδηλος ἐκ τῆς ἀκοσμίας τοῦ τρόπου γίγνεται. πλείστους δ᾽ ἂν εὕροιτε ἐκ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων πόλεις ἀνατετροφότας, καὶ ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς αὐτοὺς περιπεπτωκότας. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς τῶν ἀδικημάτων ἀρχὰς ἀπὸ θεῶν, ἀλλ᾽ οὐχ ὑπ᾽ ἀνθρώπων ἀσελγείας γίγνεσθαι, μηδὲ τοὺς ἠσεβηκότας, καθάπερ ἐν ταῖς τραγῳδίαις, Ποινὰς ἐλαύνειν καὶ κολάζειν δᾳσὶν ἡμμέναις· ἀλλ᾽ αἱ προπετεῖς τοῦ σώματος ἡδοναί, καὶ τὸ μηδὲν ἱκανὸν ἡγεῖσθαι, ταῦτα πληροῖ τὰ λῃστήρια,

ταῦτ᾽

ταῦτ' εἰς τὸ ἐπακτροκέλητα ἐμβιβάζει [illegible]

[illegible]

A haec in Myoparones piraticos impellunt: haec vnumquemque cruciant: haec adolescentes inducunt ad ciues occidendos, tyrannos custodiendos, ad rempublicam opprimendam. Neque enim aut ipsum turpe dedecus, aut suppliciorum atrocitatem considerant: sed spe successuum delinitis tenentur facinus. excindite igitur, excindite, Athenienses, talia ingenia: & indolem adolescentum ad virtutis aemulationem excitate. Vnum autem quiddam satis scitote, atque id quod dicturus sum, in memoria reponite. Nam si facinorum suorum poenas Timarchus dederit, id disciplinam ciuitatis exegerit. Sin fuerit absolutus, praestitisset causam hanc in iudicium non venisse. Nam priusquam Timarchus in iudicium adduceretur: terrorem aliquibus incussit lex, & nomen iudiciorum. Si autem princeps improbitatis, & nobilissimus in iudicium adductus, euaserit indemnis: multos ad peccandum incitabit: ac tandem vestram iracundiam non oratio, sed tempus ipsum commouebit. Ne verò eam in multos, sed in vnum exercite, eorumque apparatum & aduocatos cauete: de quorum ego nomine dicam: B nam maxime nec hoc orationis sue principium sumsit, si prodituri non fuisse, nisi nominatim compellati fuissent. Illud autem faciam, nominibus dissimulatis eorum que studiis commemoratis, etiam personas reddam notas: quod vt fiat, quisque ipse in causa erit si huc ascenderit, & frontem perfricuerit. Adsunt isti tria aduocatorum genera: alij, qui luxu quotidiano patrimonia sua exhauserunt: alij, qui flore aetatis & corporibus suis non recte vsi sunt: nec de Timarcho soliciti sunt, sed de semetipsis, suisque studiis, ne quando in iudicium adducantur: alij homines libidine perditi, quique istiusmodi hominib. ad societatem sunt abusi, vt eorum auxilio freti, facilius quiddam delinquant: quorum defensionem antequam audiatis, qualem vitam egerint, recordamini. Ac eos quidem, qui sua corpora dedecorarunt, non verbis obtat haec, sed concionibus abstinere iubet. Neque enim lex haec in homines priuatos, sed in magistratus perditus inquirit. Eos porro qui decoxerunt, rem fa C cere, & aliunde victum quaeritare iubet. Qui verò adolescentulos venantur, qui facile se in fraudem sinunt illici, id peregrinos & inquilinos conuertit iubet: ne nec ipsi suam cupiditatem non expleant, & vos nihil detrimenti capiatis. Quae igitur à me praestari fuit aequum, ea praestita sunt omnia. Exposui leges, vitam Rei excussi. Nunc vos estis meae iudices orationis: ipse autem ego vester spectator ero. tota enim res iam à vestris pendet voluntatibus. Quod si vos volentis ea quae iusta sunt, atque expediunt, agere: excitabitur nostra alacritas ad eos inquirendos, à quibus leges violantur.

Aduocati Timarchi per Ecreg.

Magistratus.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ περὶ τῆς παραπρεσβείας λόγου.

Α [illegible]

LIBANII ARGVMENTVM ORAtionis de falsa legatione.

AEschines homo fuit Atheniensis, Atrometi filius, & Glaucotheae vtriusque obscuri, vt ait Demosthenes. Illum enim literis docendis, hanc lustrando, & sacra quaedam fraude peragendo, victum quaeritasse dicit. Quia ipsum enim Aeschinem tradunt est, & tragicum fuisse histrionem, & scribam ciuitatis: quod vile ministerium habebatur. Sed in oratorum tandem numerum venit, & legationem, qui de pace cum Philippo ageretur, obiit. Nam cùm Athenienses bellum cum Philippo de Amphipoli gererent, & multis cladibus acceptis, nihil memorabile efficerent: legatos ad Philippum de pace mittendos censuit, legati igitur decem, inter quos & Aeschines & Demosthenes fuerunt.

Aeschinis genus.

Legatio ad Philippum.

[illegible]

Cum autem pacis conditiones Philippus accepisset, missis iisdem [illegible] legatis [illegible] de pace [illegible]. [illegible] Philocra[illegible] [illegible] pacem [illegible] [illegible] Phocenses [illegible]. Dixit enim, [illegible] Philippum non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fecisse. Status est de facto, [illegible] Demosthenem [illegible] [illegible] propter ea quod ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] faceret, [illegible].

ALIVD ARGVMENTVM INCERTI AVTORIS, in eandem Orationem.

Bellum inter Philippum & Athenienses longum incesserat, ex quo ille pacis [illegible] conventa violasset, Amphipolim ab Olynthiis acceperat: quae cum [illegible] Atheniensium esset, Olynthiis eo tempore [illegible] quo etiam [illegible]. [illegible] & aliud bellum Phocensium inter Thessalos & Thebanos propter Orchomenum & Coroneam. Constat enim ex historia, [illegible] [illegible] Thessalis [illegible] Amphyctionia occupasse, quod Delphicum templum in media Phocide esset situm. Cum [illegible] bellum inter se gessissent Athenienses & Philippus, ac [illegible] utrique pace [illegible] vellent, sed [illegible] [illegible] utrique [illegible] Aristodemus & Neoptolemus actores tragoediarum, qui [illegible] [illegible] [illegible] profecti in Macedoniam, [illegible] [illegible] a Philippo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Cum autem [illegible] ad se legatos mitterent Phocenses, & Thessali, & Thebani, Athenienses [illegible] [illegible] Aristodemus & Neoptolemus [illegible] [illegible] [illegible] Phrynon [illegible] [illegible] Olympia [illegible] [illegible] Philippi [illegible] [illegible] [illegible] Ctesiphon [illegible] [illegible] Philippum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Macedoniam profectus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Athenienses [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Philippus [illegible] [illegible] legatos decreverunt. Sunt autem hi Ctesiphon, Aristodemus [illegible], Cimon, Nausicles, Dercyllus, Phrynon, Philocrates, Aeschines, Demosthenes [illegible] [illegible] in Macedoniam [illegible] [illegible] [illegible] Philippo [illegible] [illegible] legatos, qui [illegible] acciperent. Regressi [illegible] legati, [illegible] Demosthenem [illegible] a Philippo tres legatos, Antipatrum, Parmenionem, & Eurylochum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Athenienses [illegible] [illegible] Philippi [illegible] [illegible] [illegible] Athenienses [illegible] [illegible] Cersobleptes [illegible] [illegible] Demosthenem [illegible] [illegible] [illegible] Macedonia [illegible] [illegible] [illegible]

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ, ΕΙΣ ΤΟΝ αὐτὸν λόγον.

[illegible]

[illegible]

DEMOSTHENIS DE FALSA LEGATIONE ORATIO, II.

Hieronymo Vuolfio Interprete.

Quanta in hoc iudicio contentione vsi sint aduersarii, quibus prehensationibus, Athenienses: ferè omnes vos arbitror animaduertisse: cum paulo ante videretis quosdam, dum sortiremini, facere negotium & supplicare vobis. Petam autem à vobis omnibus ea, quae etiam non rogantibus praestari est aequum: vt neque gratiam vllius, neque virum pluris faciatis, quàm aequitatem & iusiurandum, quo vnusquisque vestrûm dato huc est ingressus: vel hac de causa, quòd hoc è re vestra est & totius ciuitatis: aduocatorum autem illae intercessiones & studia, propter priuata emolumenta suscipiuntur, ad quae prohibendū vos legum autoritate conuenistis, non, vt ea iniuriis hominum confirmaretis. Ac alios quidem qui recto proposito ad rēpublicā accedūt, etiā rationē reddiderint, sēper tamē video ad respondendū paratos: Aeschinem autem longè aliter animatū esse video. Priusquā enim ad vos ingrederetur, & actorū suorū rationem redderet: alterū eorū qui rationes postulabāt, sustulit: aliis passim minitatur: & iniquissimam omnium consuetudinem in remp. & vobis perniciosissimam, introducit. Si enim qui publicū munus gessit & procurauit, suo terrore, & non aequitate efficiet, ne ab aliquo accusetur: omnis vobis eripietur autoritas. At multa quidē istum grauia scelera designasse, & extremo supplicio esse dignū: facilè me ostēdo probaturū: & omnino persuasum habeo. Quod tamē, etiā in hac persuasione, formidē dicā apud vos, & non dissimulabo: Mihi causae quae apud vos agūtur omnes, nō minus, Athenienses, tēporū esse videtur, quàm negociorū. & quia lōgū inter legationē spaciū intercessit: id metuo ne quam vobis obliuionem attulerit, aut cōsuetudinē iniuriarū. Sed tamē quemadmodū etiā sic & intellecturi quae gesta sunt & pronunciaturi nūc videmini: id vobis dicā: vobisque ipsi consideretis, iudices, & reputetis, quarū tandē ciuitatē rationes à legato repetere oporteat.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑπρεσβείας λόγος.

Ὅση μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σπουδὴ περὶ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς ᾐσθῆσθαι, [illegible]

[illegible]

A Primum eorum quae renunciauit: secundo loco, eorum quae persuaserit: tertio, eorum quae vos ei mandastis: denique temporum: post haec vniuersa quae solum, incorrupte nec ea falsa sint omnia? Cur tandem horum? quod ex renunciationibus recte vobis deliberare de rebus licet: quae si verae fuerint, ea quae res postulat, statuetis: sin non tales, contraria. Legatorum enim consilia veriora esse putatis. Auditis enim eos, vt gnaros earum rerum, de quibus missi sunt. Nequaquam igitur decet conuinci legatum, dati vobis vllius falsi & perniciosi consilij. Iam, quae illum dicere aut agere iussistis & nominatim decreuistis esse facienda, ea conuenit esse procurata. Esto, temporum autem quamobrem? quia saepe vsu venit, Athenienses, vt multarum rerum & magnarum occasio paulo momento temporis concludatur: quam, si quis vltro aduersariis condonarit & prodiderit: etiamsi omnia conetur, nunquam poterit recuperare. An vero gratis, necne? quod inde accipere, vnde reipublicae damnum detur: omnes satis scio, & indignum esse fatemini, & grauiter vindicandum. Ac legislator quidem hoc non explicauit: sed simpliciter atque secure vetuit accipere munera: [illegible], vt mihi videtur, existimaret, eum qui semel accepisset, ac largitionibus corruptus esset, non iam constanter munere iudicum publicorum commodarum.

B Quod si ostendero, & perspicue probaro Aeschinem & nihil veri renunciasse: & obstitisse populum verum ex me audiret: & vobis maxime contraria suasisse vobis: & nihil eorum quae mandaueratis in legatione fecisse: & consumpsisse tempora quibus multarum & magnarum rerum occasiones reipublicae perierint: & propter haec omnia munera & mercedes accepisse cum Philocrate: condemnate eum, & vt facta eius digna sunt, mulctate. Sin haec non ostendero, aut non omnia ostendero, me improbum ducite, & illum absoluite. Quanquam autem multa & grauia praeter haec, etiam alia in eo accusare possim, Athenienses, ob quae nemo non eum iure oderit: vos tamen ante omnia quae dicturus sum (licet id, vt satis sciam plerique vestrum meminerint) commonefaciam, in quem reipublicae gradum Aeschines se primum collocarit: & quales conciones contra Philippum si-

C bi habendas esse censuit: vt sciatis, eum suis actis, & primis concionibus maxime acceptorum munerum posse conuinci. Primus igitur hic est Atheniensium qui animaduerterit Philippum (vt tum pro concione dicebat) insidiari Graecis: & corrumpere magistratuum quosdam in Arcadia: qui adhibito Ischandro, Neoptolemi secundarum actore, retulerit ad senatum, retulerit ad populum his de rebus: & suaserit vobis, quaquaque terrarum legatos esse mittendos, qui Graecos huc conuocarent, de bello Philippico deliberaturos: qui postea reuersus ex Arcadia, praeclaras illas & longas orationes renunciauerit: quas apud decem illa virorum millia, Megalopoli, aduersus Hieronymum, Philippi defensorem, se habuisse pro vobis asseuerarit, & commemorarit, quantis iniuriis omnem Graeciam, non suas tantum patrias, largitionum auidi & pecuniam a Philippo accipientes, afficerent. Postea quam igitur, ea tum illo administrante, & tale de se specimen praebente, vobis ad Philippum legatos mittere persuasum est ab Aristodemo, Neoptolemo & Ctesiphonte, ac ceteris, nihil sani ea Macedonia renunciantibus: constituit legaturum & hic se vnus, non qui vestra venderet aut qui Philippo fidem haberet: sed qui ceteros custodiret.

[illegible]

Nā propter orationes aute habitas à Philippi [illegible], sic de eo [illegible] omnes sentiebant. Deinde [illegible] congressu [illegible] comitia legatum [illegible] vt sacrilegū & impudētē Philocratē [illegible] [illegible] hortantur ac docentes [illegible] legationem quidē, Athenienses, [illegible] pacē esse [illegible] Preterea, cetera, quae (vt recensui) primo dixerat, priore* concione qua de pace deliberabatis fuerunt, eius principium [illegible] quod ego [illegible] etiā (vt opinor) illud, quae ille dixit apud vos commemorabit: Si multum (inquit) & diu meditat* esset Philocrates quo pacto acerrimè reipublicae adversaretur, Athenienses, nihil cum meli* [illegible] reperturū [illegible] talibus decretis. Ego verò pacem illam, dum vnus Atheniensis superfuerit, nunquam [illegible] suaserim. Pacem tamen faciendam esse dico. Talia loquebatur breuiter & moderatè. Qui verò pridie haec dixerat, audientibus vobis omnibus, *idem in posteriore [illegible] cum pax confirmanda esset, [illegible] decretum defendens, & [illegible] pax [illegible] vobis [illegible] vocem quidem [illegible] Philocratis audire volentibus surgit ad concionandum, illiq; patrocinatur, verbis, ô dij immortales, multis [illegible] neque maiorū recordari vos oportere: neq; eos qui trophaea & navalia praelia narrarēt, audiendos, legē latā decreturum, ne cui Graecorū opē ferretis, qui non prius vobis opem tulisset. Atq; haec detestabilis iste & impudens dicere audebat, [illegible] legatis & audientibus quos è Graecia [illegible] de illis consilio, cum se iā dudum vendidisset. Quemadmodum igitur, Athenienses, iterum à vobis delectus ad iusiurandum exigendum & tempora consumpserit & omnia reipublicae negocia corruperit, & qui eum ea prohibere cupiebam, [illegible] audietis. Postquam autem ab ea legatione, propter exigendū iusiurandū suscepta, reuersi sumus, [illegible] relatione [illegible] neq; paruū neq; magnū quicquā eorū reperisse [illegible] pacem faceretis, dicta & expectata fuerāt, sed in omnibus decepti essemus: cumq; illi rursus alia vendidissent, & contra ipsū decretū legationē obijssent: accessimus ad senatū. Et horū quę dicā, multi sūt cōscij. Curia autem referta erat plebeijs hominib. Ego verò progressus in medium, omnem veritatem senatui renunciaui: & illos accusaui & à prima illa spe rerum earum, quas Ctesiphō & Aristodemus vobis renunciarant, oīa enim erant, & postea, cum pacem fecissetis, quae iste pro concione dixisset, & quō perdidissent rempublicā & ea quae restabant (quae Phocenses erant & Pylas) [illegible] ne amitteretis neue in eādē fraudē incideretis neve alia ex alia spe suspēsi, & pollicitationibus delenit, res in extremum discrimē adduci pateremini. Atque haec senatui persuasi. Cum verò concio conuenisset, & ad vos verba facienda essent, progressus Aeschines primus omnium nostrū (obtestor autem vos per Iouē & deos [illegible] operam, vt [illegible] si vera dicero. Ea enim denum sunt, quae omnia negocia vestra prius corruperant & perdiderant.) Is oppressus igitur longissimè abfuit, vt renūciaret aliquid in legatione actū esset, vt de iis quae in senatu dicta esset (si forte vnum ego vera dicerē dubitabat) illam in coetu populi mentionē faceret: sed tam habuit orationē, & tot tātāq; bonis

[illegible]

τοσαῦτα

πεπραχὼς ἥκοντες ἀγαθὰ, ἀλλ' ἅπαντας ὑμᾶς λαθών. πεπεικέναι γὰρ ἔφη τὸν Φίλιππον, πάνθ' ὅσα συμφέρει τῇ πόλει, καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων. καὶ διεξελθὼν λόγον μακρὸν ὑμῖν, ὃν κατὰ Θηβαίων εἰπεῖν πρὸς Φίλιππον ἔφη, καὶ τὰ κεφάλαια ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀπελογίζετο ἐκ τῶν αὑτῷ πεπρεσβευμένων, δυοῖν, ἢ τριῶν ἡμερῶν, ὑμᾶς μένοντας οἴκοι, καὶ οὐ στρατευομένους, οὐδ' ἐνοχλουμένους, Θήβας μὲν πολιορκουμένας αὐτὰς καθ' αὑτὰς, χωρὶς τῆς ἄλλης Βοιωτίας, ἀκούσεσθαι. Θεσπιὰς δὲ, καὶ Πλαταιὰς οἰκιζομένας. τῷ θεῷ δὲ τὰ χρήματα εἰσπραττόμενα οὐ παρὰ Φωκέων, ἀλλὰ παρὰ Θηβαίων, τῶν βουλευσάντων τὴν κατάληψιν τοῦ ἱεροῦ. διδάσκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη τὸν Φίλιππον, ὅτι οὐδὲν ἧττον ἠσεβήκασιν οἱ βεβουλευκότες, τῶν ταῖς χερσὶ πραξάντων, καὶ διὰ ταῦτα χρήματα αὑτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι. ἀκούειν δὲ καὶ τῶν Εὐβοέων ἐνίων ἔφη, πεφοβημένων καὶ τεταραγμένων, τὴν πρὸς τὴν πόλιν οἰκειότητα Φιλίππῳ γεγενημένην, ὅτι οὐ λελήθατε ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες πρέσβεις, ἐφ' οἷς πεποίησθε τὴν εἰρήνην πρὸς Φίλιππον. οὐδ' ἀγνοοῦμεν, ὅτι ὑμεῖς μὲν Ἀμφίπολιν δεδώκατε ἐκείνῳ, Φίλιππος δ' ὑμῖν Εὔβοιαν ὡμολόγηκε παραδώσειν. εἶναι μέν τοι καὶ διῳκημένον τι αὑτῷ· οὐ μέν τοι πω τοῦτο βούλεσθαι λέγειν. καὶ γὰρ νῦν τινὰς φθονεῖν παρὰ αὐτῷ τῶν συμπρέσβεων. ὑπῃνίττετο δ' οὕτω πως, καὶ παρεδήλου τὸν Ὠρωπόν. εὐδοκιμῶν δ' ἐπὶ τούτοις εἰκότως, καὶ δοκῶν καὶ ῥήτωρ ἄριστος εἶναι, καὶ ἀνὴρ θαυμαστὸς, κατέβη μάλα σεμνῶς. ἀναστὰς δ' ἐγὼ ταῦτά τε οὐκ ἔφην εἰδέναι, καὶ ἐπεχείρουν τι λέγειν τούτων, ὧν εἰς τὴν βουλὴν ἀπήγγειλα. καὶ παραστὰς ὁ μὲν, οὗτος, ὁ δ', ἔνθεν, οὗτος καὶ Φιλοκράτης, ἐβόων, ἐξέκρουόν με, τελευτῶντες, ἐχλεύαζον. ὑμεῖς δ' ἐγελᾶτε, καὶ οὔτ' ἀκούειν ἠθέλετε, οὔτε πιστεύειν ἐβούλεσθε ἄλλα, πλὴν ἃ οὗτος ἀπηγγέλκει, καὶ νὴ τοὺς θεοὺς, εἰκός τι πεπονθότες ἐμοὶ γ' ἐδοκεῖτε. τίς γὰρ ἂν ἠνέσχετο, τηλικαῦτα, καὶ τοσαῦτα προσδοκῶν ἀγαθὰ, ἢ ταῦθ' ὡς οὐκ ἔσται λέγοντός τινος, ἢ κατηγοροῦντος τῶν πεπραγμένων τούτοις; πάντα γὰρ τἄλλ', οἶμαι, τότε ὑπεξῄρητο, τῶν ὑποκειμένων προσδοκιῶν, καὶ τῶν ἐλπίδων. οἱ δ' ἀντιλέγοντες, ὄχλος ἄλλως, καὶ βασκανία κατεφαίνετο. ταῦτα δ' ἐπεπράχθαι θαυμάσι' ἡλίκα καὶ συμφέροντα ἐδόκει τῇ πόλει. τοῦ χάριν δὴ ταῦθ' ὑπέμνησα πρῶτον ὑμᾶς, καὶ διεξῆλθον τούτους τοὺς λόγους; ἑνὸς μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μάλιστα καὶ πρώτου, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν, ἐάν τι λέγοντος ἀκούσῃ μου, καὶ κατηγοροῦντος τῶν πεπραγμένων, δεινὸν καὶ ὑπερβάλλον εἶναι δοκῇ, καὶ εἶτα τότε οὐκ ἔλεγες παραχρῆμα ταῦτα, οὐδ' ἐδίδασκες ἡμᾶς; θαυμάζῃ, ἀλλὰ μεμνημένοι τὰς ὑποσχέσεις τὰς τούτων, ἃς ἐφ' ἑκάστων ἐποιοῦντο τῶν καιρῶν, δι' ἃς ἐξέκλειον τοῦ λόγου τυγχάνειν τοὺς ἄλλους, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν τὴν καλὴν ταύτην, εἰδῆτε, ὅτι πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦθ' ὑμᾶς οὗτος ἠδίκηκεν, ὅτι τὰ παραχρῆμα, καὶ ἡνίκα ἔδει σπουδάζειν, ἀπεκωλύθητε, ἐλπίσι, καὶ φενακισμοῖς, καὶ ὑποσχέσεσιν ἐξαπατώμενοι.

A

referrem, vt vniuersos vos in suam sententiam pertraxerit. Aiebat enim, se persuasisse Philippo omnia, quae essent vtilia reipublicae, tam in Amphictyonica causa, quam caetera vniuersis. & prolixam vobis orationem recensebat, quam se contra Thebanos apud Philippum habuisse diceret: & capita vobis referebat: & commemorabat, se id sua effecisse legatione, vt intra biduum aut triduum (si domi maneretis, & non moueretis bellum: neque vobis ipsi negocium facesseretis) auditur essetis, & Thebas solas absque reliqua Boeotia obsideri: & Thespias atque Plataeas instaurari: & Apollini pecuniam solui non a Phocensibus, sed a Thebanis, qui autores fuissent templi occupandi. Se enim docuisse Philippum, nihilo reliquisse minus* eos qui facere cogitassent, quam qui manus intulissent. Propterea que se proscriptum esse a Thebanis. Quin audiuisse se, & Euboeensium quosdam territos & perturbatos, propter coniunctionem inter Philippum & vrbem conciliatam: qui in hanc sententiam verba fecissent: Non praeterit nos, legati, quibus conditionibus pacem feceritis cum Philippo: neque ignoramus, vos illi dedisse Amphipolim: Philippum autem promisisse, traditurum se vobis Euboeam. Atque aliud etiam se procurasse, sed nondum id velle dicere. Quosdam enim e collegis iam inuidere sibi. Sic autem obscure & tecte Oropum innuebat. Cum vero propter haec celebraretur: cum & orator optim* & vir admirabilis haberetur: descendit magna cum maiestate. Ego vero vt surrexi, & ea ignorare me dixi, & eorum aliquid dicere sum conatus, quae ad senatum retuleram: ibi alter hinc, alter illinc assistens, ille & Philocrates, clamitare, interturbare, me tandem subsannare: vos tum ridere, tum neque audire velle, neque credere posse alia, quam quae iste renunciarat, atque (ita me dij bene ament) haud ab re vobis id accidere videbatur. Quis enim tanta & tot bonorum in bona exspectationem ferret aliquem qui nec ea nulla fore diceret, aut acta illorum accusaret? Nam caetera omnia nimirum tum minoris erant, prae excitata exspectatione hac & spe: qui refragabantur, obturbare sine causa, & obtrectare videbantur: illa vero per quam admirabiliter atque vtiliter confecta esse putabantur ciuitati. Qua igitur gratia vobis haec primum nunc in memoriam redegi, & recensui has orationes? Vna de causa, eaque maxima & prima, vt nemo vestrum, si quid me dicentem audierit, & acta accusantem, diffidat, idque iniquum & importunum esse putet, ac cur tum illa non dixerim in re praesenti, & vos docuerim, demiretur: sed pollicitationes istorum meminerit, quibus singulis temporibus vtentes, dicendi facultate alios excludebant, & renunciationem illam praeclaram illis: vt sciatis praeter caetera omnia, etiam hanc ab illo vobis esse factam iniuriam, quod verum statim & cum opus erat, audire prohibiti estis, spe & fucis & pollicitationibus decepti. Primum igitur hac, & ea potissimum, quam dixi, gratia haec commemoraui. Deinde, quod iam & hac minore de causa, vt cum ab aequum corrumperetur largitionibus, institutum in republica recordati, quam id meminisse fuerit, qui inque Philippo diffidens: securam post repente fidem & amicitiam consideretis. Deinde si euenerunt ea quae iste vobis renunciauit, & acta praeclara fuerunt, vt propter veritatem & reipub. vtilitatem esse facta existimetis. Sin omnia contra quam ille dixit, acta sunt & multum dedecoris &

πρῶτον μὲν πάντων, καὶ μάλισθ' οὕτως εἵνεκα, ταῦτα διεξῆλθον. δεύτερον δὲ τίνος, καὶ οὐδὲν ἧττον τούτου; ἵνα τὴν προαίρεσιν, ὅτ' ἀδωροδόκητος ὑπῆρχε, ἀναμνησθέντες αὐτοῦ τὴν πολιτείας, ὡς προβεβλημένη ἦν, καὶ ἄπιστος ἦν πρὸς τὸν Φίλιππον, τὴν μετὰ ταῦτα ἐξαίφνης γεγονυῖαν ἴδητε. καὶ φιλίαν καὶ πίστιν. εἶθ', ὅτι εἰ ἐκβέβηκεν ὅσα ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς οὗτος, καὶ καλῶς ἔχει τὰ πεπραγμένα, διὰ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ συμφέρον τῇ πόλει γεγενῆσθαι νομίζητε. εἰ δ' ἅπαντα τἀναντία ὧν οὗτος εἶπε πέπρακται, καὶ πολλὴν αἰσχύνην, καὶ

B
C

Contra haec ... (margin note, partly cut off)

magna reip. pericula attulerunt, propter sordes istius & veritatem ab eo pecunia venditā: vt mutatū eū esse videtis. Dicam autem (quando huc prouecta est oratio) primùm omnium, quo pacto vobis Phocense negotium eripuerint. Neque verò quisquā vestrûm, iudices, magnitudinem rerum intuens, accusationes & crimina maiora esse putet, quàm pro istius autoritate. Sed illud spectate, si quemcunque vos illi muneri præfecissetis, & oblatas occasiones eius fidei mandassetis: illum etiam, si istius exemplo voluisset, opera sua locata hostibus, vos decipere, & fraude circumuenire, eadē quæ & iste incitare mala potuisse. Non enim, si vos leuibus sæpe hominibus publica mandatis negocia, etiam leues sunt, quæ honori ciuitatis nostræ ab aliis deferuntur.* neque multis verbis est opus. Itaque Phocenses etiam Philippus sanè perdidit: sed isti ei adiutores fuerunt. Hoc igitur considerandum & videndum est, verum, quatenus Phocensium salus à legatione pendebat, ea omnia isti corruperint, & perdiderant omnia: non, quòd iste per se perdere Phocenses potuisset. Quo quid alius dicam? sed da mihi senatusconsultum, quod me referente factum est, & testimonium eius qui tū id fecit: vt sciatis, & me non tum tacuisse, nunc ab actis me remouere: sed statim accusasse & prouidisse futura: & senatum, qui ex me audire verum prohibitus non fuit, neque laudasse istos, neque in curiam vocandos censuisse. Atqui id ab vrbe condita vllis accidisse legatis, nemo meminit: ne Timagoræ quidem, quem capitis damnauit populus. At istis hæc acciderunt. Recita primò testimonium, deinde senatusconsultum. Testimonium. Senatusconsultum.

Hic neque laus, neque inuitatio legatorum in curiam à senatu, continetur. Sin iste contineri arbitrēdat atque exhibeat, & ego descendam. Sed nō continetur. Quòd si omnes eadem in legatione egissemus: haec merito non laudasset senatus. Reuera enim vituperanda essent acta omnium. Sin alij bona fide rem gesserunt, alij contrà: satis apparet, propter improborum scelera, etiam bonos viros eandem ignominiam subisse. Quo pacto igitur facilè cognoscetis omnes, quisnam improbus ille sit? In memoriam ipsi reuocante vobis, quisnam ille sit, qui ab initio acta accusarit? perspicuum enim est, sonti satis fuisse futurum tacere: & ei ipso eo tempore, nullam actorū reddere rationem. Qui autem nullius culpæ sibi conscius erat, is si tacuisset, facinorum & scelerū socius fuisse videretur. Ego igitur is ab initio fui, qui istos accusarim: istorum verò me nemo. Ac senatus illa quidem iam decreuerat: concione autem conuocata, & Philippo iam intra Pylas progresso (primum enim id fuit omnium scelerum, quòd Philippum iis negociis præfecerant: deinde, cum primùm vobis negocia cognoscenda essent, deinde consultandum, post, quod visum esset, agendum: quod effecerant, vt simul vos & audiretis, & ille adesset: vtque nec quid fieri oporteret, dici facilè posset) illud etiam ad reliqua accessit: vt id quidem senatusconsultum populo nemo legerit, neque audierit populus: sed iste surrexerit, & ea prædicarit, quæ modò vobis exposui, multa & ingentia bona: quæ se impetrasse à Philippo atque afferre iactabat: propter quæ proscriptum esse à Thebanis. Proinde vos territi primùm præsentia Philippi, & istis irascentes, qui non antè indicasset aliquid, mitiores facti, quòd omnia vos consecuturos quæ velletis, sperabatis: nec vocem audire

A μεγάλους κινδύνους, ταῦτ' ἔχει τῇ πόλει. διὰ τὸ δωροδοκεῖν δ' εἶναι τοῦτο, καὶ τὸ χρημάτων ἀποδόσθαι τἀληθῆ μεταβαλλόμενον αὐτὸν εἴδετε. βούλομαι δ', ἐπειδὴ περὶ τούτοις τοὺς λόγους, ὃν τρόπον τὰ περὶ τοὺς Φωκέας πράγματα ὑμῶν ἀφείλοντο, πρῶτον ἁπάντων ἀναμνῆσαι. μηδεὶς δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰς τὸ τῶν πραγμάτων μέγεθος ἀποβλέψας, μείζους τὰς κατηγορίας, καὶ τὰς αἰτίας, ἢ κατὰ τοῦτον δόξας νομίσῃ· ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶτε, ὅτι ὅντινα ἂν ὑμεῖς εἰς ταύτην τὴν τάξιν κατεστήσατε, καὶ τῶν συμβάντων καιρῶν ἐποιήσατε κύριον, οὗτος, εἴπερ ὥσπερ οὗτος ἐβουλήθη, μισθώσας ἑαυτὸν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, καὶ φενακίζειν, τῶν ἴσων αἴτιος ἂν ἦν κακῶν ὥσπερ καὶ οὗτος. οὐ γὰρ εἰ φαύλοις χρῆσθε ὑμεῖς εἰς τὰ κοινὰ πολλάκις ἀνθρώποις, καὶ τὰ πράγματα ἐφ' ἃ φαῦλα, ὧν ἡ πόλις ἀξιοῦται παρὰ τοῖς ἄλλοις. οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. ἀλλὰ τὰ περὶ B Φωκέας ἀπώλεσε μὲν οἶμαι Φίλιππος, συνηγωνίσαντο δ' οὗτοι. δεῖ δὲ σκοπεῖν, καὶ ὁρᾶν, εἰ ὅσα ἦν τῆς Φωκέων σωτηρίας ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ἦν, ταῦτα πάντ' ἀπώλεσεν οὗτος, καὶ διέφθειρεν ἑκών τις ὤν, ὡς δεῖ Φωκέας ἀπολέσαι καθ' ἑαυτόν. καί μοι λαβὲ τὸ προβούλευμα, ὃ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀπαγγελίαν ἐψηφίσατο ἡ βουλή, καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν τοῦ γράψαντος αὐτό. ἵνα εἰδῆτε ὅτι ἐγὼ μὲν οὐ τότε σιγήσας, νῦν ἀφίσταμαι τῶν πεπραγμένων· ἀλλ' εὐθὺς κατηγόρουν, καὶ προεώρων τὰ μέλλοντα. ἡ βουλὴ δ' ἡ μὴ κωλυθεῖσα ἀκοῦσαι τἀληθῆ παρ' ἐμοῦ, οὔτ' ἐπῄνεσε τούτους, οὔτ' εἰς τὸ πρυτανεῖον ἠξίωσε καλέσαι. καίτοι τοῦτ' ἀφ' οὗ γέγονεν ἡ πόλις, οὐδείς πώποτε* φασὶ παθεῖν οὐδένας πρέσβεις, οὐδ' ὁ Τιμαγόρας, ὃν θάνατον κατεχειροτόνησεν ὁ δῆμος. ἀλλ' οὗτοι πεπόνθασι. λέγε δή μοι αὐτοῖς, πρῶτον μὲν τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τὸ προβούλευμα. Μαρτυρία. Προβούλευμα.

C Ἐνταῦθ' οὔτ' ἔπαινος οὔτε κλῆσις εἰς τὸ πρυτανεῖον ὑπὸ τῆς πρεσβείας ὑπὸ τῆς βουλῆς. εἰ δέ φησιν οὗτος, δειξάτω καὶ παρασχέσθω, κἀγὼ καταβαίνω. ἀλλ' οὐκ ἔστιν. εἰ μὲν τοίνυν ταὐτὰ πάντες ἐπρεσβεύσαμεν, δικαίως οὐδένα ἐπῄνεσεν ἡ βουλή. δεινὰ γὰρ ὡς ἀληθῶς τὰ πεπραγμένα. εἰ δ' οἱ μέν, τὰ δίκαια ἐπράττομεν, οἱ δὲ τἀναντία, διὰ τοὺς πονηρευσαμένους, ὡς ἔοικε, τοὺς ἐπιεικεῖς συμβέβηκεν ἐν ταῖς αὐταῖς ἀτιμίαις καθεστηκέναι. πῶς οὖν ῥᾳδίως ἅπαντες εἴσεσθε, τίς ποτ' ἐστὶν ὁ πονηρός; ἀναμνήσθητε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἐστιν ὁ κατηγορῶν τῶν πεπραγμένων ἐξ ἀρχῆς. δῆλον γὰρ ὅτι τῷ μὲν ἠδικηκότι σιωπᾶν ἐξήρκει, καὶ διακρουσαμένῳ τὸν παρόντα χρόνον, μηκέτ' εἰς λόγον αὐτῷ τῶν πεπραγμένων ἑαυτὸν καθιστάναι. τῷ δὲ μηδὲν αὑτῷ συνειδότι, δεινὸν εἰσῄει, εἰ σιωπῶν δόξει κοινωνὸς εἶναι τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων. ἐγὼ τοίνυν εἰμὶ ὁ κατηγορῶν ἐξ ἀρχῆς τούτων. τούτων δ' οὐδεὶς ἐμοῦ. ἡ μὲν τοίνυν βουλὴ ταῦτ' ἐπεβεβουλεύκει. ὁ δὲ δῆμος ἐκκλησίας γενομένης, καὶ τοῦ Φιλίππου παρόντος ἤδη ἐν Πύλαις (ἦν γὰρ τοῦτο πρῶτον ἁπάντων τῶν ἀδικημάτων, τὸ Φίλιππον ἐπιστῆναι τοῖς πράγμασι τούτοις, καὶ δέον ὑμᾶς ἀκοῦσαι περὶ τῶν πραγμάτων, εἶτα βουλεύσασθαι, μετὰ ταῦτα πράττειν ἃ δόξειεν, ἅμα ἀκούειν, καὶ ἐκεῖνον παρεῖναι, καὶ μηδ' ὅ τι χρὴ ποιεῖν, ῥᾴδιον εἶναι εἰπεῖν) ἔτι πρὸς τούτοις, τὸ μὲν οὐδένα ἀναγνῶναι τῷ δήμῳ τὸ προβούλευμα, μηδ' ἀκοῦσαι τὸν δῆμον. ἀναστὰς δ' οὗτος δημηγορεῖ τοιαῦτα, ἃ διεξῆλθον ἄρτι πρὸς ὑμᾶς ἐγώ, τὰ πολλά, καὶ μεγάλα ἀγαθὰ ἃ πεπεικὼς ἥκοι τὸν Φίλιππον ἔφη, καὶ ἀντὶ τούτων χρήματα αὐτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι. ὥστ' ὑμᾶς, ἐκπεπληγμένους τῇ παρουσίᾳ τῇ τοῦ Φιλίππου, καὶ τούτοις ὀργιζομένους ἐπὶ τῷ μὴ προσηγγέλθαι, πρᾳοτέρους γενέσθαι τοὺς, ὥστε ὅσα ἐβούλεσθε ὑμῶν ἔσεσθαι, ἀκριβῶς ἀκούσαντας, καὶ μὴ γὰρ

ἐθέλειν

ἐθέλετ' ἀκούειν ἐμοῦ, μηδ' ἄλλου μηδενός. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεγιγνώσκετο ἡ ἐπιστολὴ ἡ παρὰ τοῦ Φιλίππου, ἣν οὗτος ἔγραψεν, ἀπολειφθεὶς ἡμῶν, ἄντικρυς οὖσα, καὶ διαρρήδην ἀπολογία γεγραμμένη ὑπὲρ τῶν τούτοις ἡμαρτημένων. καὶ γὰρ ὡς αὐτὸς κωλύσειεν αὐτοὺς ἀπελθεῖν ἐπὶ τὰς πόλεις καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν, ἔστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ὡς ἵνα συνδιαλλάξειαν Ἁλεῖς Φαρσαλίοις, κατάσχοι αὐτούς· καὶ πάντα τὰ τούτων ἀναδέχεται, καὶ εἰς ἑαυτὸν ποιεῖται τὰ τούτων ἁμαρτήματα. περὶ δὲ Φωκέων, ἢ Θεσπιῶν, ἢ ὧν οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. καὶ τοῦτο οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου τοῦτον ἐπράχθη τὸν τρόπον, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν ὑμῖν ἔδει δίκην λαμβάνειν, ὡς πεποιηκότων οὐδὲ ὁτιοῦν ὧν ἐν τῷ ψηφίσματι προσετάττετο, ἐκεῖνος ἀναδέχεται τὴν αἰτίαν, καὶ φησὶν αὐτὸς αἴτιος εἶναι, ὃν οὐκ ἐμέλλετε ὑμεῖς οἶμαι δυνήσεσθαι κολάσαι. ἃ δ' ἐκεῖνος ἐξαπατῆσαι καὶ προλαβεῖν τὴν πόλιν ἐβούλετο, ταῦτα οὗτος ἀπήγγειλεν, ὥστε μήτ' ἐγκαλεῖν μήτε μέμψασθαι μηδὲν ὑμᾶς ἔχειν τῷ Φιλίππῳ, μήτ' ἐν ἐπιστολῇ μήτ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ τῶν παρ' ἐκείνου ταῦτ' ἐνεῖναι. λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν, καὶ θεωρεῖτ' ὅτι τοῦτον ἔγραψεν ὃν ἐγὼ λέγω τὸν τρόπον. λέγε.

Ἐπιστολή.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ἐπιστολῆς, ὡς καλὴ καὶ φιλάνθρωπος; περὶ δὲ Θηβαίων καὶ Φωκέων ἢ τῶν ἄλλων, ὧν οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲ γρῦ. τούτων τοίνυν οὐδὲν ὑγιές ἐστιν, καὶ τοῦτ' αὐτίκα δὴ μάλα ὄψεσθε. οἱ μὲν γὰρ Ἁλεῖς, οὓς ἵνα συνδιαλλάξειε κατασχεῖν τούτους φησί, τοιαῦτα πεπόνθασιν, ὥστ' ἀναστάτους γεγενῆσθαι, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἀνῃρῆσθαι. τοὺς δ' αἰχμαλώτους, ὁ σκοπῶν ὅ τι ὑμῖν χαρίσαιτο, οὐδ' ἐνθυμηθῆναι λύσασθαι φησί. μεμαρτύρηται πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ὡς ἐγὼ τάλαντον ἔχων ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον, καὶ νῦν μαρτυρηθήσεται. διὸ καὶ τὴν ἐμὴν φιλοτιμίαν ἀποστερῶν, τοῦτ' ἐγγράψαι πείθει ἐκεῖνον. ὃ δὲ μέγιστόν ἐστι, ἐν μὲν τῇ προτέρᾳ ἐπιστολῇ, ἣν ἡμεῖς ἠνέγκαμεν, ἔγραψεν, ὅτι ἔγραφεν ἂν καὶ διαρρήδην ἡλίκα ὑμᾶς εὐεργετήσει, εἰ εὖ ᾔδει καὶ τὴν συμμαχίαν αὐτῷ γενησομένην. γενομένης δὲ τῆς συμμαχίας, οὔ φησιν εἰδέναι τί ἂν ποιῶν χαρίσαιτο, οὐδ' ὅ τι αὐτὸς ὑπέσχετο. τοῦτο γὰρ ᾔδει ἐξαπατῶν. ὅτι δὴ ταῦτ' ἔγραφε, λέγε μοι λαβὼν ἐκ τῆς προτέρας ἐπιστολῆς ἐντεῦθεν. λέγε.

Ἐξ ἐπιστολῆς.

Οὐκοῦν πρὸ μὲν εἰρήνης τυχεῖν, εἰ καὶ ἡ συμμαχία προσγένοιτο, γράψειν ὡμολόγει ἡλίκα τὴν πόλιν εὐεργετήσει. ἐπειδὴ δ' ἀμφότερα αὐτῷ γέγονεν, οὐκ εἰδέναι φησὶ τί ἂν ποιῶν χαρίζοιτο, ἀλλ' ἐὰν ὑμεῖς λέγητε, ποιήσειν ὅσα μήτ' αἰσχύνην μήτ' ἀδοξίαν αὐτῷ φέρει, εἰς ταύτας τὰς προφάσεις καταφεύγων, καὶ διαφυγὴν ἑαυτῷ καταλείπων, ἂν ἄρα τι καὶ εἴπητε ὑμεῖς, καὶ προαχθῆτε ἐπαγγείλασθαί τι. ταῦτα τοίνυν καὶ ἕτερα πολλὰ ἐνῆν εὐθὺς τότε ἐξελέγξαι, καὶ διδάξαι ὑμᾶς, καὶ μὴ προέσθαι τὰ πράγματα, εἰ μὴ Θεσπιαί, καὶ Πλαταιαί, καὶ τὸ Θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δίκην δώσειν ἀφείλετο τὴν ἀλήθειαν. καίτοι εἰ μὲν ἀκοῦσαι μόνον ἔδει, καὶ φενακισθῆναι τὴν πόλιν, ὀρθῶς ἐλέγετο. εἰ δὲ πραχθῆναι, σιωπᾶσθαι συνέφερεν. εἰ μὲν γὰρ ἤδη τοιαῦτα ἦν τὰ πράγματα, ὥστε μηδὲ προαισθομένοις τοῖς Θηβαίοις πλέον εἶναι μηδέν,

mentem, aut cuiusquam alterius volebatis. Post haec recitabantur missae à Philippo literae, quas ille scripserat commoratus post nos: quae palam & apertè nihil erant aliud, quàm defensio scelerum, quae isti perpetrarant. Nam & hoc inesse, se prohibuisse illos in urbes ituros, & iusiurandum exacturos: & ut adiumento sibi essent in reconciliandis Aleensibus & Pharsaliis, eos detinuisse: denique omnia illorum peccata in se transfert, & sibi ascribit. Phocensium verò, aut Thespiensium, aut eorum quae iste vobis renunciarat, nulla vel minima fit mentio. Neque hoc fortè fortuna ita factum est: sed quarum rerum vobis poenae sumendae erant ab illis: qui nihil fecerant aut administrarant eorum quae senatusconsulto iubebantur, earum ille culpam in se transfert, seque in causa fuisse affirmat, quem vos punire scilicet non possitis. Quae autem ille fraude obtinere, & praeripere civitati volebat, ea iste renunciavit: ut neque accusare, neque postea queri quicquam de Philippo possetis: cum ea nec in literis illius, nec orationibus usquam continerentur. Age recita ipsas literas: quas ut ille scripsit, sic illae notate & considerate, *an eo illae modo se habeant, quo ego exposui. Recita.

LITERAE.

Auditis, Athenienses, literas, quàm praeclarę sint & humanae? De Thebanis autem & Phocensibus, aut aliis, de quibus ille apud vos renunciavit, ne tantillum quidem. In iis igitur nihil prorsus aequi & boni continetur, idque vos ipsi statim perspicietis. Nam & Aleenses, quorum reconciliandi gratia se istos detinuisse dicit, eam constitutionem experti sunt, ut extorres sint facti, & urbs eorum sit eversa. Captivos autem, is qui dispiciebat quo pacto vobis gratificaretur, nullos facere, ne in mentem quidem sibi venisse profitetur. Saepe autem testatum vobis est, idque publicè, me attulisse talentum, & ad eos redimendos profectum esse: quod testimonium nunc etiam audietis. Quapropter ut me hac laude illius benignitatis mihi eriperet, etiam id ut inscriberet, Philippo persuasit. Quod igitur maximum est omnium, qui prioribus literis per nos allatis, inscripserat: se apertè etiam fuisse scripturum, quibus beneficiis vos affecturus esset, si sciret societatem etiam secum initum iri: is, data societate, neque scire se, qua re vobis gratificetur, neque quicquam promisisse ait quod utique nosset, si fucum vobis non fecisset. Verùm ut eum haec scripsisse constet, cape priores literas, atque ex illis idipsum recita: ab hoc initio.

EX LITERIS.

Ante pacem igitur impetratam, si etiam societas secum iniretur, se scripturum promittebat, quantis rempublicam beneficiis affecturus esset. postquam autem utrumque obtinuit: ignorare se dicit, qua vobis re gratificetur. Cum verò vos ea facturos dicenda, quae ei nec pudenda, nec ignominiosa sint: ad has excusationes confugiendo (etsi sane & *ipse dixerit aliquid, & vos adducamini ad pollicendum) receptum sibi reliquit. Haec igitur & alia multa eo tempore statim in te praesenti coargui potuerunt, vosque edoceri, & cavere, ne rerum gerendarum occasiones amitteretis: nisi Thespiae & Plateae & Thebanis sine mora infligendum supplicium, veritatem vobis eripuisset. Atqui ea si tantum audienda fuissent, & verba danda civitati, rectè dicta essent. Sin reuera gerenda & praestanda, taceri expediebat. Nam si in eo res iam erant, ut nec animadversis insidiis Thebani quicquam proficerent,

cut facta no sunt, Sin propterea sunt impedita, quod alij praeter sperarunt. quae enunciatione frustrati sunt: sed illa neque Philippum instituit, quae voluntate neque speravit ille. Proinde enunciationis eam esse insidiae liberam factum illis verbis suis vobis oportuit: at id effici, ne verum ex me audire velletis: & ex domi manere: tis & tale sermone haberetur, quo Phocenses interituri essent. Quod pertinebant illa delicia: hinc etiam illa conciones. Ego vero cum tanta & talia illum polliceri tum audiram, & mendacii compertum haberem, atque vide, dicam vobis: Primum ex eo, cum Philippus iusiurandum de pace daturus esset, quod Phocenses ab illis exclusos esse sua dei apparebat. quod tacere & omitti conveniebat, si fututum erat ut conservarentur. Deinde quod neque Philippi legati id dicebant, neque literae Philippi, sed iste: hunc igitur coniecturam capiens, surrexi & prodii, daturus operam, ut refragarer, ut autem vos audire me nolebatis, quietis: tantum dumtaxat testatus (idque obsecro vos per deos ut in memoriam revocetis) me ea neque scire, neque participare, & addidi, neque etiam expectare. Vt autem vos illud verbum nec expectandi, agre ferebatis: facite, inquam, Athenienses, si quid illorum factum fuerit, ut istos laudetis & ornetis, & corona donetis: me vero non. Sed si quid secus acciderit: illis irascimini, ego vero cedo. Nam nihil, subiicit Aeschines iste, non nunc cede, sed videat ne tibi vertatur. Ita fiet, inquam, nisi velim esse iniustus. At Philocrates, post illum surgens, valde insolenter: Nil mirum, inquit, est, Athenienses, non eadem videri mihi quae Demostheni: nam is quidem aquam, ego vero vinum bibo. Ibi vos ridebatis. Iam decretum considerate, Athenienses, quod postea scribendum curavit Philocrates. Nam obiter quidem auditu sane praeclarum est: sed si quis tempora computarit, quibus scriptum fuit, & pollicitationes quas iste tum afferebat: considerans nihil fecisse aliud, quam tradidisse Philippo & Thebanis Phocenses, tantum non manibus post terga religatis. Recita decretum.

DECRETVM.

Videtis, Athenienses, decretum quantis laudibus & benignitate verborum in refertum & plenum est [illegible], inquit, esse quae Philippo & posteris eius, & societas & laudetur Philippus, quod pollicetur se facturum ea quae aequa sint. Verum nihil ille quidem pollicitus fuerat: sed tantum aberat e pollicendo, ut se ignorare diceret, quae vobis gratificaretur. Ille autem pro eo loquebantur & pollicebantur. Philocrates igitur vos in illum verba propensos nactus, illud inscribit decreto: Quod nisi fecerint Phocenses ea quae debeant, nec Amphictyonibus templo tradiderint: populum Atheniensem auxilia missurum contra eos per quos id non fieret. Athenienses, vobis domi manentibus, & non egressis, & regressis Lacedaemoniis, fraude eius adversa & nemine alio Amphictyonum praesente, praeter Thessalos & Thebanos cum illis communi consensione, & moderatione summa scripsit, templum illis esse tradendum, cum tradendi esse scripsisset Amphictyonibus, quibus neque erant alii, quam Thebani & Thessali. Sed neque convocari iussit Amphictyones, neque distulit, dum convenirent: neque Proxenum ferre opem Phocensibus, neque educere exercitum, Athenienses, neque tale quicquam. Quin & literas misit Philippus binas, quae vocabant vos, non ut exiretis: nequaquam (neque enim spacium fuisset, quo exire potuissetis, & id demum vocasset: neque me

Sententia Philocratis de [illegible] Phocenses [illegible]. — [illegible] Philippi, cum [illegible] & Aeschines [illegible] Phocenses [illegible] pace [illegible].

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

[illegible Greek text]

Ἐπιστολή.

Αἱ μὲν τοίνυν ἐπιστολαὶ, καλοῦσιν αὗται· καὶ νὴ Δία, ἀξιοῦσιν [illegible Greek text]

A huc nauigaturũ, detinuisset: neq. talia istũ verba facere iussisset, quib. adducti vos minime cunctari cœpistis, sed id spectantes, vt vos, patiētes eũ facturum quæ vellet, nihil ei contrariũ decerneretis: & Phocenses vim nõ propulsarēt, neque resisterēt, expectatione spei per vos sibi factæ: sed desperatione fracti, omnes deditionem facerēt. Sed recita eis ipsas Philippi literas.

LITERÆ.

Ac literæ quidem hæ vocāt atque adeo flagitant. Illos autē, si quid istorũ verum sincerũmque fuisset, quid decuisset aliud quã suffragari, vt copias educeretis, & decerneretis Proxenũ quẽ in illis locis esse norātis, illatum opē ferret? Verũ omnia his eos contraria fecisse constat, nec abs re, nihil enim eius literas curabant: sed quæ eas consilio scripsisset, norāt. Id igitur adiuuabant, & defendebant. Phocenses autē, vt quid apud vos actum esset in concione, audierunt & decretũ illud Philocratis acceperunt, & renunciationē istius, & pollicitationes: modis omnibus perierunt. quod ita intelligetis. Fuerũt ibi qui Philippo diffiderēt, cordati homines, ij adducti sunt, vt ei fidē haberēt, quamobrē? quia putabãt, etiamsi decies ipsi à Philippo deciperētur: nunquã tamen fore, vt Atheniensiũ legati Athenienses deciperent: atque id sed vera

B esse illa, quæ iste vobis renunciasset: & Philippum in Thebanorũ, non in ipsorũ venire exitiũ. Erant alij quidam, qui quiduis perferendum, & propulsandum esse vim arbitrarentur. sed & illorum animum fregit persuasio illa de Philippi amicitia, & expectatio, quã à vestris nõ fecisset, cum illi aūtē à vobis auxilium sperasset. Quin & pœnituisse vos factæ cum Philippo pacis putabant quidã. Iis & ad posteros eã pertinere pacē demonstrastis, vt id vndique vestra auxilia essent desperata. Quapropter omnia ea in vnũ decretum conieceruñt. In quo isti mihi omniũ maxima facinora fecisse mihi videntur. Nã cũ viro mortali, & propter tempora quædã potēti, pace immortali decernēda, perpetua vrbi opprobriũ, & spoliare nõ modo aliorũ, sed etiã Fortunæ beneficijs rēpublicam: & tã insigni vti improbitate, vt non tãtũ modò Athenienses, qui nũc sunt, sed illos etiã qui olim aliquãdo futuri sunt, tamen maximis affecerint: nónne intolerandum est? Hoc igitur nũquã ascribere deinde sustinuissetis ad pacē, ETIAM POSTERIS, nisi ab Æschine tũ repente pollicitationibus crederetis, quib. freti Phocenses perierũt. siquidē, dũ se Philippi fidei commiserũt, & vltrò illi oppida tradũt: omnia eorũ contraria, quæ illi vobis renunciarant, sunt experti. Vt autem certò sciatis, hæc ita, & propter istos periisse tempora vobis computabo, quibus singula facta sunt. Quæ verò istorũ aliquis inficiabitur: is surgat, & ad

C meam aquam dicat. Pax igitur XIX Februarij facta est. Peregrè autem absfuimus nos ad exigēdũ iusiurandum, tres perpetuos menses: quo toto tempore Phocenses fuerunt incolumes. A legatione ad exigendum iusiurandum suscepta, huc reuersi sumus XIII Maij & iam intra Pylas erat Philippus, & Phocensibus pollicebantur ea, quorum illi nihil credebãt. Cuius rei signum illud est, quód alioqui huc ad nos nõ venissent. Secuta est postea concio, in qua isti omnia negocia perdiderũt mentiēdo, & decipiēdo vos, decimo sexto Maij. Quinto igitur die post, etiã vestra decreta Phocensibus esse nunciata, colligo.

Superatio [illegible] ... [illegible] Athenienses ... [illegible] quidã.

[illegible Greek text]

Adfuerunt enim Phocensium legati, quibus studio fuit A cognoscere, id quod illi renunciaturi essent, & quid vos decreuissetis. Vigesimo die proponimus, responsum vestrum Phocenses cognouisse. [illegible] XVI ad hunc, dies quintus [illegible] igitur est X. IX. VIII [illegible] factum est [illegible] perditas & consummatas [illegible]. Vnde id perspicuum? XXIIII die concionem vos habebatis in Piraeo de naualibus: venit Dercyllus Chalcide, & vobis nunciat Philippum summam rerum commisisse Thebanis: & quintum esse diem [illegible], ex quo fœdus esset factum. Igitur VII. VI. V. IIII. [illegible] consentiunt, id huc, esse quintum. Itaque temporibus quibus renunciabant, quibus decretum est, omnibus conuincitur, eum consuluisse cum Philippo, & adiutorem fuisse Phocensium internecionis, [illegible] nulla Phocensium vrbs expugnata, [illegible] impetu vi capta est, sed persuasione [illegible] omnes [illegible] est, id eum [illegible] quod [illegible] crediderunt, se a Philippo conseruatum iri. Neque enim illum ignorabant. Age, [illegible] mi- B hi & societatem Phocensium, & decreta per quae muros eorum subruistis, vt sciatis, quae necessitudine [illegible] [illegible], qualia perpessi sint propter [illegible]. Recita.

Imperatorio [illegible] Phocensium [illegible]

SOCIETAS THEBANORVM ET Phocensium.

[illegible] igitur fuere, [illegible] amicitia, societate, auxilio: quid vero perpessi sint propter istum, qui vos [illegible] fuit, [illegible] Recita.

CONVENTA PHILIPPI, ET PHOcensium.

Audistis Athenienses, conuenta Philippi & Phocensium, in quibus non Thebanorum & Phocensium, nec Thessalorum & Phocensium, nec Locrensium, nec aliorum qui adfuerant, [illegible]: & rursus, tradendas esse, inquit, vrbes Philippo, non Thebanis, non Thessalis, non aliis cuiquam. quamobrem? quia renunciabatur ab isto Philippum propter Phocensium conseruationem adesse. Ei igitur credebant omnia, ad eum omnia [illegible] ea pace faciebant. Age recita reliqua: considerate quae [illegible], & quae illi perpessi? num quid similia & consentanea illis, quae iste renunciauit? Recita.

DECRETVM AMPHICTYONVM. C

His, Athenienses, nihil atrocius factum est, nec maius, non modo nostra aetate in Graecia sed ne, [illegible] opinor, antea superiori tempore. Tot igitur & talium rerum [illegible] Philippus potitus est per [illegible] vrbe Atheniensium: cui [illegible] Graecos, [illegible] nihil committere quicquam tale perpetrari. Quemadmodum igitur [illegible] Phocenses interierint, [illegible] his decretis videre [illegible] ipsis rebus quas [illegible] [illegible] spectaculum, Athenienses, crudele sunt & miserabile. Cum enim nuper Delphos [illegible] [illegible] habuimus ea videre omnia, [illegible] diruta, moenia prostrata, regionem [illegible] desolatam, mulierculas [illegible] & [illegible], homines miserandos. Denique nemo verbis [illegible] possit ea mala, quae nunc illic sunt. Atqui [illegible] contrarium Thebanis [illegible] tulisse suffragium, cum de vrbis excidio agerentur: & vobis ego omnibus [illegible]. Quid igitur putatis, Athenienses, maiores vestros, si in vitam redirent, suffragium aut [illegible] ferrent in [illegible] autores [illegible] Phocensium [illegible]? Equidem arbitror, etiamsi eos suis manibus lapidasset,

[illegible]

Λέγε.

[illegible]

Λέγε.

[illegible]

Λέγε.

[illegible]

Λέγε.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A nullum se commisisse piaculum peccaturos. Qui enim turpe nō sit, imò ignauiae esse turpitudo quęat, quàm vt, qui nos tum consenserunt, & suffragium pro nobis tulerunt, contrariā per istos accidisse & neglectos esse, ita accepis malis, qualia nulli Graecorum alij acceperunt? Quis igitur eorū autor, quis impostura artifex? an nō ille? Cum autē, Athenienses, fortuna Philippi multis sit praedicanda nominibus: tum verò hoc felicissimum ei contigit, quod ita me dij deaeque omnes ament, haud scio an vlli contigerit nostris temporibus. Nam vrbes magnas cepisse, & multas nationes subegisse, & eius generis omnia, praedicanda sanè sunt, & splendida: quis enim neget? Sed & alijs, & à multis alijs facta recenseri queant. illam peculiarem, & cum alio nemine omnium communem habet fortunā, quam? quòd, cum improbos homines ad suas res conficiendas requireret, improbiores reperit quàm voluisset. Quis enim illos tales esse non iudicet? siquidem quae nec ipse Philippus, cum eius tanta res ageretur, mentiri audebat, nec in vllas inscribere literas, neque legatorum eius vllus dicit: ad ea illi locata sua opera vos deceperunt. Ac Antipater quidem & parmenio, domino inseruientes, neque deinceps collocuturi vobiscum, tamen id excogitarunt, ne per se vos deciperemini: isti verò Athenarū liberrimae ciuitatis, legati delecti, vos, quos ... intueri, cum quibus familiariter viuere reliquo vitae tempore necesse habent, & apud quos rationem actorum reddituri erant, vos ipsos decipere non dubitarūt. Qui pacto homines vlli improbiores aut profligatiores esse queant? Vt autem sciatis, eū à vobis omnibus etiam imprecationib. esse obligatum, & nefas esse nobis & impium, talia mentitum absoluere, recita deuotionem, & legē eā cape, quae hęc continent. DEVOTIO. Haec pro vobis, Athenienses, in singulis concionibus praeco vota facit, mādata legibus, & cum senatus consedit, apud eum repetit. Neque iste se haec ignorare possit dicere. Dum enim scriptioni apud vos daret operā, & senatui inseruiret, ipse legem hanc praeconi enarrabat. An nō igitur absurdū quiddā, & rerū naturae contrariū faceretis, si, quę mandatis, imò quae petitis, vt dij vestram vice exequātur, ea vos hodie in vestra ipse manu sita, non faceretis: sed quē ab illis male perdi optatis, ipsum & genus & familiam eius vos ipsi absolueretis? Nequaquam. Nam qui vos fefellerit, eū dijs puniendum relinquite. Quem verò ipsi deprehenderitis, de eo nihil iam illis mandatote. Eū aūt impudētiae & audaciae venturū esse audio, vt, omnibus actis celatis, quae renūciauit, quae pollicitus est, per quae remp. decepit, tanquā apud alios quospiā iudicium exerceatur, nō apud vos qui omnia nostis, primū Lacedaemonios, deinde Phocēses, denique Hegesippum sit accusaturus: quae quidem ridicula sunt, vel summae potius sunt impudētiae. Quę enim nūc dicet de Phocēsibus, aut Lacedaemonijs, aut Hegesippo, aut de Proxeno non recepto ab eis, aut de impietate eorū, aut quocunque nomine eos accusabit: ea omnē facta fuerāt omnia, priusquā legati isti hac venissent: neque obstabit, quo minus Phocēses cōseruarentur, quo autore? isthoc ipso Aeschine. Neque .n. si absque Lacedaemonijs essent: neque si Proxenū nō repulissent: neque si per Hegesippū non stetisset: neque si hoc vel illud non impedisset, cōseruatum iri Phocēses: nō ita tum renunciauit. sed his omnib. praetermissis, se aduenire verbis disertis dixit, ac persuasisse Philippo, vt Phocenses conseruaret,

> Digressio in praedicatio-nem Philip-pi.

> Refutatio excusatio-nū Aeschi-nis, quibus se alios usurum ...

B

C

[illegible]

vt Boeotiæ vrbes instaurare, vt vestræ authoritati negocia committere, ea statim confectum iri intra biduum, aut triduum: propterea scilicet Thebanis perscriptum, premium interfectori pecuniam. Ne igitur ea quæ ante illam renunciationem, vel à Lacedæmoniis facta fuerunt, vel à Phocensibus, audistis, aut putatis: neque Phocensium accusare improbitatem sinatis. Neque enim Lacedæmonios olim propter virtutem eorum conseruastis: neque execrandos illos Euboenses, neque alios multos, sed quod vos esse incolumes, è republica erat, vt etiam nunc Phocenses. Et quid Phocenses, aut Lacedæmonii, aut vos, aut alij aliqui mortales deliquerunt post illius verba, quæ minus eius orationem euentus sequeretur: id rogitate: neque enim ostendere potest. Nam quinque dies duntaxat intercesserunt, in quibus ille falsa renunciauit, vos credidistis, Phocenses audiuerunt, se dediderunt, perierunt. Vnde opinor etiam manifestè patet, omnem imposturam & fraudem fuisse instructam in Phocensium interitum. Quo enim tempore Philippus venire non poterat propter pacem, sed sese comparabat, Lacedæmonios accersebat, se facturum eis esse omnia pollicens, ne eos sibi Phocenses, vobis intercedentibus, conciliarent. Postquam autem venerat in Pylas, & Lacedæmonij animaduersis insidiis, recesserant, tunc istum præmisit ad vos decipiendos, ne iterum vobis intelligentibus, eum Thebanorum agere negocium, tempus tereret, & bellum gerere cogeretur: cum Phocensibus se defendentibus, tum vobis opem illis ferentibus: sed vt citra pulueris tactum, quod tum, omnia conficeret, idque factum est. Non igitur quòd & Lacedæmonios & Phocenses decepit Philippus, propterea iste se vobis impunè illusisse post: neque enim æquum est. Quod si pro Phocensibus & Pylis, & aliis rebus quæ perierant, Chersonesum superesse reipublicæ, diceret: per deos vos obsecro, iudices, ne admittatis neque patiamini, vt ad legationis iniurias etiam ex defensione probrum ciuitati concilietur: vos, vt aliquid priuati eriperetis, sociorum salutem neglexisse: neque enim ita fecistis: sed pace iam facta, & Chersoneso incolumi, quatuor totos menses post, salui fuere Phocenses. Sed illius mendacia, quibus vos ad fraudem illexit, eos his actis demum, perdiderunt. Deinde Chersonesum nunc etiam in maiore versari periculo, quàm tum, reperietis. Vtrum enim facilius fuisset vlcisci Philippum, si quid in eam commisisset, antequam horum aliquid respublica præripuisset, an nunc? Equidem opinor tum fuisse longe facilius. Quæ igitur est eius prouinciæ nunc præ rogatiua: ademptis metu & periculis ei, quæ illam sit affectaturus iniuria? Iam etiam tale quidpiam eum esse dicturum audio, mirari se, cur à Demosthene accusetur, à Phocensium autem nemine? Quod cuiusmodi sit, in primis ex me audire præstat. Phocensium optimi quique, & modestissimi; extorres facti, & ad hunc modum tractati, otium nimirum agunt, neque quisquam eorum propter calamitates priuatas suscipere velit inimicitias. Qui verò nihil sine pecunia facturi sint, ij pecuniam eorum non habent. Neque .n. ego cuiquam quicquam dederim, vt hic mihi assistentes eiularent, qualia perpessi essent. Veritas enim & res ipsa clamat. Cum populo autem Phocensium, adeò malè & miserabiliter agitur, vt iam eis non laborandum sit de accusandis rationibus Athenis perperam redditis: sed de eo, ne seruiant, & metu enecentur id Thebanorum, cum Philippi

Chersonesi incolumitatem non redimendam fuisse tot rebus quam essent Phocensium interitu.

Nihil à se enim Phocensium accusatus. Anteuertit argumentum eius vexationis.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

A [illegible Greek text]

ψήφισμα

[illegible Greek text]

militum, quos alere cogimur, in vicos redacti, & ex spoliati. Ne igitur ista cum dicere sinite, sed, aut nō permisse Phocenses, ostendere iubete ut se non pro misisse, Philippum eos conseruaturum. Nam hic ist legationis ratio, et quid actum est? quod renuntiatū? si vera absolutum sim falsa, dato poenas. Quod si Phocenses non adsint, quid tū? Sic enim tractasti eos, pro tua quidem parte, ut nec amicis opitulari, nec inimicos ulcisci possis. Iam praeter dedecus & ignominiam, quae in actis insunt, etiam magna et hīs uita esse reipublicae pericula, ostendi facile potest. Quis enim vestrum ignorat, Phocensi bello, dum Phocenses Pylas tenerent, nec à Thebanis quidquam vobis fuisse metuendum, nec vel in Peloponnesum, vel in Euboeam, vel in Atticam venturum fuisse Philippum, aut Thebanos? Eam igitur securitatem, quae & à loco & rerum ipsa reipubl. suppeteret, horum fraudibus & mendaciis circumuenti, vos amisistis, atque armis, & bello perpetuo, & magnis urbibus sociorum hominum, & amplo agro munitam passi estis euerti. Itaque frustra priora auxilia in Pylas missa sunt, quae amplius ducentis talentis vobis constiterunt, si etiam priuatos eorum, qui B expeditionum interfuerunt, sumptus supputetis. Inanis etiam spes est, quam de ulciscendis Thebanis cō ceperatis. Quod autem omnium, cum multa & acerba ea sint, in quibus ille Philippo inseruiit, & in rē publicam & in vos omnes, contumeliosissimum est: id e. me audite. Cum Philippus ab initio constituisset [illegible] quae decreuerat praestare Thebanis: ille [illegible] vestram [illegible] declarauit, [illegible] Thebanis auxit, & gratiam Philippo. Quo igitur [illegible] insolentius [illegible] potuisset? Cape decretum Diophanti & Callisthenis, & recita: ut sciatis, cū essetis superiores, [illegible] decreta, & laudationes offerri a vobis & à ciuibus vestris, & ab aliis. Postquam autem isti vos decepere, uxores liberos & uxores ex agris in urbem transtulisse & sacra Herculis, cum pax esset, intra moenia facienda decreuisse. id quod mirum, si eum, per quem deos patrio ritu colere non licuit, impune dimiseritis. Recita decretum.

DECRETVM.

C Haec igitur olim è dignitate rerum gestarum decreuistis. Age & recita & ea quae sequuntur.

DECRETVM.

Haec tum vos decreuistis, ab istis impulsi, cū ea spe initio neque pacem fecissetis, neque societatē iniissetis, neque post cum adscripti essetis, ut posteris etiā scripto cōplecteremini: sed tanquam mirabilia nescio quae propter illos bona perceptum. Quoties ex tempore etiā post, audientes Philippi exercitum ad Porthmū aut ad Megara esse, tumultuati sitis omnes scitis. Non igitur hoc spectandum est, aut consulendum, cū is nondum Atticam inuadit: sed illud videndum, an per illos potestas id faciendi data ei sit, quando libitum fuerit: & illa calamitas respicienda, & amor & [illegible] illius potestatis odio prosequendus & ulciscendus. Equidem scio, Aeschinē ad accusationē nihil esse responsurum, sed, quō vos quām longissimè à causa abducat, commemoraturum [illegible] uniuersi mortales cōmodorum ex pace perceperint: contrà, quas è bello clades ac denique laudaturum pacis, defensionis loco illaturū. Sunt autem ea omnia cum eius criminatione coniuncta.

Phocensium [illegible] [illegible] [illegible] Thebanorum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible Greek text]

Nam si pax,quæ aliis tot honorum causa est,tot negociorum & totius perturbationis causa nobis extitit,quid tandem dici conueniet,nisi istos muneribus acceptis,rem suapte natura bonam malè corrupisse? Quid verò? an non triremes trecentæ, & armamenta illarum,& pecuniæ vobis superfunt,& superent propter pacem? sic stasse dicat. Vobis autem contrà ita sentiendum est,etiam Philippi opes ea pace multò auctiores esse factas,& apparatu armorum,& prouinciis,& reditibus, quos ille nactus est ingentes,accesserūt & nobis aliqui, sed tamen rerum gerendarum apparatus,& sociorum, quo omnes aut sibimetipsis aut potentioribus opes parant, accreuerunt,noster quidem ab isto venditus, periit & debilitatus est:illius autem,formidabilis est factus, & multò maior. Non igitur æquum est, illi vtraque esse aucta per istos,& societates, & reditus: nobis ea quæ propter pacem merito teneremus, illorum corruptelæ æstimari. Non enim hæc pro illis recepimus,neque multis verbis est opus,sed & hæc eadem modo teneremus,& illa,si absque istis esset,accessissent. Illud autem,Athenienses,animo attendetis,etiamsi multa & grauia mala reipublicæ acciderint,eorum autem nullus autor sit Aeschines, B non esse iustum,vt in eum sæuiatur: nec si quid per aliquem alium bene gestum est,vt illud eum mereatur, sed quarum ille rerum sit autor,cogitabunt, que & gratiam,si dignus videbitur,referetis,& contrà,si commeruerit,succensebitis. Hæc igitur quomodo rectè deprehendetis? si eum nō omnia simul commiscere patiemini,dicam scelera,bellum gestum cum Philippo, commoda pacis: sed si singula per se considerabitis. Quod genus est: Fuit nobis bellum cum Philippo. hic, nunquis accusat Aeschinem? vult ne aliquis eum postulare de rebus in bello gestis? nemo. Proinde horum eum absolui, neque ad hæc eum respondere necesse est. Nam in controuersiis & testes producendi & argumēta proferenda sunt: contrà non in defendendis quæ in confesso sunt,facienda impostura. Caue igitur quicquam de bello dicas:nemo enim de eo quicquam te accusat. Post ea quidam nobis suaserunt pacem: persuaserunt:legatos misimus: adduxerunt illi huc C eos qui pacem facturi essent. hic iterum, nunquis ea de re culpat Aeschinē?asserit aliquis eum pacis autorem aut deliquisse,qui legatos ea gratia missos, huc adduxerit? nemo. Proinde nec de pace facta à republica quicquam est dicendum,neque enim ille autor eius est. Si quis autem roget, quid igitur dicis homo? & vnde primordia capis accusandi? Inde Athenienses, cum vobis deliberantibus, non vtrum pax facienda esset, nec ne (nam id quidem iam decretum erat) sed de ea qualis ea esse deberet? Iusta enim decernentibus refragatus, mercede decernenti suffragatus est, largitionibus corruptus. Deinde ad iusiurandū exigendum delectus, nec de mandatis vestris quicquam egit & socios, qui è bello euaserant, perdidit: & tanta est mentitus, quanta nemo alius vnquam mortalium, neque antè, neque post. Nam ab initio eò vsque dum permissum Philippo est agere de pacis conditionibus, Ctesiphon & Aristodemus primum initium fecerunt imposturæ. Postquam autem iam eò ventum fuit, vt res gerenda esset: eam Philocrati & isti tradiderunt: qui ea suscepta, omnia perdiderunt. Et postquam rationes redendum referendæ fuerunt,iste homo, veterator nimirum

Greek column (parallel text, A, B, C): [illegible]

[illegible]

[illegible]

A & diis inuisus, & scribas, ita se defendet scilicet quasi de pace agatur? Non vt de pluribus quàm accusatur, respondeat (nam ea quidem infinita essent) sed illud vt ostendat, sua vitio non modo nihil esse boni, sed etiam scelera facta omnia: pacis autem defensionem, vt nihil aliud, nomen saltem habere plausibilemque videatur Atheniensibus, vereor, ne ferò, vt debitores, magno cum fœnore nos ipsi intelligamus. Eam enim securitatem & firmitatem illi prodiderunt, Phocenses & Pylas: non tamen propter ista eam initio fecimus. Quanquam autē id quod dicam absurdum, verumtamen omnino est. Si quis re vera pace gaudet, ducibus, quos omnes culpant, gratiam habebit. Nam si illi, vt volebatis, bellum administrassent: vos nec nomen pacis tolerassetis. Pax igitur per illos: periculosa & lubrica & infida pax, per illos facta est corruptos largitionibus. Repellite igitur, repellite eum à disputatione de pace, & in disputationem de actis compellite. Non de pace accusatur Aeschines: sed pax propter Aeschinem crimen habet. Argumento illud est: quod si per ista facta esset, vt vos postea in nulla re decepti essetis, neque facturum quisquam perisset

B mortalium omnium pax molesta fuisset, ignominia duntaxat excepta. Et si autem & eius culpæ pars in illo hæret, cum in Philocratis suffragatus nihil tamen immedicabile factum admissum. Nunc multorum aliorum malorum illum causam esse apparet. At turpiter quidem & flagitiose per istos ea esse omnia perdita & corrupta, scitis omnes vos arbitror. Ego verò iudices, tantum abest vt quicquam illis iniuria affingere calumniæ velim, aut à vobis id fieri postulem, ut si illa per vecordiam aut simplicitatem acta sunt, aut per aliam ignorationem: & ipse missum Aeschinem faciam, & vobis vt faciatis, suadeam. Quanquam harum excusationum nulla ciuilis, nec iusta est. Neminem enim vos rempublicam gerere iubetis, nec cogitis, sed si quis sibi persuasit, se habere rerum gerendarum, atque accessit: pro vestra bonitate & humanitate eum excepistis benignè, & non inuidè: quin & magistratus ei mandatis, & eius fidei vestra negocia committitis. Quæ si quis probe administrabit, honorabitur, & eo nomine supra vulgus efferetur. Sin secus agens fuerit: excusationes & causas

C afferet? æquum non est. Neque enim ita socis factum erit vt eius socia, nec liberis eorum nec vxoribus, neque cæteris, si contigerit, se propter meam insciciam, vt illum dicam, ita esse perpessos. Multum certè abest. Sed tamen vos condonate Aeschini acerba illa & immensa, si per simplicitatem, aut quam aliam ignorationem commisisse videbitur. At si ex improbitate, argento accepto, & muneribus idque apertè ex ipsis actis demonstrabitur: maximè quidem si fieri potest, occidite: sin minus, at ita eo exemplo [illegible] statuite viuentem. Considerate autem ipsi * vobiscum, eius conuincendi ratio quàm æqua futura sit. Omnino est necesse, Aeschinem ea verba apud vos fecisse de Phocensibus & Thespiensibus, & Eubœa, si non vltro se vendidisset, vel quòd decepto, vel quod aperte audierat Philippum Phocenses se illa suscepturum, & facturum: vel, si id non fuit, præstigiis quibusdam & fucis humanitatis illius cæteris in rebus decepti, etiam hæc de illo sperasse. vt verum tamen sit hoc tum alterum, fieri non potest. Propter hæc autem vtrunque ei Philippum maximo esse odio decet

Transfugio Aeschinis ... [illegible]

[illegible]

Cur? quia, quod ad illum attinet, ei acerbissima & A turpissima quæque acciderunt: vos decepit. Iduræ infamiæ, dignus interitu iudicatus. Quod si ita fieret, vt conueniebat, iamdudum proditionis reus ageretur, nunc propter nostram mansuetudinem, & simplicitatem, rationes reddit easque cum vult. Est igitur quisquam vestrûm, qui ex Aeschine vllam vocem audierit, Philippum accusante? Quid? redarguentem quisquam aut dicentem eum aliquid vidit? nemo. Sed omnes Athenienses prius accusant Philippum, & quiuis semper: quorum vtique nulli vlla priuatim facta est iniuria. Ego verò hæc verba ab eo requirerem, si se non vendidisset: Athenienses, me quidem tractate, vt vultis: credidi, deceptus sum, erraui, fateor: illum autem hominem cauete Athenienses, perfidus est, impostor, improbus. non videtis quomodo mecum egerit? vt deceperit? Horum verborum ego nullũ audio, neque vos quidem. Quam obrem? quia non deceptus, neque fallus, sed mercede verò conductus, atque argento accepto, ea dixit, & illi prodidit, seque præclarum ac iustum illi mercenarium præbuit: legatum autem vobis, & ciuem & proditorem, & ter, non semel morte mulctandũ. Neque verò ex his solum constat, eum mercede conductum, omnia illa dixisse: sed & ex eo, cum nuper Thessali, & Philippi legati cum eis, venerant, postulantes, vt Philippo Amphictyoniam decerneretis. Quem igitur omnium mortalium maximè illis refragari decebat? Aeschinem. Cur? quia eius renunciationi contraria ille fecit. Hic enim dixerat, illum Thespias & Plateas muniturum, & cum Phocenses non perditurum, tum Thebanorum in vos insolentiam repressurum. Ille verò & Thebanos maiores fecit quam oportebat, & Phocenses funditus deleuit: vt nec Thespias nec Plateas muro circumdedit: sic Orchomenum & Coroneã insuper excidit. Possunt-ne res inter se vllo modo magis esse cõtrariæ? Neque verò refragatus est, neque os aperuit, neque vocem vllam contrariam emisit. Quod tantum cum sit, non tamẽ est graue: sed illud, quod & solus omnium in hac vrbe degentium suffragatus est, quodque nec Philocrates facere fuit ausus, impurus ille, id Aeschines fecit: ac tumultuantibus vobis, & eum audire nolentibus, descendens de suggesto, missis à Philippo legatis se venditans: Multos esse dicebat, qui tumultuarentur, paucos qui militarent, si necesse esset. meministis enim vtique cum ipse, ô dij, sit mirificus bellator. Iam si nullum legatum quicquam accepisse ostendere possemus, neque res ita pateret, vt palàm esset vniuersis: quæstiones & eius generis alia restarent. si verò Philocrates se accepisse, non modò pro concione sæpe confessus est: sed & vobis ostentauit, vendendo tritico, ædificando, profitendo se iturum, etiamsi vos non iuberetis, vehendis lignis, auro in mensis apertè commutando: non profectò habebit iste quod illum accepisse neget, qui ipse confessus est & ostentauit. Est verò quisquam mortalium adeò vecors, aut infelix, vt, dum & Philocrates dona accipiat, & ipse malè audiat ac periclitetur, cum ei liceret stare ab innocentibus: his quidem infestet, cum illo autem coniunctus iudicium subire malit? Equidem opinor esse neminem: sed hæc omnia, si rectè consideretis, inuenietis Athenienses, magna & euidẽtia esse signa accepti ab illo pretij: sed illud quod nõ ita postremò factum est, sic minimũ signũ

I. Aeschines non … Philippum.

II. Thessalis & Philippi legatis de Amphictyonia suffragatus.

III. Pecuniam Philocratem … negari … grandi.

IIII. Aeschines pro … cum … Philocrate.

A ἀλλὰ τί; ὅτι τὰ μὲν ἐκείνου μέχρις τούτ' αὐτοῦ γέγονε τὰ δυσκολώτατα καὶ τὰ αἴσχιστα ὑμῖν ἐξειργάσατο, [illegible] ἀπολωλέναι καὶ [illegible] προγεγονότων ἤρκεσε, [illegible] ἐξηπατῆσθαι καὶ [illegible] καὶ ταύτας [illegible] βούλεσθαι. ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν φωνὴν ἀκήκοεν Αἰσχίνου κατηγοροῦντος Φιλίππου; ἢ ἐξελέγχοντα ἢ λέγοντά τι τοιοῦτον ἑόρακεν; οὐδὲ εἷς. ἀλλ' ἅπαντες Ἀθηναῖοι πρότερον κατηγοροῦσι Φιλίππου· καὶ ὁ τυχὼν ἀεί, ὧν οὐδεὶς οὐδὲν ἰδίᾳ ἀδικεῖται. ἐγὼ δὲ τοῦτο προσεδόκων ἂν αὐτὸν λέγειν, εἴπερ μὴ πεπρακὼς ἦν ἑαυτόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐμοὶ μὲν χρήσασθ' ὅ τι βούλεσθε· ἐπίστευσα, ἐξηπατήθην, ἥμαρτον, ὁμολογῶ· τὸν δ' ἄνθρωπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φυλάττεσθε· ἄπιστος, γόης, πονηρός. οὐχ ὁρᾶτε οἷα πεποίηκεν ἐμέ; οἷα ἐξηπάτηκε; τούτων οὐδένα ἀκούω τῶν λόγων, οὐδ' ὑμεῖς ἠκούσατε. τί δήποτε; ὅτι οὐ παρακεκρουμένος, οὐδ' ἐξηπατημένος, ἀλλὰ μισθώσας ἑαυτὸν, καὶ τἀργύριον εἰληφὼς, ταῦτ' εἶπε, καὶ προὔδωκεν ἐκείνῳ· καὶ γέγονε καλὸς κἀγαθὸς, καὶ δίκαιος μισθωτὸς ἐκείνου, πρεσβευτὴς

B μέντοι καὶ πολίτης ὑμῶν, προδότης καὶ οὐχ ἅπαξ ἀπολωλέναι δίκαιος. οὐ τοίνυν ἐκ τούτων μόνον δῆλός ἐστι χρήματ' εἰληφὼς ἐπὶ πᾶσι τούτοις· ἀλλ' ἐπειδὴ ἧκον ὡς ὑμᾶς ἔναγχος Θετταλοὶ, καὶ Φιλίππου πρέσβεις μετ' αὐτῶν, ἀξιοῦντες ὑμᾶς, Φίλιππον Ἀμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι, τίνα προσῆκεν ἀντειπεῖν τούτοις μάλιστα πάντων ἀνθρώπων; Αἰσχίνην τουτονί. διὰ τί; ὅτι ὧν οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, τούτοις τἀναντία ἐπεπράχει ἐκεῖνος. οὗτος μὲν γὰρ ἔφη Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς αὐτὸν τειχιεῖν, καὶ τοὺς μὲν Φωκέας οὐκ ἀπολεῖν, τὴν δὲ Θηβαίων ὕβριν καταλύσειν. ὁ δὲ τοὺς μὲν Θηβαίους μείζους ἢ προσῆκε πεποίηκε, τοὺς δὲ Φωκέας ἄρδην ἀπολώλεκε, καὶ τὰς μὲν Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς οὐ τετείχικε, τὸν δ' Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν προσεξηνδραπόδισε. πῶς ἂν ἐναντιώτερα γένοιτο πράγματα ἑαυτοῖς τούτων; οὐ τοίνυν ἀντεῖπεν, οὐδ' ἔφθεγξατο φωνὴν ἐναντίαν οὐδέν. καὶ οὔπω τοῦτο δεινόν, καίτοι δεινόν ἐστιν· ἀλλὰ καὶ συνεῖπε μόνος τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἀνθρώπων· καὶ τοῦτο

C γ' οὐδὲ Φιλοκράτης ἐτόλμησε ποιῆσαι ὁ μιαρός, ἀλλ' Αἰσχίνης οὑτοσί. καὶ θορυβούντων ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐθελόντων ἀκούειν αὐτοῦ, καταβαίνων ἀπὸ τοῦ βήματος, ἐνδεικνύμενος τοῖς πρέσβεσι, τοῖς παρὰ Φιλίππου παροῦσι, πολλοὺς ἔφη τοὺς θορυβοῦντας εἶναι, ὀλίγους δὲ τοὺς στρατευομένους ὅταν δέῃ, μέμνησθε γὰρ δήπου, αὐτὸς ὢν οἶμαι θαυμάσιος στρατιώτης, ὦ Ζεῦ. ἔτι τοίνυν, εἰ μὲν μηδένα εἴχομεν ἡμεῖς δεῖξαι τῶν πρέσβεων, μηδ' ἦν φανερὸν πᾶσιν ἁπλῶς, βάσανοι καὶ τοιαῦτα ὑπελείπετο· εἰ δὲ Φιλοκράτης μὴ μόνον ὡμολόγει πολλάκις ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ἀλλὰ καὶ ἐδείκνυεν ὑμῖν, πυροπωλῶν, οἰκοδομῶν, βαδιεῖσθαι φάσκων, κἂν μὴ χειροτονῆτε ὑμεῖς, ξυληγῶν, τὸ χρυσίον καταλλαττόμενος φανερῶς ἐπὶ ταῖς τραπέζαις, οὐκ ἔνι δήπου τοῦτον εἰπεῖν ὡς οὐκ εἴληφε, τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντα καὶ δεικνύντα. ἔστιν οὖν οὕτως οὐδεὶς ἀνθρώπων ἄφρων ἢ κακοδαίμων, ὅστις, ἵνα λαμβάνῃ μὲν Φιλοκράτης, ἀδοξῇ δ' αὐτὸς καὶ κινδυνεύῃ, ἐξὸν αὐτῷ μετὰ τῶν μηδὲν ἠδικηκότων ἐξετάζεσθαι, τούτοις μὲν πολεμεῖν, πρὸς δ' ἐκεῖνον ἐλθὼν κρίνεσθαι βούλεται; ἐγὼ μὲν, οὐδένα οἶμαι, ἀλλὰ πάντα ταῦτα, ἂν ὀρθῶς σκοπῆτε, εὑρήσετε μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐναργῆ σημεῖα, τοῦ [illegible] ὕστατον μὲν γέγονεν, οὐδενὸς δ' ἐστὶν ἔλαττον σημεῖον τοῦ πεπρακέναι τοῦτον ἑαυτὸν Φιλίππῳ.

[illegible]

A esse, illum Philippo se vendidisse, spectato Procalidubio nostis, dictum, cum proditionis reum ageret Hyperides Philocratem, me progressum dicere, vnum quendam in accusatione mihi restare scrupulum, quo pacto solus Philocrates tot & tantorum scelerum causa fuisset, nouem legati nullius. atque ad ita se habere negaui. nullam enim eius per se futuram fuisse auctoritatem, nisi adiutores illorum aliquos habuisset. Vt igitur, inquam, neque absoluam, neque criminer quenquam, sed res ipsa & potius inueniat, & criminis expertes absoluat: surgat quicunque volet & progressus in conspectum vestrum, declaret se non esse socium, nec probare acta Philocratis, atque eum qui ita fecerit, absoluo ego. In quam. Hæc meministis, vt ego arbitror. Nemo autem prodiit, nec ostendit se. At cæterorum quidem singulis aliqua causa fuit. Nam alius rationes reuulerat, alius fortasse non aderat, alius affinem illic habebat. Isti autem causarum illarum nulla erat: sed vsque adeò se penitus vendiderat, neque in præteritis tantum suam locarat operam: vt non dissimularet, se in posterum etiam, si nunc absolutus fuerit, illi præstò futurum contra vos. Quare cauet, ne quod

B vel verbulum Philippo non iucundum sibi excidat: nec vt missum faciamus, missum fecit: sed laborare infamia, accusari, quiduis apud vos perpeti satius esse ducit, quàm aliquid minus gratum Philippo facere. Quæ verò illa est societas? quæ tanta ista sollicitudo de Philocrate? Quem, si omnem legationem præclarissimè obiisset, & pecuniam tamen se propter legationem accepisse fateretur, illud ipsum fugere & diligenter cauere incorruptum legatum conueniebat, & testari suam integritatem. Sed id non fecit Aeschines. Hæc nonne perspicua sunt, Athenienses? Hæc nónne clamitant & loquuntur, pecuniam accepisse Aeschinem, & propter argentū perpetuò esse improbum, non ex simplicitate, aut ignoratione, aut per calumniam. & quis, inquit, testificatur, me accepisse munera? Hæc enim est præclara illa defensio. Res ipsæ, Aeschine, quæ sunt fide omnium dignissimæ, neque dici potest, aut præterea vel ex persuasione alicuius aut gratificandi studio eas esse tales: sed quales prodendo & corrumpendo tu eas effecisti, tales in exquirendo apparent: & præter res ipsas iam tute in te dices testimonium. Age

C huc assiste & responde mihi: neque enim per imperitiam habere te negabis, quid dicas. Cum enim nouas causas tanquam fabulas, easque sine testibus ad præstitutam diem accusator vincas: ex eo constat, te esse acerrimum. Quanquam autem multa sunt & atrocia scelera Aeschinis, & magna improbitate referta, vt vobis etiam, nisi fallor, videtur: nullum tamen, meo quidem iudicio, est atrocius, aut euidentius corruptelarum eius argumentum, aut quod magis ostendat, palàmque demonstret, eum accepisse munera, & vendidisse omnia, eo quod & nunc dicā. Cum iam tertium legatos missuri essetis ad Philippum, propter præclaras & magnas illas spes earum rerum, quas ille pollicebatur: delegistis & illum, & me, & ex reliquis plerosque eosdem. Ego progressus statim eieraui. Tumultuantibus autem quibusdam, & me ire iubentibus negaui me iturum. Iste autem delectus erat. Deinde cùm concio summissa, congressi sunt, consultabant, quem hic relicturi essent. Dum enim omnia in motu essent omnia, & incerta futurorum expectatio tum & congressus, & verba varia in foro sebant. Metuebant enim, ne subito concio iudicaretur, & vos audita ex me

margin: V. tiram inſtituit legatio, & plures alii ibit.

[illegible]

veritate, aliquid opportuni de Phocensibus decerneretis, & Philippo earundem rerum occasione adimeretis. Nam si decretum dormiuisset, fecisset si qui fecerunt essent. Non enim mansisset Philippo nisi vos decepti essetis, manere domus. Neque enim frumentum erat in agris propter bellum inseminatum, neque importari poterat, vestris triremibus ibi praesidentibus, & mare obtinentibus: & Phocensium urbes multae erant, & expugnatu difficiles: nisi mora, & obsidione. Nam si singulis diebus singulas cepisset urbes, decem & unum numero. Propter ea igitur cum nihil eorum quae constituta erant mutaretis, in quibus decepti estis, nihil Phocenses reliquerunt. sed curare, nulla alia causa, non ferendam erat, & vehementer suspectum. Quid vero? Ad eos & tanta bona quae concessistis, neque legationis fungeretur, sed mancipium erat. Quis sit vero eum simulata iracundia adduceret? Excusso medico eum in ingressum stantem fermentum, aegrotare illum: eius vero ipse delegit. Veniunt in potestatem Phocenses, quinque diebus autem sex post, & ex decreto ab illis conducta erat, quae aliquidquidam conmisisset. Dercyllus Chalcide reuersus, vobis concionem in Piraeo habentibus nunciat, Phocenses periisse: quas vos Athenienses audito, & illorum vicem dolebatis, ut par erat, & ipsi perterriti, liberos & uxores ex agris in urbem transferendos decernebatis, & castella instauranda, & Piraeum muniendum, & Herculana sacra in urbe facienda. Cum haec fierent, & tanta perturbatio tantusque tumultus urbe commouisset, tum iste vir eloquens & sapiens & vocalis, nec a senatu, nec a populo delectus, legatus abiit ad eum, qui illa perpetrarat, nulla habita ratione vel in ... simulato legationem dictum allegarat: nec quod alius ipsius loco legatus erat: nec quod lege talia facinora capite sancita sunt: nec quod absurdissimum esset postquam renunciasset, se a Thebanis esse proscriptum: cum ipse praeter Boeotiam totius imperium, etiam Phocensium agris iis potitus esset, tum in medias Thebas, & Thebanorum castra vadere. Verum ita erat tanta se raptus, ita ... in quaestum & largitionem immersus, ut sibi ea & ... spectata caeteris rebus omnibus ... Quae res cum talis sit, multo etiam grauiora ... quae postquam illuc venit, perpetrauit. Cum enim vos, quiscuntis omnes, & caeteri Athenienses, tam misere & crudeliter cum miseris ... Phocensibus ... ut neque ... neque ... ad Pythia mitteretis, sed ... spectaculum deferretis: iste ad triumphales epulas, negociis & bello confecto, quas Thebani & Philippus in honore ... instruxerat: accessit & ... tum votorum fuit particeps, quae ille ob sociorum nostrorum moenia & agros, & arma perdita nuncupabat: & una coronas gessit, & Paeana concinuit cum Philippo, & familiariter propinauit. Neque ego haec sic, iste aliter narrare potest: sed et ... inter publica ... monumenta in tabulario, quibus ... publicum ... asseruantur & decretum palam de ista re est scriptum. Quae autem ad ... perpetrauit, collegae eius, & qui adfuerunt, testimonium in eum dicent, qui iidem haec mihi retulerunt. Neque enim ego una in legatione fui, sed eam eiuraui. Age, recita mihi decretum, & literas, & testes, accersite.

[illegible]

A DECRETVM. LITERÆ. TESTES.

[illegible]

Quę ipsum vota putatis nuncupasse dijs Philippum cum libaret, aut Thebanos? Nonne ut in bello vim & victoriam ipsi & sociis largirentur, & contra Phocenses [illegible] precabatur & imprecabatur patriae: quae nunc vos in eius caput convertere oportebit. [illegible] contra legem, quae [illegible] capitale esse iubet. Illos autem profectum aliis mortibus [illegible] designasse constat. Iam eius acta priora, & obitae propter hanc legationes, merito eum interficerent. Quare considerate quae litis aestimatio ea magnitudine sit, ut tot sceleribus non minor esse videatur. An non turpe fuerit, Athenienses, cum publice universi vos & totus populus omnia ea quae pacem consecuta sunt, reprehendatis: cum nec Amphictyonum decretis [illegible], & irascamini Philippo, cum quae suspecta habeatis, tanquam impia sint & crudelia illa facta, & neque iusta neque vobis conducibilia: si in curiam ingressi ad rationes de his reddendas [illegible], & iureiurando pro [illegible] dato, malorum omnium autorem, quem in talibus facinoribus [illegible] deprehendistis, eum absolvetis? Ecquis caeterorum civium, vel potius Graecorum omnium, non iure vos reprehendet, qui videat vos irasci Philippo: qui pacem e bello ut faceret, [illegible] ab iis quae vendere solent, mercatus [illegible] digna [illegible] illum autem absolvere, qui vestra tam flagitiose vendidit, cum legibus extrema supplicia talibus facinoribus sint constituta? Fortassis [illegible] ab illis talis afferetur, principium hic fore [illegible] cum Philippo [illegible] pacis interpretes [illegible]. Ego vero, si verum id est, quod gravius isti crimen impingam, nullum [illegible] reperio. Si enim is qui pecuniam impendit, ut pacem impetraret, ita nunc factus est formidabilis ac magnus, ut vobis, neglecto iureiurando & iustitia, videndum sit iam, quare gratam Philippo faciatis, quo supplicio afficiendi erunt [illegible]? Verum [illegible] principium futurum esse, quantum coniectura licet assequi, id quoque me ostensurum [illegible]. Hoc enim tenendum vobis est Philippum Athenienses non [illegible]

C [illegible] quod vos [illegible] potuit quam Thebanos [illegible] ab illis [illegible] esse & audivisse, id quod prius etiam publice vobis [illegible] populum esse [illegible] & in mari [illegible] alium abire, rempublicam autem curae esse nemini, ac quid actum sit, ne [illegible] quidem habendos autem aliquos amicos, qui ei apud vos singula conficiant, atque eius arbitratu gubernent. Quod [illegible] primis [illegible] tum a vobis [illegible] quicquid [illegible] Sigeum [illegible] in [illegible] Persis. Quid [illegible] fuit quod ille fecit? Decepit a Tanagraeis, cui quadraginta, ut ferunt, talenta dederat [illegible] ac ne suam quidem tueri vitam, [illegible] pollicitus fuerat, [illegible] pecuniam non ei numerasse, [illegible]

[illegible]

summa esset autoritas. Proinde primum Amphipolim urbem, vestri imperii decus (fabricatum quam hactenus fictam suam & amicam esse simulatam) deinde nemini vestrum postea possessionem dedit. Idem si quoque Philippus fecisset, si bonum aliquem gloriam dare vidisset, id quod etiam nunc, si viderit, facturus est. Sed cum videat, eum concionem habere, similem regiam apud vos alios errare periculaque quid si certe conetur? multum impendat, cum liceat paucos suas omnes colere velit, cum duos aut tres liceat? insaniret profectò. Neque enim Thebanorum urbi Philippus benefacere publicè voluisse: multum certè abest. Sed à legatis est ei persuasum. quo autem pacto, dicam ego vobis. Venerant Thebis ad eum legati, cum & nos à vobis missi illic essemus: iis pecuniam illi dare voluit, eamque, vt aiebant, omnino magnam. non admiserunt, nec acceperunt eam Thebanorum legati. Post, in sacrificio quodam & coena potans cum eis Philippus & humanum erga illos se praebens, cùm alia multa, vt captiuos & id genus alia, tum pocula tandem argentea & aurea eis afferebat. Ea illi omnia repudiabant, nec vsquam sui abdicabant. Postremò, Philon, vnus legatorum habuit orationem, Athenienses, quam non pro Thebanis, sed pro vobis habitam esse oportuit. aiebat enim: Se, cum Philippum videret, magno & humano in ipsos esse animo delectari & gaudere: sed se iam antea ipsius esse hospites, & amicos, etiam sine illis muneribus. Petere autem, vt ad negocia vrbis, quae tum illa agitaret, ea humanitate conuersa, aliquid, & seipso dignum & Thebanis praestaret, ita polliceri & se & totam vrbem ei fore addictam. Iam spectate, quid hoc pacto Thebani consecuti sint, & quid vobis acciderit: & verè aestimate, quanti sit non vendere negocia ciuitatis. Primùm, pace potiti sunt, laborantes & afflicti iam bello, & succumbentes. Deinde hostes Phocenses ad internecionem deleti, eorumque moenia & oppida sublata e medio. Num id sola haec? non mediusfidius: sed accesserunt etiam Orchomenus, Coronea, Corsiae, Tilphossaeum, Phocensis agri quantum voluerunt. Thebani igitur haec è pace consecuti sunt, quibus vtique maiora nec optarint. Thebanorum autem legati quid? nihil, nisi quòd eorum opera haec patriae contigerant. Id verò praeclarum est, Athenienses, & egregium, si virtutis & gloriae ratio ducatur: quas res illi pecunia vendiderunt. Conferamus iam quid Atheniensium respublica è pace consecuta sit, & quid legati Atheniensium: & considerate, num similia respublica & isti ipsi. Respublica igitur, vt rescissis omnibus, & possessionibus, & sociis: vt iurarit Philippo, si quis alius illas inuaserat, mobis vt restituat, vos prohibituros, & qui vobis eas tradere voluerit, eum pro inimico & hoste habituros: qui eripuit, pro socio & amico. Haec enim sunt quae & Aeschines defendit, & adiutor eius Philocrates decreto sanxerit. Itemcum ego pridie superior, vobis persuasissem, vt sociorum decretum confirmaretis, & legatos Philippi accersereturiste cauillationibus ea re in posterum diem reiecta, persuasit, vt in Philocratis sententiam iretis, in qua & haec & alia multò his grauiora continentur. Ac reipublicae quidem haec ex pace contigerunt, quibus flagitiosiora nec inueniri facilè possunt. Legatis autem quid, horum autoribus? Caetera omnia taceo, quae ipsi vidistis, aedes, ligna, frumen-

Legatorū probitatem [illegible] exemplo Thebanorum docet.

A τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ γὰρ ἔτι, πρῶτον μὲν ὑμῖν τὴν πόλιν, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Θηβαίων πόλιν [illegible] πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ὑπὸ τῶν πρέσβεων ἐπείσθη. ὃν δὲ τρόπον, ἐγὼ φράσω πρὸς ὑμᾶς. ἦλθον ὡς αὐτὸν πρέσβεις ἐκ Θηβῶν, ὅτε περ καὶ ἡμεῖς παρ' ὑμῶν ἦμεν. τούτοις χρήματ' ἐκεῖνος ἐδίδου, καὶ πάνυ πολλὰ, ὡς ἔφασαν. ταῦτ' οὐκ ἐδέξαντο οὐδ' ἔλαβον οἱ τῶν Θηβαίων πρέσβεις. μετὰ ταῦτα ἐν θυσίᾳ τινὶ καὶ δείπνῳ πίνων καὶ φιλανθρωπευόμενος πρὸς αὐτοὺς ὁ Φίλιππος, ἄλλα τε δὴ πολλὰ, οἷον αἰχμάλωτα καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ τελευτῶν ἐκπώματ' ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ προὔπινεν αὐτοῖς. οἱ δὲ πάντα ταῦτα διεωθοῦντο, B καὶ οὐδαμῇ προΐεντο ἑαυτούς. τελευταῖον δὲ Φίλων, εἷς τῶν πρέσβεων, εἶπεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγον οὐχ ὑπὲρ Θηβαίων, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν ἄξιον εἰρῆσθαι. ἔφη γὰρ ἡδέως καὶ φιλανθρώπως ὁρῶντας αὐτοὺς Φίλιππον ἥδεσθαι καὶ χαίρειν. αὐτοὶ μὲν οὖν ὑπάρχειν αὐτῷ φίλοι καὶ ξένοι καὶ ἄνευ τῶν δώρων τούτων. ἐπὶ δὲ τοῖς τῆς πόλεως πράγμασιν ἃ τότ' ἐν τοῖς πολέμοις ἦν, προσέχειν αὐτὸν ἠξίουν τὴν φιλανθρωπίαν, καὶ πρᾶξαί τι καὶ ἄξιον καὶ αὑτοῦ καὶ τῶν Θηβαίων, ἐπηγγέλλοντο δὲ καὶ τὴν πόλιν ὅλην καὶ σφᾶς αὐτοὺς ὑπάρξειν αὐτῷ. καὶ γὰρ σκέψασθε δὴ τί τοῖς Θηβαίοις γέγονεν ἐκ τούτου, καὶ τί συμβέβηκε, καὶ θεάσασθ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ἡλίκον ἐστὶ τὸ μὴ πωλεῖν τὰ τῆς πόλεως πράγματα. πρῶτον μὲν εἰρήνη γέγονεν αὐτοῖς ἀπειρηκόσι καὶ ταλαιπωρουμένοις ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ ἡττωμένοις. εἶτα τῶν ἐχθρῶν Φωκέων ἄρδην ὄλεθρος, καὶ τῶν τειχῶν καὶ τῶν πόλεων ἀναίρεσις. ἆρα μόνα ταῦτα; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἔτι πρὸς τούτοις, Ὀρχομενὸς, Κορώνεια, Κορσιαὶ, Τιλφωσσαῖον, τῆς Φωκέων χώρας ὅσην ἐβούλοντο. Θηβαίοις C μὲν δὴ ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὧν οὐδ' ἂν εὔξαιντο μείζω. τοῖς δὲ πρέσβεσι τοῖς τῶν Θηβαίων τί; οὐδὲν πλὴν τούτοις αἰτίοις γεγενῆσθαι τῇ πατρίδι τούτων. τοῦτο δὲ καλὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σεμνὸν εἰς ἀρετὴν καὶ δόξαν, ἣν οὗτοι χρημάτων ἀπέδοντο. ἀντιθῶμεν δὴ τί τῇ τῶν Ἀθηναίων πόλει γέγονεν ἐν τῇ εἰρήνῃ, καὶ τί τοῖς τῶν Ἀθηναίων πρέσβεσι, καὶ σκέψασθε εἰ παραπλήσια τῇ πόλει καὶ τούτοις αὐτοῖς. τῇ πόλει μὲν τοίνυν, ἀφέστηκε μὲν ἁπάντων καὶ τῶν κτημάτων καὶ τῶν συμμάχων, ὀμώμοκε δὲ Φιλίππῳ, κἂν ἄλλος τις ἴῃ ποτ' ἐπ' αὐτὰ βουλόμενος σώζειν, ὑμᾶς κωλύσειν, καὶ τὸν μὲν ὑμῖν βουλόμενον παραδοῦναι, ἐχθρὸν ἡγήσεσθαι καὶ πολέμιον, τὸν δ' ἀπεστερηκότα, σύμμαχον καὶ φίλον. ταῦτα γάρ ἐστιν ἃ συνεῖπε μὲν οὑτοσὶ Αἰσχίνης, ἔγραψε δ' ὁ τούτου συνεργὸς Φιλοκράτης. καὶ κρατοῦντος ἐμοῦ τὴν προτέραν ἡμέραν, καὶ πεπεικότος ὑμᾶς τὸ τῶν συμμάχων δόγμα ἐπιψηφίσαι, καὶ καλέσαι τοὺς πρέσβεις τοὺς τοῦ Φιλίππου, ἐκκρούσας οὗτος εἰς τὴν ὑστεραίαν τὸ πρᾶγμα, ἔπεισε τὴν τοῦ Φιλοκράτους ἑλέσθαι γνώμην, ἐν ᾗ καὶ ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα ἔτι τούτων δεινότερα γεγραμμένα. τῇ μὲν δὴ πόλει ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὧν οὐδ' αἴσχιον ῥᾴδιον εὑρεῖν. τοῖς δὲ πρέσβεσι τοῖς ταῦτα πράξασι, τί; τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, τὰ θ' ὅσ' ἑοράκατε ὑμεῖς, οἰκίας, ξύλα, πυρούς. ἀλλ'

ἐν τῇ τῶν ἀπολωλότων συμμάχων χώρᾳ, κτήματα καὶ γεωργίαι παμπληθεῖς, φιλοκράτει μὲν τάλαντον ἔχουσαι προσόδου, τούτῳ δ᾽ αἰσχίνῃ τριάκοντα μνᾶς. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιον, τὰς τῶν ὑμετέρων συμμάχων συμφορὰς προσόδους τοῖς πρέσβεσι τοῖς ὑμετέροις γεγενῆσθαι, καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήνην τῇ μὲν ἐκπεμψάσῃ πόλει, τῶν μὲν συμμάχων ὄλεθρον, τῶν δὲ κτημάτων ἀπόστασιν, ἀντὶ δὲ δόξης αἰσχύνην γεγενῆσθαι, τοῖς δὲ πρέσβεσι, τοῖς κατὰ τῆς πόλεως ταῦτα πράξασι, προσόδους, κατασκευάς, κτήματα, πλοῦτον, ἀντὶ τῶν ἐσχάτων ἀποριῶν; * εἰργάσθαι. ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς ὀλυνθίους μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ᾽ ἂν εἰ καὶ τοιοῦτόν τι τολμήσει λέγειν, ὡς οὐκ ἦν καλὴν οὐδ᾽ οἵαν ἐγὼ ἠξίουν εἰρήνην ποιήσασθαι, κακῶς τῷ πολέμῳ τῶν στρατηγῶν κεχρημένων. ἂν δὴ ταῦτα λέγῃ, πρὸς θεῶν ἐρωτήσατ᾽ αὐτὸν μεμνημένοι, πότερ᾽ ἐξ ἑτέρας πόλεως ᾤχετο πρεσβεύων ἢ ταύτης αὐτῆς. εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἑτέρας, ἣν κεκρατηκέναι τῷ πολέμῳ φήσει, καὶ χρηστοὺς ἔχειν τοὺς στρατηγούς, εἰκότως χρήματ᾽ εἴληφεν. εἰ δ᾽ ἐκ ταύτης αὐτῆς, τίνος ἕνεκ᾽ ἐφ᾽ οἷς ἡ πέμψασα πόλις τῶν αὑτῆς ἀπέστη, ἐπὶ τούτοις οὗτος δῶρα φαίνεται προσειληφώς; ἔδει γὰρ αὐτῶν ταὐτὰ, τήν τε πέμψασαν πόλιν καὶ τοὺς ἐκ ταύτης πρέσβεις, εἴπερ τι τῶν δικαίων ἐγίγνετο, ἔχειν. ἔτι τοίνυν καὶ τοῦτο σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πότερον οἴεσθε πλέον φωκέας θηβαίων ἢ φίλιππον ὑμῶν κρατεῖν τῷ πολέμῳ; ἐγὼ μὲν γὰρ εὖ οἶδ᾽ ὅτι φωκέας θηβαίων. εἶχον γὰρ ὀρχομενὸν καὶ κορώνειαν καὶ τιλφωσαῖον, καὶ τοὺς ἐν νεῶσιν ἀπειλήφεσαν αὐτῶν, καὶ ἀπεκτόνεσαν ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίους ἐπὶ τῷ ἡδυλείῳ, καὶ τρόπαιον ἕστασαν, καὶ ἐκράτουν ἱππομαχοῦντες, καὶ κακῶν ἰλιὰς περιειστήκει θηβαίους. ὑμῖν δὲ τοιοῦτο μὲν οὐδὲν ὑπῆρχε, μηδ᾽ εἴη τοῦ λοιποῦ. τοῦτο δ᾽ ἦν τὸ δυσχερέστατον τοῦ πρὸς φίλιππον πολέμου, ὅτι οὐκ ἐδύνασθε κακῶς ποιεῖν αὐτὸν ὅσον ἐβούλεσθε. τοῦ δὲ μὴ πάσχειν αὐτοί, πάνυ πόρρω ἀδείας ἦτε. τί οὖν ποτ᾽ ἐκ τῆς αὐτῆς εἰρήνης, τοῖς μὲν θηβαίοις, τοῖς οὕτω κρατουμένοις τῷ πολέμῳ, καὶ τὰ ἑαυτῶν κομίσασθαι, καὶ τὰ τῶν ἐχθρῶν προσλαβεῖν ὑπῆρχε, τοῖς δὲ ἀθηναίοις ὑμῖν, καὶ ἃ τῷ πολέμῳ διεσώζετο, ταῦτ᾽ ἐν τῇ εἰρήνῃ ἀπολωλέναι; ὅτι τὰ μὲν ἐκείνων οὐκ ἀπέδοντο οἱ πρέσβεις, τὰ δ᾽ ὑμέτερα οὗτοι πεπράκασιν. ἀλλὰ νὴ Δία τοὺς συμμάχους ἀπειρηκέναι φήσει τῷ πολέμῳ. * ὅτι γὰρ ταῦθ᾽ οὕτω πέπρακται, καὶ ἐκ τῶν ὑπολοίπων ἔτι μᾶλλον εἴσεσθε. ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη τέλος εἶχεν αὕτη ἡ τοῦ φιλοκράτους, ᾗ συνεῖπεν οὗτος, οἱ δὲ πρέσβεις ἀπῆραν οἱ τοῦ φιλίππου λαβόντες τοὺς ὅρκους (καὶ μέχρι τούτου γε οὐδὲν ἀνήκεστον ἦν τῶν πεπραγμένων, ἀλλ᾽ αἰσχρὰ μὲν ἡ εἰρήνη καὶ ἀναξία τῆς πόλεως, ἀντὶ δὲ τούτων δὴ τὰ θαυμάσια ἀγαθὰ ἡμῖν ἔμελλεν ἔσεσθαι), ἠξίουν ὑμᾶς ἐγώ, καὶ τούτοις ἔλεγον, πλεῖν τὴν ταχίστην ἐφ᾽ ἑλλήσποντον, καὶ μὴ προέσθαι, μηδ᾽ ἐᾶσαι κατασχεῖν μηδὲν φίλιππον τῶν ἐκεῖ χωρίων ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ. ᾔδειν γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι πάνθ᾽ ὅσα ἂν ἐκ πολέμου γιγνομένης εἰρήνης προεθῇ, ταῦτα τοῖς ἀμελήσασιν ἀπόλλυται. οὐδεὶς γὰρ πώποτε ὑπὲρ τῶν ὅλων πεισθεὶς εἰρήνην ἄγειν, ὑπὲρ τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἐξ ἀρχῆς ἠθέλησε πάλιν πολεμεῖν, ἀλλὰ ταῦθ᾽ οἱ προλαβόντες ἔχουσι. χωρὶς δὲ τούτου, δυοῖν χρησίμοιν οὐκ ἂν διαμαρτεῖν ᾤμην τὴν πόλιν ἡμῶν πλευσάντων. ἢ γὰρ παρόντων ἡμῶν, καὶ κατὰ τὸ ψήφισμα αὐτὸν ἐξορκωσάντων, ἃ μὲν εἰλήφει τῆς πόλεως, ἀποδώσειν, τῶν δὲ λοιπῶν ἀφέξεσθαι, ἢ μὴ ποιοῦντος ταῦτα, ταῦτα ἀπαγγελεῖν ἡμᾶς εὐθέως δεῦρο, ὥστ᾽ ἐν ἐκείνοις τοῖς πόρρω καὶ ἐλάττοσι τὴν πλεονεξίαν,

tū. Sed in sociorum qui perierant regione, possessiones & fundi plurimi, quæ Philocrati talentum, Aeschini tricenas minas pensitant. Nónne verò graue est & miserabile, sociorum vestrorum calamitates, reditum legatis vestris esse factas? eandémque pacem vrbi, à qua missi fuerunt, & sociorum interitum, & possessionum iacturam, & pro gloria dedecus attulisse: legatis autem qui rempublicam violarunt, reditus, opes, possessiones, diuitias, pro extrema inopia peperisse? Et hæc verè à me dici vt cōstet, voca testes harum rerum * Olynthios.

TESTES.

Neque verò mirabor, si etiam tale aliquid dicere audebit, non licuisse præclaram, neque qualem ego postularim, facere pacem, cum duces malè rē bellicam administrassent. Quod si dixerit, obsecro vos vt memineritis eum interrogare, vtrum ex alia vrbe legatus abierit, an ex hac eadem? Nam si ex alia, quam bello superiorem fuisse dicet, ac bonos duces habuisse, meritò pecuniam accepit. Sin ex hac ipsa: qua gratia, propter quæ vrbs, à qua missus erat, suis bonis cessit, ab ea ipse accepisse dona cernitur? Eadem enim & vrbi mittenti tribuenda fuerunt, & missis ex ea legatis, si quid rectè factum esset. Iam & illud considerate, Athenienses, plúsne putetis à Phocensibus Thebanos, an à Philippo vos bello superatos? Equidem compertum habeo à Phocensibus Thebanos. Tenebant enim illi Orchomenum, & Coroneam, & Tilphossæum & suos, qui Neotibus fuerant, receperant & septuaginta & ducentos occiderant ad Hedyleum: & trophæū erexerant: & equestri prælio superiores erant: & malorum Ilias Thebanos circumsederat. Vobis aūt nec tale quicquam acciderat, & absit vt accidat in posterum: sed illud erat in Philippico bello grauissimum, quòd ei cum vellebatis, nocere non poteratis: ne verò noceretur vobis, minimè timebatis. Qui factum est igitur, vt per eandem pacem Thebanis, qui bello vsq; adeò inferiores erant, & sua recipiendi, & hostium opes adiungendi potestas data sit: vobis autem Atheniensibus, etiam ea quæ bello defendebantur, pace facta, perierint? quòd illorum legati opes eorū non vendebant: vestras isti vendiderunt. At dicat hercule, socios fuisse bello defatigatos. * Nam hæc ita fuisse acta, ex iis etiam quæ sequuntur, magis intelligetis. Vt enim pax illa Philocratis facta autoritate, confecta fuit, cui ille suffragatus est, & Philippi legati discesserant, exacto iureiurando (& hactenus quidem nihil erat actū atrocius: sed turpis pax erat, & aliena à dignitate reipublicæ: loco autem dedecoris istius admiranda illa bona percepturi eramus) postulabam ego, & istis dicebam, vt primo quoq; tēpore in Hellespontū nauigaremus, néve quicquā negligeremus, aut Philippum occupare quicquam interiecto tempore pateremur, ex locis illius regionis. Compertū n. habebā, quæcunque bello in pacem cōuerso proiecta fuerint: ea iis qui neglexerint perire. Nemo enim vnquā, cui persuasū fuit de totius imperij statu pacem inire: pro iis quæ ab initio neglecta fuerunt, bellum gerere voluit: sed ea tenent ij qui occuparunt. Ad hæc, si nauigassemus, duplici bono nostrum rē[illegible] publicā. Aut enim, si adessemus, & ex decreto iusiurādū ab eo exegissemus * tū ea quæ reip. nostræ præripuisset, redditurū, tū reliqua nō inuasurum: nisi ille hæc faceret, nos illati hæc renūciaturos: vt vos in remotis illis

& minoribus cognita hominis auaricia & perfidia, de his finitimis & maioribus, Phocensibus, inquam & Pylis retinendis cogitaretis. Quod si hæc non occupasset, neque vos decepti essetis, tuto vobis essent omnia, & quæ æqua sunt, ille vobis vltro præstaret. Neque hæc ab re ita fore putabam. Si enim essent Phocenses, vti tum erant, incolumes, & Pylas tenerent: ille nullum vobis incutere terrorem potuisset, quo periculo iustitia aliquid vestrum neglexissetis. Neque enim aditu terra patefacto, neque nauali prælio victor, in Atticam venturus fuit. Vos autem illi statim, si ius violasset, mercatus claudere potuissetis & ad pecuniæ penuriam, & cæterarum rerum iterum velut obsidionem redacturi. Quare ille seruiturus fuit pacis commoditatibus, non vos. Et hæc non nunc à me fingi existimetis, & simulari, sed tum statim & sensisse, & prouidisse me in vestra vtilitatem, & illis indicasse inde cognoscetis. Cum iam nullæ conciones restarent (habitæ enim erant omnes) & illi nondum abiissent, sed hic tempus tererent: senatus decretum facio, populi autoritate senatui permissa, vt primo quoque tempore legati abirent, & vt Proxenus duxerat in illa loca deportaret, in quibus versari Philippum cognouisset ijs verbis, quæ nunc refero, aperte in decreto positis. Age cape id decretum, & recita.

A [illegible] B

DECRETVM.

Mora legatorum, qua spacio Philippo præbuit occupandæ Thraciæ

Hinc igitur eos eduxi, adeo inuitos, vt ex iis quæ postea fecerunt, liquido cognoscetis. Vt autem Oreum peruenimus, & cum Proxeno congressi sumus: isti neglecta nauigatione, & executione mandatorum, passim oberrabant. antequam igitur in Macedoniam veniremus, dies tres & viginti consumpsimus: reliquos vero omnes Pellæ desedimus, ante Philippi reditum, iis quos in itinere fuimus additis, quinquaginta totos. Interea Doriscum, Thraciam, Muros, Sacrum montem, omnia denique pacis tempore, & fœderum, capiebat & procurabat Philippus: crebro disceptante me, & clamitante, primum ita vt in commune consuli solet, deinde, vt qui docerem ignaros, postremo, vt in eos qui se vendidissent, impurissimos homines, sine vlla dissimulatione inueherer. Qui autem hic aperte refragaretur, & omnibus tam dictis meis, quam decretis vestris aduersaretur: ille fuit. An vero eadem cæteris etiam legatis omnibus placuerint, statim scietis. Ego enim nondum quicquam de alio dico, neque queror: neque vllum eorum coactum hodie videri bonum virum oportere: sed vltro & ob eiusdem scelerum societatem. Nam ea esse atrocia flagitia, & non admissa gratis omnes vos vidistis. neque quis qui socij fuerint, res ipsa ostendet. At hercule eo tempore iusiurandum à sociis exegerunt, aut alia quæ decuisset egerunt? Multum certe abest. Sed tribus mensibus peregre absumptis, & mille drachmis in viaticum à vobis acceptis, quod à nulla ciuitate numerari solet: neque cum illo proficiscerentur, neque cum illinc huc rediret, iusiurandum exegerunt: sed in caupona, quæ est ante Castoris & Pollucis (si quis vestrum Pheris fuit, intelligit quid dicam) ibi iusiurandum dabatur: cum iam cum exercitu Philippus huc proficisceretur, turpiter Athenienses, & non è vestra dignitate. Vt ergo illa eo modo fierent, Philippus omnium maxime æstimauit. Nam nec pacem ita, vti instituerat isti primum, decernere potuissent, exceptis Alensibus & Phocensibus: sed coactus esset à nobis

Iusiurandum à sociis [illegible]

C

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[illegible]

φιλοκρα-

φιλοκράτης ἔγραψε, ταῦτα μὲν ἀπολέσθαι, γεγράφθαι δ' αὐτὸς ἀθηναίους, καὶ τοὺς ἀθηναίων συμμάχους· οὐκ ἐβούλετο τὸν ὅρκον παρ' οὐδενὸς τῶν αὐτοῦ συμμάχων λαμβάνεσθαι· οὐ γὰρ αὐτοὺς στρατεύσειν ἐφ' ἃ νῦν ἔχει τῶν ὑμετέρων ἐμέλλεν, ἀλλ' ἵνα μὴ σφόδρα ποιήσῃ τοὺς ὅρκους, ὅτι αὐτοῖς συνήδει τῆς ὑποσχέσεως, ἐφ' αἷς ὠνήσατο τὴν εἰρήνην, οὐδὲ ταῦθ' ἅπασιν ἐκφανῆ, ὅτι οὐκ ἄρα ἡ πόλις ἡ τῶν ἀθηναίων ἡττᾶτο τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ φίλιππος ἦν ὁ τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν, καὶ ὁ πολλὰ ὑπισχνούμενος τοῖς ἀθηναίοις, ὥστε τυχεῖν τῆς εἰρήνης· ἵνα δὴ μὴ γένηται ταῦθ', ἃ λέγω, φανερὰ, διὰ ταῦτ' ᾤετο δεῖν αὐτοὺς μηδαμοῦ βαδίζειν. οὗτοι δ' ἐχαρίζοντο πάντα, ἐνδεικνύμενοι καὶ ὑπερκολακεύοντες ἐκεῖνον. καί τοι εἰ ταῦθ' οὕτως ἐξελήλεγκται πάντα, τοὺς χρόνους ἀπολωλεκότες, τὰ ἐν Θρᾴκῃ προειμένοι, οὐδὲν ὧν ἐψηφίσασθε πεποιηκότες, οὐδ' ὧν συνέφερεν ὑμῖν, τὰ ψευδῆ δ' ὑμῖν ἀπηγγελκότες, πῶς ἔνεστι παρά γ' εὖ φρονοῦσι δικασταῖς, καὶ εὐορκεῖν βουλομένοις ἀποφυγεῖν; ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ προσῆκεν ἡμᾶς λαμβάνειν τοὺς ὅρκους, ἔπειτα τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ φιλίππου, εἶτα τὸ φιλοκράτους ψήφισμα, εἶτα τὸ τοῦ δήμου.

Ψήφισμα. Ἐπιστολή. Ψηφίσματα.

Καὶ μὴν ὅτι τὸν φίλιππον ἐν ἑλλησπόντῳ κατελάβομεν ἄν, εἴ τις ἐπείθετό μοι, καὶ τὰ προστεταγμένα ὑπὸ ὑμῶν ἐποίει κατὰ τὰ ψηφίσματα, κάλει τοὺς ἐκεῖ παρόντας μάρτυρας. Μάρτυρες. Λέγε δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν, ἃ πρὸς Εὐκλείδην ὕστερον ἐλθόντα τουτονὶ ἀπεκρίνατο φίλιππος. Μαρτυρία. Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἀρνήσασθαι ἔστιν αὐτοῖς, τὸ μὴ ταῦθ' ὑπὲρ φιλίππου πράττειν, ἀκούσατέ μου. ὅτε γὰρ τὴν προτέραν ἀπήειμεν πρεσβείαν, τὴν περὶ τῆς εἰρήνης, κήρυκα ὑμεῖς προαπεστείλατε, ὅς τις ὑμῖν σπείσεται. τότε μὲν τοίνυν ὡς τάχιστα εἰς ὠρεὸν ἦλθον, οὐκ ἀνέμειναν τὸν κήρυκα, οὐδ' ἐνεποίησαν χρόνον οὐδένα. ἀλλὰ καὶ πολιορκουμένου ἅλου, διέπλευσαν ὡς τοῦτον· καὶ πάλιν ἐντεῦθεν πρὸς παρμενίωνα, τὸν πολιορκοῦντα, ἐξελθόντες, ἀπῆραν διὰ τοῦ πολεμίου στρατεύματος εἰς παγασὰς, καὶ προϊόντες ἀπήντων ἐν λαρίσῃ τῷ κήρυκι· τοσαύτῃ προθυμίᾳ καὶ σπουδῇ τότ' ἐπορεύοντο. ὅτε δ' ἦν μὲν εἰρήνη, ἀσφάλεια δ' ἦν πολλὴ τοῦ βαδίζειν, καὶ πρόσταγμα ὑμέτερον σπεύδειν, τηνικαῦτα οὔθ' ἐπειχθῆναι βαδίζουσι, τοῦτο πλεῖν αὐτοῖς ἐπῄει. τί δή ποτε; ὅτι, τότε μὲν τὸ τὴν εἰρήνην ὡς τάχιστα γενέσθαι, τοῦτ' ἦν ὑπὲρ φιλίππου νῦν δ', τὸ ὡς πλεῖστον, τὸν μεταξὺ χρόνον διαγενέσθαι, πρὶν τοὺς ὅρκους ἀπολαβεῖν. ἀλλὰ μὴν ὅτι καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι καὶ ταυτηνὶ τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία. Ἔστιν οὖν ὅπως ἂν μᾶλλον ἄνθρωποι πάνθ' ὑπὲρ φιλίππου πράττοντες ἐξελεγχθεῖεν, ἢ τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὅτε μὲν ὑπὲρ ὑμῶν ἔδει σπεύδειν, καθήμενοι, ὅτε δ' οὐδὲ βαδίζειν ἐχρῆν πρὶν τὸν κήρυκα ἐλθεῖν, σπεύδοντες; ὃν τοίνυν χρόνον ἦμεν ἐκεῖ, καὶ καθήμεθ' ἐν πέλλῃ, σκέψασθε τί ἑκάστῳ πράττειν ἡμῶν προῄρητο. ἐγὼ μὲν τοίνυν τοὺς αἰχμαλώτους ἀνασώζειν, καὶ ζητεῖν, καὶ τὰ ἐμαυτοῦ χρήματ' ἀναλίσκειν, καὶ φίλιππον ἀξιοῦν, ἃ ἡμῖν ἐδίδου ξένια, τούτους λύσασθαι. οὗτος δ', αὐτίκα ἀκούσεσθε, τί διετέλει ποιῶν. τί οὖν ἦν τοῦτο; τὸ κοινῇ τὸν φίλιππον χρήμαθ' ἡμῖν διδόναι. ἵνα γὰρ μηδὲ τοῦτ' ἀγνοῆτε, ἐκεῖνος ἡμῶν ἀπεπειρᾶτο ἁπάντων, τίνα τρόπον; ἰδίᾳ προσπέμπων ἑκάστῳ, καὶ πολύ γ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, διδοὺς χρυσίον. ὡς δ' ἀπετύγχανεν ὅτου δή ποτε (οὐ γὰρ ἐμέ γε ἐμαυτὸν εἰπεῖν δεῖ, ἀλλὰ τὰ ἔργα καὶ τὰ πεπραγμένα αὐτὰ δηλώσει) τὸ κοινῇ δοθὲν ᾤετο πάντας ἁπλῶς δέξεσθαι. ἀσφαλῶς οὖν

A Philocrates id decere, ac perspicuè patere, Athenienses & Atheniensium socios noluisset id iusiurandum ab ullo sociorum suorum dari. Neque enim ea quæ nunc vobis erepta tenet, oppugnatum illi iuissent, sed iusiurandum excusassent: neque eos conscios esse voluisset pollicitationum, quibus pacem impetrasset: neque id ostendi palam omnibus non ciuitatem Atheniensium succubuisse bello, sed Philippum esse qui pacem expeteret, & ab Atheniensibus pacem multis pollicitationibus impetraret. Ne igitur hæc quæ dico palam fierent: propterea censuit eis nusquam esse abeundum. Isti autem ei omnia gratificabantur, cum ostentatione, & insigni assentatione. Verum, si horum omnium conuincentur, consumpsisse tempus, neglexisse Thraciam, nihil ex decretis egisse vestris, aut ex utilitate reipublicæ, falsa hoc renunciasse: qui possint isti à cordatis iudicibus & religiosis conseruari? Quæ ut à me verè dici constet: recita primùm decretum, quo pacto nobis fuerit exigendum iusiurandum: deinde literas Philippi: post, Philocratis decretum, mox plebiscitum.

B DECRETVM. LITERÆ. DECRETA.

Iam ut appareat nos potuisse Philippum in Hellesponto deprehendere, si quis mihi paruisset, & vestra mandata executus esset ex decretis: voca testes qui illic adfuerunt. Testes. Recita & alterum testimonium, quid Euclidi post profecto Philippus responderit. Testimonium. Eos igitur nec inficias ire posse, quin illa pro Philippo egerint, ex me audite. Cum priore legatione profecti fuimus de pace facienda: vos caduceatorem præmisistis ad impetrandam fidem publicam. Tum igitur, ut primùm Oreum venerunt, non expectarunt caduceatorem, neque ullam moram fecerunt: sed quamuis Alum obsiderent, tamen eò traiecerunt, & rursus inde ad Parmenionem, qui oppidum obsidebat, egressi per hostilem exercitum, Pagasas abierunt: & progressi, caduceatori Larissæ occurrerunt: tanto studio & alacritate tum proficiscebantur. Cum autem pax esset, & sine omni periculo ire liceret, & à vobis properandi mandatum haberent: tum nec iter accelerare, nec nauigare in mentem eis venit. Cur tandem? quia C tum è re Philippi erat, pacem quamprimum fieri: eo verò tempore, moram quàm longissimam interponi, priusquam iusiurandum exigeretur. Sed ut & hæc verè à me dici constet, etiam hoc cape testimonium. Testimonium. An igitur fieri potest, ut illi homines magis coargui possint, se omnia pro Philippo egisse, quàm qui in eodem itinere, cum pro vobis festinandum esset, desederunt: cum verò nõ eundũ esset ante caduceatoris reditum, festinarunt? Quo igitur tempore illic fuimus, & Pellæ desedimus, considerate quid quisque nostrûm facere instituerit. Ego, captiuos redimere & quærere, & de meo pecuniam insumere, & à Philippo petere, ut hospitaliũ munerũ vice, quæ nobis offerebat, illos missos faceret. Iste autem quid perpetuò fecerit, statim audietis. Quid igitur illud erat? ut Philippus communiter pecuniã nobis largiretur. Ut aũt nec illud ignoretis, ille nos periclitatus est omnes, ad singulos priuatim missis, & multũ sanè auri offerens. Ut aũt frustra experiebatur quemcunque (neque enim de meipso mihi dicendũ est, sed facta & res ipsæ declarabũt) communiter datam pecuniam uniuersos putabat fore ut temerè acciperent: eos igitur

Narratio. Quid inter Philippi [illegible]

in tuto fore, qui se priuatim vendidissent, si vel minimam communiter datæ pecuniæ accepissent: [illegible] dabantur hospitalia autem munera prætexebantur. Vt autem ego prohibui: rursus illi de integro inter se partiti sunt. Cum vero peterem à Philippo vt eam pecuniam in captiuos impenderet, ne pe oppositam illi fuit istos prodere, aut dicere illos vel illum accepisse, neque impensam iapere sed eluisse, ad [illegible] tenta illos amissuros pollicitum. Recita igitur testimonium Apollophanis, deinde aliorum qui adfuerunt. Testimonium.

Age, vobis exponam etiam, quot ipse captiuos redemerim. Dum enim ante regiam Philippi Pellæ commorabamur, nonnulli captiuorum, qui vades dederant, diffidentes, vt mihi videtur, se post à Philippo id impetraturos, dixerunt se velle semetipsos redimere, neque id beneficium accepturos Philippo relaturos: & mutuò sumpserunt, alius tres minas, alius quinque, alius prout cuique conditiones erant propositæ. Postquam autem Philippus pollicitus fuit, se cæteros missos facturum: ego conuocatis iis, quibus mutuam pecuniam ipse dederam, & admonui commonefactis, ne sibi fuisse videretur [illegible] fuisse pacmem, neve suis sumptibus redemptos fuisse homines cum spes esset, fore vt cæteri à Philippo dimitterentur, donum dedi pretium redemptionis. Quæ vt verè à me dici constet, recita & has testimonia. Testimonia.

Quam igitur remisi pecuniam, & dono dedi calamitosis ciuibus, hæc est. Quid si mox iste ad vos dicet, cur tandem ô Demosthenes, vt aiebat Philocrates, defectio cum intellexisses, nos sani nihil agere postea in legationem ad iusiurandum exigendum missa, interfuisti? cur eam non recusasti? hoc meminero, me promisisse iis quos redemeram, & aliæ eorum pecuniam, & quantum in me esset, consecuturum. Non committendum igitur erat, vt mentirer, & desererem calamitosos ciues. Neque etiam admodum honestum aut tutum erat, recusata legatione priuatim illic oberrare. Nam nisi illos seruare voluissem, male me omnes perdant & eradicent, si magnam mercedi pecuniam voluissem, vt illorum in legatione collega essem. Cuius rei signum hoc est, quod ad tertiam legationem bis delectus à vobis, bis recusaui, & in illa profectione illis per omnia fui aduersatus. Quæ igitur in legatione mei arbitrij fuerunt, hoc se modo vobis habuerunt. In quibus autem illi, vt plures, vincebant: ea omnia perierunt. Quin & cætera omnia consentienter acta essent, si quis mihi paruisset. Neque enim ego ita infelix, ac vecors fui, vt pecuniam dantem, cum alios accipere viderem, pro meo vestri studio, quæ autem & sine impensis confici potuissent, & vniuersæ ciuitati longe plus profuissent, ea fieri noluissem. Immò quid maluissem, Athenienses? Sed me vincebant isti numero. Agite verò quid interea iste egerit, & quid Philocrates, spectate. Hæc enim inter se collata, clariora erunt. Primum igitur Phocenses & Alenses fœdere excluserunt, & Cersoblepten, contra decretum, contra ea quæ ad vos relata erant. Deinde hoc mouere atque immutare decretum, quo legati veniebamus, sunt aggressi. Postea Cardianos Philippo socios inscripserunt, & scriptas à me literas ad vos non mittendas censuerunt, ipsimet vecordes suas literas miserunt. & tamen præclarus ille vir, me pollicitum esse Philippo dicit me

A [illegible]

Μαρτυρίαι. [illegible]

B [illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

C [illegible]

πρὸς ὑμᾶς [illegible]

[illegible]

A temporib. vestram abrogaturum, quod illas reprehendebam, quas non modò turpes existimabam, sed & verebar, ne insons ego meo interitu culpam illorum luerem. Aeschines verò nunquam desiit privatim congredi cum Philippo. ac cætera quidē taceo. Dercyllus autem Pheris eum nocte speculans observavit: atque ego, adhibito puero hoc meo: eoque deprehenso, è tabernaculo Philippi exeunte, puerum mihi renunciare iussi, & ipsum id memini-nisse. Denique oratior iste, & impudens, noctem & diem, digressis nobis, remansit apud Philippum. Et hæc verè à me dici ut appareat, primum ego ipse in tabellas referam, & meo periculo testificabor: Deinde cæterorum legatorum singulos citabo, & omnino aut testificari, aut eiurare cogam. Quòd si eiurarint, periurij eos manifestè in conspectu vestro convincam. Testimonium.

Quibus igitur malis & negocijs in toto itinere sim conflictatus, vidistis. Quid enim eos illic fecisse putatis, dum prope largitorē essent: cum videntibus vobis qui habendi honoris, contráque irrogandæ mulctæ potestate valetis, ista designent? in summa igitur capita accusationis ab initio colligam, ut ea me præstitisse demonstrem, quæ in principio orationis, me vobis ostensurum esse sum pollicitus.

B Demonstravi eum nihil renunciasse veri, sed fucū fecisse vobis ipsarum rerum non verborum testimonijs usus. Demonstravi, cum in causa fuisse, ne vos vera ex me audire velletis, cum istius promissis & pollicitationibus occupati, cum is omnia contra quàm oportuit suasisset & sociorum refragatū esse paci, Philocratis ex suffragiorum tempora contrivisse, ut nec si velletis, possetis educere copias in Phocidē, & alia multa & atrocia in itinere commisisse, prodidisse omnia, vendidisse, accepisse munera, nullum prætermisisse improbitatis genus. Hæc igitur in principio promisi: hæc demonstravi. Iam quid reliquum sit. Simplex enim est, quæ mihi iam vobiscum erit oratio. Iurastis vos pronunciaturos ex legibus & plebiscitis, & decretis senatus quingentorum. Constat autem, illum omnia contraria legibus decretis, institutis in legatione fecisse. Eum igitur condemnari convenit à cordatis iudicibus. nam si nihil aliud commisisset, duo tamen eius facinora morte mulctanda essent. neque enim

C Phocenses tantum, sed & Thraciam prodidit Philippo. At duo loca utiliora reip. in orbe terrarum nemo possit ostendere: in terra, Pylis: Hellesponto, in mari. quæ utraque isti flagitiosè vendiderunt, & vestro malo Philippo tradiderunt. Illud ipsum igitur, præter cætera, quantum scelus est, Thraciam & Muros prodidisse? Infinita dici possent, quàm multi propter talia facinora etiā interfecti sint apud vos, alios sūt magna esse pecunia mulctatos, ostensu non est difficile: ut Ergophilum, Cephisodotū, Timomachum: ut olim aliquando Ergoclem, Dionisium, alios, quos universos parum abest quin dicam minus quàm illum nocuisse reip. Nam eo tempore Athenienses, pericula vos etiamnum consilio cavebatis & prospiciebatis. Nūc verò quod non quotidie vexat & præsentis sua molestia afficit, negligitis. Postea frustra hic decernitis, & Cersoblepta à Philippo damnum esse iubetis, & Philippo nō dandum esse locum inter Amphictyones, & pacem esse corrigendam. quarum decretorum nihil fuisset opus, si navigare iste, & officio fungi voluisset. Nunc quæ navigando conservare potuissent, ea dum iste labet, perdidit, quæ dicenda veritate,

[illegible]

mentiendo [illegible] statim, vt ego audio, [illegible] populum orationem, verborum ratio [illegible] esse, vt omnes eorū quæ dicant, si propter argentum dicunt, rationem reddant [illegible]. Si Aeschines, [illegible] imperitus deliquit alicubi & frustratus est: ne [illegible] sed multum facito, veniam date. Sin legationem obiens, accepta pecunia [illegible] absoluito, neque ad [illegible] verborum rationem esse dandam. Cum [illegible] verborum ratio, a legatis repetenda est? neque enim legatis committuntur [illegible], aut legiones, aut arces neminem [illegible] legatis nisi verba & tempora. Quod si tempora non præripuit non peccauit. Sin præripuit [illegible]. Verba autem si vera renunciauit, aut [illegible] absoluitur. Sin & falsa & corrupta, [illegible]. Nulla enim re populus lædi grauius potest, quàm audiendis mendaciis. Quum enim in verbis sita est respublica: quo pacto si ea vera non sunt, tuto geri possit respublica? Quid si quis insuper ea quæ hostibus conducant, accepta [illegible] non etiam in magnum periculum [illegible] eadem tempora [illegible], tyranno, aut oligarchiæ præripere tempora, quæ vobis: neque parum interest. in illis enim imperia omnia ex edicto celeriter fiunt. apud vos autem in primis ad senatum omnia referenda, & ab eo decernenda sunt, * idque durante, cum præconibus & legationibus adscriptum fuerit, non semper. Deinde [illegible], [illegible] tempore legibus constituto. Post vincendi & superandi sunt iis qui rectissime consulunt, illi qui ex inscitia, aut ex improbitate aduersantur. Post hæc autem omnia, cum iam & decretum aliquid fuerit, & iam conducibile esse videtur: spatium dandum est [illegible] temporis, in quo ea comparent, quorum indigent, vt decreta etiam exequi possint. Qui igitur eo tempore fallit in tali, qualis apud vos est, republica, is non tempora fallit in tali, qualis apud vos est republica, is non tempora fefellit, non: sed ipsas actiones planè vobis eripuit. Est autem in promptu est quædam iis qui vos decipere volunt, [illegible] qui [illegible] hanc qui Philippo [illegible] prohibent [illegible] Philip [illegible] decepit [illegible] vobis in memoriam [illegible] fastidium [illegible] vobis illum [illegible]

LITERÆ PHILIPPI. Cum igitur tot [illegible] tam multa, [illegible] denique [illegible] vos in legatione commiserit, passim dictitat: Quid de Demosthene eum dicere, qui collegam suum accuset? Mehercule siue velim, siue nolim, [illegible] in toto itinere insidiis appetitum, & [illegible] deterioribus ut talium actorum vestrorum socius esse videar, aut vos vt accusem. Ego verò tuum me collegam fuisse nego, & te in legatione multa non facienda designasse. & [illegible] dico, quæ essent reipub. vtilissima. Philocratem quidē collegam tuum, & tu illius, & Phrynonis. Vos enim ista agitabatis illa vobis omnibus probabantur. Vbi sal? Vbi mensa? vbi libationes? Hæc passim [illegible] homines [illegible], verum [illegible] sed ij qui officio fungantur. Ego verò scio, eos omnes qui summi [illegible] semper [illegible] facere [illegible] inter se & [illegible] libare: neque tamē

[illegible]

[illegible]

A propterea boni malos imitantur: sed si quem facorū in facinore deprehenderint, apud senatum & populum deferunt. Senatus item communia sacra habet ausque[illegible], communia conuiuia: vnà libant, vnà sacrificant duces: parum abest, quin magistratus dicam omnes. Num quid propterea collegis delinquentibus dant impunitatem? Minimè verò. Leo Timagoram accusauit, cùm quadriennium in legatione cum eo fuisset: Eubolus Tharrecem, & Smicythum, cùm quibus communem mensam habuit: Conon antiquus ille, Adimantum, imperij militaris socium. Vtri igitur, Aeschine, salem & libationes negligebant: illine qui prodebant, & legationem euertebant, & largitionibus corrumpebantur: an ij qui accusabant? ij nimirum, qui totius patriæ libationes violabant, vt tu, & non solum priuatas. Vt autem sciatis istos non eorum modò qui publicè vnquam, sed eorum etiam qui priuatim ad Philippum venerūt, atque adeò mortalium omnium nequissimos & improbissimos extitisse: pauca ex me audite, quæ ad hanc legationem nihil attinent. Olyntho capta Phi-

B lippus Olympia celebrabat: ad id autem sacrificium & celebritatem, omnes artifices congregarat: quos cum exciperet epulis, & victores coronis ornaret: interrogabat Satyrum, comicum histrionem, cur ūdem solus nihil postularet, num in se aliquam sordes, aut aliquam animi erga ipsum offensionem perspexisset? Respondisse aiunt Satyrum, Quæ alij requirerent, eorum sibi nihil esse opus. Quæ verò ipse libenter postularet: ea Philippo quidem data esse omnium facillima, & donanti leuem fore sine repudiatur. Cum autem ille dicere iussisset & sententiam aliquid addidisset, se nihil non esse facturum: respondisse illum fertur, Apollophanem Pydnæum sibi fuisse hospitem & amicum: quo per insidias occiso, à cognatis eius, metu perterritas filiolas eius puellulas Olynthum, quò tutiores essent, esse missas. Eas nunc, inquit, expugnata vrbe, captæ, penes te sunt, ætate iam nubili. Eas à te peto, & quæso vt mihi des. Quas si mihi dederis, quale munus daturus sis, audire & cognoscere te velim. quo ego lucri nihil facturus, sed eis dote data elocabo: neque committā, vt aliquid indignum vel nobis, vel patre patiantur. Quod vt conuiuæ audiuerunt, tantus plausus, tanta

C collaudatio, tantus tumultus excitatus est ab omnibus, vt Philippus summa cum moleστia concederet. quanquam ex interfectoribus Alexandri, fratris Philippi, fuerat is Apollophanes. Agite, conferamus cum hoc Satyri conuiuio, aliud conuiuium istorum in Macedonia celebratum: vt spectetis, an æquale huic & simile videatur. Inuitati isti ad Xenophronem Phædimi F. vnum è triginta tyrannis: properè abierunt. Ego verò non abij. Vt autē ad pocula ventum est, introducit is mulierem quandam Olynthiā formosam quidem illam, sed ingenuam & modestam, vt exitus declarauit. Eam primùm bibere paulatim cogebant, atque edere (nisi fallor) isti, vt mihi postridie Iatrocles narrauit. Vt autē res procedebat, & mero incalescebāt animi: assidere, atque etiā aliquid canere iubebāt. Ac illa cùm misera, vt quæ neque vellet, neque sciret: cōtumeliā id factū interpretantur ille & Phrynon, & nō ferēdū esse dicunt, vt captiua ex diis inuisis & nefariis Olynthiis, delicias faceret. Age vocet seruū, inquit, & lorū aliquis afferat. Venit seruus scutica gestās. Cum autē potassent scilicet, & leui de causa bilis mouetur, vt aliquid illa diceret, & illacrymaret, lacerata & dirupta tunica, seruus crebras plagas tergo ingerit. Tū amēs animi præ dolore &

Digressio, quæ pendet ita Aeschines in memoriam Olynthiorum, admodum inquinata, quem nihil hic significat, à quo fide nulla fore historia.

[illegible]

ture molier, subsiliens ad genua fratrelli accidit, & A intensum [illegible]. Quod [illegible] eripuisset [illegible] ter esset in illa ebrietatis insania. Temulenta [illegible] illam [illegible] crudelis est. Ac de hac muliere & in Arcadia sermo fuit peruulgatus, inter decem illa millia. & [illegible] apud vos renunciaui, quem mox dicere cogam testimonium? peruulgatus rumor fuit, & in Thessalia, & vbique gentium. Et tamen talium sibi conscius facinorum impurus iste vos audebit intueri & ostenta [illegible] clara illa sua voce praedicabit: quae res mihi spiritum intercludit. Nam hi nesciunt, te a primoribus annis lectitasse libros matri initianti: & puerum [illegible] in coetibus. Liberi patris, & [illegible] [illegible] hominis esse voluerunt? Post autem scribam [illegible] apud magistratus dedisse operam, & propter binas aut ternas drachmas [illegible] fuisse? Postremo, non ita olim alienis sumptibus ad tertias partes [illegible], cum hic [illegible] agi possent, vixisse? quam igitur vitam [illegible] vixisti? nam eam quidem quam vixisti, talem esse constat. Sed o [illegible], ille apud vos alium [illegible] ego. Verum [illegible] haec, sed testimonia mihi prius illa recita. B

Testimonium.

Cum igitur ea quae in vos commisisse conuictus est [illegible], Iudices, in quibus quid mali non inest? corruptus, assentator, diris obligatus, mendax, amicorum proditor: omnia insunt atrocissima: nihil horum defendet, neque quicquam aequi aut boni respondere poterit. Quae autem ego eum responsurum esse audio, ea [illegible] proxima [illegible] qui nullam [illegible] habet excusationem, quidam [illegible] [illegible]. [illegible] audio, eam a me quae accidere, [illegible] esse, & [illegible] & [illegible] [illegible]. Quamquam autem [illegible] illa neque [illegible] defensio, neque [illegible], sed mei quaedam [illegible] [illegible], illa [illegible], neque [illegible] res autem propterea nihilo sunt meliores neque [illegible] [illegible] opus tamen officij mei esse [illegible] quae vobis [illegible], & [illegible], si talia dicet, & [illegible] declinet [illegible]. Quae [illegible] & simplex, [illegible] quae [illegible], [illegible] reipublicae. Quorum ille nonnunc [illegible] poterit. Neque enim profecto dicere poterit, [illegible] vt [illegible] vt Pylas Philippus [illegible], vt Thebani sint potentes, et milites in Euboea [illegible], et Megaris insidiae [illegible], et pax nulla sit [illegible] confirmata [illegible] contraria vobis nunciata, et quae & vtilia essent, & [illegible] ea non esse facta [illegible] quae vidistis ipsi, & [illegible] nihil [illegible] omnium ad [illegible] [illegible]. Multa igitur [illegible] [illegible] et apud vos [illegible] [illegible] omni tempore [illegible], omnia inter me & illos contraria esse [illegible] clara vos [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] vestra [illegible] per [illegible] Philocratem. Quis [illegible] & quilibet clarissima voce pronuncian- C

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible]

A tem? Aeschinem nimirum. Quem autem isti carere audacia, & timidum esse ad turbas dicunt, ego autem verecundum? me. Neque enim vnquam vobis molestus fui, nec coegi inuitos. Atqui in omnibus concionibus, quoties de his mentio facta est, & accusantem me audistis, & semper illos redarguentem, & palam dicentem, eos accepisse pecuniam, & omnia vendidisse negotia ciuitatis. Quae illi cum audirent, nemo vnquam eorum aut infitias iuit, aut os aperuit, aut se ostendit. Quae igitur causa est, vt omnium verecundissimi in ciuitate, & voce amplissima praediti, a me omnium timidissimo, & nemine clarius loquente, tamen superentur? Quia veritas est potens, contrariumque infirmum. Conscientia prodi... incipit eis audaciam. Ea linguam reprimit, obturat os, angit, silentium imponit. Postremo autem illud profecto nostis, eum, cum nuper legatum me non tacere tantum clamasse, dicere se mihi dicturum apud senatum, & accusaturum: & heu heu. Atqui illa sunt longorum & multorum certaminum atque orationum exordia: haec autem simplicia, & duo aut tria circiter verba, quae vel heri empotum mancipium proferre posset. Athenienses, negotium hoc perindi-

B gnum tulisse me eorum rerum accusari, quarum ipse socius fuit, & pecuniam accepisse me dicit, cum ipse acceperit, aut in partem venerit. Horum quidem nihil dicit, nec locutus est, nec ex eo quisquam vestrum audiuit: sed alia minitabatur. Quam ob rem? Quod ea a se esse facta sibi conscius erat, & haec verba seruiliter reformidabat. Non igitur eo accedebat animus, sed resiliebat, retrahebatur enim a conscientia: a verbis quidem conuiciari, nemo eum prohibebat, & maledicere. Quod autem est maximum omnium, & non verbo, sed re ea quae factum ego vellem, quod aequum erat, et bis legatus iueram, & ter? bis reddere vobis rationem. Aeschines multis testib' adductis ad Rationum magistros accessit, neque vocari in praetorium vetuit, vt qui rationem reddidissem nec postulari possem. Et res fuit per quam ridicula. Quae igitur ille, suo eorum de priore legatione rationem reddidisset quam nemo accusabat: nolebat denuo in ius venire de hac, qua nunc reus agitur: in qua omnes iniuriae insunt. Quod autem ego me bis sistebam, ea coegit & ipsi necessitas imponebatur, se denuo sistendi: propterea citari me non sinebat. Id autem

C factum Athenienses, vtrumque vobis ostendit spectatorum ... semetipsum damnasse, vt iam nemo vestrum cum iure iurando possit absoluere, tum nihil de me vere dictum. Si enim habuisset, ibi & dicendo & accusando protulisset, non me ... eum venisset. Hoc a me vere dici vt constet, voca mihi huius rei testes.

Demosthenes ab Aeschine ... rationem ... prohibetur.

TESTES.

Iam vero quae in me conuicia extra legationem dixerit, multis nominibus eum audire non debebitis. Non enim ego sum hodie reus, neque deinceps mihi quisquam infundet aquam. Quid igitur aliud illa sunt, quam iustarum rationum inopia? Quis enim accusare velit, dum reus agitur, si, quo se defenderet, haberet? Illud etiam considerate, iudices, si ego ipse reus essem, & Aeschines accusaret, Philippus autem esset iudex, atque ego non negare possem me deliquisse, sed isti maledicerem & eum exagitare instituerem: nonne putatis illum ipsum aegre laturum Philippum, si quis apud eum hominibus de ipso beneficientiis maledi-

Conuicia Aeschinis ... extra legationem ... nunquam ... audiri debere.

[illegible]

erit? Ne igitur vos deteriores sitis Philippo, sed ad A ea respondere eum cogite, quorum accusatur. Recita testimonium.

TESTIMONIVM.

Ego igitur [illegible] condemnata fuerunt, & [illegible] quae legibus iubentur, praestanda omnia [illegible] Quare qui [illegible] & [illegible] apud vos [illegible] Scitis enim utique hoc, [illegible] homines, & [illegible] condemnatus [illegible] negant, [illegible] communicantur, omnia faciunt ne poenas luant. Quare [illegible] nulla vos oportet hodie decipi, sed ex vestra [illegible] de causa iudicare: [illegible] illius credere sermonibus [illegible] testibus, quos ille paratos habebat ad quid B [illegible] Philippum [illegible] Videbitis autem, [illegible] testimonium neque illud etiam vos moveat, [illegible] vox illius clara & magna est, [illegible] Neque enim de [illegible] aut orationibus [illegible] iudicium hodie [illegible] propter res flagitiose & sceleratae [illegible] suscepta [illegible] negocia, quae omnes [illegible] Quae igitur illa sunt? quae [illegible] neque opus est, [illegible] Nam si ea quae [illegible] pollicitus est, omnia pacem sequuta sunt, [illegible] & [illegible] vos esse [illegible] ut (cum in agro nostro nulli hostes [illegible] neque [illegible] oppugnaretur, neque ulla alia calamitas reipublicae accidisset, sed & [illegible] pacis emeretis, & nihil [illegible] (nisi [illegible] & [illegible] Thebani [illegible] Philippum [illegible] & in Euboea castella [illegible] ad vos oppugnandos & omnia quae facta sunt futura esse, [illegible] pacem [illegible] Aeschinem, nec cum [illegible] flagitiis [illegible] C [illegible] Sin omnia [illegible] contraria, & multa [illegible] Philippum [illegible] velle [illegible] Phocenses [illegible] Thebanorum [illegible] quia [illegible] Amphipolis [illegible] omnia [illegible] facti [illegible] Atticam [illegible] neque [illegible] (neque enim [illegible] appellanda sunt) propter illorum [illegible] Athenienses, [illegible] ego de causa [illegible] Nam [illegible] habere [illegible] At cum illo aliqua mihi [illegible] multa [illegible] nulla. Quid igitur de te [illegible] & propter [illegible] hoc enim [illegible] dicere [illegible] Aeschine, nihil peccati [illegible] Nam si haec dicet, considerate iudices [illegible] ut ego [illegible] propter illos mihi periculum esse [illegible]

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

[illegible]

pacto vos tractari conueniat, qui ipsi deliquerunt? Verùm non propter hæc, sed cur te accuso? Per calumniam nimirum, vt abs te nummos extorquerem? vtrum autem præstabilius mihi fuisset, à Philippo accipere multum largiente, & nemine illorum minus, & amicū etiā illū habere, & illos (essent, n. essent amici mihi, si in earundem rerum societatem venissem. Neque enim nunc paternas inimicitias exercent mecum: sed propter actorum communitatem recusatam) an ab illis aliquid de acceptis emendicatem, tum illius, tum illorum suscipere inimicitias? cum captiuos priuatis sumptibus tanti redemerim, pauca turpiter ab istis velle capere & per simultatem? Non ita sunt hæc. Sed & vera renunciaui, & à corruptela abstinui, propter iustitiam & veritatem & vitam reliquam: existimans fore, vt mihi, quemadmodum & aliis quibusdam apud vos, si bonus vir essem, honos haberetur, neque commutandum esse mihi vestri studium vllo emolumento. Illos autem odi, quòd improbos esse, & sacrilegos in legatione animaduerti, & per illorum corruptelas, etiam priuato meo honore sum spoliatus, cum vos toti legationi succenseretis. Accuso autem nunc, & rationem reddi postulo, propter curam rerum futurarum & lite iudicioque declarari volo apud vos, ea quæ à me & ab istis facta sunt, inter se pugnare omnia. Et vereor, vereor (dicā. n. iudices, quicquid sentio, apud vos) ne tum me quoque eodem, cum istis reti implicetis, cum nunc omnes experti nūc autē nimium fitis negligentes & supini. Profectò enim, Athenienses, dissoluti mihi esse videmini, & tū vsque adeo esse securi, dum in mala incidatis: qui hos dum alios conflictari videtis, non curatis, neque timetis, tametsi respublica multis iamdiu & diuersis modis lædatur. An non graue ac penè incredibile videtur esse vobis? (Etsi enim aliquid reticere statueram, nunc tamen facere non possum quin eloquar) Nostis vtique Pythoclem illum, Pythodori F. cum eo ego coniunctissimè vixi, neque vlla inter me & illum in hunc vsque diem extitit offensio. Is nunc deuitat occursum meum, ex quo ad Philippum profectus fuit. Et sicubi mecum congredi necesse habet, resilit statim, ne se quis mecum videat colloquentem. Cum Aeschine autem circumquaque obit forum, & deliberat, & meditatur. Per acerbum profectò est, Athenienses, & indignum, in eos qui colere Philippum instituerunt, adeò excitatos eius in vtranque partem esse sensus, vt quisque putet, tanquam eo semper assistente, ne vllum quidem suum hic factum clam fore: sed & amicos existiment, qui illi placuerint, & inimicos similiter: iis autem qui ad nutum vestrum viuunt, & honorem à vobis expetunt, eumque nullo emolumento commutatum volunt, tantum surditatis, & tantum tenebrarum à vobis occurrere, vt ego nunc ex æquo cum nefariis istis dimicem: idque apud vos, quibus nota sunt omnia. Vultis igitur nosse & audire huius rei causam? Dicam equidem. Peto autem, ne quid dicenti mihi verum succenseatis. Ille vnum habet corpus & vnum animum: toto pectore & amat bene de se merentes, & odit aduersarios. Vestrûm autem singuli, primùm nec benè merentes de republica, bene de se mereri putāt, nec malè merentes: sed alia singulis maiori curæ sunt, per quæ sæpe abducimini ab officio, vt misericordia, inuidia, iracundia, supplicibus gratificando, aliis rebus infinitis. Nam vt alia effugias omnia, nunquam tamen vos effugiet,

Reprehen-sio neglig-entiæ magistratuum & negligentia Philippi commendatio.

[illegible]

qui neminem talem esse velint. At singulatim ita A commissa delicta, pauloante perspexistis, vniuersè tandem videte in rempublicam detrimentum. Quale nihil hodie vobis committendum est, Athenienses: nec dimittendus is, qui tantis vos affecit malis. Quæso enim vos, qui de vobis sermones euntur, illium absoluetis? Athenis legati ad Philippum iuerunt quidam Philocrates, Aeschines, Phrynon, Demosthenes. Quid tum? Hic præterquam quod nihil ex legatione accepit, captiuos priuatis sumptibus redemit: ille, qua pecunia vendiderat negocia ciuitatis, ea passim scorta emit, & pisces: & scelestus ille Phrynon filium ad Philippum misit antequam in album virorum inscriberetur: Demosthenes nihil vel rep. ablica, vel se indignum fecit. Atque idem, cum & ædilitates obiret, & triremes instrueret, etiam hos sumptus vltro faciendos existimauit, vt captiuos redimeret, neque vllum ciuium propter egestatem in ærumnis esse pateretur ille, tantum abfuit vt vllum de suo captiuum redimeret, vt totam potius regionem & amplius decies mille milites probè instructos, & simul plures mille equites è nostris socijs, vt captiui Philippi fierent, B adiutor fuerit. Quid igitur secutum est? Athenienses, cum is esset in iudicium adductus, ... rant. Quid autem? Eos qui pecuniam acceperant, & munera, qui probris affecerant se ipsos & Rempublicam, suos liberos dimiserunt: eos tum sapere, tum bene actum iri cum republica putarunt. De accusatore autem quid? esse attonitum, ignorare ingenium ciuitatis, non habere quò suos nummos abijciat. Ecquis, Athenienses, in hoc exemplum intuens, iustum se præbere volet? quis gratis agere legatum? si nec accipere, nec quàm ij qui acceperint, plus apud vos mereri fidei licebit? quare nō modo iudicium de istis, hodie facitis, immò & legem sancitis istis in omne æuum, verum propter pecuniam flagitiosè legati omnes hostium voluntati seruire debeant, an gratuitò & sine corruptelis agere quæ vobis sunt vtilissima? Ac de cæteris nullo teste vobis est opus. A Phrynone autem missum esse filium vt constet, voca mihi testes.

TESTES.

Hunc non accusauit Aeschines, quòd suum filium C ad probrum misit ad Philippum: sed si quis adolescens, alijs forma præstantior, non cautus illam ex facie nasci suspicionem, liberius postea vixit, eum impudicitiæ accusauit. Verum iam de inuitatione ac decreto vt dicam, faciendum est, parum enim abfuit, quin ea prima legationis acta, quæ me vobis in primis referre oportet, præterirem. Ego cum in Senatusconsultum scriberem, atque rursus apud populum (cum quidem in concionibus, in quibus de pace deliberaturi eratis, nihil dum neque de rationibus eorum, neque de iniurijs cuiusquam liceret) consuetudinis iure vsus, & laudaui eos, & in curiam inuitaui. Atqui hercule & Philippi legatos hospitio excepi, idque, Athenienses, admodum splendidè. Nā cū viderē eos illic etiam eā rē gloriæ sibi ducere, vt beatis & splendidissimis duxi me primum eis superiorem esse oportere, & magnificētia antecellere. Is igitur ille nunc affirmat & receperat ipse, inquit, laudauit nos, & ipse legatos conuiuio excepit, neque tempus illius facti distinguit. Facta sunt illa fore, antequā respublica quicquam detrimenti cepisset, antequā palam facti venissent, illos se vendidisse: cum legati primum recens aduenissent, & populo audiendum esset

Delinquentes à mala ratione, per comparationem & Aeschinis, atque publicis.

Timarchū accusauit ... impudicitiæ ... Aeschines ...

τὰ μὲν οὖν ἀδικήματα καθ' ἓν ἕκαστον τούτων ἀκηκόατε ... [illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

συνηγορεῖν ἤθελον ὑπὲρ τοῦ Φιλοκράτους, οὔτ' ἐκεῖνος [illegible] γράψαι. ἂν δὴ ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τοὺς χρόνους, ὅτι τῶν ἀδικημάτων [illegible] ταῦτα ἦ, [illegible] ἐμοὶ πρὸς τούτους [illegible], οὐδ' αὐτὸς γέγονε. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἴσως τοίνυν ἀδελφοὺς αὐτοῦ συνερεῖν, Φιλοχάρης καὶ Ἀφόβητος, πρὸς οὓς ὑμῖν πολλὰ καὶ δίκαια ἔστιν εἰπεῖν. ἀνάγκη δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ παρρησίας διαλεχθῆναι, μηδὲν ὑποστελλόμενον. ἡμεῖς, Ἀφόβητε, καὶ σὺ Φιλόχαρες, σὲ μὲν τὰς ἀλαβαστοθήκας γράφοντα καὶ τὰ τύμπανα, τούτους δ' ὑπογραμματέας καὶ τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους, καὶ οὐδὲν ἀδίκους, κακοὺς μέντοι καὶ στρατηγίας ἀναξίους, πρεσβειῶν, στρατηγιῶν, τῶν μεγίστων τιμῶν ἠξιώσαμεν. εἰ τοίνυν μηδὲν ἠδικεῖτε ὑμῶν μηδείς, οὐχ ἡμᾶς χάριν ὑμῖν ὀφείλειν, ἀλλ' ὑμᾶς ἡμῖν δικαίως ἂν ἔχοιτε· πολλοὺς γὰρ ὑμῶν μᾶλλον ἀξίους τιμᾶσθαι παρέντες ἡμεῖς ὑμᾶς ἐσεμνύναμεν. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐν αὐτοῖς οἷς ἐτιμᾶσθε ἠδίκησέ τις ὑμῶν, καὶ τοιαῦτα [illegible], πόσῳ μᾶλλον ἂν μισεῖσθαι δικαίως ἢ σῴζεσθαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι πολλῷ. βιάσονται τοίνυν ἴσως, μεγαλόφωνοι καὶ ἀναιδεῖς ὄντες, καὶ τὸ "συγγνώμη ἀδελφῷ βοηθεῖν" προσλαβόντες. ὑμεῖς δὲ μὴ ἡττᾶσθε, ἀλλ' ἐνθυμεῖσθε ὅτι τούτοις μὲν τούτου προσήκει φροντίζειν, ὑμῖν δὲ τῶν νόμων, καὶ ὅλης τῆς πόλεως, καὶ πρὸ πάντων τῶν ὅρκων οὓς αὐτοὶ καθήμενοι δικάζειν ὀμωμόκατε. καὶ γὰρ εἴ τινας ἠξιώκασι τουτονὶ σῶσαι, σκέψασθε πότερον ἂν μηδὲν ἀδικοῦντα φαίνηται τὴν πόλιν, ἢ κἂν ἀδικοῦντα. εἰ μὲν γὰρ ἂν μηδὲν ἀδικοῦντα, κἀγώ φημι δεῖν· εἰ δ' ὅλως κἂν ὁτιοῦν, ἐπιορκεῖν ἠξιώκασιν. οὐ γὰρ εἰ κρύβδην ἐστὶν ἡ ψῆφος, λήσει τοὺς θεούς, ἀλλὰ καὶ τοῦτο κάλλιστ' εἶδεν ὁ θεὶς τὸν νόμον, ὅτι τούτων μὲν οὐδεὶς εἴσεται τὸν χαρισάμενον ὑμῶν, οἱ θεοὶ δ' εἴσονται καὶ τὸ δαιμόνιον τὸν μὴ τὰ δίκαια ψηφισάμενον. παρ' ὧν κρεῖττόν ἐστιν ἑκάστῳ τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας αὑτῷ καὶ τοῖς παισὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ προσήκοντα γνόντα, ἢ τὴν ἀφανῆ καὶ ἄδηλον χάριν τούτοις καταθέσθαι, καὶ ἀφεῖναι ἄνθρωπον, ὃς αὐτὸς αὑτοῦ καταμεμαρτύρηκε. τίνα γὰρ ἂν μείζω, Αἰσχίνη, μάρτυρα ποιήσαιο ὡς πολλὰ καὶ δεινὰ πεπρέσβευκας, ἢ σαυτὸν κατὰ σαυτοῦ; [illegible]

[illegible]

A quid dicerent, cum nondum vel istum patrocinari Philocrati, vel illum talia esse decreturum, constaret. Si igitur talia dixerit, meminetote temporum, quae iniuriis antecesserunt, post autem nulla mihi cum illis familiaritas aut societas intercessit. Recita testimonium.

TESTIMONIVM.

Fortassis autem fratres ei patrocinabitur Philochares & Aphobetus, quorum vtrique multa & aequa respondere poteritis. Necesse autem est, Athenienses, libere loqui, nihilque dissimulare. Nos Aphobete, & tu Philochares, scimus te quidem alabastrothecas pingere solitum, & tympana: illos vero notarios & vulgares fuisse homines. Atque haec vt ab omni sunt improbitate remota, sic neque imperij dignitatem merentur. Legationibus, imperiis, maximis honoribus vos ornauimus: quòd si nemo vestrûm quicquam delinqueret, non nos merito vobis vllo nomine, sed vos nobis de his iure gratiam haberetis. Multis enim honore quàm vos dignioribus praeteritis, vos extulimus. Sed si quis vestrûm in illis ipsis B quos vobis habebamus, honoribus deliquit, isque tanta in re quanto magis odio quàm conseruatione dignus est? multo equidem opinor. Vim autem fecisse facient, vt homines vocales & impudentes, atque illa re freti, non vllo verecundiam, fratri opitulari. Vos autem nolite succumbere: illud cogitantes, conuenire illis, vt illum curent: vobis, vt leges & vocam rempublicam, & praeter omnia, iusiurandum, quod dato ad iudicandum sedetis. Quòd si rogarunt vestrûm aliquos, vt illum seruaretis, illud considerate, vtrum ita rogarint, si insons reperietur: an, si in rempublicam iniurius? Si insons: & ego censeo. Sin omnino, quicquid deliquisset, id rogarunt, vt nullum periculum recusaretis. Non enim si occulta suffragia sunt, latebunt deos. sed & hoc vidit, & nimirum rectissime prouidit legislator, vt clam suffragia ferrentur. Caeteri nemo scorsû sciret, qui sibi esset gratificatus: sed dij scient, & numen, eum qui inique pronunciasset. A quibus praestabilius est, singulos sibi & liberis, iusta quae sunt pronunciando, spem bonam reseruare, quàm obscuram & incertam gratiam istorum captare, & absoluere C illum, qui in se ipse dixit testimonium. Quo enim alio maiore teste probem Aeschine, te multa, & non ferenda in legatione designasse, quàm te teste contra teipsum? Quod enim eum, qui aliquid eorum quae in legatione egisti, palàm facere voluit, in tantam & talem calamitatem coniiciendam esse censuisti: ex eo constat, pessime tecum actum iri te putasse, si tua facinora iudices comperissent. Illud igitur contra factum in eius fraudem, si sapitis, esse factû intelligetis: non eò duntaxat, quòd ingens signum est, qua ratione legationem obieris: sed quòd in accusando, ea verba protulit, quae nunc in eum possis retorqueri. Quod .n. tu accusando Timarcho constituisti, idê etiã ab aliis vsurpari in te valere debebit. Tu autê dicebas ad iudices: Defendet eum Demosthenes, & meã legationê accusabit: & si vos à causa abduxerit, iactabitur declamitabit, & palàm iactabit: quomodo? quid? Abduxi à causa iudices, & surrepto est negocio abij. Nequaquam vero. sed quib. de reb. controuersia est, ad eas respondeto. Tu igitur cum illum accusares, tum tibi & dicere licebat, quicquid libebat. Quid & ad iudices dicebas te,* qui nullû actionis tuae testê haberes, ipsû hominê habere.

Deprecabitur fratrum Aeschinis [illegible]

Aeschines [illegible] Timarchum [illegible]

Quam populi sermo celebrat creber, irrita nunquam
Fama cadit penitus: dea quaedam etenim fit & ipsa.

Atqui & te Aeschine hi omnes dicunt ex legatione accepisse pecuniam. Itaque in te quoque illud profectò valet:

Quam populi sermo celebrat creber, irrita nunquam
Fama cadit penitus.—

Nam quòd te longè plures quam illum criminantur, id cuiusmodi sit, considera. Timarchum, ne finitimi quidem omnes norant. Vos autem legatos, nemo vel Graecorum, vel Barbarorum est, qui pecuniam accepisse ex legatione non dicat. Quare si fama vera est, contra vos eorum valet vulgatus ille rumor: cui fidem esse habendam, quandam deam eum esse, & ipsa. Et sapientem fuisse poetam versuum autorem, tu ipse definiisti. Praeterea collegit iambos, & eos placet, & prolixè recitauit, velut:

Malorum quisquis consuetudine est placet,
De quo sciscitari nunquam, sciens satis
Sodalium illum consimilem moribus.

Eum igitur qui ad gallos gallinaceos ingreditur, & cum Pittalaco obambulat, & eiusmodi res alia cum dixisset: ignoratis, inquit, cuiusmodi sit existimandus. Proinde & in te iambi isti mihi nunc erunt opportuni, Aeschine: quos si ad iudices dicam, rectè conuenienterque dicam: cui consuetudo placet Philocratis, & eadem ubi eunda legationis ratio: de eo nihil rogo: pecuniam eum accepisse sciens, ut Philocrates, qui eo confitetur. Cum autem orationum scriptores & sophistas alios cognominet, atque exagitare studeat, eum ipsum talem esse conuincam. Hi enim iambi è Phoenice sunt Euripidis: quam fabulam nunquam vel Theodorus, vel Aristodemus egit, apud quos iste tertias partes actitauit: sed Molon repraesentauit, & quispiam fortassis alius veterum histrionum. Antigonam autem Sophoclis saepe Theodorus, saepe Aristodemus egit: in qua factos iambos praeclarè & vobis utiliter, quos saepe ipse recitauit, & in promptu habet, praetermisit. Nostis enim hoc scilicet, in omnibus fabulis Tragicis, eximium veluti praemium virtutis hoc esse tertiarum actoribus, ut tyrannorum habitu & sceptra gerentes in scenam ingrediantur. Eos igitur iambos in ea fabula considerate, quales poeta Aeschini Creonti recitandos tribuerit: quos ille nec sibi ipsi dixit in legatione, neque iudicibus recitauit. Recita.

Aeschines sophista & [illegible]

IAMBI SOPHOCLIS EX Antigona.

De tutela patriae.

Peruestigare mentem nullius queas viri,
Tacitosque sensus pectoris deprendere,
Diu antequam versetur in republica.
Nam quisquis urbis cuius imperium gerit
Mentem salubri via degenerem tenens,
Metûque linguam haud consulit salubriter,
Culpandus est & hoc & omni tempore.
Idemque amicum patria qui praetulit,
Habetur improbus vir, & ciuis malus.
Sed ipse (magnus itaque Iupiter sciat,
Qui cuncta vigili semper lumine aspicit)
Minimè tacebo, si quid ingruat mali
Urbi, vel vita cum periculo mea.
Nec urbis huius hostis unquam mihi
Amicus erit. Nam considero satis,
Patriam salutis patriam esse ciuibus:
Cui dum recens prosper aspirauerit,
Ex illa amicos nobis eligi decet.

φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ
λαοὶ φημίξωσι· θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

Οὐκοῦν καὶ σὲ πάντες οὗτοι χρήματ' ἐκ τῆς πρεσβείας φασὶν εἰληφέναι, ὥστε καὶ κατὰ σοῦ δήπουθεν
φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ
λαοὶ φημίξωσι.—

Ὅσῳ γὰρ σὲ πλείους ἢ ἐκεῖνον αἰτιῶνται, θεώρησον ὡς ἔχει. τὸν μὲν Τίμαρχον οὐδ' οἱ πρόσχωροι πάντες ᾔδεσαν· ὑμᾶς δὲ τοὺς πρέσβεις οὐδεὶς οὔτε τῶν Ἑλλήνων οὔτε τῶν βαρβάρων ἐστὶν ὅστις οὔ φησι χρήματ' ἐκ τῆς πρεσβείας εἰληφέναι. ὥστ' εἴπερ ἀληθής ἐστιν ἡ φήμη, κατὰ σοῦ ἡ παρὰ τῶν πολλῶν ἐστιν· ἣν ὅτι πιστὴν δεῖ εἶναι καὶ ὅτι θεός γ' αὕτη, καὶ ὅτι σοφὸς ἦν ὁ ποιητὴς ὁ ταῦτα ποιήσας, αὐτὸς σὺ ὥρισας. ἔτι τοίνυν ἰαμβεῖα ἐκλέξας ἐπήγαγεν·

Ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνήρ,
Οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων ὅτι
Τοιοῦτός ἐστιν οἷσπερ ἥδεται ξυνών.

Εἶτα τὸν εἰς τοὺς ὄρνεις εἰσιόντα, καὶ μετὰ Πιττάλακου περιιόντα, καὶ τοιαῦτ' εἰπών, ἀγνοεῖτ', ἔφη, ὁποῖόν τιν' ἡγεῖσθαι δεῖ; οὐκοῦν, Αἰσχίνη, καὶ κατὰ σοῦ τὰ ἰαμβεῖα ταῦτ' ἁρμόττει νῦν ἐμοὶ λέγειν πρὸς τούτους, κἂν λέγω ὀρθῶς καὶ προσηκόντως· ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται, καὶ ταῦτα πρεσβεύων Φιλοκράτει, οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων ὅτι ἀργύριον εἴληφεν οὐδὲν ἧττον ἢ Φιλοκράτης, ὁ ὁμολογῶν. λογογράφους τοίνυν καὶ σοφιστὰς ἀποκαλῶν τοὺς ἄλλους καὶ ὑβρίζειν πειρώμενος, αὐτὸς ἐξελεγχθήσεται τοιοῦτος ὤν. ταῦτα μὲν γὰρ τὰ ἰαμβεῖα ἐκ Φοίνικός ἐστιν Εὐριπίδου· τοῦτο δὲ τὸ δρᾶμα οὐδεπώποτ' οὔτε Θεόδωρος οὔτ' Ἀριστόδημος ὑπεκρίναντο, οἷς οὗτος τὰ τρίτα λέγων διετέλεσεν, ἀλλὰ Μόλων ἠγωνίζετο, καὶ εἰ δή τις ἄλλος τῶν παλαιῶν ὑποκριτῶν. Ἀντιγόνην δὲ Σοφοκλέους πολλάκις μὲν Θεόδωρος, πολλάκις δ' Ἀριστόδημος ὑποκέκριται, ἐν ᾗ πεποιημένα ἰαμβεῖα καλῶς καὶ συμφερόντως ὑμῖν πολλάκις αὐτὸς εἰρηκὼς, καὶ ἀκριβῶς ἐξεπιστάμενος παρέλιπεν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι ἐν ἅπασι τοῖς δράμασι τοῖς τραγικοῖς ἐξαίρετόν ἐστιν ὥσπερ γέρας τοῖς τριταγωνισταῖς, τὸ τοὺς τυράννους καὶ τοὺς τὰ σκῆπτρ' ἔχοντας εἰσιέναι. ταῦτα τοίνυν ἐν τῷ δράματι τούτῳ σκέψασθε, ἃ τὸν Κρέοντα Αἰσχίνην λέγοντα πεποίηται τῷ ποιητῇ, ἃ οὔτε πρὸς αὑτὸν οὗτος ὑπὲρ τῆς πρεσβείας διελέχθη, οὔτε πρὸς τοὺς δικαστὰς εἶπε. λέγε.

ΙΑΜΒΕΙΑ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ἐξ Ἀντιγόνης.

Ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
Ψυχήν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
Ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβὴς φανῇ.
Ἐμοὶ γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν,
Μὴ τῶν ἀρίστων ἅπτεται βουλευμάτων,
Ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει,
Κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
Καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὑτοῦ πάτρας
Φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
Ἐγὼ γὰρ ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὁρῶν ἀεί,
Οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὁρῶν
Στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας
Θείμην ἐμαυτῷ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι.

Οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονός.
Ἥδ' ἐστὶν ἡ σῴζουσα, καὶ ταύτης ἔπι,
Πλέοντες ὀρθῆς, τοὺς φίλους ποιούμεθα.

Ταῦτα

[illegible]

A Horum nihil sibi proposuit Aeschines in legatione: sed republica neglecta, Philippi hospitium & amicitiam longè pluris aestimauit, sibique villiora fore censuit nihil motus omnino sapientis poetae Sophoclis autoritate. & cum nouam vnà cum expeditione in Phocenses pergere videret, non prodidit, non antè denunciauit: sed contrà occultauit, & adiuuit, & dictis obsistit, non eos consequi, hâc esse portam salutis. & in ea ruinae matre sua & salute & fructum eorum qui eius opera vterentur, opibus qui [illegible] tantos viros educasse: & patrem suum (vt ego è natu maioribus audio) ad herois medici sanatum docentem literas, vt potuerit illum quidem, sed in hac vrbe vixisse tamen: se verò & suos scriptitae operam dantes, & omnibus magistratibus inseruientes, nummos accepisse, denique scribas à vobis delectos, biennium in Tholo esse enutritos: & nunc se ex hac vrbe legatum esse missum. Horum nihil considerauit, neque vt reipublicae prosper ventus aspiraret, procurauit: sed eam euertit & demersit: & quantum in se fuit, operam dedit, vt in hostium potestatem redigeretur. Nó tu igitur interitor es, & improbus? an non tu scriptor orationum, & dixi multos? qui,

B quae in scena saepe recitaras, & memoria probè tenebas, praeterijsti? Quae verò in tua vita nunquam repraesentaras: ea exquisita ad laedendum ciuem quendam, in medium attuleris? Agite verò & de Solone quid dixerit, considerate. Dixit Solonem dedicatum esse exemplum modestiae oratorum, manum intra vestem continentium, exprehendit & exagitat Timarchi petulantiam. At illam statuam nondum annos [illegible] fuisse dedicatam, dicunt Salaminij. A Solone autem omnino ducenti sunt anni, & quadraginta ad hanc aetatem. Quare statuarius qui eum gestum affinxit, non ipse solùm eo tempore non fuit, sed nec auus eius. hoc igitur dixit iudicibus, & imitatus est. Id autem, quod gesta illa multo esse reipublicae vtilius, & animus Solonis inspiceretur, & mentem non est imitatus: sed nimia potius contrà fecit. Nam ille cum Salamin defecisset ab Atheniensibus, & capite sancitum esset, nequis eius recuperandae esset autor, periculum sibi proposuit: & elegiacos versus quos fecerat, cecinit, & prouinciam reipublicae restituit, & susceptum dedecus abolevit. Ille autem, quam rex Persarum, & omnes Graeci vestram esse decreuerunt, Amphi-

C polin, eam tradidit & vendidit: & eius sententiae consulti autorem defendit Philocratem, praeclarè sanè. Neque enim ei Solonis recordari vacabat, neque id hic solum fecit, sed & illic cum venisset, ne mentionem quidem fecit eius regionis, propter quam legatus abierat, idque ipse vobis renunciauit. Meministis, n. profecto dicere eum. De Amphipoli & ego verba facere potuissem: sed vt Demostheni de ea dicendi esset locus, ideo praeterij. Ego verò progressus dicebam, cum nihil eorum quae ad Philippum dicere voluisset, mihi reliquisse. Facilius enim sanguine, quàm discedi loco vnquam cedere: sed putasse, accepta pecunia, aduersari Philippo non licere: qui pecuniâ ea de causa largitus esset, ne id oppidum redderet. Age cape Solonis elegiam illam, & recita: vt sciatis eum Soloni homines illius similes fuisse inuisos. Non enim habenda est, Aeschine, manus in sinu condita: sed obeunda legatio manu in sinu condita. Tu verò, cum eam illic porrexeris, & exhibueris, & his contumelia affeceris, hîc dictis magnificè & propter miseras sententiolas, quas meditatus es, & vocis exercitationem, in poenas esse dandum non putas, tot & tantorum sce-

[illegible]

Demosthenis verba Sophoclis ad inuentio Aeschines & parcimonia.

Aeschinis dictum de statua Solonis [illegible]

lerum textis pileolo capiti imposito obambularis, & in me conuicia diceris. Recita tu.

ELEGIACI VERSVS SOLONIS.

De [illegible] reipublicae [illegible]

Nostra quidem, sata Ioue, urbs non occidet unquam
Perpetuoq; deus sal[illegible] [illegible] potest.
Nam [illegible] natu [illegible] Pallas
Hanc tegit [illegible]
[illegible] ciues [illegible] lucraque
Ardua [illegible] per sua facta [illegible]
Atque ducum populi mala mens, elatique corda,
[illegible] poenas & mala multa [illegible]
Non etenim [illegible] didicerunt [illegible] modum.
[illegible] ferre [illegible] nec tenuere modum.
De [illegible] & ipsa altaria diuum
Per fas atq; nefas quo [illegible] opes.
[illegible] rapiunt omnes [illegible] iram
Iustitiae [illegible] sancta dea.
Illa tacet [illegible] praesentia cernens,
Sera, sed ad poenas post tamen [illegible]
Vrbibus hinc [illegible] venit immedicabile [illegible]
Vt [illegible] mox [illegible] ferant
Seditio & oritur, [illegible] bella mouentur,
Bella, quibus pubes lata perire solet.
Vrbs etenim [illegible]
[illegible] hostili [illegible]
Haec agitant populum mala, sed paupercula turba
Venditur, [illegible] peregre vincula dura gerit.
Nec sunt experti cladis quos [illegible]
[illegible] diuitibus [illegible] venit.
Publica sic intrant priuatos damna penates
[illegible] nec mala tanta queunt.
Transiliunt [illegible] mala tutior,
[illegible] thalamum quae sub [illegible]
Haec ego Palladios monitos [illegible]
Vt [illegible] agant.
[illegible] quantas legum violatio clades?
At [illegible] leges commoda quanta ferunt?
Compedibus [illegible] sceleratos, ordine cuncta
Conseruantque, nil nisi recta [illegible]
Aspera complanant, foedant fastidia, [illegible]
[illegible] quaeque mala.
Iura regunt, mansuefaciuntur [illegible] corda,
Compescunt [illegible] seditionis opus.
[illegible] acerba premunt, ac denique [illegible]
Humanam [illegible] superius erat.

[illegible] Timarchi, & [illegible]

Auditis Athenienses, de isto genere hominum Solon quid dicat, & de diis, à quibus vrbem conseruari asserat? Ego verò semper hanc orationem veram esse puto, & opto, conseruari vrbe nostram deorum & quodammodo ex libro, & sic accipio ea quae nunc acciderunt omnia in accusatione hac, diuinae cuiusdam erga rempublicam beneuolentiae signum extitisse. Id quo sic considerate. Homo qui multa in legatione, & atrocia scelera designauit, qui prouincias tradidit, in quibus deos à nobis & sociis coli decebat, ignominia notauit quendam, qui eius accusatorem se profiteri non dubitauit. Cur? ne ipse delicti sui [illegible] veniam, aut vllam misericordiam consequeretur. [illegible] & illo accusando in me inuehere instituit, & rursus pro concione accusationem mihi minitatus est, & eius generis alia. Quamobrem? vt optima cum venia apud vos ego, qui scelera istius optimè noui, & omnia comperta habeo, accusarem. Qui etiam cum omni superiori tempore

A [illegible] πιλίδιον λαβὼν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, [illegible] λέγε σύ.

ἘΛΕΓΕΙΑ ΣΟΛΩΝΟΣ.

Ἡμετέρα δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὔποτ' ὀλεῖται,
Αἶσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων.
Τοίη γὰρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὀβριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὕπερθεν ἔχει.
Αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίῃσιν,
Ἀστοὶ βούλονται χρήμασι πειθόμενοι.
Δήμου θ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἑτοῖμον
Ὕβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν.
Οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον, οὐδὲ παρούσας
Εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ.
Πλουτοῦσι δ' ἀδίκοις ἔργμασι πειθόμενοι.
Οὔθ' ἱερῶν κτεάνων, οὔτε τι δημοσίων.
Φειδόμενοι κλέπτουσιν ἐφ' ἁρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
Οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ δίκης θέμεθλα.
Ἡ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γιγνόμενα πρό τ' ἐόντα.
Τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτεισομένη.
B Τοῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἕλκος ἄφυκτον.
Ἐς δὲ κακὴν ταχέως ἤλυθε δουλοσύνην.
Ἣ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εὕδοντ' ἐπεγείρει,
Ὃς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην.
Ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστυ,
Τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖς ἀδικοῦσι φίλαις.
Ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακά· τῶν δὲ πενιχρῶν,
Ἱκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἀλλοδαπήν,
Πραθέντες, δεσμοῖσί τ' ἀεικελίοισι δεθέντες.

Οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἑκάστῳ.
Αὔλειοι δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι.
Ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἕρκος ὑπέρθορεν, εὗρε δὲ πάντως,
Εἰ καί τις φεύγων ἐν μυχῷ ᾖ θαλάμου.
Ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει.
Ὡς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομίη παρέχει.
Εὐνομίη δ' εὔκοσμα καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει,
Καὶ θαμὰ τοῖς ἀδίκοις ἀμφιτίθησι πέδας.
C Τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ.
Αὑαίνει δ' ἄτης ἄνθεα φυόμενα.
Εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς, ὑπερήφανά τ' ἔργα
Πραΰνει· παύει δ' ἔργα διχοστασίης.
Παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
Πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πινυτά.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων οἷα Σόλων λέγει, καὶ περὶ τῶν θεῶν, οὕς φησι τὴν πόλιν σῴζειν. ἐγὼ δ' ἀεὶ μὲν ἀληθῆ τὸν λόγον εἶναι τοῦτον ἡγοῦμαι καὶ βούλομαι, ὡς ἄρα οἱ θεοὶ σῴζουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν· οἶμαι δὲ τρόπον τινὰ καὶ τὰ νῦν συμβεβηκότα πάντα ἐπὶ ταυτησὶ τῆς εὐθύνης, δαιμονίας τινὸς εὐνοίας ἐνδείγμα τῇ πόλει γεγενῆσθαι. σκοπεῖτε γὰρ· ἄνθρωπος πολλὰ καὶ δεινὰ πρεσβεύσας, καὶ χώρας ἐκδεδωκὼς, ἐν αἷς ἔδει τοὺς θεοὺς ὑφ' ὑμῶν καὶ τῶν συμμάχων τιμᾶσθαι, ἠτίμωσεν ἕνα τῶν ἐπιγραψαμένων αὐτοῦ κατηγορήσειν. ἵνα τί; ἵνα μήτ' ἐλέου μήτε συγγνώμης, ἐφ' οἷς αὐτὸς ἠδίκηκε, τύχῃ. ἀλλὰ καὶ κατηγορῶν ἐκείνου, κακῶς λέγειν προείλετο τὴν πόλιν, καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ γραφὰς [illegible] ἀπειλεῖ, καὶ τοιαῦτα ἕτερα. διὰ τί; ἵνα μετὰ πλείονος συγγνώμης παρ' ὑμῶν, ὁ τὰ τούτου πονηρεύματα ἀκριβέστατ' εἰδὼς ἐγὼ καὶ παρηκολουθηκὼς ἅπασι, κατηγορῶ. ἀλλὰ καὶ [illegible] πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον [illegible] ὡς [illegible] ἐν ᾧ τῶν [illegible]

tar

[illegible]

A iudicia eluserit, in id coniecit sese tempus, in quo si non ob aliud, vel propter imminentia pericula, [illegible] licitum, nec tutum [illegible] est, illum corruptum largitionibus absoluere. Semper enim Athenienses, odio prosequendi sunt, & perniciosi proditores & homines corrupti, tum vero nunc id cum primis tempestiuè & communi cum vtilitate mortalium fiet. Morbus enim, Athenienses, ingens inuasit in Graeciam, & difficilis, quique magnam & felicitatem & curam [illegible] postulet. Qui enim sunt in vrbibus nobilissimi, & in quos collata est reipublicae autoritas, [illegible] prodentes libertatem, miseri, cet vltrò in seruitutem se coniiciunt, dum Philippi hospitium, & familiaritatem & amicitiam, aliaque alia minuendi causa criminis, in ore habent. Ceteri autem, & magistratus singularum vrbium, quicunque ii sunt, à quibus illos coerceri oportebat, & iustam eorundem [illegible] tantum abest, vt tale aliquid agant, vt eos admirentur, & fortunatos iudicent, & singuli se tales esse optent. Atque ea res & eiusmodi aemulationes, Thessalorum, Athenienses, cum nuper adeo principatum & communem autoritatem perdidissent: nunc iam etiam libertatem eis eri-

B puerunt. Nam quorundam eorum arces Macedonum praesidiis occupatae: in Peloponnesum autem ingressa, caedes illas Elide commisit: & ea insania & infamia miseros illos impleuit, vt alii alios interemerint, & Philippo gratificentur, cognatorum suorum & ciuium caede se polluerint. Ac ne hic quidem [illegible] sed Arcadiam ingressus, omnia illic [illegible] sursum deorsum vertit: & nunc Arcadum multi, cum eos liberos esse facere [illegible]. Atque [illegible] Philippum admirantur, & aereas ei statuas erigunt, & coronas decernunt. denique si in Peloponnesum venerit, cum oppidis recipere [illegible] Eleorum & Argiuorum ratio est. Haec [illegible], si [illegible] agendum est, non paruam [illegible] Passim enim peruagata [illegible] hoc [illegible] Athenienses. Dii igitur in tali [illegible] qui illum primi introduxerunt, [illegible] in vrbem. Quod si neglexeritis, videte, ne tum ea quae nunc dico, recte dicta esse videantur, cum nullum [illegible] reperietis. Nam animus Athenienses, quàm euidens & illustre exemplum sit in

C miseris Olynthiis [illegible] qui nulla alia re magis quàm istiusmodi factis perierunt. Idque ex eorum [illegible] cognoscere perspicue potestis. Qui cum quadringentos duntaxat equites haberent, & vniuersi non plures numero quinque millium essent, antequam Chalcidenses in vnum locum conuenissent, à Lacedaemoniis petiti magnis & pedestribus & nauialibus copiis (nostis enim hoc haud dubie, terra marique, vt paucis dicam, illis temporibus imperitasse Lacedaemonios) tamen tantis oppugnati copiis, neque vrbem suam, neque castellum vllum amiserunt: sed & praelia multa vicerunt, & tres imperatores occiderunt, & pacem denique ex animi sui sententia fecerunt. Postea quam autem quidam accipere munera coeperunt, & ex simplicitate, ac potius calamitate, illos fideliores existimauit populus, quàm patriae studiosos & defensores: cum Lasthenes aedes suas contexit lignis dono allatis è Macedonia, & Euthycrates boues multos alit, pretio nemini numerato, & alius aliquis oues adueheret, alius equos: tum populus, in cuius

[illegible]

illa fraudem fiebant, non modò non irascerentur, aut id genus hominum punirent, sed suspicerent, prædicarent, venerarentur, viros putarent: cum igitur ea ita crescerent, & largitiones inualescerent, quamuis equites mille haberent, & plures essent X. millibus, & cũ finitimis omnibus societate coniuncti, quamuis vos eis decies mille conductitiis, & triremibus L. opem tulissetis, & quater mille præterea ciuibus, nihil horum eis saluti esse potuit: sed priusquam belli annus exiret, oppida omnia Chalcidicæ ditionis, proditores perdiderunt. Nec Philippus iam ad nullũ proditorum præstò esse potuit: neque sciuit, quid primum occuparet, & quingentos equites ab ipsis ducibus proditos cum ipsis armis cepit: quod nemini mortalium vnquam contigit. Neque illi Solem reuerebantur, qui id agebant, neque terram patriam, in qua stabant, neque fana, neque monumenta maiorum, nec dedecus ex facinora sequuturum. Vsque adeò vecordes, Athenienses, & attonitos faciunt largitiones. Vos igitur, vos inquam ciues, & sapientes, & ad talia facinora non conniuebitis: sed ea publicè punietis. Nihil enim fieri queat absurdius, quàm committere, cum in proditores Olynthiorũ multa atrocia decreueritis, vt eos qui apud vosmetipsos deliquerunt, non puniatis. Agè recita decretum de Olynthiis factum.

DECRETVM.

Hæc vos iudices, rectè præclarèque omnium & Græcorum consensu & barbarorum, decreuistis in proditores, & homines diis inimicos. Cum igitur acceptatio munerum talia facinora præcedat, & propter illa etiam hæc quidam admittant: quemcunque Athenienses acceptare munera videritis, eum etiam proditorem esse putatote. Quòd si alius occasiones, alius negotia, alius milites prodit, quicquid singulis commissum fuerit, id vtique perdunt. Aequè autem tales omnes digni sunt odio: & vos Athenienses, in ea re soli exemplis vti domesticis potestis, & maiores quos iure laudatis, ipsa re imitari. Quòd si prælia, & expeditiones, & discrimina, in quibus illi fuerunt splendidi, hoc tempore non incidũt, cum otium nunc vos agatis: at prudentiam eorum imitamini, quæ vbiuis est opus, neque operosius est, aut molestius, sapere, quàm desipere: sed pari spatio temporis, sedens vestrũm quisque, si quæ oportet de rebus statuerit & decreuerit, reipublicæ commodis consulet, & à dignitate maiorum non degenerabit, sin quæ dedecent: statum rerum communium deteriorem faciet, & indignum maioribus. Vt igitur illi in istos fuerunt animati? Hæc cape scriba, & lege. Cognoscendum enim vobis est, vos in iis rebus esse segnes, propter quas sontes capitis damnarunt maiores. Recita has.

LITERÆ *DELECTVS.

Auditis Athenienses, hoc scriptum contineri. Arthmiũ Pythonactis F. Zeliam, iudicatum esse inimicum & hostem populi Atheniensis & sociorum, ipsum & vniuersum eius genus. Cur? quòd aurum à Barbaris in Græciam inuexit. Hinc apparet nimirum, & maioribus vestris, ne quisquam mortalium propter pecuniam, cladem importaret Græciæ, fuisse curæ: & vos nec illud cauere, ne vestrorum ciuium aliquis reipublicæ iniuriam faciat. At hercule id monimentũ vtcunque collocatũ est? imò cũ

A καθ' ὧν ταῦτα ἐγίγνετο, οὐχ ὅπως ὠργίζοντο ἢ κολάζειν ἠξίουν τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, ἀλλ' ἀπέβλεπον, ἐζήλουν, ἐτίμων, ἄνδρας ἡγοῦντο. ἐπειδὴ ταῦθ' οὕτω προῆγε, καὶ τὸ δωροδοκεῖν ἐκράτησεν, χιλίους μὲν ἱππέας κεκτημένοι, πλείους δ' ὄντες ἢ μύριοι, πάντας δὲ τοὺς περιχώρους ἔχοντες συμμάχους, μυρίους δὲ ξένους καὶ τριήρεις πεντήκοντα ὑμῶν βοηθησάντων αὐτοῖς, καὶ ἔτι τῶν πολιτῶν τετρακισχιλίους, οὐδὲν αὐτοὺς τούτων ἠδυνήθη σῶσαι· ἀλλὰ πρὶν μὲν ἐξελθεῖν ἐνιαυτὸν τοῦ πολέμου, τὰς πόλεις ἁπάσας ἀπολωλέκεσαν τὰς ἐν τῇ Χαλκιδικῇ οἱ προδιδόντες, καὶ Φίλιππος οὐκ ἔτ' εἶχεν ὑπακούειν τῶν προδιδόντων, οὐδ' εἶχεν ὅ τι πρῶτον λάβῃ. πεντακοσίους δ' ἱππέας προδοθέντας ὑπ' αὐτῶν τῶν ἡγουμένων ἔλαβεν αὐτοῖς ὅπλοις ὁ Φίλιππος, ὅσους οὐδεὶς πώποτε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. καὶ οὐκ ᾐσχύνονθ' οἱ ταῦτα ποιοῦντες, οὔτε τὸν ἥλιον, οὔτε τὴν γῆν πατρίδ' οὖσαν, ἐφ' ἧς ἕστασαν, οὔθ' ἱερά, οὔτε τάφους, οὔτε τὴν μετὰ ταῦτα γιγνομένην αἰσχύνην ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἔργοις. οὕτως ἔκφρονας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ παραπλῆγας τὸ δωροδοκεῖν ποιεῖ. ὑμᾶς οὖν, ὑμᾶς εὖ φρονεῖν δεῖ, τοὺς πολλούς, καὶ

B μὴ ἐπιτρέπειν τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ κολάζειν δημοσίᾳ. καὶ γὰρ ἂν σχέτλιον εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν Ὀλυνθίους προδόντων, πολλὰ καὶ δεινὰ ἐψηφίσασθε, τοὺς δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἀδικοῦντας μὴ κολάζοντες φαίνοισθε. λέγε οὖν τὸ ψήφισμα τὸ περὶ τῶν Ὀλυνθίων. Ψήφισμα.

Ταῦθ' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς καὶ καλῶς ἅπασιν Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις δοκεῖτε ἐψηφίσθαι, κατ' ἀνδρῶν προδοτῶν, καὶ θεοῖς ἐχθρῶν. ἐπειδὴ τοίνυν τὸ δωροδοκεῖν προηγεῖται τοῦ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ταῦτα πράττουσί τινες, ὃν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δωροδοκοῦντα ἴδητε, τοῦτον καὶ προδότην εἶναι νομίζετε. εἰ δ' ὁ μὲν καιρούς, ὁ δὲ πράγματα, ὁ δὲ στρατιώτας προδίδωσιν, ὧν ἂν ἕκαστος αὐτῶν οἶμαι κύριος γένηται, ταῦτα διαφθείρει, μισεῖν δ' ὁμοίως τοὺς τοιούτους ἅπαντας προσήκει. ἔξεστι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων μόνοις πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων οἰκείοις χρῆσθαι παραδείγμασι, καὶ τοὺς προγόνους, οὓς ἐπαινεῖτε δικαίως, ἔργῳ μιμεῖσθαι. εἰ γὰρ μὴ τὰς μάχας, μηδὲ τὰς στρατείας, μηδὲ τοὺς κινδύνους, ἐν οἷς ἦσαν ἐκεῖνοι λαμπροί, συμφέρει νῦν καιρὸς ὑμῖν, ἀλλ' ἄγετε ἡσυχίαν ὑμεῖς ἐν τῷ παρόντι· ἀλλὰ τό γε εὖ φρονεῖν αὐτῶν μιμεῖσθε. τούτου γὰρ πανταχοῦ χρεία, καὶ οὐδὲν ἐστι πραγματωδέστερον, οὐδ' ὀχληρότερον τὸ καλῶς φρονεῖν τοῦ κακῶς· ἀλλ' ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ νυνὶ καθήμενος ὑμῶν ἕκαστος, ἂν μὲν ἃ χρὴ γιγνώσκῃ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ψηφίζηται, βελτίω τὰ κοινὰ ποιήσει τῇ πόλει, καὶ ἄξια τῶν προγόνων πράξει. ἂν δ' ἃ μὴ δεῖ, φαυλότερα καὶ ἀνάξια τῶν προγόνων ποιήσει. τί οὖν ἐκεῖνοι περὶ τούτων ἐφρόνουν; ταυτὶ λαβὼν ἀνάγνωθι γραμματεῦ. δεῖ γὰρ ὑμᾶς ἰδεῖν, ὅτι ἐφ' οἷς ἔργοις ῥᾳθυμεῖτε, ὑμεῖς θάνατον κατεγνώκασιν οἱ πρόγονοι. λέγε ταῦτα.

Γράμματα στήλης.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν γραμμάτων λεγόντων, Ἄρθμιον τὸν Πυθώνακτος τὸν Ζελείτην, ἐχθρὸν εἶναι καὶ πολέμιον τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸν καὶ γένος ἅπαν. διὰ τί; ὅτι τὸν χρυσὸν ἐκ τῶν βαρβάρων εἰς τοὺς Ἕλληνας ἤγαγεν. ἔστιν οὖν, ὡς ἔοικεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν, ὅτι οἱ πρόγονοι μὲν ὑμῶν, ὅπως μηδ' ἄλλος ἀνθρώπων μηδεὶς ἐπὶ χρήμασι, μηδὲν ἐργάσηται κακὸν τὴν Ἑλλάδα, ἐφρόντιζον. ὑμεῖς δ' οὐδὲ τὴν πόλιν αὐτὴν ὅπως μηδεὶς τῶν πολιτῶν ἀδικήσῃ, προορᾶσθε. ἀλλ' *ὅπως ἔτυχε ταῦτα τὰ γράμματα ἕστηκεν; οὐκ, ἀλλ' ὅλης οὔσης

[illegible]

ΨΗΦΙΣΜΑ

[illegible]

A haec tota arx sit sacrosancta, & amplum spatium occupet iuxta aream illam & magnam Minervam, ad dextram sitam est, quam in victoriae memoriam Barbarici belli, data pecunia illa à Graecis, respublica consecravit. Ac tum quidem tanti fiebat iustitia, tantoque studio sontes plectebantur, ut eiusdem statio & haec praemio, & talium scelerum supplicio tribueretur: nunc autem eius, impunitati dedecus, nisi vos immodicam istam licentiam nunc repressientis. Existimo autem rectè vos esse facturos, si non una tantum in re maiores, sed ex aequo in omnibus ea imitemini, quae illi fecerunt. Illi igitur, quod vos omnes audivisse compertum habeo, Calliam Hipponici F. qui legatus celebratam illam pacem fecit, ut nec terra spatium, quantum cursu equi uno die confici posset, Rex Persarum cum exercitu ad mare descenderet, nec ad Chelidonias & Cyaneas longa navi accederet: quòd in legatione munera accepisse videbatur, parum abfuit quin occidissent: in referendis certe rationibus L. talenta ab eo exegerunt. Atqui pulchriorem ea pacem neque post, neque prius ullam à civitate nostra esse factam, quisquam dicet. Verùm non illud spectabant. Id enim suae virtuti & reipublicae autoritati acceptum

B referebant: an verò gratis fieret, necne, legati ingenio. Ab eo enim qui ad rempublicam esset accessurus, morum integritatem & abstinentiam flagitabant. Illi igitur ita inimicas ducebant largitiones, & reipublicae perniciosas, ut nec in actione ulla, nec viro locum habere paterentur. Sed vos, Athenienses, cùm videritis eadem pace & muros vestrorum sociorum conculcasse & legatorum aedes extruxisse, & reipublicae suas opes [illegible] quae nec per somnium unquam speravit, comparasse: non ipsi eos occidistis, sed accusatore indigetis, & verbis disceptatis causam eorum, quorum iniurias ea ipsa omnes vident? Neque verò vetera duntaxat referri possunt, & per exempla vos ad ultionem incitari: sed vestra aetate, qui adhuc vivitis, poenas dederunt. Quorum ego alios praetereo: eorum autem qui propter legationem, haec multo minus nocentem reipublicae, capite mulctati sunt, unius atque alterius mentionem faciam. Age cape hoc decretum, & recita.

DECRETUM

C Ex hoc decreto, Athenienses, legatos illos capitis vos condemnasse, quorum unus fuit Epicrates, hominem ego ex natu maioribus audio longè & multum utilem reipublicae, & ex eorum numero, qui populum è Piraeo reduxerunt, & alioqui popularem: sed tamen nihil ei horum profuit, meritò. Neque enim ex semisse leviorum oportet esse eum, qui tanta negotia suscipit: nec si fides ei adiungatur à vobis, ea abuti ad malorum scelerum licentiam: sed planè vos nulla iniuria de industria afficere. Si quid igitur eorum isti non perpetrarunt, propter quae illi capitis sunt damnati, me iam occidite. Rem autem ita considerate: cum contra literas, inquit, legationem obierunt illi, & decretum neque hoc primum crimen est. An verò isti non contra literas? Nonne decretum habet pacem ad Athenienses & ad Atheniensium socios pertinere: isti autem Phocenses foedere exclusirunt? Nonne decretum [illegible] verbum [illegible]: illi autem, quos Philippus ad ipsos miserat, iureiurando adegerunt? Nonne decretum, nusquam solos cum Philippo colloquutos esse: isti autem privatim cum eo agere nunquam destiterunt?

Cùm Athenienses [illegible] legationem [illegible]

[illegible]

quidam autem in senatu falsæ renunciationis sunt conuicti: at ille apud populum, & a quo? (id enim illustre est) à rebus ipsis. Nam eorum renunciationi, euenerunt omnia planè contraria. Nec vera, inquit, scripserunt: nec illa, & in socios, inquit, mentiti sunt, & munera acceperunt: isti verò non in eis mentiti sunt, sed funditus eos perdiderunt. id quod multò est mendacio acerbius. Iam de legationibus, si se accepisse munera negarent, restaret, vt conuinceremus. Cum autem falsi sint, in cruciatum abripere oportebat. Quid igitur Athenienses? cum hæc ita sint, cum vos illis viris prognati, partim etiam ex illorum numero sitis superstites, committetis vt de republica benemeritus, & populi ex Pyræo reductor Epicrates, vrbe pulsus pœnas dederit? cum rursus, dudum Thrasybulus ille, Thrasibuli hominis popularis filius, eius qui populum è Phyle reduxit, talentis decem sit mulctatus: cum quidam ex Harmodij & Aristogitonis posteris, & eorum qui maxima in vos beneficia contulerunt, quos lege ob beneficentiam erga vos in omnibus fanis, in sacrificiis, libationum & poculorū participes effecistis quos celebratis & colitis pari cum heroibus honore, & diis. cum igitur hi quidem omnes, pœnas legibus dederint: eum neque venia, neque misericordia, neque plorantes pueri, nomina eorum qui bene de republica sunt meriti, referentes, neque quicquam aliud eis profuerit. Atrometi litteratoris & Glaucotheæ, cætus bacchantium ductantis filium, ob quod factum alia sacrificula occisa est, eum vos nacti, prognatum talibus nulla ex parte reipublicæ vtilem, non ipsum, non patrem, non alium vllum eius necessarium, dimittetis? Quis enim equitatus? quæ classis? quæ expeditio? quæ ædilitas? qui cœtus? quod munus? quod tributum? quæ beneuolentia? quod periculum? quid horum omnium ab omni memoria præstitum est ab illis reipublicæ? Atqui si illa præstitissent omnia, neque tamen eis rectè & gratuitò legationis obitæ laus accederet: interfici eum vtique deceret. Quòd si neque hæc, neque illa non punietis? non reminiscimini quid in accusando Timarchum dixerit? nullum esse vsum ciuitatis, quæ nec non contra facinorosos non habeat: neque reipub. in qua venia & deprecatio plus valeant legibus: neque vos misericordia moueri oportere matris Timarchi, senis mulieris, nec denique cuiusquam. Sed illud spectandum, si legum & reipublicæ curam abiecceritis, qui vestri misereatur, inuenturos esse neminem. Ille igitur infelix homo ignominia notatus est, quod illius scelera vidistis: autem impunitatem concedetis? Cur? Nam si ab iis qui in se ipsi deliquerunt, tantas pœnas expetiit Aeschines: quid in eos qui tantis in rebus reipublicæ nocuerunt, quorū istum vnum esse constat, à vobis iuratis iudicibus erit statuendum? At Hercule adolescentes propter illud iudicium vobis erunt meliores? propter istum autem ij qui versantur in republica, per quos in summum ciuitas discrimen adducitur. Est aūt & horum habenda ratio. Vt aūt sciatis, ab isto etiam hūc Timarchū euersum esse, non ita me dij ament de liberis vestris, quòd illi essent modesti, solicito (sunt enim Athenienses, & nūc modesti: absit vt eò loci respublica redigatur, vt Aphobeto & Aeschine custodibus indigeat, adolescētes) sed quòd ille senator scripsit, siquis conuincatur, arma vexisse ad Philippū, aut armamenta triremium, fore vt morte mulctādū. Cuius rei hoc signū est. nā quādiu

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Verba Aeschinis in Timarchū, ... [illegible]

[illegible]

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[illegible]

A [illegible] Timarcho [illegible]. [illegible] Aeschines [illegible] Macedoniam [illegible] Timarchi [illegible] cape, & recita.

DECRETVM.

Qui igitur [illegible] belli tempore ad Philippum [illegible] capitale [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

accusassi, ridicula inde perspicietis. Fuerunt-ne Elide quidam ærarij depeculatores? omnino probabile est fuisse. An verò quisquam eorum autor, adiutorve fuit abrogandi status popularis? Nullus. Quid? Fuerunt-ne Olynthi incolumi adhuc alij quidam tales? Equidem, opinor. Num quid per illos periit Olynthus? non. Quid igitur? Megaris nonne putatis aliquem fuisse peculatorem, & ex ærario surripientem? Non aliter fieri potest, palamque factum est. Quis igitur ibi autor fuit rerum, quæ nunc illic acciderunt? Nemo horum. Quales igitur, & qui sunt, qui tanta & talia facinora designent? Qui se dignos esse putant, qui Philippi hospites & amici appellentur: quibus exercitus & summa rerum creditur: qui præ se multitudinem despiciunt? Nonne Megaris Perilaus nuper apud trecentos causam dixit, quòd ad Philippum venisset? Ptœodorus autem progressus pro eo deprecatus est, & genere, & opibus, & autoritate princeps Megarensium, eumque ad Philippum remisit? post, ille conductitios milites adduxit, alter intus alia instruxit. Non enim est, non quicquam est rerum omnium, quod magis sit cauendum, quàm ne quem vulgo maiorem fieri patiamini. Ne mihi sit incolumis, neque verò pereat quisquam, cuius consilium arbitratu: sed is quem facta sua seruant, contraque, vt ius & æquum est, in illum sententia feratur. Hoc enim populare est. Iam sæpe accidit, vt pro ratione temporum, quidam apud vos multum potuerint, vt Callistratus ille: vt Aristophon, Diophantus, alij his antiquiores. sed vbi horum singuli principatum tenuerunt? Apud populum. In iudiciis autem, ad hodiernum vsque diem nemo vel vobis vel legibus vel iureiurando plus valuit. Itaque nec illum nunc sinatis. Hanc enim rem vobis magis esse cauendam, quàm illis fidendum, vt sciatis responsa deorum vobis recitabo, qui semper multò magis rempublicam tuentur, quàm ipsi magistratus. Recita oracula.

ORACVLA.

Oraculum de cauendis primoribus [illegible]

Auditis Athenienses, qualia dij vobis prædicant? Qui si belli tempore vobis hæc respondissent, imperatores cauendos esse vobis monuissent. Belli enim duces sunt imperatores: at pace facta, reipublicæ gubernatores. Hi enim duces sunt, his vos paretis: ab his periculum est, ne decipiamini. Vrbem porrò consentiendam esse monet oraculum, vt omnes consentientes, ne hostibus voluptatem præbeant. Vtrum igitur putatis Athenienses, eum qui tot scelera perpetrauit, conseruatum, an mulctatum, voluptatem Philippo præbiturum? Equidem opinor conseruatum. Ait autem oraculum, semper esse curandum ne hostes gaudeant. Omnes igitur hortatur vno animo, ad puniendum eos qui aliquid officij hostibus præstiterunt, Iupiter, Dione, omnes dij. Foris sunt qui insidiantur, intus qui iuuent insidiantes. Proinde insidiantium munus est, largiri: adiutorum autem, accipere, & eos qui acceperint, tueri. Iam humana etiam prudentia perspici potest, omnium inimicissimum esse, & maximè periculosum, si princeps ciuitatis iis familiaris fiat, quorum animi à populi studiis abhorreant. quibus enim rebus Philippus omnes subegerit, qua ratione maxima quæque confecerit, spectate: emendis actionibus ab iis qui vendebant: corrumpendis principibus ciuitatum, iisque extollendis. Hæc autem vtraque in vestra potestate est, hodie, si vultis, facere irrita: si & audire illos noletis, qui talibus hominibus patrocinā-

A ἐν Ἤλιδι κλέψαντες τὰ κοινὰ τινὲς γεγόνασι καὶ μάλα εἰκότως. ἔστιν οὖν ὅτῳ τις μετέχει αὐτοῖς τοῦ τούτων τοῦ καταλῦσαι τὸν δῆμον ἐκεῖ; οὐδὲ εἷς. τί δ'; ἐν Ὀλύνθῳ ὅτ' ἦν ἐκείνη, τοιοῦτοί τινες ἦσαν; ἔγωγ' οἶμαι. ἆρ' οὖν διὰ τούτους ἀπώλετ' Ὄλυνθος; οὔ. τί δ'; ἐν Μεγάροις οὐκ οἴεσθ' εἶναί τινα κλέπτην, καὶ παρακλέπτοντα τὰ κοινά; ἀνάγκη καὶ πέφηνε. τίς οὖν αἴτιος αὐτόθι τῶν τούτων τῶν συμβεβηκότων πραγμάτων; οὐδὲ εἷς. ἀλλὰ ποῖοί τινές εἰσιν οἱ τὰ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα ἁμαρτάνοντες; οἱ ξένους καὶ φίλους ἀξιοῦντες αὑτοὺς ὀνομάζεσθαι Φιλίππου, οἱ στρατηγιῶντες καὶ προστασίας ἀξιούμενοι καὶ μείζους τῶν πολλῶν εἶναι νομίζοντες αὑτούς. οὐ Περίλαος ἐκρίνετ' ἐν Μεγάροις ἔναγχος ἐν τοῖς τριακοσίοις, ὅτι πρὸς Φίλιππον ἀφίκετο, καὶ παρελθὼν Πτοιόδωρος αὐτὸν ἐξῃτήσατο, καὶ πλούτῳ καὶ γένει καὶ δόξῃ πρῶτος ὢν Μεγαρέων, καὶ πάλιν ὡς Φίλιππον ἐξέπεμψε, κἀκεῖνος μὲν ἧκεν ἄγων τοὺς ξένους, ὁ δ' ἔνδον ἐμαγείρευε τὰ πράγματα; οὐ γάρ ἐστιν οὐκ ἔστιν ὅ τι τῶν πάντων μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι δεῖ, ἢ τὸ μείζω τινὰ τῶν πολλῶν ἐᾶν γίγνεσθαι. μή μοι σῳζέσθω, μηδ' ἀπολ-
B λύσθω μηδεὶς ἂν ὁ δεῖνα βούληται, ἀλλ' ὃν ἂν τὰ πεπραγμένα σῴζῃ καὶ τοὐναντίον, τούτῳ τὴν ψῆφον καὶ ὑμεῖς ὑπαρχέτω τῆς γνώμης· τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. ἔτι τοίνυν πολλοὶ παρ' ὑμῖν ἐπὶ καιρῶν γεγόνασιν ἰσχυροί, Καλλίστρατος ἐκεῖνος, αὖθις Ἀριστοφῶν, Διόφαντος, τούτων ἕτεροι πρότερον. ἀλλὰ ποῦ τούτων ἕκαστος ἐπρώτευεν; ἐν τῷ δήμῳ. ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις, οὐδεὶς πώποτε μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, οὐδὲ ὑμῶν, οὐδὲ τῶν νόμων, οὐδὲ τῶν ὅρκων κρείττων γέγονεν. μὴ τοίνυν μηδὲ νῦν τοῦτον ἐάσητε. ὅτι γὰρ ταῦτα φυλάττεσθαι ἢ πιστεύειν μᾶλλον ὑμεῖς, ἢ τούτοις προσήκει, τὴν τῶν θεῶν ὑμῖν μαντείαν ἀναγνώσεται, οἵπερ ἀεὶ σῴζουσι τὴν πόλιν πολλῷ τῶν προεστηκότων μᾶλλον. Λέγε τὰς μαντείας.

Μαντεῖαι.

Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν θεῶν, οἷα ὑμῖν προλέγουσιν. εἰ μὲν τοίνυν ἐν πολέμῳ ταῦτ' ἀνῃρήκασι, τοὺς στρατηγοὺς λέγουσι φυλάττεσθαι· πολέμου γὰρ ἡγεμόνες οἱ στρατηγοί. εἰ δὲ μετὰ τὴν εἰρήνην, τοὺς
C ἐπὶ τῆς πολιτείας ἐφεστηκότας. οὗτοι γὰρ ἡγοῦνται, τούτοις ὑμεῖς πείθεσθε, ὑπὸ τούτων ἐστὶ δέος μὴ παρακρουσθῆτε. καὶ τὴν πόλιν ὁμονοεῖν φησιν ἡ μαντεία, ὅπως ἂν μίαν γνώμην ἔχοντες ἅπαντες, καὶ μὴ τοῖς ἐχθροῖς ἡδονὴν ποιῶσι. πότερον οὖν οἴεσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν τοσαῦτα κακὰ εἰργασμένον, σωθέντα, ἢ δίκην δόντα, ἡδονὴν Φιλίππῳ ποιήσειν; ἐγὼ μὲν οἶμαι σωθέντα. φησὶ δέ γ' ἡ μαντεία, δεῖν, ὅπως οἱ μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροί, πάντας ἅπαντι τρόπῳ μιᾷ γνώμῃ συγκολάζεσθαι κολάζειν τοὺς ὑπηρετοῦντας τοῖς ἐχθροῖς, ὁ Ζεύς, ἡ Διώνη, πάντες οἱ θεοί. ἔξωθεν οἱ ἐπιβουλεύοντες, ἔνδοθεν δὲ οἱ συμπράττοντες. οὐκοῦν τῶν ἐπιβουλευόντων μὲν ἔργον, τὸ διδόναι· τῶν συμπραττόντων δέ, λαμβάνειν, καὶ τοὺς εἰληφότας ἐκσῴζειν. ἔτι τοίνυν κἂν ἀπ' ἀνθρωπίνου λογισμοῦ τοῦθ' ἴδοι τις, ὅτι πάντων ἐχθίστων καὶ φοβερώτατον τὸ τὸν προεστηκότα οἰκεῖον γίγνεσθαι, τοῖς μὴ τῶν αὐτῶν ἐπιθυμοῦσι τῷ δήμῳ. τίσι γὰρ τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς γέγονε Φίλιππος ἁπάντων, καὶ τίνι τὰ μέγιστα κατείργασται τῶν πεπραγμένων, σκέψασθε. τῷ παρὰ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις ὠνεῖσθαι, τῷ τοὺς προεστηκότας ἐν ταῖς πόλεσι διαφθείρειν, καὶ ἐπαίρειν τούτους. ταῦτα τοίνυν ἐφ' ὑμῖν ἐστιν ἀμφότερα, ἂν βούλησθε, ἀχρεῖα ποιῆσαι τήμερον, ἐὰν τῶν μὲν μὴ ἐθέλητε ἀκούειν, τοὺς τοιούτους συνηγοροῦντας

ἀλλ'

[illegible]

tum sed ostenderim nullum eorum esse apud vos accitatorem (nunc enim vocatio sua praestare esse dicitur) & ipsum venditorem puniatis, idque in conspectu omnium. Nam cùm omnibus in re dicamini, Athenienses, qui talia designarint, & proditores factos & amicos & occasiones, quibus rebus sui vt singulorum fortunae tempora vel florerent, vel marcescerent: hic verò illi maximè & iustissimè omnium. Qui enim, cùm ex eorum se esse numero voluerit, qui Philippo deditam conficerent solus & primus perspexerit, clamitaretque illum esse hostem Graecorum omnium, transfugit ad hostes, & illorum causam deseruit, & subitò factus est Philippi defensor, nonne is multiplici digno est interitu? Haec autem esse vera, nec ipse potest negare Aeschines. Quis enim est, qui Ischandrum primum ad vos adduxerit, quem amicum reipublicae ex Arcadia huc venire dicebat? Quis compilari Graeciam & Peloponnesum à Philippo clamitabat, vos autem dormitare? Quis, qui prolixas & pulchras & multas illas orationes in vulgus iactaret, & Miltiadis & Themistoclis decreta recitaret, & iusiurandum in Agrauli sacello adolescentum? nonne ille? Quis autem fuit qui vobis persuasit ad mare rubrum mittendos legatos, tanquam & insidiis peteretur Graecia à Philippo, & vos deceret id prospicere, neque deserere Graeciae libertatem? Nonne decreti autor Eubulus fuit, legatus autem in Peloponnesum ille ait Aeschines? Quò cùm peruenisset, quid disseruerit, & pro concione dixerit, ipse nouit. Quid verò renunciarit, vos scio meminisse omnes. Ita enim concionabatur, vt barbarum & pestem saepe Philippum nominaret & vociferabatur, quanta laetitia Arcades afficerentur, si iam curam suscepisset rerum, & experrecta esset vrbs Atheniensium. Quid verò sibi omnium grauissimum accidisset, id esse dicebat, quòd in reditu in Atrestidam à Philippo abeuntem incidisset, qui secum mulierculas & pueros proficiscentes haberet circiter triginta: se verò miratum, ex viatore quodam quaesisse, quisnam homo ille esset, & quae turba cum eo? postquam autem audisset Atrestidam dono accepisse illos Olynthiorum captiuos à Philippo abire: indignum facinus sibi esse visum, & illacrymasse, & doluisse etiam Graeciae, & Peloponnesum, quae ad tales miserias conniueret: vobisque suasisse, vt mitteretis aliquos in Arcadiam, qui Philippo aduersarios accusarent. Se enim ex amicis audisse dicebat, si reipublicae nostrae curae esset, atque legatos mitteret, poenas illos daturos esse. Haec igitur tum Athenienses, & quidem praeclara & è dignitate nostrae vrbis pro concione dicebat. Vt autem in Macedoniam venit, & hostem vidit, tum suum, tum Graecorum communem, Philippum, num quid his simile aut affinia? Minimè gentium: sed neque maiorum esse recordandum, neque trophaea praedicanda, neque cuiquam opem ferendam: sed eos qui de societate Graecorum, de facienda cum Philippo pace deliberari iuberent, demirari aiebat, si in vestris priuatis negociis, alterius vobis assensu esset opus: esseque Philippum ipsum ô dii, omnium studiosissimum Graecorum, eloquentissimum, Atheniensium amantissimum. Caeterùm adeò peruersos esse quosdam & morosos in vrbe homines, vt non erubescerent ei conuicia dicere, & barbarum eum vocitare. Fieri potest igitur vt idem vir, illis sermonibus antè habitis, post haec dicere nō dubitasset, nisi corruptus esset largitionibus? Quid verò? hic qui Atrestidae tum infensus fuit propter Olynthios pueros &

[illegible]

mulierculas, nunc adiutor Philocratis esse non dubitat, qui mulieres Olynthias ingenuas ad libidinem huc adduxit, atqui ob vitae petulantiam sic insignis, vt mihi nulla iam eius flagitia commemoranda sint, nec faciam, sed si tantum dixero, Philocratem hoc dixisse mulierculas, omnes vos & eos qui circumstant, caetera nosse sciam: & dolere etiam infelicium & aerumnosarum mulierum, quarum Aeschines non misertum, nec in eas impensos, Graeciam deplorat, si ille apud socios a legatis contumeliose tractantur. suas quidem fortunas lamentabitur, cum ita se in legatione gesserit, & paruulos fortassis accerset & producet. Vos autem cogitabitis, iudices, in respectu ad illum liberos, multorum sociorum vestrorum & amicorum liberos errare, & mendicos circumire, crudeliter mactatos propter illum: quorum vos misereri multo est aequius, quam natorum eius facinorosi & proditoris patris, & vestrorum liberorum qui pacem ab illis qui pacem ad posteros quoque extenderunt, etiam spe fortunae melioris spoliata. Ipsius autem lacrymas intuentes, vos nunc habere hominem, qui vos iussit mittere in Arcadiam, qui Philippi studiosos accusaret. Nunc igitur nihil est necesse legatos mittere in Peloponnesum, aut longinquum iter suscipere, aut viaticum impendere, sed illud duntaxat, vt vnusquisque vestrum vsque ad tribunal progressus, sanctum & aequum suffragium ferat pro patria, contra hominem, qui, o dij immortales, cum illa de quibus initio dixi, conciones habuerit, de Marathone, de Salamine, de praeliis, de trophaeis: statim vt Macedoniam attigit, omnia his contraria dixit: non recordandam esse maiorum, non triumphos narrandos, nemini opem ferendam, non communiter cum Graecis consultandum, tantum non diruendos esse muros: quibus orationes nullo vnquam tempore apud vos habitae sunt faediores. Quis est enim Graecorum & Barbarorum ita vecors, aut imperitus rerum, aut vsque adeo nostrae vrbis inimicus, qui, si quis roget, Age dic mihi, estne Graeciae quae nunc est, atque inculitur, vllane vlla pars, quae nomen suum retineret, atque incoleretur ab iis qui nunc eam obtinent Graecis, nisi in Marathone & ad Salaminem maiores nostri pro ea tanta virtute dimicassent? Nemo id quidem, satis scio, dixerit: sed illud fatale futurum, vt a Barbaris haec omnia caperentur. Quibus igitur laudibus & ornamentis illos vel hostium nemo spoliaret, earum vos Aeschines meminisse non sinit, illorum posteros, vt ipse nummos accipiat. At alia quidem bona nihil attinent ad defunctos: at rerum praeclare gestarum laudes, eorum qui sic oppetiere, propria sunt possessio (neque enim eis inuidia post obitum adversatur) quibus eos ille dum defraudat, ipse merito nunc dignitate priuabitur, & vos hoc modo maiores vestros re. die vlciscemini. Talibus verbis, o improbum caput, tu res gestas maiorum depraedatus & calumniatus, omnia negocia perdidisti. Postea illis dictis & factis praedia nobis & magnifica extruisti. Nam illud antequam rempublicam omnibus cladibus affecisset, fatebatur se fuisse scribam, & gratiam habere vobis de creditis magistratibus, & moderatum se praebebat. Postea quam autem infinita scelera designauit, supercilium erigit, ac si quis dicat: Aeschines qui scriba fuit, statim hostis est, statim male audisse se dicit, & per forum ambulat, veste ad talos vsque demissa, pari cum Pythocle gradu incedens, buccas inflans: Philippi hospitum & amicorum vobis is vnus est, qui a populo recedere volunt, & tempestatem atque insaniam receptum statum interpretantur:

βρει· καὶ ἔπειτα ὑπὲρ τοῦ βδελυρῶς βεβιωκότος γεγωνότος?, ὥς τε αὐτὸν ἐμὲ αἰσχρὸν εἶναι νυνὶ περὶ αὐτοῦ εἰπεῖν, καθ᾽ ἑξῆς. ἀλλὰ τοσοῦτον εἰπόντος μόνον, ὅτι Φιλοκράτης γυναῖκας ἤγαγε, πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, καὶ τοὺς περιεστηκότας τὰ μετὰ ταῦτα καὶ ἥτινα, εὖ οἶδ᾽ ὅτι τὰς ἀθλίας καὶ ταλαιπώρους ἀνθρώπους ἐλεεῖτε αἰσχίνης, οὐδ᾽ ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταύταις τὴν Ἑλλάδα, ἢ ὅτι συμμάχοις ὑπὸ τῶν πρέσβεων ὑβρίζονται, ἀλλὰ τὴν αὑτοῦ κλαήσει τὸν τοιαῦτα πρεσβεύσαντα, καὶ τὰ παιδία ἴσως παράξει καὶ ἀναβιβᾷ. ὑμεῖς δ᾽ ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν τὰ τούτου παιδία, ὅτι πολλῶν συμμάχων ὑμετέρων καὶ φίλων παῖδες ἀλῶνται, καὶ πτωχεύουσι δεινὰ πεπονθότες διὰ τοῦτον. οὓς ἐλεεῖν πολλῷ μᾶλλον ὑμῖν ἄξιον ἢ τοὺς τοῦ πεπονηρευμένου καὶ προδότου πατρός. καὶ ὅτι οὗτοι τὴν εἰρήνην προσθέντες καὶ τοῖς ἐκγόνοις, καὶ τὰς ἐλπίδας ὑμῶν ἀφῄρηνται. πρὸς δὲ τὰ τούτου δάκρυα, ὅτι νῦν ἔχετε ἄνθρωπον, ὃς εἰς Ἀρκαδίαν ἐκέλευεν ἐπὶ τοὺς τὰ Φιλίππου πράττοντας πέμπειν τοὺς κατηγορήσοντας. νῦν τοίνυν ὑμᾶς οὐκ εἰς Πελοπόννησον δεῖ πρεσβείαν πέμπειν, οὐδ᾽ ὁδὸν μακρὰν βαδίζειν, οὐδ᾽ ἐφόδια ἀναλίσκειν, ἀλλ᾽ ἄχρι τοῦ βήματος ἕκαστον προσελθόντα ἐνθαδὶ τὴν ὁσίαν καὶ δικαίαν ταύτην ψῆφον ὑπὲρ τῆς πατρίδος θέσθαι κατ᾽ ἀνδρὸς ὃς, ὦ γῆ καὶ θεοί, ἃ μὲν εἶπον διεξελθὼν ἐν ἀρχῇ, δημηγορήσας περὶ Μαραθῶνα, τὴν Σαλαμῖνα, τὰς μάχας, τὰ τρόπαια, ἐξαίφνης ὡς ἐπέβη Μακεδονίας, πάντα τἀναντία τούτοις εἴρηκε, μὴ προγόνων μεμνῆσθαι, μὴ τρόπαια λέγειν, μὴ βοηθεῖν μηδενί, μὴ κοινῇ μετὰ τῶν Ἑλλήνων βουλεύεσθαι, μόνον οὐ καθαιρεῖν τὰ τείχη· καὶ τοιούτους αἰσχίους λόγους οὐδέποτε πώποτε ἐν τῇ πόλει γεγενημένους παρ᾽ ὑμῖν. τίς γάρ ἐστιν Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων οὕτω σκαιὸς ἢ ἀνήκοος, ἢ σφόδρα μισῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, ὅστις, εἴ τις ἔροιτο, εἰπέ μοι, τῆς νῦν οὔσης Ἑλλάδος ταυτησί, καὶ οἰκουμένης, ἔσθ᾽ ὅτι ταύτην ἂν εἶχε τὴν ἐπωνυμίαν ἢ κατῳκεῖθ᾽ ὑπὸ τῶν ἐχόντων Ἑλλήνων, εἰ μὴ τὰς ἀρετὰς ὑπὲρ αὐτῆς ἐκείνας οἱ Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι παρέσχοντο οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι; οὐδὲ εἷς εὖ οἶδ᾽ ὅτι φήσειεν, ἀλλὰ πάντα ταῦθ᾽ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἂν ἑαλωκέναι. ὧν τοίνυν οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν μηδεὶς ἂν τούτων τῶν ἐγκωμίων καὶ τῶν ἐπαίνων ἀποστερήσειε, τούτων Αἰσχίνης ὑμᾶς οὐκ ἐᾷ μεμνῆσθαι τοὺς ἐκγόνους, ἵν᾽ αὐτὸς ἀργύριον λάβῃ. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἀγαθῶν οὐ μέτεστι τοῖς τετελευτηκόσιν, οἱ δ᾽ ἐπὶ τοῖς καλῶς πραχθεῖσιν ἔπαινοι, τούτων ἴδιον κτῆμά εἰσι τῶν οὕτω τελευτησάντων· οὐδὲ γὰρ ὁ φθόνος αὐτοῖς ἔτι τούτῳ ἐναντιοῦται. ὧν ἀποστερῶν ἐκείνους, αὐτὸς ἂν ὑπὸ τῆς ἐπιτιμίας δικαίως νῦν στερηθείη, καὶ ταύτην ὑπὲρ τῶν προγόνων ὑμεῖς δίκην λάβοιτε παρ᾽ αὐτοῦ. τοιούτοις μὲν τοῖς λόγοις, ὦ κακὴ κεφαλή, καὶ τὰ τῶν προγόνων ἔργα συλήσας, καὶ διασύρας τοῖς λόγοις, τὰ πράγματα ἀπώλεσας; εἶτα γεωργεῖς ἐκ τούτων, καὶ σεμνὸς γέγονας. καὶ γὰρ αὖ τοῦτο, πρὸ μὲν τοῦ πολλὰ τὴν πόλιν εἰργάσθαι κακά, ὡμολόγει γεγραμματευκέναι, καὶ χάριν ὑμῖν ἔχειν τοῦ χειροτονηθῆναι, καὶ μέτριον παρεῖχεν ἑαυτόν· ἐπειδὴ δὲ μυρία εἴργασται κακά, τὰς ὀφρῦς ἀνέσπακε, κἄν τις εἴπῃ, ὁ γεγραμματευκὼς Αἰσχίνης, ἐχθρὸς εὐθέως, καί φησι κακῶς ἀκηκοέναι, καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται θοἰμάτιον καθεὶς ἄχρι τῶν σφυρῶν, ἴσα βαίνων Πυθοκλεῖ, τὰς γνάθους φυσῶν, τῶν Φιλίππου ξένων καὶ φίλων, εἷς οὗτος ὑμῖν ἐστι, τῶν ἀπαλλαγῆναι τοῦ δήμου βουλομένων, καὶ κλύδωνα καὶ μανίαν τὰ καθεστηκότα πράγματα ἡγουμένων. τέως

ἔτι

[illegible]

A qui nunc is pridem Thebum adhuc adorabat. Liber autem vobis summatim percensere, quibus dolis ac talibus vos Philippus, adiutis istis nefariis administris, circumuenerit. Omnium autem operæ precium est, perpendere & spectare fraudem vniuersam. Ab initio si pacem cuperet, latronibus eius regioni dimitteremus, classique mercatoribus, vt nullis commercium lucri sui posset: misit hæc qui humana specie verba renunciarent, Neoptolemum, Aristodemum, Ctesiphontem. Vt autem nos legati venimus: statim istum conduxit, vt defenderet, & adiuuaret nefarium Philocratem: & nos qui bona fide rem agere volebamus, superaret. Scripsit & epistolam ad vos, qua se vel in primis pacem impetraturum putauit: nihilo magis tamen etiam sic ei quicquam gerere magnum contra vos licebat, nisi Phocenses perdidisset. Id vero expeditum non erat. Contractæ enim eius res erant tanquam fato quodam, hoc modo, vt aut nihil eorum quæ vellet, posset consequi, aut necesse haberet mentiri, peierare, & testes suæ improbitatis facere omnes & Græcos & Barbaros. Si enim Phocenses socios recepisset, & vobiscum eis iusiurandum dedisset: Thebanis & Thessalis datum iusiurandum statim violare oportuisset: quorum se illis Bœotiam subacturum, his Pylæam restituturum iurauerat. Sin eos non recepisset, quod non admittebat: non permissuros vos illi, vt progrederetur, putabat, sed auxilia missuros ad Pylas: idque, nisi decepti essetis, fecissetis. Quod si fieret, sibi videbat ibi aditum esse interclusum, neque id ei erat ex aliis cognoscendum: sed ipsemet eius rei antea testis erat. Vt enim primum Phocenses subegerat Philippus, & milites eorum occiderat, ac ducem atque imperatorem Onomarchum: cum ii in talibus omnium nemo neque Græcus, neque Barbarus opem tulisset Phocensibus, præter vos: non modo non penetrauisset, aut ingressus eo in quæ voluit perpetrasset quicquam: sed nec prope accedere potuisset. Sic igitur illud norat, opinor, se etiam, cum inter Thessalos, & se non optime conueniret, & Pheræi primum militiam detrectarent, & Thebani succubuissent, prælio que victi essent, & trophæum de eis erectum: non penetrare posse, si vos opem ferretis, nec, si armis conaretur, quicquam perfecturum, nisi dolus accessisset. Quo pacto igitur nec aperte mentiar, & sine periurij infamia, omnia quæ volo consequar quomodo? Sic: si quos Athenienses inuenero, qui Athenienses decipiant: id enim probrum iam meum non erit. Inde factum est, vt eius legati vobis ante dicerent, Phocenses à Philippo in societatem non recipi. Isti autem successere, atque ita concionati sunt: palam non esse commodum esse Philippo, in societatem recipere Phocenses, propter Thebanos & Thessalos. Sed si summa rerum potiretur, & pacem impetraret: quæ nunc eum pacisci postulemus, tum facturum. Pacem igitur his pollicitationibus & dolis & illecebris à vobis sine Phocensibus impetrauit. Post, prohibendum erat, ne ad Pylas auxilia mitteretis: cuius rei gratia L. triremes in propinquo in ancoris stabant: vt si proficisceretur Philippus, vos prohiberetis. Quid igitur? quæ iterum fraus hic excogitabitur? Tempora vobis eripienda erant, & negotium ita ducendum, vt subito ingrueret, ac vos, nec si velletis, possetis egredi: idque istos fecisse constat. Ego vero, vt iam sæpius audistis, non prius abire potui

[illegible]

Sed & nunc conducta sunt veneunt. Ideo opus erat, vt etiam fidem haberent Philippo Phocenses, seque vltrò dederent, ne res differretur, neve contrarium à vobis senatusconsultum ederetur. Proinde ab Atheniensium legatis renunciandum fuit. Phocenses conservatum iri: vt tametsi aliquis mihi diffidat, illorū promissis fretus, se mihi tradat. Athenienses autem ipsos, accersentur nos, vt omnia quę volunt, sibi parata esse existimantes, nihil contrarium decernant. Illi autem à nobis talia nunciabunt & promittent, vt quicquid tandem fiat, non commouerantur. Ad hunc modum & talibus technis, ab istis perditis hominibus omnes res sunt perditę. Itaque statim non Thespias & Plataeas instaurari vidistis, vt decebat: sed Coroneam & Orchomenum euersas esse audiuistis: non Thebas depressas, nec insolentiam Thebanorum & ferociam cohibitam: sed Phocensium, sociorum vestrorum, moenia diruta, eaque diruta à Thebanis: quorum vrbem Aeschines verbo in pagos redegerunt scilicet. Non vobis Euboea tradita est pro Amphipoli: sed Philippus in Euboea praesidia muniit ad bellum vobis inde inferendum: & Geraesto & Megaris insidiari non desistit: non vobis Oropus restituitur: sed de Drymo, & agro ad Panactum armis dimicamus: quod saluis Phocensibus nunquam fecimus. non patrij ritus in templo Delphico obseruantur, non Apollini praemia redduntur: sed germani Amphictyones eiiciuntur & exterminantur, eorumque regio vasta iacet: qui verò antè nunquam fuerunt Amphictyones, Barbari Macedones, ij nunc vi Amphictyones esse volunt. Quòd si quis de sacra pecunia mentionem fecerit, de saxo deiicitur: & vrbi nostrae oraculi praerogatiua est erepta: & totum negocium reipublicae nostrae factum est aenigmatis instar. ille & nihil mentitus est, & quae voluit confecit omnia vos, cum ea quibus optari meliora nequeant, sperauerastis, omnia contraria fieri vidistis: & cum in pace viuere videamini, acerbiora perpessi estis, quam si bellum gereretis. Isti pecuniā habēt, & in hunc vsque diem poenas non dederunt. Haec autē omnino cōfecta esse largitionibus, & precium eos omnium habere istos iamdudū vobis multifariā declaratū esse arbitror: & vereor, ne contrà quàm volo faciam: & dum id accuratè conor ostendere, vobis molestus sim, rei iamdudum gnaris: sed tamen & hoc audite. Essetne legatorum aliquis, quos Philippus huc misisset, qui vos aereum in foro statuam decerneretis? quid verò? an victū in Prytaneo daretis? aut aliquod aliud praemium, quo benemeritos honoratis? Equidē non opinor. cur? neque enim vos ingrati estis, neque homines iniusti, neque mali: sed eò vos facturos negaretis (idque verè & rectè) quòd pro Philippo omnia, pro vobis nihil prorsus egisset. Cum vos igitur ita statuatis, putatis aliter Philippū esse animatum, atque illis tot & tanta largitum esse propterea, quòd pro vobis legationē rectè & verè obierunt? Fieri non potest. Hegesippū enim, & collegatos eius videtis vt acceperit. Caetera taceo. Sed Xenoclidē poetā egit in exilium, quòd eos, ciues suos, hospitio exceperat. Sic cū illis agit qui verè & ex animo causā vestrā agūt. Qui verò seipsos vēdiderūt, eos tractat, vt illos. Haec igitur testes, haec aliqua maiora argumēta requiritis? haec quisquam vobis extorquebit? Dixit autē ante enim quidā veniens, & mihi rem dixit omnium absurdissimam [illegible]

A B C

Exercitus confectus Philippi, & proditio legatorum.

Tanta dicendi productio legatorum huc tradita esse munera.

[Greek text, illegible]

[illegible]

A instituisse eum Charetem accusare: atque eo modo & iis verbis decipi posse vos sperare. Ego verò, si accusetur Chares, inuentū iri eū fideliter & beneuolè modis omnibus pro vobis egisse, quicquid in ipso fuerit: propter eos autem, qui sua corruptelis negocia perderent: tamē fuisse inferiorem: non magnopere contendo, sed concedens isti largior. Esto, verè Æschines de eo dicat omnia: etiam sic tamen admodum ridiculum erit, eum ab illo accusari. Ego enim nihil quod in bello commissum est, Æschini imputo (id enim à ducibus requirendum est) neque pacem factam à republica: sed hactenus condono omnia. Quid igitur aio? vnde accusare incipio? Quòd, dum pacem respublica faceret, Philocrati suffragatus est, non iis qui suadebant optima: quòd munera accepit: quòd deinde in posteriore legatione tempora consumpsit, & nihil eorum quæ vos mandaueratis, fecit: quòd fraudi fecit reipublicæ: & excitata spe, quæ vellemus nos, Philippum esse facturum, omnia B perdidit: quòd postea, cum alij præmonerent, cauendum esse eum, qui vos tot malis affecisset, ipse defendit. Hæc accuso, hæc memineritis. Nam iustam pacem & æquam, homines item incorruptæ fidei, & post nihil mentitos etiam laudassem, & corona donari iussissem. Si quis autem vos dux affecit iniuria, id ad hanc reddendæ rationis causam nihil attinet. Quis enim dux Alum? quis Phocenses perdidit? quis Doriscum? quis Cersoblepten? quis Sacrum montem? quis Pylas? quis effecit, vt per socios & amicos vsque ad Atticam Philippo esset iter? quis Coroneam? quis Orchomenum? quis Euboeam alienauit? quis Megara *paulo antè? quis Thebanos firmauit? Quæ quanquam tot tantáque sunt: nihil tamen eorum culpa ducum periit, neque vestro consensu concessum in pace, Philippus tenet: sed ea per istius perierunt, eorúmque corruptelas. Quòd si hæc fugerit & erraret, & quiduis potius diceret: sic ei occurrite: Non de duce iudicium facimus: non horum criminum reus nunc es: etiam alium quempiam præstitisse causam Phocensium excidio: sed te insontem esse ostendito. Quid igitur, si quid deliquit *Demosthenes, nunc narras: & non, cum rationem redderet, accusabas? Nam propter hoc ipsum dignus es C exitio. Ne dic, quàm res bona sit pax atque vtilis. Nemo enim pacis à republica factæ autorem te esse dicit: sed, cum turpiter & flagitiosè, post multa in rebus nos esse deceptos, non omnia periisse, id dicito. Horum enim omnium te esse autorem, id nobis est ostensum. *Cur verò hactenus eum qui talia designauit, laudas? Si sic ab eo caueritis: nihil habebit quod respondeat: sed frustra vocem huc acuet, & declamitabit. Sed fortassis & de voce necessariò dicendum est. Nam ea quoque magnopere fretus esse fertur, vt actionis vehementia vos debellaturus. Facturi autem estis, mea quidem opinione, omnium ineptissimè, si, quem Thyestis & Troiani belli mala repræsentantem eiecistis, & exsibilastis è theatro, & tantùm non lapidibus obruistis, vsque adeò donec à tertiarum actione partium dimouistis eum, postquam non in scena, sed in republica & maximis negotiis ciuitatis infinita scelera perpetrauit, eundem nunc vt bellè sonantem attentè audiatis. Minimè verò: absit à vobis ea stultitia: cum præco approbandus est, id spectandum esse ducite, an sit vocalis. Legatum autem & reipublicæ gubernatorem, cum virum esse bonum

[illegible]

Æschines : Non ... Æschinē, ... quum Charetem ... fuerit ... & pace ... in ... ornia.

Bonitate in voce Æschines.

tam magnum pro vobis & æquum erga vos animum habere oportet. Sicut ego Philippum non fortunæ felicitatis, sed captionis admirationisque [illegible] neque dissimulavi quoquam. Ille vero & ante illum providebat & pacatas [illegible] & vos despiciunt. At hic, sive eloquentia, sive claritate vocis, sive alio quopiam cum modo [illegible] & vestri studio [illegible] prædictum videatur gratulari omnes & excolere debent (id enim bonum vobis omnibus sit commune) sin horum autem contrarium & impudentiam, quæ omnes [illegible] excludere, & acerbe atque inhumaniter adversari. Improbitas enim facultatis apud vos [illegible] reipublicæ perniciosa est. Videte quibus laudibus iste floret, ex laudes in quæ negotia rempublicam [illegible]? Ac cæteræ quidem facultates sunt, [illegible] sed eloquentia [illegible] desistunt [illegible]. Sic igitur audite istum, ut improbum, ut corruptum, ut nihil veri dicturum. Iam non propter cætera dumtaxat negocia: sed propter illa ipsa etiam, quæ cum Philippo vobis sunt, [illegible] esse utile ut condemnetur, spectate. Si [illegible] enim aliquando in necessitatem veniet præstandi aliquid respublica quod [illegible] (nunc enim nullus populum decipere, & paucos colere: at si eum perisse audierit: populo & vobis, penes quos summa rerum est, cætera præstare volet.) Sin eiusdem, qui nunc vivunt, licentiam & petulantiam retinebit: eos e civitate, qui ad [illegible] illi parati essent, [illegible], si illos sustuleritis. Si enim, cum peccarent se pœnas daturos, talia commiserunt eos, [illegible] vestra [illegible], quid facturos putatis? Quem [illegible]? quem Euthycrinum [illegible] proditore [illegible]? Quem reliquorum civium non deteriorem fore, qui videat iis qui vendiderunt omnia, pecuniam, auctoritatem, opes, Philippi hospitium suppetere? iis autem qui se bonos cives præbuerunt, & insuper etiam sua profuderunt, molestias, inimicitias, invidiam superesse apud nonnullos? Absit hoc, absit: neque enim ad gloriam, neque ad pietatem, neque ad securitatem, neque ad aliam denique rem aliam vobis prodesset, illum ut absolvatis: sed ut eum in exemplum omnium & civium & aliorum Græcorum puniatis.

[illegible]

ARGVMENTVM IN ÆSCHINIS orationem falsæ legationis, incerto autore.

Gesto bello cum Philippo, Amphipolitano, Neapolitano & Chersonensi, [illegible] fuerunt Athenienses, pacis cum eo faciendæ. Itaque ter legatos miserunt, primo [illegible] propter pacem, deinde ad eius iusiurandum [illegible], inter quos utroque tempore Demosthenes & Æschines fuerunt. Vt igitur ex posteriore legatione ad iusiurandum exigendum missa [illegible] Æschinem Demosthenes & Timarchus perperam obitæ legationis accusarunt. Ac Timarchum quidem [illegible] in iudicium venire ea causa Æschines prostitutæ pudicitiæ [illegible] corporis, contra Demosthenem autem se defendit. Sunt qui dicant, utramque has orationes scriptas, [illegible] esse affirmant: & Æschinem XXX [illegible] calculorum præsidio vicisse, atque absolutum esse Eubuli opera, viri in republica magnæ autoritatis, [illegible] ab omnibus liberatum ea suspicione, quasi cum Philippo sentiret: ut & ipse in [illegible], & Demosthenes in oratione de Corona [illegible] capitis iudicium, [illegible] & [illegible] & magnitudine periculi

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΤΗΣ παραπρεσβείας λόγου.

[illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

A ex falsa [illegible] calumnia comparata. [illegible] partim quod [illegible] accusationem [illegible] & magna [illegible] confirmat, cum ipsa crimina [illegible] esse falsa, quod & ipsa ad [illegible] pertinet. [illegible] tum ad [illegible] comparandam, tum ad [illegible] conciliandam.

ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑπρεσβείας λόγος.

Δέομαι [illegible Greek text]

ÆSCHINIS ORATORIS DE FALSA LEGATIONE Oratio, III. Hieronymo Vuolfio interprete.

Oro vos, Athenienses, ut me dicentem benevole audire velitis: considerata & periculi magnitudine, & multitudine criminum, quae refutanda mihi sunt, & accusatoris artibus, inhumanitate [illegible] non deliberantes eos viros exhortari, qui sacramento adacti sunt, se aequis animis utrunque adversarium audituros, ut rei ne vocem quidem tolerent. Idque dixit non per iracundiam, nemo enim mentitis [illegible] crimina [illegible]: & qui vera dicunt, iis dicendi causa potestatem non ad[illegible]. Neque enim accusatio prius apud auditores valet, quam rei defensionis facultate concessa, obiecta crimina refellere non possunt. Sed id in causa est, quod Demosthenes veris argumentis non delectatur, neque ita se paravit: sed vestram iracundiam inflammare voluit: [illegible] accusavit, homo ad eam suspicionem [illegible] ineptus. Nam qui iniusta [illegible] ut [illegible] insectantur, eos oportet ipsos ab eiusmodi factis plurimum abhorrere. Nec autem accidit, Athenienses, ut audita Demosthenis accusatione, neque unquam sic ut hoc die perturbatus: nec magis indignatus sum quam nunc: neque etiam pari laetitia exultavi. Timui enim, idque etiam nunc timeo, ne qui vestrum me ignoraret, delinitus illis & malitiosis contrapositionibus: & extra me ipsum raptus sum, crimenque graviter tuli, cum me contumeliae & protervitatis in [illegible] & genere Olynthiam [illegible] accusaret. Delectatus autem sum, cum eum id crimen tractantem [illegible] vitae modestae ac gravitatis [illegible] periculosam esse existimo. Vos igitur laudo, & singulari amore prosequor, qui vitae reorum magis credatis, quam criminationibus inimicorum: ipse tamen hac defensione non cedam. Nam [illegible] forte circumstantis coronae [illegible] pars civium adest) [illegible] qui pro tribunali sede[illegible] persuasum est, me tale aliquid commisisse, non tantum in hominem ingenuum, sed vel in quemlibet: reliquum vitae mihi tempus acerbum puto. Quod nisi in defensionis progressu & crimen illud esse falsum demonstraro, & qui id afferre ausus sit, nefarium calumniatorem, [illegible] caetera omni crimine vacuum, mori non recuso. Admirabilis illa etiam mihi visa est oratio, & supra modum iniusta, cum vos percontaretur, num fieri posset, ut in eadem civitate Philocrates capitis condemnaretur, quod facinoris conscientia perterritus iudicium se non stitisset: ego vero absolverer? Ego vero ob id ipsum maxime conservandum esse me arbitror. Nam si is qui ipse sese condemnavit, neque in medium excessit, peccat, is nimirum qui sese absolvit & corpus suum legibus & civibus tradit, non peccat. De reliqua accusatione vos oro, Athenienses, si quid praetermisero, & silentio [illegible], ut me sciscitemini & significetis, quid ex me audire velitis, neque [illegible] praeiudicio ullo [illegible] sed pari benevolentia audiatis.

[illegible Greek text]

Dubito autem unde mihi primùm sit ordiendum, ob accusationis confusionem, cuius dubitationis an causam habeam, sic considerate. Ego nunc in capitis discrimen sum adductus: accusationis autem maxima pars consumpta est criminando Philocratem, Phrynonem, & reliquos legatos, Philippo item, & pace & Eubuli actis, atque in omnibus ego sum insertus. Solù autem in tota oratione de rep. sollicitum esse apparet Demosthenem: cæteros omnes sunt proditores. Nunquam enim nos probris afficere desiit, & falsa maledicta iacere, non in me duntaxat, sed etiam in cæteros. Quem verò sic deprimit rursus mutata sententia, quasi Alcibiadem aut Themistoclem accusaret, quorum summa fuit inter Græcos autoritas, criminatur, ut qui & Phocensium ciuitates euerterim, & Thraciæ locum à vobis alienarim, & Cersobleptem regno eiecerim, virum amicum & fœderatum ciuitati. quin & Dionysio Siciliæ tyranno me comparare instituit, & bellua vos magna seueritate & clamore multo est hortatus, ut vobis caueretis, & Siculæ sacrificulæ somnium recitauit. Cum autem rem tantopere exaggerasset, inuidit meis criminationibus, & causam rerum gestarum ascripsit non meis verbis, sed Philippi armis. Contra igitur tantam audaciam & præstigias hominis, difficile est vel meminisse singula, & cum periculo dicere contra inexpectatas calumnias. Sed tamen qua ratione meam orationem dilucidissimam, vobisque notam & æquam fore arbitror, inde auspicabor: videlicet ab oratione de pace & delectu legationis. Sic enim ego maximè & meminero, & dicere potero, & vos rem cognoscetis. Vos omnes illud ipsum meminisse arbitror, legatos Eubœensium, cum de pace à sese cum populo facienda egissent, dixisse etiam Philippum nunciari iussisse vobis, se velle transigere vobiscum, & pacem agere. Non multo autem post, Phrynonem Rhamnusium à prædonibus esse captum in Olympicis induciis, ut ipse querebatur: eumque, cum huc redisset redemptus, orasse vos,* ut se legatum ad Philippum decerneretis, an fortè pecuniam suam recuperare posset. Vos obsecuti, legatum ei adiunxistis Ctesiphontem. Is hac à legatione reuersus, ea vobis renunciauit, ob quæ fuerat missus: præterea atque dixisse Philippum, se & inuitũ vobiscũ gessisse bellum, & nũc eo velle liberari. Quæ cũ dixisset Ctesiphon, & magnopere humanitatem Regis prædicasset: populus item eam rem valde probasset, ac Ctesiphontem collaudasset, nemo autem aduersatus esset: tum demum decretum facit Philocrates Hagnusius, & populus uno animo decernit, licere Philippo caduceatores huc mittere, & legatos de pace. Prius enim id ipsum etiam à nonnullis prohibebatur, quibus ea res studio erat, ut res ipsa declarauit. Illi autem id decretum ut contra leges factum accusant, Lycino accusatore inscripto, & mulcta C talentis æstimata. Deinde causa in foro agebatur. Philocrates, cum aduersa valetudine laboraret, Demosthenem sibi patronum aduocauit, non me. Progressus Philippi osor Demosthenes, in defensione totum diem contriuit: denique Philocrates absoluitur, accusator autem quintam suffragiorum partem non accepit. Etiam hæc vos omnes scitis. Sub eadem tempora Olynthus capta est, in eaque multi nostrorum ciuium sunt comprehensi: quorum fuit Stratocles, Ergochari frater, & Eucratus Strombichi fil.* Horum cognati vos rogarũt

1. Defensionis tempus deprecatio, a quo Demosthene appellata.

A B C

[illegible]

[illegible]

A supplices, vt curam eorum susciperetis, iam Demosthenes & Philocrates patrocinati sunt, non Aeschines: & legatum ad Philippum mittis Aristodemum histrionem, ob notitiam, & artis gratiam. Vt autem à legatione rediit sin Aristodemus, propter occupationes quasdam nô accedebat ad senatum: Stratocles eum antecessit, profectus ex Macedonia, vbi captiuus fuerat, & sine precio dimissus à Philippo. Ibi multi indignabantur, quòd Aristodemus legationem non renunciasset cùm eadem de Philippo à Stratocle referri audirent. Postremò senatum ingressus Democrates Aphidnaeus, senatui autor est Aristodemi euocandi. Fuit autem tum senatu Demosthenes, accusator meus. Progressus Aristodemus, magnopere praedicauit Philippi beneuolentiam, quam erga nostram vrbem haberet: & adiecit, Philippum etiam societatem cum republica coire velle. Neque in curia duntaxat haec, sed & pro concione dixit. Atque ibi nihil contrà dixit Demosthenes, sed & coronam

B Aristodemo decreuit. His apud populum dictis, decreuit Philocrates, X legatos à vobis esse creandos, qui cum Philippo de pace agerent, & iis rebus quae ex aequo Atheniensium & Philippi interessent. Decretis X legatis, ego designatus sum à Nausicle, Demosthenes à Philocrate, quem nunc accusat. Ea porrò alacritate rem gerendam suscepit, vt in Senatu scriberet, quò citra suum detrimentum nobiscum iret Aristodemus, legatos creandos esse in eas vrbes, in quibus Aristodemo certandum esset, qui mulctas pro eo deprecarentur. Quae vt vera esse consideremus decreta, & scriptum Aristodemi testimonium recita: & eos voca, qui hoc eum testificantem audierunt: vt sciant iudices, quis fuerit Philocratis amicus: quis item qui pollicebatur se munera Aristodemo impetraturum esse à populo. Decretum, & aliena fide recitata testimonia. Prima igitur totius rei institutio, non à me, sed à Demosthene & Philocrate est profecta. In legatione porrò mensa eadem nobiscum vti studuit: idque non à me obtinuit, sed ab Aglaocreonte Tenedio, quem è sociis delegeratis, & ab Iatrocle. Iam in itinere ait me sibi autorē fuisse belluae communiter cauendae, nimirum Philocratis: commen-

C tum referens. Quo pacto enim ego Demosthenem contra Philocratem concitassem, quem scirem & patrocinatum esse Philocrati in violatarum legum actione, & legatum à Philocrate designatum? Praeterea non in huiusmodi duntaxat verbis nos legati, sed in toto itinere tolerare coacti sumus Demosthenem, hominem intolerabilem & molestum. Nam cum nos legati meditaremur, quid nobis dicendum esset: & Cimon dixisset, vereri se, ne Philippus iure suo defendendo nos superaret: ille se fontes eloquentiae vberrimos habere pollicebatur. Ac de iure Amphipolis, bellique principio talia dicturum dicebat, vt os Philippi grandi * ficóque iunco consereret: ac persuasurum, vt & Athenienses Leosthenem reciperent, & Philippus Amphipolim Atheniensibus restitueret. Ne verò longius sum istius arrogantia recensenda: cùm primùm in Macedoniam venissemus, constituimus inter nos, cum ad Philippū accessuri essemus, vt natu maximi primi verba facerent, & reliqui pro aetate. Erat autem nostrum natu minimus, vt aie-

Decreta legatio & creata, & Demosthenes gratia legatio nis se restituit & in republica.

[illegible]

[illegible]

A docens, primùm eam de Amphipoli aduersam fuisse nostrae vrbi, & cum Thebanis, Atheniensium hostibus foedus iniisse, ac rursus, vt Perdiccas suscepto regno de Amphipoli bellum gessisset cum nostra vrbe & verbum, quamquam iniuriis affectorum humanitatem narrans, commemorabam, et, quamuis Perdicca bello superiores, Callisthene Atheniensium duce, induciis tamen cum eo fecissemus, subinde sperantes, vos semper aequi aliquid impetraturos & calumniam illam refellere [illegible] docebam. Callisthenem à populo non propter inducias fuisse interfectum, cum Perdicca [illegible], sed ob alias causas: ac rursus contra eum [illegible] non dubitabam, Philippum increpans, quod belli contra vrbem nostram gerendi [illegible] extitisset. atque omnium eorum quae referebam, testes proferebam literas eius, & [illegible], & Callisthenis inducias. Ac de prima regionis illius acquisitione & Nouem viarum, vt vocabantur, & de Thesei filiis quorum Acamas dotis accepisse terram eam [illegible] & omnia dici conueniebat, & dicta sunt quàm fieri potuit accuratissimè. Nunc au-

B tem fortassis opus est verba contrahere in compendium. Quae vero signa non in antiquis fabulis posita erant: sed nostra aetate facta: eorum mentionem faciebam. & referebam, vt congressa Lacedaemoniorum caeterorumque Graecorum societate, eorum vnus Amyntas, pater Philippi, missis assessore, suoque suffragio integre praedito, decreuisset, Amphipolim Atheniensium vrbem, esse Atheniensibus reliquorum Graecorum [illegible]. Et hoc commune Graecorum decretum, eosque qui decreuissent, & publicis monumentis testata proferebam. Iam quibus rebus Amyntas, tuus pater, coram Graecis omnibus cessit, non oratione duntaxat, sed etiam suffragio eas aiebam, te ex illo natum sibi vendicare, non est aequum. Sin vt bello captam, iure te habere censes: siquidem bello aduersus nos gesto vt cepisses vrbem sine controuersia teneres eam, quippe iure belli partam. sed si Amphipolitis vrbem Atheniensium eripuisti: non ea quae illorum fuerunt, habes, sed regionem Atheniensium. His & aliis orationibus habitis, legationis vices iam Demosthenis erant: atque

C omnes intentis ora tenebant, vt tantam excellentis eloquentiae viri audirent. Nam & ipsi Philippo (vt post audiui dicunt) & amicis eius praedicata fuerat pollicitationum eius magnitudo. Sic autem affectis omnibus ad auscultationem: sonat bellua illa exordium tenebricosum, & prae metu exanime, & cum in rerum commemoratione paulùm processisset, subitò obticuit, inops consilii, tandem excidit oratione. Philippus autem cum vidisset, vt affectus esset, eum & bono animo esse iussit: & non existimare, vt in theatro, sic sibi propterea mali aliquid accepisse. Sed per otium ac paulatim redire in memoriam, & pro suo instituto verba facere. At ille vt semel fuerat conturbatus, & à scriptis aberrarat, ad sese redire non potuit. sed & rursus dicere aggressus, idem accidit. Vt autem silentium erat, secedere nos praeco iussit. Deinde cum nos legati soli essemus, bonus ille Demosthenes vultu admodum tetrico, perdidisse me vrbem & socios aiebat. Perculso autem non me tantum, sed & caeteris legatis omnibus, ac causam sciscitantibus, vt id dixisset: me rogabat, an oblitus essem, vt se res Athenis haberent, & vt populus esset defatigatus, & quantopere pacem appeteret, non meminissem? An vero animos, inquit, tibi faciunt L. triremes, decretae

[illegible]

illæ quidem, sed nunquam complendæ? Sic enim A inuasisti Philippū, & ea locuti verba, vnde non bel lum in pacem mutetur, sed pax in bellum [illegible] mam. Incipere autem nos hæc refutare [illegible] nus ministri Philippi. Vt venimus, & demum consalutauit Philippus ad singula quæ dicta fuerant, respondere aliquid poterat, neque vero miratus sum, cum in mea oratione dulcissime fuisse immoratum. Fortassis enim nihil quod illo præterea [illegible] continuissem, & sæpe nominatim me compellauit. Contra Demosthenem autem, qui tam ridicule [illegible] sit, ne vlla quidem de re disseruit [illegible] summa illi ira & molestia fuit. Vt autem Philippi oratio tandem in fine ad humanitatem conuersa est, & iste calumniam, qua me prius apud collegas orationem [illegible] belli & dissidij auctor futurum esset [illegible] ratio vero satis apparuit, non [illegible] animi iam esse compotem: adeo vt ad hospitium [illegible] impudenter se gereret. Cum autem a legatione iam nos ad redeundum pararemus, subito in [illegible] opinionem nostram, humaniter cum singulis colloquebatur. Quid igitur esset Cercops, aut Vertumnus, B aut Chamæleo, aut si quid aliud est [illegible] num, qui sit ignorabam: nunc illum totius malitiæ [illegible] ctus sum [illegible]. Nam vnumquemque nostrum seductio, alij collectam se collationem [illegible] & de suo [illegible] esse opera: alium ad imperium [illegible] dum: me vero affectans, & ingenij mei felicitatem prædicans, atque habitam orationem celebrans, molestus erat me laudando, & molestus. Cum autem omnes [illegible] Larisse [illegible] ipsum [illegible] ac dicendi quæ visa erat [illegible]. Philippum autem omnium qui sub Sole essent eloquentissimum asserebat. Vt autē & ego tale aliquid pronunciarem, quod memoriter nostris orationibus respondisset: & Ctesipho qui nostrûm erat natu maximus, cum senectutem suam & annorum multitudinem narrasset, atque adiecisset se tanto temporis spacio nullum hominem adeo suauem & festiuum vidisse: Sisyphus iste cum plausu manuū, Hæc quidem (inquit) Ctesipho neque tu, neque ille (me autem intelligebat) ad populum dicere audebis, C fuisse Philippum eloquentem, & memoria valuisse. Nos autē qui, illa nō intelligeremus, neque insidias perspiceremus, quas statim audietis, pactione quadam eo duxit, vt apud populum eadem omnes diceremus. Me vero vehementer etiā obtestatus est, ne prætermitterem quin dicerem, etiam Demosthenem aliquid dixisse de Amphipoli. Hactenus igitur testes mihi sunt legationis collegæ, quos per totam orationē [illegible] deliberationes [illegible] quæ pro [illegible] apud vos habitæ sunt, ipsi audiuistis. Quare mihi mentiri non licebit. Oro autem vos, vt id [illegible] ca piatis, vt & reliqua [illegible] audiatis [illegible]. Nam quē que vestrūm de Cersobleptæ & Phocensium crimine audire cupere, satis scio, & ad illa festino. Verum nisi ea quæ antecedunt, audieritis, illa etiam minus accipietis. Sin perorandi mihi arbitratu meo [illegible] potestatem dederitis & [illegible] poteritis [illegible] & ex [illegible] consensu [illegible] etiā [illegible] perspicietis. Vt [illegible] apud senatū capita legationis exposuimus, & literas Philippi reddidimus, laudator noster fuit Demosthenes apud Senatores, & per [illegible] iurat, se gratulari ciuitati, quæ

Demosthenis laudatio & [illegible] pro [illegible] legatione & Philippi laudatione [illegible]

[illegible]

[illegible]

A tales legatos misisset, qui & eloquentia & fide se republica dignos, dicendo, agendóque praebuissent. De me autem huiusmodi quippiam dixit, me spem eorum, qui me legatum creassent, non fefellisse. Postremò commune scripsit, nostrûm vnumquemque sacrae oleae corona ornandum esse, ob beneuolentiam erga populum: & ad coenam in curiam in crastinum inuitandum. Vt autem constet, me nihil falsi dixisse apud vos, capiat scriba decretum, & collegarum testimonia recitet. Senatusconsultum Demosthene referente factum.

Testimonia collegarum, de iis quae dicta sunt.

Postquam igitur legationis acta apud populum exposuimus, Ctesiphon primus inter nos, propter aetatem, cùm alia dixit, tum ea quae dicturos esse nos, cum Demosthene pepigeramus: item de affabilitate Philippi, & forma eius, & dexteritate in compotationibus. Post hunc, cum Philocrates & Dercyllus pauca dixissent, ego prodij. Recitatis autem caeteris legationis actis, ad eam etiam commemorationem, quae mihi cum B collegis mihi conuenerat, cum accessissem, dixi, Philippum memoriter & eloquenter respondisse, neque oblitus precum Demosthenis ab eo, ei partes dicendi de Amphipoli attributas fuisse, si quid non praetermisissemus. Post omnes nos postremus surgit Demosthenes, & vultu, vt solet, praestigiis facto, atque capite perfricto, cùm populum videret gestu dare signum, & totam approbasse orationem, vtrosque se mirari dixit, tum qui audirent, tum qui legationem obiissent, quòd eodem tempore, illi deliberandi, hi in medium consulendi, locum facerent, magis peregrinis consentit in rebus domesticis. Nihil n. esse facilius, quàm legationem recensere. Demonstrabo autem (inquit) vobis, quae ratio huius rei esse debeat: simul recitari iussit plebiscitum quo recitato, dixit: Nos ex hoc ablegati sumus, & quae hic scripta sunt, ea egimus. Cape ergo etiam literas, quas à Philippo attulimus: quibus lectis, Habetis (inquit) responsum, restat vt deliberetis. Excitatur autem tumultus ab aliis, quòd breuis & acutus, à pluribus, quòd improbus atque inuidus videretur. Videte porrò (inquit) quanto compendio & caetera omnia C sim renunciaturus. Visus est memoria valere, & eloquentia, Philippus, Aeschini. Mihi verò non est. Nam si quis formam ei ademptam, alteri tribueret: is non multò esset illo inferior. Visus est Ctesiphonti splendido esse vultu. Mihi verò illo non deterior Aristodemus histrio, qui nobiscum legationi interfuit. Memoria est pollere, vt aliquis? sunt & alij. Egregius compotor fuit? At Philocrates, qui nobiscum fuit, longè illum superat. Dicendi de Amphipoli se mihi reliquisse locum ait aliquis? At nec vobis orator iste dicendi locum daret, nec mihi. Verùm istae nugae sunt, inquit: ego verò decretum scribam, & cum caduceatore à Philippo misso inducias faciam, & cum mandatis huc legati: cationes porrò iubebo, vbi legati venerint, eis biduo concionem conuocare, qua deliberetur, non de pace tantùm, sed etiam de societate: & nos legatos, si digni videmur, laudare, & vocare ad coenam in curiam in crastinum. Vt autem me vera dicere constet, cape decreta: vt videatis inconstantiam eius, & malignitatem, & actionum cum Philocrate societatem, & mores insidiosos ac perfidos. Voca ergo mihi legatos, eorumque testimonia recita, & decreta Demosthenis. Decreta.

Neque verò haec dictitarat solum, sed post etiam in senatu dixit: spectandi locum Bacchanalibus assignandum esse

[illegible]

Philippi legatis [illegible]. Recita etiam hoc decretum.

Decretum Demosthenis.

Recita etiam legationis [illegible] ut videatis, Athenienses, Demosthenem non posse verba facere pro republica, [illegible] Testimonium.

[illegible] Philocratem [illegible] Demosthenem & Philocratem fuisse, [illegible] & argumenta [illegible] in Macedonia dicta sunt, [illegible] testimonia [illegible] demonstrari. Accusanti [illegible] à Demosthene [illegible] concione, quæ de pace habita. Cum autem in ea [illegible] Ex [illegible] Græci ad [illegible] à populo [illegible] belli [illegible] contra Philippum [illegible] Atheniensibus [illegible] participes. Considerate igitur [illegible]

[illegible]

[illegible] caput ipse me condemno. Lege de sociorum decretum, quid in eo dicatur: in quo aperte scriptum est: Cum deliberet populus Atheniensis de pace Philippica, legati autem nondum adsint, quos ablegaverit populus in Græciam [illegible] urbes ad tuendam Græcorum libertatem [illegible] Atheniensibus, omniumque sociis, ut comitia [illegible] secundum leges [illegible] de pace deliberent Athenienses. Quicquid autem populus decreverit, id fore commune sociorum decretum. Recita ergo decretum assessorum.

Decretum assessorum.

Confer cum hoc etiam Demosthenis decretum, quo iubet [illegible] Bacchanalia, & concionem in Bacchi [illegible] duas conciones, alteram die XVIII, alteram XIX [illegible] & concionis [illegible] legatorum ad Græcos [illegible] decretum iubet, quod me quoque [illegible] de pace [illegible] Demosthenes [illegible] Recita decretum.

Decretum Demosthenis.

Decretum [illegible], Athenienses, [illegible] Demosthenis [illegible] legationes [illegible] Græcanicas legationes esse vobis expectandas: De-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A mosthenes autem non verbis tantùm obstitit, quo minus repetarentur, qui illud omnium turpissimè ac criminosissimè [illegible] sed re ipsa & decreto: quippe qui statim deliberari iusserit. Dixit autem, me priore concione, cum verba fecisset Philocrates, post eum suggestum conscenso, reprehendisse pacem, eamque turpem & ciuitate indignam iudicasse: postridie autem suffragatum Philocrati, & concionem magno applausu in sententiam meam perduxisse, cum suaderem vobis, ne auscultaretis iis, qui prœlia & trophæa maiorum commemorarent, neve Græcis [illegible]. Id verò crimen non tantùm esse falsum, sed etiam fieri sic non potuisse, primum ipsius Demosthenis, deinde omnium Atheniensium, tertio loco, vestro, si adhuc meministis, denique viri magnæ in republica autoritatis, Amyntoris, cui Demosthenes decretum ostendit, quo [illegible] consuluit, verum id dare sinebat: cum quidem non contrarium, sed idem quod Philocrates scripsisset, testimonio, atque ipsius calumniæ [illegible]. Cape Demosthenis decreta, & recita: in quo enim priore concione scripsit constat, licere

B omnis in [illegible] consulere: posteriore, præsidibus [illegible] esse sententias: & non dicendi potestatem esse datam, in quo tempore ipse me ait Philocrati esse suffragatum. Decretum Demosthenis. Itaque decreta ut principio scripta sunt, ita manent, calumniatorum autem verba in diuerso tempore mutantur. Facit autem concionem meam accusator geminam, decreti & verborum, verò. Cum enim posteriore concione dicendi potestas data non esset, sed præsides prohiberent, verba facere non licuit. Quid verò in [illegible] si Philocratem sacra scripsisset, eo pridie apud omnes audito, eum accusando, & post interuallum noctis vnius defendendo? Vtrum vt ipsi mihi accederet autoritas? an vt illi commodum aliquod per me compararetur? Verùm non licuit vtrumque consequi, sed illud tantum, vt & omnium voluntates à me alienarem, & nihil promouerem. Voca mihi Amyntorem Erchiensem, & eius testimonium recita. Quo verò pacto id scriptum sit, in primis exponam vobis. Testimonium perhibet Amyntor Æschini,

C cum populus de societate cum Philippo ineunda de sententia Demosthenis in posteriore duarum concionum deliberaret, ac verba facere non liceret, sed decreta de pace & societate facta, comprobanda aut improbanda essent: in ea concione Demosthenem assidentem sibi ostendisse scriptum decretum cum nomine Demosthenis præscriptum esse, ac consultasse, an daret scribæ, vt præsidibus offerret, in quo scripsisset, pacem & societatem iisdem conditionibus esse faciendam, quibus Philocrates scripserat. Voca mihi Amyntorem Erchiensem, & citato, nisi hoc prodire volet. Testimonium Amyntoris. Testimonium quidem audiuistis, Athenienses. Considerate igitur, verum videatur vobis Demosthenem me accusasse, an contra suo ipsius nomine semet ipsum? Quoniam autem concionem quoque meam criminatur, & habitas à me orationes malè narrando deprauat: ego nec defugio earum quæ tum dixi, neque negarim: quæ quidem [illegible] adeo me non pudet, vt ea laudi quoque mihi ducam. Reuocabo autem vobis in memoriam temporum conditionem, quibus deliberabatis. Bellum principio susceperamus pro Amphipoli. Res autem eò redierat: Noster imperator fœderatas vrbes V & LXX amiserat, quarum Timotheus Cononis F. potitus erat, quasque nostro concilio adiunxerat. (Decreui enim nihil dissimulare, & liberè simul veréque loquendo

[illegible]

conseruari. Sin aliter senseritis, *animo tamen meo obsequimini (neque enim tergiuersabor) & cum CL. triremes e naualibus accepisset, XLVIII. reduxerat. (Atque haec vobis accusatores in Charetis periculo subinde ostendebant:) & MD. talenta non in milites, sed in ducum insolentiam insumpta erant; in Deiarem, Depyrum, Polysphontem, qui legitimis homines ex Graecia collegerant, ac sectionem in mercenarios illos, qui in suggestu & concionibus versantur, qui a miseris insularibus quotannis sexaginta talenta exigebant tributi nomine: qui naues & Graecos in commune mari depraedabantur: nostra verò vrbs loco autoritatis & principatus Graecorum, eandem opinionem, quam Myonnesus & piratae, consecuta erat. Philippus porrò e Macedonia progressus, non vt nobiscum de Amphipoli nobiscum pugnabat: sed iam de Imbro & Lemno & Scyro, nostris possessionibus: & Chersonnesum ciues nostri deserebant, quae citra controuersiam est Atheniensium. Erant autem plures necessariò indictae conciones cum tumultu & turba habendae, quàm statae ac legitimae. Res porrò ita labefactatae ac periculosae erant, vt Cephisophon Paeaniensis, amicus & familiaris Charetis, decretum scribere cogeretur, vt Antiochus actuariis nauigiis praefectus, quàm primum solueret, imperatorem quaesiturus, cui commissus esset exercitus, qui si forte cum incidisset: ei narraret mirari populum Atheniensem, Philippum Chersonesum, quae sit Atheniensium, inuadere; Athenienses autem nescire, nec duces nec copiae quas miserint, vbi sint. Vt autem vera me loqui intelligatis, decretum audite, & belli recordamini, & pacem à belli ducibus non à legatis repetitote. Decretum à Cephisophonte factum. Ac tempora quidem ciuitatis, quibus de pace verba fiebant, erant huiusmodi. Oratores autem illi factiosi, cum ad concionem surgebant, de ciuitatis quidem incolumitate nihil in medium afferebant: sed vos arcis vestibulum intueri iubebant, & Salaminiae pugnae commonefacta, & sepulchrorum & trophaeorum maiorum meminisse. Ego verò horum sane omnium recordandum esse dicebam: sed tamen prudentiam maiorum esse imitandam, peccata verò & intempestiuam contentionem vitandam. Pedestre praelium ad Plataeas, & Marathoniam pugnam, & nauale praelium ad Artemisium, & Tolmidae imperium vt bellum imitari: qui cum haberet mille delectos Athenienses, infestis animis securè per medium Peloponnesum penetrauisset. Expeditionem autem Siciliensem cauendam esse, quam Leontinis auxilio miserunt, cum hostes in nostrum agrum impetum fecissent, & Decelea contra nos munita esset. Postremam item temeritatem illam cauendam, cum bello victi, [illegible] Lacedaemonii vt pacem agerent, & praeter Atticam, etiam Lemnum, Imbrum & Scyrum tenerent, & constituta legibus libertate vteremur: hi rem nihil admittere voluerant: sed bellum quod gerere non poterant, praetulerunt: cum quidem Cleophon lyrarum faber, quem multi compedibus vinctum meminerant, per fraudem ac turpitudinem ciuitati ab inscriptus, populo largitionibus corrupto, se gladio collo ei praecisurum minitaretur, qui pacis mentionem fecisset. Tandem eò rem illi perduxerunt, vt cupidè pacem amplecterentur, cedentes omnibus possessionibus, moenibus deiectis, praesidio recepto, & praefecto

[Margin note: illegible]

[Greek text illegible]

[illegible]

A Lacedæmoniis, & populi autoritate ad XXX. tyrannos translata, qui MD. ciues indicta causa occiderunt. Talem itemq; statem esse cauendam, monuisse me profiteor: ea verò quæ paulò antè dixi, esse imitanda. Neque enim ab alienis illa, sed ab omnium coniunctissimo audiebam. Nam Atrometus pater noster (cui tu maledicis, cum eum ignores, neque videris quis-nam sua ætate fuerit: idque Demosthenes, cum maternum suum genus à vagabundis Scythis originem trahat) sub XXX. tyrannis profugit, & populum restituit. Et matris nostræ frater, auunculus noster Cleobulus, Glauci Acharnensis F. cum Demæneto Buzyge, Chilonem Lacedæmonium nauali prælio vicit. Itaque domesticum mihi est, & vestrum, vobis aduersos casus ambus accipere. Obiicis mihi præterea, concionem in Arcadia apud X. M. virorum habitam, & legationem illam, idque immutatum esse dicis, cum sis ipse mancipij similis, & tantum non Thracicis notis compunctus transfuga. Ego verò in bello, quantum fieri potuit, Arcades & cæteros Græcos contra Philippum concitaui; cum autem mortalium nemo reipublicæ B opem ferret: sed alij euentum otiosè expectarent, alij nos oppugnarent: vrbani autem oratores ex bello quotidiano suo luxui sumptus suppeditarent: populo me suasisse fateor, vt cum Philippo reconciliaretur, & pacem iungeret: quam tu nunc turpem existimas, cum arma nunquam attigeris. Ego verò eam longè honestiorem bello esse affirmo. Sunt autem, Athenienses, legati spectandi ex eo tempore, quo legationem obierunt; duces è copijs, quibus cum imperio præfuerunt. Etenim & statuas erigitis, & principum locum assignatis, & coronas, & victum in curia datis, non iis qui pacem renunciarunt: sed iis qui hostes prælio superarint. Quòd si bellorum rationes à legatis repetentur, præmia ducibus tribuentur: efficietis, vt nulla vnquam bella vel humaniter gerantur, vel placidè componantur. Nemo enim legatus ire volet. Nunc reliquum est, vt de Cersobelpte & Phocensibus, ac cæteris obiectis mihi criminibus dicam. Ego, Athenienses, & in priore & in posteriore lega- C tione, quæ vidi, vt vidi; quæ audiui, vt audiui, renunciaui. Quæ igitur hæc vtraque fuerunt, quæ & vidi & audiui de Cersoblepte? Vidi ego, & legati omnes, Cersobleptis filium, obsidem Philippo datum: idque etiam nunc ita se habet. Accidit autem, dum priore legatione fungebamur, vt ego cum collegis huc redirem, Philippus autem in Thraciam egrederetur, qui nobiscum pepigisset, dum vos de pace deliberaretis, se Chersonesum armis non inuasurum. Illo igitur die, quo vos pacem decreuistis, nulla facta est mentio Cersobleptis. Iam verò nobis ad exigendum iusiurandum delectis, nondum verò ad posteriorem legationem profectis, concio fit, in qua Demostheni, qui nunc me accusat, obtigit vt præsideret. In ea concione Critobulus Lampsacenus progressus dixit, se missum esse à Cersoblepte, qui peteret vt iusiurandum Philippo daretur, & Cersobleptes inter vestros socios inscriberetur. Hac oratione habita, Aleximachus Galeus decretum præsidibus legendum dat, in quo scriptum erat, vt is qui à Cersoblepte venisset, iusiurandum Philippo cum cæteris socijs daret. Recitato decreto (& hoc vos ô arbitror meminisse)

[illegible]

Ibi Defin-
cti, à Cer-
soblepte,
per Demo-
sthenē fa-
ctam esse
fraudē, etc.
[illegible]
de Demo-
sthene.

ferret sit Demosthenes à praesidibus, seque id decretum approbaturum esse negavit: neque factam cum Philippo pacem irritam redditurum; neque agnoscere socios, qui tanquam in libationibus, manus sacris admoverent: sed de his aliam esse concionem indicendam. Clamantibus autem vobis, & praesides ad suggestum vocantibus, sic invito illo comprobatum est decretum. Quae ut verè à me dici constet, voca mihi Aleximachum, qui decretum scripsit, & collegas Demosthenis, ac testimonium recita.

Testimonium Demosthenis collegarum.

Is igitur qui modò hic ad Cersobleptis mentionem illacrymavit, societate illum exclusit. Ut verò ea concio dimissa fuit: foederatos Philippi legati iureiurando in vestro praetorio obstrinxerunt. Ausus autem est ad vos dicere accusator, me Critobulum, Cersobleptis legatum à sacris repulisse, cum & socij adessent, & populus sciuisset, & duces assiderent. Unde tantas vires accepi? aut quo pacto res tacita est? Quòd si istud ego facinus non reformidassem: tu passus esses Demosthenes? non vociferationibus & clamoribus forum complesses, cum videres me, ut modò aiebas, à sacris legatum repellere? Accersat mihi duces praeco, & sociorum assessores, ut eorum testimonia audiatis.

Testimonia.

Nónne intolerabile est, Athenienses, si quis contra hominem civem, non suum, sed vestrum (hoc enim in primis distinguo) tanta non veretur mendacia comminisci, quibus in capitis discrimen adducatur? Maximam igitur approbationem meretur is mos, cuius in capitalibus ad Palladium causis patres nostri autores fuerunt: cum victimis secandis, eos qui suffragio superiores sunt, iureiurando obstringunt (idque vobis etiam nunc patrium est) eos iudices verè iustéque pronunciasse, qui suffragium pro se tulerint, & nullum dixisse mendacium. Quòd ni ita sit: sibi & familiae suae exitium imprecantur: iudicibus autem optima quaeque & faustissima optant. idque rectissimè, ac civiliter, Athenienses. Nam si nemo vestrûm est, qui iustae caedis in se piaculum admittere vellet: quantò magis iniustam caedem, ereptam alicui vitam, aut rem familiarem, aut dignitatem? ob quas res alij sibi manus attulerunt, alij publicè perierunt. Nónne igitur veniam mihi dabitis, Athenienses, si eum cinaedum appellaro, & hominem polluto corpore, ea etiam parte unde vocem edit? ac deinde reliquam accusationis partem de Cersoblepte evidenter falsam esse ostendero? Ita enim qui vocantur in crimen, res apud vos contingit mea opinione pulcherrima & utilissima. Etenim tempora, & decreta, eorúmque suffragatores in publicis monumentis perpetuò asservantur. Dixit autem iste eam esse causam, cur Cersobleptis res perierint, quòd ego legationis dux, & secunda aura vestra usus, si non in Thraciam me iubente, cum Cersoblepte obsideretur, & contestari apud Philippum ex decreto noluerim sed Orei sederim, caeterique legati, hospitia nobis conciliantes. Audite igitur Charetis literas, quas misit ad populum, quibus cognoscetis, Cersobleptem imperium amisisse, & sacrum montem à Philippo occupatum esse XXVI. Februarij: Demosthenes autem cum ex legatis esset, praeses pro concione suo consilium mensis die XXVII.

A ἀναστὰς Δημοσθένης οὐκ ἔφη τὸ ψήφισμα ἐπιψηφιεῖν, οὐδὲ λύσειν τὴν πρὸς Φίλιππον εἰρήνην, οὐδὲ γινώσκειν τοὺς τοιούτους συμμάχους οἳ ὥσπερ ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐπιλαμβάνονται, τῶν ἱερῶν ἀποδεδόσθαι δὲ περὶ τούτων ἑτέραν ἐκκλησίαν. βοώντων δὲ ὑμῶν καὶ τοὺς προέδρους ἐπὶ τὸ βῆμα καλούντων, οὕτως ἄκοντος αὐτοῦ τὸ ψήφισμα ἐπεψηφίσθη. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὸν γράψαντα τὸ ψήφισμα Ἀλεξίμαχον, καὶ τοὺς συμπροέδρους Δημοσθένους, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία τῶν Δημοσθένους συμπροέδρων.

Ὁ μὲν τοίνυν ἐπιδακρύσας ἀρτίως ἐπὶ τῷ Δημοσθένει Κερσοβλέπτην, φανεῖται τῆς συμμαχίας ἐκκλείων αὐτόν. ὡς δὲ ἡ ἐκκλησία διελύθη, ἐξώρκιζον τοὺς συμμάχους οἱ τοῦ Φιλίππου πρέσβεις ἐν τῷ στρατηγίῳ τῷ ὑμετέρῳ. τετόλμηκε δὲ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν ὁ κατήγορος ὡς ἐγὼ Κριτόβουλον ἀπήλασα τὸν πρεσβευτὴν τὸν Κερσοβλέπτου, παρόντων μὲν τῶν συμμάχων,
B ἐφεστηκότων δὲ τῶν δημοσίων, καθημένων δὲ τῶν στρατηγῶν. πόθεν τοσαύτην ῥώμην λαβὼν; ἢ πῶς ἄν τὸ πρᾶγμα ἐσιγήθη; εἰ γὰρ ἐγὼ ἐτόλμησα τοῦτο πρᾶξαι, ἐπέτρεψας ἄν σύ, Δημόσθενες; καὶ οὐκ ἐνέπλησας βοῆς καὶ κραυγῆς τὴν ἀγοράν, ὁρῶν ἐμέ, ὡς σὺ νῦν φῄς, ἀπελαύνοντα τὸν πρεσβευτὴν ἀπὸ τῶν ἱερῶν; καλείτω δέ μοι τοὺς στρατηγοὺς ὁ κῆρυξ, καὶ τοὺς συνέδρους τῶν συμμάχων, καὶ τὰς μαρτυρίας αὐτῶν ἀκούσατε.

Μαρτυρίαι.

Οὐκοῦν δεινόν, ὦ Ἀθηναῖοι, εἴ τις κατ' ἀνδρὸς πολίτου, μὴ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑμετέρου (τοῦτο γὰρ προσδιορίζομαι), τηλικαῦτα τολμᾷ καταψεύδεσθαι, κινδυνεύοντος περὶ τοῦ σώματος; πῶς οὐκ εἰκότως οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν ταῖς φονικαῖς δίκαις ταῖς ἐπὶ Παλλαδίῳ κατέδειξαν, τεμόντας τὰ τόμια, τὸν νικῶντα τῇ ψήφῳ ἐξορκίζεσθαι, καὶ τοῦθ' ὑμῖν πάτριον ἔτι καὶ νῦν παραμένει, τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια ψηφίσασθαι τῶν δικαστῶν ὅσοι τὴν ψῆφον ἤνεγκαν αὐτῷ, καὶ ψεῦδος μηδὲν εἰρηκέναι, εἰ δὲ μή, ἐξώλη αὐτὸν ἐπαρᾶσθαι εἶναι καὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, τοῖς δὲ δικασταῖς εὔχεσθαι πολλὰ καὶ ἀγαθὰ εἶναι. καὶ μάλα ὀρθῶς, καὶ πολιτικῶς, ὦ Ἀθηναῖοι.
C εἰ γὰρ μηδεὶς ὑμῶν ἑαυτὸν ἀξιοῖ φόνου δικαίου μεστὸν ποιῆσαι, ἦ που φυλάξαιτ' ἂν ἀδίκου γε, ἢ χρημάτων ἢ ψυχῆς ἢ ἐπιτιμίας τινὸς ἀφελέσθαι; δι' ἃς ἔνιοι καὶ ἑαυτοὺς ἐξήγαγον, οἱ δὲ καὶ δημοσίᾳ ἀπέθανον. ἆρ' οὖν συγγνώμην ἕξετέ μοι, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ κίναιδον αὐτὸν προσειπὼν καὶ τὸ σῶμα μηδ' ὅθεν τὴν φωνὴν ἀφίησι καθαρόν, ἔπειτα τὸ λοιπὸν μέρος τῆς κατηγορίας τὸ περὶ Κερσοβλέπτην ἐπιδείξαιμι ψεῦδος ὄν; καλλίστην γὰρ οἶμαι καὶ χρησιμωτάτην τοῖς διαβαλλομένοις πρᾶξιν ὑμῖν γίνεσθαι. καὶ γὰρ τοὺς χρόνους καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς ἐπιψηφίσαντας ἐν τοῖς δημοσίοις γράμμασι τὸν ἅπαντα χρόνον φυλάττετε. οὗτος δ' εἴρηκε πρὸς ὑμᾶς, ὡς διὰ τοῦτο ἀπώλετο τὰ Κερσοβλέπτου πράγματα, ὅτι τῆς πρεσβείας ἡγεμὼν ἐγὼ, καὶ κατευημερηκὼς παρ' ὑμῖν, οὐκ ἠθέλησα εἰς Θρᾴκην ἀφικέσθαι, Κερσοβλέπτου πολιορκουμένου, καὶ διαμαρτύρεσθαι Φιλίππῳ ταῦτα, [illegible] ἀλλ' ἐκαθήμην ἐν Ὠρεῷ, καὶ οἱ συμπρέσβεις, προξενίας κατασκευαζόμενοι. ἀκούσατε δὴ τῆς ἐπιστολῆς Χάρητος, ἣν ἔπεμψε τότε τῷ δήμῳ, ὅτι Κερσοβλέπτης ἀπολώλεκε τὴν ἀρχὴν, καὶ τὸ ἱερὸν ὄρος κατείληφε Φίλιππος, Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος· Δημοσθένης δ' ἐν τοῖς τοῦ δήμου προέδροις [illegible] τοῦ μηνός, ὃς ἦν [illegible] φθίνοντος.

Ἐπιστολή.

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

Χρόνος.

[illegible]

Literæ.

Neque verò reliquos durarat mensis dies morati, sed Martio domo profecti sumus: cuius rei testem vobis senatum exhibebo. Senatusconsultum enim est, quod legatos ad exigendum iusiurandum abire iubet. Recita mihi senatusconsultum.

Senatusconsultum.

Etiam tempus recita, quo datum id fuerit.

Tempus.

Audistis, hoc fuisse decretum III. Martij. Cersobleptes autem quot diebus antè imperium amiserat, quàm ego discederem, vt Chares imperator, & literæ indicant, priore mense, si modo Februarius Martio prior est. Ergo Cersobleptem ego conseruare potui, qui ante me domo egressum perierat? & putat istum aliquid dixisse veri de rebus, siue in Macedonia, siue in Thessalia actis, qui contra curiam, cōtra publica monimenta, contra tempus, contra populi consensum mentiatur? Tu Cersobleptem Athenis fœdere excludebas, cum præses esses: eiusdem vicem te miserescebat? nunc me corruptelæ accusas? prius autem mulctam ab Areopagitico senatu inflictam tolerasti non persecutus vulneris actionem, qua reum feceras Demonelem Pæaniensem, consobrinum tuum, cum ipse tuum caput incidisses. Tamen verba senibus apud nos sapientia, quasi hi ignorent, te filium adulterinum esse Demosthenis gladiorum fabri? Præterea dicere ausus es, me legatione Amphictyonica etiam eiurata, officio non esse functum: atque eorum aliud recitasti, aliud transiluisti. Ego verò legatus ad Amphyctiones creatus, quamuis infirma valetudine, magna tamen cum alacritate, eam, vnde redieram, legationem apud vos renunciaui. Legationem autem non eiuraui, sed promisi me obiturum, si alio modo possem. Cum autem collegæ mei senatum accederent, fratrem meum eiúsque filium, & medicum misi, non meo nomine eiuratos (neque enim lex sinit, populi suffragiis decreta munera in senatu eiurare) sed infirmitatem meam indicaturos. Cum autem collegæ mei, Phocensi excidio audito, reuertissent, habita concione, iam præsens, & corpore confirmatum, cum populus nihilominus eos omnes qui primùm delecti fuerant*, ad obeundam legationem adigeret: non danda esse verba Atheniensibus existimaui. At illam quidem legationem, me rationes referente, non accusabas: hanc autem inuadis, qua ad iusiurandum profectus sum: quam ego perspicuè & iure optimo defendam. Nā tibi quidem, & mentientibus omnibus est accommodatum, transferre tempora: mihi verò, ordine disserere, orationis initio repetito à profectione, & legatione propter exigendum iusiurandum suscepta. Primùm quum legati essent decem, atque vndecimus accederet, is quem fœderati nobiscum miserant: nemo cum isto cibum capere, cum secunda legatione exiremus, volebat, neque in itinere, vbi vitari poterat, in eadem caupona diuertere: quippe qui viderent, eum priore legatione omnibus insidiatum esse. De itinere porrò in Thraciam suscipiendo, nulla est mentio: neque enim decreto id nobis iniungebatur: sed id duntaxat, vt iusiurandum exigeremus: ac alia quæpiam, nec si voluissemus, agere nobis licuisset, cum ita Cersobleptis res sese haberent, vt modò audiuistis. neque iste quicquam veri dixit, sed mentitur: & quia verum nullum crimen obiicere potest,

De legatione Amphictyonica, & eius eiuratione.

Exegitur Demosthenis redemptio & cæ...

[illegible]

[illegible]

[illegible] Μαρτυρία. [illegible]

A que id é re nostra esse puto, ne quid nos legati temerè moueamus. Proficiscitur Philippus ad Pylas: Ego me abscondo. Nemo me propter arma Philippi in iudicium adducet: sed si quid dixero, quod nō oportet: aut si quid egero, quod in mandatis non accepi. Vt autem finiamus decreuerūt collegæ, vt vnusquisque sententiam rogatus, quod è republica esse putaret, id diceret. Hæc vt à me verè dici cōstet, voca mihi collegas, eorúmque recita testimonium. Testimonium. Postquam igitur legationes Pellam conuenerant, ac Philippus aderat, & præco legatos Atheniensium vocabat: primùm processimus, non ex seruata ætate, vt in priore legatione quod apud quosdam celebrabatur, & ornamentum ciuitatis putabatur: sed pro Demosthenis impudentia. Nam cum se omniū natu minimum esse profiteretur, primas dicendi partes se nemini concessurum affirmabat: neque commissurum, vt quidam (me innuens) Philippi auribus occupatis, dicēdi vicem aliis præciperet. Vt autem exorsus est, cum quadam collegarum criminatione, quos neque omnes iisdem de rebus, neque consentientibus animis adesse significabat, sua officia Philippo præstita commemorabat: primùm, vt Philocratis decreto suffragatus esset, violatarum legum accusatū cum is scripsisset, licere Philippo legatos de pace Athenas mittere. B Deinde recitauit decretum quod ipse scripserat, pacem faciendam cum caduceatore & legatis à Philippo missis. Denique aliud, vt populus intra certos dies de pace deliberaret: ac iam verbis suis significationē interiecit, se primùm eos qui pacem impediuerint, obstruxisse non verbis, sed temporibus. Deinde aliud decretū adduxit, quo scripsisset, deliberandum esse populo de ineunda societate. Post aliud decretū de Philippi legatis, principem eis locum dandum Bacchanalibus: & adiecit, quantæ sibi curæ illi fuissent, vt eis puluinaria apponi curasset, & vt eos custodiam & vigilias commemorauit, propter inuidos, qui splendorem suum contumeliis afficere cupiuissent. Adiecit illa etiam maximè ridenda, quorum collegæ ita pudebat, vt faciem obtegerent: vt Philippi legatos hospitio excepisset, vt eis discessuris bigas mulorum conduxisset, & equo eos C comitatus esset, non in tenebras demersus, vt alij quidam: sed apertè ostendisset obseruantiam & studium suum. Illa verò demum vehementer etiam corrigebat, se non dixisse Philippum esse formosum: nihil enim esse muliere formosius. neque potando eum valere: quòd eam laudem spongiæ esse existimaret: neque memoria pollere: quòd eam putaret rhetoris mercenarij esse commendationem. Ne longum faciam, eiusmodi erant ea quæ dicebat, præsentibus legatis, vt breuiter complectar, totius Græciæ: vnde risus maximus concitabatur. Vt autem aliquando finierat: factóque silentio: ego post tantam rusticitatem, & tam insignem adulationem dicere cogebar: necessariò pauca præfatus sum de calumnia collegis facta: missos esse nos ab Atheniensibus legatos, non vt in Macedonia causam ipsi diceremus: sed domi iudicio de nobis facto, quòd digni essemus ciuitate. Pauca item de iureiurando sum præfatus, cuius exigendi gratia venissemus: cæterásque res, quas nobis mandaueratis, exposui. Nam copiosus & eloquentia præstans Demosthenes, nullius rei necessariæ meminerat. Itaque & de expeditione ad Pylas feci mentionē, & de sacris, & de Delphis & Amphictyonibus.

Aeschinis [illegible] Philippū [illegible] Phocēsium [illegible]

In primis autem à Philippo petij, ut res eas non vi & armis, sed suffragio & iudicio constitueret. Quod si fieri non posset (ut dubium non erat, cum exercitus conuenisset, atque in procinctu staret) dicebam, ei qui de sacris Graeciae deliberaturus esset, magnam religionis curam esse suscipiendam, & iis qui de patriis ritibus docere vellent, auscultandum. Eadémque opera à primordio commemorabam, ut templum aedificatum esset, ut Amphictyones principio conuenissent, eorúmque iusiurandum recitabam: quo veteres obstricti essent, se nullam urbem Amphictyonicam euersuros, neque aqua profluente prohibituros siue pace siue bello. quod si quis contra fecisset: ei se bellum illaturos, & * urbes excisuros. Si quis verò Appollinem vel spoliaret, vel conscius esset illius iniuriae, vel consilium daret contra templum: eum se ulturos & pede & manu, & voce & omnibus virib. Annexam etiam esse iuriiurando atrocem execrationem. His recitatis, pronunciabam, iustum videri mihi, ne Boeotias urbes euersas iacere pateremur: vt quae & Amphictyonicae essent, & iureiurando comprehensae. Enumerabam porrò gentes duodecim, quae templi participes essent: Thessalos, Boeotios (nō Thebanos solos) Dorienses, Iones, Perrhaebos, Magnetes, Locrenses, Oetaeos, Phthiotas, Maliensis, Phocenses: & harum gentium unamquanque demonstrabā par suffragij ius habere, maximam eidem quod minimae: eum qui venisset Dorio & Cytinio, tantum valere, quantum Lacedaemonios. Binum enim quanque gentem suffragium ferre. Ex Ionibus item * Erythraeum & Pryenensem, quantum Athenienses: ac ceteros eodem modo. Principium igitur expeditionis illius, pronunciabam oportere iustum esse. Vbi ergo Amphictyones in templo conuenissent ac * tuto illis dicendi ius & suffragium adepti essent: eos qui auctores fuissent templi principio occupandi, in iudicium adducendos censebam: non patrias eorum, sed vos ipsos qui facinus admisissent, & consilium dedissent, urbes autem quae facinorosos exhibuissent, indemnes esse oportere. Sin armis rem exsecutus, iniurias Thebanorum confirmasset: ab iis quos iuuisset, gratiam ei relatum non iri: neque enim tanta in eos posse conferre beneficia, quanta olim contulissent Athenienses: quorum illi non meminissent. quos verò deseruisset, iis iniuriam facturum, ac hostes potius maiores, quàm amicos habiturum. Ne verò sermonibus illic habitis accuratè apud vos commemorandis immorer, vbi summatim de omnibus dixero, desinam: penes fortunam & Philippum, rerum gerendarum fuit auctoritas: penes me, beneuolentia erga vos, & orationis habendae potestas. Ea porrò à me dicta sunt, quae dici fuit aequum, quaeque e re vestra fuerunt. Euentus autem is consecutus est, qui non optatis nostris, sed Philippi actis respondit. Vtrum igitur aequius est, auctorem fieri eorum, eo qui ne studuit quidem commodare quicquam: an eum, qui nihil quod potuit praetermisit? Nunc autem propter tempora, multa praetereo. Dixit autem, mentitum esse me, cum praedicerem, intra paucos dies Thebas fore humiles: & Euboeensibus terrorem incessisse, cum vos spe aliqua produceretis. Quid autem fecerim, cognoscite Athenienses. Ego dum apud Philippum essem, petij: cum ad vos reuersus renunciaui, censere me, esse aequum, vt Thebae essent Boeoticae non, ut Boeotia Thebanorum esset. Hoc dicere me non renunciasse, sed promisisse ait. Dixi autem apud vos, Cleocharem Chalcidensem dixisse, mirari se vestram & Philippi subitam concordiam, atque illam etiam mandatorum nostrorum ex decreto clausulam. Agendum

A καὶ μάλιστα μὲν Φίλιππον ἀξιοῦν, μὴ μεθ᾽ ὅπλων, ἀλλὰ μετὰ ψήφου καὶ κρίσεως, τὰ περὶ Βοιωτίας καθίστασθαι. εἰ δ᾽ ἄρα μὴ δυνατὸν εἴη (τοῦτο δ᾽ ἦν πρόδηλον, τὸ γὰρ στράτευμα ἤδη παρῆν καὶ συνειλεγμένον), ὅτι τὸν μέλλοντα ὑπὲρ ἱερῶν βουλεύεσθαι, πολλὴν προνοίαν προσήκει ὑπὲρ εὐσεβείας ἔχειν, καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν πατρίων ἐγχειροῦσι διδάσκειν, προσέχειν τὸν νοῦν. ἅμα δ᾽ ἐξ ἀρχῆς διεξῆλθον τὴν κτίσιν τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὴν πρώτην σύνοδον γενομένην τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ τοὺς ὅρκους αὐτῶν ἀνέγνων, ἐν οἷς ἔνορκον ἦν τοῖς ἀρχαίοις, μηδεμίαν πόλιν τῶν Ἀμφικτυονίδων ἀνάστατον ποιήσειν, μηδ᾽ ὑδάτων ναματιαίων εἴρξειν, μήτ᾽ ἐν πολέμῳ, μήτ᾽ ἐν εἰρήνῃ, ἐὰν δέ τις ταῦτα παραβῇ, στρατεύσειν ἐπὶ τοῦτον, καὶ τὰς πόλεις ἀναστήσειν. καὶ ἐάν τις ἢ συλᾷ τὰ τοῦ θεοῦ, ἢ συνειδῇ, ἢ βουλεύσῃ τι κατὰ τῶν ἐν τῷ ἱερῷ, τιμωρήσειν καὶ ποδὶ καὶ χειρὶ καὶ φωνῇ καὶ πάσῃ δυνάμει. καὶ προσῆν τῷ ὅρκῳ ἀρὰ ἰσχυρά. τούτων δὲ ἀναγνωσθέντων, ἀπεφηνάμην, ὅτι ἐμοὶ δοκοίη δίκαιον εἶναι, μὴ περιορᾶν κατεσκαμμένας τὰς ἐν Βοιωτοῖς πόλεις, ὅτι δ᾽ ἦσαν Ἀμφικτυονίδες καὶ ἔνορκοι. B κατηριθμησάμην δ᾽ ἔθνη δώδεκα, τὰ μετέχοντα τοῦ ἱεροῦ, Θετταλούς, Βοιωτούς, οὐ Θηβαίους μόνους, Δωριέας, Ἴωνας, Περραιβούς, Μάγνητας, Λοκρούς, Οἰταίους, Φθιώτας, Μαλιεῖς, Φωκέας. καὶ τούτων ἐπέδειξα ἕκαστον ἔθνος ἰσόψηφον γεγενημένον, τὸ μέγιστον τῷ ἐλάττονι, τὸν ἥκοντα ἐκ Δωρίου καὶ Κυτινίου, ἴσον δυνάμενον Λακεδαιμονίοις· δύο γὰρ ψήφους ἕκαστον ἔθνος φέρει. πάλιν ἐκ τῶν Ἰώνων τὸν Ἐρετριέα καὶ Πριηνέα, τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους κατὰ ταὐτά. τὴν μὲν οὖν πρόφασιν τῆς στρατείας ταύτης, ὁσίαν καὶ δικαίαν ἀπέφαινον. ἀθροισθέντων δὲ τῶν Ἀμφικτυόνων εἰς τὸ ἱερόν, καὶ τυχόντων ἀσφαλείας καὶ ψήφου, τοὺς αἰτίους τῆς ἐξ ἀρχῆς καταλήψεως τοῦ ἱεροῦ, δίκης ἀξίουν τυχεῖν, μὴ τὰς πατρίδας αὐτῶν, ἀλλ᾽ αὐτοὺς τοὺς χειρουργήσαντας καὶ βουλεύσαντας, τὰς δὲ πόλεις παρεχούσας εἰς κρίσιν τοὺς ἀδικήσαντας, ἀζημίους εἶναι. εἰ δ᾽ ἐπεξελθὼν δυνάμει βεβαιώσεις τὰ Θηβαίων ἀδικήματα, παρ᾽ ὧν μὲν βοηθεῖς, οὐκ ἀπολήψῃ χάριν (οὐδὲ γὰρ ἂν Ἀθηναῖοι τὰ μέγιστα εὐεργετήσαντες, ὧν οὐ μέμνηνται), C οὓς δ᾽ ἐγκαταλείπεις, ἀδικήσεις, χρήσει δ᾽ ἐχθροῖς μείζοσιν, ἀλλ᾽ οὐ φίλοις. ἵνα δὲ μὴ διατρίβω, τοὺς ἐκεῖ λόγους ῥηθέντας, ἀκριβῶς πρὸς ὑμᾶς ἀπαγγέλλων, ἐν κεφαλαίῳ περὶ πάντων εἰπὼν παύσομαι. τὰ μὲν τῆς τύχης καὶ Φίλιππος, ἦσαν τῶν ἔργων κύριοι, ἐμοὶ δὲ τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας καὶ τῶν λόγων. ὑπ᾽ ἐμοῦ μὲν οὖν ἐρρήθη τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ὑμῖν, ἀπέβη δ᾽ οὐχ ὡς ἡμεῖς ηὐχόμεθα, ἀλλ᾽ ὡς Φίλιππος ἔπραξε. πότερον οὖν ὁ μηδὲν προθυμηθεὶς ἀγαθὸν εὐδοκιμεῖν δίκαιος, ἢ ὁ μηδὲν ὧν ἦν δυνατὸς ἐλλιπών; ἐγὼ γὰρ νῦν πολλὰ διὰ τὸν καιρὸν παραλείπω. εἶπε δὲ ὡς ἐψευσάμην, φάσκων, ὀλίγων ἡμερῶν τὰς Θήβας ἔσεσθαι ταπεινάς, καὶ τοὺς Εὐβοέας ἐπτοῆσθαι, προάγων εἰς ἐλπίδας ὑμᾶς. ἃ δὲ πεποίηκα, καταμάθετε, ὦ Ἀθηναῖοι. ἐγὼ γὰρ ἠξίουν παρὰ Φιλίππῳ μὲν ὤν, ἐξίσου, πρὸς δ᾽ ὑμᾶς ἀπαγγέλλων, ὅτι τὰς Θήβας Βοιωτίας εἶναι δίκαιον ἡγοῦμαι, καὶ μὴ τὴν Βοιωτίαν Θηβῶν. τοῦτο οὐκ ἀπαγγεῖλαι, ἀλλ᾽ ὑποσχέσθαι με φησίν. ἔλεγον δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅτι Κλεοχάρης ὁ Χαλκιδεύς, θαυμάζοι τὴν ὑμετέραν καὶ Φιλίππου ἐξαίφνης ὁμόνοιαν, ἄλλως τε καὶ τοῦ προστάγματος ἡμῖν προσγεγραμμένου, πράττειν ἀγαθόν

[illegible]

A esse nobis ipso quid praeterea possimus boni. Nam qui putauerim, ut ipsi oppidorum essent custodes ter tori esse arcana manitum claritam. Hec ille me non renunciasse ait; sed promisisse, vobis Euboeam traditurum. Ego verò in ea etiam opinione, cùm de summa rerum deliberaturam, nullam non à Graecis habitam orationem audire oportere. Illam etiam orationem inuidiosa distinctione calumniatus est, se, vera renunciaturum, à me & Philocrate esse prohibitum. Ego verò vos rogatos volo, an vnquam quisquam Atheniensium legatus, prohibitus fuerit, quò minus acta sua proprio renunciaret, idque per collegas? & ab illo eam contumeliis affectus, tamen scripserit, eos laudandos & ad coenam inuitandos? Demosthenes autem posteriore legatione reuersus, qua statum Graeciae quaeritur euersum, non decreto duntaxat nos laudauit: sed cum apud populum renunciassem, habitam tum de Amphictyonibus orationem, deque Boeotis, non per compendium & festinationem, vt nunc: sed quàm accuratissimè potui, iisdem verbis, eamque populus vehementer approbasset, aduocatis à me & collegis, & accuratè

B rogatus de singulis, vtrum vera & eadem renunciarem, apud Athenienses, quae apud Philippum dixissem: omnibus legatis attestantibus, & me collaudantibus, surrexit post omnes, & dixit: me non, quemadmodum in praesentia dicerem, tunc etiam dixisse, sed illic duplo melius. Horum vos, qui suffragia feretis, testimonium mihi perhibebitis. Eiusmodi quae pulchrior ei dari potuit occasio redarguendi me, quàm tum statim, si qua in re vobis decipiebam? Ais, prima legatione te non animaduertisse meam contra rempublicam conspirationem, sed in posteriore intellexisse, in qua te parum etiam mihi constat & cum illam meam accusas societatem tamen dissimulas, hanc verò accusas, qua iusiurandum exegimus. Atqui si pacem vituperas: tu etiam societatem decreuisti: & Philippus, si qua in re vobis decipiebat, propterea mentiebatur, vt eam consequeretur pacem, quae è re sua esset. Haec igitur ratio primae legationis fuit: posterior autem, rebus iam confectis facta est. Quae igitur in ea fraudes fuerunt? nam quantus ille sit impostor, ex eius oratione colligitis. Ait, me noctu per Lydiam amnem celoce ad Philippum tra-

C iecisse: & literas quae huc missae sunt, Philippo scripsisse. nam Leosthenem, qui propter calumniatores vrbe exulet, non satis habuisse dexteritatis ad scribendas literas: quamuis sint qui dicant, eum post Callistratum Aphidnaeum, omnium fuisse eloquentissimum: neque ipsum Philippum, contra quem vos Demosthenes defendere non potuit: neque Byzantium Pythonem, hominem qui scribendi artem laudi sibi ducit: sed mea scilicet opera ad rem conficiendam fuisse opus. Addis dicis, me saepe interdiu solum cum solo Philippo esse collocutum: adhuc criminaris, me noctu fluuium traiecisse: vsque adeò nocturnis literis fuit opus? Te autem nihil dicere veri, adsunt qui testentur, ii cum quibus victu communi sum vsus, Aglaocreon Tenedius, & Iatrocles Pasiphontis filius: cum quibus omni tempore continenter singulis noctibus dormiui: qui conscii sunt, me nullam vnquam noctem, aut noctis partem à se abfuisse. Adducimus etiam famulos, & ad quaestionem damus: ac orationem, si concesserit accusator, omitto. Adest autem carnifex iam, & coram vobis torquebit, si iusseritis, satis adhuc diei reliquum est ad haec peragenda

Demosthenem non fuisse prohibitum, qui ninus legatione renunciaret.

Literas Philippi à se ad vos scriptas.

Nam diſtributo diei tempore, ad vndecim aquæ amphoras accuſor. Quòd ſi in quæſtione docetur, me vnquam ab iis comitibus illam noctem abfuiſſe: ne parcitote mihi Athenienſes: ſed ſurgite, méque occidite. Sin tu Demoſthenes mendacij conuictus fueris: has tibi pœnas conſtitue coram his, te ſemiuirum eſſe, & non ingenuum. Acceſſe mihi ſeruos huc ad tribunal, & collegarum recita teſtimonium. Teſtimonium. Prouocatio.

Quando autem prouocationem repudiat, neque ſe committi ſeruorum, ait, vt mancipiorum quæſtio iudici ſibi ſit: cape has literas, quas Philippus miſit: vnde conſtet, eum magnis in rebus decipere ciuitatem, vt ob eas literas ſcribendas fuerit nobis lucubrandum. Literæ. Audite Athenienſes: ait, ſe dediſſe iuſiurandum veſtris legatis: & ſocios ſuos qui ad fuerint, nominatim cum ipſos, tum vrbes eorum inſcripſiſſe: eos verò ſocios qui non adfuerint, pollicetur ſe miſſurum eſſe. Hæc ergo putatis Philippum non interdiu ſcribere potuiſſe ſine me? ſed ita medius fidius, iſti non alii rei curæ eſſe apparet, niſi vt interim dum verba facit, eloquentiæ gloriam cõſequatur: an verò paulò poſt omnium Græcorum improbiſſimus ſit perhibendus, pro nihilo putare. Quis enim tali homini quicquam credat, qui dicere non veritus eſt, Philippum non ſuis auſpiciis, ſed meis concionibus intra Pylas penetraſſe: atque etiam numerum dierum iniit apud vos, intra quos ego legationem renunciarim: & Phalæci Phocenſium tyranni, publici caduceatores decreta noſtra illuc renunciarint: & Phocenſes me freti, illum intra Pylas receperint, atque vrbes ſuas ei tradiderint. Et hæc quidem commentus eſt accuſator. Res autem Phocenſium interierunt, primùm per fortunam, quæ omnibus dominabatur: deinde propter ſpatium temporis, & decennale bellum. eadem enim res Phocenſium tyrannorum opes & auxit, & deſtruxit. Nam imperium ſuſceperunt, cum auſi eſſent ſacram pecuniam inuadere, & peregrinorum militum opera reſpublicas mutaſſent. Tandem interierunt inopia pecuniæ, cum eam omnem in ſtipendia militum erogaſſent. Tertio loco eos euertit ſeditio, quæ exercitus penuria laborantes familiariter comitari ſolet. Quarto loco, Phalæci futurarum rerum ignoratio. Nam Theſſalorum quidem & Philippi exercitus in conſpectu erat: non multò autem antè quàm pax vobiſcum iniretur, legati Phocenſium ad vos venerant, auxilia petentes, & vobis ſe tradituros pollicentes Alponum, Thronium, & Nicæam, quæ loca tranſitu Pylarum potiuntur. Cum verò vos decreuiſſetis, ea loca Proxeno duci veſtro à Phocenſibus tradenda eſſe, & quinquaginta triremes complendas, & iis qui intra trigeſimum ætatis annum eſſent, in aciem exeundum: tyranni ea loca Proxeno adeò non tradiderunt, vt legatos, qui ſe ancer illas vobis tradituros promiſerant, in vincula coniecerint: & cum fecialibus, qui arcana illa fœdera denunciabant, ſoli Græcorum Phocenſes fœdus non percuſſerint. Deinde cum Archidamus Laco paratus eſſet loca illa accipere, ac tueri: non admiſerunt, ſed ei reſponderunt: ſe Spartæ magis quàm ſuis rebus diffidere. Eo autem tempore, nondum inter vos & Philippum conuenerat: ſed eodem die & de pace deliberabatis, & Proxeni literas audiebatis, quibus ſignificabatur, Phocenſes loca illa non tradidiſſe.

Ex Phocen[illegible] [illegible] [illegible]

A πρὸς ἕνδεκα γὰρ ἀμφορέας ἐν διαμεμετρημένῃ τῇ ἡμέρᾳ κρίνομαι. κἂν φῶσιν ἀπολελεῖφθαί με τούτων τῶν συσσίτων βασανιζόμενοι, μὴ φείσησθέ μου, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀλλ᾽ ἐξαναστάντες ἀποκτείνατε. ἐὰν δ᾽ ἐξελεγχθῇς ψευδόμενος Δημόσθενες, ταύτην δὸς τὴν δίκην, ὁμολόγησον ἐναντίον τούτων ἀνδρόγυνος εἶναι καὶ μὴ ἐλεύθερος. κάλει δέ μοι τοὺς οἰκέτας ἀνάβητε δεῦρο, καὶ τὴν τῶν συμπρέσβεων ἀναγίγνωσκε μαρτυρίαν. Μαρτυρία. Πρόκλησις. Ἐπειδὴ τοίνυν οὐ δέχεται τὴν πρόκλησιν, οὐδέ φησιν ἐπὶ βασάνοις ἀνδραπόδων κρίνεσθαι, λαβέ μοι τὴν ἐπιστολὴν ἣν πρὸς ἡμᾶς ὁ Φίλιππος ἔπεμψε. δῆλον γὰρ, ὅτι τὰ μεγάλα τὴν πόλιν παραλογίζεσθαι, δι᾽ ἣν ἠγρυπνοῦμεν γράφοντες ἐπιστολήν. Ἐπιστολή. Ἀκούετε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι γέγραφε τοὺς ὅρκους ἀποδεδωκέναι τοῖς ὑμετέροις πρέσβεσι, καὶ τῶν συμμάχων τοὺς παραγενομένους κατ᾽ ὄνομα γέγραφε, καὶ αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν, τοὺς δ᾽ ὑστερήσαντας τῶν συμμάχων ἀποστελεῖν φησι πρὸς ὑμᾶς. ταῦτ᾽ οὖν οἴεσθ᾽ οὐκ ἂν δύνασθαι Φίλιππον μεθ᾽ ἡμέραν γράψαι χωρὶς ἐμοῦ; ἀλλ᾽ ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ νὴ τοὺς θεοὺς οὗτος τοῦτο μόνον φροντίζειν, ὅπως μεταξὺ λέγων εὐδοκιμήσῃ. εἰ δ᾽ ὀλίγον ὕστερον δόξει πονηρότατος τῶν Ἑλλήνων εἶναι, οὐδὲν μέλει. B τίς γὰρ ἂν ἀνθρώπῳ τοιούτῳ πιστεύσειεν, ὃς ἐπικεχείρηκε λέγειν, ὡς Φίλιππος οὐ ταῖς αὑτοῦ στρατηγίαις, ἀλλὰ ταῖς ἐμαῖς δημηγορίαις εἴσω πυλῶν παρῆλθε; καὶ λογισμούς τινας ἡμερῶν συνετίθει πρὸς ὑμᾶς, ἐν αἷς ἐγὼ μὲν ἀπήγγελλον τὴν πρεσβείαν, οἱ δὲ Φαλαίκου τοῦ Φωκέων τυράννου ἡμεροδρόμοι τἀνθένδε διήγγελλον, πιστεύσαντες δὲ οἱ Φωκεῖς ἐμοὶ εἴσω πυλῶν αὐτὸν ὑπεδέξαντο, καὶ τὰς πόλεις τὰς αὑτῶν παρέδοσαν. ταῦτα μὲν οὖν αὐτὸς ὁ κατήγορος μεμηχάνηται, τὰ δὲ Φωκέων ἀπώλετο πράγματα, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τύχην, ἣ πάντων ἐστὶ κυρία, ἔπειτα διὰ τὸ μῆκος τοῦ χρόνου καὶ τὸν δεκέτη πόλεμον. ἡ γὰρ αὐτὴ αἰτία τά τε τῶν ἐν Φωκεῦσι τυράννων ηὔξησε, καὶ κατέλυσεν. ἐνεχείρησαν μὲν γὰρ εἰς τὴν ἀρχὴν, τολμήσαντες τῶν C ἱερῶν χρημάτων ἅψασθαι, καὶ διὰ ξένων τὰς πολιτείας μετέστησαν, κατελύθησαν δὲ δι᾽ ἔνδειαν χρημάτων, ἐπειδὴ κατεχρήσαντο τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰς μισθοφορίας. τρίτον δ᾽ αὐτοὺς κατέλυσεν ἡ στάσις, ἣ συνήθως ἀκολουθεῖ τοῖς χρημάτων ἀποροῦσι στρατοπέδοις. τέταρτον δὲ ἡ Φαλαίκου περὶ τῶν μελλόντων ἄγνοια. ἡ μὲν γὰρ Θετταλῶν καὶ Φιλίππου στρατεία, φανερὰ ἦν ἥξουσα. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ πρότερον πρὶν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην γενέσθαι, πρέσβεις ἧκον πρὸς ὑμᾶς ἐκ Φωκέων, βοηθεῖν αὐτοῖς κελεύοντες, καὶ ἐπαγγελλόμενοι παραδώσειν Ἀλπωνὸν, καὶ Θρόνιον, καὶ Νίκαιαν, τὰ τῶν παρόδων τῶν εἰς Πύλας χωρία κύρια. ψηφισαμένων δ᾽ ὑμῶν παραδοῦναι τοὺς Φωκέας Προξένῳ τῷ στρατηγῷ τὰ χωρία, καὶ πεντήκοντα πληροῦν τριήρεις, καὶ τοὺς μέχρι τριάκοντα ἔτη γεγονότας ἐξιέναι, ἀντὶ τοῦ παραδοῦναι τὰ χωρία Προξένῳ, οἱ τύραννοι τοὺς πρέσβεις τοὺς ἐπαγγειλαμένους ὑμῖν παραδώσειν τὰ χωρία ἔδησαν, καὶ τοῖς σπονδοφόροις τοῖς τὰς μυστηριώτιδας σπονδὰς ἐπαγγέλλουσι μόνοι τῶν Ἑλλήνων Φωκεῖς οὐκ ἐσπείσαντο. καὶ πάλιν Ἀρχιδάμου τοῦ Λάκωνος παραλαμβάνειν ὄντος ἑτοίμου τὰ χωρία καὶ φυλάττειν, οὐκ ἐπείσθησαν, ἀλλ᾽ ἀπεκρίναντο αὐτῷ, τὰ τῆς Σπάρτης δεινὰ δεδιέναι, καὶ μὴ τὰ παρ᾽ αὐτοῖς. καὶ οὔπω τότε διήλλακτο ὑμῖν Φίλιππος, ἀλλ᾽ ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ περί τε τῆς εἰρήνης ἐβουλεύεσθε, καὶ τῆς ἐπιστολῆς ἠκούετε τῆς Προξένου, ὅτι Φωκεῖς οὐ παραδεδώκασιν αὐτῷ τὰ χω-

[illegible]

A & ij qui arcana sacra annunciant, indicabant, solos inter cæteros Græcos Phocenses fœdus non admisisse: sed legatos qui huc profecti essent, in vincula coniecisse. Quæ si verè à me dici contendis, accerse feciales, & Callistratem ac Metagenem, quos Proxenus ad Phocenses legatos misit. audite item literas Proxeni. Literæ. Audistis, Athenienses, vnà etiam tempora recitari ex publicis monumentis: testes quoque dixisse, priusquam ego legatus crearer, Phalecum, Phocensium tyrannum nobis & Lacedæmonijs diffisum, Philippo credidisse. Nunquid verò iste solus, quid euenturum esset, ignorabat? imò vos ipsi publicè quomodo affecti fuistis? nunc omnes expectabatis, fore vt Philippus Thebanos opprimeret: quippe quorum & audaciam videret, & perfidorum hominum potentiam augeri nollet. Nónne Lacedæmonij legati vnà cum vestris, Thebanis refragabantur, ac tandem aperto odio eos in Macedonia lacessebant, & legatis illorum minitabantur? Nónne verò ipsi astitabant, & de sese pertimuerant legati Thebanorum? nónne Thessali cæteros deridebant, & B sua causa illam expeditionem susceptam esse iactabant? nónne verò quidam amicorum Philippi apertè ad vestrûm quosdam dicebant, Philippû Boeotias vrbes [illegible] esse? nónne Thebani omnes suas copias eduxerunt, diffisi rebus suis? nónne Philippus ea cum videret, vos per literas [illegible] copias educere iubebat, pro æquitatis defensione? nónne verò bellicosi illi, qui pacem [illegible] vocant, vos prohibuerunt ne educeretis [illegible], ne pace & societate facta, Philippus mutuos vestrûm amicos caperet? Vtrum [illegible] qui ego prodidi [illegible], an ijs, & ij ipsi [illegible] contra rempublicam conspirarunt? Verùm porrò expeditio talis fuit, a [illegible] Athenienses? nónne, cum Phocenses iam [illegible] adhuc [illegible]: cum Philippo [illegible]: cum Alponum & Nicæam tenerent, [illegible] ea loca Philippus Macedonibus tradidisset: cum Iudices, ex quibus suppetias [illegible] eramus, atque arcana sacra [illegible] cum Thebanis à tergo [illegible]: cum C à Philippo [illegible], [illegible] & societate cum eo nobis intercedente: cum Thessali & cæteri Amphictyones militarent? nónne hæc [illegible] longè [illegible], quæ propter & ignauiam & insolentiam [illegible] Athenienses [illegible] ex agris in vrbem conuexerunt? cum ego iam tertiam legationem obirem apud concilium Amphictyonum, quam [illegible] obijsse non [illegible], dicere non dubitat & [illegible] cum [illegible] hactenus nunquam [illegible] falsæ legationis accusare. neque enim [illegible] eas mihi [illegible], quæ corpore sum [illegible]. Itaque cum Thebani [illegible], atque [illegible] propter [illegible] esset: cum Athenienses legatos non adessent: cum Thessali se cū Thebanis [illegible],* propter vestram [illegible], atque odium Phocensium, quod ab iniquis temporibus in eos gerebant, quòd Phocenses eorum [illegible] acceptos [illegible]: cum Phalæcus ante [illegible], Stephani, Dercylli, cæterorumque legatorum, qui ad Amphictyones missi erant, [illegible] per [illegible] dimissus esset: cum Orchomenij [illegible] pertentati, [illegible] corporibus suis pacta, publicam essent, se [illegible] excessuros, cum Thebanorum legati [illegible]:* cum apertæ inimicitiæ Philippi erga Thebanos & Thessalos restarent: tum res perierunt, non propter me, sed per tuam proditionem,

[illegible]

& amicitiam cum Thebanis. Horum ego rerum me magna argumenta productarum arbitror. Nam si quid horum quae tu dicis, verum esset, Boeoti & Phocensium exules me accusarent, quorum alios eiecissem, alios ab exilio revocari prohibuissem. Nunc non eventu considerato, sed studio meo comprobato, Boeotiorum exulum concilium adesse mihi creavit. Adsunt & e Phocensium urbibus legati, quos ego tertia ad Amphictyones legatione conservavi, cum Oetaei censerent, puberes de rupe praecipitandos esse, atque ad Amphictyones adduxi, ut eis dicendi pro se potestas daretur. Nam Phalaecus tyrannus certis conditionibus dimissus erat: insontibus autem exitium imminebat, qui me patrocinante sunt conservati. Ut autem verà me dicere cognoscatis, vocate mihi Mnasonem Phocensem, eiusque legationis collegas, & eos qui à Boeotio exilio sunt delecti. Adscendat huc Lipare & Pythion, eandemque ad vitae incolumitatem mihi gratiam referte, quam ego vobis contuli. Advocatio Boeotiorum & Phocensium. Non verò iniquè mecum ageretur, si accusante me Demosthene, Thebanorum procuratore, ac Graecorum improbissimo: Phocensibus autem & Boeotis mihi patrocinantibus condemnarer? Ausus porrò est dicere, quod ipsius verbis me coarguo. Ait enim me dixisse, cum Timarchum accusarem, omnes impudicitiae famam de eo accepisse. Hesiodum autem praestantem poetam dicere.

Refutatio verbi Hesiodi de fama & calumnia.

Quam populi sermo celebrat crebro, ista nunquam
Fama cadit penitus: Dea quaedam tum sit & ipsa.

Eandem igitur Deam nunc venire me accusatum. Omnes enim dicere, me pecuniam accepisse à Philippo. Satis autem scitis, Athenienses, inter famam & calumniam plurimum interesse. Fama enim cum criminatione nihil habet commune: criminatio verò & calumnia germanae sunt sorores: quarum utramque perspicuè definiam. Fama est, cum multitudo civium ultrò, nulla de causa, de re aliqua loquitur, quasi facta sit. Calumnia verò efficitur cum unus vir apud multos crimine coniecto, tum in concionibus omnibus, quàm apud senatum, aliquem criminatur. Ac famae quidem sacra publicè facimus, ut Deae: de calumniatoribus autem, tanquam maleficis publicè conquerimur. Noli igitur coniungere turpissima cum honestissimis. Ego verò cum alia multa in accusatione iniquo animo tuli: tum verò illud, quum me proditionis insimulavit. Nam unà cum his criminibus ostendendum est, me esse ferum atque impium, & multis aliis criminibus olim contaminatum. sed ego vos meae vitae ac quotidianae consuetudinis idoneos existimo censores. Quae verò vulgi perspici non possunt, hominibus verò animi liberalis praeclara sunt maxima: horum ego plurima quae rectè se habent apud me, in conspectum producam: ut sciatis, quae pignora, cum hinc legatus irem in Macedoniam, post me reliquerim. Tu quidem Demosthenes ista contra me commentus es. Ego verò ut educatus sim, verè exponam. Hic pater meus est Atrometus, ferè natu maximus omnium civium. Annos enim iam vixit quatuor & nonaginta. Accidit autem ut adolescens, ante rem familiarem bello amissam pugilem ageret: post à XXX tyrannis eiectus, in Asia militaret, atque in praeliis victoriam cum laudibus insignibus consequeretur. Eius porrò genus est ex ea curia, quae aras cum Eteobutadis communes habet, unde Minervae urbanae sacrificulus deligitur.

Proditionis crimen refellere [illegible] aggreditur.

προδοσίαν, καὶ τὴν πρὸς Θηβαίους προξενίαν. μεγάλα δ' εἶναι πάντων ἐγὼ τεκμήρια ὑπολαμβάνω. Εἰ γάρ τι τούτων ἀληθὲς ἦν, ὧν σὺ λέγεις, κατηγόρουν ἄν μου Βοιωτοί, καὶ Φωκέων οἱ φεύγοντες, ὧν τοὺς μὲν ἐξέβαλον, τοὺς δ' ἐκώλυσα κατελθεῖν. νῦν δ' οὐχ ὅτι τὰ συμβάντα λογισάμενοι, ἀλλὰ τὴν εὔνοιαν τὴν ἐμὴν ἀποδεξάμενοι, συλλεγέντες οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν, ᾑρημένοι μοι συνηγόρους ἥκουσι. ἥκουσι δ' ἀπὸ τῶν ἐν Φωκεῦσι πόλεων πρέσβεις, οὓς ἐγὼ τὴν ὑστέραν πρεσβείαν ἐπὶ τοὺς Ἀμφικτύονας πρεσβεύων ἔσωσα, Οἰταίων λεγόντων, ὡς δεῖ τοὺς ἡβῶντας αὐτῶν κατὰ τῶν κρημνῶν ὦσαι, καὶ παρήγαγον εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας, ὥστε ἀπολογίας τυχεῖν. ὁ μὲν γὰρ Φάλαικος τύραννος ὑπόσπονδος ἀφεῖτο, οἱ δ' ἀναίτιοι, ἀποθνήσκειν ἔμελλον, συναγορεύοντος ἐμοῦ, διεσώθησαν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι Μνάσωνα τὸν Φωκέα, καὶ τοὺς συμπρέσβεις, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Βοιωτῶν φυγῆς ᾑρημένους. ἀνάβηθι Λίπαρε, καὶ Πυθίων, καὶ τὴν αὐτὴν ἀπόδοτέ μοι χάριν εἰς τὴν τοῦ σώματος σωτηρίαν, ἥνπερ ἐγὼ ὑμῖν. Συνηγορίαι Βοιωτῶν καὶ Φωκέων. πῶς οὖν οὐκ ἂν δεινὰ πάθοιμι, εἰ κατηγοροῦντος μὲν Δημοσθένους τοῦ Θηβαίων προξένου, καὶ πονηροτάτου τῶν Ἑλλήνων, συνηγορούντων δέ μοι Φωκέων καὶ Βοιωτῶν ἁλοίην; ἐτόλμησε δ' εἰπεῖν, ὡς ἐγὼ τοῖς ἐμαυτοῦ λόγοις ἁλίσκομαι. φησὶ γάρ με εἰπεῖν, ὅτ' ἔκρινον Τίμαρχον, ὅτι πάντες κατ' αὐτοῦ τὴν τῆς πορνείας φήμην παρειλήφασι. τὸν δ' Ἡσίοδον ποιητὴν ἀγαθὸν εἶναι, λέγοντα,

Φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ
Λαοὶ φημίζωσι, θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

Τὴν δ' αὐτὴν ταύτην θεὸν ἥκειν νῦν κατηγοροῦσαν ἐμοῦ. πάντας γὰρ λέγειν ὡς χρήματ' ἔχω παρὰ Φιλίππου. Εὖ δ' ἴστε ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι πλεῖστον διαφέρει φήμη, καὶ συκοφαντία. φήμη μὲν γὰρ οὐ κοινωνεῖ διαβολῇ, διαβολὴ δὲ ἀδελφόν ἐστι, καὶ συκοφαντία. διοριῶ δ' αὐτῶν ἑκάτερον σαφῶς. φήμη μέν ἐστιν, ὅταν τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν αὐτόματον, ἐκ μηδεμιᾶς προφάσεως λέγῃ τινὰ ὡς γεγενημένην πρᾶξιν. συκοφαντία δ' ἐστίν, ὅταν πρὸς τοὺς πολλοὺς εἷς ἀνὴρ αἰτίαν ἐμβαλών, ἔν τε ταῖς ἐκκλησίαις ἁπάσαις, πρός τε τὴν βουλὴν διαβάλλῃ τινά. καὶ τῇ μὲν φήμῃ δημοσίᾳ θύομεν ὡς θεῷ. τῶν δὲ συκοφαντῶν ὡς κακούργων δημοσίᾳ προβολὰς ποιούμεθα. μὴ οὖν συνάγετε εἰς ταὐτὸ τὰ κάλλιστα τοῖς αἰσχίστοις. ἐπὶ πολλοῖς μὲν οὖν ἔγωγε τῶν κατηγορημένων ἠγανάκτησα, μάλιστα δ' ἡνίκα ᾐτιᾶτό με προδότην. ἅμα γὰρ ἐξ αἰτίας ταύτης θηριώδη με δεῖ ἐπιδειχθῆναι, καὶ τὴν ψυχὴν ἄστοργον, καὶ πολλαῖς ἑτέραις αἰτίαις πρότερον ἔνοχον εἶναι. ὧν ἐμοῦ μὲν τὸν βίον καὶ τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν ἱκανοὺς ἡγοῦμαι κριτὰς ὑμᾶς εἶναι. ἃ δ' ἐστὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἀόρατα, τοῖς δὲ χρηστοῖς τὰς ψυχὰς μέγιστα, τούτων ὑμῖν τὰ πλεῖστα, καὶ καλῶς ἔχοντα ἐν τῷ ἐμῷ οἴκῳ ἀναβιβάσομαι, ἵν' εἰδῆτε τίνας ὁμήρους ἐξ οἴκου καταλιπὼν εἰς Μακεδονίαν ἐπρέσβευον. Σὺ μὲν οὖν Δημόσθενες ταῦτα ἐπλάσω ἐπ' ἐμοί· ἐγὼ δ' ὡς ἐτράφην, δικαίως ἐξηγήσομαι. Οὑτοσὶ μέν ἐστί μοι πατὴρ Ἀτρόμητος, σχεδὸν πρεσβύτατος τῶν πολιτῶν. ἔτη γὰρ ἤδη βεβίωκεν ἐνενήκοντα καὶ τέτταρα. συμβέβηκε δ' αὐτῷ, νέῳ μὲν ὄντι, πρὶν τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι διὰ τὸν πόλεμον, ἀθλεῖν τῷ σώματι, ἐκπεσόντι δ' ὑπὸ τῶν τριάκοντα, στρατεύεσθαι μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀριστεύειν δ' ἐν τοῖς κινδύνοις, ἔστι δὲ ἐκ φρατρίας τὸ γένος, ἣ τῶν αὐτῶν βωμῶν Ἐτεοβουτάδαις μετέχει, ὅθεν ἡ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Πολιάδος ἐστὶν ἱέρεια.

συγ-

[illegible]

A adhuc, vt paulò prius etiam dixi, populi in patriam reducendi adiutor fuit. Præterea, materni cognati mei omnes ingenui sunt: quæ mihi nunc ob oculos versatur, sollicita de salute mea, & inops consilij. Enimuero Demosthenes, mater mea cum suo marito Corinthum abiit exulatum sub XXX tyrannis, & publicorum malorum particeps fuit. Tu autem, qui te virum profiteris (valde enim dubito an vir sis appellandus) inscriptus es vt ordinum desertor, & accusatore Nicodemo Aphidnæo pecunia placato euasisti; cuius postea Aristarcho adiutor fuisti occidendi & cum manus cæde inquinatas habeas, in forum irrumpis. Philochares porrò frater meus, qui non degeneri studio occupatur, vt tu comminiscis: sed in gymnasiis versatur, & cum Iphicrate militauit, & tertium iam annum continenter est cum imperio: adest, oraturus vos, vt me conseruetis. Aphobetus autem, frater noster natu minimus, legationem pro vobis apud regem Persarum obiit, pro dignitate ciuitatis, vestrûmque redditus rectè iustéque curauit, cùm eum publicis vectigalibus præfecissetis, & legitimos liberos procreauit: non vt tu, suam vxorem Cnosioni ad

B stuprum obtulit atque astat, contemptis conuiciis tuis. Falsum enim probrum vltra aures non penetrat. Ausus etiam es in affines meos dicere: adeò impudens es, & veteris beneficij immemor atque ingratus: qui Philodemum Philonis patrem, & Epicratis, non diligis & adorescentis opera in municipes es inscriptus, vt e Pæaniensibus natu maximi meminerunt. Itaque stupore quodam afficior, si tu Philoni conuiciari audes: atque apud modestissimos Atheniensium: qui huc ingressi sunt, publici boni causa iudicaturi, vitásque nostras spectant magis quàm orationes. Vtrum enim eos censes optare, vt decem millia militum existant, qui sint similes Philonis & corporibus sic affecti, & animis ita modestis: an vero tricies mille cinædi, qualis tu es? Atque etiam Epicratis tractabilitatem, fratris Philonis, ad eo probri commemoras? Et quis eum vnquam vidit indecorè se gerentem vel interdiu, vt ais, in celebritate Bacchanalium, vel noctu? Neque enim dicere potes, eum latuisse: neque enim ignotus fuit. Mihi verò, Athenienses, ex Philodemi fi-

C lia, Philonis & Epicratis sorore, tres nati sunt liberi: vna filia, & filij duo: quos ego cum cæteris affero vnius interrogationis ergò, & argumenti apud iudices, quo nunc vtar. Rogo enim vos Athenienses, num videar vobis vnà cum patria & amicorum consuetudine & sacris, & patriorum monumentorum communione, hos omnium mortalium mihi charissimos prodidisse Philippo: & pluris fecisse illorum amicitiam, quàm salutem horum? qua victus voluptate? aut quod vnquam dedecus pecuniæ causa in me suscepi? Neque enim Macedonia bonos aut malos facit: sed suum quemque ingenium. Neque alij sumus à legatione reuersi, sed tales, quales nos ablegastis. Sed implicatus sum in republica cum mirifico præstigiatore, & insigni prædito improbitate, qui nec inuitus veri quicquam dicat: cum autem mentitur, principium orationis tenet iusiurandum, * nec impudentes eius oculos vester conspectus pudefacit. Neque verò quæ facta sint duntaxat ait: sed & diem quo facta esse ait, adiicit: & testimonij alicuius nomen adiungit qui præsens fuerit: vt eos qui vera loquuntur imitetur.

Demosthenes mentiri … & testibus … [illegible]

[illegible]

Sed vna res nobis insontibus est præsidio, quòd iniustis morum præstigiis & compositione fabularum, mentem non habet. Nam quanta sit hominis vecordia, simul & inscitia, ex eo æstimate, quòd eiusmodi mendacium contra me de Olynthia muliere commentus est, vt inter dicendum à vobis eiiceretur. Eum enim, qui ab eiusmodi crimine remotissimus esset, apud eos qui vitam illius perspectam haberent, criminabatur. Videte autem quàm longè antè ad crimen istud se parant. Est quidam frequentare nostram vrbem solit.* Aristophanes Olynthius. Is cum isti à quibusdam esset commendatus, atque illud etiam adiectum esset, dicendi esse peritum: hominem omni obsequiorum genere demereri studuit, atque adducere, vt falsò me apud vos testimonio opprimeret. Quòd si progressus miserabili gestu, dicere vellet, me * mulieri sibi cognatæ & captiuæ insultasse: statim ei se 500 drachmas daturum pollicebatur, atque alias 500 post dictum falsum testimonium. Ille autem ei respondit, vt ipse narrabat eum, quod ad exilium attineret, atque inopiam qua vrgeretur, non malè, sed quàm sagacissima coniectura esse visum: sed ab ingenio suo longissimè aberrasse. Nihil enim eiusmodi se commissurum. Vt autem vera me dicere constet, ipsum Aristophanem testem producam. Accerse Aristophanem Olynthium, eiúsque testimonium recita: eos item qui hoc ex illo audiuerant, mihique renunciarant, Dercyllum Autoclis F. Hagnusium, & Aristidem Euphileti F. Cephisiensem.

Testimonium.

Aßinem Demosthenis eludit. Testes iurantes & testificantes audiuis. nefarias autem illas verborum technas, quas iste adolescentulis pollicetur, quibúsque nunc contra me est abusus, nunquid meministis? vt obortæ sint ei lacrymæ, vt Græciam deploraret, vt Satyrum comicum histrionem laudarit, quòd hospites quosdam suos captiuos fodientes in Philippi vineis, & vinctos, in compotatione à Philippo impetrasset. hoc fundamento iacto, adiecit, contenta acuta illa & nefaria voce: quàm acerbum sit, cum is qui Carionem & Xanthias repræsentet, adeò generosum & magnanimum se præbuerit, me, qui sim vrbi maxima à consiliis, qui illos X. M. Arcades admoneam, petulantiam meam non coercuisse sed calore excitum, cum nos quidam ex Philippi amicis Xenodochus conuiuio excepisset, capillis traxisse, & loris arreptis captiuam mulierem flagellasse. Igitur si vos ei credidissetis, & Aristophanes vnà cum eo me per mendacium oppressisset: ob turpe crimen iure periissem. Sinetis igitur eum qui talis sit, meus malus genius (absit enim vt vobis sit) sinetis inquam, versari inter vos? ac concionem quidem lustrabitis: in decretis autem vota per istum facietis? & exercitum siue pedestrem siue naualem ablegabitis? Atqui Hesiodus ait:

Sæpe viri gens tota luit scelus vnius æuen,
Qui preceps agitur male sana pellaria esse.

Peroratio. Vnum adhuc superioribus adiiciam. Nam si qua est in rebus humanis improbitas, cuius ego non principem esse Demosthenem demonstrauero: mori non recuso. Sed multis enim difficultatibus conflictatur, & animum ab ira periculum ad salutis reuocat defensionem: ac displicere iubet, ne vllum accusationis caput prætermiserit. Itaque simul & vobis & mihi, obiecta crimina in memoriam reuocabo. Considerate igitur singula, Athenienses, quo decreto ego scripto accuser,

A [illegible Greek text] B [illegible Greek text]

Μαρτυρία.

[illegible Greek text] C [illegible Greek text]

Πολλάκι τοι ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα,
Ὅστις ἀλιτραίνει καὶ ἀτάσθαλα μηχανάται.

[illegible Greek text]

[illegible Greek text] βούλομαι. [illegible Greek text]

ἢ ποῖον

[illegible]

A aut qua lege abrogata, aut qua impedita quæ maxime [illegible] ferretur, aut quibus postulationibus pro republica factis, aut quibus decretis de pace deletis, aut quibus quæ vobis probata fuerant, non adscriptis? Non placebat pax quibusdam oratorum? Nonne vero tum eam [illegible] nunc me accusare debuerunt? Dilabantur quidam bello de vestris tributis, & publicis vectigalibus quorum messis nunc deficit? Pax enim [illegible]. Ii ergo qui non [illegible], sed lædunt rempublicam pacis interpretem [illegible], vos vero qui fructum percipitis, eos qui vtilem reipublicæ operam nauarunt, deseretis? Vna cum Philippo [illegible] triumphalia cecini, [illegible] Phocensium vrbibus, vt ait, accusator? quo autem id argumento perspicue possit demonstrare? Simul enim cum ceteris nostris legatis ad hospitium [illegible], fueruntautem vocati, & [illegible] sunt cum legationibus Græcorum, non pauciores ducentis. Inter quos ego scilicet conspicuus fui, non [illegible], sed [illegible], vt ait Demosthenes: qui nec ipse ibi adfuit, nec eorum qui interfuerunt vllum testem producit. Et quis me nosse potuit, nisi
B forte vt in [illegible] præcinui? Itaque si tacuit: falsò me accusat. Sin patria nostra incolumi, & ciuibus nulla calamitate publica conflictantibus, Pæanem cum ceteris legatis cecinimus: cum & Dij honores haberentur, & Atheniensis nulla ignominia afficerentur: pie feci, non [illegible]. & iure [illegible] Ego ergo propter hæc immisericors [illegible] sum [illegible] tu [illegible] plus, qui iis coram qui [illegible] tecum & libationum & epularum [illegible] sunt, accusator. Atque etiam inconstantiam in gerenda republica mihi obiecisti, quod cum [illegible] a Græcis [illegible] Philippum concitassem legationi [illegible]. Eamdem [illegible] crimen publice omnibus Atheniensibus obiicit. Bellum gessistis cum Lacedæmoniis: eosdem post Leuctricam calamitatem defendistis. Thebanos exsulantes in patriam restituistis: & rursus eosdem ad Mantineam oppugnastis. Oppugnastis Eretrienses & Themisonem: atque eosdem [illegible], & Græcos [illegible] eodem modo [illegible]. Nam & [illegible] pori seruire, & optima quæque amplecti publice & priuatim, omnes in rebus habent. Quid autem bono senatori est agendum? nonne ea publica [illegible], ea quæ vtilissima sint, suadenda? Improbo porro accusatori quid est [illegible]?
C Nonne temporibus dissimulatis res gestæ accusandæ? Vnde porro homo ad proditionem natus, est spectandus? Non itane ut tu in [illegible] tibi familiares fuerunt, & [illegible] Orationem scripsisti Phormioni [illegible] pecunia accepta: eam dem Apollodoro tradidisti, qui Phormionem capitis accusabat. Ingressus es in florentem Aristarchi domum, Moschi F. eam perdidisti. Præcepisti tria talenta ab Aristarcho qui exulat: cum exilij viatico spoliasti: famam nihil veritus, cum te mutari formam adolescentiæ simulasses. Neque enim veræ [illegible] Neque n. verus amor improbitatem admittit. Ex [illegible] aliisque rebus, [illegible] est proditor. Quondam etiam loci militaris mentionem fecit, meque egregium illum militem appellauit. Ego vero non propter illius criminationem, sed [illegible] habita ratione, sine [illegible] hanc [illegible] dici & posse & debere existimo. Vbi [illegible] [illegible] apud quos [illegible] tam [illegible] mentionem? Cur ipsius pueritiam excellissem: [illegible] per biennium

[illegible]

Cuius rei æquales & collegæ mihi apud vos testimonium perhibebunt. Primum in militiam profectus sum ea expeditione, quæ * Meretiana nominatur: & deinde cum æqualibus pompam Phliuntiam cum Alcibiadis militibus comitarer, & circa Nemeam fossam prælium commissum esset, sic decertaui, vt à ducibus laudarer: cæteris etiam expeditionibus quæ per vices mittebantur, vt * Eponymiæ & Mirensæ, interfui: & ad Mantineam depugnaui, non turpiter, aut cum & dedecore ciuitatis. in Euboeam iter militaui. & Tamyntra pugna inter delectos ita me gessi, vt & ibi à ducibus coronis ornarer, & hæc renuncians iterum à populo coronam & victoriam publicè renunciassem, & Temenides Pandionidæ tribus centurio, qui à castris legatus hac mecum profectus erat, qualem in prælio me præbuissem, indicasset. Quæ vt verè à me dici constet, cape decretum hoc, & Temenidem voca & eos commilitones meos, qui pro republica militarunt & Phocionem imperatorem, nondum nêdum cautum, nisi iudicibus visum fuerit: & testem calumniatori obnoxium, si mentitus fuerit.

Decretum. Testimonia.

Cum igitur primus vrbis victoriam vobis renunciarem, & liberûm vestrorum successus; primùm hanc à vobis gratiam repeto, vt vitam meam considerantes cum non sim populo inimicus, vt accusator ait: sed improbis infestus: quippe qui veterem vera Demosthenis maiores imitar (nulli enim sunt) sed cohortor, vt honestorum consiliorum æmulatores sitis. quæ alius repetita, paulò dilucidius explanabo.

Pacis commoda, & belli incommoda patria exemplis declarata.

Primùm, nostra vrbs gloriam consecuta est, post nauale contra Persam prælium ad Salaminem gestum: cum mœnibus à barbaris dirutis, & pace cum Lacedæmoniis constituta, libertatem ciuitatis retinuimus: post à quibusdam concitati, belloque contra Lacedæmonios suscepto, multis malis & datis & acceptis intercessione Cimonis, Miltiadis filij, cui hospitium erat cum Lacedæmoniis, fœdera annorum quinquaginta percussimus, eóque tredecim annos sumus vsi, hoc tempore Piræeum muro cinximus: & Septentrionalia mœnia extruximus & præter eas, quas ante habuerat, centum triremes ædificauimus, & trecentos equites nostris copiis adiunximus, trecentos item Scythas sagittarios mercati sumus, & populare imperium constanter retinuimus. Cum autem in rempublicam nostrâ homines non ingenui nec moderati irruissent, rursus Æginetis bellum intulimus: in eóque non mediocribus affecti damnis pacem expetiuimus, Andocide cum collegis misso ad Lacedæmonios: & pacem triginta annos seruauimus, quæ magnificè populum extulit. nam mille talenta signatæ pecuniæ in arcem retulimus, & centum alias triremes fabricati sumus, & naualia extruximus, & equites mille ducentos comparauimus *, & alios totidem sagittarios. erecta item sunt austrina mœnia: neque quisquam statum popularem euertere est aggressus. Rursus cum periculum nobis esset, vt bellum aduersus Megarenses susciperemus: tum agros nostros vastari passi sumus, tum multis bonis amissis, pacem petiuimus atque fecimus per Niciam Nicerati filium. sic iterum hoc tempore septem millia talentûm ob pacis illius commoda in arcem retulimus, & triremes expeditas atque integras non pauciores trecentis comparauimus.

[illegible]

ψήφισμα. μαρτυρίαι.

[illegible]

φόρους δ' ἡμῖν κατ' ἐνιαυτὸν προσῄει πλέον ἢ χίλια, καὶ διακόσια τάλαντα. [illegible]

A Item tributi nomine quotannis mille ducenta talenta nobis fuere pensitata. Tenuimus Chersonnesum, Naxum, Euboeam, plurimas colonias iis temporibus condidimus: & cum tot bonis afflueremus: propter Argiuos bellum intulimus Lacedaemoniis, Argiuis obsecuti: donec tandem per oratorum velitationes eò deuenimus, vt praesidium vrbi imponeretur, & quadringenti, ac post impij triginta tyranni, rerum potirentur, pace non vltrò facta, sed vi nobis imperata. [illegible] vita modeste acta, & populo è Phyle reducto, Archino & Thrasybulo populi partes defendentibus, obliuione iniuriarum iureiurando sancita vnde omnes ciuitatem nostram sapientissimam iudicarunt: nunc populo [illegible], atque iterum viribus aucto ciues [illegible], & fraude in album ciuitatis relati, subinde laborantem vrbis partem sibi conciliarunt. & bellum ex bello serunt. nam in pace* verbis pericula amplificabant, & perturbabant, atque animos liberales & nimis celeres extimulabant: in bellis autem arma non attingebant, quamuis & censores essent, & classium praefecti: qui quidem liberos è scorto susceperant, & ob calumniandi studium infames erant. Hi igitur nostram vrbem in

B extrema pericula coniiciunt, & cum popularis imperij nomen non moribus, sed assentatione colant, & pacem turbent, qua popularis status conseruatur, atque in nauent operam qui populum bellis opprimunt: hi nunc conglobati me inuadunt, ac Philippum pacem emisse dictitant, atque in pactionibus omnia nobis praeripuisse: quam autem pacem impetrarit sibi conducentem, eam violasse. me verò ut accusant, non vt legatum, sed ut Philippi atque ipsius pacis sponsorem: & cum ne toties quidem oratio- [illegible] à me repetunt. Iam eundem hominem in decretis laudatorem meum ostendo & in iudicio accusatorem reperio: & cum decimus ipse legatus fuerim, solus rationes reddo. Adsunt mihi, qui deprecentur, qui vna mecum vos deprecentur, pater meus, cui spem senectutis ne eripiatis: & fratres, qui à me seiuncti, vitam sibi acerbam putabunt: affines item, & hi pueri li quidem, qui pericula nondum intelligunt, sed miserabiles tamen sunt futuri, siquid nobis acciderit, pro quibus ego vos oro atque obtestor, vt eos [illegible] curam atque etiam commendatos habeatis: neque

Deprecatores, [illegible]

C inimicis & effeminati ac muliebris hominis iracundiae tradatis. Oro porro, & supplex peto, primum à dijs immortalibus, vt me conseruent: secundo loco à vobis, qui ferendi suffragij ius habetis: apud quos ego singula crimina quantum quidem meminisse potui, refutaui. Conseruate igitur me, neque orationum scriptori & impudico Scythae me tradite, & qui vestrûm patres sunt liberorum, aut qui fratres natu minores magnifaciunt: recordamini, me immortalem ad modestiam adhortationem in accusatione Timarchi reliquisse. A caeteris autem omnibus, erga quos me communem praebui, cum fortuna sim plebeius & vestri cuiusuis similis, in ciuilibus autem certaminibus solus caeterorum contra vos non conspirarim: peto salutem, summa erga rempublicam beneuolentia legatione functus, & solus calumniatorum tumultum perpessus, quem multi iam, qui in bello egregia facinora ediderint, non sustinuerunt. Neque enim terribilis est interitus: sed contumelia in morte est metuenda. Quanta verò miseria est, inimici insultantis vultum intueri, & eius probra auribus accipere,

Sed tamen in discrimen veniam cum vita mea est periculo, expostulo apud vos sum ad accusationes vestris congressibus sum versatus: & sermone vestrûm propter meas voluptates prius agitur: neque porro quisquam priuatus est me accusatore, cum in municipiis, cum recensiones fierent: neque ob gestum magistratum in periculum veni. Sed ubi pauca dicero, descendam. Illud, Athenienses, in potestate mea fuit, ut nulla vos afficerem iniuria: ne verò in crimen venirem, id penes fortunam fuit: quae nomine hominis calumniatore, nó per barbaro consiliariis origine neque factorum, neque fidei, nec mensae communis habita ratione: sed neque in posterum adversari ei possemus, terrore subiecto, adest, falsa contra nos accusatione concinnata. Quòd si non conservare voluntati, qui pacem cum regno pro securitate defenderunt: multi erunt, qui reipublicae commoda tueri velint & alacriter pro vobis decertare. Pero autem, ut adiuuari mihi esse dignetur è viris modestis, & in republica versatis, Eubulum ex imperatoribus Phocionem, qui praeterea etiam iustitia omnibus antecellit: ex amicis & aequalibus meis Nausiclem, caeterosque omnes, quibus ego familiariter vsus, atque in iisdem studiis versatus sum. Ac mea quidem oratio iam absoluta est: corpus autem meum vobis, & à me traditur, & à lege.

B

[illegible Greek text]

MARCI TVLLII CICERONIS ARgumentum in orationes Aeschinis & Demosthenis inter se contrarias.

CVm esset lex Athenis, ne quis populi scitum faceret, ut quisquam corona donaretur in magistratu, priusquam rationes retulisset: Et altera lex, eos qui à populo donarentur, in concione donari debere: quos in senatu, Demosthenes curator murorum reficiendorum fuit, eósque refecit pecunia sua: de hoc igitur Ctesiphon scitum fecit, nullis ab ipso rationibus relatis, ut corona aurea donaretur: eáque donatio fieret in theatro populo conuocato, qui locus non est concionis legitimae: atque ita praedicaretur, eum donari virtutis ergo, beneuolentiaeque, quam erga populum Atheniensem haberet. Hunc igitur Ctesiphontem in iudicium adduxit Aeschines, quòd contra leges scripsisset, ut & rationibus non relatis corona donaretur, & ut in theatro, & quòd de virtute eius & beneuolentia falsa scripsisset: quoniam Demosthenes nec vir bonus esset, nec benemeritus de ciuitate. Causa ipsa, abhorret illa quidem à formula consuetudinis nostrae: sed est magna. Habet enim & legum interpretationem satis acutam, in vtramque partem, & meritorum in rempublicam, contentionem sanè grauem. Causa autem accusandi Ctesiphontis fuit quoniam ipse à Demosthene esset capitis accusatus, quòd legationem emitius esset, ut vlciscendi inimici causa, nomine Ctesiphontis, iudicium fieret de factis, famáque Demosthenis. Non enim tam multa dixit de rationibus non relatis, quàm de eo quod ciuis improbus, ut optimus laudatus esset. Hanc mulctam Aeschines à Ctesiphonte petiit quadriennio ante Philippi Macedonis mortem: sed iudicium factum est aliquot annis post, Alexandro iam Asiam tenente. ad quod iudicium concursus dicitur è tota Graecia

C

ΜΑΡΚΟΥ ΤΥΛΛΙΟΥ ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ εἰς τοὺς ἀντιπάλους αἰσχίνου καὶ Δημοσθένους λόγους, ὑπόθεσις.

Νόμου ὄντος ἀθήνησιν, [illegible Greek text]

C

[illegible Greek text]

ἑλλάδος,

[illegible]

factus esse. quid enim aut tam uisendum, aut audiendum fuit, quàm summorum oratorum in grauissima causa, accurata & inimicitiis incensa contentio?

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΛΟΓΟΥ.

[illegible]

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Ctesiphontem.

[illegible]

DE STATV ORATIONIS CONTRA Ctesiphontem.

[illegible]

ΠΕΡΙ ΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΛΟΓΟΥ.

[illegible]

ÆSCHINIS ORATORIS CONTRA CTESIPHONTEM Oratio III. Hieronymo Vvolfio interprete.

[illegible]

ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ λόγος.

[illegible]

ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία, καὶ δημοκρατία. διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοείτω, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστος ἐπιστάσθω, ὅτι ὅταν εἰσίῃ εἰς δικαστήριον, γραφὴν παρανόμων δικάσων, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἑαυτοῦ παρρησίας. διόπερ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔταξεν ἐν τῷ τῶν δικαστῶν ὅρκῳ, ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους. ἐκεῖνό γε εὖ εἰδώς, ὅτι ἂν διατηρηθῶσιν οἱ νόμοι τῇ πόλει, σώζεται καὶ ἡ δημοκρατία. ἃ χρὴ διαμνημονεύοντας ὑμᾶς, μισεῖν τοὺς τὰ παράνομα γράφοντας, καὶ μηδὲν ἡγεῖσθαι μικρὸν εἶναι τῶν τοιούτων ἀδικημάτων, ἀλλ' ἕκαστον ὑπερμέγεθες, καὶ τοῦθ' ὑμῶν τὸ δίκαιον μηδένα ἀνθρώπων ἐξαιρεῖσθαι, μήτε τὰς τῶν στρατηγῶν συνηγορίας, οἳ ἐπὶ πολὺν ἤδη χρόνον συνεργοῦντές τισι τῶν ῥητόρων, λυμαίνονται τὴν πολιτείαν, μήτε τὰς τῶν ξένων δεήσεις, οὓς ἀναβιβαζόμενοί τινες, ἐκφεύγουσιν ἐκ τῶν δικαστηρίων, παράνομον πολιτείαν πολιτευόμενοι. ἀλλ' ὥσπερ ἂν ὑμῶν ἕκαστος αἰσχυνθείη τὴν τάξιν λιπεῖν, ἣν ἂν ταχθῇ ἐν τῷ πολέμῳ, οὕτω καὶ νῦν αἰσχύνθητε λιπεῖν τὴν τάξιν, ἣν τέταχθε ὑπὸ τῶν νόμων φύλακες τῆς δημοκρατίας τήνδε τὴν ἡμέραν. κἀκεῖνο δὲ χρὴ διαμνημονεύειν, ὅτι νυνὶ πάντες οἱ πολῖται παρακαταθέμενοι τὴν πόλιν ὑμῖν, καὶ τὴν πολιτείαν διαπιστεύσαντες, οἱ μὲν πάρεισι, καὶ ἐπακούουσι τῆσδε τῆς κρίσεως, οἱ δὲ ἄπεισιν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἔργων. οὓς αἰσχυνόμενοι, καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὠμόσατε μεμνημένοι, καὶ τῶν νόμων, ἐὰν ἐξελέγξωμεν Κτησιφῶντα καὶ παράνομα γεγραφότα, καὶ ψευδῆ, καὶ ἀσύμφορα τῇ πόλει, λύετε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰς παρανομίας, βεβαιοῦτε τῇ πόλει τὴν δημοκρατίαν, κολάζετε τοὺς ὑπεναντίως τοῖς νόμοις καὶ τῇ πόλει, καὶ τῷ συμφέροντι τῷ ὑμετέρῳ πολιτευομένους. κἂν ταύτην ἔχοντες τὴν διάνοιαν ἀκούητε τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι λόγων, εὖ οἶδ' ὅτι καὶ δίκαια, καὶ εὔορκα, καὶ συμφέροντα ὑμῖν αὐτοῖς ψηφιεῖσθε, καὶ πάσῃ τῇ πόλει. περὶ μὲν οὖν τῆς ὅλης κατηγορίας μετρίως μοι ἐλπίζω προειρῆσθαι, περὶ δὲ αὐτῶν τῶν νόμων οἳ κεῖνται περὶ τῶν ὑπευθύνων, παρ' οὓς τὸ ψήφισμα τυγχάνει γεγραφὼς Κτησιφῶν, διὰ βραχέων εἰπεῖν βούλομαι. ἐν γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἄρχοντές τινες τὰς μεγίστας ἀρχὰς, καὶ τὰς προσόδους διοικοῦντες, καὶ δωροδοκοῦντες περὶ ἕκαστα τούτων, προσλαμβάνοντες τούς τε ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ῥήτορας, καὶ τοὺς ἐκ τοῦ δήμου, πόρρωθεν προκατελάμβανον τὰς εὐθύνας ἐπαίνοις καὶ κηρύγμασιν, ὥστ' ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν ἀρχῶν εἰς τὴν μεγίστην μὲν ἀπορίαν ἀφικνεῖσθαι τοὺς κατηγόρους, πολὺ δὲ ἔτι μᾶλλον τοὺς δικαστάς. πολλοὶ γὰρ πάνυ τῶν ὑπευθύνων ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπται τῶν δημοσίων χρημάτων ὄντες ἐξελεγχόμενοι, διεφύγγανον ἐκ τῶν δικαστηρίων, εἰκότως. ᾐσχύνοντο γὰρ οἶμαι οἱ δικασταί, εἰ φανήσεται ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, τυχὸν δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ, πρῴην μέν ποτε ἀναγορευόμενος ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ὅτι στεφανοῦται ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ δικαιοσύνης ὑπὸ τοῦ δήμου χρυσῷ στεφάνῳ, ὁ δὲ αὐτὸς ἀνὴρ μικρὸν ἐπισχὼν, ἐξιὼν ἐκ τοῦ δικαστηρίου κλοπῆς ἕνεκα τὰς εὐθύνας ὠφληκώς. ὥστ' ἠναγκάζοντο τὴν ψῆφον φέρειν οἱ δικασταί, οὐ περὶ τοῦ παρόντος ἀδικήματος, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αἰσχύνης τοῦ δήμου. κατιδὼν δέ τις ταῦτα νομοθέτης, τίθησι νόμον, καὶ μάλα καλῶς ἔχοντα, τὸν διαρρήδην ἀπαγορεύοντα τοὺς ὑπευθύνους μὴ στεφανοῦν. καὶ ταῦτα οὕτως εὖ προκατειληφότος τοῦ νομοθέτου, εὕρηνται κρείττονες λόγοι τῶν νόμων, οὓς εἰ μή τις ὑμῖν ἐρεῖ, λήσετε ἐξαπατηθέντες. τούτων γάρ τινες τοὺς ὑπευθύνους στεφανοῦντες παρὰ τοὺς

A hominibus genera: vnius imperium, paucorum potestatem, & populi libertatem. Reguntur autem vnius & paucorum dominatum, eorum arbitratu qui rerum potiuntur: liberae verò ciuitates, receptis legibus. Nemo igitur vestrûm hoc ignoret: sed planè sciat vnusquisque, se, cum praetorium ingreditur, violatarum legum actionem disceptaturus, eo die de sua libertate laturum esse suffragium. Quapropter etiam legislator primùm hoc posuit in iudicum iureiurando, se pronunciaturos secundùm leges: quippe qui illud probè nosset, conseruatis legibus, ciuitatis libertatem quoque fore incolumem. Haec igitur vestris animis subinde obseruari debent, vt eos oderitis, qui contraria legibus decernunt: neque vllam talem iniuriam paruam existimetis, sed ingentem vnamquamque: nec vobis hoc ius eripi ab vllo mortalium patiamini: nec patrocinio praetorum & imperatorum aduocationibus, qui longo iam tempore oratoribus operam nauantes rempublicam laeserunt: & hospitum deprecationibus, quibus aliqui subornatis è iudiciis effugerunt, cùm legi-
B bus contrariam sequantur reipublicae gerendae rationem. Sed quemadmodum quemque vestrûm puderet, stationem in bello sibi attributam deserere: sic etiam nunc vos pudeat, stationem deserere à legibus vobis attributam, vt libertatem hoc die tueamini. Illud etiam memoria est tenendum, nunc omnes ciues vrbem & rempublicam vestrae fidei commisisse: quorum alij adsunt, & iudicium hoc exaudiunt, alij suis occupati negotiis absunt: quos reueriti, & iurisiurandi quod dedistis memores, ac legum: si conuicerimus, Ctesiphontem ea scripsisse, quae & cum legibus pugnent, & à veritate abhorreant: abrogate Athenienses iniqua decreta, & ciuitatis libertatem confirmate, & eos qui se contrà gerunt quàm leges & ciuitas & vtilitas vestra postulat, punite. Quòd si hac animi cogitatione orationem audieritis: satis scio vos iustè, religiosè, ac vobis & reipublicae vtiliter pronunciaturos. Ac de vniuersa accusatione mediocriter me praefatum esse arbitror: de ipsis autem legibus, quae in eos latae sunt, qui rationes nondum retulerunt, contra quas decretum hoc Ctesiphon scripsit,
C breuiter dicam. Superioribus temporibus quidam magistratibus perfuncti amplissimis, cùm vectigalia ciuitatis administrarent, & in vnoquoque munere rempublicam depecularentur: adiungentes sibi & senatorios & plebeios oratores, laudationibus & praeconiis rationes reddendas ex longinquo anteuertebant: vt in rationibus magistratuum referendis accusatores summis difficultatibus conflictarentur, iudices autem maioribus etiam. Nam rei permulti apertissimè peculatus conuicti, in iudiciis absoluebantur. Neque verò id mirum erat. Pudebat scilicet iudices, si de eodem viro, in eadem vrbe, fortassis etiam eodem anno, nuper in ludis publicis proclamatum esset, eum virtutis & iustitiae ergò à populo ornari aurea corona, at paulò post is ipse è praetorio exiret peculatus condemnatus. Itaque suffragia iudices ferre cogebantur, non de obiecto crimine, sed pro populi existimatione. Quibus legislator quidam animaduersis, legem tulit, eamque praeclaram, quae planè vetaret, quenquam rationibus nondum relatis, coronari. Quae cùm legislator tanto studio cauerit: tamen inuentae sunt rationes legibus superiores: quibus nisi ab aliquo praemoniti sitis, facilè decipiemini. Quidam enim eorum qui aliquos ante

ἂν γὰρ — εὖ προκατειληφότος

rationes relatas coronant contra leges, natura ſunt modeſti (ſi quiſquam tamen modeſtus eſt, qui legibus contraria decreuit) ſed tamen velamento quodā turpitudinem dedecoris. Adſcribit enim aliquid decreto: coronandum eſſe hominem, vbi geſti magiſtratus rationes reddiderit. & ciuitas quidem eadem afficitur iniuria. (Nam rationes reddendæ laudibus & coronis occupātur.) Is autem qui decretum ſcribit, ſignificat audientibus, ſe, quamuis ſcripſerit contraria legibus, tamen peccati ſui pudere. Cteſiphon autem, Athenienſes, lege hac neglecta, eo que prætextu, quem modò vobis expoſui, ſublato, Demoſthenem, priuſquā rationes reddidit, dum adhuc in magiſtratu eſt, coronandum decreuit. Afferent porrò, Athenienſes, etiam aliam orationem, ei quæ modò eſt expoſita contrariam, non eſſe magiſtratum appellanda ea, quæ quis delectus ex decreto gerat: ſed curationem quandam, & miniſterium: illos autem eſſe magiſtratus dicent, quos Senatus in Theſei fano ſortitò diſtribuunt: eos item, quos populus ſuffragio ſuo in comitiis decernere ſolent, vt imperia, vt equitum magiſteria, & ſi quæ ſunt ſimilia. Cætera verò omnia eſſe occupationes, ex decreto mandatas. Ego verò contra verba iſtorum veſtram legem proferam, quam vos ſanxiſtis, ſpe talia cōmenta cauſſidi: in qua perſpicuè ſcriptū eſt, omnes eſſe magiſtratus, qui populi ſuffragio creentur, illosque vno vocabulo à legiſlatore comprehendi: qui cum dixiſſet, omnes eſſe magiſtratus, quos populus ſuo ſuffragio creet: etiam publicorum operum præfectos nominat (eſt autē Demoſthenes murorum refector, maximi præfectus operis) omnes item qui publicum aliquid tractent vltra dies XXX. omnes porrò qui principatum iudiciorum ſuſcipiant, omnes autem præfecti operum, principatu iudicii vtuntur. Quid hos facere iubet? non obire miniſteriū: ſed magiſtratu fungi in iudicio approbatus. Nā illi etiā quibus ſortitò magiſtratus obtigerunt, eos non niſi approbati inire ſolent: & ſcribæ ac cenſorum commentariis referātur, vt ratione redditur, vt cæteri etiam magiſtratus iubentur. Hæc vt à me verè dici conſtet, ipſe vobis leges recitabuntur. Leges.

Cum igitur, Athenienſes, quos legiſlator magiſtratus appellat, iſti occupationes & curationes nominabūt, veſtrū munus erit hæc meminiſſe, & hāc legē eorum impudentiæ opponere atque eis reſpōdere, nō placere vobis malitioſum cauillatorē, qui ſe verborum captiunculis leges euerſurū putet: ſed quò quiſque melius dixerit, qui legibus cōtraria ſcripſit, eò maiorem veſtrā ſenſurum iracundiam. Decet enim, Athenienſes, oratorem & legem, eandem vocem edere. Cum autem aliud ſonat lex, aliud orator: æquum legis eſt aſſentiendū, nō impudentiæ dicentis. Iam aūt ad eā rationē, quam Demoſthenes inuictā eſſe ait, pauca reſpōdebo. Dicet enim ille: Sum refector murorū, fateor: ſed largitus ſum reipublicæ minas centū, atque opus maius eſt effectū. Cuius rei mihi ratio reſerenda eſt, niſi forte & beneuolentiæ rationes aliquæ ſunt referendæ? Contra tū igitur præter tū audite me paucis, quam æqua & vtilia ſim dicturus. In hac vrbe tam vetere, tantæque amplitudinis, nemo qui quantulamcunque reipublicæ partem attigerit, à reddendis rationibus eſt immunis: idque vos in iis mōſtrabo primùm, quæ plerisque mira videantur: cuiuſmodi eſt, quod lex ſacerdotes & ſacerdotulas rationes reddere iubet: denique omnes, ac ſeorſim ſingulos, excepto nemine, qui ſtipē ſo-

Eiſdem magiſtratus & ſolicitud. eſſe magiſtratui.

Demoſthenes, vt de ſuo ſi aliquid largiatur, tamē rationes reddere debere.

A

φύσει μὲν μέτριοί εἰσιν, οὐδέ τις ἐστὶ μέτριος τῶν τὰ παράνομα γραφόντων, ἀλλ' οὖν προβάλλονται γέ τι πρὸ τῆς αἰσχύνης παραπέτασμα. γράφουσι γὰρ τὸ ψήφισμα στεφανοῦν τὸν ὑπεύθυνον, ἐπειδὰν λόγον καὶ εὐθύνας τῆς ἀρχῆς δῷ. καὶ ἡ μὲν πόλις τὸ ἴσον ἀδίκημα ἀδικεῖται· προκαταλαμβάνονται γὰρ αἱ εὐθῦναι τοῖς ἐπαίνοις καὶ τοῖς στεφάνοις. ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων ἐνδείκνυται τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι γέγραφε μὲν παράνομα, αἰσχύνεται δὲ ἐφ' οἷς ἡμάρτηκε. Κτησιφῶν δ', ὦ Ἀθηναῖοι, ὑπερπηδήσας τὸν νόμον τὸν περὶ τῶν ὑπευθύνων κείμενον, καὶ τὴν πρόφασιν, ἣν ὀλίγῳ πρότερον προεῖπον ὑμῖν, ἀνελών, πρὶν λόγον, πρὶν εὐθύνας δοῦναι, γέγραφε μεταξὺ Δημοσθένην ἄρχοντα στεφανοῦν. λέξουσι δὲ, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἕτερόν τινα λόγον ὑπεναντίον τῷ ἀρτίως εἰρημένῳ, ὡς ἄρα ὅσα τις αἱρετὸς ὢν πράττει κατὰ ψήφισμα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀρχὴ, ἀλλ' ἐπιμέλειά τις καὶ διακονία· ἀρχὰς δὲ φήσουσιν ἐκείνας εἶναι, ἃς οἱ θεσμοθέται ἀποκληροῦσιν ἐν τῷ Θησείῳ, κἀκείνας ἃς ὁ δῆμος εἴωθε χειροτονεῖν ἐν ἀρχαιρεσίαις, στρατηγοὺς καὶ ἱππάρχους, καὶ τὰς μετὰ τούτων ἀρχάς· τὰ δ' ἄλλα πάντα πραγματείας προστεταγμένας κατὰ ψήφισμα. ἐγὼ δὲ πρὸς τοὺς λόγους τούτους, νόμον ὑμέτερον παρέξομαι, ὃν ὑμεῖς ἐνομοθετήσατε, λύσειν ἡγούμενοι τὰς τοιαύτας προφάσεις, ἐν ᾧ διαρρήδην γέγραπται, τὰς χειροτονητάς φησιν ἀρχάς, ἁπάσας ἑνὶ περιλαβὼν ὀνόματι ὁ νομοθέτης, καὶ προσειπὼν ἀρχὰς ἁπάσας εἶναι, ἃς ὁ δῆμος χειροτονεῖ, καὶ τοὺς ἐπιστάτας φησὶ τῶν δημοσίων ἔργων. (ἔστι δὲ ὁ Δημοσθένης τειχοποιὸς, ἐπιστάτης τοῦ μεγίστου τῶν ἔργων) καὶ πάντας ὅσοι διαχειρίζουσί τι τῶν τῆς πόλεως πλέον ἢ τριάκονθ' ἡμέρας, καὶ ὅσοι λαμβάνουσιν ἡγεμονίας δικαστηρίων. οἱ δὲ τῶν ἔργων ἐπιστάται πάντες ἡγεμονίᾳ χρῶνται δικαστηρίου. τί τούτους κελεύει ποιεῖν; οὐ διακονεῖν, ἀλλ' ἄρχειν δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἐπειδὴ καὶ αἱ κληρωταὶ ἀρχαὶ οὐκ ἀδοκίμαστοι, ἀλλὰ δοκιμασθεῖσαι ἄρχουσι, καὶ λόγον καὶ εὐθύνας ἐγγράφειν πρὸς τὸν γραμματέα καὶ τοὺς λογιστάς, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κελεύει. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, τοὺς νόμους αὐτοὺς ὑμῖν ἀναγνώσεται.

B

C

Νόμοι.

Ὅταν τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἃς ὁ νομοθέτης ἀρχὰς ὀνομάζει, οὗτοι προσαγορεύωσι πραγματείας καὶ ἐπιμελείας, ὑμέτερον ἔργον ἐστὶν ἀπομνημονεύειν, καὶ ἀντιτιθέναι τὸν νόμον πρὸς τὴν τούτων ἀναίδειαν, καὶ ὑποβάλλειν αὐτοῖς, ὅτι οὐ προσδέχεσθε κακοῦργον σοφιστὴν, οἰόμενον ῥήμασι τοὺς νόμους ἀναιρήσειν, ἀλλ' ὅσῳ ἄν τις ἄμεινον λέγῃ παράνομα γεγραφὼς, τοσούτῳ μείζονος ὀργῆς τεύξεται. χρὴ γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα καὶ τὸν νόμον. ὅταν δὲ ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφιῇ ὁ νόμος, ἑτέραν δὲ ὁ ῥήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὴν ψῆφον, οὐ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντίᾳ. πρὸς δὲ δὴ τὸν ἄφυκτον λόγον, ὅν φησι Δημοσθένης, βραχέα βούλομαι προειπεῖν. λέξει γὰρ οὗτος· τειχοποιός εἰμι, ὁμολογῶ· ἀλλ' ἐπιδέδωκα τῇ πόλει μνᾶς ἑκατὸν, καὶ τὸ ἔργον μεῖζον ἐξείργασμαι. τίνος οὖν εἰμι ὑπεύθυνος, εἰ μή τίς ἐστιν εὐνοίας εὔθυνα. πρὸς δὴ ταύτην τὴν πρόφασιν ἀκούσατέ μου λέγοντος καὶ δίκαια, καὶ συμφέροντα ὑμῖν. ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ πόλει οὕτως ἀρχαίᾳ οὔσῃ, καὶ τηλικαύτῃ τὸ μέγεθος, οὐδείς ἐστιν ἀνυπεύθυνος, τῶν καὶ ὁπωστιοῦν πρὸς τὰ κοινὰ προσεληλυθότων. διδάξω δ' ὑμᾶς πρῶτον ἐπὶ τῶν παραδόξων, οἷον τοὺς ἱερέας, καὶ τὰς ἱερείας, ὑπευθύνους εἶναι κελεύει ὁ νόμος, καὶ συλλήβδην ἅπαντας, καὶ χωρὶς ἑκάστους κατὰ σῶμα, τοὺς τὰ γέρα μόνον λαμβάνοντας, καὶ τὰς εὐχὰς ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχομένους, καὶ οὐ μόνον ἰδίᾳ

ἀλλὰ

[illegible]

Λόγοι.

[illegible]

A [illegible] accipiunt, & vota pro vobis diis faciunt: atque non priuatim duntaxat, sed publicè etiam totas familias, et Eumolpidas & [illegible], ac cęteros omnes. Triremium item præfectos rationem reddere iubet lex, qui neque publicam pecuniam tractarint, neque multum de ea subtraxerint, exiguum quiddam numerantes, largiri de suo se profitentur, cum reuera vobis [illegible] sed qui citra controuersiam suas facultates & patrimonia vestro studio [illegible]. Neque vero triremium præfecti duntaxat, sed maxima etiam totius ciuitatis concilia, iudiciorum suffragium subeunt. Primum enim Areopagiticum [illegible] iubet lex apud censores nomina sua profiteri, & [illegible] [illegible] reddere rationem, & [illegible] [illegible] cum vestro iudicio suffragium. * Non ergo coronabitur senatus Areopagiticus? Non patrium id eis est. Non ducuntur studio honoris? imo certè. At non satis id est iudicatum, si quis apud illos non deliquerit, sed si quis deliquerit, eum puniunt: vestri autem oratores delicias faciunt. [illegible] [illegible] legislator [illegible] [illegible] hominibus atque [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ideo

B [illegible], et statim legum initio dicat, magistratum rationibus non redditis nefas esse peregrè proficisci. Enimuerò exclamet aliquis, Bone quid magistratum gessit, in peregrè proficiscatur? eo nimirum, hoc fugiat, ne ut [illegible] publica pecunia, aut negocia mala side gesta, fugam capias. Item qui rationes non reddiderit, eum neque facultates suas consecrare, neque donaria diis offerre, neque in alienam transire familiam, neque legare sua [illegible], denique alia multa non concedit, & ut uno verbo complectar, legislator eorum qui rationes non reddiderint, opes pro pignore accipit, donec reip. satisfecerint. Ita sane. Sed est qui neque sumpsit, neque insumpsit quicquam è publico, sed tamen aliquam reipub. partem attigit: vel huic quod [illegible] rationem reddere iubet lex. Quo pacto autem, qui nec sumpsit, nec insumpsit quicquam, rationem reddet ciuitati? Lex ipsa respondet, ac docet, quæ inscribenda sint, nam hoc ipsum inscribere iubet, se nec sumpsisse quicquam è publico, nec insumpsisse. nihil enim est in [illegible] ciuitate, de quo non reddenda sit ratio, de quo non sit quærendum, quid non sit explorandum. Quæ ut verè à me dici

C [illegible] ipsas audite leges. Leges.

Cum igitur maximè se iactauerit Demosthenes, ac dixerit, sibi liberalitatis suæ non reddendam esse rationem, illud ei respondete: proinde te decuit, Demosthenes, permittere, ut censorum præco patrium illud ac legitimum [illegible] [illegible] faceret, quis accusare velit? sinito dicere [illegible] verum qui [illegible] ciuium nihil [illegible] largiri, sed de multis quæ ad militarem munitionem [illegible], paucas [illegible] [illegible] ex ærario [illegible] ad eam rem accepisses: ne [illegible] illud [illegible], neque calculos è iudicum manibus extorqueto: neque in [illegible] eligibus, sed eas sequi velis. Hæc enim erigit rempublicam. Hactenus [illegible] responsum esse volo, quas in medium afferet aduersarij. Omnino autem reuera illis rationibus [illegible] fuisse Demosthenem, cum Ctesipho decretum illud referret, cum & theatralis pecuniæ præesset, & instaurandorum murorum munus suscepisset, & neutrius magistratus rationem reddidisset: iam vos è publicis monumentis vos edocebam, operam dabo. Recita ergo nobis quo prætore, quo item mense, quo die, & in qua concione, Demosthenem theatralis pecuniæ curatorem creant: ut intelligatis, decretum ei esse curatum in medio magistratu Ctesiphontis.

[illegible]

Supputatio dierum.

Itaque ſi nihil amplius demonſtrauero, Cteſiphon tamen condemnandus. Conuincit enim eum non accuſatio mea, ſed tabulæ publicæ. Ac olim quidem vrbs ſcribam delectum habuit, qui quoquo menſe coram populo vectigalia enumeraret: propter autoritatem autem, quam apud vos Eubulus conſecutus eſt, ij quibus theatralis pecunia mandata erat, antequam Hegemonis lex perferretur, ſcribæ illius magiſtratum fungebantur, quæſtorum item munus obibant, & naualia curabant, & armamentarium ædificabant: erant etiam refectores viarum, denique totius ferè ciuitatis cura eis mandata erat. Neque hæc dico accuſandi eos, aut reprehendendi cauſa: ſed illud vobis oſtenſum volo, legiſlatorem, ſi quis vnum vel minimum magiſtratum geſſerit, eū corona donari ante rationes redditas noluiſſe. Cteſiphon autem Demoſthenem, qui, vt paucis dicam, omnes magiſtratus Athenis vnà gerebat, coronam decernere non dubitauit. Iam etiā murorum reficiendorum ei fuiſſe mandatum, cum decretū iſte ſcripſiſſet, & publicam etiam tractaſſe pecuniā, & *irrogaſſe mulctas quemadmodum alij magiſtratus, & iudiciorum principatus ſuſcepiſſe: huius ipſius Demoſthenis & Cteſiphontis teſtimonio probabo. Nam Charondæ prætore, menſis Aprilis *die 22 cū concio haberetur, decretum fecit Demoſthenes, quo ſecundo Maij tribus conuocari iuſſit, tertio eiuſdem die iuſſit, in eo decreto, ex vnaquaque tribu operum curatores deligi, & quæſtores: idque prudenter, vt haberet reſpublica certos homines, à quibus rationes impēſarum repoſceret. Recita decreta.

Decreta.

Ellis: ſed ſtatim contra hæc afferet, ſibi nec ſorte, nec ſuffragio populi murorum inſtaurationē obuenisse: ac de hoc Demoſthenes & Cteſiphon longam inſtituent orationem. Mea autem oratio breuis & perſpicua erit, ac cito iſtorum technas diſſoluet, pauca tamen in primis hac de re præfabor. Tria ſunt magiſtratuum genera: quorum vnum eſt, idque notiſſimum omnibus, eorum qui ſorte, quique ſuffragio creantur. Alterum, qui aliquid publicum vltra triginta dies tractant, quique publicis operibus ſunt præfecti. Tertiū in lege ſcriptum eſt, ſi qui delecti, principatus iudiciorum ſuſceperint, vt ij quoque, vbi approbati fuerint, magiſtratu fungantur. Iam ſi quis eos demat magiſtratus, qui populi ſuffragio & ſorte creantur: reliqui ſunt ij, quos tribus & trigintaiæ tribuum & municipia ex ſeſe deligunt ad publicam pecuniam tractandam, vt ij ſint electi magiſtratus. Id autem fit, quando, vt nunc, tribubus aliquid mandatum fuerit, vt aut foſſæ aperiendæ ſiue triremes fabricandæ. quæ verò ita ſe habent, ex ipſis legibus cognoſcetis.

Diſtinctione officiorum, magiſtratum eſſe Demoſthenem.

Leges.

Recordari autem debetis ea quæ ſuprà diximus, iubere legiſlatorem, vt tribules magiſtratum ineant, vbi in iudicio fuerint approbati. Iam Pandionis tribus Demoſthenem magiſtratum & murorum inſtauratorem delegit: qui ad eam rem paulo minus decem talenta habet. Alia verò lex vetat, magiſtratum ante rationes relatas coronari: vos autem iureiurando adacti eſtis, velle vos ſecundum leges pronunciare. At orator iſte ſcripſit, hominem reddendis rationibus obnoxium, eſſe coronandum: nec adiecit, vbi rationes retulerit. Ego verò legū violationē, non legibus & decretorum, & aduerſariorum teſtimonio euinco.

Διαλογισμὸς τῶν ἡμερῶν.

Οὐκοῦν εἰ μηδὲν ἔτι περαιτέρω δείξαιμι, ἑάλωκεν ἂν δικαίως Κτησιφῶν· αἱρεῖ γὰρ αὐτὸν οὐχ ἡ κατηγορία ἡ ἐμή, ἀλλὰ τὰ δημόσια γράμματα. πρότερον μὲν τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀντιγραφεὺς ἦν χειροτονητὸς τῇ πόλει, ὃς καθ' ἑκάστην πρυτανείαν ἀπελογίζετο τὰς προσόδους τῷ δήμῳ. διὰ δὲ τὴν πρὸς Εὔβουλον γενομένην πίστιν ὑμῖν, οἱ ἐπὶ τὸ θεωρικὸν κεχειροτονημένοι, ἦρχον μὲν πρὶν ἢ τὸν Ἡγήμονος νόμον γενέσθαι, τὴν τοῦ ἀντιγραφέως ἀρχήν, ἦρχον δὲ τὴν τῶν ἀποδεκτῶν, καὶ νεωρίων ἦρχον, καὶ σκευοθήκην ᾠκοδόμουν, ἦσαν δὲ καὶ ὁδοποιοί, καὶ σχεδὸν τὴν ὅλην διοίκησιν εἶχον τῆς πόλεως. καὶ οὐ κατηγορῶν αὐτῶν οὐδ' ἐπιτιμῶν λέγω, ἀλλ' ἐκεῖνο ὑμῖν ἐνδείξασθαι βούλομαι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης, ἐάν τις μιᾶς ἀρχῆς τῆς ἐλαχίστης ὑπεύθυνος ᾖ, τοῦτον οὐκ ἐᾷ πρὶν ἂν λόγον καὶ εὐθύνας δῷ, στεφανοῦν, ὁ δὲ Κτησιφῶν Δημοσθένην τὸν συλλήβδην ἁπάσας τὰς Ἀθήνησιν ἀρχὰς ἄρχοντα, οὐκ ὤκνησε γράψαι στεφανῶσαι. ὡς τοίνυν καὶ τὴν τῶν τειχοποιῶν ἀρχὴν ἦρχεν ὅτε τὸ ψήφισμα ἔγραφε, καὶ τὰ δημόσια χρήματα διεχείριζε, καὶ ἐπιβολὰς ἐπέβαλλε, καθάπερ αἱ ἄλλαι ἀρχαί, καὶ δικαστηρίων ἡγεμονίας ἐλάμβανε, τούτων ὑμῖν αὐτὸν Δημοσθένην καὶ Κτησιφῶντα μάρτυρας παρέξομαι. ἐπὶ γὰρ Χαιρώνδου ἄρχοντος, θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ φθίνοντος, ἐκκλησίας οὔσης, ἔγραψε ψήφισμα Δημοσθένης, ἀγορὰν ποιῆσαι τῶν φυλῶν σκιροφοριῶνος δευτέρᾳ ἱσταμένου καὶ τρίτῃ, καὶ ἐπέταξεν ἐν τῷ ψηφίσματι ἐκ τῆς φυλῆς ἑκάστης ἑλέσθαι τοὺς ἐπιμελησομένους τῶν ἔργων ἐπὶ τὰ τείχη, καὶ ταμίας, καὶ μάλα ὀρθῶς, ἵν' ἡ πόλις ἔχῃ ὑπεύθυνα σώματα, παρ' ὧν ἔμελλε τῶν ἀνηλωμένων λόγον ἀπολήψεσθαι. καί μοι λέγε τὰ ψηφίσματα.

Ψηφίσματα.

Ναί, ἀλλ' ἀντιδιαπλέκει πρὸς τοῦτο εὐθέως λέγων, ὡς οὔτ' ἔλαχε τειχοποιὸς οὔτ' ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ δήμου, καὶ περὶ τούτου Δημοσθένης καὶ Κτησιφῶν πολὺν ποιήσονται λόγον. ὁ δέ γε νόμος βραχὺς καὶ σαφὴς, καὶ ταχὺ λύων τὰς τούτων τέχνας. μικρὰ δ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῶν πρῶτον προειπεῖν βούλομαι. ἔστι γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τῶν ἀρχῶν εἴδη τρία, ὧν ἓν μὲν καὶ πᾶσι φανερώτατον, αἱ κληρωταὶ καὶ αἱ χειροτονηταὶ ἀρχαί. δεύτερον δὲ ὅσοι τι διαχειρίζουσι τῶν τῆς πόλεως ὑπὲρ τριάκονθ' ἡμέρας, καὶ οἱ τῶν δημοσίων ἔργων ἐπιστάται. τρίτον δ' ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, καὶ εἴ τινες ἄλλοι αἱρετοὶ ἡγεμονίας δικαστηρίων λαμβάνουσι, καὶ τούτους ἄρχειν δοκιμασθέντας. ἐπειδὰν δ' ἀφέλῃ τις τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου κεχειροτονημένους καὶ τοὺς κληρωτοὺς ἄρχοντας, καταλείπεται οὓς αἱ φυλαὶ καὶ αἱ τριττύες καὶ οἱ δῆμοι ἐξ ἑαυτῶν αἱροῦνται τὰ δημόσια χρήματα διαχειρίζειν, τούτους ἄρχοντας εἶναι. τοῦτο δὲ γίγνεται, ὅταν, ὥσπερ νῦν, ἐπιταχθῇ τι ταῖς φυλαῖς, ἢ τάφρους ἐργάζεσθαι, ἢ τριήρεις ναυπηγεῖσθαι. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων μαθήσεσθε.

Νόμοι.

Ἀναμνήσθητε δὴ τοὺς προειρημένους λόγους, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης τοὺς ἐκ τῶν φυλῶν ἄρχειν κελεύει δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἡ δὲ Πανδιονὶς φυλὴ ἄρχοντα, καὶ τειχοποιὸν ἀπέδειξε Δημοσθένην, ὃς ἐκ τῆς διοικήσεως εἰς ταῦτα ἔχει μικροῦ δεῖν δέκα τάλαντα. ἕτερος δ' ἀπαγορεύει νόμος, ἀρχὴν ὑπεύθυνον μὴ στεφανοῦν. ὑμεῖς δὲ ὀμωμόκατε κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι. ὁ δὲ ῥήτωρ γέγραφε, τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν, οὐ προσθείς, ἐπειδὰν δῷ λόγον καὶ εὐθύνας, ἐγὼ δὲ ἐξελέγχω τὸ παράνομον, μάρτυρας ἅμα τοὺς νόμους, καὶ τὰ ψηφίσματα, καὶ τοὺς ἀντιδί-

κους

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

Νόμοι.

[illegible]

A Quo autem pacto quisquam demonstrare possit, hominem legibus magis contraria scripsisse? Praeterea iubet eam in suo decreto etiam coronae proclamationem contra leges fieri: id quoque vos edocebo. Nam lex aperte iubet, eos quos a senatu decernitur, in curia proclamari, quos a populo, in concione: alibi autem nusquam. Recita mihi legem.

Traducit ad alienã ridiculo legẽ praetextu, de praeconio in theatro.

LEX.

Haec lex magna laude digna est, iudices. Neque enim, ut mihi quidem videtur, legislator censuit oratorem decere, se apud externos ostentare, sed contentum esse honoratum, quod a populo in ipsa urbe et coluntur: neque etiam in praeconiis quaestum aucupari. Sic quidem legislator. Ctesipho autem quomodo? Recita decretum.

Decretum.

Audistis, Athenienses, iubere legislatorem, eum qui a populo coronam donetur, apud populum in Pnyce, convocata concione, proclamari, alibi vero nusquam. Ctesipho autem in theatro, non legibus tantum contemptis, sed loco etiam permutato: nec Atheniensibus in

B concione congregatis, sed novis tragoediis decertantibus: neque coram populo, sed etiam Graecis: ut sciamus, quali nos viro honorem habeamus. Cum autem tam evidenter legibus contraria scripserit, coniunctis cum Demosthene viribus technas legibus afferet: quas ego indicabo, & praedicam, ne fucum vobis fieri patiamini. Nam illi non negare leges, ne is quem populus coronet, extra concionem coronari, dicere non poterunt: Sed legem Bacchanalem in defensionem inculcabunt, & partem legis recitant, vestri decipiendi causa: legemque proferent ab hac accusatione prorsus alienam. Dicent, duas in civitate praeterea receptas esse leges: unam, quam ego nunc profero, quae plane vetet, eum qui a populo coronatur, extra concionem proclamari: alteram autem dicent esse legem huic contrariam, quae potestatem dederit proclamandae coronae, cum tragoedi certent in theatro, si decreverit populus. Ex hac igitur lege dicent decrevisse Ctesiphontem. Ego vero contra technas istorum, patronas leges vestras producam: id quod per omnem mihi accusationem studio est. Nam si id

propterea leges esse vetat & alteram semper aliquam esse legem, quae videtur in theatro proclamari &c.

C verum est, & talis mos in rempublicam vestram irrepsit, ut leges irritae inter ratas sint adscriptae, & binae de eadem re inter se contrariae: quid iam de tali republica est dicendum, in qua leges eadem & facere & non facere iubent? Verum ista se non ita habent, & absit ut vos unquam ad tantam legum confusionem prolabamini: neque haec a legislatore, popularis status autore, sunt neglecta: sed plane imperatum est Thesmothetis, ut leges quotannis publice corrigant, post diligentem inquisitionem & considerationem, an aliqua lex alteri legi contraria sit inscripta, aut irrita inter ratas, aut sicubi plures una leges sint de qualibet re inscriptae. Quod si quid huiusmodi deprehenderint, id referre in tabulas, & ante statuas heroum proponere iubentur: curiones autem facta indicta concione, inscriptis legum latoribus, & a praesidum praefecto suffragia rogaturum esse populum: & leges alias abrogandas, alias retinendas: ut una sit lex, & non plures, de unaquaque re. Recita mihi leges.

LEGES.

Si igitur, Athenienses, vera esset istorum oratio, & binae praeconiorum leges extitissent: alteram, ut opinor, Thesmothetae necessario inquisissent, quin earum altera a Thesmothetis inventa, &

à Cæsionibus legumlatorum iudicio tradita fuisset, A atque [illegible] ea quæ proclamandi potestatem dedisset, aut ea quæ [illegible]. Cum autem horum [illegible] fuerit aperte nimirum coniunctum, eius alterum non modo [illegible] non sint, sed [illegible] possint. Vnde autem hoc [illegible] [illegible] ego vos docebo: vbi dixero prius quibus de causis leges de præconiis in theatro sint latæ. [illegible] Tragœdiæ in vrbe agerentur, aliqui [illegible] populo [illegible] proclamabant, se coronari à tribulibus, alij à popularibus nonnulli etiam [illegible] præconis [illegible] libertate donabant [illegible] Græcorum testimonio confirmabant. Quod autem omnium erat [illegible] quidam in exteris vrbibus hospitia [illegible], vt proclamaretur, se coronari à populo ([illegible] gratia) Rhodiorum, aut Chiorum, aut alterius ciuitatis, virtutis & fortitudinis ergo. Atque hæc faciebant, non vt ij qui à senatu vestro coronantur, aut à populo, vt à vobis [illegible], & cum decreto, [illegible] de republica [illegible] [illegible] autoritate, absque decreto vestro. Ea porrò [illegible], vt spectatores & choragi & ludiones [illegible] in theatro proclamabantur [illegible] consequerentur. Nam his concionis locus erat destinatus, in quo [illegible], atque [illegible] erat, ne vspiam alibi proclamarentur. [illegible] coram [illegible] Græcis proclamabantur: ac illi quidem cum decreto, vestra voluntate [illegible] autem sine decreto. His legislator quidam perspectis, legem rogauit, quæ nihil cum ea lege commune haberet, quæ à populo aliquos coronari [illegible] abrogauit. Neque enim concionem turbauit, sed theatrum: neque enim contrariam illam prius receptis legibus abrogauit. neque enim id licet: sed de eis illa tulit, qui sine vestro decreto coronarentur à tribulibus aut popularibus, & [illegible] qui seruos suos libertate donarent, & hospitalibus coronis [illegible] licet, ne vel seruus in theatro liberetur, vel [illegible] tribules aut populares [illegible] [illegible], aut quem alij proclamentur: aliòqui [illegible] ignominia notat. Cum igitur iis, qui à senatu coronentur, curiam designarit in qua proclamentur, [illegible] qui à populo, concionem: [illegible] qui à tribulibus aut popularibus interdicat, ne proclamentur, cum Tragœdiæ [illegible] quis coronas & præconia, tanquam [illegible] colligens, falsæ gloriolæ hæreditatem cernat: atque etiam [illegible] in lege, ne ab vllo alio proclamentur, [illegible] senatu & populo & tribulibus & popularibus: Hæc igitur vbi demiseris, quid reliquum [illegible] hospitales coronas? Quæ verè à me dici magno [illegible] argumento ex ipsis depromptis legibus ostendam. Ipsam enim auream coronam, quæ in vrbe in theatro proclamatur, sacram esse Mineruæ, lex iubet, ademptam ei qui coronatur. Enimuero quis vestrûm [illegible] populum Atheniensem? Non modo enim [illegible], sed ne [illegible] quidem homo vllus [illegible] illiberalis, vt quam coronam ipse [illegible], eam simul & proclamaret, & eriperet, & consecraret. Sed [illegible] quod hospitalis est corona, etiam [illegible] vt ne cuius animus, alienam [illegible] patriæ præferendo, corrumperetur. Eam [illegible] quæ pro concione proclamatur, nemo consecrat, sed [illegible] licet vt non is tantùm qui accepit, sed etiam eius posteri monumentum illud domi asseruantes, [illegible]

Causa legum de præconiis in theatro.

Hospitalis corona consecratur.

[illegible]

[illegible]

A à populi beneuolentia deflectant. Hac etiam de causa legislator adiecit, alienam coronam in theatro non esse proclamandam, nisi populus sciuerit: vt ea ciuitas quæ vestrorum ciuium aliquem coronare voluerit, legatis missis, populum oret: et is qui proclamatur, maiorem gratiam vobis ob eam rem permissam, quàm illis coronantibus habeat. At me vera dicere, ex ipsis legibus audite. Leges.

Cum igitur vos decepturus dicet, adscriptum esse legi, licere coronare, si populus sciuerit: mementote eis respondere. Ita sane, si qua te alia ciuitas coronarit, sin populus Atheniensis, designatus tibi locus est, vbi id fieri oporteat. Interdictum tibi est, ne tuum nomen extra concionem proclametur. Nam si clausulam hanc (Alibi autem nusquam fas est) dicere totum ex ordine non nequaquam tamen ostendes, tuum decretum legibus esse conformatum. Reliqua iam mihi est accusationis pars, quæ maximæ mihi curæ est. Ea porrò est causa, propter quam eum coronandum censet. Sic enim in decreto ait: Præco in theatro ad Græcos proclamato, coronam donari eum virtutis ergò, & fortitudinis, atque ob illud maximè, quòd ea & dicere & facere non desinat, quæ populo sint vtilissima. Quæ igitur deinceps dicentur, simplicissima sunt, & vobis, vbi audieritis, facilia iudicatu. Nam me quidem accusatorem hoc vobis ostendere oportet, falsas esse laudes, quæ Demostheni tribuuntur, eumque nec cœpisse optima dicere, neque nunc constanter ea agere quæ sunt è re populi. Quod si demonstraro: iure optimo Ctesipho condemnabitur. Omnes enim leges vetant, ne quisquam falsa perscribat in publicis decretis. Reus autem contrarium est ostendendum: vos porrò iudices eritis nostræ orationis. Sic autem se res habet. Ego in vitam Demosthenis inquirere, prolixioris orationis opus existimo. Quorsum enim attinet nunc ista dicere, vel quæ in accusatione vulneris ei acciderunt, cùm Demotelem Pæaniensem consobrinum suum in Areopagum citasset, vel et caput incidisset, vel quæ Cephisodoto duci acciderunt, classe in Hellespontum missa cum Demosthenes vnus inter Trierarchos, qui sua naue ducem circumueheret, & communi cum eo victu, communibus sacris, communibus libationibus vteretur, eiúsque honorem ob paternam amicitiam consequeretur, non habuerit, cùm is capitali iudicio læsæ maiestatis reus esset factus, eum accusare. Item Midiana illa & alapam quam choragus in orchestra accepit, & vt XXX minis simul & iniuriam sibi factam, & populi præiudicium in æde Bacchi contra Midiam factum vendiderit. hæc igitur inquam, & cætera his similia, prætereunda mihi videntur: non quòd vos destituere velim, aut causam hanc illius gratia condonarem, sed quòd illud timeam, ne à vobis mihi occurratur, quasi vera quidem omnino dicam, sed nimis obsoleta & comperta. Enimuerò Ctesipho, cuius summa flagitia ita nota sunt, & probata auditoribus, vt accusatorem non falsa dicere putent, sed vetera & nimis certa, num ob ea aurea corona donandus, an reprehendendus est? Te item qui & falsa & contraria legibus scribere non dubitas, iudiciane contemnere, an ciuitati pœnas dare oportet? De publicis autè criminibus apertius vt dicā, operā dabo. Etenim futurū audio, vt Demosthenes, vbi dicēdi vices ad eū redierint, apud vos quatuor tēpora enume-

a Falsa et de laudes, quæ in Ctesiphontis decreto tribuuntur Demostheni; ostendere se pro ratione vitæ suæ et populo pollicetur.

b Demostheni ... [illegible]

[illegible]

ret, quibus regendi vos rempublicam gesserit: quorum unum, atque primum recenset, quo de Amphipoli cum Philippo gessimus bellum. id autem tempus definit, facta pace & societate, quam Philocrates Hagnusius decreuerat, ille ipse cum eo, ut ego ostendam. Alterum fuisse tempus ait, quo pacem seruauimus ad eum diem, quo ille ipse orator, pace qua fruebamur abrogata, bellum decreuit. Tertium, id tempus quo bellum gessimus, usque ad cladem Chaeronensem. Quartum, hoc tempus quod nunc adest. His ut audio enumeratis, me citaturus est, & rogaturus, in quo horum quatuor temporum se accusem? & quo se, quae maxime essent e re populi, gessisse negem? Quod si respondere nolim, sed occultare me coeperim, se accessurum ac retecturum esse me, & adductum ad tribunal adacturum ut respondeam. Vt igitur nec iste triumphet, & vos praemoneamini, & ego tibi Demosthenes coram iudicibus respondeam, ceterisque ciuibus, qui foris circumstant, & coram Graecis, quibus studio fuit hoc audire iudicium (video autem non paucos adesse, sed quot nemo unquam meminit ad ullam causam publicam conuenisse) respondeo, me omnibus his quatuor temporibus, quae tu distinguis, te accusare. Quod si dij voluerint, & iudices aequis animis nos audierint, atque ego ea meminisse potuero, quorum tibi sum conscius: omnino me iudicibus ostensurum confido, salutem ciuitatis diis immortalibus, & iis qui rempublicam prudenter humaniterque gesserunt, acceptam esse referendam: calamitatum autem omnium causam Demostheni esse adscribendam. Eundemque etiam ordinem orationis, quem illum instituisse audio, et primum dicam de primo tempore, secundo loco, de secundo, tertio de eo quod secutum est, & quarto de eo rerum statu qui nunc est. Itaque me ad pacem refero, quam tu & Philocrates decreuistis. Licuisset vobis Athenienses, priorem illam pacem facere cum Graecorum communi concilio, si quidam vos legationes, quas eo tempore in Graeciam ablegaueratis, petentes, ut Graecorum concilium contra Philippum conspiraret, expectare passi essent: & progressu temporis a Graecis volentibus recipere principatum. Haec erepta vobis sunt per Demosthenem & Philocratem, muneraque corruptelas, quibus inducti contra vestram rempublicam conspirarunt. Quod si vestrûm quibusdam auribus subito minus credibilis haec accidit oratio, sic auscultate quod restat, quemadmodum cum de insumptis pecuniis longo tempore post ad rationes sedemus. Domo quippe nonnunquam falsas de rationibus opiniones afferimus: sed tamen ubi ratio in summam collecta fuerit, nemo nostrum adeo perplexi est ingenii, qui non discedens id confiteatur, & annuat esse verum quod ipsa supputatio euincit. Sic etiam nunc auscultate, si qui vestrum de superioribus temporibus aliam domo secum opinionem attulerunt: Demosthenem nunquam egisse Philippi causam conspiratione facta cum Philocrate. Qui ita sentit, is neque absoluat, neque neget quicquam, priusquam rem audierit: neque enim id aequum est: sed si me breuiter audieritis tempora commemorantem, & decretum proferentem, quod cum Philocrate scripsit Demosthenes, & ipsa veritatis ratio Demosthenem concluserit, et qui & complura cum Philocrate decreta scripserit,

B. Pacem [illegible] Philocratis & Demosthenis [illegible]

A [illegible] εἰς αὐτὸ πεπολίτευται. ὧν ἕνα μέν ἐστι καὶ πρῶτος, ὡς ἐγὼ διαιροῦμαι, ἐν ᾧ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπολεμοῦμεν. τοῦτον δ' ἀφορίζομαι τὸν χρόνον τῇ γενομένῃ εἰρήνῃ καὶ συμμαχίᾳ, ἣν Φιλοκράτης ὁ Ἁγνούσιος ἔγραψε, καὶ οὗτος μετ' ἐκείνου, ὡς ἐγὼ δείξω. δεύτερον δὲ καιρὸν ὃν ἤγομεν χρόνον τὴν εἰρήνην, δηλονότι μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἐν ᾗ καταλύσας τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην τῇ πόλει ὁ αὐτὸς ῥήτωρ ἔγραψε τὸν πόλεμον. τρίτον δὲ, ἐν ᾧ ἐπολεμοῦμεν χρόνον μέχρι τῆς ἀτυχίας, τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ. τέταρτον δὲ τὸν νῦν παρόντα καιρόν. ταῦτα δὲ καταριθμησάμενος, ὡς ἀκούω, μέλλει με καλεῖν, καὶ ἐπερωτᾶν ὁπόσον τούτων τῶν τεττάρων αὐτοῦ κατηγορῶ καιρῶν, καὶ πότε αὐτὸν οὐ τὰ βέλτιστα φημὶ τῷ δήμῳ πεπολιτεῦσθαι. κἂν μὴ θέλω ἀποκρίνεσθαι, ἀλλ' ἐγκαλύπτωμαι, καὶ ἀποδιδράσκω, ἐκκαλύψειν μέ φησι προσελθὼν, καὶ ἄξειν ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ ἀναγκάσειν ἀποκρίνασθαι. ἵν' οὖν μήθ' οὗτος ἰσχυρίζηται, ὑμεῖς τε προειδῆτε, ἐγώ τε ἀποκρίνομαι ἐναντίον σοι τῶν

B δικαστῶν, Δημόσθενες, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ὅσοι δὴ ἔξωθεν περιεστᾶσι, καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοις ἐπιμελὲς γέγονεν ἐπακούειν τῆσδε τῆς κρίσεως. ὁρῶ δὲ οὐκ ὀλίγους παρόντας, ἀλλ' ὅσους οὐδεὶς πώποτε μέμνηται πρὸς ἀγῶνα δημόσιον παραγενομένους ἀποκρίνομαι, ὅτι ἁπάντων τῶν τεττάρων καιρῶν κατηγορῶ σου οὓς σὺ διαιρῇ. κἂν οἱ θεοὶ θέλωσι, καὶ οἱ δικασταὶ ἐξ ἴσου ἡμῶν ἀκούσωσι, κἀγὼ δύνωμαι ἀπομνημονεῦσαι ἃ σύνοιδά σοι, πάνυ προσδοκῶ ἀποδείξειν τοῖς δικασταῖς τῆς μὲν σωτηρίας τῇ πόλει τοὺς θεοὺς αἰτίους γεγενημένους, καὶ τοὺς φιλανθρώπως καὶ μετρίως τοῖς τῆς πόλεως πράγμασι χρησαμένους, τῶν δὲ ἀτυχημάτων ἁπάντων Δημοσθένην αἴτιον γεγενημένον. καὶ χρήσομαι τῇ τάξει τοῦ λόγου ταύτῃ, ᾗ τοῦτον πυνθάνομαι μέλλειν. λέξω δὲ πρῶτον περὶ τοῦ πρώτου καιροῦ, καὶ δεύτερον περὶ τοῦ δευτέρου, καὶ τρίτον περὶ τοῦ ἐφεξῆς, καὶ τέταρτον περὶ τῶν νυνὶ καθεστηκότων πραγμάτων. καὶ δὴ ἐπανάγω ἐμαυτὸν ἐπὶ τὴν εἰρήνην, ἣν σὺ καὶ Φιλοκράτης ἐγράψατε. ὑμῖν γὰρ ἐξεγένετο ἄν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὴν προτέραν ἐκείνην εἰρήνην

C ποιήσασθαι μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων, εἴ τινες ὑμᾶς εἴασαν περιμεῖναι τὰς πρεσβείας, ἃς ἦτε ἐκπεπομφότες κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρακαλοῦντες ἐπὶ Φίλιππον, μετὰ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων συνεδρίου, καὶ προσλαβεῖν ἐν τῷ χρόνῳ παρ' ἑκόντων τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν. καὶ τούτων ἀπεστερήθητε διὰ Δημοσθένην, καὶ Φιλοκράτην, καὶ τὰς τούτων δωροδοκίας, ἃς ἐδωροδόκησαν, συστάντες ἐπὶ τὸ δημόσιον τὸ ὑμέτερον. εἰ δέ τισιν ὑμῶν ἐξαίφνης ἀκούσασιν ἀπιστότερος προσπέπτωκεν ὁ τοιοῦτος λόγος, ἐκείνως ποιήσασθε τὴν λοιπὴν ἀκρόασιν, ὥσπερ ὅταν περὶ χρημάτων ἀνηλωμένων διὰ πολλοῦ χρόνου καθεζώμεθα ἐπὶ τοὺς λογισμούς. ἐρχόμεθα δήπου ψευδεῖς δόξας ἔχοντες οἴκοθεν περὶ τῶν λογισμῶν. ἀλλ' ὅμως ἐπειδὰν ὁ λογισμὸς συγκεφαλαιωθῇ, οὐδείς ἐστιν ὑμῶν οὕτω δύσκολος τὴν φύσιν, ὅστις οὐκ ἀπέρχεται τοῦθ' ὁμολογήσας, καὶ ἐπινεύσας ἀληθὲς εἶναι, ὅ τι ἂν αὐτὸς ὁ λογισμὸς αἱρῇ. οὕτω καὶ νῦν ἀκροάσασθε. εἴ τινες ὑμῶν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν χρόνων ἥκουσιν οἴκοθεν τοιαύτην ἔχοντες τὴν δόξαν, ὡς ἄρα ὁ Δημοσθένης

οὐδὲν πώποτε εἴρηκεν ὑπὲρ Φιλίππου, συστὰς μετὰ Φιλοκράτους, ὅστις οὕτω διάκειται, μήτ' ἀπογνώτω μηδὲν, μήτε καταγνώτω πρὶν ἀκούσῃ (οὐ γὰρ δίκαιον) ἀλλ' ἐὰν ἐμοῦ διὰ βραχέων ἀκούσητε ὑπομιμνήσκοντος τοὺς καιρούς, καὶ τὸ ψήφισμα παρεχομένου ὃ μετὰ Φιλοκράτους ἔγραψε Δημοσθένης, ἐὰν αὐτὸς ὁ τῆς ἀληθείας λογισμὸς ἐγκαταλαμβάνῃ τὸν Δημοσθένην, πλείω μὲν γεγραφότα ψηφίσματα μετὰ Φιλοκράτους

περὶ

[illegible]

A de prima pace & societate, & cum summa dolet cum Philippi fuerit adulatum, & * eius legatos non expectarit, & in causa fuerit quo minus populus consentiente Græcorum consilio pacem faceret, & Cersobleptem Thraciæ regem Philippo dediderit, virum amicum & nostræ urbis fœderatum: hæc si vobis perspicue demonstrauero: tum æquam petam à vobis rem assentiamini mihi, primo tempore ex quatuor illis, cum non bene gessisse rempublicam. Id autem dicam, unde facillime rem intelligetis. Scripsit Philocrates, liceat Philippo caduceatores huc & legatos mittere de pace & societate. Hoc decretum violatarum legum est accusatum. Venerunt accusationis tempora: accusabat Lycinus, qui reum fecerat: defendebat Philocrates: patrocinabatur Demosthenes: absolutus est Philocrates. Post hæc subsequebatur tempus, quo prætor factus est Themistocles. Tum pro senatore curiam ingreditur Demosthenes, cui ea dignitas nec primaria, nec secundaria sortitione obuenerat, sed quam pretio de industria redemerat, ut omnibus Philocratis & dictis & factis subseruiret, ut res B ipsa declarauit. Nam & aliud decretum vicit Philocrates, in quo iussit decem legatos deligi, qui profecti ad Philippum, ab eo peterent, ut legatos huc mitteret, qui pro autoritate agerent de pace. Horum unus fuit Demosthenes: atque inde reuersus, laudator pacis fuit, & eadem cum cæteris legatis hæc renunciauit, & solus inter senatores scripsit, foedus esse faciendum cum Philippi caduceatore & legatis: id quod consentaneum erat decreto Philocratis. Nam is quidem potestatem dederat caduceatores & legatos huc mittendi: iste autem cum legatione fœdus iciendum ea quæ sequuntur, magna vos cum attentione audire velim. Neque enim cum cæteris legatis acta fuerunt, qui post à Demosthene mutata sententia, compilati sunt, sed cum Philocrate & Demosthene, idque merito: quippe qui & una legationem obierint, & una decreta scribebant: primum de non expectandis legatis, quos ablegaueratis ad concitandos contra Philippum Græcos, ut cum cæteris Græcis, sed seorsum pacem faceretis. Secundum, ut non pacem duntaxat, sed societatem etiam Phi- C lippo decerneretis: ut si qui populum Atheniensem obseruarent, in eam etiam inciderent desperationem: cum viderent, se à vobis ad bellum concitari, qui domi non pacem tantum, sed & societatem inire decreuissetis. Tertium, ne Cersobleptes Thraciæ rex iureiurando contineretur, ne vel pacis vel societatis esset particeps. Iam autem milites contra eum conscribebantur. At is quidem qui hæc mercabatur, nequaquam faciebat iniuriam. Nam ante iusiurandum & pactionem, ei utilia vero non poterat, si sua rationibus consuleret: qui autem vendebant, & præsidia publica inter sese paciscebantur, ij demum magna digni erant iracundia. Nam qui se nunc osorem Alexandri esse profertur, tunc autem Philippi, Demosthenes: qui hospitium Alexandri mihi obiicit: is decretum scribit, quo reipublicæ occasiones præriperet: indicendam esse à Consulibus concionem in octauum diem mensis Februarij cum Æsculapio res diuina fieret, & prælusia agerentur in die festo, quo nemo unquam meminit habitam fuisse concionem. Vtebatur autem hoc prætextu: Vt, inquit, ubi iam adfuerint Philippi legati, populus quam celerrime deliberet, de legatis ad Philippum mittendis. Sic ante occupabat concionem legatis, qui nondum aderant, & tempora vobis surripiebat, & rem accelerabat: ne cum cæteris Græcis, legatis vestris reuersis, sed soli pacem ut faceretis.

[illegible]

Poſt hæc, Athenienſes, venerunt Philippi legati: veſtri autem aberant adhuc, & Græcos contra Philippum conciliabant. Tum aliud decretum vincit Demoſthenes, quo ſcribit non de pace duntaxat, ſed & de ſocietate vobis eſſe deliberandum: non expectatis legatis veſtris, ſed ſtatim poſt vrbana Bacchanalia, XVIII & XIX die. Vt autem hæc verè me dicere conſtet, audite decreta.

Decreta.

Cum igitur Bacchanalia præteriiſſent, Athenienſes, & conciones haberentur: in priore recitatum eſt decretum commune ſociorum, cuius ego ſumma capita exponam breuiter. Nam primùm ſcripſerunt, de pace duntaxat eſſe vobis deliberandum: ſocietatis autem nomen prætermiſerunt, non ex obliuione: ſed quòd ipſam etiam pacem non tam honeſtam quàm neceſſariam eſſe putabant. Deinde ad prudenter poſuerunt, quo Demoſthenis corruptelam corrigerent, atque decreto ſuo adſcripſerunt, licere cuiuis Græcorum intra tres menſes in eandem columnam cum Athenienſibus aſcribi, ac participem eſſe iuriſiurandi & fœderis: vt duas res maximas anteuerterent. Primùm, vt illo trimeſtri tempore efficerent, vt legationes Græcorum iuſtum tempus haberent. Deinde, vt Græcorum beneuolentiam reipub. ſi communi ſenatu Græcorum acceſſiſſet, conciliarent ac efficerent, ſi pacta & conuenta violarentur, ne ſoli atque imparati bellum gereremus: id quod nunc nobis accidit culpa Demoſthenis. Me autem vera dicere, ipſo decreto audito, intelligetis.

Decretum ſociorum.

Huic decreto me ſuffragatum eſſe fateor, & omnes eos qui priore concione verba fecerunt: ac populus receſſit, tali quadam opinione accepta, futuram quidem eſſe pacem: non autem expedire, vt de ſocietate deliberaretur, ob factam illam Græcorum conuocationem, ſed eam futuram communem Græcorum omnium ſententia. Nox intercessit. in concionem poſtridie conuenimus. ibi Demoſthenes ſuggeſtu occupato, nemini Græcorum oratione relicta, nullam inquit, orationum heri habitarum fore vtilitatem, niſi iis Philippi legati aſſentirentur: neque ſe vllam admittere pacem, non adiecta ſocietate. neque enim oportere dicebat (nam id ipſum verbum memini quod dixit, ob odium ſimul & dicentis & verbi) abrumpere ſocietatem à pace: neque expectandam eſſe cunctationem Græcorum: ſed vel aut bellum eſſe gerendũ, aut ſeorſum pacem eſſe faciendã. Tandẽ Antipatro ad ſuggeſtum aduocato, quæſtionẽ ei quãdam propoſuit, cum quidem ei prædixiſſet, quid eſſet interrogaturus ac prius edocuiſſet, quid reſpondendum eſſet contra rempub. Denique hæc vicerant. Nam Demoſthenes oratione violẽta coegerat, & Philocrates id decretũ ſcripſerat. Quod autem eis reliquum erat, hoc: vt Cerſobleptẽ & Thraciæ loca dederent: id quoque XXVI menſis Februarij die confecerunt antequam Demoſthenes poſteriore legatione iuriſiurandi accipiendi cauſa proficiſceretur. Nã orator iſte, & Alexandro & Philippo infeſtus, bis legatus iuit in Macedoniã, cum ne ſemel quidẽ ire licuiſſet: qui nunc conſpuere iubet Macedones. In cõcione porrò ſedens XXVI die, cũ ſenator eſſet, dolo malo in eũ ordinẽ comparatus, Cerſobleptem Philocrate adiutore, deditũ effecit. Nam callidè & Philocrates in decreto ſibi cetera aſcripſerat, & Demoſthenes cõprobarat, eo die Philippi legatis iuſiurandũ eſſe dandũ ab aſſeſſoribus ſociorũ cũ nullus

Decretũ ſociorum & Demoſthenis [illegible] & [illegible] Confirmata.

A μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἧκον οἱ παρὰ Φιλίππου πρέσβεις, οἱ δ' ὑμέτεροι ἀπεδήμουν, οἱ παρακαλοῦντες τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ Φίλιππον. ἐνταῦθ' ἕτερον ψήφισμα νικᾷ Δημοσθένης, ἐν ᾧ γράφει μὴ μόνον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ συμμαχίας ὑμᾶς βουλεύσασθαι, οὐκ ἀναμείναντας τοὺς πρέσβεις τοὺς ὑμετέρους, ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὰ Διονύσια τὰ ἐν ἄστει, τῇ ὀγδόῃ καὶ ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν ψηφισμάτων.

Ψηφίσματα.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, παρεληλύθει τὰ Διονύσια, ἐγίγνοντο δ' αἱ ἐκκλησίαι, ἐν τῇ προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν ἀνεγνώσθη δόγμα κοινὸν τῶν συμμάχων, οὗ τὰ κεφάλαια διὰ βραχέων ἐγὼ προερῶ. πρῶτον μὲν γὰρ ἔγραψαν ὑπὲρ εἰρήνης ὑμᾶς μόνον βουλεύσασθαι, τὸ δὲ τῆς συμμαχίας ὄνομα ὑπερέβησαν, οὐκ ἐπιλελησμένοι, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην ἀναγκαιοτέραν ἢ καλλίω ὑπολαμβάνοντες εἶναι· ἔπειτ' ἀπήντησαν ὀρθῶς ἰασόμενοι τὸ Δημοσθένους δωροδόκημα, καὶ προσέγραψαν ἐν τῷ δόγματι, ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν B Ἑλλήνων ἐν τρισὶ μησὶν εἰς τὴν αὐτὴν στήλην ἀναγράφεσθαι μετ' Ἀθηναίων, καὶ μετέχειν τῶν ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν, δύο τὰ μέγιστα προκαταλαμβάνοντες, πρῶτον μὲν τὸν χρόνον τὸν τῆς τριμήνου ταῖς τῶν Ἑλλήνων πρεσβείαις ἱκανὸν παρασκευάζοντες, ἔπειτα τὴν τῶν Ἑλλήνων εὔνοιαν τῇ πόλει μετὰ κοινοῦ συνεδρίου κτωμένοι, ἵν', εἰ παραβαίνοιντο αἱ συνθῆκαι, μὴ μόνοι μηδ' ἀπαράσκευοι πολεμήσαιμεν, ἃ νῦν ἡμῖν παθεῖν συνέβη διὰ Δημοσθένην. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτοῦ τοῦ δόγματος ἀκούσαντες μαθήσεσθε.

Δόγμα συμμάχων.

Τούτῳ τῷ δόγματι συνειπεῖν ὁμολογῶ, καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν δημηγοροῦντες· καὶ ὁ δῆμος ἀπῆλθε τοιαύτην τινὰ δόξαν εἰληφώς, ὡς ἔσται μὲν ἡ εἰρήνη, περὶ δὲ συμμαχίας οὐκ ἄμεινον εἴη διὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων παράκλησιν βουλεύσασθαι, ἔσται δὲ κοινὴ μετὰ πάντων τῶν C Ἑλλήνων. νὺξ ἐν μέσῳ, καὶ παρῆμεν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ἐνταῦθα δὴ προκαταλαβὼν Δημοσθένης τὸ βῆμα, οὐδενὶ τῶν ἄλλων παραλιπὼν λόγον, οὐδὲν ὄφελος ἔφη τῶν χθὲς εἰρημένων εἶναι λόγων, ἐὰν ταῦθ' οἱ Φιλίππου πρέσβεις μὴ συμπεισθῶσιν, οὐδὲ γιγνώσκειν ἔφη τὴν εἰρήνην ἄνευ τῆς συμμαχίας. οὐ γὰρ ἔφη δεῖν (καὶ γὰρ τὸ ῥῆμα μέμνημαι ὡς εἶπε διὰ τὴν ἀηδίαν τοῦ λέγοντος ἅμα καὶ τοῦ ὀνόματος) ἀπορρῆξαι τῆς εἰρήνης τὴν συμμαχίαν, οὐδὲ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀναμένειν μελλήματα, ἀλλ' ἢ πολεμεῖν αὐτούς, ἢ τὴν εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι. καὶ τελευτῶν ἐπὶ τὸ βῆμα παρακαλέσας Ἀντίπατρον, ἐρώτημά τι ἠρώτα, προειπὼν μὲν ἃ ἐρήσοιτο, προδιδάξας δὲ ἃ χρὴ κατὰ τῆς πόλεως ἀποκρίνασθαι. καὶ τέλος ταῦτα ἐνίκα, τῷ μὲν λόγῳ προβιασαμένου Δημοσθένους, τὸ δὲ ψήφισμα γράψαντος Φιλοκράτους. ὃ δ' ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, Κερσοβλέπτην καὶ τὸν ἐπὶ Θρᾴκης τόπον ἔκδοτον ποιῆσαι, καὶ τοῦτ' ἔπραξαν ἕκτῃ φθίνοντος τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος, πρὶν ἐπὶ τὴν ὑστέραν ἀπαίρειν πρεσβείαν, τὴν ἐπὶ τοὺς ὅρκους, Δημοσθένην· ὁ γὰρ μισαλέξανδρος καὶ μισοφίλιππος ὑμῖν οὑτοσὶ ῥήτωρ δὶς ἐπρέσβευσεν εἰς Μακεδονίαν, ἐξὸν μηδὲ ἅπαξ, ὁ νυνὶ κελεύων τῶν Μακεδόνων καταπτύειν. εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν τὴν τῇ ἕκτῃ καθεζόμενος, βουλευτὴς ὢν ἐκ παρασκευῆς, ἔκδοτον Κερσοβλέπτην μετὰ Φιλοκράτους ἐποίησε. λανθάνει γὰρ ὁ μὲν Φιλοκράτης ἐν ψηφίσματι μετὰ τῶν ἄλλων γραμμάτων παρεγγράψας, ὁ δὲ ἐπιψηφίζων Δημοσθένης, ἐν ᾧ ἐγέγραπτο, ἀποδοῦναι τοὺς ὅρκους τοῖς πρέσβεσι τοῖς παρὰ Φιλίππου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τοὺς συνέδρους τῶν συμμάχων

τῶν

[illegible]

A à Cersoblepte assessor adesset. Cum igitur scripsisset, vt ii qui assiderent, ius iurandum darent Cersoblepti [illegible], qui non assidebat, iureiurando exclusit. Vt autem me vera dicere constet, recita mihi quis fuerit huius decreti autor, quis item præsidum id comprobarit. Decretum. Præses. Bona res est, Athenienses, publicarum actionum asseruatio: neque enim mutatur, neque cum iis qui transfugas in republica agunt, locum deserit: sed potestatem dat populo, perspiciendi eos qui cum olim improbi sint, postea se bonos esse viros profitentur. Reliquum est ut assentationem eius recenseam. Nam Demosthenes, cum totum annum in senatu fuisset, nulli vnquam legationi primo [illegible] in consessu locum assignauit: sed tum demum [illegible] & primum legatis principem locum assignauit, & ceruicalia apposuit, & purpurea vela expandit: & vbi primum diluxerat, eos in theatrum duxit, ut etiam exsibilaretur ob fœditatem adulationis. Et cum Thebas venerunt, conduxit eis tres mulorum bigas, & Thebas eos deduxit cum derisu ciuitatis nostræ. Vt autem in proposito maneam, recita mihi decretum de principe loco. Decretum. Ille igitur, Athenienses,
B tam insignis adulator, cum ex Charidemi exploratoribus primus Philippi obitum audiuisset: diuino quodam somnio certifactum, mentitus est, se rem non è Charidemo audiuisse: sed è Ioue & Minerua: per quos tamen cum interdiu peieret, eos ait noctu secum colloqui, & sibi quæ futura sint prædicere. Cum autem eius filia ante septem dies obiisset, priusquam eam luxisset, & inferias de more fecisset, corona ornatus, & alba veste indutus, bouem immolabat: & cum violabat infelicissimus homo, quæ sola & prima patrem ipsum appellarat. Neque vero calamitatem ei exprobro, sed in mores eius inquiro. Nam impius atque improbus pater, nunquam bonus erit reipub. gubernator: & qui charissimas ac coniunctissimos quosque non diligit, nunquam vos alienos pluris faciet: & qui priuatim malus est, nunquam futurus est publice bonus: quique domi sceleratus fuit, nunquam se in Macedonica legatione virum bonum præbuit: neque enim mores, sed locum duntaxat mutauit. Qua igitur ratione ad hanc rerum mutationem peruenerit, (nam hoc secundum tempus est) & quæ tandem causa sit, cur Philocrates, qui eadem gessit cum Demosthene, ob crimen læsæ maiestatis se actus in exilium, Demosthenes autem alios in
C eandem accusarit: & qua ratione homo ille nefarius nos in calamitates coniecerit: hæc iam vel in primis est audire operæpretium. Vt primum Philippus intra Pylas penetrarat, & vrbes Phocensium præter omnium opinionem euerterat: Thebanos autem, vt tum vobis videbatur, vltra quam sat esset, & nobis expediret, potentes reddiderat: & vos metu perterriti supellectilia ex agris in vrbem conuehebatis, & legati grauissime accusabantur, qui de pace egerant: præ ceteris tamen omnibus Philocrates & Demosthenes: eo quod non tantum legationem obiissent, sed decreta etiam scripsissent. (Acciderat autem iisdem temporibus, vt aliquid controuersiæ inter Demosthenem & Philocratem esset, iis fere de causis, ob quas vos quoque simultatem inter eos esse optime suspicati fuistis.) Quum igitur talis tumultus incidisset, præter innatos ei morbos: tum demum cum timore, & Philocraticæ largitionis inuidia deliberabat: cum quidem, si collegarum legationis & Philippi accusator extitisset,

Margin notes: Demosthenes ad [illegible] legatis Macedonicis, & [illegible] Philippo [illegible] [illegible] — [illegible] Tempus belli, [illegible] Demosthenes fuit, & [illegible]

[illegible]

Philocratem citra dubium periturum, cæteros legatos in periculo futuros, sibi gloriam consecuturum: & quamuis proditor esset amicorum atque improbus, tamen beneuolū populo visum iri existimaret. Cùm autem ij qui rempublicam perditum propugnabant eum conspexissent: cupide ad tribunal inuitarunt, & prædicarunt, vt qui solus mercedem contra rempublicam non accepisset. Is vero progressus in medium, initia eis obtulit belli & tumultus. Hic est, Athenienses, qui primus excogitauit Serrium murum, Doriscum, Ergiscam, Myrgiscam, Ganos & Ganidem, loca quorum olim ne nomina quidem noueramus: eóque rem cum impetu perduxit, vt si legatos Philippus nō mitteret, eum despectui habere rempublicam diceret: si mitteret, exploratores mittere, non legatos. Quod si ciuitati alicui æquæ, & non suspectæ, controuersias disceptandas permittere volebat, iudicem negabat æquū esse nobis & Philippo. Halonesum dabat: ille vero vetabat accipere, si daret, non redderet: ac controuersia syllabarum loquebatur. Postremò cùm eos qui cum Charidemo Thessaliam & Magnesiam, contra pacis fœdus, transferant, coronis ornasset: pacem quidem dissoluit, calamitatem autem & bellum conflauit. Esto: sed æreis & adamantinis muris, vt ipse ait, regionem nostram muniuit, Euboensium & Thebanorum societate. Verum, Athenienses, in his rebus maxime vobis factæ sunt iniuriæ, cū summa vestra ignoratione. Quoniam autem ad maximam illam Thebanorum societatem explicandam festinem, tamen vt orationis ordo mihi constet, Euboensium in primis mentionem faciam. Vos, Athenienses, multis & magnis affecti iniuriis à Mnesarcho Chalcidensi, Calliæ & Taurosthenis patre, quos iste nunc accepta mercede, Athenienses, decreto nominare non dubitat, item à Themisone Eretriensi, qui vobis tempore pacis Oropum ademit: eorum vltrò obliti, cum Thebani in Euboeam traiecissent, & vrbes seruitute opprimere conarentur: intra quinque dies & classe & pedestribus copiis opem eis tulistis: ac priusquam triginta dies exissent, Thebanos per inducias dimisistis, Euboeæ potiti: atque vrbes eis & rempublicam restituistis, eorumque fidei, vt rectum & iustum erat, commisistis. Neque enim æquum putabatis iracundiæ meminisse, cum fides vobis haberetur. Tantis vestris affecti beneficiis Chalcidenses, nō parem vobis gratiam retulerunt: sed statim vt in Euboeam traiecistis, opē Plutarcho latari, primis temporibus falsò simulabant se amicos esse vobis. Cū primum autem ad Tamynas processimus, & Cotylæum montē superauimus, ibi Callias Chalcidēsis, à quo Demosthenes, accepta mercede, pignora capiebat, cùm videret exercitū nostræ vrbis in quasdā angustias cōclusum, vnde nisi prælio vicisset, euadere non posset: cū nulla spes auxilij vel terra vel mari ostenderetur, collecto ex vniuersa Euboea exercitu, & copiis à Philippo accersitis, ac frater eius Taurosthenes, qui nūc omnibus dextrā porrigit atque arridet, Phocēsibus mercenariis traductis, nos inuaserunt, vt funditus euerterent. Quòd ni primū deorū aliquis exercitū conseruasset, deinde milites vestri tā pedites quā equites, se viros fortes præbuissent, & iuxta circū equestrem ad Tamynas collatis signis vicissent: & hostes per inducias dimisissent: nostra vrbs turpissimā cladem accepisset. Neque enim aduerso Marte pugnare in bellis summū malū est: sed si quis cū aduersarios se indignis decer-

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A cani. secundum, non dubium est [illegible] calamitatem. Tamen vos se [illegible], ingratum [illegible] reddi. Talis vobis venit [illegible], Callias Chalcidensis, [illegible] tempore [illegible] ingenium [illegible]. Nam cum se Euboicum concilium Chalcidem [illegible] profiteretur [illegible] Eubœam [illegible] & [illegible] imperium [illegible] cum se Philippum [illegible] habituram [illegible] in Macedoniam, & cum Philippo [illegible] profectus est, & inter amicos [illegible]. Cum autem iniuriam Philippo fecisset, [illegible] & Thebanis [illegible] est [illegible] in quoque [illegible] quidem [illegible] Euripo, ad quem [illegible]; in [illegible] incidit Thebanorum & Philippi [illegible]. Inops igitur consilii [illegible] milites [illegible] scribentur [illegible] si populum Atheniensem [illegible] sibi [illegible] propter [illegible] si [illegible] incideretur.

B Id quod [illegible] esse, non dubium erat, nisi vos prohiberetis. [illegible] legatos huc misit, Glaucetam, Empedonem & Diodorum, qui [illegible]

[illegible]

C [illegible]

Achæos omnes & Megarenses sexaginta talenta, Euboicas vrbes omnes talenta quadraginta, his pecuniis & classē & pedestrem exercitum posse instrui. Esse porrò multos etiam alios Græcos, qui tributa & ipsi conferre vellent: itaque nec pecuniæ, nec militum fore penuriam, & hæc quidem manifesta esse. Actiones autem se etiam alias quasdam arcanas moliri: eius q̃ rei esse testes quosdam vestrorum ciuium. Denique nominatim Demosthenem aduocabat, eiusq; suffragiū petebat. Is verò magna grauitate progressus, & Calliā immensis laudibus efferebat, & arcanorum se conscium esse simulabat. Aiebat etiam se legationem Peloponnesiacam & Acarnanicam, quam obiisset, vobis renunciaturum esse. Orationis porrò eius hæc summa erat: Se Peloponnesios omnes paratos habere, & omnes item Acarnanes à se contra Philippum armatos esse. Summam autem pecuniæ esse tantam, vt ad naues expedite centum complendas possent, & decem millia peditum conscribenda, & equites mille: præter has vrbanas copias ciuitate, è Peloponneso amplius bis mille armatos, ex Acarnania totidem alios: ab his autem omnium principatum vobis esse datum: & hæc conficienda esse non multo post, sed decimosexto die Nouembris: dictum enim à se in vrbibus, & denunciatum esse, vt omnes Athenas in concilium venirent ad plenilunium. Hoc enim peculiare, & non commune homo ille habet. Nam alij quidem mendaciorum, si quid mentiuntur, infinita & obscura quædam proferre conantur, veriti ne coarguantur. Demosthenes autē, cùm quid arroganter mentitur: primùm iuramentū interponit, exitium sibi imprecans: deinde quæ scit nunquam futura esse, ea audet dicere ac numerare quando sint futura: & quorum corpora non vidit, eorum nomina refert, vt auditores decipiat, & eos qui vera dicunt, imitatur. Quamobrem summo etiam odio dignus est, quòd improbus cùm sit, etiam signa bonorum virorum corrumpit. His dictis, legendum dat scribæ decretum cum Iliade prolixius, tum iis orationibus quas habere solet, & vita quam egit, inanius, plenum spe vana, & exercitum nunquam conuenturorum. cum autem vos longè à suis abduxisset, & spe suspensos retinuisset tum demum celeritate vsus, decerni iubet legatos, qui Eretriam eant, & orent Eretrienses (summo enim studio erant) ut vobis posthac tributum, quinque illa talenta, penderent, sed Calliæ: alios item legandos esse ad Oritas, qui eos orarent, vt eosdem cum Atheniensibus hostes atque amicos iudicarent.* Deinde in decreto per fraudem, illud quoque apertè scribit, iubens legatos ab Oritis petere, vt quinque illa talenta non vobis, sed Calliæ darent. Vt autem me vera dicere cognoscatis, dempta iactantia & triremibus & arrogantia ex decreto recita, & summum attinge, quo vos circumuenit impurus & nefarius homo: quem ait Ctesiphon, in hoc etiam decreto, constanter & dicere & facere quæ maximè sint è re Atheniensium. Decretum. Itaque triremes, & pedites, & plenilunium, & assessores nomine tantum audistis: sociorum autē tributa, decem illa talenta, reipsa amisistis. Restat igitur vt dicam, Demosthenem mercede trium talentū accepta, decretū illud scripsisse: talentum Chalcide à Callia, talentū Eretria à Clitarcho tyranno, talentū Oreo

[illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A

ex quo etiam corruptela eius deprehensa est, cum populari republica Oritæ regerentur, & decreto omnia facerent. Cum enim bello Philippico exhausti essent, & summa inopia laborarent: miserunt ad eum Gnosidemum Charigenis filium, qui aliquando principatum Orei tenuit, qui oraret, ut talentum remitteret ciuitati, & æream statuam Orei erigendam ei pollicerentur. At ille respondit Gnosidemo, sibi minimè ære nihil esse opus, sed talentum Calliæ ope exacturum. Oritæ porrò cum egerent, & pecuniam non haberent, publicos ei reditus talento oppignorarunt, & vsuram ei largitionis eius drachmam in minam in menses singulos penstitarunt, donec sortem reddidissent. Atque hæc plebiscito acta sunt. Quod vt verè à me dici constet: cape Oritarum plebiscitum. Plebiscitum. Hoc est plebiscitum, Athenienses, tum vrbis nostræ dedecus, tum non minimum æstimum Demosthenis argumentum, tum aperta accusatio Ctesiphontis. Nam qui tam sordidè auarus est: is vt vir bonus sit, fieri non potest: id quod ille in decreto ponere non dubitauit. Hic iam tertium collocatum est tempus, vel potius omnium acerbissi-

B

ma tempestas, qua Demosthenes Græcorum res & vrbis nostræ perdidit: cum templo Delphico violato, tum societate cum Thebanis iniusta & nullo modo æqua inita. Auspicabor autem ab iis quæ in deos immortales commisit. Est campus, Athenienses, qui Cirrhæus appellatur: & portus quem nunc deuotum & execrabilem nominant. Eam regionem olim Cirrhæi & Acragallidæ tenuerunt, gentes iniquissimæ, qui & templum Delphicum & donaria eius fecerunt, & Amphictyones etiam deliquerunt. Ob quæ facta indignati cùm alij Amphictyones, tum vero maximè, vt ferunt, maiores nostri, oraculum consuluerunt, quo supplicio homines illi coercendi essent. Pythia respondit, Cirrhæos & Acragallidas semper & dies & noctes bello infestandos, regionemque eorum vbi deuastassent, & ipsos in seruitutem redegissent, Apollini Pythio, & Dianæ & Latonæ, & Mineruæ Pronææ consecrandam, vastamque relinquendam: vt eam nec ipsi colerent, nec

C

alios colere paterentur. Amphictyones oraculo accepto de sententia Solonis Atheniensis, viri & legum ferendarum peritia præditi, & in Philosophia & poesi versati decreuerunt exercitum ducere contra nefarios, vt oraculum iuberet. Collectis itaque ex Amphictyonibus collectis copiis, homines illos sub hasta vendiderunt, & portus oppleuerunt, vrbemque & vrbem euerterunt, & agrum consecrarunt ex oraculo: præterea que sanctissimum iusiurandum dederunt, neque sese terram sacram excolituros, neque alios permissuros: sed defensuros deû & terrã sacrã, manu & pede & omni vi. neque hoc duntaxat iusiurandum dare contenti, etiam piaculum & diram execrationem adiecerunt. Nam in execratione sic scriptum est: Si quis contrà fecerit, siue vrbs, siue homo priuatus, siue gens, is sacer esto Apollini, Dianæ, Latonæ, & Mineruæ Pronææ. Imprecatur eis porro, vt neque terra fructum ferat, neque mulieres liberos pariant parentibus similes, sed monstra: ac ne pecudes quidem fœtus naturales edant. Item, vt & in bello & iudicio & foro vincantur, & internecione deleantur, tum ipsi, tum ædes, tum genus eorum

[illegible]

[illegible]

neque vnquam (inquit) etiam rite sacrificent Apollini, aut Dianae, aut Latonae, aut Mineruae Pronoeae, neque sacra eorum illi admittant. Vt autem vera dicere me constet, recita oraculum Apollinis, audite execrationem, recordamini iurisiurandi quod maiores vestri cum Amphictyonibus caeteris iurarunt.
Oraculum.

Moenia non prius alta solo exaequabitis vrbis,
Quam pia templa Dei spumoso mare alluat vnda,
Littoribúsque sacris resonet Neptunia [illegible].

Iusiurandum. Execratio.

Hac execratione, hoc iureiurando atque oraculo dato, cum adhuc scripta extent, Locri, Amphissenses, ac potius magistratus eorum, viri iniquissimi, campum excoluerunt, & portum deuotum atque execrabilem instaurarunt, & aedificiis adornarunt, & quosdam è Pylagoris Delphos proficiscentes pecunia corruperunt: quorum vnus fuit Demosthenes. Nam creatus à vobis Pylagoras, mille drachmas ab Amphissensibus accepit, vt nullam de eis apud Amphictyones mentionem faceret. Promissae praeterea sunt ei quotannis minae viginti deuotae & execratae pecuniae, vt Amphissensibus Athenis omnimodo opem ferret. Vnde etiam accidit, magis etiam quam prius, quem virum, siue priuatum, siue potentem, siue rempublicam liberam attigisset, vt eos omnes in mala extrema coniiceret. Considerate genium etiam & fortunam quae Amphissensium impietatem superarit. Theophrasto praetore, sacerdote Diogneto Anaphlystio, vos Pylagoras delegistis, Midiam illum Anagyrasium (quem multis de causis viuere vellem) & Thrasyclem Lesbium, méque tertium adiunxistis. Contigit autem, vt, cum primum Delphos venissemus, statim Diognetus febri corriperetur, idémque etiam Midiae accideret: caeteri vero Amphictyones consederunt. Nunciabatur autem nobis à quibusdam, qui suam erga nostram vrbem beneuolentiam declarare studebant, Amphissenses tum obnoxios Thebanis, eosque obseruantissimos, proposuisse decretum contra vestram vrbem, de populo Atheniensi quinquaginta talentis mulctando, quòd aureos clypeos in nouo templo suspendissemus, priusquam id absolutum fuisset, addita inscriptione quae addi par erat: Athenienses à Medis & Thebanis, cum contra Graecos pugnassent. Sacerdos autem ad me misit, ac petiit, vt concilium ingressus, aliquid dicerem pro republica apud Amphictyonas, cum vnum id in animo haberem. Cum autem verba facere coepissem, atque alacrius in concilium ingressus essem, * caeteris Pylagoris absentibus, quidam Amphissensium, homo impurissimus, &, vt mihi videbatur, nullis disciplinis eruditus, ac fortassis etiam daemone ad delinquendum impulsus, principio, inquit, ô [illegible] Graeci, nomen Atheniensium his diebus ne nominaretur quidem, sed eos tanquam piaculo obstrictos, è fano eiiceretis. Simul etiam mentionem faciebat societatis Phocensium, quam Crobylus ille decreuerat, atque alia multa & odiosa contra nostram rempublicam commemorabat, quae ego neque tum ferre poteram, neque nunc libenter recordor: sed cum audissem, ita commotus fui, vt nunquam alias per omnem vitam meam. Ac caetera quae dixi praetereo: [illegible] in mentem [illegible] impietatis Amphissensium contra sacram terram [illegible] in loco stantem vt ostenderem Am-

Amphissensium apud Amphictyones [illegible] ab Aeschine [illegible]

καὶ μήποτε, φησὶν, ὁσίως θύσειαν τῷ Ἀπόλλωνι, μηδὲ τῇ Ἀρτέμιδι, μηδὲ τῇ Λητοῖ, μηδ᾽ Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ, μηδὲ δέξαιντο αὐτοῖς τὰ ἱερά. ὅτι δ᾽ ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθι τὴν τοῦ θεοῦ μαντείαν, ἀκούσατε τῆς ἀρᾶς, ἀναμνήσθητε τῶν ὅρκων, οὓς οἱ πρόγονοι μεθ᾽ ὑμῶν τῶν Ἀμφικτυόνων συνώμοσαν.
Μαντεία.

Οὐ πρὶν τῆσδε πόληος ἐρείψετε πύργον ἑλόντες,
Πρίν γε θεοῦ τεμένει κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης,
Κῦμα ποτικλύζει κελαδοῦν ἱεραῖσιν ἐπ᾽ ἀκταῖς.

Ὅρκος. Ἀρά.

Ταύτης τῆς ἀρᾶς καὶ τῶν ὅρκων καὶ τῆς μαντείας γεγραμμένων, ἀναγεγραμμένων ἔτι καὶ νῦν, οἱ Λοκροὶ οἱ Ἀμφισσεῖς, μᾶλλον δ᾽ οἱ προεστηκότες αὐτῶν, ἄνδρες παρανομώτατοι, ἐπηργάζοντο τὸ πεδίον, καὶ τὸν λιμένα τὸν ἐξάγιστον καὶ ἐπάρατον πάλιν ἐτείχισαν, καὶ συνῴκισαν, καὶ τέλη τοὺς καταπλέοντας ἐξέλεγον, καὶ τῶν ἀφικνουμένων εἰς Δελφοὺς πυλαγόρων τινὰς χρήμασι διέφθειραν, ὧν εἷς ἦν Δημοσθένης. χειροτονηθεὶς γὰρ ὑφ᾽ ὑμῶν πυλαγόρας, λαμβάνει χιλίας δραχμὰς παρὰ τῶν Ἀμφισσέων, ὑπὲρ τοῦ μηδεμίαν μνείαν περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς Ἀμφικτύοσι ποιήσασθαι. διωμολογήθη δ᾽ αὐτῷ καὶ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἀποστέλλεσθαι Ἀθήναζε τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου μνᾶς εἴκοσι τῶν ἐξαγίστων καὶ ἐπαράτων χρημάτων, ἐφ᾽ ᾧ τε βοηθήσειν τοῖς Ἀμφισσεῦσιν Ἀθήνησι κατὰ πάντα τρόπον. ὅθεν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον συμβέβηκεν αὐτῷ, ὅτου ἂν προσάψηται, ἢ ἀνδρὸς ἰδιώτου ἢ δυνάστου ἢ πόλεως δημοκρατουμένης, τούτων ἑκάστους ἀνιάτοις περιβάλλειν συμφοραῖς. σκέψασθε δὴ τὸν δαίμονα καὶ τὴν τύχην, ὅσῳ περιεγένετο τῆς τῶν Ἀμφισσέων ἀσεβείας. ἐπὶ γὰρ Θεοφράστου ἄρχοντος, ἱερομνήμονος ὄντος Διογνήτου Ἀναφλυστίου, πυλαγόρους ὑμεῖς εἵλεσθε Μειδίαν τε ἐκεῖνον τὸν Ἀναγυράσιον, ὃν ἐβουλόμην ἂν πολλῶν ἕνεκα ζῆν, καὶ Θρασυκλέα τὸν ἐξ Οἴου, καὶ τρίτον μετὰ τούτων ἐμέ. συνέβη δὲ ἡμῖν ἀρτίως μὲν εἰς Δελφοὺς ἀφῖχθαι, παραχρῆμα δὲ τὸν ἱερομνήμονα Διόγνητον πυρέττειν. τὸ δ᾽ αὐτὸ τοῦτο συνεπεπτώκει καὶ τῷ Μειδίᾳ. οἱ δ᾽ ἄλλοι συνεκάθηντο Ἀμφικτύονες. ἐξηγγέλλετο δ᾽ ἡμῖν παρὰ τῶν βουλομένων εὔνοιαν ἐνδείκνυσθαι τῇ πόλει, ὅτι οἱ Ἀμφισσεῖς ὑποπεπτωκότες τότε καὶ δεινῶς θεραπεύοντες τοὺς Θηβαίους, εἰσέφερον δόγμα κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως, πεντήκοντα ταλάντοις ζημιῶσαι τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, ὅτι χρυσᾶς ἀσπίδας ἀνέθεμεν πρὸς τὸν καινὸν νεὼν πρὶν ἐξειργάσθαι, καὶ ἐπεγράψαμεν τὸ προσῆκον ἐπίγραμμα, Ἀθηναῖοι ἀπὸ Μήδων καὶ Θηβαίων, ὅτε τἀναντία τοῖς Ἕλλησιν ἐμάχοντο. μεταπεμψάμενος δ᾽ ὁ ἱερομνήμων ἐμὲ ἠξίου με εἰσελθεῖν εἰς τὸ συνέδριον, καὶ εἰπεῖν τι πρὸς τοὺς Ἀμφικτύονας ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ αὐτὸν οὕτω προῃρημένον. ἀρχομένου δέ μου λέγειν καὶ προθυμότερόν πως εἰσεληλυθότος εἰς τὸ συνέδριον, τῶν ἄλλων πυλαγόρων μεθεστηκότων, ἀναβοήσας τις τῶν Ἀμφισσέων, ἄνθρωπος ἀσελγέστατος, καὶ ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο, οὐδεμιᾶς παιδείας μετεσχηκὼς, ἴσως δὲ καὶ δαιμονίου τινὸς ἐξαμαρτάνειν αὐτὸν προαγομένου, ἀρχὴν δέ γε, ἔφη, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, εἰ ἐσωφρονεῖτε, οὐδ᾽ ἂν ὠνομάζετε τοὔνομα τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἐν ταῖσδε ταῖς ἡμέραις, ἀλλ᾽ ὡς ἐναγεῖς ἐξείργετε ἂν ἐκ τοῦ ἱεροῦ. ἅμα δὲ ἐμέμνητο τῆς τῶν Φωκέων συμμαχίας, ἣν ὁ Κρωβύλος ἐκεῖνος ἔγραψε, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ δυσχερῆ κατὰ τῆς πόλεως διεξῄει λέγων, ἃ ἐγὼ οὔτε τότε ἐκαρτέρουν ἀκούων, οὔτε νῦν ἡδέως μέμνημαι αὐτῶν. ἀκούσας δὲ οὕτω παρωξύνθην ὡς οὐδεπώποτ᾽ ἐν τῷ ἐμαυτοῦ βίῳ. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους λόγους ὑπερβήσομαι. ἐπῆλθε δέ μοι ἐπὶ τὴν γνώμην μνησθῆναι τῆς τῶν Ἀμφισσέων περὶ τὴν γῆν τὴν ἱερὰν ἀσεβείας, καὶ αὐτόθεν ἑστηκὼς ἐπιδεικνύναι τοῖς Ἀμ-

φικτύοσι

[illegible]

phictyonibus. Nam Cirrhaeus campus fano adiacet atque inde facile conspici potest. Videntes, inquam, cum ipsi hunc Amphictyones excultum esse ab Amphissensibus, in eoque casas & daedalea aedificia, ipsi vestris oculis vidistis, portum devotum & exsecrabilem munitum? ipsi scitis, illos (neque vos alia testibus est opus) vectigalia exegisse, & pecuniam accepisse de sacro portu. Simul etiam recitari iubebam oraculum Apollinis, iusiurandum maiorum, exsecrationem solam: meque affirmabam me pro populo Atheniensi, & corpore, liberis ac familia mea, opem ferre, ut iusiurandum iubeter, deo sacra que terra, & manu & pede & voce, quibuscumque rebus possim, ac nostram urbem populo erga Deos liberare. Vos autem, dicebam, vam vestram qui rebus consulite. Iam quidem canistra sunt initiati, astant arae, felicitatem a diis optaturi estis publice & privatim. Cogitate igitur qua voce, quo animo, quibus oculis, qua audacia supplicationes facturi sitis: si nefarios illos & diris obstrictos impune dimiseritis. Neque enim per ambages, sed B evidenter scriptum est in exsecratione, cum sacrilegi quo supplicio sint afficiendi, tum si qui eos ... ac postrema exsecrationis clausula est: Qui non opem tulerint, eos nec Apollini, nec Dianae, nec Latonae, nec Minervae Pronaeae rite sacrificaturos, neque ea sacra illis accepta fore. Cum haec & multa praeterea huius generis commemorassem, ac tandem ... e concilio secessissem: magnus clamor & tumultus ortus est inter Amphictyones: & iam versabantur, non de clypeis quos nos dedicassemus, sed de Amphissensium supplicio. Cum autem ... diei pars esset, ... atque edixit ... Delphis, qui decimum sextum aetatis annum expleverunt, tam servi quam ingenui ... cum falcibus & ligonibus ad Thysteum (is locus sic quidam est) adsint. Idem postea ... sacerdotes & Pylagoras in eundem locum convenire, opem laturi Deo & sacrae terrae. Quae autem urbs non adesset, eam a cena ... esse sacra, & pollutam ac diris obnoxiam fore. Postridie vero in locum supradictum venimus, & in Cirrhaeum campum descendimus: tum portu eversa, tum casis incensis recessimus. Quae cum ... C gereremus, Locri, Amphissenses, qui sexaginta stadiorum intervallo a Delphis habitant, ad nos armati omnes venerunt: & nisi cursu ad Delphos effugissemus, periculum fuit ne periremus. Sequenti die Cottyphus, qui sententias rogabat, concionem indicit Amphictyonum. Concionem enim nominant, cum non tantum Pylagoras & Hieromnemones convocant, sed eos etiam qui una sacrificant, & oracula petunt. Hic & Amphissenses multum accusantur, & nostra urbs magnis laudibus effertur. In fine totius orationis decernunt, ut venirent sacerdotes ante instantem conventum certo quodam tempore ad Pylas, & decretum afferrent, ea quo poenas daturi essent Amphissenses delictorum suorum erga Deum, erga sacram terram & Amphictyones. Ut autem vera me loqui constet, recitabit vobis scriba decretum illud. Decretum. Hoc igitur decretum, cum nos senatui, atque iterum in concione populo tradidissemus, & populus actionem nostram approbasset, ... causas ... religioni studeret: Demosthenes autem qui munus ob Amphissensem illam pactionem adversaretur,

Drachmas ... .

Amphictyones ... ad Pylas ... Hieromnemones ... .

[illegible]

A me tamen apertè comprimeretur: homo quòd pa-
lam labefactare rempublicam non poterat, curiam
ingressus, [illegible] priuatis remotis, senatusconsul
tum in concionem attulit, eius qui id scripserat im-
peritia abusus, ac perfecit, vt idipsum etiam in con-
cione comprobaretur, & plebiscitum fieret, quam-
uis & concio iam surrexisset, & ego discessissem (nam
quam enim passus essem) populúsque dimissus esset,
cuius, vt pleraque omittam, hoc caput est: Sacerdos,
inquit, Atheniensium & Pylagoras, qui quouis tem-
pore ad Pylas conueniunt, proficiscantur ad Pylas
& Delphos, tempore à maioribus nostris constitu-
to, idque verbis decentèr, re ipsa turpiter. Prohi-
bet enim, quo minus conuentui ad Pylas intersint,
qui necessario ante istud tempus futurus erat. In
eodem decreto rursus clausulam ponit multo impu-
dentiorem, & acerbiorem, Sacerdos, inquit, Athe-
niensium, & Pylagoras, qui quouis tempore, ad Py-
las conueniunt, communicent cum iis qui eo con-
ueniunt, nec dicta, nec facta, nec decreta, nec vllam
actionem. Quid autem est non communicare? Ve-
rúmne dicam, an id quod est auditu iucundissimum?
Verum dicam. Nam quæ subinde ad gratiam dicun-
tur, ea rempublicam huc redegerunt. Non sinit
vos meminisse iurisiurandi, quod maiores vestri
iurarunt, nec execrationis, nec oraculi Apollinis.
Nos igitur Athenienses, ob hoc decretum hîc man-
simus: cæteri autem Amphictyones ad Pylas conue-
nerunt, præter vnam vrbem, cuius ego neque nomen
proferam, & absit, vt illi Græcorum in similes cala-
mitates incidant. Iique congressi decreuerunt ex-
peditionem contra Amphissenses, ac ducem crea-
runt Cottyphum Pharsalium, qui tum sententias ro-
garet, cùm Philippus in Macedonia non esset, ac ne in
Græcia quidem, sed apud Scythas tam longè abes-
set: quem Demosthenes statim dicere audebit à me
contra Græcos esse adductum. Ac prima expedi-
tione suscepta, valde leniter tractarunt Amphissen-
ses. Nam pro magnis iniuriis mulctam eis pecunia-
riam imposuerunt, & certum præfinierunt tempus, in-
tra quod Apollini ea numeranda esset, ac pollutos
quidem, & rerum actarum autores pepulerunt: eos
autem qui ob reuerentiam numinis exulabant, reuo-
carunt. Cum autem nec pecuniam deo penderent,
& pollutos restituerent, ac homines religiosos ab
Amphictyonibus reuocatos eiicerent: sic demum
secundam contra eos expeditionem susceperunt:
cum & longo tempore post Philippus ab expeditio-
ne Scythica reuerteretur: & dij immortales prin-
cipatum defensionis religionis nobis obtulissent,
nisi corruptela Demosthenis obstitisset. Non præ-
dicebant? cum significabant nobis dij vt caueremus,
tantùm non humanis vocibus editis? Equidem nul-
lam vnquam vrbem vidi, quæ magis & à diis im-
mortalibus conseruaretur, & à quibusdam oratori-
bus perderetur. Non satis monere potuit portén-
tum illud, quod initiis Cereris extitit, vt caueremus,
cum mysti interierunt? Non ea de causa caueri-
dum esse monuit Amyniades, & Delphos mitten-
dos esse, qui oraculum sciscitarentur? Sed De-
mosthenes refragabatur, quòd Pythiam Philippo
fauere diceret homo ineruditus, & fruens ac re-
plens ea licentia, quæ à vobis ei datur. Nón-
ne is tandem sacris omnibus & infaustis milites
ablegauit ad manifestum discrimen: quamuis
dudum dicere ausus, ea de causa Philippum

Amphictyones ab Amphissensibus [illegible]

[illegible]

A [illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C [illegible Greek text]

[illegible Greek text]

[illegible]

Πολλάκι ἢ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα,
Ος κεν ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.
Τοῖσιν δ' οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων,
Λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν· ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί,
Η τῶν γε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν, ἢ ὅγε τεῖχος,
Η νέας ἐν πόντῳ Κρονίδης ἀποτείνυται αὐτῶν.

[illegible]

A in nostram regionem non venisse, quod victimae prosperae non litassent? Quo igitur dignus es supplicio, o Graeciae pestis? Nam si victor propterea in eorum quos vicerat regionem non venit, quod sacra infausta essent, tu qui nescires quid futurum esset, antequam litatum esset, milites ablegasti? Num igitur corona dignus es ob publicas calamitates, an exilio? Nam quid insperati, quid inexpectati nostra aetate non accidit? Non enim vitam nos humanam degimus, sed in id nati sumus, ut posteri de nobis portenta narrent. Nonne Persarum rex, qui Athon perfodit, qui Hellespontum iunxit, qui terram et aquam a Graecis postulavit, qui literis suis gloriari non dubitavit, se omnium hominum ab ortu solis usque ad occasum esse dominum: nunc non de dominatu in alios, sed iam de sui corporis salute certat? nonne eosdem videmus et gloriam hanc, et principatum adversus Persas consecutos, qui Delphicum etiam templum liberarunt? Thebae urbs finitima uno die ex media Graecia est abrepta: qui tametsi neque iuste neque recte de summa rerum deliberarunt: tamen vecordia illa et dementia non humanitus, sed divinitus eis immissa videri potest.

B Nonne miseri Lacedaemonii quibus initio haec negotia circa templi occupationem tantum attigerant, cum olim sibi principatum in Graecos vindicarent, nunc ad Alexandrum in tantae obsides, calamitatem suam ostentaturi, idque propter et ipsi, et eorum patria: quod ille visum fuerit? iudicium certe quidem de civitate victoris et [illegible] laesi. Nostra [illegible] Graecorum confugium, ad quam olim ex Graecia legationes ventitabant, oppidatim quisque salutem a nobis expetens, nunc non de principatu Graecorum pugnat, sed iam de patrio solo. Et haec nobis acciderunt, ex quo Demosthenes ad rempubl. accessit. Recte enim Hesiodus de talibus pronunciat. Quodam enim loco erudit, et erudiens populum, et civitates suadens, ne improbos magistratus admittant. Sed et ipsa versus eius recitabo. Nam ea de causa, ut arbitror, pueri sententias poetarum ediscimus, ut eis viri utatur [illegible].

C

Saepe viri genus tota luit scelus unius atrox,
Qui praeceps agitur malesanis pectoris ausis.
Supplicium hos contra summo demittit Olympo
Omne malis genus exitii, pestemque, famemque:
Vel perimit vastis per Martia praelia castris,
Vel mare naufragio subeunt, vel moenia sternunt
Hostiles acies sic exigit ultio poenas.

Quod si dempto poetae versu, sententiam ipsam consideretis, videbitur vobis arbitror, non Hesiodi poema, sed oraculum de Demosthenica administratione. Nam et navales et pedestres copiae, et urbes funditus abreptae sunt, per istius administrationem. Sed neque Phrynondas scilicet, nec Eurybatus, nec aliquis quisquam veterum improborum, talis magus et praestigiator fuit, qui (o tellus, et dii, et genii, et homines qui audire vera cupitis) dicere audet, vestros vultus intuens, Thebanos initio societatem, non propter tempus, non propter vigentem metum, non propter vestram autoritatem sed propter Demosthenis curationes. Eunuitis ante eum multi saepe Thebas legati sunt profecti, quibus summa cum illis necessitudo intercessit.

Negat Demosthenes amicitiam Thebanorum Atheniensibus [illegible] & [illegible] factum esse [illegible].

[illegible]

Primum, imperator iste Thrasybulus Colyttensis, cui à Thebanis fides habebatur, vt cuiquam alteri: Item Thraso Erchiensis proxenus Thebanorum: Leodamas Acharnensis eloquentia Demostheni haud inferior: sed, vt mihi quidem videtur, suauior etiam orator: & hic Archidemus Galea, homo eloquens, & multis in republica periculis appetitus propter Thebanos: tribunus plebis Aristophon Azeniensis, qui longissimo tempore studium Boeotorum est criminatus: & orator Pyrander Anaphlystius, qui etiam nunc viuit. Tamen horum nemo vnquam eos potuit ad vestram amicitiam perducere. Causam etsi scio, tamen propter eorum calamitatem dicere non necesse habeo. Sed cum Philippus, Nicaeam eis ereptam Thessalis tradidisset: & bellum, quod prius ex agro Thebano depulerat, idipsum rursus per Phocidem ad ipsas Thebas adduxisset & postremò Elatiam occupatam vallo cingeret, ac praesidiis muniret: tibi demum, terrore ad ipsos deuoluto, acceperunt Athenienses. Itaque vos egressi estis: & Thebas ingressi, armis instructi, tam equites quàm pedites, priusquam Demosthenes vel vnicam syllabam de societate scripsisset. Thebas autem vobis patefecerant, occasio, metus, & vsus societatis, non Demosthenes. Nam in eis actionibus tria Demosthenes in vos maxima delicta admisit: Primum, quòd, Philippo, verbo quidem vobiscum bellum gerente, re autem ipsa Thebanis multo infestiore, vt causa ipsa ostendit (& quid pluribus est opus?) his, quorum tanta magnitudo est, dissimulatis, & societatem futuram esse propter legationes suas, non propter tempora iactando, impetrauit à populo fuit non de societatis conditionibus deliberandi: sed eam, modò fieret, boni consulendi. Hoc igitur occupato, Boeotiam vniuersam Thebanis dedidit: cum in decreto scripsisset, si qua vrbs à Thebanis defecisset: opem laturos Athenienses Boeotiis, qui Thebis essent: res verbis suffarans & transferens, vt solet: perinde ac si Boeotij reipsa male tractati, Demosthenis verborum compositionem boni consulturi, ac non potius ob acceptas iniurias indignaturi essent. Deinde belli sumptuum duas partes vobis attribuit, quanquam à belli periculis remotiores essetis, tertiam Thebanis: idque largitionibus adductus, in vtroque horum, ac maritimum quidem imperium commune fecit, sumptum autem priuatim vestrum: terrestre verò si nugae agendae non sunt, prorsus deferens Thebanis dedit vt in bello Stratocles, vester imperator, ne id quidem haberet autoritatis, vt suorum militum saluti consuleret. Neque verò haec ego accuso, alij praetermittunt: sed & ego dico: & omnes reprehendunt: & vos, cum sciatis, non aegrè fertis. Sic enim affecti estis erga Demosthenem: vt eius facinora non miremini, quibus audiendis assueuistis. Neque verò ita conuenit: sed indignatione atque vltione est opus, si modò reliquias reipublicae incolumes esse vultis. Alterum eius, & hoc multò maius facinus est, quòd curiam & statum reipublicae nostrae funditus clam subtraxit, & Thebas in Cadmeam transtulit, conspiratione cum Boeotorum principibus inita: ac tantum ipse sibi principatum comparauit, vt iam consensu suggestu, se, quò vellet legatum iturum diceret, tametsi vos non iuberetis.

a Thebanorum & [illegible]

b Reipublicam [illegible]

[illegible] μὲν οὐδεὶς στρατηγός· Θρασύβουλος ὁ Κολλυτεύς, ἀνὴρ ἐν Θήβαις πιστευθεὶς ὡς οὐδεὶς ἕτερος· πάλιν Θράσων ὁ Ἐρχιεύς, πρόξενος ὢν Θηβαίοις· Λεωδάμας ὁ Ἀχαρνεύς, οὐχ ἧττον Δημοσθένους λέγειν δυνάμενος, ἀλλ᾽ ἔμοιγε καὶ ἡδίων· Ἀρχέδημος ὁ Πήληξ, καὶ δυνατὸς εἰπεῖν καὶ πολλὰ κεκινδυνευκὼς ἐν τῇ πολιτείᾳ διὰ Θηβαίους· Ἀριστοφῶν ὁ Ἀζηνιεύς, πλεῖστον χρόνον τὴν τοῦ βοιωτιάζειν ὑπομείνας αἰτίαν· Πύρρανδρος ὁ Ἀναφλύστιος, ὃς ἔτι καὶ νῦν ζῇ. ἀλλ᾽ ὅμως οὐδεὶς πώποτε αὐτοὺς ἐδυνήθη προτρέψασθαι εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν. τὸ δ᾽ αἴτιον οἶδα μέν, λέγειν δ᾽ οὐδὲν δέομαι διὰ τὰς ἀτυχίας αὐτῶν. ἀλλ᾽ οἶμαι ἐπειδὴ Φίλιππος αὐτῶν ἀφελόμενος Νίκαιαν Θετταλοῖς παρέδωκε, καὶ τὸν πόλεμον ὃν πρότερον ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας τῆς Βοιωτῶν, τὸν αὐτὸν πόλεμον πάλιν ἐπήγαγε διὰ τῆς Φωκίδος ἐπ᾽ αὐτὰς τὰς Θήβας, καὶ τὸ τελευταῖον Ἐλάτειαν καταλαβὼν ἐχαράκωσε καὶ φρουρὰν εἰσήγαγεν, ἐνταῦθ᾽ ἤδη, ἐπεὶ τὸ δεινὸν αὐτῶν ἥπτετο, μετεπέμψαντο Ἀθηναίους, καὶ ὑμεῖς ἐξήλθετε καὶ εἰσῄειτε εἰς τὰς Θήβας ἐν τοῖς ὅπλοις διεσκευασμένοι, καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ οἱ πεζοί, πρὶν περὶ συμμαχίας μίαν μόνην συλλαβὴν γράψαι Δημοσθένην. ὁ δ᾽ εἰσάγων ἦν ὑμᾶς εἰς τὰς Θήβας καιρὸς καὶ φόβος καὶ χρεία συμμαχίας, ἀλλ᾽ οὐ Δημοσθένης. ἐπεὶ περί γε ταύτας τὰς πράξεις τρία τὰ πάντων μέγιστα Δημοσθένης εἰς ὑμᾶς ἐξήμαρτε· πρῶτον μὲν ὅτι Φιλίππου τῷ μὲν ὀνόματι πολεμοῦντος ὑμῖν, τῷ δ᾽ ἔργῳ πολὺ μᾶλλον μισοῦντος Θηβαίους, ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα δεδήλωκε (καὶ τί δεῖ τὰ πλείω λέγειν;) ταῦτα μὲν τὰ τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ἀπεκρύψατο, προσποιησάμενος δὲ μέλλειν τὴν συμμαχίαν γενήσεσθαι διὰ τὰς ἑαυτοῦ πρεσβείας, ἀλλ᾽ οὐ διὰ τοὺς καιρούς, πρῶτον μὲν συνέπεισε τὸν δῆμον μηκέτι βουλεύσασθαι ἐπὶ τίσι δεῖ ποιεῖσθαι τὴν συμμαχίαν, ἀλλ᾽ ἀγαπᾶν μόνον εἰ γίγνεται, τοῦτο δὲ προλαβών, ἔκδοτον μὲν τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐποίησε Θηβαίοις, γράψας ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐάν τις ἀφιστῆται πόλις ἀπὸ Θηβαίων, βοηθεῖν Ἀθηναίους Βοιωτοῖς τοῖς ἐν Θήβαις, τοῖς ὀνόμασι κλέπτων καὶ μεταφέρων τὰ πράγματα, ὥσπερ εἴωθεν, ὡς τοὺς Βοιωτοὺς ἔργῳ κακῶς πάσχοντας τὴν τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν τῶν Δημοσθένους ἀγαπήσοντας, ἀλλ᾽ οὐ μᾶλλον ἐφ᾽ οἷς κακῶς πεπόνθασιν ἀγανακτήσοντας. δεύτερον δὲ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἀναλωμάτων τὰ μὲν δύο μέρη ὑμῖν ἀνέθηκεν, οἷς ἦσαν ἀπωτέρω οἱ κίνδυνοι, τὸ δὲ τρίτον μέρος Θηβαίοις, δωροδοκῶν ἐφ᾽ ἑκάστοις τούτων, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἐποίησε κοινήν, τὸ δ᾽ ἀνάλωμα ἴδιον ὑμέτερον, τὴν δὲ κατὰ γῆν, εἰ μὴ δεῖ ληρεῖν, φέρων ἄντικρυς ἀνέθηκε Θηβαίοις, ὥστε παρὰ τὸν γενόμενον πόλεμον μὴ κύριον γενέσθαι Στρατοκλέα τὸν ὑμέτερον στρατηγὸν βουλεύσασθαι περὶ τῆς τῶν στρατιωτῶν σωτηρίας. καὶ ταῦτ᾽ οὐκ ἐγὼ μὲν κατηγορῶ, ἕτεροι δὲ παραλείπουσιν, ἀλλὰ κἀγὼ λέγω καὶ πάντες ἐπιτιμῶσι, καὶ ὑμεῖς σύνιστε καὶ οὐκ ὀργίζεσθε. ὑμεῖς γὰρ πεπόνθατε πρὸς Δημοσθένην τοιοῦτόν τι· συνειθισμένοι ἤδη τὰ τούτου ἀδικήματα ἀκούειν, οὐ θαυμάζετε. δεῖ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ᾽ ἀγανακτεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι, εἰ χρὴ τὰ λοιπὰ τῇ πόλει καλῶς ἔχειν. δεύτερον δὲ καὶ πολὺ τούτου μεῖζον ἀδίκημα ἠδίκησεν, ὅτι τὸ βουλευτήριον καὶ τὴν δημοκρατίαν ἄρδην ἔλαθεν ὑφελόμενος, καὶ μετήνεγκεν εἰς Θήβας εἰς τὴν Καδμείαν, τὴν κοινωνίαν τῶν πράξεων τοῖς βοιωτάρχαις συνθέμενος, καὶ τηλικαύτην αὐτὸς αὑτῷ δυναστείαν κατεσκεύασεν, ὥστ᾽ ἤδη παριὼν ἐπὶ τὸ βῆμα, πρεσβεύσειν μὲν ἔφη ἔσθ᾽ ὅποι ἂν αὐτῷ δοκῇ, κἂν μὴ ὑμεῖς ἐκπέμπητε·

εἰ δ

[illegible]

A Quid si quis imperatorum ei refragaretur, ut opprimeret magistratus, nosque consuefaceret, ne sibi contradiceremus, dixit, se disceptationem suggestus contra praetorium velle instituere: vos enim à se de suggestu pluribus affectos esse beneficiis, quàm ab imperatoribus è praetorio. Iam cum vacua nomina inter peregrinos milites inscriberet, & militarem pecuniam furaretur, & decem millia millia peregrinorum Amphissensibus mercede locaret, quamuis me multum obtestante, & in concionibus queritante: peregrinis illis è medio sublatis, periculum conuertit in urbem imparatam. Quid enim putatis Philippum illis optasse temporibus? nónne, ut seorsum ad urbanas copias, seorsum ad Amphissam, cum conducticio milite decertaret, & Graecos abiectis animis perditos inuaderet post tantam cladem? Tantorum igitur malorum actor cum fuerit Demosthenes, sibi impunitate non est contentus, sed nisi etiam aurea corona ornetur, indignatur: nec satis habet, si coram vobis proclametur, sed nisi coram Graecis praedicetur, indignè fert. ita nimirum fit, ut improbum ingenium magnam potestatem adeptum, publicas imponat calamitates. Tertium, & inter superiora maximum

B est, quod dicturus sum. Nam cum Philippus Graecos non contemneret, nec ignoraret (neque enim fuit stupidus) se de omnibus fortunis in parua diei parte certaturum, propterea quoque pacem facere vellet, & legatos missurus esset, atque magistratus qui Thebis erant, imminens periculum timerent, idque merito, neque enim orator militiae rudis & ordinem deserens eos monuerat, sed Phocense bellum, quod decem annos durauit, immortale eis documentum dederat. Haec igitur cum se ita haberent, Demosthenes re animaduersa, suspicatus Boeotiorum principes pacem seorsum esse facturos, atque sine se à Philippo accepturos & aurum sibi acerbum existimans, si largitionis alicuius expers esset, in concione exiliit, nemine mortalium dicente pacem cum Philippo vel faciendam vel non faciendam esse, (nam sua duntaxat opinione nitebatur) ipso dumtaxat quasi praeconio Boeotiorum principibus denuncians, ut largitionum partem ad se referrent, obtestatus est Mineruam, quam, ut apparet, Phi-

C dias eò fecit, ut Demosthenes ad ea quaestus aucupia & periuria statueretur, si quis diceret pacem cum Philippo esse faciendam, eum se capillis prehensum, omnino in carcerem esse abducturum: in quo Cleophontis rationem imitabatur, qui Laconico bello, ut fertur, rempublicam perdidit. Sed ut duces Thebani eum non curabant, sed milites vestros iam egressos reuocabant ut de pace deliberaretis, tunc demum omnino mente alienatus, conscenso suggestu, Boeotiorum principes, Graecorum proditores appellauit, seque decretum scripturum dixit, quo aduersum hostem nusquam intuitus est, ut legatos Thebas mitteretis, qui à Thebanis transitum peterent contra Philippum. Thebanorum igitur magistratus summo pudore affecti, ac veriti, ne vere Graecorum proditores haberentur: & pacem repudiarunt, & ad bellum concitati sunt. Hoc loco fortium virorum facienda est mentio, quibus ille, inauspicatis & ominosis sacris ad periculum euidens delegatis, fugitiuis & ordinum desertoribus pedibus monumento conscenso, defunctorum virtutem celebrare non dubitauit. O tu qui ad res magnas & graues omnium mortalium es ineptissimus, ad orationis autem considerationem maximè admirandus,

3. Quod [illegible]

[illegible]

[illegible]

ſtatio iudicum ora intuens dicere audebis, te ob clades publicas eſſe coronandum? Quod ſi hoc dixeris, vos feretis, vel ſi ipſe memoria veſtra cum defunctis morietur? Date hoc mihi, vt animis veſtris exiguo tempore non in prætorio, ſed in theatro ſitis: putate videre vos progredi præconem, & proclamationem ex decreto futuram: cogitate virum paterni cognatos defunctorum plures lacrymas profuſuros ob tragœdias & Heroicas calamitates, quæ poſtea in proſcenium afferentur, an verò ob amentiam reipublicæ? Quis enim Græcus, aut ſaltem liberaliter inſtitutus, non dolebit, cum in theatro vel illud, ſi nihil aliud recordabitur: eodem aliquando die, cum, vt nunc, nagæ hæ agendæ eſſent, atque vrbs melius regeretur, & meliores gubernatores haberet: progreſſum præconem productiſque pupillis, quorum patres in bello occubuerant, adoleſcentes armis ornatis, ac pulcherrimum illud præconium & ad virtutis adhortationem efficaciſſimum proclamaſſe: Hos adoleſcentes, quorum patres in bello fortiter mortem oppetiiſſent, à populo vſque ad pubertatem eſſe educatos: nunc autem panoplia inſtructos, eoſdem (quod felix fauſtumque ſit) dimittere, vt ſuum quiſque negotium agat, & ad principem in conſeſſu locum inuitare? Tum igitur ſic proclamauit: nunc aliter. Nam eo, qui pueris autor fuit orbitatis, producto, quid tandem dicet? aut quam vocem edet? Nam ſi ea recenſuerit, quæ in ipſo decreto mandata ſunt, veruntamen dedecus non tacebitur: ſed voci præconis reclamare videbitur: virum illum (ſi tamen iſte vir eſt) coronari à populo Athenienſi virtutis ergò, vitioſiſſimum ob turpitudinem, ignauum, & ordinum deſertorem. Ne facite, per Iouem, cæteroſque deos vos obteſtor, Athenienſes: ne trophæum de vobis ipſis in Bacchi orcheſtra ſtatuite: neque populum coram Græcis amentiæ condemnate: neque commonefacite miſeros Thebanos ingentium extremorumque malorum, quos in exilium actos propter illum, vrbe recepiſtis: quorum fana & liberos & monumenta, corruptela Demoſthenis & regium aurum perdidit. Sed quoniam corporibus non adfuiſtis, animis ſaltem calamitates eorum intuemini: & putate videre vos vrbem capi, muros euerti, ædes incendi, matronas & pueros in ſeruitutem abſtrahi: ſenes homines, ſenes mulieres ſerò dediſcere libertatem, plorantes, ſupplicantes vobis: iraſcentes non illis, ſed harum calamitatum autoribus: mandantes, ne vllo pacto Græciæ peſtem coronetis: ſed vt Genium etiam, & Fortunam hominis illius comitem, caueatis. Cum nulla enim vrbe, cum nullo homine priuato vnquam benè actum eſt, qui conſiliis Demoſthenis eſt vſus. Non pudeat vos, Athenienſes, cum in nautas, qui Salaminem tranſportant homines, legem tuleritis, ſi quis eorum in traiectu nauem inuitus euerterit, ne ei deinceps naucleriam facere liceat: vt ne quiſquam temerè vitam Græcorum in diſcrimen adducat: ſi illum, qui Græciam & vrbem noſtram funditus euertit, denuò ſinetis rempublicam gubernare? Vt autem de quarto etiam tempore, & iis rebus quæ nunc ſunt, aliquid dicam: illud vobis redigam in memoriam, quod Demoſthenes non ſolùm exiſſet duntaxat ordines deſeruit: ſed etiam accepit vrbis noſtræ triremes,

Pictura Thebanarum calamitatum, & genius Demoſthenis ſcelus.

a Temporis quarti ab illo geſtis Demoſthenes reipublicæ egit.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A à Graecis pecuniam exegit. Cum autem insperata salus eū in vrbem reduxisset, primis temporibus tremebundus homo fuit & semimortuus suggestu cōfectio, se pacis custodē à vobis creari sollicit. vos verò, cum primis tēporibus ne decreta quidem passi fueritis nomine Demosthenis inscribi, sed Nausicli id mandaretis: ille nūc etiam coronari se postulabit? Post obitum porrò Philippi, & principatum ab Alexandro susceptum, rursus prestigiator ille & sicella Pausaniae extulit, & senatū in crimen laetitiae & sacrificiorū ob bonū nunciū cōiecit: & Alexandro, Margitae cognomentum dedit, atque etiam dicere ausus fuit, eū è Macedonia se non cōmoturū esse: sed satis habere, si Pellae deambulare posset, & victam consectari, atque hoc se dicere affirmabat, non coniectura adductum, sed certa cognitione instructū. Virtutem.n. sanguine venalē esse, cum ipse sanguinem nō habeat: & Alexandrū iudicet, non ex Alexandri ingenio, sed ex suapte ignauia. Cum verò Thessali iam decreuissent, contra vestram vrbem infestis armis proficisci, & adolescens principiò rū initiata commotus esset, exercitu iā ad Thebas adducto, legatus à vobis delectus, arrepta fuga è medio Cithaeroni reuersus est, nec in pace nec in bello frugi homo. Et quod est omnium grauissimum, vos cum nō deseruisset, nec in concilio Graecorum causam dicere passi estis. Hic autem vos nunc prodidit, si modò vera sunt quae dicuntur. Vt enim aiūt Parali, & ij qui legationes apud Alexandrum functi sunt (idque verisimile creditur) est Aristio quidā Plataicus, Aristobuli Saplasiarij filius, qui forte vestrūm cū nouit. Is adolescentia aliquando cum forma longē alijs praestaret, longo tempore in aedibus Demosthenis habitauit. Quid autem apud eū vel fecerit, vel passus fuerit, in incerto est: neque res haec honestē à me narrari potest. Is igitur, vt ego audio, cum nesciretur quis esset, & qualem vitam egisset apud Alexandrum se ita insinuauit, vt nunc eius consuetudine vtatur. Per hunc Demosthenes missis ad Alexandrum literis, aliquid securitatis impetrauit, & multis blanditiis partam reconciliationem. Inde autem spectate, vt res cum crimine conueniat. Nam si cuiusmodi hic sensisset Demosthenes, & hostis, vt ait, fuisset Alexandri, tres ei pulcherrimae fuerūt oblatae occasiones:

C quarum nulla cum esse vsum constat. Prima quidē illa, cum Alexander non in regni suscepto principatu suis rebus nondum pacatis, in Asiam traiecit: & rex Persarum classe, pecunia, pedestrib. copijs florens, vos libenter in communem societatem recepisset, ob imminentia sibi discrimina. Habuisti tum aliquā orationem Demosthenes, aut decretum aliquod scripsisti? Vis putemne & timuisse, & tuis vsū fuisse moribus, quamuis oratorum timiditatē reipublicae tempora nō expectāt? At postquā cū omnibus copijs Darius descenderat, & Alexander in Cilicia concluses, omnium (vt tu dicebas) rerum penuria laborabat: & statim, vt tua ferebat oratio, à Persico equitatu conculcandus erat, quo quidem tempore tuam insolentiam vrbs non capiebat, & tuas epistolas, quas de digitis suspensas circumferebas, vultum meum quibusdam ostendens, tanquam perculsi & desperantis, neque Auratū nō appellabas, & coronatum iam esse dicebas, si quam cladem accepisset Alexander: ne tum quidem egisti quicquam. At quod tempus optimum expectabas? His igitur praeteritis omnibus, de iis dicā quae ante sunt. Lacedaemonij &

Tres occasiones vindicandi Alexandri, neglectae, & mente oratie gestae.

[illegible]

peregrini milites secundo Marte pugnarant, militibus ad Corragum caesis. Elei & Achaei omnes, Pellenensis exceptis, deficiebant, & tota Arcadia, praeter Megalopolim, quam, cum obsiderent, excidium in dies expectabatur. Alexander vltra septentrionem, & orbem pene terrarum habitabilem excesserat. Antipater longo tempore comparabat exercitum: quid futurum esset, incertum erat. Hic nobis demonstra, Demosthenes, quid fuerit quod egeris, quid fuerit quod dixeris? ac si libet, cedo tibi suggestum, donec dixeris. Quando autem taces, hæsitationi tuæ sane ignosco: quæ aute tum dixeris, ego nunc referam. Non meministis eius nefaria & inepta verba, quæ vos, o ferrei, quo pacto ferre potuistis? cum pro concione diceret: Quidam vrbem tanquam vineam perfodiunt: quidam palmites populi resecuerunt: nervi rerum gerendarum sunt succisi: consuti corbes in angustias constituimur: quidam nos * tanquam acus transeunt. Hæc, o Cinæde, verba aut monstra sunt? Iterum in suggestu te in orbem circumagens, vt qui Alexandro adversaretur, dicebas: Fateor me Laconicam expeditionem conflasse: fateor me Thessalos & Perrhæbos ad defectionem impulisse. Tu vero vel pagum ad defectionem impelleres? Tu vel ad domum periclitantem accederes, nedum ad vrbem? Verum sicubi pecunia impenditur, assidebis nullum viro dignum gerens. Si quid forte fortuna acciderit, id tibi vendicabis, & magno aliorum labore partam gloriam verbis in te transferes: si quid autem periculi ingruet, fugam capies. Cum secure optimos præmia poscens, & aureis coronis ornari postulabis. Esto sit popularis est. Sane, si commoditatem orationis eius spectabitis, decipiemini, vt prius etiam. Sin naturam eius, & veritatem, non decipiemini. Sic autem rationem ab eo reposcite: ego vobiscum expendam, quo ingenio esse decet virum popularem & moderatum, atque conferam, qualem esse vicissim decet hominem perniciosum potentiæ & paucorum studiosum. Vos autem horum vtrumque comparantes, considerate non vitium orationis, sed vitam vtrius sit. Arbitror igitur vos omnes illud mihi assensuros, hæc in viro populari esse oportere. Primum, vt sit & a patre & a matre ingenuus, ne ob generis infelicitatem sit inimicus legibus, quæ libertatem populi tuentur. Secundo loco, vt a maioribus eius aliquod sit in rempublicam beneficium collatum, quod saltem necessarium est, nulla vt cum republica eis inimicitiæ intercesserint: ne maiorum suorum calamitates vlciscendo, malefacere instituat ciuitati. Tertio, in quotidiana ratione victus, natura temperatum & moderatum esse oportet: ne ob pecuniæ profusionem, pecuniam accipiat contra populum. Quarto, beneuolum & eloquentem: nam præclara res est, si & animus optima quæque * iudicans, & disciplina oratoris atque oratio auditoribus persuadeat. Alioqui beneuolentia semper est eloquentiæ præferenda. Quinto, animo forti esse præditum, ut ne in rebus dubiis & bellis populum deserat. Paucorum potentiæ studiosum horum omnia contraria habere oportet. Quorsum enim dicere repetere attinet? Considerate igitur, quid horum insit in Demosthenem. Ratio autem huius rei æquissimis conditionibus * istic pater fuit Demosthenis Pæaniensis vir ingenuus neque enim mentiendum est. Vt autem se maternis eius, & aui materni res habeant, ego dicam. Gylon fuit Ceramensis, qui cum Nymphæum in Ponto, quod oppidum eo tempore nostra vrbs habebat, hostibus prodidisset, vrbe exulavit, reus capitis damnatus,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A dicio se non stitisset. Bosphorum profectus, atque ibi dono à Tyrannis prædio accepto qui Horti appellantur, uxorē duxit locupletem illam quidem, & auri multum afferentem, sed genere Scythicam: è qua natæ sunt filiæ duæ, quas ille cum grandi pecunia huc misit, collocaturus alterā nescio cui, ne multorū odia susciperet? alterā duxit, despectis nostræ ciuitatis legibus, Demosthenes Pæaniensis qua vobis ... calumniator Demosthenes natus est. Quod igitur ad auū maternū attinet hostis erit populi, nā maiores eius capitis cōdēnauistis, quod ad matrem, Scytha, Barbarus Græca lingua ... etiā improbitate nostrā regionē non refert. In quotidiana porrò vita, quis est? è Trierarcho sāpe ... ridiculis orationū autor, patrimonio turpiter amisso. Cum aūt in eo quoque perfidia eius deprehensa esset, quòd orationes adueršariis indicaret, ad suggestum prouolauit. Maxima porrò pecunia ex peculatu accepta, parum admodum conseruauit. Nunc tamen aurum regium sumptus eius obruit: ... ne id quidem satis est. Nullæ enim vnquam diuitiæ mores improbos expleuerunt. Iam quod caput est,

B vitam nonē suis reditibus sustentat, sed è vestris periculis. Quid porrò ad beneuolentiam & orationis facultatem attinet, qualis eius est natura? talis, vt ... id dicam ... nec enim ... corpus ... sic in procreatione liberum sequitur, ... Nam ... perspicuè ... Postea quid respublica inde consequitur? ... verba ... fortitudine nihil est ... oratio. Nam si se negaret esse timidum ... longinquo ... fuisse opus. Quando autem & ipse ... in ... & ... consortio ... ac leges ... de te ... in memoriam vobis reuocem. Solon antiquus ille legumlator eidem pœna dignum iudicauit eum qui nō militasset, & qui ordines deseruisset, & hominem timidum. Nam & timiditatis actiones sunt quamuis mirum alicui vestrûm videri queat, aliquem esse in naturam actionem. Sunt, quæ gratiæ vt quisque nostrûm pœnas legibus constitutas magis quàm hostes metuens, fortius pro patria propugnet. Itaque

C legislator eum sortem ... & desertorem ... iis arcet ... & coronari vetat, & fana publica ingredi. Tu verò eum coronari iubes, quē communes leges vetuerunt, tuóque decreto, quem nō decet, in admone Tragœdiarum in Orchestrā vocas, in Bacchi fanum, qui fana prodidit. Ne verò vos à proposito abducam, illud in memoriam ... cum se popularē esse dicet, spectare non orationē eius, sed vitam: & considerate, nō qualē se esse prædicat, sed qui sit. Sed quia coronarū & munerū feci mentionē dum adhuc memini, prædico vobis, Athenienses, nisi profusas istas donationes, & temerè dari solitas coronas sustuleritis, nec ij qui honorantur gratiam vobis habebunt, nec respublicæ statum corrigetis. Neque enim malos meliores reddetis: & bonos ad summam desperationem adigetis. Quod verè à me dici, magnis me vobis argumentis declaraturū esse puto. Nā si quis vos roget, vtrum vobis vrbs nostra nunc illustrior gloria videatur, an ætate maiorum nostrorum magis ... fuisse dicturi estis. Viri porrò præstantiores tum ne fuerint, an nunc sint? Tū quidē excellentes, ... nunc ... res. Iam donationes, coronæ, præconia, victus in ... Cy

Dignitas ... fpectan- ... [illegible]

[illegible]

nonne plura fuerint, an nunc? Tum quidem rara fuerunt ornamenta illa apud nos, & nomen virtutis honoratum. Nunc ea res peruulgata est, adeoque coronas non consulto, sed ex consuetudine decernitis. Quare si rationem vobiscum ineatis, absurdum omnino videbitur, nunc plures esse donationes, res autem vobis tum fuisse florentiores: & viros nunc esse deteriores, tum verò meliores. Id quo pacto se habeat, vos edocere conabor. Putatis, Athenienses, futurum unquam fuisse quenquam, qui se vel ad Panathenaea, vel ad aliud coronarium certamen exercere vellet, siue ad luctam, siue ad aliud grauius pugnae genus, si corona daretur non praestantissimo sed malis artibus conficienti? Nunquam exercere se vellet vllus. Nunc ob raritatem nimirum, & contentionem, & honestatem, & perpetuam victoriae memoriam, volunt aliqui corporibus suis periculum subire, & maximis laboribus exantlatis decertare. Existimate igitur vos eos esse, qui ciuilis virtutis praemia distribuatis, atque illud cogitate, si coronas paucis & dignis, & ex praescripto legum dederitis, vos multos virtutis certatores habituros. Sin cuiuis, & iis qui aliqua ratione rem confecerint, donaueritis, vos bona etiam ingenia corrupturos. Haec recte à me dici, paulò etiam diligentius vos docebo. Vtrum vobis vir melior videtur Themistocles, qui ducem exercitum, cum pugna Salaminia Persam vicistis, an Demosthenes qui ordines deseruit? Miltiades, qui praelio Marathonio Barbaros superauit, an ille? praeterea, ii ne qui populum exulantem è Phyle reduxerunt? & Aristides, qui iustus cognominatur, cognomine quod Demosthenico dissimile est? Verùm ego per Deos immortales, ne iisdem quidem diebus dignos censeo istius belluae facere mentionem & virorum illorum. Ostendat igitur in oratione sua Demosthenes, an alicubi scriptum sit, horum virorum aliquem coronatum esse donatum. Ingratus ergo fuit populus? Non, sed magnanimus: atque illi etiam, qui non ita honorabantur digni republica. Neque enim se literis honorandos censebant, sed eorum quibus bene fecissent memoria, quae ab illo tempore in hunc usque diem permanet immortalis. Quae autem praemia perceperint, operae precium est commemorare. Fuere quidam iis temporibus, qui longo spacio temporis, magnis periculis aditis, Medos ad Strymonem fluuium praelio vicerunt. Hi hunc reuersi praemium à populo petierunt: ac magnos eis populus honores habuit, vt tum putabatur, tribus lapideis statuis erectis in Mercuriali porticu: nec tamen concessit, ipsorum inscribi nomina: vt illa inscriptio non imperatorum, sed populi haberetur. Haec verè à me dici, ex ipsis poematis cognoscetis. Nam primae statuae est inscriptum:

Hi quoque praestanti valuerunt pectore, Medis,
Strymonias ad aquas, Eionaque locum,
Perdomitis, dum ui famis, fera atque cruenta
Hostilem patria qui repulere manum.

Alterius inscriptio haec est:

Praemia Cecropidae his ducibus memoranda dederunt,
Pro summa virtute, proque pari meritis.
Fortius ut sibi posteri ac suspiciunt, sacra
Defendat patriae publica iura manu.

In tertia statua haec scripta sunt:

Atridis comes hac olim duxit ab urbe Menestheus,
Dum fuit Iliaca maenia ad alta solo.
Quem virtute virum praestantem dicit Homerus,
Armatos Danaos constituisse duces.
Hanc igitur meritis sibi vendicat Attica palmam,

[illegible]

Ἦν ἄρα κἀκεῖνοι ταλακάρδιοι, οἵ ποτε Μήδων,
Παισὶν ἐπ' Ἠιόνι, Στρυμόνος ἀμφὶ ῥοάς
Λιμόν τ' αἴθωνα κρατερόν τ' ἐπάγοντες Ἄρηα
Πρῶτοι δυσμενέων ηὗρον ἀμηχανίην.

Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου.

Ἡγεμόνεσσι δὲ μισθὸν Ἀθηναῖοι τάδ' ἔδωκαν
Ἀντ' εὐεργεσίης καὶ μεγάλης ἀρετῆς.
Μᾶλλόν τις τάδ' ἰδὼν καὶ ἐπεσσομένων ἐθελήσει
Ἀμφὶ ξυνοῖσι πράγμασι μόχθον ἔχειν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου ἐπιγέγραπται Ἑρμῇ.

Ἔκ ποτε τῆσδε πόληος ἅμ' Ἀτρείδῃσι Μενεσθεὺς
Ἡγεῖτο ζάθεον Τρωικὸν ἂμ πεδίον,
Ὅν ποθ' Ὅμηρος ἔφη Δαναῶν πύκα χαλκοχιτώνων
Κοσμητῆρα μάχης ἔξοχον ἄνδρα μολεῖν.
Οὕτως οὐδὲν ἀεικὲς Ἀθηναίοισι καλεῖσθαι

[illegible Greek text]

A *Vt gerat in valla fortia bella manu.*

Est ne alicubi ductum nomen? Nusquam, sed populi. Animum igitur ad variam porticum accedite. Nam omnium egregiorum facinorum monumenta in foro consecrata sunt. Quid igitur illud est, quod ego dico Athenienses? Pugna Marathonia picta est. Quis igitur dux fuit? Vos sic interrogati, diceretis omnes; Miltiadem fuisse. Illic autem non est adscriptus. Cur? num petiit praemium illud? petiit ille quidem, populus autem non dedit, sed nominis loco ei concessit, ut primus pingeretur, milites cohortans. Iam in aede matris Deum iuxta Curiam, quod in praemium dederitis iis qui exulantem populum è Phyle reduxerant, videre licet. Nam is qui decretum scripsit, atque obtinuit, fuit Archinus Coelensis vnus eorum qui populū restituerunt. Scripsit autem primum, ut dandas esse ad rem diuinam & donaria M. drachmas: id quod minus est quam denae drachmae in viros singulos. Deinde coronari iubet sacrae oleae corona eorum quemlibet, non aurea. Tum enim oleagina corona erat pretiosa: nunc etiam aurea contemnitur. Ac ne hoc quidem temere iubet fieri: sed, ubi senatus accurate considerarit, qui nam in Phyle obsessi fuerunt: cum Lacedemonii & XXX Tyranni eos qui Phylen occuparant, B inuaserunt: non qui ad Chaeroneam, hostibus ingruentibus, ordines deseruerint.

Haec à me verè dici, decreta recitata intelligetis.

Decretum de iis qui Phylae fuerunt.

Illud etiam recita, quod Ctesipho scripsit in gratiam Demosthenis, summorum malorum autoris.

Decretum.

Hoc decreto deletur eorum praemium, qui populum è Phyle reduxerunt. Hoc si honestum est, turpe illud fuit. Si illis honos est pro dignitate habitus: hic praeter dignitatem coronae ornatur. Enimuero dictitatum eum audio, me non rectè facere, quod facta maiorum cum eo comparem. Negabit enim Philammonem pugilem, Olympiae, coronatum esse, deuicto Glauco, veteri illo pugile: sed iis qui eius aetate cum ipso decertarunt. Quasi verò nos ignoremus, pugilibus inter sese certamen esse: iis verò qui se coronari postulant, cum ipsa virtute, ob quam coronantur? Nec enim mentiri C oportet praeconem, cum aliquid in theatro apud Graecos proclamat. Noli igitur commemorare, te in regenda republica Pataecione fuisse meliorem: sed vbi virtutis compos fueris, sic demum gratiam à populo repete. Ne autem vos à re proposita abducam: recitabit vobis scriba inscriptionem, qua ornati sunt, qui populum è Phyle reduxerunt.

Inscriptio.

Attica gens, pr[illegible] cui T[illegible] attulit [illegible],
Hosce coronarum iussit honore coli,
Qui primi duris, contempta morte, tyrannis
Euersis, patriam restituere decus.

Quòd eos qui contra leges imperarant, euerterint, propterea eis ait poeta honorem esse habitum. Tum enim ea vox in omnium auribus quasi resonabat, tum oppressum esse populum, cum violatarum legum actiones aliquid sustulisset. Id enim ego à patre meo audiui, qui anno aetatis quinto & nonagesimo obiit, omnibus reipublicae aerumnis defunctus, quique saepe res illas mihi per ocium commemorabat. Aiebat enim, cum populus recens reductus fuisset, siquis violatarum legum reus in iudicium venisset: par fuisse dictum & factum. Quid enim sceleratius est eo, qui aliquid contra leges dicit, aut facit? Neque verò iudices eo modo, quo nunc, vt ille refe-

[illegible marginal notes]

[illegible — Greek column]

qui [illegible] sit, regulam adhibemus, qua dignoscantur sic etiam in violatarum legum actionibus in promptu est regula aequitatis, tabella haec, & decretum, & leges quibus straus facta est. Haec ubi consentire inter se demonstravero, discedito. Et quid opus est te Demosthenem advocare? Si verò neglecta iusta defensione, hominem maleficum advocas, & [illegible] [illegible] in hoc iudicium, [illegible] [illegible] [illegible]. Quo autem pacto contra possitis huiusmodi orationem, iam dicam. Postquam haec pergressus Ctesiphon apud vos recitaverit illud compositum sibi exordium, eoque commoratus, se non defenderit: eum monete cum sine tumultu, ut hanc tabellam sumat, & leges cum decreto conferat. Quòd si vos audire se dissimulaverit, ne vos quidem eum audire velitis. Neque enim hoc convenistis, ut istius verum excusationes audiatis, sed eos qui iure se defendere volunt. Si verò neglecta ea defensione quae iusta est, Demosthenem advocaturus [illegible], hominem maleficum non admittite, qui se legum [illegible] eversurum putat: neque illud in parte virtutis ulla quisquam numeret, ubi percontatus fuerit Ctesiphon an Demosthenem vocet, si primus exclamet, Voca, voca. [illegible] si vocas, [illegible] ipsum vocas, contra leges vocas, contra rempublicam vocas. Quod si vobis eum audire visum fuerit potius, ut Demosthenem eadem mea [illegible] se defendat, quae ego accusans ei fero, et vobis orationem meam in memoriam revocem. Nec prius [illegible] vitam Demosthenis privatam, neque publicum crimen ullum mentionem prius feci, cum [illegible] mihi copia suppeteret, quod cunctis est [illegible]. Sed primum leges protuli, quae rationi [illegible] nondum redditis quisquam coronari vetant. Deinde [illegible] qui scripsit Demosthenem coronandum esse rationibus nondum redditis [illegible] [illegible] hac [illegible]. Ubi rationes reddiderit [illegible] & [illegible] desperaverit [illegible] cavillationem quae contra haec [illegible], exposui, quam et vos quoque memoria comprehendere [illegible] [illegible] [illegible] legum recitavi, in quibus aperte interdicitur, ne quis à populo coronatus, extra concionem

C praedicaretur. Orator autem, quem reum feci, non leges tantum violavit, sed & tempus proclamationis & locum, qui iubeat proclamationem non in concione, sed in theatro fieri neque tum, cum in concionem Athenienses conveniunt, sed cum Tragaedi [illegible] [illegible] expositis, partem de vita privata di[illegible], maximam autem orationis partem in criminibus publicis consumsi. Sic igitur à Demosthene etiam postulate, ut se defendat: ac primùm de lege non relatarum rationum respondeat, & de lege praeconiorum secundo, Tertiò id quod maximum est, dicere eum [illegible] dignum esse praemio. Quòd si vos orabit, ut quem ipse velit ordinem orationis sibi concedatis, & pollicetur fore se in fine orationis crimen violatarum legum refutaturum, ne concedite, neque ignorate, hoc esse [illegible], & eludentis iudicij. Neque enim deinceps de violatione legum responsurus est: sed cum [illegible] habeat [illegible] excusationis, aliis rebus interiectis [illegible] in accusationis oblivionem vos inducere studebit. [illegible] [illegible] in ludis gymnicis videtis pugiles [illegible] inter sese decertare, & vos [illegible] [illegible] pro [illegible] & de ordine orationis cum eo pugnate: [illegible] eum finite contra legum violationem [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] atque immoti in auscultatione [illegible] [illegible] intra limites orationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cavete.

[illegible — Greek lines]

Margin: In Demosth. ad [illegible]
Margin: Praescribit Demostheni ordinem defensionis in iudicio [illegible]

[illegible marginal note]

A Quae igitur vobis euentura sint, si hoc modo auscultaueritis, operaepretium est nunc praedicere. Introducet enim praestigiatorem & crumenisecam, qui rempublicam diuisit. Is & facilius plorat quam alij rident: & [illegible] est ad peierandum expeditissimus. Neque vero mirabor, si commutata oratione, eos qui foris circumstant, conuiciabitur, quos paucissimos potentiae studiosos esse, ipsa veritate ita se compertum, vt eorum etiam numerus iniri possit, hos ad accusatoris venisse subsellium [illegible]. Cum igitur ista dixerit, contra seditiosa verba illud ei respondete: Si tui similes fuissent, Demosthenes, qui populum a Phyle reduxerunt, nunquam libertas fuisset populo restituta. Nunc illi post magnas clades rempublicam conseruarunt, pulcherrimo & eruditissimo verbo vsurpato, Non recordandum esse iniuriarum. Tu autem exulceras omnia, & magis curas in diem habendas orationes, quam salutem reipublicae. Cum autem homo periurus ob iusiurandi religionem fidem haberi sibi postulabit, illud ei respondere meminerate: ei qui & saepe peierit, & hominibus B ob iusiurandum apud eosdem sibi fidem haberi postulet, alterutrum inesse oportere, quorum neutrum est in Demosthene: vel vt dij sint immortales noui, vel auditores non iidem. De lacrymis porro & contentione vocis, vbi vos interrogabit: Quo confugiam Athenienses? Deletis me e republica: non est quo auolem? vicissim eum percontamini: Populus vero Atheniensium quo confugiat Demosthenes? ad quod sociorum subsidium? ad quam pecuniam? quae, dum geris rempublicam, populo munimenta comparasti? Nam & tibi ipsi consulueris, id quidem videmus omnes: & vrbe reliqueris, & non, vt videri vis, in Piraeeo habitas, sed fugam ex vrbe spectas. Iam ignauiae tuae subsidia comparasti aurum regium, & peculatu quaesitas opes. Denique quorsum lachrymae? quorsum vociferatio? quorsum vocis contentio? Nonne reus est Ctesiphon? nonne causae aestimatio legibus definita est? Tua vero neque res familiaris agitur, neque vita neque dignitas. Sed qua de re tantopere laboras? de aureis coronis, & praeconiis in theatro legibus interdictis: quem oportebat, tametsi populus per insaniam, aut illarum reipublicae oblitus, tam alieno tempore coronare C voluisset, ipsum in concionem progressum dicere: Athenienses, coronam quidem accipio, sed tempus repudio, quo fit praeconium. Nec enim decet, ob quae respublica & luxit & [illegible], ob ea me coronari. Sed haec scilicet vir diceret, qui vere ea virtute vixisset: quae vero tu dices, ea verba sunt hominis impuri, qui virtutis odio contabescit. Neque enim mehercule hoc quisquam vestrum pertimescat, ne Demosthenes vir magnanimus, & rei militari praestans, praemio fortitudinis frustratus, se domum reuersus interficiat: qui vestram ad se existimationem vsque adeo deridet, vt nefarium illud caput & seditiosis rationibus obnoxium, quod ille contra omnes leges coronari iussit, sexcenties inciderit, eaque res mercedes acceperit, vulneris consulto inflicti actionibus instituendis: vt pugnis ita caesus sit, vt [illegible] vestigia pugnorum Midiae adhuc conspicua circumferre. Nam frontem ille non caput, sed vectigal possidet. De Ctesiphonte, de quo [illegible] pauca dicam, vt vestri periculum faciam, an non possitis insignes nebulones, etiam si nemo praemonuerit, agnoscere. Quod [illegible] commune & solitum est de vtroque [illegible] apud vos. Obambulant in foro, & veras de se habentes

[illegible Greek text]

[illegible]

A tiones, & verba non falsa faciunt. Nam Ctesiphontem se non sibi timere ait (sperat enim se hominem imperitum visum iri) sed Demosthenis in gerenda republica sordes, inconstantiam, timiditatem. Demosthenem autem, quantum ad se attinet, ... se esse profectum: sed Ctesiphontis improbitatem & ... vehementer pertimescere. Eos igitur qui sese mutuem iniuriarum condemnant ... communes iudices ... nequaquam criminum absoluetis. De conuiciis porrò, quae contra me dicentur, pauca praefabor. Nam dicturum esse Demosthenem audio, rempublicam à se adiutam, magnis à me incommodis affectam esse: ac Philippum & Alexandrum, atque inde orta crimina in me collaturum. Adeo callidus enim est scilicet opifex ..., vt iam non satis habeat, si quid ego in vestra republica gessi, aut aliquas conciones habui, eas accusare: sed ipsam etiam vitae tranquillitatem criminetur, meumque silentium accuset (vt ne quem calumniae locum inanem relinquat) & meam in gymnasiis cum adolescentibus exercitationem reprehendat, & citata hanc actionem statim orationis initio ... quandam

B alternam accusationem hanc non reipublicae studio institutam: sed vt Alexandro meam contra se odium ostentarem. Atque etiam, vt audio, me percunctaturus est, quamobrem cepit ... eum suorum scelerum singula verò nec prohibuerim, nec accusârim: sed post interuallum, cum etiam & conciones non frequentarem ad accusandum accessêrim. Ego verò nec Demosthenis exercitationes aemulor, neque ob meas erubesco, neque ea, quae à me apud vos dicta sunt, non dicta esse vellem: nec si illi similes côciones habuissem, viuendum mihi putarem. Mei porrò silentij vitae modestia causa est. Paucis enim sum contentus & maiora turpiter non concupisco. Itaque & taceo & loquor, re deliberata, non cogente luxuria. Tu verò, vt arbitror, vbi acceperis, taces: vbi impenderas, vociferaris: & verba facis nô cû tibi videtur, nec ea quę vis: sed quę ij tibi iubent, qui mercedem numerant. Nec enim ea te pudet arroganter iactare, quae paulo pòst euentu deprehêduntur. Nam huius quidē de-

C creti actio instituta fuit (quâ me dicis instituisse, non pro reipublicae defensione, sed assentandi Alexandro studio) Philippo adhuc viuente: ante susceptû ab Alexandro principatum: antequam tu illud somnium de Pausania vidisses: aut noctu cum Minerua & Iunone collocutus esses. Quo pacto igitur Alexandro me assentatum, nisi idem somnium ego & Demosthenes vidissemus? Illud nę mihi obijcis, quòd nô continuè, sed ex interuallo ad populû accesserim: & tu ignorare cêses, istâ sententiâ hanc à te translatâ esse, nô è popularis statu, sed è paucorû potêtia? Nâ vbi pauci dominantur, nô qui vult, sed qui cû potestate est, accusat. In libera autē ciuitate, qui vult, & cû ei visum est, accedit ... verba facere, signû est viri rem publicâ administrâtis, cum tempora postulât, & suaderet vtilia. Nullû verò diem intermittere, quod tu facis, signû mercenarij. Quod autē nô olim à me in iudiciû fueris adductus, neque facinorû tuorû poenas dederis, id hac ratione si colligeris, aut auditores oblitos fore existimas, aut ipse te decipis. Nâ tuâ in Amphissê negocio improbitatē, & in reb. Euboicis sordes, quia spatiû téporis intercessit, quàm aperte à me côuicti fueris, populû forsitan iam nô meminisse putas. Rapinas porrò tuas, cû de triremibus & trierarchis ageretur,

[illegible]

quidnam tempus occultare poſſit? cum lege de trecentis nauibus lata populo perſuaſiſſes, vt te curatorem claſſis conſtitueret; à te conuictus es de ſexaginta quinque expeditarum nauium trierarchis ſurripuiſſe, quo tempore maiorem claſſis partem deleuiſſi, quàm cùm Athenienſes Lacedæmonius & Polidem naualis ad Naxum prælio deuicerunt. Has porrò criminationes oppreſsiſti, quibus omnis pœnas dares, vt in periculo eſſes, non tu qui deliqueras, ſed ij qui te perſequebantur: cum quidem tuis calumniis Alexandrum & Philippum ſubinde admiſceres. & quoſdam obſtare ciuitatis occaſionibus quiritareris: quamuis ipſe ſubinde perſœmia euerteres, & futura vanis pollicitationibus obiectares. Sic tandem à me læſæ maieſtatis accuſandus, effeciſti, vt Anaxinus Oritæ comprehenderetur, qui Olympiadi merces coemebat: at eundem virum tuapte manu excarnificaſti, per decretum capitis abs te damnatum, apud quem Orei diuerſari ſolitus es: cum quo in eadem menſa edisti, bibiſti, libaſti: cui dexteram porrexiſti, amicitia & hoſpitio cum eo iuncto. hunc igitur occidiſti. & huius criminis à me coram omni populo conuictus, & hoſpitis occiſor appellatus, impium facinus non negaſti: ſed id reſponſum dediſti, ob quod omnes & ciues & hoſpites, qui aſtabant, exclamauerunt. dixiſti enim, te neceſſitudinem reipublicæ pluris feciſſe, quàm menſam hoſpitalem. Iam literas commentitias, & exploratorum comprehenſiones, & quæſtiones de criminibus rerum non factarum, quaſi ego cum quibuſdam res nouas molirer, taceo. Tamen, vt audio, me interrogaturus eſt, quis ſit ille medicus, qui ægrotanti, dum morbo laborat, nihil det conſilij: ſed eo defuncto, ad exequias accedat, eiſque neceſſariis referat, quibus rationibus ſanitatem temperare potuiſſet. Te verò ipſum non interrogas, quis talis ſit magiſtratus, qui populo adulari ſciat, qui tempora, quibus reſpublica conſeruari potuiſſet, vendiderit: qui bonos viros conſultores ſuis calumniis in medium conſulere prohibeat: qui periculo fuga euitatis, ac reipub. inemendabili malis correcta, quibus tandem nemo queat, ſe coronari poſtulet ob virtutem: cum bonum quidem nihil egerit, ſed omnium malorum fuerit autor: qui interroget eos, quos ob reip. rationem calumniis inſectatus eſt iis temporibus, cum copia ſalutis eſſet, cur non obſtiterint ſibi quò minus delinqueret? Poſtremò autem illud omnium poſtremò reſpondere, cum prælium ſuperueniſſet, nobis non fuiſſe otium pœnas de te ſumendi: ſed legationes, pro incolumitate reip. fuiſſe obeundas. Poſtquam autem impunitate non contentus, etiam præmia tibi decerni poſtulas, & ciuitatem Græcorum deriſui exponis, hic tibi obuiam accuſatione inſtituta. Atque adeò Demoſthenes, vt audio, ea quæ nunc dicturus ſum, iniquiſſimo animo feret: ſed mutatam meam Sirenibus comparat. Nam ab illis non delectari auditores ait, ſed interire: itaque de cantu laudari earum Muſicam. Perinde meam etiam dicendi exercitationem atque ingenium ad audientium perniciem eſſe comparatum. Ego verò hanc orationem à nemine prorſus afferri mea ne decere exiſtimo. Nam turpe eſt, qui crimen infert, rem ipſam non poſſe demonſtrare. Sed tamen, ſi id dictu neceſſarium fuiſſet: non Demoſthenem ea decuiſſet oratio, ſed hominem imperatorem, qui res magnas pro republica geſſiſſet, verba autem facere non poſſet, idemque aduerſariorum miraretur ingenium: quòd ſciret, ſibi deeſſe facultatem vllam à ſe editi facinoris commemorandi: accuſatorem autem videret, ea etiam poſſe perſuadere auditoribus, quæ à ſe facta non eſſent, quaſi eſſent facta. Cum autem homo ex verbis compoſitus, iiſque acerbis & ſuperuacaneis

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A caneris tandem ad simplicitatem & res gestas confugitis: quia scrutati si quis linguam tanquam fistulam ademerit, nulla deinceps eius futura sit utilitas. Ego vero miror Athenienses, & audire cupio, quas res vos intuentes queratis, ut reum absoluatis. Utrum, quod decretum legibus est consentaneum? at nullum unquam fuit cum legibus tam contrarium fuit. An quod decreti autor non dignus est qui poenas det? at nulla apud vos ullius vitae ratio habebitur, si illum absolueritis. An vero illud non est molestum, cum orchestra prius aureis coronis impleretur, quibus populus à Graecis ornabatur, eo quod is dies hospitalibus coronis assignatus erat, nunc ex Demosthenis actis, vos quidem & coronis & praeconio carentes, ipse autem [illegible] sit proclamandus? Quod si Tragicorum poetarum quispiam, qui postea ingressuri sunt, Thersitem in tragoediis faceret à Graecis coronari: nemo vestrum id pateretur, quod Homerus eum ignauum calumniatorem fuisse ait. Vos vero si talem hominem coronaveritis, putatis opinionibus Graecorum hoc exibilandos? Nam patres vestri res illustres ac splendidas ad populum autorem referebant: humiles vero & segnes

B malis oratoribus tribuebant. Ctesipho autem existimabat, ignominiam & à Demosthene remouendam, & in populum à vobis esse conferendam. Affirmatis quidem fortunatos esse vos, quemadmodum estis, benignitate Deorum vero decernetis, vos & à fortuna destitutos, & à Demosthene beneficio affectos esse? & quod omnium absurdissimum est, in iisdem iudiciis eos qui acceperunt munera condemnantur, ignominia notabitis: quem autem mercede administrare rempublicam ipsi scitis, eum corona donabitis? Ergo Bacchanalium iudices, nisi de certaminibus ordinariis rite iudicarint, mulctantur: ipsi autem, qui non ordinarii certaminis iudices estis, sed legum & ciuilis virtutis, praemia non secundum leges, nec paucis & dignis, sed per malas artes adeptis tribuetis? Ita fit, ut talis iudex è praetorio exeat, sibi quidem opibus diminutis, oratori vero autem confirmatis. Nam homo plebeius in ciuitate libera, lege & suffragio regnat: quas res cum alteri concesserit, ipse principatum suum euertit. Deinde iusiurandum, quo adactus est dicit, subinde

C conscium, eum afficit molestia: nimirum cum per illud delictum sit admissum, gratia vero cui condonata sit, ignoratur. Nam suffragia occulte feruntur. Videmur autem Athenienses simul & fortunati esse, & temerarii, qui rempublicam parum sapienter administramus. Nam quod his temporibus multis paucis sacramenta libertatis tradita sint non laudo. Quod vero nostris temporibus oratorum & impudentiam & audaciam [illegible] non est eo nomine felices sumus. Nam olim quidem talia ingenia tulit respublica, quae populum facillime oppresserunt: delectabatur enim assentationibus. Sic ab iis est euersus, non quos metuebat, sed quos fidei se committebat. erant aliqui in triginta tyrannorum numero & ipsi venerunt, & amplius mille quingentos ciues indicta causa necaverunt, priusquam illi audissent crimina, ob quae interempti erant: neque ad sepulturam & funera defunctorum cognatos accedere passi fuerunt. Non in vestra potestate constitutis magistratus? non humiles dimittetis eos, qui se nunc extulerunt? Non recordamini, neminem unquam prius opprimendi populi animum adiecisse, quam iudicia potentiore euasisset? Libenter autem coram vobis ego Athenienses, rationem inirem cum decreti autore, ob quae beneficia

[illegible]

Demosthenem censes esse coronandum? Nam si id dicis, quod ab initio in decretum, quod fossas eum tam pulchre munivisse, miror equidem. Nam maius crimen est, in causa fuisse, ut ea res necessaria esset, quam fossas eum probe confecisse. neque enim decet fidelem reipublicæ gubernatorem, mœnibus vallo cinctis, & fossis munitis, ac sepulcris sublatis, præmia postulare: sed, ubi aliquod in rempublicam beneficium contulerit. Sin ad alteram decreti partem veneris, in quo scribere ausus es, eum esse virum bonum, & constanter ea tum dicere, tum facere, quæ maximè sint è republica Atheniensium: dempta arrogantia & insolentia decreti, facta illius attingito, demonstrato nobis id quod dicis. Nam munera ab Amphissensibus & Eubœensibus data prætereo. Cum verò causam societatis Thebanæ Demostheni adscribis, eos quidem ignaros decipis: gnaros autem atque intelligentes contumelia afficis. Nam dissimulato tempore & reipublicæ autoritate, ob quam cum eis societas, verbis dignitatem in Demosthenem transfers. Quanta autem hæc sit insolentia, ego magno argumento declarare conabor. Persarum rex non diu antequam Alexander in Asiam traiecisset, ad populum misit admodum contumeliosas & barbaras literas, in quibus cum cætera de rebus admodum inerudite disseruit, & in fine literarum addidit: Ego, inquit, vobis aurum non dabo: ne petite à me: neque enim accipietis. Idem tamen periculis, quibus nunc urgetur, circumventus, non petentibus Atheniensibus, trecenta talenta in Græciam misit populo vestro, quæ is sapienter repudiavit: qui autem aurum illud afferent, fuerunt, tempus, metus, & indigentia sociorum. Illud ipsum etiam Thebanorum societatem effecit. Tu verò Thebanorum & calamitosissimæ societatis nomine subinde inculcando, nos obtundis: septuaginta verò talenta reticés, quæ de auro regio præreptà defraudasti. Nonne ob inopiam pecuniæ propter quinque talenta conducticij milites arcem Thebanis non tradiderunt? Nonne propter novem talenta argenti, cum omnes Arcades in aciem exissent, & duces ad opem ferendam parati essent, res confecta non est? Tu verò dives es, & voluptates tuas expleris: & quod caput est, aurum quidem regium apud illum, pericula verò penes vos fuit. Operæ pretium porrò est, inscitiam quoque eorum spectare. Nam si Ctesipho Demosthenem apud vos verba facturum advocare ausus fuerit, is verò suggestu conscenso se ipsum laudarit: gravior erit ipsis cladibus, quas perpessi estis, ea auscultatio. Nam cum eos, qui re ipsa viri boni sunt, à quibus multa præclara facinora esse edita ipsi scimus, tamen non feramus, cum suas laudes ipsi decantant: quis eum sui laudatorem sustineat, qui dedecus fuit reipublicæ? Rem igitur tam impudentem, si sapis, omittes Ctesipho, atque ipse te defendes. Neque enim illud sciliter prætexere poteris, dicendi esse imperitum. Nam absurdum fuerit, cum prius aliquando te legatum creari passus sis ad Cleopatram Philippi filiam, deploraturus cum ea obitum Alexandri Molossorum regis: nunc negare, posse te verba facere. Mulierem igitur alienam in luctu consolari potes: decretum autem mercede abs te scriptum non defendes? an verò is eius generis est, quem scripsisti coronandum, talis est, ut ab iis, in quos beneficia contulit, sine subscriptore ignoretur? Percontare igitur iudices, an cognorint Chabriam,

Δημοσθένην στεφανοῦσθαι; εἰ μὲν γὰρ λέγεις ὅπερ ἐν ἀρχῇ τοῦ ψηφίσματος ἐτόλμησας, ὅτι τὰς τάφρους τὰς περὶ τὰ τείχη καλῶς ἐτάφρευσε, θαυμάζω σου. τοῦ γὰρ ταῦτα ὀρθῶς γεγενῆσθαι καλῶς, τὸ γεγενῆσθαι τούτων αἴτιον, μείζω κατηγορίαν ἔχει. οὐ γὰρ περιχαρακώσαντα χρὴ τὰ τείχη, οὐδὲ τὰς τάφρους, οὐδὲ τὰς δημοσίας ταφὰς ἀνελόντα τὸν ὀρθῶς πεπολιτευμένον δωρεὰς αἰτεῖν, ἀλλ' ἀγαθοῦ τινος αἴτιον γεγενημένον τῇ πόλει. εἰ δ' ἥξεις ἐπὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ψηφίσματος, ἐν ᾧ τετόλμηκας γράφειν, ὡς ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ διατελεῖ λέγων καὶ πράττων τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ἀφελὼν τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὸν κόμπον τοῦ ψηφίσματος, ἅψαι τῶν ἔργων. ἐπίδειξον ἡμῖν ὅ,τι λέγεις. τὰ μὲν γὰρ περὶ τὰς δωροδοκίας τὰς περὶ Ἀμφισσέας καὶ Εὐβοέας παραλείπω. ὅταν δὲ τῆς πρὸς Θηβαίους συμμαχίας τὰς αἰτίας ἀνατιθῇς Δημοσθένει, τοὺς μὲν ἀγνοοῦντας ἐξαπατᾷς, τοὺς δ' εἰδότας καὶ αἰσθανομένους ὑβρίζεις. ἀφελὼν γὰρ τὸν καιρὸν καὶ τὴν δόξαν τὴν τούτων τὴν συμμαχίαν ποιήσασαν, λανθάνειν οἴει ἡμᾶς τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα Δημοσθένει περιτιθείς. ἡλίκον δ' ἐστὶ τὸ ἀλαζόνευμα τοῦτο, ἐγὼ πειράσομαι μεγάλῳ σημείῳ διδάξαι. ὁ γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεύς, οὐ πολλῷ χρόνῳ πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔπεμψε τῷ δήμῳ ἐπιστολὴν ὑβριστικὴν καὶ βάρβαρον, ἐν ᾗ τά τε δὴ ἄλλα καὶ μάλ' ἀπαιδεύτως διελέχθη, καὶ ἐπὶ τελευτῆς ἐνέγραψεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἐγὼ φησίν, ὑμῖν χρυσίον οὐ δώσω· μή με αἰτεῖτε· οὐ γὰρ λήψεσθε. οὗτος μέντοι ὁ αὐτὸς ἐγκαταληφθεὶς ὑπὸ τῶν νῦν παρόντων αὐτῷ κινδύνων, οὐκ αἰτούντων Ἀθηναίων, αὐτὸς ἑκὼν ἀπέστειλε τριακόσια τάλαντα τῷ δήμῳ, ἃ σωφρόνως οὐκ ἐδέξατο. ὁ δὲ κομίζων ἦν τὸ χρυσίον καιρὸς καὶ φόβος καὶ χρεία συμμάχων. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ τὴν Θηβαίων συμμαχίαν ἐξειργάσατο. σὺ δὲ τὸ μὲν τῶν Θηβαίων ὄνομα καὶ τὸ τῆς δυστυχεστάτης συμμαχίας ἐνοχλεῖς ἀεὶ λέγων, τὰ δ' ἑβδομήκοντα τάλαντα ἀποσιωπᾷς, ἃ προλαβὼν τοῦ βασιλικοῦ χρυσίου ἀπεστέρησας. οὐ δι' ἔνδειαν μὲν χρημάτων, ἕνεκα πέντε ταλάντων οἱ ξένοι τοῖς Θηβαίοις τὴν ἄκραν οὐ παρέδοσαν; διὰ δ' ἐννέα τάλαντα ἀργυρίου, πάντων Ἀρκάδων ἐξεστρατευμένων, καὶ τῶν ἡγεμόνων ἑτοίμων ὄντων βοηθεῖν, ἡ πρᾶξις οὐ συνετελέσθη; σὺ δὲ πλουτεῖς, καὶ ταῖς ἡδοναῖς ταῖς σαυτοῦ χορηγεῖς. καὶ τὸ κεφάλαιον, τὸ μὲν βασιλικὸν χρυσίον παρὰ τούτῳ, οἱ δὲ κίνδυνοι παρ' ὑμῖν. ἄξιον δ' ἐστὶ καὶ τὴν ἀπαιδευσίαν αὐτῶν θεωρῆσαι. εἰ γὰρ τολμήσει Κτησιφῶν μὲν Δημοσθένην παρακαλεῖν λέξοντα εἰς ὑμᾶς, ἐκεῖνος δ' ἀναβὰς ἑαυτὸν ἐγκωμιάσει, βαρύτερον τῶν ἔργων ὧν πεπόνθατε τὸ ἀκρόαμα γενήσεται. ὅπου γὰρ τοὺς μὲν ὄντως ἄνδρας ἀγαθούς, οἷς πολλὰ καὶ καλὰ σύνισμεν ἔργα, τοὺς καθ' ἑαυτῶν ἐπαίνους ἐὰν λέγωσιν, οὐ φέρομεν, ὅταν δ' ἄνθρωπος αἰσχύνη τῆς πόλεως γεγονὼς ἑαυτὸν ἐγκωμιάζῃ, πῶς ἂν τὰ τοιαῦτα καρτερήσαι τις ἀκούων; ἀπὸ μὲν οὖν τῆς αἰσχρᾶς ταύτης τραγῳδίας, ἐὰν σωφρονῇς, ἀποστήσῃ Κτησιφῶν, ποιήσῃ δὲ διὰ σαυτοῦ τὴν ἀπολογίαν. οὐ γὰρ δήπου τοῦτό γε σκήψει, ὡς οὐ δυνατὸς εἶ λέγειν. καὶ γὰρ ἂν ἄτοπόν σοι συμβαίνοι, εἰ πρῴην μέν ποθ' ὑπέμεινας πρεσβευτὴς ὡς Κλεοπάτραν τὴν Φιλίππου θυγατέρα χειροτονεῖσθαι, συναχθεσθησόμενος ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μολοττῶν βασιλέως τελευτῇ, νυνὶ δὲ οὐ φήσεις δύνασθαι λέγειν. ἔπειτα γυναῖκα μὲν ἀλλοτρίαν πενθοῦσαν δύνασαι παραμυθεῖσθαι, γράψας δὲ μισθοῦ ψήφισμα οὐκ ἀπολογήσῃ; ἢ τοιοῦτός ἐστιν ὃν γέγραφας στεφανοῦσθαι, οἷος μὴ γιγνώσκεσθαι ὑπὸ τῶν εὖ πεπονθότων, ἂν μή τίς σοι συνείπῃ; ἐπερώτησον δὴ τοὺς δικαστάς, εἰ ἐγίγνωσκον Χαβρίαν

ἢ Ἰφικράτην, ἢ Τιμόθεον, καὶ πυθοῦ παρ' αὐτῶν, διὰ τί τὰς δωρεὰς αὐτοῖς ἔδοσαν, καὶ τὰς εἰκόνας ἔστησαν. ἅπαντες ὑφ' ἑνὸς ἀποκρινοῦνται, ὅτι Χαβρίαν μὲν διὰ τὴν περὶ Νάξον ναυμαχίαν, Ἰφικράτην δ' ὅτι μόραν Λακεδαιμονίων ἀπέκτεινε, Τιμόθεον δὲ διὰ τὸν περίπλουν τὸν εἰς Κέρκυραν, καὶ ἄλλους, ὧν ἑκάστῳ πολλὰ καὶ καλὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἔργα πέπρακται. Δημοσθένην δ' ἐάν τις ἔρηται διὰ τί; ὅτι δωροδόκος, ὅτι δειλός, ὅτι τὴν τάξιν ἔλιπε. καὶ πότερα τοῦτον τιμήσετε, ἢ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀτιμάσετε, καὶ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας; οὓς νομίσατε ὁρᾶν σχετλιάζοντας, εἰ οὗτος στεφανωθήσεται. καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινόν, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν ξύλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν σίδηρον, τὰ ἄφωνα καὶ ἀγνώμονα, ἐάν τῳ ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ, ὑπερορίζομεν, καὶ ἐάν τις αὑτὸν διαχρήσηται, τὴν χεῖρα τὴν τοῦτο πράξασαν χωρὶς τοῦ σώματος θάπτομεν, Δημοσθένην δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸν γράψαντα μὲν τὴν τελευταίαν ἔξοδον, προδόντα δὲ τοὺς στρατιώτας, τοῦτον ὑμεῖς τιμήσετε. οὐκοῦν ὑβρίζονται μὲν οἱ τελευτήσαντες, ἀθυμότεροι δ' οἱ ζῶντες γίγνονται, ὁρῶντες τῆς ἀρετῆς ἆθλον τὸν θάνατον κείμενον, τὴν δὲ μνήμην ἐπιλείπουσαν. τὸ δὲ μέγιστον, ἐὰν ἐπερωτῶσιν ὑμᾶς οἱ νεώτεροι πρὸς ποῖον χρὴ παράδειγμα αὐτοὺς τὸν βίον ποιεῖσθαι, τί ἀποκρινεῖσθε; εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι οὐχ αἱ παλαῖστραι, οὐδὲ τὰ διδασκαλεῖα, οὐδ' ἡ μουσικὴ μόνον παιδεύει τοὺς νέους, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὰ δημόσια κηρύγματα. κηρύττεταί τις ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅτι στεφανοῦται ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας καὶ εὐνοίας, ἀσχημονῶν ἅμα τῷ βίῳ καὶ βδελυρός· ὁ δέ γε νεώτερος ταῦτ' ἰδὼν διεφθάρη. δίκην τις δέδωκε πονηρὸς καὶ πορνοβοσκός, ὥσπερ Κτησιφῶν· οἱ δέ γε ἄλλοι πεπαίδευνται. τἀναντία τις ψηφισάμενος τῶν καλῶν καὶ δικαίων, ἐπανελθὼν οἴκαδε παιδεύει τὸν υἱόν· ὁ δὲ εἰκότως οὐ πείθεται, ἀλλὰ τὸ νουθετεῖν ἐνοχλεῖν ἤδη δικαίως ὀνομάζεται. ὡς οὖν μὴ μόνον κρίνοντες, ἀλλὰ καὶ θεωρούμενοι, οὕτω τὴν ψῆφον φέρετε, καὶ ἀπολογισμὸν τοῖς μὴ παροῦσι νῦν τῶν πολιτῶν, ἐπερησομένοις τί ἐδικάζετε. εὖ γὰρ ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι τοιαύτη δόξει ἡ πόλις εἶναι, ὁποῖός ἄν τις ᾖ ὁ κηρυττόμενος· ἔστι δὲ ὄνειδος μὴ τοῖς προγόνοις ὑμᾶς, ἀλλὰ τῇ Δημοσθένους ἀνανδρίᾳ προσεικασθῆναι. πῶς οὖν ἄν τις τὴν τοιαύτην αἰσχύνην ἐκφύγοι; ἐὰν τοὺς προκαταλαμβάνοντας τὰ κοινὰ καὶ φιλάνθρωπα τῶν ὀνομάτων, ἀπίστους ὄντας τοῖς ἤθεσι, φυλάξησθε. ἡ γὰρ εὔνοια καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας ὄνομα κεῖται μὲν ἐν μέσῳ· φθάνουσι δ' ἐπ' αὐτὰ καταφεύγοντες τῷ λόγῳ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ τοῖς ἔργοις πορρωτάτω ἀφεστηκότες. ὅταν οὖν λάβητε ῥήτορα ξενικῶν στεφάνων καὶ κηρυγμάτων ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐπιθυμοῦντα, ἐπανάγειν αὐτὸν κελεύετε τὸν λόγον, ὥσπερ καὶ τὰς βεβαιώσεις τῶν κτημάτων ὁ νόμος κελεύει ποιεῖσθαι, εἰς βίον ἀξιόχρεων καὶ τρόπον σώφρονα. ὅτῳ δὲ ταῦτα μὴ μαρτυρεῖται, μὴ βεβαιοῦτε αὐτῷ τοὺς ἐπαίνους, καὶ τῆς δημοκρατίας ἐπιμελήθητε ἤδη διαφευγούσης ὑμᾶς. ἢ οὐ δεινὸν ὑμῖν δοκεῖ εἶναι, εἰ τὸ μὲν βουλευτήριον καὶ ὁ δῆμος παρορᾶται, αἱ δ' ἐπιστολαὶ καὶ αἱ πρεσβεῖαι ἀφικνοῦνται εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, οὐ παρὰ τῶν τυχόντων ἀνθρώπων, ἀλλὰ παρὰ τῶν πρωτευόντων ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ; καὶ ἐφ' οἷς ἐστιν ἐκ τῶν νόμων ζημία θάνατος, ταῦτά τινες οὐκ ἐξαρνοῦνται πράττειν, ἀλλ' ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ δήμῳ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἀλλήλοις παραναγιγνώσκουσι, καὶ παρακελεύονται ὑμῖν οἱ μὲν βλέπειν εἰς τὰ ἑαυτῶν πρόσωπα, ὡς φύλακες τῆς δημοκρατίας, ἕτεροι δ' αἰτοῦσι δωρεὰς ὡς σωτῆρες τῆς πόλεως. ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῆς ἀθυμίας τῶν συμβεβηκότων ὥσπερ παραγεγηρακὼς ἢ παρανοίας

A Iphicratem, Timotheum, atque audi ex illis, quas ob res eis præmia dederint, & statuas erexerint. Vniuersi enim simul tibi respondebunt: Chabriæ, ob naualem ad Naxum pugnam: Iphicrati, quod legionem Lacedæmoniorum cecidisset: Timotheo, quod Corcyram classe circumuectus fuisset: cæteris item, quorum quisque multa præclara bello gessit. Si quis autem rogarit, quamobrem Demostheni donum sit datum? Quod acceperit munera, quod sit timidus, quod ordines deseruerit. Vtrum vero hunc honore habebitis, an vero vos ipsos ignominia afficietis, & vestros ciues, qui mortem in acie oppetierunt? quos videre vos fingite, indignè ferentes, si iste coronetur. Absurdum enim fuerit, ligna, lapides & ferrum, quæ voce & mente carent, si quem delapsa occiderint, exterminare: & si quis seipsum occiderit, manum quæ id fecit, seorsim à reliquo cadauere sepelire: Demosthenem autem, qui omnium postremam expeditionem decreuit, qui milites prodidit, coronare. Itaque & contumelia … defunctis, & ad desperationem adiguntur viuentes, cum videant, virtutis mortem pretij loco propositam, memoriam autem suam aboleri. Et quod maximum est, si vos adolescentes interrogarint, ad quod sibi exemplum vita instituenda sit, quid respondebitis? Satis enim scitis, non palæstras, non ludos literarios, neque Musicam solam erudire iuniores: sed, & quidem multo magis publica præconia. Proclamatur in theatro, aliquem coronari virtutis ergò, & fortitudinis ac beneuolentiæ, qui sit homo foedus in vita, & vecors? adolescens qui id vidit, corrumpitur. Poenas dat quispiam improbus, & leno, vt Ctesipho? Cæteri erudiuntur. Si quis ea decreuit, quæ cum honestate & æquitate pugnant, domumque reuersus, filium instituit: is verò iure non obtemperat, sed eius admonitionem, merito appellatur obtundere. Tanquam igitur non solum iudicetis, sed etiam spectemini, nunc ferte suffragia: et defensionem habeatis apud eos ciues, qui etsi nunc non adsunt, vos tamen interrogaturi sunt, quid pronunciaueritis. Satis enim scitis, Athenienses, talem visum iri ciuitatem, qualis is est, cuius nomen proclamatur. Est autem dedecus, eam nō cum maioribus, sed cum Demosthenis ignauia comparari. Quo igitur pacto probrum hoc vitabimus? si eos, qui verba æqua & humana occupant, cum sint infidis præditi ingenijs, caueritis. Nam beneuolentiæ & popularis status nomen in medio posita sunt. Verum ea verbis plerunque ante alios occupant, qui ab illis longissimè factis ipsis absunt. Cum igitur deprehenderitis oratorem, qui hospitales coronas & præconia apud Græcos desiderat: eum orationem (quemadmodum possessiones confirmari lex iubet) ad vitam honorificam & mores modestos referre iubete. Qui verò his testimonijs caret, ei nolite confirmare laudes, & popularis status curam suscipite, qui iam vos effugit. Num vobis graue non videtur, quòd Curia & populus negliguntur, literæ autem & legationes in priuatas domos perueniunt: nec eæ à quibuslibet hominibus, sed à principibus Asiæ & Europæ: & his de rebus, quæ capitali supplicio legibus sunt sancitæ? Hæc se quidam agere non inficiantur: sed confitentur apud populum, & literas inter sese conferunt: atque alij vos hortantur, vt sua ora intueamini, quasi popularis status sint custodes: alij præmia postulant, tanquam conseruatores ciuitatis. Populus autem ex desperatione rerum quæ

euenerit, vt tanquam senio confectus, aut delirio conuictus, solum Democratiæ nomen retinens, rebus gerendis aliis cessit. Itaque discedentis e concionibus non rebus deliberatis: sed tanquam de collectis, iis quæ supersunt, distributis. Hæc non inaniter a me dici, inde perspicite. Fuit hic (sed dolens, toties mihi recordandum esse calamitatem ciuitatis) vir priuatus: qui cum solum proficisci Samum instituisset; tanquam patriæ proditor, eodem die a senatu Areopagitico est interfectus. Alius homo priuatus, Rhodum profectus, quod metum parum generose tulisset, nuper maiestatis accusatus pares calculos habuit. Quod si vnus tantum calculus aliter cecidisset: aut exterminatus esset, aut interfectus. Conferamus ergo id quod nunc fit. Quidam orator, omnium malorum communis autor, & castrensem ordinem deseruit, & e ciuitate aufugit. Is se coronari postulat, & proclamari oportere censet. Non relegabitis hominem, vt communem Græcorum calamitatem? aut comprehensum, vt prædonem rerum gerendarum, qui verbis tanquam naue in republica vehitur, vlciscemini? Etiam temporis est habenda ratio, quo suffragium fertis. Intra dies paucos Pythia sunt futura, & Græcorum conuentus erit. In crimen autem venit apud Græcos nostra ciuitas, ob acta Demosthenis his temporibus. Quod si illum coronaueritis: vos iis assentiri iudicabunt, qui pacem communem violant. Sin contrarium feceritis: populum crimine absoluetis. Ne igitur vrbi tanquam alienæ, sed vt communi, & vestræ consulite: & ornamenta non distribuite, sed iudicate: & præmia in meliores personas & viros digniores conferte. Neque auribus duntaxat, sed oculis etiam in vosmetipsos conuersis deliberate, qui vestrum sint opem laturi Demostheni? Virum, qui vna cum eo fuere venati, aut exercitati in adolescentia? At me dius fidius non apros est venari solitus, neque bonæ corporis habitudini studuit: sed perpetuo se in iis exercuit artibus, quibus homines diuites fortunis euerteret. An insolentiam eius considerabitis, cum dicit, se legatum e manibus Philippi extorsisse Byzantium, & se ad defectionem Acarnanes impulisse: se suis concionibus Thebanos perculisse? Nam vos ita simplices esse iam factos opinatur, vt illud etiam persuaderi vobis patiamini, quod Suadæ [illegible] in vrbe alatis, non hominem calumniatorem. Vbi porro tandem in fine orationis largitionum socios accersierit aduocatos: existimate videre vos in eo suggestu, in quo nunc ego stans loquor, viros de republica bene meritos, quasi in acie contra illorum improbitatem stantes: Solonem, qui pulcherrimis legibus Democratiam exornauit, hominem eruditum & legislatorem bonum, qui vos modeste, vt mos eius ferebat, roget, ne Demosthenis eloquentiam vllo modo pluris faciatis quam iusiurandum & leges: Aristidem qui tributa descripsit Græcis, cuius defuncti filias populus elocauit, qui ignominiosam iustitiæ tractationem grauiter & iniquo animo ferens, vos interroget, an non pudeat, cum vestri patres Arthmium Zelitam, qui e Media aurum in Græciam attulit, cum in vrbem venisset, quamuis hospes esset Atheniensis populi, propemodum occidissent, præcone quidem certe e ciuitate exegerint: vos Demosthenem, qui non aurum ex Media attulit, sed munera accepit, eaque etiam nunc possidet, aurea corona ornare? Nec putatis Themistoclem, & eos qui in Marathone oppetierunt,

Exempla [illegible] Demosthenis.

Solonem & Aristidem [illegible]

ἐκλελυμένος, αὐτὸ μόνον τοὔνομα τῆς δημοκρατίας περιποιεῖται, τὰ δ' ἔργα ἑτέροις παρακεχώρηκεν. ἔπειθ' ὑμεῖς ἀπέρχεσθε ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν οὐ βουλευσάμενοι, ἀλλ' ὥσπερ ἐκ τῶν ἐράνων, τὰ περιόντα νειμάμενοι. ὅτι δ' οὐ ληρῶ, ἐκεῖθεν τὸν λόγον θεωρήσατε. ἐγένετό τις (ἀνιῶμαι δὲ πολλάκις μεμνημένος τῆς ἀτυχίας τῆς πόλεως) ἐνταῦθ' ἀνὴρ ἰδιώτης, ὡς ἐκπλεῖν μόνον εἰς Σάμον ἐγχειρήσας, ὡς προδότης τῆς πατρίδος αὐθημερὸν ὑπὸ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς θανάτῳ ἐζημιώθη. ἕτερος δ' ἰδιώτης ἐκπλεύσας εἰς Ῥόδον, ὅτι τὸν φόβον ἀνάνδρως ἤνεγκε, πρώην ποτὲ εἰσηγγέλθη, καὶ ἴσαι αἱ ψῆφοι αὐτῷ ἐγένοντο· εἰ δὲ μία ψῆφος μετέπεσεν, ὑπερώριστ' ἂν ἢ ἀπέθανεν. ἀντιθῶμεν δὴ τὸ νυνὶ γιγνόμενον. ἀνὴρ ῥήτωρ, ὁ πάντων αἴτιος τῶν κακῶν, λιπὼν μὲν τὴν ἀπὸ στρατοπέδου τάξιν, ἀποδρὰς δ' ἐκ τῆς πόλεως, οὗτος στεφανοῦσθαι ἀξιοῖ καὶ κηρύττεσθαι οἴεται δεῖν. οὐκ ἀποπέμψεσθε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὴν τῶν Ἑλλήνων συμφοράν; ἢ συλλαβόντες ὡς λῃστὴν τῶν πραγμάτων, ἐπ' ὀνομάτων διὰ τῆς πολιτείας πλέοντα, τιμωρήσεσθε; καὶ τὸν καιρὸν μέμνησθε ἐν ᾧ τὴν ψῆφον φέρετε. ἡμερῶν μὲν ὀλίγων μέλλει τὰ Πύθια γίγνεσθαι, καὶ τὸ συνέδριον τὸ τῶν Ἑλλήνων συλλέγεσθαι. διαβέβληται δ' ἡ πόλις ἐκ τῶν Δημοσθένους πολιτευμάτων περὶ τοὺς νυνὶ καιρούς. δόξετε δ', ἐὰν μὲν τουτονὶ στεφανώσητε, ὁμογνώμονες εἶναι τοῖς παραβαίνουσι τὴν κοινὴν εἰρήνην. ἐὰν δὲ τοὐναντίον τούτου πράξητε, ἀπολύσετε τὸν δῆμον τῶν αἰτιῶν. μὴ οὖν ὡς ὑπὲρ ἀλλοτρίας, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ οἰκείας τῆς πόλεως βουλεύεσθε, καὶ τὰς φιλοτιμίας μὴ νέμετε, ἀλλὰ κρίνετε, καὶ τὰς δωρεὰς εἰς βελτίω σώματα καὶ ἀξιολογωτέρους ἄνδρας ἀπόθεσθε· καὶ μὴ μόνον τοῖς ὠσίν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄμμασι διαβλέψαντες εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς βουλεύσασθε, τίνες ὑμῶν εἰσιν οἱ βοηθήσοντες Δημοσθένει. πότερον οἱ συγκυνηγέται, ἢ οἱ συγγυμνασταὶ αὐτοῦ, ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ; ἀλλὰ μὰ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον, οὐχ ὗς ἀγρίους κυνηγετῶν, οὐδὲ τῆς τοῦ σώματος εὐεξίας ἐπιμελόμενος διατετέλεκεν, ἀλλ' ἐπασκῶν τέχνας ἐπὶ τοὺς τὰς οὐσίας κεκτημένους διαγεγένηται. ἀλλ' εἰς τὴν ἀλαζονείαν ἀποβλέψατε, ὅταν φῇ Βυζαντίους μὲν ἐκ τῶν χειρῶν πρεσβεύσας ἐξελέσθαι τῶν Φιλίππου, ἀποστῆσαι δ' Ἀκαρνᾶνας, ἐκπλῆξαι δὲ Θηβαίους δημηγορήσας. οἴεται γὰρ ὑμᾶς εἰς τοσοῦτον εὐηθείας ἤδη προβεβηκέναι, ὥστε καὶ ταῦτα ἀναπεισθήσεσθαι, ὥσπερ Πειθὼ τρέφοντας, ἀλλ' οὐ συκοφάντην ἄνθρωπον ἐν τῇ πόλει. ὅταν δ' ἐπὶ τελευτῆς ἤδη τοῦ λόγου συνηγόρους τοὺς κοινωνοὺς τῶν δωροδοκημάτων αὐτῷ παρακαλῇ, ὑπολαμβάνετε ὁρᾶν ἐπὶ τοῦ βήματος, οὗ νυνὶ ἑστηκὼς ἐγὼ λέγω, ἀντιπαρατεταγμένους πρὸς τὴν τούτων ἀσέλγειαν, τοὺς τῆς πόλεως εὐεργέτας. Σόλωνα μὲν τὸν καλλίστοις νόμοις κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν, ἄνδρα φιλόσοφον καὶ νομοθέτην ἀγαθὸν γεγενημένον, σωφρόνως, ὥσπερ προσῆκεν αὐτῷ, δεόμενον ὑμῶν μηδενὶ τρόπῳ τοὺς Δημοσθένους λόγους περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν ὅρκων καὶ τῶν νόμων. Ἀριστείδην δὲ τὸν τοὺς φόρους τάξαντα τοῖς Ἕλλησιν, οὗ τελευτήσαντος τὰς θυγατέρας ἐξέδωκεν ὁ δῆμος, σχετλιάζοντα ἐπὶ τῷ τῆς δικαιοσύνης προπηλακισμῷ, καὶ ἐπερωτῶντα, εἰ οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ οἱ μὲν πατέρες ὑμῶν Ἄρθμιον τὸν Ζελείτην κομίσαντα εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν ἐκ Μήδων χρυσόν, ἐπιδημήσαντα εἰς τὴν πόλιν, πρόξενον ὄντα τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, παρ' οὐδὲν μὲν ἦλθον ἀποκτεῖναι, ἐξεκήρυξαν δ' ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐξ ἁπάσης ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν. ὑμεῖς δὲ Δημοσθένην, οὐ κομίσαντα τὸν ἐκ Μήδων χρυσόν, ἀλλὰ δωροδοκήσαντα, καὶ ἔτι καὶ νῦν κεκτημένον, χρυσῷ στεφάνῳ μέλλετε στεφανοῦν. Θεμιστοκλέα δὲ καὶ τοὺς ἐν Μαραθῶνι τελευτήσαντας

[illegible]

& Plataeis, atque ipsa maiorum sepulchra suspiratura, si is, qui se coniunctum cum Barbaris, adversus Graecos esse fatetur, coronabitur? Ego quidem, o Tellus, & Sol, & Virtus & Intelligentia atque Eruditio, qua honesta & turpia discernimus, officio meo non defui, & reipublicae causam egi. Quod si recte, & ut meretur facinus, dixi, ut volui. Sin deterius: ut potui. Vos autem & ex orationibus auditis, & ex iis quae praetermissa sunt, ipsi ea quae iusta sunt, & e rep. conducunt, decernite.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ τοῦ περὶ τοῦ στεφάνου λόγου.

[illegible]

LIBANII ARGVMENTVM ORAtionis de Corona.

[illegible]

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ [illegible] τοῦ στεφάνου λόγου.

[illegible]

ALIVD ARGVMENTVM Ignoti autoris, in eandem Orationem.

Athenienses & Thebani bellum gesserunt cum Philippo, ad Chaeroneam oppidum Boeotiae [illegible]

[illegible]

[illegible]

ΔΗΜΟΣ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα. ἔπειθ' ὅπερ ἐστὶ μάλισθ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης, τοῦτο παραστῆσαι τοὺς θεοὺς ὑμῖν, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι, περὶ τοῦ πῶς ἀκούειν ὑμᾶς ἐμοῦ δεῖ· σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε· ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ τὸν ὅρκον, ἐν ᾧ πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις δικαίοις καὶ τοῦτο γέγραπται, τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροάσασθαι. τοῦτο δ' ἐστὶν οὐ μόνον τὸ μὴ προκατεγνωκέναι μηδέν, οὐδὲ τὸ τὴν εὔνοιαν ἴσην ἀμφοτέροις ἀποδοῦναι, ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ τάξει καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὡς βεβούληται καὶ προῄρηται τῶν ἀγωνιζομένων ἕκαστος, οὕτως ἐᾶσαι χρήσασθαι. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἐλαττοῦμαι κατὰ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα Αἰσχίνου, δύο δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μεγάλα· ἓν μέν, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἴσων ἀγωνίζομαι· οὐ γάρ ἐστιν ἴσον νῦν ἐμοὶ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν, καὶ τούτῳ μὴ ἑλεῖν τὴν γραφήν, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν — οὐ βούλομαι δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου, οὗτος δ' ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖ. ἕτερον δ', ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ τῶν κατηγοριῶν ἀκούειν ἡδέως, τοῖς ἐπαινοῦσι δ' αὑτοὺς ἄχθεσθαι· τούτων τοίνυν ὃ μέν ἐστι πρὸς ἡδονήν, τούτῳ δέδοται, ὃ δὲ πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐνοχλεῖ, λοιπὸν ἐμοί. κἂν μὲν εὐλαβούμενος τοῦτο μὴ λέγω τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ, οὐκ ἔχειν ἀπολύσασθαι τὰ κατηγορημένα δόξω, οὐδ' ἐφ' οἷς ἀξιῶ τιμᾶσθαι δεικνύναι· ἐὰν δ' ἐφ' ἃ καὶ πεποίηκα καὶ πεπολίτευμαι βαδίζω, πολλάκις λέγειν ἀναγκασθήσομαι περὶ ἐμαυτοῦ. πειράσομαι μὲν οὖν ὡς μετριώτατα τοῦτο ποιεῖν· ὅ τι δ' ἂν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀναγκάζῃ, τούτου τὴν αἰτίαν οὗτός ἐστι δίκαιος ἔχειν ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα συστησάμενος. οἶμαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας ἂν ὁμολογῆσαι, κοινὸν εἶναι τουτονὶ τὸν ἀγῶνα ἐμοὶ καὶ Κτησιφῶντι, καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἄξιον σπουδῆς ἐμοί· πάντων μὲν γὰρ ἀποστερεῖσθαι λυπηρόν ἐστι καὶ χαλεπόν, ἄλλως τε κἂν ὑπ' ἐχθροῦ τῳ τοῦτο συμβαίνῃ, μάλιστα δὲ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας, ὅσῳπερ καὶ τὸ τυχεῖν τούτων μέγιστόν ἐστιν. περὶ τούτων δ' ὄντος τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος, ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν ἀκοῦσαί μου περὶ τῶν κατηγορημένων ἀπολογουμένου δικαίως, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὓς ὁ τιθεὶς ἐξ ἀρχῆς Σόλων, εὔνους ὢν ὑμῖν καὶ δημοτικός, οὐ μόνον τῷ γράψαι κυρίους ᾤετο δεῖν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς δικάζοντας ὀμωμοκέναι, οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ὁρῶν, ὅτι τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολάς, αἷς ἐκ τοῦ πρότερος λέγειν ὁ διώκων ἰσχύει, οὐκ ἔνι τῷ φεύγοντι παρελθεῖν, εἰ μὴ τῶν δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν, τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν φυλάττων, καὶ τὰ τοῦ λέγοντος ὑστέρου δίκαια εὐνοϊκῶς προσδέξεται, καὶ παρασχὼν ἑαυτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατήν, οὕτω τὴν διάγνωσιν ποιήσεται περὶ ἁπάντων. μέλλων δὲ τοῦ τε ἰδίου βίου παντός, ὡς ἔοικε, λόγον διδόναι τήμερον, καὶ τῶν κοινῇ πεπολιτευμένων, βούλομαι πάλιν, καθάπερ ἐν ἀρχῇ, τοὺς θεοὺς παρακαλέσαι, καὶ ἐναντίον ὑμῶν εὔχομαι· πρῶτον μέν, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι

DEMOSTHENIS DE CORONA ORATIO, V.

Hieronymo Vuolfio interprete.

Primum deos & deas omnes precor, Athenienses, ut quantam ego beneuolentiam erga & rempublicam & vos vniuersos constanter habeo, tantam mihi à vobis in hoc iudicio tribuatur. Deinde, vt dij immortales (id quod maximè vos vestramque religionem & gloriam decebit) in eam vos sententiam adducant, ne aduersarium, quo ego pacto sim audiendus, in consilium adhibeatis (nam id quidem iniquum fuerit) sed leges & iusiurandum: quo illud etiam praeter cetera quae plena sunt aequitatis omnia, continetur: EADEM RATIONE VTRVNQVE ESSE AVDIENDVM. quae verba non hoc modò volunt, nullum praeiudicium esse afferendum, aut par vtrique studium praestandum: sed illud etiam, eum reo cuique defensionis ordinem, quem ipse voluit ac delegit, esse permittendum. Ego verò cum multis in hoc periculo nominibus Aeschine sum inferior, tum verò duobus, iisque magnis. Vno, quòd non de rebus iisdem in discrimen vocor. Nec enim idem mihi nunc est, vestra frustrari beneuolentia, quod isti causam non obtinere. Nam vt mihi (sed nihil ominosum orationis initio dicam) sic illi supervacaneum est me accusare. Altero, quod mortalibus omnibus natura est insitum, vt & conuicia criminationesque cum voluptate audiant, & semetipsos laudantibus succenseant. Ex his igitur, quod voluptati est iste praecipuit: id verò quod omnes ferè grauiter ferunt, mihi est relictum. Cuius ego rei metu, si facta mea non recensuero: nec obiecta crimina posse dissoluere videbor: neque, cur honorem haberi mihi velim, ostendere. Sin ad facta mea & acta in republica narranda accessero: saepe necesse habebo dicere de meipso. Ac operam quidem dabo, vt id quàm modestissimè faciam. Quod autem res ipsa dicere coegerit: eius in illum culpa meritò transferetur, qui tale certamen instituerit. Vos, opinor, Iudices, omnes fatemini, communem hanc esse causam & mihi & Ctesiphonti, nec minore à me solicitudine defendendam. Nam cum quacunque re priuari acerbum & graue sit (ab inimico praesertim) tum verò beneuolentia vestra & humanitate, tantò est molestissimum, quantò consequi easdem est amplissimum. Iam cum haec res in hoc iudicio agitur: peto, & oro vos omnes pariter, vt me audiatis crimina iustè refutantem, vt iubent leges: quas qui principiò tulit Solon, vir vestri amans ac popularis, non sanctione tantum, sed iudicium etiam iureiurando firmandas esse censuit: non quòd vobis (vt mihi quidem persuadeo) diffideret: sed quia videbat, criminationes & calumnias, quibus accusator ob priorem dicendi locum pollet, reo euitare non licere, nisi quisque vestrûm, qui pro tribunali sedetis deorum immortalium religione seruata, etiam posteriore loco dicendi excusationem benignè admitteret: seque aequum & communem vtrique auditorem praebendo, sic de tota controuersia sententiam ferret. Cum autem & priuatae vitae totius, vt apparet, hodie reddenda mihi ratio sit, & actorum in republica rursum, vt principiò feci, deos inuocabo, & in conspectu vestro precor: primum, quantam ego beneuolentiam constanter habeo, erga & re-

pub. & vos omnes, tanta mihi vt à vobis in hoc certamine tribuatur: deinde, vt dij immortales ita regant mentes animósque omnium vestrûm, vt in hac causa id statuatis, quod commodabit & reipublicæ gloriæ, & pietati singulorum. Quòd si Aeschines ea solum quæ in accusatione perscripsit, tractasset: ego quoque de ipso senatusconsulto statim respondissem. Quoniam autem cæteris recensendis non pauciora verba fecit, & in me pleraque mentitus est: simul & necessarium & iustum esse puto, vt paucis, Athenienses, de his primùm dicam: ne quis vestrûm, verbis extra causam tractis, ductus, alieniore animo refutationem accusationis meæ audiat. Quod igitur ad conuicia & priuatæ meæ vitæ criminationem attinet, videte quàm simpliciter iustéque respondeam: si me scitis esse talem, qualem iste arguit (neque enim vsquam alibi vixi quàm apud vos) non recuso, quò minus ne vocem quidem meam audiatis, etiamsi rempub. totam quàm optimè administrarim: sed surgatis, méque statim condemnetis. Sin isto multò meliorem, & natum è melioribus & nemine mediocrium ciuium (ne quid arroganter dicam) deteriorē, & me & meos existimatis & nostis, tum illi nec in aliis credite (constabit enim eum æque commentum esse omnia) tum mihi, quam omni tempore beneuolentiam ostendistis, in multis antè factis iudiciis, etiam nunc exhibete. Et tu autem veterator es, Aeschine, in eo tamen per quàm stultè putasti, me factorum atque actorum in repub. meorum omissa commemoratione, ad maledicta tua venturum, non faciè id faciam: non ita insanio. Verùm acta quæ mendaciis & calumniis prosecutus es, statim excutiam: illius verò tā effusæ petulantiæ deinceps, si his audire placuerit mentionem faciam. At crimina quidem multa sunt & adeò atrocia, vt nonnullis eorum magnæ & capitales pœnæ sint constitutæ legib. huius aūt accusationis consilium ab inimici proficiscitur odio, & ferocia, & conuicio, & despectu simul, & reliquis id genus affectib. Quòd si ea quæ accusator obiecit, atque recensuit, vera essent: respub. nec dignas nec dignis proximas de me sumere pœnas vllo modo posset. Neque verò cuiquam est negandus accessus ad populum, & dicendi potestas. Sed ea facultate ad explendam odij atque inuidiæ acerbitatē abuti, neque ita me deus amet, rectū est, neque ciuile, neque iustum, Athenienses. Nam si ea, quibus me reipub. nocere videbat, tanta fuerant, quanta modò tragicè vociferando recensebat, legum pœnis, recentib. adhuc delictis, me coercere debuisset. Si delatione digna committere videbar, deferret, atque eo modo in iudicium vestrum adduceret: sin scribere contraria legib. violatarum legum accusaret. Cum.n. Ctesiphontē propter me persequi iudicio possit, ipsi mihi profectò, si conuinci posse cōsideret, nō pepercisset. Quod si quid aliud eorum quæ modò calumniabatur & recensebat, aut quidem aliorum me in vos delinquere videbat, leges sunt de omnib. & supplicia, & experiundi potestas, & iudicia, quæ acerbas & magnas habent mulctas: atque ita vti licuit omnib. Quæ si eū fecisse cōstaret, & hac agēdi meū ratione esse visum, consentanea facta etiam esset accusatio. Nūc, declinata recta & iusta via, res dum gererentur, in præsentia coarguere noluit: tanto aūt tēporis interuallo pōst, criminib. & dicteriis & conuiciis coaceruatis, histrionē agit: cum me accuset, hunc in iudicium adducit: cū totius certaminis, eius susceptæ mecū inimicitiæ principatū teneam: nusquā mecū congreditur: sed

Falsitatis [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[Greek column illegible]

A alium deiicere de gradu dignitatis palam contendit. Itaque praeter alia mendacia, quae pro defensione Ctesiphontis afferri possent, Athenienses, illud etiam aequissimum [illegible] esse, ut nostras inimicitias ipsi inter nos disceptare [illegible] neque decere [illegible] nullo [illegible], cui mali quippiam [illegible] nihil fieri potest [illegible]. Quamuis igitur accusationis omnia capita, vel ea [illegible] per [illegible] & maledictum esse composita, perspiciatur, [illegible] tamen etiam singula excutiam, ea praesertim, quae de pace & legatione in me [illegible], quae Philocrati socio fecit, facinora [illegible] in me transtulit. Est autem & [illegible] necessarium Athenienses, & a causa neque non alienum, quae fuerit temporum illorum conditio, [illegible] care vobis in memoriam: ut pro [illegible] singula iudicetis. Phocensi consilio bello (non per me [illegible] enim ego nondum ad rem pub. accesseram) primum vos ita fuistis animati, ut Phocenses velletis esse incolumes) quanquam videretis eos iniuste [illegible]; Thebanis autem, quicquid accidisset mali, gauisuri essetis [illegible] causa, [illegible] iniuriae eo [illegible]

B tes. [illegible] ad Leuctra [illegible] moderate. Deinde tota Peloponnesus in factiones erat diuisa, neque enim inimici Lacedaemoniorum [illegible] ut eos [illegible] quippiam illorum autoritate [illegible], [illegible] tur: sed quaedam erat inexplicata, & apud hos, & apud alios [illegible] & perturbatio. Quae cum videret Philippus (neque enim obscura erant) largitionibus faciendis in singularum [illegible] proditoribus [illegible] commisit, & inter se [illegible]. Postea, dum alii errarent & desipiunt, ipse se instruit, & in perniciem omnium [illegible]. Vt autem [illegible] belli [illegible] [illegible] Thebanis, [illegible] erat omnibus, coactum [illegible] ad vos confugere: Philippus, [illegible] ciuitates [illegible] [illegible]: & vobis pacem, & illis auxilium pollicetur. Quid igitur ad id [illegible] illi fuit, ut vos [illegible] caperemini? Caeterorum Graecorum siue [illegible], siue ignorantia [illegible] est, siue [illegible] [illegible] qui vos bellum perpetuum & longum gerentes [illegible] communi omnium [illegible], ut re ipsa declaratum est, neque pecunia, neque hominibus, neque ulla re alia [illegible], adiuuerunt: quibus

C iure meritoque irati, [illegible] Philippo. Illa igitur tunc confecta pax, hasce de causis, non me (ut iste calumniatur) autore facta fuit. Illorum autem iniurias & corruptelas in illa, harum turbarum (si quis recte [illegible]) causas esse deprehendet. Atque haec omnia studio veritatis, accurate persequor & commemoro. Vt enim maxime aliqua in eis peccata esse videantur, ea nihil ad me [illegible] attinet. Nam qui primus & sententiam dixit, & mentionem de pace fecit, fuit Aristodemus histrio: qui successit & scripsit, & cum illo suam operam in eam rem locauit, Philocrates fuit Hagnusius, tuus Aeschine particeps, non meus: non, si tibi mentiri illa [illegible]: subscriptores & suffragatores fuere, quaecunque de causa (omittam enim haec in praesentia) Eubulus & Cephisophon. Ego vero nihil usquam. Quae cum ita sint, & re ipsa [illegible] [illegible] eo venit impudentiae, ut dicere non dubitet, me cum pacis autorem fuisse, tum vero obsistisse, quo minus eam respub. faceret, communi Graecorum concilio adhibito. Tu vero [illegible] te nomine recte appellem?)

[Greek lines illegible]

cùm adesses & videres, tantâ re & societate à me spoliari ciuitatem, quantam modò tragicè vociferando recensebas: visquámne inanguatus es, aut progressus, ea quæ nunc accusas, explicasti, aut commemorasti? Atqui si ego mercede à Philippo conductus, Græcorum conspirationem prohibebam: id tibi reliquum erat, vt non taceres, sed clamitares, & testificareris, & his significares: id quod nunquam fecisti, neque tam ea te vocem audiuit quisquam: nec id sane mirum. neque enim legatio fuerat tum ad vllum Græcorum missa: sed iam olim eorum animi patebant: neque iste sani quicquam dixit ea de re. Ad hæc mendaciis suis rempub. acerrimè calumniatur. Nam si vos simul cæteros Græcos ad bellum accersebatis, simul ipsi legatos ad Philippum de pace mittebatis: Eurybati facinus, non reipub. officium aut honorum hominum faciebatis. sed non ita est, non est. Qua enim causa eo illo tempore accersissetis? ad pacem? at eam habebant omnes. ad bellum? at ipsi de pace agebatis. Itaque neque primæ pacis me vel ducem vel autorem esse constat: neque cæterorum quicquam, quæ in me confinxit, verum esse ostenditur. Postquam autem pacem fecit respub. hic iterum considerate quid vterque nostrûm agere instituerit. Ex his enim scietis, quis fuerit qui Philippo in omnibus suffragaretur: & quis vestram causam egerit, & publicæ studuerit vtilitati. Ego igitur senator decretum feci, vt legati quamprimum in ea loca nauigarent, in quibus esse Philippum audirent, & iusiurandum exigerent. Illi verò, nec post senatusconsultum meum id facere voluerunt. id quam ad rem valuit? ego vos docebo, Athenienses. Philippo expediebat, plurimum temporis intercedere inter iusiurandum vobis, quàm minimum, quamobrem? quia vos ab ea die duntaxat qua iurauerātis: sed ab ea sperauerātis fore pacē, omnes belli apparationes deserueratis. ille autem id maximè perpetuo moliebatur: quod existimabat (id quod verum fuit) quæ vestræ vrbi eripuisset ante datum iusiurandum, ea se omnia constanter habiturum, neminemque propter ea pacem soluturum. Quæ cùm ego prouiderem, Athenienses, & reputarem: decretum illud feci: nauigandū in ea esse loca, in quibus esset Philippus, & iusiurandum quamprimùm exigendum: vt obtinentibus Thracibus, fœderatis vestris, ea loca, quæ iste modò eleuabat, Serrium, Myrtium & Ergiscen: ita iuraretur, & non ille opportunis locis occupatis, Thraciæ poriretur: néve magna inde pecunia, multisque militibus instructus, reliquas res aggrederetur. Hoc decretum non dicit, neque recitat: sed quòd ego senator adducendos esse legatos censui, id exagitat. Sed quid mihi agendum fuit? non decernendum, vt adducerentur ij, qui eò venerant vt colloquerentur vobiscum? aut non iubendum, vt architectus eis spectandi locum daret? At binis obolis numeratis spectassent, id decretum si factum non esset. Parua igitur reipub. commoda mihi tuenda erant, summa autem totius reipub. (id quod illi fecerunt) Philippo vendenda? minimè verò. Age, cape decretum illud, & recita: quod iste cùm sciens sciret, præteriit. Recita.

DECRETVM.

Prætore Mnesiphilo pridie Calend. Quintiles, Pādio-

ὅτε δήπου σὺ παρὼν, τηλικαύτην πρᾶξιν καὶ συμμαχίαν, ἡλίκην νυνὶ ἐξετραγῴδεις, καὶ διεξῄεις, ὁρῶν ἀφαιρούμενόν με τῆς πόλεως, ἠγανάκτεις, ἢ παρελθὼν ταῦτα ἃ νυνὶ κατηγορεῖς, ἐδίδαξας, ἢ διεξῆλθες; καὶ μὴν, εἰ τὸ κωλῦσαι τὴν τῶν Ἑλλήνων κοινωνίαν ἐπεπράκειν ἐγὼ Φιλίππῳ, σοὶ τὸ μὴ σιγῆσαι λοιπὸν ἦν, ἀλλὰ βοᾶν καὶ διαμαρτύρεσθαι, καὶ δηλοῦν τουτοισί. οὐ τοίνυν ἐποίησας οὐδαμοῦ τοῦτο, οὐδ᾽ ἤκουσε ταύτην τὴν φωνὴν οὐδείς. οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία πρὸς οὐδένα τότε ἀπεσταλμένη τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ πάλαι πάντες ἦσαν ἐξεληλεγμένοι, οὔθ᾽ οὗτος ὑγιὲς περὶ τούτων εἴρηκεν οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων, καὶ διαβάλλει τὴν πόλιν τὰ μέγιστα ἐν οἷς ψεύδεται. εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα τοὺς μὲν Ἕλληνας εἰς πόλεμον παρεκαλεῖτε, αὐτοὶ δὲ πρὸς Φίλιππον περὶ εἰρήνης πρέσβεις ἐπέμπετε, Εὐρυβάτου πρᾶγμα, οὐ πόλεως ἔργον, οὐδὲ χρηστῶν ἀνθρώπων διεπράττεσθε. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. τί γὰρ καὶ βουλόμενοι, μετεπέμπεσθ᾽ ἂν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ᾽ ὑπῆρχεν ἅπασιν. ἀλλ᾽ ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ᾽ αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε. οὐκοῦν οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης ἡγεμὼν οὐδ᾽ αἴτιος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, οὔτε τῶν ἄλλων ὧν οὗτος κατεψεύσατό μου, οὐδὲν ἀληθὲς ὂν δείκνυται. ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην ἡ πόλις, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε, τί ἡμῶν ἑκάτερος προείλετο πράττειν. καὶ γὰρ ἐκ τούτων εἴσεσθε, τίς ἦν ὁ Φιλίππῳ πάντα συναγωνιζόμενος, καὶ τίς ὁ πράττων ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον ζητῶν. ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραψα, βουλεύων, ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνωνται, καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν. οὗτοι δ᾽ οὐδὲ γράψαντος ἐμοῦ ταῦτα ποιεῖν ἠθέλησαν. τί δὲ τοῦτ᾽ ἐδύνατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἐγὼ διδάξω. Φιλίππῳ μὲν ἦν συμφέρον ὡς πλεῖστον τὸν μεταξὺ χρόνον γενέσθαι τῶν ὅρκων, ὑμῖν δ᾽ ὡς ἐλάχιστον. διὰ τί; ὅτι ὑμεῖς μὲν οὐκ ἀφ᾽ ἧς ὠμόσατε ἡμέρας μόνον, ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ἧς ἠλπίσατε τὴν εἰρήνην ἔσεσθαι, πάσας ἐξελύσατε τὰς παρασκευὰς τὰς τοῦ πολέμου. ὁ δὲ τοῦτ᾽ ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μάλιστα ἐπραγματεύετο, νομίζων, ὅπερ ἦν ἀληθές, ὅσα τῆς πόλεως προλάβοι πρὸ τοῦ τοὺς ὅρκους ἀποδοῦναι, πάντα ταῦτα βεβαίως ἕξειν. οὐδένα γὰρ τὴν εἰρήνην λύσειν τούτων ἕνεκα. ἃ ἐγὼ προορώμενος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογιζόμενος, τὸ ψήφισμα τοῦτο γράφω, πλεῖν ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ᾖ Φίλιππος, καὶ τοὺς ὅρκους τὴν ταχίστην ἀπολαμβάνειν, ἵν᾽ ἐχόντων τῶν Θρᾳκῶν, τῶν ὑμετέρων συμμάχων, ταῦτα τὰ χωρία, ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τὸ Σέρριον, καὶ τὸ Μύρτιον, καὶ τὴν Ἐργίσκην, οὕτω γίγνοινθ᾽ οἱ ὅρκοι, καὶ μὴ προλαβὼν ἐκεῖνος τοὺς ἐπικαίρους τῶν τόπων, κύριος τῆς Θρᾴκης κατασταίη, μηδὲ πολλῶν μὲν χρημάτων, πολλῶν δὲ στρατιωτῶν εὐπορήσας, ἐκ τούτων ῥᾳδίως τοῖς λοιποῖς ἐπιχειροίη πράγμασιν. εἶτα τοῦτο μὲν οὐχὶ λέγει τὸ ψήφισμα, οὐδ᾽ ἀναγινώσκει. εἰ δὲ βουλεύων ἐγὼ προσάγειν τοὺς πρέσβεις ᾤμην δεῖν, τοῦτό μου διαβάλλει. ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; μὴ προσάγειν γράψαι τοὺς ἐπὶ τοῦθ᾽ ἥκοντας, ἵν᾽ ὑμῖν διαλεχθῶσιν; ἢ θέαν μὴ κατανεῖμαι τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς κελεῦσαι; ἀλλ᾽ ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν ἄν, εἰ μὴ τοῦτ᾽ ἐγράφη. ἢ τὰ μικρὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔδει με φυλάττειν, τὰ δ᾽ ὅλα, ὥσπερ οὗτοι, πεπρακέναι; οὐ δήπου. λέγε τοίνυν μοι τὸ ψήφισμα τουτὶ λαβών, ὃ σαφῶς οὗτος εἰδὼς παρέβη. λέγε.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου, ἑκατομβαιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, φυλῆς

φυλῆς

[illegible]

A onia tribu praesidente, Demosthenes Demosthenis F. Paeaniensis, dixit: Postquam Philippus missis legatis de pace, foedus confessum fecit cum Atheniensibus: placere senatui populoque Atheniensium, vt pax in prima concione iussa, perficiatur, legatos ex omnibus Atheniensibus iam deligi quinque: delectos autem proficisci oportere, nulla mora interposita, vbi esse Philippum audierint, & iusiurandum tum ab eo exigendum, tum dandum primo quoque tempore, de facto per eum cum populo Atheniensi foedere, comprehensis etiam vtrorumque sociis. Legati creati sunt, Eubulus Anaphlystius, Aeschines Cothocides, Cephisophon Rhamnusius, Democrates Phlyensis, Cleon Cothocides. Quae cùm ego constituissem e republica, non Philippi voluntatem spectans, pauxillum solliciti boni isti legati sederunt in Macedonia tres totos menses, donec Philippus e Thracia rediisset, omnibus illic euersis: cum licuisset decem diebus, vel potius tribus aut quatuor in Hellespontum proficisci, & loca seruari, exacto iureiurando, priusquam ea ille expugnasset. Aut enim praesentibus nobis ea non attigisset: aut iusiurandum ab eo non
B accepissemus. Ita pacem non impetrasset: neque vtraque habuisset & pacem & loca. Prima igitur in legatione & Philippi furtum, & corruptela maleficorum illorum hominum, & diis inuisorum, talis extitit: propter quam & tunc & nunc & semper pugnare me fateor, & contentiones habere cum illis. Iam aliud statim maius illo scelus spectate. Postquam receperat Philippus, se pacem habiturum, occupata Thracia, eosque itidem qui decreto meo non paruerant emissos ab eo esse, ne abiret ex Macedonia, donec expeditionem contra Phocenses susceptam instruxisset, ne, si illi hac renunciassem, vos instruere se & profecturi esse, vos copias educeretis, & triremibus ad Pylas missis, vt prius, fretum clauderetis: sed, vt simul illo de his vos audiretis: simul ipse intra Pylas esset, vos nihil agere possetis. Tanto autem in timore atque in angustia erat Philippus ne, etiamsi his a se occupatis ante interitum Phocensium, vos eis auxilia decerneretis, & ipse rei gerendae occasionem
C amitteret: vt istum impurum illum conduceret, non iam communiter cum caeteris legatis, sed priuatim solum, vt vobis ea diceret ac nunciaret, per quae omnia perierunt. Peto autem, Athenienses, & oro, vt hoc per totam causam meminentis: Aeschines nihil extra causam criminatus esset: me quoque nullum aliud verbum facturum. Cum autem ille omnia crimina & maledicta coacervarit, necesse mihi quoque esse, ad singulas criminationes pauca respondere. Quae igitur illius verba tum fuerunt, per quae perierunt omnia? non esse tumultuandum propterea, quod Philippus esset intra Pylas progressus: consecuturos enim vos omnia quae velletis, si quiesceretis: atque intra biduum aut triduum audituros: quibus hostis venisset, iis amicum: contra, quibus amicus, iis hostem esse factum. Neque enim verbis amicitias aiebat confirmari, valde verum honesto nomine, sed iisdem vtilitatibus. Expedire autem Philippo & Phocensibus & vobis pariter omnibus, stupore & molestia Thebanorum liberari. Haec ex eo quidam libenter audiebant, propter inimicitias eo tempore cum Thebanis inter-

[illegible]

mercias. Quod verò statim haec secutum esset paulo post missi Phocenses interierunt, & eorum vrbes euerterentur: vos dum quiescitis, & illi parentis, paulo post supellectilem ex agris colligeretis: vt ille aurum acciperet: atque illud etiam: vt & respub. vestra Thebanorum & Thessalorum sibi pareret inimicitias: & Philippus factis illis gratiam iniret. Quae vt vera esse constet: recita mihi & Callisthenis decretum, & literas Philippi, quorum vtrisque, vobis haec omnia declarabuntur. Recita.

Decretum.

Mnesiphilo praetore, concione à ducibus & de sententia consilium ac senatus conuocata, pridie Cal. Octobris, Callisthenes Eteonici F. Phalereus dixit: Ne quis Atheniensium villa de causa in agro pernoctet: sed in vrbe maneant, & Piraeeo, qui non in praesidiis dispositi sunt. Eorum autem quem quisque locum sortitus est, eum tueatur, neque diurno, neque nocturno tempore abiit. Quisquis autem huic decreto non paruerit, proditionis reus esto: nisi necessitate aliqua ineuitabili se fuisse circumuentum ostenderit. Eam autem necessitatem cognoscat dux, qui armamentario praefectus est, & quaestor, & scriba senatus. Deferantur etiam quae sunt in agris omnia celerrimè: quae sunt intra stadia CXX, in vrbem & Piraeeum: quae vltra stadia CXX, Eleusinem, Phylen, Aphidna, Rhamnuntem, & Sunium. Dixit Callisthenes Phalereus. Numquid haec spe pacem feceratis, aut haec vobis pollicebatur iste mercenarius? Age recita & literas, quas postea Philippus huc misit.

Literae Philippi.

Rex Macedonum Philippus senatui populoque Atheniensi S. Scitote nos intra Pylas esse progressos, & Phocidem subegisse. Ac quae oppida vltro deditionem fecerunt, in ea praesidia introduximus: quae verò imperium detrectabant, vi cepimus: & ciuibus sub corona venditis, euertimus. Cum autem audirem & vos instrui ad opem illis ferendam: scripsi vobis, ne iam ea de re laboretis. Nam si omnino dicendum est, non moderatè facere mihi videmini: qui, cum pacem pepigeritis, exhibeamini in aciem descendatis: praesertim, cum Phocenses in communibus nostris pactis non sint comprehensi. Quare si nō manebitis in conuentis: nulla re nisi anticipandis iniuriis, antecurretis. Audistis, quàm perspicuè significet atque explanet his ad vos literis, suis foederatis. Haec ego feci inuitis Atheniensibus & aegrè ferentibus. Quare si sapitis, ô Thebani & Thessali, tum eos hostes existimabitis: tum mihi fidem habebitis: non quidē haec verba posuerit: sed haec certè ostendere voluit. His rebus factum est, vt digressus, illos ita sibi deuinxerat, ne quicquam deinceps prospicerent, aut animaduerterent: sed eum omnia in suam redigere potestatē paterentur. Vnde accidit, vt miseri Thebani in his calamitatibus versentur. Is autem qui fidei conciliator atq; adiutor fuit, quique falsa huc nunciauit, & fucum vobis fecit: est, qui Thebanorum mala nunc lamentatur, & quàm ea miserabilia sint, commemorat: cum & horum & Phocensium malorum, & quae denique alia Graeci perpessi sunt, omnium ipse autor. Tu scilicet, Aeschine, tali illos, aegrè fers, & Thebanorum vicem doles, qui possessio[illegible]

[illegible] μὲν πόλιν ... Φωκέας ἀπολέσθαι, καὶ κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν, ὑμᾶς δ᾽ ἡσυχίαν ἀγαγόντας τούτῳ πεισθέντας μικρὸν ὕστερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τοῦτον δὲ χρυσίον λαβεῖν, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τὴν μὲν ἀπέχθειαν τὴν πρὸς Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς τῇ πόλει γενέσθαι, τὴν δὲ χάριν τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων Φιλίππῳ, ὅτι ταῦτ᾽ οὕτως ἔσχε, λέγε μοι τό τε τοῦ Καλλισθένους ψήφισμα, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ταῦθ᾽ ἅπαντα φανερὰ ὑμῖν ἔσται. λέγε. Ψήφισμα.

Ἐπὶ Μνησιφίλου ἄρχοντος, συγκλήτου ἐκκλησίας ὑπὸ στρατηγῶν συναχθείσης, καὶ πρυτάνεων καὶ βουλῆς γνώμῃ, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος, Καλλισθένης Ἐτεονίκου Φαληρεὺς εἶπε, μηδένα Ἀθηναίων μηδεμιᾷ παρευρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιτάζεσθαι, ἀλλ᾽ ἐν ἄστει καὶ Πειραιεῖ, ὅσοι μὴ ἐν τοῖς φρουρίοις εἰσὶν ἀποτεταγμένοι. τούτων δ᾽ ἑκάστους, ἣν παρέλαβον τάξιν, διατηρεῖν, μήτε ἀφημερεύοντας, μήτε ἀποκοιτοῦντας. ὃς δ᾽ ἂν ἀπειθήσῃ τῷ ψηφίσματι, ἔνοχος ἔστω τοῖς τῆς προδοσίας ἐπιτιμίοις, ἐὰν μή τι ἀδύνατον ἐπιδεικνύῃ περὶ ἑαυτόν. περὶ δὲ τοῦ ἀδυνάτου ἐπικρινέτω ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων στρατηγός, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς. κατακομίζειν δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς πάντα τὴν ταχίστην, τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς ἄστυ καὶ Πειραιᾶ, τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς Ἐλευσῖνα, καὶ Φυλήν, καὶ Ἄφιδναν, καὶ Ῥαμνοῦντα, καὶ Σούνιον. εἶπε Καλλισθένης Φαληρεύς. ἆρ᾽ ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσι τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε, ἢ ταῦτ᾽ ἐπηγγέλλεθ᾽ ὑμῖν οὗτος ὁ μισθωτός; λέγε δὴ τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔπεμψε Φίλιππος μετὰ ταῦτα.

Ἐπιστολὴ Φιλίππου.

Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος, Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἴστε ἡμᾶς παρεληλυθότας εἴσω Πυλῶν, καὶ τὰ κατὰ τὴν Φωκίδα ὑφ᾽ ἑαυτοὺς πεποιημένους. καὶ ὅσα μὲν ἑκουσίως προσετίθετο τῶν πολισμάτων, φρουρὰς εἰσαγηοχότας, τὰ δὲ μὴ ὑπακούοντα κατὰ κράτος λαβόντες καὶ ἐξανδραποδισάμενοι κατεσκάψαμεν. ἀκούων δὲ καὶ ὑμᾶς παρασκευάζεσθαι βοηθεῖν αὐτοῖς, γέγραφα ὑμῖν, ἵνα μὴ πλεῖον ἐνοχλῆσθε περὶ τούτων. τοῖς μὲν γὰρ ὅλοις οὐδὲν μέτριόν μοι δοκεῖτε ποιεῖν, τὴν εἰρήνην συνθέμενοι, καὶ ὁμοίως ἀντιπαρεξάγοντες, καὶ ταῦτα οὐδὲ συμπεριειλημμένων τῶν Φωκέων ἐν ταῖς κοιναῖς ἡμῶν συνθήκαις. ὥστε ἐὰν μὴ ἐμμένητε τοῖς ὡμολογημένοις, οὐδὲν προτερήσετε, πλὴν τοῦ φθάσαι ἀδικοῦντες. ἀκούεθ᾽ ὡς σαφῶς δηλοῖ καὶ διορίζεται, ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ συμμάχους, ὅτι ταῦτα πεποίηκα ἀκόντων Ἀθηναίων καὶ λυπουμένων. ὥστ᾽ εἴπερ εὖ φρονεῖτε, ὦ Θηβαῖοι καὶ Θετταλοί, τούτους μὲν ἐχθροὺς ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ πιστεύσετε. οὐ τούτοις τοῖς ῥήμασι γράψας, ταῦτα δὲ βουλόμενος δεικνύναι. τοιγαροῦν ἐκ τούτων ᾤχετ᾽ ἐκείνους λαβών, εἰς τὸ μηδ᾽ ὁτιοῦν προορᾶν τῶν μετὰ ταῦτα, μηδ᾽ αἰσθάνεσθαι, ἀλλ᾽ ἐᾶσαι πάντα τὰ πράγματα ἐκεῖνον ὑφ᾽ ἑαυτῷ ποιήσασθαι, ἐξ ὧν ταῖς παρούσαις συμφοραῖς οἱ ταλαίπωροι Θηβαῖοι κέχρηνται. ὁ δὲ ταύτης τῆς πίστεως αὐτῷ συνεργὸς καὶ συναγωνιστής, καὶ ὁ δεῦρ᾽ ἀπαγγείλας τὰ ψευδῆ καὶ φενακίσας ὑμᾶς, οὗτός ἐσθ᾽ ὁ τὰ Θηβαίων ὀδυρόμενος νῦν πάθη, καὶ διεξιὼν ὡς οἰκτρά, καὶ τούτων καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι κακῶν, καὶ ὅσ᾽ ἄλλα πεπόνθασιν οἱ Ἕλληνες, ἁπάντων αὐτὸς ὢν αἴτιος. δῆλον γὰρ ὅτι σὺ μὲν ἀλγεῖς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, Αἰσχίνη, καὶ τοὺς Θηβαίους

ἐλαύνει, καὶ κτήματα ἔχει ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ γεωργεῖ τὰ ἐκείνων· ἐγὼ δ' ἐχαλέπαινον, ὁ τότ' εὐθὺς ἐξαιτούμενος ὑπὸ τῶν ταῦτα πραξάντων. ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, οὓς αὐτίκα μᾶλλον ἁρμόσει λέγειν. ἐπάνειμι δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις, ὡς τὰ τούτων ἀδικήματα, τῶν νυνὶ πραγμάτων γέγονεν αἴτια. ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπάτησθε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου διὰ τούτων, τῶν ἐν ταῖς πρεσβείαις μισθωσάντων ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαγγειλάντων, ἐξηπάτηντο δὲ οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς, καὶ ἀνῄρηντο αἱ πόλεις αὐτῶν, τί ἐγίγνετο; οἱ μὲν κατάπτυστοι Θετταλοὶ, καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι, φίλον, εὐεργέτην, σωτῆρα, τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο· πάντ' ἐκεῖνος ἦν αὐτοῖς· οὐδὲ φωνὴν ἤκουον, εἴ τις ἄλλο τι βούλοιτο λέγειν. ὑμεῖς δ' ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα καὶ δυσχεραίνοντες, ἤγετε τὴν εἰρήνην ὅμως· οὐ γὰρ ἦν ὅ τι ἂν ἐποιεῖτε. καὶ οἱ ἄλλοι δ' Ἕλληνες, ὁμοίως ὑμῖν πεφενακισμένοι, καὶ διημαρτηκότες ὧν ἤλπισαν, ἦγον τὴν εἰρήνην ἄσμενοι, καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ ἐκ πολλοῦ πολεμούμενοι. ὅτε γὰρ περιιὼν ὁ Φίλιππος Ἰλλυριοὺς, καὶ Τριβαλλοὺς, τινὰς καὶ τῶν Ἑλλήνων κατεστρέφετο, καὶ δυνάμεις πολλὰς καὶ μεγάλας ἐποιεῖτο ὑφ' ἑαυτῷ, καί τινες τῶν ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τῇ τῆς εἰρήνης ἐξουσίᾳ βαδίζοντες ἐκεῖσε διεφθείροντο, ὧν εἷς οὗτος ἦν, τότε πάντες, ἐφ' οὓς ταῦτα παρεσκευάζετ' ἐκεῖνος, ἐπολεμοῦντο. εἰ δὲ μὴ ᾐσθάνοντο, ἕτερος λόγος οὗτος, οὐ πρὸς ἐμέ. ἐγὼ μὲν γὰρ προὔλεγον, καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ παρ' ὑμῖν ἀεὶ, καὶ ὅποι πεμφθείην· αἱ δὲ πόλεις ἐνόσουν, τῶν μὲν ἐν τῷ πολιτεύεσθαι καὶ πράττειν δωροδοκούντων, καὶ διαφθειρομένων ἐπὶ χρήμασι, τῶν δ' ἰδιωτῶν καὶ πολλῶν, τὰ μὲν οὐ προορωμένων, τὰ δὲ τῇ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνῃ καὶ σχολῇ δελεαζομένων, καὶ τοιουτονί τι πάθος πεπονθότων ἁπάντων, πλὴν οὐκ ἐφ' ἑαυτοὺς ἑκάστων οἰομένων τὸ δεινὸν ἥξειν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἑτέρων κινδύνων τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς, ὅταν βούλωνται, σχήσειν. εἶτ' οἶμαι συμβέβηκε τοῖς μὲν πλήθεσιν ἀντὶ τῆς πολλῆς καὶ ἀκαίρου ῥᾳθυμίας, τὴν ἐλευθερίαν ἀπολωλεκέναι, τοῖς δὲ προεστηκόσι, καὶ τἆλλα πλὴν ἑαυτοὺς οἰομένοις πωλεῖν, πρώτους ἑαυτοὺς πεπρακόσιν αἰσθέσθαι. ἀντὶ γὰρ φίλων καὶ ξένων, ἃ τότε ὠνομάζοντο ἡνίκα ἐδωροδόκουν, νῦν κόλακες καὶ θεοῖς ἐχθροὶ, καὶ τἆλλα ἃ προσήκει πάντ' ἀκούουσιν. οὐδεὶς γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῦ προδιδόντος συμφέρον ζητῶν χρήματ' ἀναλίσκει, οὐδ' ἐπειδὰν ὧν ἂν πρίηται κύριος γένηται, τῷ προδότῃ συμβούλῳ περὶ τῶν λοιπῶν ἔτι χρῆται. οὐδὲν γὰρ ἂν ἦν εὐδαιμονέστερον προδότου. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἐπειδὰν τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ ζητῶν ἄρχειν καταστῇ, καὶ τῶν ταῦτ' ἀποδομένων δεσπότης ἐστί, τὴν δὲ πονηρίαν εἰδὼς, τότε δὴ, τότε καὶ μισεῖ, καὶ ἀπιστεῖ, καὶ προπηλακίζει. σκοπεῖτε δέ· καὶ γὰρ εἰ παρελήλυθεν ὁ τῶν πραγμάτων καιρὸς, ὁ τοῦ γ' εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καιρὸς ἀεὶ πάρεστι τοῖς εὖ φρονοῦσι. μέχρι τούτου Λασθένης φίλος ὠνομάζετο, ἕως προὔδωκεν Ὄλυνθον· μέχρι τούτου Τιμόλαος, ἕως ἀπώλεσε Θήβας· μέχρι τούτου Εὔδικος καὶ Σῖμος ὁ Λαρισαῖος, ἕως Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν. εἶτ' ἐλαυνομένων καὶ ὑβριζομένων, καὶ τί κακὸν οὐχὶ πασχόντων, πᾶσα ἡ οἰκουμένη μεστὴ γέγονε. τί δ' Ἀρίστρατος ἐν Σικυῶνι, καὶ τί Περίλαος ἐν Μεγάροις; οὐκ ἀπερριμμένοι; ἐξ ὧν ἄν τις σαφέστατ' ἴδοι, ὅτι ὁ μάλιστα φυλάττων τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, καὶ πλεῖστα ἀντιλέγων τούτοις, οὗτος ὑμῖν τοῖς προδιδοῦσι καὶ μισθαρνοῦσιν, Αἰσχίνη, τὸ ἔχειν ἐφ' ὅτῳ δωροδοκήσετε περιποιεῖ, καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς τουτωνὶ, καὶ τοὺς ἀνθισταμένους ταῖς

...nes habeas in Boeotia, & illorum agros colas: ego autem grauiter ferebam, qui statim expostulabar ab iis qui illa fecerant. Sed incidi in eas res, quas paulo post dici, magis fortasse conueniet. Redeo igitur eo, vt probem illorum corruptelas & iniurias horum negotiorum causas extitisse. Postquam enim vos decepti eratis a Philippo per istos, qui se in legationibus illi mercede locauerant, nihilque veri vobis renunciarant, miseri autem Phocenses & decepti erant, & oppida eorum euersa: quid factum est? Thessali, homines nefarij, & vaecordes Thebani, amicum, bene meritum, seruatorem Philippum ducebant. Is eis erat omnia: neque vocem ferebant eius, qui aliquid aliud vellet dicere. Vos autem, quamuis ea quae fiebant, suspecta haberetis, & aegre ferretis, tamen pacem seruabatis. Neque enim erat quod faceretis soli. Quin & alij Graeci, quemadmodum vos, decepti, & in frustrati qua sperarant, pacem cupide seruabant, cum & ipsi quodammodo iamdiu bello peterentur. Cum enim circumiens Philippus Illyrios, Triballos & Graecorum etiam quosdam subigeret, & multas magnasque copias sibi subijceret, & quidam ex vrbibus, propter pacis licentiam illuc euntes, corrumperentur, quorum iste vnus fuit: tunc omnibus his, contra quos illa parabantur, bellum inferebatur. Qui si id non animaduerterunt, alia iam fuerit ea disputatio, neque ad me attinet. Ego enim praedicebam & testificabar tum apud vos semper, tum quocunque mittebar. Sed ciuitates aegrotabant: cum & magistratus, rebusque gerendis praefecti, munera captarent, ac largitionibus corrumperentur: & homines priuati partim non prospicerent, partim quotidiana indulgentia & otio essent deliniti, atque hoc morbo correpti vniuersi, neque vero putabant singuli ad se venturas esse calamitates: sed alienum periculis opes suas confirmaturos iri, quando vellent. Sic nimirum accidit, vt & vulgus hominum per nimiam illam & intempestiuam socordiam, libertatem amiserit: & magistratus, atque ij qui se caetera, se ipsis exceptis, vendere putabant, se vendidisse primos intellexerint. Non enim, vt tum fiebat, cum munera acceptarent, amici & hospites nominantur: sed assentatores, & dijs inuisi, & caetera quae par est, omnia, nunc audiunt. Nemo enim Athenienses propter proditoris vtilitatem impensas facit, neque potitus iis quae coemerat, proditoris consilium de eo quod superest, porro vtitur. Alioqui nihil felicius esset proditore. Verum non ita sunt haec: non sunt. Qui enim posset fieri? multum certe abest. Sed postquam is qui imperare studet, in suam potestatem omnia redegerit, etiam eorum qui illa vendiderant, fit dominus: gnarus autem improbitatis eorum, tum vero & odit, & diffidit, & insectatur. Sic autem considerate. Etsi enim rerum ipsarum tempus abijt, at eas sciendi tempus semper adest cordatis. Tamdiu Lasthenes amicus Philippi nominabatur, dum Olynthum perdidisset: tamdiu Timolaus, dum Thebas perdidisset: tamdiu Eudicus & Simus Larissaei, dum Philippo Thessaliam subiecissent. Et tamen, cum exagitentur, & contumelijs afficiantur, & quid mali non ferunt? totus orbis terrarum repletus est proditoribus. Quid Aristratus Sicyone? Quid Perilaus Megaris? nonne abiecti? Ex his etiam euidentissime perspicitur, qui patriam maxime tuetur, atque illis acerrime aduersatur, eum vobis, Aeschine, proditoribus & mercenarijs materiam corruptelarum suppeditare: qui si multi sunt, vestrisque conatibus resistunt, vos estis & incolumes, & mercede acti. Nam quantum in vobis

Facti [illegible] Phocenses principes [illegible] a Philippo

[illegible] quidem ipsis fuit: olim sane perissetis. Etsi autem de actis illorum temporum plura dicere possem, tamen vel hæc plus satis esse arbitror. Quod illi est imputandum: qui tanquam crapulam quandam suæ improbitatis & scelerum in me effudit, quam necesse fuit apud vos, qui per ætatem res illas cognitas habere non potestis, eluere. interim autem vos quoque fortassis affecti estis molestia: qui prius etiam, quam ullum ego verbum facerem, illam istius operam mercenariam cognoveratis: quanquam tam ipse amicitiam & hospitium nominat atque nunc alicubi dixit: is qui mihi Alexandri hospitium exprobrat. Ego tibi hospitium Alexandri? unde id tibi contigit? aut qua dignatione es receptus? neque Philippi hospitem, neque Alexandri amicum ego te dixerim: non ita insanio: nisi etiam messores alii mercenarii, amici & hospites appellandi sunt dominorum. Non ita sunt hæc. Vnde? multum certe abest: sed mercenarium ego te Philippi olim, & nunc Alexandri voco, & hi omnes. Quod si id non credis, interroga eos: quanquam ego ipse tuo loco id faciam. Verum vobis, Athenienses, mercenarius Æschines, an hospes esse Alexandri videtur? Audis quid dicant? Iam ad accusationem ipsam respondebo, & acta mea recensebo, ut, quanquam sciens Æschines, tamen audiat, quamobrem hæc dicam, & his senatusconsulto decretis, & multo etiam maioribus honoribus esse afficiendum. Age ipsam accusationem cape, & recita.

[illegible]

Accusatio.

Chæronda prætore VI die Februarii, Æschines Atrometi F. Cothocides, retulit ad prætorem violatarum legum actionem contra Ctesiphontem Leosthenis F. Anaphlystium: scripsisse eum decretum legibus contrarium, de Demosthene Demosthenis F. Pæaniensi aurea corona donando: & in theatro, magnis baccanalibus, novis tragœdiis, proclamando: donari a populo Demosthenem Demosthenis F. Pæaniensem aurea corona virtutis ergo & benevolentiæ, quam constanter habebat erga & Græcos universos, & populum Atheniensem, atque fortitudinis: & quia non desistat agere & dicere populo utilissima: atque alacer sit ad bene de eo merendum, quocunque modo possit: quæ omnia falso scripsit, & contra leges: cum legibus interdictum sit, primum ne falsa scripta in publica monumenta referantur: deinde, ne quis ante relatas rationes coronetur. Demosthenes autem muris reficiendis est curator, & theatrali pecuniæ præfectus. Post, ne corona in theatro proclametur bacchanalibus, tragœdiis novis: sed si senatus coronet, in curia esse proclamandam: si civitas, in Pnyce pro concione. æstimata lis talenta quinquaginta. subscriptores, Cephisophon Cephisophontis F. Rhamnusius, Cleon Cleonis F. Cothocides. Quæ igitur in decreto accuset, Athenienses, hæc sunt. Ego vero his ipsis declaraturum vobis opinor, me iustis rationibus omnia refutaturum. Servato enim eodem ordine, quem ille in accusatione instituit, de omnibus deinceps singulatim dicam, & volens nihil prætermittam. Quod igitur scripsit, ea me, quæ utilissima populo sint, & agere & dicere non desistere, & paratum esse ad bene de eo merendum, ubicunque possim, proptereaque laudavit: acta in repub. mea venire in iudicium existimo. In quæ si inquiratur, constabit, utrum vere de me scripserit ea Ctesipho, & convenienter, an vero falso. Quod autem non adscripsit, postquam rationes retulerit,

[illegible] ὑμεῖς δ' ἂν πάλαι ἀπολώλειτε. καίτοι πολλὰ μὲν τῶν τότε πεπραγμένων ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν, καὶ ταῦτα ἀρκοῦντα οἴομαι τῶν ἱκανῶν εἰρῆσθαι. αἴτιος δ' οὗτος, ὥσπερ ἑωλοκρασίαν τινά μου τῆς πονηρίας τῆς ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀδικημάτων κατασκεδάσας, ἣν ἀναγκαῖον ἦν πρὸς τοὺς νεωτέρους τῶν πεπραγμένων ἀπολύσασθαι. παρηνώχλησθε δ' ἴσως ὑμεῖς, οἱ καὶ πρὶν ἐμὲ ὁτιοῦν εἰπεῖν εἰδότες τὴν τούτου τότε μισθαρνίαν. καίτοι φιλίαν γε καὶ ξενίαν αὐτὴν ὀνομάζει, καὶ νῦν εἶπέ που λέγων, ὁ τὴν ἀλεξάνδρου ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί. ἐγώ σοι ξενίαν ἀλεξάνδρου; πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι; οὔτε φιλίππου ξένον, οὔτ' ἀλεξάνδρου φίλον εἴποιμ' ἂν ἐγώ σε, οὐχ οὕτω μαίνομαι· εἰ μὴ καὶ τοὺς θεριστάς, καὶ τοὺς ἄλλο τι μισθοῦ πράττοντας, φίλους καὶ ξένους δεῖ καλεῖν τῶν μισθωσαμένων. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα. πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ μισθωτὸν ἐγώ σε φιλίππου πρότερον, καὶ νῦν ἀλεξάνδρου καλῶ, καὶ οὗτοι πάντες. εἰ δ' ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτούς· μᾶλλον δ' ἐγὼ τοῦθ' ὑπὲρ σοῦ ποιήσω. πότερον ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μισθωτὸς αἰσχίνης, ἢ ξένος εἶναι ἀλεξάνδρου δοκεῖ; ἀκούεις ἃ λέγουσι. βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐτῆς ἀπολογήσασθαι, καὶ διεξελθεῖν τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ, ἵνα, καίπερ εἰδὼς αἰσχίνης, ὅμως ἀκούσῃ δι' ἅ φημι καὶ τούτων τῶν προβεβουλευμένων, καὶ πολλῷ μειζόνων ἔτι τούτων δωρεῶν δίκαιος εἶναι τυγχάνειν. καί μοι λέγε τὴν γραφὴν αὐτὴν λαβών.

Γραφή.

Ἐπὶ χαιρώνδου ἄρχοντος, ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ ἱσταμένου, αἰσχίνης ἀτρομήτου κοθωκίδης, ἀπήνεγκε πρὸς τὸν ἄρχοντα παρανόμων γραφὴν, κατὰ κτησιφῶντος τοῦ λεωσθένους ἀναφλυστίου, ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα, ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶσαι δημοσθένην δημοσθένους παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι ἐν τῷ θεάτρῳ, διονυσίοις τοῖς μεγάλοις, τραγῳδοῖς καινοῖς, ὅτι στεφανοῖ ὁ δῆμος δημοσθένην δημοσθένους παιανιέα, χρυσῷ στεφάνῳ, ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ εὐνοίας, ἧς ἔχων διατελεῖ εἴς τε τοὺς ἕλληνας ἅπαντας, καὶ τὸν δῆμον τὸν ἀθηναίων, καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ διότι διατελεῖ πράττων καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ, καὶ πρόθυμός ἐστι ποιεῖν ὅ, τι ἂν δύνηται ἀγαθόν. ταῦτα πάντα ψευδῆ γράψας, καὶ παράνομα, τῶν νόμων οὐκ ἐώντων, πρῶτον μὲν ψευδεῖς γραφὰς εἰς τὰ δημόσια γράμματα καταβάλλεσθαι. εἶτα τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦσθαι· ἔστι δὲ δημοσθένης τειχοποιὸς, καὶ ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τεταγμένος. ἔτι δὲ μὴ ἀναγορεύειν τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ διονυσίοις τῇ τῶν τραγῳδῶν καινῇ, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡ βουλὴ στεφανοῖ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνειπεῖν, ἐὰν δὲ ἡ πόλις, ἐν πυκνὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. τίμημα, τάλαντα πεντήκοντα. κλήτορες, κηφισοφῶν κηφισοφῶντος ῥαμνούσιος, κλέων κλέωνος, κοθωκίδης. Ἃ μὲν διώκει τοῦ ψηφίσματος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἐστίν. ἐγὼ δ' ἀπ' αὐτῶν τούτων πρῶτον οἶμαι δῆλον ὑμῖν ποιήσειν, ὅτι πάντα δικαίως ἀπολογήσομαι. τὴν γὰρ αὐτὴν τούτῳ ποιησάμενος τῶν γεγραμμένων τάξιν, περὶ πάντων ἐρῶ καθ' ἕκαστον ἐφεξῆς, καὶ οὐδὲν ἑκὼν παραλείψω. τὸ μὲν οὖν γράψαι πράττοντα καὶ λέγοντα τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ διατελεῖν, καὶ πρόθυμον εἶναι ποιεῖν ὅ, τι ἂν δύνωμαι ἀγαθόν, καὶ ἐπαινεῖν ἐπὶ τούτοις, ἐν τοῖς πεπολιτευμένοις τὴν κρίσιν εἶναι νομίζω. ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων εὑρεθήσεται, εἴτε ἀληθῆ περὶ ἐμοῦ γέγραφε κτησιφῶν ταῦτα καὶ προσήκοντα, εἴτε καὶ ψευδῆ. τὸ δὲ μὴ προσγράψαντα, ἐπειδὰν τὰς εὐθύνας δῷ, στε-

στεφα-

[illegible — Greek column]

A esse coronandum, & in theatro coronam proclamari iussisti, ipsum tua ad acta in republica pertinere existimo, verum coronam mereor, & praeconium eum inter ciues, necne. Praeterea leges etiam mihi ostendendae esse videntur, quarum auctoritate huic haec scribere licuit. Ita quidem mihi, Athenienses, & simpliciter, me defendere [illegible] actiones meas [illegible] gestas, neque me quisquam existimet abducere orationem ab accusatione, si in actiones Graecas & disputationes incidero. Qui enim eam decreti partem, quae est de eo me optima & facere & dicere, [illegible] & falsitatis accusat: is est, qui hac ipsa [illegible] orationem de omnibus actis in republ. meis, & [illegible], conuenientem & necessariam fecerit. * Deinde, cum variae sint in republica functiones: eas ego mihi delegi partes quae ad Graecas [illegible] attinerent. Quare aequum est, vt & probationes ex iis petam. Atqui, quae occupauit ego ad rempublicam accessi, & conciones habui, Philippus occupauit atque obtinuit, omittam. Nihil enim illarum ad me attinere puto. Quibus autem occupandis eo modo, B quo ego accessi ad rempublicam, sit deiectus: eorum commemorationem faciam, rationem que reddam [illegible] hoc dixero: Magnam, Athenienses, praerogatiuam habuit Philippus. Apud Graecos enim non aliquos, sed aeque omnes, proditorum proditorum & largitionum inhiantium, & diis inuisorum hominum copia [illegible] vt existeret: & tantam, quantum nemo [illegible] fuisse meminit: quibus suffragatoribus & [illegible], prius quoque inter se male [illegible] & dissidentes Graecos, magis etiam [illegible]: alios decipiendo, alios largiendo, alios [illegible] corrumpendo: & in multas partes disgregauit, cum quibus hoc vnum expediebat [illegible] illum [illegible] prohiberent. Talis autem in statu, atque etiam ignoratione eminentis & crescentis mali cum versarentur omnes Graeci: considerandum est vobis, Athenienses, quid suscipiendum atque faciendum rei publicae fuerit, & eius a me ratio reposcenda. Nam qui in ea sit reipublicae parte collocatus, is ego sum. Vtrumquid enim oportuit, Aeschine, abiecto animo & vilitate sua, Thessalorum & Dolopum more, Philippum adiuuare in parando Graecorum imperio, [illegible] maiorum gloriam abolere? an vero id quidem faciendum non fuit (nihil enim fieri potest indignius) sed quae euentura videbat si nemo prohiberet, atque multo ante, vt par est, [illegible], committendum, illa vti fierent? Ego vero ACERRIMUM actorum reprehensorem percunctari velim, vtrius factionis potius fuisse rempublicam? eiusne, cuius ope factum est, vt Graeci eas clades atque ignominiam susciperent: in quo numero censeri Thessali, & [illegible] possunt, an vero illius, quae haec fieri passa est, privati emolumenti spe: quo loco Arcades, Messenii, [illegible] sunt habendi? sed & horum plerique, imo omnes, peius quam nos tractati sunt. Quod si Philippus victoria [illegible], & postea quieuisset, neque sociorum suorum, neque aliorum Graecorum vlli, vlla molestia [illegible], [illegible] reprehendi nonnihil & accusari potuissent. At si omnes pariter dignitatem, principatum, libertatem, atque etiam rempublicam quam plurimi spoliauit: nonne vos [illegible] praeclarissime omnium rem gessistis? Sed illuc redeo,

[illegible]

ciuitatem nostram facere decebat, cum Græciæ principatum & tyrannidem cogitare Philippum ac moliri cerneret? aut quid nobis suasori dicendum, aut decernendum fuit, cum Athenis agerem? (id enim plurimum refert) qui ab omni memoria sciebam ad eum vsque diem, quo ego suggestum conscendi, semper de principatu, de honore & gloria patriam dimicasse, & plus corporum ac pecuniarum, honoris studio, & propter omnium Græcorum vtilitatem impendisse, quàm cæteri Græci pro se quisque impenderent? Videbam & Philippum, qui cum certamen nobis erat, pro imperio & principatu oculum erectum, claviculam fractam, videbam manum, pedem mutilatum, omnem quamcunque fortuna vellet corporis auferre partem, facile & expedite abiicere, vt cum eo quod reliquum esset, honorate & gloriose viueret. Atqui nemo dicere audebit, decuisse Pellæ educatum, in oppido & obscuro (tum quidem) & paruo, tantam innasci animi magnitudinem, vt Græciæ principatum expeteret, idque in animum induceret: vobis autem Atheniensibus, quotidie in omnibus & orationibus & spectaculis virtutis maiorum monimenta intuentibus tantam inesse ignauiam, vt Græcorum libertatem vltro, volentes, Philippo proderetis? Nemo est qui ita sentiat. Reliquum fuit igitur, & necessarium simul, omnibus eius actionibus, quibus iniuriam vobis faciebat, iuste aduersari. Id faciebatis ab initio vos, merito & ex officio. Scripsi & ego, & consului, quibus in republica versabar temporibus, fateor. Sed quid fuit mihi faciendum? Iam enim te interrogo: cæteris omnibus omissis, Amphipoli, Pydna, Potidæa, Halonneso: nullius horum facio mentionem, Serrium, Doriscum item, & Peparethi vastationem, ac cæteras ciuitatis nostræ factas iniurias, nec vtrum extiterint, noui. (Tu autem dixisti, me, qui illa dixissem, populum onerasse inimicitiis cum illis decreta Eubuli, Aristophontis & Diopithis sint, non mea: ô homo, qui temere quicquid in buccam venerit, effutias) neque nunc ea de re sermo erit. At ille qui Eubœam abalienabat, eamque, ad oppugnandam Atticam muniebat; qui Megara inuadebat: qui Oreum occupabat: qui Porthmum subruebat: qui & Orei Philistidem tyrannum, & Eretriæ Clitarchum constituebat: qui Hellespontum subigebat: qui Byzantium obsidebat: qui Græcarum vrbiu alias euertebat, in alias exules reducebat: vtrumquid in omnibus agendis inique faciebat, & fœdus violabat & pacem soluebat, an non? vtrum Græcorum aliquem extitisse oportebat, qui illa prohiberet, necne? Nam si non oportuit, sed committendum fuit, vt quod dicitur, Mysorum præda Græcia fieret, viuentibus & superstitibus Atheniensibus: superuacaneum & ego laborem cepi, qui talibus de rebus verba feci: superuacaneum laborem & respublica cepit, quæ mihi paruit: & ea vero quæ facta sunt omnia, delicta & errata mea sunto. Sin aliquem esse decuit qui prohiberet, quemnam tum alium, quam populum Atheniensium esse decuit? Hæc igitur ego tum administraui: & cum ab eo mancipari omnes homines videre cernerem, adversabar, tum prædicendo, tum monendo, ne ea Philippo licentia daretur. Atqui pacem ille soluit, nauibus captis, non nostra ciuitas, Æschine. Profer ipsa decreta & literas Philippi, & recita ordine. Nam hæc, si consideremus, quis cuius rei sit autor, perspicuum fiet. Recita decretum.

A necessitate officii, cum Athenas Philippo oppugnaret.

πόλιν, Αἰσχίνη, προσῆκε ποιεῖν, ἀρχὴν καὶ τυραννίδα τῶν Ἑλλήνων ὁρῶσαν ἑαυτῷ κατασκευαζόμενον Φίλιππον; ἢ τί τὸν σύμβουλον ἔδει λέγειν ἢ γράφειν τὸν Ἀθήνησι (καὶ γὰρ τοῦτο πλεῖστον διαφέρει), ὃς συνῄδειν μὲν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μέχρι τῆς ἡμέρας ἀφ' ἧς αὐτὸς ἐπὶ τὸ βῆμα ἀνέβην, ἀεὶ περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἀγωνιζομένην τὴν πατρίδα, καὶ πλείω καὶ χρήματα καὶ σώματα ἀνηλωκυῖαν ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ τῶν πᾶσι συμφερόντων, ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὑπὲρ αὑτῶν ἀνηλώκασιν ἕκαστοι, ἑώρων δ' αὐτὸν τὸν Φίλιππον, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυναστείας τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον, τὴν κλεῖν κατεαγότα, τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον, πᾶν ὅ τι βουληθείη μέρος ἡ τύχη τοῦ σώματος παρελέσθαι, τοῦτο προϊέμενον, ὥστε τῷ λοιπῷ μετὰ τιμῆς καὶ δόξης ζῆν; καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτό γ' οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν τολμήσειεν, ὡς τῷ μὲν ἐν Πέλλῃ τραφέντι, χωρίῳ ἀδόξῳ τότε γ' ὄντι καὶ μικρῷ, τοσαύτην μεγαλοψυχίαν προσῆκεν ἐγγενέσθαι, ὥστε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ἐπιθυμῆσαι, καὶ τοῦτ' εἰς τὸν νοῦν ἐμβαλέσθαι· ὑμῖν δ' οὖσιν Ἀθηναίοις, καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην ἐν πᾶσι καὶ λόγοις καὶ θεωρήμασι τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς ὑπομνήματα ὁρῶσι, τοσαύτην κακίαν ὑπάρξαι, ὥστε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας αὐτεπαγγέλτους ἐθελοντὰς παραχωρῆσαι Φιλίππῳ. οὐδ' ἂν εἷς ταῦτα φήσειεν. λοιπὸν τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον ἅμα, ἅπασιν οἷς ἐκεῖνος ἔπραττεν ἀδικῶν ὑμᾶς, ἐναντιοῦσθαι δικαίως. τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ὑμεῖς ἐξ ἀρχῆς εἰκότως καὶ προσηκόντως, ἔγραφον δὲ καὶ συνεβούλευον καὶ ἐγώ, καθ' οὓς ἐπολιτευόμην χρόνους, ὁμολογῶ. ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; ἤδη γάρ σ' ἐρωτῶ, πάντα τἄλλα ἀφείς, Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Ἁλόννησον· οὐδενὸς τούτων μέμνημαι. Σέρριον δὲ καὶ Δορίσκον, καὶ τὴν Πεπαρήθου πόρθησιν, καὶ ὅσα ἄλλα ἡ πόλις ἠδικεῖτο, οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα. καίτοι σύ γ' ἔφησθά με ταῦτα λέγοντα εἰς ἔχθραν ἐμβαλεῖν τουτουσί, Εὐβούλου καὶ Ἀριστοφῶντος καὶ Διοπείθους τῶν περὶ τούτων ψηφισμάτων ὄντων, οὐκ ἐμῶν, ὦ λέγων εὐχερῶς ὅ τι ἂν βουληθῇς. οὐδὲ νῦν περὶ τούτων ἐρῶ. ἀλλ' ὁ τὴν Εὔβοιαν ἐκεῖνος σφετεριζόμενος, καὶ κατασκευάζων ἐπιτείχισμα ἐπὶ τὴν Ἀττικήν, καὶ Μεγάροις ἐπιχειρῶν, καὶ καταλαμβάνων Ὠρεόν, καὶ κατασκάπτων Πορθμόν, καὶ καθιστὰς ἐν μὲν Ὠρεῷ Φιλιστίδην τύραννον, ἐν δ' Ἐρετρίᾳ Κλείταρχον, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ὑφ' ἑαυτῷ ποιούμενος, καὶ Βυζάντιον πολιορκῶν, καὶ πόλεις Ἑλληνίδας ἃς μὲν ἀναιρῶν, εἰς ἃς δὲ τοὺς φυγάδας κατάγων, πότερον ταῦτα πάντα ποιῶν ἠδίκει καὶ παρεσπόνδει καὶ ἔλυε τὴν εἰρήνην, ἢ οὔ; καὶ πότερον φανῆναί τινα τῶν Ἑλλήνων τὸν ταῦτα κωλύσοντα ποιεῖν αὐτὸν ἐχρῆν, ἢ μή; εἰ μὲν γὰρ μὴ ἐχρῆν, ἀλλὰ τὴν Μυσῶν λείαν καλουμένην τὴν Ἑλλάδα οὖσαν ὀφθῆναι ζώντων Ἀθηναίων καὶ ὄντων, περιείργασμαι μὲν ἐγὼ περὶ τούτων εἰπών, περιείργασται δ' ἡ πόλις ἡ πεισθεῖσα ἐμοί, ἔστω δ' ἀδικήματα πάντα ταῦθ' ἃ πέπρακται καὶ ἁμαρτήματα ἐμά. εἰ δ' ἔδει τινὰ τούτων κωλυτὴν φανῆναι, τίνα ἄλλον ἢ τὸν Ἀθηναίων δῆμον προσῆκε γενέσθαι; ταῦτα τοίνυν ἐπολιτευόμην ἐγώ, καὶ ὁρῶν καταδουλούμενον πάντας ἀνθρώπους ἐκεῖνον ἠναντιούμην, καὶ προλέγων καὶ διδάσκων μὴ προΐεσθαι διετέλουν. καὶ μὴν τὴν εἰρήνην γ' ἐκεῖνος ἔλυσε, τὰ πλοῖα λαβών, οὐχ ἡ πόλις, Αἰσχίνη. φέρε δ' αὐτὰ τὰ ψηφίσματα, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, καὶ λέγε ἐφεξῆς. ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων, τίς τίνος αἴτιός ἐστι, γενήσεται φανερόν. Λέγε.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Νεοκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶνος, ἐκκλησίας συγκλήτου ὑπὸ τῶν στρατηγῶν συναχθείσης, Εὔβουλος Μνησιθέου Κόπριος εἶπεν, ἐπειδὴ προσήγγειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς ἄρα Λεωδάμαντα τὸν ναύαρχον, καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ ἀποσταλέντα πλοῖα εἴκοσι ἐπὶ τὴν τοῦ σίτου παραπομπὴν εἰς Ἑλλήσποντον, ὁ παρὰ Φιλίππου στρατηγὸς Ἀμύντας καταγήοχεν εἰς Μακεδονίαν, καὶ ἐν φυλακῇ ἔχει, ἐπιμεληθῆναι τοὺς πρυτάνεις καὶ τοὺς στρατηγούς, ὅπως ἡ βουλὴ συναχθῇ, καὶ αἱρεθῶσι πρέσβεις πρὸς Φίλιππον, οἳ παραγενόμενοι διαλέξονται πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ ἀφεθῆναι τόν τε ναύαρχον, καὶ τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς στρατιώτας. καὶ εἰ μὲν δι' ἄγνοιαν ταῦτα πεποίηκεν ὁ Ἀμύντας, ὅτι οὐ μεμψιμοιρεῖ ὁ δῆμος οὐδέν· εἰ δέ τι πλημμελοῦντα παρὰ τὰ ἐπεσταλμένα λαβών, ὅτι ἐπισκεψάμενοι Ἀθηναῖοι ἐπιτιμήσουσι κατὰ τὴν τῆς ὀλιγωρίας ἀξίαν. εἰ δὲ μηδέτερον τούτων ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀγνωμονοῦσιν ἢ ὁ ἀποστείλας ἢ ὁ ἀπεσταλμένος, καὶ τοῦτο γράψαι, ἵνα αἰσθανόμενος ὁ δῆμος, βουλεύσηται τί δεῖ ποιεῖν. Τοῦτο μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμα, Εὔβουλος ἔγραψεν, οὐκ ἐγώ. τὸ δ' ἐφεξῆς, Ἀριστοφῶν, εἶθ' Ἡγήσιππος, εἶτ' Ἀριστοφῶν πάλιν, εἶτα Φιλοκράτης, εἶτα Κηφισοφῶν, εἶτα πάντες οἱ ἄλλοι. ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων. λέγε τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ Νεοκλέους ἄρχοντος, βοηδρομιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, βουλῆς γνώμῃ, πρυτάνεις καὶ στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνενεγκόντες, ὅτι ἔδοξε τῷ δήμῳ πρέσβεις ἑλέσθαι πρὸς Φίλιππον περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀνακομιδῆς, καὶ ἐντολὰς δοῦναι κατὰ τὰ τῆς ἐκκλησίας ψηφίσματα. καὶ εἵλοντο τούσδε, Κηφισοφῶντα Κλέωνος Ἀναφλύστιον, Δημόκριτον Δημοφῶντος Ἀναγυράσιον, Πολύκριτον Ἀπημάντου Κοθωκίδην. πρυτανείᾳ φυλῆς Ἱπποθοωντίδος, Ἀριστοφῶν Κολλυτεὺς πρόεδρος εἶπεν. Ὥσπερ τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δεικνύω τὰ ψηφίσματα, οὕτω καὶ σύ, Αἰσχίνη, δεῖξον ὁποῖον ἐγὼ γράψας ψήφισμα αἴτιός εἰμι τοῦ πολέμου. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις. εἰ γὰρ εἶχες, οὐδὲν ἂν αὐτοῦ πρότερον νυνὶ παρέσχου. καὶ μὴν οὐδ' ὁ Φίλιππος οὐδὲν αἰτιᾶται ἐμὲ ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἑτέροις ἐγκαλῶν. λέγε δ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου.

Ἐπιστολὴ Φιλίππου.

Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος, Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. Παραγενόμενοι πρὸς ἐμὲ οἱ παρ' ὑμῶν πρεσβευταί, Κηφισοφῶν, καὶ Δημόκριτος, καὶ Πολύκριτος, διελέγοντο περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀφέσεως, ὧν ἐναυάρχει Λαομέδων. καθόλου μὲν οὖν ἔμοιγε φαίνεσθε ἐν μεγάλῃ εὐηθείᾳ ἔσεσθαι, εἰ οἴεσθ' ἐμὲ λανθάνειν ὅτι ἐξεπέμφθη ταῦτα τὰ πλοῖα πρόφασιν μὲν ὡς τὸν σῖτον παραπέμψοντα ἐξ Ἑλλησπόντου εἰς Λῆμνον, βοηθήσοντα δὲ Σηλυμβριανοῖς τοῖς ὑπ' ἐμοῦ μὲν πολιορκουμένοις, οὐ συμπεριειλημμένοις δὲ ἐν ταῖς τῆς φιλίας κοινῇ κειμέναις ἡμῖν συνθήκαις. καὶ ταῦτα συνετάχθη τῷ ναυάρχῳ ἄνευ μὲν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὑπὸ δέ τινων ἀρχόντων, καὶ ἑτέρων ἰδιωτῶν μὲν νῦν ὄντων, ἐκ παντὸς δὲ τρόπου βουλομένων τὸν δῆμον ἀντὶ τῆς νῦν ὑπαρχούσης πρός με φιλίας, τὸν πόλεμον ἀναλαβεῖν, πολλῷ μᾶλλον φιλοτιμουμένων τοῦτο συντετελέσθαι, ἢ τοῖς Σηλυμβριανοῖς βοηθῆσαι. καὶ ὑπολαμβάνουσιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον, πρόσοδον ἔσεσθαι. οὐ μέντοι μοι δοκεῖ τοῦτο χρήσιμον ὑπάρχειν οὔθ' ὑμῖν οὔτ' ἐμοί. διόπερ τά τε νῦν καταχθέντα πλοῖα πρὸς ὑμᾶς ἀφίημι, καὶ τοῦ λοιποῦ, ἐὰν βούλησθε μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς προεστηκόσιν ὑμῶν κακοήθως πολιτεύεσθαι, ἀλλ' ἐπιτιμᾶτε,

Decretum.

Praetore Neocle, mense Sept. indicta à ducibus comitia, Eubulus Mnesithei filius Cyprius dixit: Postquam duces in concione retulerunt, Leodamantem nauarchum, & missa cum eo viginti nauigia in Hellespontum, ad deportandum frumentum, à Philippi duce Amynta excepta, & perducta esse in Macedoniam, & in custodia teneri: curandum esse consiliis & ducibus, vt senatus conueniat, & legati deligantur ad Philippum, qui profecti, cum eo agant de nauarcho dimittendo, & nauigiis & militibus. Quod si id ex ignorantia fecerit Amyntas, nihil queri de eo populum. Sin praeter mandata delinquentem ceperit: Athenienses inquisituros, & poenas pro delicti modo exacturos. Sin horum neutrum sit, sed priuatim iniurij sint, vel is qui misit, vel is qui missus est: id quoque indicandum, vt re cognita populus deliberet, quid agendum sit. Hoc igitur decretum Eubulus fecit, non ego: id verò quod sequitur, Aristophon, deinde Hegesippus, post iterum Aristophon, mox Philocrates, deinde Cephisophon, post omnes alij: ego verò nihil horum. Recita decretum.

Decretum.

Nicocle praetore, pridie Calend. Septembris, de sententia senatus, Coss. & duces, relata concionis voluntate, exposuerunt, iubere populum legatos deligi, ad Philippum mittendos, de nauibus repetendis, iisque mandata dari ex plebiscitis. & designarunt hos, Cephisophontem Cleonis filium Anaphlystium, Democritum Demophontis filium Anagyrasium, Polycritum Apemanti filium Cothocidem, praesidente tribu Hippothoontide. Aristophon Colyttensis praeses, dixit. Vt igitur ego haec ostendo decretaria, & tu ostende Aeschine, quo ego decreto scripto, autor belli fuerim. Id verò non potes. Nam si posses, nihil eo prius nunc protulisses: atque adeò nec Philippus belli causam mihi imputat, cum de aliis queratur. Recita ipsas Philippi literas.

Literae Philippi.

Rex Macedonum Philippus Senatui populoque Atheniensi S. Profecti ad me legati vestri Cephisophon, Democritus & Polycritus, de nauibus dimittendis verba fecerunt, quibus praefuit Laodamas. Vt igitur breuiter dicam, magnus mihi stupor esse vester videtur, si me hoc intelligere putatis missa fuisse illa nauigia per speciem frumenti ex Hellesponto in Lemnum deportandi, reuera autem, vt Selymbrianis, qui à me obsidebantur, & communi amicitiae foedere comprehensi non erant, opem ferrent. Atque haec mandata fuerunt nauarcho, sine quidem populi Atheniensis autoritate, sed à quibusdam magistratu praeditis, & aliis qui nunc priuati sunt, omnibus modis efficere studens, vt populus, repudiata mecum inita amicitia, ad bellum redeat: atque in eo conficiendo multò magis elaborant, quàm vt Selymbrianis opitulentur: eamque rem sibi quaestui fore putant. Ego tamen id neque vobis, neque mihi conducibile esse puto. Quamobrem & nauigia quae nunc ad me perducta sunt, vobis remitto: atque in posterum, si vestros magistratus vetueritis malitiosè rem publicam gerere, & castigaueritis: operam dabo,

vt & ego pacem custodiam: Valete.

Aeschines nusquam ... [illegible]

Hic nusquam Demosthenis meminit: neque de me quicquam queritur. Quamobrem igitur, cum aliis accuset, actorum meorum non meminit? quòd iniuriarum suarum meminisset, si quid de me scripsisset. Iis enim ego inhærebam, & iis aduersabar. ac primùm Peloponnensium legationem decreui, cum ille primùm in Peloponnesum inuaderet. deinde Euboicam, cum Eubœam attingeret: post, expeditionem Oritanam, non iam legationem: demum Eretriensem, cum ille iam tyrannos in illis vrbibus constituisset. Post hæc classes illas omnes ablegaui, per quas conseruata est Chersonesus, Byzantium, & omnes fœderati. Vnde vobis pulcherrimæ laudes, gloria, honores, coronæ, gratiarum actiones ab iis, qui beneficiis affecti fuerant, reddebantur. Eorum autem qui afficiebantur iniuria, iis qui vobis obtemperarant, parta fuit salus: qui verò neglexerunt, id consecuti sunt, vt sæpe vestrarum prædictionum meminerint, vtque vos non sibi modò consultum voluisse, sed etiam prudentes homines & vates esse putent. Euenerunt enim omnia, quæ vos eis prædixeratis. Atqui magnam pecuniam daturum fuisse Philistidem, vt Oreum: magnam & Clitarchum, vt Eretriam obtineret: magnam etiam Philippum, vt ea contra vos præsidia haberet, & cæteri eius conatus non patefierent: vtque in reliquas eius iniurias nemo vsquam inquireret: nemo ignorat, & tu minimè omnium. Legati enim tum à Clitarcho & Philistide huc missi, apud te diuersabantur Æschines: eorum eras procurator: quos respub. vt hostes, vt neque iusta, neque vtilia postulantes, repulit, ij tibi amici fuerunt. Nihil igitur horum* factum est, ô homo in me maledice: qui dicis me accepta tacere pecunia, expensa clamitare. Tu verò non ita: sed & clamitas, dum habes: & nunquam desines, nisi te hi coercuerint hodie, coactum in ordinem.

A iudicibus se primum ... [illegible]

Ob ea igitur, cum vos me tum coronassetis, & Aristonicus easdem scripsisset syllabas, quas Ctesiphon hic nunc scripsit: & proclamata esset in theatro corona, & secundum hoc mihi nunc fit præconium: neque aduersatus est Æschines, cum adesset, neque decreti autorem accusauit. Age cape & hoc decretum, ac recita. Recita.

DECRETVM.

Prætore Chærondæ Hegemonis F. XXVI. Ianuarij, tribu Leontina præsidente, Aristonicus Phrearrius dixit: Postea quàm Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis, multa & magna officia præstitit populo Atheniensi, multisque fœderatorum cùm prius, tùm in hoc tempore per senatusconsulta opem tulit, & quasdam Eubœæ ciuitates liberauit, & populo Atheniensi bene velle perseuerat cùm dicendo, tum agendo quicquid est è re & ipsorum Atheniensium & cæterorum Græcorum: placere senatui populoque Atheniensi, vt laudetur Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis: & aurea corona donetur: & corona in theatro proclametur, bacchanalibus nouis tragœdiis. Coronæ autem proclamatio curæ sit præsidenti tribui, & agonothetæ, sententiam dixit Aristonicus Phrearrius. Est igitur vestrûm quispiam, qui dedecus aliquod suscepisse sciat rempublicam nostram propter hoc decretum, aut delusam esse, aut derisam: id quod accidisse, quæ modò iste futura esse dicebat, si ego coronarer? Atqui, dum res nouæ sunt, notæque omnibus: siue bene se habent, gratiam consequuntur: siue aliter, supplicium. Constat autem gratiam mihi tunc esse habitam, non reprehensionem, supplicióve me affectum.

A ὁμολογίαν καὶ ἐγὼ διαφυλάξω τὴν εἰρήνην. Εὐτυχεῖτε. Ἐνταῦθ' οὐδαμοῦ Δημοσθένην γέγραφεν, οὐδ' αἰτίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ. τί ποτ' οὖν τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῶν, τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται; ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν αὑτοῦ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφε. τούτων γὰρ εἰχόμην ἐγὼ καὶ τούτοις ἠναντιούμην. καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Πελοπόννησον πρεσβείαν ἔγραψα, ὅτε πρῶτον ἐκεῖνος εἰς Πελοπόννησον παρεδύετο. εἶτα τὴν εἰς Εὔβοιαν, ἡνίκ' Εὐβοίας ἥπτετο. εἶτα τὴν ἐπ' Ὠρεὸν ἔξοδον, οὐκέτι πρεσβείαν, καὶ τὴν εἰς Ἐρέτριαν, ἐπειδὴ τυράννους ἐκεῖνος ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατέστησε. μετὰ ταῦτα δὲ τοὺς ἀποστόλους ἅπαντας ἀπέστειλα, καθ' οὓς Χερρόνησος ἐσώθη, καὶ Βυζάντιον, καὶ πάντες οἱ σύμμαχοι. ἐξ ὧν ὑμῖν μὲν τὰ κάλλιστα, ἔπαινοι, δόξαι, τιμαί, στέφανοι, χάριτες, παρὰ τῶν εὖ πεπονθότων ὑπῆρχον. τῶν δ' ἀδικουμένων, τοῖς μὲν ὑμῖν τότε πεισθεῖσιν, ἡ σωτηρία περιεγένετο, τοῖς δ' ὀλιγωρήσασι, τὸ πολλάκις ὧν ὑμεῖς προείπατε μεμνῆσθαι, καὶ νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὔνους ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους ἀνθρώπους καὶ μάντεις εἶναι. πάντα

B γὰρ ἐκβέβηκεν ἃ προείπατε αὐτοῖς. καὶ μὴν ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματ' ἔδωκε Φιλιστίδης, ὥστ' ἔχειν Ὠρεόν, πολλὰ δὲ Κλείταρχος, ὥστ' ἔχειν Ἐρέτριαν, πολλὰ δ' αὐτὸς ὁ Φίλιππος, ὥστε ταῦθ' ὑπάρχειν ἐφ' ὑμᾶς αὐτῷ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων μηδὲν ἐξελέγχεσθαι, μηδ' ἃ ποιῶν ἠδίκει, μηδένα ἐξετάζειν πανταχοῦ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, καὶ πάντων ἥκιστα σύ. οἱ γὰρ παρὰ τοῦ Κλειτάρχου καὶ τοῦ Φιλιστίδου τότε πρέσβεις δεῦρ' ἀφικνούμενοι, παρὰ σοὶ κατέλυον, Αἰσχίνη, καὶ σὺ προὐξένεις αὐτῶν. οὓς ἡ μὲν πόλις ὡς ἐχθροὺς, καὶ οὔτε δίκαια, οὔτε συμφέροντα λέγοντας ἀπήλασε, σοὶ δ' ἦσαν φίλοι. οὐ τοίνυν ἐπράχθη τούτων οὐδέν, ὦ βλασφημῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ λέγων ὡς σιωπῶ μὲν λαβών, βοῶ δ' ἀναλώσας. ἀλλ' οὐ σύ, ἀλλὰ βοᾷς μὲν ἔχων, παύσει δ' οὐδέποτ', ἐὰν μή σε οὗτοι παύσωσιν ἀτιμώσαντες τήμερον. στεφανωσάντων τοίνυν ὑμῶν ἐμ' ἐπὶ τούτοις τότε, καὶ γράψαντος Ἀριστονίκου τὰς αὐτὰς συλλαβάς, ἃς νυνὶ Κτησιφῶν οὑτοσὶ γέγραφε, καὶ ἀναρρηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ στεφάνου, καὶ δευτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γιγνομένου, οὔτ' ἀντεῖπεν Αἰσχίνης παρών, οὔτε τὸν

C εἰπόντα ἐγράψατο. καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών. λέγε.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ Χαιρώνδου Ἡγήμονος ἄρχοντος, γαμηλιῶνος ἕκτῃ ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Λεοντίδος, Ἀριστόνικος Φρεάρριος εἶπεν. ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς, πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ πολλοῖς τῶν συμμάχων καὶ πρότερον, καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ διὰ τῶν ψηφισμάτων, καί τινας τῶν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ πόλεων ἠλευθέρωκε, καὶ διατελεῖ εὔνους ὢν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ λέγει καὶ πράττει ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθὸν ὑπέρ τε αὐτῶν Ἀθηναίων, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ἐπαινέσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς. τῆς δ' ἀναγορεύσεως τοῦ στεφάνου, ἐπιμεληθῆναι τὴν πρυτανεύουσαν φυλὴν, καὶ τὸν ἀγωνοθέτην. εἶπεν Ἀριστόνικος Φρεάρριος. Ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν οἶδέ τινα αἰσχύνην συμβᾶσαν τῇ πόλει διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα, ἢ χλευασμὸν, ἢ γέλωτα, ἃ νῦν οὗτός φησιν ἔσεσθαι, ἐὰν ἐγὼ στεφανῶμαι; καὶ μὴν ὅταν ᾖ νέα καὶ γνώριμα πᾶσι τὰ πράγματα, ἐάν τε καλῶς ἔχῃ, χάριτος τυγχάνει, ἐάν θ' ὡς ἑτέρως, τιμωρίας. φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ χάριτος τετυχηκὼς τότε, καὶ οὐ μέμψεως, οὐδὲ τιμωρίας.

οὐκοῦν

[illegible]

Ψήφισμα Βυζαντίων.

[illegible]

A Perinde ad ea vsque tempora, quibus haec acta sunt, in confesso est, omni tempore ea fecisse me, quae essent è republica, quod & dicenda sententia, & decernendo vobis deliberantibus, fui superior: & quod decreta perfecta sunt, & omnis respublica & ego, & vos omnes propter ea coronati estis: dijs sacra facta sunt, & supplicationes, quasi ea fausta essent. Expulso igitur ex Euboea Philippo, vestris armis, mea administratione decretisque, [illegible] tempus [illegible] quaesiuit, quo ad oppugnandam rempublicam nostram praesidia compararet. & quia videbat nos plurimus [illegible] importato frumento vti: operam dedit, vt frumentariam vectionem in suam potestatem redigeret. Progressus igitur in Thraciam, à Byzantiis suis foederatis petiit primum, vt vna secum bellum vobis inferrent. Quod cùm illi recusarent, & (quod verum erat) non se ea conditione societatem coisse dicerent: extructo vallo vrbem circumdedit, & machinis admotis obsedit. Ea dum fiebant, quid nos facere decuerit, nō iam interrogabo. Perspicuum enim est omnibus. sed quis fuerit, qui iuuerit Byzantios, eosque conseruarit? Quis obstiterit, quò minus illis temporibus Hellespontus alienaretur? Vos B ô Athenienses. Vos autem cùm dico, rempublicam dico. Quis verò pro republica & dicebat, & scribebat, & agebat, quis denique se administrationi rerū prorsus dedebat? Ego. At quid ex iis quantae ad omnes redierint vtilitates, non iam è verbis est cognoscendum, cum re ipsa sitis experti. Quod enim bellum tunc gerebatur, praeterquam quod famam honestam peperit, id quoque praestitit, vt omnia ad victum [illegible] necessaria, & vberius, & minoris pararentur à vobis quàm in hac pace, quam leues isti cum patriae detrimento custodiunt, ex spe inhiantes, qua vtinam frustrentur, neque vna fruantur iis, quae vos reipublicae amantes, à dijs immortalibus exposcitis: neque vobis ea impertiant, quae ipsi libenter. Recita Byzantiorum coronas, & Perinthiorum, quibus rempublicam propter haec ornarunt.

Byzantij liberati [illegible] & frumenta [illegible]

DECRETVM BYZANTIORVM.

Pontifice Bosporicho, Damagetus in Tealia de concilij C sententia dixit: Quoniam populus Atheniensium et in superioribus temporibus bene cupere Byzantiis & sociis cognatisque Perinthiis non destitit, & multa magnaque officia praestitit, atque hoc tempore Philippo nostrum agrum & vrbē hostiliter aggresso, ad excidium Byzantiorum & Perinthiorum, agrūmque incendio & succisis arboribus deuastante: [illegible] nauibus centum & viginti, frumento, telis & legionibus, nos è magno periculo eripuit, & patriam rempublicam restituit, & leges & monumenta maiorum: placere populo Byzantiorum & Perinthiorum, dare Atheniensibus affinitatem, ciuitatem, agri possessionem, & propriam ac principem locum in spectaculis, apud Tholum, apud senatum & populum, iuxta sacerdotes: & in vrbe habitare volentibus, immunitatem omnium munium ciuilium: erigi item esse statuas in Bosporo tres [illegible] cubitum singulas, populi Atheniensium coronati à populo Byzantiorum & Perinthiorum: mittenda etiam esse munera in celebres Graeciae conuentus, Isthmia, Nemea, Olympia, & Pythia, & praedicandam coronam, qua donatus est populus Atheniensis à nobis: vt norint Graeci omnes & Atheniensium virtutem, & Byzantiorum ac Perinthiorum pietatem. Recita etiam donatā à Chersonitis coronam.

DECRETVM CHERSONESITARVM

Chersonesitarum liberati.

Chersonesitae qui Sestum incolunt, Eleuntem, Madytum, Alopeconnesum, ornant Atheniensium senatum & populum aurea corona *sexaginta talentorum, & Gratiae aram extruunt & populi Atheniensis: quòd in Chersonesitas beneficium cōtulerit omnium maximum, ereptos è Philippi manibus, restituta patria, legibus, libertate, sacris. & sequenti quoque aeuo non desinent agere gratias, & quacunque ratione poterunt, bene mereri. Haec decreuerunt in communi concilio. Non igitur id solùm, vt Chersonesus & Byzantium seruaretur, & Hellesponti dominatu Philippus tum excluderetur, & respublica propter haec honores haberetur, consilio meo ac administratione perfectum est: sed illud etiam mortalibus omnibus ostensum, quanta esset & reipublicae nostrę bonitas, & Philippi improbitas. Nam is quidem amicus & socius Byzantiorum, palam omnibus eos obsidebat: quo quid fieri possit turpius, aut sceleratius? Vos autem qui nō iniuria, multa eáque grauia de eis queri poteratis, propter ea quae superioribus tēporibus in vos commiserant: non modò memoriam iniuriarum obliterastis, & eos iniuria affectos non prodidistis: sed eos etiam conseruastis: vnde gloriam, beneuolentiam estis ab omnibus assecuti. Ac multos iam à vobis versatos in rep. coronis esse donatos sciunt omnes: propter quem autem alium respub. coronata sit (consiliarium dico, & oratorem) nisi propter me, nemo omnium dicere queat. Vt autem & maledicta quibus Euboenses & Byzantios insectatus est, refricans eorum memoriam, si quid in vos commiserant inciuilius, calumnias esse ostendam: non propterea tantùm quòd mendacia sint (nam id vos praescire arbitror) sed, vt maximè vera essent, quia tamen ita agi, vt ego egi, vtilissimum fuit; vnum atque alterū honestum reipublicae facinus exponā, idq. paucis. Etenim & singulis priuatim & publicè omnibus ferè per discendū opera, vt in ea quae habet honestissima, intuentes, caetera consimili modo administrent. Vos igitur, Athenienses, cùm Lacedęmonij terra marique imperarent, & vndique finitima Atticae loca praesidiis tenerent, Euboeam, Tanagram, Boeotiam vniuersam, Megara, Aeginam, Cleonas, reliquas insulas obtinerent: vrbe tū moenia nō habente, egressi estis ad Aliartum: atque iterum, nō multis diebus post, ad Corinthum: quū illius tēporis Athenienses multas causas simultatum haberent, erga & Corinthios & Thebanos, propter ea quae bello Decelico admiserant. Sed nec iniuriarum meminerūt, & multum abfuit vt id facerent. Atqui Aeschine tum vtraque haec, neque pro benemeritis suscipiebant, neque carere periculo videbant: sed propterea nō deserebant supplices: sed pro gloria & honore semetipsos periculis offerebant, rectè & honestè consulentes. omnium hominum vita morte finitur, etiam si quis in carcere conclusus metu sese tueatur. Fortibus autem viris semper res honestae praeclaraeque omnes, spe bona munitis suscipiendae sunt: & quicquid Dei voluntate contigerit, infractis animis perferendum. Haec maiores nostri faciebant, haec natu grandiores è vobis, qui Lacedaemonios non sibi amicos, neque benemeritos, sed post multas & magnas iniurias reip. nostrae factas, cū Thebani post Leuctricā victoriam eos delere conarentur, obstiterunt: non perterriti robore illo Thebanorum, & gloria qua florebant: neque ratione inita, quid in vos illi commisissent, pro quibus pugnabant. Illis itaque factis, Graecis omnib' declarastis

Rebellis defensos esse Euboenses & Byzantios, exemplis probat.

Ψήφισμα χερρονησιτῶν.

Χερρονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες σηστόν, ἐλεοῦντα, μάδυτον, ἀλωπεκόννησον, στεφανοῦσιν ἀθηναίων τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον χρυσῷ στεφάνῳ ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα, καὶ χάριτος βωμὸν ἱδρύονται καὶ δήμου ἀθηναίων, ὅτι πάντων μεγίστου ἀγαθῶν παραίτιος γέγονε χερρονησίταις, ἐξελόμενος ἐκ * τῶν φιλίππου, καὶ ἀποδοὺς τὰς πατρίδας, τοὺς νόμους, τὴν ἐλευθερίαν, τὰ ἱερά. καὶ ἐν τῷ μετὰ ταῦτα αἰῶνι παντὶ οὐκ ἐλλείψει εὐχαριστῶν, καὶ ποιῶν ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν. ταῦτα ἐψηφίσαντο ἐν τῷ κοινῷ βουλευτηρίῳ. Οὐκοῦν οὐ μόνον τὸ χερρόνησον καὶ βυζάντιον σῶσαι, οὐδὲ τὸ κωλῦσαι τὸν ἑλλήσποντον ὑπὸ φιλίππῳ γενέσθαι τότε, οὐδὲ τὸ τιμηθῆναι τὴν πόλιν ἐκ τούτων ἡ προαίρεσις ἡ ἐμὴ καὶ ἡ πολιτεία διεπράξατο, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἔδειξεν ἀνθρώποις τήν τε τῆς πόλεως καλοκαγαθίαν, καὶ τὴν φιλίππου κακίαν. ὁ μὲν γὰρ σύμμαχος ὢν τοῖς βυζαντίοις, πολιορκῶν αὐτοὺς ἑωρᾶτο ὑπὸ πάντων, οὗ τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον, ἢ μιαρώτερον; ὑμεῖς δ' οἱ καὶ μεμψάμενοι πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἐκείνοις εἰκότως, ὧν ἠγνωμονήκεσαν εἰς ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικακοῦντες, οὐδὲ προϊέμενοι τοὺς ἀδικουμένους, ἀλλὰ καὶ σῴζοντες ἐφαίνεσθε, ἐξ ὧν δόξαν, εὔνοιαν παρὰ πάντων ἐκτᾶσθε. καὶ μὴν ὅτι πολλοὺς μὲν ἐστεφανώκατε ἤδη τῶν πολιτευομένων, ἅπαντες ἴσασι. δι' ὅντινα δ' ἄλλον ἡ πόλις ἐστεφάνωται, σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα, πλὴν δι' ἐμέ, οὐδ' ἂν εἷς εἰπεῖν ἔχοι. ἵνα τοίνυν καὶ τὰς βλασφημίας, ἃς κατὰ τῶν εὐβοέων, καὶ τῶν βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴ τι δυσχερὲς αὐτοῖς ἐπέπρακτο πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συκοφαντίας οὔσας ἐπιδείξω μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶναι (τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας ἡγοῦμαι) ἀλλὰ καὶ τῷ, εἰ τὰ μάλιστ' ἦσαν ἀληθεῖς, οὕτως ὡς ἐγὼ κέχρημαι τοῖς πράγμασι συμφέρειν χρῆσθαι, ἓν ἢ δύο βούλομαι τῶν καθ' ὑμᾶς πεπραγμένων καλῶν τῇ πόλει διεξελθεῖν, καὶ ταῦτ' ἐν βραχέσι. καὶ γὰρ ἄνδρα ἰδίᾳ, καὶ πόλιν κοινῇ, πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ δεῖ τὰ λοιπὰ πειρᾶσθαι πράττειν. ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λακεδαιμονίων γῆς καὶ θαλάττης ἀρχόντων, καὶ τὰ κύκλῳ τῆς ἀττικῆς κατεχόντων ἁρμοσταῖς καὶ φρουραῖς, εὔβοιαν, τάναγραν, τὴν βοιωτίαν ἅπασαν, μέγαρα, αἴγιναν, κλεωνάς, τὰς ἄλλας νήσους, οὐ ναῦς, οὐ τείχη τῆς πόλεως τότε κεκτημένης, ἐξήλθετε εἰς ἁλίαρτον, καὶ πάλιν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον εἰς κόρινθον, τῶν τότ' ἀθηναίων πολλὰ ἂν ἐχόντων μνησικακῆσαι, καὶ κορινθίοις καὶ θηβαίοις, τῶν περὶ τὸν δεκελεικὸν πόλεμον πραχθέντων, ἀλλ' οὐκ ἐποίησαν τοῦτο, οὐδ' ἐγγύς. καίτοι τότε ταῦτ' ἀμφότερα, αἰσχίνη, οὔθ' ὑπὲρ εὐεργετῶν ἐποίουν, οὔτ' ἀκίνδυνα ἑώρων. ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα προΐεντο τοὺς καταφεύγοντας ἐφ' αὑτούς, ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἤθελον τοῖς δεινοῖς αὑτοὺς διδόναι, ὀρθῶς καὶ καλῶς βουλευόμενοι. πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὑτὸν καθείρξας τηρῇ. δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δ' ἃ ἂν ὁ θεὸς διδῷ γενναίως. ταῦτ' ἐποίουν οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ταῦθ' οἱ πρεσβύτεροι τῶν ὑμετέρων, οἳ λακεδαιμονίους οὐ φίλους ὄντας οὐδ' εὐεργέτας, ἀλλὰ πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἠδικηκότας καὶ μεγάλα, ἐπειδὴ θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν λεύκτροις ἀνελεῖν ἐπεχείρουν, διεκώλυσαν, οὐ φοβηθέντες τὴν τότε θηβαίοις ῥώμην καὶ δόξαν ὑπάρχουσαν, οὐδ' ὑπὲρ οἷα πεποιηκότων ἀνθρώπων κινδυνεύσουσι διαλογισάμενοι. καὶ γάρ τοι πᾶσι τοῖς ἕλλησιν ἔδειξαν ἐκ τούτων,

[illegible]

A quicquid in vos ab illo peccatum fuerit, contra eũ vos ceteris in rebus [illegible] filios aut libertas [illegible] Neque in hos tantum [illegible] Thebani Euboeam [illegible] neque [illegible] & Theodoro [illegible] primum [illegible] & [illegible] autem [illegible] conseruasse [illegible] quid [illegible] qui in vos [illegible] ad [illegible] censere possem [illegible] pugnas [illegible] nunc [illegible] reipublica nostra omnia pro [illegible] Graecorum libertate [illegible] & incolumitate.

B Proinde [illegible] rempublicam [illegible] dimicare voluissem [illegible] agerem, quid aliud [illegible] & causas [illegible] reipublicae dignitatem & gloriam [illegible] Nam [illegible] Quod si [illegible] qui in [illegible] Nunc [illegible] quae post [illegible] quid reipublicae [illegible] Nam cum [illegible] Athenienses, classem [illegible] & [illegible] locupletes [illegible] immunitatem [illegible] & [illegible] locupletes, & iniuria [illegible] legum [illegible]

C [illegible] At quantum pecuniam [illegible] classem [illegible] legem [illegible] Athenienses [illegible] Neque [illegible] legibus, [illegible] nihil [illegible] ciues [illegible] Mea vero lege [illegible] & [illegible] Neque [illegible] Ne igitur [illegible] nihil est quod [illegible] [illegible]

[illegible]

DECRETVM.

[illegible] Psephismata [illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

fiebant trierarchorum: iussitque senatus & populus. Cum autem violatarum legum reum fecisset Demosthenem Patrocles Phlyensis, non accepta suffragiorum parte soluit quingentas drachmas. Age, profer & praeclarum recensum.

RECENSIO.

Trierarchi ad triremem vocentur sedeni, e manipulorum contributionibus, a quinque & viginti annis vsque ad quadraginta, qui sumptus ex aequo suppeditent. Agè confer cum hac meae legis recensionem.

RECENSIO.

Trierarchi ad triremem deligendi sunt è censu rei familiaris à denis talentis: quod si res familiaris pluris aestimata fuerit, munus id pro portione ad ternas naues & scaphā progrediatur. Eadem ratio seruetur in iis, quorum opes decemtalentis sunt minores, vt contributis aliis decem talenta expleant. Num vobis paruum opis attulisse videor pauperibus, aut paruum impensuros fuisse putatis diuites, ne ea quae aequa sunt praestare cogerentur? Neque verò illius solum mihi laudi duco, quòd non praeuaricatus sum, aut, quòd accusatus absolutus sum: sed quòd conducibilem etiam legem tuli, & ipsa experientia comprobatam. Nam cum toto belli tempore classes ex mea lege mitterentur, nullus vnquam trierarchus supplex fuit, vt oneratus nobis, in Munychia sedit: nullus à classiariis vinctus est: nulla triremis neque foris ob tarditatem periit reipublicae, neque domi relicta fuit, quòd ire non posset. At veteribus legibus haec omnia fiebant: & in causa erant pauperes, qui obire munera non poterant. Multae sane facultates deerant. Ego autem cum à pauperibus ad diuites transtulissem trierarchias, omnia rectè fiebant. Etiamnum ergo propter hoc ipsum etiam laudem mereor, quòd omnia eius generis munia mihi delegi, vnde rempublicam simul, & gloria, & honos, & copiae redirent: quodque nihil inuidè, nihil acerbè, nihil malicios è gessi, aut abiectè, aut contra vrbis dignitatē. Ac eundem esse meum animum constabit, & in vrbanis administrationibus, & in Graecorum negotiis. Neque enim in republica locupletum gratiam praetuli defensioni multitudinis: neque in rebus Graecorum Philippi munera & hospitium pluris feci, quàm communes Graecorum omnium vtilitates. Reliquum nunc esse mihi puto, vt de praeconio dicam, & rationibus referendis. Nam & optima fecisse me, & perpetuò vestri esse studiosum, & ad bene merendum de vobis paratum satis ex his quae dicta sunt, à me ostensum esse existimo. tametsi actionum in republica, factorumque meorum partem maximam praetereo: quòd ordine mihi ad violatarum legum crimen respondendum esse censeo. tum, vt de reliquis administrationibus nihil dicam, vestrum tamen omnium conscientiam pro me loqui. Ac verba quidem, quae ille sursum & deorsum permiscendo de violatis legibus faciebat, ita me dij ament, neque vos percepisse arbitror, neque ipse potui pleraque intelligere. Simpliciter autem rectà via de iure disputabo. Ego tantum abest ab eo, vt dicam, me non esse obnoxium (id quod ille modo falsò exagitabat & inculcabat) vt per omnem vitam obnoxium esse me fatear reddendae rationi eorum, quae administrarim aut gesserim apud vos: sed eorū quae de meo pollicitus & largitus sū populo, nullum me diē obnoxiū esse affirmo. Audis Aeschines?

[illegible]

A ὅσους τῶν τριηραρχῶν ... ἐπεχειροτόνησεν ἡ βουλή, καὶ ὁ δῆμος. καὶ ἀπενεγκὼν παρανόμων γραφὴν Δημοσθένει Πατροκλῆς Φλυεὺς, τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ λαβὼν, ἀπέτισε τὰς πεντακοσίας δραχμάς. Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον.

Κατάλογος.

Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη συνεκγδόους ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν, ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα, ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους. Φέρε δὴ παρ᾽ ἐκεῖνον, τὸν ἐκ τοῦ ἐμοῦ νόμου κατάλογον.

Κατάλογος.

Τοὺς τριηράρχους αἱρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπὸ τῆς οὐσίας κατὰ τίμησιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα. ἐὰν δὲ πλειόνων ἡ οὐσία ἀποτετιμημένη ᾖ χρημάτων, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν, ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ ἡ λειτουργία ἔστω, κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν ἔστω, καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ἐστὶ τῶν δέκα ταλάντων, εἰς συντέλειαν συναγομένοις εἰς τὰ δέκα τάλαντα. Ἆρα μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν ὑμῶν δοκῶ, ἢ μικρὰ B ἀναλῶσαι ἂν τῶν ἀδίκων οἱ πλούσιοι; οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι ταῦτα σεμνύνομαι, οὐδὲ τῷ γραφεὶς ἀποφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τῷ συμφέροντα θεῖναι τὸν νόμον, καὶ τῷ πεῖραν ἔργῳ δεδωκέναι. πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τῶν ἀποστόλων γιγνομένων κατὰ τὸν νόμον τὸν ἐμὸν, οὐχ ἱκετηρίαν ἔθηκε τριήραρχος οὐδεὶς πώποτε ὡς ἀδικούμενος παρ᾽ ὑμῖν, οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ ἐκαθέζετο, οὐχ ὑπὸ τῶν ἀποστολέων ἐδέθη, οὐ τριήρης οὔτ᾽ ἔξω καταλειφθεῖσα ἀπώλετο τῇ πόλει, οὔτ᾽ αὐτοῦ ἀπελείφθη, οὐ δυναμένη ἀνάγεσθαι. καίτοι κατὰ τοὺς προτέρους νόμους, ἅπαντα ταῦτα ἐγίγνετο. τὸ δ᾽ αἴτιον, ἐν τοῖς πένησιν ἦν τὸ λειτουργεῖν· πολλὰ δὴ τὰ ἀδύνατα συνέβαινεν. ἐγὼ δ᾽ ἐκ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους μετήνεγκα τὰς τριηραρχίας· πάντ᾽ οὖν τὰ δέοντα ἐγίγνετο. καὶ μὴν καὶ κατ᾽ αὐτὸ τοῦτο, ἄξιός εἰμι ἐπαίνου τυχεῖν, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα προῃρούμην πολιτεύματα, ἀφ᾽ ὧν ἅμα δόξαι καὶ τιμαὶ καὶ δυνάμεις συνέβαινον τῇ πόλει· βάσκανον δὲ καὶ πικρὸν καὶ κακόηθες οὐδέν ἐστι πο- C λίτευμα ἐμὸν, οὐδὲ ταπεινὸν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἀνάξιον. ταὐτὸ τοίνυν ἦθος ἔχων ἔν τε τοῖς κατὰ τὴν πόλιν πολιτεύμασι, καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς φανήσομαι. οὔτε γὰρ ἐν τῇ πόλει τὰς παρὰ τῶν πλουσίων χάριτας μᾶλλον, ἢ τὰ τῶν πολλῶν δίκαια εἱλόμην, οὔτ᾽ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τὰ Φιλίππου δῶρα καὶ τὴν ξενίαν ἠγάπησα, ἀντὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι συμφερόντων. Ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν εἶναί μοι περὶ τοῦ κηρύγματος εἰπεῖν, καὶ τῶν εὐθυνῶν. τὸ γὰρ ὡς τὰ ἄριστά τε ἔπραττον, καὶ διὰ παντὸς εὔνους εἰμὶ, καὶ πρόθυμος ὑμῖν, ἱκανῶς ἐκ τῶν εἰρημένων δεδηλῶσθαί μοι νομίζω. καίτοι τὰ μέγιστά γε τῶν πεπολιτευμένων, καὶ πεπραγμένων ἐμαυτῷ παραλείπω, ὑπολαμβάνων τοὺς περὶ τοῦ παρανόμου λόγους ἀποδοῦναί με δεῖν. κἂν μὴ λέγω τὰ λοιπὰ τῶν πεπολιτευμένων, ὁμοίως παρ᾽ ὑμῶν ἑκάστῳ ταῦθ᾽ ὑπάρχειν μοι. Τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς ἄνω καὶ κάτω διακυκῶν ἔλεγε περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὑμᾶς οἶμαι μανθάνειν, οὔτ᾽ αὐτὸς ἠδυνάμην συνεῖναι τοὺς πολλούς· ἁπλῶς δὲ τὴν ὀρθὴν περὶ τῶν δικαίων διαλέξομαι. τοσούτου γὰρ δέω λέγειν, ὡς οὐκ εἰμὶ ὑπεύθυνος, ὃ νῦν οὗτος διέβαλλε καὶ διωρίζετο, ὥστ᾽ ἅπαντα τὸν βίον ὑπεύθυνος εἶναι ὁμολογῶ ὧν ἢ διακεχείρικα, ἢ πεπολίτευμαι παρ᾽ ὑμῖν. ὧν μέντοι γ᾽ ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐπαγγειλάμενος δέδωκα τῷ δήμῳ, οὐδεμίαν ἡμέραν ὑπεύθυνος εἶναί φημι, ἀκούεις Αἰσχίνη;

οὐδ᾽

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

A neque aliam quamquam, etsi [illegible] aliquis fuerit. Quæ enim lex est tanta iniquitate & inhumanitate referta, vt eum qui aliquid de suo largitus est & humanitate atque liberalitate vsus & gratias spoliet, & ad calumniatores adducat, illisque rationib. alienæ libertatis exigendis præficiat? nulla certè. Quòd si quam iste esse ait, ostendat, in ea ego acquiescam, & tacebo. sed nulla est, Athenienses. At iste calumniator, cum quod theatralis pecuniæ curator, largitus sum pecuniam eam, inquit, obuentum laudauit senatus nō scilicet ob eorum quicquam, quorum rationes referendæ mihi erant: sed ob ea quæ largitus sum, ô calumniator. Sed & murorum, inquit instaurator fuisti & ob hoc ipsum rectè laudabar, quod impensas de meo sum largitus & non expensas tuli. Expensi enim tabulæ, rationes & inquisitores requirunt: donatio autem gratiarum actionem & laudationem meritò consequitur. Quapropter hic ea de me scripsit. Atque hæc ita se habere, nec tantùm legibus, sed vestris etiam moribus esse definita ego facilè multifariam ostēdam. Primùm, Nausicles dum cū imperio fuit, sæpe à vobis corona donatus est ob priuatam liberalitatem. Deinde cū Diotimus clypeos dedit, atque iterum Charidemus, coronati etiam sunt. Etiam Neoptolemus hic, cum fuerit multis operibus præfectus, propter ea quæ de suo largitus est, honoribus est affectus. Nam id quidem indignum esset, si cui magistratu aliquo fungenti, aut largiri sua reipub. propter magistratum non liceret, aut pro datis non recipienda gratia, sed ratio reddenda esset. Hæc vt verè à me dici constet, cape ipsa decreta de his facta, & mihi recita. Recita.

B

DECRETVM.

Prætor fuit Demonicus Phlyensis. XXVI die Sextilis, cum de sententia senatus & populi Callias Phrearrius dixit placere senatui populoque corona donare Nausiclem armamentario præfectum quod cū Athenienses legionarij bis mille essent in Imbro, & Atheniensib. insulam incolentibus opem ferrēt, cū Philo quæstor designatus, per tempestates nauigare non posset, & stipendia soluere militibus, de suo numerauit, nec expensa populo tulit: ac proclamandam esse coronam bacchanalibus, nouis tragœdiis.

DECRETVM.

Dixit Callias Phrearrius, Coss. de sententia senatus referente: [illegible] Charidemus, cum legionibus Salaminem missus, & Diotimus magister equitum, in conflictu ad fluuium militibus quibusdam ab hostibus spoliatis, priuatis sumptibus adolescentes armarunt clypeis octingentis placere senatui populoque, vt donentur Charidemus & Diotimus aureis coronis & proclamentur Panathenais magnis, in gymnico certamine, & bacchanalibus, tragœdiis nouis. Proclamatio aūt curæ sit senatui, Coss. [illegible]. Horū singulis, Aeschine, magistratus quem gesserat rationes referendæ erant: corona ob quæ coronabantur, non item. Proinde nec mihi. In simili enim causa, simile mihi cum aliis ius quoque tribuendum est. Largitus sū: propterea laudor: neque propterea quæ de meo dedi, sum obnoxius, in magistratu functus ea ratione retuli, non de iis quæ largitus sum medius fidius. At malè gessi magistratum? tum vero tu, qui adesses, cum me quæstores introducerent, non accusabas? Vt autem senatus illum ipsum testificari mihi me ob ea esse corona donatum, propter quæ rationes reddendæ mihi non fuerunt, cape & recita totū decretum de me factum. Quod enim senatusconsultum non accusasti, eo ipso calumniatorē esse agere.

C

[illegible]

[illegible]

DECRETVM.

[illegible]

LEX.

[illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

A Quę cùm Aeschines æquè mecum sciret, accusatorem agere quàm accusatorem maluit: sed hic quoque tamen par pari referre est æquum. Iam igitur eò veniam, si hoc prius interrogarit: Vtrum te Aeschine reipublicæ hostem aliquis, an meum esse dicat? meum nimirum. Cur igitur, ubi me legum vi certo legibus vlcisci potuisses, si quid deliquissem, neque eis in relatione rationum, in accusationibus aliis iudicijs? Vbi autem ego rebus omnibus sum innocens, legibus, tempore, præscriptione, in iudicijs sæpenumero prius hisce de rebus latis, innocentia mea subinde declarata, & existimatione, siue plus, siue minus, (vt in rebus publicè factis) ad rempublicam necesse est, ibi occursasti? Vide ne cum sermonum sis hostis, meum esse te simules. Postquam igitur, quod & pium & iustum, satis agnitum, omnibus est ostensum: mihi que et video (quamuis à conuicijs natura abhorream) potest propter conuicia ista illius maledicta, pro multis & talibus maxime necessaria de eo dicere, atque ostendere, quis ille tum sit, & quibus ortus natalibus, adeò petulanter maledicere cœpit, & verba quædam exaggerantium ipse ea diuersa, quæ quis est homo paulo moderatior qui nominare non vereatur? Nam si

B Aeacus aut Rhadamanthus aut Minos esset accusator, & non vinbigator, tabula forensis, scriba perditus, cum tamen talia fuisse dicturum non existimo: neque tam molesta verba conquisiturum, tanquam in tragœdia clamitantem, ô Tellus, & Sol, & Virtus, & huius generis alia: & rursus, intelligentiam & Eruditionem, inuocantem, qua honesta & turpia discernantur: hæc enim utique dicentem eum audiuistis. Quid vero tibi, aut tuis, ô sentina flagitiorum, est cum virtute commercij? quæve tibi cum rerum diiudicatione est, aut affectione? qua ex dignitatem adeptus es? Est verò tibi fas eruditionis facere mentionem, qua qui verè perpoliti sunt, eorum nemo de se tale quicquam diceret: sed vel alio dicente erubescerent, qui verò qui liberalis institutionis sunt expertes, vt tu, & præ ingenij stupore tamen simulant id consequutos,

C vt tu, non vt talis esse [illegible]. Quanquam autem copia non desit eorum quæ in te dicam: tamen dubito cuius rei principium faciam mentionem, vtrum illud dicam, patrem tuum Tromelem seruisse seruitutem apud Elpiam, qui literas ad Thesei fanum docere, crassis compedibus & ligno vinctum? An matrem tuam quotidianas nuptias in fornice apud Calamitem heroem celebrantem, te nobis elegantem statuam & summum histrionem educasse? An vt tibicen nauticus Phormio, Dionis Phrearrij seruus, eam ab illo præclaro quæstu reuocarit? Sed ita me Iupiter diique omnes ament, vereor, ne dum te digna dico, orationem me indignum instituisse videar. Hæc igitur omissa, ab ipsius ipsius vita primordium capiam. * Neque enim, eorum fuit, qui ut fuit: sed eorum unus fuit quos populus execratur. Nam serò tandem, serò inquam, heri quidem certe, & nudiustertius, simul & Atheniensis factus est, & orator ac duab syllabis additis, patrem pro Tromete fecit Atrometum: matrem autem per quam grandes Glaucotheam nominauit, quam Empusam dici fecisse satis constat: nomine illo ut cuiusque facere et & pateretur. Nam vnde aliunde? Sed tamen adeò ingratus es & improbus natura, vt liber è seruo, & diues è mendico per hasce factus, non modo gratiam eis non habeas, sed mercede conductus, his aduersus rempublicam adstiteris. Ac quæ in controuersia sint, vt non ea pro republica dixerit, omittā.

[illegible]

Quæ autem eum fecisse pro hostibus planè compertum est, ea in memoriam reuocabo. Quis vestrûm ignorat, Antiphontem illum ciuitate exutum, qui Philippo pollicitus se naualia vestra incensurum, in vrbem venit? Quem cùm ego in Piræeo occultatum cepissem, atque in concionem adduxissem: clamitando maleuolus iste, & vociferando, me in populari imperio indigna facere, qui calamitosis ciuibus insultarem, & ædes inuadere sine decreto, * vt ille dimitteretur effecit. Quòd nisi senatus Areopagiticus, re animaduersa, & vestram ignorantiam alieno tempore accidisse conspicatus, hominem indagasset, & comprehensum ad vos reduxisset, ereptus tantis in malis, euitatoque supplicio, amissus per istum speciosum oratorem fuisset. Nunc vos eum quæstione habita occidistis, quemadmodum hunc & istum occidere oportebat. Itaque gnarus illius facinorum senatus Areopagiticus, cùm vos eum patronum Delphici templi misissetis, eadem ignoratione, qua multa vobis negotia publica elabuntur è manibus: vt cum etiam senatum in concilium adhibuistis, decreuitque tradita auctoritate illum statim repudiauit vt proditorem, & Hyperidi orationem mandauit: idque ab ara ferens suffragia, fecit, neque vllum suffragium pro illo impuro latum est. Hæc, ita me verè dicere constet, arcesse mihi harum rerum testes.

TESTES.

Testificantur Demostheni vice omnium hi, Callias Suniensis, Zeno Phlyensis, Cleo Phalereus, Demonicus Marathonius, cùm populus aliquando designasset Aeschinem patronum Delphici templi ad Amphictyones, nos in consessu iudicauimus Hyperidem digniorem esse, qui pro ciuitate orationem haberet: & missus est Hyperides. Proinde cùm illum acturum senatus repulerit, & id munus alteri mandarit, tum proditorem eum esse, tum vobis male velle declarauit. Vnum igitur hoc factum est illius hominis generosi, non iis sanè dissile, quorum me accusat. Iam alterum recordamini. Cùm Philippus Pythonem misisset, Byzantium illum: adiunctis etiam sociorum suorum omnium legatis: eo consilio, vt nostram vrbem probro afficeret, eiusque iniurias ostenderet, cum delinquerentur ego Pythoni insolescenti, & acriter in vos inuehenti non cessi, neque illamm dessiui sed surrexi, & respondi, neque ciuitatis nostræ causæ defui: & Philippi iniurias tam euidenter coarguì, vt eius socij vltro surgerent & confiterentur. At iste illis aderat & in patriam testimonium dicebat, idque falsum. Neque hæc ei satis erant, quin denuo post hæc, cum Anaxino exploratore in Thrasonis ædibus congressus, ac deprehensus est. At, qui ab hostibus missum solus solum conuenit, & cum eo consilia communicauit, is ipse natura fuit explorator, & hostis patriæ. Atque hæc à me verè dici vt appareat, voca mihi horum testes.

TESTES.

Teledemus Cleonis F. Hyperides Callæschri F. Nicomachus Diophanti F. testificantur Demostheni, iureiurando adacti à ducibus, scire se, Aeschinem Atrometi F. Cothocidem conuenisse noctu in ædes Thrasonis & consilia communicasse cum Anaxino, qui iudicatus fuit missus esse explorator à Philippo. Hæc testimonia redita sunt præture Niciæ, tertio die ineunte. Infinita alia, quæ de eo referre possim, prætermitto. Nam ita omnino se res habent: ita ego huius generis etiam nunc possim ostendere, in quibus iste illis temporibus &

A ἃ δ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πεποίηκεν αὐτός, [illegible] πάντα ἀναμνήσω. τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδε τὸν ἀποψηφισθέντα Ἀντιφῶντα, ὃς ἐπαγγειλάμενος Φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν εἰς τὴν πόλιν ἦλθεν; ὃν λαβόντος ἐμοῦ κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ, καὶ καταστήσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, βοῶν ὁ βάσκανος οὗτος καὶ κεκραγὼς ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ, τοὺς ἠτυχηκότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων, καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων ἄνευ ψηφίσματος, ἀφεθῆναι ἐποίησε. καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τὸ πρᾶγμα αἰσθομένη, καὶ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν ἰδοῦσα, ἐπεζήτησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ συλλαβοῦσα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς, ἐξήρπαστ' ἂν ὁ τοιοῦτος, καὶ τὸ δίκην διδόναι διαδὺς ἐξεπέμπετ' ἂν ὑπὸ τοῦ σεμνολόγου τουτουΐ. νῦν δ' ὑμεῖς στρεβλώσαντες αὐτὸν ἀπεκτείνατε, ὡς ἔδει γε καὶ τοῦτον. τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦθ' ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τότε τούτῳ πεπραγμένα, χειροτονησάντων αὐτὸν ὑμῶν σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς B ἀγνοίας ταύτης ἧσπερ πολλὰ προΐεσθε τῶν κοινῶν, ὡς προσείλεσθε κἀκείνην, καὶ τοῦ πράγματος κυρίαν ἐποιήσατε, τοῦτον μὲν εὐθὺς ἀπήλασεν ὡς προδότην, Ὑπερείδῃ δὲ λέγειν προσέταξε. καὶ ταῦτα φέρουσα τὴν ψῆφον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ἔπραξε, καὶ οὐδεμία ψῆφος τῷ μιαρῷ τούτῳ ἠνέχθη. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Μαρτυροῦσι Δημοσθένει ὑπὲρ ἁπάντων οἵδε, Καλλίας Σουνιεύς, Ζήνων Φλυεύς, Κλέων Φαληρεύς, Δημόνικος Μαραθώνιος, ὅτι τοῦ δήμου ποτὲ χειροτονήσαντος Αἰσχίνην σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας, συνεδρεύσαντες ἡμεῖς ἐκρίναμεν Ὑπερείδην ἄξιον εἶναι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγειν, καὶ ἀπεστάλη Ὑπερείδης. Οὐκοῦν ὅτε τοῦτον μέλλοντος λέγειν ἀπήλασεν ἡ βουλή, καὶ προσέταξεν ἑτέρῳ, τότε καὶ προδότην εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν. ἓν μὲν τοίνυν τοῦτο τοιοῦτο πολίτευμα τοῦ νεανίου τούτου, ὅμοιόν γε, οὐ γάρ; οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ. ἕτερον δ' ἀναμιμνῄσκεσθε. ὅτε γὰρ Πύθωνα Φίλιππος ἔπεμψε τὸν Βυζάντιον, καὶ παρὰ τῶν αὑτοῦ συμμάχων πάντων συνέπεμψε πρέσβεις, ὡς ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν C πόλιν, καὶ δείξων ἀδικοῦσαν, τότ' ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ, καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν, οὐχ ὑπεχώρησα, ἀλλ' ἀναστὰς ἀντεῖπον, καὶ τὰ τῆς πόλεως δίκαια οὐχὶ προὔδωκα, ἀλλ' ἀδικοῦντα Φίλιππον ἐξήλεγξα φανερῶς οὕτως, ὥστε τοὺς ἐκείνου συμμάχους αὐτοὺς ἀνισταμένους ὁμολογεῖν. οὗτος δὲ συνηγωνίζετο, καὶ τἀναντία ἐμαρτύρει τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτα ψευδῆ. καὶ οὐκ ἀπέχρη ταῦτα, ἀλλὰ πάλιν μετὰ ταῦθ' ὕστερον Ἀναξίνῳ τῷ κατασκόπῳ συνιὼν εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν ἐλήφθη. καίτοι ὅστις τῷ ὑπὸ τῶν πολεμίων πεμφθέντι μόνος μόνῳ συνῄει καὶ ἐκοινολογεῖτο, οὗτος αὐτὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει κατάσκοπος καὶ πολέμιος τῇ πατρίδι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Τελέδημος Κλέωνος, Ὑπερείδης Καλλαίσχρου, Νικόμαχος Διοφάντου μαρτυροῦσι Δημοσθένει, καὶ ἐπωμόσαντο ἐπὶ τῶν στρατηγῶν, εἰδέναι Αἰσχίνην Ἀτρομήτου Κοθωκίδην, συνερχόμενον νυκτὸς εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν, καὶ κοινολογούμενον Ἀναξίνῳ, ὃς ἐκρίθη εἶναι κατάσκοπος παρὰ Φιλίππου. αὗται ἀπεδόθησαν αἱ μαρτυρίαι, ἐπὶ Νικίου, ἑκατομβαιῶνος τρίτῃ ἱσταμένου. Μυρία τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείπω. καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει. πολλὰ ἂν ἐγὼ ἔτι τούτων ἔχοιμι δεῖξαι, ὧν οὗτος κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους

τοῖς

τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετεῖν, ἐμοὶ δ' ἐπηρεάζειν ἀδεῶς. ἀλλ' οὐ πάντα ταῦτα παρ' ὑμῖν εἰς ἀκριβῆ μνήμην καὶ τὴν προσήκουσαν ὀργήν, ἀλλὰ δεδώκατε ἔθει τινὶ φαύλῳ πολλὴν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ τὸν λέγοντά τι τῶν ὑμῖν συμφερόντων, ὑποσκελίζειν καὶ συκοφαντεῖν, τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος, τὸ τῆς πόλεως συμφέρον ἀνταλλαττόμενοι. διόπερ ῥᾷόν ἐστι, καὶ ἀσφαλέστερον ἀεὶ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντα μισθαρνεῖν, ἢ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἑλόμενον τάξιν πολιτεύεσθαι. καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ τοῦ πολεμεῖν, φανερῶς συναγωνίζεσθαι Φιλίππῳ, δεινὸν μέν, ὦ γῆ καὶ θεοί· πῶς γὰρ οὔ; κατὰ τῆς πατρίδος. δότε δ', εἰ βούλεσθε, δότε αὐτῷ τοῦτο. ἀλλ' ἐπειδὴ φανερῶς ἤδη τὰ πλοῖα ἐσεσύλητο, ἡ Χερρόνησος ἐπορθεῖτο, ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἐπορεύετο ἅνθρωπος, οὐκέτ' ἐν ἀμφισβητησίμῳ τὰ πράγματ' ἦν, ἀλλ' ἐνειστήκει πόλεμος, ὅ τι μὲν πώποτ' ἔπραξεν ὑπὲρ ὑμῶν ὁ βάσκανος οὑτοσὶ ἰαμβειογράφος, οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι, οὐδ' ἔστιν οὔτε μεῖζον οὔτ' ἔλαττον ψήφισμα οὐδὲν Αἰσχίνῃ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῇ πόλει. εἰ δέ φησι, νῦν δειξάτω ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὐδέν. καίτοι δυοῖν αὐτὸν ἀνάγκη θάτερον, ἢ μηδὲν τοῖς πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντα ἐγκαλεῖν, μὴ γράφειν παρὰ ταῦτ' ἄλλα, ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν συμφέρον ζητοῦντα, μὴ φέρειν εἰς μέσον τὰ τούτων ἀμείνω. ἆρ' οὖν οὐδ' ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδ' ἔγραφεν, ἡνίκ' ἐργάσασθαί τι δέοι κακόν; οὐ μὲν οὖν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ φέρειν ἠδύνατο, ὡς ἔοικεν, ἡ πόλις, καὶ ποιῶν οὗτος λανθάνειν· ἓν δ' ἐπεξειργάσατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον ὃ πᾶσι τοῖς προτέροις ἐπέθηκε τέλος· περὶ ὃ τοὺς πολλοὺς ἀνήλωκε λόγους, τὰ τῶν Ἀμφισσέων τῶν Λοκρῶν διεξιὼν δόγματα, ὡς διαστρέψων τἀληθές. τὸ δ' οὐ τοιοῦτόν ἐστι· πόθεν; οὐδέποτ' ἐκνίψει σὺ τἀκεῖ πεπραγμένα σαυτῷ· οὐχ οὕτω πολλὰ ἐρεῖς. καλῶ δ' ἐναντίον ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας, ὅσοι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν Ἀττικήν, καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον, ὃς πατρῷός ἐστι τῇ πόλει, καὶ ἐπεύχομαι πᾶσι τούτοις, εἰ μὲν ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἴποιμι, καὶ εἶπον καὶ τότ' εὐθὺς ἐν τῷ δήμῳ, ὅτε πρῶτον εἶδον τουτονὶ τὸν μιαρὸν τούτου τοῦ πράγματος ἁπτόμενον (ἔγνων γάρ, εὐθέως ἔγνων), εὐτυχίαν μοι δοῦναι καὶ σωτηρίαν. εἰ δὲ πρὸς ἔχθραν ἢ φιλονεικίας ἰδίας ἕνεκα αἰτίαν ἐπάγω τούτῳ ψευδῆ, πάντων τῶν ἀγαθῶν ἀνόνητόν με ποιῆσαι. τί οὖν ταῦτ' ἐπαρῶμαι καὶ διατείνομαι οὑτωσὶ σφοδρῶς; ὅτι γράμματ' ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμενα, ἐξ ὧν ταῦτ' ἐπιδείξω σαφῶς, καὶ ὑμᾶς εἰδὼς τὰ πεπραγμένα μνημονεύσοντας, ἐκεῖνο φοβοῦμαι, μὴ τῶν εἰργασμένων αὐτῷ κακῶν οὗτος ἐλάττων ὑποληφθῇ, ὅπερ πρότερον συνέβη, ὅτε τοὺς ταλαιπώρους Φωκέας ἐποίησεν ἀπολέσθαι, τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπαγγείλας. τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἐλάτειαν ἦλθε Φίλιππος, καὶ δι' ὃν ᾑρέθη τῶν Ἀμφικτυόνων ἡγεμών, ὃς ἅπαντ' ἀνεστάτωσε τὰ τῶν Ἑλλήνων, οὗτός ἐστιν ὁ συγκατασκευάσας, καὶ πάντων εἷς ἀνὴρ τῶν μεγίστων αἴτιος κακῶν. καὶ τότ' εὐθὺς ἐμοῦ διαμαρτυρομένου καὶ βοῶντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πόλεμον εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσάγεις Αἰσχίνη, πόλεμον Ἀμφικτυονικόν, οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι οὐκ εἴων με λέγειν, οἱ δ' ἐθαύμαζον, καὶ κενὴν αἰτίαν διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν ἐπάγειν με ὑπελάμβανον αὐτῷ. ἥτις δ' ἡ φύσις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γέγονε τούτων τῶν πραγμάτων, καὶ τίνος ἕνεκα ταῦτα συνεσκευάσθη, καὶ πῶς ἐπράχθη, νῦν ἀκούσατε, ἐπειδὴ τότ' ἐκωλύθητε· καὶ γὰρ εὖ πεπραγμένον πρᾶγμα ὄψεσθε, καὶ μεγάλα ὠφελήσεσθε πρὸς ἱστορίαν τῶν κοινῶν. καὶ ὅση δεινότης

hostibus inseruire & insultare mihi compertum est, sed ea vos non diligenter memoriae mandatis, neque ea quae in mentibus iracundia prosequimini: & prauae cuidam consuetudini multum licentiae dedistis, vt cuilibet eum liceat, qui vestris vtilitatibus patrocinantur, supplantare & calumniari, voluptatem & suauitatem audiendi conuicia, publicae vtilitati praeferentes. Quapropter facilius est, & semper tutius, hostibus inseruiendo locare operam, quàm eam in republica deligere stationem, qua vestra commoda propugnemus. Ac ante bellum, apertè Philippum defendisse, graue quidem certè fuit, ô tellus & dij: quid enim negem? contra patriam. sed date, si vultis, date ei hoc. Sed cum spoliaris iam palam nauibus, vastata Chersoneso, homo Atticam inuaderet, neque iam dubiae res essent, sed bellum arderet: quid pro vobis vnquam egerit inuidus ille iambographus, ostendere non poterit: neque extat vllum vel maius vel minus decretum factum ab Aeschine pro vtilitate reipublicae. Sin aliquid extare dicit: ostendat nunc ad meam aquam. sed nullum extat. Alterutrum autem necesse est, eum aut quòd nihil eorum quae tum à me agebantur, posset reprehendere, non alia praeter ea scripsisse: aut quòd hostium commodis studeret, non in medium his potiora attulisse. Sed non dicebat, credo, neque scribebat, cum vobis aliquid mali dandum esset? Immò nemini alij dicendi locus erat. Ac caetera quidem respublica ferre fortasse poterat, quae iste clam faciebat: vnum autem perfecit eiusmodi Athenienses, quod caeteris omnibus fastigium imponeret, in quo magnam orationis suae partem consumpsit, Amphissensium Locrensium decreta recensendo, spe peruertendae veritatis. Id verò non ita est. Nam qui fieri possit multum certè abest. nequaquam vnquam eluere ea quae illic egisti, non adeo multa dices. Aduoco autem in conspectu vestro Athenienses deos deasque vniuersos, qui terram Atticam tenent: & Apollinem Pythium qui est huic vrbi patrius: & hos omnes precor, vt si vera nunc apud vos dixero, & tunc statim pro concione dixi, cum primum vidi impurum illum eam rem aggredi (agnoui enim statim, cognoui) vt mihi felicitatem tribuant & salutem. Sin ex odio aut propter priuatam simultatem, crimen illi falsum impingo: me omni bono fructum capere patiantur. Cur verò haec imprecatus sum, atque vehementer assero tam? quòd cum & tabulas in curia repositas habeam, quibus haec possim apertè ostendere, & vos rem meminisse sciam, illud vereor, ne iste minor quàm qui tantorum malorum patrator existimetur: quod prius accidit, cum miseris Phocensibus interitus causa fuit autor falsa huc renunciando. Nam bellum Amphissense, propter quod ad Elateam venit Philippus, & propter quod Amphictyonum dux designatus fuit: quae res vniuersam Graeciam turbauit, est qui excitarit: & omnium vnus vir maximorum autor malorum fuit. Ac tu statim me testificante & clamitante in concione: Bellum in Atticam introducis Aeschine, bellum Amphyctionicum: alij qui adsciti erant eo consederant, me concionem habere non sinebant: alij demirabantur, & inane crimen ex priuata simultate inferre me reputabant. Quae ergo natura fuerit rerum illarum, & qua de causa instructae illae fuerint: & quomodo gestae, nunc audite, quando tum audire vetabamini: rem enim probè concinnatam videbitis: & magnas vtilitates ad cognitionem rerum communium capietis. Quanta igitur fuerit in Philippo calliditas,

Bell. Amphissenum Aeschines conflatum à Philippo.

spectate. Belli vestri finem aut caussam nullam reperiebat Philippus, nisi Thebanos & Thessalos hostes effecisset nostræ vrbi. quanquam enim miserè & malè vestri duces cum eo bellarent: tamen ab ipso bello & prædonibus infinitis malis vexabatur. Neque.n. editione eius quicquam quod ibi nasceretur, vel exportabatur, vel importabatur, quo ipse indigebat. Neque vero erat eo tépore mari vobis potentior neque in Atticã venire poterat, si nec Thessali eũ sequerentur, nec Thebani transitu darẽt. Vsu eueniebat autem ei, qualescunque duces missos à vobis (omitto enim hoc) prælio superaret, ob ipsã tñ loci naturam, & vtrorumque facultates, vt male tractaretur. Quod si suarum caussa inimicitiarum, siue Thessalis, siue Thebanis suaderet, vt vos inuaderent: neminem sibi obtemperaturum putabat, sin per speciem communis caussæ illorum dux designaretur, facilius sperabat se alia fraude, alia persuasione consecuturum. Quid igitur instituit? spectate quàm bene: bellum excitare inter Amphictyones, & in Pylea tumultum ad eas.n. res statim putabat, eos operam requisituros eius belli, si quis vel à se missus assessor, vel suorum sociorum autor esset: rem fore suspectam putabat, ac Thebanos & Thessalos, denique omnes fore cautiores. Sin Atheniensis, & à vobis esset, suis aduersariis, qui id ageret facilè clam futurum, id quod accidit. Quo igitur ea pacto confecit? Conducit hunc. Nemine autem rem, vt opinor, præsciente, aut cauente (quemadmodum apud vos talia fieri solent) designatus iste Pylagoras, & tribus quatuorve suffragatis, renunciatus est. Vt autem assumpta reipub. nostræ autoritate ad Amphictyones venit, aliis rebus omnibus relictis & despectis, ea confecit, propter quæ conductus erat: & verbis speciosis, ac fabulis, vnde Cyrrhæus ager consecratus esset, compositis atque commemoratis: hominibus eloquentiæ non assuetis, & futura non prospicientibus assessoribus persuadet, vt decernerent obeundũ esse agrum, quem sñ Amphissenses pro suo fundo colere dicebant. Hic autem ad consecratã regionem pertinere criminabatur: Locrensibus nullam mulctã nobis imponẽtibus, neque ea quæ nũc iste per mendacium caussatur, pollicẽtibus. Quod inde cognoscetis. Haud licebat vtique Locrensibus, non citata nostra vrbe, iudiciũ contra nostrã vrbem exequi. Quis igitur vos citauit? quo prætore magistratu? dic quis sit conscius: ostende. Verum haudquaquã poteris: sed inani isto prætextu abutebaris, & falso. Obeuntibus igitur agrũ Amphictyonibus ex sententia istius facto impetu, Locrenses, parum abfuit quin vniuersos iaculis conficerent, quosdam etiã comprehenderũt legatorum. Vt verò semel ex his querimoniis, & bellum aduersus Amphissenses conflatũ est, primum Cottiphus ipsorũ Amphictyonũ duxit exercitũ. Vt aũt alij non venerũt, alij qui venerant, nihil egerunt: in sequẽte conuentu rẽ ad Philippũ statim ducẽ referebant subornati, & olim scelerati quidã è Thessalis & aliis oppidis: & quidem caussas probabiles habebant. aut.n. ipsos tributa cõferẽda, & aliũdũ peregrinũ militẽ dicebãt, & mulctãdos qui facere id recusarent: aut illũ ducẽ eligendũ. Quid multis? sic creatus est imperator: & post hæc, collecto statim exercitu, progressus tanquam Cyrrhæum agrum inuasurus esset, multum valere iussis & Cyrrhæis & Locrensibus, Elateã occupat. Quod nisi statim Thebani, mutata sententia, se vobiscum coniunxissent tanquã torrens vniuersa belli moles in vrbem

A B C [illegible]

[illegible]

[illegible]

Δόγμα ἀμφικτυόνων.

[illegible]

Ἄλλο δόγμα.

[illegible]

Χρόνοι.

[illegible]

Ἐπιστολὴ φιλίππου.

[illegible]

A nostram irruisset. Nunc (tum quidem) eum isti subitò cohercuerunt: idque factum est cum primis, Athenienses, nemini alterius benignitate erga vos: post autem, & quantum in vno viro est, mea quoque autoritate. Da verò mihi decreta illa, & tempora, quibus horum quidque factũ est: vt sciatis, quantas res turbabat, nefarium illud caput pœnas non dedit. Recita decreta.

DECRETVM AMPHIctyonum.

Sacerdote Clinagora, verno conuentu, visum est Pylagoris & assessoribus Amphictyonum: quoniam Amphissenses sacrum agrum inuadant, & conserant, & armentis depascãt: Pylagoris & assessoribus in rem præsentem veniendum, & columnis limites dimetiendos, & interdicendum Amphissensibus ne in posterum inuadant.

ALIVD DECRETVM.

Sacerdote Clinagora, verno conuentu, visum est Pylagoris & assessoribus Amphictyonum, & communi Amphictyonum, quando Amphissenses sacrum agrum inter se partiti colant, & armenta in eo pascant: & cum id facere prohiberentur, armata manu B gressi, commune Græcorum concilium vi repulerint, quosdam etiam vulneribus affecerint, & ducem creatum ab Amphyctionibus Cottyphum Arcadem: legationem ad Philippum Macedonem mittendam: & petendum, vt opituletur & Appollini & Amphictyonibus: neque patiatur ab impiis Amphissensibus Deo fraudem fieri: atque eum dictatorem creari à Græcis, qui ius habent concilij Amphictyonum. Age recita & tempora, quibus hęc facta sunt. fuerunt enim ea quibus iste Pylagoram egit. Recita.

TEMPORA.

Prętor Mnesithides, decimosexto die Nouembris. Age da mihi literas, quas, vt non parẽt aut Thebani, misit ad Peloponnenses socios Philippus: vt etiam ex iis perspiciatis, verum causam rerum, quæ erat, vt illa quę contra Græciam & Thebanos & vos C moliretur, occultaret, seque communia decreta Amphyctionum exequi simularet. Qui verò eas occasiones & prætextus ei suppeditarat, iste fuit. Recita.

LITERÆ PHILIPPI.

Rex Macedonum Philippus Peloponnensium fœderatorum magistratibus & assessoribus: & aliis sociis omnibus S. Quoniam Locrenses, qui Ozolę nominantur, atque Amphissam incolunt, in delubrum Apollinis Delphici delinquũt, & sacrum agrum armata manu progressi deprædantur: Deo, vobis adiutoribus, opem ferrẽ, & vlcisci eos, qui ius gentium & religionem violarunt. Quare armati nobis occurrite in Phocide, allato commeatu quadraginta dierum, hoc mense Loo, vt nos habemus: vt, Athenienses, Boedromione (festali) vt Corinthij Panemo. * Qui autem vniuersi nobis occurrerint: eorum consiliis vtemur. Eos verò qui se nobiscum non coniunxerint, mulctabimus. Valete. Videtis eum fugere suas causas, & in Amphictyonicas confugere? Quis igitur illi autor commendatus adsiter? quis causas suppeditauit? quis malorum quæ inciderunt potissimùm autor? nónne iste? Ne igitur passim dicatis, Athenienses, ab vno homine Græciam esse talia perpessam, non ab vno, sed à multis atque improbis in singulis vrbibus, proh

[illegible]

deorum fidem atque hominum ... quem (si verum libere dicendum sit) non dubitarem ego communem pestem eorum, quae postea perierunt omnium, dicere, hominum, regionum, urbium. Qui enim semen praebuit, is omnis segetis malorum est autor: quem qui non e primo illum aspectu fugeritis aversati, demiror. Sed magnae, ut apparet, apud vos offusae sunt tenebrae veritati. Accidit autem mihi, facinora illius contra patriam designata aggresso, ut ad ea pervenerim, quae contra illum ego in republica gessi: quae cum multis de causis merito a me audiatis, tum vero hoc quod turpe est, Athenienses, cum ego molestias, ipsas laborum vestra causa susceperim, solos a vobis non ... de rebus illis faciendas ... Cum viderem Thebanos, atque adeo vos quoque ... a Philippi ... & hominibus apud utrosque corruptis adductos, id quod utrisque erat formidabile, magnamque cautionem requirebat, ne potentiam Philippi crescere sineretis, negligere, nec ulla eius rei cautione suscepta ... ad inimicitias autem mutuasque simultates ... perpetuo cavebam ... non meaque duntaxat prudentia ac expedire existimarem, sed Aristophontem etiam, itemque Eubulum omni tempore conciliare voluisse illam amicitiam, & cum aliis de rebus saepe inter se dissentirent, in hoc semper concordasse sciebam: quos tu viventes, o vulpecula, assectatus ... defunctos ... non erubescis. Nam quid me de Thebanis accusas, illos multo magis quam me accusas, qui ante me societatem illam probaverunt. Sed illuc redeo. Amphissensi bello per istum excitato, & inimicitiis adversus Thebanos per alios eius adiutores perfectis, accidisse, ut Philippus nos aggrederetur, cuius de causa isti urbes inter se committebant. Quod nisi paulo ante exurrexissemus, ne recuperare quidem vires potuissemus: eo usque illi rem perduxerant. Ut vero alii in alios fuerint animati, his decretis auditis, & responsionibus, scietis. Agesis hanc & lege.

Decreta de Philippo [illegible]

DECRETVM.

Heropytho praetore, XXVI die Februarii, tribu praesidente Erechtheide, de sententia senatus & ducum. Quoniam Philippus oppida quaedam finitima occupavit, quaedam populatur, atque in summa, ad Atticam invadendam se instruit, foedus nostrum pro nihilo ducens, & iusiurandum solvere instituit & pacem, ... placere senatui populoque, ut legati ad eum mittantur, qui cum eo agant & cohortentur, maxime quidem, ut concordiam ... foedera ... sin minus, ut spatium deliberandi praebeat reipublicae, & inducias faciat ad mensem Aprilem usque. Lecti sunt e senatu Simus Anagyrasius, Euthydemus Phlyasius, Bulagoras Alopecensis.

ALIVD DECRETVM.

Heropytho praetore pridie Calend. Apriles de Bellidici sententia: Quoniam Philippus Thebanos alienare a nobis instituit, seque paravit, ut in Atticae loca proxima cum omni exercitu ingrediatur, in quo foedus nobiscum ictum violat, placere senatui populoque, ut ad eum mittantur caduceator & legati, qui petant & cohortentur, ut inducias faciat, ut re nata populus deliberet. * (Nunc enim

ὃν ὅπως ποτὲ οὐκ εὐθὺς ἰδόντες ἀπεστράφητε, θαυμάζω. πλὴν πολύ τι σκότος, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ παρ' ὑμῖν πρὸ τῆς ἀληθείας. Συμβέβηκε δέ μοι τῶν κατὰ τῆς πατρίδος τούτῳ πεπραγμένων ἁψαμένῳ, εἰς ἃ τούτοις ἐναντιούμενος αὐτὸς πεπολίτευμαι ἀφῖχθαι· ἃ πολλῶν μὲν ἕνεκ' ἂν εἰκότως ἀκούσαιτέ μου, μάλιστα δ' ὅτι αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ ἔργα τῶν ἐμῶν πόνων ὑμεῖς ὑπεμείνατε, τοὺς λόγους αὐτῶν μηδ' ἀνέξεσθε. ὁρῶν γὰρ ἐγὼ Θηβαίους, σχεδὸν δὲ καὶ ὑμᾶς, ὑπὸ τῶν τὰ Φιλίππου φρονούντων καὶ διεφθαρμένων παρ' ἑκατέροις, ὃ μὲν ἦν ἀμφοτέροις φοβερὸν καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενον, τὸ τὸν Φίλιππον ἐᾶν αὐξάνεσθαι, παρορῶντας καὶ οὐδὲ καθ' ἓν φυλαττομένους, εἰς ἔχθραν δὲ καὶ τὸ προσκρούειν ἀλλήλοις ἑτοίμως ἔχοντας, ὅπως τοῦτο μὴ γένοιτο παρατηρῶν διετέλουν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ γνώμης μόνον ταῦτα συμφέρειν ὑπολαμβάνων, ἀλλ' εἰδὼς Ἀριστοφῶντα καὶ πάλιν Εὔβουλον πάντα τὸν χρόνον βουλομένους πρᾶξαι ταύτην τὴν φιλίαν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πολλάκις ἀντιλέγοντας ἑαυτοῖς, περὶ τούτου ταὐτὰ ἀεὶ συνδοκοῦντας. οὓς σὺ ζῶντας μέν, ὦ κίναδος, κολακεύων παρηκολούθεις, τεθνεώτων δ' οὐκ αἰσθάνει κατηγορῶν· ἃ γὰρ περὶ Θηβαίων ἐπιτιμᾷς ἐμοί, ἐκείνων πολὺ μᾶλλον ἢ ἐμοῦ κατηγορεῖς, τῶν πρότερον ἢ ἐγὼ ταύτην τὴν συμμαχίαν δοκιμασάντων. ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπάνειμι, ὅτι τὸν ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον τούτου μὲν ποιήσαντος, συμπεραναμένων δὲ τῶν ἄλλων τῶν συνεργῶν αὐτοῦ τὴν πρὸς Θηβαίους ἔχθραν, συνέβη τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς, οὗπερ ἕνεκα τὰς πόλεις οὗτοι συνέκρουον, καὶ εἰ μὴ προεξανέστημεν μικρόν, οὐδ' ἀναλαβεῖν ἂν ἠδυνήθημεν· οὕτω μέχρι πόρρω προήγαγον οὗτοι τὸ πρᾶγμα. ἐν οἷς δ' ἦτε ἤδη τὰ πρὸς ἀλλήλους, τουτωνὶ τῶν ψηφισμάτων ἀκούσαντες καὶ τῶν ἀποκρίσεων εἴσεσθε. καί μοι λέγε ταῦτα λαβών.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ φθίνοντος, φυλῆς πρυτανευούσης Ἐρεχθηΐδος, βουλῆς καὶ στρατηγῶν γνώμη· ἐπειδὴ Φίλιππος ἃς μὲν κατείληφε πόλεις τῶν ἀστυγειτόνων, τινὰς δὲ πορθεῖ, κεφαλαίῳ δὲ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν παρασκευάζεται παραγίγνεσθαι, παρ' οὐδὲν ἡγούμενος τὰς ἡμετέρας συνθήκας, καὶ τοὺς ὅρκους λύειν ἐπιβάλλεται καὶ τὴν εἰρήνην, παραβαίνων τὰς κοινὰς πίστεις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πέμπειν πρὸς αὐτὸν κήρυκας καὶ πρέσβεις, οἵτινες διαλέξονται αὐτῷ καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν μάλιστα μὲν τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς συνθήκας, εἰ δὲ μή, πρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι τῇ πόλει χρόνον, καὶ τὰς ἀνοχὰς ποιήσασθαι μέχρι τοῦ Θαργηλιῶνος. ᾑρέθησαν ἐκ βουλῆς Σῖμος Ἀναγυράσιος, Εὐθύδημος Φλυάσιος, Βουλαγόρας Ἀλωπεκῆθεν.

Ἕτερον ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς Μουνυχιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, πολεμάρχου γνώμη· ἐπειδὴ Φίλιππος εἰς ἀλλοτριότητα Θηβαίους πρὸς ἡμᾶς ἐπιβάλλεται καταστῆσαι, παρεσκεύασται δὲ καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι πρὸς τοὺς ἔγγιστα τῆς Ἀττικῆς παραγίγνεσθαι τόπους, παραβαίνων τὰς πρὸς ἡμᾶς ὑπαρχούσας αὐτῷ συνθήκας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πέμψαι πρὸς αὐτὸν κήρυκα καὶ πρέσβεις, οἵτινες ἀξιώσουσι καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν ποιήσασθαι τὰς ἀνοχάς, ὅπως ἐνδεχομένως ὁ δῆμος βουλεύσηται· καὶ γὰρ

νυν

[illegible]

RESPONSA DATA ATHENIENSIBUS.

[illegible]

RESPONSA DATA THEBANIS.

[illegible]

accurristis omnes: omnes enim, satis scio, incolumem esse eam voluissetis. sin ditissimos: trecenti. sin quibus vtraque haec suppeterent, vt & remp. consultā cuperent, & ditites essent: ij qui postea magna largiti sunt: id quod propter & beneuolentiam & diuitias fecerunt. Sed illud tempus comitium, & illa dies, non modo bene cupientem & locupletem virum postulabat: sed & in rebus illis ab initio versatum, & recte meditatum, qua gratia Philippus illa ageret, & quid sibi vellet. Qui enim res qui ignorabat, & non multo ante peruestigarat accurate: siue beneuolus, siue diues esset, nihilo magis sciturus erat, quid aut agendum, aut suadendum vobis esset. Is igitur eo die ego extiti, & progressus ad vos, ea dixi quae me referentem duabus de causis attente audiatis velim: tum vt sciatis, me solū ex oratoribus & in republica versantibus, beneuolentiae munus in periculis non deseruisse: sed ex officio boni ciuis, & dixisse & scripsisse pro vobis in ipsa trepidatione, quae opus fuerunt: tum quòd exiguo impenso tempore, ad obeunda reliqua reipublicae munia multo eritis instructiores. Dixi itaque igitur, qui nimis illud formidarent, quòd Thebani Philippo amici essent: eos videri mihi negocia illa non intelligere. satis enim scire me, si id ita se haberet, nos eum nō Elateae, sed in nostris versari finibus, audituros. vero vbi res Thebanas composuerit, eum huc venturum esse, me compertum habere. Vt autem haec, inquam, se habeant, audite me. Ille quoscunque Thebanorum vel allicere pecunia, vel decipere licuit, paratos habet. Eos autem qui principio illi restiterunt, & adhuc aduersantur, nequaquam commouere potest. Quid igitur sibi vult? & qua nobis vim Elateam occupauit? et e vicinia ostenso exercitu, armisque admotis, & suos amicos confirmaret atque erigeret, & aduersarios percelleret: quo aut per metum ea, quae nunc nolunt, concedant, aut cogantur. Quod si igitur, inquam, in praesentia, si quando Thebani vos offenderunt, eius meminisse, & eis, vt qui cum hostibus faciant, diffidere instituemus: primum quod optat Philippus, id faciemus. Deinde vereor, ne illi qui nunc ei aduersantur, cum eo se coniungant, & omnes vno animo Philippo studeant, atque in Atticam veniant vtrique. Verum si mihi parebitis, & in iis quae dixero considerandis potius quam exagitandis eritis occupati, arbitror fore, vt & recta dicere videar, & imminens reipublicae periculum propulsem. Quid igitur faciendum esse censeo? primum metum hunc remittendum: deinde mutata sententia, Thebanis esse metuendum, vt qui cladibus sint multo propiores, & periculo priores expositi. Tertio loco iuuentutem & equites Eleusinem esse educendos, vt ostendatis omnibus, vosmetipsos esse in armis: & vt, qui Thebis vobiscum faciunt, pari libertate suam tueri causam audeant, cum sciant, quemadmodum iis qui patriam Philippo vendunt, praesto est a latere, qui opitularetur, exercitus: sic libertatis assertoribus, vos paratos esse ad ferendum auxilium, si quis eos inuaserit. Post haec decem iubeo decerni legatos, & eorum atque ducum arbitrio permittendum, & quando sit illuc veniendum, & quando hinc abeundum. Sed vbi Thebas legati venerint, quomodo rem hic administrabitis? magnopere moneo, vt mihi auscultetis. neque a Thebanis quicquam postuletis. Est enim id hoc tempore alienum: sed polliceamini vos opē laturos, si iusserint: quòd & ipsi in extremo discrimine

A ἐβαδίζετε. πάντες γὰρ οἶδ' ὅτι σωθῆναι αὐτὴν ἐβούλεσθε. εἰ δὲ τοὺς πλουσιωτάτους, οἱ τριακόσιοι. εἰ δὲ τοὺς ἀμφότερα ταῦτα, καὶ εὔνους τῇ πόλει καὶ πλουσίους, οἱ μετὰ ταῦτα τὰς μεγάλας ἐπιδόσεις ἐπιδόντες. καὶ γὰρ εὐνοίᾳ καὶ πλούτῳ τοῦτ' ἐποίησαν. ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη οὐ μόνον εὔνουν καὶ πλούσιον ἄνδρα ἐκάλει, ἀλλὰ καὶ παρηκολουθηκότα τοῖς πράγμασιν ἐξ ἀρχῆς, καὶ συλλελογισμένον ὀρθῶς, τίνος εἵνεκα ταῦτ' ἔπραττεν ὁ Φίλιππος, καὶ τί βουλόμενος. ὁ γὰρ μὴ ταῦτ' εἰδὼς, μηδ' ἐξητακὼς πόρρωθεν, οὔτ' εἰ εὔνους ἦν, οὔτ' εἰ πλούσιος, οὐδὲν μᾶλλον ἔμελλεν ὅ τι χρὴ ποιεῖν εἴσεσθαι, οὐδ' ὑμῖν ἕξειν συμβουλεύειν. ἐφάνην τοίνυν οὗτος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγώ, καὶ παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, ἅ μου δυοῖν ἕνεκ' ἀκούσατε προσσχόντες τὸν νοῦν. ἑνὸς μέν, ἵν' εἰδῆτε ὅτι μόνος τῶν λεγόντων καὶ πολιτευομένων ἐγὼ τὴν τῆς εὐνοίας τάξιν ἐν τοῖς δεινοῖς οὐκ ἔλιπον,

B ἀλλὰ καὶ λέγων καὶ γράφων ἐξεταζόμην τὰ δέοντα ὑπὲρ ὑμῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς φοβεροῖς. ἑτέρου δέ, ὅτι μικρὸν ἀναλώσαντες χρόνον, πολλῷ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς πάσης πολιτείας ἔσεσθ' ἐμπειρότεροι. εἶπον τοίνυν ὅτι τοὺς μὲν ὡς ὑπαρχόντων Θηβαίων φίλων Φιλίππῳ λίαν θορυβουμένους, ἀγνοεῖν τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἡγοῦμαι. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, εἰ τοῦθ' οὕτως ἐτύγχανεν ἔχον, οὐκ ἂν αὐτὸν ἠκούομεν ἐν Ἐλατείᾳ ὄντα, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις ὁρίοις. ὅτι μέντοι, ἵν' ἕτοιμα ποιήσηται τὰ ἐν Θήβαις, ἥκει, σαφῶς ἐπίσταμαι. ὡς δ' ἔχει ταῦτα, ἔφην, ἀκούσατέ μου. ἐκεῖνος ὅσους ἢ πεῖσαι χρήμασι Θηβαίων, ἢ ἐξαπατῆσαι ἐνῆν, ἅπαντας ηὐτρέπισται. τοὺς δ' ἀπ' ἀρχῆς ἀνθεστηκότας αὐτῷ, καὶ νῦν ἐναντιουμένους, οὐδαμῶς πεῖσαι δύναται. τί οὖν βούλεται, καὶ τίνος ἕνεκα τὴν Ἐλάτειαν κατείληφεν; πλησίον δύναμιν δείξας, καὶ παραστήσας τὰ ὅπλα, τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους ἐπᾶραι καὶ θρασεῖς ποιῆσαι, τοὺς δ' ἐναντιουμένους καταπλῆξαι, ἵν' ἢ συγχωρήσωσι φοβηθέντες,

C ἃ νῦν οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ βιασθῶσιν. εἰ μὲν τοίνυν προαιρησόμεθ' ἡμεῖς, ἔφην, ἐν τῷ παρόντι, εἴ τι δύσκολον πέπρακται Θηβαίοις πρὸς ἡμᾶς, τούτου μεμνῆσθαι, καὶ ἀπιστεῖν αὐτοῖς ὡς ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν οὖσι μερίδι, πρῶτον μὲν ἃ ἂν εὔξαιτο Φίλιππος, ποιήσομεν. εἶτα φοβοῦμαι μὴ προσδεξαμένων τῶν νῦν ἀνθεστηκότων αὐτῷ, καὶ μιᾷ γνώμῃ πάντων φιλιππισάντων, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἔλθωσιν ἀμφότεροι. ἂν μέντοι πεισθῆτ' ἐμοί, καὶ πρὸς τῷ σκοπεῖν, ἀλλὰ μὴ φιλονεικεῖν περὶ ὧν ἂν λέγω γένησθε, οἶμαι καὶ τὰ δέοντα λέγειν δόξειν, καὶ τὸν ἐφεστηκότα κίνδυνον τῇ πόλει διαλύσειν. τί οὖν φημὶ δεῖν; πρῶτον μὲν τὸν παρόντ' ἐπανεῖναι φόβον, εἶτα μεταθέσθαι, καὶ φοβεῖσθαι πάντας ὑπὲρ Θηβαίων. πολὺ γὰρ τῶν δεινῶν εἰσιν ἡμῶν ἐγγυτέρω, καὶ προτέροις αὐτοῖς ἐστιν ὁ κίνδυνος. ἔπειτα ἐξελθόντας Ἐλευσῖνάδε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς ἱππέας, δεῖξαι πᾶσιν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας, ἵνα τοῖς ἐν Θήβαις φρονοῦσι τὰ ὑμέτερα ἐξ ἴσου γένηται τὸ παρρησιάζεσθαι περὶ τῶν δικαίων, ἰδοῦσιν ὅτι ὥσπερ τοῖς πωλοῦσι Φιλίππῳ τὴν πατρίδα, πάρεσθ' ἡ βοηθήσουσα δύναμις ἐν Ἐλατείᾳ, οὕτω τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι βουλομένοις ὑπάρχεθ' ὑμεῖς ἕτοιμοι, καὶ βοηθήσετε, ἐάν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴῃ. μετὰ ταῦτα χειροτονῆσαι κελεύω δέκα πρέσβεις, καὶ ποιῆσαι τούτους κυρίους μετὰ τῶν στρατηγῶν, καὶ τοῦ πότε δεῖ βαδίζειν, καὶ τῆς ἐξόδου. ἐπειδὰν δ' ἔλθωσιν οἱ πρέσβεις εἰς Θήβας, πῶς χρήσασθαι τῷ πράγματι παραινῶ; πάνυ μοι προσέχετε τὸν νοῦν. μὴ δεῖσθαι Θηβαίων μηδέν. αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρός. ἀλλ' ἐπαγγέλλεσθαι βοηθήσειν, ἂν κελεύωσιν, ὡς ἐκεί-

νων

[illegible]

Ψήφισμα Δημοσθένους.

[illegible]

versetur: & vos melius quàm illi ventura prospicientes, si hæc ad vos iterint, & nobis parientibus cum ea quæ volumus consequamur tum pro dignitate nostræ reipublicæ conficiamus. sin forte vota frustra essent, igitur nullis semetipsis accesserat, si quid nunc deliquerimus autem nobis culpæ aut huiusce igcoramus & similibus dictis, defendi. Quæ cum omnia laudassent omnes, & nemo quicquam contra dixisset: non hæc ita dixi, vt non scriberem: neque ita scripsi, vt legationem non obirem: neque legationem ita obij, vt à Thebanis non persuaderem: sed ab initio ad finem vsque sum omnia persecutus: & me vestra causa, in vrgentia reipublicæ vndique pericula coniecí. Agesis, refer mihi decretum, quod tum factum est. Iam verò quem vis Æschine te, & quem me ipsum illo esse die ponamus? vis me quidem esse, quem tu per conuicium & contumeliam Battalum vocas? Te verò, heroem nec eum vulgarem, sed illorum aliquem qui in scena celebrantur, Cresphontem aut Creontem, aut quem aliquando in Colytto Oenomaum male repræsentando contriuisti? Illo igitur tempore Pæaniensis ego Battalus, me præstiti patriæ vtiliorem, quàm tu Cothocides Oenomaus. Tu nullius vspiam fuit vsus: ego verò, quæ bonum ciuem decent, feci omnia. Recita decretum.

DECRETVM DEMOSTHENIS.

Prætore Nausicle, tribu præsidente Aiacia, decimosexto die Maij, Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis dixit: Quoniam Philippum Macedonum regem superiori tempore conditiones pacis cum populo Atheniensi factæ, violasse constat, despectis iureiurando, & apud omnes Græcos vsitatis iuris & vrbes intercipere nihil ad se attinere quasi ducenti, quæ Atheniensium fuerint, expugnatas repulse, nulla à populo Atheniensi lacessitum iniuria: & in præsentia longè grassari vi & crudelitate. Nam & quædam Græca oppida præsidijs tenet, & respublicas abrogat: quædam etiam excindit, & ciues sub corona vendit: in quædam etiam, Græcis eiectis, barbaros collocat, in fana & monumenta maiorum inducit: quo nihil facit alienum facit vel patria sua, vel moribus: & hac sua fortuna in præsenti vtitur, oblitus suique è paruo & quolibet factus sit insperato magnus. Ac dum oppida eum videbat intercipientem Barbara & priuata minus in se delinqui putabat populus Atheniensis, nunc verò videns Græcarum vrbium alias indignè tractari, alias euerti: iniquum esse censet, & gloria maiorum indignum, committere vt Græci seruitute opprimantur. Itaque visum est senatui populoque Atheniensi, vt votis nunc-patis, & sacris peractis, dijs & heroibus vrbis tutelaribus, & dicionis Atheniensium: & reuocata in memoriam virtute maiorum, qui pluris fecere defensionem Græciæ libertatis, quàm suam patriam: vt ducentæ naues in mare protrahantur, & nauarchus intra Pylas appellat: & dux ac magister equitum, pedestres & equestres copias Eleusinem educant: & vt legati mittantur ad cæteros Græcos, ac primum omnium ad Thebanos: propterea quòd Philippus agro illorum est proximus: qui eos cohortentur, vt à Philippo non perterrefacti, suam & aliorum Græcorum libertatem defendant: & indicent, populum Atheniensem, obliterata veterum, si quæ in-

[illegible]

tei vibus intercesserint, offensarum memoria, opem A ferentem & copiis, & pecunia, & telis, & armis: quod sciat, ipsis inter se contendere de principatu, cum Græci sint, præclarum esse: ab homine autem alienigena pulsos, & principatu spoliari, indignum esse Græcorum gloria, & virtute maiorum. Ad hæc neque alienum sibi ducere populum Atheniensem, Thebanorum populum, vel cognatione, vel gentilitate: & recordari maiorum suorum collata in Thebanorum maiores beneficia: cum & Herculis liberos, qui patrio imperio à Peloponnensibus spoliarentur, restituerint, bello devictis iis qui contra venire conabantur Herculis liberis: & nos Oedipum, eiusque comites eiectos suscepisse: & multa humaniter & celebrata officia præstitisse Thebanis. Quamobrem ne nunc quidem populum Atheniensem Thebanorum cæterorumque Græcorum commodis defuturum: & pacisci cum eis de inaudita & societate & affinitate, & iureiurando dando & accipiendo.

L E G A T I.

Demosthenes, Demosthenis F. Pæaniensis, Hyperides Cleandri F. Sphettius, Mnesithides Antiphanis F. Phrearrius, Democrates Sophili F. Phlyeus, Callæschrus, Diotimi F. Cothocides. Hoc Thebanarum rerum fuit initium, hæc prima constitutio: cum ante in inimicitias & odium ac diffidentiam per istos impulsæ essent civitates. Hoc decretum effecit, ut quod tum reipublicæ incumbebat periculum, tanquam nubes præteriret. Fuisset igitur boni civis, tum ostendere omnibus, si quid his haberet melius: non nunc reprehendere. Consultor enim, & calumniator: cum nulla in alia inter se sint similes, tum hoc maxime differunt, quod ille ante res sententiam dicit, & se reddit obnoxium iis qui paruerint, fortunæ, temporibus, cuilibet: hic, cum dicendum fuisset, tacuit: si quid adversi accidit, id exagitat. Illud igitur, ut dixi, tempus fuisset viri solliciti de republica, & de habendis iustis orationibus. Ego vero tam prolixe ago, ut si quis nunc aliquid melius proferre possit, aut si quid omnino fieri potuit aliud, quam ea quæ ego delegerim iniuriam esse confitear. Si quid enim est, quod nunc aliquis videt, quod tum fieri profuisset, id ego intelligere ignorare non debuisse. Si vero neque est, neque fuit, neque dicere quisquam vel hodie possit: quid consiliario fuit agendum? non eorum quæ esse videbantur, quæque dabantur, optima eligenda? At ego id feci, præcone rogante, Aeschine, quis concionari vellet: non quis præterita criminari: neque quis præstare vellet futurorum eventum. Cum vero tu mutus illis temporibus in concionibus sederes: ego progressus verba feci. Sed quoniam id tum non fecisti, nunc saltem ostende, dic, quæ nam aut oratio quæ fuerit inveniendà, aut quæ reipub. utilis occasio fuerit a me prætermissa? quæ societas? quæ actio, ad quam hi potius incitandi mihi fuerint? Atqui præterita, nulla fieri solent semper ab omnibus, neque de iis usquam quisquam deliberationem instituit: cum aut futura aut præsentia consiliarij munus requirant. Tum vero clades aliæ impendebant, ut apparebat, aliæ iam aderant. In quibus institutum meum administrationis spectare, non eventum calumniari debes. Rerum enim omnium exitus talis est, qualem Deus esse voluit. Ipsum vero propositum, consultoris animum declarat. Ne igitur

[illegible]

Πρέσβεις.

Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, Ὑπερίδης Κλεάνδρου Σφήττιος, Μνησιθείδης Ἀντιφάνους Φρεάρριος, Δημοκράτης Σωφίλου Φλυεύς, Κάλλαισχρος Διοτίμου Κοθωκίδης. Αὕτη τῶν περὶ Θήβας ἐγένετο πραγμάτων ἀρχὴ καὶ κατάστασις πρώτη, τὰ πρὸ τούτων εἰς ἔχθραν καὶ μῖσος καὶ ἀπιστίαν ὑπὸ τούτων προηγμένων τῶν πόλεων. τοῦτο τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελθεῖν ἐποίησεν ὥσπερ νέφος. ἦν μὲν τοίνυν τοῦ δικαίου πολίτου τότε δεῖξαι πᾶσιν, εἴ τι τούτων εἶχεν ἄμεινον, μὴ νῦν ἐπιτιμᾶν. ὁ γὰρ σύμβουλος καὶ ὁ συκοφάντης, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἐοικότες, ἐν τούτῳ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρουσιν. ὁ μέν γε πρὸ τῶν πραγμάτων γνώμην ἀποφαίνεται, καὶ δίδωσιν αὑτὸν ὑπεύθυνον τοῖς πεισθεῖσι, τῇ τύχῃ, τοῖς καιροῖς, τῷ βουλομένῳ. ὁ δὲ σιγήσας ἡνίκ' ἔδει λέγειν, ἄν τι δύσκολον συμβῇ, τοῦτο βασκαίνει. ἦν μὲν οὖν, ὅπερ εἶπον, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς τοῦ γε φροντίζοντος ἀνδρὸς τῆς πόλεως, καὶ τῶν δικαίων λόγων. ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιοῦμαι, ὥστε ἂν νῦν ἔχῃ τις δεῖξαί τι βέλτιον, ἢ ὅλως εἴ τι ἄλλ' ἐνῆν πλὴν ὧν ἐγὼ προειλόμην, ἀδικεῖν ὁμολογῶ. εἰ γάρ ἐσθ' ὅ τι τις νῦν ἑώρακεν, ὃ συνήνεγκεν ἂν τότε πραχθὲν, τοῦτ' ἐγώ φημι δεῖν ἐμὲ μὴ λαθεῖν. εἰ δὲ μήτ' ἔστι, μήτ' ἦν, μήτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέπω καὶ τήμερον, τί τὸν σύμβουλον ἐχρῆν ποιεῖν; οὐ τῶν φαινομένων καὶ ἐνόντων τὰ κράτιστα ἑλέσθαι; τοῦτο τοίνυν ἐποίησα, τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, Αἰσχίνη, τίς ἀγορεύειν βούλεται, οὐ τίς αἰτιᾶσθαι περὶ τῶν παρεληλυθότων, οὐδὲ τίς ἐγγυᾶσθαι τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι. σοῦ δ' ἀφώνου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καθημένου, ἐγὼ παριὼν ἔλεγον. ἐπειδὴ δ' οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖξον, εἰπὲ τίς ἢ λόγος ὅντιν' ἐχρῆν εὑρεῖν, ἢ καιρὸς συμφέρων ὑπ' ἐμοῦ παρελείφθη τῇ πόλει; τίς δὲ συμμαχία, τίς πρᾶξις ἐφ' ἣν μᾶλλον ἔδει με ἀγαγεῖν τουτουσί; ἀλλὰ μὴν τὸ μὲν παρεληλυθὸς ἀεὶ παρὰ πᾶσιν ἀφεῖται, καὶ οὐδεὶς περὶ τούτου προτίθησιν οὐδαμοῦ βουλήν. τὸ δὲ μέλλον ἢ τὸ παρὸν τὴν τοῦ συμβούλου τάξιν ἀπαιτεῖ. τότε τοίνυν τὰ μὲν ἤμελλεν, ὡς ἐδόκει, τῶν δεινῶν, τὰ δ' ἤδη παρῆν, ἐν οἷς τὴν προαίρεσίν μου σκόπει τῆς πολιτείας, μὴ τὰ συμβάντα συκοφάντει. τὸ μὲν γὰρ πέρας, ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθῇ, πάντων γίγνεται. ἡ δὲ προαίρεσις αὐτὴ τὴν τοῦ συμβούλου διάνοιαν δηλοῖ. μὴ δὴ

τοῦτο

[illegible]

ea prædixisses, Æschine, & obtestatus esses, clamitans A & vociferans, qui nec os aperuisti: ne tum quidem hæc missa reipub. facienda fuissent: si modò vel gloriæ maiorum, vel memoriæ posteritatis rationem habuisset. Nunc enim frustrata esse conatibus iudicatur: quod omnibus commune est mortalibus, si Deo visum ita fuerit. Tum verò si principatum sibi in alios arrogasset, eóque postea cessisset, omnes Græcos ab ea Philippo esse proditos, crimini daretur. Nam si illa sine certamine abiecisset, propter quæ nulla non pericula maiores adierunt: quis te non conspuisset? neque enim rempub. aut me. Quibus, deum immortalem, oculis, qua fronte aspexissemus hospites in nostram vrbem ventitantes, si res eò, quo nunc, rediissent, & dux & dominus omnium Philippus esset creatus? & prælium ad ea prohibenda suscepissent, alij sine nobis commisissent? præsertim cum superioribus temporibus respub. nostra nunquam inglorium securitatem, periculis honestatis causa susceptis, prætulerit? Quis enim Græcorum nescit? quis Barbarorum? & à Thebanis, & qui ante hos potentes fuere, Lacedæmoniis, & à Persarum rege, cum optima gratia hoc libenter concessum fuisse reipublicæ, vt quicquid vellet, acciperet, & sua teneret: imperata faceret, & alteram Græciam sineret imperare? Verùm ea non erant Atheniensibus patria, [illegible], nec tolerabilia, nec insita: neque vnquam quisquam reipub. nostræ ab omni æuo persuadere potuit, vt cum potentibus quidem, sed iniusta agentibus coniuncta, tutò seruiret: sed dimicare de principatu, de honore & gloria periclitari, nullo vnquam æuo destitit. atque ea vos ita splendida & consentanea vestris moribus esse putabatis, vt & è maioribus eos qui hæc fecerint, maximè laudetis, nec iniuria. Quis enim non admiretur virtutem illorum virorum, qui & regionem & vrbem relinquere voluerunt, triremibus conscensis, ne imperata facere cogerentur? & eius rei suasorem Themistoclem, ducem elegerunt: Eum autem qui pronunciarat imperium excipiendum esse, Cyrsilum B lapidarunt, non ipsum solum, sed & vxorem eius vestræ C vxores eius. Non enim quærebant illius temporis Athenienses vel oratorem vel ducem, per quem feliciter seruirent: sed nec viuendum sibi censebant, nisi cum libertate viuere liceret. Nam eorum quisque putabat se non patri & matri dumtaxat esse natum, sed etiam patriæ. Quid verò interest? quòd is qui se parentibus tantum natum esse putat, fatalem & naturalem mortem expectat. qui autem & patriæ, is, ne hanc seruire videat, emori volet: & magis metuendas esse ducet contumelias & ignominias, quas in seruiente vrbe ferre necesse est, quàm interitum. Quid si hoc ego dicere aggrederer, vos à me excitatos esse ad elationem animorum dignam maioribus: nemo est quin iure me reprehenderet. Nunc ego vestra esse hæc instituta declaro, & ostendo, etiam ante me his animis fuisse rempublicam: cuius tamen ministerij partem in singulis rebus gestis ad me quoque esse referendam, affirmo. Iste autem, dum omnia me accusat, & succensere mihi vos iubet, vt qui terrorum & periculorum causa reipublicæ fuerim, non mihi tantum hunc eripere honorem studet: sed laudationibus etiam vos ad omnem posteritatem priuat. Nam si hunc virum, quasi reipub. optimè prouideret, condemnabitis, errasse videbimini, non fortunæ temeritate cladem accepisse.

Demosthenis elatio ad maiorum magnanimitatem Athenienses hortatus.

[illegible]

ἀλλ' οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι. μὰ τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων, καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους, καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας, οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς ἔθαψεν, Αἰσχίνη, οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας αὐτῶν, οὐδὲ τοὺς κρατήσαντας μόνους. δικαίως. ὃ μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργον, ἅπασι πέπρακται. τῇ τύχῃ δ', ἣν ὁ δαίμων ἔνειμεν ἑκάστοις, ταύτῃ κέχρηνται. ἔπειτ', ὦ κατάρατε καὶ γραμματοκύφων, σὺ μὲν τῆς παρὰ τουτωνὶ τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας ἐμὲ ἀποστερῆσαι βουλόμενος, τρόπαια καὶ μάχας καὶ παλαιὰ ἔργ' ἔλεγες, ὧν τίνος προσεδεῖτο ὁ παρὼν ἀγὼν οὑτοσί; ἐμὲ δ', ὦ τριταγωνιστά, τὸν περὶ τῶν πρωτείων σύμβουλον τῇ πόλει παριόντα, τὸ τίνος φρόνημα λαβόντ' ἀναβαίνειν ἔδει; τὸ τοῦ τούτων ἀνάξια ἐροῦντος; δικαίως μέντ' ἂν ἀπέθανον. ἐπεὶ οὐδ' ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας δεῖ τάς τ' ἰδίας δίκας καὶ τὰς δημοσίας κρίνειν, ἀλλὰ τὰ μὲν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου συμβόλαια, ἐπὶ τῶν ἰδίων νόμων καὶ ἔργων σκοποῦντας, τὰς δὲ κοινὰς προαιρέσεις, εἰς τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα ἀποβλέποντας. καὶ παραλαμβάνειν γε ἅμα τῇ βακτηρίᾳ καὶ τῷ συμβόλῳ, τὸ φρόνημα τὸ τῆς πόλεως νομίζειν ἕκαστον ὑμῶν, ὅταν τὰ δημόσια εἰσίητε κρινοῦντες, εἴπερ ἄξια ἐκείνων πράττειν οἴεσθε χρῆναι. ἀλλὰ γὰρ ἐμπεσὼν εἰς τὰ πεπραγμένα τοῖς προγόνοις ὑμῶν, ἔστιν ἃ τῶν ψηφισμάτων παρέβην καὶ τῶν πραχθέντων. ἐπανελθεῖν οὖν ὁπόθεν ἐνταῦθ' ἐξέβην, βούλομαι. ὡς γὰρ ἀφικόμεθ' εἰς τὰς Θήβας, κατελαμβάνομεν Φιλίππου καὶ Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντας πρέσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους ἐν φόβῳ, τοὺς δ' ἐκείνου θρασεῖς. ὅτι δ' οὐ νῦν ταῦτα λέγω τοῦ συμφέροντος ἕνεκ' ἐμαυτῷ, λέγε μοι τὴν ἐπιστολὴν, ἣν τότ' ἐπέμψαμεν εὐθὺς οἱ πρέσβεις. καίτοι τοσαύτῃ γ' ὑπερβολῇ συκοφαντίας οὗτος κέχρηται, ὥστ' εἰ μέν τι τῶν δεόντων ἐπράχθη, τὸν καιρόν, οὐκ ἐμέ φησιν αἴτιον γεγενῆσθαι, τῶν δ' ὡς ἑτέρως συμβάντων ἁπάντων, ἐμὲ καὶ τὴν ἐμὴν τύχην αἰτίαν εἶναι. καὶ ὡς ἔοικεν, ὁ σύμβουλος καὶ ῥήτωρ ἐγὼ, τῶν μὲν ἐκ λόγου καὶ τοῦ βουλεύσασθαι πραχθέντων, οὐδὲν αὐτῷ συναίτιος εἶναι δοκῶ, τῶν δ' ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀτυχηθέντων, μόνος αἴτιος εἶναι. πῶς ἂν ὠμότερος συκοφάντης γένοιτ', ἢ καταρατότερος; λέγε τὴν ἐπιστολήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσαντο τὴν ἐκκλησίαν, προσῆγον ἐκείνους προτέρους διὰ τὸ τὴν τῶν συμμάχων τάξιν ἐκείνους ἔχειν. καὶ παρελθόντες ἐδημηγόρουν, πολλὰ μὲν Φίλιππον ἐγκωμιάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῶν κατηγοροῦντες, καὶ πάνθ' ὅσα πώποτ' ἐναντία ἐπράξατε Θηβαίοις, ἀναμιμνήσκοντες. τὸ δ' οὖν κεφάλαιον, ἠξίουν, ὧν μὲν εὖ πεπόνθεσαν ὑπὸ Φιλίππου, χάριν αὐτοὺς ἀποδοῦναι, ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν ἠδίκηντο, δίκην λαβεῖν ὁποτέρως βούλονται, ἢ διέντας αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὴν Ἀττικήν. καὶ ἐδείκνυσαν, ὡς ᾤοντο, ἐκ μὲν ὧν αὐτοὶ συνεβούλευον, τὰ ἐκ τῆς Ἀττικῆς βοσκήματα καὶ ἀνδράποδα καὶ τἄλλα ἀγαθὰ εἰς τὴν Βοιωτίαν ἥξοντα· ἐκ δὲ ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν, τὰ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διαρπασθησόμενα ὑπὸ τοῦ πολέμου. καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις, εἰς ταὐτὰ δὲ πάντα συντείνοντα, ἔλεγον. ἃ δ' ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ἀντείπομεν, τὰ μὲν καθ' ἕκαστα, ἐγὼ μὲν ἀντὶ παντὸς ἂν τιμησαίμην εἰπεῖν τοῦ βίου

Sed fieri non potest, Athenienses, ut erraveritis, defensione libertatis & salutis omnium cum periculo suscepta: non, per maiores vestros, qui in Marathone pro aliis dimicarunt, & qui ad Plataeas in acie steterunt, & qui ad Salaminem navale praelium commiserunt, & qui ad Artemisium: & multos alios, qui in publicis monumentis sepulti iacent, fortes viros: quos universos aeque respublica eodem dignatos honore, sepelivit, Aeschine: non eos tantum ex illis qui rem bene gesserunt, aut vicerunt, solos, idque iure ac merito. Quod enim fortium virorum officium fuit, omnes praestiterunt. Fortuna autem, quam cuique numen tribuit, ea sunt usi. Et tu, o execrande & [illegible] literator, cum quo me honore horum & humanitate spoliares, tu trophaea & praelia, & antiqua facinora narrabas, quorum quodnam requirebat hoc iudicium? Me vero, tertiarum histrio, ad laudem reipublicae de principatu consilium progressum, cuius sumere animum conveniebat? eiusne qui his indigna diceret? iure quidem occisus essem. Deinde neque vos decet, Athenienses, eodem animo causas privatas & publicas disceptare: sed ut quotidianae vitae contractus e privatis legibus & factis spectandi sunt: ita in communibus institutis, ad maiorum dignitatem est respiciendum: & suscipere se una cum baculo & tessera magnanimitatem reipub. unusquisque vestrum debet, cum ad publicas causas diiudicandas accedit: siquidem ab illis non degenerandum esse credit. sed in facinora maiorum vestrorum delapsus, quaedam decreta & acta praeterii. Eo igitur revertar, unde sum digressus. Ut Thebas pervenimus, Philippi & Thessalorum sociorumque legatos ibi invenimus: ac nostros amicos perterritos, illius confidentes. Ut autem haec me nunc non utilitatis meae causa confingere appareat, recita mihi literas quas nos legati tum statim misimus. Quanquam ille tam insigni usus est calumnia, ut si quid recte factum est, id occasioni, non mihi tribuendum sit: quod secus cecidit: mihi culpam & fortunae meae adscribat: atque ita, ut dixi, placet, suasor & orator ego, nullius earum rerum quae oratione & consilio actae sunt, adiutor ei esse videar: earum vero quae in armis & ducendo exercitu male ceciderunt, solus autor esse. Qui crudelior calumniator, aut execrabilior esse possit isto? Recita literas.

Redit ad Thebanam legationem.

LITERAE.

Convocato igitur populo, priores illos produxerunt, propterea quod illi sociorum loco haberentur: qui progressi concionem habebant, multum Philippum laudantes, & vos accusantes: atque omnia, quae unquam Thebanis contraria fecissetis, commemorantes, sed illud in summa petebant, ut pro acceptis a Philippo beneficiis gratiam referrent, & vestras iniurias ulciscerentur, utro modo mallent: sive dato eis transitu ad vos, sive una in Atticam facta impressione. & ostendebant, sua quidem opinione, Attica armenta & mancipia, & cetera bona, si ipsis auscultassent, in Boeotiam ventura: sin nostra oratione moverentur, Boeotiam belli fore praedam, & direptum iri: aliaque praeterea multa, quae tamen huc omnia pertinerent, dicebant. Quae vero nos contra ea diximus, singulatim equidem ita referre gestio, ut in vita mihi prius nil fuisse iucundius,

sed vereor, ne vos post res actas, ii qui quondam quasi diluuio penitus abreptas, verbis, quæ de iis fierent, frustra vobis facessi negocium existimetis. Quæ autem vos eis persuaseramus, & quæ ipsi nobis responderant, audite. Cape hæc, & recita.

RESPONSVM THEBANORVM.

Post hæc igitur vocabant vos, & accersebant: exiistis, opem tulistis (vt quæ intercessere, prætermittam) adeo familiariter vos exceperunt, vt cum legiones & equitatus foris essent in ædes & vrbē exciperent exercitum, ad liberos, ad vxores, & charissima quæque. Itaque tres eo die vestras laudes Thebani declararunt omnibus mortalibus pulcherrimas: vnam fortitudinis, alteram iustitiæ, tertiam temperantiæ. Nam & stare vobiscum in acie, quàm contra vos, maluerunt: & meliores esse vos & æquiora petere quàm Philippum, iudicarunt: & quæ cum ipsi, tum vniuersi diligentissimè custodire solent, liberis & vxoribus vestræ fidei commissis, se de vestra temperantia nō dubitare ostenderunt. In quibus omnibus, Athenienses, quantum quidem ad vos attinet, rectè sibi consuluerunt. Nam neque in vrbem ingressi exercitu, quisquam eius de re vos vel per iniuriam accusauit, adeò continentes vos præbuistis: & bis instructo exercitu cum eis, in primis conflictibus, altero ad flumen, altero hyberno, non modo inculpatos, sed etiam admirabiles vos præstitistis, modestia, apparatibus, alacritate animorum. Quapropter & ab aliis laudabamini, & à vobis ipsis sacrificia & vota diis persoluebantur. Atque ego per quàm ex Æschine velim quærere: cùm illa fierent, & gratulationis, & admirationis, & laudum ciuitas referta esset vtrum vnà sacrificarit & lætatus sit cum multitudine, an tristis ac gemens & ægrè ferens communem felicitatem, domi sederit? Nam si adfuit, atque cum aliis se conspiciendum præbuit: an non iniquè, vel potius nefariè facit, si, quæ diis immortalib. testibus, optima iudicauit, ea nunc à vobis alia quàm optima postulat iudicari, qui per deos iurastis? Sin haud adfuit, non multiplex meretur exitium, si, quibus alii lætabantur, eorum ipse aspectu contristabatur? Age, & hæc mihi decreta recita.

DECRETA SACRIFICIORVM.

Itaque nos tum sacrificiis occupati eramus: Thebani autem in ea opinione, vt se per nos saluos esse ducerent: eoque res redierat, vt quibus propter istorū conatus auxiliis opus fore videbatur, ii aliis ferrent auxilium, cum meis consiliis paruissetis. Quales autem tū Philippus voces ediderit, in quibus propterea turbis fuerit ex eius quas in Peloponnesum misit, literis cognoscetis. Age cape illas, & mihi recita: vt sciatis, mea assiduitas, & erratio, & ærumnæ, & crebra decreta, quæ iste modò exagitabat, quid effecerint. Atqui multi apud vos, Athenienses, fuerunt oratores celebres & magni ante me: Callistratus ille, Aristophō, Cephalus, Thrasybulus, innumeri alii: nemo tamē eorū perpetuò se reipub. totū, vlla in re tradidit: sed qui decreta faciebat, legationē nō obiisset, qui legatum agebat, decreta nō fecisset. Quisq; enim sibi relinquebat, & otiū, & si quid accidisset, receptū. Quid igitur dicat aliquis, tūne viribus & audacia vsque adeò præstas aliis, vt ipse omnia facias? nō dico hoc, sed adeò magnū esse, quod rēpublicā occuparat,

Demosthenes semper [illegible]

ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μὴ παρεληλυθότων τῶν καιρῶν, ὥσπερ κατακλυσμὸν γεγενῆσθαι τῶν πραγμάτων ἡγούμενοι, μάταιον ὄχλον τοὺς περὶ τούτων λόγους νομίσητε. ὅμως δ' ἃ πείσαντες ἡμεῖς, ὅσα δ' ἡμῖν ἀπεκρίναντο, ἀκούσατε. λέγε αὐτὰ λαβών.

Ἀπόκρισις Θηβαίων.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐκάλουν ὑμᾶς, καὶ μετεπέμποντο· ἐξῆτε, ἐβοηθεῖτε, ἵνα τὰ ἐν μέσῳ παραλείπω, οὕτως οἰκείως ὑμᾶς ἐδέχοντο, ὥστ', ἔξω τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων ὄντων, εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄστυ δέχεσθαι τὴν στρατιάν, ἐπὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ τιμιώτατα. καίτοι, τρία ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πάντες ἄνθρωποι ἔδειξαν ἐγκώμια Θηβαῖοι καθ' ὑμῶν τὰ κάλλιστα, ἓν μὲν ἀνδρείας, ἕτερον δὲ δικαιοσύνης, τρίτον δὲ σωφροσύνης. καὶ γὰρ τὸν ἀγῶνα μεθ' ὑμῶν μᾶλλον, ἢ πρὸς ὑμᾶς ἑλόμενοι ποιήσασθαι, καὶ ἀμείνους εἶναι καὶ δικαιότερα ἀξιοῦν ὑμᾶς ἔκριναν Φιλίππου· καὶ τὰ παρ' αὑτοῖς, καὶ παρὰ πᾶσι δ' ἐν πλείστῃ φυλακῇ, παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐφ' ὑμῖν ποιήσαντες, σωφροσύνης πίστιν περὶ ὑμῶν ἔχοντες ἔδειξαν. ἐν οἷς πᾶσιν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατά γε ὑμᾶς, ὀρθῶς ἐφάνησαν ἐγνωκότες. οὔτε γὰρ εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος τοῦ στρατοπέδου, οὐδεὶς οὐδὲν οὐδ' ἀδίκως ὑμῖν ἐνεκάλεσεν· οὕτω σώφρονας παρέσχεσθε ὑμᾶς αὐτούς. δίς τε συμπαραταξάμενοι τὰς πρώτας μάχας, τήν τ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὴν χειμερινήν, οὐκ ἀμέμπτους μόνον ὑμᾶς αὐτούς, ἀλλὰ καὶ θαυμαστοὺς ἐδείξατε, τῷ κόσμῳ, ταῖς παρασκευαῖς, τῇ προθυμίᾳ. ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν ἄλλων, ὑμῖν ἐγίγνοντο ἔπαινοι, παρὰ δ' ὑμῶν, θυσίαι καὶ πομπαὶ τοῖς θεοῖς. καὶ ἔγωγε ἡδέως ἂν ἐροίμην Αἰσχίνην, ὅτε ταῦτ' ἐπράττετο, καὶ ζήλου, καὶ χαρᾶς, καὶ ἐπαίνων ἡ πόλις ἦν μεστή, πότερον συνέθυε καὶ συνευφραίνετο τοῖς πολλοῖς, ἢ λυπούμενος καὶ στένων καὶ δυσμεναίνων τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς, οἴκοι καθῆτο. εἰ μὲν γὰρ παρῆν, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξητάζετο, πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ, μᾶλλον δ' οὐδ' ὅσια, εἰ ὧν ὡς ἀρίστων αὐτὸς τοὺς θεοὺς ἐποιήσατο μάρτυρας, ταῦθ' ὡς οὐκ ἄριστα νῦν ὑμᾶς ἀξιοῖ ψηφίσασθαι, τοὺς ὀμωμοκότας τοὺς θεούς; εἰ δὲ μὴ παρῆν, πῶς οὐκ ἀπολωλέναι πολλάκις ἐστὶ δίκαιος, εἰ ἐφ' οἷς ἔχαιρον οἱ ἄλλοι, ταῦτ' ἐλυπεῖθ' ὁρῶν; λέγε δὴ καὶ ταῦτα τὰ ψηφίσματά μοι.

Ψηφίσματα θυσιῶν.

Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν ἐν θυσίαις ἦμεν τότε, Θηβαῖοι δ' ἐν τῷ δι' ἡμᾶς σεσῶσθαι νομίζειν. καὶ περιειστήκει τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν, ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, αὐτοὺς βοηθεῖν ἑτέροις, ἐξ ὧν ἐπείσθητε ἐμοί. ἀλλὰ μὴν οἵας τότ' ἠφίει φωνὰς ὁ Φίλιππος, καὶ ἐν οἵαις ἦν ταραχαῖς ἐπὶ τούτοις, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐκείνου μαθήσεσθε, ὧν εἰς Πελοπόννησον ἔπεμψε. καί μοι λέγε ταύτας λαβών, ἵν' εἰδῆτε ὅτι ἡ ἐμὴ συνέχεια καὶ πλάνη καὶ ταλαιπωρίαι, καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα, ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, οὐ μάτην γέγονε. καίτοι, πολλοὶ παρ' ὑμῖν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγόνασι ῥήτορες ἔνδοξοι, καὶ μεγάλοι πρὸ ἐμοῦ, Καλλίστρατος ἐκεῖνος, Ἀριστοφῶν, Κέφαλος, Θρασύβουλος, ἕτεροι μυρίοι. ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς τούτων πώποτε, διὰ παντὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς οὐδὲν τῇ πόλει. ἀλλ' ὁ μὲν γράφων, οὐκ ἂν ἐπρέσβευσεν· ὁ δὲ πρεσβεύων, οὐκ ἂν ἔγραφεν. ὑπέλειπε γὰρ αὐτῶν ἕκαστος ἑαυτῷ ἅμα μὲν ῥᾳστώνην, ἅμα δ', εἴ τι γένοιτο, ἀναφοράν. τί οὖν; εἴποι τις ἄν, σὺ τοσοῦτον ὑπερῆρας ῥώμῃ καὶ τόλμῃ τοὺς ἄλλους, ὥστε πάντα ποιεῖν αὐτός; οὐ τοῦτο λέγω ταῦτα. ἀλλ' οὕτως ἐπεπείσμην μέγαν εἶναι τὸν κατειληφότα κίνδυνον τὴν πόλιν,

ὡς

δεῖν οὐκ ἴδιον εἶναι χρῆναι, οὐδὲ ποιήσασθαί τινα ἐμαυτοῦ λόγον τοῖς ἄλλοις παραινοῦντας ἡγούμην, ἀλλ' ἀγαπητὸν εἶναι, εἰ μηδὲν παραλείπων τις ἃ δεῖ πράξει. ἐπεπείσμην δ' ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, τυχὸν μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀναισθητῶν, ὅμως δ' ἐπεπείσμην, μήτε γράφοντ' ἂν ἐμοῦ γράψαι βέλτιον μηδένα, μήτε πράττοντα πρᾶξαι, μήτε πρεσβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυμότερον μηδὲ δικαιότερον. διὰ ταῦτα ἐν πᾶσιν ἐμαυτὸν ἔταττον. λέγε δὴ τὰς ἐπιστολὰς Φιλίππου.

Ἐπιστολή.

Εἰς ταῦτα κατέστησε Φίλιππον ἡ ἐμὴ πολιτεία, Αἰσχίνη, ταύτην τὴν φωνὴν ἀφεῖναι, πολλοὺς καὶ θρασεῖς τοὺς πρὸ τούτων τῇ πόλει ἐπαιρόμενον λόγους. ἀνθ' ὧν δικαίως ἐστεφανούμην ὑπὸ τουτωνί, καὶ σὺ παρὼν οὐκ ἀντέλεγες. ὁ δὲ γραψάμενος Διώνδας, τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐκ ἔλαβε. καί μοι λέγε ταῦτα τὰ ψηφίσματα, τὰ τότε μὲν ἀποπεφευγότα, ὑπὸ τούτου δ' οὐδὲ γραφέντα.

Ψηφίσματα.

Ταυτὶ τὰ ψηφίσματα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς αὐτὰς συλλαβὰς, καὶ τὰ αὐτὰ ῥήματα ἔχει, ἅπερ πρότερον μὲν Ἀριστόνικος, νῦν δὲ Κτησιφῶν γέγραφεν οὑτοσί. καὶ ταῦτ' Αἰσχίνης οὔτ' ἐδίωξεν αὐτὸς, οὔτε τῷ γραψαμένῳ συγκατηγόρησε· καί τοι τότε τὸν Δημομέλη τὸν ταῦτα γράφοντα, καὶ τὸν Ὑπερείδην, εἴπερ ἀληθῆ μου νῦν κατηγορεῖ, μᾶλλον ἂν εἰκότως, ἢ τόνδ' ἐδίωκε. διὰ τί; ὅτι τῷδε μὲν ἔστιν ἐπ' ἐκείνους ἀνενεγκεῖν, καὶ τὰς τῶν δικαστηρίων γνώσεις, καὶ τὸ τοῦτον αὐτὸν ἐκείνων μὴ κατηγορηκέναι, ταῦτα γραψάντων ἅπερ οὗτος νῦν, καὶ τὸ τοὺς νόμους μηκέτ' ἐᾶν περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων κατηγορεῖν, καὶ πολλὰ ἕτερα· τότε δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμ' ἂν ἐκρίνετο ἐφ' αὑτοῦ, πρίν τι τούτων προλαβεῖν. ἀλλ' οὐκ ἦν, οἶμαι, τότε, ὃ νυνὶ ποιεῖ, ἐκ παλαιῶν χρόνων καὶ ψηφισμάτων πολλῶν ἐκλέξαντα, ἃ μήτε προῄδει μηδεὶς, μήτ' ἂν ᾠήθη τήμερον ῥηθῆναι, διαβάλλειν, καὶ μεταθέντα τοὺς χρόνους, καὶ προφάσεις ἀντὶ τῶν ἀληθῶν ψευδεῖς μεταθέντα τοῖς πεπραγμένοις, δοκεῖν τι λέγειν. οὐκ ἦν τότε ταῦτα· ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀληθείας, ἐγγὺς τῶν ἔργων, ἔτι μεμνημένων ὑμῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐν ταῖς χερσὶν ἕκαστα ἐχόντων, πάντες ἐγίγνοντ' ἂν οἱ λόγοι. διόπερ τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους φυγὼν, νῦν ἥκει, ῥητόρων ἀγῶνα νομίζων, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ οὐχὶ τῶν πεπολιτευμένων ἐξέτασιν ποιήσειν ὑμᾶς, καὶ λόγου κρίσιν, οὐχὶ τοῦ τῇ πόλει συμφέροντος ἔσεσθαι. εἶτα σοφίζεται, καί φησι προσήκειν, ἧς μὲν οἴκοθεν ἥκετ' ἔχοντες δόξης περὶ ἡμῶν, ἀμελῆσαι· ὥσπερ δ', ὅταν οἰόμενοι περιεῖναι χρήματά τῳ λογίζησθε, ἂν καθαιρῶσιν αἱ ψῆφοι, καὶ μηδὲν περιῇ, συγχωρεῖτε, οὕτω καὶ νῦν τοῖς ἐκ τοῦ λόγου φαινομένοις προσθέσθαι. θεάσασθε τοίνυν ὡς σαθρὸν, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ φύσει πᾶν ὅ τι ἂν μὴ δικαίως ᾖ πεπραγμένον. ἐκ γὰρ αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ τούτου παραδείγματος ὡμολόγηκε νῦν γε ἡμᾶς ὑπάρχειν ἐγνωσμένους, ἐμὲ μὲν λέγειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, αὐτὸν δ' ὑπὲρ Φιλίππου· οὐ γὰρ ἂν μεταπείθειν ὑμᾶς ἐζήτει, μὴ τοιαύτης οὔσης τῆς ὑπαρχούσης ὑπολήψεως περὶ ἑκατέρου. καὶ μὴν ὅτι γ' οὐ δίκαια λέγει, μεταθέσθαι ταύτην τὴν δόξαν ἀξιῶν, ἐγὼ διδάξω ῥᾳδίως, οὐ τιθεὶς ψήφους (οὐ γάρ ἐστιν ὁ τῶν πραγμάτων οὗτος λογισμός) ἀλλ' ἀναμιμνήσκων ἕκαστα ἐν βραχέσι, λογισταῖς ἅμα καὶ μάρτυσι τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν χρώμενος. ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία, ἧς οὗτος κατηγορεῖ, ἀντὶ μὲν

A periculum credebam, vt non mihi locum dare, neque vllam me rationem habere priuatae securitatis putem: sed boni esse consulendum videremus, si quis nihil praetermittendo, necessarii aliquid atque efficeret. De me ipso autem persuasum habebam, stupidè fortassis, sed persuasum tamen habebam, neque vllum decreta facientem meliora quàm me decernere, neque aliquid agentem, agere, neque legatum studiosius obire legationem posse quàm me, aut incorruptius. Propter has caussas in omnibus negotiis praestò fui. Age, lege Philippi literas.

LITERÆ.

Eò redegerunt actiones meae Philippum, Æschine: Hanc ille vocem propter me edidit: cum multis prius & confidentibus verbis in rempub. inuectus esset: ob haec ego iure corona donabar ab his, neque tu, coram cum adesses, refragabaris: & Diondas cum intercederet, quintam suffragiorum partem non ferebat. Age, recita mihi decreta ea & quae tum absoluta, & ab isto nec accusata fuerunt.

DECRETA.

B Haec decreta, Athenienses, easdem syllabas & eadem verba habent, quae & prius Aristonicus, & nunc Ctesiphon hic scripsit: ea verò Æschines neque accusauit ipse, neque accusatori subscripsit. Atqui tum, si aequum fuisset, Demomelem, illius decreti autorem, & Hyperidem illo tempore insectari, si vera sunt, quorum me nunc accusat, quàm hunc persequi. quam ob rem? quòd huic facile suum ad illos referre licet: & ad iudiciorum cognitiones: & quòd illic ipse non accusauit illos, qui eadem quae hic nunc scripserunt: & quòd de rebus ita actis nulla iam legibus datur actio, & ob multa alia: tum verò ipsa caussa per se in disquisitionem venisset priusquam horum quicquam accessisset. Sed non licebat opinor tum, quod nunc facit, ex antiquitate annalium, & multis decretis electa ea, quae neque praesciebat quisquam, neque hoc die recte dicta esse putabat, calumniari & transferendis temporibus, caussisque falsis adhibendis, loco verarum substituendis speciosam afferre orationem. Non enim ea licebant:

C sed propinqua veritate, factis adhuc vestra in memoria versantibus, & tantum non in manibus vestris collocatis singulis, omnes orationes fuissent habitae. Quapropter rerum praesentium disquisitione declinata, nunc prodierunt veluti quasi vos oratorum iudicium (vt mihi quidem videtur) & non acta in republica examinaturos esse existimaret: & de verbis iudicium, non de publica fore vtilitate. Et tamen argutatur, & dicit, quam opinionem de nobis domo allatã habueritis, eam esse negligendam: sed quemadmodum, cum existimetis superesse pecuniam alicui, si ratione putata pares sint calculi, nihilque supersit, concedatis: illic & nunc orationis probationibus esse assentiendũ. Spectate autem quàm natura sit ruinosum, vt par est, quicquid non rectè actum fuerit. Nam isthoc ipso sapienti exemplo confitetur, nunc vos habere persuasum, me patriae caussam defendere, se Philippi. Neque enim à sententia deducere vos studeret, nisi de vtroque nostrûm talis esset opinio. Verùm eũ non rectè dicere, qui vos eam opinionẽ deponere postulet, ego facile docebo: nõ calculis positis (neq. enim haec est prouinciae computatio) sed singula paucis commemorando, computatoribus simul & testibus auditoribus vobis vsurus. Mea administratio, quam iste accusat,

Arguit Æschinem de calculatione Demosthenis ad harum rationum ...

effecerit, & vt Thebani non cum Philippo in nostram ditionem irruerent (id quod omnes futurum putabant) sed coniuncti nobiscum, illum prohiberent: & vt bellum non in Attica esset, sed septingenta stadia ab vrbe, in finibus Boeotiae committeretur: & vt non Euboici latrones nos hostilibus direptionibus vexarent: sed vt Attica pacata esset a mari toto belli tempore: vtque Philippus non Byzantium caperet, nec Hellespontum teneret: sed vt Byzantii nobiscum illum oppugnarent. Num quid tibi calculis conferenda videtur actionum confectarum ratio, aut ex aequo haec e delenda esse, ac non potius id agendum, vt aeterna memoria consecremus? Neque iam adiicio crudelitatem, quam in iis, quorum dominus omnino factus erat, videre licuit, aliis experiri contigisse: humanitatis autem, quam caeteris ille rei molitionibus erga vos simulabat, vos, vt decuit, fructum percepisse. Verum omitto haec. Quin illud etiam dicere non verebor, qui oratorem recte explorare, non calumniari velit, eum non quae tu nunc dicebas, exprobraturum, exempla confingendo, & verba & gestus imitando. Ex eo enim, videlicet, non mutatum esse Graeciae statum, si hoc ego verbum, non illud elocutus sum: aut hac manum, non illac extendi: sed ipsas res consideraturum fuisse: quas habuerit occasiones respublica, & quas copias, cum res gerendas aggrederetur: & quas ego ei deinceps, vt ad rempublicam accessi, comparatim: & quo loco fuerint res aduersariorum. Post, si ego minuissem copias: in me crimen haerere ostendisset: sin multum auxissem: non calumniaturus esses. Quia vero tu hoc fugis, ego faciam, itaque considerate, an recte sim dicturus. Copias igitur habebat respublica, insulares non vniuersos, sed infirmissimos: neque enim Chius, neque Rhodus, neque Corcyra nobiscum erat. Pecuniae tributum ad quinque & quadraginta talenta, atque ea iam ante erant exacta: militem, aut equitem, praeter domesticos, neminem. Quod vero erat omnium maxime & formidulosum nobis & hostibus opportunum, isti effecerant, vt finitimi omnes inimicitiis essent, quam amicitiae propiores Megarenses, Thebani, Euboenses. At talis status erat reipub. neque praeter haec aliud dicere quisquam poterit. Quae autem Philippi fortuna fuerit, cum quo certamen nobis erat, considerate. Primum praeerat iis qui eum sequebantur, pro imperii autoritate: quod omnium maximi est in re bellica momenti. Deinde illi arma perpetuo habebant in manibus. Ad haec, pecunia abundabat, & quae ei visa erant agebat, non decretis ante denunciatis, neque palam deliberans, neque a calumniatoribus exagitandus, neque violatarum legum accusandus, neque cuiquam obnoxius: sed plane ipse dominus, imperator, gubernator omnium. Ego vero qui ei aduersarer (nam & hoc exquirere aequum est) cuius rei potestatem habebam? nullius. Primum enim ipsam concionem habendi facultatem, cuius solius eram particeps ergo, ex aequo proponebatis vos illius mercenariis & mihi: & quibus illi rebus me superabant (multa autem eiusmodi fiebant, alia alia de causa) ea vos pro hostibus decernebatis. Et tamen ego tali eram deteriore conditione, tamen socios feci vobis Euboenses, Achaeos, Corinthios, Thebanos, Megarenses, Leucadiosque, Corcyraeos: quibus & peregrini milites quindecies mille, & bis mille equites, absque oppidanis copiis

Opes Atheniensium quando ad [illegible] Demosthenes & copiae Philippi cum Demosthenis [illegible] collatae.

τῷ, Θηβαίους μετὰ Φιλίππου συνεμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, ὃ πάντες ᾤοντο ἔσεσθαι, μεθ' ἡμῶν παραταξαμένους εἴργειν ἐκεῖνον ἐποίησα· τὸ ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸν πόλεμον εἶναι, ἑπτακόσια στάδια ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τοῖς Βοιωτῶν ὁρίοις γενέσθαι· τὸ ἀντὶ τοῦ τοὺς λῃστὰς ἡμᾶς φέρειν καὶ ἄγειν ἐκ τῆς Εὐβοίας, ἐν εἰρήνῃ τὴν Ἀττικὴν ἐκ θαλάττης εἶναι πάντα τὸν πόλεμον· τὸ ἀντὶ τοῦ τὸν Ἑλλήσποντον ἔχειν Φίλιππον, λαβόντα Βυζάντιον, συμπολεμεῖν τοὺς Βυζαντίους μεθ' ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνον. ἆρά σοι ψήφοις ὅμοιος ὁ τῶν ἔργων λογισμὸς φαίνεται; ἢ δεῖν ἀντανελεῖν ταῦτα, ἀλλ' οὐχ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον μνημονευθήσεται σκοπεῖν; καὶ οὐκέτι προστίθημι ὅτι τῆς μὲν ὠμότητος, ἣν ἐν οἷς καθάπαξ τινῶν κύριος κατέστη Φίλιππος ἔστιν ἰδεῖν, ἑτέροις πειραθῆναι συνέβη, τῆς δὲ φιλανθρωπίας, ἣν τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος περιβαλλόμενος ἐπλάττετο, ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες τοὺς καρποὺς κεκόμισθε. ἀλλ' ἐῶ ταῦτα. καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ' εἰπεῖν ὀκνήσω, ὅτι ὁ τὸν ῥήτορα βουλόμενος δικαίως ἐξετάζειν καὶ μὴ συκοφαντεῖν, οὐκ ἂν οἷα σὺ νῦν ἔλεγες τοιαῦτα κατηγόρει, παραδείγματα πλάττων καὶ ῥήματα καὶ σχήματα μιμούμενος (πάνυ γὰρ παρὰ τοῦτο, οὐχ ὁρᾷς; γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, εἰ τουτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγώ, ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ παρήνεγκα), ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἂν ἐσκόπει, τίνας εἶχεν ἀφορμὰς ἡ πόλις καὶ τίνας δυνάμεις, ὅτ' εἰς τὰ πράγματα εἰσῄειν, καὶ τίνας συνήγαγον αὐτῇ μετὰ ταῦτ' ἐπιστὰς ἐγώ, καὶ πῶς εἶχε τὰ τῶν ἐναντίων. εἶτ' εἰ μὲν ἐλάττους ἐποίησα τὰς δυνάμεις, παρ' ἐμοὶ τἀδίκημ' ἂν ἐδείκνυεν ὄν, εἰ δὲ πολλῷ μείζους, οὐκ ἂν ἐσυκοφάντει. ἐπειδὴ δὲ σὺ τοῦτο πέφευγας, ἐγὼ ποιήσω· καὶ σκοπεῖτ' εἰ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ. δύναμιν μὲν τοίνυν εἶχεν ἡ πόλις τοὺς νησιώτας, οὐχ ἅπαντας, ἀλλὰ τοὺς ἀσθενεστάτους· οὔτε γὰρ Χίος οὔτε Ῥόδος οὔτε Κέρκυρα μεθ' ἡμῶν ἦν· χρημάτων δὲ σύνταξιν εἰς πέντε καὶ τετταράκοντα τάλαντα, καὶ ταῦτ' ἦν προεξειλεγμένα· ὁπλίτην δ', ἢ ἱππέα πλὴν τῶν οἰκείων οὐδένα. ὃ δὲ πάντων καὶ φοβερώτατον καὶ μάλισθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, οὗτοι παρεσκευάκεσαν τοὺς περιχώρους πάντας ἔχθρας ἢ φιλίας ἐγγυτέρω, Μεγαρέας, Θηβαίους, Εὐβοέας. τὰ μὲν τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι παρὰ ταῦτ' εἰπεῖν ἄλλο οὐδέν· τὰ δὲ τοῦ Φιλίππου, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, σκέψασθε πῶς. πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸς αὐτοκράτωρ, ὃ τῶν εἰς τὸν πόλεμον μέγιστόν ἐστιν ἁπάντων· εἶθ' οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν ἀεί· ἔπειτα χρημάτων εὐπόρει καὶ ἔπραττεν ἃ δόξειεν αὐτῷ, οὐ προλέγων ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, οὐδ' ἐν τῷ φανερῷ βουλευόμενος, οὐδ' ὑπὸ τῶν συκοφαντούντων κρινόμενος, οὐδὲ γραφὰς φεύγων παρανόμων, οὐδ' ὑπεύθυνος ὢν οὐδενί, ἀλλ' ἁπλῶς αὐτὸς δεσπότης, ἡγεμών, κύριος πάντων. ἐγὼ δ' ὁ πρὸς τοῦτον ἀντιτεταγμένος (καὶ γὰρ τοῦτ' ἐξετάσαι δίκαιον) τίνος κύριος ἦν; οὐδενός· αὐτὸ γὰρ τὸ δημηγορεῖν πρῶτον, οὗ μόνου μετεῖχον ἐγώ, ἐξ ἴσου προὐτίθεθ' ὑμεῖς τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνοῦσι καὶ ἐμοί, καὶ ὅσα οὗτοι περιγένοιντο ἐμοῦ (πολλὰ δὲ ταῦτ' ἐγίγνετο, δι' ἣν ἕκαστον τύχοι πρόφασιν), ταῦθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπῇτε βεβουλευμένοι. ἀλλ' ὅμως ἐκ τοιούτων ἐλαττωμάτων ἐγὼ συμμάχους μὲν ὑμῖν ἐποίησα Εὐβοέας, Ἀχαιούς, Κορινθίους, Θηβαίους, Μεγαρέας, Λευκαδίους, Κερκυραίους, ἀφ' ὧν μύριοι μὲν καὶ πεντακισχίλιοι ξένοι, δισχίλιοι δ' ἱππεῖς, ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνα-

μεων

[illegible]

A conscripserunt, pecuniæ autem quantam potui contributionem effeci. Quid tu aut de iure erga Thebanos dicis Aeschines, aut erga Byzantios, aut erga Euboenses, aut de tributis sociorum nunc disputas: prudentiam ignoras, [illegible], cum pro Græcorum defensione trecentæ triremes vniuersæ dimicarent, rempublicam nostram quæ ducentas præbuisset, non iniuriam sibi putasse fieri: neque in iudicium adduxisse illos consilij auctores, neque id grauiter ferre visam esse (turpe enim fuisset) sed diis immortalibus habuisse gratiam: quòd Græcis communi periculo circumuentis, ipsa duplò plura quàm alij, ad omnium salutem [illegible] contulisset. Deinde inanem ab his gratiam [illegible], me calumniando. Cur enim nunc dicis quæ agenda fuerint: ac non tum potius, cum præsens in vrbe adesses, [illegible], si per illa tempora licebat, quibus non ea quæ vellemus, sed ea quæ tempus dederet, erant accipienda? Nam qui contra licerentur, & reiectos, ac à nobis repulsos, reciperent, & præmia augerent, parati aderant. Quod si nunc de iis accusor quæ gesta sunt; quid summum fuisse putatis, si, me tum de his scrupulosè disputante, discessissent vrbes, & se cum Philippo coniunxissent, isque simul & Eubœæ & Thebarum & Byzantij potitus esset? quidnam tunc facturos aut dicturos censetis impios istos homines? nónne eos esse desertos? nónne esse repulsos, cum nobiscum esse voluissent? Illumque Hellespontum per Byzantios tenuisse, frumentationem in Græciam vehendam, in potestatem suam redegisse: bellum finitimum, & graue in Atticam per Thebanos esse illatum: mare propter grassantes ex Eubœa piratas nauigari non posse: nónne hæc dixissent, & præter hæc etiam multa alia? Improbus res, Athenienses, improbus est calumniator semper & vndecunque maledicendi & obtrectandi causas quærit: iste autem homunculus naturâ est vulpecula, neque tam vnde ab initio quicquam sani, quicquam ingenui fecit, tragicus simius, rusticus Oenomaus, adulterinus orator. Quid enim eloquentia tua patriæ profuit? nunc nobis disputas de rebus præteritis? Perinde ac si quis medicus, decumbentibus ægrotis ingressus non dicat, nec ostendat, quo modo morbum euadant: sed vbi quis eorum perierit, eique iusta persoluuntur, in funus prodiens, commemoret: hoc atque illud homo iste si fecisset, non obiisset. Attonite, itáne nunc demum refers? Neque vero vel cladem, si ea tibi facit animos, ob quam gemere te, ô exsecrande, conueniebat, illa re, quæ in mea potestate fuerit, accidisse reipublicæ inuenies: idque sic considerato. Nusquam, quò ego legatus missus sum à vobis, vnquam victus recessi à Philippi legatis: non è Thessalia, non Ambracia, non ex Illyriis, non à Thracensibus regibus, non Byzantio, non aliunde vnquam, non denique nuper Thebis: sed quibus in rebus eius legati oratione vincebantur, eas ille armis aggressus euertebat. Ea igitur à me postulas: neque erubescis, eundem & vt mollem incessere, & Philippi exercitibus postulare, vt vnus ego sim superior illique verbis? Cuius enim ego rei alterius habui potestatem? neque enim vitæ singulorum, neque fortunæ pugnantium, neque militaris imperij, cuius à me rationem postulas. Adeò es demens. Sed quæ oratori præstanda sunt, eorum à me quâuis ratione exigêti nô recuso. Quæ igitur illa sunt? perspicere initia rerum, &

[illegible]

præsentire & prædicere aliis. hæc à me facta sunt: atque etiam quæ singulis in negociis incidunt, tarditates, cunctationes, ignorationes, contentiones, quæ ciuilia vitia in ciuitatibus insunt omnibus & necessaria errata, ea in paucissima contrahere: contraque, ad concordiam & amicitiam, & officij faciendi alacritatem cohortari. Etiam hæc à me omnia facta sunt: neque vllus mortalium vnquam reperiet, me vlla in re officio meo defuisse. Quòd si quis quempiam roget, quibus rebus Philippus maximam eorum quæ confecit partem, expedierit, omnes respondebunt, exercitu, & largiendo, & corrumpendis iis qui in gerendis rebus versantur. At ego neque in exercitus imperium habui, neque dux fui. Quare quæ ibi facta sunt, ad me nihil attinent. sed resistendo largitionibus, Philippum superaui. Vt enim emptor vincit eum qui precium accepit, si eque emit pariter: ita qui nihil accipit, neque corrumpitur, vincit emptorem. Quare, quod ad me attinet, inuicta est ciuitas. Quæ igitur ego consului, vt hæc iure decerneret hic de me præter alia multa, hæc & his similia sunt. Quæ autem vos omnes nostis, ea iam dicam. Statim post prælium, populus, qui sciret & vidisset quæ ego feceram omnia, cum tam ipse periculis & terroribus cingeretur: cum per iracundiam aliquid in me grauius consulere multitudinem, mirandum non fuisset: primùm sententias meas de salute reipub. comprobauit: & omnia quæ munitionis causa agebantur, constitutio custodum, fossæ, conferenda ad murorum instaurationem pecunia, per decreta mea fiebant. Deinde cum eligendus esset rei frumentariæ curator, ex omnibus me populus elegit. & post eorum conspirationem, quibus cordi erat vt me perfunderent, qui accusationes, rationum relationes, delationes, cætera eius generis omnia contra me instituebant, principio non per semetipsos, sed per eos quos maximè latere posse sperabant (nostis enim profectò, & meministis me primis diebus ferè quotidie in ius vocari solitum) cum neque desperationem Sosiclis, neque calumniam Philocratis, neque Diondæ & Melanti insaniam, neque aliud illi quicquam contra me intentatum reliquissent: in his inquam omnibus, maximè per deos immortales, secundo loco per vos & alios vniuersos Athenienses, me tuebar conseruabar. hoc enim & verum est, & cum laude coniunctum eorum iudicum, qui & iurati fuerunt, & religiosè pronunciarunt. In delationibus igitur, cum me absoluerctis, & quintam suffragiorum partem accusatoribus non daretis: tum rectissimè fecisse me decernebatis. Cum verò publicis actionibus absoluerer: legitima & decreuisse, & dixisse me ostendebatur: cum rationum actiones obsignaretis: rectè & incorruptè à me acta esse omnia confitebamini. Quæ cum ita essent quid conueniebat, aut æquum erat, Ctesiphontem rebus meis gestis, nominis imponere? an non id, quod populū imponere videbat? nō quod iuratos iudices? non quod veritate apud omnes confirmari? Esto inquit: sed illud Cephali pulchrū, nullius reū fieri criminis. Imò mehercule etiā fortunatū. Sed qui magis aliquid sit sæpe reus factus, nunquā reus peractus, vituperandus iure propterea fuerit? Quanquam, Athenienses, isti etiam illud Cephali præclarū respondere possim: nullam enim vnquam iste mihi diem dixit, nullam litem intendit. Quare, & à quidem con-

καὶ προαισθέσθαι καὶ προειπεῖν τοῖς ἄλλοις. ταῦτα πέπρακταί μοι. καὶ ἔτι τὰς ἑκασταχοῦ βραδυτῆτας, ὄκνους, ἀγνοίας, φιλονεικίας, ἃ πολιτικὰ ταῖς πόλεσι πρόσεστιν ἁπάσαις καὶ ἀναγκαῖα ἁμαρτήματα, ταῦτα εἰς ἐλάχιστα συστεῖλαι, καὶ τοὐναντίον εἰς ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν, καὶ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν ὁρμὴν προτρέψαι. καὶ ταῦτά μοι πάντα πεποίηται, καὶ οὐδεὶς μή ποτε εὕρῃ τό γ' ἐπ' ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ τοίνυν τις ἔροιτο ὁντινοῦν, τίσι τὰ πλεῖστα Φίλιππος ὧν κατέπραξε διῳκήσατο, πάντες ἂν εἴποιεν, τῷ στρατοπέδῳ, καὶ τῷ διδόναι, καὶ τῷ διαφθείρειν τοὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων. οὐκοῦν τῶν μὲν δυνάμεων, οὔτε κύριος, οὔθ' ἡγεμὼν ἦν ἐγώ, ὥστ' οὐδ' ὁ λόγος τῶν κατὰ ταῦτα πραχθέντων πρὸς ἐμέ. καὶ μὴν τῷ διαφθαρῆναι χρήμασιν ἢ μή, κεκράτηκα Φιλίππου. ὥσπερ γὰρ ὁ ὠνούμενος νενίκηκε τὸν λαβόντα, ἐὰν πρίηται, οὕτως ὁ μὴ λαβὼν μηδὲ διαφθαρεὶς νενίκηκε τὸν ὠνούμενον. ὥστ' ἀήττητος ἡ πόλις τὸ κατ' ἐμέ. ἃ μὲν τοίνυν ἐγὼ παρεσχόμην εἰς τὸ δικαίως τοιαῦτα γράφειν τοῦτον περὶ ἐμοῦ, πρὸς πολλοῖς ἑτέροις ταῦτα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια καὶ πάντα. ἃ δ' οἱ πάντες ὑμεῖς, ταῦτ' ἤδη λέξω. μετὰ γὰρ τὴν μάχην εὐθὺς ὁ δῆμος, εἰδὼς καὶ ἑωρακὼς πάντα ὅσα ἔπραττον ἐγώ, ἐν αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς ἐμβεβηκώς, ἡνίκ' οὐδ' ἀγνωμονῆσαί τι θαυμαστὸν ἦν τοὺς πολλοὺς πρὸς ἐμέ, πρῶτον μὲν περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως τὰς ἐμὰς γνώμας ἐχειροτόνει, καὶ πάνθ' ὅσα τῆς φυλακῆς ἕνεκα ἐπράττετο, ἡ διάταξις τῶν φυλάκων, αἱ τάφροι, τὰ εἰς τὰ τείχη χρήματα, διὰ τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων ἐγίγνετο. ἔπειτα αἱρούμενος σιτώνην, ἐκ πάντων ἐμὲ ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος. καὶ μετὰ ταῦτα συστάντων οἷς ἦν ἐπιμελὲς κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφάς, εὐθύνας, εἰσαγγελίας, πάντα ταῦτ' ἐπαγόντων μοι, οὐ δι' ἑαυτῶν τό γε πρῶτον, ἀλλὰ δι' ὧν μάλισθ' ὑπελάμβανον ἀγνοήσεσθαι (ἴστε γὰρ δήπου καὶ μέμνησθε, ὅτι τοὺς πρώτους χρόνους κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην ἐκρινόμην ἐγώ, καὶ οὔτ' ἀπόνοια Σωσικλέους, οὔτε συκοφαντία Φιλοκράτους, οὔτε Διώνδου καὶ Μελάντου μανία, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἀπείρατον ἦν τούτοις κατ' ἐμοῦ) ἐν τοίνυν τούτοις πᾶσι, μάλιστα μὲν διὰ τοὺς θεούς, δεύτερον δὲ δι' ὑμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους ἐσῳζόμην. δικαίως. τοῦτο γὰρ καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ ὑπὲρ τῶν ὀμωμοκότων καὶ γνόντων τὰ εὔορκα δικαστῶν. οὐκοῦν ἐν μὲν ταῖς εἰσαγγελίαις, ὅτ' ἀπεψηφίζεσθέ μου καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων τοῖς διώκουσιν οὐ μετεδίδοτε, τότ' ἐψηφίζεσθε τὰ ἄριστά με πράττειν. ἐν δὲ ταῖς γραφαῖς ἀπέφευγον, ἔννομα καὶ γράφειν καὶ λέγειν ἀπεδεικνύμην. ἐν οἷς δὲ τὰς εὐθύνας ἐπεσημαίνεσθε, δικαίως καὶ ἀδωροδοκήτως πάντα πεπρᾶχθαί μοι προσωμολογεῖτε. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, τί προσῆκεν ἢ τί δίκαιον ἦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ πεπραγμένοις θέσθαι τὸν Κτησιφῶντα ὄνομα; οὐχ ὃ τὸν δῆμον ἑώρα τιθέμενον, οὐχ ὃ τοὺς ὀμωμοκότας δικαστάς, οὐχ ὃ τὴν ἀλήθειαν παρὰ πᾶσι βεβαιοῦσαν; ναί, φησίν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλόν, τὸ μηδεμίαν γραφὴν φυγεῖν. καὶ νὴ Δί' εὔδαιμόν γε. ἀλλὰ τί μᾶλλον ὁ πολλάκις μὲν φυγών, μηδεπώποτε δ' ἐξελεγχθεὶς ἀδικεῖν, ἐν ἐγκλήματι γίγνοιτ' ἂν διὰ τοῦτο δικαίως; καίτοι πρός γε τοῦτον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν εἰπεῖν ἔστι μοι. οὐδεμίαν γὰρ πώποτ' ἐγράψατό με, οὐδ' ἐδίωξε γραφήν, ὥστε ὑπὸ σοῦ γε ὡμολόγημαι μηδὲν εἶναι τοῦ Κεφάλου χείρων

πολιτί-

Argum. [illegible] Demosthenis [illegible] Ctesipho.

[illegible]

A [illegible] ... egi [illegible] sum. Cephalo [illegible] a [illegible] & prudentia [illegible] ex [illegible] perspici [illegible] fortuna [illegible]. Ego [illegible] ... ut [illegible] ... Et [illegible] ... Quia vero ille, praeter multa alia, [illegible] ... Athenienses, & spectate, quanto & verius & humanius ego de fortuna [illegible]. Equidem [illegible] ... Dodonaei Iovis, & Pythij Apollinis oraculis declarari. sed fortunam mortalium [illegible] his temporibus esse gravem & acerbam. Quis enim Graecorum, aut quis Barbarorum, non multa mala hac tempestate est expertus? Quid autem & honestissima quaeque suscepimus & fecimus, [illegible] ... nostrae fortunae tribuo. Quid [illegible]

E quae voluimus omnia consecuti fuerint, caeterorum hominum fortunae partem nobis communem [illegible] esse censeo. At privatam fortunam meam, & [illegible] in privatis exquiri rebus aequum [illegible]. Ac [illegible] ... Ille autem privatam fortunam meam, [illegible] fortuna rep. [illegible] ... Quonam, Aeschine, si [illegible] ... Atque [illegible] ... Ego enim, [illegible] si quis paupertate [illegible] ... gloriatur. Sed illius importunae maledicentiae calumniis [illegible] verba [illegible] cogor, quibus ut [illegible] pa-

C tiar, [illegible] potero, quam [illegible]. Mihi igitur contigit, Aeschine, [illegible] puer, [illegible] ludos [illegible] frequentare, & ea habere quae oporteret [illegible] turpe nihil [illegible] propter inopiam. Egressus e pueris, his consentanea egere, [illegible] munera obire, triremes instruere, tributa conferre, nulla vel privata in re, vel publica, liberalitatem meam requiri [illegible]: sed & amicis & reip. [illegible]. Postquam autem ad rempublicam accessi, ea instituta [illegible] visum est, ut & a patria, & caeteris Graecis saepe sim corona donatus: & ut ne vos inimici quidem, non praeclara esse quae agenda suscepi, dicere aggrediamini. Talis igitur fortuna mea perpetua fuit [illegible] alia quae dicere possem, praetereo, ne quem iis referendis quae mihi laudi ducit, offendam. Tu vero praeclare vir, & alios conspuens, cum hac eam fortunam confer, qua tu es usus: puer in magna egestate es educatus, una cum patre ad ludum literarium sessitans, atramentum terens, & subsellia spongia detergens, & paedagogium verrens, famuli vicem, non ingenui pueri obiens. Vir factus, matri initianti libros legisti, & in caeteris rebus ad impostura necessariis adiutasti: noctu quidem [illegible]-

[illegible]

lutum pellibus & paleas lustrans atque expians eos, qui initiabantur, & tum expiatione & lustratione surrexissent à lustratione, dicere iubens, Mala effugi, reperi meliora: id tibi laudi ducens, quòd nemo vnquam tantum vlulasset, idque & ego puto. Nolite enim credere, cum tam clarè loquatur, eum non clarissimè vlulare. Interdiu autem præclaros illos cœtus per vias ducens, fœniculo & populo redimitos, serpentes quos pareias vocant elidens, & supra caput efferens, & clamitans, Euæ Saboe: & interim saltans, Hyes, Attes, Attes, Hyes, auspex & antambulo, & pilifer & vannifer, & eius generis alia nomina ab aniculis salutabere: mercedémque pro istis muneribus accipiebas, placentas & scribilitas, & recentes panes: ob quæ quis eum non verè felicem prædicet, & fortunam eius magnificiat? Postquam autem in municipij album inscriptus es, quocunque modo (id enim prætereo) postquam ergo inscriptus es, statim pulcherrimum tibi munus delegisti, vt dictata scriberes, & in conuenticulis operam locares. Vt verò tandem id quoque reliquisti, perpetratis iis omnibus quæ in aliis accusas: nihil mehercule indignum admisisti natalibus tuis, & rebus antè gestis in posteriore vita: sed locata opera tua illis, qui suspiriosi cognominantur, histrionibus, Simmicæ & Socrati, tertias partes actitabas: & dum ficus, & vuas, & oliuas colligeres, tanquam fructuum emptor, ex alienis prædiis, propter ea plura vulnera accipiebas, quàm propter ludos, in quibus vos periculum capitis adibatis. Erat enim vobis implacabile & perpetuū bellum cum spectatoribus: à quibus plura sæpe vulnera cùm acceperis: merito imperitos talium periculorum rideas, vt timidos derides. Verùm omissis iis quæ paupertati imputari queunt: ad ipsas ingenij tui veniam accusationes. Eam enim gerendæ reip. rationem delegisti (postquam id quoque tibi aliquando in mentem venit) qua, florente patria, leporis vitam degeres, perterritus & tremens, & semper verbera expectans, propter scelerum conscientiam. In aliorum autem calamitatibus, ab omnibus spectata est tua confidentia. At, qui mille ciuibus interfectis fuit alacris: quo iure supplicio à viuentibus afficietur? Quanquam autem alia multa de eo possem dicere: tamen ea prætéribo. non enim statuendum puto, vt omnia quæ ostendere queam, eius flagitia & probra, expeditè proferam: sed ea tantum, quæ sine impudentia à me referri possunt. Confer igitur inter se tuam & meam vitam leniter, & non acerbe, Æschine. Deinde hos interroga, vtrum vitam vterque eorum malit. docuisti literas? ego didici. initiasti? ego initiatus sum. saltasti? ego sumptum præbui. dictata scripsisti? ego conciones habui. tertias actitasti partes? ego spectaui. excidisti? ego explosi. pro hostibus egisti omnia? ego pro patria. Omitto cætera. sed hoc hodierno die de me, an corona sim donandus, fit iudicium: nihil autem deliquisse me in confesso est: tu id consecutus es, vt calumniator esse videaris: atque in periculo versaris, verum in eo studij genere pergere debeas: an verò iam compesci, non accepta quinta parte suffragiorum. Cum autem bona (nonne vides?) fortuna fueris vsus, meam vt malam accusasti. Age verò etiam, publicorum munerū quæ obij, testimonia recitabo vobis omnia. Sed & tu dicta quæ corrupisti, vicissim no-

Transitio à fortuna Æschinis ad eius vitam.

νεβρίζων, καὶ κρατηρίζων, καὶ καθαίρων τοὺς τελουμένους, καὶ ἀπομάττων τῷ πηλῷ καὶ τοῖς πιτύροις, καὶ ἀνιστὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ, κελεύων λέγειν, ἔφυγον κακὸν, εὗρον ἄμεινον· ἐπὶ τῷ μηδένα πώποτε τηλικοῦτον ὀλολύξαι σεμνυνόμενος. καὶ ἔγωγε νομίζω. μὴ γὰρ οἴεσθ' αὐτὸν φθέγγεσθαι μὲν οὕτω μέγα, ὀλολύζειν δ' οὐχ ὑπέρλαμπρον. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις τοὺς καλοὺς θιάσους ἄγων διὰ τῶν ὁδῶν, τοὺς ἐστεφανωμένους τῷ μαράθῳ, καὶ τῇ λεύκῃ, τοὺς ὄφεις τοὺς παρείας θλίβων, καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰωρῶν, καὶ βοῶν εὐοῖ σαβοῖ, καὶ ἐπορχούμενος ὕης, ἄττης, ἄττης, ὕης, ἔξαρχος καὶ προηγεμὼν, καὶ κιττοφόρος, καὶ λικνοφόρος, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν γρᾳδίων προσαγορευόμενος, μισθὸν λαμβάνων τούτων, ἔνθρυπτα καὶ στρεπτοὺς καὶ νεήλατα· ἐφ' οἷς τίς οὐκ ἂν ὡς ἀληθῶς αὑτὸν εὐδαιμονίσειε, καὶ τὴν αὑτοῦ τύχην; ἐπειδὴ δ' εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφης ὁπωσδήποτε (ἐῶ γὰρ τοῦτο) ἐπειδή γ' ἐνεγράφης, εὐθέως τὸ κάλλιστον ἐξελέξω τῶν ἔργων, γραμματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἀρχιδίοις. ὡς δ' ἀπηλλάγης ποτὲ καὶ τούτου, πάνθ' ἃ τῶν ἄλλων κατηγορεῖς αὐτὸς ποιήσας, οὐ κατῄσχυνας μὰ Δί' οὐδὲν τῶν προϋπηργμένων τῷ μετὰ ταῦτα βίῳ, ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν τοῖς βαρυστόνοις ἐπικαλουμένοις ἐκείνοις ὑποκριταῖς, Σιμύλῳ καὶ Σωκράτει, ἐτριταγωνίστεις, σῦκα καὶ βότρυς καὶ ἐλάας συλλέγων, ὥσπερ ὀπωρώνης ἐκ τῶν ἀλλοτρίων χωρίων, πλείω λαμβάνων ἀπὸ τούτων τραύματα, ἢ τῶν ἀγώνων, οὓς ὑμεῖς περὶ τῆς ψυχῆς ἠγωνίζεσθε. ἦν γὰρ ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος ὑμῖν ὁ πρὸς τοὺς θεατὰς πόλεμος, ὑφ' ὧν πολλὰ τραύματα εἰληφὼς, εἰκότως τοὺς ἀπείρους τῶν τοιούτων κινδύνων, ὡς δειλοὺς σκώπτεις. ἀλλὰ γὰρ παρεὶς ὧν τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἄν τις, πρὸς αὐτὰ τὰ τοῦ τρόπου σου βαδιοῦμαι κατηγορήματα. τοιαύτην γὰρ εἵλου πολιτείαν (ἐπειδή ποτε καὶ τοῦτ' ἐπῆλθέ σοι ποιῆσαι) δι' ἣν εὐτυχούσης μὲν τῆς πατρίδος, λαγὼ βίον ἔζης, δεδιὼς καὶ τρέμων, καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι προσδοκῶν, ἐφ' οἷς σαυτῷ συνῄδεις ἀδικοῦντι. ἐν οἷς δ' ἠτύχησαν οἱ ἄλλοι, θρασὺς ὢν ὑφ' ἁπάντων ὦψαι. καίτοι ὅστις χιλίων πολιτῶν ἀποθανόντων ἐθάρρησε, τί οὗτος παθεῖν ὑπὸ τῶν ζώντων δίκαιός ἐστι; πολλὰ τοίνυν ἕτερα εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείψω. οὐ γὰρ ὅσ' ἂν δείξαιμι προσόντ' αἰσχρὰ τούτῳ καὶ ὀνείδη, πάντ' οἶμαι δεῖν εὐχερῶς λέγειν· ἀλλ' ὅσα μηδὲν αἰσχρόν ἐστιν εἰπεῖν ἐμοί. ἐξέτασον τοίνυν παρ' ἄλληλα τὰ σοὶ κἀμοὶ βεβιωμένα, πράως, μὴ πικρῶς, Αἰσχίνη· εἶτ' ἐρώτησον τουτουσὶ, τὴν ποτέρου τύχην ἂν ἕλοιθ' ἕκαστος αὐτῶν. ἐδίδασκες γράμματα; ἐγὼ δ' ἐφοίτων. ἐτέλεις; ἐγὼ δ' ἐτελούμην. ἐγραμμάτευες; ἐγὼ δ' ἠκκλησίαζον. ἐτριταγωνίστεις; ἐγὼ δ' ἐθεώρουν. ἐξέπιπτες; ἐγὼ δ' ἐσύριττον. ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πεπολίτευσαι πάντα; ἐγὼ δ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἐῶ τἆλλα, ἀλλὰ νυνὶ τήμερον ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ στεφανωθῆναι δοκιμάζομαι· τὸ δὲ μηδότιοῦν ἀδικεῖν, ἀνωμολόγημαι. σοὶ δὲ συκοφάντῃ μὲν εἶναι δοκεῖν ὑπάρχει, κινδυνεύεις δὲ, εἴτε δεῖ σε ἔτι τοῦτο ποιεῖν, εἴτε ἤδη πεπαῦσθαι, μὴ μεταλαβόντα τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων. ἀγαθῇ δὲ, οὐχ ὁρᾷς, τύχῃ συμβεβιωκὼς, τῆς ἐμῆς ὡς φαύλης κατηγορεῖς. φέρε δὴ καὶ τὰς τῶν λειτουργιῶν μαρτυρίας, ὧν λελειτούργηκα, ὑμῖν ἀναγνῶ. παρανάγνωθι δὲ ἡμῖν καὶ σὺ τὰς ῥήσεις ἃς ἐλυ-

μαίνου

[illegible Greek text]

A bis recita. [illegible] ... Recita testimonia.

TESTIMONIA.

In republ. igitur [illegible] ... boni viri, [illegible] ... Nam commemorare & dicere quae ipse [illegible] ...

B [illegible]

C [illegible]

[illegible Greek text]

Ego verò scio istum vobis notum esse omnibus, vosque scio in illum ea valere multò magis quam in [illegible] & illud scio, meam eloquentiam (sic enim quamquam video oratoris facultatem, maxima ex parte in potestate esse auditorum: vt enim vos acceperitis, & beneuolentia quisque prosequuntur, sic de prudentia oratoris fit iudicium) Sed vt sit aliqua & in me talis facultas, eam reperietis omnes, & publicè pro vobis vsurpari semper, & nusquam contra vos, neque contra quenquam priuatim: istius contrà, [illegible] hostibus eandem agendo: sed etiam, si quis illi aliqua re fuit molestus, [illegible] accusando. Neque enim [illegible] reipub. [illegible]. Nam bono ciui non est postulandum, vt sua vel iracundia, vel inimicitiae, vel eius generis alia confirmentur a iudicibus qui pro republica sunt huc ingressi: at ea de causa in iudicium veniendum. sed maximè praestare [illegible] ingenium [illegible] natura [illegible] imperium suum moderari. [illegible] esse hominem [illegible] & [illegible] dicet? cum periclitaretur summa respublica: quando populus rei gesti cum aduersariis. In his hac enim generosi sunt ac strenui ciues, & boni. Cum autem in nullo vnquam crimine publico, addam etiam nec in priuato, poenas de me sumere postularis, vel republicae, vel suo ipse nomine: [illegible] & laudationis accusatione venire nunc confarcinata, & tot verba in ea consumere [illegible] & inuidentiae & pusilli animi est indicium, homo rei nullius. Atque illud etiam, quod me praetermisso, Ctesiphontem hunc insultat, & iudicio vexat, summae est improbitatis. Vnde fit vt existimem te Æschine accusationem istam [illegible] studio, non vllius exigendae poenae causa instituisse. Neque verò magni aestimanda est [illegible] vel oratio, vel contentio vocis, sed idem velle cum populo, neque idem nolle, & eosdem amare & odisse, quos patria, id demum magni aestimandum est. Qui enim ita est animatus, is bono studio dicet omnia. Qui verò eos colit, a quibus imminere sibi periculum respub. prouidet, is non eadem [illegible] quâ populus. Proinde nec securitatis eiusdem habet expectationem. Sed vide [illegible] enim mihi, quas reipub. vtilitates proposui: neque mihi quicquam exemtum aut proprium esse volui. An ne tu quidem? qui verò cum statim post pugnam legatus ad Philippum proficisceris, qui erat illis temporibus causa patriae calamitatum: idque, cum illud munus antea omni tempore defugisses, quemadmodum omnes norunt. Quis autem est qui rempublicam decipit? non is qui dissimulet ea quae sentit? [illegible] Quid verò grauius & sceleratius in oratore dici queat, quàm si [illegible] aliud sentire & loqui? Tu [illegible] talis es deprehensus: & tu [illegible] & horum vultum audes aspicere? [illegible] obliuione teneri omnes, vt non meminerint verborum quae iactabas apud populum [illegible] & dicebas nihil esse tibi rei cum Philippo sed me id tibi crimen impingere ex priuata simultate falsò? Cum primùm autem praelium nunciatum fuisset [illegible] statim fatebare, & praeter ferebas amicitiam & hospitium [illegible]

[illegible margin note]

[illegible Greek text]

φιλίαν αὐτὸν τῇ μισθαρνίᾳ, τοῦθ' ὑποκοριζόμενος τὸ ὄνομα. ἐπεὶ πόθεν σοὶ ξενία ἢ φιλία, ἢ γνῶσις Φιλίππου ἢ Ἀλεξάνδρου; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. ἀλλ' ἐμισθώθης ἐπὶ τῷ τὰ τουτωνὶ συμφέροντα διαφθείρειν. ἀλλ' ὅμως οὕτω φανερῶς αὐτὸς εἰλημμένος προδότης, καὶ κατὰ σαυτοῦ μηνυτὴς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσι γεγονώς, ἐμοὶ λοιδορεῖ, καὶ ὀνειδίζεις ταῦτα, ὧν πάντας μᾶλλον αἰτίους εὑρήσεις. πολλὰ καὶ καλὰ, καὶ μεγάλα ἡ πόλις, Αἰσχίνη, καὶ προείλετο καὶ κατώρθωσε δι' ἐμοῦ, ὧν οὐκ ἠμνημόνησε. σημεῖον δὲ, χειροτονῶν γὰρ ὁ δῆμος τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι παρ' αὐτὰ τὰ συμβάντα, οὐ σὲ ἐχειροτόνησε προβληθέντα, καίπερ εὔφωνον ὄντα, οὐδὲ Δημάδην, ἄρτι πεποιηκότα τὴν εἰρήνην, οὐδ' Ἡγήμονα, οὐδ' ἄλλον ὑμῶν οὐδένα, ἀλλ' ἐμέ. καὶ παρελθόντος σοῦ καὶ Πυθοκλέους, ὠμῶς καὶ ἀναιδῶς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, καὶ κατηγορούντων ἐμοῦ ταῦθ', ἃ καὶ σὺ νυνὶ, καὶ λοιδορουμένων, ἔτι μᾶλλον ἐχειροτόνησεν ἐμέ. τὸ δ' αἴτιον, οὐκ ἀγνοεῖς μὲν, ὅμως δὲ φράσω σοι κἀγώ. ἀμφότερ' ᾔδεσαν αὐτοὶ, τήν τ' ἐμὴν εὔνοιαν καὶ προθυμίαν, μεθ' ἧς τὰ πράγματ' ἔπραττον, καὶ τὴν ὑμετέραν ἀδικίαν. ἃ γὰρ εὐθενούντων τῶν πραγμάτων ἠρνεῖσθε διομνύμενοι, ταῦτ' ἐν οἷς ἔπταισεν ἡ πόλις, ὡμολογήσατε. τοὺς οὖν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀτυχήμασιν ὧν ἐφρόνουν ἄδειαν λαβόντας, ἐχθροὺς μὲν πάλαι, φανεροὺς δὲ τόθ' ἡγήσαντο αὑτοῖς γεγενῆσθαι. εἶτα καὶ προσήκειν ὑπολαμβάνοντες τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι, καὶ τὴν ἐκείνων ἀρετὴν κοσμήσοντα, μήθ' ὁμωρόφιον, μήθ' ὁμόσπονδον γεγενημένον εἶναι τοῖς πρὸς ἐκείνους παραταξαμένοις· μηδ' ἐκεῖ μὲν κωμάζειν καὶ παιωνίζειν ἐπὶ ταῖς τῶν Ἑλλήνων συμφοραῖς μετὰ τῶν αὐτοχείρων τοῦ φόνου, δεῦρο δ' ἐλθόντα τιμᾶσθαι· μηδὲ τῇ φωνῇ δακρύειν ὑποκρινόμενον τὴν ἐκείνων τύχην, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ συναλγεῖν. τοῦτο δ' ἑώρων παρ' ἑαυτοῖς καὶ παρ' ἐμοὶ, παρὰ δ' ὑμῖν οὔ. διὰ ταῦτ' ἐμὲ ἐχειροτόνησαν, καὶ οὐχ ὑμᾶς. καὶ οὐχ ὁ μὲν δῆμος οὕτως, οἱ δὲ τῶν τετελευτηκότων πατέρες καὶ ἀδελφοὶ, οἱ ὑπὸ τοῦ δήμου τόθ' αἱρεθέντες ἐπὶ τὰς ταφὰς, ἄλλως πως, ἀλλὰ δέον ποιεῖν αὐτοὺς τὸ περίδειπνον, ὡς παρ' οἰκειοτάτῳ τῶν τετελευτηκότων, ὥσπερ τἆλλ' εἴωθε γίγνεσθαι, τοῦτ' ἐποίησαν παρ' ἐμοί. εἰκότως. γένει μὲν γὰρ ἕκαστος ἑκάστῳ μᾶλλον οἰκεῖος ἦν ἐμοῦ, κοινῇ δὲ πᾶσιν οὐδεὶς ἐγγυτέρω. ᾧ γὰρ ἐκείνους σωθῆναι, καὶ κατορθῶσαι μάλιστα διέφερεν, οὗτος καὶ παθόντων, ἃ μή ποτ' ὤφελον, τῆς ὑπὲρ ἁπάντων λύπης πλεῖστον μετεῖχε. λέγε δ' αὐτῷ τουτὶ τὸ ἐπίγραμμα, ὃ δημοσίᾳ προείλεθ' ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπιγράψαι, ἵν' εἰδῇς, Αἰσχίνη, καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ σαυτὸν ἀγνώμονα καὶ συκοφάντην ὄντα, καὶ μιαρόν. λέγε.

Ἐπίγραμμα.

Οἵδε πάτρας ἕνεκα σφετέρας εἰς δῆριν ἔθεντο
  Ὅπλα, καὶ ἀντιπάλων ὕβριν ἀπεσκέδασαν.
Μαρνάμενοι δ' ἀρετῆς καὶ δείματος οὐκ ἐσάωσαν
  Ψυχὰς, ἀλλ' ἀΐδην κοινὸν ἔθεντο βραβῆ.
Οὕνεκεν Ἑλλήνων, ὡς μὴ ζυγὸν αὐχένι θέντες
  Δουλοσύνης στυγερὰν ἀμφὶς ἔχωσιν ὕβριν.
Γαῖα δὲ πατρὶς ἔχει κόλποις τῶν πλεῖστα καμόντων
  Σώματ', ἐπεὶ θνητοῖς ἐκ Διὸς ἥδε κρίσις.
Μηδὲν ἁμαρτεῖν, ἔστι θεῶν, καὶ πάντα κατορθοῦν
Ἐν βιοτῇ, μοῖραν δ' οὔ τι φυγεῖν ἔπορεν.

bi esse cum eo, operæ mercenariæ nomine cum his commutato. Qua enim pari, iusláve de causa Æschini, Glaucotheæ tympanistriæ filio, hospes, aut amicus, aut notus esset Philippus, equidem nō video. sed conductus es ad intervertenda horū commoda. Sed tamen cum tua proditio adeò manifestè ab his deprehensa sit, & ipse de te, post pugnæ eventum, indicium feceris: mihi conviciaris & obiicis ea, quorum quoslibet potius quàm me autores esse deprehendas. Multas & præclaras & magnas res & suscepit, & prosperè gessit, Æschine, respub. per me: et quarum nō fuit immemor. Cuius rei signum illud est, quod populus, cum eum, qui orationem funebrem haberet, clade recenti adhuc deligeret, non te, quamuis tam vocalem delegit, quamuis esses designatus: neque Demadem, qui modò pacem impetrasset: neque Hegemonem, neque alium vestrûm quēquam, sed me. Cumque tu prodisses, & Pythocles, ferociter & impudenter, ô Iupiter & dij, me accusaretis eorum quæ & tu nunc obiicis, & conviciaremini: multo etiam magis me delegit. Causam eius nec ipse ignoras: tamen & ego tibi dicam. Utraque norant hi, & meam benevolentiam atque alacritatem, qua negotia gerebam: & vestra scelera. Quæ enim felici rerum statu iureiurando negabatis, ea, ut cladem accepit respub. confessi estis. Eos igitur qui in communibus calamitatibus suæ sententiæ impunitatem nacti erant: arbitrati sunt hostes & olim fuisse, & tum patuisse. Deinde convenire etiam putarunt, ut is qui tum de defunctis orationem haberet, & eorum virtutem ornaret: nec sub eodem tecto fuisset, nec eadem sacra libasset cum iis, qui contra illos in acie stetissent: neque eos qui illic comessarentur & triumpharent de Græcorum calamitatibus cum iis, qui ipsi suis manibus cædem fecissent, huc reversos esse honorandos: neque ab iis illorum fortunam simulata voce deplorandam: sed ab iis qui ex animo vicem illorum dolerent. Id quod in se esse videbant, & in me: in vobis non item. Propterea me delegerunt, non vos. Neque verò cum populus sic egisset, defunctorum patres & fratres, tum à populo ad curandam sepulturam delecti, egerunt aliter: sed cum eos epulum funebre præbere oporteret, id præbuerunt apud me, tanquam coniunctissimū defunctis, sicut cætera solent fieri more iusta. Genere enim ipsi inter se coniunctiores fuerūt, quàm mihi: communiter, omnibus nemo coniunctior. Cuius enim saluos esse illos, & bene rem gerere maximè intererat, is etiam, cum eis accidissent, quæ utinam nunquam accidissent, maximum de clade communi dolorem capiebat. Sed recita epigramma, quod publicè civitati visum est eorum monimento inscribere: ut ex ipso intelligas, Æschine, iniquum esse te, & calumniatorem, & impurum. Recita.

A populi iudicio, [illegible]

EPIGRAMMA.

Pro patria, quos hic tumulus tegit, arma ferentes,
Hostilem valida vim repulere manu:
Græcia Barbarico ne subderet ora capistro,
Et graue (seruum) ferret adacta iugum.
Terribili virtute lues fera bella cientes,
Orci iudicio succubuêre tamen.
Et demum fortes (quoniam Iouis illa voluntas)
Contegit in placido patria terra sinu.
Dij bene perficiunt quicquid voluêre, nec usquam
Evitant mortales aspera fata premunt.

Audis Aeschine etiam in hoc ipso, nihil errare deorum esse, & omnia bene gerere? Non consiliario eam facultatem adscribit, qua milites in acie superiores fiunt, sed diis immortalibus. Quid igitur, execrande, mihi propterea conviciaris, & ea dicis, quae in tuum tuorumque capita dii convertant? Quanquam autem, Athenienses, & alia mihi crimina & mendacia obiecit: tamen demiratus sum maxime omnium, quòd in mentionem cladium civitatis, non ut patriae amans & bonus civis affectus fuit, neque illacrymavit, neque ullum talem animi sensum prae se tulit: sed contenta voce, & laetabundus, & faucibus resonans, me accusari a se putavit: scilicet cum ostenderet interim, se acceptas cladibus minimè sic animo ut alios. Decet autem eum qui legum & reipublicae curam tangi se dicit, ut iste nunc, ut nihil aliud, hoc saltem habere, ut iisdem cum populo rebus doleat, & iisdem laetetur: non instituto reipublicae administrandae, stare ab adversariis: id quod te nunc fecisse perspicuum est, dum me rerum omnium autorem esse, & propter me rempublicam in molestias incidisse dicis: cum vos non à mea administratione aut instituto Graecis opitulari coeperitis. Nam si mihi quidem id vos largiremini, propter me vos tantopere adversatos esse principatui, qui contra Graecos comparabatur: maius mihi donum largiremini, quàm ea universa sunt, quae aliis tribuistis. Sed neque ego id affirmo (facerem enim vobis iniuriam) neque vos, satscio, id mihi concederetis: neque iste, si rectè faceret, privatae simultatis causa, maxima vestra decora laederet & calumniaretur. Sed quid haec reprehendo, cum alia multò indigniora obiecerit atque ementitus sit? Nam qui Philippi mihi studium obiiciat (o tellus & dii) quid is non diceret? At mehercule, deos omnes testor, si res verè consideranda sit, mendaciis & simultate oratis sermonibus è medio sublatis, qui nam re vera illi sint, in quorum capita eventorum causam conferre debeatis universi, similes huic esse in singulis urbibus, non mei, reperietis: qui cùm infirmae essent opes Philippi & admodum tenues, saepe praedicentibus nobis & hortantibus, & docentibus ea quae optima erant, propter privatas sordes publicam utilitatem deserebant, suos quisque cives decipientes & corrumpentes, donec servos reddiderunt: Thessalos, Daochus, Cineas, Thrasylaus: Arcades, Cercidas, Hieronymus, Eucampidas: Argivos, Myrtis, Teledamus, Mnaseas: Eleos, Euxitheus, Cleotimus, Aristaechmus: Messenios, liberi Philiadae, hominis diis inimici, Neon & Thrasylochus: Sicyonios, Aristratus, Epichares: Corinthios, Dinarchus, Demaratus: Megarenses, Ptoeodorus, Helixus, Perilaus: Thebanos, Timolaus, Theogiton, Anemoetas: Euboenses, Hipparchus, Clitarchus, Sosistratus. Dies me deficiet, proditorum nomina recensentem. Hi omnes, Athenienses, consiliorum eorundem in suis civitatibus*, quorum isti apud vos: hominum nefariorum & adulatorum & furiarum: qui suam quisque patriam mutilarunt, quasi propinata libertate nunc Philippo, nunc Alexandro: ventre metientes & turpissimis libidinibus felicitatem. Libertatem autem, & se nulli parere domino, quae veteribus Graecis fines erant, & regulae bonorum, subverterunt. Huius igitur adeò turpis & pervulgatae conspirationis & improbitatis, vel proditionis potius, Athenienses, si nugandum non est, Graecorum libertatis, nec respub. nostra, mortalium omnium conse-

Tyrannis aliqua in Graecos [illegible]

Olim [illegible] Demosthenes [illegible]

A Ἀκούεις, Αἰσχίνη, καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ, ὡς τὸ μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν; οὐ τῷ συμβούλῳ τὴν τοῦ κατορθοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἀνέθηκε δύναμιν, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς. τί οὖν, ὦ κατάρατε, ἐμοὶ περὶ τούτων λοιδορεῖ, καὶ λέγεις ἃ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς οἱ θεοὶ τρέψειαν εἰς κεφαλήν; πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλα κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου, μάλιστ᾽ ἐθαύμασα πάντων, ὅτε τῶν συμβεβηκότων τότε τῇ πόλει μνησθεὶς οὐχ ὡς ἂν εὔνους καὶ δίκαιος πολίτης ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδ᾽ ἐδάκρυσεν, οὐδ᾽ ἔπαθε τοιοῦτον οὐδὲν τῇ ψυχῇ, ἀλλ᾽ ἐπάρας τὴν φωνὴν καὶ γεγηθὼς καὶ λαρυγγίζων, ᾤετο μὲν ἐμοῦ κατηγορεῖν δηλονότι, δεῖγμα δ᾽ ἐξέφερε καθ᾽ ἑαυτοῦ, ὅτι τοῖς γεγενημένοις ἀνιαροῖς οὐδὲν ὁμοίως ἔσχε τοῖς ἄλλοις. καίτοι τὸν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας φάσκοντα φροντίζειν, ὥσπερ οὗτος νυνί, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦτό γ᾽ ἔχειν δεῖ, ταὐτὰ λυπεῖσθαι καὶ ταὐτὰ χαίρειν τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ προαιρέσει τῶν κοινῶν ἐν τῷ τῶν ἐναντίων μέρει τετάχθαι. ὃ σὺ νυνὶ πεποιηκὼς εἶ φανερός, ἐμὲ πάντων αἴτιον καὶ δι᾽ ἐμὲ εἰς πράγματα B φάσκων ἐμπεσεῖν τὴν πόλιν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμῆς πολιτείας οὐδὲ προαιρέσεως ἀρξαμένων ὑμῶν τοῖς Ἕλλησι βοηθεῖν, ἐπεὶ ἔμοιγ᾽ εἰ τοῦτο δοθείη παρ᾽ ὑμῶν, δι᾽ ἐμὲ ὑμᾶς ἠναντιῶσθαι τῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων πραττομένῃ ἀρχῇ, μείζων ἂν δοθείη δωρεὰ συμπασῶν ὧν τοῖς ἄλλοις δεδώκατε. ἀλλ᾽ οὔτ᾽ ἂν ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι (ἀδικοίην γὰρ ἂν ὑμᾶς), οὔτ᾽ ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ᾽ ὅτι συγχωρήσαιτε· οὗτός τ᾽ εἰ δίκαια ἐποίει, οὐκ ἂν ἕνεκα τῆς πρὸς ἐμὲ ἔχθρας τὰ μέγιστα τῶν ὑμετέρων καλῶν ἔβλαπτε καὶ διέβαλλεν. ἀλλὰ τί ταῦτ᾽ ἐπιτιμῶ, πολλῷ σχετλιώτερα ἄλλα κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου; ὃς γὰρ ἐμοῦ φιλιππισμόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, κατηγορεῖ, τί οὗτος οὐκ ἂν εἴποι; καίτοι νὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ πάντας θεούς, εἴ γ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας δέοι σκοπεῖσθαι, τὸ καταψεύδεσθαι καὶ δι᾽ ἔχθραν τι λέγειν ἀνελόντας ἐκ μέσου, τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσιν οἷς ἂν εἰκότως καὶ C δικαίως τὴν τῶν γεγενημένων αἰτίαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τοὺς ὁμοίους τούτῳ παρ᾽ ἑκάστῃ τῶν πόλεων εὕροιτ᾽ ἄν, οὐ τοὺς ἐμοί· οἳ ὅτ᾽ ἦν ἀσθενῆ τὰ Φιλίππου πράγματα καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις προλεγόντων ἡμῶν καὶ παρακαλούντων καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς ἰδίας ἕνεκ᾽ αἰσχροκερδείας τὰ κοινῇ συμφέροντα προΐεντο, τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν· Θετταλοὺς Δάοχος, Κινέας, Θρασύλαος· Ἀρκάδας Κερκιδᾶς, Ἱερώνυμος, Εὐκαμπίδας· Ἀργείους Μύρτις, Τελέδαμος, Μνασέας· Ἠλείους Εὐξίθεος, Κλεότιμος, Ἀρίσταιχμος· Μεσσηνίους οἱ Φιλιάδου τοῦ θεοῖς ἐχθροῦ παῖδες Νέων καὶ Θρασύλοχος· Σικυωνίους Ἀρίστρατος, Ἐπιχάρης· Κορινθίους Δείναρχος, Δημάρετος· Μεγαρέας Πτοιόδωρος, Ἕλιξος, Περίλαος· Θηβαίους Τιμόλαος, Θεογείτων, Ἀνεμοίτας· Εὐβοέας Ἵππαρχος, Κλείταρχος, Σωσίστρατος. ἐπιλείψει με λέγονθ᾽ ἡ ἡμέρα τὰ τῶν προδοτῶν ὀνόματα. οὗτοι πάντες εἰσίν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν αὐτῶν βουλευμάτων ἐν ταῖς αὑτῶν πατρίσιν ὧνπερ οὗτοι παρ᾽ ὑμῖν, ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες καὶ ἀλάστορες, ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας, τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες, πρότερον μὲν Φιλίππῳ, νῦν δὲ Ἀλεξάνδρῳ, τῇ γαστρὶ μετροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν δ᾽ ἐλευθερίαν καὶ τὸ μηδένα ἔχειν δεσπότην αὑτῶν, ἃ τοῖς προτέροις Ἕλλησιν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες, ἀνατετροφότες. ταύτης τοίνυν τῆς οὕτως αἰσχρᾶς καὶ περιβοήτου συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προδοσίας, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἥ γε πόλις παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναί-

... γέγονεν ἐκ τῶν ἐμῶν πολιτευμάτων, καὶ ἐγὼ παρ' ὑμῖν. εἶτά μ' ἐρωτᾷς ἀντὶ ποίας ἀρετῆς ἀξιῶ τιμᾶσθαι; ἐγὼ δή σοι λέγω, ὅτι τῶν πολιτευομένων παρὰ τοῖς Ἕλλησι διαφθαρέντων ἁπάντων, ἀρξαμένων ἀπὸ σοῦ, πρότερον μὲν ὑπὸ Φιλίππου, νῦν δ' ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ἐμὲ οὔτε καιρὸς, οὔτε φιλανθρωπία λόγων, οὔτ' ἐπαγγελιῶν μέγεθος, οὔτ' ἐλπὶς, οὔτε φόβος, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐπῆρεν οὐδὲ προηγάγετο, ὧν ἔκρινα δικαίων καὶ συμφερόντων τῇ πατρίδι, οὐδὲν προδοῦναι· οὐδ' ὅσα συμβεβούλευκα πώποτε τουτοισί, ὁμοίως ὑμῖν ὥσπερ ἂν τρυτάνη ῥέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα· ἀλλ' ἀπ' ὀρθῆς, καὶ δικαίας, καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ψυχῆς, καὶ μεγίστων δὴ πραγμάτων τῶν κατ' ἐμαυτὸν ἀνθρώπων προστάς, πάντα ταῦθ' ὑγιῶς καὶ δικαίως πεπολίτευμαι. διὰ ταῦτ' ἀξιῶ τιμᾶσθαι. τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον, ὃν σύ μου διέσυρες, καὶ τὴν ταφρείαν, ἄξια μὲν χάριτος καὶ ἐπαίνου κρίνω. πῶς γὰρ οὔ; πόρρω μέντοι που τῶν ἐμαυτοῦ πολιτευμάτων τίθεμαι. οὐ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ, οὐδ' ἐπὶ τούτοις μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ· ἀλλ' ἐὰν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν βούλῃ δικαίως σκοπεῖν, εὑρήσεις ὅπλα, καὶ πόλεις, καὶ τόπους, καὶ λιμένας, καὶ ναῦς, καὶ ἵππους πολλοὺς, καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυνουμένους. ταῦτα προὐβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν, καὶ τούτοις ἐτείχισα τὴν χώραν, οὐχὶ τὸν κύκλον τοῦ Πειραιῶς, οὐδὲ τοῦ ἄστεως. οὐδέ γ' ἡττήθην ἐγὼ τοῖς λογισμοῖς Φιλίππου, πολλοῦ γε καὶ δέω, οὐδὲ ταῖς παρασκευαῖς· ἀλλ' οἱ τῶν συμμάχων στρατηγοὶ καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ. τίνες αἱ τούτων ἀποδείξεις; ἐναργεῖς καὶ φανεραί. σκοπεῖτε δέ. τί χρῆν τὸν εὔνουν πολίτην ποιεῖν; τί τὸν μετὰ πάσης προνοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολιτευόμενον; οὐκ ἐκ μὲν θαλάττης τὴν Εὔβοιαν προβαλέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ δὲ τῆς μεσογείας τὴν Βοιωτίαν, ἐκ δὲ τῶν πρὸς Πελοπόννησον τόπων τοὺς ὁμόρους ταύτῃ; οὐ τὴν σιτοπομπίαν, ὅπως παρὰ πᾶσαν φιλίαν ἄχρι τοῦ Πειραιῶς κομισθήσεται, προϊδέσθαι; καὶ τὰ μὲν σῶσαι τῶν ὑπαρχόντων, ἐκπέμποντα βοηθείας, καὶ λέγοντα καὶ γράφοντα τοιαῦτα, τὴν Προκόννησον, τὴν Χερρόνησον, τὴν Τένεδον· τὰ δ' ὅπως οἰκεῖα καὶ σύμμαχ' ὑπάρξει πρᾶξαι, τὸ Βυζάντιον, τὴν Ἄβυδον, τὴν Εὔβοιαν; καὶ τῶν μὲν τοῖς ἐχθροῖς ὑπαρχουσῶν δυνάμεων τὰς μεγίστας ἀφελεῖν, ὧν δ' ἐνέλειπε τῇ πόλει, ταῦτα προσθεῖναι; ταῦτα τοίνυν πέπρακται τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι καὶ τοῖς ἐμοῖς πολιτεύμασιν· ἃ καὶ βεβουλευμένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν ἄνευ φθόνου τις βούληται σκοπεῖν, ὀρθῶς εὑρήσει, καὶ πεπραγμένα πάσῃ δικαιοσύνῃ, καὶ τὸν ἑκάστου καιρὸν οὐ παρεθέντα, οὐδ' ἀγνοηθέντα, οὐδὲ προεθέντα ὑπ' ἐμοῦ· καὶ ὅσα εἰς ἑνὸς ἀνδρὸς δύναμιν καὶ λογισμὸν ἧκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ δὲ ἢ δαίμονός τινος ἢ τύχης ἰσχὺς, ἢ στρατηγῶν φαυλότης, ἢ τῶν προδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῶν κακία, ἢ πάντα ταῦτα ἐλυμαίνετο τοῖς ὅλοις, ἕως ἀνέτρεψε, τί Δημοσθένης ἀδικεῖ; εἰ δ' οἷος ἐγὼ παρ' ὑμῖν κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ τάξιν, εἷς ἐν ἑκάστῃ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ' εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον Θετταλία, καὶ ἕνα ἄνδρα Ἀρκαδία ταὐτὰ φρονοῦντ' ἔσχεν ἐμοί, οὐδεὶς ἂν οὔτε τῶν ἔξω Πυλῶν Ἑλλήνων, οὔτε τῶν εἴσω τοῖς παροῦσι κακοῖς ἐκέχρητο· ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι καὶ αὐτόνομοι, μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς ἐν εὐδαιμονίᾳ,

sis, vt eam illam probas ex tua administratione, nec ego apud vos. Et me rogas, ob quam virtutem honorem haberi mihi postulem. Ego igitur tibi dico, cum magistratus apud Græcos omnes, à te facto initio, corrupti essent, vt olim à Philippo, sic nunc ab Alexandro: me neque occasio, neque verborum comitas, neque pollicitationum magnitudo, neque spes, neque metus, neque gratia, neque aliud quicquam commouit aut impulit, vt quicquam prætermitterem quod iustum, aut è repub. esse arbitrarer: neque vnquam quæ vobis consulerem, illorum exemplo, tanquam in trutina inclinans ad quæstum, consului, sed recto, iusto & incorrupto animo a me omnia facta sunt: & cum in maximis rebus, inter meæ ætatis homines, rerum administrationi subiui, syncerè tamen eas omnes integrè & iustè administraui. Propter hæc honore me dignum censeo. Murorum autem instaurationem hanc, & fossarum, de qua tu me cauillabare, etsi me gratiam & laudem mereri iudico (quidni?) longè tamen ab actionum in repub. mearum dignitate semoueo. Neque enim lapidibus vrbem muniui, aut lateribus ego, neque hoc meo laudibus præclaris esse duco. Sed si meam munitionem rectè considerare voles: inuenies arma & vrbes & loca & portus & naues, & multos equos, & viros pro his inter eos defensuros propugnaturos. Hæc ego Atticæ propugnacula constitui, quantum humano consilio prouideri licuit, & his rebus regionem hanc muniui, non ambitum tantum Piræei, aut vrbis. neque consiliis ego sum victus à Philippo (multum autem abest) neque apparatibus: sed sociorum duces & copiæ à fortuna sunt destituti. Quæ sunt harum rerum argumenta? euidentia & manifesta: quæ considerare vos velim. Quid erat ciui reipub. studioso agendum? Quid illi, qui omni cura de alacritate & integritate, patriæ consultum vellet? non oportebat è mari Eubœa munire Atticam? è mediterraneis Bœotia? è Peloponneso, locis nostro agro finitimis? non prouidere, vt inuectio frumenti per omnia loca nobis amica vsque ad Piræeum perueniret? non eas quæ tenebamus missis auxiliis præsidiis, ijsque rebus quæ eo pertinerent, agendis & dicendis, Proconnesum, Chersonesum, Tenedum? non alias conari vt coniunctæ & sociæ essent: Byzantium, Abydum, Eubœam? non hostibus maximas quas haberent copias, eripere? non quæ reipub. deessent, ea supplere? Atqui hæc vobis omnia perfecta sunt meis decretis & actionibus. Quæ & rectè deliberata, Athenienses, si quis sine inuidia consideret, inueniet, & summa cum integritate acta esse: & nullius rei occasionem prætermissam, aut ignoratam à me, aut proditam: & eorum quæ sub vnius viri potestatem & cogitationem caderent, nihil neglectum. Quod si numinis alicuius, aut fortunæ vis, aut ducum socordia, aut vestra, Æschine, qui vrbes prodidistis, improbitas, aut hæc simul omnia summæ rerum tantisper incommodarunt, dum eam subuerterunt: quid Demosthenes deliquit? Si verò, qualis ego fui apud vos pro mea parte, vnus in singulis Græcarum vrbium vir fuisset: imò verò, si vnum duntaxat virum Thessalia, & vnum Arcadia mecum consentientem habuissent: nemo Græcorum, qui vel intra Pylas sunt, vel extra, his malis conflictaretur: sed omnes liberi & sui iuris sine vllo metu, tuti, felici-

ter, suas incolerent patrias: tantorum & talium beneficiorum vobis & ceteris Atheniensibus gratiam habentes, propter me. Vt autem videatis, me verbis vti longe tenuioribus quàm pro magnitudine rerū, inuidiæ metu recita mihi hæc, & lege numerum auxiliorum, quæ ex meis decretis missa sunt.

NVMERVS AVXILIORVM.

Hæc & similia sunt agenda bono ciui, Æschine: quæ si successissent, ô terra & dij, extra controuersiam summum dignitatis gradū obtinuissemus, eumque cum iustitia. Cùm verò secus ceciderit: nominis certè celebritas parta est: & culpare nemo rempub. potest, aut eius institutum. Fortuna quidem accusanda est, quæ talem esse rerum euentum voluit. Non ita me autem Iupiter, deserenda respub. est vtilitas, & opera locanda aduersariis, hostium magis quàm patriæ commodis promouendis inuigilandum: neque et actiones è dignitate reipub. suadendas & decernendas susceperit, isque eis perseuerarit, obtrectandum. Non si priuatim te læserit aliquis, id memoriæ mandandum, & retinendum: neque ocium agendum malitiosum & insidiosum, id quod tu facis frequenter. Est enim, est ocium, ciues, iustum & vtile reipub. quod multi vestrûm simpliciter agunt. Sed nō id ociū iste agit: multū certè abest. Sed deserta, cùm ei visum est, repub. (sæpe autem ei visū est) obseruat, quando vos pertæsū sit eius, qui perpetuò versatur in cōcionib. aut à fortuna quid aduersi obiiciatur, aut aliqua alia difficultas incidere, vt multa sunt humana: tum verò, tum demū ut orator subitò velati ventus exoritur, & exercitata voce, & collectis verbis ac sententiis, perspicuè & vno spiritu recitat ea, quæ cum nihil omnino prosint, nec vllius boni possessionem afferant, tum calamitatem cuiuis ciuium pariant, & commune probrum. At istius meditationis & diligentiæ, Æschine, si ab integro animo proficisceretur, & commodorum patriæ studioso, fructus oportebat generosos & præclaros & omnibus esse vtiles: societates vrbium, subsidia pecuniarum, mercatus instructionem, legum vtilium constitutionem, declaratorum hostium oppugnationes. Horum omnium fuit superiori ætate delectus: dedit præteritum tempus bono viro multas declarandæ beneuolentiæ suæ occasiones: in quarum nulla te fuisse constat, non primum, non secundum, non tertium, non quartum, non quintum, non sextum, non denique vllo in numero: non certè cum patriæ opes augerentur. Nam quæ societas tua opera est inita cum republica? quod latum auxilium? quæ parta beneuolentia aut gloria? quæ obita legatio? quod ministerium, per quod respub. facta sit honoratior? quid nostrarum, quid Græcanicarum rerum, aut hospitalium quibus præfuisti, per te correctum? quæ triremes? quæ arma? quæ naualia? quæ murorum instauratio? qui equitatus? quæ denique vllis in rebus tui fuit vtilitas? quod vel locupletibus, vel tenuibus ciuile & æquum per te latum est pecuniæ auxilium? Nullum. Sed heus tu, si nihil horum, at certè beneuolentia & studium: vbi? quando? qui, ô omnium iniquissime, cū omnes quotquot vnquā in pro suggestu apparuerant, ad salutē aliquid conferrent, cum denique Aristonicus nummos ad dignitatē recuperandam collectos: ne tū quidē vel prodiisti, vel largitus es quicquā: non ex inopia. qui enim? qui hereditatem

A

τὴν ἑαυτῶν οἰκοῦσι πατρίδα· τῶν τοσούτων καὶ τηλικούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχουσι χάριν δι' ἐμέ. ἵνα δ' εἰδῆτε ὅτι πολλῷ τῶν λόγων ἐλάττω κέχρημαι τῶν ἔργων, μετριάζων καὶ φεύγων τὸν φθόνον, λέγε μοι ταυτί, καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν ἀριθμὸν τῶν βοηθειῶν, κατὰ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

Ἀριθμὸς βοηθειῶν κατὰ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ. ὧν κατορθουμένων μέν, ὦ γῆ καὶ θεοί, ἦν ἂν ἀναμφισβητήτως μεγίστοις ὑπάρχειν ἡμῖν, καὶ τὸ δικαίως προσῆν. ὡς ἑτέρως δὲ συμβάντων, τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν περίεστι, καὶ τὸ μηδένα μέμφεσθαι τὴν πόλιν, μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν τύχην κακίζειν, τὴν οὕτω τὰ πράγματα κρίνασαν. οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀποστάντα τῶν συμφερόντων τῇ πόλει, μισθώσαντα δ' αὑτὸν τοῖς ἐναντίοις, τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιρούς, ἀντὶ τῶν τῆς πατρίδος, θεραπεύειν· οὐδὲ τὸν μὲν πράγματα ἄξια τῆς πόλεως ὑποστάντα λέγειν, καὶ γράφειν, καὶ μένειν ἐπὶ τούτων, βασκαίνειν. ἐὰν δέ τις ἰδίᾳ τι λυπήσῃ, τοῦτο μεμνῆσθαι καὶ τηρεῖν· οὐδ' ἡσυχίαν ἄγειν ἄδικον καὶ ὕπουλον, ὃ σὺ ποιεῖς πολλάκις. ἔστι γάρ, ἔστιν ἡσυχία δικαία, καὶ συμφέρουσα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ὑμεῖς ἁπλῶς ἄγετε. ἀλλ' οὐ ταύτην οὗτος ἄγει τὴν ἡσυχίαν, πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἀποστάς, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, τῆς πολιτείας (πολλάκις δὲ δοκεῖ) φυλάττει, ἡνίκ' ἂν ὑμεῖς ἦτε μεστοὶ τοῦ συνεχῶς λέγοντος, ἢ παρὰ τῆς τύχης τι συμβῇ ἐναντίωμα, ἢ ἄλλο τι δύσκολον γένηται. πολλὰ δὲ τὰ ἀνθρώπινα. εἶτ' ἐπὶ τούτῳ τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ πνεῦμ' ἐφάνη, καὶ πεφωνασκηκώς, καὶ συνειλοχὼς ῥήματα καὶ λόγους, συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευστί, ὄνησιν μὲν οὐδεμίαν φέροντας, οὐδ' ἀγαθοῦ κτῆσιν οὐδενός, συμφορὰν δὲ τῷ τυχόντι τῶν πολιτῶν, καὶ κοινὴν αἰσχύνην. καίτοι ταύτης τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐπιμελείας, Αἰσχίνη, εἴπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας ἐγίγνετο, καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα προῃρημένης, τοὺς καρποὺς ἔδει γενναίους καὶ καλοὺς καὶ πᾶσιν ὠφελίμους εἶναι, συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ἐμπορίου κατασκευήν, νόμων συμφερόντων θέσεις, τοῖς ἀποδειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώματα. τούτων γὰρ ἁπάντων ἦν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις, καὶ ἔδωκεν ὁ παρελθὼν χρόνος πολλὰς ἀποδείξεις, ἀνδρὶ καλῷ τε κἀγαθῷ, ἐν οἷς οὐδαμοῦ σὺ φανήσῃ γεγονώς, οὐ πρῶτος, οὐ δεύτερος, οὐ τρίτος, οὐ τέταρτος, οὐ πέμπτος, οὐχ ἕκτος, οὐχ ὁποστοσοῦν, οὔκουν ἐπί γ' οἷς ἡ πατρὶς ηὐξάνετο. τίς γὰρ συμμαχία, σοῦ πράξαντος, γέγονε τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια, ἢ κτῆσις εὐνοίας, ἢ δόξης; τίς δὲ πρεσβεία; τίς διακονία, δι' ἣν ἡ πόλις ἐντιμοτέρα γέγονε; τί τῶν οἰκείων, ἢ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν, οἷς ἐπέστης, ἐπηνώρθωται διὰ σέ; ποῖαι τριήρεις; ποῖα βέλη; ποῖοι νεώσοικοι; τίς ἐπισκευὴ τειχῶν; ποῖον ἱππικόν; τί τῶν ἁπάντων σὺ χρήσιμος εἶ; τίς ἢ τοῖς εὐπόροις, ἢ τοῖς ἀπόροις πολιτικὴ καὶ κοινὴ βοήθεια χρημάτων παρὰ σοῦ; οὐδεμία. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ μηδὲν τούτων, εὔνοιά γε καὶ προθυμία; ποῦ; πότε; ὅστις, ὦ πάντων ἀδικώτατε, οὐδ' ὅτ' ἅπαντες ὅσοι πώποτ' ἐφθέγξαντο ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδοσαν, καὶ τὸ τελευταῖον Ἀριστόνικος τὸ συνειλεγμένον ἀργύριον εἰς τὴν ἐπιτιμίαν, οὐδὲ τότε οὔτε παρῆλθες, οὔτ' ἐπέδωκας οὐδέν, οὐκ ἀπορῶν. πῶς γάρ; ὅς γε κεκληρονόμηκας μὲν τῶν

Φίλων-

Φίλωνος τοῦ κηδεστοῦ χρημάτων εὐπορίαν, ἢ πλέον ἢ πεντήκοντα ταλάντων, δύο τάλαντα ἔρανον εἶχες δῶρον παρὰ τῶν ἡγεμόνων τῶν συμμοριῶν, ἐφ' οἷς ἐλυμήνω τὸν τριηραρχικὸν νόμον. ἀλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγων, τοῦ παρόντος ἐμαυτὸν ἐκκρούσω, παραλείψω ταῦτα. ἀλλ' ὅτι γ' οὐ δι' ἔνδειαν οὐκ ἐπέδωκας, ἐκ τούτων δῆλον. ἀλλὰ φυλάττων τὸ μηδὲν ἐναντίον γενέσθαι παρὰ σοῦ τούτοις, οἷς ἅπαντα πολιτεύει. ἐν τίσιν οὖν σὺ νεανίας καὶ πηνίκα λαμπρός; ἡνίκ' ἂν κατὰ τούτων τι δέῃ, ἐν τούτοις λαμπροφωνότατος, μνημονικώτατος, ὑποκριτὴς ἄριστος, τραγικὸς Θεοκρίνης. εἶτα τῶν πρότερον γεγενημένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν μέμνησαι; καὶ καλῶς ποιεῖς. οὐ μέντοι δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τοὺς τετελευτηκότας εὔνοιαν ὑπάρχουσαν προλαβόντα παρ' ὑμῶν, πρὸς ἐκείνους ἐξετάζειν καὶ παραβάλλειν ἐμέ, τὸν νῦν ζῶντα μεθ' ὑμῶν. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν ὕπεστί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος, τοὺς τεθνεῶτας δ' οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἔτι μισεῖ; οὕτως οὖν ἐχόντων τούτων τῇ φύσει, πρὸς τοὺς πρὸ ἐμαυτοῦ νῦν ἐγὼ κρίνωμαι καὶ θεωρῶμαι; μηδαμῶς· οὔτε γὰρ δίκαιον οὔτ' ἴσον, Αἰσχίνη, ἀλλὰ πρὸς σὲ καὶ ἄλλον εἴ τινα βούλει τῶν ταὐτὰ σοὶ προῃρημένων καὶ ζώντων. κἀκεῖνο σκόπει. πότερον κάλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πόλει, διὰ τὰς τῶν πρότερον εὐεργεσίας, οὔσας ὑπερμεγέθεις, οὐ μὲν οὖν εἴποι τις ἂν ἡλίκας, τὰς ἐπὶ τοῦ παρόντος βίου γιγνομένας εἰς ἀχαριστίαν καὶ προπηλακισμὸν ἄγειν, ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ' εὐνοίας πράττουσι, τῆς παρὰ τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας μετεῖναι; καὶ μὴν εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα δεῖ με εἰπεῖν, ἡ μὲν ἐμὴ πολιτεία καὶ προαίρεσις, ἄν τις ὀρθῶς σκοπῇ, ταῖς τῶν τότ' ἐπαινουμένων ἀνδρῶν ὁμοία καὶ ταὐτὰ βουλομένη φανήσεται, ἡ δὲ σὴ ταῖς τῶν τοὺς τοιούτους τότε συκοφαντούντων. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ κατ' ἐκείνους ἦσάν τινες, οἳ διασύροντες τοὺς ὄντας τότε, τοὺς πρότερον γεγενημένους ἐπῄνουν, βάσκανον πρᾶγμα καὶ ταὐτὸ ποιοῦντες σοί. εἶτα λέγεις ὡς οὐδὲν ὅμοιός εἰμι ἐκείνοις ἐγώ; σὺ δ' ὅμοιος, Αἰσχίνη; ὁ δ' ἀδελφὸς ὁ σός; ἄλλος δέ τις τῶν νῦν ῥητόρων; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδένα φημί. ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας, ὦ χρηστέ, ἵνα μηδὲν ἄλλο εἴπω, τὸν ζῶντα ἐξέταζε καὶ τοὺς καθ' αὑτόν, ὥσπερ τἆλλα πάντα, τοὺς ποιητάς, τοὺς χορούς, τοὺς ἀγωνιστάς. ὁ Φιλάμμων οὐχ ὅτι Γλαύκου τοῦ Καρυστίου καί τινων ἑτέρων πρότερον γεγενημένων ἀθλητῶν ἀσθενέστερος ἦν, ἀστεφάνωτος ἐκ τῆς Ὀλυμπίας ἀπῄει, ἀλλ' ὅτι τῶν εἰσελθόντων πρὸς αὐτὸν ἄριστα ἐμάχετο, ἐστεφανοῦτο καὶ νικῶν ἀνηγορεύετο. καὶ σύ, πρὸς τοὺς νῦν ὅρα με ῥήτορας, πρὸς σαυτόν, πρὸς ὅντινα βούλει τῶν ἁπάντων· οὐδέν' ἐξίσταμαι. ὧν, ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ἑλέσθαι παρῆν, ἐφαμίλλου τῆς εἰς τὴν πατρίδα εὐνοίας ἐν κοινῷ πᾶσι κειμένης, ἐγὼ κράτιστα λέγων ἐφαινόμην, καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ψηφίσμασι καὶ νόμοις καὶ πρεσβείαις ἅπαντα διῳκεῖτο, ὑμῶν δ' οὐδεὶς ἦν οὐδαμοῦ, πλὴν εἰ τούτοις ἐπηρεάσαι τι δέοι. ἐπειδὴ δ' ἃ μήποτ' ὤφελε συνέβη, καὶ οὐκέτι συμβούλων, ἀλλὰ τῶν τοῖς ἐπιταττομένοις ὑπηρετούντων, καὶ τῶν κατὰ τῆς πατρίδος μισθαρνεῖν ἑτοίμων, καὶ τῶν κολακεύειν ἕτερον βουλομένων ἐξέτασις ἦν, τηνικαῦτα σὺ καὶ τούτων ἕκαστος ἐν τάξει, καὶ μέγας, καὶ λαμπρὸς ἱπποτρόφος, ἐγὼ δ' ἀσθενής, ὁμολογῶ, ἀλλ' εὔνους μᾶλλον ὑμῖν τουτωνί. δύο δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν φύσει μέτριον πολίτην ἔχειν δεῖ (οὕτω γάρ μοι περὶ ἐμαυτοῦ λέγοντι, ἀνεπιφθονώτατον εἰπεῖν) ἐν

A ex opibus Philonis affinis tui, pecuniae amplius quinquaginta talentum: & duorum talentorum munus ex collecta acceperis a ducibus coetuum, propter legem navalem exagitatam. Sed ne aliud ex alio dicendo, a proposito excidam: praetermittam haec. Non te autem ex inopia nihil contulisse ex his apparet: sed id cavisse, ne ulla re illos offenderes, quibus omnes in repub. tuae serviunt actiones. In quibus igitur rebus tu vir fortis es? & quando splendidus? Cum aliquid contra hos dicendum est, in iis es voce clarissima, et promptissima memoria, optimus histrio, tragicus Theocrines. Et veterum praestantium virorum mentionem facis? bene sane facis. Non tamen aequum est, Athenienses, ut occupata ea benevolentia, qua vos defunctos prosequimini, cum illis me componas & conferas, qui vobiscum vivo familiariter. Quis enim ignorat omnium, viventes utique invidiae vel plus vel minus esse obnoxios: in defunctos autem, etiam hostium odia conquiescere? Quae cum natura ita comparata sint: cum iis ego qui ante me fuerunt, nunc componar & spectabor? Nequaquam: ne-
B que enim iustum, neque par est, Aeschines: sed tecum, & cum alio quovis qui tuam sectam sequuntur, quique vivunt. Atque illud considera, utrum honestius & praestabilius sit reipub. propter veterum beneficia, quae sunt immensa, quorum utique magnitudo verbis exprimi non potest, ea quae in hanc collata victum sunt, abiicere & conculcare, an omnibus qui aliquid agunt bono studio, honoris & benignitatis quippiam a republica tribui? Quanquam si hoc etiam dicendum est, mea quidem acta & consilia, si quis recte consideret, illorum temporum laudatos viros imitari, eodemque referri deprehendet. Tua vero eos, qui tum illos incessebant. Constat enim tum quoque fuisse aliquos, qui aequales suos cavillarentur, superioresque laudarent, ut qui invide, idemque tecum faciebant. Itane me ne conferendum quidem cum illis esse dicis? Tu vero conferendus Aeschine es? an frater tuus? aut quivis alius nostri seculi orator?
C Equidem ullum esse nego. Sed cum viventibus, o bone (ne quid aliud dicam) viventem compara, & eos qui sunt eiusdem generis, ut caetera omnia: poetas, choros, actores. Philammon, non quod Glauco Carystio, & quibusdam aliis veteribus pugilibus infirmior esset, sine corona ex Olympia discedebat: sed quod omnium qui secum congressi essent, optime pugnaret, coronabatur, & victor proclamabatur. Et tu, cum huius aetatis me confer oratoribus, tecum, cum quocunque vis omnium, cedo nemini: inter quos, cum sequi optima reipublicae licebat, dum certamen de benevolentia erga patriam in medio positum erat omnibus, ego rectissime consulere videbar, & meis decretis & legibus & legationibus omnia gerebantur. Vestrum autem nemo usquam erat, praeterquam si his insultandum esset. Postquam vero ea (quae utinam facta non essent) acciderunt, & non iam suasorum, sed iussa exequentium, & operam contra patriam elocantium, & aliis adulari volentium delectus habebatur: tum tu & illorum unusquisque dignitate florebat, & magnificus erat, & equum splendide alebat: ego vero infirmus, fateor: sed benevolentior, quam vos, populo. Duo autem Athenienses haec, natura moderatum civem habere oportet (sic enim de me ipso minima cum invidia verba facere potero) ut &

Duo moderati civis officia a Demosthene [illegible]

in potestatibus generosi animi institutum, & reipublicæ in afferendo principatu dignitatem tueatur, & in omni tempore & actione beneuolentiam. Hæc enim sita sunt in ingenio: posse autem & valere, in fortuna. illam igitur constitisse apud me, omnino inuenietis, idq́ue ita considerate. Ego non cum dedendum postularent, non cum ad Amphyctiones citarent, non cum minitarentur, non cum pollicitarentur, non cum execrabiles istos tanquam bestias immitterent, vnquam meam in vos beneuolentiam amisi. Nam ab initio statim rectam & veram gerendæ reipub. viam sum ingressus: honores, principatus, gloriam patriæ colere, augere, in his viuere institui. Non ob aliorum ego successus hilaris & exultans in foro circumeo, dextram protendens, & rem bene gestam nuntians, & gratulans iis quos illuc renunciaturos existimem: bona autem reipublicæ nostræ cum horrore audio, & gemens, & demisso capite in terram, vt isti impij, qui & ciuitatem cauillantur (quasi non semetipsos cauillentur, cum id faciunt) & aliò spectant, & alterius res prosperas cum Græcorum cladibus coniunctas, laudant, & vt eæ perpetuò durent, elaborandum esse dicunt. Ne vero, ne, ô dij immortales, quisquam ista vestrûm annuat: sed in primis illis etiam meliorem mentem atque animum date. Sin omnino ita sunt insanabiles, tum eos ad internecionem funditus terra marique delete: tum nobis cæteris, quamprimùm impendentibus terroribus a lenptis salutem cum securitate concedite.

[illegible]

A μὲν ταῖς ἐξουσίαις, τὴν δὲ προαίρεσιν καὶ τὴν τῶν πρωτείων τῇ πόλει προστασίαν διαφυλάττειν· ἐν παντὶ δὲ καιρῷ καὶ πράξει, τὴν εὔνοιαν. τούτου γὰρ ἡ φύσις κυρία· τοῦ δύνασθαι δὲ καὶ ἰσχύειν, ἑτέρα. ταύτην τοίνυν παρ' ἐμοὶ μεμενηκυῖαν εὑρήσετε ἁπλῶς. ὁρᾶτε δή, οὐκ ἐξαιτούμενος, οὐκ Ἀμφικτυονικὰς δίκας ἐπαγόντων, οὐκ ἀπειλούντων, οὐκ ἐπαγγελλομένων, οὐχὶ τοὺς καταράτους τούτους ὥσπερ θηρία μοι προσβαλλόντων, οὐδαμῶς ἐγὼ προδέδωκα τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ὀρθὴν καὶ δικαίαν τὴν ὁδὸν τῆς πολιτείας εἱλόμην, τὰς τιμάς, τὰς δυναστείας, τὰς εὐδοξίας, τὰς τῆς πατρίδος θεραπεύειν, ταύτας αὔξειν, μετὰ τούτων εἶναι. οὐκ ἐπὶ μὲν τοῖς ἑτέρων εὐτυχήμασι φαιδρὸς ἐγὼ καὶ γεγηθὼς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχομαι, τὴν δεξιὰν προτείνων καὶ εὐαγγελιζόμενος, τούτοις, οὓς ἂν ἐκεῖσε ἀπαγγέλλειν οἴωμαι· τῶν δὲ B τῆς πόλεως ἀγαθῶν πεφρικὼς ἀκούω, καὶ στένων καὶ κύπτων εἰς τὴν γῆν, ὥσπερ οἱ δυσσεβεῖς οὗτοι, οἳ τὴν μὲν πόλιν διασύρουσιν, ὥσπερ οὐχ αὑτοὺς διασύροντες ὅταν τοῦτο ποιῶσιν, ἔξω δὲ βλέπουσι, καὶ ἐν οἷς ἀτυχησάντων τῶν Ἑλλήνων ηὐτύχησεν ἕτερος, ταῦτ' ἐπαινοῦσι, καὶ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον μενεῖ φασὶ δεῖν τηρεῖν. μὴ δῆτ', ὦ πάντες θεοί, μηδεὶς ταῦθ' ὑμῶν ἐπινεύσειεν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν καὶ τούτοις βελτίω τινὰ νοῦν καὶ φρένας ἐνθείητε. εἰ δ' ἄρα ἔχουσιν ἀνιάτως, τούτους μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυτούς, ἐξώλεις καὶ προώλεις ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ ποιήσατε, ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς τὴν ταχίστην ἀπαλλαγὴν τῶν ἐπηρτημένων φόβων δότε, καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.

SECVNDI TOMI FINIS.

TERTIVS

TERTIVS TOMVS
OPERVM DEMOSTHENIS, QVI CONTINET ORATIONES FORENSES PVBLICAS DECEM:

Hieronymo Vuolfio Oetingensi interprete.

ORDO ORATIONVM.

HIERONYMI VVOLFII IN TERTIVM ORATIONVM Demosthenis tomum Praefatio.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ τόμον πρόλογος.

HAS duas orationes, a quinque illis, quae tomo secundo attributae sunt, nō aliud secuti, nisi enchiridy commoditatem, olim separauimus. Nam in his quoque causa aguntur, quae ad rēpublicā pertinēt. Ordinem eum reliquimus, qui in plerisq. graecis codicib. habebatur. Nam cū de temporū serie, quib. singulae partim ab ipso Demosthene habitae, partim aliis scriptae satis sunt, non cōstare nobis quidem posset: nihil temere mutandū existimauimus, praesertim cum in ea re non tātū momēti sit. Neque enim hinc Atheniensis Reipub. integram historiam texemus: & satis est (quanquā ne hoc ipsum quidē necessarium) & genera causarū inter sese, & in forēsi genere, priuatas actiones a publicis utrinq. separasse. Quod si, ut quaeq. oratio vel argumenti dignitate, vel sententiarum verborūq. ornatu caeteris praestat, ita primo loco statuēda esset: verear ut vel unum vel utriusquē alterius iudiciū ex aequo omnes probaturi sint. Quare nobis non repugnantib. prima in hoc Tomo esto Leptinea subtilissima, Cicerone iudice, oratio: in qua grauissimi loci tractantur, de honestate utilitati praeponēda, de gratia benemeritis referēda, de cauēdis iniquis legib. In Midiana, Demosthenes in homi nem diuitē & insolentē, cuiusmodi Romae fuit Ciceronis hostis P. Clodius, inuehitur: & quantum libertati discriminis ab istiusmodi nostris impendeat, demonstrat. Androtionea monet, homines flagitiosos a republicae gubernatulis repellendos esse, Aristocratea & Timocratea periculosis decretis & legib. resistunt. Theocrinea una, & contra Aristogitonem duae, sycophantas detestātur. Oratio contra Neerā, impudicae mulieris exagitationem cōtinet, quemadmodū Cicero Clodiā olim suā in Caeliana tractauit. Vltimo loco ponitur appellatio Eubulidea, in qua homo pauper contra hominis factiosi calūnias defenditur. Atq. haec dixisse breuiter, initiādis literis causa, sufficiat. Nā singularū orationū argumenta copiosius a Libanio exponūtur.

ΤΟΥΤΟΥ [illegible]

ARGVMENTVM LIBANII IN ORAtionem contra Leptinem, de immunitate.

[illegible]

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ περὶ ἀτελείας πρὸς λεπτίνην λόγου.

Η [illegible]

ΑΛΛΩΣ.

ALITER.

Causæ ge-nus. Causa generis est duplex, partim iudicialis, partim suasoria. Inest etiam ea demonstratiui generis nō expers, vbi singulos qui bene meriti sunt, ornare studet. Demum hic reperies laudes dignas illis viris, & veras illorū reb. gestis cōgruētes attemperata narratione, cum se in Conone & Chabriæ rebus gestis insistit, & Epicerdis, & Thasiorum & Corinthiorum & Leuconis.

ORATIO DEMOSTHENIS ADVERSVS LEPTINEM DE immunitatibus, I. Hieronymo Vvolfio interprete.

Commendatio sui & clientis præfatio ad iudices.

EGo, Iudices, tū quod è republica esse iudicaui, vt ista lex abrogaretur, tū propter Chabriæ filium, recepi, me huic pro virili parte patrocinaturū. Neque verò, obscurū est, Athenienses, Leptinē, aut si quis alius legem tuebitur, iusti nihil de ea dicturum. Illud quidem prætexet, indignos quosdam homines immunitatē consecutos, excussisse onus publicorum munerum: ac in ea oratione potissimum se iactabit. Enimuerò ne dicā quantopere cùm omni æquitate pugnet, vt dum vnum accusas, omnes suis donis spolientur (nam hoc prius etiam partim dictum est, & fortasse vobis probatum) illud libēter admodū ex eo quærerē: si maximè non pauci aliqui, sed prorsus omnes indigni honorib. essent, cur etiā vos velut in ordinē cogendos iudicasset? Cum enim scripsit, Neminē oportere immunē esse, immunitatē consecutos suo præmio spoliauit. Dum verò adiicit, in posterum nō licere vobis id honoris cuiquam tribuere: munificētiæ ius vobis ademit. Nec enim est, vt dicat, se, quemadmodū illos dono spoliauit qui eo fruebātur, quod indignos iudicarit: sic populū Atheniensem indignū censuisse, penes quē esset liberalitate vti erga quē ei videretur. At illud ad hæc fortasse respondebit, quia populus facilè decipiatur, propterea legē se ita tulisse. Quid igitur obstat, quo minus omnia vobis eripiantur, & ipsa denique administrādæ reip. functio, ista quidē ratione? Nec enim quicquā est rerū omniū, in quo vobis hoc vsū nō venerit: sed sæpe decepti, multa senatusconsulta vestris suffragiis cōprobastis: atque aliquādo adducti estis, vt, omissis potiorib. societatē cū his, quorū minores essēt opes, coiretis. Et quidē in tāta mole negociorū prope necesse est etiā tale aliquid vobis vsu venire. An verò propterea legē feremus, vt deinceps neque senatui, neque populo liceat, vel decernere, vel iubere quicquā? equidē nō opinor: nec enim æquū est, vt quib. in rebus decepti fuimus, ea nobis eripiātur. Illud quidē decet, moneri nos, ne posthac in eādē fraudē incidamus: legēque ferri, nō quæ muneris ius nobis adimat: sed talē, cuius auxilio puniamus impostores. Quòd si quis, his omissis, illud saltē accuratè perpēdat, vtrū potius, penes vos esse ius largiendi, aliquādo fieri, vt decepti, etiā indigno alicui honorē hūc habeatis: an verò, prorsus amissa autoritate vestra, ne eū quidē honorē vobis afficere licere, quē dignus videatur: prius illud lōgè præstare cōperiet. Quāobrē quia dū honoratis plures quā decuerat, multi ad benefaciēdū vobis inuitantur: si verò nullum hominē, etiāsi mereatur, liberalitate vestra dignetis, deterrebitis à studio bene de vobis merēdi. Præterea quā indigno alicui honorē habetis, fortassis vt simplices reprehēdūtur: qui aūt bene meritis parē gratiā non referūt, ingrati animi crimē incurrūt. Quāto igitur simplicē quā ingratū videri præstat, tāto etiā præstabilius est hāc legē abrogari quā perferri. Mihi porrò cogitāti, nec illud quidē cōsentaneū videtur, Athenienses, vt, dū certos quosdā criminamur ob accepta munera etiā eos honorib. spoliemus, qui ea pro merito acceperūt. Nā si maximè tib. hisce premiis ... [illegible]

Per recordationem ... [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΕΠΤΙνην λόγος.

ἌΝΔΡΕΣ δικασταί, μάλιστα μὲν εἵνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν τῇ πόλει λελύσθαι τὸν νόμον, εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς εἵνεκα τοῦ Χαβρίου, ὡμολόγησα τούτοις, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, συνερεῖν. ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅτι Λεπτίνης, κἂν εἴ τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ νόμου λέγει, δίκαιον μὲν οὐδὲν ἐρεῖ περὶ αὐτοῦ, φήσει δ' ἀναξίους τινὰς ἀνθρώπους εὑρομένους ἀτέλειαν, ἐκδεδυκέναι τὰς λειτουργίας, καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν τινῶν κατηγοροῦντας, πάντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρεάν, τῶν ἀδικούντων ἐστίν, ἐάσω· καὶ γὰρ εἴρηταί τρόπον τινά, καὶ ὑφ' ὑμῶν ἴσως γιγνώσκεται· ἀλλ' ἐκεῖνο ἂν ἐροίμην ἡδέως αὐτόν, τί δή ποτε, εἰ μάλιστα μὴ τινές, ἀλλὰ πάντες ἦσαν ἀνάξιοι, τὴν αὐτὴν ἠξίωσεν ὑμᾶς τε καὶ τούτους; ἐν μὲν γὰρ τῷ γράψαι μηδένα εἶναι ἀτελῆ, τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν ἀτέλειαν· ἐν δὲ τῷ προσγράψαι μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι, ὑμᾶς τὸ δοῦναι. οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γ' ἔνεστ' εἰπεῖν, ὡς τοὺς ἔχοντας ἀφεῖλε τὴν δωρεάν, ἀναξίους νομίζων, οὕτω καὶ τὸν δῆμον ἀνάξιον ἡγεῖτο, κύριον εἶναι τοῦ δοῦναι τῶν ἑαυτοῦ, ἐάν τῳ βούληται. ἀλλὰ νὴ Δία ἐκεῖνο ἂν ἴσως εἴποι, πρὸς ταῦτα, ὅτι διὰ τὸ ῥᾳδίως ἐξαπατᾶσθαι τὸν δῆμον, διὰ τοῦτο οὕτως ἔθηκε τὸν νόμον· τί οὖν κωλύει καὶ πάντων ἀπεστερῆσθαι, καὶ ὅλως τὴν πολιτείαν ὑμᾶς κατὰ τοῦτον τὸν λόγον; οὐ γάρ ἐστιν ἐφ' ὅτου τοῦτο οὐ πεπόνθατε τῶν πάντων, ἀλλὰ καὶ ψηφίσματα πολλάκις ἐξαπατηθέντες κεχειροτονήκατε, καὶ συμμάχους ἐνίοτε ἥττους ἀντὶ κρειττόνων εἵλεσθε. καὶ ὅλως ἐν οἶμαι πολλοῖς οἷς πράττετε, καὶ τοιοῦτόν τι συμβαίνειν ἀνάγκη. ἆρ' οὖν θησόμεθα τοῦτο νόμον διὰ ταῦτα, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τῇ βουλῇ μηδὲ τῷ δήμῳ μήτε προβουλεύειν μήτε χειροτονεῖν μηδέν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. οὐ γὰρ ἐσμὲν ἄξιοι ἀφαιρεθῆναι περὶ ὧν ἐξαπατώμεθα, ἀλλὰ διδαχθῆναι ὅπως μηδὲν πεισόμεθα τοιοῦτον, καὶ θέσθαι νόμον οὐχ ὃς ἀφαιρήσεται τὸ κυρίους ὑμᾶς εἶναι τῶν δωρεῶν, ἀλλὰ δι' οὗ τὸν ἐξαπατήσαντα τιμωρησόμεθα. εἰ τοίνυν τις ἐάσας ταῦτα, αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐξετάσειε, πότερόν ποτε λυσιτελέστερόν ἐστι, κυρίους μὲν ὑμᾶς εἶναι τῶν δωρεῶν, ἐξαπατηθέντας δέ ποτε καὶ φαύλῳ τινὶ δοῦναι, ἢ διὰ τὸ παντελῶς ἀκύρους γεγενῆσθαι, μηδ' ἂν ἀξίῳ τινὶ δοῦναι ἐξεῖναι, εὕροι ἂν μᾶλλον ἐκεῖνο λυσιτελοῦν. διὰ τί; ὅτι ἐκ μὲν τοῦ πλείονας ἢ προσήκει τιμᾶν, πολλοὺς εὖ ποιεῖν προκαλεῖσθε ὑμεῖς· ἐκ δὲ τοῦ μηδενί, μηδ' ἂν ἄξιος ᾖ, διδόναι, πάντας ἀπείρξετε τοῦ φιλοτιμεῖσθαι. πρὸς δὲ τούτῳ, κἀκεῖνο, ὅτι εἰ μὲν ἀνάξιόν τινα τιμήσετε, εὐηθείας τινὰ δόξαν ἕξετ' ἄν· εἰ δὲ τοὺς ἀγαθόν τι ποιήσαντας ... [illegible] ... τοσούτῳ λῦσαι τὸν νόμον κάλλιον ἢ θέσθαι. οὐδὲ τοίνυν ἐκεῖνο ἔμοιγε ... [illegible] ... καταμεμφομένους τινὰς ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν δωρεῶν ... [illegible] ... φαῦλοι καὶ ἀνάξιοί τινες ... τὸν τοιοῦτον λό-

[illegible]

A factae) extiterint; quid quaeso tum expectandum erit, quando hi, qui praeclare sese gesserint, nullum omnino uirtutis suae praemium ferent? Praeterea illud etiam uobis considerandum est, ex legibus, quibus etiam hodie utimur, quasque per multos annos uigere constituto, quas ne ille quidem probatas esse negare ausus, singulos altero quoque anno munera obire. Quare dimidiam temporis partem immunes sunt. Quo igitur commodo dimidia ex parte fruuntur etiam hi, qui nihil in nos contulerunt ad bene meritis, cum ipsi antea dederimus, eorum ex parte?Minime uero. Nam cum per se turpe fuerit, tum nobis indecorum. Nam honestum esse qui potest, Athenienses, ut in uenali foro, ubi, si qua fraus aut impostura intercesserit, Respub. nihil detrimenti capit, legem de ueridico esse lacitum publice nam, ciuitatem eam, quae priua ipsa id imperarit, eadem lege non uti, sed bene de se meritos circumscribere, idque cum magno damno suo. Nec n. hoc solum considerandum est, an iacturam pecuniae nullam faciatis, sed habenda etiam ratio bonae existimationis, quae uobis est multo quam opes antiquior. Neque id uobis solum, sed maioribus quoque uestris: quod inde haud dubie perspicitur, quod cum olim maximas opes conseruassent, easdem

B uniuersas honoris studio insumpserunt, caeterasque fecerunt gloriam, ut nullum unquam periculum ob eam detrectarint, sed etiam priuatim de suo conferre non destiterint. Iam ista lex bonam urbis existimationem tollit, & in illius locum malam reponit, neque maioribus uestris, neque uobis dignam. Tribus improbris, quae grauissima sunt, uos contaminaret inuidi, ut promissa & condicta non seruantes, ut ingrati esse uideamini. Omnino autem, Athenienses, a moribus uestris alienum esse, ut talem legem ratam habeatis, id quoque paucis demonstrare conabor, si uno prius nostrae urbis exemplum retulero. Dicitur triginta tyrannos a Lacedaemoniis mutuo accepisse pecuniam, contra eos qui in Piraeum secesserant. Reconciliata autem inter se ciuitate, eoque tumultu sopito, Lacedaemonij pecuniam illam per legatos repetiuerunt. Orta ergo ex ea re disceptatione, cum hi eos qui in urbe mansissent, & aes alienum conflarant, id est eos dissoluere iuberent: alij communiter Lacedaemoniis satisfaciendum censerent, quin id primum concordiae pignus esset: ausum populum non recusasse de suo contribuere, & sumptuum partem in se

C recipere, ne quid ex iis quae conuenerant, uiolaretur. An non igitur absurdum fuerit, Athenienses, uos tum, ne mentiremini, caeteris pecuniam in eorum usum, qui uos affecerant iniuria soluisse, nunc uero cum liceat, abrogata lege, sine sumptu ius suum tribuere his qui bene meriti sunt, malle fallere? Hoc mihi quidem indignissimum uidetur. Ac mores nostrae ciuitatis, Athenienses, cum ex multis aliis, tum ex his quae recensui perspici potest esse tales, ut ea a malefactis abhorreat, & humana sit: ut non id solum spectet, quibus rationibus aerarium locupletetur, sed illud etiam, quid factu sit honestum. Legislator autem iste, quonam alijs in rebus ingenio sit, equidem nescio, neque quicquam improbum (nihil enim illi tale conscius sum) de eo dico: sed legem eius intuens, uideo mores eius a moribus ciuitatis multum dissidere. Quod si me audietis, longe probabilius uidebitur, ut ea in abroganda lege, uestram auctoritatem ualere patiatur, quam ut eam uestris suffragijs perferatis. Etenim cum ipsi, tum reip. conducibilius erit, ut Leptines a repub. uestra pluris petat, quam ut nostram ciuitatem ipse sui similem esse uelit. Nam etsi is optimus sit (qualis sane non obsto quo minus perhibeatur) eius tamen mores publicis institutis non erunt anteferendi. Verum ego, Iudices, rectius uos de hoc negocio deliberaturos arbitror, si consideraueritis, quae causa sit, cur honores qui aliquibus a libera ciuitate habentur, pluris sint, quam qui caeteris imperiis: eam hac lege tolli. Nam si accipientis compendium & utilitates spectentur, cum tyrannis & oligarchiis nemo liberali-

[illegible]

tare certauerit, vel etiam propria re, mox quicquid libet [illegible] explerit. Liberarum verò ciuitatum honores, longè plus & dignitatis & constantiæ habere censendi sunt: quia & illud palam est, nullum cum dedecore, aut assentationis suspicione accipere: sed inter eos cum quibus æquo & pari iure viuas, ob virtutis præstantiam magni fieri, & æqualibus vsque admirationi esse. id quod longè præclarius est, quàm à domino quidvis accepisse. Nam vt apud illos impendentium periculorum metus, vincit præsentis beneficij magnitudinem: sic apud nos, quicquid aliquis acceperit, securè tenere, superiore certè quidem tempore, licuit. Lex igitur ista, quæ huiusmodi donationum fidem & securitatem tollit, id tollit, quo à nobis concessa dona, cæteris antecellere videbantur. Enimuerò si ex omnibus [illegible], quocunque regitur imperio, ciuitatibus morem illum & veterem institutum sustuleris, ut [illegible] status conseruandi studiosis gratia refertur: maximum earum præsidium vna sustuleris. At illud fortasse Leptines afferre conabitur, ut nos ab his aliò seducat, onera publicorum munerum nunc in tenues homines inclinata esse: quæ si sua lex rata habeatur, ad opulentissimos reditura sint. Plausibiliter quidem hoc, & speciosè dicetur: sed si penitius introspiciatis, inane videbitur, ac tralatitium. Duo .n. omnino munerum genera recepta sunt apud nos vnum inquilinorum, alterum id quod à ciuibus ciri solet. Quorum vtrisque dari potest ea, quam iste eripit, benemeritis immunitas. Nam quæ tributa in bellis necessitatibus exiguntur, salutemque reip. continent (ex quo genere triremium instructiones sunt) eorum tributorum recto veterum legum & isto instituto, nemini datur vlla immunitas: ne illis quidem quos Leptines excepit, ex Harmodij & Aristogitonis familia ortundis. Videamus igitur, quo expleat munera illa, quibus [illegible] præbitoribus, & quotenus (si ei non auscultauerimus) sit immunes dimittamus. Ditissimi quique igitur semper occupati triremibus instruendis, nulla tenentur patrandi ludos necessitate. Tenuiores autem alij ea ob inopiam exigi nihil possunt, extra hunc numerum sunt. Quare neutri propter hanc legem, vestras opes augebit. At .n. inquilini suppeditare multa cogentur? Verum si quinque ex illis demonstrauerit, ego non recuso, quin nimis delirare dicar. Verum vt concedam aliter hoc se habere, & longè maiorem inquilinorum esse numerum, qui lege perlata, perpetuò munera obituri sint, neque triremium instructionem cuiquam fore præsidio, quò magis immunis sit: age consideremus quàm hoc futurum sit dedecus reip. si hi omnes munera obierint. [illegible] dignum id erit, quod tanto dedecore pensetur? Enimuerò nihil absurdius fieri potest. hæcque hoc modo expedite. Immunes ex hospitibus sunt, decem fortasse quoque æquidem (id quod modò dicebam) quinque esse non opinor. Ciuium certè non quinquam sex reperientur: igitur vtrinque sedecim erunt. Verum viginti numeremus, aut triginta etiam, si voltis. Quotnam tandem sunt, qui munera quotannis in vrbe volentibus [illegible], siue [illegible], siue gymnasiarchi, siue conuiuatores? Sexaginti dicuntur, aut paulo plures vniuersi hi. Vt igitur triginta homines, in omne deinceps æuum munera nobis obeant, id efficiemus, vt nemo posthac fidem vobis habere ausit. Sed illud obscurum profectò nemini est, siue qui munera obeant, incolumi ciuitate, satis multos neque illorum vllum fore penuriam qui aut vobis benefactum velit, vix perspexerit vniuersam illis factamque qui bene de Rep. meriti fuerint, nemo reperietur. Sed missa hæc faciamus & illud videamus, si maximè qui obiuerint munera necesse [illegible] præstaret, multos munera [illegible] quæ [illegible] nostris [illegible] de rep. bene meritis, illa ei [illegible] ipsa quidem nunc, quia tempore [illegible] quisque [illegible] munera curaret, illis vestitio tantum quædam concederetur, post sumptus, ipse cuique nihilo minores facturis. Tum verò parua duraret collatione à singulis de re sua familiari facta, nemo est qui onerari se meritò quereretur, quantumuis tenuis esset. Enimuerò Athenienses, tanta est quorundam incogitantia, vt hæc quæ diximus, surdis velut auribus prætereant, & alia nescio quæ inculcent. Perabsurdum

Etiam per hanc Leptines legem [illegible] [illegible]

Propter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

(inquiunt) fuerit, magnas esse immunitatum malè partarum beneficio, priuatorum opes, & copias aerarii exhausto ac vacuo. Verum vtrunque hoc nulla cum ratione aut vere dicitur. Nam si quis ea lata est, sine iniuria reip. non [illegible] eius est illi maiestas. [illegible] peculatus arguunt, aut aliqui crimini dant, non rectè & iurè possident quæ habeant leges sunt, quib. in eum animaduerti conuenit. quæ ibi rationem si deli[illegible] ista oratione vti nil debebunt. Iam quod ad illud attinet de exhausto aerario ingerere debetis, vos nihilo copiosiores fore abrogatis immunitatib. Nec enim ista sumptus cum publicis vectigalib. commune quicquam habent. Praeterea cum sic resp. duob. praecipuè bonis floreat, opib. & fide apud omnes: maius aliud esse de fide nostra nemo dubitat. Si quis autem in ea est opinione, vt existimet, ipsa pecunia [illegible], & honestam famam esse negligendam in lege [illegible]. Nam ego quidem à diis immortalib. precor, vt etiam aerarium habeamus locuples: quod si fieri nequit, illud saltem retineamus, vt fidem constantiamque nostram [illegible] [illegible]. Age verò quod ille dicit, magnas esse copias eorum qui immunes sunt [illegible] [illegible] in commune cedere reip. Nec enim vobis ignotum est [illegible] & ad triremes instruendas & ad tributa belli temporib. conferenda, nec illam esse rei immunitatem. Quare ille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quin multum ad eam rem conferat. Esse enim reip. maxima [illegible] [illegible] subsidia necessaria [illegible]. Nam quae ex [illegible] populari munerum definitio spectatorum [illegible], adhaec [illegible] exigua [illegible] temp. durat, copiae verò belli [illegible] [illegible] [illegible] salutares. Quare quicquid hic detrimenti capitis, id illic longè vberior[illegible] [illegible] & pro honoris specie ea tribuitis, quae vltro sibi sumere ac vsurpare possent hi, quorum tantae facultates sunt, vt triremib. instruendis pares sint. Ve autem illo munere constet vacare neminem, etsi plerosque vestrum id antea satis scire arbitror, tamen ipsam legem recitandam curabo. Cape legem triearchicam, & recita. VERBA LEGIS. Triremis instruendae nemo sit immunis, nisi [illegible] duntaxat excepti. Videtis, Athenienses, quam perspicuis verbis lege sit cautum, ne quis instruendarum triremium immunis sit, nonem [illegible] duntaxat exceptis? Vnde apparet, quorum opes & copiae immunes sint, quàm vt [illegible] [illegible] [illegible] pa rere & aliorum tributa conferre ad bellum. Qui verò locupletiores sunt, ad vtrunque vobis fore visui, & resp. cum [illegible] alius tributis adiutaret. Quae sunt igitur Leptineae legis commoditates, quibus tantum [illegible] à ceteris [illegible] amoliri te dictitas, si vnum atque alterum tribunum aliquem [illegible] [illegible], qui [illegible] [illegible] semel aedilitio munere functus, nihil an plus cum ea re negocii habituri sit? Equidem nihil eiusmodi video. At ista ratione vniuersa ciuitas, perfidiae crimine ignominiosè passim traduceretur. Haec cum ita sint, & ex ista lege plus malorum quàm commodi oriatur: mea quidem sententia primo quoque tempore per hos abroganda est. Praeterea, Iudices, cum in eius lege perspicuè scriptum sit neminem neque ciuium, neque municipum, neque hospitum esse oportere immunem, neque declaratum, cuius rei immunem, vtrum [illegible] [illegible] alicuius alterius muneris, sed planè neminem esse immunem, exceptis Harmodio & Aristogitonis posteris, dum neminem ait, [illegible] comprehendit ceteros omnes hospitum adiicit, non distinguendo inter eos qui Athenis habitant: etiam Leuconem Bospori principem & liberos eius donata à vobis immunitate spoliat. Est enim Leuconi (quod satis constat) genere peregrinus, vestro autem beneficio in ciuitatem adscriptus. Quod [illegible] legem istam amplectemur: neutrum illorum ei proderit ad immunitatem retinendam. Etenim eorum qui benemeriti sunt, ad tempus aliquod qualisque vobis commodant, [illegible] verò, si considereris, apparebit, nunquam in vos conferre beneficia destitisse & eius generis beneficia, quae Reipublicae maximè sint necessaria. Nec enim hoc vobis obscurum est, nos aliunde importato frumento omnium mortalium vti plurimo. Quid? quicquid frumenti ex aliis emporiis omnib. aduehitur, in vnum coaceruatum non tamen aequabit eas copias, quae ex vno Ponto aduehuntur. Neque

Ad [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] Leptinea lege, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] Leuconis [illegible].

verò id mirũ est. Fit enim nõ ideo solũ, quia [illegible] illa [illegible] est [illegible]: sed hac quoq. de causa, [illegible] Leucõ, [illegible] decernatis, eos qui frumentũ Athenas aduehũt, immunitate donauit, edixitq. vt primi eis onerare naues liceret. Nã qui immunitate ipse cũ liberis suis fruitur, [illegible] omnib. impertit. In quãtũ hoc sit consyderate. Ille ab eis qui frumentũ inde exportãt, tricesimã p vectigali partẽ exigit. Frumẽti aũt myriades, quę ab illo huc perueniũt, sunt circiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Quare de [illegible] [illegible] decies mille medimnos largitur nobis: de [illegible] verò myriadib. circiter tria millia medimnũ. [illegible] [illegible] abest, vt hęc in Republica nostra beneficiũ [illegible] [illegible], vt etiam Theudosię emporio [illegible] [illegible] negotiantes Bosporo mille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ac quę alia beneficia vir ille, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], cũ multa cũ [illegible] [illegible] possit [illegible]. Illud aũt [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], cũ vbiq [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], nõ modò [illegible] [illegible], [illegible] hoc [illegible] [illegible] vel, vt quindecim talẽta quę à Callisthene [illegible] [illegible] [illegible]. Quid igitur creditis, Athenienses, cũ [illegible] [illegible] in vos munificentia extitit, vbi audierit immunitate sibi lege per vos ereptã, quãm [illegible] [illegible] sententia per aliud Senatusconsultũ restituere [illegible], factũ esse? An dubiũ vobis est, quin eadẽ lex, si perlata fuerit, & illũ sit spoliatura, & vestrũ etiam immunitate, quib. eo frumẽtũ aduehũt. Nec [illegible] est tã puerili sententia, vt existimet, illũ [illegible] animo laturũ esse, vestra sibi munera eripi: sua verò munera vobis nõ ereptũ. Quę [illegible] multa incõmoda, quę ista lex in posterũ pariet, [illegible] [illegible] [illegible] aliquid. Et vt eũ de ea aliquid de libertatis adhuc, nõ [illegible] olim deliberatis? ipsa decreta de Leucone facta cape & recita. DECRETA.

E decretis igitur perspicuũ est, Iudices, Leuconẽ iure ac meritò immunitatẽ à vobis esse consecutũ. Ac eiusdẽ [illegible] [illegible] columnas [illegible] [illegible], & vos & ille erexistis, aliã in Bosporo, aliã in Piraeeo, aliã ad templũ Argonautarũ. Cõsiderate igitur, in quã [illegible] [illegible] deducit lex ista vos cõncionatores effecit, vt minore fidei in nostrũ populum, quã in vnos viros esse videamur. Nec enim putandũ est [illegible] [illegible] vobis erectas esse colũnas, nisi vt pactiones sint earũ rerũ omniũ, quas tum [illegible] accepistis. Ea igitur Leucõ [illegible] [illegible], vosq. aliis atq. aliis subinde beneficiis cumulare studebit: vos verò erectis [illegible] [illegible] adhuc columnarum [illegible] [illegible], id quod lõgè grauius est, quã si [illegible]. Nã si ita fiet, hę columnę diu stetterint, eorũ cõuicia, qui ciuitati nostrę maledictũ volunt, sui quasi [illegible] [illegible] [illegible]. Age verò, si Leucõ missis huc legatis, publicũ expostularit, quonã ob crimẽ aut delictũ se immunitate spoliauerit: quod per deos immortales, respõdebimus? aut quid is, qui scripsit hoc [illegible] [illegible] p vobis faciet, praestet? illud scilicet quosdã [illegible] [illegible] [illegible] immunitatibus? At si ad hoc ille [illegible] respõderit: Fortasse etiã Athenienses nõnullos esse parũ frugi, de tamẽ ppterea nõ puti, vt bonis viris id tradi [illegible]: sed quis populũ Atheniensẽ bonũ putet, etenim quicquã eripere, nõ nõ aequos dicet quã vos omnino, [illegible] quidẽ sententia. Apud [illegible] [illegible] homines [illegible] [illegible] [illegible] & alios quosdã potius, quorũ nullus visus est, afficere beneficiis, quã, ppter improbos eripere, quę cõcessa fuerũt his, qui [illegible] [illegible] digni sunt beneficio. Praeterea, si quis fortè voluerit Leuconem ad permutationẽ facultatum adigere, quò id caueri possit, non reperio. Semper enim opes illius aliquę apud vos sunt. Hęc igitur lege, si quis eas inuaserit, aut illis spoliabitur, aut obire publica munera cogetur. Neq. verò de sumptibus Leucõ magnopere laborabit: sed

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible] Deinde multas leges etiã florentibus rebuspub. cogere. Nulla enim rerum mortaliũ tutiores esse, nisi contutos in pericula, bona tũ actiones, tũ leges, tũ boni viri, & accurata ratio rerũ omniũ exigerẽt, & prouerbentis verò qui felicissimi videntur, omnia hæc neglecta, paulatim effluxerẽ. Nã plerique mortaliũ, rectis cõsiliis, & vigilãtia immensa eorũ in rebus, opes partas, sed eas illis rationib. tueri nolũt. Quod ne nũc vobis vsu eueniat, cauendũ est, neq. existimandũ, tali legẽ ferendã esse, quæ nostrã vrbẽ & reb. secũdis infamem repleat, & mutata fortuna efficiat, ne quisquã in quemquã beneficiũ velit. Neq. verò id solũ cauendũ est, Athenienses, ne iniuria lædantur, qui priuatim vobis benefacere voluerũt, & se talib. & tãtis temporib. viles præbuerũt, qualis paulo antè Phormiũ esse cõstat, & ego modò dixi: sed multi etiã alij, qui totas ciuitates patrias suas, Laconico bello, societate nobiscũ coniũxerũt, tũ dicẽdo quæ ipsi vellẽt, gratificãdo, tũ agẽdo, quorũ aliqui ob beneuolẽtiã erga vos patria caruerũt. Ac inter illos, Corinthiorũ exules primi occurrunt. [illegible] gitur alios dicere apud vos, quæ ipse è natu maioribus inter vos audiui, ac cætera in quib. nobis vtiliter inseruierũt, omittã. Sed cũ magnũ illud cũ Lacedæmoniis prælium ad Corinthũ cõmitteretur: deliberantib. his qui in vrbe erãt, post pugnã, de militib. intra mœnia nõ recipiendis, sed de caduceatorib. ad Lacedæmonios mittendis, cũ viderẽt nostrã vrbẽ aduersa fortuna vsã, & Lacedæmonios iter nostris intercludisse: nõ prodiderũt eos, neq. seorsim suæ saluti consuluerũt: sed, quãuis vniuersi Peloponnenses armati in propinquo essent, portas nobis, inuitis & repugnante multitudine, aperuerunt, ac præoptarũt cũ vestris, qui eo tempore militabãt, si res ita ferret, vndique potius perpeti, quã extra periculũ sine vobis incolumes euadere: exercitũq. in vrbẽ introductũ, tũ vos, tũ socios cõseruarũt. Deinde pace cũ Lacedæmoniis facta, duce Antalcida: ob hæc facta in exiliũ acti sunt à Lacedæmoniis. Vos verò suscepistis eos, bonorũ virorũ functi estis officio. Decreuistis n. eis omnia quib. indigebãt. Nũc verò an ea rata esse debeant, deliberamus? Sed vel hoc ipsũ deliberasse turpe vobis futurũ est, vbicũque auditũ fuerit, Athenienses cõsultare, vtrũ [illegible] grata sint ea, quæ bene meritis data fuerint. Iã olim [illegible] hæc & meditata & decreta esse oportebat. Sed hoc quoque senatusconsultũ recita. SENATVSCONSVLTVM.

Quæ Corinthiis, propter vos in exiliũ actis decreuistis, Iudices, hæc sunt. Quid si quis illa tempora intuens (siue ipse interfuisset, siue aliquẽ rei gestæ commemorantẽ audiuisset) nũc legẽ hãc illis tẽporib. data dona eripiente audiret: quãtã malitiæ legis illius approbantes condẽnaret? Quũ, vrgente necessitate, tã humani essemus, ac nihil nõ faceremus: post verò votorũ omniũ facti compotes, ita ingrati & malitiosi deprehẽderemur, vt nõ solum spoliasse eos, qui dona acceperint, etiã legẽ tulissemus, ne eis honorẽ habere liceret? Haud iniusta nimirũ. Nã indigni quidã donis fruebantur. hoc enim in oratione sua passim inculcabunt. Age verò num nos illud ignorare dicemus, de dignitate, cuius eos dantes esse iudicandum, non longo post temporis interuallo? Nam initio nõ tribuere aliquid, prudentium hominum est: eos autem qui habet spoliare, inuidentiũ. Quã opinionẽ à nobis amotã esse decet. Præterea de iudicio dignitatis hoc illud quidẽ apud vos dicere verebor, aliã eius esse considerationẽ apud ciuitatẽ, aliã apud hominẽ priuatũ. Priuatim enim quisque consideramus, quos affinis, aut quis ad alias necessitudines adiungendas sit deligendus:

Corinthiorum ... exules ... Lacedæmonios

Redeuntis ... de indignis

[illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

A *quæ res & genere, & legibus quibusdam, & opinionibus definita sunt. Publice verò, ciuitas & populus id spectat, à quonam beneficiis afficiatur & conseruetur. De eo, non genere, aut opinione, sed ex ipso facto iudicari solet. Cum igitur beneficiis indigebimus, neminem impediemus, quò minus nobis benefaciat: acceptis verò iã beneficiis, tũ demum de dignitate eius qui ea dedit, disputabimus? Nónne præclarum consilium hoc erit? An verò his solis id accidet? an de his solis verba facio? Minimè verò, immò ne conari quidem ausim eos omnes conquirere, qui, cum benefici in vos fuerint, lege hac perlata suis præmiis spoliabuntur. Proferam tamen verum duntaxat ad hæc, aut alterum senatusconsultum: post. his de rebus verba facere desinam. Primùm igitur Thasios, qui Ecphantum secuti sunt, in non afficietis iniuria, immunitate et cetera quæ Thaso vobis tradita, & præsidio Lacedæmoniorum armis eiecto, ac introducto Thrasibulo, & patriæ suæ amicitia vobis conciliata, in causa fuerunt, vt se & finitimi Thraces vobiscum coniungerent. Deinde Archebium & Heraclidem, qui

B cum Byzantium Thrasibulo tradidissent, vos Hellesponti dominos effecerunt, ita vt decimas venderetis & magna pecunia coacta Lacedæmonios cogeretis, talem facere pacem, qualis expediat. Quibus deinde eiectis, decreuistis ea quæ decent par est viris bene meritis, qui propter vos exulabant, hospitium, *beneficium, rerũ omnium immunitatem. Eos igitur qui propter vos patria caruere, & iure aliquid à vobis impetrarunt, spoliari sinemus, cũ nihil sit in quo eos accusemus? Turpe id quidẽ fuerit. Idq. sic rectissimè perspicietis, si apud animos vestros consideraueritis, si forte aliqui, qui iam Pydnã, aut Potidæam, aut aliam vrbem aliquam, quæ nunc Philippo paret, vobis inimica est, eodem modo quo tum Thasus & Byzantium coniuncta cum Lacedæmoniis, à vobis aliena erãt, se tradituros pollicerentur, vósq. iis eadem dona daretis, quæ Ecphanto Thasio, & Archebio Byzantio dedistis & isti si aliqui illis aduersarentur, hæc dictitantes, nõ esse ferendũ, si qui soli ex aliis inquilinis munerũ ædilitia

C nõ obeunt, quonam modo erga illos qui ea dicerent, affecti essetis? non dubiũ est, vos eos tanquã calumniatores exsibilaturos. Turpe igitur fuerit, si cũ accipienda essẽt, pro calumniatoribus haberetis eos qui talia dicerẽt: accepti iã disputãtis, illos bene meritos nũc esse spoliandos, aures præberetis. Age verò illud etiã considerate: qui Pydnã cæteraśq. vrbes Philippo perdiderunt, quibus eas vrbes impulsi nos affecerũt iniuria? An vllũ dubiũ est, expectatione magnorũ à Philippo munerũ id esse factum? Vtrum igitur Leptine te magis decet, hospitibus si potes, suadere, ne honorẽ habeãt proditoribus, quam ipso quo nos lęserũt, benefici in hostes nullos extiterũt, an legẽ hãc nobis ferre, quæ aliqua data benemeritis de nobis præmia eripiat? Ego quidẽ illud potius esse cẽseo. Verum ne longius ab instituto digrediar, cape senatusconsulta, quæ Thasiis & Byzantiis scripta sunt. Recita. SENATVSCONSVLTA.

Senatusconsulta quidẽ, Iudices, audiuistis. Fortassis aũt ex istis nõnulli obierunt. At res gestæ adhuc extant, postquã semel gestæ sunt. Columnas igitur eas in perpetuũ ratas esse sinite, vt ne, dũ illi superstites fuerint, iniuria per vos afficiantur: & vt postquã obierint, moris ciuitatis nostræ monumentũ sint, & tanquam exempla proposita, bene de nobis mereri cupientibus, quæ moneant, nostrã vrbem gratiã de se benemeritis

a Thasiorum, Archebij & Heraclidis beneficia, [illegible]

Ψηφίσματα.

[illegible Greek text]

recidisse. Atque illud etiam, Athenienses, vt ne lateat, turpissimum esse, cùm omnes homines tum videant, tum audiant, calamitates in quas isti viri inciderunt, omni tempore ratas illis mansisse: præmia, quæ pro illis acceperunt, à vobis irrita esse facta. Multo enim conuenientius erat, mancentibus donationibus, infortunia minuere, quàm eripere præmia, calamitates relinquere. Nam quis est, Deum immortalem, qui vobis benefacere velit, si conatus non successerint, mox hostibus pœnas daturus: sin successerint, dubiam à vobis gratiam initurus? Molestissimum verò, Iudices, mihi fuerit, si hoc nomine duntaxat legem istam accusarem, quòd multis benemeritis immunitatem eripiat: ciuium verò neminē proferre possem, cui meritò is honos contigisset. Nam cùm aliarum opum maximam apud vos esse copiam optarim, tum præstantissimos viros, ac plurimos de republica benemeritos, ciues esse. Primùm igitur Cononem intuemini, vtrum æquum sit, vel illum virum, vel res ab eo gestas reprehendi, ac donationes illi factas abrogari. Ex enim vt è vestrûm quibusdam, qui æquales illi fuerant, audire licet, post populi è Piræeo reditum, vrbe nostra infirma, & nullam omnino nauem possidente, cum regi Persarum exercitum duceret, à vobis nulla re prorsus adiutus, aliis imperare consuerant, eos vobis parere docuit, & Laconum magistratus ex insulis expulit: deinde huc profectus, mœnia restituit: & primus effecit, vt nostra vrbs rursus de principatu cum Lacedæmoniis disputaret. In solo enim illius ex omnibus columna scriptum est, his verbis: POSTQVAM CONON SOCIOS ATHENIENSIVM LIBERAVIT. Est aūt ea inscriptio, Iudices, illi quidem apud vos honorifica, vobis verò apud Græcos vniuersos. Nā quisquis nostrûm in alios beneficia confert, eius facti gloria nomen ciuitatis fruitur. Quapropter illi tum non tantùm immunitas decreta est: sed primus fuit, cui, quemadmodum Harmodio & Aristogitoni, ærea statua decerneretur. Putabant enim, eum qui Lacedæmoniorum imperium euertisset, non paruam tyrannidem destruxisse. Vt igitur maius apud vos pondus sit orationis meæ, ipsa senatusconsulta, quæ tum Cononi facta sunt, vobis legentur. Recita.

SENATVSCONSVLTA.

Neq; verò à vobis solum Conō, Athenienses, tū honoratus est, illis rebus gestis quas recensui: sed à multis etiā aliis qui iure putabāt, gratiam illi pro acceptis beneficiis esse referēdā. Quare turpe est, Athenienses, honores ab aliis ei habitos ratos esse, vestram verò solùm ei eripi. Nec illud honestum, viuentem eū tāti fecisse, vt ita quemadmodum auditum est, ornaretis: postquam verò mortuus est, oblitos eorū omniū, aliquid ex illis quæ tum ei data sunt, eripere. Nam cū ab eo multa laude digna gesta sint, propter quæ omnia non conuenit, datas illi donationes tollere omnium pulcherrimū est, instauratio mœnium, id quod inde cernitur, si quis conferat, quomodo Themistocles, vir omnium ætatis suæ celeberrimus, illud ipsū perfecerit. Eū igitur ferunt edixisse ciuibus, vt mœnia struerent, & si quis Lacedæmone venisset, eum detinerent: ipsum ad Lacedæmonios legatum abiisse.

τελευτήσασιν. καὶ μὴν, ἐκεῖνό γε ὁμοίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λανθάνειν, ὅτι τῶν αἰσχίστων ἐστὶ πάντας ἀνθρώπους ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι, τὰς μὲν συμφορὰς, ἃς δι' ὑμᾶς ἐχρήσαντο οἱ ἄνδρες οὗτοι, τὸν πάντα χρόνον κυρίας αὐτοῖς γεγενημένας, τὰς δὲ δωρεὰς, ἃς ἀντὶ τούτων ἔλαβον παρ' ὑμῶν, καὶ δὴ λελυμένας. πολὺ γὰρ μᾶλλον ἐβούλοντ' ἂν, τὰ δοθέντα ἀφέντες, τῶν ἀτυχημάτων ἀφεῖσθαι, ἢ τούτων εὑρόμενοι τὰς δωρεὰς ἀφαιρεθῆναι. φέρε γὰρ πρὸς Διός· τίς ἐθελήσει τι δι' ὑμᾶς βουλεύεσθαι, μέλλων, ἂν μὲν ἀποτύχῃ, ἀξιόχρεως ἔσεσθαι δίκην τοῖς ἐχθροῖς· ἂν δὲ κατορθώσῃ, τὰς χάριτας παρ' ὑμῶν ἀπίστους ἕξειν; πάνυ τοίνυν ἀγανακτῶ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τοῦτο μέγιστον δείξομαι ὄνειδος κατηγορῶν τοῦ νόμου, ὅτι πολλοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖται τὴν ἀτέλειαν, τῶν δὲ πολιτῶν οὐδένα ἄξιον δείκνυσιν ἔχειν δόξης τῶν εἰρημένων ταύτην τὴν τιμήν. καὶ γὰρ καὶ τἄλλα ἀγαθὰ εὐξαίμην ἂν ἔχειν παρ' ἡμῖν εἶναι πλεῖστα καὶ ἄνδρας ἀρίστους, καὶ πλείστους εὐεργέτας τῆς πόλεως, πολίτας εἶναι. πρῶτον μὲν τοίνυν Κόνωνα σκοπεῖτε, εἰ ἄρα ἄξιον καταμεμψαμένους, ἢ τὸν ἄνδρα ἢ τὰ πεπραγμένα αὐτῷ, ἄκυρόν τι ποιῆσαι τῶν ἐκείνῳ δοθέντων. οὗτος γὰρ ἀνὴρ, ὡς ὑμῶν τινων ἔστιν ἀκοῦσαι, τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὄντων, μετὰ τὴν τοῦ δήμου κάθοδον τὴν ἐκ τοῦ Πειραιῶς, ἀσθενοῦς ὑμῶν τῆς πόλεως οὔσης, καὶ ναῦν οὐδεμίαν κεκτημένης, στρατηγῶν βασιλεῖ, παρ' ὑμῶν οὐδ' ἡντινοῦν ἀφορμὴν λαβὼν, κατεναυμάχησε Λακεδαιμονίους, καὶ πρότερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάττειν εἰθισμένους ἐπέδειξεν ἀκούειν ὑμῶν, καὶ τοὺς ἁρμοστὰς ἐξήλασεν ἐκ τῶν νήσων, καὶ μετὰ ταῦτα δεῦρ' ἐλθὼν, ἀνέστησε τὰ τείχη, καὶ πρῶτος πάλιν περὶ τῆς ἡγεμονίας ἐποίησε τῇ πόλει τὸν λόγον πρὸς Λακεδαιμονίους εἶναι. καὶ γάρ τοι μόνῳ τῶν πάντων αὐτῷ τοῦτ' ἐν τῇ στήλῃ γέγραπται, ἐπειδὴ Κόνων, φησὶν, ἠλευθέρωσε τοὺς Ἀθηναίων συμμάχους. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γράμμα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς, ὑμῖν δὲ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας. ὅτου γὰρ ἄν τις παρ' ὑμῶν ἀγαθοῦ τοὺς ἄλλους αἴτιος γένηται, τούτου τὴν δόξαν τὸ τῆς πόλεως ὄνομα καρποῦται. διόπερ οὐ μόνον αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔδωκαν οἱ τότε, ἀλλὰ καὶ χαλκῆν εἰκόνα, ὥσπερ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, ἔστησαν πρώτου. ἡγοῦντο γὰρ οὐ μικρὰν τυραννίδα καὶ τοῦτον, τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα, πεπαυκέναι. ἵν' οὖν μᾶλλον οἷς λέγω προσέχητε τὸν νοῦν, τὰ ψηφίσματα ὑμῖν αὐτὰ ἀναγνώσεται, τὰ τότε ψηφισθέντα τῷ Κόνωνι. λέγε.

Ψηφίσματα.

Οὐ τοίνυν ὑφ' ὑμῶν μόνον ἐτιμήθη, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Κόνων πράξας ἃ διεξελήλυθα ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν, οἳ δικαίως, ὧν εὐηργέτηντο, χάριν ᾤοντο δεῖν ἀποδιδόναι. τοιγαροῦν αἰσχρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ αἱ μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις δωρεαὶ βέβαιοι μένουσιν αὐτῷ, τῆς δὲ παρ' ὑμῶν μόνης τι ἀφαιρεθήσεται. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνο καλὸν, ζῶντα μὲν αὐτὸν οὕτω τιμᾶν, ὥστε τοσούτων ἀξιῶσαι ὅσων ἀκηκόατε, ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησεν, ἀμνημονήσαντας τούτων μηδενὸς μεῖναι, ἀφελέσθαι τι τῶν δοθέντων νῦν. πολλὰ μὲν γὰρ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ὑπ' ἐκείνου πραχθέντων ἄξια ἐπαίνου, δι' ἃ πάντα προσήκει μὴ λῦσαι τὰς ἐπὶ τούτοις δοθείσας δωρεάς· κάλλιστον δὲ ἁπάντων, ἡ τῶν τειχῶν ἀνάστασις. γνοίη δ' ἄν τις εἰ παραθείη, πῶς Θεμιστοκλῆς ὁ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἁπάντων ἀνδρῶν ἐνδοξότατος, ταὐτὸ τοῦτ' ἐποίησε. λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος τειχίζειν εἰπὼν τοῖς πολίταις, κἂν ἀφικνῆταί τις ἐκ Λακεδαίμονος, κατέχειν κελεύσας, οἴχεσθαι πρεσβεύων αὐτὸς ὡς τοὺς Λακεδαιμονίους.

[illegible]

Πράξεις Χαβρίου.

[illegible]

Cum verò illic verba fierent, & quidam nunciarent, Athenienses nugas iis struere, negasse: ut legatos qui ea explorandi causa mitterent, iussisse. illis verò non revertentibus, monuisse ut alios mitterent. Sed omnes fortassis audiuistis, quomodo Lacedaemonios decepisse dicatur. Ego igitur aio, Athenienses, (quaeso autē ne inuidiosa sit oratio mea, sed id spectetur, an vera sit) quantò aliquid aperte quàm clam, & victoria quàm fraude perficere, praeclarius est: tantò praestantius Cononem condidisse moenia, quàm Themistoclem. Hic.n. ignorantibus, ille victis, iis qui prohibituri erant, hoc effecit. Non igitur decet, talem virum iniuria à vobis affici, aut minus apud vos valere quàm oratores, qui vobis persuadere volunt, aliquid auferendum esse, quod ipsi concessum sit. An verò permittemus, ut Chabriae filio immunitas eripiatur, quam ei pater iure à vobis acceptam reliquit? Sed neminem sanae mentis hominem fore existimo, qui id rectū esse censeat. Scitis fortassis, etiam sine mea oratione, praestantem virum fuisse Chabriam: nihil tamen prohibet, me quoque res eius gestas breuiter attingere. Quo igitur ad modum, cùm vos eius ductu militaretis, ad Thebas cū universis Peloponnesiis dimicarit, quo pacto Gorgopam in Aegina occiderit, quae in Cypro tropaea erexerit, & deinde in Aegypto, & universa terra propè illis peragrata, nullquam neque nomini ciuitatis vestrae, neque sibi ipsi dedecori fuerit: omnino facile non est pro dignitate dicere. Et magnum dedecus fuerit, me haec commemorantem, minora videri ea opinione, quam apud animos quisque vestrum de eo concepistis. Quae verò me dicentem nequaquam extenuaturū puto, ea vobis in memoriam redigere conabor. Praelio igitur nauali vicit Lacedaemonios, & undequinquaginta triremes captas abduxit. Cepit & insularum harum plerasque, ac eas nobis amicas reddidit, cū prius infestae essent. Ter mille captiua corpora huc misit, & amplius decem & centum talenta è praeda redegit. Quarum certè omnium, vestrûm quidam natu maximi testimoniū mihi perhibebunt. Praeter haec, alias triremes ultra viginti cepit, singulas vel binas potitus, quas uniuersas in vestros portus perduxit. Unus denique omnium imperatorum, non urbem, non castellum, non nauem, non militem unum amisit, dum vobis imperaret. Nec ullus vestrorum hostium ullum tropaeum de vobis & illo erexit: vos multa de multis, illo duce. Ne autem dicendo praeteream ullum eius praeclarum facinus, descripta vobis recitabuntur & naues quas cepit, & quo loco singulas, & urbiū numerus, & pecuniae multitudo, & tropaeorū, quo quodque loco sit erectū. Recita.

RES GESTAE CHABRIAE.

Nū dignus vobis videtur, Athenienses, is qui tot urbes cepit, tot hostium triremes nauali praelio vicit, reipub. tantam gloriam & felicitatem peperit, nunquam ullam maculam aspersit, immunitate ut spolietur, quam à vobis consecutus, filio reliquit? Ego quidem non opinor. Etenim absurdum esset, una urbe & decem nauibus duntaxat amissis, cum ab istis proditionis accusandum & cōdemnatum, in perpetuum fuisse periturum. Quum verò urbes sedecim, naues septuaginta ceperit, & ter mille captiuos, & decem ac centum talenta redegerit, cùm tot tropaea erexerit: nūc tamen de his, quae ob illa facinora accepit, illa fecessi negocium? Equidem, Athenienses, tū viuus pro

vestris commodis omnia fecit Chabrias, cũ uitã etiam ob eorũ mortem oppetijt. Quare non tantum ob res ab eo viuente gestas [illegible] eius fuerit debemus, sed etiã propter obitũ. Et illud quoq; Athenienses, prouidendum est, ne gratitudine à Chijs superemur. Nam si illi, quos armis hostiliter inuasit, nihil ex ijs, quæ illi ante dederãt, ademerint, sed plus valere passi sunt veteris beneficia, quàm recētes offensiones: vos verò, pro quibus id illos uexauit, tantū abest vt propter ea ante illi honores illi decernatis, ut etiam ob veteria beneficia facta illi donationes eripiatis, an non turpe optimo viuere nunc? Quin ea quoque de causa inique igitur cũ Chabriæ filio, si donum spoliabitur: quem ipse duxit in exercitũ Chabrias, propter eũ nemini vestrûm filius pupillus factus est: ipse verò in prima ætate patre orbatus est, propter eius insigne studiũ erga vos. Nam quã ciuitatẽ reipub. habuerit, verissime cũ summa fide ei ea possit tradi, pro patria, ipsum & honoretur, & esset dux omnium communis, neq; quicquã eorum, quæ agere coeperat, ea solertia eo nobis imperante, pro vobis ei res est, pro se ipsum aũt, [illegible] periculum contemneret, neglexit atque secũ libentes militaret, quàm homines ipsi à vobis decreuere deligeretis. Pro quibus igitur ille rebus vel pugnandũ, vel vincendũ esse censuit, eas nos ei ex filio eripiemus? Et quid dicemus, Athenienses, cũ trophæa quidẽ visuntur hominibus in conspectu erunt, quæ ille, dũ vester imperator esset, erexit: præmium aũt quæ propterea illi data sunt, aliquid auferetur? An non illud considerabitis & perpendetis, Athenienses, nõ nũc de lege iudicium fieri, vtrũ ea valere an abrogari debeat: sed de vobis, vtrũ in posterũ vobis benefieri debeat, necne. Age, cape & senatusconsultum quod Chabriæ factum est, vide accurat: inspice. nam id hic alicubi esse oportet. Ego verò etiam hoc amplius pro Chabria dicã. Vos, Athenienses, cũ quodã tempore Iphicratẽ honoraretis, nõ eũ solũ honorastis, sed propter illũ, Strabacẽ etiã & Polystratũ. Ac rursũ cũ donũ daretis Timotheo, propter illum etiam Clearchũ, & quosdam alios ciuitate donastis. Chabrias verò ipse apud vos honoratus est, solus. Si tam igitur eum donum consecutus est, petisset à vobis, vt quemadmodum propter Iphicratem & Timotheum, quibusdã beneficiastis: sic & sua causa benefaceretis aliquib. qui immunitatem consequi, nũc ab illis ea exagitamur, ut propter eos immunitatem haberent, omnibus reip. annon similiter illi in eo gratificati essetis? Ego quidem id arbitror. Quibus igitur propter ipsum donum hoc tum dedissetis, propter eos nũc illum ipsum immunitate spoliabitis? Absurdum id est. Nec enim de vobis ita existimari conuenit, vt dum recentia & in conspectu adhuc sunt beneficia, promptissime nõ tantũm ipsos beneficiorũ autores, sed & eorũ amicos honoretis: paulo post verò etiam ea quæ ipsis dedistis, eripiatis.

SENATVSCONSVLTA DE CHAbriæ honoribus.

Quot igitur, nisi legẽ istã abrogabitis, afficietis incõmoda, præter alia multa quæ audiuistis, hi sunt testes. Considerate autem apud vos inter ipsos, si qui ex hisce defuncti aliquo pacto quid in præsentia agerent, cognoscerentq; quàm iniusta indignitate mouerentur? Nã quæ unusquisq; re ipsa in vos beneficia contulit, illis è sermone si fit iudiciũ, & res ab illis præclare gestas, si apud vos male narrentur, frustrà ab illis susceptas, magnisque laboribus confectæ sunt: an non iniquissime cum illis agitur? Vt autem videatis, Athenienses,

A ἀνὴρ πάντα ὑμῖν συμπράξας Χαβρίας, καὶ τὸ δὲ τελευταῖον [illegible] [illegible] φαίνομαι [illegible] ἀλλὰ καὶ [illegible] ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible] [illegible] ἀλλὰ τὰς [illegible] [illegible]

B [illegible]

C [illegible] βούλομαι [illegible], ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible] Χαβρίας δὲ αὐτὸς [illegible] [illegible] Ψηφίσματα τὰ τῆς χαβρίου τιμῆς.

Οὐ μὴν ἱκανόν ἐστι, [illegible] ὦ ἄνδρες [illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Νόμος.

[illegible] Λέγε. Ἐπίγρ. [illegible]

Νόμος.

A [illegible] nihil [illegible] nostra complexi[illegible], neque quicquam dicere, [illegible] vobis [illegible] ea lex, quam illius [illegible] quam [illegible] dicimus, substituenda censemus. Ex hac enim cognoscetis, cum nobis esse, tum ne quid vos aliud [illegible] videamini, ut si quis [illegible] aliquem [illegible] adductum in iudicium apud vos [illegible] mulctet: [illegible] cedendæ vestra sit, quod æquum esse nemo negaturum, ut bene meriti suis præmiis fruantur. Nec enim quicquam novi [illegible] nobis excogitatum, sed antiqua lex, quam ille [illegible] leges ferre iubet. Primùm si qua [illegible] lex [illegible], eam [illegible] deinde, illa abrogata, ut ipse aliam substituat, vos verò [illegible]. Nec enim Solon à quo hæc ferendarum legum ratio proposita est, cōsuit [illegible], qui legum gratia forte creantur, iure magistratum oportere, non prius quàm sunt probati esse [illegible], tum apud vos in iudicio: leges B verò ipsas, ad quarum præscriptum, & ea magistratum gerere, & alias in republica versari conveniat, temerè ac fortuitò latas, priusquam examinentur, ratas esse oportere. Nam illis temporibus hæc ratio erat [illegible] tis ante legibus [illegible] nullas ferrent. Postquam verò quidam é magistratibus qui magnas opes habebant (ut ego quidem audio) perfecerunt, ut leges sibi ferre liceret, quandocunque & quæcunque modo libitum esset, tot inter se contrariæ leges extiterunt, ut vos deligatis aliquos, qui iā diu nihil aliud agunt, nisi ut contrarias seligant: & res tamen nihilo tamen magis exitus aliquos reperitur, neque quicquā prius [illegible] senatusconsultis leges differunt: adeò ut leges, ad quarum præscriptum senatusconsulta scribi deberent, ipsis senatusconsultis sint recentiores. Ut igitur non tantùm verba afferam, sed legem ipsam, de qua loquor, ostendam, cape legem, qua quondam le- C gumlatores [illegible]. Recita.

LEX.

Intelligitis, Athenienses, quo pacto, & quàm præclarè leges ferre Solon iubeat, primùm apud vos, qui iurati estis, apud quos etiam alia confirmantur. Deinde contrariis legibus abrogatis, ut singulis de rebus leges singulæ sint: neque homines imperitos id turbet, & efficiat ut deteriore conditione sint, quàm qui omnes suas cognitas & perceptas habet: sed ut iura simplicia & perspicua legere & intelligere liceat omnibus. Quin etiam ante hæc, iussit ante statuas heroum, à quibus cognomina tribus sunt, proponere, & scribæ tradere, qui eam in concionibus legeret: ut unusquisque vestrûm sæpe audita, & per ocium cōsiderata, ea quæ utilia essent & iusta, suis suffragiis cōprobaret. Quānis igitur tot iura in promptu sint, Leptines tamen nihil horum fecit (nec enim vobis unquam persuasum esse opinor, ut legem hanc sciveretis) nos verò omnia. Legem item substituimus multò istius lege præstantiorem, & æquiorem: id quod audita re cognoscetis. Cape & recita primùm quæ in istius lege accusamus: deinde quæ illorū loco poni debere asserimus.

Recita. LEX.

Hæc sunt quæ in ista lege damnamus, tanquam non convenientia. Recita etiam ea quæ sequuntur, quæ istis potiora dicimus. Animadvertite, Iudices, dū hæc leguntur diligenter. Recita.

LEX.

Desine. Hoc igitur est in receptis legib. Athenienses,

[illegible]

pulchrum & perspicuum, vt dona quæ populus concessit, rata sint: iustum hoc est [illegible] Decuisset igitur Leptinem non prius suam ferre legem, quàm veterem hanc accusatam abrogasset. Nunc verò cùm eam, ceu testimonium, contra seipsum [illegible] quam legum à se violatarum: nihilominus illam legem tulit, saepe cùm alia lex iubeat, vt hoc accusationis [illegible] esse, si veteribus legibus aduersetur. Cape ipsam legem.

LEX.

Contrarium igitur est, Athenienses, rata esse dona, quæ populus dederit & neminē eorū immunem esse, quibus populus id dederit, euidenter vtique. neque [illegible] verò in hac lege quæ iam substituimus, idem [illegible] [illegible] sed non ea quæ vos dedistis, rata sunt, cùm [illegible] in eos actio relinquitur, qui vel fraude aliquid impetrarunt, vel [illegible] iniustè agunt, vel posteris indigni sunt qui [illegible] cuicunque vobis visum erit, donum [illegible] Recita legem. LEX.

Auditis, Athenienses, & intelligitis, cautum hic esse, vt & digna quæ data sunt, teneant: & qui tales iudicati non fuerint, si quid iniustè acceperunt, eo priuentur: & deinceps in vestra manu sit, sicut æquum est, quælibet vel dare, vel non dare. Legem hanc igitur non præclaram & æquam esse, nec dicturum arbitror Leptinem: nec si diceret, posse demonstrare. Quæ verò apud Senatum dixit, ea fortassis hic repetens, vos circumducere conabitur. Aiebat enim, imposturæ gratia legem hanc esse substitutam: si verò ea quam ipse tulerit, abrogetur, non perlatum iri. Ego verò ista lege vestris suffragiis abrogata, substitutam illius loco [illegible] esse, antiqua lege perspicuè iubeti, secundum quam Senatui nobis hanc surrogarunt, omittam: ne quis mihi controuersiam ea de re faciat. Sed illud reminiscàm hæc dicen, [illegible] confiteatur, meliorem & æquiorē esse hāc legē ea, quā ipse tulerit: de eo verò verba facit, quomodo sit perferenda. Primùm igitur multa illi via proposita sunt, quibus substitutorem, si nolit, cogat ad ferendā alterā legē. Deinde spōdemus ego & Phormio, & quē aliū vult, nos legē laturos esse. C Cōstat autē legē esse apud vos, vt qui pollicitatione & vel populum, vel senatū, vel iudicium deceperit, eum capite mulctādū. Spōdemus, pollicemur, Senatui scribunt hæc his conditionibus res peragitur. Sic neque vos quicquam vobis indignum facietis, neque si quid donorum quod consecutus, indignus est, id tenebit: si d se iam lege hac in iudiciū adducetur. Si verò verba hæc & nugas esse dicet: illa certe nugæ non sunt: ipse legē ferat, neq. hoc dicat, nos eā laturos non esse. Præclarius profectò est. vt eā legē, quā vos approbaueritis, ferant quàm eā valere, quā ipse sua autoritate commentus est. Mihi verò videtur, Athenienses (sed quæso te, ne mihi irascaris: nam mali de te nihil dicam) Leptines leges Solonis, aut nō legisse, aut non intellexisse. Nā cū legē Solō tulerit, [illegible] cui legitimi liberi nō sint, quē libitū sit, hæredē instituere (nō vt genere, primos, siue propinquitatis frudaret: sed vt vtilitate in mediū proposita efficeret, vt homines inter se certatī [illegible] beneficiis) tu contrà nō dominus esse, ne quicquā populo de suis opib. liceat aliis impertiri quo modo, quisquā dixerit, te Solonis leges vel legisse, vel intellexisse? cū efficias, ne quis populo [illegible] pro dictis & officiis, benemeritis nullā omnino sperandā esse remunerationem? Quin illa etiā Solonis lex est ē laudatarum numero: Mortuo neminem maledicendum,

A [illegible]

Νόμος.

[illegible]

Λέγε τὸν νόμον.

B Νόμος.

[illegible]

C [illegible]

[illegible]

[Greek text illegible]

A etiamsi quis à liberis eius incessitum maledictis, tamen verò non maledicere, sed maledictum inuenire bene meritus, illi in cassio quem reprehenderis, & illum indignum esse dictitans: id quod ad illum planè nihil attinet. An non igitur à mente Solonis & sententia longissimè recedis? Qui cum autem lex ... ; pro defensione eius, ... nequaquam comparandum, quibusque iis eidem praesliteris, eius dicere paratus esse, neque Lacedaemonios qui bene re ... publicè gerant, neque Thebanos, ... illum talem honorem decernere: cum verisimile sit etiam apud illos praeclaros aliquos esse viros. Mihi verò videtur ista vera ..., valere illa quidem ad vos mouendos, & eò ad ..., vt in ... sed à iustitia plurimum abhorrere. Nec enim hoc ignoro, Thebanos & Lacedaemonios & nos, neque legibus iisdem, nec institutis vti, nec forma reip. Nam ipsum quod nunc illi faciet, si haec lata sunt, interdictum est apud Lacedaemonios, ne vel Atheniensium, vel aliorum quorundam instituta recitent, aut laudent. Minimè profectò id conceditur. Sed quae eorum ad conseruandam rempub. earum consentanea, & conducunt, ea eorum laudare, tum facere necesse est.

B Deinde Lacedaemonii etsi à talibus institutis abhorreant: alij tamen quidam honores apud eos sunt in vsu: quos hic reipub. populus nostro detestetur. Qui sunt igitur illi? Singulos equidem non commemorabo, sed vnum tantum prosequar, qui caeteros in se continet. Cum aliquis ob spectatam virtutem, in senatum allectus fuerit, dominus est ... nis. Nam illic virtutis praemium est, cum aequalibus potestate ciuitatem habere. Apud vos autem, reip. dominus est populus, & magistratus, & leges, & cautiones sunt, ne quis alius eam potiatur: & praestantibus viris praemia sunt proposita, coronae, immunitates, victus in curia, & eius generis alia. Et vtraque haec, tum quae ibi, tum quae hic sunt, bene constituta sunt. Quamobrem? Quia oligarchias id ad concordiam prouehit, cum omnes reip. domini eidem pares sunt, populorum autem liberi ... ciuium praestantium virorum certamina, quae inter se propter honores, qui à populo haberi solent, suscipiuntur. Iam quod ad Thebanos attinet, qui nemini honorem ... illud verè nobis dicentius videor: maxime laude, Athenienses, Thebani sibi ducant crudelitatem & im-

C probitatem, quam vos humanitatem & iustitiam vobis. Neque igitur illis (si quid optandum est) vnquam desinant de se bene meritos, neque honorare, neque admirari, & cognatus suos (scitis enim quomodo cum Orchomeniis egerint) sic tractare: neque vos his contraria studio habere, vt & benemeritis honores decernatis, & ius vestrum à ciuibus secundum dicendi potestate, secundum legum decreta consequamini. Denique tum demum leges & instituta aliorum laudanda censeo, & nostra ea reprehendenda cum demonstrari poterit illos vobis esse feliciores. Quamdiu autem vos benignitate deûm magis quam illi floretis, siue communes actiones spectentur, siue concordia, siue caetera omnia: quae causa est, cur vestris institutis neglectis, illa persequamini? Nam tametsi illa, si ratio spectetur, meliora viderentur: at fortunae certè causa, quam hucusque prosperam habuistis, nostra retinere conueniebat. Quod si omissis his omnibus, id dicendum est, quod iustum esse arbitror, sic ego dixerim: Non iustum est, Athenienses, Lacedaemoniorum, aut Thebanorum leges praedicare, ad nostras hasce labefactandas. Neque consentaneum est, cum eum qui tale aliquid apud vos machinaretur, ... quae illi (oligarchiam dico & dominationem) magni sunt, ... vellet ...

[Greek text illegible]

[illegible] sustinere, qui ea tollit & [illegible] iubet, in quibus populi felicitas [illegible]. In promptu illa est etiam [illegible], quid [illegible], maiorum quoque nostrorum temporibus, qui fuisse [illegible] gessisse, quibus [illegible] nihil [illegible] sit: sed eos boni consuluisse inscriptionem [illegible] in statuis Mercurialibus. [illegible] fortasse vobis inscriptio recitabitur. Ego vero, Atheniensium [illegible] de causis haec reipub. [illegible] etiam [illegible] dici censeo. Nam si quis istos quoque honore indignos fuisse dixerit: dicat [illegible] dignus [illegible], si neque ante [illegible], neque post quisquam. Quod si [illegible] omnino dicet: [illegible] verbis nostris [illegible], nemine omnib. seculis beneficio dignum extitisse, ac si praestantes viros [illegible] & nihil tamen esse [illegible] ostendere [illegible] ingratum [illegible]. Plurimum vero abest, vt haec ita sint: sed si quae maliciose ac fraudulenter oratione in res non [illegible] transtulerit, aliter profecto fieri non potest, quam ut molesta & absurda videantur. Ego vero, quod & verum est, id ad vos dicam. Fuerunt superiore aetate multi viri praestantes, & eos et [illegible] respub. nostra honorauit. Honores igitur & cetera omnia [illegible], pro illius aetatis consuetudine: nunc vero nostro more geruntur eadem. Quid igitur hoc de causa dicam? quis dixerim eos illos nihil quod voluissent, a ciuitate non impetrasse? Quo argumento id colligo? quia Lysimacho, viro illius temporis, qui remp. [illegible], centum in Euboea iugera arabilis [illegible] [illegible] dederunt [illegible], centum argenti minas, & quaternas drachmas in dies singulos. Ac de his Alcibiadis senatusconsultum extat, in quo haec scripta sunt. [illegible] & agro [illegible], nunc vero [illegible] est. [illegible] non putamus [illegible] tertiam illorum partem immunitatis [illegible]? Ut autem haec a me vere dici appareat, cape senatusconsultum illud. Recita. SENATVSCONSVLTVM. Fuisse igitur maioribus quoque nostris morem, Athenienses, ut bonos honorarent, hoc senatusconsultum indicat. Si vero non [illegible] rebus quibus nos [illegible] tam [illegible] quidam est. Quid si concederemus, neque Lysimacho, neque cuiquam alteri quicquam a maioribus [illegible] fuisse: [illegible] propterea ne iustum esset, eos quibus nos aliquid [illegible] dedimus, [illegible] spoliari? nec [illegible], qui [illegible] dederunt, [illegible] sunt [illegible] qui quod antea dederant, deinde sine ulla causa [illegible]. Si quis enim demonstrare potest, etiam illos aliquid quod dederant, [illegible] eripuisse: non [illegible], quo minus etiam nos id exemplum imitemur. Quamquam id [illegible] esset. Si vero nemo est, qui ullo tempore factum id esse demonstrare possit: cur nos primi talis exempli autores existemus? Illud autem, Athenienses, quoque considerandum est, & in conspectu habendum, quod iurati ad iudicium venistis, non legibus Lacedaemoniorum aut Thebanorum, neque iis quae [illegible] apud priores [illegible] in vsu fuerunt: sed iis quibus [illegible], quos iste lege sua spoliare [illegible] donata [illegible] sunt: & quarum [illegible] leges nullae sunt, de iis [illegible] & [illegible] verissime sententiam [illegible] fieri possit, iudicaturos. Recte. Considerate igitur aequum & honestum cum vniuersa lege [illegible], Athenienses, [illegible] honorem [illegible] habere [illegible] aequum? Quid [illegible], ut quae semel quis dederit, habere [illegible]. Vos igitur [illegible] iusiurandi religione [illegible] maiores [illegible] exempla [illegible] magnis beneficiis affectos nemo [illegible] honore [illegible].

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

[illegible Greek text]

A [illegible] improbos & [illegible] esse arbitramini. Improbi [illegible], quod maiorum vestrorum [illegible] ingratitudinis [illegible], quod si maxime verum id esset, negari potius [illegible], quam [illegible]. Adhibent autem etiam hoc Leptinem dicentem, [illegible] imagines [illegible] qui acceperunt, [illegible] quod sed licere & [illegible] decerni, & victum in [illegible], & quicquid praeterea voluerit [illegible]. Ego vero, quod ad ea attinet, quae [illegible] se relinquere dicit, [illegible] quae tripuerit, [illegible] quae de vestris [illegible] quae [illegible]. Nam [illegible] debet de imaginibus, de victu, quae de immunitate quam prius [illegible]. Quod si nihil est in re incommodi [illegible] qui [illegible] videremus, [illegible] imponi, quae vel minima beneficia [illegible]

B [illegible], [illegible] id fecisset, ingrata in aliquos esse [illegible]. [illegible] beneficentem [illegible] incidere, neque [illegible] facile est: sed [illegible] mediocribus & quae in pace tranquillaque repub. [illegible] eiusmodi [illegible] & debere [illegible] habere. Quare etiam [illegible] debere, [illegible] populo [illegible]. Quod vero se relinquere [illegible] qui sunt honores [illegible] simpliciter [illegible] & [illegible], [illegible] quae propter accepta beneficia dederitis, [illegible]. Nam qui beneficium [illegible] videtur, [illegible] quae [illegible] solum, [illegible] donationem relinquis [illegible] Leptine? [illegible]

C alios et [illegible] illis relinquere te dicis, id eripe [illegible] solum habet. Ut [illegible] simpliciter dicam, [illegible] grauiter [illegible] si te [illegible] aliquam [illegible] magna [illegible] fecimus, quum illi honores, quibus aliquos benemeritos remunerabimur, [illegible] & incertos. Neque ego de immunitate potissimum [illegible], sed de eo [illegible] lex [illegible] consuetudinem introducat & talem, [illegible] omnia quae populus dederit, incerta sint. Ne vero per [illegible] decipiamini, fortasse vi [illegible] id indicare, quo tanquam callidissimo & nobis [illegible] ad persuadendam [illegible] immunitatem [illegible]. Dicunt enim sunt, [illegible] hos omnes, ut sunt [illegible] munera & gymnasiarchiae, ad sacra pertinere ac [illegible] immunitas [illegible]. Ego vero, ut aliqui sint immunes, qui [illegible] hoc a populo concessum esse, aequum esse puto. Quod vero illi [illegible] facturi sunt ([illegible] dicas) id non ferendum esse puto. Si enim quae [illegible] demonstrare possint, [illegible] eripere [illegible] religionis perseuerare [illegible] impurissimum & atrocissimum [illegible]? [illegible] enim [illegible] sententia, quaecunque [illegible] nomine [illegible], talia [illegible] ab homine facta [illegible]. Aliud autem esse, immunitatem habere sacrorum, aliud publicorum munerum. & [illegible] publicorum munerum nomen ad sacra [illegible], vos decipere [illegible]. Leptinem ipsum testem vobis adduco. Nam legis initio scribit: Leptines dixit. ut ditissimi publica munera obeant, immunem debere neminem esse, exceptis Harmodii & Aristogitonis familiis.

[illegible Greek text]

Enimuero si idem est, sacrorum & publicorum munerum immunem esse: quid in mentem illi venit, vt hoc adscriberet? Nec enim illis sacrorum immunitas data est. Vt autem sciatis hæc ita se habere, cape primum exemplum statuæ, deinde principium legis Leptinæ. EXEMPLVM STATVÆ. Auditis, Athenienses, exemplum statuæ, quod eos immunes esse iubet, sacris exceptis. Recita igitur principium legis Leptinæ. LEX.

Bene, Leptine. Cum scripsisses, vt ditissimi obirent munera, adscripsisti, exceptis Harmodii & Aristogitonis posteris. Quod si ita esset, vt ipse videri vult: quæ de causa [illegible] obire munera ad sacra pertinentia? Nam si hæc diuersa illis, contraria scripsisse conuinceris. Libenter autem ego, Leptine, interrogarim, cuius tu immunitatis [illegible], aut tu nunc illis te reliquisse dicis, aut maiores nostros olim dedisse: ædilitia munera quæ ad sacra pertinere dicerent? nam secundum leges immunitatem tributorum, quæ ad bellum pertinent, omnium, & instruendarum triremium nulli sunt immunes. Immunitatem porro ædilitiorum munerum, si quidem illa ad sacra pertinent, non habent. Et tamen scriptum est, immunes eos esse. Cuius igitur rei? Num tributi quod in-

quilini soluunt? hoc enim reliquum est. Non certe. Sed eorum munerum, quæ in vrbe redeunt, quemadmodum & statua indicat, & tu initio legis definisti, & omnia superiora tempora testantur, quo longissima interceſſerint, neque tribus vnquam vlla quæquam ex illorum familia ædilem decernere ausa fuit: neque si quis alius decretus fuit ad permutationem facultatum eos prouocare.

Quare ausculandum illi non est, si his contraria proferre ausus fuerit. Præterea fortassis etiam hoc exagitabunt, quosdam qui se Megarenses & Messenios esse dicunt, quorum maxima sit multitudo, immunes esse & alios quosdam seruos, & verberones, vt Lycidam & Dionysium, nam eius generis homines elegerunt. Si igitur hoc dicent, iubete eos, si fidem sibi à vobis haberi velint, senatusconsulta ostendere, quibus illi immunes sint. Nec enim quisquam apud vos immunis est, nisi cui data immunitas vel senatusconsulto, vel lege data. Hospites quidem publici, & procuratores, tales apud vos per magistratus facti sunt, quorum vnus est Lycidas. Sed aliud est esse hospitem, aliud habere immunitatem. Ne igitur vos seducant, nec quia seruus Lycidas & Dionysius, & alius aliquis, per vos qui mercede conducti, talia scribunt, facile hospites facti sunt: propterea alios dignos & liberos, & optime promeritos, donationibus, quas iure à vobis acceperunt, spoliare studeant. Nam vel hac ratione cum Chabria iniquissime ageretur, si isti, qui rempublicam hoc modo gerunt, et contendi seruum suum Lycidam, vel eius hospitem fecissent etiam propter illum, aliquid ipsi concessum, rur sus eripuerint, falsam personam causam prætendo. Nec enim vel ille, vel quisquam alius, etiamsi hospes sit, propterea immunis est, nisi cui claris verbis populus immunitatem dederit. Illis vero non dedit, nec id demonstrare poterunt. Si impudenter affirmabit: nihil preclare faciet, aut laude dignum. Id quod omnium maxime cauendum vobis est, id adiiciam. Nam si quis omnia quæ Leptines de lege dicet, & quibus ostendet eam recte latam esse, concedat, vere ab eo dici: vnus tamen, etiamsi promoueret aliquid, turpitudo non tolletur, quæ lege ista approbata, reip. omnino v[illegible]. Quæ igitur illa est? quod benemeritos decepisse videbimur. Neminem autem, opinor, erit, quin fateantur id esse turpe. Quanto vero vobis turpius, quam aliis, me audite. Est vobis antiqua lex & probata, qua mendacii si quis aliquid pollicendo, verbis populo dederit, vt adducatur in iudicium conuictus, vt morte mulctetur.

A [illegible]

[illegible] λέγε δὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου.

Νόμος.

Καλῶς, ... γράψας ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λητουργῶσι, μηδένα εἶναι ἀτελῆ προσέγραψε, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible — Greek text column]

A Vos igitur non pudebit, Athenienses, ipsos ea palam committere, quae in aliis capitali vindicandi supplicio censuistis? Nam cum omnia ea [illegible] & fugienda [illegible] quae turpia nostro [illegible], tum quae valde [illegible] ea potissimum, quae in aliis multis [illegible]. Nec enim illa [illegible] fecit, quae ipse antea turpia iudicarit. Ad haec illud quoque caue[illegible] ne quid publice admittatis, quod priuatim vitaretis. Verum nemo est, qui quod dederit alicui, [illegible] ne [illegible]. Quare neque publice hoc feceritis. Iubete [illegible], qui confectam esse legem, indignum esse aiunt, [illegible] quid id tenet, cum nulla fecerit, propter quae [illegible] aliquod [illegible] lege, quam nos [illegible], si non eam [illegible] (id quod [illegible] & pollicemur) [illegible] ipsi valeant, cum [illegible] fuerint leges [illegible] Sunt autem [illegible] aliqui inimici, alii [illegible], alii Eubulum, alio a-

B lius quispiam. Quod si hoc detraxerint, & facere noluerint, considerate, Athenienses, quam vobis honorificum futurum sit, vos bene meritis ea eripuisse, quae illi [illegible] inimicis eripere [illegible] eos qui vobis benefecerint, quibus nemo [illegible] obiicere possit [illegible] ut ab illis accusati & victi [illegible] poenas dederint? Equidem ista nec laude, nec digna vobis esse censeo: cuius ego rei etiam rationem habendam [illegible] tum [illegible] cum nemo ex illis contradixit, deinde vero [illegible] post mortem. Quod si illi affirmabunt (demonstrare [illegible] ut [illegible] poenas dedisse. Si vero talis nulla prolata, legem approbabitis [illegible] hominibus, [illegible] ob ullum delictum, sed et

C [illegible] sustulisse. Cum autem Athenienses, prudens, ut breuiter dicam, fugienda sunt omnia [illegible] omnium. Quare? Quia [illegible] Deinde nullam [illegible] tam aliena videatur, [illegible] Cuius rei quinque sunt argumenta, videte. Primum soli ex vniuerso genere mortalium, [illegible] pro patria in bellis occubuerint, sepelitis publice, ac [illegible] orationibus ornatis facta fortium virorum. Hoc [illegible] eiusmodi est, ut indicet [illegible], qui virtutem magni faciant, non qui virtutis honoribus inuideant. Deinde ab omni [illegible] honores [illegible] victoribus gymnicorum certaminum, in quibus corona tribus [illegible] & non [illegible], et qui [illegible] pauci [illegible], eam felicitatem [illegible] tis [illegible] honores diminuistis. Praeterea quae [illegible] vestram vrbem [illegible] beneficiis [illegible] est etiam in remunerando liberalitas, & magnificentia. Sunt autem haec vniuersa iustitiae, virtutis, magnanimitatis indicia. Ne igitur ea nunc tollite, [illegible] nostra vrbs omnibus seculis celebrata est: nec vt Leptines priuatim nonnullis, quibus infensus est, insultet, [illegible] existimationem, qua perpetuo florruistis abiicientes, [illegible] dignitatem

Dignitatis [illegible] Athen. [illegible]

[illegible — Greek text continued]

& existimationem ciuitatis, utrum eam conseruari, iam & priori similem esse oportet: an verò abolitam & imminutam? Certè autem multa cùm sint in hac lege, quæ in Leptine mira mihi videantur: unum hoc maximè scire cupio, an ignorarit, quemadmodum si quis atrocissimas pœnas malefactis constituat, nihil malefacturus esse videatur, sic eum, qui bene meritorum honores tollit, non ea mente esse credi, ut reipublicæ benefacere studeat. Utrum igitur hoc ignorarit, (fieri enim potest) mox ostendet. Vobis enim tollere concedet id, in quo ipse deceptus fuit. Sin rem urgebit, & omni vi in legem stabiliendam incumbet: ego sanè qui eum laudem non inuenio, vituperare autem nolo. Ne igitur contendas Leptine, neque violenter quicquam esse constitutum velis, quo nec tibi, nec iis qui tibi paruerint, virtutis & honestatis opinio augebitur: præsertim cùm ex hoc iudicio nihil tibi periculi metuendum sit. Quia enim Bathippus Aphepsionis pater obiit, qui istum, adhuc absolutum, accusabat, exactum iudicij tempus omne est: de lege disputatur: isti verò periculi nihil est. Sed audio te paratum esse dicere, cum tres te prius accusarint, eorum neminem actionem esse persecutum. Quod nisi ideò culpas, quòd tibi creare periculum noluerunt, omnium hominum es audacissimus. Sin ita probari censes causæ tuæ bonitatem, ineptè facis. An enim propterea lex tua melior est, quòd qui ac cusaturus, priusquam veniretur in iudicium, vel obiit, vel à te corruptus ab actione destitit, vel denique à te subornatus fuit? sed ista ne dici quidem merentur. Delecti sunt autem qui legi patrocinentur, eloquentissimi viri, Leodamas Acharnensis, & Aristophon Azeniensis, & Cephisodotus Ceramensis, & Dinias Erchiensis. De quibus, quid nos sentire deceat, audite quæso: & considerate, an vobis iustum videatur. Ac primum Leodamas Chabriæ donationem accusauit (est autem etiam immunitas inter alia quæ illi concessa sunt) & apud vos iudicio victus est. Leges autem vetant, ne his eum eodem iisdem de rebus * ullo iudicio aut ratione agi liceat. Fuerit autem omnium absurdissimum, cùm Chabriæ facinora apud vos tum plus valuerint quàm eloquentia Leodamantis, nunc demum, cum & illa maneant, & alii eum facta, qui bene de republica meriti sunt, accesserint, illius eloquentia vincendo superari. In Aristophonte autem puto me habere multa quæ iure dicam. Is donationem à vobis consecutus est, qua etiam immunitas continebatur, id ego non reprehendo. Penes vos enim esse decet, ut vestra quibuscunque visum vobis fuerit, detis: sed illud iniquum esse dico, quòd eam commoditatem sibi tributam, æquissimo animo passus, nunc demum postquam eadem aliis concessa est, indignatur, & vobis suadet ut eos spolietis. Et quidem hic autor fuit, ut Gelarcho quinque talenta numerarentur, quòd is ea commodasset iis è populo, qui in Piræeum secessere: nec id ego reprehendo, sed potius rectè factum esse censeo. Ne igitur, cùm ea neque teste ullo probânt, pro causa populi doleris, suadeas ut hæc eripiantur, quorum ipse populus testimonia & in inscriptionibus, templorum etiam, & omnes conscii sunt eos qui debita reddiderit esse decreuisti, ideò hortaris, ut aliquid iis spoliatum quæ populo accepta retulit. Iam Cephisodoto tandem responsum esse volo. Is, Athenienses, cùm eloquentia nemini oratorum cedit, plus laudis meretur, si ea ferendis ad ereptum: si nobis supplicium quàm ad lædendos bene meritos utetur. Nam si

In patrocinio legis

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

A quorum odia suscipienda sunt: eorum [illegible] subeunda sunt, qui legem [illegible]: non qui eidem beneficium: [illegible] fortasse commemorabit, se [illegible], & edificia nonnulla exhibuisse. Ego vero si Dinias, id quod & ipse existimo, bene de republica meritus est, potius autem et fuerint merenti aliquid à vobis petendi, quam vt iuberet eos, quæ prius accepissent, spoliari. Nam boni viri huc potius officium est, pro suis beneficiis gratiam exigere, quam huiusmodi honores aliis inuidere. Quod vero omnium maximum est, [illegible] genere contra illos omnes aduocatos facit: Vnusquisque eorum sæpe pro quibusdam in causa subscripsit. Est autem præclara lex apud vos, non ob [illegible] lata, sed idem, ne ea res quæstus esset sycophantis quibusdam, ne liceat, populi suffragiis non delecto plus quam semel subscribere. Decet autem patronos legis, cuius vobis æquitatem persuadere student, ipsos veteribus legibus obtemperare. Quod si negligunt: ridiculum est, eos, dum legi patrocinantur, aliam legem interim violare.

B Cape legem de qua dixi, & recita.

LEX.

Hæc, Athenienses, & multis [illegible] præclara lex est: quam [illegible], vel obseruandam vobis puto addendum, [illegible] & magnæ curæ vobis esse debet, Athenienses, cum vt omnes leges vestræ præclarissimæ sint, tum vero hæ in primis, quæ ciuitatem aut magnam aut paruam efficere possunt. Eæ vero quæ sunt? Hæ nimirum, quæ & bene meritis honorem habent, & in probis supplicio coherent. Nam si omnes, propter metum, quæ legibus sancitæ sunt, maleficiis omnibus abstineant: & omnes præmiorum beneficiorum inuitati, [illegible] studeant quod [illegible], quo minus ciuitas florentissima efficiatur, & boni sint omnes, mali nemo? At ista Leptinis lex non id solum, Athenienses, mali habet, quod sublatis bene meritorum præmiis, efficit, ne qui sui erga vos studii & beneuolentiæ fructum percipiant: sed illud etiam, quod nostræ ciuitati turpissimam violatarum legum opinionem conciliat. Neque enim vos profecto ignoratis, ea lege vnam tantum pœnam esse

C constitutam iis etiam qui grauissime in vos deliquerint, quia sancitum est, [illegible] plus, vna æstimatione esse debere, vt aut fortis decreta fuerit, vel soluta esse, vel soluendæ [illegible] licere. Hæc vero mensura iste non vsus est, sed si quis gratiam referri sibi postulat, infamis, inquit, esto, & opes eius publicentur. Binæ pœnæ hæ sunt. Licet porro & deferre, & in carcerem abducere. Quod fit contra [illegible] ex legis, quæ lata est contra eos qui, si magistratum gesserint mortem dicit. nam id maximi supplicium est. Tres igitur pœnæ sunt hæ. An non igitur miserandum & acerbum est, Athenienses, si grauius apud vos videbitur gratiam pro beneficiis repetere, quam grauissimi sceleris reum peragi? Turpis lex est, Athenienses, & minime probanda, & inuidiæ ac æmulationi cuidam similis, ne plura dicam. Et quidem his affectibus laborare videtur auctor illius. Vobis vero non conuenit talia imitari, neque virtute vestra quicquam indignum committere. Quid enim obiectu est, quod maxime deprecemur omnes, & quid omnibus legibus accuratissime cautum est? Ne magistratus cædes fiant, cuius rei custos eximius senatus Areopagiticus constitutus. In legibus

igitur Draco quæ de homicidiis latæ sunt, cum maximum terrorem incutere omnibus vellet, ne quis iugularet alterum, scripsit, homicidam arcendum esse à purgationib. libationibus, crateribus, fanis, foro & cæteris cũ enumeravit omnia, quib. se homines maxime repressuros opinatus est, ne quid tale auderent. nec tamen tam iure ordine sustulit, sed definivit, propter quæ liceret eadẽ facere: & si quis eo modo cædem fecisset, purũ fore pronunciavit. Occidere igitur iure, vestris quidẽ legib. licebit, gratiã repetere, neq. iure, nec vllo modo licebit, per istam legem? Minime verò, Athenienses, minime de vobis eã opinionẽ laboritis parentum, vt hoc maiori studio vobis fuisse videatur, ne cui gratia referatur, quam ne qua cædes in vrbe vestra fiat: sed recordari eorũ temporũ, quib. affecti beneficiis gratiam retulistis, immunitatẽ data: & Diophanti statuæ, de qua Phormio dixit, in qua sanctũ & iureiurando confirmatũ est, si cui quid pro libertate populi propugnãti acciderit, eadẽ vos illi præmia datumos, quæ Harmodio & Aristogitoni condonate legẽ istã. quod nisi factũ fuerit, iurisiurandi vestri religionem violabitis. Præter hæc oĩa, etiã illud audite. Fieri nequit, vt ea lex cõmode lata sit, quæ de præteritis & futuris non eadẽ statuit. Ne quis, inquit, immunis esto, exceptis Harmodii & Aristogitonis posteris. Bene. Nec deinceps dare liceat. Ne tũ quidẽ, Leptine, si tales aliqui extiterint? Si antea dicta reprehẽdis: cur non futurorũ etiã rationẽ habuisti? Ob id scilicet, inquies, quia tale nihil metuendũ vobis est. Vtinã quidem ita sit, Athenienses: sed cũ homines simus, ea tã dicẽda, tũ legib. sanciẽda sunt, quæ nemo iure culpare. Et bona quidẽ expectãda, & votis à diis immortalibus exoptanda sunt: sed nihil humani tamẽ alienum à vobis existimare debemus. Nec.n. Lacedæmonii vnquam sperarũt ita secũ actũ iri: neque forte Syracusani, qui populari sunt olim vsi rep. & tributa à Carthaginiẽsib. exegerũt, & finitimis omnib. imperarũt, cũ nos navali prælio superassent, ne ab vno, qui scriba, vt aiũt, & minister fuerat, tyrãnide opprimerẽtur. Neq. Dionysius, qui adhuc superstes est, vnquã sensisse opinatus est, fore vt à Dione tũ nave, & paucis cũ militib. adversus se profecto, imperio spoliaretur, qui triremes multas, & milites, & vrbes possideret. Sed, mea sententia, quid futurũ sit, omnibus hominib. obscurũ est: & parvæ occasiones magnos motus mutationesq. pepererũt. Quare modus in reb. secũdis servãdus est, & providẽdũ, quid accidere possit. Multa dici & cõmemorari possent ad istã legẽ evertẽdã, vt quæ nec probãda, nec vobis profutura sit: sed vt id paucis intelligatis, & ego tandẽ dicendi finẽ faciã, sic agite. Cõferte inter se, & cogitate cũ animis vestris, quid vobis eventurũ sit, si legẽ istã damnaveritis: quid, si approbaveritis. Deinde tenete & meministe, quæ ex vtraq. re vobis fore videbuntur, et potiora præferatis. Si igitur eã n damnabitis, et nos iubemus: & digni iis fructũ à vobis consequentur: & si quis indignus est (sicut esse fatẽ aliquis), præterquam quod dono privabitur, ex animi vestri sententia etiam à vobis punietur lege à nobis substituta: & nostra civitas fidelis, iusta, verax erga omnes videbitur. Sin approbabitis (quod absit vt faciatis) & boni propter improbos afficientur iniuriis & indigni, calamitatis aliis autores erunt, nec vllas ipsi pœnas dabunt: nostraque civitas, contrà quàm dixi modo, vt perfida, vt iniusta, vt mendax apud omnes traducetur. Quare nõ committendũ est,

Quæ mi[illegible] lege [illegible] probanda & approbanda [illegible]

A [illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C [illegible Greek text]

[illegible Greek text, conclusion of the oration against Leptines] … οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

A Athenienses, tantam ignominiam vt asciscatis, præclaris & vobis conuenientibus bonis repudiatis. Nam quisque vestrûm eius opinionis quæ de publicis decretis oritur, partem capiet. Non enim quisquam ignorat, vel eorum qui circumstant, vel cæterorum, Leptinem in iudicio nobiscum contendere: sed in singulorum iudicum animis humanitati cum inuidia, iustitiæ cum improbitate, denique virtutibus omnibus cum vitiis certamen esse. Si igitur melioribus obtemperantes, nobis assensi fueritis: tum ipsi quæ decet decreuisse videbimini: tum quæ reipublicæ honestissima erunt, statuetis: tum, si quod forte inciderit tempus, non deerunt qui pro vobis adire pericula non dubitent. Hæc igitur vniuersa curæ vobis oportet, ac studio esse debent, ac diligenter prouidendum, ne vi ad delinquendum adigamini. Sæpe enim factum est, Athenienses, vt multa vobis probata & persuasa non sint, sed crepa & extorta oratorum clamoribus & violentia & impudentia. Id quod nunc
B vos committere indignissimum fuerit. Sed quæ iusta esse intelligitis, ea tenete ac recordamini: vt in pronunciando ferendisque suffragiis, quemadmodum iusiurandi religio postulat, consultores improbos condemnetis. Miror autem, eos qui monetam adulterant capite mulctari apud vos: iis verò qui totam ciuitatem adulterinam & infidam reddunt, dicendi fieri potestatem. Nescio mediusfidius, quorsum attineat multa dicere. Arbitror enim, vos omnia quæ diximus satis intellexisse.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ κατὰ μειδίου λόγου, ὑπὲρ τῆς κονδύλου.

Ἑορτὴν ἦγον οἱ Ἀθηναῖοι Διονύσου, [illegible Greek text of Libanius' argument] …

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Διάφοροι παρ᾽ Ἀθηναίοις ἄγονται ἑορταί, [illegible Greek text] …

LIBANII ARGVMENTVM IN ORAtionem contra Midiam, de alapa.

Festum Bacchi celebrabant Athenienses, quod à deo illo Bacchanalia nominabantur. In eo festo magni & comœdi & tibicines certabant inter se, & certabant illi certus constituebantur à tribubus, atque horum [illegible] & [illegible] præbent ex viris quisque tribu, quam vocant [illegible] suppeditaret. *Dionysia Bacchanalia.*
C Demosthenes igitur sua tribus Pandionidis choro præfectus esse voluit. Cum autem haberet inimicum Midiam, hominem locupletem & [illegible], cum aliis malis se affectum esse queritur, tum postremo in orchestra, in conspectu totius ciuitatis, alapa cæsum. Quamobrem Midiam apud populum accusat impietatis, qui festum & Bacchanalia violarit. Vocabatur autem ea actio [illegible]. Populus Midiam impietatis condemnat: nunc in iudicio contendunt de populi Midiæ condemnatione. Nam cum populus aliquem condemnauit: necesse erat causam in iudicio retractari. Contentio igitur est de mulcta. Neque enim Midias se iniuriâ fecisse negat: sed de sua æstimatione controuersia est, vtrum contumeliæ, an verò impietatis sit reus. Proinde duarum [illegible] est oratio, cum Midias dicat, id factum esse contumeliam, quia ea [illegible] litem [illegible]: contra Demosthenes, impietatem, non quod à se alapam acceperit in Bacchanalibus, sed quod in theatro verberarit. His enim, etiam impiè fecisse Midiam [illegible]. Vt ita definitio duplex sit per comprehensionem, [illegible], dum & nomen ab aduersario introductum admittitur, & aliud [illegible] copulatur: vt quam hoc loco Demosthenes fateatur Midiam se contumeliosè [illegible] iniuriam quidem [illegible], sed eandem etiam impietatem adiungat. *Midias inimicus. Alapa. Duplex definitio.*

ALIVD ARGVMENTVM.

Varia apud Athenienses festa agebantur, in quibus erant Panathenæa, tum parua, tum magna: & horum hæc quinto, illa tertio quoque anno celebrabantur. At in magnis quidem certaminibus [illegible] habebant, & à singulis tribubus erant [illegible] decem [illegible], qui debebant pecunia ad exercendos eos, qui festum peracturi erant, & ad cæteras res sumptum [illegible] tribubus suppeditandum. Agebantur apud eos etiam Bacchanalia, eaque duplicia, & parua & magna. Ac parua quidem in vrbe quotannis, magna verò tertio quoque anno ad [illegible]: in quibus decertabant [illegible] *Panathenæa.*

[illegible]

[illegible]

Nam si ... [illegible]

DEMOSTHENIS IN MIDIAM ORATIO DE ALAPA, II.
Hieronymo Vuolfio Interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΛΟΓΟΣ.
περὶ κονδύλου.

Τὴν μὲν ἀσέλγειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν ὕβριν, ᾗ πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται μειδίας, οὐδένα οὔθ' ὑμῶν, οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀγνοεῖν οἴομαι ... [illegible]

QVa petulantia, ludices, & contumelia semper in omnes vtatur Midias: neminem neque vestrûm, neque reliquorum ciuium ignorare arbitror. Ego verò, quod vnusquisque vestrûm affectus mea [illegible], faciendum mihi est, affectus & iniuria, ac publicè conquestus sum, illum violare festum, non modò acceptis ab eo plagis, Bacchanalibus, sed & alia multa, cùmque violenta perpessus toto tempore ministerij. Postquam verò populus vniuersus, vt aequum & bonum postulabat, sic excandûit & concitatus fuit, tantamque curam habuit eam iniuriam, qua me sciebat affectum esse, vt, quamuis ille nihil non faceret, & alij quidam pro eo vehementer laborarent, tamen non pareret, neque illorum opes aut pollicitationes respexerit: sed consentientibus suffragijs eum condemnarit: multi ad me accesserunt, Iudices, tum vestrûm, qui nunc in iudicio adestis, tum reliquorum ciuium qui suaderent & hortarentur, vt eam meam persequerer, atque illum ad vos adducerem, mea quidem pro rectè sententia, ob vtraque haec. Athenienses, quòd & me iniquum accepisse iniuriam putabant, & simul de isto poenas sumere optabant, quòd alias etiam (qua est audacia & furore, nec coerceri iam potest) plurima petulanter admisisse cognoscerent. Quae cum ita sint, quae à me obseruari conueniebat, ea iuste vobis omnia reseruata sunt: & ad accusandum, si quis actionem dederit, adsum, vt videtis: quam quidem, Athenienses, & magnam pecuniam ne accusarem, mihi promissam, repudiarim & multas deprecationes & gratias, imò etiam comminationes contempserim & quae iam apud vos reliqua sunt, experiri voluerim. Nam quantò plures iste sollicitauit & prehensauit (vidi enim modò quae ante praetoria agitaret) tanto magis me ius meum consecuturum puto. Neque enim de vllo vestrûm tam malè existimo, vt verear, ne vel prius erga me vestrûm studium deponatur, vel, vt Midias deinceps impunè & securè ciuibus insultet, neglecta iurisiurandi religione, quicquam aliud iudicaturi sitis, quàm quod aequum esse & iustum censueritis. Quòd si, Athenienses, eum violatarum legum, aut falsae legationis, aut de alio quopiam simili crimine accusaturus essem, nullis mihi precibus vtendum apud vos existimassem. Siquidem id statuo tàm esse accusa-

[illegible]

toris, vt crimē probetur, vel, vt etiā deprecetur. sed cùm ille tunc & iudices corrupit & propterea meæ tribui per iniuriam tripus sit ereptus: atque ego non modò verberibus, sed his etiam contumeliis sum affectus, quibus haud scio an vllus ædilis vnquam sit non delusus in hoc iudicio, quod nunc demum, postquam adsensimus iusta indignatione & suffragiis populi damnatum eũ, subeo, etiam precibus vti. Nam si hoc dicere licerat, ego [illegible] quã modò [illegible] est, iniuriis & contumeliis agitatum, non posse vllo modo ius suum adipisci. Oro igitur vos omnes, Iudices, & supplico, primum vt me dicentem benignè audiatis, deinde, si ostendero, Midiam non mihi tantum, sed vobis etiã & legibus, & cæteris omnibus insultasse: vt cùm mihi, tum vobis[illegible] feratis. Sic enim res ferè habet, Athenienses: Ego sum contumeliis affectus, & meum corpus tunc ignominiosè tractatũ est: at verò res in iudicio versatur nunc, & de hoc certamen est, verum liceat debeat huiusmodi facinora committere, & vestrũ in quemlibet impunè exsistere, an non? Quòd si quis forte vestrũ superiori tempore causam hanc esse priuatam putauit: id tunc cogitans esse è republica, ne cuiquam quicquam tale cōmittere liceat: sic ausculter, tanquam publicũ crimē agatur: & quæ sibi iustissima videbuntur, ea decernat. In primis autem vobis lex recitabitur, qua queri licet apud populum. Deinde vos de reliquis etiam docere conabor. Recita legem.

LEX.

Magistratus concionem habento in æde Bacchi, post [illegible]: in ea cōcione primùm de sacris respondento: post de querimoniis aut pompæ causa, aut propter ludos Baccanales factis, si quæ nondum transactæ fuerint. Lex, Athenienses, qua publicè queri licet, hæc est, quæ iubet, vt audiuistis, haberi concionẽ in æde Bacchi post [illegible]: in qua postquã præsides de administratione prætoris respōderint, etiam iniurias in festo, aut alia contra leges facta tractari debeant. Præclaram vtilémque esse hanc legem, [illegible] ostendit, Athenienses. Quòd enim tanto metu impendente, tamen proterui quidam exsistant: quid ab illo genere hominum expectandũ erat, [illegible] iudicio, periculóque metu? Legam vobis etiam eam legem quæ sequitur: ex qua perspicietis, & aliorum animum vestrãque verecundiam, & illius confidentiam. Recita legem.

LEX.

Euegorus dixit, quum Bacchi festiuitas in Piræeo est, & comœdi & tragœdi & cum Lenæa pompa est, & tragœdi & comœdi: & cum vrbanis Bacchanalibus pōpa est, & pueri, & cœtus, & comœdi & tragœdi: & in Thargeliorum pompa & ludis: ne liceat vel pignora, vel quicquam quod sit alterius, capere, ne illorum quidem, qui ad diem non soluerint: in hisce diebus. si quis autem in horum aliquod commiserit: ei qui passus est iniuriam, ius esto accusandi, & conquerendi de illo in concione, in æde Bacchi congregata: tanquã de iniurio, quẽadmodũ de aliis iniuriosis perscriptũ est. [illegible], Iudices, quum in priore lege de iniuriosis agatur: in hac vos cōquestiones de iis, qui diliberas [illegible] exigunt, aut quidpiam alienum capiunt, aut vim faciunt, concessisse. Nam tantum abest, vt hisce diebus corpus cuiusquam, aut instrumenta priuata sumpta ad hoc munus confectum

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

A ledi oportere censueritis [illegible] & sinistra [illegible], cum ii sunt qui [illegible] primique pos[illegible] tibus, hoc qui concertu in festis, [illegible]. Tanta igitur, Athenienses, vestra [illegible] est & humanitas & pietas [illegible] pœnas sumpseritis. Midias autem [illegible] ea perpetrasse ostendentur, quæ vltimo supplicio sunt vindicanda. Volo autem vobis ab initio singula quæ perpessus sum, exponere, etiam de verberibus [illegible] afferre. Nam ex [illegible] ne enim grauiter est, ob [illegible] dignus non sit. Quum Pandionis tribus tertio abhinc anno præfectum non haberet, conuentúque concione, in qua prætorem lex iubet choris tibicines sortito dare, [illegible] & iurgia intercederent [illegible] inter se, [illegible] sumptus suppeditaturum [illegible] pollicitus: & cum sortiendo [illegible] prima tibicinis electio, vos, Athenienses vniuersi [illegible] summopere comprobastis, & pollicitationem meam, & fortunæ benignitatem & [illegible] plausumque talem, quales [illegible] & gratulantium solet esse, excitastis. Midias autem solus, vt apparet, animo indoluit, & me toto [illegible] tempore continenter [illegible] est infectatus, & [illegible], tam paruis quam maximis in rebus. Quamquam autem [illegible] studio, aut [illegible] quam molestus fuerit [illegible] Bacchanalium curatorem deceret, aut cætera quæ generis eiusdem sunt, omittam. Nec enim hoc ignoro, me, qui tum illius iniurias & contumelias tolerabam, ad [illegible] illam singulis [illegible] conciliari, quantam vllam atrocissimum facinus commouere potuisset: vobis autem cæteris, ad quos ea nihil attinebant, non perinde foedasse per se [illegible] videri, vt propterea in iudicium veniatur. Ea verò dicam, quibus [illegible] indignemini. Omnem enim modum excedunt, ea quæ deinceps dicā. Ac ne accedere quidē cum ego nūc [illegible] in populi conuentu [illegible]. Sacram vestem (nam sacram ego esse puto, quam festi gratia paraui, quamdiu ea vtare) aureasque coronas, quas ad ornamentu chori conuertam faciundas, per insidias, Athenienses, mihi perdere conatus est, noctu aurificis ædes aggressus: ac perdidit ille quidē, non tamē omnes: nec enim potuit. Quanquam autem nemo est, qui se dicat in hac ciuitate vnquam de quoquam audiisse, qui tale facinus ausus fuerit ac perpetrarit; ille tamen hoc non contentus, etiā chori mei magistrū, Athenienses, corrupit. Quòd nisi Telephanes tibicē, singulari probitate, mihi tum optimē consultū voluisset, fraudeq; animaduersa, hominem illo repulso, instruendum sibi docendumq; chorū constituisset: ne certare quidem licuisset, Athenienses sed chorus mali & imparatus introiisset, cū ignominia nostra maximā. Neque verò hic fuit improbitati modum fecit, sed tā infinita fuit eius proteruitas, vt coronatum pectorem corrumperit: & ludos cōtra me concitarit, clamitando, minitando, iurandum iudicibus afflando, scenæ aditus obstruendo, clauis desigendo: ipse homo priuatus, vim publicam facere, & infandis molestiis afficere me nō desisterit. Harū verò, quæ quidem in præsentia populi, aut apud iudices in theatro acta sūt, vos mihi, iudices, omnes testes estis.

Maximis [illegible] de Demosthenis [illegible]

Eam verò æquissimam censenda est vt dicentis oratio: A cuius veritas eorum quæ pro tribunali fidem, testimonijs comprobatur. Præterea corruptis itaque de certamine iudicibus inter ad ores iudicaturi erant duo hæc tanquam fastigia quædam, omnibus suis per clarissima facta imposuit, quòd & meum corpus contumeliosè verauit: & animi meæ, quæ in certamine superior erat, in primis causa fuit, ne victoria poteretur. In me igitur & tribules meos præteruè, atque infestum acriter commissis per illum, Athenienses, quibus ego commonitus, cum apud populu accusaui. Hæc sunt, & alia multa: è quibus quæcunque potero, sigillatim vobis commemorabo. Possum autem & alias insignes eius iniurias & contumelias multis vestrum fecisse, & facinora impuri istius multa & atrocia enarrare. Quæ alij, iudices, metu istius & eius contubernalium & sodalitium, & opum, & insolentiæ, ac reliquarum rerum quibus iste pollet, admoniti, suo dolore dissimulato, quiete in aliquo iudicio conati, nihil effecerunt. Sunt etiam, qui præstare id, atque expedire sibi fortasse rati, cum eo transegerint. Quod qui facere nō recusauerunt, illis quidē ipsis est satisfactū: eas aūt vindictæ, quæ legibus debentur, propter iniurias & illis & B nunc mihi, cæterisque omnibus ab isto factas, ad vos redit hæreditas. Ea igitur omnia in vnum collecta, tanti æstimate, quanti vobis æquum videbitur. Exercitiam autē & contiguam ordine, primum ea in quibus ego sum violatus: deinde iniurias vobis factas: postea in reliquam eius omnem vitam inquisitam: ac ostendam, non vnum eum mortem commeruisse, sed multas. Cape primum aurificis testimonium, ac recita.

Fortasse superiorum. [illegible]

TESTIMONIVM.

Pammenes Pammenis filius, Eparchus. Ego aurificinā in foro habeo, in qua & versor, & aurificinā facio. cū autē mihi Demosthenes, cui dico testimoniū, aureā coronam parandā, & auratam vestem faciendam locasset, vt in eis Bacchanalium festiuitatem celebraret, egóq. confecissem omnia, & penes me parata haberē: Midias, is qui nūc à Demosthene accusatur, in ædes meas impetu facto cū alijs, quos secū adduxerat, coronā & vestē perdere conatus est: & quędam sic est læsit, nō omnia tamē potuit, interuētu meo prohibitus. Possum præterea de his quoque, Athenienses, multa dicere, vt initio huius orationis dixi, quæ in alios admisit: ac contumelias & improba eius facinora collegi, quot mox audietis: fuit aūt collectio facilis. Nā hi, quibus iniuriatus, ipsi ad me accesserūt. Volo aūt, priusquā ad illa veniā, ea dicere, q decipiēdi vestri causa eū afferre intellexi audio. Nā, vt mihi dictū sit necessariū, sic multum vobis vtilissimū esse puto, vt illæ rationes in primis spectētur. Quapropter hæc oratio quæ eruehitur ne decipiamini, erit in causa, vt sicut ius & iurisiurādi religio postulat, pronuncietis. Omniū igitur maximè vobis hæc oratio diligēter audiēda, & in ea maximè attendendum & singulis illis cauillationibus occurrendū. Ea prima omniū nō est obscurū, ex his quæ ipse apud quosdā, vt mihi relatū est, cōmemorauit: vt eū hoc dicturū: me, si omnino perpessus essē hæc quæ dicā, debuisse iudicio priuato accusare. Nā quod ad vestiū & aurearū coronarū perditionē attinet, & vniuersa violēta in choro admissa, actionē damni dati fuisse instituendā. Deinde, q meū corpus læsum esse queror, iniuriarū: neq tanquam verò publici criminis reum faciendum: & hanc litis æstimationem inferendam, quid sit luendum, aut soluendum.

Reijcit Midias actionem, ut publicam. [illegible]

[illegible]

B [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A Ego verò vnum illud satis scio, idque vobis etiam tacendum non est: nisi populum appellassem, sed in ius eum vocassem, [illegible] rationem obiecturum mihi fuisse: si quid horum esset verum, me [illegible] in re praesenti supplicium de iniuriis expostulare debuisse [illegible] & choragum fuisse contusum, & vestem ornatus causa festi paratam & me, cum illa accidissent, aedilem. Quam igitur aliam vindictam ea praestitisset, quae legibus in eos datur, qui festum violarunt? Haec omnia compertum habeo, itaque eum fuisse dicturum. Rei enim, opinor, & sontis est, certum iudicij modum, quo minus poenas det, [illegible] dictitare, cū fuisse modum usurpandum, qui nullus erit. Sapientes autem iudices decet, & haec non audire, & quemcunque proculdubio delinquentem comprehenderint, supplicio coercere. Ne igitur eum dicere sinatis, priuata etiam iudicia lege concedi, & actiones iniuriarum (conceduntur enim) sed vel non fecisse se ea de quibus accusatur: vel ea factis, leges non polluisse, ita B ostendat. De his enim & ego sum conquestus, & vos nunc sententiam feretis. Quod si ego priuatorū iudiciorum praerogatiua omissa, reipublicae vindictam relinquo, & id certamen delegi, vnde nihil ad me lucri redit: aequum fuerit vtique mihi gratiam potius haberi à vobis, quàm damno affligi. Scio etiam eum, hoc subinde inculcaturum: Ne me tradite Demostheni, neque me propter Demosthenem e medio tollite: idcirco me interficietis, quia cum isto bellum gero? Talia saepe, scio, clamitabit, vt me hisce verbis inuidiosum faciat. Absit autem, & multum absit, vt haec ita se habeant. Neminem enim sontem vos cuiquam accusatori traditis. Nec enim vbi quis affectus iniuria fuerit, tale supplicium delinquenti infligitis, quale is qui laesus est, infligendum esse persuadere vobis studet: sed contra, tulistis leges ante iniurias, quum & qui delinquerent, in incerto essent: & in quos delinquerentur, atque in incerto. C Quae verò harum legum vis est? Pollicentur omnibus ciuibus, si cui fiat iniuria, ei se vlciscendi sui praesidio copiam facturas. Si quem igitur leges violantem punitis: eum non accusatoribus traditis, sed leges vestras cōfirmatis. Iam ad illud quum, Demosthenes, inquiet, laesus est, iusta & communis, & ad omnium securitatem pertinens responsio est, illo die non me Demosthenem tantum esse exagitatum: sed etiam aedilem vestrum. Quod quantum valeat, hinc cognoscetis. Scitis è Seuiris nemini esse nomen Seuir, sed suum quoddam vnicuique. Si quem igitur eorum, dum priuatus est, vel mulctarit quispiam, vel conuiciis incesserit: iniuriarum & conuicij postulabitur. Sin Seuiri nomine, ignominia sine dubio notabitur. Quapropter quod quisquis id facit: is tum etiam leges contumelia afficit, & vestram communem coronam, & nomē ciuitatis. Nam Seuir nullius hominis est nomen, sed ciuitatis. Eadem est & praeconis ratio: quem si quis coronatum verberauerit, aut conuiciis incesserit, infamis est. Sin priuatum priuato iudicio est obnoxius. Nec horum tantùm ea ratio est: sed omnium eorum quibus publicè aliqua securitas, aut corona, aut alius quispiam honos conceditur. Ita etiam, si Midias aliis quibusdam diebus, me vt personam priuatam, ad hunc modum laesisset: priuatas etiam poenas ei dare oporteret. Si verò aedilem vestrum, die festo his omnibus iniuriis & cōtumeliis affectū ab eo esse cōstat: aequū eū est publicā indignationē & vltionē experiri.

Ne me trade Demostheni, sed propter aedilitatem [illegible] plectendum esse Midiam.

[illegible]

Nam cum Demosthene simul etiam aedilis violabatur: hoc vero nomen publicũ est: idque his diebus factũ, quibus est legibus [illegible] factũ. Sunt autem leges, quando ferũtur, cõsiderãdæ, quæ tam, & cuiusmodi [illegible] fuerint, custodiẽdæ & [illegible]. Nam hoc iurisiurandi vestri religio, & æquitas aliorũ postulat. Olim habuistis legẽ [illegible] habuistis verberationis, habuistis contumeliæ: satis [illegible] eius qui Bacchanalibus horũ aliquid admisisset, [illegible] legibus fuisset satis pœnæ: supervacanea fuisset hæc lex. [illegible] non est satis [illegible] hoc est. Sacram legem constituistis [illegible] solemnitate. Si quis igitur [illegible] veteribus legibus, & hac post illas lata, & religione [illegible] propterea ne [illegible] fecerit scelerat an potius merito gravius mulctabitur? Equidẽ existimo gravius mulctãdum.

Nunciant mihi [illegible], eum circumeuntem colligere, ac sciscitari, quibus nam [illegible], ut contumeliis affici [illegible] vobis dicturum & [illegible] Athenienses, præsidẽ quẽ B aliquãdo servum apud vos à Polyzelo verberatum: & Sannionem, qui super plagas accepit, in tibicina [illegible], alios quosdam eius generis. Quã vero, si multos alios multa acerba perpessos ostenderit: vos æquioribus animis factas mihi iniurias laturi sitis. Mihi vero, Athenienses, contrarium [illegible] potius faciendum videtur: si quam modo publicæ utilitatis rationem habere debetis. Quis enim vestrũm ignorat, ut [illegible] impunitatẽ in causa esse: ut vero deinceps nemo petulanter agere ausit, id hac sola ratione posse perfici, si quicũq; deprehẽsus fuerit, meritũ supplicium luat? Si igitur alios ab huiusmodi facinoribus deterreri expedit: ea quoq; de causa iste puniendus est: eoq; magis, quo plura eius & atrociora facinora erũt. Sin ad [illegible] aperiẽda fenestra est: & ille & alij omnes sũt impune dimittẽdi. Iã nõ similẽ habere [illegible], & alios, [illegible] causã inveniemus. Nã primùm is qui Servũ verberavit, tres habuit excusationes, ebrietatẽ, amorẽ, ignorãtiã: propterea quòd noctu & in tenebris res gesta e[illegible]. Deinde Polyzelus C iracũdia & subito impulsu animi, qui deliberandi spatiũ negat, se peccasse dixit: nec enim hostis fuerat, neq; cõtumeliæ causã fecerat. Midiæ vero nihil horũ est [illegible] dicat. Nã & inimicus mihi fuit, & [illegible], cõtumeliã fecit. Nec ex hoc [illegible] solum, sed ex omnibus rebus apparet [illegible] fuisse [illegible] re. Iã nec simile quicquã ab illis & à me factũ esse video. Nã Sannionẽ illũ nec [illegible] nec legũ rationẽ habuisse, aut graviter tulisse: [illegible] nescio quid a [illegible], ab actione destitisse. Deinde is qui à Polyzelo verberatus fuit, [illegible] re privata [illegible] facta, & legibus, & vobis [illegible] habitis, ne in iudiciũ quidẽ Polyzelũ adduxit. Si quis igitur illos accusare in præsẽtia vellet, hæc dicẽda erunt. Sin crimina illi per me cõiecta refutare [illegible] potius erit [illegible]. Nã hæc negotia cũ illis, ut quæ maxime pugnãt. Me enim nec accepisse quicquã, nec accipere [illegible] sed ad ultionem, quæ tã pro legibus, tũ pro Deo, tũ pro vobis exigẽda est, ita ut decet, reservatã, nũc vobis red[illegible]. Ne igitur sinatis eum talia dicere, [illegible] per vim ingressi sit, tanquam aliquid [illegible]. Nã si hæc sic apud vos decreta fuerint, nũ ulli defensionem habebit. Quæ causa [illegible], quæ mediocris excusatio [illegible] illi [illegible].

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

A ... hoc fortasse dicet. Verum ... ad quæ aliquis ... impetu ... contumeliose fecerit ... [illegible] ... contra leges facere ... [illegible] ... hoc consilio ... contumeliam facere. [illegible] ... leges ... considerandum ... per contumeliam delinquunt ... [illegible] ... de dato damno ... leges omnes (ut ...) si quis ... pro dato damno soluere iubentur ... æquum enim erit ... eandem ... Deinde leges capitalium facinorum, cædes ... facta morte ... exilio & publicatione

B bonorum puniunt. qui autem ... cædem fecerint cum his multo ... & humanius esse agendum ... Nec in his tantum ... petulantia & ... sed & in ceteris omnib. leges ... esse cernitur. Nam ... causa est, si quis ... non sole... ... actione ... fecerit, sed ad ... publica referri oportere ... quæ ... causa est, si quis ... vel bi... nis, vel ... nihil cum ... negocij ... Sin aliquid ... ærario ... leges ... quæcunque ... communes esse ... nihil attineret ... leges ... esse ... qui ... velle satisfactum. Quapropter etiam ipsum ... accusationem ... publicam ... ab eo qui contumeliose agere instituerit, non

C ... facta esset iniuria, sed rempub. ... ad ... satisfieri: nec decreuerunt, ... & rem vsque adeo exaggerarunt, vt si vel seruo contumelia facta fuerit, non minus in ea causa publica actione dederit. Nec enim putauit respiciendum, quisnam esset qui læderetur: sed cuiusmodi res esset quæ fieret: quam quia ... sanxit & vetuit ne vel in seruum, vel omnino in quenquam committeretur. Non enim est, non est, Athenienses, quicquam rerum omnium intolerabilius contumelia, aut maiore vobis cum indignatione vindicandum. Sed cape ipsam legem de contumelia, & recita. Nihil enim ... est, quam ipsam legem audire. LEX. Si quis aliquem contumelia affecerit, siue puerum, siue mulierem, siue virum, ingenuos, aut seruos, aut aliquid legibus interdictum in horum aliquem admiserit: eum quicunque volet Atheniensium ... id licet, deferto apud Seuiros. Seuiri autem actionem danto intra dies triginta apud Heliæam, ab eo die quo res in iudicium allata fuerit, nisi publicum aliquid impediat. Tum verò, cum primum fieri poterit. Qui verò damnatus fuerit, illi Heliæa statim crimen æstimet, quid luere aut soluere debere videatur. Qui verò priuata iudicia dictarit ex lege ...

si quis non persecutus fuerit actionem, aut persecutus, quintam suffragiorum partem non tulerit, is mille drachmarum mulctam ærario soluat. Sin contumelia pecunia æstimata fuerit, in vinculis, si ingenuum affecerit contumelia, donec soluerit. Auditis, Athenienses, humanitatem legis, quæ nec seruos affici contumeliis sinit. Quid igitur, per deos, si quis legem hanc ad Barbaros perlatam, vnde mancipia in Græciam adducuntur, vos laudans, & de vestra vrbe commemorans, ad eos diceret: esse quosdam Græcos, homines ita mansuetis & humanis moribus præditos, vt multis iniuriis ab eis affecti, & paternis inimicitiis in eos quasi naturæ instinctu propagatis tamen ne illos quidem seruos contumelia putarent, quos pretio numerato ad seruitutem emerint: sed legem publice sanxerint hanc, quæ talia vetaret, & multos iam ob eam legem violatam capite mulctarint. Hæc inquam si audiuissent, percepissentque Barbari, an non arbitramini, eos publice ius hospitij nobiscum mutuis initurus? Eam legem igitur non tantùm apud Græcos celebrem, sed Barbarorum etiam approbatione dignam, is qui violat, quonam supplicio sit afficiendus considerate, vt satis graues pœnas dederit? Quòd si ego, Athenienses, quum sic tractarer à Midia, non ædilis fuissem: contumeliæ tantùm eius facinora damnari potuissent. Nunc, si quis eum violatæ religionis damnet: rectè mihi facturus videbitur. Neque enim certè hoc ignoratis, vos illos choros vniuersos & hymnos, in Bacchi honorem instituere non modò ex legibus Bacchanalibus, sed etiam ex oraculis: in quibus vniuersis vestræ vrbi diuinitùs hoc esse promulgatum inuenietis, non minus Delphis quàm Dodonæ, vt choros instituat more patrio, & vicos lustret, & coronas gestet. Sed cape ipsa oracula, & recita.

Nulli est imperandi ædilis aut populo...

ORACVLA.

Impero Erechthidis, Pandionis vrbis alumnis,
Qui solitis ritibus semper sacra patria colitis,
Vt Bacchi memores, amplis regionibus vrbis
Promiscue Bromio celebri indicatis honore.
Sacris aris suam, tempora sit redimita coronis.

Sacra pro sanitate fiant, & vota, Ioui supremo, & Herculi: Apollini præsidi, pro bona fortuna. Apollini compitali: Latonæ, Dianæque in compitis crateres statuendi sunt, & chori ducendi, & coronæ gestandæ ritu patrio, sublatis pariter manibus dextris & sinistris, ad diuos diuasque cœlestes omnes, & donorum recordandum.

ALIVD.

Oracula Dodonæa populo Atheniensi data, Iouis filius significat, sacra non in tempore esse facta: ideoque delectos * nouem sacrificulos ad solemnitatem mitti, qui Ioui Dodonæo celeriter aratores boues, & cum singulis binas iuuencas offerant. Dionæ porrò bouem & alias victimas, & æream mensam, atque insuper id donarium, quod populus Atheniensium dedicauit.

ALIVD.

Iouis filius Dodonæ significat: Baccho popularem victimam integram immolandam, & craterem miscendum, & choros ducendos. Apollini malorum depulsori mactandum bouem, coronas gestandas tam seruis quàm ingenuis, & misericordiæ rationem habendam, vno die, * opulento Ioui bouem album immolandum.

Sunt, Athenienses, & hæc & alia multa in vrbe præclara oracula. Quid igitur inde vobis colligendum est? hoc nimirum: reliqua sacra diis, quæ in singulis oraculis nominatim expromuntur fieri iubentur

A ἐάν τις μὴ ἐπεξέλθῃ, ἢ ἐπεξιὼν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ἀποτεισάτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ. ἐὰν δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ τῆς ὕβρεως, δεδέσθω *, ἐὰν ἐλεύθερον ὑβρίσῃ, μέχρι ἂν ἐκτείσῃ. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ νόμου τῆς φιλανθρωπίας, ὃς οὐδὲ τοὺς δούλους ὑβρίζεσθαι ἀξιοῖ. τί οὖν πρὸς θεῶν; εἴ τις εἰς τοὺς βαρβάρους ἐνεγκὼν τὸν νόμον τοῦτον, παρ' ὧν τὰ ἀνδράποδα εἰς τοὺς Ἕλληνας κομίζεται, ἐπαινῶν ὑμᾶς, καὶ διεξιὼν περὶ τῆς πόλεως, εἴποι πρὸς αὐτούς, ὅτι εἰσί τινες Ἕλληνες ἄνθρωποι οὕτως ἥμεροι καὶ φιλάνθρωποι τοὺς τρόπους, ὥστε πολλὰ ὑφ' ὑμῶν ἠδικημένοι, καὶ φύσει τῆς πρὸς ὑμᾶς ἔχθρας αὐτοῖς ὑπαρχούσης πατρικῆς, ὅμως οὐδ' ὅσων ἂν τιμὴν καταθέντες δούλους κτήσωνται, οὐδὲ τούτους ὑβρίζειν ἀξιοῦσιν· ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ τὸν ταῦτα κωλύσοντα τέθεινται τουτονί, καὶ πολλοὺς ἤδη παραβάντας τὸν νόμον τοῦτον, ἐζημιώκασι θανάτῳ. εἰ ταῦτ' ἀκούσειαν καὶ συνεῖεν οἱ βάρβαροι, οὐκ ἂν οἴεσθε δημοσίᾳ πάντας ὑμᾶς προξένους αὑτῶν ποιήσασθαι; τὸν τοίνυν οὐ παρὰ τοῖς Ἕλλησι μόνον εὐδοκιμοῦντα νόμον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς βαρβάροις καλῶς ἂν δόξαντ' ἂν ἔχειν, σκέψασθ' ὁ παραβάς, τίνα δοὺς δίκην ἀξίαν ἂν δεδωκὼς εἴη. Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ χορηγὸς ὢν ταῦτ' ἐπεπόνθειν ὑπὸ Μειδίου, ὕβριν ἄν τις κατέγνω μόνον τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. νῦν δέ μοι δοκεῖ, κἂν ἀσέβειαν εἰ καταγιγνώσκοι τις, τὰ προσήκοντα ποιεῖν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι τοὺς χοροὺς ὑμεῖς ἅπαντας τούτους, καὶ τοὺς ὕμνους τῷ θεῷ ποιεῖτε, οὐ μόνον κατὰ τοὺς νόμους τοὺς περὶ τῶν Διονυσίων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς μαντείας, ἐν αἷς ἁπάσαις ἀνῃρημένον εὑρήσετε τῇ πόλει, ὁμοίως ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐκ Δωδώνης, χοροὺς ἱστάναι κατὰ τὰ πάτρια, καὶ κνισᾶν ἀγυιάς, καὶ στεφανηφορεῖν. Ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν αὐτὰς τὰς μαντείας.

C

Μαντεῖαι.

Αὐδῶ Ἐρεχθεΐδῃσιν, ὅσοι Πανδίονος ἄστυ
Ναίετε, καὶ πατρίοισι νόμοις ἰθύνεθ' ἑορτάς,
Μεμνῆσθαι Βάκχοιο, καὶ εὐρυχόρους κατ' ἀγυιὰς
Ἱστάναι ὡραίων Βρομίῳ χάριν ἄμμιγα πάντας,
Καὶ κνισᾶν βωμοῖσι κάρη στεφάνοις πυκάσαντας.

Περὶ ὑγιείας θύειν καὶ εὔχεσθαι Διὶ ὑπάτῳ, καὶ Ἡρακλεῖ, Ἀπόλλωνι προστατηρίῳ, περὶ τύχης ἀγαθῆς Ἀπόλλωνι ἀγυιεῖ, Λατοῖ, Ἀρτέμιδι, καὶ κατ' ἀγυιὰς κρατῆρας ἱστάμεν καὶ χορούς, καὶ στεφανηφορεῖν κατὰ τὰ πάτρια, θεοῖς Ὀλυμπίοις πάντεσσι καὶ πάσαις * ἰδίας δεξιὰς καὶ ἀριστερὰς ἀνίσχοντας, καὶ μνασιδωρεῖν.

Ἄλλη.

Ἐκ Δωδώνης μαντεῖαι τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων. Ὁ τοῦ Διὸς σημαίνει, ὅτι τὰς ὥρας παρηνέγκατε τῆς θυσίας καὶ τῆς θεωρίας. αἱρετοὺς πέμπειν κελεύει θεωροὺς * ἐννέα, καὶ τούτους διὰ ταχέων. τῷ Διὶ τῷ Δωδωναίῳ ἀρέσκειν βοῦς, καὶ πρὸς ἑκάστῳ δύο * βόας, τῇ δὲ Διώνῃ βοῦν καὶ ἄλλα ἱερεῖα, καὶ τράπεζαν χαλκῆν, καὶ πρὸς τὸ ἀνάθημα, ὃ ἀνέθηκεν ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων.

Ἄλλη.

Ὁ τοῦ Διὸς σημαίνει ἐν Δωδώνῃ, Διονύσῳ δημοτελῆ ἱερὰ τελεῖν, καὶ κρατῆρα κεράσαι, καὶ χοροὺς ἱστάναι. Ἀπόλλωνι ἀποτροπαίῳ βοῦν θῦσαι, καὶ στεφανηφορεῖν ἐλευθέρους καὶ δούλους, καὶ ἐλινύειν ἡμέραν μίαν. Διὶ κτησίῳ βοῦν λευκόν. Εἰσίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αὗται καὶ ἄλλαι πολλαὶ μαντεῖαι ἐν τῇ πόλει καλαὶ κἀγαθαί. τί οὖν ἐκ τούτων ὑμᾶς ἐνθυμεῖσθαι δεῖ; ὅτι τὰς μὲν ἄλλας θυσίας, τὰς ἐφ' ἑκάστης μαντείας παραγιγνομένας θεοῖς προστάττουσι θύειν.

ἑκάστοις

[illegible]

A choreas autem ducere patiatur: gestare coronas, reliquis omnibus variis ornatibus numquam appositas videret. Choros igitur omnes qui conueniunt, & nos aediles constat, illis diebus quibus ad ludum conueniunt, & his oraculis pro vobis ornari coronis: nec minus enim qui postremus omnium, quam qui victor est futurus. Sed autem porta iam victoria, sacrificantes tum demum pro sese coronatur. Qui igitur in aliquem [illegible], aut aedilem, [illegible] impedimentum facit in ipso certamine praesentem, & Dei templo [illegible] aliud quam violasse religionem dicemus? Illud etiam scitis, vos, quamquam velitis, ne quis peregrinus in certamen descendat, omnino tamen aedilium nulli permisisse, vt auctores ad magistratus [illegible] piat, eumque dispiciat: sed si citant, quinquaginta: sin sedere iusserit, mille drachmarum mulctam soluere iussisse. Cur vero? ne coronatum aliquem, & sacris operantem, illo die vocet, molestiave aut contumelia afficiat quisquam de industria. Is igitur qui vel a choreis citare, lege indemnis non erit: qui vero aedilem ipsum contra leges omnes [illegible] adeo ma-

B nifeste, poenas non dabit? Atqui nulla erit legum humanarum & popularium vtilitas, si autem puniendus & violatoribus earum, vestra, qui singulis temporibus iam auctoritate estis, iracundia [illegible] erit [illegible]. Age vero, per Deos immortales, illud etiam considerate. Oratos autem volo vos, ne mihi succenseatis, si quos iam quibus res aduersae acciderunt, nominatim memoravero: nec enim (Deos testor) id a me fiet, vt cuiquam quicquam ultimam: sed vt ostendam, quantopere vos ceteri omnes a vi aut contumelia facienda, & aliis eiusdem generis rebus abhorreatis. Est [illegible] quidam, qui tragicos choros docet, is desertae militiae reus est periculoso, ac aduersiore fortuna vsus. Hunc post eam calamitatem, quidam propositis tragoedorum, aemulandi studio condixit. Theozotides opinor. Ac primum eius in aedilitate aemuli indignabantur, seque prohibituros minabantur. Vt vero theatro pleno populi ad spectandos ludos conuenisse viderunt, vereri sunt, permiserunt, nemo attigit. Ac tantam in vtroque vestrum religionis fuisse reuerentiam videre est, vt nunc deinceps reliquum tempus choros doceat: neque eos priuatis eius inimicis quisquam prohibeat: neduum quilibet

C manus afferat. Alius est Aristides e tribu Oeneis, similis fere & ipse calamitate conflictatus, qui iam & consenuit, & in curulibus [illegible] est fortasse celebris: sed aliquando dux & princeps tribus fuit. Scitis autem hoc utique, si quis ducem sustulerit, reliquum chorum perire. Sed tamen cum aediles inter sese multi ambitiose contenderent: nullus vnquam praerogatiuam hanc animaduertit, aut ausus est eum educere ac prohibere. Nam quia id facere necesse erat, eo manu prehenso, nec licebat citare ad praetorem iudicem, si quis educere peregrinum voluisset: nemo fuit omnium, qui id tam petulans facinus in conspectu populi committere non erubesceret. Est-ne ferendum igitur, Athenienses, ac non potius grauissime vindicandum, cum aedilium, qui in ea re positam esse victoriam putarent, & saepe omnes opes suas in haec munera effudissent, nemo vnquam fuerit ausus vel eos attingere, quos legibus licebat: sed ita religiosos, ita verecundos, ita moderatos fuisse ingeniis, vt quamquam & sumptus faciebant, & aestuabant, tamen sibi temperarent, & cum vestras voluntates, tum festi studium considerarent: Midiam homine priuato, qui nihil in sumptum [illegible], propterea quod cum illo iniustus erat atque inimicus, illum sumptus facientem aedilem, nulla ignominia notatum,

[illegible]

Exemplis [illegible] [illegible] [illegible] ostendit [illegible]

impudēter inuadi & verberari, neque festa, neque le A gum, neque sacrorum vestitum, neque Dei habita ratione? Ex iis autē Atheniensibus, qui inimicitias inter multos minus cessere, non modo priuatis, sed publicis etiam de causis nullus vnquam tam [illegible] impudentiae, vt tale quicquam auderet. Nam Iphicratem olim aiūt seuere a Diocle Pithensi capitali odio dissensisse, ac tertiò praeterea [illegible] euenisse, vt Tisias Iphicratis frater, [illegible] cum Diocle componeret [illegible] tamen, quamuis & multos amicos & magnas opes haberet Iphicrates: tantaque esset animi magnitudine, quanta esse consentaneum est virum & gloria & tot honores assecutum: quibus ille a voluntate natus fuerat: non [illegible] neque ad [illegible] vestimenta dilacerauit, neque chori magistrum corrupit, neque chorū canere prohibuit, aut quicquam tale, qualia perpetrauit iste, designauit: sed & legum & vestitum voluntatum habita ratione, inimicum suum vidētem & coronatum spectante [illegible]. Nam si qua ipse repub. se [illegible] esse factum sciebat: et talib. in rebus concedendum putabat. Praeterea [illegible] Philostratum Colonensem, vt scitis B omnes, Chabriam, cum dies illi capitis de Oropo dicta esset, accusasse: & quidem omnium accusatorum fuit acerrimus: postea que cū pueris suis pompas ad Bacchanalia suppeditaret, vicitque: illi tamen alapas dedit Chabrias, neque coronā eripuit, neque omnino ad illum accessit, vbi non oportebat. Quanquam autem complures habeo, qui multis de causis inter se inimici fuerint: nullum tamen audiui vnquam, neque vidi, qui eo contumeliae venerit, vt tale aliquid designaret. Ac ne illud quidem quenquam vestrum scio meminisse prius factum, vt quisquam siue priuatim, siue publicē [illegible], aut quum iudices [illegible] carentur, afflixisset: aut dum iurarent, eisdem iusiurandi religione soluti [illegible] denique visa tali re hostile odium prae se tulisset, atque ostendisset. Nam haec omnia, & eius generis alia, Athenienses, aemulatione adductum aliquem, qui sit aedilis, facere: nonnihil excusationis habet: sed ex maleuolentia, consilio, aliquem in reb. omnibus vexare, sibique potentiam & violentiam ostentare, tanquam legibus superiorem: graue est mehercule, & iniquum, neque vtile vobis. Nam si quisque C aedilium hoc sibi certū esse propositum foret: Si mihi ille nescio quis, siue Midias, siue quispiam alius confidentius, ditior inimicus fuerit, primum & victoria priuabor, etiam si praeclarus aliquo me gessero: deinde rebus omnib. ero inferior & perpetuò contumeliis onerabor: quis ita inconsideratus, aut ita deploratus animi est, qui vel vnicam a se drachmam insumptam velit? nemo prorsus. Sed illud opinor est quod studia & cupiditatem omnium excitat, vt nullus si [illegible] parcere velint, quia in populari repub. pari atque aequo iure cū caeteris, omnes seque ab aliis vivere arbitrantur. Mihi

Demosthenes de[illegible] vero haec, Athenienses, per istum contingere nō potuerunt: sed praeter acceptā contumeliam, insuper victoria quoque sum fraudatus. Atque vobis omnibus illud ego perspicuē demonstrabo: istum Midiam, nihil improbe moliendo, neque contumeliam faciendo, neque verberando: exhibere mihi molestiam, & laudē a vobis concessam legē adipisci: & quidē sic, vt ego nūc ne hiscere quidē auderē. Decursisset enim, Athenienses, cū ego publicè Panathenaeis, [illegible] [illegible] suscepissem ipse, aut sic Erechtheida sua tribu [illegible] siferentis [illegible] meum periculo, sua re familiari etiam plus meo, insumendo, sic demū operae multo victoriā

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

ὑβρίζοντι, μηδὲ τύπτειν, καὶ λυπεῖν ἐμέ, καὶ [illegible]
[illegible]

[illegible]

A Sin vero insultare & verberare, ne tum quidem. Nunc id quidem non fecit, quo propter honorē habere potuisset: neque vllum tale [illegible] generositatis specimen edidit: Sed me, qui sint quis, Athenienses, insultū esse existimare vult [illegible] fortasse insaniē, nisi supra virtutis suae liberalitatem, vltrò [illegible] adeò palam & [illegible] insidiam, affectatio est, vt neque à sacris vestibus, neque à choro, denique nec à corpore meo [illegible] abstineret. Si quis autem vestrûm, Athenienses, Midiae quidem irascitur: non adeò tamen, vt eum morte [illegible] existimet: is non rectè sentit. Nec enim aequum est, aut commune, eum qui laesus est verecundiam, illi qui omnes contumeliae suae habenas laxauit, ad [illegible] quidquam [illegible] sed is quidē sic est puniendus, vt per eum non steterit, quò minus atrocissima quaeque perpetrarentur: accusatori verò propemodum [illegible] gratiā referri decet. Nec enim hoc profectò dici potest, [illegible] ex huiusmodi rebus nihil vnquam atrocitatis extiterit, nisi exaggerare hoc factum, & terribile facere. Longē quidem se res aliter habet, quàm norunt omnes, aut plerique saltem. Euthynum, qui olim palaestrita fuit, adolescentulum il-

B lum, & Sophilum pancratiasten (fuit is homo robustus, niger [illegible] scio intelligere vestrum aliquos quē dicam) hunc igitur Sophilum Sami in cōgressu quodam familiarique colloquio, in illum à quo vapulabat, quòd is se contumeliam ei facere putaret, sic vindicasse, vt etiam occideret. Norunt [illegible] Euaeone multi Leodamantis fratre occisum esse Boeotum in coena & congressu communi, ob vnam plagam. Nec enim plaga excitarat iracundiam, sed ignominia. Neque verbera ingenuis sunt acerba, quamquam acerba sunt: sed contumeliae causa verberari, est acerbum. Multa enim is qui verberat, Athenienses, faceret [illegible] quaedam is qui laesus est, aliis nec referre possit, gestu, obtutu, voce, quum vt insultans, quum vt inimicus, quum pugnis, quum in malas: haec commouent, haec ad insaniā adigunt homines, ferendis contumeliis non assuetos. Neque est, Athenienses, qui haec referens, acerbitatem rei gestae auditoribus repraesentare possit, sicut re vera, ipsique facto vapulanti & spectatoribus eadem apparet contumelia. Considerate igitur per Iouē & deos, Athenienses, & cogitate vobiscum, quāto maiore iracundia me [illegible]

C stimari conueniret, cū à Midia sic tractarer, quām tunc Euaeonē illū qui Boeotū interfecit? Nā is à familiari, cōgnito, corā sex aut septē hominibus, iisque familiaribus vapulauit, qui alterū ob ea quae fecerat vituperaturi, alterū, si aequo tulisset animo iniuriā, [illegible] impasset, deinde laudaturi erant, praesertim ad coenā in aedes ingressum, quò nec accedere ipsi licebat. Ego verò ab inimico, sobrio, mane, contumeliae causa, nō per ebrietatem, in cōspectu multorū, & hospitū & ciuiū, sū contumeliis affectus: atque insuper in templo, quò mihi meae aedilitatis sustinēdi magna cū necessitas incūbebat. Ac me quidē, Athenienses, prudenter aut feliciter potius existimo fecisse, tū qui eo tēpore iniuriā [illegible] tū qui per iracūdiā nō sim ad atrox aliquod facinus impulsus. Sed Euaeoni tū, & omnibus quis alii dū contumeliā pateretur opē tulit, omnino ignoscendū meo quidē iudicio: [illegible] iudicū plerique cū fecerūt. Nā vno tātū suffragio dānatū esse audio eumque, cū neque fleuisset, neque vllū iudicē deprecatus esset, neque vllū humanitatis apud iudices vel paruū vel magnū signū dedisset. Ponamus igitur [illegible] eos qui eum damnauerant, nō damnasse propterea, quòd se vltus fuisset, sed quod eo modo, vt etiam occideret,

[illegible]

qui absoluerunt, etiam hanc tam modicam vltionem, illi cuius corpus esset violatum largitos esse. Quid igitur mihi qui ita diligenter caui ne quid grauius committeretur, vt nec vim vi repulerim a quo tale [illegible] exigendae copia fieri debet? Equidem a vobis arbitros, & legibus: & exemplum statui omnibus contumeliosis hominum & petulantes neminem ipsum vlcisci prae iracundia, sed ad vos adducere debere: vt qui confirmetis, & conseruetis his qui laesi sunt, legum praesidia contra iniurias. Credo autem quosdam vestrum audire velle, in dicere quae causa inimicitiarum inter nos intercesserit tam quam [illegible] mortalium [illegible] ita insolenter & violenter in nullam causam debere [illegible] nisi ceteras quas grauissimas causas haberet. Volo igitur & de hoc simultatis initio referre, & commemorare, vt intelligatis, cum iam [illegible] illum [illegible] damno. Absoluam autem narrationem hanc breuiter, etiamsi altius repetere videbor. Cum admodum adolescentulus, tutores meos male administrati mei patrimonij accusarem, & ipsum adeo nondum nossem, vt nec an natus esset scirem, atque vtinam ne nunc quidem nossem: tum quam mihi actio danda esset in dies circiter quartum aut quintum, impetum fecerunt in aedes meas, iste eius frater & ille trierarchiae nomine opes meum permutaturus: ac nomine quidem ille accommodabat, & erat is qui opes permutaret Thrasylochus. Res vero ipsa, & totius rei administratio illius erat. ac primum fores aedium, vt quae iam sui iuris ratione permutationis factae essent, diffiderunt: deinde cum soror etiam mea tum intus esset, puella adhuc, coram virgunculis obscoena loquuti sunt, & talia, qualia id genus hominum solet (nec enim ego me vnquam adducere sinam, vt quicquam tum dictum apud vos referam) ac matrem & omnes nos fandis & infandis conuiciis proscinderunt. Quod vero grauissimum est, & iam non dictum, sed factum quasi suum negocium ageretur, tutores iudicio liberarunt. Haec quanquam vetera, quosdam tamen e vobis recordari puto. Tota enim ciuitas illam permutationem, & illius temporis insidias, & petulantiam istorum cognouit. Atque ego tum omnino destitutus ope amicorum, & admodum adolescentulus, vt ne his quae apud curatores habebam, priuarer, cum me receperunt expectarem non tantum, quantum recuperare potui: sed tam multa, quam multis me fraudatum esse notarem: do istis viginti minas, quanti Trierarchiam locarant. Ac illius quidem temporis in me iniuriae hae sunt. Postea vero, dicta illi die ob maledicta, absentem damnaui. nec enim ad iudicium venit: cumque iudicatum non soluisset, nihil rerum eius, quod mihi licebat, vnquam attigi. Rursus dicta illi die vnde vi: nunquam hactenus in hunc vsque diem impetrare actionem potui. Tot technis & cautis subinde inuentis ille tergiuersatur. Ac ego quidem ita verecunde, iudicio, legibus, omnia mihi censeo facienda. ille autem, vt vos auditis, petulanter non mihi tantum & meis, sed & tribulibus meis insultandum putauit propter me. Haec vt a me vere dici constet, voca mihi testes: vt sciatis, priusquam autoritate legum veteres eius iniurias vlcisci possem, me alia ab eo, quales audistis, esse contumelias perpessum.

Digressio [illegible] inimicitiarum Midiae & Demosthenis [illegible]

TESTES

Callisthenes Sphettius, Diognetus Thoricius, Mnesitheus Alopecensis. Scimus Demosthenem, cui testimonium dicimus, Midiae diem dixisse vnde vi, ei qui nunc ab eo publico crimine accusatur: & iam octo annos illud iudicium elapsisse, Midiam, ac totius huius morae causam extitisse, semper tergiuersatorem & procrastinatorem.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

βοῦ, πάλιν [illegible] διατελεῖ μοι.

Μάρτυρες.

Καλλισθένης σφήττιος, διόγνητος θορίκιος, μνησίθεος ἀλωπεκῆθεν [illegible]

Ο δ' ἄτιμος

expostulationum illud fecit, vt iudicatum solueret, propter quod hominem perdidit? at ne seruncium quidem in hunc vsque diem: potiúsque actione vade vi postulari non recusat. Alter igitur ignominia notatus propter nostras rixas, periit: alter, cui mali nihil quicquam accidit, sursum deorsum leges, arbitros, omnia quæ libido tulerit, versat, ac sententiam latam in arbitrum, quam reus non vocatus per insidias dixisset, ipse sibi ratam fecit: qua verò ipse nulla tenebatur, vocatus, sciens, vadimonium deserens, irritam facit. Atqui si elementa pœnis digna iudicat eos a quibus absens damnatur: quas pœnas istum dare nobis oportebit, ita manifestè leges vestras per contumeliam violentissimam & ignominiam, si legatos, si iudicum, si rerum denique omnium priuatio, contumeliæ digna pœna est: contumeliæ certè parua erit, morte quidem multò minor. Vt autem vera me dicere constet, voca mihi harum rerum testes, & arbitrorum recita legem.

TESTES.

Nicostratus Myrrhinusius, Phanias Aphidnæus: Scimus Demosthenem, cui testimonium dicimus & Midiam, qui à Demosthene accusatur, quum ob maledicta diem illi dixisset, sumpsisse arbitrum Stratonem: & quod vadimonij dies lege præfinita adesset, Midiam apud arbitrum se non sistisse, sed deseruisse vadimonium. Damnatum igitur Midiam absentem, scimus conatum esse persuadere Stratoni arbitro & nobis, qui temporibus illis notarii eramus, vt arbitrium rescinderemus, drachmis quinquaginta promissis. Quod vbi nec illi nec nobis [illegible], minatum insuper, discessisse. ob hanc causam scimus Stratonem à Midia insidiosè circumuentum, & contra omne ius & æquitatem ignominia notatum esse. Recita etiam arbitrorum legem.

LEX.

Si qui de priuatis contractibus litigarint, & arbitrum sumere voluerint quemcunque: eis liceat sumere quemcunque voluerint arbitrum. Quod si communiter voluerint, acquiescant in eius sententia, neque ab hoc in aliud iudicium eadem crimina deferant: sed quæ ab arbitro iudicata fuerint, rata habento. Age, voca etiam Stratonem ipsum, eum qui talia pertulit. stare enim ei profectò licebit. Hic, Athenienses, pauper fortassis est, improbus non est. Qui cùm ciuis sit, & omnes expeditiones iuuentis obierit, neque sceleris quicquam admiserit: nunc tacitus astat, non aliis modò communibus bonis spoliatus, sed loquendi etiam lamentandique potestate: ac ne iustène an iniuriæ hæc sibi acciderint, ne id quidem apud vos audet exponere. & hæc à Midia perpessus est, & à Midiæ opibus atque insolentia, ob paupertatem solitudinémque suam, & ordinem plebeium: qui, si legibus contemptis, quinquaginta drachmis ab isto acceptis, damnatoriam sententiam in absolutoriam mutasset, iam honoribus fungeretur, & sine vllo malo æquo iure cum reliquis ciuibus frueretur. Sed quia iustitiam pluris fecit quàm Midiam: & leges magis timuit, quàm illius minas: ob hæc in tantam & talem calamitatem ab isto est coniectus. Vos igitur hominem ita crudelem, ita inhumanum, tantum supplicium pro his exigentem, in quibus iniuriam sibi esse factam dicit (nec enim facta illi fuit iniuria) hunc inquam in ciuem aliquem contumeliosè [illegible] insultantem, absoluetis: hunc qui neque festi, neque sacrorum, neque legis,

Stratonis addictio, ad imperitorum et [illegible] & [illegible] Midiæ ob [illegible].

πάντων, αὐτὸς ἑαυτῷ τὴν καταδίκην κυρίαν ἐποίησεν, δι᾽ ἣν τὸν ἄνθρωπον ἀπώλεσεν. ἀλλ᾽ οὐδὲ [illegible] τὴν τήμερον ἡμέραν δίκην [illegible] ὑπομένει [illegible] ἠτίμωται [illegible] τοῖς νόμοις [illegible] τῶν διαιτητῶν [illegible]. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας, καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν ἀναγνώσεται νόμον.

Μάρτυρες.

Νικόστρατος Μυρρινούσιος, Φανίας Ἀφιδναῖος. οἴδαμεν Δημοσθένην, ᾧ μαρτυροῦμεν, καὶ Μειδίαν τὸν κρινόμενον ὑπὸ Δημοσθένους, ὅτε αὐτοῦ Δημοσθένης ἔλαχε τὴν τῆς κακηγορίας δίκην, ἑλομένους διαιτητὴν Στράτωνα· καὶ ἐπειδὴ ἧκεν ἡ κυρία, [illegible] οὐκ ἀπαντήσαντα Μειδίαν [illegible]. καὶ ἐπειδὴ ἐρήμην κατεδιῄτησε Μειδίου, πείθοντα Μειδίαν [illegible] μεταγράψαι τὴν δίαιταν, καὶ [illegible] πεντήκοντα δραχμάς· [illegible] ἀπειλήσαντα καὶ ἀπελθόντα· καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οἴδαμεν Στράτωνα ὑπὸ Μειδίου καταβραβευθέντα, καὶ παρὰ πάντα τὰ δίκαια ἀτιμωθέντα. Λέγε δὴ καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν νόμον.

Νόμος.

Ἐὰν δέ τινες περὶ συμβολαίων ἰδίων πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητῶσι, καὶ βούλωνται διαιτητὴν ἑλέσθαι ὁντινοῦν, ἐξέστω αὐτοῖς αἱρεῖσθαι ὃν ἂν βούλωνται διαιτητήν. ἐπειδὰν δ᾽ ἕλωνται κατὰ κοινὸν, μενέτωσαν ἐν τοῖς ὑπὸ τούτου διαγνωσθεῖσι, καὶ μηκέτι μεταφερέτωσαν ἀπὸ τούτου ἐφ᾽ ἕτερον δικαστήριον ταὐτὰ ἐγκλήματα, ἀλλ᾽ ἔστω τὰ κριθέντα ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ κύρια. Κάλει δὲ καὶ τὸν Στράτωνα αὐτὸν τὸν ταῦτα πεπονθότα. ἑστάναι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ. οὗτος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πένης μὲν ἴσως ἐστὶν, οὐ πονηρὸς δέ γε. ἀλλ᾽ ὢν πολίτης μὲν, ἐστρατευμένος ἁπάσας τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας, καὶ δεινὸν οὐδὲν εἰργασμένος, ἕστηκε νυνὶ σιωπῇ, οὐ μόνον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν κοινῶν ἀπεστερημένος, ἀλλὰ καὶ τοῦ φθέγξασθαι, ἢ ὀδύρασθαι· καὶ οὐδ᾽ εἰ δίκαια ἢ ἄδικα πέπονθεν, οὐδὲ ταῦτ᾽ ἔξεστιν αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ ταῦτα πέπονθεν ὑπὸ Μειδίου, καὶ τοῦ Μειδίου πλούτου, καὶ τῆς ὑπερηφανίας, παρὰ τὴν πενίαν, καὶ ἐρημίαν, καὶ τὸ τῶν πολλῶν εἷς εἶναι. καὶ εἰ μὲν παραβὰς τοὺς νόμους, ἔλαβε τὰς πεντήκοντα δραχμὰς παρ᾽ αὐτοῦ, καὶ τὴν δίκην, ἣν κατεδεδιῄτητο, ἀπέφηνεν, ἐπίτιμος ἂν ἦν, καὶ οὐδὲν ἔχων κακὸν, τῶν ἴσων μετεῖχε τοῖς ἄλλοις ἡμῖν· ἐπειδὴ δὲ παρεῖδε Μειδίαν πρὸς τὰ δίκαια, καὶ τοὺς νόμους μᾶλλον ἔδεισε τῶν ἀπειλῶν, τηνικαῦτα τηλικαύτῃ συμφορᾷ περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτου. εἶθ᾽ ὑμεῖς τὸν οὕτως ὠμὸν, τὸν οὕτως ἀγνώμονα, τὸν τηλικαύτας δίκας λαμβάνοντα, ὧν αὐτός φησιν ἀδικηθῆναι παρὰ μόνον (οὐ γὰρ ἠδίκητό γε) τοῦτον ὑβρίζοντα λαβόντες εἴς τινα τῶν πολιτῶν, ἀφήσετε; καὶ μήθ᾽ ἑορτῆς, μήθ᾽ ἱερῶν, μήτε νόμου,

μήτ᾽

[illegible]

A nec alterius rei vllius rationē habet, nū cōdēnabitur non in eo erat, quin itaciemur? Et quod dicimus, Iudices? Quam, ... , æquū ei condonare. Iudicium est in ... illū vt sceleratū esse petulāte & improbū? Nā hæc certè vera sunt. Sed ... pro ... iudices, nobis lucre potius tales, quam seruati. Nō quia direxit hac lerē caussa esse iniuriarū eius & petulantæ reperietis. Quare occasio hæc & facultas, ... quod ita insolescit & grassatur, ... quam ... coercuerat. Magnā ... hominis cōfidentia & improbitatis relinquere ... illi puta ... re, quis singulatim. Quid restat igitur? ... vos eius ... ferescat ... & lamentabitur, & cum precib. ... hoc ... est reliquū. Atqui ... qui indignē malo aliquo conflictātur, ... copia ... illum qui ... Et ... qui ... huius ... mihi esse ... mala ... calamitati patris ... adhiberi posse medicinā sciūt, nec enim insficta illi malicta est, quæ ... pristinam recuperare dignitatē ... sed ... impe-

B tu iracundiæ & contumeliæ. M... est ignominia ... tatis. Cuius ergo seuerittas ... & ... ue dacuit cui tādē opes, ... quas iste hæc facit, eripiēturi? Siquidē isti tāquā calamitoso vos misericordiam exhibetis? Sin pauper aliquis, scelere nullo obligatus, in summas ab illo miserias ... coniectus, huius vicē nihil irascemini? Absit. Nemini ... misericordū est ... neq. quisquā illi veniæ dandæ, qui veniā dat nemini. Nā ego quidē ita sentio, mortales omnes in hac sententia esse, vt existiment, oportere vnūquēq. ex tota sua viuēdi ratione quasi sibi ... ad degēdā vitā colligere: nō eā tātū quā colligūt, & quā explent aliqui, sed aliā etiā, quale ego. Ea quæ est ... omnes misericors, beneficus in multos. ... decet tali homini eadē tāquā tributū pēdere: si quādo vel occasio vel necessitas inciderit. Alter ille quia violentus, qui tū nemini misereatur, tū neminē hominē esse putat. Eadem hæc vectigalia sibi apud singulos reposita esse decet. Tu igitur qui talē collectā expleuisti ... qui ipse nūc eādē recipias. Arbitror equidē, Athenienses,

C etsi præterea nihil accusandū in Midia haberē, nec ea quæ dicenda restāt, superiorū criminū atrocitatē superarēt, tamē vos ex his quæ diximus, eū cōdēnaturos, & capite lite æstimaturos, nō ... hic rei finis fuit: neque mihi plura quæ subiiciā desunt. Tantā ille mihi accusandi sui copiā suppeditauit. Quod igitur desertoris ... actionem contra me machinatus est, & qui id faceret, mercede conduxit, inquinatū illum, & ... Euctemonem* puluisculum prætermitto. Nec .n. sycophanta ille mihi negocium facessit: nec iste vllam ob aliam caussam cōduxit, nisi vt ante statuas heroum extaret, omnésque viderent: Euctemon Lusiensis accusauit Demosthenem Pæaniensem desertorem ordinum. ... ac mihi videtur illud, si quo modo licuisset, libenter ascripturus, se a Midia conductum accusare. Sed hæc omitto. Nam quo ipse indicio, actione ... infamem sese reddidit, de eo mihi nō opus est alio iudicio: sed hac vltione sum contentus. Quod verò, Athenienses, & acerbum, & miserandum, & commune, mihi quidem, piaculum, non scelus, admissum esse ab eo videtur, id iam dicam. Nam afflicto & ... Aristarcho Moschi filio, quē multū & graue crimen obiicere ...

[illegible]

Tresdile ad ... [illegible]

primum, Athenienses, in foro obambulans, impios & non ferendos de me sermones spargere audebat: me illius facinoris esse autorem. quibus cum nihil proficeret, accedens ad eos, qui eum caedis eius insimulabant, perempti necessariis pecuniam pollicebatur, si me illius criminis accusarent: nec ab eo conatu, vel religio, vel ius & fas, vel quicquam cum aliud repulit atque deterruit: nec illorum puduit, a quibus ista petebat, si tale ac tantum crimen in aliquem insontem coniiceret: sed cum hunc unum sibi quasi finem praefinisset, vt me tolleret è medio; nihil praetermittendum esse duxit. Quasi verò oporteat, qui cō tumeliis & iniuriis ab eo onerantur, vltionem flagitat, nec reticet, eum exterminari, tolli è medio, nec vsquam respirare: quin & desertorum ordinum reum peragi, & caedis accusari, ac tantum non palo affigi. Quod si hoc fecisse conuincetur, praeter ea quibus in tribunali me exagitauit: quam iure misericordiam à vobis, quam veniam consequetur? Nam ego quidem his machinationibus [illegible] meos [illegible] illum iudico: ac tum quidem Bacchanalibus ornatū, & corpus simul atque meos laesisse: nūc verò his quae moliebatur & struebat, tum illa, tum caetera omnia, tum vrbem, tum familiam, tum ius honorum, tū fortunas, tum spes. Nam si vna eius insidiae successum habuissent: omnibus his fuissem spoliatus ego, nec domi sepeliri mihi licuisset. Quamobrem iudices? Quod si cui eorum quae contra omnes leges iniuriis & cōtumeliis agitatur à Midia, opē iudicū & hōc implorare, haec & huiusmodi alia perpetienda erūt, [illegible] & contumeliosos, quātūmodū fit apud Barbaros, non vlcisci, consultissimum fuerit. Atque vt me vera dicere, & haec ab infimo, & impudēte isto certè esse facinoribus affecta constet: voca mihi harum rerum testes.

TESTES.

Dionysius Aphidnaeus, Antiphilus Paeanieus: filio Nicodemo, cognato nostro, violēta morte ab Aristarcho Moschi filio caeso, caedis agebamus Aristarchū. Ea re Midias animaduersa, qui nunc accusatur à Demosthene, cui nos testimoniū dicimus, nos data pecunia tētabat, vt omisso & liberato Aristarcho, Demostheni iudiciū caedis intētaremus. Cape mihi iā etiā legē de muneribus. Interim verò, Athenienses, dū iste legem profert, volo pauca ad vos dicere: precatus à vobis omnib. per Iouē, & deos, iudices, vt omnia quae audietis, sic audiatis, vt cū animis vestris cogitetis, quidnā vestrûm aliquis, si talia perpessus esset, fecisset: quantāque indignatione factam sibi iniuriam vindicandā censuisset. Nam ego grauiter tuli equidem cōtumelias in munere obeūdo mihi factas: sed multò etiam grauius, Athenienses, ea quae secuta sunt, maioreque sū indignatione tuli. Quem .n. omnino finē esse dixeris improbitatis, aut etiā summae impudētiae & crudelitatis & cōtumeliae, si quis, postquā aliquem multis hercule non ferēdis iniuriis agitarit, illis adeò nō emēdet, mutarisq; velit, vt multo etiā atrociora insuper designet, nec opibus ad ea vtatur, quibus sine cuiusquam offensā suis ipse commodis consultat: sed ad contraria magis, per quae aliquo insulse eiecto, & contumeliis onerato, copiis & abundantia diuitiar tantū ipse beatus videatur? Haec autē, Athenienses, iste in me omnia designauit: quem & falso crimine caedis reum fecit, quod in me nō cadebat, vt res ipsa declarauit: & desertorum ordinum accusauit, tribus ipse ordinibus desertis: & rei ū Euboicarū (quā hac penè omisissem)

A τὸ μὲν πρῶτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

B [illegible]

Μάρτυρες.

C [illegible]

[illegible]

[Greek text illegible]

Νόμος.

[Greek text illegible]

... ἀμφοτέρας γενόμενος ὡς οὐδὲν εἰργασμένῳ φανέσεται.

A Plutarcho hospite atque amico suo gestarum culpam in me transferre conatus est, antequam constaret inter omnes Plutarchum autorem esse. denique cum sortitò mihi senatorius ordo decerneretur, & de me consulta fieret, accusauit ita, vt in summas angustias redigeret. Nam non modò atroces iniurias mihi factas vlcisci non licebat, sed periculum etiam erat, ne [illegible] scelerum pœnas darem. Quæ cum ego ferrem, & hoc quo recensui modo agitarer, quamquam nec [illegible] deserendus, neque [illegible] pauper atque inops quid agere debeam. Athenienses, nõ [illegible] Si quid [illegible] etiam hac de re tam dicendum est: non pari æquóque iure, Athenienses, viuimus cum opulentis [illegible] sed & dilationes sibi & iudicio, quas ipsi volunt, eis conceduntur, & iniuriæ illorum obsoletæ iam & frigidæ ad vos perueniunt: nos autem reliquum vulgus [illegible] quid contigit recentibus adhuc delictis in iudicium adducimur, & testes illis in promptu sunt, & aduocati oẽs expediti contra nos. Mihi verò [illegible] vera testari velle quosdam cernitis. Et hæc quidem cum lacrymis dixerit aliquis, opinor. Sed legem mihi recita, quemadmodum cœperam. Recita.

LEX.

Si quis Atheniensium ab aliquo acceperit, aut ipse alteri dederit, aut pollicitis aliquos corruperit ad nocendum populo atque etiam, si idem per ciuem aliquem modo machinationẽ quacunque fecerit: ignominiosus esto, tum ipse, tum liberi, tum quicquid eius est. Iste [illegible] tam est homo impius & pollutus, vt tum dicere, tum facere quidlibet nihil habeat, neque distinguat verumne sit an falsum, amicum oppugnet an inimicum? & si quæ sunt alia eiusmodi: & me quem homicidij criminatus fuerat, tanto scelere obiecto, nihilominus pro feliciori senatus ingressu rem diuinam facere, & sacrificare, & victimas feriet fuisset pro vobis totáque republica: idemque me [illegible] quo minus spectaculi princeps, in honorem Nemij [illegible] pro republica spectaculum celebrarem [illegible] permiserit, vt sacerdotes venerandis deabus deligeret ex omnibus Atheniensibus, cum duob. collegis, victimásque feriremus. Num quid igitur, si punctum distabat, ut vobis causam qua in me machinabatur, ostendere potuisset, hæc concessisset? ego quidem non opinor. Itaque his rebus euidenter conuincitur, id eum sibi studio habuisse, vt me per libidinem & petulantiam patriâ eiiceret. Sed cum id facinus, quoquo se verteret, nullo modo in me deriuare posset, apertè iam * me relicto, Aristarchum criminabatur, atque vt cætera taceam senatu ea de re coacto & deliberante, ille progressus: Ignoratis, inquit, rei veritatem, ô senatores: & cum homicidam habeatis (Aristarchum intelligens tẽpus teritis & inquiritis, & nugas agitis. nõ enim occidetis? nõ in ædes facietis impetum? nõ cõprehẽdetis? Hæc dicebat scelerosum illud caput, & impudens, quum pridie fuisset ab Aristarcho egressus, itáque eius consuetudine vt alius quispiam vsus, quum ille rebus suis secundis, omnium acerrimè à me contendisset, vt cum illo redirem in gratiam, atque transigerem. Quæ si ita dicebat, vt Aristarchum eorum aliquid propter quæ perit, designasse existimaret, sibique verbis accusatorum adhibebat, [illegible] sic dicuisset. Moderata enim amicorum pœna hæc est, si quid atrocius designasse videantur, ab illorum consuetudine deinceps se segregare. vlcisci autem & persequi, læsis atque inimicis relinquitur. Sed hoc ei sane condonemus. Sin autem [illegible] eum eo, & sub eodem tecto versatum esse, atque omnis criminis expertem cõstabit,

Scelus Midiæ in accusando eo, & non solum in Demosthenem, & in Aristarchum commissum.

illa verò dixisse atque obiecisse [illegible] decies vel decies milles [illegible] ocideatur? Atque me vera dicere, & [illegible] accessisse, & sermone [illegible] postridie [illegible] (quid verò ad [illegible] potest, Athenienses) [illegible] illum [illegible] venisse, & [illegible] dextera [illegible] post [illegible] verba in senatu [illegible] Aristarchū vt homicidam [illegible] grauissimeque [illegible] si quid de illo mali [illegible] studuisse [illegible] in gratiam, [illegible] etiam horum, qui interfuere, testes vobis cito.

TESTES.

Nōnne verò indignum facinus est, Athenienses, ac potius impiū, [illegible] homicidā esse [illegible] id se non dixisse, [illegible] cum illo sub eodem [illegible] Quid si ego illum [illegible] [illegible]

TESTES.

Lysimachus Alopecensis, Demea Sunienfis, [illegible] Phalereus [illegible] Moschus [illegible] Aristarchus [illegible] apud senatum est delatus de caede. Nicodemus [illegible] Midiam, qui à Demosthene, [illegible] ad senatum [illegible] dicere, non [illegible] Nicodemi interfectorē [illegible] Aristarchum, [illegible] Quid igitur addi potest [illegible]

A [illegible]

Μάρτυρες.

B [illegible]

Μάρτυρες.

C [illegible]

[illegible — Greek text column]

A Nam ego quidem fortassis atque alius quispiam fals[illegible] crimen atque calumniam [illegible] non [illegible] ceterisque e populo quid [illegible] [illegible] exemplum [illegible], quo ceteri [illegible] omnes à [illegible] in tales [illegible] conuertendum? Vbi [illegible], [illegible] falsitatis, quibus de rebus accusatus, tum vindicandum in eos qui falsa in eo crimen [illegible] quis se deliquisse videret, non est tollendus e medio: neque vero talia crimina [illegible], [illegible], vt sine iudicio [illegible] poenas [illegible]: sed ante ea [illegible] esse atque petulanter quicquam [illegible]. Quas igitur iniurias & contumelias, tum corpori meo, tum in aedilitate perpessus, quibus & quae variis studiis appetitus, quibus malis [illegible] tandem [illegible], audiuistis, Athenienses, quanquam iam multa praeterij. Nec enim explicari facile fortassis omnia queant. Sic autem se res habet. Nullum est facinorum omnium, quod ad me solum attineat. Nam [illegible] per quae dio

B [illegible] violatus est, tribus nostra, decima vestrûm pars, vna est violata: iniuriae & iniuriae mihi factae leges, quarum praesidio vnusquisque vestrûm salutis est. praeter haec omnia verò deus ille, cuius ego aedilis e[illegible], & religioni, quaecunque illa est, [illegible] & diuinitas, vna laesa est. Decet igitur eos qui pro atrocitate facinorum de illo poenas sumere volunt, non ita modo irasci, quasi de nobis tantum agatur, sed quasi eadem opera leges, & deos, & rempublicam ego, omnes denique [illegible], sic exigere supplicium. Illius porro [illegible] & aduocatos non patiamur esse [illegible] [illegible] approbatores etiam facinorum illius [illegible]. Quod si, Athenienses, [illegible] & [illegible] [illegible] Midias se gessisset: neque reliquo [illegible] in me solum adeò petulans & violentus extitisset, primum equidem id infelicitati meae tribuendum, deinde vererer, ne ille, reliquae suae vitae moderatione & humanitate ostensa, [illegible], vt impune ferret iniurias

C mihi factas. Nunc tot eius extant in multos vestrûm edita facinora, & talia, vt hac sollicitudine liberatus, contrà magis timeam, ne, vbi audieritis alios ab eo multa & atrocia esse perpessos, talis aliqua cogitatio vobis incidat: Quid tu igitur, nô grauioribus quâ alij affectus iniuriis, indignaris? Omnia quidê illius facinora neque ego vobis exponere queam, neque vos audire sustineatis. Nâ tametsi nobis aqua gemina [illegible] & illi*, ad eâ quae mihi data est, addatur, nô tamê sufficeret. Quae verò maxima sunt, & euidentissima, haec dicam: vel illud potius faciam, legam vobis, quos mihi ipsi cõfeci omnes commentarios. Dicâ verò primum id, quod vobis audire placuerit, deinceps alterum, & reliqua eodem modo, quoad audire volueritis. Sunt autem scelera omnium generum, iniuriaeque [illegible] quae multae, in familiares maleficia, commissa in deos piacula: neque locus vllus est, in quo ille non morte digna commisisse multa, inuenturi sitis.

Midiae in alios ciues Athenienses facinora, exaggerata & crudelitates.

COMMENTARII FACINORVM Midiae.

Quàm multa igitur, Athenienses, perperàm in obuiû quemque cõmiserit, haec sunt, aliaque multa quae praeterij. Nec enim semel quisquam referre queat, ea quae ille perpetrauit [illegible] longo totius vitae têpore perpetrauit. [illegible] & [illegible] animos ei [illegible] [illegible] facinorû omnium impunitas. Nec enim putauit, vt mihi videtur, illustre, aut animosû, aut morte dignum esse, quicquid vnus aliquis cû vno egerit: sed [illegible] tota tribû & senatû, & [illegible] probris affecisset,

[illegible — Greek text]

[illegible]

[illegible]

A [illegible] cęteris vobis, per sese [illegible] quisque potest, [illegible] Quæ [illegible] quibus singulatim [illegible] est inferior, siue amicis, siue opibus, [illegible] illorum singulis [illegible] ferociā coercetis. [illegible] fortasse talia etiam [illegible] aliquis ratio persequitur. Quid igitur, si ille hęc & [illegible] perpessus est [illegible] causis [illegible] negligentia [illegible] bitror. Nā & occupationes, & [illegible] tranquillitatis, & infantia, & inopia, causæ denique [illegible] nō tamē decere [illegible] talia [illegible] obiectis criminib. alienū [illegible] esse sese [illegible] quod si nequeunt, propterea multo magis [illegible] esse dignū. Nā si tā potēs est, vt [illegible] nemo [illegible] strū in iudicio [illegible] eo agere, [illegible] publica, [illegible] tur, ab [illegible] nomine omniū est [illegible] cōmunis hostis reipubl. Ferunt [illegible] fuisse in hac vrbe, veteri illius felicitatis tēporibus, Alcibiadē. Quæ quibus & quāta in populū beneficia collata, considerate [illegible]

B [illegible] tractanı [illegible] sibi [illegible] neque hæc eo dico, quòd Alcibiadi Midiam comparatum velim: non ita sum demens, nec [illegible] ego, sed vt sciatis vos Athenienses, & [illegible] nullum, neque esse, neque futurum esse vel familiam, vel [illegible], vel potētiā, quę populo, cōiuncta cū insolentia & [illegible] sit ferenda. Nam [illegible] genus ab Alcmæonidis ducere [illegible] pro libertate populi contra tyrannis [illegible] esse in exilium, & pecuniam Delphis [illegible] Pisistrati filios [illegible] ab Hipparcho [illegible] familia & ipsa optimè de populo [illegible] Neque ille hæc a maioribus [illegible] acceperat: sed & ipse pro populo [illegible] armis, bis Sami, tertio in hac ipsa vrbe, suo corpore suam beneuolentiam, nō pecuniis, aut verbis patriæ probauit. Præterea equestribus Olympiæ certaminibus & victoriis atque coronis [illegible] optimus [illegible] imperator, & [illegible]

C [illegible], vt aiunt, orator ille habebatur. Sed [illegible] illis temporibus maiores nostri ob nihil horum se ab illo [illegible] contumeliosè passi sunt, sed exilio mulctatum [illegible]. Et quamuis Lacedæmoniorū opes magnæ [illegible] & Deceleam contra se [illegible], & naues intercipi, omnia denique tolerarunt [illegible] præstabilius esse putantes, quàm volentes concedere vt vexarentur. Sed quę tandem illius tanta fuit iniuria, quanta [illegible] ille nunc est [illegible]? Taureæ ędili alapam dedit? Si ita facit: sed ędilis ędilis id fecit: nondum hac lege (eam enim tempore [illegible] erat) violata. Pictorem Agatharchum in vincula coniecit? (nam & hæc dicunt) at id delinquentem eum deprehenderat, vt aiunt: quod ne criminis quidem [illegible] loco debet. Mercuriales statuas mutilauit? omnia quidem impia facta, eadem seueritate sunt vindicanda: * sed sacra penitus abolere, est in quo à mutilatione statuarū differat. Atqui ille facinoris huius conuictus est. Cōferamus [illegible] qui ille sit, & [illegible] ista fecerit. Proinde præter [illegible] quod [illegible] est, neque licitū, Iudices, nec fas [illegible] esse vobis, talium virorū [illegible] existimate, vt hominem [illegible] & [illegible], & contumeliosissimum, & * omnis [illegible] experte, post eaquā vestra potestati subiectus est,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A & à reliquis oneribus facti sunt immunes. Age verò quid aliud? Tragœdis iste aliquando sumptus præbuit: ego verò tibicinibus. Et hanc impensam illo sumptu multò esse maiorem, nemo profectò ignorat. Ac ego quidem nunc vltro, ille verò tunc ex lite ob iudicium permutationis susceptam: pro quo nemo illi quicquam vtique debet. Quid præterea? tribui epulum ego præbui, & Panathenæa instruxisse nec ... ... Classis ego vobis in tributo conferendo princeps decennio fui, æquè vt Phormio, vt Lysitheides, vt Callæschrus, & ditissimi quique: munificus nõ de opibus quas habeo (nã à tutoribus his fraudatus fui) sed de opinione relicti mihi patrimonij quod sum pia viri li toga, restitui mihi decuisse. Ac ego quidem sic egi vosobiscum. Midias verò quomodo? nondum vel hodie classis princeps factus est: patrimonij nulla parte à quoquam fraudatus, sed à patre multis opibus acceptis. Quis igitur est splendor? aut quænam obita munera, & præclara istius munificentia? Equidem nõ B video nisi quis ea spectet, ædes Eleusine tantas exædificauit, vt omnibus illius loci domibus tenebras obducat: suámque mulierem ad Initia velut, & si quò alio libuit, albis bigis Sicyoniis: & ipse cũ tribus pedissequis aut quatuor per forum insolenter incedit, cymbia, rotanta pocula & phialas ita nominans, vt prætereuntes audiant. Ego verò, quæ priuatis suis gratia & copiarum parat Midias haud scio quid ea populo prosint. Insolentiam verò illius, cuius hæ res ei causa sunt, in multos & proximos quosque vestrum redundare video. Quare talia non semper honoranda sunt, neque admirationi vobis esse debent: neque splendorem hanc æstimari conuenit, si quis magnificè ædificat, aut ancillas multas possidet, aut lautam suppellectilem. Sed is magnificendus est, qui talibus in rebus splendidus est & magnificus, quarum vtilitas ad vniuersos redit, quale nihil C in Midia reperietis. Enimuerò triremem ciuitati donauit? hanc enim facit scio, iactabit, & gloriabitur: Ego vobis triremem donaui. Sic igitur facitote. Si, Athenienses, reipublicæ studio illam donauit quæ pro tali munificentia gratia habenda est, eam illi habete & referte: sed grassandi ex libidine licentiam ne detis. nulla enim res aut meritum tantum est, vt ea licentia propterea concedi debeat. Sin autem ob timiditatem atque effœminatum animum hoc fecisse conuincetur: ne fucum vobis fieri patiamini. id igitur quomodo cognoscetis? Ego & hoc docebo exorsus à principio. Res enim paucis expedietur, tametsi altius repetita videatur. Largitiones apud vos primæ factæ sunt in Eubœam. In horum numero non fuit Midias, sed ego, & trierarchiæ socius mihi fuit Philinus, Nicostrati F. Aliæ deinde secundæ in Olynthum, nec in horum numero fuit Midias. Hominem autem munificum vbique suam declarare liberalitatem decuisset. Nunc hæ tertiæ largitiones factæ sunt: ibi donum aliquid contulit. quomodo? cum in senatu largitiones fierent, quam uis tum adesset, nihil est largitus. Postquam verò nunciabatur, obsideri milites Tamynis, & reliquos equites omnes, quorum iste vnus erat, exire senatus consulto iubebantur: tum demum huius expeditionis metu, in proxima concione, etiam priusquam principes consedissent, largitus est. Qua autem re tam euidenter ostendi potest, vt nec ipse negare ausit, expeditionis fuga, non studio liberalitatis, id esse factum? his eius factis quæ postea secuta sunt. Nam primùm, cum progressa concione,

[illegible]

& te disputata, non iam equi esse viderentur [illegible] equitum, & expeditius fugeret: non conscendit [illegible], quam donatus [illegible]: sed inquilinum illum [illegible] Argyrium Pamphilum, qui se huc Apreus Bacchanalibus ex perpetuum, propter quem [illegible] accusatur. Post quam vero Phocion imperator, equites Argeos, ad successionem accersebat, & tandem atque exercitum illum fraude [illegible] conflaturum eo ordine relicto, in navem se conjecit: & quorum equitum apud vos praefectus esse volebat, cum iis non est egressus. Quod si quid in [illegible] periculi fuisset, in terram omnium se contulisset. At non ita Niceratus Niciae filium, [illegible] * orbus liberis, corpore prorsus debili [illegible] Euctemon Aesionem, neque Euthydemum Stratoclis F. Nam horum nemo, [illegible] [illegible] illam [illegible] illam muneris & beneficij loco instructam [illegible] ad classem [illegible]; ubi [illegible] jubebat, ibi [illegible] ipsi corporibus [illegible] censuerunt. Alia Midiae ratio fuit, equitum praefecti. Nam ordine legitimo deserto, id propter quod poenas dare debet reipublicae, in beneficij loco numerabit. Atqui [illegible] trierarchiam, utrum per deos nundinationem & [illegible] & desertionem ordinum, [illegible] fugam, & quicquid huius generis est, appellare potius convenit, an munificentiam & liberalitatem? Nam cum nullo alio modo equestris expeditionis immunitatem posset adipisci, [illegible] Midias [illegible] quandam equitatui nundinationem. Atque [illegible] iterum, cum reliqui trierarchi omnes, qui aliquid [illegible] ex [illegible] Styris, comitarentur ac deducerent: solus esse comitatus non est, sed vobis neglectis, vallos & pecudes, & fores ad se, & ligna ad argentifodinas instructionem asportavit. Proinde quaestus privatus, non onus publicum illa trierarchia homini spurcissimo fuit. Haec a me vere dici, quanquam ipsi fere conscij estis, testes vocabo tamen.

TESTES.

Cleon Suniensis, Aristocles Paeaniensis, Pamphilus, * Niceratus Acherdusius, Euctemon Sphettius, qui tempore cum tota classe e Styris huc [illegible] trierarchi eramus & ipsi, & Midias, qui a Demosthene nunc accusatur, cui nos testimonium dicimus. Quumque tota classis ordine incederet, & trierarchis imperatum esset, ne segregarent sese, donec huc appulissemus: Midias classe relicta, nave autem lignis & vallis, & pecudibus, aliisque rebus quibusdam onerata, in Piraeum appulit solus [illegible], nec sua praesentia cum aliis trierarchis classem ornavit.

Quod si vero, Athenienses, quaecunque proferet, atque [illegible] quae vos insolentius [illegible], ad eum modum [illegible] impensa reipublicae & [illegible] essent, & [illegible] ita, [illegible] quidem [illegible] quibus me afficit, propter merita in rempublicam, ei danda esset impunitas. Nam ego nova multaque complura in vos & Midias beneficia [illegible] [illegible] classe victis hostibus, alijs [illegible] captis, alij multi & praeclari reipublicae triumphi partis. Nulli tamen horum unquam eam potestatem dedistis (& absit ut detis) ut eorum cuiquam liceret privatim inimicum insultare [illegible] vellet, & quo modo posset. Nam si quis Harmodij & Aristogitonis (his enim maxima dona pro maximis beneficijs a vobis data sunt) [illegible]

[illegible marginal note]

A [illegible]

B [illegible]

Μαρτυρίαι.

C [illegible]

[illegible]

[illegible] ται. οὐδὲ γὰρ ἁρμόδιον καὶ ἀριστογείτονα. τούτοις γὰρ δὴ μέγισται δέδονται δωρεαὶ παρ' ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ μεγίστων.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

A adscripsisset. Liceat porrò ei etiam lædere quemuis minimè id tulisset, quia ob hoc ipsum reliqua donia acceperant, quòd aliorum iniurias compescuissent. Iam relatam ei quoque à vobis esse gratiam, nõ tantum eius veritas (quæ parua omnino esset) sed maximis etiam beneficiis, partem id quoque ostendam me debere vos aliquid homini sparcissimo pendere. Vos, Athenienses, illum, qualis qualis est, Parali quæstorem creastis: nec non magistrum equitum, cum quidem in testis antillo equo per forum incedere non posset: & mysteriorum curatorem, & aliquando regem sacrificulum, boumque emptorem, & si quæ sunt eius generis aliæ dignitates. Eius igitur ingenij peruersitatem, ignauiam & improbitatem, veteris magistratibus, honoribus & suffragiis emendare, parum creditis esse munus atque remuneratorem? Atqui si quis ei ista ipsa sustulerit, Fuit ma-gister equitum, Parali quæstoram gessit, cuius pretij tandem ille fuerit? Illud etiam scitis, eum Parali quæstorem amplius quinque talenta Cizicenis rapuisset ac ne repetundarum postularetur, modis omnibus homines vexando, & exagitando, & tesseras conturbando, reipublicæ nostræ illius vrbis inimicitias pro B curasse, pecuniam ipsum sibi retinuisse. Magister equitum factus, vestrum equitatum lædit, talibus legibus latis, vt eas à se esse latas ipse postea negaret, ac tum Parali quæstor, cum in Euboeam vos contra Thebanos proficisceremini, & ipse in mandatis haberet, vt duodecim ex ærario talenta dispensaret, pro militibus vobis vt iungeret, deducerétque milites: non adiuuit, sed iam iam per Diocleum fœdere cum Theodoro inito, ac tum à priuata quadam triremi naulo, gando conducebatur adeò præclarè factam illam parasti. Dum verò magister equitum esset, quid putatis de reliquo? splendidus ille atque copiosus, nec equum proprium emere fuit ausus: sed alieno equo vehebatur, qui Philomeli Pæaniensis erat, pompas ducebat. Atque hæc norunt omnes equites qui militarunt. Quæ vt à me verè dici constet, voca mihi harũ C rerum testes.

TESTES.

Volo iam Athenienses, etiam quos hactenus ex populi præiudicio de violatis feriis, vos condemnastis, commemorare, atque ostendere, ob quæ facta illorũ nonnulli quibus suppliciis sint affecti, vt ea cũ illius facinoribus conferatis. (primùm igitur, vt postremã condemnationem primo loco dicam) Euandrum Thespiensem violasse mysteria, populi præiudicio damnatum est, deferente cum Menippo, homine Care. Est autem eadem lex de Mysteriis, quæ de Bacchanalibus & hæc lata recentius, quàm illa. Ob quod factum igitur Euandrum damnastis, hoc audite. quòd Menippum à se actione mercatoria damnatum, quem prius (vt aiebat) apprehendere nusquam potuisset, in Mysteriis hominem nactus arripuit. Ob hoc igitur eum condemnastis, nullius alterius criminis reum. In iudicio deinde, capite mulctare voluistis, sed accusatore placato, & totam illi condonare mulctam, cum prius damnatus transferret autem illa duorum talentum, coegistis & damnum, quo se propter expectationem iudicij affectum queretur apud vos, accusatori adiecistis. Vnus igitur hic homo ex priuata causa cũ nulla contumelia coniuncta propter ipsam legis violationem tantas pœnas dedit neque ad iniuria. Nam hoc illud est, quod vos ea

Exempla fe- ... ex... [illegible] ... qui populi præiudicio ... damnati sunt.

[illegible]

legem [illegible] hęc habetis vos, Iudices, semper A alii [illegible] quod iis omnibus qui [illegible] ad vos [illegible] prçstādum est. Alius commisisse vobis aliquando visus est in Bacchanalia, cum pro filio suo, tum praetoris, assidente [illegible] quod quendā qui spectādi locū occupabat [illegible] eiecisset. erat autem [illegible] quem [illegible] nomino, [illegible] accusator magnam hic & iustā causam vobis habere videbatur, cum diceret, Heus nisi occupauit locum, si id quod [illegible] mihi obiecit praeconis nō paruit, quid [illegible] ipse adeo pręter leges licere voluit, et ministris [illegible] me iubeat, non ipse verberet. Si ne tum quidem [illegible] mulcta nulla esset indicenda, & [illegible] potius agendum, modo ipse manu me non attingeret. multa enim sancita sunt legibus, [illegible] corpore [illegible] ab illo dicta vos ita probastis, vt alterum damnaretis. non tamen hic in iudicium venit, sed morte praeuentus est. Alium porrò tum populus damnauit B vni [illegible], vt qui festum violasset, etiam eius pro tribunali morte mulctastis, Ctesiclem inquam. Cur verò eum occidistis? quod sicuti [illegible] pōpa [illegible], qua ebrius quendam sui inimicum verberat. Videbatur enim ex petulantia, nō per ebrietatem verberare: sed per causam pōpę ac ebrietatis ac ministra [illegible] & [illegible] perinde ac seruis insultare. Enimverò his [illegible], quorū alter in pecuniis cessit, quas iudicio vicerat, alter capite mulctatus [illegible] atrociora confessione omnium, facinora Midię videri satis scio. Neque. n. pōpam celebrās neque iudicio victor, neque [illegible] assessor, nec vlla alia causa impulsus, nisi petulantia, talia commisit [illegible] Age verò [illegible] ad Pyrrhum veniamus, Athenienses. [illegible] illum, qui delatus, quòd [illegible] diceret, cùm esset in aerario [illegible] vestrûm quibusdam commeruisse mortem visus est, vestraque sententia [illegible] periit. atqui [illegible] illud [illegible] est non penitus, sed inopia coactus. Multos cōmemorare possem, quorū alij interfecti, alij infamia notati sunt, ob delicta his lōgè leuiora. Et vos, Athenienses, Smicroni decem talenta, & Scitoni totidem, [illegible] quòd cōtraria legibus promulgare videbantur. neque vos aut liberi, aut amici, aut cognati, aut vlli denique illorū aduocati ad misericordiam flexerūt. Ne verò, ô quis legibus contraria dicent, tantopere irascamini, si verò [illegible] animus feracia. Nullum enim verbum, aut dictum tam graue populo & vobis est, quàm ea sunt quae à petulantibus hominibus in obuios quosque [illegible] perpetrantur. Ne igitur ipsi tale in vosmet ipsos exemplum statuite, Athenienses, vos aliquem hominem moderatum & popularē in quocumque crimine deprehensum, nulla vel misericordia vel venia dignatum: sed vel occisorum, vel ignominia notatorum. Si [illegible] opulentum [illegible] per libidinem [illegible] venia [illegible]. nec enim [illegible] est, sed sine discrimine delicta omnia pari vobis seueritate vindicanda sunt. Iam quę nullo [illegible] vobis explicatu necessaria esse puto, iis expositis, ac [illegible] de illis disputatione absoluta, descendam. Magnam, Athenienses, ad prouocandum [illegible] facinorosis omnibus, aperit [illegible] & clementia, quae cur nulla sit [illegible] Midię, id ex me audite. Ego Athenienses [illegible] homines [illegible] sua viuendi ratione quasi [illegible] sibi colligere, nō eā modò, quā nonnulli & colligūt, & conferunt: sed aliam quoque veluti

[illegible] in [illegible] [illegible] Midię [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A est nostrûm aliquis moderatus, & humanus, & in multos misericors: huic æquum fuerit eadem officia vicissim præstari ab omnib. si quando necessitas eum & tempora postulant. Alius quispiam, vt ille, impudens & [illegible] [illegible] qui quidem alios quisquilias, alios mendicos, alios nihil esse putet, illi tributa eadem, quæ ipse prodit aliis, sunt reseruanda. [illegible] si vestrû [illegible] hunc [illegible] ipsum Midiam, [illegible] reperietis. Non ignoro autem, eum & liberos suos lamentantû, & multa [illegible] voce dicturum, [illegible], & & sese quàm maximè miserabilem ostendendo. Sed quanto nunc [illegible] se gesserit, tanto maiore odio dignus erit, Athenienses. Quamobrem? quia si nulla ratione ferocitatem suam domare potuisset, quin ita importunus & violentus esset, tempore vitæ superioris [illegible] & [illegible], quæ talem eum reddidissent, ratione habita, nonnihil de seueritate supplicij remitti fortasse decuisset. Sin quamuis sciens modestè quo sese gerere, cum vellet, posset, contra-

B rium vitæ institutum potius, quàm hoc sequi perpetuum [illegible] obscurum est hoc [illegible] suis artibus [illegible] [illegible] eundem, quê [illegible] vos futurum esse. Non igitur eius humili speciæ moueri debetis, nec huius temporis simulationi, sic ô que vultui plus adhibere fidei, aut [illegible] inesse putare, quàm reliquo tempori omni, quo que vita eius, qui mores fuerint, ipsi perspexistis. Ego liberos non habeo, quibus in conspectum vestrû productis, eiulare possim, ac deplorare iniurias mihi factas. Num igitur propterea quòd contumeliose tractatus, deterior apud vos conditione ero, quàm et qui iniuriam mihi fecit? Non vtique, sed quando ille productis liberis supplicabit, et illis indicium condonetis, tum vos me cum legum comitatu prope assistere putate, & iusiurandum, quod dedistis, pro[illegible] [illegible] & supplicantem, et [illegible] [illegible] sententia respiciatis, quibus ne longè [illegible] quàm ab illo [illegible]. [illegible] Athenienses, vos legibus [illegible] & legibus [illegible] debetis [illegible] [illegible] & quicquid bonorum habetis, id beneficio legum habetis, non Midiæ aut eius liberorum. Orator etiam ille est, me

C dicturus, fortitan inquit. Ego verò si is orator est, qui id consulit, quod vobis pro futurum putat, idque ea modestia, ne neque vos obtundat, neque cogat: non sane fugerim, neque negauerim hoc nomen. Sin orator est, qualis esse concionatorum nonnulos [illegible], atque vos ipsi [illegible], & vestris opibus locupletati, non ego non fuerim. Non enim quicquam à vobis accepi: sed meam rem familiarem, omnino paucis exceptis, omnem vobis impendi. Etsi autem illorum quoque omnium essem improbissimus: legibus à me pœnas sumenda esset, non in obeundo munere publico mihi insidiandum. Oratorem præterea nemo mihi suffragatur, neque id vnquam cupiui vertere, nec ipse vnquam quicquam apud vos in [illegible] [illegible] dixi, sed simpliciter pro me sû dicere, sû agere discerni, quicquid è republica fore ducerê. Cû illos [illegible] [illegible] videlicet [illegible] [illegible] [illegible] in procinctu stare. An verò eum decet [illegible] [illegible] loco mihi obijcere, qui in illis vitia [illegible] & propriam [illegible] sit collocare? Fortassis autem etiam ta[illegible] dicet: me nûc omnia meditata & præparata afferre. Ego verò, Athenienses, meditatum esse me affirmo: & haud negauerim, summum in cogitando studium posuisse. Vecors enim esse, si post tantas iniurias, quas tuli & fero, quid apud vos iis de rebus dicturus essem, penitus nihil [illegible]. Ipsam tamen orationem mi Midias mihi dictauit. nam qui res, de quibus verba fiunt,

suppeditauit, iure optimo id tribuetur, non ei qui molitatus est, solicitéque laborauit, vt causam suam in re præsenti, ita vt æquum est, proponeret. Ego verò me hoc facere solere, etiam ipse confitebor, Athenienses. Midiam autem nihil vnquam in omni vita iusti esse meditatum apparet: cui si vel paululum talia cogitare in mentem venisset, [illegible] abcessisset. Arbitror porrò, eum non dubitaturum esse populum etiam accusare, & concionem: & ea quæ tum dicere audebat, quum de eo quæreretur, nunc quoque dicturum: quibus [illegible] remansisse, & qui præsides deserverint, eos interfuisse concioni, & [illegible], & peregrinos, & eius generis homines fuisse, à quibus fuerit condemnatus. Nam tanta, Iudices, fuit eius confidentia & impudentia, vt meminerit è vobis qui interfuerint, vt maledicendo, & minitando, & subinde in tumultuantem concionis locum intuendo, se terrorem incussurum putaret omni populo. Qua nobis iam haud profectò miseria ridicule iam cum lacrymæ videbuntur. Quid aliud necessariò capit? Tu ne ab his postulas, vt liberi sint eorum, aut tui misereantur, quum te rationibus, ipsi, à te publicè contemptui, & ludibrio habiti? Tu ne solus mortalium omnium, quem apertissimè constat, in vita tanta superbia & omnium hominum despectu esse refertum, vt etiam illi, cum quibus tibi nihil est negocij, tuam confidentiam & vocem, & tumultum, & tuos ministros, & opulentiam, & ferociam sine dolore spectare non possint, in iudicio misericordiam statim consequeris? Magnum quidem principatum, vel potius artem inueneris, si duas res inter se maximè contrarias tam paulo momento tibi ipsi circundare posses, inuidiam ex vitæ insolentia, misericordiam ex impostura. Nulla tibi ratione tribui potest misericordia, quicquid in te est, sed contrà, odium, & inuidia, & iracundia. Hæc numereris. Sed illuc redeo, ad eius accusationem populi, & concionis. Quod vbi faciet, cogitate vobiscum, Iudices, illum equites, commilitones suos, olim Olynthum in [illegible], ad vos in concionem progressos, accusasse, * nunc rursus apud eos qui foris militant, occasione expectata, populum accusaturum. Vtrum igitur vos siue mansistis, siue exiuistis, tales perhiberi nò recusabitis, quales Midias fuit: an contrà potius ille semper & vbique, fuit malus ferus & execrandus? Ego quidem opinor istum talem. Nam quem non equites, non collegæ, non amici ferre possunt, quid de eo dicendum est? Iouem testor, & Apollinem atq. Mineruam: dicere enim siue profuturum, siue nociturum sit: cùm iste se iactasset in me tam fabularetur, apprehat quosdam, * qui blandè omnino cum eo solent colloqui, molestè ferre: atque me laudandum eis minimè vitio vertendum. Nec enim ferri potest homo, sed & solus diues est, & eloquentia solus, & omnes ei sunt quisquilie & mendici, ac ne homines quidem. Eum igitur, qui nunc tanto fastu turget, si absoluetis, quid facturum putatis? Et quo pacto cognoscere possitis, ego dicam: si è signis, quæ secuta sunt populi præiudicium, rem æstimetis. Quis enim est, qui præiudicio damnatus violati festi, præsertim, etiam si nullum aliud periculum aut discrimen subesset, non vel ipsum diem se dissimularet, modestiamque præberet ad iudicij diem, si non in omne tempus? nemo est, quin id faceret. Aliter verò Midias. Nam inde ab eo die concionatur, conuiciatur, clamitat. Legitur magistratus aliquis? Midias Anagyrasius in campum descendit: Plutarchi procuratoris agit, eius secreta nouit: vrbs eum non capit.

[illegible]

[illegible]

A & hæc omnia facit, non in aliud profectò, nisi vt [illegible] populi sibi [illegible] nihil nocuisse [illegible] [illegible] sit [illegible]. Qui igitur, Athenienses, vos [illegible] pu[illegible] verò nihil facere [illegible] [illegible] interfectam [illegible] vos habitaturi, quod de se [illegible], per Deos, confisurus, inflatus, [illegible] grillo [illegible], violentum, [illegible] c[illegible] fieri [illegible] dedit, si [illegible] fugerit? Ego verò, vt non ob aliud, vel ob crebras & importunas conciones, maximo supplicio consiterem afficiendum. Nostis enim [illegible] res bene gestæ [illegible], & tale aliquid quo exultaremur [illegible] vnquam inter vos esse Midiam inuentum, qui cum populo gauderet, quique congratularetur. Sin quid aduersi, quod deprecentur omnes, primum inter alios statim surgere & concionari, insultantem temporibus, silentioque fruentem, quod vos propter aduersæ fortunæ tristitiam tenetis. Tales enim estis Athenienses: neque enim egredimini, neque tributum conferendum censetis & miramini male [illegible]

B [illegible] me [illegible] vobis tributa [illegible]. vos illis [illegible] me [illegible] vobis ociose [illegible] sedentibus? Tali petulantia [illegible], & animi sui acerbitatem ac maleuolentiam quam obscure contra populum apud semetipsum gerit, per occasionem detegens, ostendit. Oportet igitur, Athenienses, vos etiā sic nunc, quando iste per fraudem & imposturam lamentabitur, ac plorabit, & supplicabit, [illegible] illi subuenire. Tali res Midia, homini [illegible] contumelioso es neque [illegible] apud te [illegible] & [illegible] in [illegible] male [illegible] patrasne te toleraturos, ipsum vero te verberaturum [illegible] te absoluturos, [illegible] tem[illegible] [illegible] Omnes quidem [illegible] fraudem non [illegible] illi gratificentur: quam vt ægre mihi faciant [illegible] nuncidetat. [illegible] sibi [illegible] affirmem, [illegible] intercedere [illegible] & vt [illegible] quia non te[illegible] sentit, sed [illegible] ut [illegible] aliquando [illegible] Nam cum ego nec acceptis [illegible] inimicum esse [illegible]

C ipse tamen me [illegible] non [illegible] sed in aliis causis semet ingerit, & nunc [illegible], et nec [illegible] legum [illegible] mihi impertiamini, [illegible] Talis igitur [illegible] tam graui est, & [illegible] expectatis? Ad hæc adsum, Athenienses, & [illegible] Eubulus in theatro coram populo Midiam [illegible] & nominatim citatus, orantibus & [illegible], vti vos nostis, non surrexerit. At qui si Midiam [illegible] esse credidit apud populum [illegible] vtique [illegible], et patrocinari [illegible], quia tum [illegible] eum [illegible] adesse noluit: nunc quia mihi [illegible] liberare studet: vobis [illegible] gratificari. Adiu vt in republica populari quisque [illegible] vnius intercessione alter [illegible] tolerare cogatur, alter [illegible] impune ferat. Quod si mihi malefacere [illegible] Eubule [illegible] ego deos testor, haud [illegible] quidem, & rempublicam [illegible] legibus quibus [illegible] supplicium exigere. Vsione tamen [illegible] & contumeliarū, quibus ego [illegible] leges affectus, noli me spoliare. Sin illo modo [illegible] posse male facere dif[illegible] hæc [illegible] fuerit [illegible] probitate qui [illegible] nihil in me reperire quod criminetur. Audio [illegible] & Philippidē, & Mnesarchidem & D[illegible] Euonymeū, ac tales quosdā ditis,

In [illegible] Midiæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

A Postquam igitur suffragio decretum est, id factum esse contumeliam, & in templo, qui huic cognitioni fuere præfecti, sedentes pronunciarunt, ego quæ in sententia permansi, & neque vobis, neque mali ipse dedi, etenim demum eos absolueris Midiæ gentium. Turpissima enim omnia in eo sunt. Neque verò ego sum ita immemor de vobis, cum præsertim, Athenienses, hominem accusem, qui & est, & habetur violentus ac contumeliosus, qui in celebri ludorum conuentu petulanter deliquit, qui contumeliæ suæ testes fecit non modò vos, sed & Græcos etiam omnes qui spectatum aduenerant. Audiuit populus istius facinora. Quid igitur? præiudicio damnatum vobis tradidit. Quare vestra cognitio nec in obscuro fieri, nec latere potest, aut effugere inquisitionem hominum, quidnam re apud vos relata decreueritis. Quòd si pœnas infligetis, prudentes & bonos viros, & improbos infestos vos esse iudicabunt. Neque enim ciuili aliquo delicto admisso, aut, vt Aristophon, corporis reddita, conquæstionem publicam dissoluit: sed ob
B contumeliam, & quia nihil eorum quæ fecit, corrigere potest, in iudicio versatur. Vtrum igitur, hoc facto præstabat eum statim, an verò nunc puniri? equidem nunc arbitror, commune enim est hoc iudicium & omnia facinora de quibus ... communia sunt. Præterea non me verberabat, Athenienses, solum ille, neque contumeliis impetebat animo & cogitatione sua unum, cum faceret ea quæ faciebat: sed omnes, quotquot putet aliquis se minus, quàm ego me, vlcisci posse. Nam quod non omnes verberibus aut contumeliis afficiebamini in æditate, hoc vsque nostis, vos nec edile omnes simul esse neque posse quemquam vos simul omnes, vna quidem manu, malè tractare. Sed cùm vnius, cui facta iniuria est, pœnas non semper sit vnumquemque expectare oportet, se proximum fore ipsum qui in iniuria afficiendus, proinde alia non negligenda sunt, nec expectandum eò vsque, dum nimi ... pœmanoit, sed longè antè præcauendum. Odit Midias fortasse me. Vestrum verò quemque, alius quispiam. Num igitur con-
C cesseritis, vt infestus ille, quisquis sit, pro libidine sua vestrum quemuis ita tractet, quemadmodum ille me tractauit? equidem non opinor. Proinde me quoque ab illius insolentia defendite. Saltem hoc videte, iam statim vbi iudicium surrexerit, vnusquisque vestrûm, alius fortasse maturiùs, alius seriùs domum reuertetur, nulla re sollicitus, neque respectans, aut metuens quicquam, siue amicus sibi siue inimicus obuiam detur, neque porrò virum magnus an paruus, robustus an imbecillis, neque denique tale quicquam. Cur verò illud? quia hoc animo cognouit, hoc fidit, atque fretus est, republica, se à nemine trahendum, aut exagitandum, aut verberandum esse. Ad quam igitur securitatem vos ipsi non priùs ea mihi confirmata, vadetis? Qua spe igitur aut expectatione talia perpessum superesse ac viuere oportebit, si nunc vos me negligetis? At hercule dicet aliquis, bono animo esto: nihil enim in posterum tale tibi fiet, quid verò si fiet? tu irascemini, cùm ego iam ... feratur? Nequaquam, Athenienses, ne destituatis neque me, neque vosmetipsos, neque leges. Nam illud ipsum si considerare & indagare voletis, quare qui è vobis, suis quoque temporibus iudicatis, sacrosancti sunt, & omnes ciues in sua potestate habeatis, siue ducenti, siue mille, siue quotcunque iudices publicè sint delecti: reperietis non aliud fieri, quàm soli ex reliquis ciuibus insignes & instructi, aut corporibus lectissimis & valentissimis præditi sint iudices, aut ætate florentissimi, aut villa re denique simili, sed quod legibus valeant

Legum autem vis in quo est? Utrum in eo, si quis vestrum affectus iniuria exclamarit, ut ipsae accurrant & praesto sint sua opitulatione? non: literae enim sunt, & scriptura constant, neque hoc facere possunt. In quo igitur earum vis est? Si vos eas confirmabitis, & semper ratas exhibebitis omnibus earum opem implorantibus. Ita & leges per vos firmae sunt, & vos per leges. Has igitur ita sunt defendendae, ut se ipsum unusquisque defensurus aliud iniuria vel contra legem violationes pertinere ad omnes, sint existimandae, [illegible] quaecumque deprehendantur, neque ulla munera, neque homo ullus, neque calliditas ulla reperiri, aut quicquam aliud debet, quod legum violatorem a dignis poenis eripiat. Qui Bacchanalibus in theatrum ingredientem videbatis illum, exsibilabatis, exclamabatis, omnia denique quae odii signa sunt, faciebatis, quasi nihil adhuc eorum de eo audissetis. Priusquam igitur factum coargueretur, irascebamini, laesum ad [illegible] ulciscendam hortabamini, capi iubebatis, cum eum apud populum deferret: postquam vero convictus est, & confessio populi in templo facta, praeiudicio damnatus, & alia nefaria illius facinora insuper sunt in lucem producta, & vos sorte ad iudicium estis delecti, & in manu vestra est, ut solo suffragio conficiatis omnia, nunc dubitabitis mihi opitulari, populo gratificari, ceteros modestiores facere, & id consequi, ut in posterum ipsi extra omnem periculi metum securi vivatis, alios in illum exemplo, quo reliqui moveantur? Itaque cum propter omnia supra dicta, tum vero maxime propter Deum, cuius iste festum nefarie scelere polluit, sancta & iusta sententia lata, istum condemnate.

B

LIBANII ARGVMENTVM ORAtionis in Androtionem, violatarum legum reum.

Quingentorum senatus. Duo fuerunt Athenis senatus: alter perpetuus Areopagiticus, qui de caedibus voluntariis, & vulneribus, & aliis similibus rebus iudicare solebat, qui rempubl. administraret: alter quingentorum, [illegible] quingentis viris constare, qui essent annui senatores. Lege autem quadam [illegible] *Lex senatoria.* [illegible] si fecisset, non [illegible] a populo petere, eadem lex vetabat. Nunc autem cum senatus [illegible] Androtion, qui plerisque senatum corona donari iussisset, violatarum legum reus agitur. Nam duo eius inimici accusant, Euctemon & *Androtionis decretum.* Diodorus: quorum ille priores causae partes, hic posteriores agit, & pro se ad causam hanc orationem. Dicunt autem accusatores, [illegible] senatus factum esse decretum. Cum enim lex [illegible] populum [illegible] *Areopagitarum.* decretum quidem senatus probatum esse: Androtionem autem contra [illegible] lege, sine consilii iussu, decretum hoc ad populum retulisse. Deinde legi illi esse contrarium, quae vetet senatum, [illegible] petere praemium [illegible] se [illegible] esse. Atque haec leges ad rem attinent. Afferunt autem & contra personam duas leges, unam de impudicitia, alteram de [illegible] & afferunt, Androtionem utrique [illegible] esse. Nam & prostituisse corpus suum, & patris aere alieno esse [illegible] publico. *Tributum.*

ALIVD ARGVMENTVM.

Tribus [illegible]. Varii fuere magistratus apud Athenienses: quorum alii sorte, alii suffragiis, alii delectu creabantur. Sorte, qui ferendis legibus, et iudiciis [illegible], qui populi suffragiis, et [illegible] delecti, qui deligi solebant, [illegible]. [illegible] igitur [illegible] qui sorte legebantur. Quinquaginta autem [illegible] Areopagitarum. Qui [illegible] maiorem [illegible], [illegible] publicam [illegible], Areopagitae capitalem [illegible]. Quod si quis [illegible],

A ἡ [illegible]

B

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑτὰ Ἀνδροτίωνος παρανόμων λόγου.

C

Δ [illegible]

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δ [illegible]

Differentia [illegible]

[illegible]

decretum senatui propterea in primis non [illegible] quia enim [illegible] magistratus [illegible] senatus [illegible] ne [illegible]. Quisque [illegible] mali [illegible]. Altera lex Senatui qui [illegible] fecerit, praemium postulare. Tertia lex: Qui pudicitiam prostituat, a [illegible] arcendum. Androtionem igitur [illegible], [illegible] a republica. Quarta lex: Qui [illegible] Quare [illegible] Androtionem [illegible] in republica versari non debere. [illegible] confessiones explicemus. Androtion igitur primae legi confirmationem opponit. Ait enim, [illegible] ad populum ferantur. Secundae legi aliam legem & ipse obiicit, [illegible] senatus, [illegible] functus officio videatur, pro concione [illegible]. Reliquis duas exceptione opponit [illegible], iam non esse de iis disceptandum. Quidam ex multis [illegible] hanc orationem, ut ad negocialem [illegible] referrent. Etiam hic, [illegible], duae leges non se pugnant ex circumstantia, quia [illegible] altera violata est, propter alterius [illegible]. Respondemus, in negociali constitutione, cum de contrariis legibus agitur, [illegible] violari, sed considerari utram violari oporteat. In hac autem causa aliter fieri, quam una lex violata sit quae vetet, senatum [illegible] non [illegible] petere praemium. Id vero propriam non est negocialis constitutionis ad leges contrarias [illegible], sed legum contrariarum [illegible]. Sciendum autem est, cum duo sint accusatores, quorum alter est natu maior, ei honoris gratia primas in agendo partes tributas [illegible] & hic Euctemon, ut [illegible], primo loco dicit. Recitavit tamen principium & [illegible], & partem etiam confirmationis. Sed Diodorus, homo [illegible], a Demosthene accepit hanc orationem [illegible] deuterologia, & ea [illegible] quae Euctemon praetermisit.

[illegible Greek text]

DEMOSTHENIS CONTRA ANDROTIONEM ORATIO, Hieronymo Vuolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Causa Androtionis accusandi, & elatio [illegible]

QVEMADMODVM Euctemon, Iudices, ab Androtione vexatus iniuriis, simul & reipublicae consulendum, & semetipsum vlciscendum esse existimat: sic idem & ego facere conabor, si modò potero. Etsi autem Euctemoni multae & graues contumeliae contra omnes leges factae sunt: eae tamen iis negociis, quae mihi fecessit Androtion, sunt leuiores. Nam illum quidem & pecunia spoliare per insidias, & honore vestro per iniuriam deiicere studuit. Me autem mortalium nemo tecto recepisset, si vos illius imposturis fidem habuissetis. Criminatus enim me est eius facinoris, quod nemo etiam aequo animo dicat, nisi illius similis, patrem meum esse à meipso interfectum: & in iudicium adduxit, atque impietatis reum fecit, non me, sed patruum meum, in hanc sententiam impie facere, qui mecum congrederetur, tali scelere constricto. Qui si tum fuisset damnatus, esset quis crudelius ab illo quàm ego, tractari potuisset? Quis enim vel amicus, vel hospes meam consuetudinem non refugisset? Quae ciuitas vspiam habitare secum passa esset hominem, in opinione tam nefarij sceleris perpetrati? nulla profectò. Ego autem quemadmodum in ea causa non paucis sententiis, sed ita luculentè sum a vobis absolutus, vt quintam ille partem suffragiorum non ferret: sic illum vestro praesidio, & nunc, & in omne deinceps tempus vlcisci conabor. At de priuatis negociis cum dicere longè plura possem, omittam. Quibus autem de rebus & actis in republicam sententiam ferretis, per quae ille vobis non parum nocuit, quae ipsi mihi praetermisisse visus est Euctemon, quaeque audiri à vobis expedit, ea paucis vt explicem, operam dabo. Ego, si obiecta crimina simplici aliqua ratione ab illo excusari posse apud vos viderem, de ea nulla facerem mentionem.

[illegible Greek text]

[illegible]

A Nunc ſatis ſcio, nihil eum ſimplex aut æquum poſſe afferre: ſed daturum operam, vt quibuſdam præſtigiis crimina eludat, & callidis atque improbis rationibus deceptos vos a cauſa abducat. Eſt enim, Athenienſes, dicendi artifex, & omnem in eo ſtudio ætatem conſumpſit. Ne igitur decepti eo adducamini, vt & contra quàm iuſiurandi religio poſtulat, pronunciatis & illum, quem multis malis nominibus æquum eſt, abſoluatis: attente audite orationem meam, vt de ſingulis iis quæ effugia, me audito, rectè ſtatuere poſſitis. Vna ratio eſt eius quam artificioſam eſſe putat, de decreto ſine ſenatus authoritate promulgato. Lex, inquit, eſt, ſi ſenatus ita ſuum munus adminiſtrarit, vt præmio digna eſſe videatur, præmium id à populo ſenatui eſſe dandum. Hoc rogauit, inquit, præfectus, populus ſuffragia tulit, viſum eſt: nihil, inquit, hic opus eſt ſenatuſconſulto. Ex lege enim illa fiebat. Ego verò contrarium eſſe verum ſentio, & vos mihi aſſenſuros arbitror de his rebus ſenatuſconſulta proferenda eſſe ſolùm, quæ iubentur legibus. Nam iis de rebus de quibus leges nullæ extant, prorſus nihil eſt B decernendum. Dicet præterea, omnes, qui vllo tempore fuerint, ſenatum, ad hunc modum accepiſſe præmia, qui vnquam à vobis acceperit: nec de vllo vnquam factum eſſe ſenatuſconſultum. Ego verò eum haud vera prædicare arbitror, ac potius compertum habeo, ſed vt maximè hoc verum ſit: ſi lex contrarium iubet, non vtique quia prius ſæpe peccatum eſt, propterea vetera peccata nouis nunc cumulanda ſunt: ſed contrà, nunc exercitis imponenda eſt neceſſitas ita faciendi talia, quemadmodum lex iubet, à te ſupplicio initio. Tu igitur ne dicas hoc, ſæpe eſſe factum: ſed illud, debuiſſe ita fieri. Neque enim, ſi quid aliter aliquando quàm leges iubent, factum eſt, idque tu imitatus es, propterea iure abſoluereris: ſed potius condemnaberis. Vt enim, ſi quis eorum olim damnatus eſſet, ea illa non ſcripſiſſes: ita ſi tu nunc pœnas dederis, alius non ſcribet. De lege autem, quæ manifeſtè vetat, ne ſenatus triremibus non factis, præmium petat: operæpretium eſt audire, quid hic ex conſtitutionis ſit allaturus, & ſpectare hominis C impudentiam in iis quæ dicere inſtituet. Lex, inquit, non ſinit ſenatum petere præmium, niſi fecerit triremes. Fateor. Nuſquam autem vetat populum dare. Ego verò ſi dediſſem poſtulanti: legi fraudem feciſſem. ſi verò nullam in toto decreto de nauibus feci mentionem, ſed alia quædam recenſeo, propter quæ ſenatum corona dignum: quo pacto legem violaui? Neque verò difficile vobis eſt, illa iiſdem rationibus refutare, quæ inducit præſes ſenatus, & qui ſententias comprobat, præfectum, rogaſſe, & dicendæ ſententiæ ius feciſſe, eumnam videtur ſenatus eo munere ſuo functus, vt ei honos haberi deberet, an non? Atqui de iis qui non petunt, nec accipere poſtulant, prorſus ne rogari quidem conueniebat. Præterea cùm quibuſdam de rebus Midias accuſaret ſenatum, & *alios quoſdam, ſi biſſitæ ſenatores peccati ſunt, ne ſibi præmium enperetur. Et hæc vobis iudicibus ex me audire nihil eſt opus, cùm ipſi eadem videritis, quid apud populum actum fuerit. Quare ſi ſenatum petiſſe negarit, ne occurritote. Iam illud etiam oſtendam, non permittere legem, vt populus præmium det ſenatui, triremibus non factis. Hac de cauſa, Athenienſes, ad hunc modum lata lex eſt, ne ſenatui liceat triremibus non factis poſtulare munus, ne populo perſuaderi, aut fucus fieri poſſit. Neque enim legiſlator in poteſtate oratorum rem eſſe oportere cenſuit:

[illegible]

sed quod *tribui & iustum & populo vtile esset, lege definitum esse oportere. Triremes non fecisti: ne igitur postula premium. Cum autem petere non sinat: nónne dari vehementer vetat? Iam illud etiam excutiendum est, Athenienses, cur senatus, etiamsi caeteris in rebus omnibus praeclarè se gesserit, neque de eo queri quisquam possit, triremes autem non fecerit, praemium non liceat postulare? Inuenietis enim, hoc in populi esse praesidium institutum. Arbitror enim [illegible] esse neminem, quin quicquid vel bonorum vel aduersum (ne quid [illegible] dicam) reipublicae contigerit, aut nunc etiam sit: triremium vel copia, vel inopia contigisse. cuius generis multa referri possint & vetera & recentia. Quod verò est & omnibus [illegible] notissimum, eos qui propylaea illa & Parthenonem extruxerunt, & fana caetera omnia e spoliis Barbarorum exornarunt, quae omnes meritò laudi nobis ducimus (hos, inquam, audiuistis profectò, deserta vrbe, & Salamine conclusos: eò quòd triremes haberent, & omnes suas opes, parta nauali victoria, atque rempublicam confirmasse, & in caeteros Graecos multa & magna beneficia contulisse, quorum memoriam nulla vetustas abolebit. Sed illa quidem antiqua & vetera. Quod autem vidistis omnes, id dicam. Scitis, vos nuper Euboeensibus intra triduum opem tulisse, & Thebanis isto foedere abeundi fecisse potestatem. Nunquid autem id tanta celeritate confecissetis, nisi naues recentes habuissetis, quibus opem tulissetis? ne potuissetis quidem. Multa commoda commemorari possent, quae reipublicae è recta triremium instructione contigerunt. Iam è neglecta quantae calamitates? At caetera omittam. In Decelico autem bello, (ex antiquitate enim vnum exemplum, quod vobis omnibus quàm mihi notius est, proferam) cùm respublica multas & magnas clades accepisset, maiores nostri deditionem non antè fecerunt, quàm classem amisissent. Et quorsum attinet recensere vetera? Postremo enim Laconico bello, cùm naues posse mittere non videremini: scitis vt animata fuerit ciuitas: scitis vt etiam venale fuerit. vt autem misistis: eam vos impetrasse pacem, quam voluistis. Imò igitur, Athenienses: cum in vtramq; partem triremes tantum momenti habeant: hunc terminum senatui statuistis, vtrum is debeat accipere praemium, necne? Nam si res caeteras omnes rectè administrasset: per quas autem res illas ab initio & para[illegible] & nunc utimur, eas non fecisset, triremes inquam, nihil ille profecisset. Summa rerum enim populi [illegible], & mediocriter facta recta praestanda est. Ille autem vsque adeò licere sibi existimat & dicere & scribere quicquid libitum fuerit: vt senatum, qui & caeteris in rebus ita se gessit, vt audistis, & triremes non fecit, praemio affici decreto iusserit. Atque haec non pugnare cum lege, nec ipse dicet, nec vos credetis. Sed audio eum huiusmodi quiddam apud vos dicturum, non stetisse per senatũ, quò minus triremes cõficerentur: sed quaestorem naualium fabrorũ fugã cepisse quatuor talenta cũ dimidio [illegible] calamitatẽ fuisse in causa. Ego verò illud ipsum demiror: primùm, si postulat vt propter aduersũ casũ, senatus corona ornetur. Nã rebus prosperè gestis, huiusmodi honores putaui esse propositos. Deinde illud etiam vobis dicam: Nego esse iustum, vtrunque dici, non contra legem honorem esse datum &, non stetisse per senatum, quò minus triremes curarentur. Nã si praemiũ senatui etiam nõ factis triremibus est dãd[illegible]

Fuga quaestoris [illegible]

A [illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C [illegible Greek text]

[illegible Greek text]

[illegible Greek text]

A quorsum illud dicere attinet, per quem steterit, quo minus factae sint? Si non licet: quod neque siue per hunc, siue per alium steterit, senatum accipere coronam decuit? Praeterea huiusmodi verba, vt mihi videtur, vobis optionem dant, vtrum excusationes & verba vobis esse audienda hominum in vos iniuriosorum, an naues possidendas? Nam si vobis iste ita satisfaciet: perspicuum erit cuilibet senatui probabilem causam esse ad vos afferendam: non triremes faciendas. Eo pacto & pecuniam consument, & vos naues non habebitis. Si verò et lex iubet, & vestrum iusiurandum postulat, acriter omnes omnino causis sublatis, & propter non factas triremes praemium negauerit is, omnes Athenienses, factas triremes vobis tradent, vbi viderint caetera omnia fuisse apud vos lege inferiora. Neminem autem mortalium dicum in causa esse, quod minus triremes factae sint, id quoque perspicuè ostensum. Senatus enim, lege sublata, illum sibi patronum creauit. Iam quod

B ad impudicitiam attinet, respondebit, nos esse iniurios, & falsa in se maledicta iactare, si vera esse illa consideremus, ad Senatores fuisse veniendum, vt ibi de mille drachmis periclitaremur, si calumniari videremur: nunc nos fucum facere, qui crimina & inania maledicta conquiramus, & vos obtundamus, ad quae ea cognitio non pertineat. Ego verò censeo, illud primum cum animis vestris esse cogitandum: multò maximum esse discrimen inter conuicium atque crimen & probationem. Crimen enim est, si quis nudis verbis vsus, orationi suae nullis argumentis fidem facit: probatio, si quae dicit, ea etiā vera esse ostendit. Necesse igitur est eos qui probant, aut argumenta tradi, per quae rei veritatem vobis declarent: aut coniecturas afferre: aut probabiles testes. Neque enim in quibusdam fieri causis potest, vt in rem praesentem ducamini: sed si quis eius generis aliquid ostenderit, semper vos nullam veritatis habere probationem iure creditis. Nos igitur non probabilibus verbis aut argumentis, sed à quo maximè poenae

C expeti possint, eo ostendimus: virumque adducimus, qui tabellam nobis exhibeat, quā illius anteacta vita contineatur: qui suo periculo testimonium dicit. Itaque si haec conuicium & crimen esse duxeritis, vos probationem esse putabitis, quae verò ille facit, conuicium & crimen. Cum autem ad Senatores fuisse descendum dicit, sic existimabitis: nos & id facturos, & nunc hac de lege conuenienter loqui. Nam si te alterius criminis reum, hoc nomine accusaremus, ista tibi esset oratio aegrè ferentis. Sed si in hoc iudicio de vi illata lege agimus, leges autem illis moechis praeditos nec legitima decernere patiuntur compellendimus, illum non dixisse tātum contra leges, sed vixisse etiā aliter, quàm leges sinūt: cùm de lege nihil dicetur, per quā haec prohibentur? Illud etiam cognoscendum vobis est, Solonē harū legū autorem, & aliarū ferè omnium, longè aliū, quàm iste sit, legislatorē, nō vno modo scelerū poenas in qui volūt expetendas permisisse à facinorosis: sed multifariā. Norat enim, nō posse fieri, vt omnes ciues ex aequo essent aut eloquentes, aut cōfidentes, aut moderati. Quòd si ita sanxisset leges vt moderatis suffecisset poenas sumere, multos impunè fore improbos censuit: si verò et cōfidentibus & eloquentibus sumitus homines imperiti & rudes, nō possent eodē, quo illi modo, poenas sumere.

[illegible Greek text]

Æquum nõ esse censuit, ne cuiquo pro sua cuiusque facultate, exigendæ pœnæ ius negaretur. Id aũt fieri, qui potuit? si multas vias per leges muniret, ad facinorosos insectandos. Veluti in furto: firmus es, & te ipso fretus? abduc in carcerem, sed mille drachmis periclitaris. Infirmior es? Nõ ex multis indicato: illi facient. Id quoque formidas? accusa. Non tibi fidis, & pauperior es quàm qui mille drachmas soluas? furti age apud arbitrum, & extra periculum eris. Neutrum horum placet? accusa. Etenim hæc reform[illegible] [illegible]. hæc omnia diuersa sunt. Eodem modo & in causa violatæ religionis, licet abducere in carcerem, accusare publicè, causam apud Eumolpidas agere, proponere apud Regem. Eodem modo in cæteris ferè vniuersis. Si quis igitur se maleficum esse non diffiteatur, aut impium, aut cuiuscunque criminis de quo accusatur, sontem: sed propterea se absolui postulet, quod, si quidem in carcerem abductus fuerit, diem apud arbitrum dici oportuisset, & accusari se decuisset. Siu apud arbitrum reus fuerit, in carcerem fuisset abducendus, vt accusator mille drachmis periclitaretur: ridicula res illa profectò fuerit. Nam qui aliquid non fecerit nõ de forma iudicij est disputãdũ: sed insõtẽ esse se, ostẽdẽdũ. Eodẽ modo & tu Androtio, ne propterea dare pœnas recusato, si prostitutæ pudicitiæ de certa facis, quòd nobis & apud Senatum in te [illegible] [illegible], sed aut nõ fecisse te ostẽde, aut pœnas da, qui nonduum istis aliquid decreueris. Neque enim tibi fas est. Quòd si te nõ in omnib. quæ legibus cõcedũtur, rationibus, sic asserimus: gratiã habeto nobis de iis quas prætermittimus, nõ propterea te prius insõtẽ haberi postulato. Operæpretium porrò est, Athenienses, diligẽter inquirere & spectare, quàm cura Soloni fuerit, huius legis autori, in omnib. quas tulit legibus, Respub. & quanto de hac, quã iis de rebus quæ legibus cõtinẽtur, magis sollicitus fuerit. Quod cum ex aliis multis legib. perspicitur, tum verò ex hac, quæ vetat, ne ij qui se prostituerũt, in publico vel dicant, vel decernant. Illud enim videbat, cũ multis è populo dicere liceret, eos tamen nõ dicere. Quare id graue nõ ducebat: alioqui multa potuisset, si punire voluisset istos grauiora cõstituere. verùm nõ hoc ei fuit propositũ: sed hoc propter vos & rempublicã interdixit. Norat enim, norat flagitiosè viuẽtibus hominib. eã rempublicã esse aduersissimã, in qua omnib. probra, patrare, liceret. Ea verò quæ est? popularis. Nõ igitur tutã putauit, si quãdo accidisset, vt iisdẽ tẽporib. multi existerẽt homines, cùm eloquẽtes & cõfidẽtes, tũ [illegible] & malis referti. Fieri enim posse, vt illorũ impulsu populus multũ delinqueret, atque adeò ut ipsi populare [illegible] omnino statũ cõmutarẽt (nã in oligarchia, etsi aliqui multò flagitiosiores Androtione viuerent, magistratibus maledicere nõ licet) aut ad [illegible] impulerit se populũ, vt ipsius esset quàm simillimus. Prorsus igitur illud hominũ genus à cõsiliis exclusit, ne populus ab eis deceptus delinqueret. Quibus bonus ille vir [illegible], sibi nõ tantùm dicẽdũ & decernẽdũ esse cẽsuit, cũ nõ liceret: sed & cætera leges ea esse facienda. Iam quod ad eam legem attinet, quæ, quòd pater eius fuit ærarius, & multã reipublicæ nõ soluit, isti nec habere cõciones, nec facere decreta liceret: si ei respõdere potentia, õ dicen, nomẽ suũ à nobis falsum deferendũ: Tum nos, id esse facturos (nõ me hercule nũc) cum ei aliorũ facinorum ratio reddenda erit, & cum id ex lege cõstituet. Atque adeò nũc ostendimus, nec ea

De [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A quæ aliis licent, permissa legis tibi sicuti decernatur. Cum igitur [illegible] non fuisse [illegible], id allendit, e carcere nisi profugisse, sed fauisse [illegible]. Quæ si [illegible] non potest, a lege vetante scilicet [illegible] hereditatem, ut a lex constituit paterna ignominia. Cum autem ignominiosus [illegible] verba facere, [illegible] tibi licet. Ac de legibus quas in [illegible] attulimus, si quid aduersi fuit, [illegible] hæc vobis esse [illegible] arbitror. [illegible] de ceteris orationes ad vos decipiendos [illegible] comparatæ [illegible] quingentos [illegible] ignominia [illegible] sua. Ego vero, si illos [illegible] spoliatum, reipublicæ [illegible] nihil commodi [illegible] effecisset [illegible] vt [illegible] Sed si [illegible] facto [illegible] plus decies mille meliores [illegible] quam [illegible] vt [illegible] boni sint, quam iniustè [illegible] quingentos? Dicere autem possum, ergo [illegible]

B hinc non esse omnem senatum, sed quosdam qui sunt autores malorum, & Androtionem. Cui enim [illegible] est [illegible] & nihil scribente, ac [illegible] senatu [illegible] qui decernit, & res administrat, & quæuis senatui persuadet, propter [illegible] in [illegible] munere senatorio se corona [illegible] tamen vt [illegible] senatus causa agitur: quanto vobis [illegible] Nam si absolueritis in manu oratorum erit senatus, si damnaueritis, in populi potestate. Nam si multitudo videret, hunc senatum propter improbitatem oratorum, corona esse priuatum: non illorum negotia libidini committenti [illegible] ipsi ea dicent, quæ sint vobis [illegible]. Quod si [illegible] factione & conspiratione oratorum [illegible] Atheniensium omnis [illegible] oportet. Quare [illegible] hac [illegible] de causa [illegible] aliud quod vos latere non oportet, audite. [illegible] fortasse & senatu [illegible]

C [illegible] Philippum & Antigenem, & [illegible] & quidam alij qui illic [illegible] cum illo, sua senatum autoritate [illegible] & horum malorum sunt autores. Omnes igitur vos intelligere debetis, [illegible] esse [illegible] senatum [illegible] de se laboraturos, & [illegible] quæ [illegible] sic enim [illegible] absolueritis [illegible] quisquam [illegible] dabit. Quis enim [illegible] illos si vos senatum, [illegible] illi [illegible] corona donetis? [illegible] iusiurandi religione [illegible] deinde [illegible] rationibus [illegible] si quis vobis deliquisse videbitur, [illegible] absolueritis. Ne igitur [illegible] vt qui senatus & populi causam agant, sed [illegible] vt [illegible] gratia [illegible]. At etiam præterea Chabrias [illegible] (qui & in [illegible] senatorem egit) vt virum bonum, deprecaturum, & eis patrocinaturum. Ego vero [illegible] Archiam [illegible] ignominia [illegible] illum [illegible] si respondeat [illegible] vt vir bonum erit [illegible] perperam [illegible] quod [illegible] interrogate. Quod [illegible] absurdum [illegible] illum ab eo defendi [illegible] qui optimis

[illegible]

eius [illegible] non obtemperatis. Sin tacuisse, [illegible] non [illegible] est, si à peccatis non deterruit, cum posset deterrere? [illegible] autem dicere non dubitat, [illegible] dominos, qui tot mala perpetrauerunt? Arbitror autem Androtionem [illegible] illud [illegible] haec omnia illis propter tributa accidere, quae de vestro nomine à paucis exegisse dicet, qui magnam [illegible] imperii [illegible] & vos accusabit (quo quid est factu facilius?) qui tributa [illegible] potestatem propositum [illegible] qui tributa [illegible] periculis si ipsi [illegible]. Vos autem primum illud [illegible] cogitate, non de illa re [illegible] sed de eo an decretum legibus [illegible]. Deinde, nullo esse modo [illegible], ut quirquam, à [illegible] reipublicae fiat, atque ipse maiorem [illegible] condonari postulet. Longè [illegible] dubio facinus est grauius decreto violare leges, quàm non pendere tributum. Verùm [illegible] illo [illegible], neminem aut [illegible] aut exactorum esse tributum [illegible] quidem esse absoluendum. [illegible] Vobis [illegible] tributa Nausinico praetore imperata, quae [illegible] talentûm, aut paulò plura [illegible] quatuordecim talenta defuêre, quorum ille septem redegit. Sed ego puto, redegisse omnia. Ad eos igitur qui [illegible] non [illegible] Androtionem [illegible] ad [illegible]. Diligenter igitur vobis est nunc considerandum, [illegible] reipublicae [illegible] & receptas leges, & iusiurandum [illegible]. Nam si illum absolueritis, qui adeò manifestè legibus contraria decreta [illegible] opinione pecuniam illam legibus & iureiurando praetulerit: quae nec si quis eam de suo largiretur, accipienda esset, [illegible] exigenda [illegible]. Proinde cum haec diceris, [illegible] iurisiurandi, & [illegible], [illegible] nunc de exigendo tributo non esse [illegible] de eo, vtrum legum inuiolata esse debeat [illegible]. Ac de his quidem, quo pacto vos à lege [illegible] conaturus, & quid ad eius [illegible] repellendas in promptu vos habere oporteat, cum multo plura etiam referre possem, quod & haec satis esse arbitror, caetera praetermittam. [illegible] & in publicas [illegible] (si diis placet) [illegible] in quibus nullum [illegible] genus exercuit. Nam & impudentem, & audacem, & [illegible], & [illegible] ad quid [illegible] quàm ad rempublicam in imperio populari gerendam esse [illegible]. Atque [illegible] maximè laudi [illegible] pecuniae [illegible] eius, videamus, nihil [illegible] arrogantia [illegible] sed [illegible] qualis fuerit, verè [illegible]. Is [illegible] tributa vestra [illegible] [illegible] de suis pecuniis [illegible], [illegible] decretum magistratum [illegible] abrogauit, & [illegible] & [illegible] publicè habita, [illegible] dari [illegible] enim [illegible] vasa [illegible] esse [illegible] tributum [illegible] ab iis qui deberent tributa exigenda [illegible], vt [illegible], vos [illegible] propter [illegible] magnam [illegible] [illegible] legibus in ea re [illegible] esse [illegible], si [illegible] esse [illegible] nouas ferendas, sed decreta [illegible] & contraria legibus, per quae [illegible], & mali à vobis [illegible]. [illegible] ad [illegible]. Ac [illegible] de suis [illegible] praemium [illegible], nullis modis [illegible] à vobis [illegible].

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A [illegible] vestri odio [illegible]. Neq; quisquam [illegible] me putet, [illegible] fuisse exigendum. Fuit enim exigendum: sed quomodo [illegible] id enim popula[illegible]. Neque enim, Athenienses, tam [illegible] pecunias [illegible] ad modum [illegible] tantum [illegible] quantā [illegible] talibus institutis [illegible] in repub. Nam si quaeratis, qua gratia videatur [illegible] in populari degere [illegible], quam in [illegible] dominatu: hoc [illegible] esse in promptu reperietis, quòd in libera repub. omnia sunt clementiora. [illegible] oligarchia, [illegible] sed in vestra urbe quando [illegible] sub triginta tyrannis, [illegible]. Atqui tum [illegible] acceperimus nemini [illegible] qui se domi abdidisset [illegible] quod è foro cives in carcerem per [illegible] abducerent. Iste autem sua [illegible] adeò illos superauit, vt in populari repub. [illegible]

B [illegible]. Quid verò putatis, Athenienses, si quis homo pauper, aut etiam dives, sed [illegible]

[illegible]

C [illegible]

sed qui mercedem numerare poterint: quarum rerū [illegible] iracundia tibi non in paucissimam quamque [illegible] effundenda est, nec in eiusdem quaestionis [illegible] [illegible] in publicum, qui te ad istum modum [illegible] [illegible] quam grauia sint & omnibus cum [illegible] [illegible], iste negare non poterit: [illegible] in [illegible], vt [illegible] apud populum perpetuis [illegible] hi praeparare ac dicere fuerit [illegible], se pro vobis, & propter vos, suscepisse inimicitias, & nunc in extremis esse periculis. Ego vero vobis ostendam, Athenienses, istum nihil quicquam mali esse passum, aut passurū esse, propter ea quae pro vobis egit: sed propter importunitatem [illegible] [illegible] quidem passum esse nihil, passurum autem esse, si [illegible] vos [illegible] volueritis. [illegible] enim considerate, quid tandem iste vobis [illegible] & quodnam vos mandastis ei munus, vt pecuniam redigeret: praeter hoc [illegible] ei quicquam mandastis. Agite vero, singulatim vobis exactionem in memoriam redigam. Exegit ille a Leptine Coelo quatuor & XXX drachmas, a Theoxeno, Alopecense, drachmas LXX, & paulò [illegible] Euphemi filio Callistrato, ac Telesti [illegible] [illegible] (nomen enim non occurrit) & fere a quibus exegit, singula [illegible] haud scio an vltra minam ab illo ex omnibus exegerit. [illegible]

[illegible]

[illegible]

A Si quis enim eum roget, vtri ei nocentiores esse ciuitati videantur, agricolæne & parci, qui propter alendos liberos, & domesticos sumptus, & alia munera obita, tributa destituerunt, an qui vlnò collata pecuniā cùm ab aliis, tū à sociis furantur & perdunt? non eò nimirū, quamuis frontem perfricuerit, impudētiæ veniet, vt dicat, eos qui sua non conferunt, esse nocentiores iis, qui aerariū depeculantur. Quid igitur tandē de causa, ô sceleſtiſsime, cū plures sint annis triginta, ex quo versaris in republica, & eo interiecto tempore multi & duces rempublicā læserint, & oratores, qui apud nos causam dixerunt, & partim sua scelera morte luerint, alij arrepta fuga in exiliū abierint: nemo tē vnquam accusasset, nec præ te indignationem ostendisset propter factas reipublicæ iniurias, in tanta confidentia tua & eloquentia? sed ibidemum te custodem es professus, vbi multi ledendi fuerunt? Volo, Athenienses, eius rei à me causam vobis explicari, quia & socij sunt iniuriarum, quas vobis quidā faciunt, & de exactionib. suffurantur &, vt insatiabilis est eorū cupiditas, bifariam republica fruuntur. Neq; enim tantum est multorū &

B leuiter delinquentiū suscipere inimicitias, quàm paucorū & grauiter: neq; verò popularis multitudinis animaduertere peccata, qui paucorū: sed hæc ea causa est, quod ego dico. Ex tot ciuibus illis se vnū esse nouit, vos autem nihil fecit eóq; ad illū modum vos tractauit. Nam si mancipiorū vrbē esse hāc & non eorū qui aliorum imperio digni habentur, esse cōstiterit: nō tolerāda fuisset istius, qui in foro vehebatur insolentia: cū simul & inquilinos & Athenienses vinciret, abriperet in carcerē, vociferaretur in cōcionib. pro suggesto seruos seruis natos appellitaret se meliores, & ortos melioribus per contumeliam, an frustra carcer esset ęedificatus? Equidē id haud negauerim: siquidem pater tuus inde, cū ipsi cōpedibus, in ipsa Bacchanaliū pōpa erupit. Alteram autem eius contumeliam, nemo vnus percensuerit: tanta est earum multitudo. Pro quibus hodie vniuersis poenę sumendæ sunt, & exemplum in eum edendum, quo fiāt alij moderatiores. At verò in his actis publicis est talis: in aliis aūt quibusdā bene se gessit? immò in cæteris omnibus talem se præbuit erga vos, vt in iis quæ audistis, minimè odio sit dignus.

C Quid enim vultis dicā? solenniumne valuā recompinationē, & coronarū destructionē, aut phialarum fabricationē illam præclarā? Sed vel propter hæc, & si nulla alia rem publicā iniuria affecisset, ter, non semel duntaxat esse occideretur. Nam & sacrilegij, & impietatis, & peculatus, & omnium grauissimorū scelerū reus est. Ac pleraq; eius verba, quibus illū vobis faciebat, prætermittam: cum vero dixisset, folia defluere de coronis, & eas vetustate computruisse, quasi violaceæ essent, aut rosaceæ, non aureæ: vobis autor eas conflādi fuit. Postea in tributis exigendis adesse ministrum publicum iussit, vt vir bonus: cùm ea singula qui pependerant, inscriberet: afferat in coronis autem quas contundebat, iustitiam illam non adhibuit: sed ipse orator, aurifusor, quæstor, inscriptor extitit. Atqui si in omnibus quæ publico agebas nomine, haberi tibi fidem postulasses: furta tua minus essent deprehensa. Nunc in tributis, vt æquum est, non habendam tibi esse fidem cum sanxeris, sed seruis publicis: cum autem aliud quiddam & res sacras moueres, quarum pleræque ne ætate quidem nostra dedicatæ sunt, eandem cautionem non adhibueris, quam in tributis: nónne palam est, cur ita feceris? equidem opinor. Atqui

Coronis & phialis factis, subiicitur; & ... [illegible]

[illegible]

illud cõsiderate, Athenienses, quã præclaras & admira- A
biles ad omnem posteritatẽ inscriptiones, reipublicæ
sustulerit, quã impias & intolerabiles reposuerit? Ar-
bitror.n. vidisse omnes vos, in coronarũ modiolis sub-
tus inscriptũ fuisse: Socij populũ fortitudinis ergo &
iustitiæ aut, Socij dono Mineruæ ex manubijs aut op-
pida [illegible] populum, cõseruati à populo ciues, Eu-
boenses liberati, corona donarũt populũ. Rursus ali-
cubi fuit inscriptũ: Conon ex nauali victoria, parta de
Lacedæmonijs. Tales.n. fuerunt coronarũ inscriptio-
nes. Quæ igitur & admirationis multũ, & honoris vo-
bis ferebant, abolitæ sunt, coronis destructis. Phialis
autẽ quas earum loco vobis ille fecit impudicus, An-
drotione curatore, factæ sunt, inscriptum est: & cuius
pollutũ libidinib. corpus ingredi fana leges nõ sinũt,
eius nomẽ in fanis, phialis inscriptũ est, cõferendum
scilicet (nõ sanè) veteribus illis inscriptionib. & idẽ vo-
bis, si diis placet, honoris ferẽs. Sic tria eos atrocissima
cõmisisse perspicitur. Nã & Mineruã coronis spolia-
rũt, & reipublicæ admirationẽ sustulerunt, quæ ex iis B
factis existebat, quorũ coronæ illæ, dũ adessent, mon-
umẽta erant: & iis à quib. cõsecratæ fuerant, gloriam
nõ paruã ademerunt opinionis eius, qua grati animi
memoria testari voluerint. Etsi aũt tot & tanta facino-
ra designarunt: eò simul & stuporis & ignauiæ sunt
progressi, vt hæc tanquã rẽ bene gestã celebrẽt. Itaque
ille se putat propter istos conseruatũ iri, alius assidet,
neq; se sentit ꝓpter facinora. Vsq; adeò porrò nõ mo-
dò pecuniæ auidus, sed & stupidus est, vt ignoret il-
lud, coronas virtutis signũ esse: phialas aũt & eius ge-
neris alia, diuitiarũ: & quãlibet coronã, etsi parua fu-
erit, æquè esse honorificã: vt magnã pocula aũt & thu-
ribula, si magna sit eorũ multitudo, opulẽtiæ quandam
excitare opinionẽ de possessoribus. Sin paruis & pau-
cis glorientur, tantũ abesse vt honori sint, vt etiã inept*
esse videantur. Iste autẽ gloriæ possessionibus abolitis,
opulentiæ substituit paruas, & nõ dignas vobis. Ac nec
illud quidẽ animaduertit, pecuniæ cumulandæ nun-
quam studuisse populum: gloriæ autem, quàm vlli C
rei magis: argumento est, quòd cũ aliquando plurimũ
pecuniæ haberet, inter omnes Græcos, eam omnem
honoris studio impendit: & pecunia de suo conferen-
da, nullũ vnquam periculum recusauit. vnde posses-
siones immortales est consecutus, tum rerum gestarũ
memoriam, tum donariorum propter illas consecra-
torum magnificentiam, propylæa illa, ædẽ Mineruæ,
porticus, naualia, [illegible] duos, neque aureas vas-
cula tria, quinquaginta, libræ singula pondere, quæ cũ vi-
sum tibi fuerit, [illegible] conflanda esse decernes. Neque
enim decimas à ciuibus exigendis, neque iis quæ ho-
stes imprecarentur faciẽdis, & tributis geminis com-
miniscendis, ea dedicarunt: neque talibus vtentes cõ-
siliarijs quali tu es, rempublicam gesserunt: sed ho-
stibus vincendis, &, quod omnibus cordatis optabile
est, concordia inter ciues conciliandis, immortalem
sui nominis gloriam reliquerunt. Eorum autem qui tuis
studiis delectabantur, foro prohibuerunt. Vos au-
tem, Athenienses, eò adducti estis socordiæ & negli-
gentiæ, vt talia exempla cum habeatis, non tamen i-
mitemini: sed Androtion sit vobis solemnium vaso-
rum instaurator: Androtion, ô dij immortales, &
hoc impium facinus vllo alio esse leuius existimatis?
Nam ego quidem ita censeo: eum qui fana ingressu-
rus, & lauacra & sportas attacturus sit, & rerum di-
uinarum curationi præfuturus: non certum mo-

A μάλ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]
[illegible], ὡς καλὰ καὶ ζηλωτὰ ἐπιγράμματα τῆς πόλεως ἀ-
πολώλεκεν, ἀνθ' ὧν ἀσεβῆ καὶ δεινὰ ἀντεπιγέγραφεν. οἶμαι γὰρ ὑ-
μᾶς ἅπαντας ὁρᾶν, ὑπὸ τῶν στεφάνων τῆς κοιλίας ὑ-
ποκάτω γεγραμμένα, οἱ σύμμαχοι τὸν δῆμον ἀνδραγα-
θίας ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης. οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ
Ἀθηνᾷ. αἱ πόλεις αἱ δεῖνα τὸν δῆμον, σωθεῖσαι ὑπὸ τοῦ
δήμου. οἷον Εὐβοεῖς ἐλευθερωθέντες, ἐστεφάνωσαν τὸν δῆ-
μον. ἐπιγέγραπταί που πάλιν, Κόνων ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς
πρὸς Λακεδαιμονίους. τοιαῦτα γὰρ ἦν τὰ τῶν στεφάνων ἐ-
πιγράμματα. ταῦτα μὲν τοίνυν ἃ ζῆλον πολὺν εἶχε καὶ
φιλοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισται, καθαιρεθέντων τῶν στεφάνων.
ἐπὶ δὲ τῶν φιαλῶν ἃς ἀντ' ἐκείνων ἐποιήσατο ὑμῖν ὁ πόρ-
νος οὗτος, Ἀνδροτίωνος ἐπιμελουμένου ἐποιήθησαν ἐπι-
γέγραπται. καὶ οὗ τὸ σῶμα ἡταιρηκότος οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι
εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι, τούτου τοὔνομα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ τῶν B
φιαλῶν γεγραμμένον [illegible]
[illegible] φιλοτιμίαν ἴσην ἔχον ὑμῖν. [illegible]
τοίνυν ἐκ τούτων [illegible]
αὐτοῖς. τὴν μὲν γὰρ θεὸν [illegible]

[illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ κατ' ἀριστοκράτους λόγου.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑ-τους λόγος.

ΜΗΔΕΙΣ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νο-μίσῃ, [illegible]

[illegible]

A ... deorum ... esse oportere: sed per totam vitã à talibus studiis, qualis istius vita est, fuisse alienum.

LIBANII ARGVMENTVM ORAtionis in Aristocratem.

CHaridemum Oritam, peregrini militis ducem, Cersobleptis Thraciæ regis imperatorem, ciuitate donarant Athenienses: partim, quod videm reipublicæ operam nauasset, partim quod plura ab eo beneficia expectarent. De hoc senatusconsultum fecit Aristocrates, ut si quis Charidemum occiderit, comprehendi eum liceat, quod in ... ... cum Atheniensibus. quod si quis comprehensum ... ... senatusconsulti accusator ... Demosthenes ... ... senatusconsultum esse contra leges: quia ... & iudicia tollat, ... dictum ... contineat scriptum. Deinde non esse è re Atheniensium, tale Charidemo decernere præmium, per quod Chersonesus amittenda sit: quod quo pacto sit futurum, ipsa ostendet oratio. Examinat etiam personæ qualitatem affirmans, non meruisse præmia Charidemum talia prosecutum.

B

DEMOSTHENIS ORATIO CONTRA ARISTOCRATEM, Hieronymo Vuolfio interprete.

NEmo vestrûm, Athenienses, putet, me, vel vllo priuato odio adductum, venire ad Aristocratem accusandũ: vel cum paruum aliquod & leue delictũ videam, propter illud adeò paratum esse, ad inimicitias suscipiendas. Sed (si modò meum me iudicium non fallit) in hoc omne totum studium incumbit, vt Chersonesum securè teneatis neque phaleratis decepti verbis, rursus ea spoliemini. Decet igitur omnes vos, si hæc rectè cognoscere velitis, & è præscripto legum, controuersiam verè diiudicare: non tantum scripta in senatusconsulto verba considerare: sed etiam quid euenturum inde sit, prouidere. Nam si re statim audita, callidæ machinationem animaduertere potuissent: principiò fortasse decepti non essetis. Quia verò hoc non

C minimum artificium est quorundam, ita & dicere & scribere, vt vos latentes insidias minimè perspiciatis, aut caueatis: nõ adeò mirum videri debet, si etiam hoc decretum nos ita scriptum ostenderimus, vt, cum Charidemi salutem tueri videantur: Chersonesum, quæ re vera est tutum & firmum reipublicæ præsidium, nobis eripiat. Iure autem, Athenienses, mihi operam hanc dabitis, vt me dicentẽ cũ beneuolentia audiatis. Quia enim ego, nõ vnus ex eorum numero qui vobis obstrepunt, neque rursus horũ qui in gerenda repub. magnam apud vos habẽt autoritatẽ, & tantam esse actam ... esse me profiteor: vos dignè, quod in vobis est, ... attentéque audieritis, totam hanc ipsam rem in integrum restituetis ... animos adderis ceteris, vt si quid etiam vestrûm aliquis se reipublicæ prodesse posse putarit, facere id non grauetur. Putabit autem, si audientiam impetrare à vobis non esse difficile existimauerit. Nunc istius rei metu multi, minus fortasse diserti, sed melioribus certè viris, quàm eloquentes illi sunt, ne cogitare quidem quicquam de republica in mentem venit. Ego sanè omnes adiuro deos (ídq. vobis dubiũ esse nõ

[illegible]

Marginalia

Ariftomenes Atheniensis. (approx.)

Defensio ... (approx.)

Beneuolentiæ ... attentio ... (approx.)

debet) ipse quoque ab accusatione hac abstinuissem, A nisi turpissimum iudicassem, nunc quiescere & silere, dum quosdam homines rem ciuitati non conducibile [illegible] struere videremus prius, quo tempore trierarchus in Hellespontum eram, recta sentire, & accusationem nomine, a quibus ledi vos intelligebam. Etsi autem non ignoro, esse, quibus Charidemus de republica bene meritus esse videatur: ego tamen, si ea quae scio, & ab illo perpetrata esse scio, apud vos exponere potero: confido me ostensurum, illum adeo non esse bene meritum, vt nemo omnium hominum rempublicae peius velit, & longe aliam de eo conceptam quam concepistis opinionem. Quod si, Athenienses, summa haec esset Aristocratis iniuria, quod Charidemi, qui talis est qualem eum ego esse vobis me ostensurum dico, tam arcte in decreto rationem habet, vt si quid ei accidisset, prodiderim, eamque legibus contrariam [illegible] sit largitus: id iam vobis exponere instituissem [illegible] intelligeretis, longe abesse, vt tali senatusconsulto ornari mereretur. Nunc per ipsum B senatusconsultum aliud grauius delictum committitur, quod vobis prius & cognoscendum est, & praecauendum. In primis autem explicare necesse est, atque ostendere, quidnam sit illud quod efficit vt Chersonesum secure possidere possemus. Quo cognito, eam etiam, quam dico, iniuriam, perspicue cernetis. Hoc autem, Athenienses, sic habet. Coty defuncto Berisades, Amadocus, Cersobleptes, tres pro vno Traciae reges facti sunt. Quo et eo id contigit, vt ipsi inter sese dissidentes, ad vos se conferrent, vosque colerent. Hoc igitur Athenienses, quidam dum repellere volunt, & reliquis regibus abrogatis, summam totius imperii ad Cersobleptem deuoluere: callidum hoc senatusconsultum excogitarunt, si verba spectentur, sed [illegible] a talis conatus opinione, reipsa maxime ad hoc accommodatum, vt ego docebo. Nam cum defuncto regum vno Berisade, neglecto iureiurando & foedere, quod vobiscum fecerat, Cersobleptes bellum & Berisadae liberis & Amadoco inferre cogitabat, Berisadae liberis C Athenodorum opitulaturum, Amadoco, Simonem, & Bianorem. Nam ille Berisadae affinis, hi Amadoci fuerunt. Cogitantes igitur, quonam modo hi compescerentur, atque illis desertis Charidemus, qui regnum Cersoblepti stabilire conatur, citra periculum subuertere posset omnia: id fieri posse reperiunt, primum decreto a vobis impetrato, si quis eum occidisset, vt liceret illi inferre manus. Deinde, si Charidemus a vobis imperator designaretur. Neque enim contra imperatorem vestrum arma temere laturos esse Simonem & Bianorem a vobis ciuitate donatos, & alioqui vestri studiosos: & natura ciuem vestrum Athenodorum, ne in animum quidem id esse inducturum, neque id crimen subituros, vt senatusconsulto aduersatus viderentur: quod sine vlla dubitatione eis impingeretur, si quid Charidemo accidisset. Hac ratione, alteris auxilio destitutis, illis citra impunitate data, facile posse illos eiici, se imperium obtinere. Et haec illorum fuisse incoepta, haec consilia illos coepisse, ipsa facta clamitant. Nam simul & bellum mouebant, & ad vos ab eis legatus veniebat Aristomachus Alopecensis: qui cum alia apud vos in concione dicebat, tum in honorifica [illegible] & [illegible] Cersobleptis & Charidemi, eorum erga vos beneuolentiam & studium celebrabat, [illegible] summum hominum Charidemum vobis Amphipolim dare posse: vt eum imperatorem crearetis, hortabatur.

[illegible]

[illegible]

A Paratum autem erat iam antè hoc senatusconsultum, & antè dispositum erat, si acquiescentes in pollicitationibus & spe, quam ostentabat Aristomachus, statim populus decretum comprobaret, & nihil impediret. At quaenam callidiorem aut [illegible] rationem quisquam inire posset, vt reges caeteri pellerentur: vnus qui eis placuisset omne occuparet imperium? aut et ij qui duobus reliquis opitulari alioqui essent, metu calumniae quiescerent: quam consentaneum erat expectare illos in seruandum per id senatusconsultum, si quid Charidemo accidisset: & tali illi, qui vni duntaxat imperium tradere studebat, qui omnia aduersarijs contraria moliebatur, tantam licentiam daretis impunè & securè illa faciendi? Neque verò hinc solum constat, propter haec quae dico senatusconsultum illud esse factum: sed et ipso senatusconsulto, amplum quoddam testimonium suppetit. Cum enim scripserit Si quis Charidemum occiderit, nec adiecerit, quidnam agentem, vtrum vobis vtilia, an contra, subiungit, Statim editione sociorum posse in vincula abripi. Neque verò hostium, nostrorum aequè atque illius, vnquam vllus ad nostros venit socios, siue occiderit, siue non occiderit. Non igitur in hostes tam poenam constituit. At nostrorum amicorum, illius (si quid reipublicae nostrae perniciosum conaretur) inimicorum: horum itaquam aliquis senatusconsultum illud pertimescet, & cauebit ne vestras inimicitias suscipere cogatur. Est autem hic Athenodorus, Simon, Bianor, Thraciae reges, & quicunque alius de vobis bene merendi studiosus, illum vobis aduersa molientem compescuisset. Quibus igitur de causis perscriptum sit senatusconsultum, vt id à populo comprobaretur decepto, & quapropter nos causam hanc suscepimus ad conatus illorum prohibendos, haec sunt, Athenienses. Aequum autem fortasse est, me pollicitum tria ostensurum: vnum, senatusconsultum hoc contra leges esse factum: alterum, id non esse è republica: tertium, indignum eum esse, cui ea quae perscripta sunt, tribuantur: horum omnium optionem dare vobis auditoribus, quid primo, quid secundo, aut postremo loco audire praecipiatis. Proinde videte quidnam velitis, vt id primum vobis dicam. De

C violatis legibus vultis primum? hoc igitur dicemus. Oro autem & postulo à vobis ea, quae (vt mihi persuadeo) aequa omnino sunt. Nemo vestrum, Athenienses, propterea quod Charidemum ignorat, & de republica benemeritum putat, quadam animi pertinacia inductus, nostros de legibus sermones iniquioribus auribus accipiat: neque propter id vel seipsum defraudet, quo minus pro iurisiurandi religione sententiam ferat: vel me impediat in iis explicandis, quae vos edocere decreui: sed ita auscultet, vt consideret, quàm aequa dicam. Ac vbi legum meminero, omissa cogitatione propter quem aut qualem senatusconsultum sit factum: id solum, neque aliud quicquam consideret, contràne an secundum leges sit factum? Quum verò res ab eo gestas excussero, atque recensuero, quo pacto sitis ab eo decepti cogitet, verum res factas, an ementitas dicam. Vbi porrò disquisiuero, vtrum è republica sit, vel contra rempublicam, haec decernere: omissis caeteris omnibus, rationes de his allatas inspiciat, vtrum illae rectè sese habeant, an secus? Nam si me his animis audietis, & ipsi optimè quae deceat intelligetis, singulis seorsum consideratis, & non simul omnia confertim obruti: et ego quae volo facillimè potero dicere. Pauca autem absoluentur omnia. Cape igitur leges ipsas & recita, vt per eas ostendam, quam isti legum nullam rationem habuerint.

[illegible]

E capitalibus legib. Areopagi. LEX.

[illegible]

LEX

[illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

A Nam in illa scripsit, si quis quidem fecerit, senatusconsultum vero dicet in hac, homicidam nominans, quæ pati oporteret, dixit. Quo enim in loco, res crimen adhuc erat, iudicium nominauit: vbi verò damnatus huic appellationi iam obnoxius erat, pœnam scripsit. de damnatis igitur loquitur. Quid verò loquitur? licere occidere atque abducere. Numquid ad sese, ait,* vt alicui libitum fuerit? Minimè id quidem. quomodo ergo? Vt in decemuirali tabula, inquit, promulgatū est. Illud verò quid est? Id quod vos omnes scitis. Senatui eos qui propter cædē solum verterunt, ius habere morte mulctādi: itaque nóque superiore vidistis omnes è concione quendam ab eis abductum. Ad hos igitur abducere iubet. Hoc verò quid ab illo differt, si quis ad se domum abduceret? Quia qui abducit, Athenienses, ad Senatum legum potestati facinorosum subiicit, qui ad se ducit, sibi. Illo modo pœnas dare licet, vt lex statuit: hoc, vt illi qui cepit, libet.

B Plurimum autem profectò interest, vtrum irrogandæ mulctæ ius penes leges sit, an verò in potestate inimici. Ne excarnificare, inquit, ne liceat, neque pecuniam extorquere. Nō excarnificare quid sit, omnibus vobis notum esse scio: non flagellare, non vincire, nihil denique facere eius generis.* Habet etiam alterum legis verbū nihil dicit amplius. At lex quidem, homicida & iam damnatus, quomodo puniendus sit, & vbi, causis partis nominata, hoc modo exitu & non alio modo quàm hoc, atque alibi licere quàm hîc, apertè dixit. At senatusconsulti autor, multum ei contradixit vt qui quam cauerit, quæ omnia his contraria dixerit. Scripsit enim: Si quis occiderit Charidemum, abduci eum licere vndecunque. Quid ais? quū leges, ne damnatum abducere liceat, nisi in nostris territoriis, scripserint, sine iudicio abduci posse aliquem ex omni ditione sociorū? qui nec in nostra leges ducere iubeant, vt cōmitteris vndecūque ducere.

C Præterea ijs comprehendendi potestatē dicommis quæ lex vetat, de illis multare pecunia, excarnificare viuentem, affligere, penes se detinere, atque interficere. Et qui euidentius dixisse contraria legibus quispiam cōmunicetur, aut iniquiora scripsisse, quàm ad hunc modum qui quàm duo nomina proposita habere contra reos criminis, si quis occiderit contra damnatos, si quis homicida fuerit in appellatione, eum qui reus nondum est, nomen vsurpasti: supplicium verò quod nec in conuictos permittit leges, id in eos de quibus nondum iudiciū factum est, statuisti, eo quod est horū medium reputato interiectum, nec est inter crimen, causámque probationem, iudicium: id quod nusquam iste scripsit in senatusconsultu. Recita sequentes leges.

LEX.

III. lege notatio.

Si quis autem homicidam occiderit, aut cædis ei causa fuerit, is abstineat foro collimitio, & ludis, & sacris Amphictyonicis, perinde ac si Atheniensem occidisset, eodémque crimine teneatur, sed iudicatio eius capitalium causarum iudicibus referetur. Cognoscendum vobis est, Athenienses, quid huius legis autor sibi voluerit. Videbitis enim verecundè omnia & legitimè distinxisse. Si quis, inquit, occiderit homicidam, aut cædis ei causa fuerit, is abstineat foro collimitio, & ludis, & sacris Amphictyonicis, perinde ac si Atheniensem occidisset, eodémque crimine teneatur, sed iudicatio capitalium causarum iudicibus referetur. Quid hoc autem? Ille censuit, cædis reum factum & conuictum, si semel effugerit atque euaserit, infirmum quidem esse, ex interfecti patria exterminari, occidi vbicunque esse nefas. Quid spectauit.

[illegible]

LEX.

ΝΟΜΟΣ.

[illegible]

LEX.

[illegible]

LEX.

[illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

LEX.

[illegible]

B

[illegible]

C

[illegible]

[illegible]

A [illegible] facere, & expiari, & alia quaedam ordine ac diligenter sancita praestare iussit lex. Recte quidem Athenienses, haec omnia. Nam quod & [illegible] non voluntariorum minor poena, quam de industria commissorum, sancita [illegible] statutum est; & quod [illegible] potestas datur, & quod exulare iubetur recte est prouisum; & quod ii qui ab exilio redit, expiantur, & purgantur certis ritibus, & omnis autoritas penes leges est, etiam haec omnia praeclare constituta sunt. Quae iste veneranda tanta antiquitate a primis legislatoribus descripta, decreto isto scribendo neglexit. Haec igitur duo tanta & talia iudicia atque instituta, tam inde ab ultima memoria recepta, tam impudenter transiliuit. Quin praeter haec tertium etiam, inter haec omnium augustissimum, maximeque [illegible] id tamen secundum leges [illegible] dicatur [illegible] praetorium ad Delphinium. Nam mihi quidem videntur, Athenienses, hi qui primum hic de rebus iura sanxere, prae omnibus aliis hoc spectasse, verumne nullam caedem esse licitam; B an vero aliquam caedem facere fas esse [illegible] Cum igitur, Orestem interfecta matre, idque haud negantem [illegible] iudices [illegible] Proinde quia sic [illegible] aperte [illegible] At ille [illegible] Si quis [illegible] leges [illegible] Nam [illegible] Tu vero [illegible] Tertium igitur [illegible]

C [illegible] illud ad Phreattum. Id vero cuiusmodi est? Si lapis, aut lignum, aut ferrum, aut tale quippiam [illegible] & [illegible] habeat [illegible] in hoc loco iudicium [illegible] & rationis [illegible] criminis [illegible] gratia proscribere. Cuiusmodi porro aliud quintum iudicium violarit, spectate, Phreattum in quo causam dicere lege iubetur, si quis [illegible] in exilium profectus [illegible] Neque vero [illegible] sed [illegible] & [illegible] Quid igitur [illegible] in ea [illegible] quod [illegible]

[illegible]

Iudicium ad Delphinium. Iudicium ad Phreattum. Phreattum iudicium.

[illegible]

LEX

[illegible]

A

[illegible]

B

[illegible]

C

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

A Proinde tum quia non apposuit modum caedis, tum quia iudicium non nominauit, tum quia poenas exigi non iubet, tum quia dat vnicuique comprehendendi facultatem, tum quia eos qui receperint, non eos apud quos facta caedes fuerit, puniri iubet: ob eas denique omnibus hanc quoque legem decreto suo violauit. Age sequentem recita.

LEX.

Neque fas esto legem de vno viro ferre, nisi eadem ad omnes Athenienses pertineat. Haec [illegible] iudices, non item [illegible] est rerum capitalium: nihilominus tamen, et si qua alia, praeclara. Nam vt reliqui [illegible] ciuitatis, ita legum quoque omnibus [illegible] partem esse tribuendam censuit legislator, propterea quae scripsit, ne fas esse ferre legem viri de viro, nisi eadem ad oës quoque Athenienses pertineat. Quando igitur in confesso est, decreta secundum oës leges scribi oportere: qui Charidemo [illegible] B quippiam priuatim decreuit, quod nö [illegible] [illegible] potestis, haud dubiè legem hanc violauit. Nec [illegible] quae sanctis legibus [illegible] inscripsisse decreto concederetur. Recita sequentem legem, * qua illa omnia continentur.

LEX.

Decretum nullum neque senatus, neque populi autoritate praeferatur. Depone. Breui [illegible] & facili oratione mihi opus esse puto, vt ostendam, hic quoque legem illo decreto esse violatam. Nä qui legib. [illegible] quantum [illegible] multitudo est, [illegible] in decreto inscripsit, & inclusit [illegible] peculiare sit eum quid aliud [illegible] postulare, et decretum lege potius habeat? Ostendam autem vobis [illegible] senatusconsulta, quibus [illegible] intelligetis, facile esse [illegible] scribere, si quis ob illud ipsum scripserit, vt [illegible] habeatis, [illegible] vestri [illegible] [illegible] aliquid [illegible] Lege senatusconsulta haec. Sed [illegible] senatusconsultationis multa vobis esse, [illegible] singulis senatusconsultis [illegible] est [illegible] in quo illum accuso. Lege.

C

E SENATVSCONSVLTIS.

Videtis, Athenienses, eodem modo scripsisse oës. Eadem, inquit, afficiatur poena, qua si Atheniensem occidisset, [illegible] illi [illegible] leges vestras sinunt, eandemque magnificentiam [illegible] honorificam esse existimant, [illegible] Aliter Aristocrates, qui [illegible] Chersonesi [illegible] Charidemum [illegible] Nam qui sic, quasi vos ei tribuisse non contenti, plura etiam debeatis, illud quoque adiecit, oportere prouidere vos, vt illi quicquid libet, impunè liceat: nonne id molitur quod ego dico? Neque verò ignoro, Athenienses, decretü hoc legibus nö palam esse contrarium [illegible] ostensurum esse Aristocratem, sed illud, quod est omnium iniquissimum, quod in toto decreto causae dicendae in tali crimine, potestatë nusquam dedit, suscipere conabitur: de quo ego multa mihi verba esse facienda nö puto, cum ex eius decreto euidenter possim ostendere, ne ipsum quidem existimare, vllam huius criminis reo dari causae dicendae potestatë. Scripsit enim: si quis occiderit Charidemü, eum abduci licere: quem si quis ceperit, siue ciuis siue priuatus,

[illegible] ἀγώγιμος ἔστω ἐὰν δέ τις ἀφέληται, ἢ πόλις, ἢ ἰδιώτης,

[illegible — Greek text column]

A sed cætera, tanto damnum magis propterea. Sicut enim si quis alterum damnatum [illegible] illa non scripsisset, si tu nunc damnaueris, alius non scribet. Hoc decretum igitur se non manifestè contrarium fecisse leges, nec ipsum posse negare Aristocratem arbitror. Sed attendite, vt quendam violatarum legum ostenderimus, qui cum legibus damnârant se consultò illa vobis scripsisse, dicere institueret, & vehementer contenderet, ab aliquidem prorsus opinione, vel impudentiæ potius oratione. Tametsi enim ea quæ decreuisset, in cæteris ab omni parte vitiata essent, & à vobis tamen, qui vos ex præscripto legum prælaturos iurastis ea confirmari postularet, quæ nec ipse [illegible] scripta esse posset, [illegible] temporibus habenda fuerunt, si modò iusiurandi religio maximè omnium facienda est. Habet forsitan tamen illa impudentia nonnihil excusationis. Isti autem nec ea causa relinquitur apud nos. Cum enim decretum, & tam summoperè legibus aduersetur: perniciosius etiam est, quàm iniquum atque id ipsum quoque demonstrabo vobis. Verùm id quod volo verbis paucissimis [illegible] exemplis

B recensebo. Scitis e republica nostra esse, vt neque Thebani, neque Lacedæmonij sint potentes: sed vt illis Phocenses, & illos quispiam aduersarius habeat. Nam talis rerum status, vt & summam potentiam secum, & extra omnemque periculum teneat, possit. Hoc ipsum igitur eandem ratione nostrum esse, qui in Chersoneso consedere prodesse putatis, vt neque Thracum magnus quispiam fiat. Nam discordia mutua inter ipsos, cum quæ suspiciones [illegible] sunt omnium firmissimaque Chersonesi [illegible]. Decretum vero istud, quo & Cersobleptis [illegible] consultum, & aliorum regum [illegible] & terror, ne in eum aliquid [illegible] his infirmis, vnum illum potentem facit. Ne verò miremini decreta vestra tantum habere ponderis & momenti, rem faciam, & nota vobis audientibus, in memoriam redigam. Quum Miltocythes à Coty defecisset, belliumque diu traheretur, & Ergophilo successor datus Autocles, classe præfectus, [illegible] quoddam apud vos huiusmodi decretum fuit, quo Miltocythes periculi [illegible], quod vos à se alienos existimaret. Cotys autem & [illegible], & [illegible] potitus. At quid deinde, Athenienses? Autocles accusabatur, quasi Miltocythem perdidisset atque tempus accusandi [illegible] & nostra ciuitas rebus inferior & [illegible] desistere cogebatur. Omnino igitur scitote, nisi decretum hoc sustuleritis, [illegible], & rerum duces mirabiliter animis repellabitis. Putabunt enim, se prorsus despectos, ad Cersobleptem vos inclinare. Qui si ob eam opinionem à Cersoblepte per occasionem aliquam oppugnati, regnis cesserint: [illegible] quid futurum sit, videre. Agite verò, per deos immortales, si vos Cersobleptes læserit (id quod, si sperarit, [illegible], factiturum potius, quàm, si poterit, esse minisserium, est probabilius) in illos [illegible] opibus huius potentiam conabimur infirmare? Ad quæ si vobis illi non responderint, Vos Athenienses, nobis affectis iniuria, opem non modò non tulistis sed in metum etiam si nos defenderemus, ingentem coniecistis, decreto facto, qui illum & vestris & nostris vtilitatibus [illegible] dixisset, eum comprehendi licere. Nò igitur vos decet, auxilium à nobis petere, ad ea integra [illegible] quæ & in vos & nos malè consuleres,

[illegible — Greek text line spanning page bottom]

[illegible]

[illegible]

EPISTOLA.

Hoc exemplum, Athenienses, cum videritis, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A ut decepti flagitium aliquod admitteretis. In hoc vero, si vos parabitis ne id vsu veniat, prospicietis. Cum enim exceptio nominatim in rogatione scriptum sit, si quis occiderit Charidemum, fieri queat ut casu etiam tale quippiam eueniret. Nunc de re ipsa facta Charidemi breuiter inquiram, & summam eorum impudentiam, a quibus laudatur, ostendam. Vtinam [illegible] vobis illud polliceantur (neque vero quisquam pollicitationem meam aegre ferat) me non illud modo ostensurum, indignum eum esse custodia ab istis decreta, sed grauissimum etiam supplicium mereri [illegible] maleuoli valde, & impudentes, & continenter aduersantes, iure puniantur. Fortassis autem vestrum quibusdam, considerantibus, primum eorum eum esse factum, deinde rursus, eorum tanquam de republica bene meritum, decretatum, [illegible], vos tantis in rebus tam facile esse deceptos. Ne vero dubitetis, quin decepti sitis. Cur autem id vobis accidere consentaneum sit, exponam. Vos, Athenienses, cum multa recte intelligatis, iidem parum constanter, quae vsus postulat, [illegible]. Cuiusmodi est quod

B dico? Si quis vos roget, quodnam genus hominum ex omnibus mortalibus in ciuitate improbissimum putetis, nec agricolas, nec mercatores, nec metallicos, aut quicquam tale respondeatis. Sed si quis eos, qui mercede conducti commilitantur, & [illegible] faciunt, nominet, vos omnes assensuros satis scio. Hactenus igitur recte sentitis de genere non bene. Nam quos omnium improbissimos esse putatis: his creditis, quando iudicandum est, qualis vnusquisque sit existimandus. Hi vero, prout est hominum & commodum eius, non vt aequitas & rei veritas postulat, vtrumque vel probum vel improbum esse dicunt. id quod & de Charidemo perpetuo fecerunt oratores quemadmodum & ipsi fatebimini, si ex me facta illius audieritis. Quae igitur nolim affirmare, dum fundibularius initio & velitis munere fungeretur, contra nostram rempublicam bella fecerit, inter iniustos numero, nec illud etiam, quod myoparone piraticum nauibus vestris socios depraedatus fuit: sed omnia haec, quia de eo quia necessitatis vis & inopia, ingentium res quid ex officio, aut quid contra officium illis vniuersis.

C Quare iniqui censoris fuerit, haec omnia accusationis ad calculos reuocare. Sed cum iam auspicatus propriae mercenariis, & quosdam milites sub se haberet, vos lesit, & ego ex eo audite. Iste primum nauium conductus ab Iphicrate, cum plus quam triennium sub eo stipendia fecisset, postquam imperio Iphicrati abrogato, Timotheus cum imperio aduersus Amphipolim & Chersonesum ablegatus est primum Amphipolitanos obsides, quos ei ad custodiendum Iphicrates acceptos ab Harpalo tradiderat, quique ex vestro senatus consulto ad vos mittendi erant Amphipolitis restituit, quae res obstitit, ne Amphipolis caperetur. Deinde, cum Timotheus eum denuo, cum eius exercitu conducere vellet, ei suam operam locare noluit: sed cum vestris nauibus ad Cotym profectus est, quem vobis omnium hominum inimicissimum esse certissime sciebat. Postea cum Timotheo visum esset, bellum Amphipolitanum prius conficere, quam Chersonesum aggredi, neque ibi laedere vos posset: denuo suam operam Olynthiis locat, inimicis vestris, & his qui tum Amphipolim obtinebant: quo cum nauigat, Cardia cum nauibus egressus, vt contra vos arma ferret: a vestris triremibus capitur. Sed quia temporis illius ratio postulabat, & militibus ad Amphipolitanum bellum egebatis,

[illegible]

complectendas esset, tum quid vobis obsides non tradidisset: eorum quidem ad Cotyn hostem vestrum cum vestris nauibus transfugisse: fide data & accepta, vobiscum militaret. Pro quibus igitur rebus aequum erat, eum vobis conferre gratiam, quia eiusdem merito pepercerat, & pro his ipsis vestra ciuitas, velut affecta beneficijs, coronas ei & ius ciuitatis, & ea quae scitis omnes largita est. At vt appareat, haec a me vere dici, & decretum de obsidibus, & Iphicratis literas, literasque Timothei, & deinde huius testimonium legetur. Videbitis enim, me non nugas agere, aut falsa crimina comminisci: sed vera esse ea quae commemoro. Recita literas.

LITERAE. DECRETVM. TESTImonium.

Eum igitur cum primum in stationem operam & fidem addixisset atque abstinuisset, vos se vobiscum belligeraturum sperabat, cum alibi passim variae conditiones ei praesto essent: deinde postquam ibi vos laedere non potuit, rursus hac se contulisse, vbi aduersari posset reipub. & quo minus Amphipoli potiremini, vnum omnium maxime obstitisse & ex literis, & decreto, & testimonio audiuistis. At principia quidem facinorum Charidemi talia sunt: iam alia contemplamini paruo spacio temporis intermisso, helisque Coryco iam glisceste, mittit literas ad vos, imo non ad vos, sed ad Cephisodotum potius. Vsque adeo a sese vobis ne decipi quidem posse parabat, facto machinationum conscius. In iis literis se reipub. nostrae Chersonesum velle restituere pollicebatur, cum diuersum in animo haberet. Est autem vobis cognoscendum, quae illius epistolae mittendae occasiones fuerint, idque pueris & considerandum ingenium hominis, vt sciatis quomodo is ab initio vobiscum egerit. Cum enim dimissus esset a Timotheo: cum Amphipoli discedens, in Asiam transgressus, ob Artabazum ab Autophradate comprehensum: & exercitum & semetipsum generis Artabazi locat: fideque data & accepta, neglecto & violato iureiurando, cum prouinciales, qui ab amico nihil metuebant, nullas excubias agerent, tres eorum vrbes, Scepsin, Cebrenam & Ilium occupat. His vrbibus potitus, impendens in eam necessitatem incidit, quam non modo sequis imperator, profitetur, sed ne e populo quisquam ignorare atque admittere debuisset. Quum enim nullum maritimum locum teneret, aut aliunde commeatum supportare militibus posset, nec in ipsis oppidis frumentum haberet: intra moenia subsistere, neque direptis vrbibus abire, prodigio omnino sceleratum egere decreuerat. Vt vero Artabazus dimissus ab Autophradate, collectis copiis, deratis e superiore Phrygia & Lydia & Paphlagonia subiectis secum regionibus, obsidere commeatum prohibebat: Charidemo vero nihil praeter obsidionem superesset. Cum autem animaduerteret in quantis esset malis & cogitatione susceptis intelligeret, se in hostium manus venturum, si nulla re alia, fame saltem subactum perspexit, siue admonitus ab alio, siue consilio a semetipso petito, eam spem salutis solam restare sibi, quae omnes conseruare solent. Ea vero quae est? Nostra Athenienses, siue dicenda est humanitas, siue quomodo aliud meretur. Quod vbi statuerat, vobis mittit epistolam qua auctore operae pretium fieri vt vobis grata spe Chersonesi recuperandae, & quia de Cephisodoti, qui Cotyi & Iphicrati inimicus esse videbatur, triremibus a vobis suppeditatis, cum periculi ex Asia migraret. Interea quid fit, vnde res tota postea deprehensa est? Mentor & Memnon, homines adolescentuli nec per aetatem pacti felicitatem affinitate Artabazi

A αὐτὸ τὸ δῆλον εἶναι, [illegible]

[illegible]

B [illegible]

Ἐπιστολή. Ψήφισμα. Μαρτυρία.

[illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

Ἐπιστολή.

[illegible Greek text]

Ἐπιστολή.

[illegible Greek text]

Μαρτυρία ἔργων.

[illegible Greek text]

Ἐπιστολή.

[illegible Greek text]

Ἐπιστολή.

[illegible Greek text]

A cupiditatem exercendi imperij, & potiundi honoribus non gerendi belli & dimicandi: Artabazo instante, vt vitam Charidemi omisso, belloque composito per inducias eum dimitteret docentes, cum nisi ipse nollet, vos eum transportaturos: nec ipsum id posse prohibere. Vt autem Charidemus praeter omnem rationem & insperatò sic incolumis euasit, suo marte propter inducias in Chersonesum traiectus, tantum abfuit vt Cotyn, quem suum imperium non toleraturum scripserat, iuuaret, aut ad Chersonesum recuperandam vobis adiumento esset: vt denuo sua opera Cotyi mercede locata, reliquas vestras vrbes Crithotã & Elaeuntem obsideret. Eã porrò haec, dum adhuc in Asia erat, & epistolam ad vos mittebat, cum contrarium facere decreuisset, per fraudem ad vos decipiendos iactasse, ex eius ex Asia traiectu cognoscetis. Nam Abydo vrbe perpetuò vobis inimica, & vnde erant hi qui Sestum occuparant, Sestum transijt, quam Cotys tenebat. Ne verò putetis vel Abydenos eum fuisse recepturos, vel Sestios, B missa ad vos illa epistola, nisi conscij fuissent, cum id egisse fraude & literas imposturam ipsi admisissent: id studentes, vt transmittendi exercitus securitatem vos ei suppeditaretis. Vbi verò transijsset id quod accidit, facta illi per Artabazum discedendi potestate: vt ipsi fruerentur commoditatibus. Haec ita se habere, ex epistolis intelligitis, tum ex quam ille misit, tum ex [illegible] quas principes Chersonesitani. Recita.

EPISTOLAE.

Cogitate vnde transierit: Abydo Sestum. Nunquid putatis Abydenos aut Sestios eum fuisse recepturos, nisi fraudis adiutores fuissent, cum ad vos epistolam mitteret? Recita eis epistolam ipsam. Vos verò, Athenienses, spectate, quã immensa de sese ad vos ipse scripserit, se collaudans, & alia fecisse dictitans, alia facturum promittens. Recita.

EPISTOLA.

Praeclara certè Nimue, Athenienses, ea quae scripsit, si vera essent, magnam gratiam merebantur? Tu C verbis cum nulla spes [illegible] esset, ad vos decipiendos illa scripsit. Postquã verò factum fuit foedus, recita quae fecerit.

TESTIMONIVM FACTORVM.

Cum igitur Charidemus se vobis amissa oppida restituere velle se pollicitus: principis Cotys [illegible], [illegible] traiectio gratioribus se periculis [illegible] [illegible] [illegible] esse, quàm prius. Lege, atque etiam alia epistola rem ostende.

EPISTOLA.

Videtis rem ab omni parte confirmari: tum transmisso Hellesponto, non contra Cotyn, sed contra vos cum illo esse profectum? Age lege mihi hanc solam epistolam, reliquis omissis. Iam enim perspicietis etiam, quomodo vobis factum fecerit. Recita.

EPISTOLA.

Satis. Cogitate, cùm scripsisset se vobis Chersonesum redditurum locata vestris inimicis opera, vt ipse cetera conaretur efficere, Alexandri legatos à se repudiatos, cum eum consilio cum eis praedonibus conspirasse, atque eadem factitasse. Bene vult vobis scilicet, cum quibus ita [illegible], nec vllum mendacium scripsit, neque vobis fucum fecit? Nonne aut hinc constet, quoniam ita palam [illegible], nihil esse fide dignum, quicquid se studio reip. nostrae facturum

[illegible Greek text]

[illegible] γνοὺς ὅτι [illegible] παραδίδωσι Καρδιανοῖς, τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς· [illegible] συλλαβόντες αὐτὸν καὶ τὸν υἱόν, καὶ ἀναγαγόντες εἰς τὸ πέλαγος ἐν πλοίῳ, τὸν μὲν υἱὸν ἀπέσφαξαν, ἐκεῖνον δ᾽ ἐπιδόντα τὸν υἱὸν ἀποσφαττόμενον κατεπόντισαν. τῶν δὲ Θρᾳκῶν ἁπάντων ἠγριωμένων ἐπὶ τούτοις, καὶ συστραφέντων, τοῦ τε Βηρισάδου καὶ τοῦ Ἀμαδόκου, ἰδὼν τὸν καιρὸν τοῦτον Ἀθηνόδωρος, συμμαχίαν ποιησάμενος πρὸς τούτους [illegible] γράφει ὁ Ἀθηνόδωρος συνθήκας [illegible]

Ἐπιστολή.

Λέγε καὶ τὴν ἐπιστολήν, τὴν παρὰ τοῦ Βηρισάδου.

Ἐπιστολή.

Ἡ μὲν τοίνυν συμμαχία τοῖν δυεῖν βασιλέοιν, τῆς πρὸς Κηφισόδοτον [illegible]

A columen ea [illegible], si ad Cersobleptem deferretur, bonus iste Charidemus, Cardianis, vestris hostibus, tradit: qui eo & filio eius comprehensis, itaque pelagus nauigio subuectis, & filium in conspectu eius occiderūt, & ipsū post filij cedē submerserūt. Eam crudelitatē Thracibus omnib. egrè ferētib. & Berisadę & Amadoco conspirātib. Athenodorus hac occasione animaduersa, initáque cum illis societate, bellū gerere potuit. Perterrito autem Cersoblepte fœdus scribit Athenodorus, quo Cersoblepte iurare cogit, & vobis & regibus, vt Thracię imperiū inter tres diuisū commune esset: &, vt simul omnes Chersonesū vobis restituerēt. Vt verò in comitijs vos ei bello Chabriam præfecistis, & Athenodoro vsu venit, vt pecunijs à vobis non suppeditatis, omni gerendi belli facultate destitutus, exercitū dimitteret, Chabrias verò vna sola naue huc solueret: quid integrò facit Charidemus? Fœdus, quod Athenodoro iurarat, negat: & vt idem negaret, etiam Cersobleptę persuadet: & aliud cum Chabria conscribit, multò quàm Cephisodoti iniquius: in quo ille, vt nullo munitus exercitu, acquiescere cogebatur. His vos publicè auditis, & multis verbis vl- B tro citróque factis, & fœdere pro concione recitato, neque Chabrię amoratem, neque patronorum eius quicquā veriti, etiam id fœdus denuò improbastis: & senatusconsulto, quod Glaucone referente factū est: decem legatos è ciuibus vestris delectos, decreuistis: qui, si in eo fœdere, quod cū Athenodoro fecerat, maneret Cersobleptes, iusiurandum ab eo rursus exigerent: Sin minus, à duobus regibus fidem acciperent, & quo pacto ille bello petendus esset, deliberarent. Profectis iam porrò legatis, cùm iam isti * tergiuersarentur, & nihil vobis præstare vellent quod simplex aut iustum esse videretur, euenit, vt res eo vsque procrastinaretur, dum in Eubœam auxilia mitteremus: & Chares imperator, adducens secum peregrinos milites, adueniret, atque à vobis dictator creatus, in Chersonesum nauigaret. Sic denuò fœdus cum Charete factū est, qui cū se Athenodorus & duo reges coniunxerāt: quod est omniū optimū & æquissimum. Sic ipsi factis sese coarguunt, se contra nostrā vrbē occasiones captare, neque simplex aut æquum quicquā cogitare. Quē C igitur ex potētibus adductū, paulatim vobis amicū fieri contendis, & pro eo ac vos posse putas, beneuolentiam in vos gerere: hanc se potiùs augendam esse existimatis. Vt igitur sciatis hęc à me verè dici, proferetur epistola, post primum fœdus hoc missa deinde & Berisadę epistola. Nā eo pacto rē optimè intelligetis.

EPISTOLA.

Recita etiam Berisadę epistolam.

EPISTOLA.

Societas igitur duorum regum, abolito iam fraudulentum fœdere cum Cephisodoto facto, constituta est, Miltocythe iā sublato, & Charidemo reipsa testante, se nostrę ciuitatis esse inimicū. Qui enim, quem sciebat omnium vobis esse coniunctissimum, hūc in potestatem suam redactum, infensissimis vestris hostibus Cardianis tradere non dubitauit: nónne satis euidens exhibuit hostilis animi argumentum? Quod igitur imminentiū à Thracibus & Athenodoro belli metu, fœdus fecit, * & postea Cersobleptem [illegible]

[illegible]

FOEDVS.

Is porrò qui hæc scripsit & pepigit, & iusiurandum quod vos audistis, dedit: postquam dimissas Athenodori copias vidit, & vna solum triremi Chabriam venientem: neque Iphiadæ filium vobis tradidit, neque quicquam eorum qui iurarat, facit: sed & reliqua perscripta in fœdere negat: & aliud fœdus scribit, cuius exemplum audietis. Recita.

FOEDVS.

Videtis, eum & vectigalia, & decimas postulasse sibi pendi: & rursus ita fecisse verba, quasi sua esset regio, volés suos decimanos iis & arbitrium vectigalium habere, & obsidem Iphiadæ filium, quem à Sestiis acceptum, Athenodoro se traditurum iurarat se iam ne daturum quidem ait. Cape senatusconsultum, quod vos postea fecistis. Lege.

SENATVSCONSVLTVM.

Deinde cum in Traciam legati nostri venissent, Cersobleptes ad nos ita scribit, neque quicquam eorum qui promiserat reliquit, hæc. Recita.

EPISTOLA.

Recita etiam regum literas, & considerate an nihil de vobis conqueri videantur.

LITERÆ.

Numquid videtis & intelligitis, Athenienses, hominis improbitatem & perfidiam, vt sursum deorsum Cephisodotum primùm iniuriis agitarit: vt rursus Athenodori metu destiterit: vt deinde Chabriam læserit, vt iterum cum Charete pacem fecerit, sursum deorsum miscens omnia, nihil simpliciter, nihil iurè agens: vt deinde, quandiu vestræ copiæ in Hellespon to aderant, vobis assentari & fucum facere nunquam destiterit: vt cum primùm Hellespontum exercitu vacuum vidit, statim duos reges oppugnare cœperit, & de imperio deiicere sit conatus, & totum regnum occupare: ipso intenta essent, non licere sibi prius visum factis vobiscum fœderis capitæ violare, quàm hos exterminasset. Quod vt quàm facillimè conficeret, vt tale decretum à vobis impetraret, quo (id quod factū esset, nisi nostra intercessio & accusatio obstitisset) comprobat, manifesta facta esset inimicis duobus regibus & illorum ducibus illatum, Simon & Athenodorus calumniam ex eo senatusconsulto impendentem formidantes, quiescissent: & ipse illa potentia fretus, & totius regni potitus, potens vobis inimicus extitisset? Habet autem omni tempore tanquam arcem & asylum suis occasionibus paratam Cardianorum vrbem, quam in omnibus fœderibus sibi exemptam voluit, ac denique palàm à vobis eripuit. At nisi vobis malè cogitaret, si citra omnem fucum & ex animo vestram amicitiam colere decreuisset: quorsum attinebat, eos sibi stationem reseruare ad vos oppugnandos opportunam? Nostis enim hoc vos, qui illic fuistis, ceteri ex his edocti: cum ita sit in nos animata Cardianorum ciuitas, vt est Cersobleptæ Thracia regionis confectis, singulis diebus licere Chersonesum tutò inuadere. Nam qui Chalcidis in Eubœa situs est ad Bœotiam: idem in Chersoneso Cardianæ ciuitatis situs est ad Thraciam comparatus. quæ quo loco posita sit, quisquis vestrûm nouit. idē ignorare non possit, ad quā occasionē illā retineat, & cur tāto pere cōtenderit, ne vobis traderetur. Neq. verò qui debetis hostiū promouere cōmoda, quò vos facilius oppugnet: sed quàm

Συνθῆκαι.

Ὁ τοίνυν ταῦτα γράψας καὶ συνθέμενος, καὶ τὸν ὅρκον, ὃν ἀκηκόατε, [illegible]

Συνθῆκαι.

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

Ἐπιστολή.

[illegible]

Ἐπιστολή.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ἐπιστολή.

[illegible]

A fieri potest, prohiberet, ac pervidere, ne illis contra vos detur opportunitas. Nam se nulli occasioni defuturum, declarauit. Cum enim Philippus Maroneam venisset, Apollonide misso, fidem ei & Pammeni dedit. Quod ni Amadocus, qui regionem praesidiis tenebat, interdixisset Philippo, ne accederet: nihil obstitisset, quin nunc vos cum Cardianis & Cersobleptae bello conflictaremini. Haec a me non fingi, è Charetis epistola cognoscetis.

EPISTOLA.

In haec igitur intuentes, assidere debetis, neque spe vana inflati, eum loco amici colere. Nam si necessitate coactus aliquando se vobis amicum esse simulat: ea re gratiam haberi non est aequum Cersobleptae: neque si Charidemus priuatim pericula ducib. & nauarchis vestris largiendo, a suis cõficere propterea laudibus est ornãdus: sed pro eo potius, quod quoties cũque potestas ei data fuit agẽdi quicquid ipse vellet, vobis nocere conatus est: multò magis irasci vos ei decet. Cum enim alij omnes quib. aliquid vnquam à republica nostra tributum est, pro datis beneficiis honorati sint: vnus iste, solus è caeteris vulneris, ob iniurias est ornatus, quas nobis facere conatus, ad exitum perducere nõ potuit. Quanquã asit ita merito, B magni muneris instar esse cõcessa scelerum debebat impunitas, quorũ iure poenas dedisset: tamen hoc oratorib. nõ est satis, nisi habeatur ciuis, bene meritus: nisi corona & praemis decernitur propter corruptelas munerũ, quae ipsi priuatim ab eo acceperũt, cũ reliqui assidẽtes circũscripti, admirabundi, ignari veritatis. Postremò nisi vos induxissent isto senatuscõsulto, et satellitũ apud eũ vice fungeremini, nisi nos actio ne hac intercessissemus, & res pub. nostra mercenarij & ministri apud illũ munus obiret, custodiret Charidemũ: praeclarè scilicet. Quid ni verò, prò deûm atque hominũ fidẽ, is qui olim ipse mercenarius vestrorũ hostiũ stipator fuit, vestro senatuscõsulto custodiatur? Sed illud me fortasse quispiã interrogabit, cur ego qui haec ita comperta habeã, & pleraque iniurias quasi per vestigia sim assectatus: me nõ opposuerim: nõ cũ ciuitate donaretis, obsisteret: nõ cũ laudaretur, nõ denique priusquã hoc decretũ fieret, verbũ vllũ fecerim? C Ego verò, Athenienses, fatebor apud vos omnẽ veritatẽ. Nã & honoribus indignũ esse sciebã, & cũ haec illi ornamẽta tribuerẽtur, aderã: & nõ sũ refragatus fateor. Quamobrẽ? Quòd Athenienses, primùm imbecilliorẽ fore putabã, multis apud vos contẽdẽtibus, me vnũ vera dicentẽ. Deinde nihil eorũ quae ille per fraudẽ cõsequebatur, Iouẽ deosque omnes testor, vnquã in mẽtem mihi venit illi inuidere: neque vos insignẽ aliquam cladem accepturos videbam, si quem de vobis malè meritũ, impunè dimissũ prouocaretis, ut vel deinceps vobis bene facere vellet. Nã in donato iure ciuitatis, & coronis decretis, horũ vtrũque inerat, Sed postquã eũ tale quippiã machinari video, quò fiat (si modò eos qui sua gratia vos decipere student, hoc instruxerit) vt eorũ amicorũ, quos peregrè habetis, qui de vobis bene mereri studẽt, qui illius conatus cõtra vos hostiles prohibitum esse curassent, cuiusmodi sũt Athenodorus, Simõ, Bianor, Archebius Bianorus, duo illi Thraciae reges, neque quã horũ nullus sit qui vel aduersari, vel impedimẽto esse audeat: tũ demũ veniò accusatũ, & cõ illa impedire, quibus acceptis semp. parũ nocitur esset, vel priuatim ab eo laesũ, vel calumniatoris esse huic aduersari, p quae magnũ nostrae ciuitati malũ struatur, boni & viri & ciuis esse officiũ

[illegible]

existime. Hæc illi, propter quæ tū nihil dixi, nūc dicam. A Restat etiā aliud adhuc [illegible], quia se vobis fictū [illegible] [illegible] Cersobleptē & Charidemū [illegible] esse [illegible] reipub. [illegible] essent nunc vero, cum sint amici, & in ciuitatē nostrā officiosi, [illegible] esse [illegible] Nec enim, cū Lacedæmonios [illegible], nec [illegible] quibusdā temporibus ab eis affecti [illegible] Thebanos, & postremò nunc [illegible] Euboienses defēderemus. Ego verò [illegible], si eo tempore, quo Cersobleptes & Charidemus auxilia [illegible] essent, hos [illegible] tum demum hanc orationē [illegible]. Sed cū tale nihil agatur, [illegible] scriptū [illegible], atqui [illegible] omnia, vt Cersobleptæ [illegible] potentiores fiat, vellem multi [illegible], [illegible] gratiae [illegible] illos [illegible]. Nec enim [illegible] tali oratione [illegible], qualis eos decet qui [illegible] consultum velint, in [illegible] ut [illegible] in alios gratificari ea liceat. Præterea si Charidemus hostis [illegible], post quā [illegible] amicum videri vult, mutatus esset [illegible] forsitan hæc potuisset. Sed quia se [illegible] ita habet, [illegible] quo se vobis amicū esse simulat, ex eo vos sæpissimè decepit: Si nō propter illa [illegible] prosequēdus: propter hæc tamen [illegible] quod ad [illegible] attinet, [illegible] inexpiabilis est. qui vero, vt nec quid ipse mali patiatur, [illegible] officio fungitur. [illegible] suspicionē [illegible] amicitiam vehementer [illegible], & de republica bene [illegible] studiosum [illegible] decreto [illegible] & effecturos, et malè de nobis [illegible]. Audite, quæso, Athenienses, quid ea de re [illegible]. Sic [illegible] & [illegible] [illegible] amicum esse, imò si summa in nos beneficia cōtulisset [illegible] orationem audiētā [illegible]. Nō enim existimo vllū [illegible] esse posse beneficiū, propter quod sit iurisiurādi violata religio, & aliter quam iustū videatur, pronūciādum. Cum vero [illegible] & impostorē esse & simulatorē, nihil [illegible] C cōmodi [illegible] ne [illegible] facere desinet, [illegible] se [illegible] cognosci [illegible], si [illegible] [illegible] animo [illegible] fraude [illegible]: Verū [illegible] in vos beneficiū conferret, [illegible] sua nihil profectorū. Quamobrē, si [illegible] quicquā, vel propter hoc [illegible] fieret. Operæ pretium [illegible] erit, Athenienses, illud quoque cōsiderare quā ratione [illegible] honoribus, & populo nostro maiores suis [illegible] illis in [illegible] sine in hospites, recta bene [illegible] cōferebant. Quæ re [illegible] fuisse [illegible] [illegible] vocari [illegible] vestro [illegible]. Primum igitur Themistoclē, qui naualē ad Salaminē prælio vicerat, & Miltiadē Marathonia pugnæ ducē, & reliquos qui [illegible] quam isti nostri duces, gesserūt, [illegible] donarūt, neque immodicè [illegible]. Nō igitur de se bene [illegible] gratiā habebāt, ac magni quidē, Athenienses, & referebāt eā se [illegible] illis dignā, Qui cū ipsi omnes præstātes viri essent [illegible] imperatores [illegible]. [illegible] moderatis hominis, & [illegible] reipublicæ. [illegible] homo, [illegible] virorū præstātissimi esse [illegible] quam [illegible] Neque vero illius facinoris gloriā se [illegible] Themistocli [illegible] dicerēt, sed Atheniensium, [illegible] Marathoniā pugnā Miltiadis, sed ciuitatis.

[illegible]

[illegible]

A Nunc vulgò ita dicunt, Timotheum Corcyram cepisse, Iphicratem M[illegible] concidisse, Chabriam navali ad Naxum prælio vicisse. Nam[illegible] tam immensis honoribus [illegible] singula decernitis, videmini quasi concedere de gloria gestarum rerum. Civilia igitur præmia illis tam [illegible] & voluntas largiebatur, & vos [illegible] recte. Sed [illegible] talia quomodo? Illi Menoni Pharsalio [illegible] argenti talenta in bellum ad Eionem, quæ Amphipoli vicina est, largito, & trecentis suis equitibus [illegible], non decreverunt, si quis eum occidisset, abduci [illegible] liceret: sed civitate donarunt, quòd eum honorem esse abunde magnum existimarent. Rursum Perdiccæ, Barbarici belli temporibus in Macedonia regnanti: qui Barbaros [illegible] recedentes occiderat, effeceratque vt regis Persarum clades integra esset, non decreverunt abduci licere eum, si quis Perdiccam, qui in vestram gratiam inimicitias regis Persarum susceperat, occidisset: sed tantum civitate donarunt. Nam illis temporibus consensu mortalium

B omnium tanti honos putabatur Atheniensis civitatis ius adipisci, vt pro eo consequendo, tanta in nos beneficia conferre vellent. Nunc idem ita contigit, vt hoc homine [illegible] multi, pluribus vos malis affecerint, quam operi [illegible]. Neque verò hoc solum munus nostrae [illegible] & vile factum est: sed & cætera omnia, propter execrabilium & nefariorum [illegible], qui talia censere scribunt, [illegible]. Quorum avaritia & sordes in tam immensum excreverunt, vt honores & præmia vestra [illegible] tanquam [illegible] res & supra modum viles [illegible], vendant, de præmio detrahentes, & multis ob eadem illa facilia impetrantes quicquid omnino optaverint. Primum enim, vt à postremis ordiamur, Ariobarzanem illum non ipsum tantum & eius filios numero tres omnibus dignati sunt quæcunque voluerunt: sed & duos Abydenos, [illegible] Atheniensium hostes, homines improbissimos, [illegible] adiunxerunt, Philiscum & Agauum. Rursus, cum Timotheus officio functus erga vos, & rem bene gessisse videretur præterquam quod ei summa

C ma omnia dederant, adiecerunt auctarij vice duos, Phrasieridem & Polysthenem, homines (neque enim ingenui sunt) perditos & talibus facinoribus insignes, à quorum commemoratione bonæ mentis abhorrent. Nunc postremo, postquam Cersobleptem his dignum duxit, quæ ipsis videbantur, & ea res summa studio agebatur, duos ei adiungunt: alterum, qui tanta mala fecit, quanta audivistis: alterum, quem prorsus nemo hominum novit quisnam sit, Euderum nomine. Itaque quæ ita sit, quæ magna olim habebantur, nunc parui æstimantur, & res in diversa gena longius neque iam hæc sufficiunt. Quod nisi hæc singula cavebitis: satis apparet fore, vt alioqui pretium & gratia sententiæ evidentissime. Quidem verò in tantum turpitudinis res prolapsa sit, nemo magis in culpa est, quàm vos ipsi, Athenienses, si verum liberè dicendum est. Nam delinquentes punire desiistis, & supplicia etiam civitate eiuraverunt. Atque considerate quo pacto nostri maiores eos vlti sunt, à quibus iniuria afficiebantur? num eodem modo quo vos? Illi Themistoclem, animis elatiorem quàm in libera civitate ferri posset, Medicæ proditionis damnatum vrbe eiecerunt. Cimon, quod patriam reipublicæ formam in se transmutasset, tribus tantum calculis patrum capitis effugit, quinquaginta talentis mulctatus est. Hoc modo tractabant viros de se tam

[illegible]

grandi[illegible] mentiri. Haud iniuria. Nec enim eis vendebant A suā libertatē, & magnitudine animorū partam gloriā: sed & dum hi [illegible], vos honorabiliter & imperiosè eo[illegible] conatib. absistebant vos sui, Athenienses, grauissimo [illegible] sceleri rem & conuictos pulsi, si [illegible] alterum factum [illegible] prouulerint. & a tribalib. aliquis delecti aduocati deprensi erat, absolutio. Sin damnatis aliquem aestimatio litis est XXV drachmarum. Atqui tum aerarium copiosum erat, & magnum reipublicae splendor priuatim nemo supra vulgus eminebat. Id quod hinc clarissimè cernitur. Nam Miltiadis & Themistoclis, aliorumque illius aetatis illustrium virorum aedes, si quispiam vestrum vidit, quomodo sint: reliquis nihilo esse splendidiores videt, sed aedificia publica & substructiones tantae & tales, vt ad eorum excellentiā posteritas nihil addere possit: videte [illegible] propylaea haec, naualia, porticus, Piraeum, & reliqua, quib. vrbē adornatam spectatis. Nunc priuatae singulorū rempublicā gerentiū tantae opes sunt, vt alij aedes multis publicis aedificiis magnificentiores habeant: agros alij plures emerint, quam vos habetis omnes qui in iudicio assidetis. Quae vos aut publicè struitis, & tectorio inducitis, turpe dictu est quam sint tenuia & sordida. Nunquid dicere potestis, vos communiter quaesitam & partam [illegible] esse, sicut illi fecerunt, Chersonesum, Amphipolin, gloria rerum gestarū? quā cum istius generis ciues omni modo absumāt, non tamē obscurare possunt, Athenienses. Meritò. Nā Aristidis, qui suo arbitratu ordinādi vectigalis potestatem habuit, opes ne vnā quidē drachma sunt auctae: quin & eius mortui funus publicis sumptib. est curatū. vobis aut sicubi opus erat, in aerario pecunia maxima erat inter omnes Graecos: vt quandiu vos foris militaturos decreuissetis, stipendia suppetebant. Nunc, qui rempublicam administrant, ex inopia peruenerūt ad opes, & longi tēporis cōmeatu sunt instructi: vos publicè nec vnius diei habetis annonam: sed accidit, vt simul aliquid faciendum sit, simul vnde id suppetat, vos nihil habeatis. Tum enim magistratuum dominus erat populus: nunc verò est ministr. In causa aūt sunt isti, qui talia scribunt, & vos assuefaciunt, vt vos metipsos aspernemini: vnum atque alterum hominē admiremini. Sic fit, vt isti vestrae glo- C riae, vestraeque felicitatis haereditatem cernant: vos te[illegible] nulla fruamini, sed testes sitis alienarum honorū nullius alterius rei particeps, nisi fraudē quis circumueniat. At quantū gemitū, quanta suspiria ederent illi viri, qui pro gloria & libertate mortem oppetierunt, & plurima honestissimorum facinorū monimenta reliquerunt, si viderent, nunc vrbem ad ministri habitum & conditionem redactam, vt Charidemus custodiendus sit, deferretur Charidemus, hei mihi. Sed non hoc est graue, non hoc a maioribus nostris, qui virtute omnibus praestiterunt, inspicientibus consulere: sed illud, neminem solum esse eo prudentiorē. An verò pudendū non est, cum Aeginetae qui in insula tam parua habitant, qui nihil habent quod eis animos faciat, Lampidē, quo in tota Graecia non est nauicularius opulentior, qui & vrbē & emporium eis instruxit, nondū in hunc vsq. diem ciuem fecerint, sed vix immunitatē tributi, quod inquilini pendunt, concesserint: cū Megarenses execrandi, tam studiosè suam dignitatem exaggerent, vt, cum missis legatis iuberent Lacedaemonij, vt Hermonē gubernatorem qui cum Lysandro triremes ducentas ceperat, postquā nos ad Aegospotamos aduersam fortunam experti sumus, ciuem facerent re-

[illegible]

[illegible]

A ſpoſponderint. Si prius vidiſſent ipſos eū Spartiatam feciſſe, tum & ſe illum Megarenſem facturos: cūm Oritæ quartam Eubœæ partem incolentes, ſtatim ipſum Charidemum, cuius mater ciuis illic eſt, pater verò, non dicam quis, aut vnde; nec enim neceſſe habeo inquirere in eum: accenſeant: quam ter tamen mediam tamen ei partem generis conferat, mediocritate in hunc vſque diem nondum illum dignati ſunt: ſed illic in tribu nothorum cenſetur, quemadmodum olim hic in Cynoſarges nothi conueniebant. Vos verò, Athenienſes, qui totum illi ius ciuitatis impertiſtis, & alios honores tribuiſtis, etiam hoc ei addictis? Quamobrem tandem? Quas naues vobis cepit, propter quas ei ab his qui illas amiſerunt, inſidiæ ſtruuntur? quam vrbem à ſe captam vobis tradidiſſet? in quæ diſcrimina capitis propter vos ſe coniecit? quorum inimicitias communes vobiſcum ſuſcepit? Nemo eſt qui poſſit dicere. Sed vbi de legibus, quas adduximus, pauca diſſeruero, quorum vos recordatos, cautiores fore puto, ſi alij vos ſeducere atque fraude illicere ſtuduerint, deſcendā. Prima lex aperte

B iubet, ſi quis aliquē occiderit, Senatū iudicare: ille ſi quis occiderit ſtatim ſcripſit abducere licere. Ius ſua ſtodite & meminiſtis, nihil poſſe iudicio fieri contrariū magis, quā ſine iudicio proſcriptione. Nā ſimul poſtea ſecunda lex, etiā dānatū cædis excarnificari, aut mulctari prohibet: at iſte, dū eū abduci permittit, hæc omnia cōceſſit. Nā in eorū qui aliquē cōprehēderint, manū factū eſt, de eo ſtatuere quicquid libitū fuerit. Abducere iubet lex eō * Seuiros, atque, ſi quis homicidam intra ſuam patriam deprehenderit. Iſte ipſi accuſatori dat abducendi poteſtatem in ſuas ædes etiam ſi in aliena terra deprehenderit. Sunt iniuriæ quædā propter quas aliquem occidendi licentiam lex dedit: iſte non adiecit, etiamſi propter illas aliquis occiderit: ſed eum proſcribit, quem leges indemnem & inſontem dimittunt. Si cui tale quid vſu venerit, ius primum poſtulare lex iubet: iſte contrà, nullum iudiciū nec ipſe deſignauit, neq; à quibus pœnas exigi, pecunitſed ſtatim ſcripſit, cum abducere licere: quem ſi quis aſſeruerit, eu ille, pro fœderibus excludit. Pignora capere illic vbi homicida fuerit, niſi ius dare

C velit, iubet lex, eaq; ad tres licere. Iſte, ſi quis reū aſſerat à violenta abductione, nolēs vt ante iudiciū dedatur, ſtatim eū fœderibus excludit. Non ſinit lex aliquā legē, niſi eadē pariter ad omnes pertineat, promulgare: iſte, ob vnū virū, peculiare decretū ſcribit. Nā ſinit lex decretū lege plus valere: iſte, cū tot ſint leges, decretū tamē facit, leges tollit. Hæc cauete, atq; in hoc conceſſu nolite obliuiſci: & quicquid iſti effugiorum quæſierint, contemnite & repudiate. Iubete primum, vt oſtendat, vbi iudicij mentionem fecerint aut vbi ſcripſerit. Si quis cædis conuictum fuerit, vt de eo pœna ſumatur? Nam ſi aut alicubi aliàs damnatum & conuictum puniendū eſſe ſcripſit, aut ipſe iudicandum eſſe ſcripſit, vtrum reus eādem fecerit nec ne: ſtem, iuréne an iniuria occiderit nihil diſſquit. Si verò criminis duntaxat mentione facta, Si quis occiderit, inquiens, prætereito hoc, Si cædis conuictus fuerit iure illo, Si occidiſſe videbitur, mœ minus illo, Pœna de homicida ſumatur. Idem de eo ſupplicium ſumatur, ac ſi Athenienſem occiderit: denique omnino iure omni præterito & neglecto, abduci licere ſcripſit: ne decipiamini: ſed haud dubie teneatis, nullo vnquam decreto leges vſque adeò fuiſſe violatas.

I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII.

[illegible]

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS IN TIMOCRATEM.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

[illegible]

Lex Timocratea. [illegible]

ALIVD ARGVMENTVM.

[illegible]

Ἑτέρα ὑπόθεσις.

[illegible]

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ λόγος.

DEMOSTHENIS ORATIO CONTRA TIMOCRATEM,

Hieronymo Wolfio interprete.

[illegible]

Causam huius iudicij, Athenienses, nec ipsi Timocratem arbitror in quenquam aliu transferre, quam in semetipsum. Dum enim tempus [illegible] pecunia non [illegible]

...studet: cõtra omnes leges abrogauit legem nec idoneã, nec utilem, iudices. Quæ quantum illis incommodatura, & reipub. statum labefactura sit, si perferatur, fortassis, ubi ex me singula audieritis, cognoscetis. Unum verò quod habeo maximum & expeditissimum, dicere apud vos non dubitabo: vestram sententiam, quam iurati de omnibus fertis, tolli, omnique autoritate spoliari, lege istiusmodi ut communitati ciuium quicquam commodet (nam idque fieri queat, cum iudicia, quæ rempublicam continent, litium æstimationes, quæ quantæ singulis iniuriis debeantur, legibus definitum est, eripiat) sed ut nonnulli, qui iam longo tempore vestris opibus abusi sunt, & multa vestra diripuerunt: nec per manifestum ablata peculatum restituant. Tanto autem commodius est peiurarium quasdam colere, quam vestram aut metui: ut ille ab illis nummos acceperit, & non prius hanc pro eis legem tulerit: ego vestra causa de mille drachmis in periculum veniam: tantum abest, ut à vobis aliquid accipiam. Quanquam autem ferè omnes qui publicum aliquod negotium administrare instituunt, dicere solent: summo vestro studio & animaduersione digna esse ea, de quibus ipsi verba facturi: ego tamen, si quis alius unquam hoc eundem conuenienter usus est, id etiam mihi nunc dictu decorum esse puto. Siquidem ad felicitatem reipublicæ, & populi libertatem in ulla re alia plus esse virium & momenti, quàm in legum autoritate: id ego neminem dicturum puto. At verò nunc de hac ipsa re deliberandum est, utrum cæteræ leges à vobis approbatæ, quibus iniuriæ ciuitati illatæ cohercentur, abrogandæ sint, & ista perferenda: an contrà potius ista tollenda, cæteræ autẽ retinendæ. Res igitur quæ de vobis nunc iudicanda est, si quis paucissimis complecti velit, hæc est. Ne quis verò vestrûm miretur, quamobrem ego, reliquo ætatis tempore (ut mihi quidem persuadeo) moderatè transacto, nunc in iudiciis & accusationibus publicis verser: apud vos pauca præfari volo, quæ à re aliena nõ erunt. Ego, Athenienses, suscepi inimicitias hominis improbi & odiosi, & diis inuisi, cui tandem tota quoque ciuitas inimica facta est, Andrationem dico: tantisque sum grauioribus ab eo iniuriis affectus quàm Euctemon, quòd hic pecuniæ nummillam iacturam fecit: ego verò, si conatus illius aduersus me improbi successum habuissent, non modò fortunis omnibus, sed vita etiam ipsa essem spoliatus, ut nec id quod commune est omnibus excedere vita mihi facile fuisset. Nam ea crimina, quæ vir prudens etiam inimico non it... contra me commentus, ut qui patrem occidissem, dica impietatis impacta, me reum fecit: in quo iudicio, quòd quintam suffragiorum partem non tulisset, mille drachmis est damnatus: ego verò, sicuti iustum fuit, in primis ope deorum immortalium, deinde vestro etiam, iudices, auxilio, incolumis euasi. Eum igitur, à quo talibus essem insidiis appetitus, hostem mihi irreconciliabilem existimabar. Cum verò viderem, ab eo communiter totam ciuitatem esse læsam, tum capiendis tributis, tum sacris vasis conficiendis: magnamque pecuniam partim Mineruæ, partim heroũ, partim ciuitatis, habere, quam non redderet: ut cum Euctemone simul eum aggressus, occasionem mihi datam esse ratus, & reipublicæ defendendæ, & factas mihi iniurias vindicandi. Vellem autẽ & me voti fieri compotem, & illum ea luere quæ meruisset.

[illegible]

A [illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C [illegible Greek text]

[illegible Greek text]

[illegible]

A *Cum verò res non iam controuersa, sed primùm à senatu damnata, deinde à populo vno toto die in his consumptus esset, praeterea; duo milibus, viri mille & vnus numero, sententias; dedissent, atque; res iam vtilem pateret effugeremus; quid ciuitas vestram pecuniam non haberetis: Timocrates hæc quæ intercesserunt omnia vsque adeò negglexit, vt legem eam ferat, qua & sacra pecunia deis & vectigalium publica spoliet, ac decreta tum senatus, tum populi, tum iudiciorum euertat, impunitatē denique temporis iis peculatoribus proponat. Quæ cum ita sint omnia; hoc enim propositum reliquum esse videmus vt legē accusēmus, & vestris sententiis subiectā refutare conemur. Ab initio igitur rē gestā vobis breuiter exponā, vt iniurias quæ in gesta lege insunt, facilius discatis, & assequamini. Decretum fecit apud vos Aristophō eligendos esse inquisitores. Si quis verò sciat aliquē qui aliquid pecuniæ habeat, siue sacræ, siue publicæ, vt illum apud vos deferat. Post hæc retulit, Euctemonē habere Archebium & Lysithidem trierarchia functos, pecuniam Naucratiticam æstimatione nouem talentorum & triginta minarum: accessit ad senatum, senatusconsultum scriptū est. Deinde cōuocata concione, accusator est datus. Euctemon conscenso suggestu, cùm alia multa dixit, tum apud vos recēsuit, à triremi, qua Melanopus, Glaucetes, & Androtion legati ad Mausolum vecti sint, captā esse nauem illam hominum, quorum pecunia fuerit, supplicasse; decreuisse vos, eam hostilem habendam. Tum vos admonuit earum legum, quæ vobis lectæ fuerant, quarum decreto, quibus ad eum modum administratis, pecunia illa publicanda esset. Videbatur æqua dicere vobis omnibus. Confestim surgit Androtion, Glaucetes & Melanopus, (considerate an vera dicam) clamitant, indignantur, conuiciantur, absoluunt trierarchos, ipsi se habere fatentur, quam pecuniam apud se postulat. His auditis vbi tandem illi tumultuari destiterunt, sententiā dixit Euctemon quàm fieri potest æquissimam, vt à Trierarchis vos exigeretis, & vt eis liceret omnem rem eam in illos qui pecuniā haberēt, transferre, Sin dissensionis aliquid oriretur, sententia iudicū intercederet: atq; vt is qui victus esset, deberet C ærario. Accusatur decretum ad vos per leges (vt in præsenti rem confirmem) victum est, secundū leges esse factū, & absolutū. Iā fieri quid oportebat? respublica pecunia restituenda erat, & peculatores puniendi: lege verò nulla præter ad hoc quidem negotium erat. Hactenus nulla facta vobis est à Timocrate iniuria. Post hæc verò in se rem recepit & transtulit omnia ea, quæ iam cōmemorata sunt, vt nihil quo vos læderet, omisisse videatur. Quòd enim illorū artificia & aucupia se conducendū locauit, ministrūmq; præbuit, se ipse reū fecit illarum iniuriarum, vt ego vobis manifestè ostēdam: sed ante omnia necesse est, vos admonere legē eius, & eius articuli quos legē tulit. Nam vobis eā insolenter etiam insultasse, & illusisse cōstabit. Fuit Mense mēsis, quo illi ab Euctemone iudicio superati sūt. Cōducta autē illo cū ne cogitarēt quidē de satisfaciēdo vobis, neq; grauius quodā in forū dimiserūt, qua summotem spargerent: paratos eos esse simplicem pecuniam numerare, duplam non posse. Hæc verò insidiæ erant, cum ludibrio, & machina quadam, vt interim hæc lex, aduersante nemine, perferretur, idq; ita esse, res ipsa testatur. Pecuniæ enim, illis deponebat neque obolū vobis numerarū, & vna lege plures iā receptas

[illegible]

[illegible] legem omnium, quae vnquam apud vos latae sunt, turpissimam & iniquissimam. Volo [illegible], pauca de vetitis legibus praefatus, quibus tales actiones dantur, illarum de lege quam accusasti, dicere. His enim prius auditis, reliqua facilius percipietis. Habetis, Athenienses, receptis & approbatis vestris legibus, accurate & euidenter descripta omnia, quae facienda sunt in legibus posthac constituendis. Ac primum omnium, tempus inscriptum est, quo leges ferri oporteat. Deinde, ne sic quidem vnicuique quodlibet permittit legislatori, sed iubet autorem legis eam ante statuas heroum scriptam proponere, vt a quibus [illegible] considerari possit. Deinde vult eandem legem ad omnes pertinere. Postea, contrarias abrogari [illegible] que alia, quae ad institutum nostrum fortasse nihil attinent. Quae [illegible] violatoribus [illegible] dat accusandi potestatem. Timocrates igitur si non omnibus his teneretur, neque contra hac omnia legem rogasset: [illegible] vnum quippiam [illegible] accusari potuisset. Nunc necesse est, [illegible] distincta, ea sensim explicari. Primum igitur ad dicam, in quo primum deliquit, eum contra omnes leges tulisse legem. Deinceps ordine caetera, prout vobis audire vnumquodque visum fuerit. Cape leges istas, & recita. Constabit enim, eum horum nihil fecisse. Attendite iudicandum leges [illegible].

Idem

IVSSIO LEGVM.

Primi senatus consessu, die vndecimo, postquam [illegible] praeco, iussa autem leges primum de senatoriis [illegible], deinde de communibus, deinde de his quae nouemuiris latae sunt, mox de reliquis magistratibus. Prius sit autem diiudicati, cur satis esse videantur leges senatoriae, cur non videantur: Deinde carum communium eodem modo. Sed legum comprobatio sit secundum leges receptas. Quod si quae receptae leges improbatae fuerint [illegible], in quo earum administratione rogatio facta [illegible] legislatoribus [illegible] concionum indicem. Praesides vero, qui in ea concione praesederint, necessario [illegible] post [illegible] de legislatoribus, quibus conditionibus soluere debeant, & de [illegible], vnde legumlatoribus sit soluendum. Legumlatores autem ex iis deligentur, qui Heliasticum iusiurandum dederunt. Si [illegible] ad haec [illegible] non habuerint, aut praesides non [illegible] responderint, mulctabitur [illegible] mille drachmis. Mineruae sacris [illegible] drachmas debeat Mineruae sacris. Licitum etiam [illegible] actione popularis [illegible], qui magistratum gesserit. [illegible] introducitur in iudicium ex lege aut in Areopagum [illegible] qui legem emendatiorem abrogent. Antequam vero concio [illegible], quicunque Atheniensium legem ferre voluerit, ante statuas heroum scriptas eas leges quas fert, proponito, vt pro multitudine propositarum legum statuat populus de tempore legumlatoribus [illegible], si vero qui nouam legem fert, in album relatam proponat ante statuas heroum quotidie, donec concio indicatur. Deligantur autem [illegible] legibus patrocinaturi [illegible] apud legumlatores abrogantur, quinque viri ex omnibus Atheniensibus, XI [illegible]. Hae leges [illegible] longo iam tempore sunt receptae, & saepe sui specimen praebuerunt, se prodesse vobis, neque hactenus quisquam [illegible], qui bonas eas esse [illegible]

Ἐπιχειροτονία νόμων.

Ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης πρυτανείας τῇ ἑνδεκάτῃ, ἐν τῷ δήμῳ, ἐπειδὰν εὔξηται ὁ κῆρυξ, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖν τῶν νόμων [illegible]

[illegible]

ψήφισμα

[illegible]

A negaret [illegible]. Nihil enim crudele, nihil violentū aut libertati contrarium ingerunt: sed contrà potius humaniter omnia, & populariter fieri iubent. ac primùm iudicium penes vos esse voluerunt, utrum roganda sit etiam noua lex, an satis esse veteres sit putandum? Deinde, si decreueritis, esse rogandam, non statim eam ferri iubent, sed in tertiam concionem distulerunt, nec in ea ferri concesserunt: sed considerari iusserunt, quibus conditionibus legumlatores cōstituere velitis. Interiecto autem tempore, mandarunt legem rogare volentibus, ut leges proponant ante statuas heroum, ut quilibet iis consideratis, si quid inutile vobis perspexerit, indicet, ac per ocium refutet. Horum quae tam multa sunt, nihil fecit Timocrates. Nec enim legem proposuit, neque cuiquam fecit, si quis eam lectam vellet, refutandi: neque etiam id tempus definitum legibus obseruauit. Sed cum concione, qua leges diiudicastis, XI Iunij celebraretur, postridie statim XII legem tulit, eamque Saturnalibus [illegible] Senatu dimisso, per eas [illegible] qui vobis insidiantur, ut senatusconsulto B legumlatores constituerentur per speciem Panathenaeorum. Velle autem vobis ipsum senatusconsultū recitare, quod ratū habitū est: ut intelligatis, ea omnia per conspirationem ab illis esse facta, nihilque fortuitò accidisse. Cape senatusconsultum hoc, & lege illud.

SENATVSCONSVLTVM

Praesidente tribu Pandionia, [illegible] senatus dixit, Timocrates [illegible] Panathenaea [illegible] tribus, [illegible] legumlatores [illegible] Legem [illegible] inter [illegible] senatusconsultum [illegible] per speciem [illegible] legitimo tempore [illegible] leges ferendas esse. [illegible] C nemine hominum praesentiente, ac [illegible], ferretur & sanciretur illis ea lex, qua de nunc agitur. Id quod hinc perspicitur, sedentibus legumlatoribus [illegible] quae de [illegible] & Panathenaeis scripta sunt, neque [illegible] legem, neque decretum [illegible] de iis [illegible] neque decretum iubebat, & leges vetant. Timocrates autem leges tulit [illegible] senatusconsulto [illegible] legibus praefinitum tempus [illegible] festum [illegible] ipse nihil veritus est [illegible] lo, sed totam ciuitatem laedere videretur. An verò ferendum est, eum qui leges omnes quas paulò antè [illegible] nobis legem [illegible] quod ipsum [illegible] contra leges esse [illegible]? An non indignum est, [illegible] ipsa ciuitas [illegible] festū institutum [illegible] Timocrate [illegible] in ipso festo iniuria esse affecta? Quid, [illegible] admittere priuatim homo possit, quàm leges quae ciuitatē continent, violando? Est

[illegible]

LEX.

Νόμος.

Νόμος

[illegible]

Νόμοι.

[illegible]

Νόμος.

LEX.

Pandionia tribu præsidente, duodecimo senatus die Timocrates retulit. [illegible] quis [illegible] siue ex lege, siue ex decreto, vinculis est damnatus, [illegible] siue per se, siue per alios [illegible] quos populus approbarit, promittentes se bona fide argentum quo mulctatus est, [illegible] carcerem egredi. Præsidibus verò, si quis vades dare voluerit, necesse sit ratos habere. Is verò qui vades [illegible] reddiderit ciuitati argentum, à vinculis immunis esto, eo nomine quod vades dedit. Sin argentum haud numerarit, vel ipse vel vades, [illegible] qui per vades liberatus fuerat, vinciatur, vadum vero bona publicentur. De redemptoribus verò vectigalium, & sponsoribus & exactoribus [illegible] qui mercede conducunt [illegible] sponsoribus liceat ciuitati pensiones exigere secundum receptas leges. Quòd si quis [illegible] mulctatus fuerit [illegible] consessu [illegible] Legem [illegible] primùm [illegible] quid [illegible] si quis [illegible] vinculis est damnatus, [illegible]. Deinde quod [illegible] & [illegible] quæ sponsoribus sua lege [illegible]. Omnino enim est omnibus contraria legibus idque ipsis legibus auditis, maximè cognoscetis [illegible]

LEGES.

Diocles iubet, leges ante Euclidem latas libera republica quæcunque sub Euclide latæ sunt, & [illegible] latæ, ratas esse. Quæ verò post Euclidem latæ fuerint [illegible] ab eo die quo quæque lata fuerit [illegible] est tempus, quo debeat [illegible] magistratus. Adscribat autem [illegible] scriba senatus, intra triginta dies [illegible] posthac [illegible] legem esse ratam ab eo die quo lata fuerit. Cùm receptas leges, Athenienses, [illegible] modò recitari lex, [illegible] eas & confirmauit. Iubet enim [illegible] eo die quo lata fuerit, esse ratam, nisi si cui adscriptum fuerit tempus, quo [illegible] rata esse debeat. [illegible] quia multis legibus adscriptum fuerat: lex [illegible] esto [illegible] huic [illegible] successerit. [illegible] legem [illegible]

C

recitatam: non [illegible] leges quæ [illegible] posterius quàm latæ fuerint [illegible] ad eum diem à quo lata est [illegible] ratas, quàm [illegible] postulasset. Hinc legi considerate quàm contraria sit ea, quam ille tulit. Nam illa iubet legem [illegible] præfinito tempore, siue ab eo die quo lata fuerit, ratam esse. [illegible] scripsit, & si quis [illegible] fuerit de præteritis [illegible] ipsum definiuit, adscripto [illegible] à [illegible] modò ab eo die quo legem [illegible] ratam [illegible] sed etiam ab eo tempore, [illegible] quisquam [illegible] Nam omne [illegible] tempus, quod [illegible] est, [illegible] dit. Atqui te oportuit Timocrates [illegible] non [illegible] illam [illegible] conturbasses omnia. Lege aliam legem.

LEX.

Neque de ignominiosis [illegible] pristinã eis dignitatẽ [illegible]

Λέγε ἄλλον νόμον.

Μηδὲ περὶ τῶν ἀτίμων, ὅπως χρὴ ἐπιτίμους αὐτοὺς εἶναι,

LEX.

Νόμος.

[illegible]

ΝΟΜΟΣ.

[illegible]

ΝΟΜΟΣ.

[illegible]

ΝΟΜΟΣ.

[illegible]

ΝΟΜΟΣ.

[illegible]

eandem inde transferendo his, iniuste vobis, ea fuere tradere, quae quidem voluit. Recita legem, quae hanc ordine sequitur.

LEX.

VI. Lex.

Quibus de rebus iudicium prius factum, aut rationes relatae, aut suffragia lata sunt, siue in iudicio, siue priuatim, siue publice: aut qua de re publicum decretum intercessit, de his ne aliter [illegible] quisquam decernito, neque accusare [illegible] ea, quae leges interdicunt. Timocrates verò tanquam testimonium suarum iniuriarum scriberet, ista statim initio suae legis his contraria tulit. Nam illa non concedit, quibus de rebus semel in iudicio sit lata sententia, de his denuo referre aut respondere. Ille verò etiamsi quis lege aut decreto damnatus fuerit, ei populum respondere iubet, ut & iudicio decreta tollantur, & [illegible] vades det. ac lex quidem vetat, ne vel [illegible] quisquam [illegible] hic quoque decernat. Ille verò scripsit praeter leges esse necesse, si quis vades dederit, eum producere, atque adscripsit, quandocunque quis voluerit. Aliam legem recita.

LEX.

VII. Lex.

Iudicia & arbitria, quaecunque legitima ratione facta sunt, libera republica, rata habentor. Negat hoc Timocrates, non utique, inquit, ii quidem qui vinculis sunt damnati. Recita.

LEX.

VIII. Lex.

A Timocrate [illegible]

Quaecunque sub triginta tyrannis acta sunt, aut iudicia facta, siue priuatim, siue publice, irrita sunto. Desine. Dicite mihi, quidnam tandem vos [illegible] Athenienses, [illegible] quid [illegible] detestaremini, [illegible] talis reipublicae statum ingruere, qualis sub triginta tyrannis fuit? Expediam [illegible]. Haec igitur lex, id, ut mihi videtur, verita, [illegible] tempora habere. Ille autem quae libera ciuitate gesta sunt ea [illegible] iniquitate condemnat, [illegible] triginta tyrannos [illegible]. At quid dicemus, Athenienses, si legem illam [illegible]? [illegible] iudicia, quae, dum ciuitas a populo regitur, [illegible] ea [illegible] violentia, quae sub triginta tyrannis fuit [illegible]? An [illegible] & decreta esse? Quamobrem [illegible] legi, qua illa abrogentur, [illegible] ferre dicemus? nisi hoc aliquis dicat, ex insania aliud enim dici non potest. Recita aliam legem.

LEX

IX. Lex.

Neque cuiquam in unius viri gratia legem ferre liceat, nisi eadem ad omnes Athenienses pertinere possit, decreto lato a non paucioribus quam sex millibus, quibus id visum fuerit clam decernentibus. Non admittit legem, nisi eadem ad omnes ciues pertineat, ut quae recte & populariter loquitur. Ut enim reliquarum rerum ciuitatis aequam partem omnibus tribui vult, sic etiam legum. Propter quos verò iste legem hanc tulerit, vos non minus quam ego intelligitis. & ut hoc omittam, [illegible] constitutum est, se non propter [illegible] legem eadem tulisse cum adscripserit, lege hac [illegible] esse publicanis, & mancipibus, & talium rerum sponsoribus, exceptis. Quod si qui sunt quos segregari [illegible] iam eandem legem tulisti omnibus. Atqui nec illud dicere queas, inter eos qui vinculis damnentur plurimos vel maxime esse debitores publicanos, proinde illos ab hac lege solos excludi. Multo enim profecto magis [illegible] sunt, qui publicum aliquid manu perfide administrarunt, aut parentes male tractant, aut polluti in [illegible] omnib. receptae leges vincula minantur, [illegible] largitur [illegible] gratiam tam celeriter. Nam quia illi non ob vectigalium redemptionem, sed ex peculatu, vel capitis poena [illegible], debent [illegible]

[illegible]

ob aliquod opus publicum [illegible] non fuerunt. Post sunt praeterea multae huic legi contrariae, quibus omnibus illa adversatur. Sed age, si de omnibus disputare velim, forsan tempus angustius excludat, quo erit satis iudicem, legem eam [illegible] non esse e republica. Videte vero [illegible] quae debet, si vel damnatas [illegible] legum adverseturi. [illegible] ut in multis aliis, sic etiam de lege quam ille ipse primum tulit, differam, tandem ad illam accusationis partem accedam, qua ostendi legem illam, si confirmetur, magnas eis rei publicae allaturam. Legem igitur aliam in legibus contrariam ubi [illegible], et si integrum est, [illegible] tamen accusatorem postulat. Sed lege et illo ipso prius latae [illegible] contrariam: id vero unumquodque accusatorem sufficit. Quod ut vos sciatis, legetur vobis ipsa lex, quam ille tulit: ego vero tacebo. Recita.

LEX.

Timocrates tulit, quicunque Athenienses, et [illegible] in carcere [illegible] [illegible] scriba [illegible]. [illegible] lege tradita non [illegible] senatus. Undecimviros intra [illegible] in iudicium introducere, [illegible] nisi publice aliquid impedierit. [illegible] Athenienses voluerit, [illegible] Quid [illegible] Heliastarum [illegible] rei [illegible] debere videtur? [illegible] pecuniaria et dicta fuerit, in vinculis teneantur, quoad id solverint [illegible] condemnatus est. Audistis, iudices? Recita aliud deinde.

LEX.

Sin mulcta pecuniaria ei dicta fuerit, in vinculis teneatur, quoad solverit. Desine [illegible] quisquam magis contraria decernere, quam damnatos retinendos in vinculis, donec mulctam solverint, et eosdem datis vadibus, non esse vinciendos? Sic igitur Timocrates accusat Tecrocratem, non Diodorum neque quemquam alium nostrum in tanta multitudine. [illegible] et corruptelis [illegible] videbitur, aut quid [illegible] neque ipse legi suae contrariam [illegible] legem [illegible] legislatore contrarias introducentes. [illegible] caput [illegible] valeat. [illegible] qui scelera committunt, [illegible] leges iubent [illegible] malitiosis [illegible] dicendi [illegible] demirandum erit. Nam altera priore lege fallens est, [illegible] contraria [illegible]. Ac [illegible] leges, [illegible] hanc rempublicam [illegible] Mente autem, quidam [illegible] legem reliquis contrariam non esse, [illegible] Timocrates [illegible] eo [illegible] nec [illegible] leges. Neque illud etiam iubet, ut [illegible] Neque enim [illegible] nec pro [illegible] et necessariis [illegible] hanc legem tulisse constat: sed volens [illegible] quibus [illegible] sibi necessitudine coniunctis: [illegible] illos se [illegible] habere loco [illegible] a quibus mercedem accipiat. Nunc legem eius [illegible] esse, neque [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

ΝΟΜΟΣ.

[illegible]

nabor. At hunc igitur, [illegible]

[illegible] Cape scriptum hanc, & usque ad primam partem eius [illegible] lege [illegible]

LEX.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

LEGES DE FVRTO, MALA [illegible]

[illegible]

LEX.

Νόμος.

Seu maiora, qualia sunt illorum facinora. & tamen [illegible] qui negabis te totum negocium istis vendidisse? [illegible] est, vt & hoc dicam, quantum vos magnitudine [illegible] oratores superatis. Vos etenim acerba supplicia in plebem constituistis, vt siue quis bina stipendia meruit, siue tributa in erarium [illegible] confessi iudicium [illegible] quippiam aliud agat legibus [illegible] prohibentis [illegible] factum [illegible] quippiam [illegible] leges [illegible] Isti vero [illegible] sunt, vt flagitiosissimi [illegible] sceleribus impune abeant [illegible] sectantur [illegible] sese pro bonis & [illegible] vendiderunt [illegible] & [illegible] seruitutem [illegible] ingenua. Nam & isti, [illegible] libertatem non ob manumissionem gratiam dominis habentes [illegible] seruitutis [illegible] etiam isti [illegible] contenti [illegible] administratione reipublicae paupertate [illegible] esse diuites: [illegible] etiam multitudini quis [illegible] e populo [illegible] in paupertate & [illegible] aetatem exegerunt. At vero turpe fuisset [illegible] Androtionem esse vinctum, aut Glaucetem, aut Melanopum. [illegible] rempublicam [illegible] & [illegible] non [illegible] id vero multo est turpius. Nam Androtioni quidem [illegible] est, esse in vinculis? Scilicet ipsius pater [illegible] multa [illegible] in carcere [illegible] non esse dimissum. [illegible] Verum ob ista non minus eum vinciri decet, quam [illegible] Nam quid [illegible] in forum [illegible] in carcerem [illegible] At facinora sua [illegible] Melanopus [illegible] vincula [illegible] esse? Ac de patre quidem eius mali nihil dicam: [illegible] talis esse [illegible] Timocrate [illegible] vero probi patris filius, [illegible] & [illegible] talenta [illegible] cum collegae [illegible] & [illegible] Aegyptiacam mala fide [illegible] & [illegible] magis eum [illegible] patri [illegible] Ego quidem arbitror, si cetera vir bonus esset Laches, & [illegible] fuisse [illegible] qui quidem sit talis, & [illegible] patrem afficiat, in vinculis [illegible] Et nunc [illegible] facinora [illegible] Non vero hic [illegible] Deceleam [illegible] inde [illegible] omni latrocinij genere est [illegible] Atqui [illegible] omnes. Quicquid autem a vestris [illegible] decimas [illegible] Deam tamen nostram, decreto ei a vobis legationis honore, decimis [illegible] nostrae ciuitatis praemia & monumenta [illegible] quae de [illegible] & [illegible] Mardonij [illegible] valet. Et haec ita sunt [illegible] vt nemo hominum ignoret. In [illegible] omnium hominum violentissimus?

[illegible]

[illegible]

Ὅρκος ἡλιαστῶν.

[illegible]

A neq; quos alicui liceat deferre aut abducere, in legibus ad scriptum fuisset. Delatum verò aut abductum vinciundo vobis committi in catastasi non licuisset alicui, nisi qui ad prodendam vrbem, aut ad popularem statum abrogandum conspirasset, aut vectigalium redemptores, qui pecuniam non numerassent, vincire. Nunc hæc certissima vobis argumenta sint, licere vincire, quia aliquam mulctæ potestas vtriq; fuerit. Deinde scriptum illud, Athenienses, ipsum per sese nō est lex: Neq; vinciam vllum Atheniensium: sed in iureiurando senatorio continetur, ne oratores in senatu ciuem aliquem per conspirationem in vincula coniiciā. Solon igitur, vt senatui vinciendi potestatem admeret, eam appendicē adiecit, ad senatorium, non ad vestrum iusiurandum pertinentem. Nā summam iudiciorum voluit esse autoritatem, & quicquid ea decreuissent, id damnato esse perpetiendū: & ob hoc ipsum vobis Heliastarum iusiurandum recitabitur. Lege tu.

B IVSIVRANDVM HELIASTARVM.

*Pronunciabo secundū leges & decreta populi Atheniensis, & senatus quingentorum. Tyrannidē verò, aut paucorum dominatum, mea sententia non comprobabo, neq; si quis populi Atheniensis libertatem oppresserit, aut quicquam contra hæc dixerit, aut decreuerit, concedam, neq; nouas tabulas priuatim, neq; agrorum Atheniensium diuisionem, nec ædium, neq; exules reuocabo, neq; capitis damnatos: neq; eos qui manent, expellam contra leges receptas, & decreta populi Atheniensis & senatus, neque egomet ipse, neque alium sinam: neque magistratum creabo, vt is imperet, antequam de alio gesto magistratu rationes retulerit, siue in nouem vir, siue pontifex, siue quicunque cum nouem viris eadem die creantur, siue præco, siue legatus, siue assessor: neq; bis eundē magistratum eundem virum, neq; binos magistratus eundem gerere sinam eodem anno: nec accipiam munera propter Heliæam, vel ipse ego, vel quisquam alius mihi, vel alij me conscio, non fraude, non machinatione vlla: & senatus sum annos non pauciores triginta: &

C audiam tum accusatorē, tum reum æquo animo ambos: & sententiā de eo ferā quod est in controuersia positum. Adiuro Iouē, Neptunum, Cererem, & ipse mihi exitium imprecor & familiæ meæ, si quid horū neglexero & violaro. Sin bona fide præstitero: præclara mihi & bona multa eueniant. Hic verò non inest, Iudices, neq; vinciam vllum Atheniensium. Nā iudicia sunt, quæ omnes causas iudicent: & his potestas data est, & vincula, & quiduis aliam mulctam infligēdi. Licere igitur vobis damnare vinculis, per hæc ostendo. Rem autem iudicatas rescindere, & iniquum & nefas esse: & status popularis euersionem: inter omnes constare opinor. Nostra enim vita, Iudices, legibus & decretis regitur. Si quis autem ea quæ suffragiis iudicata sunt, noua lege abrogarit, qui huius reperietur? Lex ea dicenda potius erit, an legum interitus? An non grauissimum supplicium talis legislator meretur? extremū mea quidē opinione: nō modo quòd hanc legem tulerit, sed quia viam ostēdit aliis & tollēdi iudicia, & exules reuocādi, & atrocissima quæque confitendi. Quid enim prohibet, Iudices, si nunc iste triumphans discesserit, tali lege perlata, quò minus alius exoriatur, qui summum aliquod reipub. præsidiū noua lege demoliatur? Equidē opinor nihil. Siquidē audio prius etiā sic populare statū fuisse oppressum

Vinculo fuit [illegible] iudicum [illegible]

[illegible]

cùm primum violatarum legum animaduersiones sublatæ erunt, & perempta iudiciorum autoritas. Hæc talis autem aliquis obtinuerit, ut dissimili horum & illorum temporum statu, de oppressione libertatis loquar. Atqui, Iudices, etiam talium rerum semina spargere in repub. nemo debet, & si * nunquã euentura sint: sed quisquis tale quicquã vel dicere, vel agere instituerit, puniendus est. Quàm callidè autem vobis nocere decreuerit: operæpretium est audire. Nã cum videret, omni tempore & proceres, & plebeios omnes sentire, leges causas esse publicæ felicitatis: secum meditatus est, qua ratione illas, animaduertente nemine, destrueret. In quo facinore si deprehenderetur: ne tamen iniquè aut imprudenter admisisse quicquã videretur. Id igitur facinus quod fecit, ratio tam inuenit eam, vt lege leges euerteret: vt eius iniuriæ beneficij per speciem salutis nomen adipisceretur. Nã & quæ tempori conseruant, sunt leges: & quã ille tulit, cum his nulla ex parte consentit, tum, lex. Nominis igitur huius auctoritatem, quam vos maximè amplectimini, perspexit: idémque ut in experiendo contrariã vim esset habitura, despexit. Age verò per deos, est-ne vel præses aliquis, vel senator qui tale quid vnquam approbarit, qualis in illa lege continetur lege nominem esse puto. Id igitur quomodo est sufferatum? Suis sceleris legis nomen imposuit. Nec enim stolidè, aut temerè, sed sobrij & præmeditati accedunt ad vos ledendos. atq; hoc ipsum agunt nõ illi solum, sed & multi magistratuum: qui mox huc progressi illi patrocinabuntur, non mediis fidius vt Timocrati gratificentur. Cur enim? sed quia vnusquisq; legẽ hanc è re sua esse putabit. Quãadmodum igitur illi mutuas ad vos decipiendos tradunt operas: sic & vos ad vestri defensionem conspirare debetis. Proinde cuidam interrogãti, quãobrẽ talia scribere voluisset, & periculosam huius iudicij aleã sibi videri, commemorãti respõdit, delirare eum, qui illa diceret: se enim Androtionẽ defensorẽ habiturum: atq; per otium tales orationes meditasse de rebus omnibus, vt satis sciret, actionẽ hãc sibi minimè fraudi futuram. Itaq; mirabitur impudentiã tum illius, tum illius etiam, si ad vocant eum illius, si vocanti accesserit, & defendet. Nam ex eo palàm apparebit, legẽ illã in eius cõmodũ esse latã, non propter ciuiũ cõmunitatẽ. præstiterit tamen vos de illius actis in republica quędã audisse, & ex illis ea quorum socius iste fuit, propter quæ ille non minore quàm ille odio dignus est. Dicã autẽ nihilo plura quàm vos audiuistis, enim forsã vestrũm aliqui iudicijs Euctemoni dictatis non interfuerunt. ac primùm, id quod ei maximos animos facit, eius pecuniæ exactionẽ examinemus, quã vos omnes cum illo bono viro dixeratis. Nã accusato Euctemone, quasi is vestra tributa detineret, atq; pollicitus, se id ostẽsurum, vel de suo depẽsurũ decreto magistratum qui sorte obtinuerat, abrogauit, per eamq; speciẽ ad exactionẽ obrepsit, illúq; designauit, corporis infirmitatẽ causatus: vt, inquit, in administratione me adiuuet. Habitis deinde his de rebus concionibus, trium rerũ vobis optionẽ fieri dixit: aut sacra vasa cõflãda esse, aut denuò tributa pẽdẽda, aut æs alienũ exigendũ. Cũ autẽ vobis placuisset, sicuti par erat, æs alienũ potius exigere, spe vos subductos, & autoritate freti: quã per illa tempora nactus erat, receptis legibus videlic sibi esse non cẽsuit: aut, si quid in his desideraretur, alias rogãdas: sed apud vos decreta fecit acerba, & legib. cõtraria,

[illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

A per quæ suo quæstui consulebat, isto sordium conscientiæ viros, se uobis furibus [illegible] adiutore Vndecimuiros & quæstores vrbanos, & ministros comitiaq; se decreto iubebat: deinde in satellitibus vestras ædes inuadebat. Et tu Timocrates solus è collegis, qui tum numero decem erant, eum adiuuabas. Neq; uerò me quisquam putet dicere, rem exiguam fuisse quæ aliorum. Fuit enim ex grauissimis quomodo [illegible] * aliarum causa, non hoc populare est. Neque enim tantum Athenienses, quinque talenta per illos exactas vobis perdiderunt quam tales consuetudines in urbem introductæ nocuerunt. Nam si spectare velitis, quam ob rem aliquis in Democratia viuere malit quam in Oligarchia: [illegible] ante omnia in promptu erit, quòd in Democratia omnia sunt humaniora. Illos [illegible] multo petulantiores & crudeliores designasse, quam in vlla vspiam oligarchia fieri solent, præterea quòd quondo vnquam in vrbe nostra maior inhumanitas

B grassata est, nec sub triginta tyrannis. Anne vos differ rem, compertam habeo. Tum enim nemo fuit, cui non conseruata vita [illegible], si se domi abdidisset. sed ob hoc triginta tyrannos accusam*, quòd homines in foro, per iniuriam comprehensos, [illegible] abducebant. Isti [illegible] illorum improbitatem interuallo superarunt, vt in democratia rempublicam gerentes, [illegible] Vndecimuiris, suas cuique ædes in carcerem conuerterent. Quid igitur animi habuisse censetis, [illegible] hominem pauperem, atque aliis dicam etiam [illegible] [illegible], imò etiam aliquos fortasse [illegible] de causa præsenti pecunia carentem, [illegible] non modò in forum egredi non liceret: sed nec domi se tutò manere, posse cernere: [illegible] Andrations, qui sua facinora & [illegible] vitæ ratio, nec ubi facta [illegible] iudicio, sed uos nomine ciuitatis tributa colligere [illegible]. Atqui si quis eum interrogaret, aut te, Timocrates, laudatorem illorum & administrum, corpora ne tributa deberent, an possessiones possessiones diceretis, si modò fateri verum vellet-

C tis. Nam de his tributa pendimus. Cur igitur mortalium omnium improbissimi, omissa prædiorum & ædium publicatione, & aliorum rerum proscriptione, vinciebatis, & contumeliis afficiebatis homines ciues, & miseros inquilinos, quibus vos libidinose [illegible] insultastis quam vestris mancipiis. Atqui si apud vos ipsi consideretis, iudices, quid referat ingenuum esse, an seruum: illud maximum discrimen reperietis, quòd serui quicquid commiserant, corpore luere coguntur, ingenui autem hoc vltimum [illegible] debent. Isti verò contra, pœnas corporibus [illegible] quasi mancipia essent, intulerunt. ac tam iniquè, tam impotenter [illegible] egit Androtion, vt [illegible] alterius causa in carcere publice vinctum, [illegible] nec dissolutum, [illegible] liberum, [illegible] reliquorum ciuium, si quis sua debita [illegible], [illegible] ex ædibus suis in carcerem à se ductum vinctum. Et Timocrates à nemine prius sui nostri ordinis plebeio homine cum [illegible], videtur accipere voluit: non modò non ad annum [illegible] conuenerit, sed ne ad vnum quidem diem, sed [illegible] pecunia annumeranda erat, [illegible] statim oportebat, atque Vndecimuiris ille iudicio non [illegible] eo tempore tradebat. Nunc verò, vt quos damnauerit, hi liberi obambulent, legem ferre non dubitauit, eique cum suo periculo. Sed [illegible] & hæc & illa se [illegible] fecisse studio dicti [illegible].

[illegible Greek text]

Vos igitur concedetis in vestram gratiam ea esse facta, & audacia atque improba illorum facinora aequis animis feretis? Atqui odio vestro potius quàm vita digni sunt id genus homines. Nam qui aliquid publico nomine administrat, & vestram clementiam experiri studet: eum huius ciuitatis moribus praeditum esse decet. ij verò qui sunt? Imbecillium miserari: firmorum & potentium petulantiã cohercere, non crudeliter grassari in plebem multitudinem: semper adulari & colere potentiores. Id quod tu facis Timocrates: ob quae meritò sic merito, ne mediocriter quidem excusatione tua, morte potius te mulctarent, quàm in gratiam Androtionis dimitterent. Iam eos nec in exigendo aere alieno vestrum spectasse cõmodum: id quoque vobis statim declarabo. Si quis enim vos rogent, vtrum necessariores reipublicae putent agricolas & parcos, qui propter educandam sobolem, domesticosque sumptus, & alia munera publica, tributa non praestiterunt: an verò qui pecuniam eorum qui conferre voluerunt, & à sociis nostris acceptam, furantur & perduntnon tanta sunt amentia, quamuis frontẽ perfricuerint, eorum audacia, vt dicant magis esse iniurios qui sua retinerant, quàm eos qui rempub. depeculentur. Quid sit igitur, Timocrates & Androtion, cũ amplius triginta sint anni, ex quo vestrum alter quidem in reipub. gerenda versatur, & hoc spatio temporis multi duces vrbem laeserint, multi item oratores, qui apud hos causam dixerunt, quorum alij ob scelera interfecti sunt, alij voluntario exilio, stimulante scelerum conscientia, sese imminenti exitio eripuerunt: vt neminem talem alterutrer vestrûm accusarit, aut saltem dolere se de iniurijs ciuitati factis ostenderit? Hic quidem vos nostri gessisse curam apparet, cùm multi excogitandi fuerunt. Illorũ sed bonum causa requiritis, Athenienses? dicam vobis. Ex iniurijs, quibus vos quidam afficiunt, fructum ipsi vnà capiunt, & de tributis fraudantur, & ob auri etiam incomplebilem belluam fruuntur republica. Neque enim expeditius est multorum & minoris in rebus quàm paucorum & in magnis delinquentium suspectam inimicitiam populariter scilicet multitudinis, quàm paucorum quorundã peccata cernere. Sed in causa hoc est, quod ego dico. Vos igitur his animaduertite, an modi ipsi similiter quicunque peccarit, eũ vbi deprehensus fuerit, punientisne, quãdo temporis intercesserit, considerabitis sed vtrum talia fecerint. Nã si nunc aequis feretis animis ea quae tũ egrè ferebatis per tract... illorum ob factas vobis iniurias mulctasse vos poenitet. Nã iratorũ est, cũ à quo molestia affecti sint, liberum ... potu vlciscendi sorti, quandocunque sorte nacti fuerint, tum in eũ vindicare. Nõ igitur decet, vt nũc demitti, eũ ... iureiurãdo neglecto, vobis ipsis pariter ... & quũ gratificari esse videamini. Odio, plerique ... sit, neque ... vos est eorũ qui rẽpub. hoc modo gesserũ. At hercule, in his solis ... tales sese praebuerũt, alia verò sũt, quae rectè ad ministrarint? imò in alijs rebus tales in vos extiterũt, vt ob haec quae narrassem, minimus sint odio digni. Quid enim à me dici vultis? sacra vasa quo modo refecerint? & vt coronas destruxerint? aut elegãs illã pompalarũ cõfectionem? Nã vel ob haec, si nulla re alia in repub. lęsissent, ter, nõ semel tantũ cõmeruisse mortẽ videntur. Nã & sacrilegij, & impietatis & peculatus, & omnium atrocissimorũ scelerũ rei sũt. Multa igitur ex his orationibus, quib. vos decepit, Androtion, permittã, sed solũ coronarũ fractas esse

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A & vetustate putrefacta dixit: quasi verò violatæ illæ essent, aut consociæ, nō autem vobis [illegible] perspicuum, ut cum constaret. Eo munere sibi credito, illum unum sceleratum socium sibi allegit. Ac postea in exigendis tributis oportere ministrum publicū adesse cēsuit, ad distinctiā sua ostendēdā, cū vnusquisque illorū qui tributa pependerat, sibi ipse rescriptus futurus esset in coronis autē quas cōflabat, idē ius nō adhibuit, sed ipse orator, aurifex, quæstor, rescriptor extitit. Enimuero si postulasses, ut tibi de omnibus publicis functionibus fides haberetur: tua fracacitas nō perinde fuisset deprehensa. Nunc in exigēdis tributis, id quod æquū fuit, desiniuisti, nō habendā esse tibi fidē i ciuitate sed ministris publicis. Quum autē aliud quippiam agis, cū res sacras cōmoues, quarum plereque nec ætate nostra consecratæ sunt, eadēmque cautionē, quam in tributis exigendis adhibuisti, nō adscribis, nonne iam cōstat, quamobrē id feceris? Ego quidē opinor. Atqui Athenienses, considerate, quàm præclaris, & ad omnē posteritatem honorificis inscriptionibus sublatis, quā

B impias & humanas reposuerit. Arbitror enim scire vos omnes, sub coronarum medialis scriptum fuisse, Socij populum Atheniensē fortitudinis ergo coronarunt, & militarunt, socij præmium hoc Mineruæ cōsecrarunt. Eam oppidatim, hi vel illi populum coronarunt, seruati à populo: veluti, Euboenses seruati & in libertatem asserti coronarūt populum. Alibi alicubi adscriptum fuit: Conō de nauali prælio Laconicos. Chabrias de nauali prælio Naxio. Nam tales fuerūt coronarum inscriptiones. Ea igitur quę vobis honori duntaxat fuerūt, & admirationem pepererūt, destructis coronis sunt abolita. phialis autem, quas iste [illegible] vobis illorū loco procurauit, inscriptū est, Androtione curante facta sunt: & cuius corpus stupris inquinatū, ingredi templum leges vetāt, eius nomen in sacris templorū vasis est inscriptū. Quid ei verò simile istud esse veterib. inscriptionib. & æquè honorificū reip.? Tria igitur hoc cōstat eos maximè nefaria perpetrasse. Nam & deam coronis spoliarunt, & vobis illā faci norum celebritatē & admirationem, quarum coronę

C monumenta fuerāt, aboleuerunt: & his qui coronas dedicarant, non paruā gloriam sustulerunt, quòd minus acceptorum beneficiorum memores ac grati esse videantur. Quū ab igitur talia & tanta mala fecerint, tamen ita insignis eorū stupor est & impudētia, ut & iste propter illū esse impunè speret abiturū: & ille assideat, nec iniuriæ locū vereatur, his reb. gestis. Est autē nō ita multū impudens in pecuniis rapiēdis: sed etiam ita stult', ut ignoret illud, coronas esse virtutis signū: pocula verò, & pocula, & eius generis alia, diuitiarū: & coronā quāuis, tametsi pusilla sit, æquè honorificā esse, ut magnā: sed pocula, aut acerras, aliáque generis eiusdē vasa, si* permulta fuerint, opinionē quandam opulentiæ possessorib. cōciliare: Sin ob minuta superbiā iactanti adesse, ut propterea quicquā existimationi tuæ accedat, ut etiam ineptus esse videaris. Iste igitur gloriæ possessiones sustulit, opulentiæ reposuit, minutas, & vobis indignas. Ac ne illud quidem animaduertit, populum nunquam de pecunia cumulanda vehementer laborasse: de acquirenda verò gloria sic, ut de nulla re alia. Id quod ex eo cernitur, quòd cum aliquando maximam inter omnes Græcos pecuniam haberet, eam omnem honoris augendi studio consumpsit, ac gloriæ causa tributa conferre de suo voluit, neque vllum periculum vnquam detrectauit.

[illegible]

vnde possessiones immortales sibi compararunt, partim rerum gestarum memoriam, partim donariorum, quae propter illas dedicata sunt, praestantiam, propylaea haec, aedem Mineruae, naualia, porticus, muros illos duos, aut aureos calices quaternos aut ternos, librae pondere singulos, quos cùm tibi visum fuerit, denuo conflandos esse decernes. Nec enim decimas a ciuib. exigendo, neque ea quae hostes eis imprecati essent faciendo, aut dupla tributa exsurgendo, haec consecuti sunt, neque tui similibus consiliariis vtendo rempub. gesserunt: sed hostib. superandis, & ita rebus gerendis, quib. nec optari meliora possent, atque inter ciues concordia conciliata, immortalem sui memoriam reliquerunt. Eos verò qui ita vixerant, vt tu hactenus studia tibi habuisti, foro prohibuerunt. Vos autem, Athenienses, in eam adducti estis & facilitatem & ignauiam, vt exempla talia cùm habeatis, ea tamen non imitemini, sed Androtion, vobis sacrorum vasorum sit refector: Androtion, ô dij immortales: & hanc illa impietatem aliquam minorem ducitis? Ego enim arbitror, qui sacras aedes ingrediatur, qui malluuia & canistra attingat, qui curae diuinarum rerum praesit, eum non modo ad certum aliquot dierum tempus castum esse debere: sed per omne spatium aetatis ab huiusmodi studiis fuisse purum oportere, in quibus aetatem ille consumpsit. Ac de his quidem per ocium. Cùm verò de his quae pro defensione Timocratis ille allaturus est, plura etiam dicenda haberem praeter haec, desinam. Quem tametsi constat vobis hanc esse legem, & contra omnes leges inculcatam, & ab omni parte iniquam, negare non posse, compertum habeo dicere tamen audio pecuniam illam soluisse Androtionem, Glaucetem, & Melanopum. Proinde omnium iniquissimè secum actum iri, si nihilominus ipse damnetur, cùm illi fecerint quicquid aequum est, pro quib. eum tulisse legem hanc criminamur. Mihi verò nullo modo concedendum ei videtur hoc effugium. Nam si fateris te pro istis tulisse legem, quos officio functos esse dicis, eo nomine te damnari aperte oportet, quod receptae leges, secundum quas hi se pronunciaturos iurarunt, omnino interdicunt, ne qua lex, nisi quae ex aequo ad omnes ciues pertineat, feratur. Sin te bono publico spectasse rogatione tua dicas, solutionis illorum meminisse, quae ab ista lege potius aliena est, lege ipsa è repub. esse, recteque esse latam, id doceto. Nam hoc illud est, cuius gratia & tute tulisse dicas, & ego qui citaui te de ea sententia, accusem, & de quo his sententia sit ferenda. Quanquam autem id quoque affirmare possum, quibus eos fecisse potius, quam aes alienum, ita vt leges iubent, dissoluisse: quia tamen vos eius de re iudicaturi non estis, quorsum attinet me vobis eo commemorando nunc obturbare? Arbitror praeterea fore, vt nec his sermonibus abstineat, cùm ipse scripserit, ne quis Atheniensis vinciatur: iniquè secum actum iri, si mali quippiam ipse ferat: & vt leges quam lenissimas & moderatissimas, è re tenuissimorum esse in primis. Operaepretium fuerit igitur, vos scire, vt ne fuco isto verborum decipiamini, prius aliquid audiuisse. Nam si diceret, vt ne quis Atheniensium vinciatur, ne vos praeterea, cum meritis. Neque enim hoc rogauit sed illud, vt exigendae mulctae authoritas vobis adimeretur: vtque suffragium, cum iureiurando, disceptatione & iudicio latum, irritum efficeret. Neque ea verba è lege seligat, quae sunt humanissima auditu, sed totam legem ordine recitari, & quae ei consequentia sunt, considerari patiatur. Rem enim ita se habere, vt ego dico, non vt iste, reperietis.

Confutatio [illegible] gratia.

De falsa humanitate & legum [illegible] [illegible]

A [illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C [illegible Greek text]

[illegible Greek text]

ἀλλά

[illegible]

A Quod igitur ad legum lenitatem & moderationem quae plebi sit conducibilis, attinet, haec cogitanda sunt. Duo habentur, Athenienses, genera rerum, propter quae in singulis vrbibus legum adminicula requiruntur: alterum, quo de consuetudine vitae, de contractibus, de priuatis negotiis, atque adeo de consociatione & communitate inter nos ipsos quid sit agendum, constituitur; alterum, quo pacto vnusquisque nostrûm paratus & affectus esse debeat erga rempublicam si ea administrare instituerit, seque eam suscepisse ciuitatis profitetur. Illas igitur priuatorum contractuum leges e republica est, esse leues & humanas. Contra, quae in magistratus latae sunt, eas esse acres & seueras vobis expedit. Sic enim respub. gubernatores vos minime iniuriis afficient. Proinde cum istam causam adducet, sic ei occurrite: leges eum humanas reddere, non has quae vobis defendendae sunt, sed illas, quae terrorem magistratibus incutiunt. Multa dicenda restarent, si quis ostendere vellet omnia, quae ille imposturae faciendae causa, in

B medium allaturus est: sed maxima ego parte omissis, summam eorum quae tenenda vobis sunt, recensebo. Considerate in verbis eius omnibus, quae vnq. dixerit, numquid afferre tale queat, quo doceat, fas esse, vt legislator de praeteritis sanciat, & id antea absolutum fieri iubeat, atq. de instantib. & futuris. Nam cum omnia in lege perscripta turpia sint & iniqua, hoc omniu iniquissimu, & legib. inimicissimu, inseruit. Quod si neq. ille, neq. vnquam alius ostendere poterit, sciendu erit, minime dubitandum, vos decipi: atq. cum animis vestris cogitandum, quamobrem isti tandem ad hunc modu ferre legem in mentem venerit? Non gratis nimiru, Timocrates legem istam callistimo sane gratis, neq. parua vtique mercede commotus. Neq. enim vllam causam aliam ostendere queas, quae te ad lege in ista rogandam impulerit, nisi [illegible] inexplicabilem & flagitiosam auaritiam. Neq. enim familiaris, neq. cognatus, neq. necessarius istorum

C quisquam tibi fuit. Neq. illud dicere queas, te calamitosorum hominum vicem miseratum, propter ea illorum suscepisse defensionem. Neq. enim quod isti tribus damnati iudiciis, vix tandem coacti debitam reip. pecuniam soluerant, id indigna pati visum tibi est. Nam id quidem est indigna facere, ac tale, quod iracundiam potius moueat, quam ad misericordiam adhortetur. Neq. vero tanta est tua prae ceteris humanitas & clementia, vt te vnum omnium, calamitosorum potissimum misereat. Non enim eiusdem est ingenii, misericordia moueri Androtionis Glauceta, & Melanopi, si forte ablata restituere cogerentur: [illegible] [illegible] [illegible] esset multitudo, quorum aedes expugnabat is, addictis vndecimuiris & tribunis gratia aerarii [illegible] nemini vnquam esse misertum, sed & ianuas concidisse, & cubilia [illegible] ipsisse, & si quis [illegible] haberet, eum qua consueste [illegible] pignerasse. Quae tu annum perpetuum factitare cum Androtione haud destitisti. Multo enim grauiora vos, Iudices, ferebatis & te multo aequius miseratus esses horum, [illegible] qui propter vos oratores degladientur perpetuis exactionib. neq. id satis est, nisi etiam duplum ab eis exigatur idq. per te, & per Androtionem, qui nihil vnquam [illegible] de vestris opibus intulerit. Tanta vero est istius hominis arrogantia, vt se horum facinorum poenas non esse daturum putet: solus quidem, cum eius collega sint decem, cum Androtione communiter inscribere rationem non dubitauit. Gratis enim vestra (si diis placet) nullo suo fructu Timocrates odia quaesiit: & leges infert omnibus

[illegible]

contrarias, postremò eã suę priori legi aduersantẽ, quã equidẽ nec vos latere puto. Quod verò mihi maximã videtur iracundiã dignũ, id dicã, & non dissimulabo Athenienses, cũ propter nũmos illa susceperit, eàmq; ibi omnino imperarit mercenarias locare operas: nõ in ea, quibus auditis, veniã ei det aliquis, impẽdet. Cuiusmodi ea sũt? Pater illius, iudices, grauius est (neq; id exprobrãdi causa dico, sed necessitate coactus) quę bonum iste negligit. Quòd si is ea quę illius ignominię relicta est hereditas, si quid patri acciderat, tamẽ soluẽdã esse mulctã non esset: sed illius tẽporis quod pater vixerit, vsurã esse lucrifaciẽdam: quia tãdẽ abstinere conspicua posse videatur? Patris quidẽ, nec te miserescit, te iniquẽ cũ eo agi putas si, te accipiẽte & cũ oculos in ẽ tributis quę egisti, decretis quę scribis, legib. quas rogas ipse tuęte ciuitas spolietur partę pecunię causa, & tamẽ aliorũ quandã vicẽ dolere te ais. Ac sororem mediusfidius populo eẽ eã gessit. Imò si nihil aliud deliquisset, vel ob id solũ dignus esset exitio. Eam .n. vẽdidit, nõ elocauit. Vestrorũ enim hostiũ vni, Corcyręo cuidã, vobis amplius nũc cũ aliis obcinẽti, qui apud illũ diuersit, quoties apud vos legatione fungitur, eãq; accipere voluit (quo pacto .n. pretermittã?) nũmis acceptis tradidit. Proinde puella Corcyrę nũc est. Qui igitur sororem peregrẽ abducẽdã elocasse sese dicit, reipsa vendidit: qui ni parẽtis senectutẽ ali sinit: qui alternatim aliis qui mercede & leges & decreta facit, & rempub. administrat. Eũ vos nacti nõ punietis? Apparebit certè, Athenienses, iudicia & negotia vos desiderare, nõ velle hominib. imperium liberari. Neq; verò mihi dubiũ est, quin interrogati quemadmodum esse oẽs improbos, fateamini: sed istũ tali lege in plebis perniciem incusata, grauissimũ supplicium mereri, ego docere conabor. Furũ enim & grassatorũ & aliorũ facinorosorũ, primũ ei nimirũ dũtaxat quisq; nocet, in quẽ forte inciderit neq; illorũ quisquã oẽs vel furto, vel rapina spoliare posset: deinde suã dũtaxat existimatione & vitã dedecore cõmaculat. Si quis verò legẽ rogat, qua per latam quãsi suis ledendi vos, oĩnis licẽtia & impunitas proponitur, is vniuersę reip. vim & iniuriã facit. Flagitiosa enim lex, vbi ea in quã recipitur, est publica ignominia & dedecus, nocétq; omnibus qui ea vtuntur. Eum igitur qui & nocere vestris commodis, & vos infamia complere conatur, eum inquã vos nacti non punietis? Quid verò dicetis? Intelligetur autẽ rectissimè, qualis res ista lege scribenda, quibus in studiis sit cõplexus, cũ que recepto statu ciuitatis quã contrarius, si hoc consideretur, omnes qui libertatem populi sui oppresserunt, cùm nouas res moliuntur, hoc faciunt * primum omniũ veteres leges aliqua lege destruũt, vt ne legibus pœnas dare suorũ scelerum sit necesse. Nũne igitur triplici, nõ vna morte, si fieri posset, mulctãdus esset qui cũ sit vnus, & vos etiã nũ sit oppressurus, sed cõtrà ipse potiùs apud vos (modò, vt æquũ est, officiũ facere velitis) periturus, tamẽ id facinus conatus est: & lege sua eos soluere voluit, quos iudicia vinxerũt? cùm impudẽter scripserit, si quis vinculis sit damnatus aut in posterũ dãnabitur, vt is dimittatur. Atqui si clamorem subito circa prætorium sublatum audiretis, atque aliquis diceret, reclusum esse carcerem, vinctósque aufugere: nemo ita neque iuuenis, neque senex, neque socors est qui non pro viribus opitularetur.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A Sin quis progressus diceret, illum esse qui eas dimi-
sissent, iamam abrogasset in dicta causa haud dubiè vinci-
deretur. Nunc, Athenienses, habetis illum, qui hæc
non clanculum fecit: sed per fucum vobis & impo-
sturā, legē apertè obtrusit, quæ nō modò aperit, sed
etiam euertit carcerē: & iudicia etiam est complexa.
Quis enim vel boni, vel vtilius erit vobis, si damnati
vinculis soluentur: & si quæ deinceps damnaueritis, ni-
hil ex re proficietis? Illud igitur vobis etiam est cōsi-
derandum, multos Græcorū sæpe decreuisse, vtilius
vtendum esse legibus: id quod vobis laudi haud iniuria
ducitis. Nā verum illud mihi videtur, quod quendam
apud vos dixisse ferunt: omnes cordatos in ea esse sē-
tentia, vt leges nihil aliud esse putent, quàm mores
ciuitatis. Danda igitur est opera, vt eæ quàm optimæ
esse videantur: & pœnas dent quicūq; illas labefactār,
& peruertunt. Quod si neglexeritis, iam hæc vestra
municentiq; verbi existimatio nō bona conciliabitur.
Cum verò Solonem & Draconē iure laudetis, quāquā
neutrius publicum aliquod beneficiū aliud extet, nisi
q; conducibiles & præclaras leges tulerunt: æquū pro-
B fectò est, vos iis qui leges ferunt illorum legibus con-
trarias, irasci: & pœnas irrogare. Scio autem, Timo-
cratem legem illam tulisse non minimā parte huius
causa. Multa enim in gerenda republica se carcere
digna admittere, ipse censuit. Illud etiam vobis recē-
sebo, quod Solonē aliquando dixisse ferunt apud iu-
dices, in seu accusando qui legē perniciosam rogarat,
in hāc sententiam. Receptū esse in vniuersum apud
ciuitates ea, quo monetam adulterarit, in morte mulcte-
tur. Deinde rogasse iudices, nū eis ea lex iusta &
laudabilis videretur? qui cū vidisset sibi respondissent:
fabricasse putare sese, argenti monetam priuatorum
contractuum causa repertā inter ciues: leges aūt mo-
netam esse reip. ab iudices igitur oportere, multò ma-
gis si quis eam quæ ciuitatis moneta sit corrumpat,
odisse & punire, quàm si quis eam quæ sit hominum
priuatorum. Atq; vt intelligerent, haud dubiè maius
esse delictum corrūpere leges, quàm adulterare mo-
netam, addidisse multas ciuitates quæ haud dissimu-
larent argento, quod sit ære & plumbo cōtēperatum,
vtentes, tamē salue incolumes, nec vllum ex ea re ca-
C pere detrimentū: at si qui perinde legibus adulterinis
vsi, receptas corrūpi fuerint, eorum nullas vnquā nō
internecione periisse. Huic igitur crimini etiā Timo-
crates nūc est obnoxius: & eam iure à vobis æstimatio-
nē nūc auferret, quā commeruit. Ac verò irascendum cū
omnibus, qui leges turpes & improbas ferūt: tū verò
his impensius, qui eas leges corrūpunt, à quibus vel
magnitudo vrbis, vel humilitas pendet. Hæ verò quæ
sunt? Eæ quæ iniurias puniunt, tū quæ bonis & iustis
honore habēt. Nam si omnes de republica bene me-
reri studeant honorib. & premiis, quæ propterea dan-
tur, incitati: & omnes maleficiis ac iniuriis abstineāt,
detrimēta & supplicia scelerib. cōstituta metuentes:
quid prohibebit rempub. nostram esse amplissimam
& florentissimam? Nonne tot triremes, quot nulla alia
Græca ciuitas possidet? nō legiones? nō equites? non re-
ditus? nō loca, nō portus? Hæc verò omnia quæ res tue-
tur & cōtinet? LEGES. Nam cùm ciuitas legū præ-
sidiis administratur, hęc vtilia sūt reipub. Sin contra-
fiat in repub. si bonis viris nulla virtutis præmia spe-
rare liceat, si facinorosorū tāta sit impunitas, quantam
eis lege sua Timocrates proposuit: quanta quæso vos
perturbatio secutura est? Satis enim scitis harum

[illegible]

quas modò recensui copiarum, ne si duplicentur quidem, vllam fore vtilitatem. Quum autem iste lege sua volis nunc coetur, qua fit, vt hi quibus in animo est malefacere, impuniti maneant: propter hæc omnia quæ diximus, irascendum ei est, & supplicium infligendum, vt eius exemplo alij sint ad iniuriam tardiores. Nam talibus leni animo parcere, aut, etsi dementia, exiguam tamen eis mulctam irrogare: non aliud est, quàm confœderationis [illegible] statuere quàm plurimos [illegible] efficere [illegible].

A [illegible Greek text]

LIBANII ARGVMENTVM ORAtionis contra Aristogitonem.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ τοῦ κατ' Ἀριστογείτονος λόγου.

B

Pythangelus & Scaphon, conspirati Heroclé [illegible] [illegible] ad [illegible] Quocum [illegible] [illegible] Tum Aristogiton [illegible] [illegible] Phanostratus [illegible] Demosthenis [illegible] Aristogitoni [illegible] talentis. [illegible] Aristogitoni. Deinde cum [illegible] mille drachmæ [illegible] decem talenta, & [illegible] mille drachmæ. [illegible] talenta duo, & drachmas 400. [illegible] talenta octo, mille drachmæ & [illegible]. Cum igitur Aristogiton [illegible] [illegible]

C

[illegible] Quapropter cum Lycurgus [illegible] [illegible] Aristogiton [illegible] [illegible] Demosthenes [illegible] & Lycurgus [illegible] Aristogiton [illegible] Lycurgus [illegible] Demosthenes [illegible] Dionysius Halicarnasseus [illegible] Demosthenicam [illegible] Lycurgi [illegible] Lycurgus, [illegible] Demosthenem [illegible]

Π[illegible Greek text]

[illegible Greek text]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

[illegible]

DEMOSTHENIS IN ARISTOGITONEM ORATIO prima, Hieronymo Wolfio interprete.

Iamdudum, Athenienses, dum sedeo, & accusatorem audio, vt vos, Lycurgum cetera praeclarè eum dicere putaui: [illegible] sum miratus, cum vehementer cuncte [illegible] videretur an illud ignoraret, causae huius aequitatem, neque propter se habitum, neque propter a me habendam orationem fore firmam: sed tum pendere vestra ex cuiusque vestrûm vel odio, vel approbatione imprebitam. Ac ego sanè censui, accusationem verbo cùmque copiam, propter consuetudine, & vestram auscultationem esse adhibendam: sed [illegible] iudicum, pro suo quemque ingenio, domo prius secum [illegible]: & nunc, si plures [illegible], qui amentis improbos, & [illegible] omnia verba quae fecimus. Sin [illegible] poenas illum, si deus voluerit, daturum esse. Cum autem multa verba facta sint, [illegible] tamen dicere dubitabo, quod [illegible] videatur. Ego causam hanc nulla re prorsus contrariae puto cum [illegible] esse, ut intelligetis. Ad omnia iudicia veniunt iudices rem ex accusatore & reo cognituri, de qua erit pronunciandum: aduersarij ostensurus vterque se praesidia legum habere firma. Causae autem huius quae ratio est? Vos contionem [illegible] aduersarios adestis, cum magis quam nos accusatores sciatis, & aerarium esse illum, & scriptum in [illegible], nec ei licere in publico dicere. Itaque vestrûm quisque accusatoris vicem obtinet, & causam tenet, neque necesse habet eam cognoscere. Reus autem [illegible] nihil habet ad incolumitatem, non iustam causae defensionem, non vitam humaniter actam, non aliud [illegible] quicquam: sed quae etiam [illegible] [illegible], per ea se fore incolumem arbitratur. Spem enim salutis suae in [illegible] improbitate collocat. Quae cum ita sint, rectè dici queat, optimum [illegible] esse nunc Aristogitonem iudicium autem fieri de vobis, & existimationem agi vestram. Nam si [illegible] in adeo magnis & manifestis sceleribus declarabitis, & severitatem vestram: ut iudices esse vos & legum custodes, ut [illegible], ingressi putabunt. Quòd si quid aliud his plus valuerit: quod cum [illegible] fecisse fatebitur, in suffragiis tamen apparebit [illegible] qui [illegible] esse improbi in republica tanquam [illegible] quibusdam exercere velle videamini. Omnes enim improbi per se infirmi sunt: quos verò vos [illegible] potens: quod et ei, cui haec licentia contigit, [illegible] & potentiam auget: ita vobis [illegible] licentiae autoribus, opprobrio. Praeterquàm autem, Athenienses, de [illegible] dicam, vos diligenter expendere velim, & paucis, in quibus dedecus & ignominiam ciuitati publicè coniecerint omnes illiusmodi belluae, quarum [illegible] & postremus & primus iste est. Qui, quae alia designet, praetereo: sed in conciones ascendit, in quibus vos [illegible] dictionem, non improbitatis ostentationem oratoribus proponitis: audacia, vociferatione, [illegible] calumnia, impudentia, omnibus denique eius generis rebus instructus, quae deliberantibus omnium sunt [illegible], atque etiam omnium turpissimae, ut arbitror. His probris omnem publicam honestatem superant, leges.

[illegible]

præsidem, promulgationem, disciplinam. Quæ si vos Aristogitoni, vestro consilio huiusmodi prohiberi debere: sin ea corrigenda vel nunc esse ducatis, & quæ iam dicta sunt, multo antè & longo iam tempore turpiter ab istis & malè diuexata, restituenda in integrum: omnia huius generis ingenia hodie sunt negligenda, & verè pronunciandum est, & æquitatis amica legum sanctio maxime facienda, quæ omnes & vrbes, & regiones tuetur: & incorruptibilis ac veneranda Iustitia, quam is qui sacrosancta initia nobis monstrauit Orpheus, solio Iouis assidentem, omnia facta hominum ait intueri. Eam vnusquisque in se defigere putet oculos, atque pronunciet, vt caueat, & prouideat, ne eam pudefaciat, a qua cognomen habetis singuli, qui forte eadem quoque tempore delecti estis, ad omnium in republ. degentium honestatem, & ius, & vtilitatem tuendam: & hodierno die tanquam depositum iuramento astricti, accepistis à legibus, repub. & patria. Quod ni ita erit is animati, sed pro solita facilitate ingressi fueritis: verendum est ne res in diuersum vertatur, & nos, dum Aristogitonem accusamus, vos accusare videamur. Quò enim euidentius ostensam à nobis istius improbitatem vos minus curaueritis, eò maius dedecus suscipietis. Atque hæc hactenus. Optarim autem, Athenienses, familiariter agam vobiscum, & vera dicam. Ego in concionibus cum viderem, consultum me à vobis, & delegi ad illius accusationem, æquè cum ab eius. ita mediis deatque omnes timeret, abhorrui. Neque enim ignorabam, eum qui quale animus apud vos obtulisset, non sine malo abiturum. Quod si tantum non esset, vt statim sentiretur ut si sæpe fecisset, nec desideretur. celeriter sit cognitum. Necesse tamen esse duxi, velitis parere voluntatibus. Ac delationis quidem causas, & iura legum, ipsum, id quod fecit, Lycurgum,* exacturum putabam, cum quæ tales improbitatis illius enare videbam. Quæ autem & cogitare eos, qui super repub. & legibus deliberant, conueniat, & circumspicere decet, ea dicere institui ad eaque explicanda nunc aggrediar. Per deos autem oro vos, Athenienses, & concedite mihi, ut ex natura mea sermonem propositum de his rebus differendi facultatem. Etenim haud aliter possum. Vniuersa vita mortalium, Athenienses, siue magnam vrbem incolant, siue paruam, natura & legibus regitur. Ac natura quidem confusa & inæqualis est, & à propria cuiusque pendet ingenio: leges autem communes & ordinatæ sunt, & eædem vniuersis. Quod si praua natura fuerit, sæpe mala consilia molitur. Quare tales facilè in delicta cadere inueni. Leges autem æqua, honesta, vtilia spectant, & ad illa referuntur. Quæ inuenta si fuerint communes tunc inde mandatum omnibus proponitur, par & æquabile. Atque ea lex est, cui parere omnes debent, cum propter multa, tum hac de causa maximè, quòd omnis lex inuentum est & donum deorum immortalium, decretum hominum sapientum, regula delictorum quæ de industria & fortuitò committuntur, ciuitatis communis pactum: cui viuere conuenienter, omnes qui sunt in vrbe, debent. Aristogitonem autem nunc omni iure accusationi esse conuictum, neque vllam ei restare probabilem excusationem: facilè ostendi potest. Cum enim causæ duæ sint, Athenienses, propter quas omnes feruntur leges, vt ne quisquam iniusti aliquid agat, tum vt hi qui ius violarunt, puniti, alii meliores reddantur: vtroque nomine supplicium de isto sumendum esse apparebit.

L. Odio ... [illegible] Lycurgum [illegible]

*Aristogitonem, ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

A Nã & propter leges violatas, ab initio mulctatus est: & quia mulctam inflictam neglexit, eũ nunc apud vos pœnæ de eo expetitur. Itaq; nulla caussa reliqua est, propter quam absolui ab illo possit. Neq; enim illud negari potest, hoc hominum genus esse reipub. perniciosum. Nã vt tacentes omnes intercedere mulctas reipublicæ, si cauillationes istius approbabitis vt omittã, si qui forte ærarij dimittendi sint, humanissimi & optimos, & minime ob atrocia delicta mulctatos, ille dimittendus erit hominẽ improbissimũ & flagitiis cooperũ, & iustissime mulctatũ, & ob grauissima scelera. Quid, si fieri possit [illegible] violatione legũq; opter quarũ vtramq; ille mulctatus est, atrociter vt non dicã, tamẽ si alia omnia condonetis, vim tamẽ facienti non dandã esse veniã, cum contumelia est, vt qui sunt eius generis [illegible], omnia præterea illud tamen, omnẽ etiam reip. & legũ ornatũ conturbari & euerti, quantũ in isto est: id ego me vobis cui debet ostensurũ arbitror. Dicam aũt neq; nouum neq; [illegible]abile, neq; peculiare quicquam: sed ea quæ nostis omnes æque [illegible]. B Si quis enim vestrum indagare velit quæ caussa sit, quid ve efficiat, vt senatus conueniat, vt populus in concionem ascendat, vt iudicia frequententur, vt veteres magistratus nouis cedant, vt omnia per quæ vrbs regitur, & conseruatur, fiant: leges in caussa esse, & quæ legibus præstantur, obedientiam inueniet. Quæ si abrogentur, & potestas cuiq; libidine viuendi licentia detur: non respublica duntaxat interierit: sed nihil etiam inter nostram & belluarum vitam interfit. Quid enim illum ipsum facturum putatis abrogatis legibus: qui vigentibus illis est talis? Cum autem in confesso sit, leges proxime & secundum deos, conseruatrices esse reipublicæ: decet omnes vos, perinde ac si ad collectam complendam sederetis, obtemperantem illis, vt qui salutis stipem ferat integram patriæ, honorare & laudare, contumacem punire. Collecta enim ciuilis & communis, ea sunt omnia, quæ ex constitutione legum quisq; facit: municipiũ qui negligit. Athenienses, multa præclara, splendida, magnifica vobis eripit, & quantũ in se est, C perdendat. Quorum vnum atq; alterum quæ notissima vobis sunt, exempli gratia proferã. Quod senatus quingentorum, propter infirmos istos cancellos, secreto deliberandi potestatem habet, & vulgi inuestimenta non perturbatur: Quod senatus Areopagiticus, cum in porticu regia sedens funiculus obtenditur, tranquillo otio & solitudine fruatur, & omnes e medio excedunt: Quod magistratus omnes, quos ij gerunt e vobis, quib. illis sorte obtigerunt, simulac minister eos egredi foras iusserit, * legum sunt compotes, per quas intromissi sortiant, & non importunissimi per vim se ingerunt: alia sexcenta, omnia denique præclara & augusta, per quæ vrbs & ornatur & conseruatur, legibus accepta sunt referenda: modestia erga parentes, erga natu maiores adolescentum verecundia, ordo, disciplina: legum adiumento flagitia superant, impudentiam, audaciam, contemptum. Nam temeraria res est improbitas, & audax, & violenta: contrà, bonitas tranquilla & timida, & tarda & damni patiens. Leges igitur tuendæ sunt, & à vobis, qui quoq; tẽpore iudicia exercetis, confirmandæ. His enim præsidio boni sunt improbis superiores. Sin euersæ, dissipata, aperta, confusa sunt omnia: in perditissimorũ & improbissimorum ciuium potestate erit respub. Age vero, deum immortalẽ [illegible] in vrbe degũt, Aristogitoni

[illegible]

[illegible]

Quid.n. facinus tã atrox, tam perniciosum est, Athenienses, quod fugiat homo cõsceleratus, & patrio in populũ odio referertus? Quis alius rẽpublicã, quod absit, expeditius euertat, si consequatur autoritatẽ & potentiã? Nõ, ne videtis eius ingeniũ & actiones, nõ ratione, non vlla verecundia, sed vna desperatione gubernari? imò omnes eius actiones non esse aliud, quã desperationẽ? quae cũ ei maximo ipsi malo sit, in quo est, tũ acerba & grauis est omnib. & reip. intolerabilis. Omnis n. homo profligatus & seipsum despiciens, & qui cõsilio retineri potest, ne [illegible] sed admirabiliter & praeter rationẽ, si forte euaserit, conseruatur. Quis igitur homo cordatus semetipsum aut cõmoda reip. illi cõmiserit? quis nõ quantum possit, ea praeditũ fugiat, & tollat è medio, ne quando imprudens in eũ incidat? De salute reip. deliberãtib. Athenienses, nõ quaerẽdus is est, cuius desperationis socij sint ipsi: sed is potius, cuius mentẽ & ingenij bonitatẽ, & magnã prouidẽtiã intueatur. Nã haec ad felicitatẽ perducũt mortales omnes: illa eò, quò illũ abire dicere idq. aestimare est è meis verbis, sed in omnes hominũ mores incurrentes. Omnib. vrbib. arae sunt & fana deorũ omniũ, atq. inter eos etiã prouidae Mineruae, vt magnae & praestantis deae, & iuxta Apollinẽ Delphicũ pulcherrima & maxima *aedes statim vbi tẽplũ ingressus fueris: qui cum & deus & vates sit, vtraq. ratione nouit quid maximè expediat: nõ Desperationis & Impudentiae. Quin & Iustitiae, & Aequitatis, & Verecundiae mortalib. omnib. arae sunt, aliae pulcherrimae, & sanctissimae in animo cuiusq. & ingenio: aliae eaeq. cõmunes omnib. ad cultũ propositae: sed nõ Impudentiae, aut Calũniae, nõ Periurij, nõ Animi ingrati, quae omnia isti insunt. Etsi aũt scio istũ rectã & verã defensionis viã declinaturũ, & circumferens vndiq. circuiturũ cõnciatorẽ & calũniatorẽ, & pollicitantẽ se accusaturũ, in aes aldastũ [illegible] magistratui. & eius generis alia tantũ, si vos prudẽter audietis, ea omnia nihil illi profutura sunt. Quid. n. istorum non saepe in omnib. quale esset, deprehensum est? At praeterribo caetera: tu Aristogitõ me saepius maiestatis egisti reũ, mercenarius eorum, qui tum Philippi negotium agebant, orator, me & rationes referentem bis accusasti. Ac ego quidem, qui homo sum, Adrastiam adoro: & habeo diis immortalibus & vniuersis vobis magnam gratiam, Athenienses, qui me conseruastis: autem nihil vnquam dixisti verũ, sed mendacij semper es conuictus. Quod si hi sopita legum autoritate, hodie te absoluerint: nunc me reum peraget? quo crimine? Sic enim considerate: Biennium iam iste vi concionatur, quod ei facere non licet: sed concionatur tamen. Deinde interea misertum Phocidem, & fabrum illum aerarium Piraeensem, & coriarium, & si quos alios apud vos accusauit, peccare in rempublicam vidit: me autem non vidit, oratorem, in quem hostili fuit odio, nec Lycurgum, nec alios, de quibus plurima statim dicet. Atqui propter vtrumque dignus est exitio: tum quòd ostendere cum possit, factum esse vobis aliquam per nos iniuriam, omissis nobis, homines rerũ imperitos inuasit: tum si nihil potest, quòd haec ad eludendos & decipiendos vos comminiscatur. Quòd si fortè quis homo est in vrbe tali ingenio, qui omnia modo respirat eum qui accuset & calumnietur alios, quo iure, quaque iniuria nihil penitus habens: neminem minus vtilem illo inueniet. eo quia accusatorem aliorum, & omnium exagitatorem, ipsum

[illegible]

omni crimine vacare oportet: ne propter eius improbitatem illi elabantur. Nemo autem huius urbis incola, nec pluribus, nec maioribus, quam ille, peccatis est refertus. Quid igitur ille est? Canis mediusfidius, ut quidam aiunt, populi. Cuiusmodi? qui eos, quos ut lupos insimulat, non mordeat: quas vero se tueri profitetur oves, ipse devoret. Quem enim ille oratorem tanta clade affecit, quanta homines plebeios, quos passim exagitat? Quem, postea quam nunc ab integro concionatur, oratorem accusavit? neminem: sed homines plebeios multos, in quos decretum cum scriberet, condemnatus est. Atqui dicunt, canes qui de ovibus gustent, esse iugulandos. Itaque primo quoque tempore e medio tollendus est. Nulla enim ex iis, Athenienses, iis in rebus quas iactat, est utilitas: sed ille rem perspicit nefariam, & impudentem. Nam cum in concionibus convicia dicat, & petulanter omnes lacessat, quibus in rebus ea ratione vos universos decepit: earum rerum cum descendit, singulatim ab unoquoque vestrûm poenas sumit, calumniatoris postulandorumque reorum exigendo: non item de iis, qui ab oratoribus (hi enim cum eo consistere possunt) sed a plebeiis & rerum imperitis id quod iidem qui sunt, eruerit. At hercule haec ita esse fateri mihi, sed cum utile sit, publicum esse accusatorem, neglectis his omnibus, conservandum esse dicent? Sed quae reipsa estis experti, Athenienses, ea nunquam ex verbis aestimate. Ille in publicum non prodit quinquennio, quo concionibus ei fuit interdictum. Quis igitur eum illo tempore desideravit? quam reipublicae partem neglectam vidit propter eius absentiam? Quid vero, ex quo nunc concionatur, factum est melius? Mihi quidem contra videtur: quo tempore non prodit, refocillatam e malis esse rempublicam, quae omnibus ille inferebat: ex quo rursus concionatur, obsideri orationes seditiosas & turbulentas in omnibus concionibus semper habente isto. Nunc audacter in ingressum orationem, & cum iis agant, qui eum propter ista diligunt: qui quales putandi sunt, ipsi considerate: ego vero non dicam aliud, nisi eos non spero, qui se cum eo coniungant. Ac vestrûm qui in hoc consessu nunc adestis, iudices, talem arbitror esse neminem. Et enim & iustum est, Athenienses, & honestum, & verbis me sic & loqui & sentire de vobis. Et reliquos ab his civibus, et maledictum ad quam paucissimos pertineat, discipulum, aut si vultis, doctorem eius Philocratem Eleusinium illum, solum talem esse statuo: tametsi plures sint (utinam enim Aristogitone delectarentur) sed quia in eo, qui et vobis contumeliosum, dicere verecor, neque alios a me cives accusari publice decet. Deinde idem efficiet etiam in unum directa oratio. Ac quali eum esse praeditum ingenio necesse sit, qui Aristogitone gaudeat: subtilius inquirere omittam, ne multis ex maledictis mihi sit necesse. Illud autem dico: si improbus est Aristogiton, sine controversia, & acerbus, & calumniator, & talis qualem se esse pollicetur, largior, concedo tibi, Philocrates, talis cum sis, tui similem ut defendas. Nam si reliqui cives omnes, & ita sunt affecti, ut oportet, & leges observant: nihil illud reipublicae incommodaturum arbitror. Sin caput est improbitatis, & margo sordidissimum, & propola, & ea quae unquam egit, tamen non statera & ponderibus adhibitis vendidit: quid istum modo inquit, actae? Neque enim mehercule coco ullus usus est cultri habetis: neque ei qui per se vult negotia facessi, & mala dari omnibus,

[illegible]

[illegible]

Subscriptio marginalis: Ariftogitonis, qui sequitur Ariftogitonem eiusdem & illius Philocratis.

[illegible]

[illegible Greek column]

A calumniator venditaret omnia, quicquam prodesset. Falsum autem esse illum, sciunt vobis dicam. Menti[illegible] vt Hegemonem lesæ maiestatis reum fecerit? vt ab accusando Demade accepta pecunia destiterit? vt Agathonem [illegible] nullam fecerit? Cum enim [illegible] clamitaret & vociferaretur, penè diuûm atque hominum fidem, & per concione cœlum terræ misceret, quæstiones habendas clamitaret: accepta quantumuis mercede, pianquam [illegible] in absolutum [illegible]. In accusando Demade perduellionis [illegible] accusationem quo [illegible]? Alia infinita sunt, quorum [illegible] omnium laborio[illegible]: [illegible] exempla illarum actionum habere [illegible], qui illi [illegible] societatem subscriberent. * Quis igitur est, qui [illegible] malum [illegible]. Quaobrem? [illegible] & sui similis est proditor, & bonorum hostis natura & genere. Nisi ipsum calumniatoris & hominis improbi semen & radicem, vt agricola, [illegible] esse censet reipub. Quod non est humanum, Athenienses: atque ita [illegible], nefas etiam esse existimo. Neque enim maiores vobis has curias ædificasse puto, vt illud hominum genus in eis tanquam vitis radices propagaretis: sed contra, vt coerceretis & puniretis, neque quisquam æmularetur, aut appeteret improbitatem. Omnino autem id est [illegible] ingenium, et sine magnis [illegible] difficulter haud possit. Cum n. Aristogitona in manifestis iniuriis accusetis, & non illum [illegible] quid faciendum est, aut dicendum? qui [illegible] venit improbitatis, et iam accusationum, clamitare, calumniari, [illegible] non desisteret. Quibus [illegible] crudelitatis [illegible], quia [illegible] [illegible] committenda [illegible] verbis non [illegible] non licitum [illegible] sed vestra [illegible] & sua improbitate [illegible] [illegible] [illegible] genere non [illegible] in tumultu & seditionem [illegible] falsis literis [illegible] denique in omnium pernicie [illegible], & talē se esse tota vita declarat. [illegible] Athenienses, omnes [illegible] sunt.

C [illegible] vnusquisque vero [illegible] in foro obambulat, siue id sit publicum, siue priuatum. Iste autem nihil quicquam vendere pollicetur: moderate aut honeste, in quibus versentur & vitam agit [illegible] publico aliquo bono animum [illegible] subiectum arti, non agriculturæ, non vlli quæstui studet: cum nemine vllius humanitatis [illegible] familiaritatis officiis est coniunctus: sed per forum incedit viperæ instar, aut scorpionis, erecto aculeo, huc atque illuc saliens, circumspectans [illegible] aut maledictum, aut malum aliquod offerat, quo in [illegible] [illegible] conquirat, nec ingreditur in vllam publicam tonstrinam, aut [illegible] aut aliam officinam: sed insociabilis, vagabundus [illegible] abhorrens, non gratia, non amicitia, non vlla [illegible] est moderati hominis cogitatio [illegible] quos pictores [illegible] apud inferos, [illegible] maledicentia, inuidia, seditione, contentione [illegible] incedit. Quem igitur nec infernales deos placatos habiturum verisimile est: sed ad impios relegatum iri propter vitæ improbitatem eum vos delinquentem [illegible] modo non punietis, sed [illegible] etiam [illegible] absoluetis tanquam bene meritum? Cui enim vos vnquam concessistis, si reipublicæ deberet, vt mulcta non solutam pa[illegible] iure [illegible] Quare nec illi [illegible] sed punite & exemplum in eum edite.

Imp[illegible] [illegible], & [illegible] [illegible]

[illegible]

TESTIMONIA.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Δόγμα.

[illegible]

A

TESTIMONIVM.

Egregiorum scilicet operum vobis orator iste artifex extitit. Opere pretium verò est, ex tali ore aliquã orationẽ audire, aut consilium. Recita etiam præclarum illud decretum de eo factum.

DECRETVM.

Et non pudet, Athenienses, cum homines propter improbitatẽ & sceleratissima facinora commissa in carcerem, ã quo illũ se improbiorem esse dixerunt, ut aqua & igni interdixeritis, vos expulsum [illegible] leges ex republica, in vestrum numerum recipere? Quod cum facitis, quã vitæ rationem laudabitis, aut quid potius omnium nõ ægrè feretis? Nõne impurus est? nõne crudelis? nõne impurus? nõne calũniator? & tamen talis cũ sit, & talia designet in omnibus semper cõcionib. clamitat ego solus adhuc vobis bene cupio: omnes illi conspirarũt: proditi estis: sola mea beneuolentia est reliqua. Inquiramus aũt in vehementem istam eius & ingentem beneuolentiam, vnde ea sit, & vnde tuetia [illegible] si est talem eã [illegible] & [illegible] caueatis. Numquid

B

inde, quod patrẽ eius capitis [illegible], & matrẽ eius [illegible] [illegible] propter hæc eum vobis bene velle existimatis? At hoc quia me [illegible] denique omnes amicũ absurdum est. Nam si illis bene cupit, & legum natura [illegible] & hominibus & feris ex æquo est sancita, vt parentes diligant [illegible] [illegible] quã illos per communitatem apparet igitur eundẽ esse animo & in leges, & [illegible]. Sin [illegible] [illegible] quàm scire velim, quæ eum, quem beneuolentiam [illegible] abiecit [illegible], ea esse [illegible], quã se populum nunc prosequi [illegible] credere? Equidem adduci non possum: & [illegible], nõ modò hominibus, eum esse puto, à quo parentes negliguntur. At hercule quod eum [illegible] damnastis, quòd hũc in carcerẽ coniecistis, & ipsum, & fratrem: propterea vobis bene cupit? sed & hoc absurdum est. An quòd magistratus qui ei facere [illegible], abrogastis? an quòd violatarum legum condemnastis? an quòd quinque talentis mulctastis? an quòd digitis eum monstratis, cũ monstrare vultis omnium mortalium improbissimum?

C

An quòd salutis legibus, & republica incolumi, hac ignominia liberari nullo modo potest? Cur tandem vobis iste bene cupit? quid se impudentem esse fatetur? [illegible] impudens ex qua re alia nomen est [illegible], [illegible], quæ neque ab [illegible] facta sũt, ea dicere audet, propter impudentiã, quã ille facit. Et quæ in accusatione [illegible] visa est Lycurgus, ea vobis [illegible] exponere. Arbitror [illegible] oportere vos, tanquam si de priuato aliquo debito vestro ageretur, sic in istũ inquirere, & in causa sua æquitatẽ. Si quis igitur pecuniã debere aliquẽ criminaretur, is verò negaret, si proferrentur tabulæ, secundũ quas mutuata esset, & affixi essent libelli, eũ qui negaret, vtique impudentem putaretis. Sin hæc sublata essent, eũ qui postularet. Sic natura comparatum est. Sunt igitur eiusmodi quæ Aristogiton Reipub. debet, tabulæ, leges, quib. inscribuntur omnes qui debeant, libelli, tabella [illegible] [illegible] sita. Quòd si hæc sublata sunt, & ea quæ dicta est debere, nugas agimus, ac potius mentimur. Sin restant, & restabunt donec soluerit, & manent: iste nihil veri dicit, sed delinquit, & iniustus est, qui iura communia [illegible] cupiunt. Neque enim [illegible] agimur in hoc iudicio & disceptatione, [illegible] debeat, quàm mulctas [illegible] an debeat, talio qui per [illegible] agetur [illegible], qui [illegible] solam accusationẽ sũt

[illegible]

inscriptu, ô ipsi, propterea quod parũ atque adeò nihil de [illegible] alieno [illegible] obstrictus alius, magnis delictis admissis, si vno [illegible] atque altero [illegible] penitus [illegible] soluerit, pristinam dignitatem recuperabit. Tria sunt aût debita quæ inscripta sunt, & propter quæ est accusatus, ac duo quidẽ in commentarios relata [illegible] nõ est [illegible] quid iste falsæ inscriptionis Aristonem Alopecensem accusat. Nam inquit iniustè [illegible] me inscripsisti. [illegible] igitur tibi, vt par [illegible] est, [illegible] & [illegible] primum, & [illegible] incesserit, quæ perpessus es. [illegible] rei [illegible] fuerit? [illegible] omnia quæ [illegible] facta tibi est [illegible]? Age per deos illud etiam considerate: si Aristonem falsæ inscriptionis [illegible] peregeris, quid fiet? expungetur ipse [illegible] & ille eius loco inscribetur. Sic [illegible] leges iubẽt, & cẽtẽ. Verum igitur [illegible] die iste [illegible], qui expunctus fuerit: [illegible] retinebit, qui huius loco inscribetur? Ex istius certè postulatis nunc ista [illegible]. [illegible] quod inscriptum est, nõ debet, vbi expunctus fuerit, debebit profectò. Sed hæc non ita sunt, non ita sũt. Verùm vbi deletus fuerit, [illegible] nõ debebit: nunc igitur debet. Quid si ille fuerit [illegible] quo recipiet ea respublica, quæ nunc iste facit, cum ea facere ei non liceat? Vnde, quos ille capitis accessiuit, quos in [illegible] [illegible] in iudicio [illegible] vitam eripientibus [illegible] consequuntur, ne crudeliter trucidarentur? [illegible] & quotidianas societatem leges [illegible] in mala extrema coniicit [illegible] quid [illegible] rectè [illegible] neque volunt. Quæ vbi videmus [illegible] deorsum verti omnia. Quid enim fieri potest, si terra sursum, [illegible] deorsum [illegible]? hoc fieri neq̃ pôt, neq̃ debet. Tũ verò ita fit, cum [illegible] nõ licet legibus, extra volũtate licet: cũ impunitatis honos habetur, [illegible] [illegible] vinciam ab [illegible] sursum deorsum versa esse omnia est existimãdum. Iam autem quosdam vidi, qui cum ipsis rebus [illegible] [illegible], ac se peccasse inficias ire non possent, tamen [illegible] ad vitæ moderationem & temperantiam, [illegible] ad res maiorũ gestas & [illegible] munera ad [illegible] generis alia confugiebant, per ea [illegible] ad [illegible] & [illegible] [illegible] illorum nullum accessum esse vitæ [illegible] omnia [illegible] Quid enim omnino dicet [illegible] aliquid quæ pater suus fecit scilicet? Sed vos illum in hoc iudicio capite condemnastis, vt [illegible] [illegible] & dignum qui occideretur. At hercule, si, quod ad patrem attinet, in [illegible] vitam [illegible] vt temperantiam & moderatiõ? quam? eam quam non viuit? in ea enim quam vos videtis omnes, non est talis. At hercule, ad obita munera se recipiet? quando illa, aut vbi, patremne? at nulla sunt. [illegible] ab [illegible] non [illegible] reperietis. At hercule, vt hæc nulla sint, cognati multi, [illegible] Sed neque sunt neque fuerũt vnquam. Qui enim ei cognati sint, qui ne ingenuus quidem est? Vnus excepto fratre illo, qui ei nunc adest, & præclaram [illegible] [illegible] De quo dicere cætera quæ eum attinet? frater eius est germanus & vterinus, & præter mala reliqua, etiam gemellus. Iam cætera quidem taceo: sed propter quæ vos occidistis Theoridem Lemniã illã, [illegible] & ipsam, & vniuersum eius genus occidistis: iis venenis & incantationibus ab eius ancilla acceptis, quæ tũ eam detulit, ex qua fascinator iste

Scholia (margin): [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Deinde, communem humanitatem, quam vos natura habetis alij in alios, istum tollere & perdere quantum in ipso est, hinc perspicietis. Vos, Athenienses, natura insita, quod dixi, alij in alios humanitate vtemini, quemadmodum cognati in iisdem ędibus habitantes, sic in vrbe publicè habitantis. Quomodo igitur illę? Vbi pater est, & filij adulti, fortassis & horum liberi, ibi necesse est multas & nulla re similes existere voluntates. Neque enim eadem est adolescentię vel oratio, vel actio, quę senectutis: sed tamen & adolescentes quicquid agant, si moderati sunt, id ita faciunt, maximè vt prorsus clam lateat, aut ea dicant sin minus, prę se ferunt tamen celandi studium & rubor. Maiores vicissim, si fortè viderint aut sumptum, aut potationem, aut oblectationes immoderatas: ea ita vident, vt non vidisse videantur. Ita fit, vt omnia fiant quę ingenia ferunt, & rectè fiant. Ad eundem igitur hunc modum & vos, Athenienses, in vrbe habitantis, cognatorum instar, atque humaniter alij sic aspicietis calumniosorum mala, vt quod prouerbio dicitur, Videntes non videatis, & audientes non audiatis: illi ita ea agant quę faciunt, vt eos appareat cauere & verecundari. Hinc communis illa & omnium bonorum causa reipublicę manet & constat concordia. Hęc Aristogiton adeò prędare sita natura, & instituta vestra, cassauit, erruit, euertit & quę omnes alij calumniatores absque strepitu faciunt, ea si tantum non nulla suspensus per agitatorem senator, tum praeco, tum prę senatum praesidens tribus eum coërcere potest. Si quis igitur vestrum eius petulantia offensus, eum talia & talia dicat agere, cum debeat ęrario quid vero, debet & ille, inquit, ęrario debet? &* bellè quisque suo nomine. Quare improbitas istius causa est maledictorum, quę propter istum vos fiunt, qui sunt eius dissimiles. Reliquum igitur est, Athenienses, iis qui ipsi liberari cupiunt, vt* sterni legum exemplo perspicuo & illustri mature, capitis eum condemnent, aut tanta pecunia mulctent, quantam soluere non poterit. aliter enim quieti per eum esse non poteritis ad certo sententia. Etenim, Athenienses, reliquorum hominum videmus optimos & modestissimos natura instinctu, eorum verò frugi officio alios his deteriores, non adeò tamen, vt nimium vocentur improbi, metu vestri turpiumque & verborum, & probrorum dolore, timere ne delinquant. Improbissimos autem, & quos deploratos nominent, calamitatibus & suppliciis erudiri dicunt. At Aristogiton mortales omnes vsque adeò improbitate superat, vt nec acceptis malis sit factus emendatior, sed in iisdem sceleribus & iniuriis denuò deprehensus. Tanto igitur nunc ei grauius quàm olim est irascendum, quòd tum decreta duntaxat contraria legibus faciens, ęstimabatur; nunc verò hęc facere minatur, in concione orationes habet ad populum, calumniatur, ducit in carcerem, maledicit, capitis accusat, lęsę maiestatis reos agit, in homines honoratos machinatur, cum ipse ęrario debeat. Quo nihil est indignius. At ad monere quidem istum, insaniæ fuerit. Qui enim tumultibus, quibus vexari sit populus sibi molestos monere solet, nunquam cessit, neque commotus etiam vnius scilicet hominis oratione monebitur? Insanabile, Athenienses, illius est ingenium. Oportet igitur, vt medici, cancrum, aut hulcus erodens, aut aliud prorsus immedicabile malum, aut vrunt, aut resecant penitus; ita vos omnes hanc belluam exterminare, ...

Caput Aristogitonis [illegible]

A ἔπειθ᾽ ὅτι τὴν κοινὴν φιλανθρωπίαν [illegible]

[illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

A cere è ciuitate, tollite è medio, nec ob [illegible] expectare debetis, dum accipiatis malum quod absit, vt sic reipublicæ perniciosum [illegible] maxime præcauendum est. [illegible]

[illegible] Exibitis statim è curia: [illegible]

[illegible] & mulctatam eum videre.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ λόγος δεύτερος.

[illegible]

DEMOSTHENIS CONTRA ARISTOGITONEM SEcunda Oratio, eiusdem cum superiore argumenti, Hieronymo Volfio interprete.

Aristogitonem debere ærario, & capite damnatum, & legibus esse interdictum ne tales homines quicquam pro concione dicicant, [illegible]

Magistratuum [illegible]

[illegible]

A confaciendo vel pugnando superiore legebatur, sive volentes, sive coactus succumberet. Atque hæc in hunc gestum modum oportere, ille ipse etiam manifeste est confessus. Cum enim Hyperides decretum fecisset, postquam Græci cladem ad Chæroneam acceperant, & nullæ ciuitati de ipso paulo solo maximum periculum impendebat, vt ignominiosis erepta dignitas restitueretur, quo consentientes vniuersi pro libertate strenue dimicarent, si quod tantum discrimen reipublicæ immineret: id decretum vt contra leges factum accusauit, & in iudicio causam egit. Quid vero fieri possit iniquius, quam cum Aristogiton ad patriæ defensionem nemini passus sit restitui dignitatem: eam ad suam improbitatem confirmandam id sibi muneris à vobis omnibus tribui postulare? atqui decretum illud multo fuit æquius eo, quod ea tibi nunc à iudicibus decerni flagitas. Illud enim commune fuit, & æquum ciuibus omnibus: illud iniquum, quod soli tibi ex omnibus ciuibus licentiam tribuat: illud ad prohibendam eam pacem, qua pace vestra dominatu vestri

B potentatus illud eo spectat, vt sigua iudicum decreta & instituta, perpetua serie à maioribus tradita, tibi soli potestas detur delinquendi, & agendi quicquid libitum fuerit. Equidem enim loqui cupio, etiam legitima & nulla ratione decretum illud accusarit an contra per iniuriam, & legibus violatis? Si enim ... in populi fraude, propterea tunc occidere alii voluit & ... multitudinem, cur nunc postulas, vt hi decretum tuu contraria decernant? Sed neque illa iusta, neque hæc legitima sunt, aut vtilia vobis. Ego vero vos video, Iudices, ita & in vosmet plus esse iratos. Multos enim iam plebeiorum hominum delatos, atque accusatos condemnastis. Nonne vero iniquum est, contra vosmetipsos ita legum esse obseruantes: in eos vero qui ex more superuacaneum aliquid agunt, & publice omnibus negotiis fuissent, & supra alios sese efferunt, ita esse lenes & dissolutos? Neque enim vllæ vestræ res ita se habent, sic quidem, vt ego dico, fieri oportere: sed propter Aristogitonis bonitatem, & fructum quem ex eo capietis, conniuendum, etsi paulu-

C lum deflexerit à legibus. Nam eum esse improbum, & insito praeditum ingenio, satis verba, vt equidem arbitror, quæ antè dicta sunt, Lycurgus ostendit, Iam nec esse vtilem: ex eius actis in republica perspicitur. Quem enim adductum in iudicium, quorum crimen arguit, eorum coniuncta accusando? Quem vobis redditum comparauit? Quod decretum fecit, quod vos scriptos esse non pœniteret? Nam præter cætera, etiam ita vecors est, & barbaro ingenio, vt si quibus vos irati esse videntur, & vltra quam par est, concitatorum vestrarum voluntatibus ex iracundia æstimandis, * concionibus adhærescitur. Decet autem eum qui vobis consultum velit, non subitis affectibus, quibus iracundia primo ei sunt animi vestri, indulgere: sed rationi & negociis, & temporibus obsequi. Nam illa subitò intercidere solent: hæc permanere, & diuturniora esse. Quin etiam ille nihil cogitans, occulta reipublicæ vitia prodit, vt cogatis eadem negocia & rata habere, & irrita facere. At aliis fortassis quod in omnes perpetuas studet comitia dicere, & quirritare, & orationes interrumpere, nunc eum conseruari conuenit? Sed ita me Minerua amet, quæ nunc pro concione sunt, dedecori sunt reipublicæ: & propter illorum

Contemnitur non solum Aristog. sed etiam Athenien. & maxime propter ... Aristog. ... scel.

[illegible]

pro suggestu temeritatem & desperationem, ignominiosum habetur tam à bonis viris euellere nunc [illegible] versari in republica. Quod si nunc aliqui vestrum ista voluptati sunt [illegible] capta eorum qui talia fecit [illegible]. Nam et nunc in [illegible] est suggestu. Neque enim difficile est reprehendere consilia, sed suadere aliquid, & persuadere vobis, vt ea quæ opus est decernatis, id vero difficile est. Ad hæc nisi primo etiam iisdem verbis vos decepisset, cum primo [illegible] esset factum: ne sic quidem æquum esset contra tot [illegible] leges aliquid ei concedi. Neque enim si quibusdam violare leges permittitur postulandum est, vt ex præscripto legum alij se gerant: sed tamen illo tempore minus absurdum fuisset, ei fidem habere, & gratificari, & tali aliqua in re [illegible]. Quia vero [illegible] absoluto propter ipsum emendauimus, paulo post eundem illum & dicentem & agentem ea quæ non essent è republica, domo potissimumque [illegible] vobis idoneis, si nunc deceperimus, [illegible] testimonia rerum adsunt, quid verbis est opus? Quæ autem ipsi apud animos vestros [illegible] habetis, de iis forassis ex verbis iudicium est faciendum. Demiror eos, qui sentiunt, priuatas opes iis quos superiori tempore bonos viros fuisse cognouerint, esse credendas. Rei publicæ committere, iis quorum improbitas nec ab ipsis negatur, & palam deprehensa est committendas. Canem quidem nulli degenerem & ignauum custodiendo ouino præfecerit, reipublicæ autem gubernatores plerique dicunt, quos illos esse prædicabis custodes qui [illegible] delinquentes se deferre si mallent, ipsi vel in periculis custodiendi essent. Quæ, si sapientes, cogitantes, eos qui se illa ratione vestri amatores esse profitentur, valere liberatque omni modo [illegible], ne cui licentiam detis legum violandarum: eorum præsertim qui rempublicam capessunt, populumque se & dicendo & decernendo defendere profitentur. Nihil enim fieri queat absurdius, quam cum maiores vestri pro defensione legum oppetere mortem non dubitarint, vos, nec pœnæ violatores earum sustinere: cum Soloni autori legum, et eam in foro statuam decreuerint, ipsas leges adeo manifestè negligere, propter quas ei tam eximium honorem habuistis. An verò est rationi consentaneum, cum in ferendis legibus, improbis insectantur in manifesto crimine deprehensis, nihilominus dimittere? cum legislator bonus vnicam propter vos omnium odia susceperit impendio, vos nec propter vosmetipsos, in communi concilio declarare vestrum odium improbioris, sed veris hominis sucumbere impendio [illegible] capite fama eritis, ut qui legem [illegible] à [illegible] constituere, vt veræ leges in commentitiarum numero habeantur? Sic [illegible] perspicietis, [illegible] legibus quantum bonum sit, & in despectis & neglectis earum quantum insit mali, & legum commoditates [illegible] & quæ ex violatione legum mala [illegible] oculis posita [illegible]. Reperietis, n. violationem legum, insaniæ, & intemperantiæ, & auaritiæ esse [illegible] prudentiæ, modestiæ, & iustitiæ [illegible] minimè est dubium. Eas enim vrbes maximè florere videmus in quibus legislatores optimi extiterint. Nam vt quæ in corporibus oriuntur infirmitates, medicorum inuenta curantur: sic animorum immanitas, & [illegible] prudentia exterminatur. Denique nihil honestum, nihil [illegible] esse inuenimus, quod à lege [illegible]

[illegible]

B

[illegible]

C

[illegible]

[illegible]

alienum. Nam vniuersum etiam mundum, & numina, & quae vocantur anni tempora, lege & ordine, si iis quae cernuntur adhibenda fides est, gubernari apparet. Excitatis igitur animis vestris, Athenienses, opem ferte legibus condemnato eo, qui religionem deorum immortalium violare instituit. Quae si facietis & officio fungemini, & rectissime pronunciabitis.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΘΕΟΚΡΙΝΟΥ ΛΟΓΟΥ.

[illegible]

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Theocrinem.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΝΔΕΙΞΙΣ ΚΑΤΑ ΘΕΟΚΡΙΝΟΥ.

[illegible]

DEMOSTHENIS DELATIO CONTRA THEOCRINEM, Hieronymo Vuolfio interprete.

Patre nostro, iudices, per Theocrinem calamitate publica affecto, & decem talentis mulctato, eaque multa conduplicata, vt nullam salutis spem reliquam habeamus: existimaui, nisi vestro praesidio vlciscendi gratia, nec aetatis, nec cuiuspiam alterius rei ratione excusationem apud vos esse deferendam. Pater enim, Iudices, cuius adhortatione omnia facio, apud omnes familiares querebatur, si ego, praetermissa occasione hac, qua dum ipse adhuc in viuis est, inimicum vlcisci possem, excusatione imperitiae atque aetatis, neque se fortunis omnibus spoliatum curarem, neque Theocrinem contra leges accusantem, & multos ciuium, quod ei facere non liceret, calumniantem, reprimerem. Vos igitur omnes, Athenienses, oro & obtestor, vt me benigne audiatis: Primum, quod & patrem defendens, & patris autoritati parens, in hoc iudicium venio, deinde quod & adolescens sum & rerum imperitus. Quamobrem a vobis praeclare mecum agi putabo, si beneuolentia vestra iuuante, facinora illius potero demonstrare. Praeter haec ob illud etiam Iudices, quod proditus sum, vera enim apud vos dicentur, ab hominibus, qui, cum ob inimicitias, quas cum illo exercebant, fidem apud vos inuenissent, auditaque re, subscriptionem & liberam operam promisissent, me nunc deseruerunt, isto in mutuo se in gratiam redeuntium. Quare nemo est qui mihi patrocinetur, nisi me forte necessariorum aliquis adiuuerit. Ac multis quidem ille delationibus obnoxius fuit, omnesque leges, quae ea de re cauent, violauit. Recentissimam autem eius [illegible] indicationem esse reperimus

[illegible]

[illegible]

LEX. INDICATIO.

[illegible]

Νόμος. Φάσις.

[illegible]

INDICATIO.

[illegible]

Φάσις.

[illegible]

TESTIMONIUM.

[illegible]

TESTIMONIUM.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

TESTIMONIA.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

LEX.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

A fecisse scripsit Theocrines, facit praeuaricatus est, et quae cum eo transegit, vobis omnibus facit iniuriam, meritóque mille drachmis mulctatur. Sin eo, quod dicebat, nauigante (vtrum enim ille volet, sumpsi) iudicat & accessit, & calumniatur nauiculario, e legem non eam solum quae prius, sed hanc etiam quae modò recitata est, violauit: & suo ipse testimonio confirmauit, se sam quicquam nec agere, nec dicere. Quis enim causae bonitate fretus, pecuniae partem ex lege accipere noluisset, & transacta parum incertiú maluisset, praesertim legibus eam ob rem poenas daturus, cum liceret, quod modò dicebam, sexmillem [illegible] rerum accipere. Nemo, nemo inquam, iudices, qui se calumniatorem agere non cōperatum haberet. Duas igitur hic leges sam, quas ille, violatarum legum alios reos agere solitus, violauit. Restat & tertia, quae eque iubet, & aerarios à quouis ciuium deferri, & si quis Mineruae debeat, aut caeterorum deorum aut heroum alicui. Debere autem ille compe[illegible]tur, & non soluisse, septingentas drachmas, quas in referendis rationibus ex mulcta debuit suae tribus heroi. Age hanc ipsam legem partim recita.

LEX.

B Desine. Audis haec quid dicat, si heroum alicui. Recita etiam tribulium testimonium.

TESTIMONIVM.

Curabit ille scilicet, iudices, puros homines, aut eos qui maximam aetatis partem nauigando, vt Micon, [illegible] tribules suos praesentes nec metuerit, nec reueritus sit? Nam & rempublicam eum ita nactaui, et priusquam eum condemnatum & post condemnationem, quamuis satis sciat, legum interdicto se ab accusando remouerit, donec mulctam sol[illegible] [illegible] tamen facit, atque [illegible], caeterorum quidem aerariorum omni munere publico depulit oportere, se verò superiorem esse legibus. Dicet, autem, nō se esse in tabulam relatum: & de hoc multa verba faciet, illum esse gratum. Ego verò vt et sic, certò confirmare non possum. Sed vt ita sit, vt ille dicit: multò iustius à vobis condemnabitur, si res ita se habet. Nam [illegible] eius auus fuit olim, & lex illum illi[illegible] haereditatem capere iubet, atque ipse cum ei nec solum accusare liceret, accusauit, propterea que se absoluendum putat, quod à tertio inde genere gradu sit improbus: nihil aequi dicet, ô iudices. Ipsum autē Theocrinem confiteri, eam durare mulctam, qui tū pro se, tum pro fratre spoponderit tribulibus: nec seruata iurisiurandi religione, ac sine infamia delatio [illegible] hic posse absolui, vti confitetur decretum perfer quod in Aeantidae sententiam factum est apud tribules.

DECRETVM.

Accessit autem Theocrines, & se debere fassus est, & solutorū corā tribulibus recepit, postquam non adesse animo fuerit, exempla eorum, quae in tabulam relata erant, petituros.

DECRETVM.

Multò magis igitur, Athenienses, Leōtidas laudem [illegible] quae Theocrine illas sepeem minas reddere coegerit, quàm [illegible], Iam quarta est lex est, fateor enim me plerasque illius facinora peruestigasse, quas Theocrines quingentas drachmas debet, a patre suo nō redditas, quib. damnat. est, Cephisodori famulū in liberta tē assertas sed intercessione & transactione cū Cerisle

[illegible]

orationem scripsit, qui ab ea[illegible] parte [illegible] ratum est, ut ea [illegible] neque [illegible], neque [illegible] Theocrines [illegible] opinor nihil [illegible] ex lege [illegible]. Non enim, si Cte[s]icles [illegible] ille concessit, [illegible], ut [illegible] qui lege sit damnatus: propterea [illegible] est [illegible], à legibus [illegible] sed [illegible] adversarium [illegible] privatis contractibus inter se transigere arbitrantur [illegible] publicis [illegible] legibus. At lege nihil [illegible] debere publico, etiam, qui [illegible] in libertatem vindicatur: & [illegible] testimonium.

LEX. TESTIMONIVM.

Illam etiam legem recita, quae [illegible] debere iubet, [illegible] sit damnatus sive inscripta multa, sive non inscripta sit. LEX.

Quis igitur alio pacto, Iudices, [illegible] accusatori [illegible] dendum est, Theocrinem [illegible] esse [illegible], nec propter mille drachmas [illegible], [illegible] delatus est, [illegible] delatione sed [illegible] esse [illegible]. [illegible]

[illegible]

A [illegible]

Νόμος. Μαρτυρία.

[illegible]

B [illegible] Νόμος.

[illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

A [illegible] testimonium dicent, quale paulo ante audiuistis. Quid igitur fieri queat inquies, [illegible] Theocrinem, [illegible] Quid enim [illegible] & calumniator [illegible] Theocrinem [illegible] ad magistratum [illegible] Neque vero [illegible] testimonium est [illegible] apud vos. [illegible] a populo fuisse [illegible] Quibus in memoriam [illegible] eundem illum esse nunc qui tum fuit, [illegible]

B [illegible] Deinde non diu post [illegible]

C [illegible]

[illegible] Age voca [illegible] testes.

[illegible]

TESTES. A

Quòd si dixes fuisset patris, &c, ô Iudices, ei mille drachmas numerare praecepisse, omnino crimine violatarum legum fuisset liberatus. Tantum enim ille ab eo postulabat. Age voca mihi Philippidem Paianiensem, ac quem dixi Theocrinum, & ceteros qui sciunt haec ab hoc esse dicta.

TESTES.

Theocrines igitur, Iudices, si quis ei mille drachmas dedisset, accusationem patris fuisset abolituru. omnes vos credituros, etsi nemo testificetur, arbitror. Eundem autem multos alios accessisse, & actione instituta praevaricatum esse, parua que accepta mercede, recessisse eosque ei dederunt, solos vocabimus credentes ei, se observare legum violatorum gloriant & violatarum legum sublatis actionibus, corruere libertatem dictitant. Haec enim qui omnia vendunt, dicere solent. Voca mihi Antimachum Critodemi filium Alopecensem. Is enim dedit, vel potius in eius aedibus data sunt illi, incorruptae fidei viro, duae minae cum dimidia, pro decreto quod Automedon in gratiam Tenediorum fecit.

TESTIMONIA. B

Recita etiam ceterorum eiusdem generis ordine testimonia, & eius Hyperidis, tum Demosthenis. Insignis enim est huius [illegible], à quibus nemo postulet nummos, illum libentissimè accipere, venditurum accusationes.

TESTIMONIA.

Refutatio falsae purgationis dictu nuntium. Theocrinis. Iste porrò statim dicet, propterea se esse delatum, ut ab ea desisteret actione, quam contra Demosthenem & Thucydidem instituerit. Callidus enim est mentiendi, & nugarum artifex. Nos verò, Iudices, & hoc considerauimus, vobisque demonstrabimus, nihil ea parte detrimenti rempublicam, sive, ita me amet Iupiter, ratum habeatur decretum Thucydidis, sive irritum fiat. Quanquam autem huiusmodi defensiones apud eos qui se pronunciaturos iurarunt secundum leges, proferri insulsum est, tamen ex ipsa statim accusatione cognoscetis, ad eludendam hanc de latorem, accusationem illam pertinere. Recita accusationes has.

DECRETA ACCVSATIONES. C

Haec decreta, Iudices, seu rata habeantur, seu damnentur (nam mea quidem nihil interest) quid ciuitas aut lucri facit, aut damni? Equidem nihil arbitror. Tenedios enim aiunt nihil curare nostram ciuitatem, idque per Theocrinem esse factum. Calumniis enim per illum aspersi illis temporibus, quibus eorum alij Philippo, alij Atheniensibus studebant, vim audacem in ipsa rogationis postulari decretum illud, quod Chares ante decretum de tributo, Thucydidi autem [illegible], accusabat, nec vllum esse ei [illegible] exitum sed consolari populum, et Tenedij tantum tributi penderent, quantum Charetis decreto [illegible] illâ autem impurum hominem [illegible] Charetis pro [illegible] operam quod necesse habuerunt id fecerunt. Ex [illegible] enim malis id quod fuit minimum elegerunt. Quod verò praeterea fuit, eos nullum [illegible] opitulantur praesidia recipere, & barbaris parere, extra societate relicta? Sed illius istam improbitatem soli vos, opinor, ignorare [illegible] Graecorum nemo. Non conuenit e [illegible] propter eas quae recitatae sunt accusationes, vel ulla alia ob causam violatis delationis legibus absolui Theocrinem ex his verò quae dicta sunt, ferme perspicitur.

Digressio ab accusatione repetitur [illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Ψηφίσματα. Γραφαί.

[illegible]

[illegible Greek text]

Μαρτυρίαι.

[illegible Greek text]

A Ego verò causas illorum, Iudices, & [illegible] & simulatas istas simultates, non latere vos existimo. Neque [illegible] tam visibilis eos in foro & [illegible] præ se ferre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter se, & [illegible] dies festos vna agitare, & sacra habere communia. Neque horum fortasse quicquam est [illegible] dignū. Nam & natura sunt improbi, & [illegible] videre à vobis [illegible]. Quare quid verò, quo minus his artibus decipere vos instituunt? Denique decere vos opinor, Iudices, illud spectare, si æqua dicam & consentanea legibus ipsa de re, vt [illegible], an is qui accuset, nō sit Demosthenes, sed adolescentulus: neque [illegible] tribuatis legibus, si quis eas verbis exornatas vobis exhibeat, quā si qui quomodocunque explicent: sed parem, atque eandem. Tantóque magis imperiti & adolescentes admirandi sunt, quantò minus vos deceperint. Nam contrariū esse factum, & non illū, sed me factionibus pressum, & à quibus [illegible] receperā, se à me [illegible], propter

B illorum conspirationes esse perditum, non istum, perspicuum vobis erit. Vocet præco hic Demosthenem: non ascendet. Eius autem rei causa est non hæc, quòd à quibusdam [illegible], illum decide[illegible] sed quòd me, & is qui [illegible], inter se transegerunt. Quod vt verum esse constet, dicent testimonium cognati Chinomachum, qui eos reconciliauit, & Eubulidem, qui in Cynosarge interfuit. Neque vero [illegible] vobis hoc minus, sed maius proferam, vnde constet hoc esse verum [illegible] omnes [illegible]. Theocrines, qui violatarum legum accusat [illegible] illum, vt quam primum diret. & illorum ei malorum [illegible] palam ei [illegible] quod decem talentis æstimare. Qui nihil id quidē noui, sed idem facit, quod alij quidam istius similes egerunt. Nam Demosthenem, [illegible] actione, [illegible] quidam agitare: eam [illegible], atque

C Aeschini [illegible]. Eū verò inimicum esse missum fecit, & neque tunc iusiurandum dedit, neque deinceps ei denunciauit. Nonne euidenter illi fucum vobis faciunt, qui vos vt inter se inimicos audiatis? Recita testimonia.

TESTIMONIA.

Proinde [illegible] est, Iudices, [illegible] vos [illegible] audire [illegible] se Theocrines [illegible] Demosthenis patrem [illegible], siquidem reuera [illegible], vt eum illi accuset, [illegible] contraria legibus scriberet [illegible]. Sunt autem & ipsi eloquentes, & plus quod vos habent [illegible]: sed non facient hoc. Quamobrem? Quia se dicent inimicos esse cum [illegible], sed illorum inimicitias vos nullo certius [illegible] quàm ego vobis. Libens autem coram vobis, Theocrinem percontarer, si mihi aliquid æqui responderet: quid nam faceret (quando id suum munus esse dicit, vt eos qui contraria legibus decernunt, coherceat) si quis apud omnes ciues oratione habita & [illegible], decerneret [illegible] & [illegible] accusare, iudicare, deferre, ea denique agere quæ nunc leges eis interdicunt: [illegible] accusaret? Nam si dicat se [illegible] esse accusaturū: est ne habenda ei fides, se eos, qui scribūt contraria legibus observare

Dēmosthenis Theocrines accusare [illegible] Demosthenis [illegible] de [illegible]

[illegible Greek text]

[illegible]? Sin accusaret: quid iniquius, quàm alio autore intercedere, ne id decretum, quo * ea potestas detur omnibus, ratum fieret: & accusatione istis tuta perspicuè ascribere, rem esse legibus interdictam: nunc istum ipsum sollicitare accusationes, cùm id neque à populo impetrarit, neque rem publicè deliberandam proposuerit, legibus id vetantibus? Statim autem dicet, inique secum agi, si hæc sibi facere non liceat: legúmque severitatem, quibus is tutus sit obnoxius, si damnetur, commemorabit: leges autem nõ curabit: sed tamen sibi dari à vobis licentiam postulabit, quam tamen nemo unquam petere fuit ausus. Nã quod ad delationem attinet: neque Theocrinem neque defensorum eius ullum, quicquam æqui allaturum, ferè omnes vos scire existimo. Fore autem arbitror, vt dicere instituant, nec licere deferri quẽquã eorum, qui in arce non sint inscripti: neque in ærarios eos habendos esse, quorum nomina nemo tradiderit exactoribus. quasi verò vos legem ignoretis, quæ debere ab ea die iubet, à qua damnatus sit, sive legem, sive decretum violarit? aut non omnibus notum sit, multis modis deberi ærario, & eos qui legibus parere velint, solvere? id quod ex ipsa lege perspicitur. Age denuò mihi cape legem hanc.

LEX.

Audis-ne, tu impura bellua, à qua die debuerit, aut legem violarit? Sed eam illam quoque legem ostensuros esse vobis audio, quæ delere iubet inscriptum, si mulcta soluta fuerit: & rogaturos, quomodo mulcta eorum, qui non inscripti sint, deleri possit? Quasi verò ea non de inscriptis lata sit: de non inscriptis, & debentibus autem lex illa, quæ iubet ex ea die debere, à qua mulctatus sit, legémve aut decretum violarit? Quid igitur non neglectæ scripturæ, inquit, me accusas, qui cum debeam, non sim inscriptus? Quia lex non in eos qui debent, & inscripti non sunt, neglectæ scripturæ dat actionem: sed in eos, qui quamuis inscripti, non soluta reipublicæ mulcta, deleti fuerint. Cape legem, ac recita.

LEX.

Auditis legem, Iudices, apertè dicere, si quis ærarius, non soluto reipublicæ debito deleatur, dari in eum actionem expunctionis apud Seuiros: non in eum qui debet, nec inscriptus est: sed deferri eum, & aliis pœnis mulctari iubere? Sed quid tu me omnes vlciscendi inimicos vias edoces, ac non potius eam rationem, qua es adductus in iudicium, refutas? Moerocles certè qui decretum in eos fecit, qui mercatores iniuriis afficiant, nec vobis tantum, sed sociis etiam persuasit, instandam esse rationem, qua facinorosis resistatur, itaque adeò contra decreta sua defendere Theocrinem non erubescet, neque suadere vobis dubitabit, tam apertè conuictum de iniustis mercatorum delationibus, vt absoluatis, atque impunè dimittatis: non aliter quàm si propterea consuluisset piratarũ grassationibus obsistendum, vt qui nauigant, superato maris periculo, istis in portu peccandi potestatẽ aut mercatorum aliquid intercessisset, vitato Macro in Theocrinẽ inciderẽ. Ego verò quæ inter nauigãdũ acciderũt nõ vobis, sed ducibus lõgarũq; nauiũ p[illegible] ascribẽda censeo. Quæ verò in Piræeo, & apud magistratus, vobis, qui hæc omnia in potestate habetis.

In Moerocles decretum Theocrinem.

A [illegible]

B [illegible]

Νόμος.

[illegible]

C [illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

διὸ καὶ μᾶλλόν ἐστι τηρητέον τοὺς ἐνθάδε παραβαίνοντας τοὺς νόμους τῶν ἔξω τοῖς ψηφίσμασιν οὐκ ἐμμενόντων, ἵνα μὴ δοκῆτε αὐτοὶ ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις φέρειν, καὶ συνειδέναι τούτοις ἃ παραβαίνουσιν. οὐ γὰρ δήπου Μηλίους μὲν, ὦ Μοιρόκλεις, κατὰ τὸ σὸν ψήφισμα δέκα τάλαντα εἰσεπράξαμεν, ὅτι τοὺς λῃστὰς ὑπεδέξαντο, τουτονὶ δ' ἀφήσομεν ὃς καὶ τὸ σὸν ψήφισμα, καὶ τοὺς νόμους, δι' οὓς οἰκοῦμεν τὴν πόλιν, παραβέβηκε· καὶ τοὺς μὲν τὰς νήσους οἰκοῦντας κωλύσομεν ἀδικεῖν, ἐφ' οὓς τριήρεις δεῖ πληρώσαντας, ἂν μὴ ἐθέλωσι τὰ δίκαια ποιεῖν, ὑμᾶς δὲ τοὺς μιαρούς, οἷς αὐτοὺς δεῖ καθημένους τουτουσὶ κατὰ τοὺς νόμους ἐπιθεῖναι δίκην, ἐάσομεν; οὐκ ἄν γε σωφρονῆτε. λέγε τὴν στήλην.

Στήλη.

Περὶ μὲν οὖν τῶν νόμων, καὶ τῶν ψηφισμάτων, οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν· ἱκανῶς γάρ μοι δοκεῖτε μεμαθηκέναι. βούλομαι δὲ δεηθῆναι ὑμῶν τὰ δίκαια ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς, καταβάντος, καὶ μὴ ἐνοχλεῖν ὑμῖν. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, βοηθεῖν οἰόμενος δεῖν τῷ πατρὶ, καὶ τοῦτο δίκαιον νομίζων εἶναι, τὴν ἔνδειξιν ταύτην ἐποιησάμην, οὐκ ἀγνοῶν, οὔτε τοὺς βλασφημεῖν βουλομένους, ὅτι λόγους εὑρήσουσι τοὺς ἀποβάλλοντας τὴν ἐμαυτοῦ ἡλικίαν· οὔτε τοὺς ἐπαινέσοντας καὶ σωφρονεῖν με νομιοῦντας, εἰ τὸν ἐχθρὸν τοῦ πατρὸς τιμωρεῖσθαι προαιρούμην· ἀλλ' ἡγούμενος ταῦτα μὲν ἄλλως, ὅπως ἂν τύχῃ, παρὰ τοῖς ἀκροωμένοις συμβήσεσθαι, ἐμοὶ δὲ τὸ προσταχθὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἄλλως τε καὶ δίκαιον ὂν, τοῦτ' εἶναι ποιητέον. πότε γὰρ ἔδει με καὶ βοηθῆσαι αὐτῷ; οὐχ ὅταν ἡ μὲν τιμωρία κατὰ τοὺς νόμους ᾖ, μετέχω δ' αὐτὸς τῆς ἀτυχίας τῷ πατρὶ ἁπάσης, μόνος δὲ καταλελειμμένος ὁ πατήρ; ὅπερ νῦν συμβέβηκε. πρὸς γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀτυχίαις, καὶ τοῦθ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, συμβέβηκε· παρακαλοῦσι μὲν ἡμᾶς ἅπαντες, καὶ συναγανακτεῖν φασι τοῖς γεγενημένοις, καὶ δεινὰ πεπονθέναι λέγουσι, καὶ τοῦτον εἶναι ἔνοχον τῇ ἐνδείξει συμφασκοντες· οὐδεὶς δ' ἐθέλει τῶν ἀπεχθειῶν, οὐδέ φησιν ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι φανερῶς· οὕτως ἥττων ἐστὶ παρά τισι τὸ δίκαιον τῆς παρρησίας. πολλῶν δ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, διὰ τουτονὶ Θεοκρίνην ἀτυχημάτων ἐν οὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ συμβεβηκότων, οὐδενὸς ἧττόν ἐστι τὸ νῦν συμβεβηκὸς, ὅτι τὰ δεινὰ, καὶ τὰ παρὰ τοὺς νόμους πεπραγμένα Θεοκρίνῃ, τὸν μὲν πατέρα τὸν πεπονθότα καὶ δυνάμενον ἂν διδάξαι πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ἀνάγκης σιωπᾶν δεῖ· οἱ γὰρ νόμοι ταῦτα κελεύουσιν. ἐμοὶ δὲ τῷ πάντων τούτων ὑστερίζοντι λεκτέον. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις τοῖς ἡλικιώταις οἱ πατέρες βοηθοῦσιν, ὁ δ' ἐν ἐμοὶ νῦν ἔχει τὰς ἐλπίδας. τοιοῦτον οὖν ἀγωνιζόμενοι ἀγῶνα, δεόμεθ' ὑμῶν βοηθῆσαι ἡμῖν, καὶ δεῖξαι πᾶσιν, ὅτι κἂν παῖς, κἂν γέρων, κἂν ἄλλην ἡντινοῦν ἡλικίαν ἔχων ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, κατὰ τοὺς νόμους τεύξεται τῶν δικαίων. καλὸν γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὑμᾶς κυρίους εἶναι τῶν νόμων, μηδ' ὑμᾶς οὗτοι τοὺς λέγοντας ποιεῖν, ἀλλ' ἐκείνους ἐφ' ὑμῖν, καὶ χωρὶς κρίνειν τούς τ' εὖ καὶ σαφῶς, καὶ τοὺς τὰ δίκαια λέγοντας. περὶ γὰρ τούτου τὴν ψῆφον ὑμεῖς φέρετε ὀργιζόμενοι. οὐ γὰρ δὴ πείσει γ' ὑμᾶς οὐδεὶς, ὡς ἐπιλείψουσιν οὗτοι οἱ ῥήτορες, οὐδ' ὡς ἐπὶ τούτοις χεῖρον ἡ πόλις οἰκήσεται. τοὐναντίον γὰρ, ὡς ἐγὼ πρεσβυτέρων ἀκούω, τότε φασὶν ἄριστα πρᾶξαι τὴν πόλιν, ὅτε μέτριοι καὶ σώφρονες ἄνδρες ἐπολιτεύοντο. τίνας γὰρ συμβούλους εὕροι τις ἂν τούτους ἀγαθούς; ἀλλ' οὐδὲν τῷ δήμῳ λέγουσιν· ἀλλὰ τοὺς ἐκείνῳ γραφόμενοι χρήματα λαμβάνουσιν. ὃ καὶ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ζῶντες ἀπὸ τοῦ συκοφαντεῖν, οὔ φασι λαμβάνειν ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ πρὶν παρελθεῖν πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν

A Quare magis cauendi sunt, qui hîc leges violant, quàm qui foris decreta negligunt, vt ne ipsi aequis ferre animis ea quae fiunt, & scelerum horum esse conscij videamini. Nec enim, cum à Meliis, ô Mœrocles, ex tuo decreto decem talenta ob receptos piratas exegimus illum absoluemus, qui & tuum decretum & leges quae ciuium consociationem tuentur, violauit: neque cum insularium iniurias prohibeamus (qui vt iustitiam colant, classe missa cogendi sunt) vos nefarios, quibus in hoc consessu mulctam irrogare deberent, hi absoluent. Minimè verò, si sapitis. Recita columnam.

COLVMNA.

Ac de legibus ipsisque ... haud scio plura dicere quorsum attineat. Satis enim vos ea cognouisse censeo. Volo nunc aequa et pro me ipso & patre à vobis orata, descendere, neque vobis diutius facessere negocium. B Ego, Iudices, cùm patri opitulandum, idque iustum esse putarem, nomen illius detuli, vt qui minimè non ignorarem & iis qui vituperare vellent suppetitura verba, quibus aetatem meam calumniarentur: & laudaturos, qui me prudenter facere putabunt, qui vlcisci paternum hostem instituerim. Verum haec, vt fortuna tulisset, sic apud auditores euentura existimaui: mihi autem mandatum patris, iustum praesertim, esse exequendum. Quando enim ostenderem me ei opitulaturum? non cùm vindicta legibus conceditur? cùm ego sum particeps paternae calamitatis? cùm solus pater est derelictus? id quod modò accidit. Nam praeter alia infortunia nobis & hoc, Iudices, euenit, vt cùm omnes nos instigarint, nostram sortem miserari, & iniquè nobiscum esse actum dixerint, & illum delatione teneri affirmarint, eorum nemo tamen nobis opitulari velit, neque se velle suscipere inimicitias, palam profiteatur. Adeò plus apud plerosque valet metus, quàm iustitiae respectus. C Cùm autem, Iudices, per Theocrinem multae nobis calamitates tempore haud exiguo datae sint, nulla maior est ea quae nunc accidit, quòd facinora Theocrinis legúmque violationes, pater qui & laesus, & demonstrare posset, silentio tegere necesse habet, leges enim ita praecipiunt: mihi verò, cuius facultas his omnibus impar est, verba facienda sunt. At aliis adolescentibus patres opem ferunt: hic verò in me spem habet collocatam. Tali igitur certamine conflictantes, vos precamur, vt nobis opitulemini, & omnibus ostendatis, siue puer, siue senex, siue quacunque aetate quispiam ad vos confugerit, & ad leges ei vestram iustitiam esse praesidio. Honestum est enim, Iudices, neque vos, neq. leges in oratorum, sed illos in vestra esse potestate, discrimenque constitui inter eos, qui bene & perspicuè, & inter eos qui aequa dicunt. Nam de ea re vos pronunciatis, irati estis. Neque enim quisquam vobis persuadebit, propterea defecturos istius generis oratores aut propterea peius actum iri cum republica. Contrà ego è natu maioribus audiui, tum floruisse maximè rempublicam, cum à modestis & prudentibus viris regeretur. Num quid enim consiliarios illos esse bonos inuenietis? At nihil populo dicunt: & iis qui populo consulunt, accusandis locupletantur. Idque admiratione dignum est, cùm calumniando vitam sustineant, dicere eos, se nihil accipere è publico, qui antequam ad vos se contulissent

impertiunt ditari, nullam vobis gratiam habent: sed passim dictitant, quàm inconstans sit populus, quàm intractabilis, quàm ingratus: perinde ac si vos per eos ditemini, non ipsi per populum. Atque iure adeò talia dicunt, cùm vestram ignauiam videant, qua nequitiam vt earum merebatur improbitas, punieritis: sed aures eis praebeatis, dicentibus populi salutem pendere ab accusatoribus & calumniatoribus: quibus non aliud genus est pestilentius. Quę enim ab istis praestari reipublicae vtilitatem reperias? Delinquentes isti minimum puniunt, & propter hos illi sunt pauciores? Non vtique, Iudices, sed plures etiam. Nam qui facinus aliquod animis agitant, cum sciant, illis etiam aliquid esse de praeda impertiendū: necessariò plus aliis eripere instituunt, vt non sibi solùm, sed illis etiam sumptum suppetant. Ac à ceteris quidem maleficiis, qui iis qui in ipsos inciderūt nocent, & res familiaris custodiis adhibitis, seruari possunt: qui domi manet, nihil mali patiuntur, ij sola vigilantia malè cogitantium insidias euitare queunt. At quorsum abeas, vt ab istiusmodi calumniatorum mens immunis degas? Nam quò in aliis morbis confugimus, ad leges, ad iudicia, ad testes, & concil... latas illi quantum sunt in his vires ostentant suas, amicos existimantes eos qui muneant, hostes, homines quaestus & diuites. Recordamini igitur, Iudices, & improbitatis illorum, & maiorum nostrorum. Quorum Epichares, auus meus, Olympiae pueros stadio vicit, cum ... reipublicae recolit, & apud maiores vestros cum bona existimatione diem suum obiit. Nos verò propter istum ab is inuisum, hac ciuitate si aulemur, pro qua Aristocrates Scellij filius, auunculus Epicharis aui mei, cuius huic fratri meo nomen est inditum, multos & praeclaris rebus gestis, bellum nostra vrbe gerente cum Lacedaemoniis, euersa Eetionea, in quam Critias cum ceteris tyrannis, Lacedaemonios recepturus fuit, castellum è quo oppugnabamus diruit, populumq; restituit non talia, qualia haec sunt pericula subiens, sed eius generis, in quibus & mortem oppetere praeclarum est: & communi hosti, qui vobis insidiabatur, compescuit. Propter quem, si Theocrinae similes essemus, tamen conseruari meremur ..., cum eo vnd... simus, nullamque culpam habeamus. Neque enim saepè vocibus dicendis, ... demum ... cum ille nos dicamus ... ut, quod & initio dicebam, ne spes quidem vlla nobis sit reliqua vel peregrinis concessa libertatis. Vt igitur, si nihil aliud, vel hoc saltem habeamus, ... illam ... hereditatem videamus, nos adimatis. Misereamini enim, qui è eadem familia mortem pro republica oppetierunt. Cogite enim ad ipsam delationem respondere, & tales in eius causa vos praebete, iudices, qualis ille noster fuit accusator: qui deceptis iudicibus, mediocrem aliquam sustinere mulctam patri noluit, me multū obtestato, & aliis eius genua suppliciter prouolutis: sed tanquam patre rempublicam prodidisset, litem ei decem talentis aestimauit. Oramus igitur atq; obsecramus, vt iusta quae sunt, decernatis. Heus tu, auxiliare nobis, si quid habes, & patrocinare. Ascende.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ νεαίρας λόγου.

Καὶ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ οἴονται Δημοσθένους εἶναι, ὡς ὕπτιον ὄντα καὶ πολλαχοῦ τῆς τοῦ ῥήτορος δυνάμεως ἐνδεέστερον. [illegible]

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Neæram.

ET hanc orationem non putant esse Demosthenis, quod & supina sit, & multis in locis [illegible] oratoris [illegible] Lege iubente, si [illegible] ge Neæram aggreditur Theomnestus [illegible] & Stephani [illegible] Nicaretæ [illegible] Nunc esse Stephani [illegible] ex eo liberos susceperit. Quæ Stephanus haud ferens [illegible] ea sui natos esse liberos. Quod accusator oppugnans, [illegible] Est quæ illata oratione coniecturalis. Nam quæritur neque de * propositione [illegible] de re. Ac primam [illegible] partem Theomnestus recitat. Deinde [illegible] Apollodorum [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ λόγος.

Πολλὰ μὲν τὰ παρακαλοῦντά μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γράψασθαι Νέαιραν τὴν γραφὴν ταυτηνὶ, καὶ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς. καὶ γὰρ ἠδικήθημεν ὑπὸ Στεφάνου μεγάλα, καὶ εἰς κινδύνους τοὺς ἐσχάτους κατέστημεν ὑπ᾽ αὐτοῦ, ὅ τε κηδεστὴς ὁ ἐμὸς, καὶ ἐγὼ, καὶ ἡ ἀδελφὴ, καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμή, ὥστε οὐχ ὑπάρχων, ἀλλὰ τιμωρούμενος ἀγωνιοῦμαι τὸν ἀγῶνα τουτονί. τῆς γὰρ ἔχθρας οὗτος ὑπῆρξεν, οὐδὲν ὑφ᾽ ἡμῶν πώποτε οὔτε λόγῳ, οὔτε ἔργῳ κακὸν παθών. βούλομαι δ᾽ ὑμῖν προδιηγήσασθαι πρῶτον ἃ πεπόνθαμεν ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἵνα μᾶλλόν μοι συγγνώμην ἔχητε ἀμυνομένῳ, καὶ ὡς εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους κατέστημεν περί τε τῆς πατρίδος, καὶ περὶ ἀτιμίας. ψηφισαμένου γὰρ τοῦ δήμου * τοῦ Ἀθηναίων, Ἀθηναῖον εἶναι Πασίωνα, καὶ ἐκγόνους τοὺς ἐκείνου διὰ τὰς εὐεργεσίας τὰς εἰς τὴν πόλιν, ὁμογνώμων καὶ ὁ πατὴρ ἐγένετο ὁ ἐμὸς τῇ τοῦ δήμου δωρεᾷ, καὶ ἔδωκεν Ἀπολλοδώρῳ, τῷ υἱεῖ τῷ ἐκείνου, θυγατέρα μὲν αὑτοῦ, ἀδελφὴν δ᾽ ἐμήν, ἐξ ἧς Ἀπολλοδώρῳ οἱ παῖδές εἰσιν. ὄντος δὲ χρηστοῦ τοῦ Ἀπολλοδώρου περί τε τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν, καὶ περὶ ἡμᾶς ἅπαντας, καὶ ἡγουμένου τῇ ἀληθείᾳ οἰκείους ὄντας κοινωνεῖν πάντων τῶν ὄντων, ἔλαβον καὶ ἐγὼ γυναῖκα, Ἀπολλοδώρου μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδῆν δ᾽ ἐμαυτοῦ. προελθόντος δὲ χρόνου λαγχάνει βουλεύειν Ἀπολλόδωρος· δοκιμασθεὶς δὲ καὶ ὀμόσας τὸν νόμιμον ὅρκον, συμβάντος τῇ πόλει καιροῦ τοιούτου καὶ πολέμου, ἐν ᾧ ἦν ἢ κρατήσασιν ὑμῖν μεγίστοις τῶν Ἑλλήνων εἶναι, καὶ ἀναμφισβητήτως τά τε ὑμέτερ᾽ αὐτῶν κεκομίσθαι, καὶ καταπεπολεμηκέναι Φίλιππον, ἢ ὑστερήσασι τῇ βοηθείᾳ, καὶ προεμένοις τοὺς συμμάχους, δι᾽ ἀπορίαν χρημάτων καταλυθέντος τοῦ στρατοπέδου, τούτους τ᾽ ἀπολέσαι, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἀπίστους εἶναι δοκεῖν, καὶ κινδυνεύειν περὶ τῶν ὑπολοίπων, περί τε Λήμνου, καὶ Ἴμβρου, καὶ Σκύρου, καὶ Χερρονήσου, καὶ μελλόντων στρατεύεσθαι ὑμῶν πανδημεὶ εἴς τε Εὔβοιαν, καὶ εἰς Ὄλυνθον, ἔγραψε ψήφισμα ἐν τῇ βουλῇ Ἀπολλόδωρος βουλεύων, καὶ ἐξήνεγκε προβούλευμα εἰς τὸν δῆμον, λέγον διαχειροτονῆσαι τὸν δῆμον, εἴτε δοκεῖ τὰ περιόντα χρήματα τῆς διοικήσεως στρατιωτικὰ εἶναι, εἴτε θεωρικά, κελευόντων μὲν τῶν νόμων, ὅταν πόλεμος ᾖ, τὰ περιόντα χρήματα τῆς διοικήσεως στρατιωτικὰ εἶναι·

DEMOSTHENIS ORATIO IN NEÆRAM, HIERONYMO Vuolfio interprete.

MVLTA fuere quæ me hortarentur, Athenienses, ad Neæram hoc iudicio accusandam, & vestris sententiis subiiciendam. Nam à Stephano magnis iniuriis affecti sumus, & in extrema discrimina per eum adducti, & socer meus, & ego, & soror, & vxor mea. Quare in causa hac non à me lacessitus, sed propter vlciscendam iniuriam accusator. Nam inimicitias iste vltro auspicatus est, nullo vnquam à nobis vel dicto, vel facto læsus. Antequam autem ad rem veniam, quid ab eo perpessi simus, vt mihi plus veniæ tribuatis vlcionem expetenti, & vt in extrema pericula nos coniecerit, patriæ dignitatisque amittendæ, vobis explicabo. Cùm populus decreto fecisset Atheniensem Pasionem, & posteros eius, propter collata eius in rempublicam beneficia: pater quoque meus populi donatione approbata, Apollodoro eius filio, vxorem dedit filiam suam, sororem meam, è qua liberos quos habet, Apollodorus suscepit. Cum autem Apollodorus, & in sororem, & nos omnes benignus esset, nosque reuera necessarios & domesticos duceret, omniaque inter nos essent communia: & ego vxorem duxi Apollodori filiam, meam ex sorore neptem. Progressu temporis senatoriam dignitatem sortitur Apollodorus. Approbatus, legitimoque iureiurando dato: cùm tale tempus & bellum reipublicæ nostræ incidisset, in quo si vicissemus, maximis Græcorum nobis esse licebat, & citra controuersiam sua nostra recuperare, tum Philippum debellare: Sin opem segnius tulissemus, & socios deseruissemus, propter inopiam pecuniæ, dissipato exercitu, metuendum esset, ne hos amitteremus, & à cæteris Græcis perfidiæ notaremur, & de reliquis, vt Lemno, vt Imbro, vt Scyro, vt Chersoneso, in periculum veniremus: cùmque vos omnibus copiis eductis, expeditionem & ad Olynthum, & in Eubœam institueritis: scripsit decretum * in Senatu Apollodorus senator, & Senatusconsultum ad populum retulit vt suffragia ferret populus, placeret-ne reliquam vectigalium pecuniam esse militarem, an theatralem? Nam & leges iubebant, belli temporibus reliquias vectigalium esse militares.

[illegible] populũ esse oportere putabat, vt is de suo suo arbitratu statueret: & iuratus se optima se aliis esse populo Atheniensium: vt vos omnes eo tempore testes estis. Latis enim suffragiis, nemo refragatus est, quò minus ea pecunia in stipendia militum conferretur. atque hodie etiam, si quando mentio incidit, confitentur omnes, eum rectissime dixisset, inique cum eo esse actum. Illi igitur, qui iudices verbis circumuenere, irascendum est, non circumuentis. Nam Stephanus id decretum violatarum legum reum fecit: & calumniandi gratia forum ingressus, falsis testibus productis, cum extra causam declamitasset, decretum damnauit. Quo perfecto si quiescere voluisset, non grauiter ferremus: sed cum litem æstimaturi iudices, calculos ferrent, orantibus nobis, vt veniã daret, noluit: sed quindecim talentis litem æstimauit, vt honoribus priuaret ipsum & liberos eius, & sororẽ meam, & nos vniuersos ad extremam inopiam redigeret, & penuriam omnium rerum. Nam res ei non omnino trium talentorum erat: ut tantam mulctam nõ posset soluere. Quæ si extremo senatus conuentu non solueretur, duplicanda erat: ita vt Apollodorus inscribendus esset triginta talentorum debitor. Quo inscripto in publicas tabulas, res Apollodori familiaris inscribenda fuit, vt publicata, ea autem diuendita, fortunis omnibus euersi essemus, & ipse, & liberi eius, & vxor, nos denique omnes. Altera præterea filia nuptum elocari haud potuisset. Quis enim ab ærario & egeno indotatam accepisset? In tanta igitur mala nos, nunquam læsus à nobis conijciebat. Iudicibus autem, qui tum ius dixerunt, hoc quidem nomine magnam habeo gratiam, quòd eum tolli è medio non fuerunt, sed litem talento æstimarunt, vt ægrè posset soluere. Huic igitur nos æquam referre gratiam instituimus. Nec enim hac parte damnare nos euertere studuit: sed & è patria hunc eijcere voluit. Impegit enim ei falsum crimen, eum debuisse ærario ab annis quinque & viginti: profectũmq; aliquando Aphidnas ad fugitiuum sibi quærendum: percussisse mulierẽ, quo ictu illa perierit: & aduocatis atque subornatis hominibus seruis, qui se Cyrenæos esse dicerent, cædis ei diem dixit apud Palladium: causámque egit Stephanus iuratus assidens, occidisse suis manibus Apollodorum eam mulierem: exitium imprecatus sibi, & generi, & familiæ: atque ob eam rem dira semetipsum deuouit, quæ neque facta sunt, neque visa ab eo, neque ex vlla mortalium audita vnquam. Deprehensus autem & in periurio & falso crimine intentato, cum etiam liqueret, eum à Cephisophonte & Apollophane mercede esse conductum, vt aut eijceret Apollodorum, aut honoribus priuaret, accepto argento: pauca suffragia de quingentis consecutus, abiit periurus, atque improbitatis opinionem lucrifecit. Cogitate igitur ipsi, iudices, & apud vestros animos reputate, quo in loco res meæ futuræ fuisse credendum sit, si quid Apollodoro eorum factũ accidisset, quæ Stephanus in eum instruxerat, siue in priore, siue in posteriore iudicio: quod in dedecus, quámve in calamitatem non incidissem? Cùm me igitur hortarentur omnes seorsim, atque conuenirent, vt ad vltionem iniuriarum eius conuerteremur, & vt hominem omnium ignauissimum incesseremus, si

Propositio per [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

ναι οὕτως οἰκείως ἔχειν τὰ πρὸς τούτους μὴ περιϊδεῖν αὐτὴν ὑπὲρ ἀδελφῆς, καὶ κηδεστοῦ, καὶ ἀδελφιδῶν, καὶ γυναικὸς ἑαυτοῦ, μηδὲ τὴν περιφανῶς εἰς τοὺς θεοὺς ἀσεβοῦσαν, καὶ εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζουσαν, καὶ τῶν νόμων καταφρονοῦσαν τῶν ὑμετέρων, ταύτην ἀγαγὼν εἰς ὑμᾶς, καὶ ἐξελέγξας τῷ λόγῳ ὡς ἀδικεῖ, κυρίους ποιῆσαι ὅ τι ἂν βούλησθε χρῆσθαι αὐτῇ· καὶ ὥσπερ Στέφανος οὑτοσὶ ἐμὲ ἀφῃρεῖτο τοὺς οἰκείους παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ ὑμέτερα, οὕτω καὶ ἐγὼ τοῦτον ἥκω ἐπιδείξων εἰς ὑμᾶς, ξένῃ μὲν γυναικὶ συνοικοῦντα παρὰ τὸν νόμον, ἀλλοτρίους δὲ παῖδας εἰσαγαγόντα εἴς τε τοὺς φράτερας, καὶ εἰς τοὺς δημότας, ἐγγυῶντα δὲ καὶ τὰς τῶν ἑταιρῶν θυγατέρας ὡς αὑτοῦ οὔσας, ἠσεβηκότα δ' εἰς τοὺς θεοὺς, ἄκυρον δὲ ποιοῦντα τὸν δῆμον τῶν αὑτοῦ, ἄν τινα βούληται, πολίτην ποιήσασθαι. τίς γὰρ ἂν ἔτι παρὰ τοῦ δήμου ζητήσειε λαβεῖν δωρεὰν, μετὰ πολλῶν ἀναλωμάτων καὶ πραγματείας πολίτης βουλόμενος γενέσθαι, ἐξὸν παρὰ Στεφάνου ἀπ' ἐλάττονος ἀναλώματος, εἴ γε τὸ αὐτὸ τοῦτο γενήσεται αὐτῷ; ἃ μὲν οὖν ἠδικημένος ἐγὼ ὑπὸ Στεφάνου πρότερος τὴν γραφὴν ταυτηνὶ ἐγραψάμην, εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς· ὡς δ' ἐστὶ ξένη Νέαιρα αὑτηὶ, καὶ συνοικεῖ Στεφάνῳ τουτῳὶ, καὶ πολλὰ παρανενόμηκεν εἰς τὴν πόλιν, ταῦθ' ὑμῖν βούλομαι σαφῶς ἐπιδεῖξαι. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἅπερ ἡγοῦμαι προσήκειν δεηθῆναι νεανίσκον τε ὄντα, καὶ ἀπείρως ἔχοντα τοῦ λέγειν, συνήγορόν με καλέσαι Ἀπολλόδωρον. καὶ γὰρ πρεσβύτερός ἐστιν ἢ ἐγὼ, καὶ ἐμπειροτέρως ἔχει τῶν νόμων, καὶ ἠδίκηται ὑπὸ Στεφάνου τουτουὶ, καὶ μεμέληκεν αὐτῷ περὶ πάντων τούτων ἀκριβῶς. ὥστε καὶ ἀνεπίφθονον αὐτῷ τιμωρεῖσθαι τὸν ὑπάρξαντα. δεῖ δ' ὑμᾶς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας τὴν ἀκρίβειαν ἀκούσαντας τῆς τε κατηγορίας, καὶ τῆς ἀπολογίας, οὕτως ἤδη τὴν ψῆφον φέρειν ὑπέρ τε τῶν θεῶν, καὶ τῶν νόμων, καὶ τοῦ δικαίου, καὶ ὑμῶν αὐτῶν. Συνηγορία.

Ἃ μὲν ἠδικημένος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὸ Στεφάνου ἀνέβην κατηγορήσων Νεαίρας ταυτησὶ, Θεόμνηστος εἴρηκε πρὸς ὑμᾶς. ὡς δ' ἐστὶ ξένη Νέαιρα, καὶ παρὰ τοὺς νόμους συνοικεῖ Στεφάνῳ, τοῦθ' ὑμῖν βούλομαι σαφῶς ἐπιδεῖξαι. πρῶτον οὖν ὑμῖν τὸν νόμον ἀναγνώσεται, καθ' ὃν τήν τε γραφὴν ταυτηνὶ Θεόμνηστος ἐγράψατο, καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος εἰσέρχεται εἰς ὑμᾶς.

Νόμος.

Ἐὰν δὲ ξένος ἀστῇ συνοικῇ τέχνῃ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας Ἀθηναίων ὁ βουλόμενος, οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δὲ ἁλῷ, πεπράσθω καὶ αὐτὸς καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον μέρος ἔστω τοῦ ἑλόντος. ἔστω δὲ καὶ ἐὰν ἡ ξένη τῷ ἀστῷ συνοικῇ κατὰ ταὐτὰ, καὶ ὁ συνοικῶν τῇ ξένῃ τῇ ἁλούσῃ ὀφειλέτω χιλίας δραχμάς. Τοῦ μὲν νόμου τοίνυν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὃς οὐκ ἐᾷ τὴν ξένην τῷ ἀστῷ συνοικεῖν, οὐδὲ τὴν ἀστὴν τῷ ξένῳ, οὐδὲ παιδοποιεῖσθαι τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, γραφὴν πεποίηκε κατ' αὐτῶν εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, κατά τε τοῦ ξένου καὶ τῆς ξένης, κἂν ἁλῷ, πεπρᾶσθαι κελεύει. ὡς οὖν ἐστι ξένη Νέαιρα αὑτηὶ, τοῦθ' ὑμῖν βούλομαι ἐξ ἀρχῆς ἀκριβῶς ἐπιδεῖξαι. ἑπτὰ γὰρ ταύτας παιδίσκας ἐκ μικρῶν παιδίων ἐκτήσατο Νικαρέτη, Χαρισίου μὲν οὖσα τοῦ Ἠλείου ἀπελευθέρα, Ἱππίου δὲ τοῦ μαγείρου τοῦ ἐκείνου γυνὴ, δεινὴ δὲ καὶ δυναμένη φύσιν μικρῶν παιδίων συνιδεῖν εὐπρεπῆ, καὶ ταῦτα ἐπισταμένη θρέψαι καὶ παιδεῦσαι ἐμπείρως, τέχνην ταύτην κατεσκευασμένη, καὶ ἀπὸ τούτων τὸν βίον συνειλεγμένη. προσειποῦσα δ' αὐτὰς ὀνόματι θυγατέρας,

tam arcta cum his necessitudine coniunctus, potius non caperem pro sorore, & affinibus, & nepotibus, & vxore mea, neque palam in deos impiam, & in ciuitatem contumeliosam, & legum contemptricem vestrarum, ad vos adductam, eius sceleribus patefactis, vestrae potestati subiicerem, et vestro arbitrio de ea statueretis: & quemadmodum me Stephanus meis necessariis contra leges & decreta spoliauit, sic & ego apud vos ostenderem, illum in matrimonio habere peregrinam mulierem, contra legem: & alienigenas liberos tum ad tribules, tum ad populares adducere, & despondere meretricum filias pro suis: & sacris deorum immortalium pollutis, populi autoritatem tollere, si quem facere velit ciuem. Quis enim posthac ciuitatis adipiscendae cupidus, a populo beneficium hoc magnis sumptibus magnoque negotio impetrandum censeat, cum idem a Stephano & minoris emere, & conditione liceat nihilo esse deteriore? Quibus ego igitur iniuriis prior a Stephano lacessitus, actionem aduersus eum hanc instituerim, vobis exposui. Peregrinam autem esse Neaeram, & Stephani esse [illegible], & saepe leges & instituta ciuitatis violasse: haec vobis iam cognoscenda sunt. Peto igitur a vobis, Iudices, quod petere aequum est, vt me & adolescentem, & dicendi imperitum, patronum huic causae adhibere iubeatis Apollodorum. Nam & natu maior est quam ego, & legum peritior, & a Stephano laesus, & magnum his rebus omnibus studium impendit. Quare nec inuidiosum ei est, cum vlcisci a quo sit lacessitus. Vos autem decet ipsa veritate accusatione perfecte cognita, sic demum ferre sententiam pro diis, pro legibus, pro iustitia, pro vobis ipsis.

ADVOCATIO.

Quibus affectus iniuriis, Athenienses, a Stephano ad accusandam Neaeram ascenderim Theomnestus vobis exposuit. Peregrinam autem esse Neaeram, & contra leges nupsisse Stephano, id ego perspicue demonstrabo. Ac primum lex vobis recitabitur, qua Theomnestus actionem hanc instituit, & causa haec apud vos agitur.

Neaeram peregrinam, & [illegible] Stephano contra leges nuptam [illegible].

LEX.

Si hospes mulierem ciuem duxerit, quacunque arte aut machinatione quiuis Atheniensium, cui id licet, eum apud Seniores accusato. Qui si damnatus fuerit, venundetur tum ipse, tum res eius familiaris: & triens sit eius qui reum peregerit. Similiter si & peregrina ciui nupserit: poenaque is etiam qui peregrinam damnatam habuerit in matrimonio, mille drachmis mulctetur. Legem, Iudices, audistis, quae nec peregrinam ciui nubere, neque ciuem mulieri peregrino, neque suscipere ex ea liberos arte vlla aut machinatione sinit. Quae si quis violarit, actionem contra eos dedit apud Seniores, tam contra peregrinum, quam contra peregrinam: qui si damnentur, eos venundari iubet. Iam peregrinam esse Neaeram, id vobis ab ipso primordio demonstrabo. Septem puellas ab ipsa infantia emit Nicareta, Charisij Elei liberta, Hippiae coqui eius vxor, gnara & perita perspiciendae venustae paruulorum naturae, & eas solerter educandi instituendique scia, vt quae artem eam exerceret, atque ex ea re victum collegisset. Filiarum autem eas nomine compellabat,

ut quam maximas ab iis, qui earum consuetudinem tanquam ingenuarum appetebant, mercedes exigeret, postea quam autem florem ætatis earum magno cum quæstu prosecuta esset, uno, ut ita dicam, fasce, corpora etiam earum cum septem essent, vendidit, Antiæ, Stratolæ, Aristocleæ, Metaniræ, Philæ, Isthmiadis, & Neæræ. Quam igitur unusquisque earum emerit, & ut ab iis qui eas à Nicarete emerant, libertate donatæ sint, progressu orationis, si audire voletis, & aqua mihi suppetet, vobis explicabo. Neæram autem fuisse Nicaretæ, & corpore fecisse quæstum morigeram omnibus, qui cum ea congredi precio dato vellent: hoc vobis denuò narrabo. Lysias sophista, Metaniræ amator, voluit præter alias impensas, quas in eam conferebat, eam etiam initiare: quod existimabat, reliquos sumptus dominam eius percipere. Quæ verò in festum & initia pro ea insumeret: iis se ab ipsa muliere gratiam initurum. Precatus igitur est Nicaretam, ut ad initia veniret, Metaniram secum adducta ut initiaretur, ipseq. se illam initiaturũ est pollicitus. Quas, cum venissent, in suas ædes Lysias non introduxit: veritus cum uxorem quam habebat, Brachylli filiam, suam neptem, tum matrem suã natu grandem, quæ in iisdem ædibus habitaret. Sed ad Philostratum Coloneum, cœlibem adhuc, & sibi amicum, deducit eas Lysias, tam Metaniram, quam Nicaretam. Comitabatur eas etiam Neæra, iam quidem vulgato corpore, sed iunior. & ætate adhuc immatura. Ut igitur vera me dicere, & fuisse Nicaretæ Neæram constet, & secutam illam, & mercedem numerantibus cuiuis sui fecisse copiam in illarum cœtu vobis ipsum Philostratum voco testem.

TESTIMONIUM

Philostratus Dionysij filius, Coloneus, testatur, scire se Neæram fuisse Nicaretæ, cuius & Metanira fuerit, & ad se esse deductam, cum ad Initia huc venissent, dum Corinthi degerent: apud se autem esse collocatas à Lysia Cephali filio, amico suo & familiari. Rursus, Athenienses, deinde Simus Thessalus cum Neæra ad magna Panathenæa advenit, comitante eos etiam Nicareta. Cum autem diverterentur ad Ctesippum Glauconidæ filium, & compotabat & cœnitabat coram multis Neæra, tanquam meretrix: & ut vera me dicere constet, horũ vobis testes voco. Age, accerse mihi Euphiletum Simonis F. Æxonensem & Aristomachum Critodemi F. Alopecensem.

TESTES

Euphiletus Simonis filius, Æxonensis, Aristomachus Critodemi F. Alopecensis, testantur, scire se Simum Thessalum profectum esse Athenas ad Panathenæa magna, & cum eo Nicaretam & Neæram, nunc ream, eosq. diversisse apud Ctesippum Glauconidæ filium, & cum eis compotasse Neæram tanquam meretricem: cum etiam alij multi adessent & compotarent apud Ctesippum. Post hæc igitur, cum Corinthi palam quæstum accepisset, ac nobilitata esset: tum alij eius amore capti sunt, tũ poeta Xenoclides & Hipparchus histrio, eámq. conductam habuerunt. Ac me vera dicere, Xenoclidæ testimonio vobis ostendere non possum. Leges enim dicere testimoniũ nõ sinunt, quòd vobis Lacedæmonios defendentibus, Callistrato autore, cũ is refragatus esset illi defensioni pro concione, frumenti quinquagesima in pace redẽpta: cúmq. eũ singulis semestris conventibus

ὡς μεγίστους μισθοὺς εἰσπράττεσθαι τοὺς βουλομένους πλησιάζειν αὐταῖς, ὡς ἐλευθέρας οὔσας· ἐπειδὴ δὲ τὴν ἡλικίαν ἐκαρπώσατο αὐτῶν ἑκάστης, συλλήβδην καὶ τὰ σώματα ἀπέδοτο ἁπασῶν, ἑπτὰ οὐσῶν, ἄντειαν, καὶ στρατόλαν, καὶ ἀριστόκλειαν, καὶ μετάνειραν, καὶ φίλαν, καὶ ἰσθμιάδα, καὶ νέαιραν ταυτηνί. ἣν μὲν οὖν ἕκαστος αὐτῶν ἐκτήσατο, καὶ ὡς ἠλευθερώθησαν, ἀπὸ τῶν πριαμένων αὐτὰς παρὰ τῆς νικαρέτης, προϊόντος τοῦ λόγου, ἂν βούλησθε ἀκούειν, καί μοι περιουσία ᾖ τοῦ ὕδατος, δηλώσω ὑμῖν· ὡς δὲ νέαιρα αὑτηὶ νικαρέτης ἦν, καὶ ἠργάζετο τῷ σώματι, μισθαρνοῦσα τοῖς βουλομένοις αὐτῇ πλησιάζειν, ταῦθ᾽ ὑμᾶς βούλομαι πάλιν ἐπανελθεῖν. λυσίας γὰρ ὁ σοφιστὴς μετανείρας ὢν ἐραστής, ἐβουλήθη πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναλώμασιν, οἷς ἀνήλισκεν εἰς αὐτὴν, καὶ μυῆσαι, ἡγούμενος τὰ μὲν ἄλλα ἀναλώματα τὴν κεκτημένην αὐτὴν λαμβάνειν, ἃ δ᾽ ἂν εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ μυστήρια ὑπὲρ αὐτῆς ἀναλώσῃ, πρὸς αὐτὴν τὴν ἄνθρωπον χάριν καταθήσεσθαι. ἐδεήθη οὖν τῆς νικαρέτης, ἐλθεῖν εἰς τὰ μυστήρια, ἄγουσαν τὴν μετάνειραν, ἵνα μυηθῇ, καὶ αὐτὸς ὑπέσχετο μυήσειν. ἀφικομένας δ᾽ αὐτὰς ὁ λυσίας εἰς μὲν τὴν αὑτοῦ οἰκίαν οὐκ εἰσάγει, αἰσχυνόμενος τήν τε γυναῖκα ἣν εἶχε, βραχύλλου μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδῆν δὲ αὑτοῦ, καὶ τὴν μητέρα τὴν αὑτοῦ, πρεσβυτέραν τε οὖσαν, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ διαιτωμένην· ὡς φιλόστρατον δὲ τὸν κολωνῆθεν, ἠίθεόν τε ὄντα, καὶ φίλον αὑτῷ, καθίστησιν ὁ λυσίας αὐτὰς, τήν τε μετάνειραν καὶ τὴν νικαρέτην, συνηκολούθει δὲ καὶ νέαιρα αὑτηὶ, ἐργαζομένη μὲν ἤδη τῷ σώματι, νεωτέρα δὲ οὖσα, διὰ τὸ μήπω τὴν ἡλικίαν αὐτῇ παρεῖναι. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, ὅτι νικαρέτης ἦν, καὶ ἠκολούθει ἐκείνῃ, καὶ ἐμισθάρνει τῷ βουλομένῳ ἀναλίσκειν, τούτων ὑμῖν αὐτὸν τὸν φιλόστρατον μάρτυρα καλῶ.

Μαρτυρία.

Φιλόστρατος διονυσίου κολωνῆθεν μαρτυρεῖ εἰδέναι νέαιραν νικαρέτης οὖσαν, ἧσπερ καὶ μετάνειρα ἐγένετο, καὶ ἐπιδημησάσας παρ᾽ αὐτῷ, ὅτε εἰς τὰ μυστήρια ἐπεδήμησαν, ἐν κορίνθῳ οἰκούσας· καταστῆσαι δὲ αὐτὰς ὡς αὐτὸν λυσίαν τὸν κεφάλου, φίλον ὄντα ἑαυτῷ καὶ ἐπιτήδειον. πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μετὰ ταῦτα σῖμος ὁ θετταλὸς ἔχων νέαιραν ταυτηνὶ, ἀφικνεῖται δεῦρο εἰς τὰ παναθήναια τὰ μεγάλα. συνηκολούθει δὲ καὶ ἡ νικαρέτη αὐτῇ, κατήγοντο δὲ παρὰ κτησίππῳ τῷ γλαυκωνίδου, καὶ συνέπινε καὶ συνεδείπνει ἐναντίον πολλῶν νέαιρα αὑτηὶ, ὡς ἂν ἑταίρα οὖσα, καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας καλῶ. καί μοι κάλει εὐφίλητον σίμωνος αἰξωνέα, καὶ ἀριστόμαχον κριτοδήμου ἀλωπεκῆθεν.

Μάρτυρες.

Εὐφίλητος σίμωνος αἰξωνεὺς, ἀριστόμαχος κριτοδήμου ἀλωπεκῆθεν, μαρτυροῦσιν εἰδέναι σῖμον τὸν θετταλὸν ἀφικόμενον ἀθήναζε εἰς τὰ παναθήναια τὰ μεγάλα, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ νικαρέτην καὶ νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην, καὶ κατάγεσθαι αὐτοὺς παρὰ κτησίππῳ τῷ γλαυκωνίδου, καὶ συμπίνειν μετ᾽ αὐτῶν νέαιραν, ὡς ἑταίραν οὖσαν, καὶ ἄλλων πολλῶν παρόντων καὶ συμπινόντων παρὰ κτησίππῳ. μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐν τῇ κορίνθῳ αὐτῆς ἐπιφανῶς ἐργαζομένης, καὶ οὔσης λαμπρᾶς, ἄλλοι τε ἐρασταὶ γίγνονται, καὶ ξενοκλείδης ὁ ποιητὴς, καὶ ἵππαρχος ὁ ὑποκριτὴς, καὶ εἶχον αὐτὴν μεμισθωμένοι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τοῦ μὲν ξενοκλείδου, οὐκ ἂν δυναίμην ὑμῖν μαρτυρίαν παρασχέσθαι· οὐ γὰρ ἐῶσιν αὐτὸν οἱ νόμοι μαρτυρεῖν. ὅτε γὰρ λακεδαιμονίους ὑμεῖς ἐσώζετε, πεισθεὶς ὑπὸ καλλιστράτου, τότε ἀντειπὼν ἐν τῷ δήμῳ τῇ βοηθείᾳ, ἐωνημένος τὴν πεντηκοστὴν τοῦ σίτου ἐν εἰρήνῃ, καὶ δέον αὐτὸν καταβάλλειν

τὰς

τὰς καταβολὰς εἰς τὸ βουλευτήριον ἐπὶ στρατείας, καὶ οὔσης αὐτοῦ ἀτελείας ἐκ τῶν νόμων, τῆς ἐξόδου γενομένης τῆς στρατείας, γραφεὶς ὑπὸ Στεφάνου τουτουὶ ἀστρατείας, καὶ διαβληθεὶς τῷ λόγῳ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἑάλω καὶ ἠτιμώθη. καίτοι πῶς οὐκ οἴεσθε δεινὸν εἶναι, εἰ τοὺς μὲν φύσει πολίτας καὶ γνησίως μετέχοντας τῆς πόλεως, ἀπεστέρηκε τῆς παρρησίας Στέφανος οὑτοσί, τοὺς δὲ μηδὲν προσήκοντας βιάζεται Ἀθηναίους εἶναι παρὰ πάντας τοὺς νόμους; κάλει δ' Ἵππαρχον αὐτὸν ὑμῖν, καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν, ἢ ἐξόμνυσθαι κατὰ τὸν νόμον, ἢ κλητεύσω αὐτόν. καί μοι κάλει Ἵππαρχον.

Μαρτυρία.

Ἵππαρχος Ἀθμονεὺς μαρτυρεῖ, Ξενοκλείδην καὶ αὑτὸν μισθώσασθαι Νέαιραν ἐν Κορίνθῳ, τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην, ὡς ἑταίραν οὖσαν τῶν μισθαρνουσῶν, καὶ συμπίνειν ἐν Κορίνθῳ Νέαιραν μετ' αὐτοῦ καὶ Ξενοκλείδου τοῦ ποιητοῦ. μετὰ ταῦτα τοίνυν αὐτῆς γίγνονται ἐρασταὶ δύο, Τιμανορίδης τε ὁ Κορίνθιος, καὶ Εὐκράτης ὁ Λευκάδιος, οἳ ἐπειδὴ πολυτελὴς ἦν ἡ Νικαρέτη τοῖς ἐπιτάγμασιν, ἀξιοῦσα τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα ἅπαντα τῇ οἰκίᾳ παρ' αὐτῶν λαμβάνειν, κατατιθέασιν αὐτῆς τιμὴν τριάκοντα μνᾶς τοῦ σώματος τῇ Νικαρέτῃ, καὶ ὠνοῦνται αὐτὴν παρ' αὐτῆς νόμῳ πόλεως, καθάπαξ αὐτῶν δούλην εἶναι· καὶ εἶχον, καὶ ἐχρῶντο ὅσον ἐβούλοντο αὐτῇ χρόνον. μέλλοντες δὲ γαμεῖν, προαγορεύουσιν αὐτῇ, ὅτι οὐ βούλονται αὐτὴν σφῶν αὐτῶν ἑταίραν γεγενημένην, ὁρᾶν ἐν Κορίνθῳ ἐργαζομένην, οὐδ' ὑπὸ πορνοβοσκῷ οὖσαν, ἀλλ' ἡδέως ἂν αὐτοῖς εἴη, ἔλαττόν τε τἀργύριον κομίσασθαι παρ' αὐτῆς ἢ κατέθεσαν, καὶ αὐτὴν ταύτην ὁρᾶν τι ἀγαθὸν ἔχουσαν. ἀφιέναι οὖν αὐτῇ ἔφασαν εἰς ἐλευθερίαν χιλίας δραχμάς, πεντακοσίας ἑκάτερος· τὰς δ' εἴκοσι μνᾶς ἐκέλευον αὐτὴν ἐξευροῦσαν αὐτοῖς ἀποδοῦναι. ἀκούσασα δ' αὕτη τοὺς λόγους τούτους τοῦ τ' Εὐκράτους καὶ Τιμανορίδου, μεταπέμπεται εἰς τὴν Κόρινθον ἄλλους τε τῶν ἐραστῶν τῶν γεγενημένων αὐτῇ, καὶ Φρυνίωνα τὸν Παιανιέα, Δήμωνος μὲν ὄντα υἱόν, Δημοχάρους δ' ἀδελφόν, ἀσελγῶς δὲ καὶ πολυτελῶς διάγοντα τὸν βίον, ὡς οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν μνημονεύουσιν. ἀφικομένου δ' ὡς αὐτὴν τοῦ Φρυνίωνος, λέγει πρὸς αὐτὸν τοὺς λόγους οὓς εἶπον πρὸς αὐτὴν ὅ τε Εὐκράτης καὶ Τιμανορίδας, καὶ δίδωσιν αὐτῷ τὸ ἀργύριον ὃ παρὰ τῶν ἄλλων ἐραστῶν ἐδασμολόγησεν ἔρανον εἰς τὴν ἐλευθερίαν συλλέγουσα, καὶ εἴ τι ἄρα αὐτὴ περιεποιήσατο, κελεύουσα αὐτὸν προσθέντα τὸ ἐπίλοιπον, οὗ προσέδει εἰς τὰς εἴκοσι μνᾶς, καταθεῖναι ὑπὲρ αὐτῆς τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ Τιμανορίδῃ, ὥστε ἐλευθέραν εἶναι. ἄσμενος δ' ἀκούσας ἐκεῖνος τοὺς λόγους τούτους αὐτῆς, καὶ λαβὼν τἀργύριον, ὃ παρὰ τῶν ἐραστῶν τῶν ἄλλων εἰσηνέχθη αὐτῇ, καὶ προσθεὶς τὸ ἐπίλοιπον αὐτός, κατατίθησιν αὐτῆς τὰς εἴκοσι μνᾶς τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ Τιμανορίδῃ ἐπ' ἐλευθερίᾳ, καὶ ἐφ' ᾧ ἐν Κορίνθῳ μὴ ἐργάζεσθαι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τὸν παραγενόμενον μάρτυρα καλῶ. καί μοι κάλει Φίλαγρον Μελιτέα.

Μαρτυρία.

Φίλαγρος Μελιτεὺς μαρτυρεῖ παρεῖναι ἐν Κορίνθῳ, ὅτε Φρυνίων ὁ Δημοχάρους ἀδελφὸς κατετίθει εἴκοσι μνᾶς Νεαίρας, τῆς νῦν ἀγωνιζομένης, Τιμανορίδῃ τῷ Κορινθίῳ, καὶ Εὐκράτει τῷ Λευκαδίῳ· καὶ καταθεὶς τὸ ἀργύριον, ᾤχετο ἀπάγων Ἀθήναζε Νέαιραν. ἀφικόμενος τοίνυν δεῦρο ἔχων αὐτήν, ἀσελγῶς καὶ προπετῶς ἐχρῆτο αὐτῇ, καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἔχων αὐτὴν ἐπορεύετο πανταχοῖ ὅποι πίνοι, ἐκώμαζέ τ' ἀεὶ μετ' αὐτοῦ, συνῆν τ' ἐμφανῶς ὁπότε βουληθείη πανταχοῦ, φιλοτιμίαν τὴν ἐξουσίαν πρὸς τοὺς ὁρῶντας ποιούμενος. καὶ ὡς ἄλλους τε πολλοὺς ἐπὶ κῶμον

pensiones in curia numerare oporteret, & legibus data immunitate frueretur, in eam expeditionem nō progressus, & à Stephano desertæ militiæ accusatus, & apud iudices in odium atque inuidiam adductus, damnatus, ignominiaque notatus est. An verò non iniquum esse putatis, cùm natura ciues, & legitima ratione ciuitatis participes, à Stephano ciuitate sint priuati: eos qui omnino alieni sunt, per vim pro Atheniensibus intrudi contra omnes leges? Hipparchum autem vobis ipsum vocem, & cogam testari, aut eiurare secundum legem, aut citabo eum. Age voca mihi Hipparchum.

TESTIMONIVM.

Hipparchus Athmonensis testatur, Xenoclidem & se conduxisse Neæram Corinthi, eam quæ nunc rea sit, tanquam meretricem prostitutæ pudicitiæ: & Corinthi secum compotasse Neæram, & cum Xenoclide poeta. Post hæc eius amatores fiunt duo: Timanorides Corinthius, & Eucrates Leucadius: qui, quoniā sumptuosa erat Nicareta, & imperiosa, petebatque quotidianas expensas omnes sibi subministrari: precio corporis eius triginta minis numerato Nicaretæ, emunt ab illa, more ciuitatis, emeruntque, ut omnino ancilla sua esset, eaq; habuerunt, & usurparunt quandiu voluerunt. Ducturi autem uxores, ei denunciant, se nolle eam, quæ sua amica fuisset, Corinthi videre quæstum facientem, aut lenonis seruientem: malle minus argenti ab ea recipere quàm numerassent, & ipsā secundiore fortuna videre utentem. Remittere igitur ei se dicebant ad libertatem mille drachmas, quingentas utrumque: viginti autem minas, ipsam comparare, sibiq; reddere iubebant. Quæ audita his Eucratis & Timanoridæ verbis, Corinthum accersit cùm alios veteres suos amatores, tum Phrynionem Pæaniensem, Demonis filium Democharis fratrem: vitam agentem luxuriosam, & sumptuosam, ut vestrum seniores meminerunt. Profectò igitur ad eam Phrinione, orationem Eucratis & Timanoridæ ei refert, dat argentum, quod ab aliis amatoribus tributi nomine exegerat, collectū ad libertatem conquirendā: & si quid ipsa fortè comparserat: eumq; rogat, ut ex ipso adiecto quod deesset viginti minis, pro se Eucrati, & Timanoridæ, quo liberaretur, numeraret. Quibus ille verbis libenter auditis, acceptoq; argento quod mulieri à cæteris amatoribus collatum erat, & eo quod deerat de suo adiecto, viginti minas, eius precium, Eucrati & Timanoridæ numerat pro libertate, eaq; conditione ut ne Corinthi quæstū faceret. Et ut vera me dicere cognoscatis, huic vobis qui interfuit, testem vocabo. Age voca Philagrum Melitensem.

TESTIMONIVM.

Philager Melitēsis testatur, interfuisse se Corinthi, quū Phrynio Democharis frater, viginti minas pro Neæra, nunc rea numeraret, Timanoridæ Corinthio, & Eucrati Leucadio: argentoq; numerato, Neæram secum Athenas auveheret. Profectus igitur huc, eam petulanter & proteruè habuit ad cœnas, ad potationes quocunque secum adduxit. semper igitur cū ea comessabatur, rémq; palàm ubicunq; erat libitū habebat, quòd ei liceret apud spectatores laudi sibi duceret. Adducebat eā comessatū cùm ad alios multos,

tum ad Chabriam Aexonensem, cum is, Socratide praetore, quadrigis Pythia vicisset, quas emerat a Mityis Argivi liberis, & Delphis rediens, epulas in Coliade praeberet propter victoriam. Ibi & alij multi cum ea ebria, dormiente Phrynione, rem habuerant, & ministri Chabriae qui mensam strauerant *. Haec a me vere dici et intelligatis, testes vobis producam qui viderunt, quique intus fuerunt. Age voca mihi Chionidem Xypetaeonem, & Euthetionem Cydathenaeensem.

TESTIMONIUM.

Chionides Xypetaeon, Euthetion Cydathenaeensis, testantur, se vocatos fuisse ad coenam, cum Chabrias ob victoriam curulis certaminis epulum praeberet: conuiuiumque in Coliade exceptum esse, cumque se, Phrynionem adfuisse in coena illius, secum adducta Neaera, ea quae nunc periclitatur: & se dormisse, & Phrynionem, & Neaeram: seque sensisse, noctu assurrexisse ad Neaeram, tum alios, tum ministrorum quosdam, qui Chabriae serui essent. Cum autem non parum & contumeliose a Phrynione haberetur, non vt putarat, amaretur, neque is ei ad votum obsequeretur: conuasata eius supellectile, & quae is ei vestimenta compararat, auroque ornamentis, cum duabus ancillis Thratta & Coccalina, Megara aufugit. Id est eo tempore factum, quo Astius praeturam gessit Athenis, quo tempore vos posteriore cum Lacedaemoniis bellum gerebatis. Commorata igitur Megaris est biennium, & Astij, & Alcisthenis praetoris annum: cum quidem ei quaestus corporis non satis magnas ad alendam familiam commodeque instruendam copias suppeditaret, sumptuosa enim erat; quod & ciues illiberales essent & tenaces, & hospites ibi non frequentes versarentur, propter bellum, cum Megarenses Laconicis studerent, & vos mari imperaretis. Corinthum autem ei redire non licebat, cum ea conditione dimissa esset ab Eucrate & Timanoride, vt ne Corinthi quaestum faceret. Vt igitur pax Phrasiclide praetore facta est, pugnaque Leuctrica Thebanis & Lacedaemoniis commissa: Stephanus Megara profectus, apud eam vt meretricem diuersatus, & cum ea congressus est. Ibi illa expositis ei rebus omnibus & iniuriis Phrynionis, traditisque pecuniis quas ab illo hinc abstulerat, cupida quidem huc redeundi, sed Phrynionem a se compilatum metuens, iratum & sibi iratum, & vehementi esse ac violento sciret ingenio: Stephanum patronum adsciscit. Is vero Megaris in spem erectam & verbis inflatam eam, laturum infortunium Phrynionem dicit eam, si eam attigisset, seque vxorem eam ducturum, & liberos, quos tum haberet, ad tribules adducturum, ciuesque facturum, neminemque mortalium ei manus allaturum pollicitus: huc eam secum Megaris adduxit, & pueros cum ea tres, Proxenum, Aristonem, & filiam quam nunc Phanonem nominant, & cum ipsam, tum liberos in domunculam introduxit, quae ei erat ad susurronem Mercurium, inter Dorothei Eleusinij aedes & Clinomachi, quam nunc Spintharus ab eo mercatus est septem minis. Nam opes Stephani tum hae erant, praetereaque nihil erat. Duabus autem de causis eam adduxerat: vt & sine sumptu atque immunis formosum scortum haberet: & mulier ad victum necessaria quaereret, familiamque sustentaret. Neque enim ille vllos alios habebat reditus, nisi forte quid per calumniam extorsisset. Phrynio vero, vbi audiuisset, eam in vrbe esse apud istum diuersari, assumptis secum adolescentib.

Stephanus & [illegible]

ἔχων ἦλθεν αὐτήν, καὶ ὡς Χαβρίαν τὸν Αἰξωνέα, ὅτε ἐνίκα ἐπὶ Σωκρατίδου ἄρχοντος τὰ Πύθια τῷ τεθρίππῳ ὃ ἐπρίατο παρὰ τῶν παίδων τῶν Μίτυος τοῦ Ἀργείου, καὶ ἥκων ἐκ Δελφῶν εἱστία τὰ ἐπινίκια ἐπὶ Κωλιάδι, καὶ ἐκεῖ ἄλλοι τε πολλοὶ συνεγίγνοντο αὐτῇ μεθυούσῃ, καθεύδοντος τοῦ Φρυνίωνος, καὶ οἱ διάκονοι οἱ Χαβρίου τράπεζαν παραθέντες. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τοὺς ἑωρακότας ὑμῖν καὶ παρόντας μάρτυρας παρέξομαι. καί μοι κάλει Χιωνίδην Ξυπεταιόνα, καὶ Εὐθετίωνα Κυδαθηναιέα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Χιωνίδης Ξυπεταιών, Εὐθετίων Κυδαθηναιεὺς μαρτυροῦσι κληθῆναι ὑπὸ Χαβρίου ἐπὶ δεῖπνον, ὅτε τὰ ἐπινίκια εἱστία Χαβρίας τῆς νίκης τοῦ ἅρματος, καὶ ἑστιᾶσθαι ἐπὶ Κωλιάδι, καὶ εἰδέναι Φρυνίωνα παρόντα ἐν τῷ δείπνῳ τούτῳ, ἔχοντα Νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην· καὶ καθεύδειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ Φρυνίωνα καὶ Νέαιραν, καὶ αἰσθάνεσθαι αὐτοὶ ἀνισταμένους τῆς νυκτὸς πρὸς Νέαιραν ἄλλους τε καὶ τῶν διακόνων τινάς, οἳ ἦσαν Χαβρίου οἰκέται.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἀσελγῶς προὐπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ Φρυνίωνος, καὶ οὐχ ὡς ᾤετο ἠγαπᾶτο, οὐδ' ὑπηρέτει αὐτῇ ἃ ἐβούλετο, συσκευασαμένη αὐτοῦ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ὅσα ἦν αὐτῇ ὑπ' ἐκείνου περὶ τὸ σῶμα κατεσκευασμένα ἱμάτια καὶ χρυσία, καὶ θεραπαίνας δύο, Θρᾷτταν καὶ Κοκκαλίνην, ἀποδιδράσκει εἰς Μέγαρα. ἦν δὲ ὁ χρόνος οὗτος ᾧ Ἀστεῖος ἦρχεν Ἀθήνησιν, ὅτε ὑμεῖς ἐπολεμεῖτε πρὸς Λακεδαιμονίους τὸν ὕστερον πόλεμον. διατρίψασα δ' ἐν τοῖς Μεγάροις δύο ἔτη, τόν τ' ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος καὶ Ἀλκισθένους ἐνιαυτόν, ὡς αὐτῇ ἡ ἀπὸ τοῦ σώματος ἐργασία οὐχ ἱκανὴν εὐπορίαν παρεῖχεν ὥστε διοικεῖν τὴν οἰκίαν, πολυτελὴς δ' ἦν, οἱ δὲ Μεγαρεῖς ἀνελεύθεροι καὶ μικρολόγοι, ξένων δὲ οὐ πάνυ ἐπιδημία ἦν αὐτόθι διὰ τὸ πόλεμον εἶναι καὶ τοὺς Μεγαρέας λακωνίζειν, τῆς δὲ θαλάττης ὑμᾶς ἄρχειν· εἰς δὲ τὴν Κόρινθον οὐκ ἐξῆν αὐτῇ ἐπανελθεῖν διὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀπηλλάχθαι ἀπὸ τοῦ Εὐκράτους καὶ Τιμανορίδου, ὥστ' ἐν Κορίνθῳ μὴ ἐργάζεσθαι· ὡς οὖν γίγνεται ἡ εἰρήνη ἡ ἐπὶ Φρασικλείδου ἄρχοντος καὶ ἡ μάχη ἡ ἐν Λεύκτροις Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων, τότε ἐπιδημήσαντα τουτονὶ Στέφανον εἰς τὰ Μέγαρα καὶ καταγόμενον ὡς αὐτὴν ἑταίραν οὖσαν καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ, διηγησαμένη πάντα τὰ πεπραγμένα καὶ τὴν ὕβριν τοῦ Φρυνίωνος, καὶ δοῦσα ὅσα ἐξῆλθεν ἔχουσα παρ' αὐτοῦ, ἐπιθυμοῦσα μὲν τῆς ἐνθάδε οἰκήσεως, φοβουμένη δὲ τὸν Φρυνίωνα διὰ τὸ ἠδικηκέναι μὲν αὐτή, ὀργίλως δ' ἔχειν αὐτῇ ἐκεῖνον, σοβαρὸν δὲ καὶ ὀλίγωρον εἰδυῖα τὸν τρόπον αὐτοῦ ὄντα, προΐσταται τουτονὶ Στέφανον αὐτῆς, καὶ ἐπάρασα αὐτὸν ἐν τοῖς Μεγάροις τοῖς λόγοις καὶ φυσήσασα, κλάειν λέγοντα τὸν Φρυνίωνα εἰ ἅψεται αὐτῆς, αὐτὸς δὲ γυναῖκα αὐτὴν ἕξειν, τὰ δὲ παιδάρια τὰ ὄντα αὐτῇ τότε εἰσάξειν εἰς τοὺς φράτερας ὡς αὑτοῦ ὄντα, καὶ πολίτας ποιήσειν· ἀδικήσειν δὲ οὐδένα αὐτήν· ἀφικνεῖται αὐτὴν ἔχων δεῦρο ἐκ τῶν Μεγάρων καὶ παιδία μετ' αὐτῆς τρία, Πρόξενον καὶ Ἀρίστωνα καὶ θυγατέρα, ἣν νυνὶ Φανὼ καλοῦσι. καὶ εἰσάγει αὐτὴν καὶ τὰ παιδία εἰς τὸ οἰκίδιον ὃ ἦν αὐτῷ παρὰ τὸν ψιθυριστὴν Ἑρμῆν, μεταξὺ τῆς Δωροθέου τοῦ Ἐλευσινίου οἰκίας καὶ

τῆς Κλεινομάχου, ὃ νυνὶ Σπίνθαρος παρ' αὐτοῦ ἐώνηται ἑπτὰ μνῶν. ὥστε ἡ μὲν ὑπάρχουσα Στεφάνῳ οὐσία αὕτη ἦν, καὶ ἄλλο οὐδέν. δυοῖν δ' ἕνεκα ἦλθεν ἔχων αὐτήν, ὡς ἐξ ἀτελείας τε ἕξων καλὴν ἑταίραν, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ταύτην ἐργασομένην, καὶ θρέψουσαν τὴν οἰκίαν· οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἄλλη πρόσοδος, ὅτι μὴ συκοφαντήσας τι λάβοι. πυθόμενος δὲ ὁ Φρυνίων ἐπιδημοῦσαν αὐτήν, καὶ οὖσαν παρὰ τούτῳ, παραλαβὼν νεανίσκους μεθ' ἑαυτοῦ,

καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Στεφάνου, ἦγεν αὐτήν. ἀφαιρουμένου δὲ τοῦ Στεφάνου κατὰ τὸν νόμον εἰς ἐλευθερίαν, κατηγγύησεν αὐτὴν πρὸς τῷ πολεμάρχῳ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων αὐτὸν μάρτυρα ὑμῖν τὸν τότε πολεμαρχοῦντα παρέξομαι. καί μοι κάλει Αἰήτην Κειριάδην.

Μαρτυρία.

Αἰήτης Κειριάδης μαρτυρεῖ, πολεμαρχοῦντος αὐτοῦ κατεγγυηθῆναι Νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην ὑπὸ Φρυνίωνος, ἐγγυητὰς δὲ γενέσθαι Στέφανον Ἐροιάδην, Γλαυκέτην Κηφισιέα, Ἀριστοκράτην Φαληρέα. Διεγγυηθεῖσα δὲ ὑπὸ Στεφάνου καὶ οὖσα παρὰ τούτῳ, τὴν μὲν αὐτὴν ἐργασίαν οὐδὲν ἧττον ἢ πρότερον ἠργάζετο, τοὺς δὲ μισθοὺς μείζους ἐπράττετο τοὺς βουλομένους αὐτῇ πλησιάζειν, ὡς ἐπὶ προσχήματος ἤδη τινὸς οὖσα καὶ ἀνδρὶ συνοικοῦσα. συνεσυκοφάντει δὲ καὶ οὗτος, εἴ τινα ξένον ἀγνῶτα πλούσιον λάβοι ἐραστὴν αὐτῆς, ὡς μοιχὸν ἐπ᾽ αὐτῇ ἔνδον ἀποκλείων, καὶ ἀργύριον εἰσπραττόμενος πολὺ εἰκότως. οὐσία μὲν γὰρ οὐχ ὑπῆρχε Στεφάνῳ οὐδὲ Νεαίρᾳ, ὥστε τὰ καθ᾽ ἡμέραν ἀναλώματα δύνασθαι ὑποφέρειν, ἡ δὲ διοίκησις συχνή, ὁπότε δέοι τοῦτόν τε καὶ αὐτὴν τρέφειν καὶ παιδάρια τρία, ἃ ἦλθεν ἔχουσα ὡς αὐτόν, καὶ θεραπαίνας δύο καὶ διάκονον οἰκέτην, ἄλλως τε καὶ μεμαθηκυῖα μὴ κακῶς πράττειν, ἑτέρων ἀναλισκόντων αὐτῇ τὰ ἐπιτήδεια τὸ πρότερον. οὔτε γὰρ ἀπὸ τῆς πολιτείας προσῄει τούτῳ Στεφάνῳ ἄξιον λόγου· οὐ γάρ πω ἦν ῥήτωρ, ἀλλ᾽ ἔτι συκοφάντης τῶν παραβοώντων παρὰ τὸ βῆμα, καὶ γραφομένων μισθοῦ, καὶ φαινόντων, καὶ ἐπιγραφομένων ταῖς ἀλλοτρίαις γνώμαις, ἕως ὑπέπεσε Καλλιστράτῳ τῷ Ἀφιδναίῳ. ὃν δὲ τρόπον καὶ ἐξ ὅτου, ἐγὼ ὑμῖν καὶ περὶ τούτου διέξειμι, ἐπειδὰν περὶ ταυτησὶ ἐπιδείξω ὡς ἔστι ξένη, καὶ ὡς μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκηκε, καὶ ὡς ἠσέβηκεν εἰς τοὺς θεούς, ἵνα εἰδῆτε ὅτι καὶ αὐτὸς οὗτος ἄξιός ἐστιν οὐκ ἐλάττω δοῦναι δίκην ἢ καὶ Νέαιρα αὑτηί, ἀλλὰ καὶ πολλῷ μείζω καὶ μᾶλλον, ὅσῳ Ἀθηναῖος φάσκων εἶναι, τοσοῦτον τῶν νόμων καταπεφρόνηκε καὶ ὑμῶν καὶ τῶν θεῶν, ὥστ᾽ οὐδ᾽ ὑπὲρ τῶν ἡμαρτημένων αὐτῷ αἰσχυνόμενος τολμᾷ ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλὰ συκοφαντῶν ἄλλους τε καὶ ἐμὲ τουτονὶ πεποίηκεν αὐτόν τε καὶ ταύτην εἰς τοσοῦτον ἀγῶνα καταστῆσαι, ὥστ᾽ ἐξετασθῆναι μὲν ταύτην ἥτις ἐστίν, ἐξελεγχθῆναι δὲ τὴν αὑτοῦ πονηρίαν. λαχόντος τοίνυν αὐτῷ τοῦ Φρυνίωνος δίκην, ὅτι αὐτοῦ ἀφείλετο ταύτην εἰς ἐλευθερίαν, καὶ ὅτι ὅσα ἐξῆλθεν ἔχουσα παρ᾽ αὐτοῦ αὕτη ὑπεδέξατο, συνῆγον αὐτοὺς οἱ ἐπιτήδειοι καὶ ἔπεισαν δίαιταν ἐπιτρέψαι αὐτοῖς. καὶ ὑπὲρ μὲν τοῦ Φρυνίωνος διαιτητὴς ἐκαθέζετο Σάτυρος Ἀλωπεκῆθεν ὁ Λακεδαιμονίου ἀδελφός, ὑπὲρ δὲ Στεφάνου Σαυρίας Λαμπτρεύς· κοινὸν δ᾽ αὐτοῖς προσαιροῦνται Διογείτονα Ἀχαρνέα. συνελθόντες δ᾽ οὗτοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἀκούσαντες ἀμφοτέρων καὶ αὐτῆς τῆς ἀνθρώπου τὰ πεπραγμένα, γνώμην ἀπεφήναντο, καὶ οὗτοι ἐνέμειναν αὐτῇ, τὴν μὲν ἄνθρωπον ἐλευθέραν εἶναι καὶ αὐτὴν αὑτῆς κυρίαν, ἃ δ᾽ ἐξῆλθεν ἔχουσα Νέαιρα παρὰ Φρυνίωνος, χωρὶς ἱματίων καὶ χρυσίων καὶ θεραπαινῶν, ἃ αὐτῇ τῇ ἀνθρώπῳ ἠγοράσθη, ἀποδοῦναι Φρυνίωνι πάντα· συνεῖναι δ᾽ ἑκατέρῳ ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν· ἐὰν δὲ καὶ ἄλλως πως ἀλλήλους πείθωσι, ταὐτὰ ταῦτα κύρια εἶναι· τὰ δ᾽ ἐπιτήδεια τῇ ἀνθρώπῳ τὸν ἔχοντα ἀεὶ παρέχειν, καὶ ἐκ τοῦ λοιποῦ χρόνου φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ μὴ μνησικακεῖν. ἡ μὲν οὖν γνωσθεῖσα διαλλαγὴ ὑπὸ τῶν διαιτητῶν Φρυνίωνι καὶ Στεφάνῳ περὶ Νεαίρας ταυτησὶ αὕτη ἐστίν. ὅτι δ᾽ ἀληθῆ λέγω ταῦτα, τούτων ὑμῖν τὴν μαρτυρίαν ἀναγνώσεται. κάλει μοι Σάτυρον Ἀλωπεκῆθεν, Σαυρίαν Λαμπτρέα, Διογείτονα Ἀχαρνέα.

& ad ædes aggressus Stephani, eam ducebat. asserente autem eam Stephano secundum leges in libertatem, apud Bellidicem sponsione illam obstrinxit. Ac vt me vera dicere constet, huius testem eum ipsum, qui tum Polemarchus fuit, adducam. Voca mihi Aetem Ceiradem.

TESTIMONIVM.

Aetes Ceiradestestatur, se Bellidice, sponsione obligatam Neæram, nunc ream, à Phrynione fratre Democharis: & Neæræ vades esse factos Stephanum Eroeadam, Glaucetem Cephisiensem, & Aristocratem Phalerenm. Sponsione per Stephanum liberata, apud eum commorans, eundem quæstū nihilominus, quē antea factitabat: sed maiores mercedes exigebat, si quis cum ea rem habere vellet, vt quæ iam prætextū haberet suæ turpitudinis, & nupta esset. Calumnias & iste adstruebat, si quem hospitem, ignotum, diuitem, eius amatorem deprehendisset, pro adultero intus includens, & argenti multum extorquens. Nec iniuria. Nam res familiaris nec Stephano erat, nec Neæræ, vnde quotidianos sumptus sustinere posset. Expensæ autem permultæ erant, quòd & illū, & se, & tres liberos, quos illa secum adduxerat, & duas ancillas, & puerum ministrum alere oporteret: præsertim quæ bene victitare didicisset, ab aliis sustentata prius. Neque n. è republica reditus aliquo nomine dignos habebat Stephanus vt qui nondum orator esset: sed calumniator adhuc, ex eorum numero qui ad suggestum acclamant, & mercede accusant, & indicant, & alienis sententiis subscribunt: donec in clientelam Callistratis Aphidnæi se insinuauit. Quo verò pacto, & quam ob causam, id quoq. vobis narrabo, vbi primùm de Neæra hæc ostendero, eam esse peregrinam, magnisq. vos affecisse iniuriis, & in deos impiè extitisse: vt cognoscatis, ipsum quoq. dignum esse non minori supplicio, quàm Neæram, sed multo etiam maiore: tantóq. magis, quòd se Atheniensem esse cū dicat, vsq. adeò & leges contēpsit, & vos, & deos. Qui pudore & conscientia suorum scelerum nō est adductus, vt quiesceret: sed dū & alios, & me calūniari non dubitat, effecit, vt & ipse, & ista in periculū adducerentur: vt & illa qualis sit exploretur, & illius improbitas coarguatur. A Phrynione igitur vocatus in iudiciū, ob Neæram in libertatem assertā, & ob ea, quæ illa domo eius egressa abstulisset, excepta: conniuentis eis familiares persuasere, vt sibi arbitrium deferrent. Ac pro Phrynione sedit arbiter Satyrus Alopecensis, frater Lacedæmonij: pro Stephano Saurias Lamprensis: communem autem sibi asciscunt Diogitonē Acharnensem. Hi congressi in templo, audita re ex vtroque & ex ipsa muliere: sententiam tulerunt, eámq. illi ratam habuerunt: mulierem esse liberā, & sui iuris. Quæ verò à Phrynione egressa secū extulisset, præter vestem, aurum, & ancillas, quæ mulieri empta essent, Phrynioni reddenda esse omnia: copiam verò sui facere debere vtriq. alternis diebus. Si aliter inter eos conueniret, id quoq. ratum esse oportere. victum autē mulieri ab eo suppeditandum, qui eam quoq. tempore haberet: ac de cætero inter se amicitiam vti colerent, abiecta memoria iniuriarum. Decreta igitur ab arbitris Phrynioni & Stephano de Neæra ista reconciliatio, hæc est. Quæ verè à me dici vti constet, horum vobis testimonium recitabitur. Voca mihi Satyrum Alopecensem, Sabriam Lamprensem, Diogitonem Acharnensem.

TESTIMONIVM.

Satyrus Alopecensis, Saurias Lamptrensis, Diogiton Acharnensis, testantur, a se arbitris reconciliatos esse Stephanum & Phrynionem, de Neæra nunc rea litigantes. Reconciliationis autem eas fuisse conditiones, quas exhibet Apollodorus.

RECONCILIATIO.

His conditionibus reconciliarunt Phrynionem & Stephanum: Neæra vterque totidē dies mensis vtatur, atque apud se habeat, nisi alter alteri aliud cōcesserit.

Vt autem inter eos conuenerat, qui vtriq; in arbitrio adfuerant & controuersia, (sicut ferè solet fieri perpetuò, præsertim cum inter eos de scorto ageretur) ad cœnam itarunt ad vtrumque eorum, cùm Neæram haberent, ipsa & concœnante & compotante, tanquam meretrice. Quæ verò à me dici vt constet, voca mihi testes qui vnà adfuerunt, Eubulum Probalisium, Diopithem Melitensem, Ctesonem è Ceramis.

TESTIMONIVM.

Eubulus Probalisius, Diopithes Melitensis, Cteson è Ceramis, testantur, postquam Phrynio & Stephanus de Neæra in gratiam redierint, sæpe se concœnasse eis, & compotasse cum Neæra nunc rea, tam cum apud Stephanum esset Neæra, quàm cum apud Phrynionem. Eam igitur ab initio fuisse seruam, & venditam bis, & quæstum fecisse corpore, vt meretricem, & à Phrynione Megara aufugisse, & reuersam vadimonio fuisse obligatam apud Bellíducem, vt peregrinam, & oratione vobis demonstro, & testimonio est probatum. Ostendam autem vobis & ipsum Stephanum testificatum, eam esse peregrinam. Filiam enim Neæræ quam ea secum paruulam puellam ad eum adduxerat (Strybelen tum vocabant, nunc Phanonem) Stephanus pro sua filia cuidam Atheniensi, Phrastori Ægiliensi collocat, dote triginta minarum addita. Vt autem ad Phrastorem venit, hominem laboriosum, quique rem familiarem accuratè instruxisset: non poterat illa Phrastoris delectari moribus, sed matris instituta requirebat, & eandem impunitatem, vt in tali licentia educata. Phrastor, qui eam neque modestam esse videret, neque sibi morigeram, simúlque sciscitatus esset & compertam haberet, eam non esse Stephani filiam, sed Neæræ, séque primùm deceptum, cùm desponsam vt Stephani, non vt Neæræ filiam accepisset, quam suscepisse Stephanus ex altera vxore, priusquam duxisset Neæram, dicerat: his omnibus de causis ira commotus, séque & contumeliis affectum & delusum esse ægrè ferens, eiicit mulierem: quam annum ferè apud sese habuerat, prægnantem, dote non reddita. Cùm verò Stephanus ei diem dixisset apud Odeum, de dote, ex lege quæ iubet: Si dimiserit vxorem, reddat dotem: sin minus, nouem obolos vsuram pendat: & curatori mulieris priuata de victu ad Odeum detur actio: Phrastor Stephanum apud Seuiros accusat, eum, cum sit Atheniensis, peregrinæ filiam pro sua despondisse, ex lege hac. Age recita mihi legem.

Phano, Neæræ filia pro Stephani desponsa à Stephano & à Phrastore repudiata.

LEX.

Si quis autem viro Atheniensi peregrinam mulierem pro sua elocarit, ignominiosus sit, & eius res familiaris publicetur, & tertia illius eius qui eum conuicerit: accuset autem apud Seuiros aliquis ex iis quibus licet, quemadmodum peregrinitatis.

Μαρτυρία.

Σάτυρος Ἀλωπεκῆθεν, Σαυρίας Λαμπτρεύς, Διογείτων Ἀχαρνεύς, μαρτυροῦσι, διαλλάξαι διαιτηταὶ γενόμενοι περὶ Νεαίρας τῆς νυνὶ ἀγωνιζομένης Στέφανον καὶ Φρυνίωνα. τὰς δὲ διαλλαγὰς εἶναι καθ' ἃς διήλλαξαν, οἵας παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

Διαλλαγαί.

Κατὰ τάδε διήλλαξαν Φρυνίωνα καὶ Στέφανον, χρῆσθαι ἑκάτερον Νεαίρᾳ τὰς ἴσας ἡμέρας τοῦ μηνὸς παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντας, ἂν μή τι ἄλλο αὐτοὶ αὑτοῖς συγχωρήσωσιν. ὡς δ' ἀπηλλαγμένοι ἦσαν, οἱ παρόντες ἑκατέρῳ ἐπὶ τῇ διαίτῃ καὶ τοῖς πράγμασιν, οἷον οἶμαι φιλεῖ γίγνεσθαι ἑκάστοτε, ἄλλως τε καὶ περὶ ἑταίρας οὔσης αὐτοῖς τῆς διαφορᾶς, ἐπὶ δεῖπνον ᾖσαν ὡς ἑκάτερον αὐτῶν, ὁπότε καὶ Νέαιραν ἔχοιεν, καὶ αὑτηὶ συνεδείπνει καὶ συνέπινεν, ὡς ἑταίρα οὖσα. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι μάρτυρας τοὺς συνόντας αὐτοῖς, Εὔβουλον Προβαλίσιον, Διοπείθην Μελιτέα, Κτήσωνα ἐκ Κεραμέων.

Μαρτυρία.

Εὔβουλος Προβαλίσιος, Διοπείθης Μελιτεύς, Κτήσων ἐκ Κεραμέων, μαρτυροῦσιν, ἐπειδὴ αἱ διαλλαγαὶ ἐγένοντο αἱ περὶ Νεαίρας, Φρυνίωνι καὶ Στεφάνῳ, πολλάκις συνδειπνῆσαι αὐτοῖς, καὶ συμπίνειν μετὰ Νεαίρας τῆς νυνὶ ἀγωνιζομένης, καὶ ὅτε παρὰ Στεφάνῳ εἴη Νέαιρα, καὶ ὅτε παρὰ Φρυνίωνι. Ὅτι μὲν τοίνυν ἐξ ἀρχῆς δούλη ἦν, καὶ ἐπράθη δίς, καὶ ἠργάζετο τῷ σώματι ὡς ἑταίρα οὖσα, καὶ ἀπέδρα τὸν Φρυνίωνα εἰς Μέγαρα, καὶ ἥκουσα κατηγγυήθη, ὡς ξένη οὖσα, πρὸς τῷ πολεμάρχῳ, τῷ τε λόγῳ ἀποφαίνω ὑμῖν, καὶ μεμαρτύρηται. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ αὐτὸν Στέφανον τουτονὶ ἐπιδεῖξαι καταμεμαρτυρηκότα αὐτῆς ὡς ἔστι ξένη. τὴν γὰρ θυγατέρα τὴν ταυτησὶ Νεαίρας, ἣν ἦλθεν ἔχουσα ὡς τουτονὶ παιδάριον μικρόν, ἣν τότε μὲν Στρυβήλην ἐκάλουν, νυνὶ δὲ Φανώ, ἐκδίδωσι Στέφανος οὑτοσὶ ὡς οὖσαν αὑτοῦ θυγατέρα ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ, Φράστορι Αἰγιλιεῖ, καὶ προῖκα ἐπ' αὐτῇ δίδωσι τριάκοντα μνᾶς. ὡς δ' ἦλθεν ὡς τὸν Φράστορα, ἄνδρα ἐργάτην, καὶ ἀκριβῶς τὸν βίον συνειλεγμένον, οὐκ ἠπίστατο τοῖς τοῦ Φράστορος τρόποις ἀρέσκειν, ἀλλ' ἐζήτει τὰ τῆς μητρὸς ἔθη, καὶ τὴν παρ' αὐτῇ ἀκολασίαν, ἐν τοιαύτῃ οἶμαι ἐξουσίᾳ τεθραμμένη. ὁρῶν δὲ Φράστωρ αὐτὴν οὔτε κοσμίαν οὖσαν, οὔτ' ἐθέλουσαν αὐτοῦ ἀκροᾶσθαι, ἅμα δὲ καὶ πεπυσμένος σαφῶς ἤδη ὅτι Στεφάνου μὲν οὐκ εἴη θυγάτηρ, Νεαίρας δέ, τὸ δὲ πρῶτον ἐξηπατήθη, ὅτ' ἠγγυᾶτο ὡς Στεφάνου θυγατέρα λαμβάνων, καὶ οὐ Νεαίρας, ἀλλὰ τούτῳ ἐξ ἀστῆς αὐτὴν γυναικὸς οὖσαν πρότερον, πρὶν ταύτῃ συνοικῆσαι, ὀργισθεὶς δ' ἐπὶ τούτοις ἅπασι, καὶ ὑβρίσθαι ἡγούμενος καὶ ἐξηπατῆσθαι, ἐκβάλλει τὴν ἄνθρωπον, ὡς ἐνιαυτὸν συνοικήσας αὐτῇ, κυοῦσαν, καὶ τὴν προῖκα οὐκ ἀποδίδωσι. λαχόντος δὲ τοῦ Στεφάνου αὐτῷ δίκην σίτου εἰς ᾨδεῖον κατὰ τὸν νόμον ὃς κελεύει, ἐὰν ἀποπέμπῃ τὴν γυναῖκα, ἀποδιδόναι τὴν προῖκα, ἐὰν δὲ μή, ἐπ' ἐννέ' ὀβολοῖς τοκοφορεῖν, καὶ σίτου εἰς ᾨδεῖον εἶναι δικάσασθαι ὑπὲρ τῆς γυναικὸς τῷ κυρίῳ, γράφεται ὁ Φράστωρ Στέφανον τουτονὶ γραφὴν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, Ἀθηναίῳ ὄντι ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐγγυῆσαι, ὡς αὑτῷ προσήκουσαν, κατὰ τὸν νόμον τουτονί. καί μοι ἀνάγνωθι αὐτόν.

Νόμος.

Ἐὰν δέ τις ἐκδῷ ξένην γυναῖκα ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ, ὡς ἑαυτῷ προσήκουσαν, ἄτιμος ἔστω, καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ δημοσία ἔστω, καὶ τοῦ ἑλόντος τὸ τρίτον μέρος. γραφέσθων δὲ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, οἷς ἔξεστι, καθάπερ τῆς ξενίας.

Τὸν μὲν τοίνυν νόμον ἀκηκόατε ἤδη, καθ' ὃν ἐγράψατο Στέφανον Φράστωρ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας· γνοὺς δ' ὁ Στέφανος ὅτι ἐξελεγχθήσεται ξένης θυγατέρα ἠγγυηκὼς, καὶ ταῖς ἐσχάταις ζημίαις περιπεσεῖται, διαλλάττεται πρὸς τὸν Φράστορα, καὶ ἀφίσταται τῆς προικὸς, καὶ τὴν δίκην τοῦ σίτου ἀνείλετο, καὶ ὁ Φράστωρ τὴν γραφὴν παρὰ τῶν θεσμοθετῶν. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρα αὐτὸν καλῶ, καὶ μαρτυρεῖν αὐτὸν ἀναγκάσω κατὰ τὸν νόμον. κάλει μοι Φράστορα Αἰγιλιέα.

Μαρτυρία.

Φράστωρ Αἰγιλιεὺς μαρτυρεῖ, ἐπειδὴ ᾔσθετο Νεαίρας θυγατέρα ἐγγυήσαντα αὐτῷ Στέφανον ὡς ἑαυτοῦ οὖσαν θυγατέρα, γράψασθαι αὐτὸν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας κατὰ τὸν νόμον, καὶ τὴν ἄνθρωπον ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἑαυτοῦ, καὶ οὐκέτι συνοικεῖν αὐτῇ, καὶ λαχόντος αὐτῷ Στεφάνου εἰς ᾨδεῖον σίτου, διαλύσασθαι πρὸς αὐτὸν Στέφανον, ὥστε ἀναιρεθῆναι τὴν γραφὴν παρὰ τῶν θεσμοθετῶν, καὶ τὴν δίκην τοῦ σίτου ἣν ἔλαχεν ἐμοὶ Στέφανος. Φέρε δὴ ὑμῖν καὶ ἑτέραν μαρτυρίαν παράσχωμαι τοῦ τε Φράστορος καὶ τῶν φρατέρων αὐτοῦ καὶ γεννητῶν, ὡς ἔστι ξένη Νέαιρα αὕτη. οὐ πολλῷ χρόνῳ γὰρ ὕστερον ἢ ἐξέπεμψεν ὁ Φράστωρ τὴν θυγατέρα τὴν Νεαίρας, ἠσθένησε καὶ πάνυ πονήρως διετέθη καὶ εἰς πᾶσαν ἀπορίαν κατέστη. διαφορᾶς δ' οὔσης αὐτῷ παλαιᾶς πρὸς τοὺς οἰκείους τοὺς αὑτοῦ, καὶ ὀργῆς καὶ μίσους, πρός τε τὸ ἄπαιδα εἶναι αὐτὸν, ψυχαγωγούμενος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῇ θεραπείᾳ ὑπό τε τῆς Νεαίρας καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς (ἐβάδιζον γὰρ πρὸς αὐτὸν, ὡς ἠσθένει καὶ ἔρημος ἦν τοῦ θεραπεύσοντος τὸ νόσημα, τὰ πρόσφορα τῇ νόσῳ φέρουσαι καὶ ἐπισκοποῦσαι. ἴστε δήπου καὶ αὐτοὶ ὅσου ἀξία ἐστὶ γυνὴ ἐν ταῖς νόσοις, παροῦσα κάμνοντι ἀνθρώπῳ) ἐπείσθη δὴ τὸ παιδίον, ὃ ἔτεκεν ἡ θυγάτηρ ἡ Νεαίρας ὕστερον ἢ ἐξεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Φράστορος κυοῦσα, πυθομένου ὅτι κυοίη καὶ οὐ βουλομένου λαβεῖν, ἀναλαβεῖν καὶ ποιήσασθαι υἱὸν αὑτοῦ, λογισμὸν ἀνθρώπινον καὶ εἰκότα λογιζόμενος, ὅτι πονήρως μὲν ἔχοι, καὶ οὐ πολλὴ ἐλπὶς εἴη αὐτὸν περιγενήσεσθαι· τοῦ δὲ μὴ λαβεῖν τοὺς συγγενεῖς τὰ αὑτοῦ, μηδ' ἄπαις τετελευτηκέναι, ἐποιήσατο τὸν παῖδα καὶ ἀνέλαβεν ὡς αὑτόν. ἐπεὶ ὅτι γε ὑγιαίνων οὐκ ἄν ποτε ἔπραξεν, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ περιφανεῖ ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω. ὡς γὰρ ἀνέστη τάχιστα ἐξ ἐκείνης τῆς ἀσθενείας ὁ Φράστωρ, καὶ ἀνέλαβεν αὑτὸν, καὶ ἔσχεν ἐπιεικῶς τὸ σῶμα, λαμβάνει γυναῖκα ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους, Σατύρου μὲν τοῦ Μελιτέως θυγατέρα γνησίαν, Διφίλου δὲ ἀδελφήν. ὥστε ὅτι μὲν οὐχ ἑκὼν ἀνεδέξατο τὸν παῖδα, ἀλλὰ βιασθεὶς ὑπὸ τῆς νόσου καὶ τῆς ἀπαιδίας, καὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν θεραπείας, καὶ τῆς ἔχθρας τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους, ἵνα μὴ κληρονόμοι γένωνται τῶν αὑτοῦ, ἄν τι πάθῃ, ταῦτ' ἔστω ὑμῖν τεκμήρια. δηλώσει δὲ καὶ τὰ ἀκόλουθα αὐτῶν μᾶλλον. ὡς γὰρ εἰσῆγεν ὁ Φράστωρ εἰς τοὺς φράτερας τὸν παῖδα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ὢν, τὸν ἐκ τῆς θυγατρὸς τῆς Νεαίρας, καὶ εἰς τοὺς Βρυτίδας, ὧν καὶ αὐτός ἐστιν ὁ Φράστωρ γεννήτης, εἰδότες οἶμαι οἱ γεννῆται τὴν γυναῖκα ἥτις ἦν, ἣν ἔλαβεν ὁ Φράστωρ τὸ πρῶτον, τὴν τῆς Νεαίρας θυγατέρα, καὶ τὴν ἀπόπεμψιν τῆς ἀνθρώπου, καὶ διὰ τὴν ἀσθένειαν πεπεισμένον αὐτὸν πάλιν ἀναλαβεῖν τὸν παῖδα, ἀποψηφίζονται τοῦ παιδὸς, καὶ οὐκ ἐνέγραφον αὐτὸν εἰς σφᾶς αὐτούς. λαχόντος δὲ τοῦ Φράστορος αὐτοῖς δίκην, ὅτι οὐκ ἐνέγραφον αὐτοῦ υἱὸν, προκαλοῦνται αὐτὸν οἱ γεννῆται πρὸς τῷ διαιτητῇ ὀμόσαι καθ' ἱερῶν τελείων, ἦ μὴν νομίζειν εἶναι αὑτοῦ υἱὸν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον. προκαλουμένων δὲ ταῦτα τῶν γεννητῶν πρὸς τῷ διαιτητῇ, ἔλιπεν ὁ Φράστωρ τὸν ὅρκον, καὶ οὐκ ὤμοσεν.

A Ac legē qua Stephanus à Phrastore est apud Sexuiros accusatus, audiuistis. Cum autē intelligeret se conuictum iri peregrinæ filia elocatā, in summa discrimina se versaturum: paciscitur cum Phrastore, & dote cedit, iudiciumque de victu tollit. Phrastor etiam actionem apud Sexuiros institutam. Quæ vt vera esse constent: horum vobis ipsum Phrastorem citabo testem, & cogā testari, auctoritate legum. Voca mihi Phrastorem Ægiliensem.

TESTIMONIVM.

Phrastor Ægiliensis testatur: postquam sensisset Stephanum sibi Neæræ filiam despondisse pro sua, se aduersus eum actionem instituisse apud Sexuiros: & mulierem eiecisse domo, neque habere adhuc in matrimonio. Item, quum sibi Stephanus ad Odeum de victu diem dixisset, secum transegisse Stephanum, vt actio apud Sexuiros tolleretur: itemque Stephanum actionem de victu contra se institutam desistere. Age vero, subijciamus alterum testimonium exhibeamus & Phrastoris & tribulium eius, & gentilium: vnde constet, peregrinam esse Neæram. Non multo enim post, quam ex ædibus ablegarat Phrastor Neæræ filiam, in morbum incidit, pessimeque habuit & omnibus difficultatibus est conflictatus. Quia vero cum cognatis suis et veteres simultates erant & ira, & odium, superque ipse liberis orbus, delenitus est in morbo, cura & obsequio tum Neæræ, tum eius filiæ. Ibant enim ad eum cum ægrotaret, neminemque haberet a quo in morbo curaretur, opportuna ei malo remedia ferentes, & reuisentes. Neque vero ipsi ignoratis, quanti precij sit in morbis mulier assidua apud hominem ægrotantem. Denique persuasum ei est, puerum quem pepererat filia Neæræ, cum ablegata fuisset à Phrastore prægnans, quod cognouisset, non suscipere [illegible] filiam, sed Neæræ, [illegible] sibi factā [illegible] adoptare loco [illegible] filij [illegible] tum nec absurdo consilio: quum & ipse male affectus esset, nec magnam vitæ spem haberet, & ne sua hæreditate cognati potirentur, néve ipse orbus moreretur.

C Adoptauit igitur puerum, & ad se recepit. Nam id quidem si valuisset, nunquam facturum magno ego & euidenti vobis argumento ostendā. Cū primum enim ab illa infirmitate surrexit Phrastor, & recreatus est, valetudinemque confirmauit, ciuem vxorem, vt iubent leges, ducit, Satyri Melitensis legitimam filiam, Diphili sororem. Proinde nec volentem eum recepisse puerū, sed & morbo, & orbitate, & mulierum obsequiis coactum, & cognatorum odio, ne sua ij hæreditate potirentur, si quid ei accidisset: hæc vobis argumenta sunto. eadémque hæc ea quæ secuta sunt, magis declarabunt. Nam cūm puerū Phrastor ad tribules introduceret in morbo, eum quem e Neæræ filia susceperat, & ad Brytidas gentiles, quorum & ipse Phrastor est: quid nostri scilicet gentiles, mulier ea quænam esset, quam Phrastor primùm duxerat, Neæræ filiam, & repudiū mulieris, eumque morbo adductum ad puerum recipiendū non ignorantes, reiecerunt puerum, suóque eum album nō inscribunt. Cum vero Phrastor eis diem dixisset ob non inscriptum suum filium, gentiles eum ad arbitrū prouocant, vt per integra sacra iuraret, omnino putare se, eū suū esse filiū è ciue muliere & legit[illegible] desponsa, susceptū. Hac prouocatione gentiliū apud arbitrū facta, deseruit iusiurādū Phrastor, nec iurauit.

Filius Phrastoris à Phrastore adoptatus, sed non admissus.

Hæc verò à me dici ut intelligatis, horum vobis testes, qui Brytiadarum interfuerunt, exhibebo.

TESTES.

Timostratus Cephalensis, Xanthippus Eroiades, Eualces Phalereus, Anytus Laciades, Euphranor Aegiliensis, Nicippus Cephalensis: testantur & se & Phrastorem Aegiliensem, esse è cœtu gentilium, qui Brytiadæ nominentur: & postulante Phrastore, ut suus filius in gentiles introduceretur, se filium eum è Neæræ filia esse natum conscios, prohibuisse Phrastorem, ne filium introduceret. An non igitur euidenter demonstro vobis, ipsos etiam Neæræ coniunctissimos, eam esse peregrinam dixisse testimonium: tum Stephanum, qui eam nunc habet in matrimonium: tum Phrastorem, qui filiam eius duxerat? Cùm Stephanus filiam istius, à Phrastore apud Seuiros accusatus, quòd, qui Atheniensis esset, peregrinæ filiam despondisset, defendere noluerit, sed dotem condonarit, eamque non receperit: cùm Phrastor Neæræ filiam matrimonio sibi iunctam eiecerit, postquam audierat non esse Stephani, dotem non reddiderit: cum postea & infirmitate sua & orbitate & odio domesticorum commotus, adoptasset filium, & ad gentiles introduxisset, quem cùm à gentilibus reiecto, iusiurandum ei deferentibus, iurare noluerit, religionique suam cupiditatem posthabuerit, aliámque postea duxerit ciuem, ut iubent leges? Hæ enim res ita euidentes, magno testimonio contra eos fuerunt, Neæram esse peregrinam.

Sed considerate & sordes Stephani, & improbitatem: ut ex ea quoque perspiciatis, Neæram non esse ciuem. Epænetum Andrium, Neæræ veterem amatorem, cui ea magno constiterat, & diuerti ad illos, cùm Athenas venisset, solitum, propter Neæræ amicitiam Stephanus per insidias in agrum, per speciem diuinæ rei faciendæ accersitum, apud istius filiam pro mœcho comprehendit, & terrore iniecto triginta ab eo minas extorquet: quarum sponsoribus acceptis, Aristomacho, qui Seuir fuerat, & Nausiphilo, Nausinici viri prætorij filio, missum eum facit, spe argenti ab eo recipiendi. Egressus Epænetus, & sui iuris factus, de Stephano apud Seuiros queritur, per iniuriam se ab eo in vincula coniectum, ea lege quæ iubet: Si quis aliquem per iniuriam pro adultero vinxerit, ut apud Seuiros conqueratur, se per iniuriam in vincula esse coniectum. Quòd si eum qui vinxit, vicerit, & per iniuriam insidiis appetitus esse videatur, ipsum indemnem esse, & sponsores sponsione solui. Sin mœchus esse videatur, sponsores iubentur eum accusatori tradere: cui, ense excepto, eum in prætorio, sicut arbitratur, adulterum tractare liceat. Hac lege igitur eum accusat Epænetus, se usum esse muliere fatetur, mœchum esse negat. Neque enim Stephani esse filiam, sed Neæræ: matremque consciam esse ipsorum consuetudinis: seque multa eis impendisse, totamque cùm adesset, alere familiam: & legem exhibet, quæ vetat apud eas pro mœcho accipi quenquam, quæ in taberna meritoria sedeant, aut in foro aliquid manifestè vendant: tabernam ipsam esse Stephani domum dictitans, & quæstum eam istum facere, & inde maximè locupletari. Quæ verba cum iactaret Epænetus, & actionem instituisset, intelligens Stephanus, se ut & lenonem & calumniatorem coarguendum esse, arbitrium erga Epænetum permittit ipsis sponsoribus, his conditionibus, ut & sponsione Epæneti* & iudicio ipse Stephanus liberaretur.

Epænetus à Stephano pro adultero comprehensus.

ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτα λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας τοὺς παραγενομένους Βρυτιδῶν παρέξομαι. Μάρτυρες.

Τιμόστρατος * κεφαλῆθεν, Ξάνθιππος Ἐροιάδης, Εὐάλκης Φαληρεύς, Ἄνυτος Λακιάδης, Εὐφράνωρ Αἰγιλιεύς, Νίκιππος κεφαλῆθεν μαρτυροῦσιν εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ Φράστορα τὸν Αἰγιλιέα τῶν γεννητῶν οἳ καλοῦνται Βρυτίδαι, καὶ ἀξιοῦντος Φράστορος εἰσάγειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τοὺς γεννήτας, εἰδότας αὐτοὺς ὅτι Φράστορος υἱὸς εἴη ἐκ τῆς θυγατρὸς τῆς Νεαίρας, κωλύειν εἰσάγειν Φράστορα τὸν υἱόν. Ἆρ' οὖν περιφανῶς ἐπιδεικνύω ὑμῖν καὶ αὐτοὺς τοὺς οἰκειοτάτους Νεαίρας καταμεμαρτυρηκότας ὡς ἔστι ξένη, Στέφανόν τε τουτονὶ τὸν ἔχοντα ταύτην νυνὶ, καὶ συνοικοῦντα αὐτῇ, καὶ Φράστορα τὸν λαβόντα τὴν θυγατέρα· Στέφανον μὲν οὐκ ἐθελήσαντα ἀγωνίσασθαι ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τῆς ταύτης, γραφέντα ὑπὸ Φράστορος πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὡς Ἀθηναίῳ ὄντι ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἠγγύησεν, ἀλλ' ἀποστάντα τῆς προικὸς, καὶ οὐκ ἀπολαβόντα· Φράστορα δ' ἐκβαλόντα τὴν θυγατέρα τῆς Νεαίρας ταυτησί, γήμαντά τε, ἐπειδὴ ἐπύθετο οὐ Στεφάνου οὖσαν, καὶ τὴν προῖκα οὐκ ἀποδόντα, ἐπειδή τε ἀνεπείσθη ὕστερον διὰ τὴν ἀσθένειαν τὴν αὑτοῦ καὶ τὴν ἀπαιδίαν καὶ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τοὺς οἰκείους ποιήσασθαι τὸν υἱόν, καὶ ἐπειδὴ εἰσῆγεν εἰς τοὺς γεννήτας, ἀποψηφισαμένων τῶν γεννητῶν, καὶ διδόντων ὅρκον αὐτῷ, οὐκ ἐθελήσαντα ὀμόσαι, ἀλλὰ μᾶλλον εὐορκεῖν προελόμενον, καὶ ὕστερον γήμαντα ἀστὴν γυναῖκα κατὰ τὸν νόμον. αὗται γὰρ αἱ πράξεις περιφανεῖς οὖσαι μεγάλας μαρτυρίας δεδώκασι κατ' αὐτῶν, ὅτι ἔστι ξένη Νέαιρα αὑτηί. Σκέψασθε δὲ καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν τὴν Στεφάνου τουτουὶ καὶ τὴν πονηρίαν, ἵνα καὶ ἐκ ταύτης εἰδῆτε, ὅτι οὐκ ἔστι Νέαιρα αὑτηὶ ἀστή. Ἐπαίνετον γὰρ τὸν Ἄνδριον, ἐραστὴν ὄντα Νεαίρας ταυτησὶ παλαιόν, καὶ πολλὰ ἀνηλωκότα εἰς αὐτήν, καὶ καταγόμενον παρὰ τούτοις, ὁπότ' ἐπιδημήσειεν Ἀθήναζε, διὰ τὴν φιλίαν τὴν Νεαίρας, ἐπιβουλεύσας ὁ Στέφανος οὑτοσί, μεταπεμψάμενος εἰς ἀγρὸν ὡς θύων, λαμβάνει μοιχὸν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῇ Νεαίρας ταυτησί, καὶ εἰς φόβον καταστήσας πράττεται μνᾶς τριάκοντα, καὶ λαβὼν ἐγγυητὰς τούτων Ἀριστόμαχόν τε τὸν θεσμοθετήσαντα, καὶ Ναυσίφιλον τὸν Ναυσινίκου τοῦ ἄρξαντος υἱόν, ἀφίησιν ὡς ἀποδώσοντα ἑαυτῷ τὸ ἀργύριον. ἐξελθὼν δὲ ὁ Ἐπαίνετος, καὶ αὐτὸς αὑτοῦ κύριος γενόμενος, γράφεται πρὸς τοὺς θεσμοθέτας γραφὴν Στέφανον τουτονὶ, ἀδίκως εἱρχθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, κατὰ τὸν νόμον ὃς κελεύει, ἐάν τις ἀδίκως εἵρξῃ ὡς μοιχόν, γράψασθαι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀδίκως εἱρχθῆναι· καὶ ἐὰν μὲν ἕλῃ τὸν εἵρξαντα, καὶ δόξῃ ἀδίκως ἐπιβεβουλεῦσθαι, ἀθῷον εἶναι αὐτὸν, καὶ τοὺς ἐγγυητὰς ἀπηλλάχθαι τῆς ἐγγύης· ἐὰν δὲ δόξῃ μοιχὸς εἶναι, παραδοῦναι αὐτὸν κελεύει τοὺς ἐγγυητὰς τῷ ἑλόντι, ἐπὶ δὲ τοῦ δικαστηρίου ἄνευ ἐγχειριδίου χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούληται, ὡς μοιχῷ ὄντι. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν νόμον γράφεται αὐτὸν ὁ Ἐπαίνετος, καὶ ὡμολόγει μὲν χρῆσθαι τῇ ἀνθρώπῳ, οὐ μέντοι μοιχός γε εἶναι· οὔτε γὰρ Στεφάνου θυγατέρα αὐτὴν εἶναι, ἀλλὰ Νεαίρας, συνειδέναι τε τὴν μητέρα πλησιάζουσαν αὐτῷ αὐτήν, ἀνηλωκέναι τε πολλὰ εἰς αὐτάς, τρέφειν τε ὁπότε ἐπιδημήσειε τὴν οἰκίαν ὅλην· τόν τε νόμον ἐπὶ τούτοις παρεχόμενος, ὃς οὐκ ἐᾷ ἐπὶ ταύτῃσι μοιχὸν λαβεῖν, ὁπόσαι ἂν ἐπ' ἐργαστηρίου καθῶνται, ἢ πωλῶνται ἀποπεφασμένως, ἐργαστήριον φάσκων, καὶ τοῦτο εἶναι τὴν Στεφάνου οἰκίαν, καὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην εἶναι, καὶ ἀπὸ τούτων αὐτοὺς εὐπορεῖν μάλιστα. τούτους δὲ τοὺς λόγους λέγοντος τοῦ Ἐπαινέτου, καὶ τὴν γραφὴν γεγραμμένου, γνοὺς Στέφανος οὑτοσὶ, ὅτι ἐξελεγχθήσεται πορνοβοσκῶν καὶ συκοφαντῶν, δίαιταν ἐπιτρέπει πρὸς τὸν Ἐπαίνετον αὐτοῖς τοῖς ἐγγυηταῖς, ὥστε τῆς μὲν ἐγγύης αὐτοὺς ἀφεῖσθαι, τὴν δὲ γραφὴν ἀνελέσθαι τὸν Ἐπαίνετον.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Διαλλαγαί.

[illegible]

A Quas conditiones cum accepisset Epænetus, actionemque, qua Stephanum persequebatur, sustulisset: congressis eis, cum sponsores arbitri sederent, quod diceret Stephanus nihil poterat, sed postulabat, vt Epænetus aliquid ad elocandam Neæræ filiam conferret & inopiam suam, & inflictam à Phrastore mulieri calamitatem commemorans, dotisque iacturam, & inopiam suis deinde elocandæ. Tu vero, inquit, & rem habuisti cum muliere, & æquum est ei te benefacere: aliáque blanda verba afferebat, quibus aliquis in mala vti causa precando possit. Arbitri vtroque audito, eos reconciliant: & Epæneto persuadent, vt mille drachmas ad elocandam Neæræ filiam conferret. Et vt hæc omnia verè à me dici constet, horum vobis testes, eos ipsos qui & sponsores & arbitri fuerant, exhibebo.

TESTES.

Nausiphilus Cephalensis, Aristomachus Cephalensis, testantur se fuisse sponsores Epæneti Andrij, cum Stephanus se in adulterio deprehendisse diceret Epænetum: & cum Epænetus à Stephano abisset, sui iuris factus, accusasse Stephanum apud Sexuiros, se esse ab
B eo per iniuriam in vincula coniectum: & se factos sequestres, reconciliasse Epænetum & Stephanum. Pactionem autem esse eam, quam exhibeat Apollodorus.

PACTIO.

His conditionibus Stephanum & Epænetum sequestres reconciliarunt: Eorum quæ de carcere acciderant, memoriam aboleri: Epænetum Phanoni, quoniam ea sæpe vsus esset, mille drachmas ad elocationem dare oportere. Stephanum Epæneto, quoties huc venisset & cum ea congredi vellet, Phanonem exhibere oportere. Eam igitur etsi manifestè cognitum est esse peregrinam, & apud eam iste adulterum comprehendere fuit ausus: eo contumeliæ tamen Stephanus & Neæra processerunt, vt non contenti essent, ipsam Neæram ciuem esse dicere, sed vbi animaduerterant Theogeni Cothocidæ sortitò obuenisse, vt rex esset sacrificulus, hominique nobili,
C sic pauperi, & rerum imperito: sese adiungit, cum esset explorandus, & impensarum partem magistratum ineunti subministrat Stephanus, & magistratum ab eo fraude circumuento mercatus, fit eius assessor, vxorem ei mulierem dat, Neæræ filiam, & despondet Stephanus pro sua filia. Vsque adeò & leges, & vos contempsit. Ita ea mulier vobis arcana illa sacra pro republica immolauit: & vidit, quæ eam vt peregrinam videre nefas: & cum talis esset, eò ingressa est, quò nemo alius Atheniensium, in tanta ciuium multitudine, ingredi audet, præter regis vxorem: & sacramento adegit Geræras mulieres illas quæ sacris ministrant, & elocata est Baccho vxor, & patria sum pro republica diuina fecit, in qua multa sunt & sacra & arcana. Quæ verò vel audire nefas est: qui citra impietatem à quali[...] administrari queant talis mulieris præsertim talibusque rebus gestis? Volo autem altius exorsus, vobis accuratius referre singula: vt vobis vitio maiori curæ fit eorum scelerum, vt non solum pro vobis ipsis & legibus sententiam laturos: sed & deorum immortalium religionem violatam vindicaturos, & pœnas sumpturos de consceleratis. Olim dominatu respub. regebatur, & regnum eorum erat quibusque temporibus, qui præ cæteris eminebant, propterea quod indigenæ essent. Sacra autem rex obibat omnia: coniuxque religiosissima,

[illegible]

& maximis, uxor eius conficiebatque arcana, cum regina esset. Postquam autem Theseus ciues in unum cõgregauit, liberamq; rempublicam instituit & urbs multitudine incolarum frequentari cœpit: populus nihilominus regem creabat, delectu è viris præstantissimis habito. Vxorem autem eius, lege sanxit esse ciuem, & non alteri commissam viro, sed virginem ducendam, ut patrio ritu arcana sacra pro republica immolarentur, & iusta diis piè soluerentur: ita nec desererentur, nec innouaretur quicquam. Hanc legem pilæ lapideæ inscriptam erexerunt in Bacchi templo, iuxta aram in paludibus: eaque pila etiam nunc extat obscuris literis Atticis inscripta. Quod populus testimonium esse uoluit suæ erga deum illum religionis, & tanquam depositum relinquere posteritati: uxorem tibi dandam, & sacra obituram, talem esse uoluimus: propterea in antiquissimo tẽplo Bacchi in paludibus collocarunt: ut ne multi, quæ inscripta sunt, cognoscerent. Quotannis enim semel aperitur, pridie idus Nouembris. De tam sanctis igitur & venerandis sacris, quæ maiores vestri tam præclarè splendidèque curarunt, operæpretium est & vos suscipere curam, Athenienses: & ij qui petulanter sacra vestra contempserunt, qui deorum immortalium religionem nefariè violarunt, duabus de causis puniendi sunt: ut & hi pœnas dent scelerum, & cæteri caueant & formident, ne quid in deos & rempublicam delinquant. Vocabo autem vobis & sacrum præconẽ, qui regis uxori ministrat, cum lustrat ministras ad canistra & ad aram, priusquam sacra attingant: ut & iusiurandum, & ea quæ de more dicuntur, audiatis, quatenus audire fas est: & cognoscatis, quàm augusta & sacra & vetusta sint illa instituta.

IVSIVRANDVM MINISTRARVM.

Pia & pura & munda sum è cæteris immundis, & à viri congressu: & diuinam natalem & Iobacchica celebro Baccho, patrio ritu, & legitimis temporibus.

Iusiurandum igitur, & instituta patria, quantum enunciari fas est, audiuistis: eam item, quam Stephanus Theogeni, regi sacrificulo, despondit uxorẽ pro sua filia, sacra fecisse, & iusiurandum detulisse Geraris, iam vobis constat: nec iis ipsis mulieribus, quæ sacra hæc inuerunt, esse fas dicere apud alios quenquam. Testimonium etiam vobis exhibebimus, secretò illud quidem factum, sed quod rebus ipsis tamen & perspicuum & verum esse demonstrabo. Cùm hæc sacra fierent, & nouemuiri in uicum Martium legitimis diebus ascenderent: statim senatus Areopagiticus, qui in aliis quoque religionibus tuendis multum reipublicæ commodat, inquirit in illam Theogenis vxorem, quænam esset: eamque coarguit, & sacrorum curam suscepit: & Theogenem pro sua potestate mulctat, secreto tamen, & cum modestia. Nec enim ea sunt præditi autoritate, ut quemquam Atheniensium pro sua libidine puniant. Factis autẽ verbis, & senatu grauiter ferẽte, Theogenemq; puniente, qui talem vxorem duxisset, eamque arcana pro republica sacra facere permisisset: precabatur Theogenes, supplicabat, obtestabatur, dicens, nescisse se Neæræ esse filiam, sed deceptum à Stephano, pro germana eius duxisse filia, ex lege: & propter imperitiam rerum, suamque simplicitatẽ, illum assessorẽ sibi asciuisse, ut is magistratu fungeretur, tanquam beneuolũ: propterea que cõtraxisse cũ eo affinitatẽ.

καὶ ἄρρητα ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐποίει, εἰκότως βασίλιννα οὖσα. ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς συνῴκισεν αὐτοὺς, καὶ δημοκρατίαν ἐποίησε, καὶ ἡ πόλις πολυάνθρωπος ἐγένετο· τὸν μὲν βασιλέα οὐδὲν ἧττον ὁ δῆμος ᾑρεῖτο ἐκ προκρίτων κατ᾽ ἀνδραγαθίαν χειροτονῶν, τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ νόμον ἔθεντο ἀστὴν εἶναι, καὶ μὴ ἐπιμεμιγμένην ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἀλλὰ παρθένον γαμεῖν, ἵνα κατὰ τὰ πάτρια θύηται τὰ ἄρρητα ἱερὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τὰ νομιζόμενα γίγνηται τοῖς θεοῖς εὐσεβῶς, καὶ μηδὲν καταλύηται μηδὲ καινοτομῆται. καὶ τοῦτον τὸν νόμον γράψαντες ἐν στήλῃ λιθίνῃ, ἔστησαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου παρὰ τὸν βωμὸν ἐν Λίμναις. καὶ αὕτη ἡ στήλη ἔτι καὶ νῦν ἕστηκεν, ἀμυδροῖς γράμμασιν Ἀττικοῖς δηλοῦσα τὰ γεγραμμένα· μαρτυρίαν ποιούμενος ὁ δῆμος ὑπὲρ τῆς αὑτοῦ εὐσεβείας πρὸς τὸν θεὸν, καὶ παρακαταθήκην καταλείπων τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ὅτι τήν γε θεῷ γυναῖκα δοθησομένην καὶ ποιήσουσαν τὰ ἱερὰ, τοιαύτην ἀξιοῦμεν εἶναι. καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου, ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα· ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ ἀνθεστηριῶνος μηνός. ὑπὲρ τοίνυν ἁγίων καὶ σεμνῶν ἱερῶν, ὧν οἱ πρόγονοι ὑμῶν οὕτω καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπεμελήθησαν, ἄξιον καὶ ὑμᾶς σπουδάσαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοὺς ἀσελγῶς μὲν καταφρονοῦντας τῶν ὑμετέρων νόμων, ἀναιδῶς δ᾽ ἠσεβηκότας εἰς τοὺς θεοὺς, ἄξιον τιμωρήσασθαι δυοῖν ἕνεκα, ἵνα οὗτοί τε τῶν ἀδικημάτων δίκην δῶσιν, οἵ τ᾽ ἄλλοι πρόνοιαν ποιῶνται καὶ φοβῶνται, μηδὲν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τὴν πόλιν ἁμαρτάνειν. βούλομαι δ᾽ ὑμῖν καὶ τὸν ἱεροκήρυκα καλέσαι, ὃς ὑπηρετεῖ τῇ τοῦ βασιλέως γυναικὶ, ὅταν ἐξορκοῖ τὰς γεραρὰς ἐν κανοῖς πρὸς τῷ βωμῷ, πρὶν ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν, ἵνα καὶ τοῦ ὅρκου καὶ τῶν λεγομένων ἀκούσητε, ὅσα οἷόν τ᾽ ἐστὶν ἀκούειν, καὶ εἰδῆτε ὡς σεμνὰ καὶ ἅγια καὶ ἀρχαῖα τὰ νόμιμά ἐστιν.

Ὅρκος γεραρῶν.

Ἁγιστεύω καὶ εἰμὶ καθαρὰ καὶ ἁγνὴ ἀπό τε τῶν ἄλλων τῶν οὐ καθαρευόντων, καὶ ἀπ᾽ ἀνδρὸς συνουσίας, καὶ τὰ θεοίνια καὶ ἰοβάκχεια γεραίρω τῷ Διονύσῳ κατὰ τὰ πάτρια, καὶ ἐν τοῖς καθήκουσι χρόνοις.

τοῦ μὲν ὅρκου τοίνυν καὶ τῶν νομιζομένων πατρίων, ὅσον οἷόν τ᾽ ἐστὶν εἰπεῖν, ἀκηκόατε, καὶ ὡς ἣν Στέφανος ἠγγύησε Θεογένει τῷ βασιλεῖ, ὡς αὑτοῦ οὖσαν θυγατέρα, αὕτη ἐποίει τὰ ἱερὰ ταῦτα, καὶ ἐξώρκου τὰς γεραρὰς, καὶ ὅτι οὐδ᾽ αὐταῖς ταῖς ὁρώσαις τὰ ἱερὰ ταῦτα, οἷόν τ᾽ ἐστὶ λέγειν πρὸς ἄλλον οὐδένα. φέρε δὴ καὶ μαρτυρίαν παράσχωμαι ὑμῖν, δι᾽ ἀπορρήτου μὲν γεγενημένην, ὅμως δὲ αὐτοῖς τοῖς πεπραγμένοις ἐπιδείξω σαφῆ οὖσαν αὐτὴν καὶ ἀληθῆ. ὡς γὰρ ἐγένετο τὰ ἱερὰ ταῦτα, καὶ ἀνέβησαν εἰς Ἄρειον πάγον οἱ ἐννέα ἄρχοντες ταῖς καθηκούσαις ἡμέραις, εὐθὺς ἡ βουλὴ ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, ὥσπερ καὶ τἆλλα πολλοῦ ἀξία ἐστὶ τῇ πόλει περὶ εὐσέβειαν, ἐζήτει τὴν γυναῖκα ταύτην τοῦ Θεογένους ἥτις ἦν, καὶ ἐξήλεγχε, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν πρόνοιαν ἐποιεῖτο, καὶ ἐζημίου τὸν Θεογένην ὅσα κυρία ἐστὶν, ἐν ἀπορρήτῳ δὲ καὶ διὰ κοσμιότητος· οὐ γὰρ αὐτοκράτορές εἰσιν, ὡς ἂν βούλωνται, Ἀθηναίων τινὰ κολάσαι. γενομένων δὲ λόγων, καὶ χαλεπῶς φερούσης τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς, καὶ ζημιούσης τὸν Θεογένην ὅτι τοιαύτην ἔγημε γυναῖκα, καὶ ταύτην εἴασε ποιῆσαι τὰ ἱερὰ τὰ ἄρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἐδεῖτο ὁ Θεογένης ἱκετεύων καὶ ἀντιβολῶν, λέγων, ὅτι οὐκ ᾔδει Νεαίρας αὐτὴν οὖσαν θυγατέρα, ἀλλ᾽ ἐξαπατηθείη ὑπὸ Στεφάνου, ὡς αὐτοῦ θυγατέρα οὖσαν αὐτὴν λαμβάνων γνησίαν, κατὰ τὸν νόμον· καὶ διὰ τὸ ἄπειρος εἶναι τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν ἀκακίαν τὴν αὑτοῦ, τοῦτον ποιήσαιτο πάρεδρον, ἵνα διοικήσῃ τὴν ἀρχὴν, ὡς εὔνουν ὄντα, καὶ διὰ τοῦτο κηδεύσειεν αὐτῷ.

ὅτι

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Νόμος μοιχείας.

[illegible]

A Me verò, inquit, non mentiri, magno & illustri iuramento probabo. Mulierem enim eiiciam domo, quoniam non Stephani, sed Neæræ est filia. Quod vbi fecero, tum verbis meis adhibete fidem, cum dico me deceptum. Sin minus fecero, tum verò me punitote, vt improbum, & in deos impium. Pollicito igitur hæc Theogene, & supplicante, spatium miseratus eius senatus Areopagiticus, propter ingenii simplicitatem, partim etiam quòd à Stephano deceptū esse reuera putaret, moram interposuit. Vt verò è senatu Martio descendit Theogenes, statim & mulierē Neæræ filiam domo expellit, & Stephanum à quo deceptus fuerat concilio mouet. Sic Areopagitæ Theogenem missum fecerunt, eique irasci desierunt, veniamque decepto concesserunt. Et vt hæc à me verè dici constet, huiū vobis testē ipsum Theogenem voco, & testari cogam. Voca mihi Theogenem Erchiensem.

TESTIMONIVM.

Theogenes Erchiensis testatur, se, cùm regem ageret, duxisse Phanonem pro Stephani filia: vbi verò se

B deceptum esse animaduertisset, tum mulierem eiecisse ac repudiasse, tum Stephanum ab assessu repulisse, nec passum sibi diutius assidere. Age cape mihi legem hac de rebus latam, & lege vt sciatis, non decuisse tantum [illegible] sacra [illegible] tali esset, taliaque patrasset, [illegible] vel videre, vel immolare, vel facere quicquam pro patriis vrbis [illegible] caeteris etiam sacris Atheniarum omnibus ei esse interdictum. Cum qua enim mulier deprehensus fuerit adulter, ei in nullum fanum publicum licet ingredi, [illegible] & peregrinis mulieribus, & ancillis [illegible] [illegible] præbuerunt leges, tam spectandi, tum supplicandi gratia [illegible] ingressu prohibent, cum quibus adulter fuerit deprehensus, [illegible] ingressæ fuerint [illegible] temptis legibus impunè quiduis [illegible] suo patiuntur & mortem ita ut [illegible] [illegible] [illegible] Hac autem de causa mulierib. [illegible] [illegible] ceteris omnibus [illegible] [illegible], ne ipsum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] religio violentur, satis magnum terrorem [illegible]

C [illegible], ad colendam modestiam, & flagitia vitanda, traditque disciplina, domum, sicut æquum est, custodiendi, quod si quid tale in se admiserint, simul & ædibus mariti, & publicis vrbis fanis sint eiectæ. Hæc ita se habere, ipsa lege audita cognoscetis. Cape legem.

LEX ADVLTERII.

Postquam autem adulterum deprehenderit, ei qui deprehendit, porrò in matrimonio habere mulierē cum ne liceat. Quòd si retinuerit, [illegible] eto. Neque mulieri liceat ingredi in fana publica eam qua fuerit adulter deprehensus. Sin ingressa fuerit impunè quiduis [illegible] liceat, morte excepta. [illegible] bo [illegible] vobis, Athenienses, etiā populi Athenien. testimonium, quantā curæ hæc sacra habeat, quanta ea diligentia & studio complectatur. Populus enim Atheniensis, cuius summa est in rebus ad rempublicam pertinentibus omnibus autoritas, cuique facere quod voluerit licet: ita præclarum & splendidum donum esse censuit Atheniensem fieri: vt ipse sibi leges præscripserit, quibus legibus faciendū sit, si quē donarum ciuitate velit: [illegible] [illegible] sunt à Stephano, & iis qui sic matrimonia contraxerunt. Quę vos audisse prodesse: vt cognoscatis, cum pulcherrima & splendidissima dona, de republica

[illegible]

bene meritis, ciuitas fuisse contaminasse. Primum e- A nim lata hæc populo lex est, ne quem facere liceat Atheniensem, nisi qui propter singularem Atheniensi populo nauatam operam & fortitudinem, fieri ciuis mereatur. Deinde si persuasum populo fuerit, et det id muneris, tamen cooptationem esse haud sinit, nisi concione sequenti viri amplius sex millia Athenienses, occultis suffragiis comprobarint. Senatores autem iubet ea lex proponere capsulas, & calculos dare accedenti populo, priusquam hospites ingrediantur, & * cratem tollant, vt vnusquisque sui iuris ad hoc secum ipse deliberet, quem ciuem sit facturus? an eo munere sit dignus is qui accepturus sit? Post hæc violatarum legum actionem ciuis Atheniensium in eum dedit, eique ingresso in iudicium redarguere, eum non dignum esse eo munere illo, sed contra leges Atheniensem esse factum. Et iam nonnullis viris, quibus, vt dato munere per populum, flagitantium verbis decepto, falsæ rogationis actione apud iudices proposita, is qui munus acceperat, eo munere indignus esse, eique iudicum B sententia spoliaretur. Ac multos è veteribus commemorare operosum fuerit. Sed vos omnes meministis, & Pytholam Thessalum, & Apollonidem Olynthium, ciuitate a populo donatos, eadem a iudicibus esse spoliatos. Nam hæc non ita olim facta sunt vt à vobis ignorentur. His ita firmis & præclaris legibus cum respublica firmata sit, per quas fieri Atheniensem oporteat, alia post has omnes lex summe auctoritatis est sancita. Tantæ curæ populo fuit & ipse sibi, & dij immortales, vt sacra pro republica religiose fierent. Nam quoscunque populus Atheniensis ciues fecerit, eos lex aperte vetat in collegium nouemuirorum cooptari, aut vllius sacerdotij adipiscendi ius habere. Horum verò liberis iam populus hæc omnia concessit cum hac tamen appendice, si sint è muliere ciue suscepti, & legitimè desponsa. Et hæc me verè dicere, magno & illustri ego testimonio vobis ostendam. Narrabo autem vobis, ante quam ad rem ipsam veniam, quo pacto ea lex lata, & propter quos promulgata sit, quam præstantes vi- C ros, & constantes populi amicos. Ex his enim scietis & munus & populi beneficium bene meritis tribuere propositum, prostitutum, & quantis vestra vsi libertati- [illegible] Stephanus, [illegible] qui eodem modo vel matrimonia contraxerunt, vel liberos susceperunt. Platæenses soli Græcorum omnium vobis, Athenienses, in Marathonem suppetias venerunt, cum Datis Persarum regis imperator Eretria recedens, Eubœa subacta, in nostrum agrum cum ingentibus descendisset copiis, & populi omnia vastaretur. Nam etiam hodie fortitudinis eorum in Variis porticu monimenta pictura repræsentat. Quam enim quisque celerrimè potuit, suppetias accurrens pictus est, * canes illi Bœoticas habentes. Atque iterum Xerxe Græciam inuadente, Thebanis cum Medo consentientibus, nostram deserere amicitiam ausi non fuerunt, sed soli de cæteris Bœotis, partim cum Lacedæmoniis & Leonida in Thermopylis contra barbarum inuadentem vna perierunt, partim conscensis nostris triremibus, quod proprias naues non haberent, socia nobiscum arma iunxerunt & ad Artemisium, & ad Salaminem, & ad Plateas postremo pugna commissa cum Mardonio regis duce, vobiscum & cum cæteris libertatis assertoribus pugnantes, commune bonum, libertatem, cæteris Græcis restituerunt.

A πάλιν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων εἶναι. πρῶτον μὲν γὰρ νόμος ἐστὶ τῷ δήμῳ κείμενος μὴ ἐξεῖναι ποιήσασθαι Ἀθηναῖον, ὃν ἂν μὴ δι' ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων ἄξιον ᾖ γενέσθαι πολίτην. ἔπειτ' ἐπειδὰν πεισθῇ ὁ δῆμος καὶ δῷ τὴν δωρεάν, οὐκ ἐᾷ κυρίαν γενέσθαι τὴν ποίησιν, ἐὰν μὴ τῇ ψήφῳ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν ὑπερεξακισχίλιοι Ἀθηναίων ψηφίσωνται, κρύβδην ψηφιζόμενοι. τοὺς δὲ πρυτάνεις κελεύει τιθέναι τοὺς καδίσκους ὁ νόμος, καὶ τὴν ψῆφον διδόναι προσιόντι τῷ δήμῳ, πρὶν τοὺς ξένους εἰσιέναι, καὶ τὰ γέρρα ἀναιρεῖν, ἵνα κύριος ὢν αὐτὸς αὑτοῦ ἕκαστος σκοπῆται πρὸς αὑτὸν ὅντινα μέλλει πολίτην ποιήσεσθαι, εἰ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς ὁ μέλλων λήψεσθαι. ἔπειτα μετὰ ταῦτα παρανόμων γραφὴν ἐποίησε κατ' αὐτοῦ τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων, καὶ ἔστιν εἰσελθόντα εἰς τὸ δικαστήριον ἐξελέγξαι, ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς, ἀλλὰ παρὰ τοὺς νόμους Ἀθηναῖος γέγονε. καὶ ἤδη τισὶ B τοῦ δήμου δόντος τὴν δωρεάν, λόγῳ ἐξαπατηθέντος ὑπὸ τῶν αἰτούντων, παρανόμων γραφῆς γενομένης, καὶ εἰσελθούσης εἰς τὸ δικαστήριον, ἐξελεγχθῆναι συνέβη τὸν εἰληφότα τὴν δωρεὰν μὴ ἄξιον εἶναι αὐτῆς, καὶ ἀφείλετο τὸ δικαστήριον. καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς καὶ παλαιοὺς ἔργον διηγήσασθαι· ἃ δὲ πάντες μνημονεύετε, Πειθόλαν τε τὸν Θετταλὸν, καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Ὀλύνθιον, πολίτας ὑπὸ τοῦ δήμου γενομένους, ἀφείλετο τὸ δικαστήριον. ταῦτα γὰρ οὐ πάλαι ἐστὶ γεγενημένα, ὥστε ἀγνοεῖν ὑμᾶς. οὕτω τοίνυν καλῶς καὶ ἰσχυρῶς τῶν νόμων κειμένων ὑπὲρ τῆς πολιτείας, δι' ὧν δεῖ Ἀθηναῖον γενέσθαι, ἕτερός ἐστιν ἐφ' ἅπασι τούτοις κυριώτατος νόμος κείμενος. οὕτω πολλὴν ὁ δῆμος πρόνοιαν ἐποιεῖτο ὑπὲρ αὑτοῦ καὶ τῶν θεῶν, ὥστε δι' εὐσεβείας τὰ ἱερὰ θύεσθαι ὑπὲρ τῆς πόλεως. ὅσους γὰρ ἂν ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ποιήσηται πολίτας, ὁ νόμος ἀπαγορεύει διαρρήδην μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς τῶν ἐννέα ἀρχόντων γενέσθαι, μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς μετασχεῖν· τοῖς δ' ἐκ τούτων μετέδωκεν ἤδη ὁ δῆμος ἁπάντων, καὶ προσέθηκεν, ἐὰν ὦσιν C ἐκ γυναικὸς ἀστῆς καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον. καὶ ὅτι ταῦτα ἀληθῆ λέγω, μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ μαρτυρίαν ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω. βούλομαι δ' ὑμῖν τὸν νόμον πόρρωθεν προδιηγήσασθαι, ὡς ἐτέθη, καὶ πρὸς οὓς διωρίσθη, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς ὄντας, καὶ βεβαίους φίλους περὶ τὸν δῆμον γεγονότας. ἐκ τούτων γὰρ ἅπαντα εἴσεσθε, τήν τε τοῦ δήμου δωρεὰν τὴν ἀπόθετον τοῖς εὐεργέταις, ... Πλαταιεῖς γὰρ μόνοι τῶν Ἑλλήνων ὑμῖν ἐβοήθησαν Μαραθῶνάδε, ὅτε Δᾶτις, ὁ βασιλέως Δαρείου στρατηγός, ἀναχωρῶν ἐξ Ἐρετρίας, Εὔβοιαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἀπέβη εἰς τὴν χώραν πολλῇ δυνάμει, καὶ ἐπόρθει. καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς ἀνδραγαθίας αὐτῶν ὑπομνήματα ἡ ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ γραφὴ δεδήλωκεν· ὡς ἕκαστος γὰρ τάχους εἶχεν, εὐθὺς προσβοηθῶν γέγραπται, οἱ τὰς κυνᾶς τὰς Βοιωτίας ἔχοντες. πάλιν δὲ Ξέρξου ἰόντος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, Θηβαίων μηδισάντων, οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστῆναι τῆς ὑμετέρας φιλίας, ἀλλὰ μόνοι τῶν ἄλλων Βοιωτῶν, οἱ μὲν ἡμίσεις αὐτῶν μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Λεωνίδου ἐν Θερμοπύλαις παραταξάμενοι τῷ βαρβάρῳ ἐπιόντι συναπώλοντο, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὰς ὑμετέρας τριήρεις ἐμβάντες, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἰκεῖα σκάφη οὐχ ὑπῆρχε, συνεναυμάχουν ὑμῖν ἐπί τε Ἀρτεμισίῳ, καὶ ἐν Σαλαμῖνι· καὶ τὴν τελευταίαν μάχην Πλαταιᾶσι Μαρδονίῳ τῷ βασιλέως στρατηγῷ μεθ' ὑμῶν καὶ τῶν συνελευθερούντων τὴν Ἑλλάδα μαχεσάμενοι, εἰς κοινὸν τὴν ἐλευθερίαν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι κατέθηκαν,

καὶ

[illegible]

Ceterùm Pausanias, rex Lacedæmoniorum, vobis insultare cœpit, nõ contentus imperio soli Lacedæmonijs à Græcis delato: & nostra vrbs, quanquam Græcis rectrix dux & autor libertatis fuerat, tamẽ honori Lacedæmoniorũ nõ aduersata est, ne iis inuidiã incurreret. Igitur rebus inflatus Pausanias, rex Lacedæmoniorum, Delphico tripodi inscripsit, quem Græci, qui ad Plateas depugnarant, & nauale ad Salaminæ prælium coniunctis viribus commiserant, Apollini in Barbaricæ victoriæ monimentum dedicarunt:

Græcorum ductor, Medos, vbi perdidit hostes, Pausanias, Phœbo dedicat hoc Solium.

Perinde ac si ipsius esset id facinus & donarium, non commune sociorum. Iratis autem ea de re Græcis, Platæenses Lacedæmonios apud Amphictyones accusare nomine sociorum, & mille talentûm multã ab eis petunt; eraliisque versiculis, inscribere cogunt vrbes quæ rebus gestis interfuerant. Qua re vel in primis odium Lacedæmoniorum susceperunt, regiæque familiæ, ac in præsentia nõ reperiebant Lacedæmonij quo pacto eos vlciscerentur. Annis autẽ post circiter quinquaginta, Archidamus Zeuxidami F. Lacedæmoniorum rex, tempore pacis, eorum vrbe potiri instituit, idque per Thebanum Eurymachum Leontiadæ F. Bœotorum principem: cui noctu portas Naucleides, & alij quidam corrupti largitionibus, aperuissent. Platæenses, cognito, intra mœnia esse Thebanos, ac suam vrbem tempore pacis ex improuiso captam, & ipsi ad arma concurrunt, & aciem instruunt. Vbi diluxit, & non magnũ esse Thebanorum numerum videre, [illegible] ingressi [illegible] nocte pluuia, prohibuerat enim eos omnes introire amnis fluuius. Asopus auctus [illegible] ac transitu facile non erat, [illegible] Platæenses in vrbe sua Thebanos videre, nec adesse omnes cognouerunt: aggrediuntur illos, commissoque prælio superant, & [illegible] [illegible] opem ferre possent: & statim nuntium ad socios mittunt, significant rem gestam, suamque victoriam & auxilium petunt, si Thebani agrum ipsorum vastarent. *Tum Athenienses re cognita, celeriter auxilio Platæas mittunt. Quæ cum vidissent Thebani, opem tulisse Platæensibus desperatam redierunt. Vt igitur Thebani frustrati sunt conatu suo, & Platæenses, quos hostium in prælio viuos ceperant, occiderunt: iratis Lacedæmonij, iam sine vllo prætextu Plateas oppugnatum, Peloponnesijs omnibus, præter Argiuos, edicunt, ac binas partes copiarum è singulis vrbibus mittere: & Bœotijs vero cunctis vniuersis, & Locrensibus, Phocensibus, Maliensibus, Oetæis, & Ænianibus denunciant, vt omnes in armis adessent. Sic eorum murum ingenti exercitu circumsidentes, sollicitabantur, cum vrbem dedere vellent: agrum autem tenere, & frui suis opibus, societate Atheniensium deserta. *Quod cum Platæenses recusarent, & sine autoritate Atheniensium quicquam se facturos esse negarent: obsederunt eos decennium, duplici muro circumdato, nec tentamentorum quicquam reliquerunt. Cùm verò fessi malis Platæenses, omnium rerum penuria premerentur, desperata salute, sortitione inter se facta, alij remanserunt, obsidionem tolerantes, alij expectata nocte, & pluuia & magno vento egressi vrbe, hostium munitione superata, deceptis

[illegible]

exercitum hostium custodibus, miserabili habitu peruenerunt huc, & inopinato. Reliqui, ut capta vi beorum urbe interfecti sunt puberes, pueri & mulieres sub hasta venditi, qui Lacedaemoniorum aggressione non animaduersa, clam Athenas non aufugerant. Eos igitur qui suam beneuolentiam ita euidenter erga rempublicam ostenderunt, & amicitiae populi sua omnia, & liberos atque uxores posthabuerunt, rursum considerate, quo pacto in ciuitatem receperitis. E decretis enim vestris, euidens omnibus erit ea ratio, & me vera dicere cognoscetis. Age cape decretum hoc, & lege eis.

DECRETVM DE PLATAEENSIBVS.

Hippocrate referente, data ciuitas est Plataeensibus ut ab hoc die sint eadem dignitate, qua caeteri Athenienses, & ius habeant, quorum Athenienses ius habent, omnium & sacrorum & profanorum. Praeterquam si quod sacerdotium aut sacrum est gentilitium, neque eorum Nouemuirorum, eorum tamen liberis & haec pateant. Plataeenses autem in curias & tribus distribuantur. Qui postquam distributi fuerint, postea ne ulli Plataeensium liceat fieri Atheniensem, nisi id ex populi beneficio consequatur.* Videtisne, Athenienses, quam praeclare & iuste orator ille pro populo Atheniensi scripserit & censuerit, Plataeenses beneficium consecutos, primum in iudicio explorandos viritim, an quisquam sit Plataeensis & populi amicus, ut ne ea specie multi in ciuitatem recipiantur. Deinde eos qui probati fuerint lapideae pilae inscribi, & in arce statui iuxta Mineruam iubet, ut beneficium id etiam posteris perpetuum probari possit, quo cui cognatus sit. & postea non licere fieri Atheniensem eum, qui nunc non factus, & in iudicio non probatus fuerit: ut ne multi se Plataeenses esse dictitantes, fraude in ciuitatem irrepant. Deinde legem etiam sancit erga eos in decreto statim, cum ipsa tum ad rempublicam, tum quantum ad deos attinet: ne cui eorum in sortitione Nouemuirorum, aut ullius sacerdotii locus detur. Horum vero liberis, si muliere ciue suscepti sint, & legitime desponsa, licere. Iniquissimum igitur fuerit erga vicinos, & contra confessione optimorum Graecorum de hac republica meritos, ita diligenter & accurate singula definire, quibus conditionibus hoc beneficium fruantur, eam vero quae palam & in uniuersa Graecia prostituto corpore peruagata est, ita flagitiose ac petulanter insultantem ciuitati, & sacra deosque violantem, impunitam dimittere? quam neque parentes ciuem reliquerunt, neque populus ciuitate donauit. Vbi enim corpore quaestum non fecit? quo pro mercede quotidianam mercedem non venit? Nonne Peloponnesum totam, Thessaliam item & Magnesiam, Simum Larissaeum & Eurydamantem Medii filium sequuta, Chium maximamque Ioniae partem, cum Sotade Cretensi comes peragrauit? locata mercede a Nicarete, cuius illa tum erat. Ea vero quae alienae potestati subiecta, & precium numeranti comitata quid facere putatis? Nonne ministrare quibuslibet eius usuram ad omnes voluptates? Talem igitur, & eam quae ut cuilibet terrarum propter infamiae quaestum peruagata est, ciuem esse decernetis? Quod quidem factum praeclarum vos edidisse fatemini respondentes? Quod vitium suscepisse delicti aut contumeliae, religionisque negabitis? Priusquam enim accusata esset adductaque in iudicium, omnia quae audistis & quae scitis & quae omnes facile cognoscere, putari scelera sua potuissent, negligentia ciuitatis

[illegible] σιτίας, ὥστε τάξαντες τοὺς φύλακας, διασῴζονται δεῦρο, δεινῶς διακείμενοι καὶ ἀπροσδοκήτως· οἱ δ' ὑπομείναντες αὐτῶν, ἁλούσης τῆς πόλεως κατὰ κράτος, ἀπεσφάγησαν πάντες οἱ ἡβῶντες, παῖδες δὲ καὶ γυναῖκες ἐξηνδραποδίσθησαν, ὅσοι μὴ αἰσθόμενοι ἐπιόντας τοὺς Λακεδαιμονίους ὑπεξῆλθον Ἀθήναζε. τοῖς οὖν οὕτω φανερῶς ἐνδεδειγμένοις τὴν εὔνοιαν τῷ δήμῳ καὶ προειμένοις ἅπαντα τὰ αὑτῶν καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, πάλιν σκοπεῖτε πῶς μετέδοτε τῆς πολιτείας. ἐκ γὰρ τῶν ψηφισμάτων τῶν ὑμετέρων καταφανὴς ὁ νόμος γενήσεται, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἀληθῆ λέγω. καί μοι λαβὲ τὸ ψήφισμα τουτὶ καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΠΕΡΙ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ.

Ἱπποκράτης εἶπε, Πλαταιέας εἶναι Ἀθηναίους ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας, ἐπιτίμους καθάπερ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι, καὶ μετεῖναι αὐτοῖς ὧνπερ Ἀθηναίοις μέτεστι πάντων, καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων, πλὴν εἴ τις ἱερωσύνη ἢ τελετή ἐστιν ἐκ γένους, μηδὲ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, τοῖς δ' ἐκ τούτων. κατανεῖμαι δὲ τοὺς Πλαταιέας εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς φυλάς. ἐπειδὰν δὲ νεμηθῶσι, μὴ ἐξέστω ἔτι Ἀθηναίῳ μηδενὶ γίγνεσθαι Πλαταιέων, μὴ εὑρομένῳ παρὰ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων. ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς καλῶς καὶ δικαίως ἔγραψεν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, καὶ ἠξίωσε τοὺς Πλαταιέας λαμβάνοντας τὴν δωρειὰν πρῶτον μὲν δοκιμασθῆναι ἐν τῷ δικαστηρίῳ κατ' ἄνδρα ἕκαστον, εἰ ἔστι Πλαταιεὺς καὶ εἰ τῶν φίλων τῶν τοῦ δήμου, ἵνα μὴ ἐπὶ ταύτῃ τῇ προφάσει πολλοὶ μεταλάβωσι τῆς πολιτείας· ἔπειτα τοὺς δοκιμασθέντας ἀναγραφῆναι ἐν στήλῃ λιθίνῃ, καὶ στῆσαι ἐν ἀκροπόλει παρὰ τῇ θεῷ, ἵνα σώζηται ἡ δωρειὰ τοῖς ἐπιγιγνομένοις καὶ ἐξελέγξαι ᾖ ὅτου ἂν ἕκαστος ᾖ συγγενής. καὶ ὕστερον οὐκ ἐᾷ γίγνεσθαι Ἀθηναῖον ἐξεῖναι, ὃς ἂν μὴ νῦν γένηται καὶ δοκιμασθῇ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τοῦ μὴ πολλοὺς φάσκοντας Πλαταιέας εἶναι κατασκευάζειν αὑτοῖς πολιτείαν. ἔπειτα καὶ τὸν νόμον διωρίσατο ἐν τῷ ψηφίσματι πρὸς αὐτοὺς εὐθέως, ὑπέρ τε τῆς πόλεως καὶ τῶν θεῶν, μὴ ἐξεῖναι αὐτῶν μηδενὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων λαχεῖν μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς, τοῖς δ' ἐκ τούτων, ἂν ὦσιν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον. οὔκουν δεινόν; πρὸς μὲν τοὺς ἀστυγείτονας καὶ ὁμολογουμένους ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν πόλιν γεγενημένους, οὕτω καλῶς καὶ ἀκριβῶς διορίσασθαι περὶ ἑκάστου ἐφ' οἷς δεῖ ἔχειν τὴν δωρειάν· τὴν δὲ περιφανῶς καὶ ἀκριβῶς ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι πεπορνευμένην, οὕτως αἰσχρῶς καὶ ὀλιγώρως ἐάσετε ὑβρίζουσαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀσεβοῦσαν εἰς τοὺς θεοὺς ἀτιμώρητον, ἣν οὔτε οἱ πρόγονοι ἀστὴν κατέλιπον, οὔθ' ὁ δῆμος πολῖτιν ἐποιήσατο; ποῦ γὰρ αὕτη οὐκ εἴργασται τῷ σώματι, ἢ ποῖ οὐκ ἐλήλυθεν ἐπὶ τῷ καθ' ἡμέραν μισθῷ; οὐκ ἐν Πελοποννήσῳ μὲν πάσῃ, ἐν Θετταλίᾳ δὲ καὶ Μαγνησίᾳ μετὰ Σίμου τοῦ Λαρισσαίου καὶ Εὐρυδάμαντος τοῦ Μηδείου, ἐν Χίῳ δὲ καὶ ἐν Ἰωνίᾳ τῇ πλείστῃ μετὰ Σωτάδου τοῦ Κρητὸς ἀκολουθοῦσα, μισθωθεῖσα ὑπὸ τῆς Νικαρέτης, ὅτ' ἔτι ἐκείνης ἦν; τὴν δὲ ὑφ' ἑτέροις οὖσαν καὶ ἀκολουθοῦσαν τῷ διδόντι, τί οἴεσθε ποιεῖν; ἆρ' οὐχ ὑπηρετεῖν τοῖς χρωμένοις εἰς ἁπάσας ἡδονάς; εἶτα τὴν τοιαύτην καὶ περιφανῶς ὑπὸ πάντων γῆς περίοδον εἰργασμένην, ψηφιεῖσθε ἀστὴν εἶναι; καὶ τί καλὸν φήσετε πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας διαπεπρᾶχθαι, ἢ ποίας αἰσχύνης καὶ ἀσεβείας οὐκ ἔνοχοι εἶναι; πρὶν μὲν γὰρ γραφῆναι ταύτην, καὶ εἰς ἀγῶνα καταστῆναι, καὶ πυθέσθαι πάντας ὑμᾶς τίς ἦν καὶ οἷα ἠσέβηκε, τὰ μὲν ἀδικήματα ταύτης ἦν, ἡ δ' ἀμέλεια τῆς πόλεως·

ἐπ

TESTIMONIVM.

Μαρτυρία.

ἀναγνώσεται ὑμῖν ἣν προὐκαλεσάμην αὐτόν· ταῦτα γὰρ προκαλεσαμένου ἐμοῦ, Στέφανος οὐκ ἠθέλησε δέξασθαι. λέγε δὲ αὐτοῖς τὴν πρόκλησιν, ἣν προὐκαλεσάμην ἐγώ, καὶ οὗτος ἔφυγε.

Πρόκλησις.

Τάδε προκαλεῖται Ἀπολλόδωρος Στέφανον, ὧν ἕνεκα τὴν γραφὴν γέγραπται, Νέαιραν ξένην οὖσαν ἀστῷ συνοικεῖν, ἕτοιμος ὢν τὰς θεραπαίνας παραλαμβάνειν τὰς Νεαίρας, ἃς ἐκ Μεγάρων ἔχουσα ἦλθε, Θρᾷτταν καὶ Κοκκαλίνην, καὶ ἃς ὕστερον παρὰ Στεφάνῳ οὖσα ἐκτήσατο, Ξεννίδα καὶ Δροσίδα, τὰς εἰδυίας ἀκριβῶς περὶ τῶν παίδων τῶν ὄντων Νεαίρᾳ, ὅτι οὐκ ἐκ Στεφάνου εἰσί, Πρόξενός τε ὁ τελευτήσας, καὶ Ἀρίστων ὁ νῦν ὤν, καὶ Ἀντιδωρίδης ὁ σταδιοδρομῶν, καὶ Φανώ, ἐφ' ᾧ τε βασανίσαι αὐτάς· καὶ εἰ μὲν ὁμολογοῖεν ἐκ Στεφάνου εἶναι καὶ Νεαίρας τούτους τοὺς παῖδας, πεπρᾶσθαι Νέαιραν κατὰ τὸν νόμον, καὶ τοὺς παῖδας ξένους εἶναι· εἰ δὲ μὴ ὁμολογοῖεν ἐκ ταύτης εἶναι αὐτούς, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας γυναικὸς ἀστῆς, ἀφίστασθαι ἤθελον τοῦ ἀγῶνος, καὶ εἴ τι ἐκ τῶν βασάνων βλαβείησαν ἀποτίνειν ὅ τι βλαβείησαν.

Ταῦτα προκαλεσαμένου ἐμοῦ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Στέφανος οὐκ ἠθέλησε δέξασθαι. οὐκοῦν ἤδη δοκεῖ ὑμῖν δεδικάσθαι ὑπ' αὐτοῦ Στεφάνου τουτουί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἔνοχός ἐστι Νέαιρα ᾗ ἐγὼ αὐτὴν ἐγραψάμην γραφῇ, καὶ ὅτι ἐγὼ μὲν ἀληθῆ εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὰς μαρτυρίας παρεσχόμην ἀληθεῖς, οὗτος δ' ὅ τι ἂν λέγῃ, πάντα ψεύσεται, καὶ ἐξελέγξει αὐτὸς αὑτόν, ὅτι οὐδὲν ὑγιὲς λέγει, οὐκ ἐθελήσας παραδοῦναι εἰς βάσανον ἃς ἐγὼ ἐξῄτουν αὐτὸν θεραπαίνας. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς οὓς οὗτοι ἠσεβήκασι, τιμωρῶν, καὶ ἐμαυτῷ, κατέστησά τε τουτουσὶ εἰς ἀγῶνα, καὶ ἤγαγον εἰς τὴν ὑμετέραν ψῆφον. καὶ ὑμᾶς δὲ χρὴ νομίσαντας μὴ λήσειν τοὺς θεοὺς εἰς οὓς οὗτοι παρενόμησαν, ὅ τι ἂν ἕκαστος ὑμῶν ψηφίσηται, ψηφίζεσθαι τὰ δίκαια, καὶ τιμωρεῖν μάλιστα μὲν τοῖς θεοῖς, ἔπειτα δὲ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ ταῦτα ποιήσαντες, δόξετε πᾶσι καλῶς καὶ δικαίως δικάσαι ταύτην τὴν γραφήν, ἣν Νέαιραν ἐγὼ ἐγραψάμην, ξένην οὖσαν ἀστῷ συνοικεῖν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΕΥ-
βουλίδην λόγου.

Γράφεται νόμος παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, [illegible]

nol iussa ancillas tradere denunciationem istam esse, quam exhibeat Apollodorus. Age recita ipsas conditiones quas Stephano tuli.

DENVNCIATIO.

Has cõditiones tulit Apollodorus Stephano earum rerum causa, propter quas actionem aduersus eum instituerit Neæram peregrinam esse, & cum ciue iunctam: paratus ad quæstionem accipere ancillas Neæræ, quas illa Megaris secum adduxit, Thrattam & Coccalinam: & quas deinde apud Stephanum comparauit, Xennidem & Drosidem, quæ rem satis cognitam haberent de Neæræ liberis, eos non Stephani esse, Proxenum defunctum, & Aristonem superstitem, & Antidoridem cursorem, & Phanonem. Quæ si faterentur, è Stephano & Neæra eos esse liberos, vendendam Neæram, vt iubeant leges, & liberos pro peregrinis habendos. Si vero non ex ista, sed ex alia muliere ciue esse dicerent, desistere volui ab actione contra Neæram instituta: Et, si quid calamitatis in tormentis mulierculis accidisset, pensare damnum. Has ego conditiones, Iudices, quum Stephano tulerim, repudiauit. Proinde iam ipsa Stephani sua sapte sententia Neæram eorum criminum, quorum est à me accusata, condemnauit, & me vera dixisse apud vos, & testimonia vera exhibuisse, se verò quæ diceret omnia mentiri, & à seipso conuincitur, quum nihil sani proferat, postquam ancillas à me postulatas ad quæstionem dare noluit. Ego verò, iudices, & diis quibus isti violarunt, & mihipsi ius faciens, [illegible] in iudicium vocaui, vestræque sententiæ subieci. Decet autem vos quoque existimare, non clam fore deos, in quos illi impij fuerunt, quid vestrum vnusquisque decernat. & ita pronunciare, vt iustitia flagitat, vlciscendo diis maximè factam contumeliam, deinde vobis etiam ipsis. Quæ si feceritis, omnes hanc causam, qua ego Neæram peregrinam ciui nuptam accusaui, præclare & iustè iudicasse existimabunt.

ARGVMENTVM ORATIONIS
contra Eubulidem.

Scribitur lex apud Athenienses, vt inquisitio fiat in ciues, qui sint in album ciuium inscripti, [illegible] & ij qui non à patre & matre ciue nati [illegible] Alimus [illegible] populo iudicante, [illegible] Euxitheus [illegible] cum se Eubulide inimico factione oppressum esse dicat, appellat iudices, & ostendit, se & patre & matre ciue esse natum. Quod si mater eius [illegible] operas fecit, ex inopia id fecit. [illegible] peregrinitatis [illegible] Neque verò calamitates exprobrandas, sed genera inquirenda esse.

DEMOSTHENIS APPELLATIO CONTRA EVBVLIDEM, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΦΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΕΥΒΟΥΛΙΔΗΝ.

Informatio per lenocinium [illegible] [illegible] ad [illegible]

Qvum Eubulides multa falso nobis obiecerit, & conuicia neque vera, neque iusta fecerit, operam dabo, vt vera & iusta dicendo, Iudices, ostendam, & ius esse nobis ciuitatis, & indignè ab isto me tractatum esse. Oro autem vos omnes, Iudices, obsecro & obtestor, vt & magnitudine causæ huius considerata, & ignominia, cum qua, qui condemnantur, etiam pereunt, me quoque tacitè audiatis, maximè, si fieri potest, maiore cum beneuolentia quàm illum (par enim est, vt in periculo constitutis [illegible] minus), certè cum pari. Fit autem, Iudices, cùm vos intueor, & ius ciuitatis habere me confidens, vt securo animo sim, & magnam spem victoriæ suscipiam: sed tempora, & ciuitatis in condemnando iracundiam [illegible]. Nam cùm ex omnibus municipiis iure multi sint expulsi, eadem est de nobis [illegible], quam factiones oppresserunt: & propter illorum condemnationem in maiore, quàm pro se quisque, periculo versamur. Quare fieri nequit, quin magno in metu sim. Quæ quanquam ita sunt, ea tamen quæ in his iusta [illegible], primùm vobis dicam. Ego iis qui peregrinitatis conuincuntur, succensendum esse existimo: qui nobis neque persuasi, neque exorati, [illegible] & vi, sacris & republica vestra sunt vsi. Sed calamitosis hominibus, qui ciues esse ostenderent, [illegible] opem ferendam & cogitandum, cum in [illegible] nobis miserrimè [illegible] vestra qui [illegible] per metum [illegible], non vna inter eos censeamur, & propter inuidiam ipsius rei, iniuriam patiamur. Equidem putabam, Iudices, decere Eubulidem, & omnes eos, qui nunc in abiurgidis [illegible] accusationes faciunt, ea quæ comperta haberent dicere, neque vllum rumorem in tale iudicium afferre. Id enim [illegible] olim etiam leges statuerunt, vt audita testificari leges [illegible] in [illegible] quidem [illegible]. Cum enim aliqui [illegible] se non vidisse affirmarent, me [illegible] deprehenderunt [illegible] habenda fides esse qui ea dicit quæ nec ipse [illegible], cùm nemini liceat, etiamsi [illegible] constituerit, per ea [illegible] culpam, quæ se audisse dicit, qui [illegible], ei vos habere fidem, qui nullo suo periculo nos criminatur? Postquam igitur iste legum [illegible] idque magis [illegible] rebus superior [illegible] mihi est de iis primùm dicere iniuriis & contumeliis, quibus apud municipes sum affectus. Peto autem à vobis, Athenienses, ne illorum sententiam pro argumento putetis, me ab hac republica esse alienum. Nam si municipes omnem æquitatem perspicere posse putassetis, appellationem vestram non dedissetis. Nunc ex æmulatione, ex inimicitia, aliis item de causis, tale quid euenturum existimantes [illegible] iniuria vestram velut asylum aperuistis: quo laudabili instituto, Athenienses, homines innocentes omnes conseruastis. Primùm igitur vobis exponam, quo pacto apud populares sententia lata sit. Nam quæ ad rem faciant omnia dicenda ego esse puto, si quis ostendat, quæ facta sunt [illegible] oppressos, contra decretum sit perpessus. Eubulides, vt vestrum multi norunt,

Φεύγων, ut [illegible] [illegible] ad [illegible]

B

C

Πολλὰ καὶ ψευδῆ κατηγορηκότος ἡμῶν Εὐβουλίδου καὶ βλασφημίας οὔτε προσηκούσας οὔτε δικαίας, πειράσομαι τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια λέγων, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεῖξαι καὶ μετὸν τῆς πόλεως ἡμῖν, καὶ [illegible]

[illegible]

ἀδελφὸς [illegible] ὦ ἄν-

δρες

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

A impietatis accusasset sororem Lacedaemonij, quintam suffragiorum partem non tulit. Quod igitur in ea causa & verum, & iis adversum dixi testimonium, eóque iniurias, mihi inimicitias exercet, mihi prosequitur. Qui cum & senator esset, & iusiurandum, atque album, ex quo populares intrò vocabat, in sua potestate haberet, quid facit? Primum cùm municipes convenissent, concionibus habendis, & decretis scribendis, diem contrivit. Id verò non forte fortuna factum est, sed circumscribendi mei causa, ut quàm tardissimè de me pronunciaretur: idque perfecit. & municipes, qui iuraveramus, tres & septuaginta fuimus. Cœpimus autem ferre suffragia admodum serò. Proinde accidit, cùm nomen meum citaret, ut iam tenebrae essent. Etenim perventum iam erat circiter ad sexagesimum, & vocatus sum postremus omnium inter eos, qui illo die sunt vocati: natu grandioribus inter municipes iam in agros digressis. cùm enim municipium nostrum quinque & triginta stadia distet ab urbe, & ibi plurimi habitent, plerique aberant, & reliqui erant non plures triginta. In quibus erant omnes ij, quos ille subornarat.

B Ut autem nomen meum citatum fuit: exiliens iste, illum in me multa maledicta congerebat, & magna voce. Ut nunc etiam, teste suarum criminationum nullo, neque ex municipibus, neque ex reliquis civibus producto, hortabatur populares, ut me impulsarent. Postulante autem me, ut in posterum diem differret, propter & tempus, & solitudinem meam, & quòd ea improvisò obiiciebantur, & ipsi criminari quàm multa vellet, adiicere liceret, & testes, si quos haberet, adducere: & mihi potestas daretur causae dicendae apud omnes municipes, & cognatos meos testes producendi: ille ex eis item, quicquid illi decernerent, ferret: me rationi habitum iri: ille, quae ego dicebam, negligebat omnia, statimque calculos tradebat qui aderant ex municipibus, neque mihi defendendi potestate facta, neque ulla certa inquisitione habita. Isti autem gregales & coniurati exilientes, suffragia ferebant. Et cùm tenebrae essent, illorum singuli ab illo binos & ternos calculos acceptos in vasculum coniecerunt. argumento est, quòd qui suffragia tulere,

C plures triginta non fuerunt: calculi autem numerati sunt amplius sexaginta: ut nos omnes obstupesceremus. Et haec verè à me dici, & suffragia neque lata esse praesentibus omnibus, & plures fuisse calculos quàm suffragatores, testes vobis producam. Et quoniam sic accidit, ut mihi in his amicorum aliorumve Atheniensium testis nemo adfuerit, tum propter diei tempus, tum quòd neminem advocaram: iis ipsis, qui me laeserunt, utar testibus. Quibus ea scripsi quae inficias ire non poterunt. Recita.

TESTIMONIUM.

Quòd si, Iudices, Alimusij illo die suffragia de omnibus municipibus tulissent, consentaneum fuisset, eos usque in noctem suffragiis ferendis re confecta, decretum exequi abiisse. Cùm autem amplius viginti reliqui essent è municipibus, de quibus postridie suffragia ferenda erant, & tum eosdem necesse esset municipes convenire: quid fuisset incommodi Eubulidae, differre in diem posterum, & de me primo popularibus dare suffragium? Propterea, Iudices, quòd Eubulides non ignorabat, si mihi causae dicendae potestas fieret, & populares eos praesto essent, & calculi ullis darentur, suos gregales nihil esse valituros

[illegible]

Vnde autem ista conspiratio sit orta, cum de genere meo dixero, tum si volentis exponam. Nunc autem quid iustum esse existimo, & quid facere sum paratus, audistis? Ostendam vobis, me esse Atheniensem & à patre & à matre, & huius rei testes, quos veraces esse dicetis, vobis exhibebo, & conuicia criminaque refutabo: & à vobis, his auditis, petam, si vobis ciuis & iniuria hos oppressisse videbor, vt me seruetis, vt id agatis, quod vobis pium esse videatur. Hinc autem auspicabor. Perhibent enim patrem meum peregrinitatis: captum autem eum sub Decelicum bellum ab hostibus & Leucadem venditum, cum in Leandrum histrionem incidisset, ad suos longo post esse reuersum incolumem, praetereunt: sed quasi nobis propter illa infortunia pereundum sit, peregrinitatis eum accusarunt. Ego verò per haec ipsa potissimum ostendam, eum Atheniensem fuisse: ac primum de eius & captiuitate, & redemptione testes vobis producam. Deinde eum reuersum, paternis facultatum partem accepisse postea, nec in municipibus, nec in curialibus, nec alibi vsquam ob sermonis peregrinitatem, vt peregrinum ab vllo esse accusatum. Age cape testimonia.

TESTIMONIA.

De captiuitate quidem & incolumi patris mei reditu vt velitis, audistis. Eum autem vestrum ciuem fuisse: rei enim veritas ita se habet: testes voco ex cognatis patris mei qui sunt superstites. Primum autem Thucritidem mihi voca, & Charisiadem. horum enim pater Charisius, frater fuit aui mei Thucritidis, & Lysaretae auiae meae, & patruus patris mei: suam enim duxit auus meus sororem. Deinde Niciadem. nam eius quoque pater Lysanias, frater fuit Thucritidis & Lysaretae, & patris mei patruus. Post, Nicostratum: nam eius quoque pater Niciades, nepos fratre fuit aui mei & auiae, & patri meo consobrinus. Voca mihi hos omnes: tu verò siste aquam.

TESTES.

Qui igitur à viris patri meo cognati fuerunt, eos audistis & testificantes & deiurantes eum ciuem esse, & cognatum fuisse: quorum vtique nemo* in se ipso, in eorum, qui id testimonium ei conscii essent, periurio peruenit. Cape & illorum qui patri à mulieribus cognati sunt, testimonia.

TESTIMONIA.

Qui igitur è cognatis mei patris tam à viris quàm à mulieribus superstites sunt, eos testificantes audistis, eum vtrinque fuisse Atheniensem, & hoc controuersia habuisse ciuitatis. Voca mihi & Curiales & deinde *gentiles.

TESTES.

Cape & municipum testimonia, & cognatorum, illa de Curialibus, vt audistis, elegerunt me curiae principem.

TESTIMONIA.

Quae igitur & cognati & curiales & municipes, & gentiles, quorum id officium est, testificati sunt, audistis. Vnde vobis scire licet, ciuisne an peregrinus fuerit is, cuius ea conditio fuit. Si enim ad vnum hominem atque alterum confugeremus, suspicio esse posset, eos à vobis esse subornatos: sed cùm apud nos eos, apud quos & vestrûm vnusquisque probatus fuit, & pater & auus, & ego qui nunc verba facio, probati fuimus, apud curiales, cognatos, municipes, gentiles, efficite, vt vllo modo possit, vt omnes mendaces & subornati sint?

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible]

εἰ μὲν

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Quod si locuples [illegible] pater, atque [illegible] pecunia [illegible] cognatos eius esse [illegible] non esse ciuem. [illegible] simul & pauper fuit, & eos [illegible] simul & [illegible] cum [illegible] cognatum [illegible] neque enim [illegible] pecunia [illegible] in familiã [illegible] & ipsa res [illegible] cape testimonium.

TESTIMONIVM.

Quos [illegible] fuisse [illegible] apud ipsos ma[illegible] neque [illegible] Eubulidæ tribuno [illegible] bominibus [illegible] qui [illegible] de genere [illegible]

TESTES.

[illegible] in patria [illegible] Vt autem & [illegible] testimonium.

TESTIMONIVM.

[illegible] Atheniensem, hæc habeo [illegible] ipsi ciues [illegible] De matre [illegible] Eubulides, sed [illegible] Quod si [illegible] Cape [illegible] & lege [illegible] Solonis legem.

LEX.

Cape etiam Aristophontis legem. [illegible] decreuerit.

LEX.

[illegible]

Quæstum [illegible]

[illegible]

TESTES.

[illegible]

TESTES.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible] A

Μαρτυρίαι.

[illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

[illegible] municipū, & quorū eadem monumenta sunt.

TESTIMONIA.

Genus igitur maternum tale demonstraui vobis, [illegible] ostendo à viris & mulierib. esse ciuem. [illegible] nasceretur [illegible] Timocratis frater [illegible] & germana [illegible] filia. [illegible] patre meo [illegible] Quem [illegible] patri meo [illegible] [illegible] & [illegible] de Clinia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] conia [illegible] [illegible] pupilla [illegible] hæreditate [illegible] matrē meam, [illegible] to, patri meo [illegible] persuadet, et [illegible] Sic despondetur patri meo mater [illegible] tem [illegible] præsentibus [illegible] patruis [illegible] & aliis testibus & [illegible] qui superstites sunt, [illegible] testimonium dicere. His factis, aliquanto post, [illegible] iam liberos peperisset, [illegible] peregrè, [illegible]
B & [illegible] ipsa inopia conflictaretur, coacta est Cliniam Clidici filium lactare, quo facto, [illegible] ad id periculum attinet, in quo nunc ego versor [illegible] mihi consuluit: [illegible] [illegible] [illegible] omnia quæ [illegible] congeruntur maledicta, [illegible] [illegible] sed tamen illius temporis inopia & necessaria sane fecit, & [illegible]. [illegible] patrem meum non [illegible] [illegible] Protomachum & liberam [illegible] & [illegible] qui [illegible] [illegible] testes testantur, [illegible] & [illegible], & ciuem fuisse. [illegible] verè dicere [illegible] [illegible] mihi voca Protomachi filios. Deinde [illegible] [illegible] [illegible], & [illegible] [illegible] [illegible] Deinde filios Cliniæ voca hos.

TESTES.

C An non igitur [illegible] [illegible] agi[illegible] mecum [illegible] quod cūm [illegible] mihi [illegible] & [illegible] mihi cognatos esse, & horum nemo [illegible] quasi ciues non sint. [illegible] tamen [illegible] peregrinam? Cape mihi & Cliniæ, & cognatorum eius testimonium, qui norunt haud dubiè, quænam mater mea fuerit, quæ [illegible] illi præbuit. Neque enim id [illegible] postulat, ut quæ nos [illegible] dicimus, ea testificentur: [illegible] tempora comperta habuerunt [illegible] & [illegible] & nullā fuisse matrē existimarūt. [illegible] quidam est [illegible] vocabulū, [illegible] Nō [illegible] pauperis [illegible] [illegible] [illegible] in hoc iudicio vel [illegible] vitæ, vel pecunia [illegible] [illegible] humiles & seruiles operas [illegible] homines [illegible] facere cogit [illegible] potius, quàm [illegible] Vt [illegible] ego [illegible], multæ mulieres [illegible] & nutrices, & mercenariæ, & [illegible] factæ sunt, propter reipublicæ illorum temporum calamitatem. Multæ item ex [illegible] [illegible] sunt. Sed de his statim, nunc testes voca.

TESTES

Me igitur & à matre esse ciuē, & à patre: partī ex [illegible] testiū modò cognouistis, partī ex [illegible] de patre dicta sūt. Reliqui igitur, vt de me ipso apud vos dicā. Quod igitur [illegible] est, & [illegible] [illegible] quem & hæreditatē & genus [illegible] esse [illegible] [illegible] sed tamē omnia quæ conueniunt, à me esse præstita, probabo testibus

[illegible]

productus, et introductus sim ad Curiales, ut in municipium sim adscriptus, et ab istis ipsis delectus sim ut inter nobilissimos de sacerdotio Herculis sortirer, ut magistratum gesserim approbatus. Voca mihi eos.

TESTES.

Quam sit absurdum fuerit, iudices, si ita mihi obvenisset sacerdotium, ut delectus fueram, oportuisse me pro istis sacrificare, & hunc unà sacrificare mecum: nunc autem eosdem istos nō permittere, ut ego unà cum eis sacra faciam? Constat igitur, Athenienses, me per omne reliquum tēpus apud oēs eos, qui me nunc accusant, civem esse habitum. Neque enim peregrinū & inquilinum, ut nunc ait Eubulides, vel magistratum gerere, vel sacerdotium sortiri secum delectum sinisset. Nam & ipse fuit è sortientib. & delectis. Neque etiam, cum vetus ei mecū simultas intercederet, in hoc usque tēpus distulisset: quod an unquam futurum esset, nemo præscivit, si quid de me tale cōpertū habuisset: sed nō compertum habuit. Quapropter per tēpus omne reliquum, cū & municipium & sortitionem mecū communem haberet, nihil horum perspexit. Postquā aūt civitas universa in eos qui se petulanter in municipia ingesserant, irata est, & concitata fuit, tum insidias mihi cōparavit. Fuisset aūt illud quidem tēpus hominis veritate freti: hoc aūt, quod nunc adest, inimici est, qui de industria calumniatur. Ego aūt Athenienses (ne qui me per deos deasque spiam turbe obstrepat, neque id quod dicturus sum, ægrè ferat) me Atheniēsē esse duco, ut vestrûm quilibet sese: & eā esse mihi matrē ab initio puto, quam apud vos ostendo: neque alterius sum, hanc autem mihi vendicare patrem rursus eodē modo. At si qui eorum, in quos inquiritur, cū eos quorū sunt, occultāt, eorū vero esse se, quorū nō sunt, simulant, eo ipso argumēto nō minima peregrini apud vos iudicātur: sic me cōtrario utique iudicādū est, civē esse me. Neque enim peregrinam & peregrinum parentes esse meos protēdo, sum civitate huius: sed si quid tale mihi cōscium essem, quærerem alium, quorum me filiū esse dicerē: sed nihil eiū cōscius. Quapropter eos parentes, qui sunt, ut æquū est, retinens, civem esse iudico. Orphanus pupillus relictus sum, eumque me dicunt esse locupletē: & testiū quosdā propter emolumenta se mihi cognatos esse dicere. Iis simul & probra paupertatis & generis obscurum obiiciunt: simul propter divitias omnia mercari me dicunt. Proinde vera horum cui credenda sunt? Licuisset nimirum eis, si peregrinus aut nothus ego essē, omnium mearum opum capere hereditatē. Hanc si paucula accipere, & falsi testimonii actionem & periculum expectare & peierare, malunt, quàm tenere omnia, eaque secure, neque ullam se diris & deprecationibus obstringere? Nō ita res habet nimirum: sed cognati cū sint, sua sorte, ut rectum est, opitulantur. Neque hoc nūc tamē impulsu meo faciūt: sed iā puerulum et sum Curiales duxerunt, in ædē Apollinis patrij duxerunt, in reliqua sacra templa. Neque verò ego dū puer fui, eis persuasi, ut illa facerent falsò, argēto dato. Sed & pater dū vivet legitimo iureiurando dato Curialibus, me civē ex cive natum, cui ea ciue despōsa sibi natum fore, & hoc testes affirmārunt. Postea ego sum peregrinus? Ubi tributum inquilinorum pependi, aut ullus meorū unquā, quando ad alios municipes accessi, & quū eis, ut me reciperent, persuadere nō potuissē, hic me inscripsi? Ubi quibus rationibus? quibus illos qui germani cives non sint, ita cuiusquam? Nusquam quicquam tale in eo municipio, in quo avus paternus mei pater, in quo pater meus versatus est, in quo me versatū esse constat.

Testes alii avunculi Eubulidis.

ὡς εἰσηγμένος εἰς τοὺς φράτερας, ὡς ἐγγεγραμμένος εἰς τοὺς δημότας, ὡς ὑπ' αὐτῶν τούτων προκεκριμένος ἐν τοῖς εὐγενεστάτοις κληροῦσθαι τῆς ἱερωσύνης τῷ Ἡρακλεῖ, ὡς ἦρχον ἀρχὰς δοκιμασθείς. καί μοι κάλει αὐτούς.

Μάρτυρες.

Οὐκοῦν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ἔλαχον ἱερεὺς ὥσπερ προεκρίθην, ἔδει ἄν με καὶ αὐτὸν θύειν ὑπὲρ τούτων, καὶ τοῦτον μετ' ἐμοῦ συνθύειν· νυνὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς τούτους μηδὲ συνθύειν ἐᾶν με. [illegible]

ἀλλὰ νῦν γ', ἐν ᾧ ὁ πάππος ὁ τοῦ πατρός, ὁ ἐμὸς πάππος, ἐνταῦθα καὶ αὐτὸς φαίνομαι δημοτευόμενος.

καὶ

[illegible]

& quo pacto nunc vobis evidentius quisquam probet, ius sibi esse civitatis? Cogitet enim unusquisque vestrûm, Athenienses, quonam alio modo quàm ego feci, cognatos suos demonstrare possit: cum pro testimonio [illegible] iurent, cum olim iam inde à [illegible] iidem fuit? Quas ob res ego [illegible] fretus, ad vos confugi, quod viderem, Athenienses, iudiciorum maiorē esse authoritatē, non modò quàm Alimusiorum, qui me [illegible] etiam quàm senatus & populi [illegible]. Quicquid enim spectetur, sententiae vestrae iustissimae sunt. Cogitate illud etiam, vos, qui é magnis municipiis estis, nulla [illegible] quemquam, nec accusatione, nec defensione, ac multa bona vobis [illegible] qui moram petierunt, paratos se facultatem [illegible]. Quare & calumniatores, & eos qui propter simultates aliis insidiantur, convincitis. Ac vos quidem laudandi estis, Athenienses. Qui autem bona & iusta male sunt abusi, vituperandi. In nullo autem municipio, quàm in nostro, crudelius esse actū reperietis. In eo enim fratrum [illegible] & germanorum alios eiecerunt, alios non: & homines natu grandes, inopes, quorum filios retinuerunt. Horum etiam testes si vultis, testimonia vobis exhibebo. [illegible]

[illegible]

Quod si tribuntas [illegible] referendum est, propter quod A mihi quidam irascebantur (nam in eo inimicitias suscepi, exigendo à multis conductiones lucorum, & alia quæ reipub. subtraxerant) equidem vos audire velim, sed fortasse nihil ad rem facere existimabitis. Illud quidem argumentum conspirationis [illegible], [illegible] quod è [illegible] delenerunt hæc verba: Sententiam feram animo æquissimo, nec gratiæ nec odij causa (nam id quoque deprehensum est) & quod arma per sacrilegium abstulerunt (dicunt enim) quæ ego Minervæ consecraram, & decretum exculpserunt quo municipes me ornarant. Conspirarunt illi contra me, à quibus ea quæ publicè debebantur, redegi [illegible] impudentiæ, ut passim dicerent, ea me fecisse causa defensionis. Quis verò me vestrûm tantæ [illegible] iudicet, ut propter tantilla tam profunda argumenta, facinus tantum [illegible] [illegible], & quæ mihi honorifica essent, ea abolerem? Illud autem quod omnium est gravissimum B non utique dicent me autore esse factum. Cum primùm enim mihi calamitas accidisset, statim isti quidam, tanquam exulem essem, & perissem, domum [illegible] in agro nostro aggressi, instrumentum & supellectilem auferre sunt conati. Usque adeò & vos & leges contempserunt. Ac si vultis, huius rei conscios citabimus. Etsi autem multa haberem quæ isti perpetrarunt & commiserunt, commemoranda, libenter [illegible] vobis exponerem, ea tamen cum præter rem esse putem, omittam. Illa autem recordamini, & [illegible], quantis argumentis fretus ad vos accesserim. Ut enim vos in Servitos inquiritis, [illegible] eundem ego modum apud vos in me inquiram. Heus homo quis tibi pater fuit? [illegible] Nunquid aliqui [illegible] [illegible] esse testificentur? [illegible]. Primum consobrini quatuor, deinde [illegible], qui consobrinas eius duxerunt. Curiales item, nec non Apollinis patrij Iovis Hercei gentiles. Deinde ij quibus monumenta sunt eadem. Deinde municipes, cum sæpe & probatum esse, & magistratus gessisse, suis suffragiis ostenderunt. De patre igitur, quid vobis æquius aut sincerius [illegible] potuissem? [illegible] autem vobis [illegible], si vultis. De matre porrò audite. [illegible] mihi est Nicarete, filia Demostrati Melitensis. Eius cognati, qui testimonium dicunt? Primùm pronepotis filij duo, deinde consobrini matris. Post Protomachi filij, eius qui matrem meam prior habuit. Deinde qui sororem meam ex Protomacho duxit, [illegible] [illegible]. Post filius sororis, [illegible] & Curiales cognati matris, & municipes item sunt testificati. Quid igitur requiritis amplius? Nam & ex præscripto legum contraxisse matrimonium patrem, & nuptiale munus obtulisse Curialibus, testes confirmarunt. Ad hæc autem meipsum quoque ostendi, participasse res omnes quæ decent ingenuos. Quapropter ab omnibus partibus [illegible] & [illegible] [illegible] isto pro nobis suffragio, religiosè pronunciabitis. Tum etiam, Iudices, Servitos interrogatis, an parentibus benefaciant: ego verò [illegible] pupillus sum relictus. Matrem autem obsecro vos & obtestor, ut in patria sepulcris monumentis hoc vestro suffragio liceat: ne me prohibete, ne exortem agite me cognatis, [illegible] [illegible], quorum tam multorum est, ne denique perdite. Potius à quibus deseri, si ab his consistuari non potuero, meipse interficiam, ut saltem ab eis in patria sepeliar.

[illegible]

[illegible]

TERTII TOMI FINIS.

QVARTVS TOMVS OPERVM DEMOSTHENIS, QVI CONTINET ORATIONES FORENSES PRIVATORVM CONtractuum triginta, conuersas è Græco sermone in Latinum, per Hieronymum Vvolfium Oetingensem.

CATALOGVS ORATIONVM DEMOSTHEnis, quæ hoc quarto tomo continentur.

HIERONYMI VVOLFII IN QVARTVM ET VLTIMVM orationum Demosthenis tomum.

Præfatio.

ALIA fuit olim apud Romanos & Athenienses ratio iudiciorum, quàm nostris temporibus. Nam ita paratos in iudicium reos (hoc est, eos qui inter sese litigabant) venire oportebat, tum testibus producendis, tum argumentis adducendis, vt ex accusatione & defensione, eodem plerunque die controuersia decideretur. Quæ res quàm commoda fuerit: infiniti nunc homines suspiriis & lacrymis testantur: qui nec per sycophantas quieti esse, nec iudicio liberari ab æ-rumnis possunt. Quàm multæ lites causidicos locupletant, litigantes ad egestatem redigunt? quàm multæ ad nepotes propagantur? Atqui olim fruendæ iustitiæ causa boni reges constituebantur. Nūc bellis & controuersiis turbantur omnia. Scripsit Empedocles Agrigentinus physicus, rerum naturam ex lite & amicitia constare. Sed illam nemo non terra, mari, domi, militiæ, in vrbibus, in agris, in curia, in foro, in templis atque ipsis altaribus subinde conspicit: hanc requirunt omnes, cùm nulli vsquam inueniant. Itaque verendum est, quo tandem res euasura sit. Dissidiis enim vastari ex quæ concordia exædificata fuerunt, notum est. Sed vt ad rem veniam: Hoc postremo tomo continentur triginta priuatorum contractuum orationes, non ab ipso Demosthene (tutoriis quatuor exceptis) habitæ, sed partim amicis, partim aliis scriptæ, quibus apud iudices, pro sua quisque causæ defensione, vteretur. Etsi autem neque argumentorum splendor, atque orationis ornatus (versantur enim in summisso ferè ac subtili dicendi genere) ad lectionem inuitare magnopere potest: tamen & magna rerum, euentuum, consuetudinum, ingeniorum varietas delectationem habet: & oratoria calliditas, verborúmque parsimonia admiratione digna est & veterum iudiciorum expedita ratio cum nostra perplexitate vtiliter confertur: præsertim si ii proceres quos summa rerum est, de idoneis talium confusionum remediis cogitarint. Fuit olim à Romanis Imperatoribus oratorum leuitas & petulantia repressa, grauitate & moderatione iurisconsultorū: qui si eos in quorum successere locum, non modò imitari, sed & superare studuerint, & callidissimis artificiis causas inferiores fecerint, vt aut superiores videātur, aut in infinitū propagētur: quis tādē portus erit innocētiæ cōtra calūnias atq; iniurias nebulonū? quò cōfugiēt boni viri, qui suis opib. tuti esse nequeūt? quid denique punitatē illā sycophātarū cōsequetur? Sed ne sudor

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ καὶ τελευταῖον τῶν Δημοσθένους τόμον προοίμιον.

ΑΛΛΟΣ τις πάλαι παρ' Ἀθηναίοις καὶ Ῥωμαίοις τῶν δικαστηρίων [illegible]

[illegible]

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ Ἀφόβου ἐπιτροπῆς λόγου.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ πρῶτος.

[illegible]

ultra crepidam? Grammaticum enim, non legislatorem, vel fortuna vel natura mea fecit; unde odium mihi querelæ pariant eorum, qui se officium non facere agnoscunt, queri desinet, & hæc fatis atque iis committo, qui rerum potiuntur: æquos lectores oramus, ut Aeschinem & Demosthenem nostra opera si non Latinè dicentes, at conantes dicere eodem candore accipiant, quo à nobis in Romanum forum sunt producti.

ARGUMENTUM ORATIONIS in Aphobum, de tutela.

Demosthenes Pæaniensis, Demosthenis oratoris pater, [illegible]

DEMOSTHENIS IN APHOBUM ORATIO PRIMA, Hieronymo Wolfio interprete.

Si voluisset Aphobus, Iudices, ea facere quæ iusta sunt, aut de nostris controversiis familiares sumere arbitros, [illegible] Fuisset enim satis, stare decretis illorum, ut nulla nobis esset cum eo contentio. Quum verò eorum quibus res nostræ percognitæ sunt, sententiam & cognitionem omnino detrectarit, & ad vos qui de nostris negotiis comperti nihil habetis, accesserit, necesse est facere periculum, an vestra ope ius nostrum ab eo consequi possimus. Equidē scio, Iudices, quàm difficile sit in certamen descendere, ac dimicare de fortunis omnibus, cum viris & dicendi peritis & omnibus copiis instructissimis homini propter ætatē, rerum prorsus imperito. Quanquam autem longè sum illis inferior, spem tamen optimam habeo, me & à vobis quæ æqua sunt impetraturum & oratione mea tantum assecuturum, ut rem omnē vti gesta est, planè intelligatis, nec ullam partem negotij, de quo ferenda erunt suffragia, ignoretis. Proinde rogo vos Iudices, ut me benignè audiatis: &, si mihi iniuria videbor, in meo iure consequendo adiuvetis. Dicam autem quàm potero breuissimè, atque inde narrationē auspicabor, unde vos negotium facilimè perspicietis. Demosthenes pater meus, Iudices, rē familiarē reliquit circiter quatuordecim, & [illegible] quinquennē [illegible] quæ minas quinquaginta nomine dotis in eius ædes intulerat. [illegible]

[illegible]

tutorum, initis de nobis consiliis, hæc omnia Aphobo, & Demophonti Demonis F. Demonis, suis cognatis: fratre, illo, ex sorore nepotum, fidei commisit: tertiumque his adiunxit Therippidem Pæaniensem, non quidem cognatione aliquâ, sed amicitiâ iam inde à puero sibi coniunctum. Huic, ne cupiditate pecuniæ obiectâ meum aliquid peius administraret, vsumfructum septuaginta minarum ex patrimonio meo tantisper concessit, dum ego ad virilem ætatem peruenissem: Demophonti sororem meam, & duo talenta statim tradenda dedit: illi ipsi, matrem cum dote octoginta minarum, & ædes, vnà cum vsu instrumenti & supellectilis meæ: eos etiam tantò me diligentius curaturos, quantò eos mihi, accedente hac necessitudine, coniunctiores reddidisset. Isti autem portionibus his de patrimonio ad se receptis, & reliquis opibus in decennii cura & tutela nostri peractis: nos ceteris omnibus fraudarent: ædes duntaxat, & mancipia quatuordecim & argenti minas triginta, quæ vniuersa collecta in vnum, septuaginta minas ad summum conficiunt, nobis tradiderunt. Caput igitur iniuriarum, quam fieri breuissimè potuit, expositum, hoc est iudices. Pecuniæ autem tantam fuisse relictam, ipsi mihi locupletes testes fuerunt. Nam in classem pro me, de vicenis quinis minis, drachmas quingentas contulerunt, tantundem quantum Timotheus Cononis filius, & pecuniosissimi quique ciues conferebant. Sigillatim autem etiam vobis explicandum est, quæ fructuosa fuerint, quæ non fuerint, & quanti quæque fuerint. His enim cognitis, liquidò intelligetis nullos vnquam tutores quam nostra bona istos vel impudentius, vel magis dedita opera diripuisse rem pupillorum. Ac primùm eos pro me hoc tributum in classem æstimationis sua contulisse, testes producam. Deinde me à patre non pauperem, nec qui rem septuaginta minarum haberem, sed tantam, vt ne ipsi occultare publicè propter magnitudinem potuerint, relictum esse ostendam. Cape hoc testimonium, ac recita.

TESTIMONIVM.

Enumeratio patrimonii Demosthenis

Quanta summa fuerit, hinc etiam apparet, quindecim nempe talentûm: ipsum census nomine tria talenta conferre voluerint. Sed hoc, audita re ipsa, certius cognoscetis. Pater meus, iudices, duas officinas reliquit, opificij vtranque non parui: gladiorum fabros triginta, quorum duo vel tres quinis, aut etiam senis, reliqui non minoris certè quam ternis singuli minis æstimari possent: ab his redditū annuū accipiebat XXX. minas immunes. Lectorū fabros viginti numero, ob quadraginta minas oppigneratos, qui XII. minas immunes ei afficiebant. argenti ad vnū talentū drachmæ fœnore menstruo dati: cuius vsura quotannis septē minas superabat. Et hæc sūt quæ ipsorū etiā cōfessione fructuosa reliquerit: quorū sors quatuor talēta & quinquies mille drachmas: reditus, quinquagenas minas singulis annis explet. præter hæc ebur & ferrum vnde fabricabant, & ligneā materiā ad lectos, precij circiter octoginta minarū. Gallā præterea & æs septuaginta minis empta. præterea domū trium milliū drachmarum. Supellectilia porrò, calices, aurea vasa, vestes, mundum matris, vniuersa precij decies mille drachmarum: argenti domi repositi, octoginta minas. & hæc domi reliquit omnia. Iam Xutho septuaginta minas pecuniæ nauticis elocatas: quadraginta & bis mille

μήτηρ δ' αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ γνώμης, ἅπαντα ταῦτα ἐνεχείρισεν Ἀφόβῳ τε τουτῳῒ καὶ Δημοφῶντι τῷ Δήμωνος υἱεῖ, τούτοις μὲν ἀδελφιδοῖς οὖσι, τῷ μὲν ἐξ ἀδελφοῦ, τῷ δ' ἐξ ἀδελφῆς γεγονότι· ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τῷ Παιανιεῖ, γένει μὲν οὐδὲν προσήκοντι, φίλῳ δ' ἐκ παιδὸς ὑπάρχοντι. ἀφῆκε μὲν ἑβδομήκοντα μνᾶς ἐκ τῶν ἐμῶν καρπώσασθαι τοσοῦτον χρόνον, ἕως ἂν ἐγὼ ἀνὴρ δοκιμασθείην, ὅπως μὴ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν χρημάτων χεῖρόν τι τῶν ἐμῶν διοικήσειε. Δημοφῶντι δὲ τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν καὶ δύο τάλαντα εὐθὺς ἔδωκεν ἔχειν. αὐτῷ δὲ τούτῳ τὴν μητέρα τὴν ἡμετέραν καὶ προῖκα ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ σκεύη χρῆσθαι τὰ ἐμά. ἡγούμενος εἰ καὶ τούτους οἰκειοτέρους ἔτι ποιήσειεν, οὐκ ἂν χεῖρον ἐμὲ ἐπιτροπευθῆναι, ταύτης οἱ οἰκειότητος προσγενομένης. λαβόντες δ' οὗτοι ταῦτα πρῶτα σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῶν χρημάτων, καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν ἅπασαν διαχειρίσαντες, καὶ δέκ' ἔτη ἡμᾶς ἐπιτροπεύσαντες, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀπεστερήκασι· τὴν οἰκίαν δὲ καὶ τέτταρα καὶ δέκ' ἀνδράποδα, καὶ ἀργυρίου μνᾶς τριάκοντα, μάλιστα σύμπαντα ταῦτα εἰς ἑβδομήκοντα μνᾶς, παραδεδώκασι. καὶ τὸ μὲν κεφάλαιον τῶν ἀδικημάτων, ὡς ἂν συντομώτατα εἴποι τις, τοῦτ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας ὅτι τοσοῦτον κατελείφθη, μάλιστα μὲν αὐτοὶ μάρτυρές μοι γεγόνασιν. εἰς γὰρ τὰς συμμορίας ὑπὲρ ἐμοῦ συνετάξαντο, κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς, πεντακοσίας δραχμὰς εἰσφέρειν, ὅσονπερ Τιμόθεός τε ὁ Κόνωνος, καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματ' εἰσέφερον. δεῖ δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦσαι, τά τε ἐνεργὰ αὐτῶν, καὶ ὅσα ἦν ἀργά, καὶ ὅσου ἦν ἄξια ἕκαστα. ταῦτα γὰρ μαθόντες, ἀκριβῶς εἴσεσθε, ὅτι τῶν πώποτ' ἐπιτροπευσάντων οὐδένες ἀσελγέστερον, οὐδ' ἀναιδέστερον τὰ ἡμέτερα διηρπάκασι. πρῶτον μὲν τοίνυν ὡς συνετάξαντο ὑπὲρ ἐμοῦ ταύτην τὴν εἰσφορὰν εἰς τὴν συμμορίαν, παρέξομαι τούτων μάρτυρας. ἔπειθ' ὅτι οὐ πένητά με κατέλιπεν ὁ πατήρ, οὐδ' ἑβδομήκοντα μνῶν οὐσίαν κεκτημένον, ἀλλὰ τοσαύτην, ὥστε οὐδ' αὐτοὺς τούτους ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος πρὸς τὴν πόλιν δεδύνηνται. καί μοι ἀναγίγνωσκε λαβὼν ταυτηνὶ τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ὅτι τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας, τριταλαντιαῖον γὰρ ἐκ πεντεκαίδεκα ταλάντων τίμημα τούτων ἠξίουν εἰσφέρειν τὴν εἰσφοράν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον εἴσεσθε τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἀκούσαντες. ὁ γὰρ πατήρ, ὦ ἄνδρες, κατέλιπεν ἐργαστήρια δύο, τέχνης οὐ μικρᾶς ἑκάτερον· μαχαιροποιοὺς μὲν τριάκοντα καὶ δύο ἢ τρεῖς, ἀνὰ πέντε μνᾶς καὶ ἕξ, τοὺς δ' οὐκ ἐλάττονος, ἢ τριῶν μνῶν ἀξίους, ἀφ' ὧν τριάκοντα μνᾶς ἐλάμβανε καθαρὰς τὴν πρόσοδον τοῦ ἐνιαυτοῦ. κλινοποιοὺς δ' εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, τετταράκοντα μνῶν ὑποκειμένους, οἳ δώδεκα μνᾶς αὐτῷ καθαρὰς προσέφερον· ἀργυρίου δ' εἰς τάλαντον ἐπὶ δραχμῇ δεδανεισμένον, οὗ ὁ τόκος ἐγίγνετο τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου πλέον ἢ ἑπτὰ μναῖ. καὶ ταῦτα μὲν ἐνεργὰ κατέλιπεν, ὡς καὶ αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογήσουσιν, ὧν γίγνεται τὸ μὲν ἀρχαῖον κεφάλαιον τέτταρα τάλαντα καὶ πεντακισχίλιαι, ὁ δ' ἔργον αὐτῶν πεντήκοντα μναῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ τούτων ἐλέφαντα μὲν καὶ σίδηρον, ὃν κατειργάζοντο, καὶ ξύλα κλίνεια εἰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἄξια· κηκῖδα δὲ καὶ χαλκόν, ἑβδομήκοντα μνῶν ἐωνημένα· ἔτι δ' οἰκίαν τρισχιλίων, ἔπιπλα δὲ καὶ ἐκπώματα, καὶ χρυσία, καὶ ἱμάτια, καὶ κόσμον τῆς μητρός, ἄξια σύμπαντα ταῦτα εἰς μυρίας δραχμάς· ἀργυρίου δ' ἔνδον ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ταῦτα μὲν οἴκοι κατέλιπε πάντα. ναυτικὰ δ', ἑβδομήκοντα μνᾶς ἐκδεδομένας παρὰ Ξούθῳ· τετταράκοντα δὲ καὶ δισχιλίας ἐπὶ τῇ τρα-

πέζῃ

[illegible]

A drachmas ad Pasionis, ad Pyladæ mensam sexcentas dederat. Demomeli Demonis filio mille sexcentas. ducenæ porrò & treceñæ drachmæ aliis datæ mutuò, simul talentum fere conficiunt. Hæ pecuniæ cũ talentum & triginta minarum summam excedunt, sed vniuersa hæc ad quatuordecim facere talenta, ratione inita reperietis. Tantum igitur mihi patrimonium relictum fuit, iudices. Quantũ verò furto sit inde sublatum, & quantum vel seorsim singuli ceperint, vel communiter omnes defraudarint: dari nobis, ad hanc causam agendam temporis angustiis excludor, quo minus nunc enumerem: sed necesse est vt singula separatim distribuam. Proinde quæ mea Demophon & Therippides habeant, tunc dicendi locus dabitur, cùm eos in iudicium adducemus. Quæ verò illum illi habere contendant, & ego accepisse scio, de his iam apud vos verba faciam: ac primùm ostendam, eum dotem, octoginta minas, habere: & sic deinceps reliqua probabo quàm breuissimè potero. Ille itaque post patris obitum, ex testamento eum in ædibus habitare cœpit, & quod auri mater habebat, & relicta pocula accepita, quæ ad quinquaginta minas valuerũt. B deinde precium mancipiorum quæ vendebantur, & à Therippide & Demophonte accepit, donec dos octoginta minarum compleretur. Quæ cum haberet, Corcyram nauigaturus, triremi præfectus, in tabulas retulit Therippidæ datas, ea se habere, ac dotẽ accepisse confessus est. Harum rerum testes sunt, primùm Demophon & Therippides, contutores eius: deinde ipsum esse confessum ea se habere, tum Demochares Leuconoensis amitæ meæ maritus, tum alij complures testificati sunt. Nam cum hic alimenta matri non præberet, quamuis dotem haberet: neque domum foris locare vellet, sed vt sua & cæterorum tutorum arbitrio permitteretur, postularet: hisce de rebus verba fecit Demochares: quibus ipse audiris, neque se habere inficias ibat, neque grauiter ferebat quasi non accepisset: sed confitebatur, ac nescio quid se cum matre habere controuersiæ de auratis ornamentis dicebat: quæ expedita, se de alimentis, & cæteris C de rebus eam rationem initurũ pollicebatur, vt mihi cumulatè satisfieret. Atqui si constat, eum apud Democharem hæc esse confessum, & apud reliquos qui tum aderant, & à Demophonte atque Therippide, precia mancipiorum, causa complendæ dotis, accepisse, & dotem se habere in consignatam tabulas retulisse, & quum primum pater obiit, in ædibus habitasse: quoniam ab omni parte res in confesso est, palàm-que deprehensum, eum dotem octoginta minas accepisse, & id nunc factum nimis impudenter pernegare. Vt autem me vera dicere appareat, cape testimonia, & lege.

Quomodo Aphobus dotem defraudauerit.

TESTIMONIA.

Dotem igitur ad hunc modũ acceptam tenuit. Quũ verò matrem meam nõ duxerit: lege iubetur debere dotem cum vsura nouem obolorum: ego verò drachmæ tantũ ponam. Sors igitur, & duodecim annorũ vsura, tria omnino talẽta cõficiũt. & hæc sic eũ probo, accepisse, & se habere, coram tot testibus esse cõfessum. Iam alias habet triginta minas, accepto officinæ reditu: quo me omniũ impudentissimè fraudare est aggressus. Mihi verò pater tricenas minas reditum de omnib. reliquit. Quũ autẽ tutores, mãcipiorũ partẽ dimidiã vẽdidissent in ipsa vsq; exigit tacio, vt minæ mihi quindecim numerentur. At Therippides, qui septenũ

[illegible]

curā seruitiorū habuit vndenas quotānis minas acceptas retulit, me singulis annis in rationi referenda quaternis minis defraudato. Ille verò, in cuius cura duos primos annos fuere, ne teruncium quidem exhibuit. Nunc enim cessasse ait officinam: nunc se harū rerum curam ipsam non suscepisse, sed procuratorē, libertum nostrum Milyam, administrasse omnia: ab eo liberum esse requirendum. Quòd si nunc quoque tales causas afferet emendacij facile conuincetur. Nam si cessasse officinam dicet: ipse rationes retulit de sumptibus, non qui facti sint in alimoniam mancipiorum, sed in eorum opera, ebur ad artificium & gladiorum capulos, & ad alia conficienda, tanquam opera fecerint opifices. Deinde in rationibus perscriptos se tribus Therippide mancipiis, quæ in officina mea fuerunt, mercedem numerasse. Atqui si nihil operis factum est, neque illi mercedem numerari, neque mihi sumptum eo expensū ferri decuit. Sin opus esse factum ait, sed vendi nihil potuisse: par vtique erit, vt opera se mihi reddidisse probet: & quibus præsentibus id fecerit, testes exhibeat. Si vero neutrum horum fecit: qui fieri potest, vt duorum annorum ex officina reditum, triginta minas, non habeat, quum opus esse factum omnino constet? Quòd si horum vtrunque negabit, & Milyam hæc omnia dispensasse asseret: est verò [illegible] habenda fides affirmanti se amplius quingentis drachmis expendisse, illum, si quid lucri sit factum, id habere? Mihi quidem contrarium probabile videtur: etiam si Milyas illa procurasset, huic quidem impensas factarum, illum verò fuisse quæstum exactum, si qua modò coniectura capienda est è cæteris eius factis & impudentia. Cape hæc testimonia, & recita.

TESTIMONIA.

Quæ A-[illegible]

Hæc igitur triginta minas ex officina, earúmque vsuram octo iā annos habet: quæ si duntaxat in singulas drachmas cōputetur, aliæ tamē triginta minæ inuenientur. & hæc seorsum solus accepit: quæ coniuncta cum dote & sorte, quatuor omnino talēta cōficiūt. Nunc ea vobis sigillatim exponam, quæ cōmuniter cum reliquis tutoribus diripuit, & quorum quædā prorsus ne relicta quidē esse cōcedit. Ac primùm quod ad lectorum fabros attinet (quos reliquit pater, illi occultare student) nō quadraginta minis pignori oppositos, qui numero viginti fuerunt, vobis planū faciā, me his per summā impudentiam & manifestè fraudari ab eis. Nam hos domi esse nostræ relictos, omnes cōfitentur, & duodenas patri minas quotannis accepisse haud negant. Ipsi verò me annis iā vndecim nihil ex eis fructus habuisse dicunt, vel minimū. Sumptuū verò summam, qui in eos facti sint, iste propemodū mille drachmas cōputat: tantū impudentiæ venit. Ipsos autē homines, quos tāti constitisse dicunt, nusquam mihi tradiderūt: sed cōmentum omnium audacissimū adferunt, eum qui meo patri seruitia pignori dederat, mortalē nequissimū extitisse, & cū leges soluisse [illegible], tum ære alieno fuisse oppressum, [illegible] ex eius creditorib. testes citarūt cōtra eum. Sed quis ille sit, à quo mācipia acceperit, aut quomodo ex ædib. abierint, aut ab aliquo abducta sint, sed quo victi iudicio, ea amiserit, dicere nequiūt. Enimuero si quam probabilē causam haberēt, nō cōtra illius improbitatē testes citarent, quæ nihil ad nos attinet: sed his potius niterētur, qui seruos abalienassent, eosque producerent, eorū [illegible] neminem prætermitterent. Nunc per summam iniquitatem, quùm mancipia esse relicta, eaque se recepisse cōfiteantur &

A [illegible]

B [illegible]

[illegible]

Μαρτυρίαι.

Ταύτας τοίνυν ἔχει τὰς τριάκοντα μνᾶς ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου, [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

Μαρτυρίαι.

[illegible Greek text]

Μαρτυρία.

[illegible Greek text]

Μαρτυρίαι.

[illegible Greek text]

A [illegible] hominum per decennium per ceperim [illegible] officinam ex oculis sustulit. Haec vt sic verè dici constet, cape testimonium, ac recita.

TESTIMONIA.

[illegible] non fuisse inopem, neque à patre hunc contractum de mancipiis [illegible] esse factum [illegible] uidenti signo cognoscetis. Nam Aphobus, officina, vt ex testibus audiuistis, ad sese translata, cuius [illegible] cij esset, si quis alius in eam quicquam conferre vellet, vt ipse [illegible] prohiberet [illegible] pis Moeriadae quingentas drachmas ipse [illegible] quas ab eo [illegible] [illegible] pisse. Numquid igitur [illegible] fieri potest, qu[illegible] nec [illegible] ex eis habuisse quicquam: & ipsa pignora nobis, qui priores [illegible] perisse? [illegible] vero qui [illegible] in nostra pignora contulit, [illegible] pore [illegible] [illegible] [illegible] obstitisse? Vt autem vera me dicere appareat, cape testimonium, ac B recita.

TESTIMONIVM.

Iam confiteatur quantum [illegible] [illegible] sufficientem quadraginta minas, ipsam [illegible] per [illegible] decennio factum, duo talenta [illegible] decem minarum reditum ex eo quotannis habuerint. Num [illegible] quiddam [illegible] ex re [illegible] facere sit expeditum? ac non potius ita [illegible] tria ferre talenta surripuerunt? [illegible] [illegible] mites sunt [illegible] [illegible] ab illo [illegible] est. Iam de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hacc [illegible] protulerunt. Q[illegible] autem fieri potest, vt is qui tot & lectorum & gladiorum fabros possedit, nō etiam ferrum & ebur reliquerit [illegible] [illegible] certè est necesse & hac [illegible] [illegible] ria quid operi facere potuissent? [illegible] igitur qui amplius quinquaginta mancipia possedit, & duobus opificiis [illegible], quorum altera officina [illegible] binas minas C singulis [illegible] in [illegible] gladiorum fabrica, non minus quam [illegible] vnā cum ferro [illegible] horum nihil reliquisse dicunt [illegible] [illegible] Sed [illegible] non credibile ita dicere, vel ex his ipsis facilè perspicitur. Tantā autē eum copiam reliquisse, vt non [illegible] eius opificibus abūdè ad opus faciendum suppeteret, sed etiam ad quibusuis vendendum, hinc apparet, quòd & ipse vi[illegible] [illegible] patre iam defuncto, Demophon & ille ex aedibus, iis qui vellent, vendiderunt. Quàm multa igitur fuisse relicta consentaneum est, quia ex collect nō modò [illegible] officinis sufficisse, sed & à tutorib. seorsim esse [illegible] Nō [illegible], in verò [illegible] plura quàm quae in accusatione perscripta sunt? Cape haec testimonia, & his recita.

TESTIMONIA.

Hoc igitur ebur plus [illegible] quàm talenti, quod nec ipsū [illegible] lucrum [illegible] [illegible] mihi [illegible], sed & hoc totum penitus suppressit. Ad haec, Iudices, ea [illegible] [illegible], de illis quae ipsi [illegible] [illegible] [illegible], vobis [illegible], eos tres [illegible] [illegible] talenta, quae [illegible] sit, habere: sed Aphobū seorsum tria talenta, & mille drachmas accepisse, [illegible] [illegible] plura * sine [illegible] esse [illegible] quàm [illegible], & ea quae ex his [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lorū. Nā de meo se accepisse fatetur: ille quidē octo & cētum minas, praeter ea quae ego nunc habeo nunc

[illegible Greek text]

[illegible] Therippidae duo talenta, Demophon [illegible] ptem & octoginta minas. Hæc sunt quinque talenta, & minæ quindecim. [illegible] igitur quod non simul vniuersum acceptum est, minæ ferè sunt septuaginta septem, [illegible]. Quod verò illi statim acceperunt, parum abest à quinque talentis, quibus si vsura decennij, singulis saltem drachmis computata, addita fuerit, inuenietis vtraque talenta cum sorte, & mille drachmas. Alimenta porrò à septuaginta septem minis est computanda, quæ ex officinis redactæ. Nam Therippides septenas minas quotannis [illegible] & nos accepisse * hoc fatemur. Proinde cùm illi nobis septuaginta minas in officinam ad illos alendum [illegible], id quod superest septingentas drachmas eis appono, & eis plus posui. Id verò quod mihi [illegible] tradiderunt, & quam [illegible] octo talenta, & [illegible] quod est appositum, [illegible]dum. Reddiderunt igitur [illegible] & Therippides minas [illegible] & triginta, [illegible] minas se expendisse duodeuiginti [illegible]. Ego verò [illegible] numero [illegible] imputata [illegible] nihil habeat quod contradicat. Itaq. si ab octo talentis talentum [illegible], septem sunt [illegible], [illegible] his quæ accepisse ipsi se confitentur, quæ [illegible] habere [illegible] est. Hoc igitur, etiamsi [illegible] quis [illegible] habere negaret, reddere [illegible] haud [illegible] illa de meo se accepisse. Nec enim quid fecisti? Vsuram pecuniæ nullam protulerunt, [illegible] omnem vna cum septuaginta septem minis expensa mihi ferunt. Quin Demophon [illegible] debere in [illegible]. Nonne ista est magna & insignis impudentia? an quoniam ad immensas fures & rapacitatem istam [illegible]? Quid tandem grauiter insignius [illegible] debebat, si ista tam immensa & insania, grauia & insignia non videbantur? Iste igitur pro [illegible] minas [illegible] se accepisse confitetur, quas & ipse habet, & decennij vsuram, quæ tria maximè talenta & mille drachmas conficiunt. Hæc me [illegible] dicere, & [illegible] rationibus vnumquemque tantum emolumenti se accepisse confitentem, vniuersam expensam mihi ferre: vti constat: accipe testimonia, & recita.

TESTIMONIA.

[illegible]

Adsistite igitur, [illegible], quod ad hæc attinet, vos satis [illegible], tum quam multa furentur, [illegible] quibus [illegible] vnusquisque [illegible] & hæc [illegible], si mihi testamentum à patre [illegible] reddere voluissent. Nam in illo perscripta fuerant, vt mea mater affirmat, omnia, quæ pater reliquit, & vnde legata illis accipienda, & quam domus esset [illegible]. Nunc me tabulas [illegible] relictas esse fatentur illi quidem, sed eas non proferunt. Faciunt autem hoc, tum quia quantæ opes [illegible] ipsi [illegible] nolunt: tum ne habere legata videantur * quod alioquin ipsi te facile conuincerentur. Cape testimonia quomodo responderint, & recita.

TESTIMONIA.

Hic testamentum esse factum ait, & duo talenta Demophonti, & octoginta minas illi esse data: se tantum [illegible] septuaginta minas, quas Therippides acceperit, [illegible] hereditatis, & quo pacto domus elocata sit, adscriptum esse negat. Nec enim ei expedit hæc etiam confiteri. Cape & istius testimonium.

TESTIMONIA.

Hic ipse quod testamentum esse factum aliarit, et argé-

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

TESTIMONIA.

[illegible]

LEGES.

[illegible]

Νόμοι.

[illegible]

[illegible]

A annis vndecim, si & temporis & educationis illius ratio habeatur, triplo plure[illegible] debuisset accedere. Hoc vero cur non fecerit, ipsum interrogate. Nam si dicet praestitisse domum non elocare, ostendat, non duplicatum aut triplicatum esse meum patrimonium: sed ipsum denarrat sortem integram mihi esse restitutam. sin de talentis quatuordecim, [illegible] nec septuaginta minas reddiderunt, & ipse me insuper sibi debere in tabulas retulit: est-ne accipienda vlla istorum excusatio? minime gentium. Itaque quum mihi tantum patrimonium relictum fuerit, quantum principio audistis: & quum eius tertia pars quinquaginta minas redderet, semper quum liceret istis, quorum cupiditas infinita est atque insatiabilis, si elocare domum voluissent, ex illis reditibus (nulla re mota, aut mutata) tum nos alere, tum publica obire munera, & quae ex eis accederent, ea saltem ad cumulum adiicere: opes autem reliquas, quae his duplo sunt maiores, ita distribuere, ne essent ignaui,

B sed quaestuosi: erat & ipsi (siquidem cupiditate pecuniae vrgebantur) vel mediocris inde accepissent, vnaque cum sorte ex reditibus rem familiarem auxissent: horum nihil fecerunt, sed optimis mancipiis inter se diuenditis, reliquis e medio sublatis, meos etiam veteres reditus destruxerunt, sibimetipsis non mediocres de meo compararunt. Iam cum caetera etiam omnia turpiter adeo ceperint communiter ambigunt, plus dimidia pecuniae parte mihi ne relictum quidem esse: sed tanquam quinque talentorum duntaxat sint opes, sic rationes de iis retulerunt. Ita reditum ex eis nullos ostendunt, neque sortem manifeste demonstrant: sed ipsi praedia tam impudenter absumpta esse dictitant. Neque huius vos audaciae pudet. Enimuero, quid mihi accidisset, si sub eorum tutela fuissem diutius, id ne dicere quidem poterunt. Nam quum decem annis praeteritis ab illis tam pauca receperim, isti etiam debere [illegible] non indignari debere? Omnino clarum est, me si anniculus relictus, sub istorum tutela sexennium adhuc fuissem, nec ista exigua ab eis fuisse recepturum. Nam si superiora recte consumpta [illegible] ex his quae recepi, sextum in annum

C [illegible] sed me vel abstulissent de [illegible], vel fame perire passi essent. An vero grauiter ferendum non est, aliorum familias, vel vnius, vel binum talentum relictas, elocatione duplicatas esse, & triplicatas, vt iam munera publica sint obitura: meam vero, triremes instruere & magna tributa pendere solitam, ob propter istorum impudentiam nec minima posse sustinere? Quod aliud scelus dici potest, quo [illegible] isti reliquerunt, qui se testamentum etiam abolituros sperarint, & sua rem familiarem vsufructu nostra stabiliuerint, & sua de meo patrimonio collocupletarint, tametsi [illegible] inimicitia, forte totam sustulerunt? Vos quidem si quis in vos deliquerit condemnatis, ne ei quidem omnes opes adimitis, sed vel vxoris, vel liberorum miseriti partem aliquam illis relinquitis: isti vero tanto sunt vobis crudeliores, vt etiam dotem a nobis acceptis, quo tutelam bona fide gererent, tantis nos contumeliis affecerint: nec erubuerint, nec timuerint quicquam, nec miseriti sint sororis meae, cui duobus ei talentis a meo patre legatis, nullam se dignam conditionem consequeretur: sed tanquam inimicissimi aliqui non amici & cognati relicti essent, nullius necessitudinis habuerunt rationem. Sed ego miserrimus omnium vtrasque de re sum dubius. Nam & publice vrgeor, vt tributum

[illegible]

Amp[illegible] [illegible] & [illegible]

conferant (idque iure. pater enim opes eorum ad eum fere mihi magnas reliquit, pecuniam autem relictam isti omnem acceperunt) & nunc, dum mea recuperare studeo, in summum discrimen adducor. Nã si iste absolutus fuerit (quod absit) centum minas mulctæ nomine debebo. Sin istum damnaueritis, lite æstimata non de sua, sed de mea pecunia litis æstimationẽ soluet. mea verò dignitas agitur in hoc iudicio. Proinde non tantum patrimonio spoliabor, sed etiam honoribus, nisi vos mei nunc misertum fuerit. Quare oro vos, iudices, & supplico & obtestor, ut legum & iurisiurandi memores, quo adacti iudicatis, ad nostrum ius consequendum nos adiuuetis: neve plus istorum quàm nostras apud vos preces valere patiamini. Æquum autem est, non scelestorum hominum sed contra omnem humanitatem affectorum vos misereri, nec eorum, qui tam crudeliter aliena per fraudẽ detinent, sed nostri, qui longo iam tempore nostro patrimonio caremus, præterea, qui ab istis affecti contumeliis, nunc de dignitate ac fama dimicamus. Alia vtique ex nostri sororis sententia, si intelligeret, me, suum fratrem, in discrimen adductum esse multæ soluendæ, quæ propter dotes & donationes a se istis datas, exigerentur: & cum iam alij ciues non cognatorũ modò, sed etiam amicorum inopum filias de suo elocarint: Aphobum nec quam accepit dotem, velle restituere, idque anno decimo.

ARGVMENTVM.

Hæc oratio secundo loco est habita & quasi [illegible], quæ prius etiam dicta sunt repetit causa eadem.

DEMOSTHENIS IN APHOBVM ORATIO SECVNDA,

Hieronymo Vvolfio interprete.

[illegible]

CVm Aphobus apud vos & multa & magna mendacia dixerit: primum id ei redarguere conabor, quod inter ejus dicta maximè falsum erat. Dixit enim auum meũ fuisse ærarium, proptereaque noluisse patrem suam domum mercede locari, ut ne in periculũ deueniret. At præterea quidem hoc attinere sed eum ærarium obiisse, nullo proferre testimonio probauit: eo que de re dicere distulit, extremis iudicij diem aut paratus, vt testimonium ad posteriorem orationem reseruauisse sperans, vt per eam rem calumniandi sibi daretur occasio. Quòd si testimonium illud legeris diligenter animaduertite. Inuenietis enim dictũ esse a testibus eũ non esse, sed fuisse ærarium. Illud igitur, quo maximè vsus præcipuè nititur, in primis refutare conabor, idque de quo inter nos omnis est controuersia. Quod si id licuisset, neque tẽpora angusta per insidias ea re exclusi essemus testib. planũ fecissemus, pecuniã solutã, & reipub. per eũ ab omni parte satis esse factum. Nũc magnis argumẽtis ostẽdemus, eũ neque debuisse quicquam, nec vllũ periculũ fuisse nobis, si patrimonio palàm vteremur. Primum Demochares qui materterã meã, Gylonis filiã in matrimoniõ habet, suas opes nõ occultat, sed & publicæ fungitur, & trierarchiam ad bellũ instruit, & reliqua munia publica obit, neque harũ rerũ quicquã pertimescit. Deinde ipse pater eũ relinquens opes, tũ quatuor talẽta cũ trib. millib. drachmarũ palàm habuit, quæ isti & in testamento fuisse perscripta, & se accepisse, mutuis ipsi & testimoniis sese

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΑΠΟΔΟΣΕΩΣ.

ΠΟΛΛΑ καὶ μεγάλα [illegible]

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

A commorentur. Quin ipse etiam Aphobus cum tali- quis tutoribus quanta opes essent publicè pro- fessus est, & me classis ducem constituit, cum non paruum censum agerem, sed tantum, vt de quinis & vi- cenis minis, quingentas drachmas penderemus. At si quid eorum verum fuisset, horum nihil fecisset, sed hæc omnia cauisset. Iam verò constat & Demonem & parentem, & illos ipsos omnia sine vllum periculi metu, & palam habuisse. Faciunt autem omnium ab- surdissimè, qui dicant, vetuisse patrem, ne domus lo- caretur, & tabulas tamen, vnde rei veritas certò co- gnosci posset, nusquam proferri, ne patent. sublato tanto testimonio, si tam facile fidem apud vos inue- turos. Aduocandi quidem mox post obitum patris te- stes fuissent complures, à quibus consignari testamen- tum iuberent: vt, si quid fortè controuersiæ oriretur, ad illud scriptum recurri, & omnium rerum veritas penè inueniri posset. Nunc alia quædam consignan- da curauerunt, in quibus multa de relictis opibus in-
B scripta non fuerunt, nuda demptas commentarias, ipsum verò testamentum, in quod pater & ea commen- taria retulerat, & reliquam pecuniam omnem, quæ fidei eorum mandabatur, & per quod non elocatæ domus omni crimine liberarentur, id demum neque consignarunt, neque protulerunt. Est verò eis creden- dum, quicquid de hisce dixerint? Ego verò quid illud sit, non intelligo, non sinebat locare domum, neque palam proferre pecuniam pater? Vtrumne mihi, an verò ciuitati? Imò constat vos reipub. illam retulisse, mihi verò penitus abscondisse: ac ne eam quidem de- clarasse, de cuius æstimatione tributa pependistis. A- gite, ostendite ista copiæ quæ fuerint, atque vbi, & quo præsente mihi sint traditæ? Nam duo quidem ta- lenta & octoginta minas, de quatuor talentis & tri- bus drachmarum millibus accepistis. Proinde neque istas mea causa reipub. contulistis, cùm illis tempori- bus vestræ essent. Atqui ex ædibus & quatuordecim mancipiis ac triginta minis, quæ mihi tradidistis, nõ fieri potest, vt tantũ tributũ in numeratum, quãtum
C vos in classem contulistis, sed omnino necesse est, vt relicta quæ sunt, his longè maiora, ipsi omnia teneatis. Et tamen cum à vobis ea direpta esse palàm conuinca- mini talia comminisci audetis, atque aliàs culpã aliis in aliũ reiicitis, rursus accepisse vos, vestris testimo- niis alias alium coarguitis, cùm vos accepisse multa negetis, magnorũ sumptuum rationes retulistis, cùm tutelã communiter gesseritis omnes, nunc peculiaris singuli effugia quæritis: cùm testamẽtũ aboleueritis, è quo totius negotij veritas cognosci potuisset, nun- quã vestræ orationes inter sese cõueniunt. Proinde testimonia profert, atque ea ordine his lege omnia: vt eorum memores, quæ testimoniis probata fuerint, me- moriæ, accuratius de toto negotio decernant.

TESTIMONIA.

Tantum illi mea causa tributi nomine conferendũ censuerunt, quantum, si meum patrimonium quin- decim talentorum fuisset: mihi verò, ipsi tres, ne sep- tuaginta quidem minarum patrimonium restitue- runt. Lege sequentia.

TESTIMONIA.

Decem, quam eam contutores accepisse testantur, & alij, apud quos habere se confessus est, eam nec i- psam, nec alimoniam reddidit. Cape cætera, & lege.

TESTIMONIA.

Officina bitulũ administrans, Therippide reddidit

Testamen- tum [illegible]

Testimo- nia de [illegible] & per [illegible]

precium locationis: mihi verò, cum acceperit duorum annorum reditum, triginta minas: neque has, neque vsuram reddidit. Cape aliud, & lege.

TESTIMONIVM.

In hæc mancipia quæ ille ad se recepit, & reliqua, quæ nobis vnà cum his oppignorata fuerunt, tantum expensum tulit: inde verò acceptum, nihil omnino retulit, quin ipsos etiam homines subduxit, qui duodecim minas in annos quotannis afferebant. Dic aliud.

TESTIMONIVM.

Hoc ebur & ferrum cum vendiderit, ne relictum quidem esse dicit, sed & horum precio me defraudat, talento circiter. Recita hæc.

TESTIMONIA.

Hæc tria talenta & mille drachmas, præter cætera, tenet, sortis quinque talenta, quæ ille accepit vnà rebus cum vsuris, si quis ad drachmam tantum computet, amplius decem talenta habet. Dic reliqua.

TESTIMONIA.

Hæc aūt perscripta esse in testamenti tabulis, seque accepisse, testimonium in se mutuis dictis, probant. At ille se accersitum à patre esse ait, & ingressum in ædes, non accessisse ad eum à quo vocatus esset: neque horum quicquam habuisse rationem: sed audiuisse Demophontem recitantem, tabulas, & Therippidem affirmantem, cum ita esset mandatum prius intro iret ipse, & patri se facturum receperit omnia, quæ consignata literis illis ille reliquisset. Pater enim, Iudices, ingrauescente morbo, cum animaduerteret se non euasurum, conuocatis tribus illis, & sede Demone accitu isto, corpora nostra in manus illis dedit, depositum nominans, & sororem Demophonti, & duo talenta dotis nomine statim legauit, eamq. vxorem illi despondit: me verò apud omnes communiter vnà cū pecunia deposuit, & mandauit, vt domum locarent, & patrimonij conseruandi adiutores essent: cū simul & Therippide septuaginta illas minas legaret: & isti cū matrē meā despōderet, octoginta minis additis, tū me in eius genua imponeret. Quorū iste, omniū hominū sceleratissimus, nullam rationē reddit: quāquā his conditionibus, meas opibus potitus: sed postquā pecunia omni cū tutoribus, ut mandauit, nūc misericordiā vestrā implorabit, qui nec septuaginta minas æquālia tenens ipse restituit. Deinde his ipsis etiā nobis insidias tetendit. Cū enim has actiones contra eos instituissē, effecerūt, vt de permutatione facultatū dies mihi dicerentur: vt si quidē permutassem, mihi nō liceret ius meū ab eis persequi, quod lites etiā permutatione ferēt, sin nihil horū fecissem, vt de re tenui ipse onera publica sustinēs, penitus cōnciderer. Atque in ea re operā nauauit illis Thrasylochus Anagyrasius. Ego verò nulla habita earum rerū ratione permutaui quidem: * sed illud excepi, vt mihi iudiciū supersese liceret. Quod cum negassent, & tempus instaret: ne priuarer actionibus, ob ij munus, oppignoratis ædibus & tota re mea familiari. Nā actiones in istos apud vestrā fidē deponere cupiebā. An nō igitur iā inde ab initio insignibus iniurijs sū affectus? An nō iniuriā etiam dant, dū ius meū postulo, ab eis afficior? Quis verò vestrūm nō & illis rerū inuideret, & nostri misereretur, qui videat, illis ad acceptū à suis parentibus patrimoniū * amplius decē talētū, meas opes, quæ tantæ fuerunt, accessisse: nos verò non modo paternis bonis excidisse, sed his etiā quæ * nūc tradita sūt, illorū improbitate esse spoliatos? Quò verò nos recipiemus,

ἀποδίδωσι τὴν μίσθωσιν. ἐμοὶ δὲ δυοῖν ἐτοῖν ἡ πρόσοδος τὴν τριάκοντα μνᾶς, οὔτ᾽ αὐτὰς, οὔτε τὸ ἔργον ἀποδέδωκε. [illegible]

Μαρτυρία.

Ταῦτα τὰ ἀνδράποδα, ὡς αὐτὸν λαβὼν ἔχει, καὶ τἆλλα τὰ μετὰ τούτων [illegible]

Μαρτυρία.

Τοῦτον τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν σίδηρον πεπρακὼς, οὐδὲ καταλειφθῆναί φησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τιμὴν τούτων ἀποστερεῖ με μάλιστα ταλάντου. λέγε ταύτας.

Μαρτυρίαι.

Ταῦθ᾽ ἔχει τρία τάλαντα καὶ χιλίας ἄνευ τῶν ἄλλων· [illegible]

Μαρτυρίαι.

Ταῦθ᾽ οὗτοι γεγραμμένα μὲν ἐν ταῖς διαθήκαις [illegible]

[illegible]

[illegible]

A si vos his de rebus aliter [illegible] pro expectatione nostra sententiam feretis. Ad [illegible] quæ creditoribus oppignerauimus, sed creditorum ea sunt. ad cæteras reliquias [illegible] verò illius fient, si mulctam soluere cogemur. Nolite, Iudices, nolite nos in tanta mala conijcere: neque matrem & me & sororem, quæ sumus indignis accepti modis, negligite: quos pater non ea spe reliquit, sed alteram tanquam Demophonti, dote duorum talentorum datam, [illegible]. illi [illegible] omnium crudelissimo, minis octoginta datis elocandam: me verò vobis successorem eorum munerum futurum, quæ ipse hactenus obiisset. Subuenite igitur nobis, subuenite, tum iustitiæ, tum vestra ipsorum causa, tum propter nos, patrémque defunctum. Conseruate me, misereamini mei, postquam illi cognati nostri nõ misereti sunt. Ad vestram fidem confugimus, obsecro, obtestor per liberos, per uxores, per quicquid vobis bonorum est: sic illis fruamini, ne negligite meneque facite vt mater, etiam reli-

B qua spe sustentandæ vitæ frustrata, se quid indignum patiatur: quæ nunc fore putat, vt me apud vos ius meum adeptum excipiat, & sororem elocet. Si verò vos aliquid secus (quod absit) decreueritis, quid illi animi fore censetis, cum me viderit non paternis modò bonis spoliatum, sed etiam capite [illegible]? De sorore verò nec sperare ausit, eam vllam se dignam conditionem, ob secuturam inopiam, assecuturam. Non æquum est, Iudices, vel mihi ius à vobis negari: vel illum tantas opes per iniuriam obtinere. Tametsi enim nondum mei periculum fecistis, qualis sim erga vos futurus: sperandum tamen est, me non fore patre deteriorem. illius verò animum sic perspexistis vt compertũ vobis sit, eum amplis opibus susceptis, adeò suum studium erga vos & liberalitatem nunquam declarasse: vt aliena etiam patrimonia ad se fraude attraxisse sit ostensum. Hæc igitur considerantes, cæteráque recordati, sicut iustitia postulat, ita

C decernite. Est autem vobis fides abundè facta, testibus, argumentis, coniecturis, illorum verbis qui mea se accepisse vniuersa confitentur: ea verò expensa mihi ferunt, cum nihil expenderint, sed ipsi omnia detineant. Hæc igitur consideranda vobis sunt, & aliqua nostri habenda ratio. Intelligitis enim, me, patrimonium per vos recuperato, ex officio, & grati animi ergò, reipublicæ munera libenter obiturum: quod meas mihi facultates iustè restitueritis. Ille autem, si ei quæ mea sunt, possidenda tradideritis, nihil horũ est facturus. Nec enim putare debetis, fore vt quicquam de iis opibus in rempublicam collatum velit, quas accepisse se iam inficiatur: sed potius occultare studebit, vt iure absolutus esse videatur.

ARGVMENTVM ORATIONIS AD-
uersus Aphobum de falso testimonio.

A Ccusatus [illegible] administratæ tutelæ Aphobus, in [illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ
ἄφοβον ψευδομαρτυριῶν
λόγου.

Κ [illegible]

[illegible]

DEMOSTHENIS IN APHOBVM FALSI TESTIMONIJ oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

A

NIsi prius aduersus Aphobum in iudicio contendissem, Iudices, multóque maiora & callidiora eius mendacia, facilè à me refutata esse scirem, propter ammiratum perspicuitatem minimè pertimescerem, vt etiam nunc ostendere possem, quibus rationibus vobis vndique fucum facturus esset. Nunc, dijs bene iuuantibus, si modò æqui & benignis animis nos audieritis, in spe optima sum, vos non minus quàm priores Iudices, istius impudentiam esse cognituros. Quæ si quid eloquentiæ aut solliditatis postularent: equidem subdubitassem, adolescentiæ meæ consideratione deterritus. Nunc simpliciter docenda & commemoranda sunt illius in me commissa facinora, quibus expositis, vobis omnibus perspicuum fore spero, vter nostrûm sit improbus. Equidem non ignoro, eum actionem hanc instituisse, non quòd se probaturum confideret absolui se falsi esse testimonio læsum: sed quia putat, se ob mulctæ magnitudinem, qua damnatus est, & mihi conflatam inuidiam, & sibi ipsi misericordiam impetraturum: propterea q; causam eius nunc defendere, de qua tunc nihil æqui dicere potuit. Ego verò Iudices, siquidem rem iudicatam ab eo exegissem, aut nullas æquas conditiones admittere voluisse: neque sic quidem deliquissem, vt qui ea postularem quæ vestra sententia decreta essent: sed dici tamen potuisset, istum hominem cognatum, inhumanius & acerbius fortunis esse euersum. Nunc contrà fit, nam iste cum contutoribus, omni patrimonio me fraudauit: & quamuis apud vos palàm conuictum, tamen nihil æqui à se impetrari sinit, sed distracta re familiari, ædibus *Æsio, fundo Onetori tradito, effecit, vt cum illo, litibus & molestijs conflictarer: ipse verò instrumento & supellectile ex ædibus ablata, mancipijs abductis, torculari comminuto, foribus reuulsis, ac tantum non ipsa domo incensa, Megara profectus, inquilinum ibi agit. Quamobrem multò æquius est, vt eum propter hæc facinora odio prosequamini, quàm vt me vllius humanitatis condemnetis. Ac de illius sordibus atque improbitate pauli apud vos mihi prolixius dicendum videtur, quanquam nūc quoque summam quandam audiuistis: testimonia verò de quibus suffragia fertis, vera esse, ita vos docere conabor. Peto autem, Iudices, rem æquam & iustam, vt pari beneuolentia vtrunque nostrûm audiatis, id q; nõ minus vobis etiam proderit. Nam ipsi certius re cognoueritis: eò iustius & sanctius pronunciabitis. Ostendam autem, illum non modò confessum esse de Milyæ libertate: sed idem ipso facto declarasse: præter eà q; certissimas quæstionum probationes recusasse, neque voluisse, vt veritas per eas ostenderetur, sed tergiuersatum, & falsis testibus productis eloquentia sua eo veritatem suffuratum: tantis & tam euidentibus argumentis, vt vobis perspicuum futurū sit, nostrā orationē esse verā, illū nihil sani dicere. Inde aūt auspicabor, vnde & vobis assequi facillimè, & mihi causam omnem exponere celerrimè licebit. Ego Iudices, Demoni, Demophonti Therippidæ, & illi, malè administratæ tutelæ iudicium dictam, omni patrimonio spoliatus.

B

C

Tutoribus aduersus ... [illegible]

Milyæ ... Aphobi ... libertate ... [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Actione autem prima contra illum instituta, iudicibus palam ostendi, quemadmodum vobis etiam ostendi, utrumne rē nobis relictam esse, cum illa surripuisse nobis, nō productis ullis falsis testibus. Cuius rei hoc maximū argumentū est, quòd dicta testiū quàm plurima, quū de scripto recitata omnia sint, quorum alij, cum aliquid illi datum alij, se praesentibus eum accepisse: alij, se ab illo emisse, eique tradidisse precium affirmarent: nullum falsitatis arguit, aut accusare ausus est: sed hoc solum arripuit, in quo nec vnius drachmæ fieri mentionē possit ostendere. Atque æstimatio è pecuniæ, quas ... sum, nō ex hoc ... & computatis ... argumentum continet, sed ex aliis singula ratiocinatus sum, quibus iste nullum crimen impegit. Quibus rebus etiam factum est, ut qui tum rem cognoscerent, nō solū cum cōdemnarint, sed litem etiam tanti æstimarint, quātum in actione perscriptum fuerat. Quamobrē igitur illa testimonia praeterit, hoc arripuit? ego id quoque docebo. Videbat, quæcūque testimonia pecuniam eū habere arguebant, se eam habere tāto magis cōuictum iri, quantò prolixius singula verba agitarentur, id quod actione contra testes instituta, futurum erat. Quod autem exigua testium nostri temporis parte, inter cetera accusationis: id cū nōto tempore solum per se explicaturi essemus.* Quod si responsum improbabile putabat, quemadmodum tum confessus esset, sic se demum negaturum: hoc verò peruersè ... Propterea igitur hoc persequitur, quod esse verum testimonium ... vobis omnibus probatur, ... huius temporis causa ... sed eo quod vobis omnibus, ut ego arbitror, ... videbitur, ... audite, & iudicate. Ego, iudices, ... testimonio in tabellis scripto mihi ... eam sententiam ... nihil ... esse duxi, ... ut ... inquam. Et quid fi... quæstionem ei puerum dare liberum volo, qui adverteret cum hæc iste ... testimonium scripserat, mihi a nobis mala fide peragere fraudem agere ... aliud scribere, aliud omittere eorum, quæ iste his de rebus diceret: sed simpliciter omnia quæ vera, & ab isto dicta essent, annotare. Qui verò melius potuit, quàm torquendo puero, mē ... nostra ... sed omnium optimè sciebat, testimonium esse verum, & ideo quæstionem fugiebat. Neque verò vnus atque alter huius rei consciis fuerunt, neque sub ala, ut dicitur, pronunciatio facta est: sed in medio foro, magnaque hominum frequentia. Ac voca mihi horum testes.

TESTES.

Est autem iste adeò callidus, & usque adeò quid æquū sit, intelligere se de industria dissimulat, ut quamquam falsi testimonij actionē instituit, de quo vos iurati pronunciabitis: tamen eius testimonij veritatem, quod sua potissimum refert, explorare quæstione liberi fugiens, falsaque dicat, se illum propter alia deposcisse. Quid verò absurdius, quàm eum, cùm quiritetur iniquè secum esse actum, qui hominē liberum deposcēs, ut ego vobis perspicuè ostendā, nō acceperint testes non iniquū pati putare: cùm eum, quē seruū esse cōtēdebat, me de dictis testimoniis dedēre, accipere ipse recusarit? Nec illud causari potest quibusdā de rebus, quas ipse cepit, perspicuam & fide dignam esse quæstionē: de quibusdā verò obscuram & fallacē. Præterea, iudices, frater istius Aesius,

[illegible]

[illegible]

TESTES.

[illegible]

PROVOCATIO. TESTIMONIVM.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Πρόκλησις. Μαρτυρία.

[illegible]

[illegible]

A fiere, cum nec [illegible] studiis vtifci, & eorũ qui dam non [illegible] mei, sed [illegible] quidem [illegible] [illegible] Vuus enim frater eius est, [illegible] Stephanum, [illegible] & tribulis Philippus, nec amicus nec inimicus. Quare nec hoc crimen [illegible] quispiam eis impegerit. Neque etiam paupertate afflictos esse quisquam di xerit: cum tantas opes habeant omnes, vt & cuncta vobis alacriter obeant, & [illegible], si quid [illegible] fuerit. Praeterea nec ignoti vobis, nec in deteriorem partem cogniti sunt, sed moderati homines habentur. At qui si nec inopes, nec illis [illegible], nec amici mei sunt, qui conuenit suspicari, falsum eos dixisse testimonium? Ego quidem non video. Quoq; [illegible] quam [illegible] sciebat, & [illegible] optimè norit, eos vera dixisse tamen calumniatur, ac non modo se hoc dixisse negat, quae ab eo dicta esse, [illegible] pacto [illegible] [illegible] sed etiam hominem [illegible] esse [illegible] [illegible]. Volo autem pauca [illegible] dicere, ad hoc quoque mendacium eius refutandum. Ego, iu

B dices, etiam propter haec in quaestionem ei dedere [illegible] vobis [illegible] patre moriente, cum manumissum, ac tum fuisse liberum [illegible]. Praeterea mea mater [illegible] patre moriente, [illegible] [illegible] [illegible] liberi [illegible] & [illegible] ita esset, nec & [illegible] [illegible] quos [illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible]. Neque vero [illegible] [illegible], cum [illegible] haec vnquam [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible].

TESTES.

Cum igitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] testimonium [illegible] [illegible] [illegible], & meum testimonium [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible]

C [illegible]. Ni [illegible] testes [illegible] [illegible] Oratore [illegible] Timocrate [illegible] nos vero [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] testimonio fore [illegible] de tutela pecunia [illegible] non [illegible]. Quamquam autem ille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] condemnatum esse non est quod Milyam [illegible] [illegible] [illegible] benum eum esse [illegible] [illegible] [illegible] sed quod & [illegible] [illegible] nec dominus, [illegible] leges [illegible], & pater meus in testamento [illegible] [illegible] vt ego vobis clarè ostendam. Nam [illegible] leges [illegible] & [illegible] nem [illegible] videre [illegible] omnibus. Milyam verò [illegible] [illegible], & haec ita se habere, ex accusatione intelligite. Ego, [illegible] iudicium tutelae [illegible] [illegible] [illegible] ma composita, quemadmodum [illegible] [illegible] [illegible] sed singula [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] ascripsi Milyam, vt [illegible] [illegible] [illegible]. Est autem accusationis hoc initium: De his accusat Demosthenes Aphobum: debet [illegible] [illegible] A phobus [illegible] [illegible] minas, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Haec prima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Testes verò quid dixerunt? Affirmat se fuisse apud [illegible] [illegible]

[illegible]

cilio Aphobus à patre meo Demosthene manumissum esse Milyam confiteretur. Cogitate igitur cum animis vestris, num quis aut orator, aut sophista, aut [illegible] tam admirabilis & eloquens extitisse videatur, vt hoc testimonio probaret, Aphobum habere dotem meæ matris. Et quid obsecro in mentem ei venit, vt diceret atque confiteretur, liberum esse Milyam? Nihilo magis ego dotem habent. Nihilo certè magis propter hoc quidem, vt apparet. Vnde verò hoc ostensum est? Primum eum contutor Therippides pro testimonio dixit, se illi dotem numerasse: deinde auunculus Demon, & alij qui affuerant, affirmarunt, illum esse professum, se, vt qui dotem haberet, victum matri curaturum. Neque hos accusauit, quos vera dixisse sciret. Præterea mater me & sororem producere, & in meo hæc capite iurare voluit, illum è testamento patris dotem accepisse. Eas octoginta minas vtrum habere eum dicemus, an non? Vtrum propter hunc testem est damnatus, B an propter illos? Ego quidem propter veritatem opinor. Horum igitur vnumquodque, cum dicentium percepertis, ac ne iudicio quidem damnatur, eas restituere voluerit: tamen iniquè secum esse actum, seque propter hos testes condemnatum queritur: quoniam horum nullus eum habere hoc, testificatus est. Iam de pecunia mutuò data, & lectorum fabrica, & ferro, & relictis nobis ebore, & dote sororis, quam iste per pecuniam [illegible] condemnauit, vt & ipse earum de meo haberet, quarum vel quantitate & collocatione, quam tute sit dotata, quamquam nò necesse fuerit, propter eam Milyam [illegible]. Nam de his quæ pertinent, [illegible] est, quæ vt vobis aperte liberet, sæpe tenent, ac si ipse tenueris. Quid igitur legi est cum quæstionibus? Quod autem ad contumeliam pecuniam attinet, cum & [illegible] Xuthi fueritis, & pecunia partem sitis, & tabulas [illegible], & liberum vestro [illegible] omnia C & scripta perdiderimus, et Demon contra vos testatus esset [illegible] facere [illegible]. Delectorum fabricam & corrupta pecunia, & magnam priuatim lucro factam ad vsuram datam, quibus tu alios etiam prohibere debebas, cur deinde [illegible] è medio: quid tibi facturi sunt testes? Neque enim hi testati sunt teneri te, vsuras de meis accepisse, & mancipia ad te recepisse, sed tu in [illegible] scripsisti, ita, eaque testes confirmarunt. De ebore porrò & ferro, dico ego famulos qui scire videbantur [illegible] & tibi & [illegible] quisquis vellet, ad quæstionem dare volui. Quid si me eum qui sciret, dare nolle, eos qui nescirent voluisse dicere tradere multò magis hos illi accipiendos fuisse apparebit. Nam si eos, quos vt confiteor ego tradebam, cum horum nihil habere dixissent: omni iam vtique crimine liberatus esset. Verùm nò ita est, sed clarè conuictus fuisset se & vendidisse, & pecuniam recepisse, quæ de causa prætermissa ea, quos constabat esse seruos, liberum hoc quæst[illegible] illudebat, quem nec tradere fas erat, nò ad [illegible] studiosus, sed id quærens eam nò accepto pro[illegible] sibi aliquis relinqueretur. De his igitur omnibus primùm de dote, deinde de illis quæ mala fide administrauit, post de cæteris vt certi sitis, & leges vobis & testimonia recitabuntur.

LEGES. TESTIMONIA.

Neque verò ex his solum cognoscetis, nulli ei factam iniuriam, eos ap hominem in quæstionem nò dedere, sed ipsa etiam re condemnatum. Oratus sum Milyam in [illegible] quæri, & quid ab eo dici oporteat potissimum, spectum:

[illegible] A [illegible] B [illegible] C [illegible]

Νόμοι. Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible]

dixerit, auaritiæ sordibus impulsus, vt ad eas, quas à nobis habebat, octoginta minas, totidem ab illo acciperet. Quid si quatuor talēta domi fuissent, eáque, vt ille ait, illa habuisset: [illegible] cum accusaturum esse putatis, vt illis vnà cum ipsa potiretur? [illegible], cùm manifestas opes, [illegible] & vestium complures sciebat esse relictas, vnà cum cæteris [illegible], adeò flagitiosè decipere [illegible] vos testes non esse[illegible], potestate nanciscendi data, fuisse temperaturum? Quis verò credat? Non ita est, Iudices, non ita est: sed pecunia quam reliquit pater, illa die [illegible] est, qua in istorum manus peruenit. Ille autem olim dicere nequeat, vbi quicquam reddiderit, vt ego [illegible] videar, neque vllam à vobis misericordiam impetrem, his verbis vtitur. Quanquam autem multa habeo quæ in illo accusem, non tamen spaciū datum, cùm testis agatur dignitas, iniurias mihi factas commemorabo: sed prouocationem vobis legam: qua audita, testificationis veritatem cognoscetis. & cum asserere nunc à se Milyam posci propter omnia, cùm eum initio propter triginta minas duntaxat [illegible], neque illud etiam, cum hoc testimonio nihil [illegible]. Ego, vt illum omnibus modis conuincerem, & dolos eius & calliditates vobis aperirem, percontabar eum, quibus esset pecuniæ numerus, propter quē Milyam vt conscium postularet: is verò præ mendacium, propter omnia inquit. De hoc igitur, inquam ego, tradam tibi eum qui exempla habet, quemadmodum tu me prouocas. Esse autem antè [illegible] ego affirmaui, te & de libertate hominis esse confessum. & in Demonem dixisse testimonium: tamen si in filiæ tuæ caput iuraueris, contraria horum esse [illegible] tibi ea omnia, propter quæ te quæstionem [illegible] postulasse constabit, [illegible] in tormenta dem: & tantum tibi de eorum æstimatione, quorum damnatus es, detraho, quantum id est ob quod Milyam postulasti, vt tibi testes fraudi ne sint. Hæc cum ei præsentibus multis denunciassem: facturum se negauit. Cùm ipse igitur hoc [illegible] sibi dicere recusarit, [illegible] conuenit, vt vos iurati ab illo adductum, vt testes condemnetis: & non eum potius omnium hominum impudentissimum existimetis? Ac me vera loqui vel constet, vocà harum rerum testes.

TESTES.

Neque verò cùm ego hæc promptè offerrem, testes alter [illegible] eam [illegible] & hi, [illegible] liberis, confirmare quæ dixerant, iurando in illorum capita, voluerunt. At ille nec his, neque illis, neque mihi deferre iusiurandum voluit: sed summa rerum in calliditate consistit verbis, & testibus non vera testari [illegible] collocata, quam concepit, se vobis facile daturum esse verba. Cape igitur, ac lege eis hoc quoque testimonium.

TESTIMONIVM.

Qua ratione quisquis apertius ostendat, & nobis fieri calumniam, & illū nunc verum testimonio, [illegible] iusto [illegible] dicto [illegible], & [illegible] si hoc modo ostendat, eū [illegible] testimonij scriptos [illegible] quæ [illegible], vt cognosceret de ipsa testificationib. Aeium fratre eius ea testificatum esse, quæ dicit esse falsa: [illegible] ipsum eadem testificatum mihi, quæ alios testes in Demonem suum auunculum & [illegible] cū ancillas de eo, an homo liber esset, [illegible] tū [illegible] de eo, nullo periculo firmare voluisse: [illegible] reliquorū seruorum nullum admittere voluisse, [illegible] omnia melius scire quàm Milyam [illegible] testiū qui eū habere pecuniam asseruerit, falsi testimonij

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A diem diuidisse, nec testamentum reddidisse, nec domum elocasse: cùm leges iubeant summa e fide [illegible] que ego & testes, iusiurandum antè dareamus ea conditione, vt remissa ei esset pecunia, propter quam Milyam postulasset: ipsum id sibi non esse faciendum censuisse. Ego modum [illegible] hoc ostendere non possum accuratius, quàm ad hunc modum. Quanquam autem & ita manifestè in testes mentiuntur, & rebus ipsis nihil damni [illegible] & [illegible] iudicio dam[illegible] impudenter [illegible]. Quòd [illegible] prius & ab amicis, & ab arbitris [illegible] condemnatus, his verbis vteretur: minus esset mirandum. Nunc postquam mihi per [illegible] Archeneo & Dra[illegible]tide & Stephano, quem nunc falsi testimonij reum feci, [illegible] permitteremus quidem [illegible], vbi ex eis audierat, si cùm iureiurando absoluerentur, se eum tutelæ damnaturos, & ad [illegible] arbitrum [illegible] se nullum tamen diluere posset, etiam illius est sententia damnatus. Iudices autem quos appellarat, causa cognita, non aliter quàm & e[illegible] amici & arbiter statuerunt, & mulctam decem talentis æstimarunt. Non mehercule quòd liberum esse Milyam dixisset (hoc enim [illegible] ad causam attinebat) sed quòd re quindecim talentûm mihi relicta, nec domum elocarat, & re familiari decennium cum collegis tractata, pro me duo puer [illegible] apud collegium [illegible] minas [illegible] pr[illegible] Commissi [illegible], & locupletissimi quique ciues [illegible] ipse tanta pecunia [illegible] administrata pro qua ipse tantum tributum esse pendendum censuerat, mihi pro sua portione nec viginti minis æstimanda [illegible] dedisset [illegible] cùm [illegible] & [illegible]. Sublata igitur, Iudices,* tanta pecunia [illegible] quanti domum locari [illegible], [illegible] reperierunt, me ab eis amplius triginta talen-C tis fraudari; propterea que illum decem talentis [illegible] demnarunt.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟ-ΡΑ ἐξούλης λόγου.

[illegible]

ARGVMENTVM ORATIONIS IN Onetorem, vnde vi.

APhobus Demosthenem [illegible] tutelæ contra [illegible] instituente, sororem Onetoris [illegible] priore [illegible] Timocrati, [illegible] dotem [illegible] Post [illegible] Aphobo [illegible] O[illegible] [illegible] dimissam [illegible] Aphobo, [illegible] & fundos [illegible] oratorem [illegible] ob dotem [illegible]. [illegible] Demosthenes [illegible] tanquam [illegible] Aphobi [illegible], [illegible] Aphobum [illegible] Onetor, [illegible] Aphobus [illegible] [illegible] Nunc igitur [illegible] Aphobus [illegible] pellit vi.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΟΝΗΤΟΡΟΣ ΕΞΟΥ-ΛΗΣ λόγος πρῶτος.

ΠΕΡΙ πολλοῦ ποιούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, [illegible]

DEMOSTHENIS IN ONETOREM VNDE VI, ORAtio prima Hieronymo Vuolfio interprete.

Quæ inter Aphobum & Onetorem & me controuersia sit agenda.

ETSI, Iudices, non parùm laboraui, vt nemo ea quæ cum Aphobo mihi fuit controuersia incideret, neq; hæc quæ nunc est aduersus Onetorem instituenda, propositum

vtrique multis equis cõditionibus nihil equi tamen impetrare potui: sed illum illo multo asperiorem reperi & parua longè digniorem. Nam cum putarem, illum debere inter amicos meorum transigere controuersiam, neque apud vos experiri eam adducere non potui. Illum autem cum iubarem ipsum sibi fie [illegible] iudicem, vt ne apud vos periclitaretur, ita suum eò tempore, vt non modò respõsum mihi dare dedignaretur, sed etiam è fundo, quem possidet Aphobus, cũ à me iudicio damnaretur, contumeliosè omnino eiecerit. Postquam igitur meis me spoliat, & tum assi me fecerat, tum opibus suis atque artificiis ad vos ingressus est: hoc nobis est reliquum, vt vestro auxilio ius ab eo nostri iuris consequi studeamus. Equidem scio, Iudices, contra verborũ apparatum & testes non vera testificaturos, esse mihi certamen: sed tamen bonitate causæ, me tanto superiorẽ eo fore confido, vt etsi quis vestrûm hactenus eum esse improbum non existimauit, tamen vel ex eius in me factis cognituri sitis, hactenus eum summam suam improbitatem & iniustitiam celasse. Demonstrabo enim, eum dotem non modò non numerasse, ob quam nunc fundum illum pignori oppositum esse dicit, sed ab initio fortunis meis insidiatum, propter eãq; mulierem, cuius nomine me è fundo eiecit, nũ discessisse à marito, sed eum in fratrem meũ [illegible], Aphobi causam agere, & hæc iudicia subire, adeò magnis signis & euidentibus argumentis, vt vos omnes [illegible] cognituri sitis, [illegible] eum [illegible] hoc à me iudicio accusari. Dabo autem operam, vt inde capiam [illegible] [illegible] exordium, vnde vos negocium facillimè percipietis. Fortunas meas, iudices, à tutoribus male administrari, neque istis, neque multos alios Atheniensium latuit: sed statim palam fuit, instantam mihi fere. Adeò multæ tractationes & disputationes cùm apud prætorem, tum apud cæteros iudices fiebant de rebus meis. Nam & de magnitudine relicti mihi patrimonii constabat: & tutores non elocare domum, vt ipsi precium perciperent, non obscurum erat. Quare quæcunque illa tractant, non dubitabant, quin cum ita necessario primum virilem togam sumpsissem, pœnas essem de eis sumpturus. Inter quos & Timocrates & Onetor in ea sententia perpetuò fuerunt. Quod ita existimasse illum argumento est, quòd ipse sororem Aphobo dare voluit: cum non modò [illegible] [illegible] & meis non [illegible] patrimonio potitum videret, dotem autem numerare pertimuit, tanquam [illegible] [illegible] oppignoratas esse iudicaret. Sororem quidem dedit, sed dotem vsura [illegible] debiturum pepigit Timocrati, cuius in matrimonio mulier prius fuerat. Postquam autem, me accusante, tutelæ iudicio condemnatus fuit Aphobus, nec quæ nulla erant vlla ex parte præstare voluit, diripere contouersiam Onetor inter nos non instituit, sed cùm dotem non numerasset, tamen in sua potestate haberet, sic tamen quasi dimissam fecisset sororem, atque ipse datam dotem recuperare non posset, ubi prædium illud oppignoratum esse dictitans, ex eo me expere non dubitauit. Vsque adeò & me & vos, & receptas leges contempsit. At quæ facta sint, propter quæ reus est, & de quibus sententiam laturi estis, Iudices, hæc sunt. Exhibebo autem testes, primùm ipsum Timocratem, pepigisse eum, se debiturum dotem, & vsuram dotis numerasse Aphobo ex pactis & conuentis. Deinde ipsum Aphobum confessum tabulas, de vsura à Timocrate accipienda. Cape testimonia.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

TESTIMONIA.

*Iam primum omnium constat, non numeratam esse dotem, [illegible] in sua potestate habuisse Aphobum. Ipsa autem res declarat fore, propterea quae dixi eos debere maluisse dotem, quam immiscere in tantum familiaritatem Aphobi se periclitaturum. Nam nec usquam [illegible] possent, quod omnes statim [illegible] & Timocratem sit amplius decem talentorum, & Onetorem plus quam triginta. Quare non propter hoc non statim numerarunt. Neque vero etiam possessiones eis erat, [illegible] neque mulier vidua vivebat, ut illa accelerarent [illegible] non simul numerantes. Nam & argenti non parum hi aliis ad usuram dant, & mulier cum matrimonia familia adhuc necdum a Timo erat dimissam, elucet. Quare ne is quidem [illegible] eorum iure ab ullo admittetur. Iam illud etiam, iudices, omnes confitemini, in tali contractu [illegible] mille cuivis alteri debere potius, quam [illegible] non reddere. Nam enim aliquis [illegible] dedisse de quo incertum est, utrum bona fide redditurus sit, necne? sin una cum muliere dotem numerare omnium necessarius & [illegible] ea quae decem [illegible] [illegible] liberatur. Proinde [illegible] [illegible] nihil [illegible] quae di[illegible] debere cogerent, ac [illegible] quidem [illegible] causa [illegible] non reddiderint, [illegible] posset, [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible]. Ego igitur extra controversiam haec ita [illegible] autem [illegible] quidem [illegible] [illegible] [illegible] consilia ut volo perspicuum [illegible] de causa [illegible] [illegible], * sed argumenta [illegible] [illegible] a se audissimis. * Tanta in ea negotia [illegible] sunt impedita. Biennium enim intercessit [illegible] & mulier [illegible], & illi [illegible] discessisse dicerent. Nam cum [illegible] praetore mense [illegible] [illegible] [illegible] praetore Timocrate, mense decembri. Ego vero statim post [illegible] [illegible] [illegible] tutelae [illegible] [illegible] iudicium [illegible] sum eodem praetore. Tempus autem hoc [illegible] quidem admittit [illegible] credi non potest. Nam qui [illegible] [illegible] [illegible] ut ne [illegible] cum reliquis bonis perderetur: [illegible] pacto [illegible] [illegible] [illegible] credidisset [illegible]? Cui [illegible] [illegible] [illegible] autem mulierem eo quo dixi tempore, & interea temporis [illegible] controversiam inter nos, [illegible] postea iudicium esse [illegible], & illos [illegible] ad praetorem [illegible] [illegible] [illegible] testimonia recita.

TESTIMONIA.

Huic igitur in praetura [illegible] Cephisodoro [illegible] sub hoc accusasi, [illegible] iudicium vero [illegible] sum sub Timocrate. Cape hoc testimonium.

TESTIMONIVM.

Lege etiam hoc testimonium.

TESTIMONIVM.

Constat igitur e dictis testium, eos dotem nõ dedisse, sed ad [illegible] Aphobi [illegible] hæc agere audere. Qui enim tãto tẽpore se & debuisse, & reddidisse, & nõ recepisse, & [illegible] discessisse, & praedia sibi oppignerata esse [illegible] non perspicue declarant, [illegible] sua [illegible] [illegible], [illegible], ut iis [illegible] nihil

[illegible]

vos adiudicassetis me fauderet [illegible] illud etiam, ex ipsius istius & Timocratis & Aphobi responsis, non potuisse dotem reddi, vos edocere conabar. Ego iudices quaestiones [illegible] singulis, coram multis testibus, ex Onetore & Timocrate, quinam essent testes, in quorum praesentia dotem reddidissent ex ipso Aphobo, qui adfuissent cum acceperat, [illegible] mihi responderunt, nullum adfuisse testem: sed tantum ab eis quoque tempore [illegible] Aphobum, quantum exegisset. Cui verò verisimile hoc sit verisimile, cum duo talenta essent, absque testibus Onetorem & Timocratem Aphobo tantum argenti reddidisse, [illegible] non modò ad illum modum, si quid fortè soluisset, sed multis etiam testibus praesentibus, [illegible] fidem habuisset: vt, si qua controuersia incidisset, facilè per vos recuperaret. Neque enim quidquam in tali contractu, [illegible] nullis testes adhiberet, sed ne tum quidem, si cum alio res esset. Imò his de causis & nuptias celebramus, & [illegible], quod non [illegible] res agitur, sed vita sororum & filiarum [illegible] communi [illegible] in tuto collocentur, summa cum prouidentia. Consentaneum igitur est, eis ipsis coram quibus se debere confessus est, & [illegible] eiusdem etiam praesentibus [illegible] Aphobo [illegible] dotem ei reddidisset. Nam re ad hunc modum gesta, nonni molestia [illegible] esse. Sin solus soli reddidisset, [illegible] & [illegible] tanquam debitorem [illegible]. Nunc igitur necessarius [illegible] quàm ipsi sunt [illegible] non potuerunt, et dotem esse redditam pro testimonio dicerent. Sin alios testes adduxerent [illegible] non putabant. Sin [illegible] dotem [illegible] quaestionem postulatos, [illegible] non facta, [illegible] rant. Sin ipsi se solos [illegible] tegi posse sperabant. Quare ad hunc [illegible] modo [illegible] volueruunt. Talibus [illegible] & [illegible] se homines simplices [illegible] facilè [illegible] se posse decipi sperantes [illegible] in contractibus esse negligentes: sed quanta maxima fieri potest vti diligentia solent. Cape testimonia, [illegible] quibus responderunt, & recita.

TESTIMONIA.

Age verò, Iudices, mulierem vobis etiam ostendam [illegible] Aphobi [illegible]. Existimo enim vos hoc certò cognoueritis, vos [illegible] & in caeteris [illegible] & mihi [illegible] ad ius meum obtinendum fore adiutores. Partim autem testes [illegible] argumentis [illegible] ostendam. Ego, Iudices, [illegible] multerem [illegible], & Onetor diceret, sibi praedium [illegible] dotem oppigneratum [illegible] videre Aphobum nihilominus tenere & colere agrum, & coniugalem matrimonij habere cum muliere: [illegible] verba esse illa, ad rem eludendam excogitata. Quae vt vobis omnibus euidenter ostenderem, professus sum [illegible] coram testib. si ea ita se habere negaret, & [illegible] ad quaestionem [illegible], qui planè sciebat omnia: quid quod [illegible] ex Aphobi familia [illegible]. Quae cum ego postulassem [illegible] quaestionem de [illegible] cum Aphobo [illegible] agrum colere [illegible], negare non poterat, sed tacuit.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

A Neque verò ex his solũ cognitu facillimum erat, eũ & in matrimonio habere mulierem, & prædiũ possedisse adhuc priusquam iudicium factum esset, sed ex iis etiam, quæ iudicium sententia [illegible] fecit. Tanquam enim non ob dotem oppignerasset, sed tãquam ex iudicato mea futura essent, ea efferri quæ poterant abreptis, abiit, ut frugibus, & instrumento omni rustico, exceptis doliolis. Quod verò auferri non poterat, terram, necessariò reliquit, ut alii nũc de ipso fundo controuersiam facere liceat. At qui conuenit illum dicere, prædium sibi oppigneratum, cũ eum qui oppignerasse dicitur, idem cernere videamus atque asserere, diuortium sororem fecisse, cum ex ipsa de re quæstiones palam fugerit, atque eum, qui vxorem vt ait asserere, [illegible], & fruges & rusticum omne instrumentum extulisse, cum ille eius, quæ à marito discessisse, cuius nomine prædium oppigneratum esse dicitur, patronus & defensor, nihil horum omnium iniquo animo tulerit, sed acquieuerit? Nõne hæc euidentissima sunt? non hæc manifesta cel-

B sisse? Quis neget, nisi qui non diligenter omnia reputarit? Ac eum confessum esse, coluisse Aphobum prędium illud, priusquam in ius à me vocaretur: de diuertio autem sororis quæstionem habere noluisse: villam post iudicium nudatam esse instrumento, * vasis exceptis, vt commeminit, cape testimonia, & lege.

TESTIMONIA.

Etsi autem ego tot argumentis nunc Onetorem tamen vel in primis ipse ostendit, simulasse diuortium. Quę cum pars erat, numerare dotem, vt ipse ait, molestè ferens se pro argento contouens sum prædium recipere: is non vt aduersarius, [illegible] affectus iniuria, sed vt communicasset consilium, in iudicio contra me ab illo stetit, & me, illius adiutorem, haud se patrimonio inflatum, quantum in ipso quidem fuit, à quo nulla ei vnquam orta fuerat iniuria: Aphobum autem quem alimenti à se iudicare debebat, si quid eorum quæ nunc dicunt, verum esset, meis opibus adiectis collocupletare studuit. Neque hic solum id fecit, sed

C lata iam sententia, cum in prætorio supplex orabat, & obtestabatur iudices cum fletu & ploratu, talentum litem vt æstimarent, atque ipse sponsorem eius se offerebat. Quæ tametsi multis modis constant. (Nam & qui tum in prætorio ius dicebant, & qui aliunde aderant, complures ea norunt) nihilominus tamen vobis etiam testes adducam. Cape hoc testimonium. TESTIMONIVM.

Ad hæc, iudices, magno indicio facilè cognoscitur, mulierem reuera fuisse matremfamiliâs, atque hodie quidem fecisse diuortium. Nam hæc ipsa mulier, antequam ad Aphobum veniret, nec vnum diem vidua vixit: * sed tradente Timocrate, ad illum se contulit. Nunc verò triennio toto alij nupsit nemini scilicet. At eam cum ea viri consuetudine careret, à marito ad maritum se contulisse nunc (si reuera discessisset) tam longum tempus viduam viuere voluisse, quis credat? (Cùm & alij nubere liceret, & frater tantas opes possideret, & ipsa ea esset ætate?) A fide veritatis, Iudices, hæc abhorrent, sibiaque sunt hæc, & mulier apertè materfamiliâs est, neque iam obscurè fert. Atque adeò Pasiphontis vobis exhibebo testimonium, qui cum eam ægrotantem curaret, assidentem ei vidit Aphobum in eo morbo, hoc iam isti iudicio dictato. Cape Pasiphontis testimonium.

TESTIMONIVM.

Ego igitur, iudices, quid & post iudiciũ, illũ statim

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

recepisse ad se pecuniam ex bonis Aphobi, & tum illum, cum mea omnia in sua potestate haberet, & mulierem manere apud Aphobum [illegible] ancillas ab eo postulassem, quae & matrem [illegible] esse mulierem, & pecuniam penes illos esse notarent nō verba modo, sed quaestiones etiam de re haberentur. Quae cum ei sic denunciassem qui adesent omnes, & quam postularem me pronunciarent ad hanc confugere pro[illegible] noluit: sed per [illegible] ac si talibus in negotiis aliae probationes essent quaestionibus & testibus [illegible], neque testibus adductis de numerata dote, neque in quaestionem datis ancillis, de [illegible] matrimonium conscientiae, qui haec ab eo postulabam, superbe omnino & contumeliose à colloquio suo repulit. Quid illo fieri posset homine iniquius, qui magis [illegible] industria se [illegible] esse aequi [illegible]? Cape provocationem, & recita.

PROVOCATIO.

Vacantem & privatim, & publicè quaestionibus [illegible] fidem habetis: cum servi & ingenui adsint B in explicanda controversia non vtimini testimoniis ingenuorum, sed ita rerum gestarum veritatem exquiritis, vt servos torqueatis. Nec iniuria, Iudices. Nam aliqui iam testium aliquas, falsa testificati comperti sunt: nulli vero servi subiecti quaestionibus, vnquam in tormentis mendacij comperti sunt. Ille vero tot tam [illegible] perspicuas & magis [illegible] praetermissis: Aphobum testem [illegible]. Timocratem hanc de dote, illum de accepta dote, sibi fidem haberi a vobis postulabit, [illegible] cum [illegible] testib. transactam fingens. Tum [illegible] damnat. Eos igitur neque vera, neque verisimilia dicturos tam [illegible] primo etiam confessione de [illegible] reddita, tum ex affirmatione de eadem sine testibus redditam ex ipso tempore, quod, in discrimen iam adducta re familiari sol[illegible] fuit, tum [illegible] rebus omnibus, satis [illegible] esse existimo.

Lacuna marg.: [illegible] quaestionibus [illegible] testes.

ARGVMENTVM ADVERSVS C Onetorem, vnde vi, secundae Orationis.

Priore oratione quaedam [illegible], [illegible] [illegible]. De [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illum [illegible].

DEMOSTHENIS IN ONETOREM ORATIO SECVNDA, Hieronymo Vuolfio interprete.

Marg.: [illegible]

QVOD in priore oratione argumentum praeterij, vide nunc [illegible] ex illo etiam quae dixi, con[illegible] datam esse dotem ab istis Aphobo, [illegible] primum expositu, mox etiā [illegible] illius, dicta apud vos, refutare aggrediar. Iste, Iudices, primum postquam de bonis Aphobi controuersiam mouere instituit, non talentum se dedisse, vt nunc, sed octoginta minas dotis dixit: [illegible]

A [illegible]

B [illegible] Παράκλησις.

[illegible]

C [illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ἐξούλης δευτέρου λόγου.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΟΝΗΤΟΡΟΣ ΛΟΓΟΣ δεύτερος.

Ὃ παρέλιπον ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ [illegible]

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

A [illegible]bat, vt ædes duob. millib. drachmarum, prædiũ talento sibi oppigneratum esse diceret: ei non hoc solũ, sed illas etiã cõseruaturus. Et nũc, me iudicio cũ illo cõflictãte, cũ videret, vt vos in nimis impudenter iniustos animaduerteretis, [illegible] cũ agi visum iri existimauit, si tanta pecunia spoliatus ab Aphobo, mea deinceps, nihil recipere possẽ atque à se manifeste prohiberet. Quid igitur facit? pignoris indices ab ædibus aufert, & talentum duntaxat dotem esse dicit, quanti prædiũ æstimatũ sit. At qui perspicuũ est, si ædibus indices tũc appositos, & veritatẽ & in prædio esse factũ. Sin [illegible] mala & iniusta cogitans, illis falsò appositis, cõfessum est, neque hos esse veros. Neque hæc [illegible] quæ [illegible] verbis æstimanda modo sunt, sed etiam è factis illius: cùm ea facere à nemine mortalium cogeretur. Nam ipse libellos detexit, rẽque ipsa declarauit, se mentiri. Atque hæc à me verè dici vt cõstet: & eũ nũc prædium talẽto esse oppigneratũ asserere: &, cùm prius B ædibus, et duob. drachmarum millibus oppigneratis, indices apposuisset, nunc eius eosdem [illegible] in dicio [illegible] testes [illegible] vobis adducã. Cape testimonium. TESTIMONIVM.

Collat igitur, eũ viginti minis ædes oppigneratas in [illegible], prædiũ talento: & quas [illegible] minas dedisse, cõtrouersiã fuisse factã. Quod igitur mendaciorũ eius manifestiss. indiciũ reperietis, quã quòd eum nunc aliud quàm initio dixisse cõstet? Mihi quidem hoc nullũ videtur inueniri posse manifestius. Cõsiderate igitur hominis impudentiã, qui apud vos dicere ausus fuerit, quanto id si pluris quàm talenti, eo me non [illegible], cum ipsius æstimatione nõ sit pluris? Quid, [illegible] soluisti, sã aute viginti minis ædes oppigneratas esse inscripsisti, dum octingintas minas [illegible] prædiũ pretiũ [illegible] non in eo potius ille duo millia drachmarũ collocauit? An verò tu tibi visus fueris, res Aphobi opes [illegible] prædiũ talẽti dicatur erat, & ædes duobus drachmarũm millibus æstimatas adiunges, & [illegible] octingenta minæ erãt, & vtrũq; putas valere cõtra. Vos tibi illud C nõ expediuit: [illegible], quod ego eas habeo, talenti erant: id verò quod de prædio superat, non minoris erit quàm duorum talentum, vt ego damnũ [illegible] dare, nõ amici ab eo iniuria videar? Vides vt te dedisse dotẽ simulata te dedisse nulla, pessima ratione appareat. Rem, vera nullaque fraude [illegible] simpliciter, vt [illegible] gestæ sunt, ita manentium verò cõtrariũ se [illegible] ad eam illius gratiam circũscribẽdo [illegible] quale æstimandum, si quis deserere iam [illegible], videre est operæpretium. Quin octingenta minas dixit dotem esse, si quis mox ei [illegible] esset, vt dato iureiurando se vera [illegible], ea auferre, quid num facturus fuit? nõnne constat eum fuisse præmissurum? Quid enim dicet, cui se tam [illegible] huius [illegible] eget, cum nunc tam [illegible] postulet? Periuraturũ igitur fuisse, se ipse arguit, qui nunc nõ octingenta minas, sed talentum se dedisse dicat. Quid magis igitur est, si coniecturis agendũ est, in illis, quàm in his periuraturũ existimetis? Aut quid de eo iam sentiri potest qui ipse se periurij facile manifestum facit? At fortasse nõ sic ab eo administrata sunt hæc, nec vndique commenta eius patẽt? Imò & Aphobi talẽto hoc esse manifeste, & ipse id se nobis redditurum spopondit. Sed considerate, hoc esse testimonio, nõ modò mulierẽ esse Aphobi matrẽfamilias, & illã ei [illegible] cuperet, sed dotẽ eius nõ esse numeratã. Quis enim hominũ

Oratoris cõ[illegible] à prædio [illegible]

[illegible]

DEMOSTHENIS EXCEPTIONES.

Argumentum exceptionis adversus Zenothemidem.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΙ

Ὑπόθεσις τοῦ πρὸς Ζηνόθεμιν παραγραφικοῦ λόγου.

[illegible]

A [illegible] Zenothemidi verò [illegible] negat [illegible] Explicatur enim [illegible] Non enim [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ.

Ἄνδρες δικασταί, [illegible]

DEMOSTHENIS EXCEPTIO ADVERSUS ZENOTHEMIDEM, Hieronymo Vuolfio interprete.

Leges [illegible]

Posteaquam, Iudices, exceptione [illegible] vsus de non danda aduersario actione, leges primùm explicabo, secundum quas exceptionem opposui. Leges iubent, Iudices, actiones dari nauiculariis, & mercatoribus, in iis contractibus qui vel Athenis [illegible], vel Athenis [illegible] referuntur [illegible] Quòd si quis praeter haec [illegible] Zenothemidi autem nihil [illegible] Hegestrato [illegible] in pelago [illegible] Vos autem ex eadem [illegible] Vos igitur, Iudices, oramus omnes [illegible] hanc causam [illegible] audiatis. Cognoscetis enim hominis [illegible] & improbitatem [illegible] modò [illegible] Zenothemis, minister Hegestrati nauiclarii, qui [illegible] & ipse in accusatione scripsit in pelago periisse: sed [illegible] ego verò dicam [illegible] cum illo excogitauit. Pecuniam [illegible] Syracusis [illegible] ille quidem ad eos qui illi [illegible] dabant, si quis rogabat, dicebat [illegible] in naui esse frumenti [illegible] Cum autem alter nauicularius, alter vector esset [illegible] Pecuniam autem acceperant [illegible] Massiliam [illegible] neque quicquam in nauem [illegible] Sed quia tabulae, id quod omnes solent, continebant, si nauis mansisset incolumis, pecuniam esse reddendam [illegible] Hegestratus igitur, cùm à terra bidui [illegible] noctu in carinam descendit, & fundum nauis perforat. Ille verò [illegible] cum caeteris vectoribus versabatur. [illegible] in naui erant, [illegible] in carina mali [illegible] Deprehensus Hegestratus [illegible] fugit, [illegible] in mare [illegible] lembum propter noctem non adeptus [illegible] Ille igitur sic, vti merebatur [illegible] quae in alios [illegible] Hic verò socius [illegible] primùm statim [illegible] in ipso facinore [illegible] quasi ignarus, sed & [illegible] vitam [illegible] rectori [illegible] vt in lembum descenderet

Zenothemidis [illegible] & impudentia [illegible]

[illegible]

naui quàm celerrimè relicta, quippe nulla esset spe[illegible] salus, & nauis ibi tum submergitur, fecit quod cogitarant, id consecutus, nauemque perdita ex alienam fraudarent. Quo consilio frustratus, & nostrate quodam vectore accersito, & nautis magnas mercedes, si nauem conseruassent, pollicito, perducta in Cephaleniam naue deorum ope immortalium in primis, deinde virtute nautarum rursus cum Massiliensibus Hegestrati comes agebat, ne nauigium Athenas perueheretur, & se & merces esse illinc, & tam mutuo latum quàm creditores esse Massilienses. Quod vbi & ipsum non successit, & Cephalenium magistratum permanserunt, nauem Athenas, vnde soluisset, per [illegible] quem nemo omnium huc venire ausurum putarit, post tales insidias taliaque facinora, Atheniensem, tam insigni est impudentia & audacia, vt non modò venerit, sed & nostro frumento sibi vendicato, nos insuper in ius vocarit. Quae causa est igitur? aut quae se fretus & venit & iniurias vocauit? Ego vobis dicam, Iudices, inuitus. Iouem optimum maximum testor, & omnes deos, sed coactus. Sunt [illegible] hominum in Piraeo improborum, qui conspirarunt, quos neque vos ignoratis, si videritis. Horum vnus, postquam ille [illegible] perderetur nauis, [illegible] consilio [illegible] nos [illegible] quidem [illegible] ignaros [illegible] pedimentum, [illegible] magnam cladem accepimus, atque in eam cum prauitatem hominum improborum commercium incidimus. Is missus à nobis est, Aristophon nomine, qui & Miccalionis negocia instruxit. Ea igitur cum omnia audiuimus [illegible], & illi [illegible] esse denique is dux & autor est seriorum. Quae ille audè amplexus est. Postquam enim nauis [illegible] frustratus, creditoribus pecuniam reddere non potuit (qui enim posset, quam nunquam imposuit?) nostra sibi vendicat, & Hegestrato se pro eo frumento foenerasse dicit, quod is qui à nobis [illegible] emit. creditores autem statim initio decepti, cum videant sibi pro pecunia improbum debitorem esse relictum, & sua se ab illo recuperaturos, ne speratum quidem esse animaduertant, sed deceptis vobis, de nostro frumento recepturos non desperant, quem in nos [illegible] hic sui quomodo causa cognitur. Res igitur de qua suffragia feretis, in hunc modum ita gesta est. Volo autem testibus eorum quae dixi, ad vos adductis in primis, mox & reliqua dicere. Recita ergo mihi testimonia.

TESTIMONIA.

Vt igitur peruenit hic nauigium cum Cephaleniis, quamquam illa aduersante pronunciassent, vt eò vnde soluisset [illegible] qui in eam mutuarunt, hic statim tenebant: frumentum autem, quod emeramus nimirum, qui pecuniam nobis debebat. Post haec venit iste, & legatum à nobis missum Aristophontem adducens, de frumento litem mouit, quod se mutuum dedisse Hegestrato diceret. Quid ais homo, inquit Protus (nam id nomen erat frumentatori, qui nobis pecuniam debebat) Tun' Hegestrato pecuniam mutuasti, cum quo decepit [illegible] saepe dicebat, peritura [illegible] pecuniam qui crediderit? Tu igitur quum illa audires, ipse ei credidisses? Affirmabat homo impudens. Proinde et maximè vera dicas, [illegible] eorum quidam qui aderant [illegible] te socium & cum Hegestrato, vt appareat circumuenit propter eam quae se [illegible] capitis, & perire-

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Παραγραφή.

Λέγε δή μοι τὸν νόμον.

Νόμος.

[illegible]

Quin signum etiam vobis dicam, inquit, aliarum quidam, vnde intelligatis, illum ad omnia illi fuisse adiutorem: antequam nauem perforare coepissent, mal[illegible]tam* flammam coram vectoribus, ille & Hegestratus, scriptis tabulis. Quid si bona fide dederat? quam ob rem ante maleficium caueri sibi volebat? Sin diffidebat, cur non in terra item tuum vt caeteri persequebatur? Quid multa dicam? nihil his verbis proficiebamus, sed frumentum ille sibi vendicabat. Educebat eum Protus, & Proti socius Phertatus. Iste vero educi se nolebat, seque ab illo eductum iri palam negabat, nisi ego eduxissem. Post haec Protus eum & nos ad magistratum Syracusanorum prouocabamus, iis conditionibus, si Protus emisset frumentum, & vectigalia illi esse inscripta, & precium illum numerasse constaret, vt iste improbitatis suae poenas daret. Sin minus: vt & contra vectorem frumentum reciperet, & talentum insuper acciperet, nosque ei frumento cederemus. Haec offerente & pollicente illo * nihil proficiebamus, sed ea dabatur optio, vt aut illum educeremus, aut nostras merces, conseruatas, praesentes, amitteremus. Nam Protus testificabatur se educere, frustra e fidem, redire velle in Siciliam. Quod cum ipse vellet si non isti frumentum concederemus, id sibi curae non fore. Atque haec a me vere dici, neque eum nisi a me educi velle asseruisse, nec quaeri offerret de redita in Siciliam, conditionem accepisse & in consignatis tabulas confecisse, vt constet, recita testimonia.

TESTIMONIA.

Quum igitur nec educi vellet a Proto, neque ad ius adipiscendum redire in Siciliam, & omnium Hegestrati scelerum fuisse praescius videretur: reliquum erat nobis, qui hic contractum feceramus, & frumentum ab eo qui legitime illic emerat, acceperamus, istum educere. Quid enim aliud faceremus? Neque enim hoc quisquam e nostra societate putabat, vos ei frumentum adiudicaturos, quod ipse relinquendum suaserat nautis, vt periret naui demersa: quod vel maximum signum est, id nihil ad eum attinere. Quis enim suum frumentum deserendum suaderet iis, qui id conseruatum vellent? Qui non nauigasset accepta conditione in Siciliam, vbi res liquido probari posset? Atqui nec ita de vobis existimare poteram, fore vt pronunciaretis, isti de his rebus datam esse actionem: quae, vt huc perueherentur, ipse multis modis studuisset prohibere: primum suadendo nautis, vt eas relinquerent: deinde in Cephalenia laborando, ne nauis huc veheretur. Quid enim fieri turpius aut iniquius queat, quam, cum Cephalenii pronunciarint, vt Atheniensium merces incolumes essent, nauim huc peruehendam: vos qui sitis Athenienses, ea quae ciuium sunt, iis qui submergere conati sint, tradere: & quae ille, ne huc perueherentur, auertere omnino studuit, de iis dare illi actionem? Absit, o Iupiter & dii. Recita mihi quid exceperim.

Repetitio narrationis, & de Proti per[illegible]

EXCEPTIO.

Recita etiam legem.

LEX.

Me igitur secundum leges exceptionem de non danda actione aduersario, opposuisse, satis opinor, est ostensum. Artem autem audietis sapientis illius, instructoris horum omnium, Aristophontis. Vt enim in causa nihil sibi prorsus esse praesidii reliquum videbant: intermissis ad Protum missis homini persuadet vt praesenti[illegible] ceret, sibique causam tradat, quod quidem statim ab initio

[illegible]

[illegible] ... Nam si Phormio [illegible] ... calumniam. damnari se autem coram [illegible] ...

[illegible] ... Nunc [illegible] ... nobis [illegible] ... tu [illegible] ... Cum rei [illegible] ... Demosthenem [illegible] ... Orator ille sit, & celebrius [illegible] ... re. Mihi verò, Athenienses, [illegible] ... Demosthene [illegible] ... per omnes vobis [illegible] ... me vera dicturum. Sed cum ad eum accessissem, & ut mihi adesset, operamque ferret, si quid posset, postularem: Ego, Demon, inquit, faciam ut tu iusseris, nec enim aliud me decuerit. Sed tamen & tui & mei est habenda ratio. Mihi videmur, ex quo de republica conciones habere cœpi, ad nullam unquam priuatam causam accessisse: sed in ipsa etiam administratione reipublicæ talia declinasse.

ARGVMENTVM EXCEPTIONIS aduersus Apaturium.

[illegible]

[illegible Greek text]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ παραγραφικοῦ λόγου.

[illegible Greek text]

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ἀπατούριον.

ΤΟΙΣ μὲν ἐμπόροις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

[illegible]

A Parmenonem [illegible]. [illegible]

[illegible] non duci legibus [illegible].

DEMOSTENIS EXCEPTIO ADVERSVS APATVRIUM, Hieronymo Volfio interprete.

MERCATORIBVS, Athenienses, & nauiculariis iubet lex actionem dari apud [illegible], si qua iniuria in mercatu affici[illegible], siue [illegible] alio nauigantes, siue aliunde huc & [illegible] vincula [illegible] tantisper dum iudicatum [illegible]. Qui verò contractum qui factus [illegible] fuit rei [illegible] exceptionis [illegible] largitur lex, ne cui calumnia intendatur: [illegible] autem mercatoribus & nauiculariis, qui [illegible], hinc experiendi dat potestatem. Ac multi iam actione mercatoria postulati, exceptione ex lege hac opposita ingressi ad vos, [illegible] & [illegible] accusationis & factae per speciem mercaturae calumniae conuicerunt, At vos eum, [illegible] qui [illegible] artibus instructus insidias [illegible], [illegible] negotium [illegible], orationis progressu cognoscetis. Quum autem Apaturius falsò me accuset, & C quicquid cū eo rei mihi fuit, omne sit transactum & sublatum, neq; aliud mihi cum eo commercium [illegible], [illegible] nauticum, vel [illegible] exceptionem opposui, non licere ei agere, his legibus.

LEGES.

Ac Apaturium contra has leges dicam mihi dixisse, & falsò me accusasse: id ego vobis multifariam ostendam. Ego, Iudices, qui longo iam tempore ex mercatura quaestum facio, aliquousque ipse mari me cōmittebam. Nondum autem septimus annus abiit, [illegible] nauigatione omissa, mediocres opes quas habeo nauticae credendo, rem facere conor. Quod verò & varia accessi loca, & [illegible] in mercatu versor cum plurimis eorum qui nauigant, notus sum [illegible] Byzantiis valde [illegible] familiariter [illegible] in ea vrbe [illegible] cōmorat [illegible]. Cū [illegible], et [illegible] complectus est [illegible] ille cū ciue suo Parmenone, Byzantio genere, sed exule, mercū [illegible] mercatu cōgressi [illegible] pecuniae fecerūt. Debebat [illegible] ille pro naue sua quadraginta minas, & à creditoribus [illegible] ita vrgebatur, vt & nauē eius pignoratitium, [illegible] ad diem nō soluisset. [illegible] ei & pecuniam nō habēti, se minas decem pollicetur daturum Parmeno [illegible] verò me orat, vt sibi triginta minas suppeditem conquerens, se à creditoribus, qui nauem

[illegible]

appeterẽt, in mercatu tradidi, vt se eo loci redacto, me pecuniam reddere posset, qui nunc potiremur. Ac mihi quidem præsens pecunia non erat: sed cum ab Heraclide mensario, quo vtebar, impetrassem vt ei mutuaret: ipse pro eo spospondi. Triginta porrò minis iam numeratis, alienatus erat ab illo Parmeno. Sed quia minas ei decem promiserat, harumq; tres dederat, ob hanc quam modò dixi pecuniam, reliquũ etiam dare cogebatur. Ac ipse hac de causa facere tabulas nolebat: me verò ita eas conficere iubebat, vt sibi optimè caueretur. Ego accepis septem à Parmenone minis, & illo, tres illas quas ab illo acceperat antea,* coram confesso emo nauem ab eo, & mancipia: donec decem minas redderet, quas per me acceperat: & triginta, quarum me sponsorem mensario constituerat. Ac vt me vera dicere constet, audite testimonia.

TESTIMONIA.

Ad hunc modum creditores absoluit Apaturius. Non multò pòst, mensa euersa, & Heraclide initio latitante, ille per insidias Athenis ablegare mancipia, & porro nauem educere instituit. Vnde prima cum eo mihi controuersia extitit. Animaduersa enim re, Parmeno & mancipia quæ abducebantur, arripit, & nauem eum commouere portu prohibet, & mihi accersito rem narrat. Qua ego audita, & illum qui talia moliretur, hominem summè nefarium esse dixi: & viã quæsiui, qua & ego mensarij sponsione liberarer, & hospes ea quæ per me illi mutuarat, nõ amitteret. Constitutis ergo nauis custodibus, mensæ sponsoribus negocium expoſui, pignusq; tradidi, ac decem minas hospitem habere in naue dixi. His factis, mancipia sponsione obstrinxi: vt si quid deesset, per ea cõpensaretur. Ita ego deprehensis illius insidijs, mihi & hospiti consului. At ille perinde ac si acciperet, non faceret iniuriã, me incusabat, rogitans, an non mihi satis esset, sponsione ad mensariũ exoluendũ & pro pecunia Parmenoni, nauẽ & mãcipia sponsione obstringerẽ: & propter hominẽ exulẽ suas suscipere inimicitias? Ego verò eũ qui mihi credidisset, eò minus me deserturum affirmabam, quòd & exul & calamitoso fieret per eũ iniuria. Postquã autem nihil prætermisi, & omnes illius inimicitias & odia prouocauerim, redegi argentũ, naue quadraginta minis vendita, quanti erat oppignerata. Redditis igitur triginta minis ad mẽsam, & decẽ minis Parmenoni, coràm multis testibus & tabulas sustulimus, secundũ quas credita erat pecunia: & mutua conuenta renũciauimus, & inuicem missos fecimus ita vt neq; isti mecum, neq; mihi cũ illo negocij quicquã esset. Ac vt vera me dicere intelligatis, audite testimonia.

TESTIMONIA.

Iam post hæc nihil mihi cũ illo rei vel magnæ vel paruæ fuit. Parmeno autẽ istum accusabat, cũ verberum, quibus ab eo, dum mancipia, quæ ablegabãtur, corriperet, affectus esset: cũ impeditæ ab eo quam in Siciliam instituisset, nauigationis. Instare autem iudicio, defert Parmeno iusiurandum isti de quibusdam criminibus: id ille accipit, pactus insuper etiam pecuniam, nisi iusiurandum illud dedisset. Ac vt me vera dicere constet, cape mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

Accepenigitur iureiurãdo, haud ignarus multos sibi, si peierasset, fore conscios ad iusiurandũ præstõ nõ fuit: sed tãquã iudicio soluturus iusiurãdo, Parmenoni

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

dictam dicit. Instaret autem ei iudicio, adducti ab iis qui aderant, ad compromissum venimus, & pactione conscripta vnum arbitrum Phocritum, ciuem suum communiter deligunt: cui vnum viciniorem adiunxit ille Aristoclem Oeensem, Parmenonem. Itaque inter se pacti sumus, ut si tres hi ex communi sententia constituissent ea se rata habituros, sin minus, quae duo decreuissent, ea necessario fore seruanda. Hac pactione facta, sponsores harum rerum inter se dederunt, ille illi Aristoclem, Parmeno sibi Archippum Myrrhinusium. Ac pactionem primum apud Phocritum deponunt: deinde cum Phocritus eam alii cuidam tradi iussisset, apud Aristoclem deponunt. Ac ut vera me dicere constet, audite testimonia.

TESTIMONIA.

Depositam igitur fuisse pactionem apud Aristoclem negatum: Phocrito & Aristocli & mihi fuisse commissum homines religiosi apud vos testati sunt. Rogo autem vos, Iudices, ut quae post acciderunt, ex me audiatis: inde enim mihi calumniam fieri ab Apaturio perspicue cognoscetis. Vbi animaduertit, me & Phocritum consentire, & se a nobis damnatum iri videbat, lendi compromissi cupidus, perdere tabulas cum eo per quem asseruabantur, instituit & contendere coepit, arbitrum sibi esse Aristoclem Phocritum autem & me non aliud autoritatis, nisi negotii vnius transigendi. Verbis haec agitabat Parmeno, post cum ubi videbat ut Aristocles tabulas proferret, non procul esse quaerendi argumentum dictitans si qua fraus in tabulis commissa esset, quas ipsemet suis scripsisset. Aduersus Aristocles se prolaturum pactionem in conspectu nec hodie protulit: sed ad dictam diem in aede Vulcani volentem congressus praetendebat, puerum, dum se is expectaret, amisisse tabulas demum. Autor autem & adiutor illius commenti est ille ePiraeeo medicus Erasias Aristocli familiaris: qui adeo, quod inimicus mihi est, in hoc discrimen me adduxit. Ac praetendisse Aristoclem amissionem tabularum e testimoniis audietis.

TESTIMONIA.

Iam igitur abolitum erat compromissum pactione abolita, & arbitrio repudiatis. Aliam autem scribere pactionem cum instituerent, ille ea dissenserunt: quod ille ad Aristoclem, Parmeno ad tres illos, quibus initio commissa esset, rem deferri volebat. Caeterum pactione alia non scripta, priori que abolita, eo impudentiae processit is, qui tabulas abolcuerat, ut ipse vnus se pro arbitro pronuntiaturum affirmaret. Parmeno autem testib. aduocatis, interdixit Aristocli, ne contra pactionem sine consiliariis contra se ferret sententiam: ac quibus praesentibus veneris, audite testimonium.

TESTIMONIVM.

Post haec Parmenonem acerba clades oppressit. Iudicium cum enim, ut patria pulsus, Ophryneii habitaret, illis terrae motu qui accidit in Chersoneso collapsis aedibus, & vxor eius & liberi perierunt. Qua ipse calamitate audita, nunc cum hinc abiit. Aristocles autem, cum Parmeno testibus adhibitis vetuisset, ne citra se vlla consiliarii pronuntiaret, illo domine, propter calamitatem hic, absenti aliud condemnant. Ac ego quidem & Phocritus ex eadem pactione scripsi, quonia ille cum

[illegible]

derat, non esse sibi nos arbitros, abstinui tum a[illegible] tu[illegible]: ille autem cum non modo non concessum, sed interdictum etiam ei esset, nihilominus sententiam tulit: id quod neque vestrum, neque reliquorum Atheniensium facere quisquam auderet. Quae igitur in absolutione calumniam, & in sententia arbitrij Apar[illegible] arbiter ille designarunt, [illegible] facta est iniuria, siquando redierit incolumis, ulciscetur. Postquam autem eo processit impudentiae Apaturius, ut & me in ius vocaret, & criminaretur me, quanto damnaretur Parmeno, solutum recepisse, & me sponsorem in tabulis inscriptum esse aiat: ita vos decet tale refutare crimen quantum vobis adductum cesset, non me pro Parmenone spopondisse, sed Archippum Myrrhinusium[illegible] etiam argumentis me defendam, Iudices. Iam primum [illegible] ipsum mihi tempus, commentum esse crimen, testatur. Compromissum enim ab isto & Parmenone, anno abhinc tertio factum est, & cognita Aristoclis [illegible] autem iudiciorum mercatoribus* semestres sunt a [illegible] usque ad Martium, ut [illegible] statim adepti, naviget. Quod si ego revera sponsor sui Parmenonis: cur primum non statim facta cognitione sponsionem exegebat? nec enim scilicet hoc dicere potest, se propter amicitiam nostram, molestum esse mihi noluisse. Ego enim mille drachmas Parmenonis odiosé ab eo exegeram: & cum navem prorraberet, clam se subduxisset, & debitum meum fatto fraudaturus a me prohibitus fuerat. Proinde si ego pro Parmenone fidem meam obstrinxissem: non tertio anno demum, sed tum statim me de sponsione appellasset. At abundabat opibus, credo, ut ei etiam post, me convenire liceret? nam vero navigando erat occupatissimo propter inopiam & bonis suis cesserat, & navem vendiderat. Ac ut maxime impedimenti aliquid ei obiectum sit, quo minus tum statim in ius me vocaret: qui in ubi[illegible] anno superiore hic versatus, nedum in ius vocare, sed nec appellare me ausus sit? Atqui conveniebat, si & Parmeno iudicio victus ei debebat & ego spopondisseram ei, ad me, testibus adhibitis accedere, sponsumque postulare, si non abhinc tertio, superiore saltem anno: ac persolvisse, aut ut[illegible] minus, iudicio experiri. In talibus enim causis, omnes postulare prius, quam in foro contendere consueverunt. Nemo autem est qui testimonium hic se adfuisse, cum iste vel superiore anno, vel tertio abhinc, aut dic[illegible] mihi dixerit, aut ull[illegible] apud me verba fecerit, his de rebus, de quibus nunc litigat. Fuisse autem eum hic anno praeterito, cum iudicia exercerentur, recitato testimonio cognoscetis.

TESTIMONIVM.

Age legem etiam, quae sponsiones annuas esse iubet, mihi recita. Neque vero ex lege ita nitor, ut, si spopondissem, poenas dare me non oporteret: sed eam ipsam legem, non spopondisse me, testimonio mihi esse affirmo. Nam ex sponsu egisset mecum, tempore hac lege praefinito.

LEX

Sit igitur hoc etiam vobis argumento, mentiri Apaturium. Nam si ei pro Parmenone spopondissem: cum utique illius inimicitias propter illum suscepissem, dum providebam, ne amitteret ea, quae per me isti inveneras: ipso vero mihi propter [illegible] apud illum sponsione obligato non cavisse? Quid enim spei habere poteram illum mihi persoluturum, quem ipse coegeram [illegible] satisfaceret, quo mensariam sponsionem odiose exegeram: quid ab eo mihi ex

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

A præstandum arbitrarer? Quin illud etiam considerare, Iudices, est operæpretium: si spopondissem, me nunquam fuisse iturum inficias. Multo enim conscientiæ mihi, & ad pactionem eunti, ex qua factum fuit compromissum, firmior esset defensio. Totam enim arbitris rem fuisse permissam, testimonio vobis est. Cum verò à tribus lata sententia non sit, quid negandâ sponsione mihi voluissem? cognitione enim secundum pactionem non facta, nec ego iam sponsione tenebar. Quare nequaquam, Iudices, prætermissa vera defensione, si spopondissem, ad inficiandū venissem. Iā illud etiā iuratum vobis est, pactione ab istis abolita, aliam istum & Parmenonem conscribere voluisse: quasi irrita essent ea, quæ prius inter eos conuenerant. Atqui cum de futura cognitione aliam pactionem conscribere voluerint, priore perdita, quo pacto alia pactione non scripta, vel arbitrium fieri, vel sponsio potuit? De hoc ipso enim orta controuersia, tabulas alias non fecerunt, illo unum, illo tres arbitros postulante. B Postquam autem prima pactio, qua me sponsorem esse factum ait, perijt, alia verò scripta non est: quo iure mecum agere potest, contra quem nequit proferre pactionem? At interdixisse Parmenonem Aristocli, ne contra se absq; collegis pronunciaret, testatum vobis est. Quod si constat, eundem hominem & pactionem aboleuisse, ex qua arbitrium fieri conueniebat, & sine arbitris cæteris sententiam se tulisse ipse fatetur: qui conuenit, vt illi fide habita me perderet? Illud enim considerate, Athenienses, si non me nunc, sed Parmenonem accusaret Apaturius, minas viginti postulans, Aristoclis cognitione fretus: Parmeno autem sese præsens defenderet apud vos, testésq; adduceret, non solū se Aristocli, sed cum duobus alijs rem commisisse, tum interdixisse, ne se absente pronunciaret, tum vxore sua & liberis terræmotu oppressis, sese ad tantam calamitatem domum profectum, eum qui pactionem aboleuisset, C contra absentem tanquam de serto vadimonio sententiam tulisse: estne vestrûm quisquā, qui Parmenone in hanc sententiā se defendente, tanta iniquitate factum arbitrium, ratum esse oportere decerneret? Non modò certè conuentis omnibus, sed tametsi extaret pactio, si constaret delatum esse ad unum Aristoclem arbitrium, si non venisset Parmeno contra se pronunciare: tametsi venisset, vt ante arbitri sententiam, tali homini calamitas obijceretur, quis ita inhumanus est adeo, aut arbiter, qui non vsque ad eius reditum distulisset? Quòd si Parmeno ratione reddita, ab omni parte æquiora dicere videretur, quàm iste: quo iure me damnabitis, cui cum illo homine rei prorsus nihil est? Me igitur exceptionem rectè opposuisse, Apaturium autem falsò me accusasse, contráq; leges iudicium esse adeptum, id vobis, Iudices, multis argumentis probatum esse confido. Et quod præcipuum est, quicquam sibi mecum esse commercij, Apaturius nec dicere sustinet. Sin per mendacium dicet, me in pactione Parmenonia sponsorem esse inscriptum: pactionem ab eo requirite. & hoc ei occurrite: omnes homines cū tabulas inter se conficiūt, propterea obsignatas apud eos deponere quib. fidē habeāt, vt si qua dissensio extiterit inter ipsos, ad tabulas reuersi controuersiarū explicationē inde petāt. Si quis aūt tabulis abolitis, eludere veritatē

[Margin: [illegible] & testium absentia munitio.]

[illegible]

verbis studuerit, quid illi fidei est habendum? At fortasse id, quod est omnino factu facillimum insuriarum & calumniarum studiosis, testimonium aliquis ei in me dicet? cum autem ego testem si de falso testimonio postulaturo, vnde probabit, se testari verum de pactione? id igitur ne differat, sed mox proferat qui habet. Sin eam tum perisse dicet, vnde ego mendacium circumuentum, argumenta petam? Nam si apud me depositæ essent tabulæ: Apaturio criminari licuisset, me propter sponsionem pactionem aboleuisse. Sin apud Aristoclem: quamobrem si absque suo consensu pactio periit, me accusat, cum ei qui accepit illam, & non exhibet, diem nō dicat? Cur eum contra me testem producit, qui tabulas aboleuit: cui eum iusci conueniebat, nisi communicatis operis fallaciam istam commenti essent? Ego causæ meæ æquitatem defendi, vt potui. Vos igitur secundum leges quæ æqua sunt decernite.

[illegible]

ARGVMENTVM ORATIONIS AD-uersus Phormionis exceptionem.

PHormio mercator Bosporum nauigaturus, mutuas à Chrysippo viginti minas sumpsit. Quas cum sumpsisset, merces comparatas ascendit, ut quas eò deferre vellet, non essent vendibiles. Quare nauiculario Lampide Athenas redituro, cum ei imponere merces, quas Chrysippi pecunia comparasset, iubetur (sic enim tabulæ continebant), neque tamen illam, nec argentum imposuisset, sed ad Lampidem dixit, praestare in praesentia, se eas non posse sed paulo post, alia naui cum pecunia habiturum. Lampidis ergo nauis in altum prouecta periit, ipse cū paucis hominibus Athenas reuersus, Chrysippo felicitatem Phormionis praedicat, qui & Bospori remansisset, & nihil naui imposuisset. Post, Phormio Athenas peruectus, cum appellatus ab eo, primum, vt ait Chrysippus, & debere se fatetur, & redditurum pollicetur. Deinde quicquam debere negat, se qui Lampidi dedisset, quod tabulæ, si quid in mari accideret, tum, se liberent aere alieno. Diem illi Chrysippus dicit, exceptionem opponit. & Lampis apud arbitrum testatur, se pecuniam a Phormione Bospori accepisse, & vna cum ceteris in naufragio perdidisse. Prius autem contrarium dixerat apud Chrysippum, Phormionem nihil in nauem posuisse. Quorum cum Lampis compareretur, se nunc apud se fuisse negat, cum ad Chrysippum illa diceret. His arbiter auditis, nulla sententia lata, negocium in iudicium remisit. Ac causa nomen illa quidem habet exceptionis, re vera autem recto iudicio agitur. Id quod etiam Orator satis innuit in principio, non omnino esse exceptionem, cum dicit: * si fuisset omnia secundum pacta & conuenta reddidisse Lampidi pecuniam, id quod tabulæ iubeant, ac alia remisit. Hæc autem est actio, qui recto iudicio contendit, & obiecta crimina diluit: non illius, qui autem contrariam tollit, agendique potestatem negat. Exceptionem praeterea, in qua largitur lex de his qui prorsus Athenis non sunt, neque Athenas referendi sunt contractibus. Idem autem in hac oratione obseruatum est, quod in oratione contra Neæram, quod non ab vna persona est habita: sed illic vtrisque discrimen apparet, hic eadem coniuncta sunt. Mihi verò secundus hinc orditi videtur. Cum igitur à nobis Athenienses, saepe audiissent Theodoro, atque existimarent Lampidem falsum esse testem. Apparet autem socios esse eos, qui cum Phormione litigant.

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ φορμίωνος παραγραφὴν λόγου.

Φορμίων ἔμπορος [illegible]

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΦΟΡΜΙΩΝΑ ΥΠΕΡ δανείου λόγος.

Δίκαια ὑμῶν δεησόμεθα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκούσαντες ἡμῶν μετ' εὐνοίας ἐν τῷ μέρει λεγόντων, γνόντας ὅτι οὐδ' εἷς πώποτε ... ἡμῶν, καὶ πολὺν χρόνον εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον ἐμπορευόμενοι, καὶ συμβόλαια πολλοῖς συμβεβληκότες, οὐδεμίαν πώποτε δίκην πρὸς ὑμᾶς εἰσεληλύθαμεν, οὔτ' ἐγκαλοῦντες, οὔτ' ἐγκαλούμενοι ὑφ' ἑτέρων. [illegible]

DEMOSTHENIS ADVERSVS PHORMIONEM, DE MVTVO data pecunia Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Rem aequam precabimur à vobis iudices, ut nos cum beneuolentia audiatis alternis dicentes, eam ob causam, quod & literarum omnino rudes sumus &, cum longo iam tempore mercatū vestrum frequentemus, & cum multis cōtraxerimus: nunquam in vestrum iudicium venimus, vel ipsi accusantes, vel ab aliis accusati. Ac ne nunc quidem Athenienses, credite mihi, si putaremus fracta naui periisse pecuniam, quam Phormioni mutuauimus, vnquam ei dicam dixissemus. Non ita nos impudentes sumus, aut iacturae insolentes. Cùm verò multi nostram ignauiam reprehenderent, & B mercatores in primis, cum Phormione illic versati, qui eum sciebant non vnà cum caeteris pecuniam amisisse in nauem coniiciendum esse putabamus, vt ab illo iniuriam fieri nobis pateremur. Ac de exceptione quidem, non multis est opus. Nam aduersarij non omnino negant, contractum in vestro mercatu esse factum: sed nihil secum rei nobis iam esse dicunt: quòd nihil extra ea quae tabulis continentur, fecerint. Leges autem, è quarum praescripto vos, iudices sedetis, non ita loquuntur, sed de contractibus Athenis omnino non factis, nec in Atheniensium mercatum referendis, praescribere permiserunt. Si quis autem factum esse fateatur, seque fecisse quae conuenerint omnia contendat: recta intentione depulsione se defendere debere eum, non criminari accusatorem. Ego verò spero me ipsum ostensurum damnum esse nobis actionem. Considerate Athenienses, quid illi ipsi fateantur, quid negent. Sic enim rem optimè intelligetis. Fatentur se & mutuatos pecuniam, & fecisse pactum de mutuo: sed reddidisse aurū Lampidi, famulo Dionis, Bospori, aiunt. Nos verò non id ostendemus, non reddidisse eum: sed ne licuisse quidem reddere. Necesse tamen est, vobis pauca quae ab initio acta sunt, narrari. Ego Athenienses, Phormioni mutuum C minas viginti dedi cirdique in Pontum, alio accepto pignore, & syngrapham apud Cittum argentarium deposui. Cùm autem syngrapha imponi iuberet merces praecij quater mille drachmarum valentes, facinus audet omnium inquissimum. statim enim in Piraeeo mutuatur insuper, clam nobis, à Theodoro Phoenice drachmas quater mille quingentas, à Lampide nauiculario mille drachmas. Cumq. eum oporteret cōmercari Athenis onera minas centum quindecim, si praestare creditoribus pacta in syngraphis voluisset: non mercatus est amplius quam quinquies mille quingentis drachmis cum commeatu: mutuis quoque debebat[*] sexaginta quinque. Hoc initium fuit, Athenienses, iniuriarū: neque enim vel pignus praestitit, vel pecuniam in nauem contulit: cùm syngrapha cogat in eam conferri. Cape syngrapham.

SYNGRAPHA.

Cape & portitorum descriptionem, & testimonia.

DESCRIPTIO TESTIMONIVM.

Profectus Bosporū, quū literas à me haberes, quas ei dederā filio meo reddendas, illic hybernanti: atq. viā [illegible] quemiā per literas certiorem reddidissem.

[illegible] καὶ μοι λαβὲ τὴν συγγραφήν.

Συγγραφή. Ἀνάγνωθι δὲ καὶ τὴν τῶν [illegible] ἀπογραφήν, καὶ τὰς μαρτυρίας.

Ἀπογραφή. Μαρτυρία. [illegible]

[illegible]

tum de argento quod mutuarant, tum de pignore: ac mandassem, cum primum essent merces expositæ, eas vt excuteret & exploraret: literas à me acceptas non reddidit, ne quicquam eorum illi quæ ipse ageret, rescisceret. Cum autem calamitoso Bospori statu, propter bellum à * Parisade cum Scythagesthami, onera quæ vehebat distrahi minimè possent: maximo animi æstu conflictabatur, ignarus quò se verteret. Nam creditores qui eò vsque duntaxat mutuarant: vrgebant: adeò vt nauiculario iubente, emptas mea pecunia merces ex syngrapha imponere: is qui nunc se aurum reddidisse dicit, nummos conferre in nauim posse negaret, * consilio suo frustratum, relictisq. infectis rebus nunc soluere iuberet: se verò, postquam merces distraxisset, alia naue abiturum diceret. Recita hoc testimonium:

TESTIMONIVM.

Post hæc Athenienses, isto Bospori relicto, Lampis prouectus in altum, naufragium fecit non procul à mercatu. Completa enim iam naui, vt audimus, vltra quam oportebat, etiam mille coria in tabulatum accepit. Vnde contigit, vt nauis interiret. Ac ipse quidem cũ reliquis Dionis seruis, lembo euasit. Corpora autem, præter cætera, supra trecenta perdidit. Cum autem audito nauis interitu magnus esset Bospori luctus: felicitatem Phormionis prædicabant omnes, qui nec ipse conscendisset, nec naui quicquam imposuisset. idque cùm ab aliis tum ab isto dictabatur. Recita mihi hæc testimonia.

TESTIMONIA.

Ipse igitur Lampis, cui se reddidisse aurũ dicit (hoc quæso diligenter attendite) me eum aggresso, cum primùm è naufragio Athenas redisset, & hoc de re interroganti dicebat, illum neque pecuniam ex syngrapha in nauem imposuisse, neque se aurum ab isto tum Bospori accepisse. Age, lege mihi eorum qui adfuerunt testimonium.

TESTIMONIVM.

Postquam autem, Athenienses Phormio alia naue redierat incolumis: accedo ad eum, mutuum repetens. atque is ab initio nunquam, Athenienses, illam orationem attulit, qua nunc vtitur: sed semper se redditurum promisit. Verùm vbi cum his, qui nunc ei adsunt & patrocinantur, rem communicarat: alius iam erat, & non idem. Vt autem sensi me ab eo deludi: ad Lampidem accedo, Phormionem nihil æqui agere, nec mutuum reddere, conquerens: simulque rogo, sciretne vbi esset, vt hominem vocarem in ius. Is verò sequi me iubet ad tabernas vnguentarias, eum deprehendimus: ego viatoribus adductis, diem ei dico. Ibi Lampis, Athenienses, cum adesset me arcessente, nusquam dicere ausus est, se ab isto recepisse aurum, neque quod factum oportuit: Chrysippe insanis, inquit, qui illum in ius voces? mihi enim aurũ reddidit. Neque verò Lampis tantùm nihil est locutus: sed nec iste ipse quicquam dicere voluit, astante Lampide, cui nunc se reddidisse aurum dicit. Atqui par erat eum dicere, Athenienses: quid me arcessis bone vir? Reddidi aurum illi qui astat: & simul confitentem id Lampidem exhibere. Nunc neuter eorum quicquam dixit eo tẽporis articulo. Et vt me vera dicere constet, cape testimonium viatorum.

στολήν τε, ἣν ἀργύριον ὃ ἐδεδανείκειν, καὶ τὴν ὑποθήκην, καὶ προσέταξα, ἐπειδὰν τάχιστα ἐξαιρεθῇ τὰ χρήματα, ἐξετάζειν καὶ παρακολουθεῖν. τὰς μὲν ἐπιστολὰς οὐκ ἀποδίδωσιν οὗτος, ἃς ἔλαβε παρ' ἐμοῦ, ἵνα μηδὲν εἰδείη ὧν ἔπραττεν οὗτος. καταλαβὼν δ' ἐν τῷ Βοσπόρῳ μοχθηρὰ τὰ πράγματα, διὰ τὸν συμβάντα πόλεμον τῷ Παιρισάδῃ πρὸς τὸν Σκύθην, καὶ τὰ φορτία ἃ ἦγε πολλῇ ἀπραξίᾳ ἐν ταύτῃ ἐχρῆτο. καὶ γὰρ οἱ δανεισταὶ ἐνέκειντο αὐτῷ οἱ τὰ ἑτερόπλοα δανείσαντες, ὥστε τοῦ ναυκλήρου κελεύοντος αὐτὸν κατὰ τὴν συγγραφὴν ἐντιθέναι τὰ ἀγορασθέντα τῶν ἐμῶν χρημάτων, οὗτος ὁ νυνὶ φάσκων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον, ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα. ἀφίσταται γὰρ ἤδη τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐκεῖνον μὲν ἐκέλευσεν ἀνάγεσθαι, αὐτὸς δ' ἐπειδὰν ἀποδῶται τὰ φορτία, ἐφ' ἑτέρας νεὼς ἔφη ἐκπλεύσεσθαι. καί μοι λέγε ταυτηνὶ τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὗτος μὲν ἐν τῷ Βοσπόρῳ καταλείπεται. ὁ δὲ Λάμπις ἀναχθεὶς ἐναυάγησεν, οὐ μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου. γεγεμισμένης γὰρ ἤδη τῆς νεώς, ὡς ἀκούομεν, μᾶλλον τοῦ δέοντος προσενέβαλε ἐπὶ τὸ κατάστρωμα χιλίας βύρσας. ὅθεν καὶ ἡ διαφθορὰ τῇ νηὶ συνέβη. καὶ αὐτὸς μὲν ἀπεσώθη ἐν τῷ λέμβῳ μετὰ τῶν ἄλλων παίδων τῶν Δίωνος. ἀπώλεσε δὲ πλείω ἢ τριακόσια σώματα, χωρὶς τῶν ἄλλων. πολλοῦ δὲ πένθους ἐν τῷ Βοσπόρῳ ὄντος, ὡς ἐπύθοντο τὴν διαφθορὰν τῆς νεώς, εὐδαιμόνιζον τὸν Φορμίωνα ἅπαντες τουτονί, ὅτι οὔτε συνανήχθη, οὔτε ἐνέθετο εἰς τὴν ναῦν οὐδέν. συνέβαινε δὲ παρά τε τῶν ἄλλων, καὶ παρὰ τούτου ὁ αὐτὸς λόγος. καί μοι ἀνάγνωθι ταύτας τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Αὐτὸς μὲν τοίνυν ὁ Λάμπις, ᾧ φησιν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον (οὗτος γὰρ προσέταξε τὸν νεκρὸν) προσελθόντος αὐτῷ ἐμοῦ, ἐπειδὴ τάχιστα κατέπλευσεν ἐκ τῆς ναυαγίας Ἀθήναζε, καὶ ἐρωτῶντος ὑπὲρ τούτου ἔλεγεν, ὅτι οὔτε τὰ χρήματα ἐνθεῖτο εἰς τὴν ναῦν οὗτος κατὰ τὴν συγγραφήν, οὔτε τὸ χρυσίον εἰληφὼς εἴη παρὰ τούτου ἐν Βοσπόρῳ τότε. καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν τῶν παραγενομένων.

Μαρτυρία.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπιδεδήμηκεν ὁ Φορμίων οὑτοσί, σεσωσμένος ἐφ' ἑτέρας νεώς, προσῄειν αὐτῷ, ἀπαιτῶν τὸ δάνειον. καὶ οὗτος τὸ μὲν πρῶτον οὐδεπώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἶπε τὸν λόγον τοῦτον, ὃν νυνὶ λέγει, ἀλλ' ἀεὶ ὡμολόγει ἀποδώσειν. ἐπειδὴ δ' ἐκοινώσατο τοῖς νυνὶ συνδικοῦσιν αὐτῷ καὶ συνεδρεύουσιν, ἕτερος ἤδη ἦν, καὶ οὐχ ὁ αὐτός. ὡς δ' ᾐσθόμην αὐτὸν διακρουόμενόν με, προσελθὼν τῷ Λάμπιδι, λέγω, ὅτι οὐδὲν ποιεῖ τῶν δικαίων Φορμίων, οὐδ' ἀποδίδωσι τὸ δάνειον, καὶ ἅμα ἠρώτων αὐτόν, εἰ εἰδείη ὅπου ἐστίν, ἵνα προσκαλοίμην αὐτόν. ὁ δ' ἀκολουθεῖν μ' ἐκέλευσεν ἑαυτῷ, καὶ καταλαμβάνομεν πρὸς τοῖς μυροπωλίοις αὐτόν. κἀγὼ κλητῆρας ἔχων προσεκαλούμην αὐτόν. καὶ ὁ Λάμπις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρὼν προσκαλουμένῳ μοι, οὐδεπώποτ' ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς ἀπείληφε παρὰ τούτου τὸ χρυσίον, οὐδ' ὃ εἰκὸς ἦν, εἰπεῖν, Χρύσιππε, μαίνει; τί τοῦτον προσκαλεῖ; ἐμοὶ γὰρ ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον. ἀλλὰ μὴν ὅτι ὁ Λάμπις οὐκ ἐφθέγξατο, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς οὗτος οὐδὲν ἠξίωσεν εἰπεῖν, παρεστηκότος τοῦ Λάμπιδος, ᾧ νυνί φησιν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον (καίτοι εἰκός γ' ἦν αὐτὸν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί με προσκαλεῖς, ὦ ἄνθρωπε; ἀποδέδωκα γὰρ τούτῳ τῷ παρεστηκότι τὸ χρυσίον, καὶ ἅμα ὁμολογοῦντα παρέχειν τὸν Λάμπιν. νυνὶ δ' οὐδ' ἕτερος αὐτῶν οὐδ' ὁπωσοῦν εἶπεν ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ) καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν κλητήρων.

(Μαρτυ-

Μαρτυρία.

[illegible]

Ἔγκλημα.

[illegible]

Παραγραφή.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

A

TESTIMONIVM.

Cape & accusationem, quam in eum anno superiore instituique vel in primis argumento est, nunquam dixisse Phormionem, se aurum Lampidi reddidisse.

ACCVSATIO.

Hanc accusationem ego instituimus, Athenienses, nulla alia re fretus, quàm nunciis Lampidis, qui neque merces eum imposuisse, nec aurum numerasse diceret. Nec enim putare debetis, me tam agonum esse, & prorsus insanum, vt talem accusationem scriberem, si ex Lampide se aurum recepisse, à quo essem coarguendus. Illud etiam, Athenienses, considerato, istos ipsos anno superiore, cùm exceptionem opponerent, in ea exceptione scribere non fuisse ausos, se aurum Lampidi reddidisse. Recita mihi eam exceptionem.

EXCEPTIO.

Auditis, Athenienses, nusquam in exceptione scriptum, Phormionem aurum Lampidi reddidisse: B præsertim cùm id ego apertis verbis in accusatione, quam modò audistis, scripsissem, cum nec merces in nauem imposuisse, nec reddidisse aurum. Quis igitur vobis alius testis expectandus est, cùm huius testimonium ab istis ipsis habeatis? Cum verò causa iam à iudicibus cognoscenda esset, precabantur nos, vt ad arbitrum aliquem veniremus. Nos igitur rem permisimus Theodoto municipi ex pacto. Tum verò Lampis ratum sibi tum esse ratus vellari apud arbitrum quicquid libuisset, partium meum aurum cum Phormione, prioribus suis verbis dixit contraria. Nam alia res est, Athenienses, in vestros vultus intuentem testari falsum, quàm apud arbitrum. apud vos enim & indignatio vehemens & pœna proposita est mentientibus. Apud arbitrum autem securè & impudenter pro testimonio mentiuntur quicquid collibitum fuerit. Me verò indignante, Athenienses, & incessente in Lampidis audaciam, & apud arbitrum idem proferente, quod & nunc vos profero, testimonium, eorum qui ab initio mecum ad eum accesserant, cùm se nec aurum ab illo recepisse, neque pecuniam eum in nauem imposuisse diceret: ibi Lampis violenter conuictus falsi testimonii & improbitatis, C se dixisse quidem hæc ad illum fatebatur: sed apud se non fuisse, cum diceret. Lege mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

Theodotus igitur, Athenienses, sæpe nobis auditis, & falsum testari Lampidem arbitratus: de re nihil pronunciauit: sed nos ad vos in iudicium remisit. Nã & condemnare noluit, propterea quòd Phormioni familiaris est, vt nos postea cognouimus: & absoluere veritus est, ne ipse peieraret. Agite verò, Iudices, et ipsa re apud vos considerate, vnde iste aurum reddere potuisset. Cum enim hinc nauigaret, nec pecuniam in nauem imposuerat, & pignus non habebat: sed ad meam pecuniam plus erat mutuatus. Bosporum autẽ eo tempore venit, quo vendi merces non poterant: vt vix iis satisfecerit, qui tantùm eiusque ei mutuarant. & hic quidem mutuatus ei fuit bis mille drachmas vltro citróque, vt Athenis bis mille sexcentas drachmas reciperet. Phormio autẽ dicit, se Lãpidi cẽtũ & viginti stateres Cyzicenos Bospori reddidisse (hoc animaduertite) quos mutuatus sit terrestrib. vsuris. Erat aũt fusus terrestribus vsuris, vt sexta pars sortis esset numeranda: & Cyzicenũ valuisse illic viginti &

[illegible] drachmas Atticas. Cognoscendum igitur vobis est, quantum se pecuniæ reddidisse dicat. Nam centum viginti stateres faciunt ter mille, trecentas & sexaginta drachmas. Vsura autem illa trientis, [illegible] trigintaminarum, & [illegible] & sexaginta drachmarum quingentæ drachmæ & [illegible]. Tota autem summa [illegible] & tanta, [illegible] homo [illegible], qui pro his mille sexcentis drachmis pecuniæ mutuæ, triginta minas & trecentas drachmas, & vsuram, quingentas drachmas & sexaginta vellet solvere, quas [illegible] se Lampidi reddidisse [illegible] mille * nongentas viginti? cum ei liceret [illegible] creditum. Athenis reddere argentum Bospori redderes tredecim minis amplius? [illegible] vsque mutuarent, vis [illegible] reddidisti, qui & navigarat tecum, & assidue te vrgebat [illegible] non modo sortem & vsuram reddebas: sed etiam mulctam syngraphæ adscriptam rependebas, nulla cogente necessitate? illos non vereberis, quibus syngraphæ in Bosporo [illegible] exactionem dabant: hanc curasse te dicis quem * ab ipso [illegible], statim fallebas, non impositis mercibus in navem, quod syngrapha iubebat. Athenis solum [illegible] in mercatu, vbi contractus factus est, non dubites fraudare creditores. Bospori plura te persolvisse dicis, quam ius postulabat, vbi pœnas daturus non eras? Cum reliqui omnes qui [illegible] mutuantur, è mercatibus solventes, multos advocent, testificantes pecuniam periculo creditoris velut * in eius venisse testimonio [illegible], qui est tibi socius [illegible] nec pacto nostro adhibetur qui Bospori agebat, neque socio neque literis redditis, quas ad eum dedimus, quibus continebatur, vt quicquid ageres, observaret? Quid autem Athenienses, non faceret [illegible] qui acceptas literas, non ita vt rectum & æquum est, reddidit? [illegible] ex illis factis non cognoscere non potestis? Atqui ô dij immortales, debebat vtique tantum auri reddentem & plusquam creditum fuerat, celebre id in mercatu reddere, & omnes homines advocare: in primis autem puerum hunc & socium, omnes enim profectò nostis, [illegible] solere istos coram paucis: cum reddant, multos adhibere testes, vt boni viri esse in præstandis pactis & conventis videantur. Tibi verò, qui & mutuum & vtrasque vsuras redderes, argento [illegible] tantum vsus, & alterum [illegible] minas adduceres, erat multis saltem testes adhibendis? quo facto nemo navigantium maiore in admiratione fuisset. Tu autem nedum multos fecisti testes, sed tanquam iniuriam faceres, sic omnes homines [illegible] fugisti. Quod si mihi, qui mutuò dederam, reddidisses, nihil opus fuisset testibus. Sublatam enim syngrapham, te [illegible] contractu liberassem. Nunc haud mihi, sed alteri pro me reddidisti: nec Athenis, sed Bospori cum & syngrapha mihi abs te data, Athenis sita esset, & is cui aurum reddebas, & mortalis & tantum pelagus traiecturus esset: testem adhibuisti neminem vel servum vel ingenuum. At enim syngrapha, inquis, me nauclero iubebat aurum reddere? Sed eadem te in e testes advocare, nec literas reddere prohibebat: cum [illegible] syngraphas tantum fecerint de contractu, vt qui tibi maximè diffiderent: tu solus scis te nauclero aurum dedisse dicis, quamvis scires Athenis clara te repositam esse syngrapham? [illegible] hoc factum? Dicit syngrapham iubere, nave perducta incolumi se debere pecuniam.

Creditor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

A [illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C [illegible Greek text]

[illegible Greek text]

[illegible]

Μαρτυρία. Νόμος.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Etiam in nauẽ imponere te merces iubet. Quod ni feceris, quinquies mille drachmas soluere. Tu verò illã syngraphæ partem nõ amplecteris: sed ea iã tum violata, & rebus ab initio non impositis, verũ syngraphæ verbum cauillaris, idq; cũ eam ipse sustuleris. Qui cũ Bospori te non merces imposuisse, sed aurum nauclerio dedisse dicas: quid porrò de naui disputas? neque enim fuisti periculi particeps, cum nihil imposueris. Ac primùm, Athenienses, causam hãc arripuit, quasi merces in nauẽ imposuisset. Quia verò id mendaciũ multifariã posse coargui prouidebat, tum inscriptione portitorum Bospori, tum ab iis qui eodẽ tempore in mercatu fuerant: mutata sentẽtia cum Lãpide conspirat, eiq; se aurum reddidisse dicit, eo veluti viatico fretus, quòd ita fieri syngrapha iuberet: fore autem non putans, vt vobis argumenta suppeterẽt ad ea quæ soli ipsi inter se egissent, coarguenda. Ac Lãpis, quæ dixit, priusquã ab isto corrũperetur, alienata mente se dixisse: postquã autem nouum aurum perditus est, tũ apud se fuisse ait, & satis meminisse omnia. Quòd si me vnum, Iudices, Lampis contẽpsisset, non mirarer. Nunc hũc multo atrociora designauit in omnes. Facto enim à Parisade Bospori præconio, si quis vellet Athenas in Atticum mercatum vehere frumentũ, vt immunis frumentũ inueheret: Lampis tum Bospori agẽs, exportatione frumenti & immunitate vrbis nomine accepta, nauẽ magnã frumẽto oneratam Acanthum portauit, ibiq; vendidit, nostra pecunia cum isto communicata. Et hæc fecit, Iudices, cũ Athenis habitet, & hic vxorẽ & liberos habeat, & leges extremum illi suppliciũ minitẽtur, qui Athenis habitans, aliò quopiam frumentum vexerit, quàm in Atticam mercaturam: idq; eo tempore, quo qui in vrbe habitãt, farinas in Odeo demensas accipiebant: qui in Piræeo, quamuis singulas panes obolo distributos, & in longa porticu farinas binis modiis demensas acciperent, tamen conculcabantur. Quæ me verè dicere vti constet: cape & testimonium & legem.

TESTIMONIVM. LEX.

Phormio igitur isto vetus socio & teste, nos pecunia fraudandos censet, qui perpetuò frumentum in vestrum mercatum vehimus: & cùm tres iam difficultates vrbem presserint, quibus vos eos, qui populi cõmodis consulerent, probaretis: in nulla harum vobis defuimus. Nam cùm Alexander Thebas inuaderet: vobis talentum largiti sumus. Cum verò annona coarctata esset, & ad sedecim drachmas peruenisset: inuectis amplius decies mille tritici medimnis, dimensi vobis sumus vsitato precio singulos medimnos quinque drachmis: & hæc omnes nostis, cum in Pompeo vobis dimensi simus. Iam anno superiore ad coemendum populo frumentum talentum vobis contulimus, ego & frater meus. Lege mihi harum etiam testimonia.

TESTIMONIA.

Quòd si vel his coniecturis vtendum est: non consentaneum fuerit, nos tamen pecuniæ largiri, vt vos bene de nobis existimaretis, Phormionem autem calumniari voluisse, vt ne boni viri quidem de cætero haberemur. Iure igitur nos iuuabitis, Iudices. Ostendimus enim vobis, nec ab initio onera imposuisse illum in nauem omni pecunia, quam Athenis mutuatus fuerit: & de mercibus Bospori venditis, eos qui eò vsque duntaxat mutuarunt, absoluisse,

[illegible]

præterea, neque abundasse nummis, nec ita esse vecor- A
dem, vt pro his mille & sexcentis drachmis viginta
minas Lamnis redderet. Ad hæc quod se reddidisse a-
urum Lampidi dicit, ne piam quidem, nec socium suum age-
re illum [illegible] ipse priusquam ab illo ex-
superetur, se nihil accepisse: palam pro testimonio
dixit. At si Phormio sic singula demonstrasset, haud vi-
deo quas se ratione melius tueri potuisset. Iam actio-
nem dandam esse nobis, lex ipsa testatur, quæ iubet,
actiones esse mercatorias contractuum qui Athenis
facti, & in Atheniensem mercatum celebrati sunt: nec
eorum qui sunt Athenis solùm, sed eorum etiam qui
properant, vt nauigent Athenas. Cape legem.

LEX.

Ac Athenis contractum esse cum Phormione fa-
tentur: nec is eum inficias, sed præscriptionem asfe-
rit, non competere nobis actionem. In quod verò
iudicium veniamus, Athenienses, nisi in vestrum, vo-
bis constitutum factum est? Iniquum enim fuerit, si cau-
sa nauigationis Athenas suscipienda, iniurias nobis fi-
eret, licere nobis apud vos experiri cum Phormione: B
postquam verò contractus in vestro mercatu factus
est, negare illos, se in vestro iudicio causam dicturos
esse, quòd eum Theodotum arbitrum sumpsimus, falsi
sunt, conuenire se ad [illegible] nunc contra-
dicunt eorum, quæ ipsi prius concesserunt, quasi o-
porteret se apud Theodotum municipem causam di-
cere sine periculo [illegible] postquam verò in Atheniensi-
um forum ingredimur, nulla iam nobis actio con-
ueniret. Ego verò cum animo meo reputo, quidnam
in exceptionem inscripturus fuerit, si Theodotus de
causa pronunciasset: nunc postquam in decretum Theo-
doti, in iudicium nobis esse veniendum, conuenire nobis
actionem apud vos negat, ad quos ille nobis esse descen-
dum pronunciauit. [illegible] certè mecum ageretur,
cùm leges contractus qui Athenis fiunt actiones da-
ri apud se iubeant, si vos actionem negaretis, qui
iuraueritis, vos secundum leges iudicaturos. Ac mutuò
dare à nobis pecunia, & pactio, & illa ipse testis est.
Reddit autem neminem testis est præter Lampidem, in[illegible]
socium. Ac ille quidem ad illum solum redditionem re- C
fert. Ego verò & ad Lampidem ipsum & ad eos qui se
dicunt eum negantem se recepisse aurum: illi licet
[illegible] accusare, & nos vera loqui negat: ego ve-
rò quid cum illius testibus agam, non habeo, qui se scire
dicunt, testatum esse Lampidem, se recepisse aurum.
Nam si testimonium Lampidis hic proferretur, ipsi for-
tassis æquum esse dicerent, vt in eum agerem. Nunc
neque id testimonium habeo & [illegible] se indemnem esse
putat nullo firmo pignore relicto eorum, quæ vos de-
cernere postulat. Quid verò fieri queat absurdius,
quàm nunquam ipse Phormio se mutuatum esse fateatur,
sed reddidisse dicat id quod ille ipse confitetur, decre-
[illegible] id verò quod in controuersia est, ratum esse
decernere: & Lampis, quo ille fretus est, testimonium
dicat, qui ab initio se recepisse aurum negauit: vos
si decerneretis id eum recepisse: non futuri estis testes
negantis? [illegible] quæ verò dixit, non est mihi pro argu-
mento: quæ verò commentus est deinceps, postquam
corruptus fuit, ea credibiliora esse existimabitis? At-
qui multò iustius est, Athenienses, ex his quæ ab i-
nitio dicta sunt, coniecturam capere potius, quàm
ex iis quæ postea concinnata fuerunt. Nam ea [illegible]
edocti, sed veritatis studio [illegible] hæc postera
per machinationem & ad suam vtilitatem. Recordamini

[illegible]

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λακρίτου παραγραφὴν λόγου.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ παραγραφὴν λόγος.

ΟΥΔΕΝ καινὸν ποιοῦσιν οἱ Φασηλῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί, [illegible]

A quasi Athenienses, nec ipsum Lampidem negasse quia dixerit, se minimum non recepisse. [illegible] Absurdum profecto erit, si eius testimonio, quatenus fraudatum se [illegible] vt verum audietis: quatenus vero a fraudatis [illegible] dem apud vos nullum inuenit. Neque nunc iudices. Nam vos iidem estis, qui eum qui e mercatu [illegible] pecuniam [illegible] ab aliis acceperit [illegible] tus pignora creditoribus non exhibuerit, [illegible] demnaueritis, delatum apud populum [illegible] vestrum, & patris imperatorij filium. [illegible] ab eo genere hominum non solum eos, qui in illos incidissent, sed mercatum quoque vestrum laedi. Merito. Quaestus enim & copiae mercatorum non ab iis qui mutuo accipiunt, sed ab iis qui mutuo dant proficiscuntur. Neque enim vel nauis, vel nauiculator, vel vector [illegible] potest, absque mutuo dantium ministerio. Leges igitur [illegible] & praeclara [illegible]

B [illegible] volentium: quae vestrum [illegible] & [illegible] petulantiam [illegible] mercatus quam maximo vobis sit emolumento. Quod ita fiet, si defendetis creditores, [illegible] a talibus beluis laedi non patiemini. Ego dixi quae potuissem: etiam alium quempiam ex amicis vocabo, si iusseritis.

ARGVMENTVM ORATIONIS ADuersus Lacriti exceptionem.

Androcles pecuniam mutuauit Artemoni, Phaselitae genere [illegible]. Quo mortuo, [illegible] Lacritum [illegible] & sponsione pecuniam Artemoni [illegible] Lacritus [illegible] [illegible] exceptione repellere [illegible]. Nos vero [illegible]

C

DEMOSTHENIS ADVERSVS LACRITI EXCEPTIOnem Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Nihil noui agunt, Iudices, Phaselitae, sed pro more suo [illegible] ad mutua in [illegible] mercatu pecunias, sunt [illegible] Postquam vero eas acceperint, & syngraphas confecerint [illegible] syngrapharum, & legum [illegible] reddenda esse q[uae] acceperint [illegible] sed aliquid, pro eo cauillationes excogitant, & praescriptiones, & exceptiones [illegible] mortalium & improbissimi, & iniustissimi. Cuius rei signum illud est: Cum multi & Graeci, & Barbari vestrum ad mercatum veniant, plures semper sint Phaselitarum lites quam caeterorum omnium. Hi igitur tales sunt. Ego vero, Iudices, pecuniam mutuaui Artemoni illius fratri, secundum leges mercatorias in Pontum, & rursus Athenas. Quo defuncto, priusquam mihi pecuniam redde-

[illegible]

re Lacrito diem dixi, iisdem legibus, quibus contraxeram eum & illius frater sit, & bona Artemonis omnia teneat, tum quæ is hic reliquit, tum quæ Phaselide habuit, & hereditatem ceperit bonorum illius omnium. Neque verò iste legem vllam proferre potest, quæ permittat habere fraternas opes, & iis suo arbitratu administratis, non soluere æs alienum: & negare nunc se esse heredem, sed profiteri se cedere hereditate. Ac Lacriti talis est improbitas. Ego verò vos oro, Iudices, vt me hac de re dicentem æquis animis audiatis. Quòd si & nobis creditoribus, & vobis nihilominus ab eo fieri iniuriam ostenderimus, fauete nos vt æquum est. Ego, Iudices, minimè noram istos homines: sed Thrasymedes Diophanti filius, Sphettij illius, & Melanopus frater eius, familiares mihi sunt, summáque necessitudine coniuncti. Hi mecum Lacrito conuenerunt, vndecunque ab illo cogniti (neque enim scio) precatique sunt, vt pecuniam in Pontum istius fratri Artemoni & Apollodoro mutuarem, quo negociarentur: cum omnino ignaros esset, Iudices, etiam Thrasymedes improbitatis illorũ: sed bonos esse viros, & non alios quàm quales se esse & simulabant, & dictitabant: atque facturos esse omnia quæ pollicebantur, & recipiebat Lacritus, existimaret. Sed plurimùm certè fallebatur, neque quicquam nouerat, cum qualibus belluis potius quàm hominibus confligaretur. Ego igitur autore Thrasymede, & fratre eius, Lacrito recipiente, fratres suos facturos quæ æqua essent omnia: mutuam cum hospite quodam nostro Carystio triginta minas argenti. Quare syngrapham, Iudices, à vobis audiri primùm velim, qua pecuniam mutuauimus, & testes qui mutuationi interfuerunt. Deinde & cætera demonstrabimus, quàm perfidiosè isti in mutua pecunia egerint. Recita syngrapham. Deinde testimonia.

SYNGRAPHA.

Mutuarunt Androcles Sphettius, & Naucrates Carystius Artemoni & Apollodoro Phaselitis, argenti ter mille drachmas Athenis Menden vsque, aut Scionen, & inde Bosporum: quòd si voluerint, in sinistra ora vsque ad Borysthenem, & rursus Athenas: ducenis vicenis quinis millenas. sin post Arcturum soluerint, è Ponto templum Argonautarum petituri, trecentis eas ter mille drachmas, * vini amphoris Mendæis pignori oppositis ter mille, quod euehetur Menda, aut Scione, in naui XX remorum, quæ est Hyblesij nauicularij. oppignerant autem ad vinum, non debentes propterea cuiquam argenti, neque ad id mutuabuntur: & euehent merces vini pretio coemptas, rursus Athenas, in eadem naui omnes. Perductis autem Athenas mercibus, reddent debitores creditoribus argentum, quantum debetur ex syngrapha, intra vigesimum, ex quo Athenas venerint, diem, integrum: excepta iactura, si quam vectores de communi decreto fecerint, & si quid hostibus pependerint. quod ad cætera attinet omnia, integrum esto: & exhibebunt pignus creditoribus liberum & immune, donec sortem cum vsuris reddiderint ex syngrapha. Nisi autem ad dictũ diem soluerint, pignora creditoribus oppignerare & vendere eis liceat, quanti sit. Quòd si quid argẽti creditorib. ex syngrapha reddẽdi defuerit, exigere liceat creditorib. ab Apollodoro & Artemone,

A τοὺς νόμους τούτους, καθ' οὕσπερ τὸ συμβόλαιον ἐποιησάμην, ἀδελφὸς ὢν τούτου ἐκείνου, καὶ ἔχων τὰ τοῦ Ἀρτέμωνος, καὶ ὅσα ἐνθάδε κατέλιπε, καὶ ὅσα ἦν αὐτῷ ἐν τῇ Φασήλιδι, καὶ κληρονόμος ὢν τῶν ἐκείνου ἁπάντων. καὶ οὐκ ἂν ἔχοι οὗτος δεῖξαι νόμον οὐδένα, ὅστις τῷ κληρονόμῳ ἐξουσίαν δίδωσι τὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἔχειν καὶ διῳκηκέναι ὅπως ἐβούλετο αὐτὸς, ἀποδιδόναι δὲ τὰ ἀλλότρια χρήματα μὴ, ἀλλὰ λέγει νῦν ὅτι οὐκ ἔστι κληρονόμος, ἀλλ' ἀφίσταται τῶν ἐκείνου. ἡ μὲν οὖν πονηρία τοῦ Λακρίτου τοιαύτη ἐστίν. ἐγὼ δ' ὑμῶν δέομαι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀκοῦσαί μου περὶ τοῦ πράγματος τουτουί. κἂν ἐπιδείξω ἀδικοῦντας τούτους ἡμᾶς τε τοὺς δανείσαντας καὶ ὑμᾶς, οὐδὲν ἧττον βοηθεῖτε ἡμῖν τὰ δίκαια. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἐγνώριζον τούτους, ἀνθρώπους τούτους. Θρασυμήδης δὲ ὁ Διοφάντου υἱὸς, ἐκείνου τοῦ Σφηττίου, καὶ Μελάνωπος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐπιτήδειοί μοι εἰσὶ, καὶ χρώμεθα

B ἀλλήλοις ὡς οἷόν τε μάλιστα. οὗτοι προσῆλθόν μοι μετὰ Λακρίτου τουτουί, ἐπειδὴ ἐγνώσθησαν οὐκ οἶδ' ὁπόθεν, καὶ ἐδέοντό μου, δανεῖσαι χρήματα εἰς τὸν Πόντον Ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ, καὶ Ἀπολλοδώρῳ, ὅπως ἔχοιεν ἐμπορεύεσθαι. ὁ μὲν οὖν Θρασυμήδης, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἠγνόει τὴν τούτων πονηρίαν, ἀλλ' ᾤετο εἶναι ἐπιεικεῖς ἀνθρώπους, καὶ οἵουσπερ προσεποιοῦντο, καὶ ἔφασαν εἶναι, καὶ ποιήσειν αὐτοὺς πάντα ὅσα ὑπισχνοῦντο, καὶ ἀνεδέχετο Λάκριτος οὑτοσί. ἐξηπάτητο δ', ὡς ἄρα ἐγένετο, καὶ ἠγνόει οἵοις θηρίοις ὡμίλει τοῖς ἀνθρώποις τούτοις. κἀγὼ πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θρασυμήδους καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ Λακρίτου τουτουὶ ἀναδεχομένου μοι πάντ' ἔσεσθαι τὰ δίκαια παρὰ τῶν ἀδελφῶν τῶν αὐτοῦ, ἐδάνεισα μετὰ ξένου τινὸς ἡμεδαποῦ Καρυστίου τρισχιλίας δραχμὰς ἀργυρίου. βούλομαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὴν συγγραφὴν ἀκοῦσαι ὑμᾶς πρῶτον, καθ' ἣν ἐδανείσαμεν τὰ χρήματα, καὶ τοὺς μάρτυρας τοὺς παραγενομένους τῷ δανεισμῷ.

C ἔπειτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐπιδείξομεν, οἷα ἐσκευωρήσαντο οὗτοι περὶ τὸ δάνειον. λέγε τὴν συγγραφήν, ἔπειτα τὰς μαρτυρίας.

Συγγραφή. Ἐδάνεισαν Ἀνδροκλῆς Σφήττιος, καὶ Ναυσικράτης Καρύστιος Ἀρτέμωνι καὶ Ἀπολλοδώρῳ Φασηλίταις ἀργυρίου τρισχιλίας δραχμὰς Ἀθήνηθεν εἰς Μένδην ἢ Σκιώνην, καὶ ἐντεῦθεν εἰς Βόσπορον. ἐὰν δὲ βούλωνται, τὰ ἐπ' ἀριστερὰ μέχρι Βορυσθένους, καὶ πάλιν Ἀθήναζε, ἐπὶ διακοσίαις εἰκοσιπέντε τὰς χιλίας. ἐὰν δὲ μετ' Ἀρκτοῦρον ἐκπλεύσωσιν ἐκ τοῦ Πόντου ἐφ' Ἱερὸν, ἐπὶ τριακοσίαις τὰς χιλίας, ἐπὶ οἴνου κεραμίοις Μενδαίοις τρισχιλίοις, ὃς πλευσεῖται ἐκ Μένδης ἢ Σκιώνης ἐν τῇ εἰκοσόρῳ, ἣν Ὑβλήσιος ναυκληρεῖ. ὑποτιθέασι δὲ ταῦτα, οὐκ ὀφείλοντες ἐπὶ τούτοις ἄλλῳ οὐδενὶ οὐδὲν ἀργύριον, οὐδ' ἐπιδανείσονται. καὶ ἀπάξουσι τὰ χρήματα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου ἀντιφορτισθέντα, πάλιν Ἀθήναζε ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ ἅπαντα. σωθέντων δὲ τῶν χρημάτων Ἀθήναζε, ἀποδώσουσιν οἱ δανεισάμενοι τοῖς δανείσασι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον, κατὰ τὴν συγγραφὴν, ἡμερῶν εἴκοσιν, ἀφ' ἧς ἂν ἔλθωσιν Ἀθήναζε, ἐντελὲς, πλὴν ἐκβολῆς, ἣν ἂν οἱ σύμπλοι ψηφισάμενοι κοινῇ ἐκβάλωνται, καὶ ἄν τι πολεμίοις ἀποτείσωσι· τῶν δ' ἄλλων ἁπάντων, ἐντελὲς. καὶ παρέξουσι τοῖς δανείσασι τὰ ὑποκείμενα ἀνέπαφα κρατεῖν, ἕως ἂν ἀποδῶσι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφήν. ἐὰν δὲ μὴ ἀποδῶσιν ἐν τῷ συγκειμένῳ χρόνῳ, τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν ἐξέστω ὑποθεῖναι καὶ ἀποδόσθαι τῆς ὑπαρχούσης τιμῆς. καὶ ἐάν τι ἐλλείπῃ τοῦ ἀργυρίου, οὗ δεῖ γενέσθαι τοῖς δανείσασι κατὰ τὴν συγγραφήν, παρ' Ἀρτέμωνος καὶ Ἀπολλοδώρου ἔστω ἡ πρᾶξις τοῖς δανείσασι

καὶ

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

A & omnia eorum bona tam terrestria quam nautica vbicunque gentium ubi ea fuerint, [illegible] ac si iudicio [illegible] non soluissent, tam alteri [illegible] quam vtrique. Si non [illegible], [illegible] dies post Caniculam in Hellesponto [illegible] [illegible], vbi Athenienses [illegible] capere non [illegible] Athenas [illegible] [illegible] tabulis inscripta. Sin quid naui grauius acciderit, in qua vehentur [illegible] pignora salua [illegible] si perfuerint, communia sunto creditoribus & in his rebus nihil plus valeat hac syngrapha.

TESTES.

Phormio Piraeensis, Cephisodotus Boeotius, Heliodorus Pithensis. Recita etiam testimonia.

TESTIMONIA.

Archenomides F. Archedamantis Anagyrasius, testatur tabulas apud se deposuisse Androclem Sphettium, Nausicratem Carystium, Artemonem, Apollodorum, Phaselitas, & syngrapham adhuc situm esse apud se. Recita eorum etiam qui interfuerunt, testimonium.

TESTIMONIVM.

Theodotus municeps, Charinus Epicharis Leuconiensis, Phormio F. Cephisophontis Piraeensis, Cephisodotus Boeotius, testantur se adfuisse, cum [illegible] Androcles Apollodoro & Artemoni argenti [illegible] mille drachmas: [illegible] tabulas apud Archenomidem Anagyrasium deposuisse. Ex hac syngrapha, [illegible] pecuniam Artemoni [illegible] & [illegible] omnia quae [illegible], nihil [illegible] esse ex syngrapha [illegible] [illegible] & [illegible], [illegible] esset. Nam [illegible] adhuc [illegible] Lacritus Phaselita, [illegible] Isocratis discipulus, [illegible] & [illegible] omnia, & Athenas [illegible] fratrem suum Artemonem, & [illegible]

C pit illa pecunia. At tum quidem cum a nobis pecuniam auferre studeret: & fratrem esse se profitetur Artemonis, & [illegible] verba [illegible] dum diserta [illegible]. Cum primum autem argentum [illegible] & [illegible] fuit, & in quos [illegible] nautica syngrapha, qua pecuniam acceperant, neque [illegible] quicquam praestiterunt, [illegible]. Lacritus vero [illegible] omnium [illegible]. Singula autem ostendam, nihil eorum quae syngraphae inscripta sunt, [illegible] praestitisse. Principio enim scriptum est, [illegible] ad vini [illegible] ter mille [illegible], [illegible] pignus haberent [illegible] triginta [illegible] vt [illegible] vini precium ad argenti talentum [illegible] cum impensis, quae ad vini [illegible] requirebantur. [illegible] ter mille amphorae [illegible] in Pontum [illegible] viginti remorum, quae Hyblesij nauicularij esset. Haec [illegible] syngraphae, quam vos audiuistis, scripta sunt. At illi pro ter mille amphoris, [illegible] quingentas in nauem [illegible] & cum [illegible] emptum, quantum conuenerat [illegible] pecunia suo arbitratu sunt [illegible] ter mille amphoras neque [illegible], neque cogitarunt imponere in nauem ex syngrapha. Et vt [illegible] constet, cape testimonium eorum, qui eadem naui cum eis vecti sunt.

Nauis [illegible] syngrapha [illegible]

[illegible]

TESTIMONIVM.

Erasicles testatur, se gubernasse nauem quæ Hyblesij esset, & scire, Apollodorum vehere vini Mendæi amphoras quadringentas quinquaginta, & non plures: alias verò sarcinas nullas vexisse in eo nauigio Apollodorum in Pontum. Hippias F. Athenippi Halicarnasseus testatur, se vnà vectum in Hyblesij nauigio custodisse nauem & cognosse, Apollodorū Phaselitam vehere in nauigio Mendæum Pontum vini Mendæi amphoras quadringentas quinquaginta, onus præterea nullum. Præter hos testatus est, eadem se audisse ex aliis, Archenes F. Mnesonidæ Acharnensis, Sostratus F. Philippi Histiæus, Philtiades Ctesij F. Dionysius F. Democratidæ Chollides. De vini igitur numero, quantum eos imponere in nauem oportuit, hæc ego uninstatim ab eo ipso quod primū scriptum fuit, auspicati negligere & non præstare ea quæ scripta sunt. Post hæc in syngrapha continetur, oppignerare eos hæc libera cùm nemini quicquam deberent, & ad ea mutui accepturos à nemine quicquam. Hæc apertis verbis, Iudices, scripta sunt. At illi quid fecerant? neglecta syngraphæ scriptura, mutuantur à quodam adolescente pecuniam, quasi nemini quicquam deberent: & cùm nobis fraudem fecerunt, clam ad nostra mutuantur illum adolescentem creditorem deceperunt, & merces non liberas mutuati. Talia sunt illorum facinora: sed doli omnes sunt Lacriti. Vt autem vera me dicere, & ipsum insuper contra syngrapham mutuatum esse cōstet, testimonium vobis recitabitur eius qui postea mutuauit. Recita testimonium.

TESTITMONIVM.

Aratus Halicarnasseus testatur, se mutuasse Apollodoro vndecim argenti minas, ad merces quas in Hyblesij naue in Pontum veheret, quæque ibi pro his emisset, neque scisse se, fuisse illum mutuatum ab Androcle argentum, alioqui se non mutuaturum fuisse Apollodoro argentum. Fraudes igitur istorum hominum huiusmodi sunt. Scriptum autem est post hæc, Iudices, in syngrapha, postquam in Ponto quæ vehunt vendiderint, vt alias merces emant, naucumque mutuentur, eaque onera Athenas perferant: & vbi Athenas peruenerint, vt intra vigesimum diem lectam nobis argentum reddant. antequam autem reddiderint, in nostra potestate esse merces omnes easque immunes ab his præstandas nobis, donec nostrum receperimus. Hæc ita accuratè in syngrapha scripta sunt. Illi autem, Iudices, hîs vel in primis insolentiam suam & impudentiam ostenderunt, nec perscripta in syngrapha vel minimum curarunt: sed syngrapham inanes esse nugas atque ineptias putauerunt. Nam nec Ponto emerunt quicquam, neque in nauem contulerunt Athenas vehendum: & nos creditores, reuertentibus eis è Ponto, nō habebamus quod prehenderemus, aut teneremus, tantisper, dum nostram pecuniam recepissemus. Nihil enim prorsum in portum isti nostrum inuexerunt: sed nobis insolitum quippiam accidit, Iudices. Qui enim in vestra hac vrbe nihil peccauimus, nullo ab eis commissi iudicio sumus, nostra pecunia ab istis Phaselitis spoliati sumus: quasi verò fas esset Phaselitis, spoliandi Athenienses. Cum enim quæ acceperint, reddere nolint: quod aliud erit hoc, nisi nomen tra-

A

Μαρτυρία.

[illegible]

B

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

C

[illegible]

τολμῶσιν

[illegible Greek text]

A [illegible] quam si eos eriperet aliena? Nam ego quidem audiui nunquam [illegible] sceleratius eo scelere, quod in nobis commiserunt, atque confitentes se pecuniam accepisse a nobis. Quibus enim de contractibus [illegible] ludices, hi iudicium postulant. Quos vero utrique [illegible] confitentur, & de quibus syngrapha [illegible] esse [illegible], & perscripta in tabulis praescripta [illegible] tere censent. Iam [illegible] syngrapham nihil [illegible] praestitisse, sed inde [illegible] suspicios [illegible] fuisse fraudes, & nihil aequi [illegible] cogitasse [illegible] testibus, tum ipsi a sese [illegible] adeo manifesti. Quod vero grauissimum est inter Lacriti facinora [illegible] vos audire decet. Is enim rebus omnibus praesit, postquam [illegible] ad mercatum vestrum non appellit, sed in Furum portum se coniiciunt, qui est extra vestri mercatus limites. Atque perinde [illegible] in Furum portum subduceret, ac si quis ad Aeginam aut ad Megara appelleret [illegible] ex eo portu proficisci licet quo libitum, & quandocunque commo-

B dum fuerit. Ac nauigium illic in statione erat dies amplius quinque & viginti: illi vero in vestro Digmate [illegible], nos congressi alloquebamur, & iubebamus eos curare, ut [illegible] quamprimum recipere [illegible], & [illegible] dicebant [illegible] bonum, & [illegible] specula- [illegible] alicunde [illegible], & quinque [illegible] in [illegible] nos quoque [illegible] negotium [illegible] in [illegible] [illegible] Lacritus, [illegible] exceptionem. Ex [illegible] nihil [illegible] tamen [illegible] eos, quo [illegible] Lacritum [illegible] dum Panticapaeo Theudosiam peteret.

C [illegible] autem sui, [illegible] fratribus suis mercesque quas in naui habuissent. Habuisse autem in ea & salsamenta & vinum Coum, & alia quaedam. Quae omnia se dicebant illic exempta relaturos fuisse Athenas, nisi in naui periissent. At quae dixerit, haec fuerunt. Atque [illegible] est audire hominum [illegible] petulantiam & mendacia. Nam cum naue quae naufragium fecit, nihil [illegible] eis commercij: sed erat alius qui Athenis [illegible] ad [illegible] Ponticum, & [illegible] nauigium. Antipateri nomen erat [illegible] Citiensi genere & vinum illud Coum [illegible] vasa [illegible], & salsamenta, homini quidam agricolae in naui vehebantur Panticapaeo Theudosiam, in usum operarum rusticarum. Quid igitur istas caussas afferunt, quae minime huc pertinent. Capite illi nominum [illegible] Apollonidem, [illegible] Antipatrum misisse ad nauem: naufragium vero nihil omnino ad illas pertinere. [illegible] deinde Erasiclem Hippiae [illegible] amplius [illegible] in naui.

TESTIMONIVM.

Apollonides Halicarnassensis testatur se scire, Antipatrum Citiensi genere, pecuniam misisse in Ponto ad nauem, quae esset Hyblesij, & ad vinum Ponticum, se vero communiter possedisse nauem cum Hyblesio, seruosque suos una fuisse in naui: & cum perierit

[illegible Greek text]

navis, adfuisse famulos suos, [illegible] navem perisse [illegible] Panticapæo Theodorum [illegible]. Eraticles [illegible] se navigasse cum Hyblesio gubernante [illegible], in Pontum, & [illegible] navis Theodorum Panticapæo [illegible] & ipsum Apollodorum [illegible] fuisse vinum [illegible] Theodorum [illegible] Hippias Athenippi F. Halicarnassensis [illegible] se navigasse cum Hyblesio [illegible] Panticapæo Theodosiam [illegible] Apollodorum [illegible] & [illegible] vasa [illegible] & [illegible] pellium fasciculos [illegible] præterea quæ nihil. [illegible] eadem, Euphilum Damotimi F. Aphidnæus, Hippeus Timosthenis F. Thymœtades, Sostratus Philippi F. Histiæus, Archenomides Stratonis F. Thriasius, Philtiades Ctesicli F. Xypetæon. [illegible] impudentia. Vos autem, iudices, [illegible] cum [illegible] nam quis unquam [illegible] e Ponto vinum Athenas [illegible] Coum? Nam [illegible] in Pontum [illegible] e Pepartho, & Co, & Thasium, & Mendæum, & [illegible] Ponto autem alia quædam sunt [illegible] & [illegible] Pontica [illegible] Lacritus [illegible] Cyzicenos [illegible] in Ponto [illegible] Phaselitæ [illegible] & [illegible] Hæc sunt quæ Lacritus dixit. Syngrapha autem non ita loquitur [illegible] Athenas [illegible] nostra [illegible] Athenas [illegible] sine omni controversia, donec [illegible] Age, recita [illegible] syngrapham denuo.

SYNGRAPHA.

Mutuo [illegible] Androcles Sphettius, & Nausicrates Carystius, Artemoni & Apollodoro Phaselitis argenti ter mille drachmas Athenis Mendem usque [illegible] & inde [illegible] Quod si voluerint, in finistra [illegible] usque ad Borysthenem [illegible] & rursus Athenas, [illegible] post Arcturum [illegible] e Ponto templum [illegible] ter mille drachmis [illegible] Mendæa [illegible] Scionæa [illegible] XX [illegible] Hyblesij nauclarij [illegible] Athenas [illegible] Athenas [illegible] ex syngrapha [illegible] Athenas [illegible] omnia [illegible] syngrapha. Nisi autem ad [illegible] & [illegible] Quod si quid ar-

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

συγγραφή.

Ἐδάνεισαν Ἀνδροκλῆς σφήττιος, καὶ Ναυσικράτης καρύστιος [illegible]

[illegible]

[illegible]

Μάρτυρες.

Φορμίων Πειραιεύς, Κηφισόδοτος Βοιώτιος, Ηλιόδωρος Πιτθεύς.

[illegible]

A genti creditoribus ex syngrapha reddendi desunto exigere liceat creditoribus in Apollodoro & Artemone: & omnia eorum bona tam terrestria quàm nautica vbi quæ fuerint: vbi ea fuerint, pignori: perinde ac si iudicio victi iudicatum non soluissent, eã alteri vtri creditorum quem vtrique. Sin non onerarint, decemque dies post caniculam* in Hellesponto manserint, atque exonerarint, vbi Atheniensibus pignora capere non licet: etiam inde reuersi Athenas, vsuras reddãt anno superiore tabulis inscriptas. Sin quid naui grauius acciderit, in qua vehentur merces, pignora salua sintque superfuerint, communia sunto creditoribus. & in his rebus nihil plus valeat hac syngrapha.

TESTES.

Phormio Piræensis, Cephisodotus Bœotius, Heliodorus Pitthensis.

Vtrũnne, Iudices, istos syngrapha mutuare nostra iubet, hominem præsertim quẽ nos neq; nouimus, neque vidimus vnquam, an onerã ptas merces Athenas B vehere, & nobis in conspectum offerre, & exhibere sine controuersia? Enimuerò syngrapha nihil his quæ ea continentur, plus valere sinit: nec proferri vel leges, vel decretum, vel quicquam aliud in syngraphæ præiudicium. At isti ab initio statim syngraphã hac nihil curarunt: sed nostra pecunia sic vsi sunt, quasi fuisset ipsorum propria. Adeò isti sunt malefici sophistæ, & homines iniqui. Ego verò, Iouem optimũ maximumque testor, omnésque deos, neminem vnquam inuidi, aut maledixi, Iudices, si sophista esse vellet, ac nummos Isocrati penderet. Insanirem enim, si quid horum curarem. Sed tamen ita me Iupiter amet, non decere censeo, vt homines superbi, & sapientiæ opinione tumidi, aliena appetant, aut eripiant, eloquentia freti. Hæc enim sunt improbi sophistæ, & malè mulctandi Lacritus autem iudicium hoc habitanũ tantè fretus, cum sibi sciat quemadmodum in hoc mutuo se gesserit: sed se pro eloquentia sua in mala causa facilè orationem inuenturum, & eò vos quò ipse voluerit, traducturum opinatus. Hæc enim pollicetur, C & se eloquentem esse iactitat, & argentum postulat, & discipulos colligit, his ipsis artibus eos eruditurũ se pollicens. Ac primùm fratres suos hoc doctrinæ genere instituit, quam vos sensistis improbam esse & multam, Iudices, vt in vestro mercatu pecuniam nauticam mutuentur, eamque defraudent, nec reddãt. Qui possint esse homines improbiores, vel magistro tali, vel talibus discipulis? Quoniam igitur disertus est, & eloquentia fretus, ac mille drachmis quas magistro dedit: iubete eum docere vos, aut eos pecuniam non accepisse à nobis, aut acceptam reddidisse: aut nauticas syngraphas ratas esse non oportere: aut in alium vsum conuertendas esse pecunias, quàm in eum, ad quem ex syngrapha acceperint. Horum quodcunque voluerit, persuadeat vobis: tum ego etiam quoque assentiar, sapientissimum esse eum, si vobis iudicibus de contractibus mercatoriis iudicantibus. Sed satis scio non posse fieri, vt quicquam horum vel probet, vel persuadeat. Sed his omissis, agite per deos, Iudices, si contrarium accidisset, & non istius frater defunctus, pecuniam mihi debuisset, sed ego fratri eius talentum aut octoginta minas, aut plus minúsve, num putatis Lacritum eadem verba fuisse allaturum, quibus nunc abusus est: aut se heredem esse negaturum, credentem fratris bonis: & non

[illegible]

acerbissimè à me exactum, sicut exegit ab aliis, si A quis illi debitor fuisset, vel Phaselide, vel alibi usquam? Quid si nullum aliquem ab illo accusatum, exceptionem opponere esset ausus, de non danda ei actione, falsa scio, rem se eam indignaturum, & conquesturum apud vos, dicentem sese iniquè secum agi, & violari leges, si quis ei non dandam actionem in contractu mercatorio pronunciasset. Tibi igitur Lacrite iustum istud esse videatur, mihi verò quamobrem non erit? An nō omnibus nobis eaedem leges scriptae sunt, & idem ius de mercatoriis actionibus? Quamquamne ita vecordem esse & omnes mortales vincere improbitate, ut persuadere vobis mihi tanti, ut decernatis, non dandam esse actionem in causa hac mercatoria, cùm vos nunc mercatorias causas disceptetis? Sed quid iubes nos Lacrite? non satis esse censes nos fraudari pecunia, quam mutuavimus, nisi etiam à vobis in vincula coniici mihi insuper irrogatum solveremus? Quid iniquius? quid indignius? quid vobis turpius fieri queat, Iudices, quàm eos qui in vestro mercatu pecuniam nauticam mutuarunt, eaque defraudentur à debitoribus & fraudatoribus in carcerem duci? Haeccine sunt Lacrite, quae istis persuadebis? sed ubi ius adipiscendū est, iudices, de mercatoriis contractibus? apud quem magistratum? aut quo tempore? apud undecimviros? At hi grassatores & fures & alios facinorosos capitis reos introducunt. An apud praetorem? At praetori orborum, & pupillorum, * & parentum cura mandata est. An, ita me amet Iupiter, apud regem sacrificulum? At neque gymnasiarchi sumus, neque reum quenquam facimus impietatis. An bellidux nos introducet? Siquidem agatur de patrocinio vel deserto, vel non recepto. Praeter ea restant nobis duces. At triremium praefectus his curant, & introducunt in iudicium mercatoriam vero causam nullam introduxerint. Ego verò mercator sum, & tu frater es haeres, & haeres illius mercatoris, eius qui mercatorias à nobis pecunias accepit. In quo igitur causa haec iudicio disceptanda est? doce Lacrite, modò aequi aliquid dicas, & quod sit legibus consentaneum. Sed nullius hominis tantum est ingenium, qui huiusce rei ius a quo aliquid possit dicere. Neque verò his solum ego iniuriis à Lacrito affectus sum, sed praeter fraudationem pecuniae, etiam in extrema pericula venissem, quatenus in illis quidem sententia mihi syngraphis fuissent, ut illa atque esset me in pontum dedisse pecuniam, & rursus Athenas. Nostis enim profectò, Iudices, legem, quàm ea severa sit, si quis Atheniensium alio quopiam quàm Athenas frumentum vexerit, aut pecuniam mutuarit in alium mercatum quàm Atheniensium quae porro de his constituta sint, quàm magna & gravia. Atque adeò ipsam potius legem eis recita quo rem certius cognoscant.

Periculum ... [illegible]

LEX.

Argentum autem non liceat ulli Atheniensium aut inquilinorum Athenis degentium, * quorū hi sunt in tutela, in navem quae frumentum Athenas vectura nō sit, & caetera quae de singulis eorum cerò scripta sunt. Sin aliquis mutuarit eo nomine & indicari, & describi liceto argentum apud curatores, quemadmodū de navi & frumento dictū est, * pari ratione, & actio ei ne detur de argento, quod alio quopiā elocarit, quàm Athenas, neque magistratus ullus de eo referat. Ac lex quidem, Iudices, tam severa est. At isti omniū hominum ...

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cum improbissimi, cum in syngrapha aperte scriptum sit, pecuniam Athenas reportandam, permiserunt, pecuniam a nobis Athenis mutuo sumptam in Chium vehi. Nam cum Phaselita nauclerus in Ponto a Chio quodam homine pecuniam mutuaretur, Chius autem se daturum negaret, nisi omnia sibi quae nauclerus vehebat, oppignerarentur, priores creditores in id consentirent [illegible] consenserunt, ut nostra Chio oppignerarentur, atque omnium potiretur. Itaque solverunt e Ponto cum Phaselita naviculario, & cum Chio creditore, & in furum portum appulsere, in nostro autem mercatu non appulerunt. En nunc, Iudices, Athenis mutuo data pecunia in Pontum, & missum e Ponto Athenas in Chium ab illis devecta sunt. Quod igitur orationis initio posui, vobis etiam non minus quam nobis creditoribus iniuriam. Considerate modo Iudices, an non violenti [illegible] quis legibus vestris studet esse superior, & syngraphas nauticas irritas facit & abrogat, a nobis accepta pecunia in Chium transmissa: nonne talis homo vos etiam violat? Ac mihi quidem cum illis res est (eis enim pecuniam dedi) ipsi vero cum Phaselita illo naviculario agant, cui suo, cui se credidisse pecuniam dicunt absque nostra voluntate contra syngrapham. Nos enim nihil omnino scimus quid ipsi egerint cum eius [illegible] sunt. Haec esse aequa putamus, vosque oramus Iudices, ut opitulemini nobis iniuriam passis & puniatis malarum artium & deceptionum, qualibus illi utuntur, studiosos. Quae si feceritis, & vobis ipsis utilia decernetis, & improbis hominibus eorum cavillationes eripietis: quibus nunc aliqui [illegible] eludunt.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ

[illegible]

[illegible]

ARGVMENTVM EXCEPTIONIS

pro Phormione.

[illegible]

E PLVTARCHO.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

DEMOSTHENIS EXCEPTIO PRO PHORMIONE,

Hieronymo Vvolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΥΠΕΡ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ.

I

Mperitiam dicendi & vitium imbecillitatem Phormionis, ipsi omnes videtis, Athenienses. Necesse autem habemus nos, eius familiares, quorum cōscij sumus, quæque huic [illegible] sæpe audiuimus, ea refer[re] & exponere vobis, vt cognito & rectè intellecto [illegible], quæ æqua & religiosa fuerint, decernatis. Exceptionem autem opposuimus [illegible] actionis eludendæ, [illegible] interponendæ gratia: sed vt [illegible] ostenderet, se nihil omnino deliquisse [illegible] [illegible] per [illegible] constitueret [illegible]. N[illegible] apud alios homines firma & rata [illegible], [illegible] [illegible] Phormio præstitit [illegible] multa beneficia in Apollodorum contulit [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] liberatus [illegible] tamen [illegible], postquam hanc iam ferre non potest, Apollodorus [illegible] cum viginti talentorum instituta, calumniatur. Dabo [illegible] operam, vt ab initio omnia quæ huic cum Pasione & Apollodoro negocia fuerunt, quàm potero paucissimis exponam, per quæ, satis scio, & illius calumnia [illegible] accusationem [illegible] actionem [illegible] audita cognoscetis. Ac primum vobis pactio recitabitur, qua Pasio huic mensam locauit, & officinam scutorum. Cape pactionem & prouocationem, & testimonia hæc.

PACTIO. PROVOCATIO. TESTIMONIA.

[illegible]

[illegible]

Ἀντίγραφον διαθήκης. Πρόκλησις.

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

A EXEMPLVM TESTAMENTI. PROVOCATIO. TESTIMONIA.

Cũ igitur Pasio obiisset, hoc testamento facto Phor mio vxorem eius ex testamenti ducit, filium tuetur & curat. Sed illo sapiente, ac de communibus pecuniis multum esse consumendum putante, cum animis suis reputarent tutores, si ex testamento in [illegible] nibus, quæ iste de communibus pecuniis insumpsisset [illegible] reliqua ex æquo diuidenda essent, nihil reliqui futurum [illegible], quò pueris consideretur, diuidere statuerunt [illegible] cæteras quidem facultates, iis exceptis quæ hic conduxerat, [illegible] rei dimidium [illegible] isti reddiderunt. Iam ad hoc vsque tempus qui agere potest locationis? non enim [illegible], sed eum statim queri & grauiter ferre debuit. Neque illud etiam dicere potest, posterioris locationis precia se non accepisse. Nequaquam enim, postquam ad eum modum, cum togam virilem sumpsisset Pasicles, hic locatione cederet, vos eum omni crimine liberassetis: sed eum [illegible] exegissetis, si quid præterea vobis debuisset. Atque vt hæc verè à me dici constet, & illum cum fratre, puero [illegible], diuisisse hæreditatem, eósque hunc & locatione, & omnibus aliis criminibus liberasse: cape hæc testimonium.

B

TESTIMONIVM.

Statim igitur, Athenienses, vt hanc locationem remisit, [illegible] mensam, & scutorum officinam [illegible] que [illegible] Demosthenem [illegible] profert Apollodorus: [illegible] priuatam pecuniam & [illegible] [illegible] illum quàm [illegible] habuisset? [illegible] amplius, [illegible] Nam [illegible] [illegible] mensa, [illegible] [illegible] possessio [illegible], si mensa pecuniam [illegible] habuisset, sed non habere. Quapropter [illegible] prudenter officinam permisit. [illegible] possessio [illegible] extra periculum: [illegible] autem mensaria, [illegible] habet periculosas de pecuniis alienis. Multa dici & [illegible] signa possum, per quæ appareat, ab isto per calumniam accusari Phormionem: sed hoc ego maximè omnium argumento esse puto, hunc nullam pecuniam eo nomine accepisse, quòd in locatione scriptum est, debere etiam Pasionem ad mensam non [illegible] hanc pecuniam. Deinde quòd illum nihil in [illegible] questum esse constat. Postremo, quòd eum eadem hæc aliis locantem, [illegible] locasse [illegible], pecunia de suo nulla conducenti suppeditata. Quòd si ab hoc pecunia ei à patre data fraudata [illegible] nunc consumebat [illegible] comparatam dedisse. Hæc ita à me verè dici appareat, & postea Xenoni, Euphræo, Euphroni, & Callistrato locasset, & ne his quidem de suo quicquam suppeditasse, sed depositam quæstum inde redemptorem eos conduxisse: & illum [illegible] elegisse, vt constet, cape mihi horum testimonium.

C

TESTIMONIVM.

Ex testibus igitur audiuistis, Athenienses, eum & his locasse, neque de suo quicquam suppeditasse. [illegible] [illegible] magno affectis [illegible] esset beneficiis, neque in [illegible] vel illorum [illegible]. Ac dum mater vixit, quæ omnia sciret, nihil vnquam de Phormione questus est Apollodorus. Vt [illegible] illa [illegible] trium millium drachmarum [illegible], supra illas bis mille, quas ipsi aliisque liberis deberet, & tunicam [illegible]

[illegible]

calumniabatur. Ac ne ibi quidem eorum quicquam de quibus nunc accusat, dixisse comperietur. Sed re & vxorem suæ parti, & aliis ... & Lysino, & Andromeni permissa: dixisse persuasissent Phormioni, vt dono daret ei ... mille ... accessione & ... habere illum, quem propter ea ... accepisse in vniuersum quinquies mille drachmas, ... hunc omni crimine liberauerit. secundum in Mineruæ ædem ingressus ... vt vidistis, ... omnibus querelis ... & criminibus ab omni superiore tempore ... est ... quod ... Vt igitur hæc à me verè dici constet, cape cognitionem in arce factam, & testimonium eorum qui adfuerunt, cùm Apollodorus pecuniam accepisset Phormionem omnibus criminibus liberauit.

COGNITIO. TESTIMONIVM.

Audistis cognitionem, Iudices, à Dinia ... cui ... & à Nicia, cui ... vxoris eius ... est. His igitur acceptis, ... rebus omnibus ... aut hi omnes ... aut verum ... in iudicium venire audet. Ac quæ Phormioni cum Apollodoro negocia intercesserunt, ... facta sunt ab initio audistis omnia, Iudices. [illegible]

Tabulas à ... Apollodori ... esse abolitas.

[illegible]

TESTIMONIA.

[illegible]

Conditio ... [illegible]

[illegible]

TESTIMONIVM.

[illegible]

A

Γνῶσις. Μαρτυρία.

Ἀκούετε τῆς γνώσεως ... [illegible]

B

[illegible]

C

[illegible]

Μαρτυρίαι.

Οὐκοῦν ... [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

ἡμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγενημένου μὲν ἀφέσεως καὶ ἀπαλλαγῆς τῆς τραπέζης, καὶ τοῦ ἐργαστηρίου τῆς μισθώσεως, γεγενημένης δὲ διαίτης, καὶ πάλιν ἀφέσεως, οὐκ ἐώντων τῶν νόμων δίκας, ὧν ἄν ἅπαξ τις ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ, συκοφαντοῦντος τούτου, καὶ παρὰ τοὺς νόμους δικαζομένου, παρεγραψάμεθα, ὥσπερ ἠκούσατε, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. ἵν' οὖν εἰδῆθ' ὅτι περὶ ἐκείνου τοῦ ψήφου οἴσετε, τόν τε νόμον ὑμῖν τὸν τῶν ἀφέσεων ἀναγνώσεται, καὶ τὰς μαρτυρίας ἐφεξῆς τῶν παραγενομένων, ὅτ' ἠφίει τῆς μισθώσεως καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων Ἀπολλόδωρος Φορμίωνα. λέγε μοι τὰς μαρτυρίας ταυτασὶ καὶ τὸν νόμον.

Μαρτυρίαι. Νόμος.

Ἀκούετε τοῦ νόμου λέγοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τά τ' ἄλλα ὧν μὴ εἶναι δίκας, καὶ ὅσα τις ἀφῆκεν ἢ ἀπήλλαξεν μὴ δικάζεσθαι. εἰκότως· εἰ γὰρ ἔστι δίκαιον, ὧν ἅπαξ ἐγένετο δίκη, περὶ τούτων μὴ εἶναι πάλιν δικάζεσθαι, πολὺ τῶν ἀφεθέντων δικαιότερον μὴ εἶναι δίκας. ὁ μὲν γὰρ ἐν ὑμῖν ἡττηθεὶς τάχ' ἂν εἴποι, ὡς ἐξηπατήθητε ὑμεῖς· ὁ δ' αὐτὸς φανερῶς καταγνοὺς αὑτοῦ καὶ ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας, τίν' ἂν ἑαυτῷ λέγων αἰτίαν αὐτὸς πάλιν εἰκότως δικάζοιτο; οὐδεμίαν δήπου. διόπερ ὁ θεὶς τὸν νόμον πρῶτον ἔγραψε τοῦτο ὧν μὴ εἶναι δίκας, ἃ ἀφῆκέ τις ἢ ἀπήλλαξεν· ἀμφότερα γὰρ τούτῳ γέγονε, καὶ ἀφεῖται καὶ ἀπήλλακται. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. λέγε δή μοι καὶ τὸν τῆς προθεσμίας νόμον.

Νόμος.

Ὁ μὲν τοίνυν νόμος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σαφῶς οὑτωσὶ τὸν χρόνον ὥρισεν. Ἀπολλόδωρος δ' ἐτῶν πλειόνων διεληλυθότων ἢ εἴκοσι, τὴν αὑτοῦ συκοφαντίαν ἀξιοῖ περὶ πλείονος ὑμᾶς ποιήσασθαι τῶν νόμων, καθ' οὓς ὀμωμοκότες δικάζετε. καίτοι πᾶσι μὲν τοῖς νόμοις προσέχειν εἰκός ἐστιν ὑμᾶς, οὐχ ἥκιστα δὲ τούτῳ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δοκεῖ γάρ μοι καὶ ὁ Σόλων οὐδενὸς ἄλλου ἕνεκα θεῖναι αὐτόν, ἢ τοῦ μὴ συκοφαντεῖσθαι ὑμᾶς. τοῖς μὲν γὰρ ἀδικουμένοις τὰ πέντ' ἔτη ἱκανὸν ἡγήσατ' εἶναι εἰσπράξασθαι· κατὰ δὲ τῶν ψευδομένων τὸν χρόνον ἐνόμισεν ἔλεγχον ἔσεσθαι σαφέστατον. καὶ ἅμα ἐπειδὴ ἀδύνατον ᾔδει ὄν, τούς τε συμβαλόντας καὶ τοὺς μάρτυρας ἀεὶ ζῆν, τὸν νόμον ἀντὶ τούτων ἔθηκεν, ὅπως μάρτυς εἴη τοῦ δικαίου τοῖς ἐρήμοις. θαυμάζω τοίνυν ἔγωγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί ποτ' ἐστὶν ἃ πρὸς ταῦτ' ἐπιχειρήσει λέγειν Ἀπολλόδωρος οὑτοσί. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ὑπείληφεν, ὡς ὑμεῖς, τὰ χρήματ' ὁρῶντες ἃ ἐζημιώθη, τοῦτον ὀργιεῖσθ', ὅτι τὴν μητέρα αὐτοῦ γεγάμηκεν. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τοῦτ' αὐτός, οὐδ' ὑμῶν πολλούς, ὅτι Σωκράτης ὁ τραπεζίτης ἐκεῖνος, παρὰ τῶν κυρίων ἀπαλλαγεὶς ὥσπερ ὁ τούτου πατήρ, ἔδωκε Σατύρῳ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτοῦ ποτε γεγονότι. ἕτερος Σωκλῆς τραπεζιτεύσας ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Τιμοδήμῳ τῷ νῦν ἔτι ζῶντι, γενομένῳ αὐτοῦ· καὶ οὐ μόνον ἐνθάδε τοῦτο ποιοῦσιν οἱ περὶ τὰς ἐργασίας ὄντες ταύτας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐν Αἰγίνῃ ἔδωκε Στρυμόδωρος Ἑρμαίῳ τῷ ἑαυτοῦ οἰκέτῃ τὴν γυναῖκα, καὶ τελευτησάσης ἐκείνης, ἔδωκε πάλιν τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ. καὶ πολλοὺς ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν τοιούτους, εἰκότως· ὑμῖν μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γένει πολίταις, οὐδὲν πλῆθος χρημάτων ἀντὶ τοῦ γένους καλόν ἐστιν ἑλέσθαι· τοῖς δὲ τοῦτο μὲν δωρεάν, ἢ παρ' ὑμῶν, ἢ παρ' ἄλλων τινῶν λαβοῦσι, τῇ τύχῃ δ' ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ χρηματίζεσθαι καὶ ἑτέρων πλείω κτησαμένοις, καὶ αὐτῶν τούτων ἀξιωθεῖσι, ταῦτ' ἐστὶ διαφυλακτέα. διόπερ Πασίων ὁ πατὴρ ὁ σὸς οὐ πρῶτος οὐδὲ μόνος, οὐδ' αὑτὸν ὑβρίζων, οὐδ' ὑμᾶς τοὺς υἱεῖς, ἀλλὰ μόνην ὁρῶν σωτηρίαν τοῖς ἑαυτοῦ πράγμασιν, εἰ τοῦτον οἰκεῖον ποιήσειεν ὑμῖν, ἔδωκε τὴν

Nos, Athenienses, positis rationibus, transactaque locatione mensae & officinae, atque interposito arbitrio, & re denuò transacta, nec permittentibus legibus, earum rerum quas semel transegeris, iudiciū adipisci, calumniante isto, & contra leges litem intendente, praescripsimus, non dandam ei esse actionem. Vt igitur sciatis qua de re sententiam laturi sitis: & lex haec vobis legetur, & eorum deinde testimonia qui adfuerunt, cùm locationis & caeterorum criminum omnium Phormionem Apollodorus absolveret. Cape testimonia haec, & legem.

TESTIMONIA. LEX.

Auditis edicere legem, Athenienses, tum caetera quorum actio non detur, tum eorum quae quis remiserit, aut transegerit, mentionē. Nam si iustum est, quib[us] de rebus semel iudicium factum fuerit, eas non licere denuò revocare in ius: multò iustius est, de his quae decisa sunt, non dare actionem: quòd, qui apud vos succubuit, dicere fortasse queat, vos fuisse deceptos. Qui verò se ipse palàm condēnavit, qui missum fecit, qui transegit: quidnam de semetipso queri, aut quam causam afferre possit, cur iure denuò experiatur? nullam nimirum. Quamobrem legis hu[ius] autor, quae definiat, quarum rerum experiri non liceat, primùm haec scripsit: Quae quis remisit, aut transegit: quae utraque ab illo facta sunt, nam & remisit, & transegit. Me autem vera dicere, testimoniis probatū est. Cape & legem de praefinito tempore.

LEX.

Lex quidem, Athenienses, ita perspicuè finiuit tempus. Apollodorus autem annis elapsis amplius viginti, pluris à vobis aestimari vult calumniam suā quam leges, secundum quas iurati pronunciatis. Decet autem vos cùm omnibus patriis legibus, tum hac in primis, quam Solon, mea quidem opinione, haud aliam ob causam tulit, nisi ut ne vos decipieremini. Nam & si confecta esset iniuria, satis esse putavit quinquennium ad exigendum: & mentientes, ipso tempore evidentissimè posse redargui. Simul etiam, postquam non posse fieri videret, ut & contrahentes, & testes perpetuò vivant: in eorum locum hanc legem suffecit, *ut his quae dicta forent, testis esset aequitatis. Miror equidem, Iudices, quaenam ea sint quae ad haec respondere instituet Apollodorus? Nō enim id putat scilicet, vos qui eum tantis fraudatū pecuniis videatis, aegrè laturos, quod matrem eius Phormio duxerit uxorem: neque enim hoc ignorat, neque vel eum praeterit, vel plerosque vestrûm, Socratem, mensarium illum à dominis libertate donatum, ut illius patrem, dedisse Satyro uxorem suam, qui servitutem aliquando apud ipsum servisset. Alium* Soclem, qui argentariam fecit, dedisse uxorem suam Timodemo qui etiam nunc in vivis est, & eius aliquando servus fuit. Neque verò id homines huic quaestui dediti hic tantùm faciūt, Athenienses: sed & in Aegina dedit Strymodorus Hermaeo servo suo uxorē, eique defunctae rursus ei dedit filiā suā. Multi huius generis cōmemorari possent meritò. Vobis n. Athenienses, qui natura cives estis, nullas pecuniarū copias praeferre generi, honestum est: qui aūt civitate vel à vobis, vel ab aliis quibusdam fortunae beneficio sunt donati, & propter quaestum argentarium, & ampliores possessiones, idem ita consecuti: haec custodire debent. Quare Pasio pater tuus neque primus, neque solus, neque vel in semetipsum contumeliosus, vel in vos filios: sed nō aliter suis rebus posse cōsuli perspiciens, nisi hunc necessarium vobis cōiunctum redderet, suam ei

Refutatio [illegible]

vxorem, matrem vestram, despondit. Quid si vniuersam spectes, eum rectè tibi prospexisse deprehendes. Siue habita aut existimationis, aut natalium ratione, Phormionis affinitatem auerseris: vide ne ridiculum sit ea te dicere. Si quis enim te roget, quémnam patrem tuum fuisse existimes, bonum virum, sat scio, respondebis. Vtrum igitur & moribus, & rebus omnibus Pasioni similiorem putas, te-ne an hunc? Ego quidem satis scio, hunc. Qui igitur patri tuo similior est, eum si matrem tuam duxit, auersaris? Atqui & dante & mandante patre tuo acta esse hæc, non modò è testamento cernitur, Athenienses, sed & tu ipse tibi testis. Cum enim maternas facultates in partes diuidi velles, & Phormio ex vxore liberos suscepisset, tum fatebaris eam à patre legitimè traditam, & ratum esse matrimonium. Nam si eam hic per iniuriam raptam habuisset, datam à ne mine, liberi hæredes non fuissent: ad eos autem qui hæredes non essent, portio nulla rei familiaris pertineret. Et hæc verè à me dici liquet: cum sit ostensum, ab eo, quarta parte B accepta, omni crimine Phormionem esse liberatum. Quia verò nullam prorsus probabilem defensionem habebat: impudentissimas afferre causas apud arbitrum audebat, quas vos, audiuisse in primis operæpretium fuerit: eam omnino non factam esse testamentum, sed id totum adhuc nihil aliud esse quàm figmentum & commentum: alteram, eò se gratia superiori tempore concessisse omnia, neque ea in re vocasse, quòd Phormio magnum pendere vectigal voluerit, idque sæpenumero pollicitus fuerit: quod postquam non facit, nunc demum ius meum, inquit, persequor. Sed cum hæc vtraque, si dicet, falsa dicturum, & sibi ipsi sua facta contraria, hinc æstimate. Si testamentum negabit: qua ratione prærogatiua ætatis ædes ex testamento acceptas teneat, id eum rogatote. nec enim illud dicet, ex testamenti esse tabulis, quibus, a suo e patre, melior sua sit conditio, cætera irrita. Cum verò huius se pollicitationibus deceptum esse dicet, meminentis, nos vobis produxisse testes eos, qui, quum huic iam diu nihil cum isto rei esset amplius, ab illis & mensam & officinam conduxerunt. Atqui tum, cum eas illis locauit, illa quæ iniquè dicta esse opportuit, propter quæ se non transfecta, nunc ei litem mouet. Ac vt me hæc verè dicere constet, & eum prærogatiua ætatis ædes ex testamento accepisse, & hunc adeò non cauisse accusandum, vt etiam laudaret, cape testimonium.

TESTIMONIVM.

Vt autem sciatis, Athenienses, quanta pecunia & ex locationibus & ex ære alieno redacta, inopiam suam & totius patrimonij iacturam iam execentur, auscultate paucis. Iste æris alieni simul talenta viginti redegit ex tabulis, quæ pater eius reliquit: quorum dimidio plus habet, multis enim partibus fratrem fraudat. E locationibus autem octo annorum, quibus Phormio mensam habuit, octoginta minas, semissem totius locationis. & hæc sunt decem talenta, & quadraginta minæ: decennium verò post, quo Xenoni, Euphræo, Euphroni & Callistrato locauit, quotannis talentum. Iam præter hæc è domibus initiò distributi patrimonij, quas ipse curabat, reditus amplius tricenas minas. Quòd si in summam redegeritis omnia, quæ & è diuisione & redacto ære alieno, & ex locationibus accepit: eum amplius quadraginta talenta accepisse constabit: exceptis iis quæ hic ei donauit, & maternis opibus. & illis quattuor talentis cum dimidio, & sexcentis drach-

A γυναῖκα, μητέρα δ' ὑμετέραν. τούτῳ, πρὸς τῶν θεῶν, οὐδὲ τὰ συμφέροντα καὶ δίκαια ἐκεῖνος, καλῶς αὐτὸν βλασφημεῖν μέλλων ἀκούσει· ἢ πρὸς δίκας ἀναγκάσει σε ... ἢ φορμίωνα ... ἔστιν ὅσα μὴ ... σοῦ ταῦτα λέγειν. εἰ γάρ τις ἔροιτό σε, πότερον τὸν πατέρα τὸν σαυτοῦ ἢ χρηστὸν ἢ πονηρὸν εἶναι, χρηστὸν ἂν φήσειας. πότερον οὖν οἴει μᾶλλον ἐοικέναι τῷ τρόπῳ καὶ πάντα τὰ πάντα, σαυτὸν ἢ τοῦτον; ἐγὼ μὲν γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι τοῦτον. εἶθ' ὃς ὁμοιότερος τῷ σῷ πατρί ἐστι, τοῦτον τὴν μητέρα τὴν σὴν ἔγημεν, ἀγανακτεῖς; ἀλλὰ μὴν ὅτι γε ἔδωκε, καὶ ἐπέσκηψεν ὁ σὸς πατὴρ ταῦτα, οὐχ ἡ διαθήκη μόνον ἐν ᾗ ταῦτ' ἐγέγραπτο μαρτυρεῖ, ἀλλ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ οὗτος αὐτὸς γέγονε μάρτυς. ὅτε γὰρ τὰ μὲν ἔξω πρὸς μέρος αὐτὸς ἠξίου ... ἐκ τῶν παίδων τῶν γεγονότων Φορμίωνι τούτων, ... τῆς τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ καὶ ταῦτ' ἔχοντος ... ἀπὸ τῆς διαθήκης, τότε ἐκεῖνος ... ἐκληρονόμεις · οἱ δὲ μὴ κληρονόμοι, οὐκ ἦν μετουσία τῶν ὄντων. ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται, τὸ τέταρτον μέρος λαβὼν καὶ ἀφεὶς τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων. καὶ τοίνυν ἐπειδὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον οὐδὲν εἶχεν εἰπεῖν, ἀναιδεστάτους λόγους ἐτόλμησε λέγειν πρὸς τὸν διαιτητήν, οὓς ἄξιον ὑμᾶς ἀκοῦσαι. ... πρῶτον μὲν, ὡς οὐδ' ὅλως διαθήκας διέθετο, ἀλλ' ἐστὶ τοῦτο πλάσμα καὶ κατασκεύασμα ὅλον · ἔπειτα, ὅτι τοῦτον τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ... ταῦτα συγχωρῶν τῷ προσδοκᾶν ... τελέσειν Φορμίωνα πολλὴν ... ἐπειδὴ δ' οὐ ποιεῖ ταῦτα, νῦν ἐγκαλεῖν φησι. ὅτι δ' ... ψευδῆ λέγει, ... ἴδοιτ' ἄν. εἰ μὲν γὰρ μὴ φήσει γενέσθαι τὰς διαθήκας, πῶς τὴν συνοικίαν κατὰ τὰς διαθήκας ἔχει, τοῦτ' ἐρωτᾶτε αὐτόν. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἐρεῖ, ὡς ὅσα μὲν πλεονεκτεῖν ἐν ταῖς διαθήκαις ἐγέγραψεν ὁ πατήρ, κύρια ἐστιν, τὰ δ' ἄλλα ἄκυρα. ὅταν C δ' εἰς τὴν τούτου ὑπόσχεσιν ὑπαγάγῃ, ὅτι ἐξηπατήθη, ὅτι μάρτυρας ὑμῖν ... ἤδη τῶν πράξεων, ... μεμισθωκότας τὴν τράπεζαν καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον παρ' αὐτῶν ... ἐμίσθωσε ... δ' εἰπεῖν ... ἐχρῆν, εἰ ἀληθῆ ἦν, τότε αὐτῷ ἐγκαλεῖν. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ πρεσβεῖά τε τῆς συνοικίας εἴληφε κατὰ τὴν διαθήκην, καὶ τὸν οὐχ ὅπως ἐγκαλῶν οὐδὲν, ἀλλ' ἐπαινῶν, λαβὲ μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα χρήματα εἴληφεν ἐκ τῆς μισθώσεως καὶ ἐκ τῶν χρεῶν ὧν εἰσέπραξε, καὶ πάντα ταῦτ' ἀπολωλεκὼς ἀδικεῖται, βραχέα ὑμῖν ἀκούσατε. οὗτος γὰρ ἐκ μὲν τῶν χρεῶν ὧν ὁ πατὴρ ἐν τοῖς γράμμασι κατέλιπεν, εἴκοσι τάλαντα εἰσπέπρακται, ὧν τὸ ἥμισυ πλέον ἔχει· πολλὰ γὰρ τὸν ἀδελφὸν ἀποστερεῖ. ἐκ δὲ τῆς μισθώσεως ὀκτὼ μὲν ἔτη, ἃ Φορμίων εἶχε τὴν τράπεζαν, ὀγδοήκοντα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης μισθώσεως. καὶ ταῦτ' ἐστὶ δέκα τάλαντα καὶ τετταράκοντα μναῖ. δέκα δ' ἔτη μετὰ ταῦτα, ἃ ἐμίσθωσαν ὕστερον Ξένωνι καὶ Εὐφραίῳ καὶ Εὔφρονι καὶ Καλλιστράτῳ, τάλαντον τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ τούτων, ἐκ τῆς οὐσίας τῆς ἐξ ἀρχῆς νεμηθείσης, ἧς αὐτὸς ἐπεμελεῖτο, τὰς προσόδους πλέον ἢ μνᾶς τριάκοντα. ἂν δὴ πάντα συνθῇ, ὅσα ἐνείματο, ὅσα εἰσεπράξατο, ὅσα μισθώσεως εἴληφεν, ὑπὲρ τετταράκοντα τάλαντα φανεῖται, χωρὶς ὧν ἐδωρήσατο, καὶ τῶν μητρῴων, καὶ ὧν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἔχει οὐκ ἀποδιδοὺς πέντε ἡμιταλάντων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν.

A

[illegible]

Βιβλίον. Πρόκλησις. Μαρτυρία.

B

C

[illegible]

LIBELLVS. PROVOCATIO.
TESTIMONIA.

[illegible]

& vestis qui [illegible], quàm honestissima videretur [illegible] prosers, exagitas. [illegible] ullantas & [illegible], quem in te [illegible] fecit ut Athenienses. Ita [illegible] infanium venis (quid enim dicam aliud?) ut [illegible] sermone, [illegible] pusillanimus, ut [illegible] Phormionem [illegible] manumissus est, si quando patris [illegible] agrum te vero, dum [illegible] patris, ac [illegible] oppugnares. Quicquid enim [illegible] in hunc tibi [illegible] qui [illegible] Quod ut [illegible], illum etiam [illegible], ac deinde manumissum eodem modo [illegible] haec testimonia, ut appareat Pasionem fuisse Archestrati.

TESTIMONIA.

[illegible] qui [illegible] vestrae [illegible] confirmant, & [illegible] in rebus illius patri [illegible] praebuit, & [illegible] in illum ipsum beneficia contulit, quae [illegible] tanta [illegible], [illegible] esse putas [illegible] quam aliud facere possis. Nam si bona haec [illegible] quantum [illegible] nisi hi, quod [illegible] fuerint. Vides Archilochum [illegible] habere [illegible] nunc multi habent, [illegible] enim eam, multo [illegible]. [illegible] Timodemum, & [illegible] mensas [illegible] faciendum esse [illegible] omnibus [illegible]. Tu vero nihil [illegible] putas, ut [illegible], [illegible] & [illegible] & prudentiae, [illegible] quippe deum atque hominum fidem [illegible] esse iudicas [illegible] tibi [illegible] negocia [illegible] esse, [illegible], non te, [illegible] fecerint, [illegible] desponderit, & [illegible] Athenienses. Nam [illegible] pendentes, [illegible] omnes perierunt. [illegible] pendens [illegible] talenta & quadraginta [illegible], mensam [illegible] confessus [illegible] ille beneficiorum [illegible] & gratiam [illegible] habes, [illegible] & exercitationem [illegible] à patre [illegible] exagitas, insectaris, [illegible] nominari [illegible]. Non [illegible] magna pecunia esse [illegible]? Tibi vero [illegible] acceptae [illegible] perierunt [illegible], ut [illegible] fuisses, nunquam eas consumpsisses. Ego vero, [illegible] considerata, [illegible] video, cur iudices à te persuaderi sibi [illegible], ut hunc condemnent. Quid enim [illegible] iniuria accusas [illegible] & temporibus praeteritis [illegible]. An quod [illegible] tempore in ocio te continuisti? [illegible] quis [illegible] & [illegible] perpetuo [illegible] [illegible] intendendo his haud minora: [illegible] & publicè quasdam calumnias [illegible] in iudicium ad [illegible]. Nonne Timomachum accusabas? nonne Callippum, eum qui nunc est in Sicilia? [illegible] Menonem? non Autoclem? non Timotheum? non alios multos? [illegible] que [illegible], ut [illegible] Apollodorus esses, publica debita (quorum quota pars in ad te attinebat) [illegible] potius velles, quàm privatas iniurias, de quibus nunc quereris, persequi? praesertim, si [illegible], iactas. Quid igitur illos accusabas, hunc omittebas? nulla nimirum [illegible] iniuria, sed nunc calumniatorem agis. [illegible] omnium [illegible] ad [illegible] testes adducantur. [illegible] qui perpetuo calumniatur, [illegible] facere existimandum est?

Αὐτὸς [illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible] μάρτυρας [illegible]

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Νόμος. Μαρτυρίαι.

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ [illegible] λόγου.

A Atque illud etiam ego sane, Athenienses, existimo, quæ iudicia sunt morum Phormionis & iustitiæ eius & humanitatis, ea etiam [illegible] esse vt [illegible] exponantur. Nam qui esset [illegible] omnes [illegible] vel illi etiam iniuriam faceret, fieri potuisset. Qui vero nemini vllam iniuriam fecit, [illegible] multos [illegible] beneficia consuluit, is qua tandem probabili ratione impulsus, illum solum ex omnib. violarit? His igitur testimoniis auditis, vtriusque ingenium cognoscetis.

TESTIMONIA.

Nosti etiam illa in Apollodorum de improbitate?

TESTIMONIA.

An vero ille huic simili [illegible].Recita.

TESTIMONIA.

Lege etiam quæ publice hic in ciuitatem contulerit.

TESTIMONIA.

Phormio igitur, Iudices, tot & talibus in rempub. [illegible] beneficiis, [illegible] vel publi-B ce vel priuatim [illegible] Apollodorum precatur, supplicat & postulat se conseruari. Sed eius familiares eadem precantur a vobis. Illud vero vobis audiendum est [illegible] pecuniarum [illegible] dicasse vobis, quantam nec ipse, nec quisquam alius possidet. Fides tamen Phormionis apud omnes est, & tanta & multo maioris pecuniæ, per quam & ipse sibi prodest, & vobis. Quæ ne proiereritis, neque [illegible] imperio [illegible] hominem [illegible] neque [illegible] exemplo [illegible] petulantib. hominibus & ca lumniatoribus, opes eorum qui rem faciunt, & moderate vitam instituunt, a vobis impetrare. Longe enim [illegible] vobisque vtilius est, eas penes hunc esse. [illegible] enim ipsi, & audistis e testibus, qualem se erga supplices [illegible] prius [illegible] fecit, sed humanitate, & [illegible] facilitate. [illegible] decet igitur, Athenienses, talem virum [illegible] perdi-C se, ac tum demum [illegible] misericordia nihil ei proderit. Nunc [illegible] dum eius salus in vestra manu est. Neque enim ego vllum [illegible] esse video, quo quis [illegible] commodius opituletur. Verba autem multa, quib. Apollodorus vtetur, [illegible] esse & calumnias putetote. [illegible] eum vobis demonstrare, aut non ita mandasse patrem [illegible] esse aliam quam [illegible] locationem, præter eam quam nos ostendimus [illegible] se non transegisse [illegible] omnia illa crimina, quæ [illegible] & fratri & affinis eius, [illegible] ipso [illegible] licere legib. res ita & [illegible] in iudicium tale igitur aliquid ostendat. Quæ cum non [illegible] calumnias & maledicta ingeret, [illegible] ne quid vos clamor eius & impudentia decipiat: sed cauete, [illegible] meminerit[illegible] quæ a nobis audiuistis. Quæ si feceritis: tum officio religiosorum iudicum fungemini, tum hunc iure conseruabitis dignum incolumitate, bouem opt. max. [illegible] & deos vniuersos. Cape legem & testimonia, hæc eisque recita.

LEX. TESTIMONIA.

Nescio plura dicere quorsum attineat. Puto enim vos nihil ignorare eorum quæ diximus. Eximite aquam.

ARGVMENTVM PRIMÆ ORATIOnis in Stephanum testem.

CVm Apollodorus Phormionem accusaret, de mensa [illegible] obtenti [illegible] opponunt: Stephanus cum aliis, pro testimonio dixit: Phormionem conditionem [illegible] Apollodoro, si negaret, exemplum esse

O[illegible]

DEMOSTHENIS IN STEPHANVM TESTEM ORATIO

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ α.

εἴ τις πώποτε ἄλλος ἀνθρώπων, ἀλλ' ἤνεγκα βαρέως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ χαλεπῶς ἔφερον. λογιζόμενος δ' ἐν ἐμαυτῷ διῆλθον, τοῖς δικάσασι μὲν εἶναι πολλὴν συγγνώμην οὖσαν (ἐγὼ γὰρ αὐτός, οὐκ οἶδ' εἰ ἄλλο τι εἶχον ψηφίσασθαι, τῶν πραγμάτων μὲν μηδὲν εἰδώς, τὰ δὲ μαρτυρούμενα ἀκούων) τούτοις δ' ἀξίως εἶναι ὀργίζεσθαι τοῖς τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν αἰτίοις τούτων ἐγένοντο. περὶ μὲν δὴ τῶν ἄλλων τῶν μεμαρτυρηκότων, ὅταν πρὸς ἐκείνους εἰσίω, τότ' ἐρῶ· περὶ ὧν δ' οὑτοσὶ Στέφανος μεμαρτύρηκεν, ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. λαβὲ δ' αὐτήν μοι τὴν μαρτυρίαν, καὶ ἀνάγνωθι, ἵνα ἐξ αὐτῆς ἐπιδεικνύω. λέγε· σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

Μαρτυρία.

Στέφανος Μενεκλέους, Ἀχαρνεύς, Σκύθης Ἁρματέως Κυδαθηναιεὺς μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ Ἀχαρνεῖ, ὅτε προὐκαλεῖτο Φορμίων Ἀπολλόδωρον, εἰ μὴ φάσκοι ἀντίγραφα εἶναι τῆς διαθήκης τῆς Πασίωνος τὸ γραμματεῖον, ὃ ἐνέβαλε Φορμίων εἰς τὸν ἐχῖνον, ἀνοίγειν τὰς διαθήκας τὰς Πασίωνος, ἃς παρείχετο πρὸς τὸν διαιτητὴν Ἀμφίας ὁ Κηφισοφῶντος κηδεστής. Ἀπολλόδωρον δὲ οὐκ ἐθέλειν ἀνοίγειν· εἶναι δὲ τὰ ἀντίγραφα τῆς διαθήκης τῆς Πασίωνος. ἀκηκόατε μὲν τῆς μαρτυρίας, ὦ ἄνδρες δικασταί· νομίζω δ' ὑμᾶς, εἰ καὶ μηδὲν τῶν ἄλλων εἰδεῖτέ που, τοῦτό γ' αὐτὸ θαυμάζειν, τὸ τὴν μὲν ἀρχὴν τῆς μαρτυρίας εἶναι πρόκλησιν, τὴν δὲ τελευτὴν διαθήκην. ἐγὼ δ' οὐ μόνον, ἀλλ' ἔγωγ' οἶμαι δεῖν, ἐπειδὰν ὃ τῶν μεμαρτυρημένων ἀρχαῖον κεφάλαιόν ἐστι, δείξω ψευδὲς ὄν, τηνικαῦτ' ἤδη καὶ περὶ τῶν τοιούτων ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. ἔστι δὲ μεμαρτυρημένον αὐτοῖς, προκαλεῖσθαι Φορμίωνα, ἀνοίγειν τὰς διαθήκας, ἃς παρείχετο πρὸς τὸν διαιτητὴν Τισίαν, Ἀμφίαν τὸν Κηφισοφῶντος κηδεστήν, ἐμὲ δ' οὐκ ἐθέλειν ἀνοίγειν· εἶναι δὲ ταῦτα τὰ μεμαρτυρημένα διαθήκης, ἀντίγραφα ἐκείνων. * εἶτ' ἡ διαθήκη γέγραπται. ἐγὼ τοίνυν περὶ μὲν τοῦ προκαλέσασθαί με ἢ μὴ ταῦτα Φορμίωνα, οὐδέν πω λέγω, οὐδ' ὑπὲρ τοῦ τὰς διαθήκας ἀληθεῖς, ἢ ψευδεῖς εἶναι, ἀλλ' αὐτίκ' ὑμᾶς περὶ τούτων διδάξω· ἀλλ' ὃ μεμαρτυρήκασί με μὴ θέλειν τὸ γραμματεῖον ἀνοίγειν, ὁρᾶτε δὴ σκοπεῖτε. τοῦ τίνος ἂν οὕνεκα ἔφευγον ἀνοίγειν τὸ γραμματεῖον; ἵν' ἡ διαθήκη νὴ Δία, μὴ φανερὰ γένηται τοῖς διαιτηταῖς. εἰ μὲν τοίνυν μὴ προσεμαρτύρουν τῇ προκλήσει τὴν διαθήκην αὐτοί, λόγον εἶχέ τιν' ἂν τὸ φεύγειν ἐμὲ ἀνοίγειν τὸ γραμματεῖον. μεμαρτυρηκότων δὲ τούτων, καὶ τῶν διαιτητῶν ὁμοίως ἀκουσάντων, τί ἦν μοι κέρδος τὸ μὴ ἐθέλειν; [illegible] ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ εἰ μηδὲν προκαλουμένου τούτου, λόγῳ δ' ἐχρῆτο, καὶ παρεῖχέ τις τοιοῦτο γραμματεῖον ὡς διαθήκην, ἐμὸν ἦν τὸ προκαλεῖσθαι, καὶ ἀνοίγειν τοῦτο· ἵν' εἰ μὲν ἄλλ' ἄττα τῶν ὑπὸ τούτων μεμαρτυρημένων ἦν γεγραμμένα, μάρτυσι δ' ἐχρώμην τῶν παρεστηκότων πολλοῖς, τεκμηρίῳ τούτῳ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὡς κατασκευάζουσιν, ἐχρώμην. εἰ δ' ταῦτ' εἴη, τὸν γεγραφότ' αὐτὸν ἠξίουν μαρτυρεῖν. [illegible] τὸν [illegible] καί [illegible] ἀεὶ καὶ συμβαίνειν [illegible] πρὸς ὃ τὰ πράγματα ἐλήλυθέ μοι ὡς δ' οὗτοι μεμαρτυρήκασι, πρὸς τοὺς πολλούς. ἔστι γοῦν ὅστις ὑμῶν τοῦτ' εἵλετ' ἄν; ἐγὼ μὲν οὐδέν' ἂν ἡγοῦμαι. οὐ τοίνυν οὐδ' ἐμὲ κατ' ἄλλων πε[illegible], ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα μὲν [illegible] ὀργὴ τῶν πραττομένων, ἢ λῆμμά τι κέρδους, ἢ [illegible] φιλονεικία, ταῦτα μὲν ἄλλως ἂν ἄλλος πράξειε, πρὸς τὸν αὐτοῦ τρόπον ὅπως ἂν τούτων [illegible]

admodum haud scio an cum vllo mortalium vnquam actum sit atrocius, grauiter, o iudices, & iniquo animo ferens. Sed re cum animo meo cogitata, inueni, iis qui tum iudicarunt, omnino esse ignoscendum (Ego enim haud scio an quid aliud pronunciare potuissem, si & rerum istarum omnium fuissem ignarus, & dicta testium audiuissem) sed eis succensendum esse, qui falsis testimoniis dicendis harum rerum causa fuerunt. Ac de aliis quidem testibus, cum eos accusabo, tum dicā. De his autem quæ Stephanus pro testimonio dixit, iam edocere vos conabor. Sed cape ipsum testimonium, & lege mihi, vt eo ipso rem demonstrem. Tu autem aquam inhibe.

TESTIMONIVM.

Stephanus Menedis F. Acharnensis, Scytha Harmatei F. Cydathenæensis, testantur se adfuisse apud arbitrum Tisiam, Acharnensem, cum Phormio prouocaret Apollodorum omnino exemplum esse testamenti Pasionis tabulas, quas coniecit Phormio in Echinum, & iussisse testamentum Pasionis aperiri: quod apud arbitrum exhibebat Amphion Cephisophontis affinis. Apollodorum autem id aperire noluisse. Fuisse autem exemplum testamenti Pasionis. Audiuistis testimonium, iudices. Puto autem vos, tametsi nondum quicquam aliud senseritis, illud ipsum certè demirari, testimonij principium esse prouocationem: finem autem, testamentum. Verùm ego oportere existimo, postquam id quod testimonij velut caput est, mendacium esse demonstrauero: tum demum de tabulis a me verba fieri. Pro testimonio igitur dixerūt, obtulisse Phormionem testamentum aperiendum, quod exhiberent apud Tisiam arbitrū, Amphion Cephisophontis affinis: me verò id aperire noluisse: & fuisse id testamentū de quo ipsi dixerint, exemplū illius. * Deinde testamentum scriptum est. Ego verò de iis conditionib. a Phormione mihi latis, aut nō latis, nōdum dico quicquam, neq; de veritate etiam aut falsitate testamēti quod iis describ. statim vos docebo: sed illud, quod testati sunt, me tabulas aperire noluisse, sic considerate: qualnam de causa quispiam recusaret aperire tabulas? vt ne scilicet testamentum in conspectum iudicum veniret? quod nisi illi cum prouocatione testamentum coniunxissent, detrectatio mea aperiēdi, rationis aliquid habuisset. Cum verò vtrunque suo testimonio coniungant, & iudices æquè audiuissent quid mihi lucri afferebat detrectatio? nihil vtiq. Imò contrà potius, Athenienses, etsi minimè prouocassent illi, & sermone tantū fuissent vsi, & obtulisset eis aliquis tabulas vt testamentū, meum fuisset prouocare, & eas aperire: vt, si alia quædā quàm quæ isti testantur, inscripta essent, ex his e circumstantib. multos facerem testes, & argumento cætera quoq. eos cōfinxisse ostenderem. Sin ea inscripta fuissent; ab eo qui exhibuisset, postulassem, vt ipse testaretur. qui si voluisset [illegible] detrectasset, rursus id satis argumenti mihi fuisset, rem esse commentitiam. Quin etiam eo modo accidisset, vt ego cum vno res essem, verò isti testātur cum multis. Ecquis vestrum aliquis, qui hæc maluisset? equidem opinor esse neminem. Proinde nec de alio credere idē debetis. Etenim, Athenienses, quæ res per iracundiam fiunt, aut propter lucri alicuius perceptionem, aut animi impetu, aut æmulatione contentioneve: eas res aliter geri ab aliis, prout ingenia & mores cuiusque ferunt, nihil prohibet. A quibus autem rebus hæc omnia

a Nullas fuisse conditiones, nec aperire testamentum noluisse Apollodorum.

remota sunt, & quũ ratio vitiatis solato animo ducitur, quis ita vecors est, ut omissis professionibus, ea diligeret quæ causæ victoriam laederet? Nã isti, quæ nec audibilia, nec probabilia sunt, ea sibi testimoniu de nobis. Non verũ ex eo solũ, quod me tabulas aperire noluisse testes dixerunt, eorũ mendaciũ perspicuum fiet, sed ex illo etiã, quod testimonio suo provocationẽ cum testamento cõiungunt. Arbitror autem omnes vos, qui iam assensi ad vos respiciunt, earũ rerum lineamenta esse provocationes: veluti quæstiones habent coram vobis ne fas est, aut tai necesse est esse provocationem. Item, si quid extra nostram regionem factum est, & quid simile est, & eius esse rei provocationẽ, ut eo vel navigetur, vel eatur, ubi factũ est, aliarumq; similiũ rerũ: sed ubi res ipsas per sese conspectui vestro offerre licet: quid fuerit simplicius, quàm eas proferre in medium? Athenis ubi pater meus testatum arbitrium est, in varia portione ubi ibi sunt. Amphionẽ exhibuisse tabulas apud arbitrũ. Quod si verum fuit, oportuit ipsas tabulas in Echinũ esse coniectas, & eum qui eas exhiberet, testari eas è veritate & inspectione signorum, & iudices rem cognoscerent, & ego, si quis mihi faceret iniuriam, eius ulciscendi potestatem haberem. Nunc neminem testium causam subiecisse, neq; planè testimoniũ dixit, ut is faceret qui vera vellet dicere: sed quisque partem, et cautus nimirum, propterea, poenas nõ daturus, alius se habere tabulas quas* inscriptum sit, TESTAMENTVM PASIONIS: alius, se missum ab eo, id attulisse: verumne autem an falsum sit, ignorare. alij praeterea provocationis vis, testamentum fuisse dixerunt: ut si maximè crederem, Iudices, patris mei fuisse testamentum, ego quoque causæ actione exclusus essem, & vindicta iniuriarum: isti tamen falsum dixisse testimonium deprehenderentur: quanquam ipsi diversum spectarunt. Ut autem intelligatis hæc à me verè dici, cape mihi Cephisophontis testimonium.

TESTIMONIVM.

Cephisophon Cephalonis F. Aphidnæus testatur, sibi relictas esse à patre tabulas, quibus inscriptum esset, PASIONIS TETAMENTVM. Atqui simplex fuisset alioqui qui hæc dixit, addiceret: esse autem eas tabulas, quas ipse exhiberet: & * tabulas in Echinum coniiceret. Sed id ipsum mendacium ita dignum putavit, & nos de se poenas sumpturos arbitratus est: tabulas autem sibi relictas esse, dicere: id verò leve esse ac nihili. Ceterum illud ipsum est, quod significet atque arguat, eos omnem rem confinxisse. Nam si testamento inscriptum fuisset, PASIONIS & PHORMIONIS, aut actio cum Phormione, aut simile aliquid iure id illi afferrasset. at si, ut affirmant, inscriptum fuit, TESTAMENTVM PASIONIS, cur ego id non sustuli? cum quidem scirem, me in iudicium esse venturum: cum item scirem, siquidem tale fuit, commoditatibus meis fore contrarium? etiam hæres essem & illius, siquidem mei patris fuisset, & reliqui patrimonij æque. Quod igitur testamentum & Phormioni exhibitũ & Pasionis inscriptũ, & à nobis porrò neglectũ est: ex eo patet, & commenticiũ esse testamentum, & falsũ Cephisophontis testimoniũ. Sed omitto Cephisophontẽ. Neq; enim nec mihi cũ eo res est: neq; ille testatus est de iis quæ testamẽto cõtinetur quicquã. Quin illud etiã spectate, Athenienses, quàm ingentem sit, testes istos dixisse falsũ. Cũ enim ii, qui se testamentũ

[illegible]

a Testa[illegible] non possit, [illegible] testimonium

Ἀ [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Διαθήκη.

[illegible]

A habere ipsum affirmauit, dicere non adfuisse fuerit, et exemplum id, quod Phormio exhibebat, eiusdem esse scripti, quod ipse afferunt etiam: illi dicere, quasi se vel ab initio interfuisse, vel apertas apud arbitrum vidisse tabulas: sed & ipsi affirmantes me aperire noluisse, cum eas exemplum esse illas testificati sunt, aliosque, an verò semetipsos mendacij coarguerint? Ad hæc, Athenienses, si quis testimonium vtique fingerum est, examinetis intelligetis id in vniuersum esse machinatum, et quo arte, quamque pater meus id fecisse testamentum videretur. Cape verò ipsum testimonium, & recita, ibique desinito, vbi te interrogauero ex ipso rem demonstraturus.

TESTIMONIVM.

Testantur se adfuisse apud arbitrum Tisiam, cum prouocaret Phormio Apollodorum omnino affirmat exemplum esse testamenti Pasionis. Desine. Cogitate, scriptum esse testamenti Pasionis. Atqui oportebat eos, qui vera dicere vellent, si maxime facta esset prouocatio, sicut facta non est, illo modo dicere. Recita testimonium ab initio rursus.

B

TESTIMONIVM.

Testantur se adfuisse apud arbitrum Tisiam. Testamur quippe qui adfuerimus.

RECITA.

Cùm Phormio prouocaret Apollodorum, & hoc, si prouocasset, rectè dicerent. omnino affirmat exemplum fuisse testamenti Pasionis. Desine ibi. Nemo profectò iam testatus id esset, nisi quis etiam patri meo adfuisset testamentum facienti, sed statim dixisset: quid verò nos scimus,* quodnam sit Pasionis testamentum? & sic scribendum censuisset, quemadmodum in principio prouocationis: Omnino affirmo ego exemplum esse testamenti eius, quod Phormio asserit Pasionem reliquisse non, Pasionis. Hoc enim fuit testari, esse testamentum, quod ille fuit propositurus, sed se affirmasse Phormionem. Plurimum autem interest, & esse aliquid, & illum dixisse. Verum ut sciatis quantas & quam multas ad res pertinuerit confictio testamenti, paucis auscultate. Primum id ob pertinebat, Athenienses, vt mater meas diceret corruptam esse, quam nec me dicere decet, & vos tamen ego non dicerem, scitis. Deinde vt obtineret eam pecuniam, quæ patri meo apud matrem meam fuerat. postremò vt reliquis nostris bonis omnibus potiretur. Atque hæc ita se habere, cum ipsum testamentum, audito, cognoscetis. Apparebit enim non pater pro filios scribentis simile testamentum: sed serui corruptoris herilium facultatum: idque vt ne possideret, prospicientis. Recita verò ea testamentum, quod isti ante* arbitrationem testati sunt. Vos autem considerate quid dicam.

C

TESTAMENTVM.

Hæc Pasio Acharnensis testatus est: Do meam vxorem Archippam Phormioni, & dotem Archippæ addo talentum illud è Peparetho, item talentum ex eodem loco, ædes centum minarum, ancillas & aurum, & cætera quæ domi habet, ea vniuersa Archippæ largior. Audistis, Athenienses, dotis magnitudinem? talentum è Peparetho, talentum eodem ex loco: ædes centum minarum, ancillas & aurum, & cætera, inquit, quæcunque ei domi sunt, ei largior. quo scripto nobis etiam inquirendi eorum aliquid quæ relicta sunt, facultatem eripit. Age verò & locationem vobis ostendam, ex qua iste mensam à patre conduxerat. Nam & ex ea, quippiam commentitia, videbitis, commentum esse totum testamentum. Ostende igitur eam locationem, quam ille exhibuit, nec aliam quæ est adscripta patri. Videtis debe

[illegible]

re talenta isti ad deposita. Sunt autem ea opinor huiusmodi: domesticam pecuniam, ut mater testamento legatam in suam potestatem redegit: ut modò audivistis: mensariam verò quae in mensa erat, quam omnes norant, quamque celari non poterat, ostendendo, patrem nostrum obaeratum esse, ut quaecunque habere comminisceretur, * ea se recepisse assereret. Vos autem eum, quòd genere sermonis insolentiore utitur: barbarum forsassis & hominem simplicem putatis. Est verò barbarus, odio in eos, quos colere debebat: sed maleficii & corruptela negociorum, nemine est inferior. Cape locationem, & legem quam eodem modo per provocationem iniecerant.

LOCATIO MENSAE.

His conditionibus locavit Pasio mensam Phormioni: ut pro locatione mensae Phormio filiis Pasionis bina talenta & quadragenas minas quotannis solvat, * praeter quotidianas impensas. Ne verò liceat seorsum argentariam facere Phormioni, nisi à liberis Pasionis id impetrarit. Debet autem Pasio ad mensam undecim talenta ad deposita. Quam igitur pactionem exhibuit, ex qua conduxerit mensam, haec est, iudices. Audistis autem in ea legi, illum locationis nomine pendere debere, praeter quotidianas impensas, bina talenta, & quadragenas minas quotannis, non licere autem ei argentariam seorsum facere, nisi nobis id persuaserit. Postremò verò subscriptum est: Debet autem Pasio undecim talenta in deposita. Est verò quisquam qui ligni & loci & tabellae tantam sustineret locationem? Est verò quisquam, qui ei per quem mensa tantum aeris alieni contraxisset, reliqua crederet? Si enim tot pecuniae defuerunt, illo procuratore defuerunt. Scitis enim omnes, etiam cùm pater argentariam faceret, illum sedisse, & praefuisse mensae. Quare in pistrino eum molere potius decuit, quàm reliquis potiri. Sed omitto haec & alia, quae de undecim talentis dicere possem, unde cognosceretur, patrem ea non debuisse, sed illum surripuisse. sed qua gratia legi, ut ostenderem, testamentum esse falsum: id vobis redigam in memoriam. Scriptum est ibidem: non licere Phormioni argentariam facere nisi à vobis impetrarit. Hoc igitur scriptum indicat testamentum penitus esse falsum. Quis enim mortalium, quae iste faciendo argentariam quaesiturus erat, ea, ut nobis filiis, non illi tribueret, cavisset, propterea, non licere illi facere argentariam scripsisset, ne à nobis se removeret: quae verò ipse parta iam reliquisset, ea ut iste caperet, consensisset? Cui quaestum interdixisset, de quo aliquid impertiri nulla turpitudo fuisset, ei uxorem dedisset, & quo relinquere nullum maius dedecus potuisset, postquam vestro beneficio fuit senatus. Tamen tanquam servus domino daret, non contrà dominus servo dotem adiecit, quantam in urbe neminem dedisse constat. Enimverò ei illo praeclarè actum fuisset, si nuptias dominae suae fuisset nactus, patre etiam ne accepta quidem tanta pecunia, quantam eum illi dedisse ferunt, probabilius fuit haec fuisse [illegible]. Sed tamen quae signa, quae temporibus, quae rebus ipsis falsa deprehendimus? Stephanum testimonia non dubitaturi post ea passim dictitat, testificatum esse Nicoclem, se gessisse tutelam ex testamento: Pasiclem testificatum esse, se sub tutela fuisse ex testamento. Ego verò nisi pluris argumentis ostendi puto, neque illos, neque hos vera testificatos esse. Qui enim se gessisse tutelam ex testamento testantur, eum fuisse perspicuum est, ex quali. Quid igitur vobis in mentem veniebat, ut in provocatione testimo-

[illegible]

Μίσθωσις τραπέζης.

Κατὰ τάδε ἐμίσθωσε Πασίων τὴν τράπεζαν Φορμίωνι· [illegible]

[illegible]

ea quę sunt in tabula scripta: non, illud vel illud in tabula. Vt autem hæc ita se habere constet, cape ipsam litis contestationem. Recita.

CONTESTATIO LITIS.

Apollodorus, Pasionis F. Acharnensis, reum fecit Stephanum Menecli F. Acharnensem, falsi testimonii: mulcta, talentum. Falsum in me testimonium dixit Stephanus, dicendo ea quæ in tabula scripta sunt. Verum dixi testimonium, dicendo ea quæ in tabula scripta sunt. Hæc ita ipse rescripsit, quæ vos meminisse debetis: neque plus habere fidei fraudulentis istius verbis, quæ nunc afferet, quàm legibus, & iis quæ ipse in litis contestatione posuit. Audio porrò vos, de iis etiam rebus, ob quas ab initio actionem institui, dicturos, & comminisci, calumniam eam fuisse. Ego verò quo pacto locationem concinnarit, et sortem mensæ abstinentiam sibi arrogavit, & recensebo vobis. De cæteris verò non * potero simul dicere, & illorũ constanter ei testimonium. Neque enim æque mihi satis est. Atque adeò ne vos quidem eos illis de rebus agentes iuste audituros, inde scitis, si cogitabitis vobiscum: neque nunc difficile esse, de quibus non accusatus sis, verba facere: neque falsis testimoniis reciteatis, absolui: neutrum autem horum esse iustum quisquam dixerit: sed id potius, quod ego nunc postulo: id audite, & considerate. Ego peto, quæ mihi argumenta eripuerint, quò minus ad probanda crimina dici possent, ea nunc vti ne queant: sed quibus testimoniis eripuerunt, ea testimonia vera esse ostendant. Quod si, cùm causam agerem, testimonia ut cognatum petenti, ea verò quum persequor, de criminibus ab initio propositis dicere me vetabant: neque iusta, neque vobis vtilia dicent. Iurastis enim, vos iis de rebus pronunciaturos, non quas reus postulet: sed de iis quæ in actione continerentur. Eam verò necesse est accusatoris oratione explicari: qua ego illum falsi testimonij reum feci. Ne igitur, hoc omisso, ea dicant de quibus non fit iudicium: neque vos permittite, si fortè iste frontem perfricuerit. Arbitror autẽ eum omni iusta defensione destitutum, etiam ad hoc venturũ: absurdè me facere, exceptione victum, qui testamenti testes persequar: quod illius temporis iudices magis propter translationis, quàm propter testamenti testes, Phormionem absoluerint. Ego verò, Athenienses, scire omnes vos existimo, solere vos rem gestam non minus spectare, quàm propter eam factas exceptiones. De reb. igitur ipsis isti falso in me testimonio dicto, etiã de actione verba infirma reddiderunt. Sed his omissis ineptum est, cum omnes pro testimonio meminisse sint, quis eorum maximè nocuerit, declarare: & non potius singulos se vera dixisse ostendere. Neque enim si alium atrociora commisisse demonstrarit, eum absolui decet: sed si ipse vera se dixisse declarat. Propter quod igitur Stephanus extrema in primis dignus est, id ex me audite. Iniquum est, opprimere quenquam falso testimonio: sed multò iniquius, & grauius vindicandum, id si fiat in cognatos. Non enim scriptas tantummodo leges talis homo: sed ipsius etiam naturæ coniunctionem euertit, id quod illum fecisse ostenditur. Eius enim mater, soceri mei soror est. Proinde vxor mea ei est consobrina, & liberi eius & mei sunt sobrini. Nũquid putatis illũ, si quid propter inopiã cõtra officium facere cognatas suas videret, id quod multi iamfecerunt, dote data eas elocaturum: qui ne eæ sua recuperarent,

[illegible]

[illegible]

ψευδῆ μαρτυρεῖν ἐθέλοντ' καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσατο τὸν Φορμίωνος πλοῦτον, ἢ τὴν τῆς συγγενείας αἰσχύνην; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν τὴν Δεινίου, καὶ ἀνάγνωθι· καὶ κάλει Δεινίαν.

Μαρτυρία.

Δεινίας Θεομνήστου Ἀθμονεὺς μαρτυρεῖ, τὴν θυγατέρα αὑτοῦ ἐκδοῦναι Ἀπολλοδώρῳ κατὰ τοὺς νόμους γυναῖκα ἔχειν, καὶ μηδὲ πώποτε παραγενέσθαι, μηδὲ ἐπίστασθαι ὅτι Ἀπολλόδωρος ἀφῆκε τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων Φορμίωνα.

Ὅμοιός γ' ὁ Δεινίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτῳ, [illegible]

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσιν [illegible] Φορμίωνι, καὶ παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ, ὅτε [illegible] Ἀπολλοδώρῳ πρὸς Φορμίωνα· καὶ εἰδέναι τὴν μαρτυρίαν ὑφῃρημένον Στέφανον, ἣν ἐγκαλεῖ Ἀπολλόδωρος ὑφῃρῆσθαι. ἢ μαρτυρεῖν, ἢ ἐξόμνυσθαι.

Ἐξωμοσία.

Οὐκ ἄδηλον ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τοῦτο ἔμελλον ποιήσειν· [illegible] ἐξωμόσαντο. ἵνα τοίνυν [illegible] ἐπιωρκηκότες, λαβέ μοι ταυτηνὶ τὴν μαρτυρίαν, καὶ τὴν πρόκλησιν ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία. Πρόκλησις.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτε Ἀπολλόδωρος προὐκαλεῖτο Στέφανον παραδοῦναι τὸν παῖδα τὸν ἀκόλουθον εἰς βάσανον περὶ τῆς ὑφαιρέσεως τοῦ γραμματείου, καὶ γράφειν ἕτοιμος ἦν Ἀπολλόδωρος, [illegible] Ἀπολλοδώρου, οὐκ ἠθέλησε παραδοῦναι Στέφανος, ἀλλ' ἀπεκρίνατο Ἀπολλοδώρῳ, δικάζεσθαι, εἴ τι φησὶν ἀδικεῖσθαι ὑφ' ἑαυτοῦ.

Τίς ἂν οὖν ὑπὲρ τοιαύτης αἰτίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, [illegible] τὴν βάσανον [illegible]

falsū testari voluit, & pluris fecit Phormionis diuitias, quam cognationis necessitudinem? Sed vt hæc à me verè dici constet: cape Diniæ testimonium, & lege, Cita Diniam.

TESTIMONIVM.

Dinias Theomnesti F. Athmonensis, testatur se filiam suam Apollodoro legitimam vxorem dedisse, neque vnquam adfuisse, aut animaduertisse, Apollodorum de omnibus controuersiis cum Phormione transegisse. Est-ne similis illi Dinias, Iudices, qui pro filia & filiæ liberis, & me genero, propter cognationem nec vera in istum testari vult? Sed non ita Stephanus, qui non dubitauit in nos mentiri pro testimonio, atque vt ne [illegible] extremam conticeret paupertatem. Quod autem facinus indignissimum perpetrarit, & quod me in agenda causa vehementissimè commouit, Iudices, id vobis explicabo. Nam & illius improbitatem magis perspicietis: & ego deploratam apud vos plerisque iniurias quasi meas quorundam leuius videbor. Testimonium quod me habere putabā, & quo causa mea maximè nitebatur, in echino non reperiebam. Tum igitur ex malo attonitus, nō aliud iudicabam, quàm [illegible] magistratū [illegible] mihi iniuria exhibuisse, nunc, vt postea comperi, apud ipsum arbitrum, Stephanum id sustulisse reperio, cum ego * vt testi cuidam [illegible] deferrem, foris eram. Et hæc à me verè dici vt constet, primùm vobis testabuntur hi, qui illic adfuerant, quæque viderant. Neque enim vos [illegible] esse puto. Sed ea fuerunt impudentia vt [illegible] provocatio vobis legetur, per quam & eorum periurium palàm deprehenderitis: & illum surripuisse testimonium atque cognoscetis. At quisquis, Athenienses, [illegible] appellari [illegible] non recusauit: à quo vobis abstinere facinore videbitur. Recita testimonium, deinde prouocationem hanc.

Testimonium Apollodori à Stephano surreptū.

TESTIMONIVM.

Testantur se amicos & familiares esse Phormionis, & adfuisse apud arbitrum Tisiam, cùm arbitrium in causa Apollodori contra Phormionem ferret: scireque se, Stephanum surripuisse id testimonium, quod eum surripuisse queritur Apollodorus. Aut testantur, aut eiurate.

EIVRATIO.

Non [illegible] fuit, Iudices, cùm hæc factum, [illegible] Vt igitur [illegible] vestigiis periurij conuincantur: cape hoc testimonium, & prouocationem lege.

TESTIMONIVM. PROVOCATIO.

Testantur se adfuisse, cùm Apollodorus Stephanū prouocaret, vt puerum pedisequum in quæstionem daret de tabulæ subtractione: & paratum fuisse Apollodorum ad conscribendas quæstionis conditiones. Hæc autem postulante Apollodoro noluisse Stephanum puerum tradere: & respondisse, si quam sibi factam iniuriam quereretur, experiri licere iudicio. Quis igitur in tali crimine, Iudices, causa fretus, quæstionem non admisisset? Perinde fugiendo quæstionē, furti huius conuincitur. Ergo igitur falsi testimonij [illegible] insignia: qui nō recusarit, quo minus fur existimaretur? Rogatus ab aliquo falsū testimonium nō diceret qui [illegible] nemine [illegible] comprobaret? Quanquam igitur, Athenienses, horū scelerum omniū iure pœnas dares: maiorē tamē iustius [illegible]

Dispectio in vitam Stephani [illegible]

propter cætera supplicio à vobis afficeretur, idque vita eius quam vixit, inspecta considerate. Ille, cùm Aristolochus mensarius secunda fortuna veheretur, pari gressu cum illo incedebat, illi prorsus obnoxius: & hoc multi vestrûm, qui hic adestis, norunt. Postquam autem ille periit, & fortunis euersus est, dissipatis eius opibus non minima ex parte ab isto, & illius generis hominibus: eius filio, cui multum negocij facessebatur, nunquam adfuit, aut opem tulit. Sed Apollodorus, Solon, & quiuis alij potius ei præstò sunt. Phormionem rursus aspexit, & ei ex Atheniensibus omnibus delectus, factus est familiaris: pro eo legatus Byzantium profectus est, cùm illi naues eius detinerent: causam egit aduersus Chalcedonios: me palàm adeò falso testimonio circumuenit. Qui igitur felicium assentator est, atque eorumdem, mutata fortuna, proditor: cùm reliquorum ciuium multi boni viri sint, cum nemine vel ex æquo agit, talibus autem vltrò se subijcit: qui, neque an cognatum aliquem iniuria sit affecturus, neque an apud alios infamiam subiturus sit illis factis cogitat, neque, nisi vt auaritiam suam expleat, quicquam penitus habet: nónne is odio prosequendus est, vt totius humanæ naturæ hostis? Ego quidem æquum id esse censeo. Ea igitur ita probrosa, Athenienses, eò vt munera publica detrectet, & suas facultates occultet, facere instituit, quò clandestinos per mensam quæstus faciat, quò neque militia, neque naualia munera obeat, neque vllo in loco fungatur officio: idque eum perfecisse, ex eo constat, quòd, cùm tantas habeat opes, vt filiæ centum minas doti dederit, nullum vel minimum munus eum vos obire vidistis. At quanto præclarius fuerit, liberalitatem & studium in rempublicam suam ostendere, cùm opus est: quàm adulationibus & falsis testimonijs dicendis esse deditum? Sed nihil est, quod iste lucri causa non cupidè susciperet. Enimuerò, Athenienses, in opulentia improbis multò grauius irascendum est, quàm in paupertate. his enim rerum necessariarum penuria nonnihil apud æquos æstimatores veniæ parit. Qui verò, vt iste in re lauta vltrò sunt improbi: nullam iustam excusationem afferre possunt: sed sordibus & auaritia & petulantia, & suis conspirationibus plus tribuendo quàm legibus, eò adduci videntur. Vobis autem nihil horum prodest: illud vobis expedit, hominem inopem affectum iniuria, pœnas de diuite posse sumere. id quod tum fiet, si eos qui ex auaritia tam apertè sunt improbi, punientis. Neque verò vultum illius, & incessum præter parietes, ad seueritatem compositum, modestiæ quicquam esse argumenta, sed potius inhumanitatis putare debetis. Quisquis enim cui nullæ res aduersæ acciderunt, cui necessaria non desunt, tamen hoc habitu vitam agit: eum ego perspexisse & meditatum esse secum illud existimo, ad eos qui simpliciter, &, vt natura fert, incedunt & hilares sunt, accedere aliquem audere, & rogare & postulare aliquid, nihil veritum: à fictis autem & toruis vel primo congressu abhorrere. Ille igitur habitus nihil aliud est, quàm tegumentum morum: nam ingenij feritatem & acerbitatem declarat. Argumento illud est: Num tibi in tanta multitudine Atheniensium, quum res tibi sint longè quàm pro merito tuo secundiores, vnquam quicquam largitus es? num vlli quicquam consuluisti? num vlli benefecisti? Neminem proferre poteris. At fœnerando, & aliorum clades ac necessitates in tuis fortunis numerando patruum Niciam paternis ædibus eiecisti: socrui tuæ ea vnde viuebat, eripuisti, Archedemi fi-

μᾶλλον ἂν εἰκότως διὰ τἄλλα κολάζοιτο ὑφ' ὑμῶν. σκοπεῖτε δὲ τὸν βίον ὃν βεβίωκεν ἐξετάζοντες. οὗτος γὰρ ἡνίκα μὲν εὐτύχει Ἀριστόλοχος ὁ τραπεζίτης, ἴσα βαίνων ἐβάδιζεν, ὑποταπεινὸς ἐκείνῳ. καὶ ταῦτα ἴσασι πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ὄντων ὑμῶν. ἐπειδὴ δὲ ἀπώλετο κἀξέστη τῆς οὐσίας, οὐχ ἥκιστα ὑπὸ τούτου καὶ τῶν τοιούτων διαφορηθείς, τῷ μὲν υἱῷ τῷ τούτου πολλὰ πράγματα ἔχοντι, οὐ παρέστη πώποτε, οὐδ' ἐβοήθησεν, ἀλλ' Ἀπολλόδωρος καὶ Σόλων, καὶ πάντες ἄνθρωποι μᾶλλον βοηθοῦσι. Φορμίωνι δὲ πάλιν εὕρηκε καὶ τούτῳ γέγονεν οἰκεῖος, ἐξ ἁπάντων Ἀθηναίων ἐκλεξάμενος, καὶ ὑπὲρ τούτου πρεσβεύων μὲν ᾤχετο εἰς Βυζάντιον, ἡνίκ' ἐκεῖνοι τὰ πλοῖα τὰ τούτου κατέσχον· τὴν δὲ δίκην ἔλεγε πρὸς Καλχηδονίους· τὰ ψευδῆ δέ μου φανερῶς οὕτω καταμεμαρτύρηκεν. εἶθ' ὁ τῶν εὐτυχούντων κόλαξ, καὶ ἀτυχησάντων τῶν αὐτῶν τούτων προδότης, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πολιτῶν πολλῶν καὶ καλῶν κἀγαθῶν ὄντων μηδενὶ μηδ' ἐξ ἴσου χρώμενος, τοῖς δὲ τοιούτοις ἐθελοντὴς ὑποπεπτωκώς, καὶ μήτ' εἴ τινα τῶν οἰκείων ἀδικήσει, μήτ' εἰ δόξει τοῖς ἄλλοις φαῦλος δόξει εἶναι ταῦτα ποιῶν, μηδ' ἄλλο μηδὲν σκοπῶν, πλὴν ὅπως πλέον ἕξει. τοῦτον οὐ μισεῖν ὡς κοινὸν ἐχθρὸν τῆς φύσεως ὅλης τῆς ἀνθρωπίνης προσήκει; ἔγωγ' ἂν φαίην. ταῦτα μέντοι τὰ τοιαῦτα ἔχοντα αἰσχύνην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῷ τὰς πόλεις φεύγειν, καὶ τὰ ὄντα ἀποκρύπτειν προῄρηται, ἵν' ἐργασίας ἀφανεῖς διὰ τῆς τραπέζης ποιῆται, καὶ μήτε χορηγῇ, μήτε τριηραρχῇ, μήτ' ἄλλο μηδὲν ὧν προσήκει ποιῇ. καὶ διαπέπρακται τοῦτο. κέκτηται γὰρ οὐσίαν τοσαύτην, ὥστ' ἑκατὸν μνᾶς ἐπιδοὺς τῇ θυγατρί, οὐδ' ἡντινοῦν λῃτουργίαν ἑώραται ὑφ' ὑμῶν λῃτουργῶν, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην. καίτοι πόσῳ κάλλιον φιλότιμον φαίνεσθαι καὶ σπουδαῖον εἰς ἃ δεῖ τὴν πόλιν, ἢ κολακεύοντα καὶ τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντα; ἀλλ' οὐδὲν τοῦ κερδαίνειν ἕνεκα οὐδὲ ἂν ποιήσαι. καὶ μήν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον ἄξιον ὀργὴν ἔχειν τοῖς μετ' εὐπορίας πονηροῖς ἢ τοῖς μετ' ἐνδείας. τοῖς μὲν γὰρ ἡ τῆς χρείας ἀνάγκη φέρει τινὰ συγγνώμην παρὰ τοῖς ἀνθρωπίνως λογιζομένοις· οἱ δ' ἐκ περιουσίας, ὥσπερ οὗτος, πονηροὶ οὐδεμίαν πρόφασιν δικαίαν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν, ἀλλ' αἰσχροκερδείᾳ, καὶ πλεονεξίᾳ, καὶ ὕβρει, καὶ τῷ τὰς ἑαυτῶν συστάσεις κυριωτέρας τῶν νόμων ἀξιοῦν εἶναι, ταῦτα φανήσονται πράττοντες. ὑμῖν δὲ οὐδὲν τούτων συμφέρει, ἀλλὰ τὸν ἀσθενῆ παρὰ τοῦ πλουσίου δίκην, ἂν ἀδικῆται, δύνασθαι λαβεῖν. ἔσται δὲ τοῦτο, ἐὰν κολάζητε τοὺς φανερῶς οὕτως ἐκ περιουσίας πονηρούς. οὐ τοίνυν οὐδ' ὃ πεπλασμένος βαδίζει παρὰ τοὺς τοίχους ἐσκυθρωπακώς, σωφροσύνης εἰκότως ἄν τις ἡγήσαιτο σημεῖον, ἀλλὰ μισανθρωπίας. ἐγὼ γὰρ εἴ τις αὐτῷ μηδενὸς συμβεβηκότος δυσχεροῦς, μηδὲ τῶν ἀναγκαίων ἀπορῶν, ἐν τούτῳ τῷ σχήματι διάγει τὸν βίον, τοῦτον ἡγοῦμαι συνεωρακέναι καὶ λελογίσθαι παρ' αὑτῷ, ὅτι τοῖς μὲν ἁπλῶς, ὡς πεφύκασι, βαδίζουσι καὶ φαιδροῖς καὶ προσελθεῖν τις ἂν καὶ δεηθῆναι, καὶ ἐπαγγεῖλαι οὐδὲν ὀκνοίη· τοῖς δὲ πεπλασμένοις καὶ σκυθρωποῖς ὀκνήσειεν ἄν τις προσελθεῖν πρότερον. οὐδὲν οὖν ἄλλο ἢ προβλημά τι τοῦ τρόπου τὸ σχῆμα τοῦτ' ἐστί, καὶ τὸ τῆς διανοίας ἄγριον καὶ πικρὸν ἐν τούτῳ δηλοῖ. σημεῖον δέ· τοσούτων γὰρ ὄντων τὸ πλῆθος τῶν Ἀθηναίων, πράττων πολὺ βέλτιον, ἢ σοὶ προσῆκον ἦν, τῷ πώποτε εἰσήνεγκας, ἢ τίνι συμβέβλησαι, ἢ τίνα εὖ πεποίηκας; οὐδένα ἂν εἰπεῖν ἔχοις. ἀλλὰ τοκίζων, καὶ τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς καὶ χρείας εὐτυχήματα σαυτοῦ νομίζων, ἐξέβαλες μὲν τὸν σαυτοῦ θεῖον Νικίαν ἐκ τῆς πατρῴας οἰκίας· ἀφῄρησαι δὲ τὴν σαυτοῦ πενθερὰν ταῦτα ἀφ' ὧν ἔζη· ἄοικον δὲ τὸν Ἀρχεδήμου παῖδα, τὸ σαυτοῦ μέρος,

[illegible]

A lium, quantam in te fuit, exortem egisti: nemo vnquam tam acerbè vel iudicatum non soluentem tractauit, vt tu eos qui vsuram tibi debent. Quem igitur videtis omnibus in rebus ita ferum & importunum: eum vos in ipso facinore & iniuria deprehensum non punietis? Indigna, Athenienses, & non æqua facietis. Etiam Phormionis, qui illum subornauit, facinora, odium & indignationem merentur: si præsertim eius impudentiam & ingratum animum spectetis. Arbitror enim scire omnes vos, cùm venalis esset, si eum à coquo, aut aliquo alio opifice emi contigisset, eum dominij artem edoctum, à bonis illis futurum fuisse quàm remotissimum. Posteaquam autem eum pater noster, mensarius, emit, & literis erudiit, & artem docuit, eique fidei magnam pecuniam credidit: felix factus est, fortunam, qua ad nos venit occasionem nactus omnis eius qua nunc fruitur felicitatis. Proinde indignum est, proh diuûm hominúmque fidem, & plus quàm indignum, eos qui è Barbaro Græcum, è

B mancipio nobilem fecerunt, qui tot felicitatibus ornarunt, ab eo negligi, extrema inopia conflictantes, cùm rem habeat & diuitias: & eo esse impudentiæ, vt quam fortunam à nobis accepit, de ea impertiri nobis non audeat. At non dubitauit ducere dominam, & eam habere in matrimonio, quæ eum recens mancipium, cum cùm emptus fuit, mirarentur: nec dotem sibi quinque talenta scribere, excepta quam mater habuit, quibus ipse potitus est, magna pecunia. Quid enim eum putatis in testamentum inscripsisse? Et cætera quæ habet, Archippæ lego: nostras autem filias, quæ domi propter egestatem cœlibes consenescunt, negligit. Quod si ille pauper esset, nos verò locupletes, & multa, vt multa homini possunt, aliquid accidisset illi, ac filij meas filias sibi dari postularent, seruo nati heriles, auunculi enim eis sunt propterea quòd matrem ille meam duxit. Posteaquam autem nos inopes sumus: non admirabitur eas vt elocentur, sed recenset & computat, quantum ego pecuniæ habeam. Nam quod omnium iniquissimum est: eius quæ nos fraudauit pecuniæ, nullam in hunc vsque diem rationem

C reddere voluit: sed exceptiones opponit de non danda nobis actione. Quæ autem è patrimonij partitione accepi, ea computat. Ac in cæteros quidem seruos à dominis inquiri videatis: iste contrà in dominum seruus inquirit: ex re scilicet, improbum & prodigum esse me, ostensurus. Ego verò, Athenienses, quod ad faciei habitum, & celeritatem incessus, & magnitudinem vocis attinet, non in iis me numero, quibus naturam propiciam habuerunt. Quibus enim rebus, sine mea vtilitate qui hasce sum molestiam, & multis sæpenumero incommodant. Sed quod ad eos sumptus omnes attinet, qui ad me ipsum pertinent: multò frugalius isto, & aliis eiusdem generis, viuere me constabit. Quæ verò in rempub. & in vos conferenda sunt, quàm splendidissimè possum, & ita vt vos ipsi estis, administro. Neque enim hoc ignoro, vobis qui ciues nati estis, satis esse obire munera, vt leges iubent: nos autem adscitos, & velut adoptatos, sic abundè munera sibi, vt vobis referre gratiam videamur. Ne igitur ea ex probra, propter quæ laude mereor. Sed quem à Phormio ciuium, vt tu, conduxi ad libidinem? ostendito. Quem ciuitate, quæ tibi liberalitate populi contigit, & libertate ciuili spoliaui, vt tu eos, quos probro affecisti? Cuius vxorem ego corrupi, vt tu præter alias multas, eam etiam, cui monumentum iste diis inuisus, propè domini tumulum extruxit, amplius duobus talentis insumptis,

[illegible]

neque animaduertit, ædificium illud tam magnificum, non si pulchri, sed minuere, quia illa propter illū, maritum allecerat, fore monumentum. Tamen illis facinoribus, & talibus petulantiæ testimoniis oblitus, alterius vitā exagitare audes? inter duo tu modestius extitisti, autem ea designas quæ capitalia sunt. Improbus iste, impendiosus est, Athenienses, iam inde ex eo tempore, quo ad templum Castoris & Pollucis vendit & minutos. cuius rei signum illud est, quod, si iustus fuisset, pauper esset, administrata domini pecunia. Nunc, cum tam ingentem pecuniam in potestate habuerit, vt tantum inde clam sit suffuratus, quantum nunc possidere eā nō debere, sed accepta ex patrimonio habere se existimat. Age per deum immortales, si vt furem impulissem, in ipso furto deprehēsum facultatibus quas habes (si tam possis) tibi, impositis, atque ita à te postulassem, si negares eas te surripuisse, vti eos referres vnde accepisses ad quem nū eas referres? Neq. enim illas tuas tibi pater tradidit: nec reperisti neq. eis alibi vsquā acceptis ad nos venisti, Barbarus n. emptus es. Et tu, qui publicè interfectū oportebat propter facinora corpore cūseruato, & ciuitate, nostra pecunia tibi coparata, & ob dignitatis ... vt liberos, qui dominorum tuorū fratres essent, ... actionem opposuisti, nū cōuenire nobis actionem in tam pecuniā, quam à te petentem? tu nobis conuiciaris etiam in patrem nostrum impiissimus quis fuerit? Quæ quis est, Athenienses, qui æquo ferre animo potuisset? Ego n. tamen si me vobis similiter aliis submissiore animo esse oportet, istū tamē esse ... oportere censeo, & si istū nemini cedere oporteret, mihi tamen eum cedere oporteret. Sumus enim ita sui, mi, vt tu nos oratione tua fingis seruitutem tuae seruisti. Fortassis aūt & hoc tot ū aliquis diuersis fratrē meū Pasiclē nihil de eo quem in his rebus. Ego verū, Athenienses, & à Pasicle deprecatur, ne ægrè ferat, & à vobis petita venia si eū processerim iracundiæ, vt seruorū meorum contumeliis irritatus, eo tenere nequeam, quæ hactenus etiam aliis dicentibus audire me dissimulaui. * Eloquar, an taceam? Ego verinum esse meū fratrem Pasiclem existimo experimentum an sit, haud scio: atque adeò vereor, ne Pasicles de iniquorum Phormionis in nos principium fuerit. Cum enim seruo adeo, despecto fratre, & nos colat ac suspiciat, à quibus cum cōli conuenie- [C]

bat, quam ea res iustā habet suspicionē? Aufer igitur è medio Pasiclē, & tuus sane filius potius qui domini* nomine, tu nomen suū aduersarius. hoc enim mauult, quam frater esse. Ego verò cū valere iubeo, & quos mihi pater tradidit adiutores & amicos, ad eos venio, ad vos, Iudices, eo, supplico & obtestor, ne patiamini, vt ego & filiæ, propter inopiā, meū seruū & illi* assentationib. derisui simus. Meus vobis pater mille clypeos dedit, & sæpe vobis vtilem operam nauauit & quinque triremibus vltrò donatis, & suis sumptibus completis, naualia munera obiit. Et hæc non eò commemoro, quod vos nobis debere gratiam existimē (nos n. debemus vobis) sed ne per ignorantiam vestrā aliquid his iniquū mihi accidat. Quod ne vobis quidē honestū fuerit. Cū aūt multa mihi dicenda esset de iniuria, & contumeliis quib. sū oneratus, tēporis exclusū me angustiis video, Vt igitur maximè vos omnes existimem cogniturus sumus, quibus nos affecti summ, iniuriis dicā. Si socii vnusquisq. vestrū cogitet, quē domi famulū reliquerit: ac deinde singat, se ab eo talia perpessū esse, qualia nos ab isto. Neq.

[Marginal notes, left margin: Pasicles a Phormione ... oportere.; Obiectat ... & nomine ... patri ... obsequio ... (illegible)]

καὶ οὐκ ἐνεθυμήθη, ὅτι οὐχὶ τοῦ τάφου μνημεῖον ἔσται τὸ οἰκοδόμημα τοσοῦτον ὄν, ἀλλὰ τῆς ἀδικίας ἧς τὸν ἄνδρ' ἠδίκηκεν οὗτος ἐκεῖνον. εἶτα τοιαῦτα ποιῶν καὶ τηλικαῦτα τῆς ὕβρεως τῆς αὑτοῦ, σὺ τὸν ἄλλων βίον ἐξετάζεις τίς ἐστι; μεθ' ἡμέραν μὲν σὺ σώφρων, τῆς δὲ νυκτὸς ἐφ' οἷς θάνατος ἡ ζημία, ταῦτα ποιεῖς. πονηρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πονηρὸς οὗτος ἄνωθεν ἐκ τοῦ Ἀνακείου, καὶ ἄδικος. σημεῖον δ'· εἰ γὰρ ἦν δίκαιος, πένης ἂν ἦν τὰ τοῦ δεσπότου διοικήσας. [illegible]

[illegible]

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΣΤΕ-
φάνου ψευδομαρτυριῶν β΄ λόγου.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΨΕΥ-
δομαρτυριῶν β΄.

[illegible]

A enim id spectandum est, Syrus ne an Manes, aut quis-
nam sit eorum quilibet, sed Phormio [illegible] est
eadem serui & isti sunt, seruus & ille fuit: at isti do-
mini, dominus & ego sui. Quas igitur pœnas vos
quisq; vestrûm sumendas existimaretis [illegible] mihi nûc
sumendas existimate: & eum, qui me falso testimonio
spoliauit, ad conscriptas leges, [illegible] adie-
cti sedetis, vlciscimini, & [illegible]
[illegible] omniũ quæ à nobis audiuistis, &
[illegible] singulatim eis
occurrentes, si se nõ omnia testatos esse [illegible]
[illegible] in tabella scriptum est? [illegible] igitur tum [illegible]
[illegible] igitur illa est apud prætores [illegible]
Si [illegible] sub [illegible] testamentũ, alius [illegible]
[illegible] habere testamentum, quale [illegible] in quo
quid scriptum est? hæc quæritote. Nã quæ isti testati
sũt, ea nemo è cæteris suo testimonio cõfirmauit. Sin
[illegible] qui malũ accepit, miserabiliorẽ iis,
qui [illegible] sunt, putatote. Quæ si facietis & me
B [illegible] abitum [illegible]
& ipsi [illegible] religio postulat, decreueritis.

ARGVMENTVM ORATIONIS IN
Stephanum testem secundæ.

IN hac oratione [illegible]
[illegible]
[illegible]

DEMOSTHENIS IN STE-
PHANVM TESTEM, ORATIO
secunda, Hieronymo Vuolfio interprete.

NOn defuturam esse Stephano defen-
[illegible] de testimonio, ac fore, vt ver-
[illegible] circumscriberet, se non omnia
[illegible] tabella perscripta dixisse, [illegible]
[illegible] & ipse fore sus-
picabar, iudices. Nam & vafer est: &
C qui Phormioni [illegible] orationes [illegible] consilia sugge-
rant, malisunt: simul etiam probabile est, eos qui
mendaciis pro testimonio [illegible] etiam mendacio-
rum defensionem statim meditari. Quod autem in
tam prolixa oratione, [illegible] testes produ-
xit, [illegible] adfuisse patri meo id testamen-
tum facienti: vt scire posset, exemplum eius testamẽ-
ti id esse, quod [illegible] aut apertas vidis-
se tabulas, quas pater pro testamento reliquerit: hæc
[illegible] meorum [illegible] Verũ,
[illegible] testatus est, exemplum esse testamenti Pasio-
nis ea, quæ tabulis inscripta fuerint, cum ostendere
non possit, vel testamentum fecisse patrem nostrum,
vel se interfuisse, testamentum facienti patre, & vi-
disse: nonne apertè conuincitur falsi testimonii? Quòd
si prouocationẽ esse dicit, non testimonium: haud vera
prædicat. Quicquid enim in iudicium affertur in mu-
tua prouocatione aduersarii per testimonium affertur.
Neque enim vobis liquere posset, vera ne essent an falsa,
quæ vtriq; [illegible] testes adhiberet. Iis
verò adhibitis, illis credituri [illegible] rationib.
[illegible] ex iis quæ à testib.
dicuntur, ea statuitis & decernitis, quæ vobis iusta esse
videantur. Argumentis aũt ostendam & testimonium
esse, non prouocationẽ: & quemadmodũ oportuisset
testificari si facta fuisset, prouocatio, sicut facta nõ est.

[illegible]

Testificatur se adfuisse apud arbitrum Tisiam, cum provocaret Phormio Apollodorum, ut aperiret tabulas, quas exhibebat Amphias Cephisophontis affinis: Apollodorum autem eas aperire noluisse. Scio sic testificatum essem, vera esse testificatum videretur, exemplum autem esse testamenti Pasionis, ea quae tabulis, quas Phormio exhibuit, inscripta fuerant, testari cum me adfuisse ex testamento facienti, neque sciant an testamentum fecerit: [illegible] vobis videtur manifeste esse impudentiae? At si dicat, se Phormione affirmante, credere ea vera esse: iustiss viri est & credere illi ea affirmanti, ex patre dicere iubemi testimonium. Leges autem non ita loquuntur: sed quae norit aliquis, & quibus gestis interfuerit, ea testari iubent, atque in albo inscribere: utque ad inserta liceat quicquam, nec adlere iis quae scripta fuerint. Id vero e vivente auditum, testari non sinunt, sed e defuncto.* De rebus item quibus interesse non potuerit, & quae peregre gesta sunt, dictum aliena fide testimonium, inscribendum est in tabulis: eadem que actione & ipsum testimonium, & aliena fide dictum testimonium in iudicium adducendum est simul, ut si in se receperit is qui dixit ipse testimonium, ille obnoxius sit falsi testimonii, sin in se non receperit, ii qui aliena fide testimonium dixerunt. Sed Stephanus cum neque sciret an pater noster testamentum reliquerit, neque unquam adhibitus fuerit, cum pater noster testamentum faceret, sed e Phormione audierit: rem auditam attestatus, cumque falsam, contra legem. Quae ut vera esse constet, ipsa vobis lex recitabitur.

LEX.

Rem auditam e mortuo testari liceat. testimonium item aliena fide dicere de re extra Atticam gesta, & cui interesse non potuerit. Ostendam autem vobis, eum etiam contra aliam legem esse testificatum, ut sciatis Phormionem, ut qui magnorum iniuriarum defensionem non haberet, provocationis praetextu & specie esse usum: re ipsa vero ipsum sibi dixisse testimonium, subornatis iis, per quos & iudices decepti sunt, quasi illi vera testificarentur, & ego relictis a patre pecuniis sim spoliatus, nec poenas de factis mihi iniuriis possim sumere. Ipsum enim sibi esse testem, leges sinunt neminem, neque in publicis, nec in privatis causis, nec in rationibus referendis. Phormio vero ipse sibi testis fuit, cum isti dictavit, se ea illo auctore testificatum esse haec. Ut autem vos rem certo cognoscatis, ipsam mihi legem recita.

LEX.

Adversarii necessario alter alteri interrogati respondeant, non testificentur. Proinde consulerate legem hanc, quae falso testimonio obnoxios esse iubet, idque ob illud ipsum, quod testificentur contra legem.

LEX.

Teneantur etiam falsi testimonii is, qui testificatus est, ob hoc ipsum quod contra legem testificatur, & is qui eum produxit, eodem modo. Iam & e tabulis intelligi potest, in quibus scriptum est testimonium, eum haec falso esse testificatum. Nam & candidatae sunt, & domi concinnatae. Conveniunt autem iis, qui* res factas testificantur, confecta testimonia domo afferre. Eos vero qui de provocationibus testificantur, cum sermonis aserunt, ceratas inscribere testimonium: ut, si quid adscribere vel delere voluerint, facile possint. Proinde haec omnia ostendunt, eum falsa esse testificatum, & contra legem. Volo autem vobis & hoc ipsum ostendere, neque ullum fecisse testamentum patrem nostrum

A [illegible]

B [illegible]

Νόμος.

[illegible]

C [illegible]

Νόμος.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

neque leges id permisissent. Si quis enim vos roget, qui bus legibus nobis in ciuitate viuendū sit receptis, sa- tis scio, respondebitis, legibus. At leges vetant, legem fer- re de vno viro, nisi eadem ferantur de vniuersis Athe- niensibus. hæc igitur lex iisdem viuere legibus eos iu- bet, non alios aliis. Pater autē obiit Dysniceto prætore: Phormio Atheniensis factus est, Nicodemo præto- re decimo pòst anno quàm pater noster obiit. Qui igi- tur pater, ignorans eum fore Atheniensem: & vxo- rem ei suam dedisset, & nobis contumeliosè insultas- set, & beneficium à vobis acceptum contempsisset, & leges etiam despexisset? Vtrum verò honestius ei fuis- set, viuenti hæc facere, si voluisset, an defuncto testa- mentū relinquere, cuius factionem nō habebat? Sed ipsis legibus auditis, cognoscetis, eum condendi testa- menti ius non habuisse.

Pudorem prefecisse ... [illegible] testamentum ... habuisse ... [illegible]

LEX.

Quicunque non asciti fuerant, vt neque renuncia- ri eis, nec lege in eos agi liceret, cùm Solon magistra- B tum iniret, eis sua lege re sua arbitratu liceat: nisi libe- ros germanos mares habuerint: nisi quis fuerit furore percitus, aut senectute, aut veneficio, aut morbo præ- peditus, aut à muliere impulsus, aut earum rerum ali- qua, quæ legibus interdictæ sunt, aut necessitate, aut vinculis circumuentus. Legem audiuistis, quæ testa- menta condere non sinit, si liberi sint germani. Illi ve- rò eum dicant hæc testatum esse patrem: se interfuis- se ostendere non possunt. Est & illud considerare ope- ræpretium, qui non asciti fuerint, sed germani sint nati, illis largiri legem, vbi sint, vt sua legent. At pater noster à populo ascitus fuit in ciuitatem. Quare nec ea quidē ratione licuit ei testamentū cōdere, præter- tim de muliere: cū id neque liceret legibus, & liberi essent. Considerate porrò, quare, nec si quis orbus est, condendi testamenti potestatem habeat: Si, inquit, de- liret, aut ægrotet, aut venenum biberit, aut mulieri ob- secutus, aut senectute, furore, aut aliqua necessitate sit circumuentus, ei potestatem lex denegat. Iam expen- dite, an sani hominis id testamentum videatur, quod C illi patrē fecisse asserunt. Neq; verò id ad aliud exem- plum contuleris, quàm ad locationem: an vobis con- sentaneum esse videatur, cui artis verò nobilitatem ex- ercendæ potestatem negarit, ei vxorem suam vt de- derit, & socium suorum liberū nasse passus sit? Neq; miremini, si eos cætera callidè commentos, quæ in lo- catione sunt, hoc fefellit. Fortassis enim in aliud ni- hil intenti fuerunt, nisi vt pecunias nos fraudarent, & patrem vt obæratum inscriberent. Deinde me non i- ta fore acutum putabant, vt in hæc accuratè inquire- rem. Considerate porrò à quibus leges desponderi mulieres iubeant, vt ex iis etiam commentitij testa- menti falsum fuisse testem Stephanum intelligatis. Recita.

LEX.

Quam legitimè desponderit vxorem, vel pater, vel frater germanus, vel auus paternus: ex ea liberi germa- ni sunto. Quòd si nemo horum fuerit: si orba est, is cuius est autoritas, eam habeto: si non fuerit, in eius cui se permiserit, potestate esto. Hæc lex, quibus auto- ritatē tribuat, audiuistis. Horū verò neminē matri au- torē fuisse: ipsi mihi aduersarij testimoniū dixerūt. Nā si fuisset, exhibuissēt. An verò falsos testes ab eis creditis subornatos, & testamēta nō facta: fratrē autē,

Autoritas sponsalium.

[illegible]

aut auum, aut patrem, si licuisset, non fuisse prodi- A ctam causa petuntur eam? Cum autem horum neminem superstitem fuisse constet: tum necesse est matrem nostram fuisse pupillam. Pupillam autem in cuius esse potestate leges iubeant, considerate. Recita legem.

LEX.

Quòd si quis è pupilla fuerit natus, ubi annum ætatis* decimumsextum compleuerit, pecunias teneat, & victum matri demetiatur. Proinde lex iubet, matrem in filiorum puberum esse potestate, eósque victum ei demetiri. Me autem constat & militasse, & triremem instruxisse vobis, cùm ille matrem meam in matrimonio haberet. Verùm ut appareat, me tunc in præfectura adfuisse, patrem iam obisse, cùm nuptias ille celebraret, ubi ille: me ancillas ab eo postulasse ad quæstionem, in ipsis de rebus, an ea ita gesta essent, & eum prouocasse: cape mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

Testantur se adfuisse, cùm prouocaret Apollodorus Phormionem, ad quæstionem de ancillis habendam: Si negaret Phormio, se prius etiam matrem eius corrupisse, quàm Phormio asserat, se eam desponsam à Pasione duxisse. Hac autem ab Apollodoro prouocatione facta, noluit Phormio ancillas dare in quæstionem. Iam legem his de rebus latam legito, quæ sic habet: disceptationem fieri oportere de puellis pupillis omnibus, tam ciuibus quàm peregrinis, ac de ciuibus actionem dare oportere prætorem, & cum eo de inquilinis autem Bellidocê: ac sine disceptatione nõ licere vel hæreditatê habere, vel pupillã.

LEX.

* Sortitio autem fiat de hæreditatibus & pupillis, singulis mensibus, excepto Mareo, ea verò de qua disceptatio facta non est, hæreditates ne teneantur. Proinde ipsum, si rite agere voluisset, agere in pupillam decuit, sicuti testamentum id ei contulisse, siue ratione propinquitatis. Si tanquam pro ciue, apud prætorem: si vt pro peregrina, apud Bellidacem: ac tum, si quid æqui dicere potuisset, coniectis vobis, qui sortito pro tribunali sedebatis, contra legê & iudiciû obtinere, & nõ ipsum sibi priuatas leges statuentê, agere quicquid libuisset. Considerate hanc quoque legem, quæ iubet testamentû, quod pater superstitib. germanis liberis fecerit, si filij ante pubertatê decesserint, ratum esse.

LEX.

Quicquid pater legitimis filiis superstitibus, testamento inscripserit, si obierint filij, prius quàm biennium puberes fuerint, testamentum patris ratum esto. Proinde dum illi viuunt, irritum est testamentum, quod patrem ibi reliquisse dicunt: & contra omnes leges Stephanus falso testatus est, id exemplum esse testamenti Pasionis. Vnde n. tu nosti, & vbi adfuisti patri testamentum facienti? Te quidem corruptorem testamentorum esse apparet, qui & falsa copiam testeris, & vera testimonia suffuraris, & iudicibus imponas, & per conspirationem litigantibus assipuleris. Leges autem & harum rerum dant publicas actiones. Recita mihi legem.

Insidiator Stephanus & Phormionis.

LEX.

Si quis conspirauerit, aut adiutor fuerit corrumpendæ Heliææ, aut alterius alicuius iudicij Athenis, ad corruptelã pecunia siue data, siue accepta, aut cœtum congregarit ad popularis status euersionem, aut aduocationis causa in iudiciis vel priuatis vel publicis pecuniã acceperit: eorũ contra actio detur apud Sexuiros.

[illegible]

Νόμος.

Καὶ ἐὰν ἐξ ἐπικλήρου τις γένηται, καὶ ἅμα ἡβήσῃ ἐπὶ δίετες, κρατεῖν τῶν χρημάτων, τὸν δὲ σῖτον μετρεῖν τῇ μητρί. [illegible]

B

Μαρτυρία.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

C

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Νόμος.

[illegible] χρημάτων [illegible] τὸν νόμον.

[illegible]

Ἡ δίκας

[illegible]

Porquàm igitur ò viri Iudices, [illegible] hisce [illegible], [illegible] ciuitatis de legibus, aut verò de [illegible] ipse Phormio [illegible]? Ego quidem [illegible] esse [illegible] & Phormionem ab initio [illegible], & pecuniam [illegible], quam nobis pater reliquit, & [illegible] cum [illegible] & officina Stephanum [illegible] falsa esse testatum, & contra legem. Illud præterea, Iudices, considerate [illegible] nemo vnquam testamenti exemplum [illegible]. In syngraphis quidem id fieri solet, [illegible] testamentorum [illegible]. [illegible] testatores relinquunt, [illegible] constitutum. Quo pacto igitur [illegible] exemplum esse testamenti Pasionis, ea quæ in tabula scripta fuerunt? Oro autem vos omnes, Iudices, [illegible], vt & me [illegible] & vos qui ita [illegible] falsa testificantur, puniatis, tum vestra ipsorum, tum mea, tum [illegible] legum causa.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ.

[illegible]

ARGVMENTVM EXCEPTIONIS aduersus Pantænetum.

[illegible]

quibus de rebus dandæ sint metallicæ actiones. Quum autem mihi nihil Pantæneto acciderit, absurdè actionem agere actione metallica. Quin & tertiam adducit legem, quæ distinguit, quæ causæ quidem in iudicio disceptandæ sint, & a quibus magistratibus dandæ actiones. Pantænetum autem cum legem violasse variis criminibus in vitam velut mutasset contendit, deque omnibus in metallicis iudicio accusasset. Ac lege de transactione interdictum esse, dubiis reliquis in fine, ab exceptione & suspicione, & deinceps in eandem. In medio autem rectam defensionem collocatur: cuius id est maximum & firmissimum, Nicobulum tum peregrè abfuisse, cum Pantæneto illa acciderint, propter quæ & nunc hunc, & nunc Nicobulum in ius vocarit.

DEMOSTHENIS EXCEPTIO ADVERSUS PANTÆNETUM, Hieronymo Vuolfio interprete

QVIA dederunt leges excipiendi potestatem, Iudices, iis de rebus quæ actæ transactæq; sint: & hæc vtraque inter me & Pantænetum intercesserint: præscripsi, vt modò audiuistis, non dandam esse ei actionem: non abstinendum hoc iure mihi ratus, neque committendum, vt, cum præter cætera omnia conuicero, illum & omni me periculo liberasse, & mecum transegisse, dicere posset, me non vera loqui: néve hoc argumento vteretur, si quid tale actum esset, fuisse me hoc præscripturum: sed * in hoc iudicio eademque causa vobis vtrumque ostendendum, & illi à me nullam esse factam iniuriam, & ab eo mihi contra leges facessi negotium. Quòd si quid eorum accidisset Pantæneto, quæ nunc queritur: illis statim temporibus in ius me vocasset, quibus inter nos contrahebamus, cum & * mestrua sint iudicia hæc, & vtrique domi fuerimus, & omnes homines, recentibus iniuriis magis, quàm mora interposita, indignari soleant. Sed postquam nulla affectus iniuria (vt & vos, satis scio, audita re, assensuri estis) successu Euergini iudicij elatus, calumniatur: reliquum est Iudices, vt apud vos ostensa innocentia mea & iis quæ dicam, testibus comprobatis, vlcisci me studeam. Petam autem à vobis omnibus rem æquam & modicam: vt meam exceptionem benignè audiatis, totumq; negocium diligenter attendatis. Nam cùm multa in vrbe iudicia facta sint: nullam vnquam actionem vel impudentius vel iniquius ab illo esse institutam senietis, vt arbitror, ea, quam nunc iste instituit, in conspectum vestrum prodire non dubitauit. Dabo autem operam, vt rem vobis omnem ab initio, quàm fieri paucissimis poterit, explicem. Mutuauimus quinq; & centum minas, Iudices, Pantæneto, ego & Euergus, ad officinam in fodinis Maroneæ, & ad triginta mancipia. Eius pecuniæ quadraginta quinque minæ meæ fuerunt, talentum Euergi. Acciderat autem, vt iste deberet Mnesicli Collytensi talentum, Phileæ Eleusinio & Plistori quadraginta quinque minas. Venditor officinæ & mancipiorum nobis fit Mnesicles (is enim ea isti emerat à Thelemacho, priore domino) ea verò conducit iste à nobis vsura illius argenti, quinque & centum drachmis in singulos menses. Conficimus tabulas, quibus & locatio & certum quoddam tempus, intra quod a nobis officinam ei redimere liceret, continebatur. His actis Februario mense, prætore Theophilo: ego statim in Pontum profectus sum

Cui perscriptio ... [illegible]

Mutuatio de ... [illegible]

A [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ πανταίνετον.

B ΔΕΔΩΚΟΤΩΝ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν νόμων παραγράψασθαι, περὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας δικάζηται ... [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

ille & Evergus hic fecerunt. Quicquid inter se gerebant, me aliene discere non possum. Neque enim ea adeunt dicunt neque semper eadem, iste quidem. Aliàs enim asserit se ab illo contra pacta esse locatione vi euersum [illegible] in causa scripsisse, vt in publicu ipse inscriberetur [illegible] quippiam aliud, quod libuit. Ille autem simpliciter, se nec vsuras reddidit, nec alia re vlla, quæ pactis continerentur, ab illo [illegible] [illegible], & ob eo volente, suum recepi [illegible] autem [illegible] illum [illegible], adducentem quosdam qui controuersiam mouerent [illegible] illos non per se [illegible] esse neque illum prohibuisse, quominus teneret quæ [illegible], modo fidem seruaret. [illegible] quæ [illegible] orationes audio: sed illud scio, siue ille vera dicit, & iniuria affectus est, vt ait, ab Evergo [illegible] quantas voluit (vicit enim vobis iudicantibus) neque profectò æquū esse, vt [illegible] & à me qui peregrè absens [illegible] Evergi [illegible] quidem circū[illegible] esse per calumniam: me verò ne sic quidē eiusdem criminis iure accusari. Vt igitur hæc primùm à me verè dici cōstet, horum testes ad vos producam.

TESTES.

[illegible] igitur & venditorem nobis possessionum, eū qui ipse ab initio emerat & ex pacto illum conduxisse nostram officinam & mancipia: & me [illegible] quæ ille postea cum Evergo egit, neque interfuisse [illegible] fuisse domi omnino: & illum in ius vocatum, & me nullius vnquam criminis ab isto reum esse factum è testibus [illegible], Iudices. Reuersus igitur [illegible] [illegible], quæ [illegible] omnibus [illegible] & audirem, illum deseruisse officinam, & Evergum habere, & tenere quæ [illegible], viderem [illegible] in modum dolui: [illegible] ter rem [illegible] Aut enim socium esse me oportebat Evergi [illegible] & [illegible] istius loco Evergum habere, & [illegible] [illegible] locationem, & contrahere [illegible] mihi neutrum erat [illegible]. Hæc quæ dixi [illegible] ferens, conspectum Mnesiclem, qui [illegible] rerum venditor nobis fuerat, cum eo expostulabam, quòd talem nobis hominem conciliasset, [illegible] quidam controuersiam mouerent, quibusnam id rei esset [illegible] interrogabam. Quibus ille auditis, deridebat eos qui hæc facerent, qui tamen congredi velle nobiscum, seque vt fieret se curaturum dicebat & moniturum illum, vt mihi præstaret æqua omnia & persuadendi spem habere. Vt congressi sumus, quid multis est opus? venerunt ij qui se [illegible] ad officinam & mancipia, quæ à Mnesicle nos emeramus neque ibi quicquam simplex aut æquum afferebant, sed vbique me [illegible] Mnesicle porrò venditionem nobis confirmare, [illegible] nobis ferunt, quā nos repudiaremus [illegible] vt aut pecuniis omni à se recepta discederemus, aut ipsis dissolueremus, [illegible] postulasset causantes, ma habere [illegible] longè maioris precij esse, quàm quantum nos dedissemus. Quibus ego auditis, statim, sine deliberatione promisi me recepturum, & Evergo persuasi, vt consentiret. Quum aūt pecunia nobis numeranda esset, & res eō processisset negarunt [illegible] se daturos qui tunc illa promiserant, nisi nos eis possessionum venditores fieremus, in [illegible] vulnera quibus nos isti calumniis vexarent. Vt igitur & hæc vera esse constet etiam hæc testimonia capito.

[illegible]

TESTIMONIA.

Cum autē res in eo consisteret, & pecuniam ij quos iste addu[illegible], non numerarent, & nos quae emisse[illegible], nō [illegible] teneri videremus, supplicabat, obtestabatur, [illegible], et venditores fieremus. Precantī vero [illegible] & molestum me obstitisse, & nihil nō facie[illegible] id quoque concessi. Sed quia eum maliciosum esse videbam, Athenienses, & [illegible] Mnesiclem apud [illegible] accusasse: rursus cum summus esset Euergi amicus, suscepisse eum eudem [illegible] & prorsum, cūm ego redissem, gratulari mihi adventum, & gaudere conspectu meo: ubi verò promissa persolvenda erant, infensum mihi factum [illegible] denique [illegible] semper esse amicum, dum aliquid occuparet, & quae [illegible] tulerit, post, inimicum fieri & adversarium volebam, cum [illegible] contractus [illegible], pro illo venditor fierem, sic cum eo convenire, ut omni periculo transacta re, liberaret. His concessis, iste me [illegible] missum fecit. Ego verò venditor, ut precabatur, factus sum possessionum: quemadmodū eas ipse à Mnesicle emeram. Res quae igitur mea [illegible] [illegible] ista iniuria me dij bene ament, [illegible] quid accidisset, nūquam fore putavi, ut me in ius vocaret. Res igitur de qua sententiam fereris, & propter quam calumnia vexatus, dandam esse et actionem negari, haec est. [illegible] Adductis autem testibus qui adfuerunt, cūm iste me absolveret ac liberaret, [illegible] dandam esse actionem legibus ostendam. Lege mihi hoc testimonium.

TESTIMONIUM.

Lege mihi & emptorum testimonium, et [illegible] [illegible], me ea vendidisse his, quibus ille iussit.

TESTIMONIUM.

Neque verò hi solum testes nobis [illegible] missum esse [illegible], & [illegible] calumnia [illegible] ipse etiam [illegible]. Cum enim Euergum accusaret, me [illegible] ipse testabatur [illegible] esse reliquum. Nec enim profectò, in [illegible] utrumque ex [illegible] accusasset, alterum omisisset, alterum in ius vocasset. [illegible] iterum [illegible] iudicio [illegible] quid [illegible] ego nihil [illegible] intelligetis. [illegible] nam quoque legem recita.

LEX.

[illegible] (marginal note)

Audistis, Athenienses, legem aperte dicere, quibus de rebus [illegible] [illegible] ut ubi [illegible] in [illegible]. [illegible] autem, cum nullis de rebus quae legibus [illegible], in ius vocandum de his minimè [illegible]. Nam quae respublica [illegible] [illegible] esse [illegible] sententias [illegible] potestatem [illegible] permittitur. Sic caeteris de [illegible], quae [illegible] sunt legibus, singulatim aliqua ratio probabilis afferri queat. Quae verò ipse sua voluntate transegit, de iis dicere nihil potest, neque culpa [illegible] quam [illegible] fecerit. Iam qui *[illegible] cum [illegible] ab aliis [illegible] acquisitum. Qui verò de [illegible] quae transegerit, de[illegible] accusat, [illegible]. Quamobrem nihil [illegible] [illegible] est. Me igitur ab [illegible] esse factum, cum [illegible] mancipium factus sum, [illegible] [illegible] de rebus non dico [illegible], ex lege [illegible]. Ne quis verò [illegible] Athenienses, me quid ipsum [illegible] causā [illegible], hic [illegible]

A

Μαρτυρίαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ πρᾶγμα [illegible]

B

[illegible]

Μαρτυρία.

Λέγε δή μοι [illegible] μαρτυρίαν [illegible]

Μαρτυρία.

Οὐ τοίνυν μόνον [illegible]

C

[illegible]

Νόμος.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ νόμου λέγοντος [illegible]

[illegible]

[illegible] A

Ἔγκλημα.

[illegible]

Ἐπίσχες.

[illegible] B [illegible]

Ἔγκλημα.

[illegible]

Ἐπίσχες.

[illegible] C [illegible]

Ἔγκλημα.

[illegible]

Ἐπίσχες.

[illegible]

Πρόκλησις.

[illegible]

Ἔγκλημα.

[illegible]

Ἐπίσχες.

consignem singulatim etiam eius omnes criminationes ementitas esse ostendam. Recita ipsum crimen, cuius me reum facit.

CRIMEN.

Damnum dedit Nicobulus insidiatus mihi & facultatibus meis: quòd Antigenem seruum suum eripere seruo meo iussit argentum, quod is ferebat, aerario numerandum de fodinis quas ego emi nonaginta minis: & in causa fuit, vt mihi duplum inscriberetur in tabellas publicas.

DESINE.

Ista omnia quorum me nunc accusauit, prius Euergo absente, reiicitque peregit. Testimonium autem est accusationis meo apud vos, me peregrè abfuisse, cùm inter istos conuentio [illegible] tamen etiam è communi perspicuum est. Nusquam enim me quicquam istorum fecisse scripsit: sed me sibi & suis facultatibus insidiatum, mandasse id seruo meo subscriptione qua mentitur. Qui enim ego mandare potui, qui, cum hinc soluerem, quidnam hic futurum esset, vtique ignorabam? Deinde quanta stultitia est, cùm me suæ dignitati & saluti insidiatum dicat, eidem scribere, seruo mandasse ea, quibus nec ciuis ciuem afficere queat? Quid aliud igitur [illegible] apparet est, cùm nulla ratione posset propter peregrinationem, istorum in me quicquam transferre, & me calumniari vellet, meo iussu esse factum inscripsisse. Neque enim ut hoc fecisset, illam causam habuisset. Lege quod sequitur.

ACCVSATIO.

Et postquam ego sum factus ærarius, collocauit Antigenes seruo suo in mea officina, ea quæ est ad Thrasyllum, mea illis tradere me vetante.

DESINE.

Rursus in his nimirum ab ipsa re mendacij conuincitur. Scripsit enim me collocasse, se [illegible] vetuisse [illegible] per absentem [illegible] ego collocabam, qui essem in Ponto: neque interdixit ille, non præsenti. Quid enim potuisset? Quæ res igitur eum coegit hæc scribere? Euergus opinor, cùm ea committeret, quorum pœnas dedit, homo mihi notus & familiaris, seruum aliquem domo mea arcessitum, apud se, custodiendi gratia, collocauit. Si igitur verum scripsisse [illegible] fuisset. Quæ enim mea culpa est, si Euergus constituit? Id sciens, talia scribere coactus est, vt mecum agere iudicio posset. Lege cætera.

ACCVSATIO.

Et persuasit meis famulis, vt * in Conchilione sederent supplices, [illegible] meam.

DESINE.

Hoc iam omnino impudens est. Non enim ex eo dicam, quòd eos in quæstionem postulans dare noluit: sed vulgo perspicuum est, esse mendacij. Qua enim de causa eos pelliciebam? Vt scilicet eos [illegible] mihi data, vel [illegible] recipiendi meum cogere [illegible] & hæc per testes probata sunt. Sed recita tamen prouocationem.

PROVOCATIO.

Hic igitur prouocatione non accepta, sed repulsa, considerate quale statim post hæc crimen impingat. Lege quod sequitur.

ACCVSATIO.

Et consumpsit argenti massas, quas mei serui conflauerant, & argentum habet ex illis massis confectum.

DESINE.

Rursus ista fieri à me quæ patrarunt non præsente

[illegible]

ACCVSATIO.

Et vendita est ancilla mea & seruis, contra pacta mecum facta.

DESINE.

[illegible]

TESTIMONIVM.

[illegible]

TESTES.

[illegible]

ACCVSATIO.

[illegible]

LEX.

[illegible]

LEX.

[illegible]

Ἔγκλημα.

[illegible]

Ἐπίσχες.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Ἔγκλημα.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

PROVOCATIO.

[illegible]issimum est, illum tunc falsa calumnia oppressum. [illegible] fuit [illegible] * [illegible] in agro ad [illegible] & [illegible] esse ingressum & [illegible] in iudicium. Atqui ad [illegible] leges [illegible], & [illegible] periclitetur, quid aut [illegible] vel hodie accessi, & [illegible] talentis [illegible]. Erat [illegible] accusaretur, [illegible] legibus facile absolui. Sed in actione metallica, & in iis rebus de quibus [illegible], nihil [illegible], difficile erat [illegible] intelligi [illegible] pulisse, [illegible] illa [illegible], quae de re suffragia illis ferenda erant, [illegible] illum condemnant. Quis igitur illos decepit [illegible] decipere [illegible] ingressum esse, ac [illegible] eloquentia & [illegible] libus, impuro & execrando [illegible] illa & [illegible] hominum * & [illegible] & improbissimo & impudentissimo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ

[illegible]

[illegible]

cunis pararetur [illegible], cùm vt aliis gratificetur, [illegible] per [illegible] in illorum numero [illegible] nisi illud forte dicant [illegible] esse dignum. Recita mihi testimonia, qualis ego sim, qui mecum conualeant, opemque meam implorant.

TESTIMONIA.

Talis Pantænete sum ego, ille [illegible] & talis tu, qui [illegible] de meo tamen [illegible] cessu, loquendique consuetudine [illegible] apud vos liberè veritatem dicam, Athenienses. Haud me fane præterit, neque ignoro, me Naturam habuisse parum propiciam in his rebus, neque eas expedire mihi. Nam si ea mihi odium pariunt, quib. agendis nullum fructum capio, nónne infelix in ea quidem parte sum? Sed quid agam? si illi [illegible], propter ea & molesta etiam [illegible] erit? Nequaquam verò. Malicia enim in me & improbitatem esse, ne ille quidem ipse ostendere, neque è vestrûm numero quispiam est vllius facinoris mihi conscius. In aliis autem rebus vnusquisque nostrûm talis est, vt fortunæ & naturæ visum fuit. Ac repugnare ingenio, facile profectò haud facile est. alioqui [illegible] nihil interesset, alium verò quem videris, censere & reprehendere, procliue est. Sed quid tibi propter hæc rei mecum est Pantænete? nihil. Multa acerba et perpessus proin de [illegible] de me quidem, neque enim vlla tibi à me vita est iniuria. [illegible] nunquam me præteriisse [illegible] me fecisse, cùm Energo [illegible] vt ego [illegible] esse [illegible] & magna in te commisisse. [illegible] ego [illegible], & peregrè [illegible] iniuria te affeci? Quòd si quis et longiatas, [illegible] iniuriis, & nunc de iis verissima dicturum esse [illegible] tamen opinor omnes [illegible], vt multas accipere iniurias pecuniariis damnis grauiores. Nam & fortuitæ cædes sunt, & ea violantur quæ minimè conuenirebat, & complura eius generis alia committuntur. Sed tamen horum omnium terminus & satisfactio statuta est lata lege, vt te transacta & composita quiescat [illegible] tantum in omnibus valet, vt si quis * fortuita cædis reum peregerit, & palam ostenderit, aliquem non esse purum, post tamen placatus ei fuerit, [illegible] eiusdem [illegible] potestatem nó habeat. Nam si ipse [illegible] ante obitum, vulneris auctorem [illegible] fecerit, nulli cæterorum cognatorum cædis agere permissum est [illegible] & [illegible], & si [illegible] tur, occidi leges iubent eos semel dimissos omnibus periculis verò [illegible] liberat. De vita igitur [illegible] [illegible] tantum valet, ista quæ manet [illegible] [illegible] que causis, nó valebit? Nequaquam. Neque enim, si ego meum [illegible] vobis [illegible] nó [illegible], id erit grauissimum, illud graue erit, si res iusta, seruata ab omni æuo, nostra ætate abrogabitur.

Reprehensio [illegible]

ARGVMENTVM EXCEPTIONIS
Aduersus Nausimachum & Xenopithem.

Nausimachus & Xenopithes sub tutela fuerunt Aristechmi, isque [illegible] [illegible]

DEMOSTHENIS EXCEPTIO ADVERSUS NAUSImachum & Xenopithem, Hieronymo Vuolfio interprete.

Q[illegible]

TESTIMONIA.

[illegible]

LEX.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙμαχον καὶ Ξενοπείθην.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Ἔγκλημα.

[illegible]

Ἔγκλημα.

[illegible]

[illegible] ... Nam tribus quamobre mensibus post, quam cum illis transegeramus. Neque vero Demaretum rebellium [illegible] ... Nusquam enim [illegible] viuenti Demaretio [illegible] ...

TESTIMONIA.

Proinde neque patrem post transactionem pecuniā [illegible]

ACCVSATIO.

[illegible] Recita ipsam actionem, quam tum patri intenderunt.

ACCVSATIO.

[illegible] Xenopithe & Nausimache? [illegible]

[illegible] Vt autem in [illegible] Athenienses [illegible] quoque legem vobis recitabo, quæ [illegible] pupillis agere [illegible] licere [illegible] Etiam hæc ita vobis recitabitur.

LEX.

Audistis, Athenienses, legē palā dicere, nisi intra quinquennium egerint, pōst licere agere. [illegible] Proinde vobis [illegible] actio danda nō est. [illegible] pupillis [illegible] extra quinquennium actionem [illegible] contra nos, illorum filios, [illegible] vigesimo nunc anno [illegible] & legū iura [illegible] magnā [illegible] relictam [illegible] & argumento [illegible]

[illegible]

A [illegible]

Νόμος

[illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ

περὶ τοῦ ὀνόματος λόγου.

[illegible]

A pecuniam exegistis [illegible] quam eidem reddideritis, tacere vos æquum est, & non accusare possit & tenere. Nam ea esset summa iniquitas. [illegible] & [illegible] à se triremes [illegible], & suas opes in vos [illegible]. Ego verò illud animaduertendum esse [illegible] & cùm plerique sua bona perdiderint, pau[illegible] qui respublicæ partem [illegible] & [illegible] gratiam à vobis reperiuntur. Nam & ipse [illegible], qui bene mereretis de republica, gratia quædam à vobis habentur: quibus verò maximè illi [illegible], qui quicquid in ea re publicè prodest, faciunt, id verò quod turpe esse omnes dicunt, & [illegible] suscipiunt. Qui autem simul & publica munera obeunt, & suam rem familiarem perdunt [illegible] reipublicæ benefi[illegible] loco relinquunt. Nemo enim ipse sese [illegible] accusauit, sed publicè opes sibi ereptas esse dicit. Qui verò & quæ vos [illegible] omnia strenuè exequi[illegible] & sua cæteris in rebus frugalitate rem domesticam [illegible],

B non eo nomine [illegible] illis [illegible], quod sese [illegible] & præbuerant & præbebunt: sed quod etiam in [illegible] contumelia vobis ea præstant. Nos autem tales in vos extitisse constabit, illos verò nullius [illegible] maledici [illegible]. Neque [illegible] & flere, & se miserabiles facere conabuntur. Ego verò aduersus ista, vos omnes sic [illegible] turpe esse, ac [illegible], [illegible] & cum Aristocrate, Diogene & eius generis homi[illegible] sua male perdiderunt, nunc vt alie[illegible] rapiant, plorare & lamentari. Illi vobis [illegible] lamentantur, nunc verò lacryman[illegible] non [illegible] vos non [illegible] ostendam, qui vobis [illegible] esse [illegible] quas transe[illegible] in [illegible] esse [illegible] iudicium, cùm ex quinquennium præfinierit. Hæc [illegible] sunt, de quibus iudicant. Si verò hæc ostendere non [illegible] non [illegible], nunc [illegible], iudices, ne [illegible] condonetis, [illegible] patrimonium [illegible], cùm alia tria malè administrarint: Vnum, quod à [illegible] cum bona gratia acceperunt;

C alterum, quod propter actionem [illegible]; tertium, quod nuper [illegible] Aesius iudicio vicit, sed [illegible], vt æquum est, nostra tenere patrimonia. Quæ vobis etiam, dum penes nos fuerint, vtiliora erunt, quàm si penes illos [illegible] & [illegible], [illegible] nostra te[illegible] illos. Non videor, quæ dicere [illegible] Arbitror enim vos nihil eorum ignorare quæ diximus. Exime aquam.

ARGVMENTVM ORATIONIS ADuersus Boeotum, de nomine.

MAntias [illegible] qui Athenis in magistratu fuerunt, [illegible] Cùm [illegible] habuerat [illegible] quandam Plangonem [illegible] Atticæ mulierem. Huius [illegible] Mantias [illegible] De[illegible] Plangon [illegible] & [illegible] Sed illa, quæ [illegible] legitimæ vxoris, alterum [illegible]

[illegible]

[illegible]

DEMOSTHENIS ORATIO ADVERSVS BOEOTVM

de nomine, Hieronymo Wolfio interprete.

[illegible]

TESTES.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ

τῷ ὀνόματος λόγος.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

[illegible]

[illegible] est, ego que qui mea tribus ordinar A decem iam sum coactus contra nomen meum patris [illegible] actionem. Quod si meores iudicibus [illegible] intrata esse [illegible] [illegible] dubie. Et vero nisi [illegible] tum accidisset, etiam testes vobis produxissem. [illegible] si peregrinus [illegible] [illegible] odia suscipit, neque ignotum est, quo pacto eum pater adoptare sit coactus. Vos vero, cum pater eum non adoptaret, matrem eius verum dicere putabatis: ubi vero [illegible] [illegible] vobis aliquando videbitur ille dixisse verum. Quid vero, si se falsi testimonij convinctum putant propter lucrum suis [illegible] operas, [illegible] deseruerit? Nunquid [illegible] incommodum. Athenienses, non cogere vitam in communione existimationis & factorum [illegible]? An [illegible] ea quae recensui vobis, frustra metuis [illegible]. Ille [illegible] aliquot res publice accusatus est, Athenienses: quibus rebus ego [illegible] in crimen vocor: & de eo magistratu, quem vos mihi decreveratis, contendit, multaque molestia B nobis propter nomen acciderunt: quorum ut singulorum testes vobis producam.

TESTES.

Videtis, Athenienses, quae sunt, & huius negocij [illegible] [illegible]. Quod si nulli [illegible] te [illegible] [illegible] [illegible] idem nomen habere [illegible] [illegible] esset, [illegible] patrem [illegible] [illegible] per adoptionem tenere [illegible] patrem [illegible] [illegible] mihi [illegible] [illegible] [illegible] imposuit. Equidem non [illegible]. Ut autem sciatis me a patre non [illegible] apud [illegible], ut a testibus dictum est, inscriptum esse [illegible] decima etiam facta, nomen hoc mihi inditum, cape & hoc testimonium.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

TESTIMONIVM.

Audistis, Athenienses, [illegible] hoc mihi fuisse [illegible] [illegible] [illegible] a patre postquam [illegible] est, esse inscriptum apud Curiales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], nisi [illegible] pater, [illegible] egisset apud populares? Non permisisses illi, ut te [illegible] [illegible] inscriberet? At [illegible] fuisset, [illegible] de te iudicium [illegible] [illegible] prohiberet. Quid si [illegible] [illegible] de te [illegible] inscripsisset apud populares, quo apud Curiales. Perfidum igitur [illegible] [illegible] tales, ut eum suum esse patrem dicant, [illegible] [illegible] facere quae is vivens egit, non dubites? Apud [illegible] autem rem impudentissimam dicere fuit [illegible] [illegible] patrem pro se perinde ut pro me fecisse decimam, [illegible] nomen ei indidisse: & tribus quasdam [illegible] [illegible] [illegible] patrem meum nemo [illegible] [illegible]. Ego vero neminem vestrum ignorare arbitror, neque decimam factum esse quanquam de [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] matri illorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esset odio, quos quidem suos esse putaret. Multo [illegible] magis [illegible] maritus & uxores lites propter liberos componere, quam propter eas mutuas, quibus alter alterum afficit, [illegible] communes edidisse liberos. Neque vero ex his sola perspici potest, [illegible] esse [illegible], si haec [illegible] [illegible] se nostrum esse cognatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut in [illegible] [illegible] [illegible]. Quis vero [illegible] putat, matrem [illegible] illum in ei tribui magnis [illegible], ut ait, affecta a patre [illegible], quae quidem sciret, eum fecisse [illegible] & rursus ire [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Μαρτυρία.

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

A Ego certè puto neminem. Nam Acamantidem æquè tum frequentare debuisset, visusque esset illis tribulibus [illegible] lentanea nominis impositione. Vt igitur hæc à me verè dici constet, eorum vobis testes producam sodales eius, & rei gnaros.

TESTES.

Quū igitur ita palam propter matris suæ infamandū; & eius qui ei [illegible] [illegible] tem [illegible] in Hippothoontia, [illegible] in Acamantia [illegible] commissa est [illegible], sed iudicia duo aut tria pecuniaria [illegible] dicasset, præter ea quibus me prius calūniatus fuerat. Quanquam aūt vos omnes scire arbitror quàm [illegible] faciendæ studiosus pater meus fuerit, ego tamen id omittam. Sed si mater illius [illegible] verè [illegible] torē illum egisse in illa actione, aperiè [illegible]. Nam si ita [illegible] fuit, vt legitimo matrimonio ducta matre mea, aliā vxorē haberet, quam vos estis, & huius familia [illegible] qui potest ille [illegible] pecuniā ei impertire? Nō igitur ab Athenienses, Bœotu

B nihil posse mihi [illegible] ad ea [illegible], quæ sub inde inculcat, patrem à me impulsum [illegible] in se [illegible] postulare, [illegible] paternū a [illegible]. Ad quæ [illegible] pauca [illegible]. Ego scio me illū [illegible] mihi heres, si [illegible] vt alius quispiam ex aspectu [illegible] est, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible], sed Bœotū neget aliquis cū in Hippothoontidē tribum [illegible] & [illegible] se mei patris [illegible] esse filium [illegible] nomē iure sibi [illegible]. Quod si Mantithei tibi nomē [illegible] propter [illegible] [illegible] gratior. Nā qui [illegible] tribum quidē meā ad te [illegible] pertinet quo pacto aūt meū [illegible]? [illegible] Athenienses [illegible]. Ego enim mihi, ille [illegible] plures esse dico [illegible] iudices [illegible] omnes. [illegible] quæ [illegible] quo tēpore pater [illegible] ad [illegible] etiam [illegible] prius au tem me apud municipes [illegible] nomen [illegible] ad Curiales introduceret. Quare [illegible] tamē,

C sed iure etiam [illegible] [illegible] [illegible] habeam. Quod si quis te roget, Dic mihi Bœote, qui nunc in Acamantidē tribū translatus es, & municipiū Thoricū, & factus Mantiæ filius, & portionem relictæ ab illo hæreditatis habes, nihil aliud respondere queas, nisi hoc, & me, dum viueret, Mantias adoptauit. Quod argumentum, si quis te roget, aut testimonium eius rei tibi est? ad Curiales me introduxit, dices. Quo igitur te nomine inscripsit, si quis roget, Bœoti respondebis, Eo enim [illegible] [illegible] igitur est, te, qui [illegible] relictis tibi [illegible] bonis [illegible] istud nomen [illegible], aliud tibi [illegible]. Age, si pater [illegible] fuisset, aut [illegible] adoptauit nomine [illegible] esse, aut alium tibi patrem quærere iuberet [illegible] æquum postulare [illegible] eum? [illegible] igitur illa ego à te postulo, vt aut alterius esse patris te profitearis, aut id nomen teneas quod ille tibi dedit. At [illegible] [illegible] in [illegible] one id tibi factū est? Sed [illegible] pater illos adoptare noluit, [illegible] fuit cognatos [illegible] esse [illegible] patris mei cognatis Bœotus autem [illegible] est [illegible] illius. Postea quam igitur pater introducere illos cogebatur: [illegible] ego [illegible] Mantithei nomine introductus esse: sic [illegible] Bœoti fratrē [illegible] nomine introduxit. Tu verò ostende quempiam Atheniensium, qui duobus suis filiis idem nomē impolluerit. Quod si ostēderis

[illegible]

ego concedam, patrem illud tibi nomen per contemptum indidisse. Quanquam si talis eras, vt adoptari te coge[illegible] quo aliis pacto ei placeres, non cogitare[illegible] ignoto, [illegible] talem oportere esse germanum filium erga parentes. Quod si germanus non eras, non modo tu[illegible] contemptus esses, sed etiam periisses. [illegible] esset indignum, cum leges de parentibus latæ, in filios a patre agnitos valeant, easdem in eos, qui inuitos ad se adoptandos cogunt, non valere. Sed o molestissime Bœote, in primis ab omnibus quæ facis [illegible] desiste. Quod si omnino non vis, in eo saltem obsecro te, obtemperato. Desine tibi ipsi facessere negocium: desine me calumniari, [illegible] contentus esto ciuitate, opibus, patre [illegible]. Nemo te [illegible], ego certe non. Sed si vt profiteris, frater es, [illegible] & fratris [illegible] officia, cognatus esse videberis. Sin autem [illegible] lites intendes, maledicis, [illegible] alienis incidisse, [illegible] sic vti, vt qui ad te nihil attineant. Nam ego quidem, vt maxime te pater, cum suus esset, non adoptaret, iniuriam tibi non facio. Nec enim me ex [illegible] decet, qui sint illius [illegible] sed [illegible] qui mihi pro fratribus habendi essent. Quo igitur tempore te non adoptarat, [illegible] ego te ad me [illegible] putabam. Postquam autem adoptauit, & ego te agnosco. Quo signo? [illegible] habes post obitum patris, & in sacrorum & profanorum societatem venisti. Istis nemo te expellit. quid cæteri [illegible]? Si verò [illegible] socium ego dixerit, [illegible] & [illegible], ne [illegible] verbis eius nolite credere. neque enim æquum est, cum nunc ea res non agatur [illegible] illud existimate posse nihil omnino esse, si Bœotus [illegible] pœnas a me sumere. Quid igitur contendis? Ne [illegible] studium nostras [illegible] experieris. Neque enim ego tuas experto. Nam etiam nunc, ne te hoc prætereat, me iniuriam agere [illegible] potius profiteor quam [illegible], dum id ago, ne idem vterque nomen habeamus. Vt enim nihil aliud, illud certe fieri necesse est, vt qui audierit, quærat, verum si duo fuerint Mantithei Mantiæ filii. Proinde, cum te dicet, cui inquiet, quem adoptare coactus est. Quid igitur hæc experis? Cape dum tibi testimonia, & recita vnde constabit, patrem mihi Mantithei, & illi Bœoti nomen imposuisse.

TESTIMONIA.

[illegible] Hæc testare censen, vobis [illegible] dicet, vos non [illegible] religioni vestræ consulturos, si ea quæ ego di[illegible] decreueritis, sed illum ipsum etiam [illegible] iudicio Bœoti nomen, non Mantithei habere oportere. Nam cum ego iudicium hoc [illegible] Bœoto Mantiæ F. Thoricio, & statim respondit & [illegible] se esse Bœotum profitens, denique cum [illegible] diutius non liceret, se [illegible] ab arbitro passus, quid obsecro faciendum vicissim mihi dico, iudicium esse nullum, is qui se ante Bœotum nominarit. Atqui cum [illegible] * contra Bœotum pronunciari iudicium pati, [illegible] id nomen nihil ad ipsum attinebat, & non post diem vicissim dicere de nullo iudicio oportebat. Qui igitur ipse [illegible] esse se pronunciauit, quid a vobis [illegible] dicibus pronunciari postulabit? Vt autem hæc a me verè dici constet, cape refutationem, & accusationem hanc.

RESORTITIO. ACCVSATIO

Quod si ille legem ostendere poterit, quæ filiis suorum nominum potestatem dat: id quod ille nunc dicit, recte comprobaueris. Sin lex, quam omnes nostis æque mecum, in parentes autoritatem confert, non modo imponendi nominis, sed & [illegible] delendi, si voluerint,

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Ἀντίληξις. Ἔγκλημα.

[illegible]

[illegible Greek text]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ὑπὲρ προικὸς μητρῴας λόγου.

[illegible Greek text]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ὑπὲρ προικὸς μητρῴας λόγος.

[illegible Greek text]

& abdicandi, egóque adsumendi, patrem cui lege potestas ea dabatur, sit Bœoti, mihi vero Mantitheo fecisse nomen, qui vos potestis alia, quàm quæ ego dico, pronunciare? Præterea, quarum rerum nullæ extent leges, de iis vos ex æquo & bono suffragia ferre iurastis. Proinde, si nulla esset hac de re lata lex, etiam tum iurè pro me sententiam ferretis. Quis enim vestrûm is est, qui cuiusuis filiis, idem nomen imposuerit? Quis vero, cui nondum liberi sint, in ponet? Nemo profectò. Quod igitur apud vos vestris liberis esse æquum duxistis, idem etiam de nobis pronunciare fuerit religiosum. Quare ex æquo & bono, ex legibus, è iurciurando, ex illius ipsius confessione: ego quidem æqua à vobis oro, & iste petonibus verò non solum non æqua, sed etiam inusitata.

ARGVMENTVM ORATIONIS ADuersus Bœotum, de dote materna.

B

Etiam hæc & ab eodem, & contra eundem dicta est Oratio. [illegible] Plango, [illegible] Mantitheus è [illegible], & Bœotus ac Pamphilus Plangonis filij, [illegible]. Asserente autem Mantitheo, [illegible] Bœotum ac Pamphilum, & ipsi de dote [illegible] Plango etiam in Mantiæ familiam [illegible]. [illegible] æquo omnia [illegible], præter ædes: [illegible] dotem [illegible] illa pecunia [illegible]: & præter mancipia: [illegible] Bœotus cum fratre, si quid domesticum [illegible]. Post hæc [illegible] Mantitheus [illegible] familiaribus, [illegible]. [illegible] Mantitheum absoluit, Bœotum condemnat absentem. Quam causam [illegible] Mantitheus in iudicium vocat, dotem maternam repetens.

C

DEMOSHTENIS IN BOEOTVM DE DOTE materna Oratio, Hieronymo Vuolfio interprete.

Querela de fratrib[illegible]

OMNIVM molestissimum est, Iudices, cùm quis nomine frater eorum appellatur, quos ipsa re hostes habet: & multis magnisque affectus ab eis iniuriis, in iudicium venire cogitur: id quod mihi nunc vsu venit. Neque enim ea solùm ab initio calamitas mihi accidit, vt Plangon istorum mater, patrem meū manifesto periurio deceptum ad illos adoptandos adegerit: egóque propterea duabus patrimonij partibus sim fraudatus: sed præter hæc etiam paternis ædibus ab illis exactus, in quibus & natus sum & educatus: & in quas non pater eos, sed ego, defuncto illo, recepi: fraudor etiam dote materna, de qua nunc ago: cum ego eis de omnibus quæ querebantur, satisfecerim, præterquam, si qua [illegible], propter iudicium hoc [illegible] per calumniam postulaturi vobis [illegible]. Ab illis autem cùm undecim annis nihil æqui [illegible] impetrare: [illegible] ad vos confugio, atque omnes vos oro, Iudices, vt me benignè [illegible] vt potero dicentem, au-

[illegible Greek text]

duxitis, & si mecum iniquè actum putabitis, veniam A dotis meæ recuperare cupienti, ad filiæ præsertim elocationem. Accidit enim, vt propter patris preces decem & octo natus annos vxorem duxerim: propterea que mihi filia sit iam nubilis. Proinde & me affectum iniuria, merito propter multa miserabilem & illis irascemini, qui, proh diuûm fidem, cum liceret eis, præstitis iis quæ æqua sunt, iudicio supersedere: non verentur vobis in memoriam reuocare, si quid aut pater noster non rectè fecit, aut ipsi in eum deliquerunt, meque secum litigare cogunt. Vt autem certò sciatis, eius rei causam me non esse, sed istos eam omnem ab initio vobis, quàm potero breuissimè, explicabo. Mater mea, Iudices, filia fuit Polyarati Cholargensis, Menexeni, Bathylli & Periandri soror. Cum verò pater eam Cleoni colonti Cleonis filio despondisset & talentū dotis addidisset primùm eius materfamilias fuit. Nata autē ei tribus filiabus & vno filio Cleone, maritoq. postea defuncto desertâ familiâ & receptâ dote rursus eā elocantibus fratrib. Meneveno & Bathyllo (nā Periander puer B adhuc erat) & talentum addentibus, nupsit meo patri: egóq. natus ei sum, alius frater me natu minor, qui puer obiit. Vt autem constet me hæc verè dicere, primùm testes producam.

TESTES.

Matrem igitur meam pater meus ita ductam vxorem, domi suæ habuit, meque & erudiit & dilexit quemadmodum & vos omnes, vestros liberos diligitis. Cum matre autem istorum Plangone consuetudine vsus fuit, quocumque modo (neque enim hoc explicare meum est) neque tamen eò vsque cupiditati succubuit, vt eam vel mortua matre, in ædes ad se recipere dignatus fuerit, aut credere voluerit, istos ex se esse natos. reliquo igitur tempore isti ita viuebant, vt qui patris mei non essent: vt & vestrum plerique norunt. Postea quam autem ille adoleuerat; officinam calumniatorum sibi adsciuit, quorū dux erat Mnesicles, & Menecles ille, qui Ninum ream peregit illisque patronis, patri meo litem C dixit, eius esse filium se asserens. Cum autem his de rebus sæpè conuenirentur, & pater sibi nulla ratione persuasum iri diceret, illos ex se esse natos: tandem Plango, Iudices, (omnis enim apud vos dicenda veritas) cum Menecle patrem meum ex insidiis aggressa, iureiurando, quod maximum & sanctissimum apud omnes habetur, decepit: pollicita se triginta minis acceptis, filios fratribus suis adoptandos daturam. Quòd si à patre ad arbitrum vocaretur, vt iuraret, filios ex ipso esse natos: se eam conditionem non accepturam. His enim ita factis, neque istos ciuitate priuandos, neque patri posthac molestos futuros, iureiurando à matre ipsorum non recepto. His concessis, quid vobis multa dicam? Vt enim ad arbitrum venit, neglecto pacto omnibus Plango, & conditionem accipit, & in Delphinio iurat aliud iusiurandum priori contrarium, vt & vestrûm plerique norunt. Res enim celebrata est. Sic pater meus propter suam prouocationem arbitrium ratum habere coactus, indignabatur, & rem grauiter ferebat. & quanquam in ædes ne sic quidem illos recipere dignabatur: ad curiales tamē introducere coactus, istum Bœotum inscripsit, alterum Pamphilum. Mihi verò statim persuasit, an-

[illegible]

[illegible] Μαρτυρίαι.

[illegible] Μαρτυρίαι.

[illegible] Νόμος.

A me circiter octodecim natu, et Euphemum filium duceremus quis liberos ê suo more habere cupiebat. Ego verò, iudices, existimans oportere, cum primum iis omnibus iudicio vexantibus, & neq[illegible] succensentibus, me contra eos exhibere, facturus omnibusque grata fore putaram; obtemperaui. Cum verò ego eo modo matrimonium contraxissem: ille visa fabula mea, non multis annis post ex valetudine moritur. Ego autem, iudices, post mortem patris aduersandum esse catus sum, eosque domum eos & in ædes recepi, & omnes facultates cum eis partitus sum, non secum fratribus; nam nec vestrum plerisque latet, quo pacto illi nati sint; sed quid existimabam, postquam pater deceptus esset, mihi vestris esse legibus obtemperandum, sic in ædes à me recepti, ut patrimonium diuidebamus, postularunt me, ut matris meæ dos mihi cederetur: & ipsi vicissim accusabant, asserentes & suæ matri tantundem dotis deberi. Sumus autem de eorum sententia, qui nobis aderant, cætera quidem omnia partiti: ædes autem & poenas, patris ministros, exemptos fecimus, ut ex ædibus etiam debere dotem compertum esset, [illegible] recuperent: de pueris autem communibus, si quid isti paternarum facultatum desiderarent, sciscitaremur, & quæstiones haberent: & alio quouis modo inquirerent. Quæ me verè dicere, ex his testimoniis intelligetis.

B

TESTIMONIA.

Post hæc illi me in ius vocabant propter ea quæ petebant, & ego eosdem propter dotem. Ac primum Solone Erchiensi arbitro designato, ei potestatem fecimus, mutuas lites nostras disceptandi. Ut autem illi se non sistebant, sed iudicium detrectabant, & multum temporis contereretur, accidit ut Solon moreretur, tum me illi rursus de integro in ius vocant: ego item illum, posito eo, & Bœoti nomine in actionem inscripto: sic enim pater eum nominarat. Quibus igitur de rebus isti me accusabant, præsente isto & respondente cum nihil eorum quæ accusabant, probare posset, absoluit me arbiter. Tum iste conscius se mihi per iniuriam intendere litem: neque ad iudices appellauit, neque etiamnum illi de rebus ullum iudicium mihi dictauit: sed de aliis quibusdam refutaturum se illis criminibus ad iudicium existimans, quo ego tum eum de dote accusabam. Cum verò iste hic esset, & ad arbitrium non veniret: absens ille quidem condemnatur: cæterum, iudices, neque tum coram respondet, & se arbitri sententia per mendacium non esse negat. (Neque enim sibi Bœotus, sed Mantitheo esse nomen) itaque de nomine contendens, reipsa me dote matris fraudat. Ego vero inops consilij, & quo me verterem nesciens, sic rursus eodem iudicio actione contra Mantitheum instituta, ad vos nunc anno undecimo confugi. Quæ ut à me verè dici constet: legentur vobis harum rerum testimonia.

C

TESTIMONIA.

Matrem igitur meam, iudices, talento illato à fratribus suis elocatam, ut leges iubent, patri meo nupsisse: & à me illos in ædes receptos, defuncto patre: & me iis actionibus esse absolutum, quibus me accusarunt: hæc omnia è testibus audita & demonstrata sunt. Age, cape legem istam de dote.

LEX.

Cum igitur lex ita se habeat arbitror istū fore Bœo

tum, siue Mantitheum, seu quo alio nomine se appel- A
lari gaudet, istam quidem defensionem & veram, [illegible] nullam tamen autem esse operam, au-
dacia sua & confidentia fretum, vt suas calumnias [illegible] mihi impoteret [illegible] quod etiam priuatim facere con-
suerit. At, Pamphili [illegible] publicatis, qui pa-
ter fuit Plangonis, reliquam pecuniam patrem meū
accepisse [illegible] declarare studet, suam matrē
dotem attulisse amplius centum minas. [illegible]
[illegible] Ea vero commemorat, Iudices,
neque [illegible] vllo testimonio, neque ignarus se nu-
gas agere: sed certò sciens, qui confiterentur se deli-
quisse, apud vos absolutum esse neminem, mentien-
tem autem & effugia quærentem iam aliquem im-
pune dimisisse. Ne vero ab eo decipiamini, constitui
mihi videtur pauca de ista re apud vos dicere. Vbi e-
nim dixerit, matrem meam non attulisse dotem, suā
verò attulisse: [illegible] animaduertetis eum palam mentiri.
Primum enim Pamphilus, pater matris eorum, quin- B
que talentis ærario obstrictus, obiit: tantumque ab-
fuit, vt quicquam eius liberis, descriptis illius opi-
bus, & publicatis, superfuerit, vt nec debitum eius o-
mne [illegible] solutum sed etiam nunc Pamphilus, vt æra-
rius, sit inscriptus. Qui potuit igitur fieri, vt pater
meus è Pamphili opibus aliquid acceperit, quæ mul-
ctam soluere ciuitati non potuerunt? Deinde cogita-
te, Iudices, si vel maximè superfuisset pecunia: quam
isti dicunt eam non meum patrem [illegible] accepturum sed Pamphili filios, Boeotum, Hedylum, & Eu-
thydemum, qui cùm propter aliena capienda quiduis
egerint (vt & uos omnes nostis) ista vtique patri meo
non concessissent. Ac matrem illorum non attulisse
dotem, sed illos mentiri satis vos cognouisse existi-
mo. Meam autem matrem attulisse facile ostendam.
Primùm enim Polyarati filia fuit, qui & à vobis colo-
batur, & magnas opes possidebat. Postea testatum vo-
bis est, etiam sororem eius tantundem attulisse do-
tis [illegible] Eryxinachi [illegible] Chabriæ nupsisse. Præterea
constat, matrem meam nupsisse primùm Cleome-
donti, cuius patrem Cleonem ferunt apud maiores
vestros, sue ductu & auspiciis multos Lacedæmonios
Pyli viuos cepisse, summaque inter ciues gloria flo-
ruisse. Quare nec eius filium eam indotatam ducere C
conuenit, neque Menexenum & Bathyllum con-
sentaneum est, qui & ipsi magnas opes haberent, &
dotem Cleomedonte mortuo recepissent, eā soro-
rem suam defraudasse: sed ipsos adiecisse aliquid, &
patri collocasse, vt & ipsa apud vos & cæteri necessa-
rij testati sūt. Sed hic mihi cogitate, quónam pater,
si mea mater desponsa non fuisset, neque dotē attu-
lisset, illorum verò attulisset, illos suos negasset es-
se filios, me autem & agnouisset & instituisset, vt sci-
licet & mihi gratificār & matri meæ, illos ignominia
afficeret? At ea quidē obierat, me paruo puero reli-
cto, illorū verò mater Plangon, & ante & post, elegā-
ti forma mulier, cum eo rem habebat. Quare multò
credibilius erat, eum propter viuentem mulierem
quam adamabat, defunctæ filium contemnere, quàm
propter me & defunctam, filios è viuente muliere
susceptos, cuius consuetudine vtebatur, non agno-
scere. Atqui eò iste venit audaciæ, vt aiat, patrem
meum pro se decimam solenni conuiuio celebrasse:
eáque de re Timocratis [illegible] & Promachi testi-
monia exhibuit: qui nec vlla cognatione patrē meū

[illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

Μαρτυρίαι.

Ταῦτα μὲν τοίνυν [illegible Greek text]

[illegible Greek text]

Μαρτυρίαι.

Πρὸς τούτοις τοίνυν [illegible Greek text]

ut ignorat, neque ille amici fuerunt: itaque meo loco falsa testati sunt, ut, quem vobis omnibus constitit, istum in ius vocatum, coegit ad se adoptandum: nam illi, tanquam qui [illegible] victores [illegible] hac decimam celebrasse, quibus quo [illegible] Iam nec illud ei licet dicere, se parvulum quidem à patre agnitum, grandiorem autem factum, ab eodem, matri ipsorum iratum, repudiatum. Multò enim magis contrà solent viri & mariti uxori irati, propter liberos deponere, quam propter matrimonii [illegible] nes etiam liberos odisse. Proinde si hæc dicere instituerit, ne feratis eius impudentiam. Sin de causis [illegible], quarum me absoluit arbiter, seque à me imparatum esse oppressum causabitur, primùm in memoria, non parvum tempus fuisse, quo illum se parare oportuit, sed multos annos. Deinde eum fuisse actorem, quare multo probabilius erat, me ab eo imparatum oppressum, quàm eum à me. Ad hæc coram vobis omnes, qui apud arbitrum adfuere, testati sunt, illum præsentem, cùm me arbiter absolueret, nec ad iudicium appellasse, & in arbitrio acquievisse. Absurdum autem mihi videtur, [illegible] iniuriã sibi fieri [illegible], etiam causas omnino [illegible] illum [illegible] adversus me [illegible] ut ipse [illegible] damnatum [illegible] tantum habuisse. At hercule homo [illegible] est, & non [illegible] Vellem equidem, Iudices, eum esse talem. Nunc vos ita estis æqui & humani, ut [illegible] filius [illegible] voluerit. Ille autem cum Menecle, [illegible] rerum architecto, [illegible] mihi [illegible] & propter iurgium & contentionem* [illegible], capite suo infesto, ob vulnus in Areopagum me citavit, ut urbe exterminaret. Quid ni Euthydemus medicus, ad quem illi primùm venerant, rogantes ut caput incideret, [illegible] apud Areopagitarum senatum omnem veritatem dixisset, [illegible] supplicium ille de me innocente sumpsisset, qualem vos ne de iis quidem qui summam vobis iniuriam [illegible]. Ne autem eum calumniari videar, lege mihi testimonia.

TESTIMONIA.

Hoc igitur tantum & tam formidabile discrimen [illegible] contra me, non ut homo simplex, sed ut insidiator & maleficus instruxit. Deinde loco nominis, quod ei pater indiderat, Bœoti, ut & apud vos testatũ est, [illegible] Mantitheum se apud municipes inscripsit: & cùm ab eodem & patre & populo [illegible] appelletur, non solùm hanc causam quam nunc ago, fecit [illegible] sed etiam, cùm vos me ordinibus præfecissetis, ipse in iudicium venit, ut apparentibus [illegible] in iudicio [illegible] non se convictum esse diceret, sed me. Ut autem summatim dicã, [illegible] mihi negocia, & malis mihi datis, me coegit, in ius eum vocare de nomine, non ut pecuniam ab eo acciperem, Iudices, sed ut, si vos putaretis [illegible] mecum agi, & me magnis damnis affici, ille Bœotus vocaretur, eo nomine quod ei pater imposuit. Ut igitur [illegible], me & hæc verè dicere: cape harum etiam rerum testimonia.

TESTIMONIA.

Ad hæc, quid ego, cùm militarem, & cùm Amulia militas [illegible], tam aliunde pecuniã coegi, tam

Mitylenis ab hospite vestro Apollonide, & à reip. nostræ amicis, trecentos stateres Phocaicos acceptos, militibus expensos tuli: vt aliquid & vobis & illic vtile gereretur: de illis pecuniis me in ius vocat, quasi paternum debitum exegerim à ciuitate Mitylenæorum, Cammæ tyranno Mitylenæo obsequenti: qui & vobis publicè, & mihi priuatim est inimicus. Vt autem ostenderet patrē nostrū, quod decreuerit ei mutuū Mitylenis, statim ipsū accepisse, neq. vllū aes alienū Mitylenis habuisse vestrorū amicorū testimoniū exhibebo.

Ante bene, pub. de ... Phocaicis, & ... testibus.

TESTIMONIVM.

Quanquam autem possem, Iudices, alia multa & grauia referre, quæ iste & in me, & in vestrûm quosdam commisit, tamen ea cogor ob dati mihi temporis breuitatem prætermittere. Existimo enim & per hæc satis esse ostēsum, non eiusdem esse hominis, & tanti exilij subire periculum, & lites cedi non necessarias: ad arbitrum autem venire imperatum. Proinde vbi de his dicere instituerit, vos opinor, eius orationem non probabitis. Sin dicat, se petente, vt omnium rerum arbitrium Cononi, Timothei filio, permitteretur, me consentire noluisse: cogitate, in animo ei esse vos decipere. Ego enim, quarum rerum controuersiæ nondum iudicio finitæ erant: eas paratus eram & Cononi, & alij arbitro æquo, cui ille vellet, committere. Quibus autem de rebus iter apud arbitrum conuentum erat, præsente illo, & aduersante: cū me arbiter & me absoluisset, & iste sententiam ratam habuisset: vt & apud vos testatum est, non committendum esse duxi, vt ea rescinderentur. Quis enim tandem transactionum exitus reperiretur, si iustè & legitimè pronunciata rescidissem: & alteri arbitro iudicium earundem rerum detulissem? præsertim cū satis scirem, tametsi aduersus alios æquum non esset arbitriis amicum isto tamen sic agi, omnium esse æquissimum. Nam si quis eū peregrinitatis accusaret, asserens, patrem iureiurando interposito negasse, istū suum esse filium: alióne firmamento niti poterit, nisi eorum iurasset mater ipsorum, arbitri sententia damnatum, coactum esse patrem nostrum, arbitrium ratum habere. Quid igitur fieri queat iniquius, quàm istum ipsum arbitri sententia ciuem vestrum esse factum, & mecum diuisisse patrimonium, & omnia quæ æqua sunt, esse consecutum: quibus autem ego causis, illo præsente & accusante, & iudicata rata habente, sum absolutus, eas irritas ut fiant postulantem, æqua vobis videri dicere, quasi verò, cùm illi expediat, ita rata oporteat esse arbitria: vbi commodum non fuerit, eius libidinem plus conueniat habere autoritatis, quàm ea quæ legibus vestris sunt decreta? qui quidem ita est studiosus, vt & illius arbitrij conditionem mihi tulerit non vt mihi satisfieret: sed vt, quemadmodum prius vndecim annos multis artibus me distulerat: sic etiam iis, quorum me arbiter absoluerat, rescissis, de integro calumniaretur, & iudicium hoc eluderet. Cuius rei argumentum euidentissimū est, quod neque conditionem accepit, quam ego ei legitimè ferebam, & prius arbitrio per me ad Xenippum, quem iste arbitrum designabat, delato de controuersiis nominatim iste illū vetuit pronunciare. Hæc verò à me dici, è testimonio & prouocatione scietis.

TESTIMONIVM. PROVOCATIO.

Hac conditione repudiata cùm mihi struat insidias & iudiciū quā diutissime eludere studeat, accersabit,

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία. Πρόκλησις. [illegible]

[illegible]

A ut audio, non me solum, sed etiam patrem: ab eo se in meam gratiam multis affectum esse iniuriis, dictitans. Vos autem, Iudices, eo potissimum, quod a vestris liberis male audire nollem, nec illum patri maledicere patiamini. Neque enim ferendum foret, cum vos eis, qui se parentum dominos, multum [illegible] dicta facta peruenerant, reconciliati, pacti & conuentis factis, sicut bonos viros decet, illum, qui cum patre viuere non transegit, multisque rebus fuit per iniuriam superior, nunc veteres offensas renouare pati, eique maledicere. Minime vero, Athenienses, sed imprimis vetare eum haec facere. In vobis sita [illegible] eique [illegible] ipsum contra se dicere testimonium, se ex eo non esse natum. Qui enim natura filij sunt, etiamsi cum patribus viuentibus [illegible] fuerint, at defunctos laudant. Qui autem cum pro filiis habeantur, ipso genere non sunt, vt facile in viuentes inuehuntur, sic nec defunctos [illegible] maledicere erubescunt. Sed his omissis, cogitate quam absurdum sit, illum patri, vt in se iniuria

B commiciat, qui propter illius iniurias causa est vellet factus? Ac ego quidem propter illorum mortem [illegible] patri [illegible] tamen, vestri pudore, nihil mali de ea dicere ausim. At ille, quem tibi [illegible] in conspectu vestro vituperare non veretur, eoque venit audaciae, vt, cum leges [illegible] nec aliorum patribus maledicere defunctis, [illegible] ille, cuius se filium esse perhibet, insectetur: quem conuenisset, si quis ei alius obtrectaret, indignari. Adiutor etiam fore, vt, cum aliis argumentis [illegible], mihi maledicere instituat, & me [illegible] conetur, commemorans, me & educatum & institutum esse, & in paternis [illegible] contraxisse matrimonium: [illegible] nihil horum contigisse. Vos autem cogitate, me a matre defuncta paruum relictum & mi[illegible] vsura [illegible] ad victum quam ad institutionem. In matrem autem illorum Plangonem, [illegible] illos alentem, & ancillas complures, & ipsam sumptuose viuentem, cum ad eam patrem meum amore captum [illegible] haberet, & magnas impensas facere cogeretur, vtique tantillum de illius opibus [illegible] in me, [illegible] esse factum. Quare multo magis illi a me accusandi erant, quam ego ab illis. Nam praeter cetera, viginti minas cum

C patre mutuatus a Blepaeo mensario, ad [illegible] quandam [illegible] quidem post patris obitum [illegible] cum illis sum, [illegible] ego [illegible] alias etiam mille drachmas in funus patris a Lysistrato Thoricio mutuatus, priuatim solui. Etiam haec a me vere dici, ex hisce testimoniis, cognoscetis.

TESTIMONIA.

C[illegible] alio manifeste [illegible] & indignando me patris [illegible] Sed vos, Iudices, per deos [illegible] illius [illegible] clamoribus. Maleficus enim, multiplex & audax homo est, atque maleficus, vt quae testibus probare [illegible] dicturus: quod omnes [illegible] nihil sani dicunt. Vos igitur, si quid tale [illegible], ne permittite ei, sed [illegible]: & quod [illegible], nec [illegible] quidem [illegible] putate: postulate, vt [illegible] ipse ostendat ea quae [illegible] est: neque dicendo vos ea scire, de quibus ipse nihil aequi dicere poterit, verum veritatem defugiat. Nam & ego, si dicere, cum vos omnes scia[illegible]

[illegible]

ris, quemadmodum pater meus [illegible] istos [illegible] mihi [illegible] iure cum [illegible], & testes [illegible] nobis [illegible] produco. Neque verò per [illegible] est discrimen: sed mihi quidem, si [illegible] ab illis decipiemini, posthac, non licebit agere de [illegible] [illegible] sententia [illegible] esse [illegible] tum licuit ad vos appellare [illegible] nunc [illegible] si voluerint, [illegible] a me [illegible] apud vos [illegible] quod [illegible] non [illegible] pater, si [illegible] non solum [illegible] sed [illegible] nihil de suo soluere, sed de mea domo [illegible] mihi reddere: quam cum [illegible] communiter omnes ad [illegible] habitare in ea soli per [illegible]. Neque enim mihi commodum est, [illegible] habitare, qui non [illegible] viuunt, sed & sui similes alios [illegible] introducunt. [illegible] tutum esse mihi puto, commune cum hominibus istiusmodi domicilium. Nam qui adeò palam mihi per iniurias periculum in Areopago [illegible] vobis est veneficium [illegible] eiusdem generis [illegible] velle videantur. Qui [illegible] & hoc [illegible] in memoriam) tam [illegible] esse [illegible] impudentia, [illegible] & Critonis testimonium [illegible] tertiam [illegible] partem à me [illegible]. Quod esse falsum facilè intelligetis. Primum enim, non ita frugaliter viuit Crito, [illegible] Demde non illi [illegible] testimonium [illegible] in iudicio [illegible]. Qui enim [illegible] testes esse [illegible] ad quos [illegible] nihil [illegible] aduersarios autem, [illegible] propter quas ab aliquo accusantur [illegible] id quod Critoni [illegible]. Praeterea cum vos, iudices, [illegible] cum [illegible] ceterorum Atheniensium tanta multitudo [illegible] nemo se [illegible] testatur. [illegible] solus, [illegible] machina, [illegible] decimam [illegible] [illegible] qui nunc hoc [illegible] agitat: [illegible] planè omnia scire [illegible], [illegible] nunc, se [illegible] Critoni [illegible] cum aedes à me [illegible] quid [illegible] praesertim [illegible] ego non de [illegible] nunc [illegible] Crito [illegible] [illegible] à matre mea [illegible] me [illegible] leges. Proinde, quemadmodum vobis ego testimonia multa, & argumentis [illegible] matrem meam [illegible] dotis [illegible] verò me de patrimonio non [illegible] & aedes in [illegible] à nobis [illegible] esse: [illegible] & illum vobis ostendere iubete, aut me vera dicere [illegible] recipere [illegible] non oportere. De his [illegible] pronunciabitis. Si verò eorum de quibus accusatur [illegible] fide dignos producere, neque vllum aliud argumentum [illegible] alia verba iniicies, decipiendi causa, & clamabit, & indignabitur, [illegible] semper [illegible] ceterosque deus [illegible] [illegible] mihi [illegible] propter [illegible] quae dicta sunt cogitantes, [illegible] esse [illegible] matris meae dotem mihi ad [illegible] ad [illegible] quam [illegible] & illi, praeter cetera, etiam aedes ad dotem exemptas, [illegible] aequitatem.

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

ΤΗΟ-

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ σπουδίαν ὑπὲρ προικὸς λόγου.

Πολύευκτος, [illegible]

[illegible]

A ARGVMENTVM ORATIONIS CONtra Spudiam pro dote.

Polyeuctus, vir Atheniensis, [illegible]

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΣΠΟΥΔΙΑΝ ὑπὲρ προικὸς λόγος.

Ἀδελφὰς ἔγημεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, [illegible]

[illegible]

B

DEMOSTHENIS CONTRA SPVDIAM PRO DOTE

Oratio, Hieronymo Vuolfio interprete.

Sorores habemus vxores, ego & Spudias, Iudices, Polyeucti filias, qui cum varia [illegible] liberis [illegible] cogor cum illo de [illegible] bonis litigare. Quod nisi, Iudices, omne studium & diligentiam adhibuissem, et [illegible] nec amicis rem permittere voluisset ipse me accusaret, [illegible] maluissem litibus & maledictis conflictari, quam paruam iacturam ferre. Nunc quo ego minus & huiusmodi cum isto agebam; eo magis [illegible] contemnebat, neque ego profecto nunc ita vt ille, erga hoc iudicium affectus sum: qui quidem [illegible] Sæpe solitus in conspectum vestrum venire. Ego verò [illegible], ne propter imperitiam vobis rem explicare nequeam. Sed tamen, Iudices, animaduertite. Polyeuctus quidam Thriasius [illegible], quem fortasse nec vestrûm aliqui ignorant, Is Polyeuctus, cùm non haberet mares liberos, adoptauit Leocratem, fratrem vxoris suæ. Cùm verò duas suscepisset filias, [illegible] Leocrati natu maiorem nubi collocat, [illegible] ita minus dote, [illegible] Leocrati. Quæ cùm ita se haberent, orta inter Polyeuctum & Leocratem dissidio (de quo nescio quid dictum) [illegible] ei filiam Spudiæ despondet. Eo facto cum indignaretur Leocrates, in ius [illegible] Polyeuctum & Spudiam de [illegible] Tandem ita transigunt, vt receptis [illegible] Leocrates [illegible] in familiam [illegible], nec male vellet Polyeucto, & [illegible] effet [illegible]. [illegible] igitur de causa vobis hæc narraui, Iudices, quòd dote [illegible] mille drachmis defraudatus [illegible] Polyeucti [illegible] (ita enim conuenerat) [illegible] Leocrates Polyeucti [illegible] quam mihi [illegible] Leocrates, & Polyeucti [illegible], Iudices, ædes [illegible] pignori [illegible] Spudiam. Primùm igitur

C

[illegible]

vobis testes adducam, qui adfuerant, cùm despon-deret mihi Polyeuctus filiam, quadraginta minis pro missis: deinde mille drachmis minus recepisse me ... Praeterea, Polyeuctum semper esse confes-sum, se debere mihi, & Leocratem praesidem dedisse, & morientem tandem pepigisse, ut mihi libellos, mil le drachmarum indices, propter dotem, ad aedes collo caturum. Voca mihi testes.

[illegible margin note]

TESTES.

Hoc igitur unum est, Iudices, eorum de quibus Spudiam accuso. At de eo quidnam maius aut fir-mius ad vos afferrem quam legem, quae planè dicit, quae quis oppigneraverit, in ea non licere agere nec ipsi, nec haeredibus? nihilominus contra hoc ius venit Spudias disceptaturus. Alterum, Iudices, est, de quo nu-per testatus est Aristogenes postulasse Polyeuctum, quae sibi deberentur à Spudia, cum usura. Id verò ser-ui precium est, quem cùm ille à Polyeucto emisset, precium neque illi soluit, neque nunc in commune profert: ducentas porrò & mille drachmas, de qui-bus nec ego scio quid aequi possit dicere. Manifestè enim fuit eam pecuniam à Polyeucti uxore & tabulis extare, quas illa moriens reliquit. Testes autem sunt mulieris fratres, qui rebus omnibus interfuerunt, & singulatim percontati sunt, ne quid alteri alteri nego-cij facesseremus. An non igitur, Iudices, iniquum & graue est, cùm ego omnia, quae vel à Polyeucto viuente emerã, vel ab vxore eius habuerã & [illegible] sol-uerim, & precium reddiderim, & nunc quae debui o-mnia in commune proferam: illum nec leges curare vestras, neque Polyeucti testamentum, neque relictas tabulas, neque rerum conscios: sed contra haec om-nia venire litigatum? Cape igitur primùm legem, quae non sinit rerum oppigneratarum agere in posses sores. Deinde relictas tabulas, & testimonium Aristo genis. Recita.

LEX. LITERAE. TESTIMONIVM.

Docebo vos etiam, Iudices, singulatim ea de qui-bus accuso. Phialam accepi à Polyeucti vxore, quã cum aureis ornamentis oppignerarant, non protulere, quamuis receptam, ut vobis Demophelus, cui oppi gnerata illa fuerant, testabitur: tabernaculũ praeter ea, quod habens nam id quoque acceptum non pro-fert: talia item quàm multa eius generis? Postremò, cùm vxor mea partem minã argenti ad Nemesia con-tulerit, *plura etiam nos impendentes, nec huius impensae partem sustinere vult, sed alia praecepta habet, aliorũ partem recipiens: verò quae ita manifestè debet, non reddit. Vt igitur neque haec praetermittamus: cape mi-hi eorum omnium testimonia.

TESTIMONIA.

Refutatio [illegible]

Fortassis autem, Iudices, contra haec nihil dicet Spudias (neque enim poterit, quanquam est callidus) sed Polyeuctum & eius vxorem criminabitur, eòsque dicet à me adductos, haec omnia fecisse in meã gratiam: atque adeo se multis aliis affectũ damnis, mihi dotẽ di-xisse. Nam haec & apud arbitrum dicere instituit. E-go verò, Iudices, primùm non aequum esse censeo ta-lẽ defensionem, neque conuenire, si quis aperte cõuin-citur, ut rerum criminibus accuset, & calumnietur. Nã illa quidẽ (si qua ei sic iniuria) minimè videretur, horũ verò dabit poenas. Qui enim ego nũc istoru ca-lũnias refutabo: ut omissis de quib. vos [illegible]

A [illegible Greek text]

Μάρτυρες.

[illegible Greek text]

B [illegible Greek text]

C Νόμος. Γράμματα. Μαρτυρία.

[illegible Greek text]

Μαρτυρίαι.

[illegible Greek text]

ἔπειτα

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

R Deinde miror, quânam ob causam (siquidem verè & iure accusare me potuit) cùm nos amici reconciliare vellent, & multa verba facta essent, in illorum decretis acquiescere non potuerit? At qui iam & mea, & illius accusationes falsas redarguissent facilius, quàm hi qui rebus hisce omnibus interfuerant? qui æquè nobiscum norant omnia? qui communes vtrisque amici erant? Sed perspicuum est, cùm ab eis manifestè coarguendus esset, ad eum modum transigere, è re illius non fuisse. Neque enim putare debetis, eos qui hæc omnia sciunt, nunc suo mihi periculo dicere testimonium: tum verò iuratos, aliud fuisse de lite pronunciaturos. Quòd si tale nihil inter nos intercessisset: ne tum quidem difficile esset statuere vter vera diceret. Nã de ædibus, si ait impulsu meo Polyeuctũ mandasse, vt libelli mille drachmarum indices apponerentur: at non etiam testibus persuasi, nimirum, Spudia, vt in meam gratiam falsa testarentur: qui adfuere cùm mihi filiam desponderet: qui sciunt, me minas accepisse: qui eum confitentẽ se debere mi- B las, audierunt, iubentemq. satisfieri: qui denique factionis tesserarum interfuerunt. Istis enim omnibus hoc in meam gratiam facere non licuit: sed periculum falsi testimonij impenderet, si quid quod factum non esset, testificarentur. Omittamus igitur hoc nunc: ad illud autem quid respondebis? Nam hi certè abs te edocendi erunt, Quod ni fecerit: vos Iudices omnes ab eo postulatote. Quum enim Polyeuctus illa testamento mandaret, illius vxor aderat, quam patris ei nunciasse testamentum constat: & præsertim ipsi nihil æqui tribuebatur, si deteriore erat in omnibus conditione. Quin & ille ipse fuit accersitus, quò minus habere quod diceret, nos clanculum, se ignorantibus ea egisse. Nam cum vocaretur: se occupatum esse: vxorẽ suam interesse, satis esse dicebat. Quid adhuc reliqui est? Cum autem Aristogenes ei hæc omnia accuratè renunciasset: ne tum quidem eum vllum verbum fecisse constat: sed cum post hæc Polyeuctus amplius C quinque dies vixisset, neq.* conquestus est, cùm ingressus esset, neq. quicquam contrà dixit: nec item eius vxor, quæ ab initio rebus omnibus interfuerat. Quare non tam Polyeuctus ista mihi condonabat, vt apparet: sed vosmetipsi. Horum igitur memores, Iudices, eis, si quid fortasse de his calumniæ instituerit, aperte obijcitote. Primùm autem vt certò sciatis, rẽ ita se habere, testes audite. Recita.

Primùm de Iudices, ædes mihi Polyeuctũ mille drachmis fuisse oppigneratas, vt quæ mihi is antea deberentur, ... mihi cõfirmat, & eius vxor, præter alios qui testimonia dixerunt: qui rem nec prohibuerint, nec Polyeucto adversati sunt cùm is tot dies postea vixisset, neq. Aristogeni, cùm primùm audisset. Quod si ædes mihi oppigneratas esse vobis (modò legis meminerit) hac quidem in parte Spudiam absoluere non licebit. Agite illud etiam de viginti minis, quas non profert, considerate. Etenim hic rursus ille maximus erit ipse mihi testis, non quidem certè oratione, cũ nũc meus sit aduersarius, Iudices, atq. nullũ est argumentũ sed facto illustri. Quid igitur fecit, Iudices? Hoc nũc animaduertite, vt, si fortè de matre mulierũ multa loqui volebit, aut de tabulis vos ei, gnaros decipere verbis non possit. Eas enim tabulas reliquit Polyeucti vxor, vt paulo antè dixi. Cum verò signa & ab illius, & à mea vxore agnoscerentur: vtrique præsens eas aperuimus,

[illegible]

De ædib.

De viginti minis.

& exempla accepimus, & eosdem obsignatas apud Aristogenem deposuimus. Hoc igitur, hoc, iudices, per deos vos, cognoscite. Inerant enim duæ minæ secus precium, neque Polyeuctus solum modo eas ab isto postularat: inerant & mille octingentæ drachmæ: Has autem [illegible] ea mihi adse retinebant, neque scriptura vera erat: quamobrem non statim indignabatur, & grauiter ferebat? cur autem ea rursus & ipse consignauit, quæ nihil sani continebant, neque verè scripta erant? Nam id quidem, qui non tota scripturæ assentiretur, faceret nemo. Enimuerò, iudices, per absurdum id erit profectò, si licebit isti ea quæ ipsi cõprobarunt, nunc negare: vobisque nullum id signum videbitur, quod omnes homines ad ea crimina, quæ neque vera, neque iusta sunt, non conticescere, sed euestigio litem mouere solemus. Quod qui non fecerint, & postea in iudicio aduersantur, improbi calumniatores habentur. Quæ quum Spudias nihilominus quàm ego intelligat, ac potius eò certius, quo frequentius ingreditur contraria iis quæ egit omnibus, [illegible] [illegible]. Vos quidem sæpe vera fraude animaduersa, ea pro certissimo signo de tota accusatione existis: [illegible] autem vsi iam enim, vt omnis eius oratio ipsa sese coarguat. Cape testimonium vt appareat, & tum confessam esse tabularum signa ipsius vxorem, & nunc à Spudia obsignata asseruari.

TESTIMONIVM.

His ita palàm demonstratis, equidem nihil esse pluribus opus existimo. Nam cum & leges proferre possim, & testes eorum quæ dicta sunt omnium, & ipsius aduersarij confessionem: quorsum multis verbis opus est? Sed tamen, si de dote indignabitur, & sibi de mille drachmis iniuriam fieri discernet [illegible]. De his, n. contendit, cũ non minus, sed plus etiam acceperit, vt statim vobis declarabimus. Verùm si ista omnia, vt ea cætera accidissent, non ideo esset vtique iustũ, me promissam dotem non accipere, si modò aliquid est in legibus subsidij: neque etiam Polyeuctum, si filiarum alteri minus, alteri plus dare voluit [illegible], nunc prohiberi. Tibi enim ipsi Spudia licuit non ducere vxorem mille drachmis, vt mihi, non annumeratis. Sed tu nihilo minus habuisti, vt ego docebo. Primùm autem cape testimonium de sponsalium condi[illegible].

Spudiam dotem [illegible] [illegible], [illegible] plus mihi accepisse.

TESTIMONIVM.

* Qui igitur nihilominus ille habet, dicet singulis, si isti ea quadraginta minis aurum & vestis æstimata: mihi verò decem minæ seorsum additæ fuerunt. Hoc ipsum ergo dicam. Spudias, iudices, à Leocrate mulierem, cum auro & veste, accepit, æstimatis Leocrati à Polyeucto pluris quàm mille drachmis. * Quæ verò mihi misit, præter dotem, quæq; habeo, solùm si ea si quis cum his quæ illi sunt data, conferat, consimilia deprehẽdet: deinde ea quæ ob mille drachmas oppignerata sum. Proinde ratio in quadraginta minas æstimabat ea, quæ Leocrati numerata, quæ ipsa latã mihi summam superabant. Ac mihi cape primùm descriptionem hanc, & eis nunc recita, quid eorum vterq; nostrûm habeat. Deinde arbitrorum testimonium, vt sciant, eum pecuniam etiam longè maiorem habere, atq; ea Leocratem [illegible] & arbitros in hanc sententiam pronunciasse. Recita.

DESCRIPTIO. TESTIMONIVM.

An non ille palàm habet quadraginta minas dotis [illegible]

A [illegible]

[illegible]

B [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

C [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

[illegible] Ἀπογραφή. Μαρτυρία. [illegible]

[illegible Greek text]

A prideni? Ego verò triginta minas, quemadmodum iusserat ille, verò drachmas postea non modò non accepi, sed & nunc de eis periclitor, quas iniustè [illegible] petam. His itaque de causis, Iudices, Spudias, re amicis permissa, litem meum transigere noluit, quòd ei usu veniebat, ut horum omnium conuinceretur. Cùm enim illi his omnibus interfuissent, & certò ea scirent, non ei permisissent quidvis dicere. Apud vos autem, se mentientem, me vera dicente, fore superiorem sperat. Ego verò quæ postulo, perspicue vobis demonstraui, et ipse potius Rei gnarus, quam iste fugit, quid putaret eis fucum fieri non posse. Quare, Iudices, etiam vos ei potestatem mentiendi & calumniandi ne date, eorum quæ diximus memores. Nostis enim omnia ut gesta sunt præter quàm si quid ego præterij, ad exiguam aquam dicere coactus.

B

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΦΑΙΝΙΠΠΟΝ περὶ ἀντιδόσεως λόγου.

[illegible Greek text]

ARGVMENTVM ORATIONIS aduersus Phænippum de permutatione.

Hæc oratio non refertur [illegible] ad Demosthenem argumentum [illegible] habet. Erat classis apud Athenienses [illegible] [illegible] [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΦΑΙΝΙΠΠΟΝ περὶ ἀντιδόσεως λόγος.

C

ΠΟΛΛΑ ἀγαθὰ γένοιτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὑμῖν ἅπασιν, ἔπειτα δὲ Σόλωνι τῷ νομοθετήσαντι τὸν περὶ τῶν ἀντιδόσεων νόμον. [illegible Greek text]

DEMOSTHENIS ADVERSVS PHÆNIPPVM DE PERMUTATIONE Oratio, Hieronymo VVolfio interprete.

Ii benefaciant, Iudices, primùm vobis omnibus, deinde etiam Soloni, qui legem tulit de permutationibus, nisi enim is aperte nobis explicasset, quid primùm eos qui permutassent, facere oporteret, quid secundo loco, cæteraque deinceps, nescio quò tandem progressa esset Phænippi audacia: quum nunc etsi lex ea nobis edicit omnia, tamen iura in ea perscripta negligat. Nam cum intra triduum, ex quo iurarat, declarationem rei suæ familiaris mihi ex lege dare debuisset: vel, si tum nollet, sexto saltem mensis Sextilis die, quem precibus à me impetrarat, & ad quem promiserat se daturū declarationē: neutrū horum fecit, sed contemptis vobis & lege, altero mēse dedit, biduo ante iudicij ingressum: reliquo omni tempore destituit. Cùm autem signa ædium quæ ego apposueram, reliquisset, egressus in agrum [illegible] & reliqua [illegible] quasi potestatem ei dedisset lex faciendi quicquid libitum, non quod iustum esset. Ego verò, Iudices, maximè optarim me florere opibus ut olim: & manere posse in trecentorum numero. Quoniam autem partim communi calamitate cum iis,

[illegible marginal note]

[illegible Greek text]

qui è fodinis quæstum faciunt, & participes : quoniam magnis detrimentis affectus acceptam fecerim familiarem & nunc denique me tria talenta reipublicæ numerare oporteat* talentum pro portione: fuit enim & ipse, quod utinam esset aliter fodinæ publicatæ particeps: hunc in meum locum substituere conatus sum, qui non nunc modo est me locupletior, sed prius etiam fuit, & nullum vobis unquam munus obiit, neque in rem publicam quicquam hactenus contulit, ut necesse est. Vos igitur omnes oro, Iudices, si ostendero, Phænippum & definita legibus iura violasse, & locupletiorem esse, quàm ego sum, ut & me iuvetis, & illum meo loco in trecentorum classem referatis. Propter hoc enim leges quotannis permutationes concedunt, quod conservatio perpetua rei familiaris & incrementa paucis ciuibus permanere solent. Ab initio autem vobis omnia quæ in permutatione acciderunt, commemorabo. Mensis Quintilis die secundo, duces trecentis permutationes proposuerunt. In iis ex lege Phænippum citaui. Eo igitur citato, & adhibitis quibusdam familiaribus & amicis Cytheram iui in eius fundum. Ac primum eo fundum eius, qui stadiorum erat amplius quadraginta circuitu, circumduxi, & ostendi, & testatus sum coram Phænippo, nullos fundo libellos affixos esse. Sin ipse id affirmaret: statim eum dicere iubebam, & ostendere: ut ne postea fundus ære alieno obstrictus esse perhiberetur. Deinde obsignaui domicilia, & meas ædes eum ingredi iussi. Postea quæsiui, ubi excussum frumentum esset. Erant enim ei, Iudices, duæ dicatæq; tritorum areæ, ferme iugeri amplitudine utraque. Is verò respondit, frumentum partim venditum, partim intus esse repositum. Tandem in longum faciam, constitui custodes intus quosdam, atque medimnorum etiam edixi, ut vetarer agasones materiam è fundo auehere. Nam præter cæteras Phænippi opes, Iudices, etiam hoc amplius est ei redditus: sex asini per totum annum materiam ei vehunt, unde ille in singulos dies amplius* drachmis percipit. Cum igitur eis interdixissem, ne materiam attingerent, & Phænippo denunciassem, ut ex præscripto legis ad sacra profectus esset in urbem redii. Primum igitur eorum quæ dixi, testimonia vobis exhibebo. Deinde & de cæteris audietis omnem veritatem. Phænippum enim à primo die statim nihil iusti cogitasse reperietis. Obsignata domicilia per quæ in legem ille aperuit: ac signum quidem fallulisse fatebatur: fores autem se aperuisse negabat: quam verò aliam ob causam, quàm ad fores aperiendas, signa fallulisset? Deinde vetui ne materia eueheretur: ille quotidie euexit, eo die excepto, quo ego vetui. Nullo ære alieno fundus obstrictus erat: nunc ille multum æris alieni profert. In summa, facit quod libet, non quod leges iubent. Recita testimonia, primum de fodinis, deinde & cætera.

TESTIMONIA.

Quibus igitur me Phænippus iniuriis à primo statim die afficere cœperit, audistis, Iudices, & à me, & à testibus. Quæ autem post facta sunt: ea non in me tantum, sed etiam in leges sunt commissa: quæ nobis omnibus magno studio sunt seruandæ. Cum enim tertio Idus Sextilis iurasset, se rectè & verè suas opes declaraturum: & lex declarationem dari tertio post iusiurandum die apertè iubeat:

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible Greek text]

Μαρτυρίαι. Νόμοι.

[illegible Greek text]

Ἀπογραφή.

[illegible Greek text]

A conceſſit me ante prætorium cum Polyeucto Critienſe & Theramene [illegible] [illegible] cauſa ſecum congrederer (præſtiterunt enim mihi que [illegible] omnia) deinde, vt declarationem rei familiaris differremus dies non multos. Neque enim ignorabam cæteres meas. Ego vero [illegible] & moderati & quieti eſſe ciuis, non ſtatim præcipitem inire in iudicium exiſtimarem, conceſſi: quod enim modeſtie eſt [illegible] ingreſſus de tra[illegible] XXIII. Sextilis fieret, declaratio autem XXV. Hic autem Phænippus [illegible] die præſto fuit: ſed ad vim, non [illegible] legibus [illegible] ingreſſus [illegible], quæ iubet triduo poſtquam [illegible], rem familiarem declarare: altera, quæ ratas habet paſtiones, teſtibus præſentibus factas. Atqui Iudices, quis veſtrum ignorat, æque ratam eſſe diem, cum legibus ſancitam, tum ab aduerſario conceſſam? Nam cum ſæpe legibus trigeſima dies præfinita ſit: aliam inter nos [illegible] apud magiſtratus omnes [illegible] & actiones & iudicia aduerſariis prorogant [illegible], ſi ipſi inter ſe [illegible] Quorum ſi quis mutuam pactionem [illegible] eſſe oportere cenſet [illegible] vobis odio proſequendus eſt, vt impudentiſſimus calumniator. Phænippus autem, perinde acſi lex iubeat nihil præſtare quod receperis ab ea die qua promiſit, [illegible] tranſactionem adſumeret, & declarationem ſuam datarum & [illegible] acceptarum [illegible] ſe [illegible]. Ego, poſtquam ab iſto & me & leges contemni [illegible] [illegible] in prætorium attuli. Ille vero [illegible] & paulo prius [illegible] libellum mihi nullum dedit: videri quidem voluit [illegible] mihi dediſſe declarationem: ſed ſic vt ego illis quæ inſcripta eſſent, vti minimè poſſem. Non [illegible] autem [illegible] ius plus æquo tribuere, qui ſuã [illegible] legibus eſſe firmitatem cenſent. Alios qui efficiunt, vt multi iura ſcripta legibus [illegible]. Illi quidem [illegible] ſunt, qui legum [illegible] veſtram eſſe putant: & veſtram hanc, quæ pro tribunali editur, [illegible] ſententiam [illegible] [illegible]. Recita horum quæ modo dicta ſunt, teſtimonia & leges.

C

TESTIMONIA. LEGES.

Proinde talia perpeſſus à Phænippo, hanc deſcriptionem ad imperatores [illegible]. Recita.

DESCRIPTIO.

Qui igitur alio pacto [illegible] perdices & genios, oſtendendum eſt, Iudices, tenet Phænippum his quæ lecta ſunt, quàm quo ego pacto nunc oſtendo? Sed tamen [illegible] quæſtio eſt Phænippum, me non rectè in [illegible] rem familiarem [illegible] facile illi aliquid [illegible] [illegible] & [illegible], quod ante declarationem dederit: quid exceptis iis, quæ in fodinis haberem, reliquas opes indicaturũ eſſe me, iuſ [illegible] verba ad legum præſcriptum iurare, ſi verò ſit accuſatione dignum. Vos autem [illegible], Iudices (vos enim [illegible]) legem, quæ [illegible] ita loquitur: eos qui inter ſe permutent [illegible] fodinas [illegible] opes indicarint, etiam [illegible] iurare debere: Declaro opes meas rectè & iuſtè, iis exceptis, quæ in argentifodinis ſunt: quia leges immunes fecerunt. Sed legem potius ipſam recita. Verùm paululum quæſo

Reſerua[illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible]

[illegible Greek text]

differ. Ego & prius obtuli Phænippo, & nunc, Iudices, ei dono do, & cedo cum reliquis bonis etiam argentifodinas, si mihi solum fundum liberum tradiderit, vt fuit, cùm ego primùm in eum veni testibus adhibitis: & quantum ex ædibus frumenti & vini euexit, & cætera quæ sublatis signis à foribus abstulit, ea in eundem locum restituerit. & quid dicere & clamare pergis? multa ego prius ex argentifodinis, Phænippe, meopte corpore laborans, & quæstum colligens, fateor: nunc verò paucis exceptis, omnia perdidi. Tu verò è fundo tuo vendens hordeum octodecim drachmis, & vinum duodecim drachmis, non abs re diues es: frumenti medimnos facis amplius mille, vini metretas amplius octingentas. Nunquid igitur eundem nos ordinem tenere decet, cùm nunc alia in fortuna simus quàm antea? Nequaquam. Non enim iustum fuerit. Succede & tu esto ad paruum tempus in classe munera obeuntium, postquam cum metallicis malè agitur: vos autem agricolæ ditiores estis quàm oportebat. Satis enim diu duobus patrimoniis frueris, altero naturalis patris, Callipi, altero adoptiui Philostrati oratoris: neque his vnquam quicquam præstitisti. Ac meus quidem pater vtrique & mihi, & fratri, patrimonium reliquit quadraginta quinque minarum: vnde vitam sustentare haud facile est: tui verò patres tantam habuêre pecuniam, vt vterque tripodem dedicarit in Bacchanalium ædilitate victor. Neque verò inuideo. Debent enim à diuitibus inclarescere. Tu autem te ostende, vel vnum terruncium in republicam contulisse, qui duo munifica patrimonia suscepisti. Sed non ostendes, occultare enim & tergiuersari, & nihil non facere, ne quid hisce in vsum reipublicæ præstes, didicisti. ego verò demonstrabo, me paruulis à patre acceptis, multa insumpsisse. Sed primùm legem illam mihi legito, quæ nõ sinit quicquam quod in fodinis est, declarari, & prouocationem, deinde testimonia: vt constet, Phænippum duas munificas familias hæreditate consecutum.

LEX. PROVOCATIO. TESTIMONIA.

Vnica dumtaxat Phænippi illius in vos, Iudices, munificentia ostendi potest. Equos fortiter & magno studio alit, vt adolescens & locuples & robustus. Quidnam eius rei argumentum est? Vendito equo bellico * ab equis descendit, & pro eo vehiculum sibi ista ætate comparauit, vt ne pedes ambularet. Vsque adeò deliciis iste diffluit. & hoc quidem mihi descripsit: sed hordei & vini, & cæterorum quæ è fundo prouenissent, nec decimam quidem partem. Operæ precium nimirum est, cum nunc missum facere: quo etiam industriam suam, & reipublicæ studium, tum corpore, tum facultatibus declarauit? Multum certè abest. Bonorum enim iudicum est, bonorum ciuium, qui, clementiam habent, vltrò largiuntur, qui in trecentorum classe sunt, si id eis opus fuerit relaxare: ij verò qui se id perdere putant, quod in rempublicam contulerint, in eos qui primi tributum conferunt, sunt referendi, atque permittendum vt fugiant. Recita primùm testimonium, deinde declarationem eius.

TESTIMONIVM. DECLARATIO.

Omitte ista. Etsi enim multa domo exusit Phænippus resignatis ædificiis, quæ consignata fuerant, vt vobis à testibus explicatum est: & relicta quæ ei visa

A καὶ ἐπὶ τὸ θεῖον ἐστὶν ἐλθεῖν. ἐγὼ γὰρ καὶ πρότερον προὐκαλεσάμην Φαίνιππον, καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίδωμι αὐτῷ δωρεάν, καὶ ἀφίσταμαι μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας καὶ τῶν ἐν τοῖς ἔργοις, ἐάν μοι τὴν ἐσχατιὰν μόνην ἐλευθέραν παραδῷ, ὥσπερ ἦν ὅτ' ἐγὼ τὸ πρῶτον ἦλθον εἰς αὐτὴν μετὰ μαρτύρων· καὶ ὅσον ἐξεφόρησεν ἐκ τῶν οἰκημάτων σῖτον ἢ οἶνον, καὶ τἆλλα, ἀφελὼν ἐκ τῶν θυρῶν τὰ σημεῖα ταῦτα, πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ καταστήσῃ. καὶ τί λέγεις ἔτι, καὶ βοᾷς; πολλὰ ἐκ τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων ἐγώ, Φαίνιππε, πρότερον αὐτὸς τῷ ἐμαυτοῦ σώματι πονῶν, καὶ ἐργαζόμενος συνελεξάμην, ὁμολογῶ· νυνὶ δὲ πλὴν ὀλίγων, ἅπαντα ἀπολώλεκα. σὺ δ' ἐκ τῆς ἐσχατιᾶς νῦν πωλῶν τὰς κριθὰς ὀκτωκαιδεκαδράχμους, καὶ τὸν οἶνον δωδεκάδραχμον, πλουτεῖς εἰκότως, ἐπειδὰν ποιῇς σίτου μὲν μεδίμνους πλείους ἢ χιλίους, οἴνου δὲ μετρητὰς ὑπὲρ ὀκτακοσίους. ἔπειτα οὐδὲ τὴν αὐτὴν ἡμᾶς τάξιν ἔχειν δεῖ, μὴ τῆς αὐτῆς τύχης ἡμῖν παραμενούσης νῦν τε καὶ πρότερον; οὐ γὰρ δίκαιον. ἀλλὰ διάδεξαι καὶ σὺ, καὶ μετάλαβε μικρόν χρόνον τι τοῦ λῃτουργεῖν τάξεως· ἐπειδὴ οἱ μὲν ἐν τοῖς ἔργοις ἠτυχήκασιν, ὑμεῖς δ' οἱ γεωργοῦντες εὐπορεῖτε μᾶλλον, ἢ προσήκει. ἱκανὸν γὰρ χρόνον δυοῖν οὐσίαις καρπούμενος εὐδαιμονεῖς, τῆς μὲν τοῦ φύσει πατρὸς Καλλίππου, τῆς δὲ τοῦ ποιησαμένου Φιλοστράτου τοῦ ῥήτορος· καὶ οὐδὲν πώποτε τουτοισὶ πεποίηκας. καίτοι ὁ μὲν ἐμὸς πατὴρ αὐτῷ τε καὶ τῷ ἀδελφῷ τετταράκοντα καὶ πέντε μνῶν ἑκατέρῳ τὴν οὐσίαν κατέλιπεν, ἀφ' ἧς οὐ ῥᾴδιόν ἐστι ζῆν. οἱ δὲ σοὶ πατέρες τοσούτων ἦσαν κύριοι χρημάτων, ὥστ' ἀμφοτέρους τρίποδας ἀνακεῖσθαι, νενικηκότας αὐτῶν Διονύσια χορηγοῦντας, καὶ οὐ φθονῶ. δεῖ γὰρ τοὺς εὐπόρους χρησίμους αὑτοὺς παρέχειν τοῖς πολίταις. σὺ τοίνυν δεῖξον χαλκοῦν ἕνα μόνον εἰς τὴν πόλιν ἀνηλωκώς, ὁ τὰς δύο λῃτουργούσας οὐσίας παρειληφώς. ἀλλ' οὐ δείξεις. ἀποκρύπτειν γὰρ καὶ ἀφανίζειν μεμάθηκας,

C καὶ πάντα ποιεῖν, ἐξ ὧν μὴ λῃτουργήσεις τουτοισὶ μεμάθηκας. ἀλλ' ἐγὼ δείξω πολλὰ ἀνηλωκώς, ὁ τὴν μικρὰν οὐσίαν παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρός. πρῶτον δέ μοι τὸν νόμον ἀνάγνωθι, τὸν οὐκ ἐάσαντα τῶν ἐν τοῖς ἔργοις οὐδὲν ἀποφαίνειν, καὶ τὴν πρόκλησιν· ἔπειτα τὰς μαρτυρίας, ὡς δύ' εἰσὶν λῃτουργούντων οἶκοι, οὓς Φαίνιππος κεκληρονόμηκεν.

Νόμος. Πρόκλησις. Μαρτυρίαι.

Εἰ μηδὲν ἄλλο τις ἔχοι δεῖξαι τούτου Φαινίππου περιλελειμμένον εἰς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱπποτρόφος ἀγαθός ἐστι, καὶ φιλότιμος, ἅτε νέος καὶ πλούσιος, καὶ ἰσχυρὸς ὤν. τί τούτου μέγα σημεῖον; ἀποδόμενος τὸν πολεμιστὴρ ἵππον, καταβέβηκεν ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ ἀντ' ἐκείνου ὄχημα αὑτῷ, τηλικοῦτος ὤν, ἐώνηται, ἵνα μὴ πεζῇ πορεύηται (τοσαύτης οὗτος τρυφῆς μεστός ἐστι) καὶ τοῦτο ἀπογέγραφέ μοι. τῶν δὲ κριθῶν καὶ τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ τῆς ἐσχατιᾶς γιγνομένων, οὐδὲ τὸ δέκατον μέρος. ἄξιόν γε ἀφεῖναι νῦν αὐτόν ἐστιν, ὃ πολλὰ χρήσιμος γέγονε καὶ φιλότιμος, καὶ τῇ οὐσίᾳ, καὶ τῷ σώματι γεγονώς. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀγαθῶν γὰρ ἀγαθῶν ἐστι δικαστῶν, τοὺς μὲν τῶν πολιτῶν εὐπορίας ὄντας ἀπόρους, λῃτουργοῦντας, καὶ ἐν τοῖς τριακοσίοις ὄντας, ἀπαλλάττειν, ὅταν τούτου δέωνται· τοὺς δὲ

συγχωρεῖν οἰομένους ἀπολλύναι, ὅτ' ἂν εἰς τὸ κοινόν τι ἀναλώσωσιν, εἰς τοὺς προεισφέροντας, καὶ μὴ δραπετεύειν ἐᾶν. λέγε πρῶτον μὲν τὴν μαρτυρίαν, ἔπειτα τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ.

Μαρτυρία. Ἀπόφασις.

Ἔα ταῦτα, καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἔνδοθεν ἐκπεφορημένα, ὦ ἄνδρες δικασταί, Φαίνιππος, ἀνοίξας τὰ σημεῖα τῶν οἰκημάτων, ὡς ὑμῖν μεμαρτύρηται, καὶ καταλελοιπὼς ὅσα

ἔδοξεν

[illegible]

Ἀπόφασις.

[illegible]

Ἀπόφασις.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

ſunt, ſecundo menſe mihi dedit declarationem rei familiaris: ſed tamen omitte iſta. Recita ab eo loco deinceps, vbi ſe his fundis pignori oppoſitis, debere profitetur. DECLARATIO.

Debere iſti Ariſtonoë, Iudices, Philoſtrati filiæ, eſt illius mater. Et ſi Phænippus dotem debere dicit, cuius, cum leges dominum conſtituerint quo mentitur, & non iuſſa vtitur indicatione. Cur enim ego, Phænippe, cum mater tua maneat in ædibus meis, & viuat, & dotem accepit, dotem eius in ære alieno non recenſeo, neque decipio iudices: ſed meorum operum ſuo participem eſſe matrem tuam Phænippi, ſiue meas habeo facultates? Quia, bone vir, leges hæc iubent: tu autem contra leges ais omnia. Recita aliud.

DECLARATIO.

Auditis, Iudices? Pamphilo, inquit, & Phidoleo Rhamnuſiis communiter talentum ex fundo debeo, Aeacidæ Phlyenſi quatuor mille drachmas, & Ariſtomeni Anagyraſio quatuordecim minas. Quamobrem igitur, Phænippe, cum ego, teſtibus adductis, te interrogarem, nunquid deberes propter fundum, & iuberem oſtendere libellos indices, ſi qui forte adeſſent, & teſtes adhiberem, ne mihi poſtea fictitij creditores exiſterent, tum nullum æs alienum declaraſti? Poſtquam autem ſecundo menſe mihi declarationem tradidiſti, lege iubente id intra triduum fieri, nunc veniunt creditores, & æs alienum amplius trium talentorum? Quia nihil aliud ſtruis, niſi vt quantum ego publicè ærario debeo: tantundem & tu priuatim debeas. Mentiri te autem, & cum periurio ad hos venire, te manifeſtè conuincam. Cape mihi ſcribe Aeacidæ & Theotelis teſtimonium: qui hæc iſte ſe quatuor mille drachmas debere falsò inſcripſit, atque ab eo reddidit, non vltrò, ſed iudicio damnatus. Recita. TESTIMONIVM.

Eum ne, Iudices, qui ita palam in omnibus iniuſtè fecit declarationem: qui neque legum vllam rationem habuit, quæ diffinierant, intra quæ tempora declaratio facienda ſit: neque priuatarum pactionum, quas ſibi firmas exiſtimamus: præterea, qui ſigna conclauium ſpreuit, & frumentum domo exportauit, & vinum atque inſuper materiam* æſtimatam poſt permutationem vendidit, quæ pluris quàm triginta minarum fuit: & quod omnium maximum, æs alienum commentus eſt permutationis gratia: eum rectè feciſſe declarationem pronunciabitis? Minimè verò, Iudices. Quò enim vertere ſe debebit is, cui in ſententia veſtra præſidij nihil erit, ſi homines diuites & nunquam de vobis bene meriti, multum & frugum & vini percipientes, idque triplo pluris & prius diſtrahentes, meliore fuerint apud vos conditione, quod nequaquam nunc fieri debet: ſed quemadmodum publicè omnibus nobis, qui in fodinis laborantes, & priuatim me iuuatote nunc. Etenim ſi ſeruus, non ciuis veſter eſſem, viſa induſtria mea & ſtudio erga vos ſubleuaſſetis me ſumptibus & aliquem alium fugitiuum comprehendiſſetis. Eodem modo vbi tria talenta ſoluero quæ debeo, & vires recuperaro, rurſus ſi obiecto calamitoſo aliquo, ad me quoque venietis. Nunc verò me miſerum vt faciatis, omnes vos oro, Iudices, & cum æqua dixerim, precor vt me iuuetis, & ab iſtis * exagitari ne patiamini.

Permutatio per [illegible]

[illegible]

ARGVMENTVM ORATIONIS CONTRA Macartatum, de Hagniana hæreditate.

Hagnias & Eubulides [illegible] Hagnias [illegible] Eubulides autem [illegible] Philomachen [illegible] Theopompus [illegible] Philomache [illegible] Eubulides [illegible] Hagniæ [illegible] Macartatus, Theopompi filium [illegible] Sositheum [illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΜΑΚΑΡΤΑΤΟΝ περὶ ἁγνίου κλήρου λόγου.

A [illegible]

B [illegible]

DEMOSTHENIS ADVERSVS MACARTATVM DE HAgniana hereditate Oratio, Hieronymo Vuolfio interprete.

[illegible]

QVum sæpius etiam contentiones nobis fuerint, Iudices, cum istis iisdem de Hagniana hereditate: neque vllum isti modum statuant iniquitati & violentiæ: [illegible] ea quæ ad se nihil attinent, obtinent: necesse fortasse est [illegible] repetere. Sic enim, Iudices, & vos facilius omnia quæ dicentur, intelligetis: & isti quales homines sunt, tales esse videbuntur. Apparebit enim, eos iam olim auspicatos, nunc adhuc à suis malis artibus recedere qui existiment, sibi quicquid in mentem venerit, perficiendum esse. Oramus igitur vos, Iudices, vt nostram orationem cum beneuolentia & attente ad finem vsque audiatis. Dabo autem & ego operam, vt rem quam fieri perspicue poterit, vos edoceam. [illegible] mater, Iudices, [illegible] genere proxima esset Hagniæ, *Polemonis filio, in Hagniæ hereditatem egit secundum leges vestras [illegible] qui tum de ea hereditate contenderunt, se genere esse propiorem, vel [illegible] quisquam ausus fuit. Constabat enim inter omnes, mulieris esse hereditatem ratione propinquitatis. Sed Glaucus Exæi filius, & Glauco frater eius, & Theopompus Macartati pater [illegible] rerum omnium & autor & adiutor fuit, & pleraque testimonia [illegible] falso testamento [illegible] quod quidem testamentum cum ab eis oblatum esset, inuentum est falsum. Neque illi [illegible] & cum summa improbitatis opinione è iudicio abierunt. Theopompus autem, Macartati pater, tum præsens, [illegible] Hagniæ [illegible] vellet, siue genere, siue ex testamento [illegible] non est ausus: sed ipse pronunciauit, ad se nulla ratione pertinere Hagniæ hereditatem. Quã cũ mater [illegible] iudicio, victis aduersariis omnib. teneret: ita [illegible] isti, vt neque [illegible] legibus vestris, neque in sen-

C

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΜΑΚΑΡΤΑΤΟΝ περὶ τοῦ ἁγνίου κλήρου λόγος.

ΕΠΕΙΔΗ καὶ πρότερον ἡμῖν ἐγένοντο [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A tenens iudicium acquiescendum sibi esse putarent: sed quo scire quia huius mulieris rursus eripere hæreditatem [illegible] ei non adderemus, instituerunt. Itaque coniuratione facta, & fœdere inter se [illegible], [illegible] apud Medontem Hagnusium deposito, [illegible] Theopompus Macartati pater, ac Glaucus, & Glaucon [illegible] quodam familiarium quoniam [illegible]. [illegible] nomen erat [illegible] omnes communiter [illegible], [illegible] mulierem ad [illegible], ad disceptationem Hagniana hæreditatis; lege [illegible], quæ iuberet eum qui adiisset hæreditatem, [illegible] quis in eandem agere vellet. Hos ubi prætor in iudicium duxit, & causa aperta fuit: tum alia ea omnia præparata fuerunt ad iudicium, tum aqua ad quam disceptandum erat, quæ [illegible] plus [illegible]. Necesse enim, Iudices, [illegible] amplissimam [illegible] accusationem infundere: & [illegible] posteriori oratione. Proinde fiebat, ut ego, mulieris defensor, non modo de genere & cæteris quæ dicenda erant, iudicibus [illegible] non possem: sed ne minimam quidem mendaciorum, quæ in nos cogessarant, partem refutare: quinimo [illegible] partem habebam. Atque id artificium illud fuit, ut ipsi inter se colluderent, [illegible] operas, omniaque confirmarent [illegible] dicerent, quæ nunquam facta fuere. Cum igitur ad eum modum insidias struxissent, & [illegible] [illegible] nos oppugnarent, [illegible]* quatuor ex lege positis [illegible], quod equidem non miror, decepti, inter sese dissenserunt, atque illis [illegible] id pronunciarunt, quod unicuique in [illegible] veniat: calculique pauci [illegible] plures, vel tribus, vel quatuor, in Theopompi [illegible], quam in mulieris, sunt inuenti. Ac tum [illegible] fuerunt, Iudices. Post [illegible] hunc puerum natum tempus esse videbatur: ego non [illegible] [illegible] quæ acciderant, sed humanum quiddam accidisse ratus [illegible] tempore iudicibus: introduxi ad Curiales Eubulidæ, Eubulidem puerum hunc, ei [illegible] [illegible] ne [illegible] familia desolaretur. Et enim Eubulides, Iudices, [illegible] genere proximus, in primis C quidem [illegible] a diis, sibi [illegible] filium, quemadmodum ei & filia, pueri huius mater, nata erat. Cum autem voto frustratus, mares liberos nullos omnino suscepisset, iam secundo loco cupiebat, e filia sibi adoptari filium, in suam & Hagniæ familiam, & ad suos Curiales introduci: quod existimabat, Iudices, è [illegible] hunc sibi esse coniunctissimum, & sic suam familiam rectissime conseruari, & ab interitu vindicari. In quo ego ei [illegible] qui Eubulidæ filiam habe[illegible], iudicio adeptus, tanquam genere proximum introduxi puerum hunc ad Hagniæ & Eubulidis Curiales, quorum & Theopompus, dum viuit, Macartati pater, autor fuit, atque [illegible] ipse. Curiales porro Macartati, [illegible] generis, quam viderent, illum quidem ipsum [illegible] periculum, neque [illegible] ab ara abducere, quasi puer hic non legitime introduceretur, postulare autem ut ipsi pronuntiarent: calculis, de ara Curialis Iouis, [illegible] sacra ardentia desumptis, præsente Macartato, id quod iustum erat, decreuerunt, Iudices, recte & conuenienter puerum hunc Eubulidæ filium in Hagniæ familiam introduci. Quibus per Curiales Macartati decretis, hic puer ut filius Eubulidis, [illegible] uit Macartatum de Hagniæ hæreditate, in iudicium

Puer in Hagniæ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

& diem illi ei apud praetorem, vtique a Theopompi fratre suo. Mihi enim, Iudices, porrò non licebat auctorem fieri, qui puerum in Eubulidæ familiam adoptassem. Atque ea citatio facta est à puero hoc ex eadem lege, qua frater & illi matrem huius, qua prius iudicium vicerant, & hereditatem Hagniæ tenebat, accersiuerant. Recita mihi legem, qua actio in eum datur, qui hereditatem tenet.

LEX.

Sin de adita contendat hereditate, aut pupillam citet eum qui hereditatem tenet ad praetorem, quemadmodum & in aliis causis. Sacramento autem contendat petitor. Sin sine citatione petierit, imperfecta erit petitio hereditatis. Sin is qui hereditatem adiit, superstes non fuerit, accersat simili ratione eum, cui praestitutum tempus nondum est terminatum: * disceptatio autem apud praetorem esto ea ratione, quam egit, qui hereditatem tenet. Legem quidem audiuistis. Istam autem rem à vobis peto, Iudices, si ostendero, Theopompo patre Macartati, genere esse Hagniæ propiorem Eubulidem patrem huius, & Philomacham quæ est mater pueri, Eubulidæ filia: neque tantum esse genere proximos: sed in vniuersum, ne illum quidem esse hominem in familia Hagniæ aliunde, quàm matrem pueri huius: & ipsum hunc puerum: hæc si ostendero, quæso vt nobis opem feratis. Ac primùm quidem decreueram, Iudices, in tabula descriptos omnes agnatos & gentiles Hagniæ, sic vobis ostendere singulos. Sed quia eam non ex æquo spectare posse omnes iudices, remotius præsertim sedentes, videbatur necessarium fortasse ex oratione docere vos, quæ res communis est omnibus. Conabimur autem & nos, quàm fieri breuissimè poterimus, explicare genus Hagniæ. Buselus fuit Exei filius. is quinque filios suscepit, Hagniam, Eubulidem, Stratium, Habronem, & Cleocritum. hi omnes Buseli filij, viri facti sunt: inter quos omnes Buselus facultates suas rectè & iustè, vt conueniebat, distribuit. Partis facultates, vxorem quisque duxit, vt leges vestræ iubent: & filij nati sunt eis omnibus & nepotes: factæque sunt ex vnica Buseli, quinque familiæ: & seorsum quisque habitauit, suam quisque domum habuit, & sobolem procreauit. De tribus igitur fratribus, Buseli filiis, eorumque posteris, Iudices, quid ego vobis negotium facessam, & mihi ipsi, de singulis memorando? Cum enim eodem sint genere cum Theopompo, & æquè Hagniam attingant, cuius est hereditas: nullus eorum neque prius negotia, neque nunc molestus nobis fuit, aut lite nos impetiuit, vel de hereditate Hagniæ, vel de muliere pupilla, quam ego habeo, in iudicio nobiscum contendit: sed existimarunt, nihil prorsus ad se attinere quicquid esset Hagniæ. Superuacaneum igitur mihi esse videtur quicquam de his dicere, nisi quatenus attingendum erit. De Theopompo autem Macartati patre, & ipso Macartato, de his cum mihi necessario dicendum, Res autem, Iudices, paucis expediri potest. Vt paulo antè audiuistis, Buselo quinque filios fuisse, nationum vnus fuit Stratius, à quo Macartatus oriundus est: & alter Hagnias, à quo puer hic originem ducit. Natus autem est filius Hagniæ Polemo, & filia Philomache, soror Polemonis germana & vterina. Stratio, Hagniæ fratre, nati, sunt Phanostrate & Chari-

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

A demus Macartati avus. E vobis igitur quaero, Iudices, vter coniunctior sit & propinquior Hagniae: an Polemonis filius & filia Philomachae, an Chariademus Stratij filius, Hagniae ex fratre nepos? Ego quidem censeo sane propinquiorem filium & filiam vniuscuiusque nulli dubium longe coniunctiores esse, quam fratris sororisve filium. Neque apud nos solum, sed etiam apud ceteros tum Graecos tum Barbaros hoc receptum est. Quod cum in confesso sit, facile iam cetera intelligetis & istos homines esse violentos & proteruos, Iudices. Polemonis enim Hagniae filij, filius fuit Hagnias eodem nomine suo Hagnias nomine, & is quidem posterior Hagnias sine liberis decessit. Philomachae autem, sorori Polemonis, & Philagro, cui dedit eam frater Polemo, quippe patrueli suo (Philagri enim * filius fuit Eubulides, fratris Hagniae) Philagri igitur, patruelis Polemonis, filius fuit Eubulides, maternus huius pueri avus. Et hi liberi fuerunt Polemoni, & sorori Polemonis Philomachae. E Chariademo vero natus est Stratij filio, Theopompus, pater Macartati. Dicendum igitur quaero, Iudices, vter coniunctior sit & propinquior Hagniae primo illi: Polemonis filius Hagnias, & Eubulides, Philomachae B filius, & Philagri: an Theopompus Chariademi filius, Stratij nepos? Ego existimo, Iudices, si quidem & filius multo coniunctior est, & alterutrius & filius, & filia natum filium, hos esse coniunctiores, quam nepotem e fratre filium, & eum qui est ex alia familia. At Theopompi filius Macartatus. Eubulidae autem Philomachae filio, * qui respectu patris Philagri Hagniae patruelis fuit, puer hic natus est. Hagniae coniunctius, vt filius patruelis [illegible] Philomachae, mater Eubulidae, & Polemo, pater Hagniae, fratres fuerunt, germani & vterini. Macartato autem, filio Theopompi, nihil genitum est, quod sit in familia Busi & Stratij. Quae cum ita sint, puero huic nomen est, et cum [illegible], quae legibus iubentur, & quatenus lex propinquitatem [illegible]. [illegible] enim Hagniae filius est. Pater enim eius Eubulides, consobrinus fuit Hagniae, cuius est heres [illegible]. At Theopompus, pa C ter Macartati, nullum ei nomen lege sanctum imponere potuisset, ex alia enim fuit Stratiana familia. Neque vero conuenit, Iudices, vt quisquam mortalium, qui sit ex alia familia, Hagniae haereditatem habeat dum aliquis superstes in Hagniana familia natus aut vi quemquam inde eiiciat id quod illi aptum, cum sint & genere coniunctiores, & ab in eadem familia. Hoc enim aliud est, Iudices, quam Theopompus Macartati pater, facinus iudicibus fecit. Quoniam igitur restant, qui adhuc sunt in Hagniae familia, Philomachae vxor mea, Eubulidae autem filia, patruelis Hagniae & hic puer introductus filius in familiam Eubulidarum & Hagniadarum. Theopompus autem Macartati pater, cum ex Hagniae familia non esset, [illegible] mendacio decepit iudices, & de Philomacha Polemonis sorore, amita Hagniae, quam negaret esse Polemonis, Hagniae filij germanam & vterinam sororem, [illegible] iactaret, se esse Hagniae gentilem, qui [illegible] fuit. Hic vero Theopompus [illegible] testis adhibito, qui nobis [illegible] rationem reddere; sed quod assessores habebat socios, qui mutuas tradebant operas, atque adeo communi consilio agebant omnia, et eripere a mulitre, huius pueri matre

[illegible]

hereditatem, quam ei vos decreueratis. Vobis igitur, Iudices, omnem quæ dixi apud vos testimonia proferre, vt constet, propinquum euicisse hereditatem Hagniæ, Eubulidæ filium, Philomachum, genere propinquum post de cæteris omnibus. Lege testimonium.

TESTIMONIVM.

Testantur se affuisse apud arbitrum, Nausiphemo prætore cum euiceret Philomache, Eubulidæ filia, hereditatem Hagniæ, omnes omnia quæ ei controuersiam faciebant. Ac euicisse Philomacham, Eubulidæ filiam, hereditatem Hagniæ, audistis Iudices. Enim autem nullo iure pro eo contracta controuersia: sed cum sua quam fieri iustissime potest, ostendimus eam esse genere propinquam Hagniæ, cuius est hereditas, quippe quæ sit patruelis filia, & è familia Hagniæ. At Macartatus igitur dicens, patrem suum Theopompum euicisse hereditatem hanc, vos ei Iudices respondete, mulierem eandem euicisse hereditatem prius etiā quā Theopompi Macartati patrem. & ipse euicisse mulierem, vt quæ esset è familia Hagniæ, Eubulidæ filia, patruelis Hagniæ; Theopompum autem non euicisse, sed decepisse: vt qui ex Hagniæ familia omnino nō esset. Hæc vos ei, Iudices, respondete, atque illud etiam, puerum hunc Eubulidem, Eubulidæ filium, Hagniæ, cuius est hereditas, patruelem genitum, nec à Theopompo, Macartati patre, neque ab vllo mortalium vnquam esse victum: & nunc controuersiam & iudicium esse de hereditate Hagniæ, hunc Eubulidæ filio & Macartato isti filio Theopompi. Quanto vero plura dicere, & legere magis conuenit, eo videbimini minimum vos, Iudices, assentiemini. Lege reliqua testimonia: primum, Philomachā, Hagniæ amitam sororem fuisse germanam & vterinam Polemonis Hagniæ patris. Deinde cætera omnia recitabimus de genere.

TESTIMONIVM.

Testantur se populares esse Philagri, Eubulidæ patris & Polemonis Hagniæ patris, & scire, Philomacham Eubulidæ matrem, habitam sororem esse Polemonis, patris Hagniæ, germanam & vterinam: neque ex illo vnquam audiuisse, fuisse fratrem aliquem Polemoni Hagniæ filio.

ALIVD.

Testantur, Oenanthiam, matrem suam sui Stratonidæ,* Polemonis patris, Hagniæ, patruelem sororem fuisse, seque audisse è patre suo, Polemoni patri Hagniæ nullum vnquā fuisse fratrē: sed sororem fuisse Philomacham, germanam & vterinam, matrem Eubulidæ, patris Philomaches, quæ Sositheo nupsit.

ALIVD.

Testatur se cognatum esse & Curialem, & popularem Hagniæ & Eubulidæ: & audisse de patre suo, & cæteris cognatis, nullum fuisse fratrem Polemoni Hagniæ patri: sed sororem germanam & vterinam Philomacham matrem Eubulidæ patris Philomachæ, quæ Sositheo nupsit.

ALIVD.

Testatur auum suum esse Archilochum, ab eoque adoptatum esse, cognatum Polemonis, patris Hagniæ: & audisse de Archilocho & cæteris cognatis, nullum vnquam fuisse fratrem Polemoni patri Hagniæ [illegible]

A [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Ἄλλη.

[illegible]

Ἄλλη.

[illegible]

Ἄλλη.

[illegible]

[illegible]

Ἄλλα.

Μαρτυρεῖ [illegible]

[illegible]

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσιν [illegible]

A gnitæ, sed sororem fuisse germanam & vterinam Philomachen, matrem Eubulidæ, patris Philomaches, Sositheı vxoris.

ALIVD.

Testatur patrem suæ vxoris Callistratum fratrem patruelem fuisse Polemonis patris Hagniæ, & Charidemi patris Theopompi, matrem vero suam [illegible] esse Polemonis, quæ sæpe ad se dixerit, Philomacham, matrem Eubulidæ, sororem fuisse Polemonis, patris Hagniæ, germanam & vterinam: neque vllum vnquam fuisse fratrem Polemoni, Hagniæ patri. Priore actione, Iudices, cum coniurassent illi inter se, coniunctisque copiis multi vnam mulierem oppugnarent: nos, Iudices, neque testimonia scripsimus de rebus confessis, neque testes citauimus, sed putauimus, hæc nobis in tuto esse collocata. illi autem & alia multa impudenter ad iudicium comparauerunt: neque quicquam aliud, eo quidem tempore, curabant, quam, vt iudices in præsentia fallerent. cum quidem hoc mendacio abuterentur, Polemoni Hagniæ patri omnino nullam fuisse sororem germanam & vterinam. Adeò erant impudentes & vecordes, vt tanta in re decipe- B rent iudices, idque manifeste: & in hoc magno studio summaque contentione incumbebant. Nos autem vobis nunc vt testes adducimus de sorore Polemonis, Hagniæ amita. Illi vero testetur qui volet, aut non fuisse fratres germanos & vterinos, Polemonem & Philomacham: aut non fuisse Polemonem filium, Philomacham autem filiam Hagniæ, Buseli filij: aut Polemonem non fuisse patrem Hagniæ, huius est hereditas, neque sororem Polemonis Philomacham, eiusdem amitam: aut Eubulidem non fuisse Philomachæ filium, & Philagri patruelis Hagniæ: aut illud, Eubulidæ patruelis Hagniæ filiam non esse, quæ adhuc superstes est. Philomachum neque puerum hunc legibus vestris adoptatum in Eubulidæ familiam: aut Theopompum Macartati patrem, ex familia fuisse Hagniæ: horum quicquid libitum erit, testetur aliquis. sed satis scio neminem ita audacem futurum, aut deploratæ fidei hominem. Vt autem perspicuum vobis sit, Iudices, eos prius per calumniam fuisse superiores, neque quicquam æqui attulisse: lege testimo- C nia quæ adhuc sunt reliqua.

Pater & filius { Polemon / Hagnias } { frater pa- / truelis } { Philomachæ Mater / Eubulides & filius }

TESTIMONIA.

Testantur se cognatum esse Polemoni Hagniæ patri, & audiisse è patre suo, fratrem fuisse patruelem Polemonis, Philagrum Eubulidæ patrem, & Phanostratum Stratij filium, & Callistratum, patrem matris Sositheı, & Euctemonem, cum quo regno functus est, & Charidemum patrem Theopompi, & Stratoclis: & esse cum hunc illius & Hagniæ in eodem genere Eubulidem, à patre suo Philagro, & in matre eius Philomacha spectantem Eubulidem Hagniæ patruelem existimatum ex amita etiam Hagniæ.

ALIVD.

Testantur se cognatos esse Polemoni patri Hagniæ, & Philagro patri Eubulidæ, & Euctemoni regno functo: & scire Euctemonem fuisse fratrem Philagri patris Eubulidæ

[illegible] οἱ Εὐβουλίδου Ἁγνίου [illegible]

Ἄλλα.

Μαρτυροῦσιν [illegible] τοῦ Ἁγνίου, καὶ Φιλάγρῳ τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου, καὶ [illegible] τῷ Εὐβουλίδου.

eodem patre natum, & cum Eubulidæ disceptatio esset de hæreditate Hagniæ instituta, adhuc superstitem fuisse Euctemonem, fratrem patruelem Polemonis, patris Hagniæ: neque contendisse Euctemonem cum Eubulide de hæreditate Hagniæ: neque tum aliam quempiam ratione propinquitatis.

A [illegible]

ALIVD.

Testatur patrem suum [illegible], cognatum fuisse Polemoni, patri Hagniæ, & Charidemo patri Theopompi, & Philagro patri Eubulidæ: & audisse e patre suo, Philagrum duxisse uxorem primam Philomacham, sororem Polemonis patris Hagniæ, eodem & patre & matre natam: & natum esse Philagro e Philomacha Eubulidem: defuncta Philomacha, uxorem alteram duxisse Philagrum Telesippam: & natum esse Menestheum fratrem Eubulidæ, patre quidem eodem, sed matre non eadem: & cum Eubulides hæreditatem Hagniæ petiisset ratione generis, eundem neque Menestheum petiisse, neque Euctemonem fratrem Philagri neque alium quenquam ratione generis contendisse tum cum Eubulide.

Ἄλλη.

Μαρτυροῦσι τὸν πατέρα τὸν ἑαυτῶν [illegible]

B [illegible]

ALIVD.

Testatur patrem suum Archimachum cognatum fuisse Polemoni patri Hagniæ, & Charidemo patri Theopompi, & Philagro patri Eubulidæ: seque a patre suo audisse, Philagrum duxisse uxorem primam Philomacham, sororem Polemonis, eodem patre & matre natam: ac natum esse e Philomacha Eubulidem. Philomacha autem defuncta, alteram duxisse uxorem Philagrum, Telesippam: & natum esse Philagro e Telesippa Menestheum, fratrem Eubulidæ, patre quidem eodem, sed matre non eadem. Qui Eubulides cum hæreditatem Hagniæ ratione generis peteret: neque Menestheum tum fecisse Eubulidæ controversiam de hæreditate, nec Euctemonem fratrem Philagri: nec alium quenquam ratione generis.

Ἄλλη.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ [illegible]

C [illegible]

ALIVD.

Testatur auunculum suum maternum Callistratum fratrem fuisse [illegible], & Philagri Eubulidæ patris. Eum autem patrueles fuisse Polemonis, patris Hagniæ, & Charidemi patris Theopompi: seque audisse e matre sua, fratrem non fuisse Polemoni patri Hagniæ: superstitem fuisse sororem eodem & patre & matre, Philomacham. Eam Philomacham nupsisse Philagro, & ex iis esse natum Eubulidem, patrem Philomachæ, Sosithei uxoris. Hæc testimonia recitari necessarium fuere, Iudices, ut ne idem nobis accideret, quod prius, cum insperati oppressi sumus. Multo autem evidentius etiam contra se testimonium dicet Macartatus patri suo Theopompo nihil omnino deberi ex Hagniæ hæreditate, cum sit remotiori genere Theopompus atque adeo nec ex eadem familia profectus. Si quis enim sciscitetur, Iudices, hic quis est, qui cum puero hoc de Hagniæ hæreditate litigat, vos scio responsuros, Macartatum. quo patre genitus? Theopompo. qua matre? Apolexidis filia * Prospaltij, sorore Macartati Prospaltij. Theopompi vero cuius fuit pater? Charidemi. Charidemus cuius? Stratij. Stratius cuius? Buseli. Hæc est, Iudices, Stratij familia, unius Buseli filiorum: & posteri Stratij sunt hi quos audiuistis: neque his ullum usquam nomen est eorum qui sunt ex Hagniana familia, ac ne consimile quidem.

[illegible]

Ἄλλη.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

A Rursus igitur sciscitor puerum hunc, quisnam ipse sit, qui cum Macartato de Hagniæ hæreditate contendat? Nihil profecto aliud respondere queat puer, quam se esse Eubulidem. quo patre natus? Eubulide, Hagniæ patrueli. qua matre? Philomacha ex Hagniæ patrueli fratre nata. Eubulides cuius fuit patris? Philagri, patrui Hagniæ. Cuius matris? Philomachæ, amitæ Hagniæ. Hagnias porro cuius fuit filius? Polemonis. Polemo cuius? Hagniæ. Hagnias cuius? Buseli. Hæc altera est familia Hagniæ, vnius filiorum Buseli: & hic nequaquam inest idem nomen, quod est in familia posterorum Stratij, ac ne consimile quidem: sed ipsi per se in Hagniæ familia progrediuntur, nomina à se inuicem accipientes. Videlicet igitur & modis omnibus alterius esse familiæ conuictos, generéque remotiores, neque quicquam eis ex Hagniæ hæreditate deberi. Quibus enim legislator propinquitatem det, & hæreditatem: hæ vobis leges recitabuntur.

Leo [illegible] familia, & [illegible]

LEX.

B Quisquis intestatus moritur, si quidem liberos muliebris sexus reliquerit, illis cum illis. Sin minus, hi bona possidento. Sin fratres fuerint germani, & si liberi è fratribus legitimi: patris partem sortiuntor. Sin fratres non fuerint, aut fratrum liberi ex eis eidem ratione sortiuntor. Præferuntor autem mares, & à maribus propagati, si ex iisdem fuerint, & si genere remotiores. Si verò non fuerint à patre vsque ad sobrinorum liberos, ij qui sunt à matre viri, pari ratione potestatem habento. Sin ex neutra parte intra hos fuerit, à patre proximus obtineto. Spurio autem, aut spuriæ, ius ne esto propinquitatis, neque item sacrorum, neque publicorum, ab Euclide prætore. Aperte dicit lex, iudices, quibus adeunda sit hæreditas: non item ne Deus amet, Theopompo, aut Macartato Theopompi filio, qui penitus in Hagniæ familia non sunt. sed cui? Posteris Hagniæ qui sunt in C familia Hagniæ illius. Hæc & lex loquitur, & ius ita habet. Neque verò iudices, cùm hæc legislator cognatis dederit, alia multa omnino nō mandauit, quæ cognatis necessariò facienda sunt: sed plurima sunt, quæ lex facere iubet cognatos: neque vllum effugiū relinquit, quin minus ea facere sit necesse. Quin ipsam legem primùm recita.

LEX.

Pupillarum, aliquem quæ in proletariorum ordine sunt, si habere nolueri genere proximus, dote data elocato. Pentacosiomedimnus quingentis drachmis: eques trecentis: seu equestris quinquaginta, præter ea quæ ipsa habet. Si verò plures fuerint in eadem familia, pro portione quisque pupillæ conferat. Quòd si mulieres plures fuerint, ne necesse sit cognato plus vnâ elocare: sed proximus aut elocato, aut ipse ducito. Quòd si nec genere proximus eam vel elocarit, vel duxerit: prætor eum cogat aut elocare, aut ipsum ducere. Quòd ni prætor coegerit: debeat mille drachmas sacras Iunoni. Citet autem qui detrectarit, quiuis ad prætorem. Quid lex dicat, iudices, audistis. Cùm autem de pupilla disceptandum esset Philomachæ, huius pueri matre, nata ex patrueli Hagniæ: ego vero legem metuens, & eam mihi vendicaui, cum essem genere proximus. Theopompus autem Macartati pater prorsus non accessit: neque contouentium

[illegible]

mouis, quod nihil ad ipsum attinere, idque cum esset [illegible] ætate. Quam absurdum autem esse putatis, Iudices, cum Theopompus de pupilla quæ fuit Hagniæ patrueli natæ, cum nemine unquam litigauerit postulet Hagniæ sibi hæreditatem tribui contra omnes leges? Quid istis hominibus fieri queat impudentius, aut sceleratius? Recita etiam cæteras leges.

LEX.

Homicida in foro postuletur ab iis qui sunt intra consobrinitatem & a consobrinis: vna persequantur eundem & consobrinorum liberi, & generi, & soceri, & sobrini, & curiales. Si vero eo redeundum in gratiam fuerit, si pater superstes erit, aut frater, aut filij, aut omnium, aut eius qui prohibet, valebit autoritas. Sin horum nemo erit, & eadem inuitus fecerit, idque quinquaginta & vnus Ephetæ pronunciarint inuitum fecisse cædem,* introducantur Curiales, si volent, decem. Ab his autem quinquaginta & vnus ex optimatibus deligantur: & qui prius cædem fecerunt, hac sanctione teneantur. Qui vero in municipiis desiderantur, quia nemo sustulerit: eos iudices tribuni cognatis, ut tollant & sepeliant & populum eo die lustrent, quo die singuli desiderati fuerint. Denunciatur autem de seruis domino, de ingenuis, iis qui in bonis sunt. Sin mortuo bona non erunt: mortui cognatis denuncietur. Quod si post tribuni denunciationem cognati non sustulerint: tribunus tollendum cadauer locet, & sepeliendum, & lustrandum eo die populum, quam minimo poterit. Sin non locarit: debeto mille drachmas ærario. Quicquid autem impenderit, duplum à debentibus exigito. Quod nisi fecerit: ipse debeto popularibus. qui autem locationes lucorum Mineruæ & cæterorum Deorum & Herorum non red[diderint]: infames & ipsi sunto, & eorum hæredes, donec soluerint. Hæc omnia quæ leges iubent facere cognatos, nos iubent, & facere cogunt, Iudices: cum Macartato autem nihil loquuntur, neque cum Theopompo patre eius. Neque enim in familia Hagniæ fuit in vniuersum. Quo pacto igitur istis quicquam mandarent? Ac ille quidem ad refutandas leges & testimonia quæ nos exhibebimus, iusti nihil afferre potest, sed indignatur, & iniquè secum agi dictitat, qui patre mortuo reus fiat. Illud autem, Iudices, non considerat, patrem suum hominem fuisse mortalem: & cum aliis multis obiisse, & senioribus, & iunioribus. Etsi autem Theopompus obiit, leges non obierunt, neque ius obiit, neque Iudices, procurandi suffragia prædita. Agitur autem in hoc iudicio, & in hac disceptatione, non vter prior aut posterior obierit: sed verum conueniat nec ne, expelli ex domo Hagniana patrueles & patruelium liberos Hagniæ, ab iis qui sunt è Stratij familia, & ei non ita coniuncti, vt Hagniæ hæreditatem adire possint, sed genere remotiores? De hoc igitur controuersia est. Sed & ex hac lege certius etiam cognoscetis, Iudices, quantum Solon studium habeat domesticorum, neque relicta duntaxat eis bona det, sed etiam difficilia quæque cognatis mandet. Recita legem.

LEX.

Defunctum intra propositum suo arbitratu cadauer autem postridie quam proposuerint, ante Solis exortum efferunto. Viri, cum efferetur funus, antece[dunto].

[illegible]

Νόμος.

* Προειπεῖν τῷ κτείναντι ἐν ἀγορᾷ * ἐντὸς ἀνεψιότητος καὶ * ἀνεψιοῦ. συνδιώκειν δὲ καὶ ἀνεψιῶν παῖδας καὶ γαμβροὺς καὶ * πενθεροὺς καὶ ἀνεψιαδοῦς καὶ φράτορας. ἐὰν δὲ αἰδέσασθαι δέῃ, ἐὰν μὲν πατὴρ ᾖ ἢ ἀδελφὸς ἢ υἱεῖς, ἅπαντας, ἢ τὸν κωλύοντα κρατεῖν. ἐὰν δὲ τούτων μηδεὶς ᾖ, κτείνῃ δὲ ἄκων, γνῶσι δὲ οἱ πεντήκοντα καὶ * εἷς οἱ ἐφέται ἄκοντα κτεῖναι, ἐσέσθων οἱ φράτορες, ἐὰν ἐθέλωσι, δέκα. * τούτους δὲ οἱ πεντήκοντα καὶ * εἷς ἀριστίνδην αἱρείσθων. καὶ οἱ πρότερον κτείναντες ἐν τῷδε τῷ θεσμῷ ἐνεχέσθων. τῶν δὲ ἀπογιγνομένων ἐν τοῖς δήμοις, οὓς ἂν μηδεὶς ἀναιρῆται, ἐπαγγελλέτω ὁ δήμαρχος τοῖς προσήκουσιν ἀναιρεῖν καὶ θάπτειν, καὶ καθαίρειν τὸν δῆμον, τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἂν ἀπογένηται ἕκαστος αὐτῶν. ἐπαγγέλλειν δὲ περὶ μὲν τῶν δούλων τῷ δεσπότῃ, περὶ δὲ τῶν ἐλευθέρων τοῖς τὰ χρήματα ἔχουσιν. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ χρήματα τῷ ἀποθανόντι, τοῖς προσήκουσι τοῦ ἀποθανόντος ἐπαγγέλλειν. ἐὰν δὲ τοῦ δημάρχου ἐπαγγείλαντος μὴ ἀναιρῶνται οἱ προσήκοντες, ὁ μὲν δήμαρχος ἀπομισθωσάτω ἀνελεῖν καὶ καταθάψαι καὶ καθῆραι τὸν δῆμον αὐθημερόν, ὅπως ἂν δύνηται ὀλιγίστου. ἐὰν δὲ μὴ ἀπομισθώσῃ, ὀφειλέτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ. ὅ τι δ' ἂν ἀναλώσῃ, διπλάσιον πράξασθαι παρὰ τῶν ὀφειλόντων. ἐὰν δὲ μὴ πράξῃ, αὐτὸς ὀφειλέτω τοῖς δημόταις. τοὺς δὲ μὴ ἀποδιδόντας τὰς μισθώσεις τῶν τεμενῶν τῆς θεοῦ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν καὶ τῶν ἐπωνύμων, ἀτίμους εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ γένος καὶ κληρονόμους τοὺς τούτων, ἕως ἂν ἀποδῶσι. ταῦτα πάντα οἱ νόμοι προστάττουσι ποιεῖν τοὺς προσήκοντας ἡμῖν, καὶ ἀναγκάζουσι ποιεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, Μακαρτάτῳ δὲ τούτων οὐδὲν [illegible], οὐδὲ Θεοπόμπῳ τῷ πατρὶ τῷ τούτου. οὐδὲ γὰρ ἦσαν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου τὸ παράπαν. πῶς οὖν ἂν τούτοις οἱ νόμοι προσέταττον; ἀλλ' οὗτος, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν τοὺς νόμους καὶ τὰς μαρτυρίας ἃς ἡμεῖς παρεχόμεθα, δίκαιον μὲν οὐδὲ ὁτιοῦν ἔχει λέγειν, ἀγανακτεῖ δὲ καὶ δεινά φησι πάσχειν, εἰ ἐκ τοῦ πατρὸς τετελευτηκότος ἀγωνίζεται. τοῦτο δὲ οὐκ ἐνθυμεῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί, Μακάρτατος, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἄνθρωπος ὢν θνητὸς καὶ τετελεύτηκε μετ' ἄλλων πολλῶν, καὶ νεωτέρων καὶ πρεσβυτέρων. ἀλλ' εἰ Θεόπομπος τετελεύτηκεν, οὐδὲ οἱ νόμοι τετελευτήκασιν, οὐδὲ τὸ δίκαιον, οὐδὲ οἱ δικασταὶ οἱ τὴν ψῆφον ἔχοντες [illegible]. [illegible] ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου [illegible] ἀνεψιαδοῦς ὄντας [illegible], μηδὲν προσήκοντας [illegible] τοῦ Ἁγνίου, ἀλλὰ γένει [illegible]. περὶ τούτου ἐστὶν ἡ διαγνῶσις [illegible].

Νόμος. Τὸν ἀποθανόντα προτίθεσθαι ἔνδον, ὅπως ἂν βούληται. ἐκφέρειν δὲ τὸν ἀποθανόντα τῇ ὑστεραίᾳ ᾗ ἂν προθῶνται, πρὶν ἥλιον ἐξέχειν. βαδίζειν δὲ τοὺς ἄνδρας πρόσθεν, ὅταν ἐκφέρωνται.

[illegible — Greek column, text blurred beyond reliable reading] ... Μαρτυρία.

A [illegible] etei gené sequuntor. Mulieri autem ne[illegible] fas esse in bona defuncti ingredi, neque sequi [illegible], cum in monumenta [illegible], [illegible] sexaginta [illegible] illis excepta quæ intra sobrinas sunt. in bona defuncti ingrediuntur, postquam [illegible] cadauer fuerit, mulier [illegible] excepta quæ intra sobrinas sunt. Nō sinit ingredi, quo in loco cadauer sit, [illegible] aliam mulierem, nisi cognatas usque ad sobrinitatem: & ad sepulchrum usque comitari easdem [illegible]. Iam Philomacha Polemonis soror, patris Hagniæ, non consobrina fuit Hagniæ, sed amita. Soror enim fuit Polemonis, patris Hagniæ. Eubulides autem [illegible] matris [illegible], frater patruelis fuit Hagniæ, cuius est hæreditas. Eubulidæ porro filia fuit, huius pueri materque. Cognatis hasce iubet & adesse propositioni defuncti, & ad sepulchrum comitari non Macartati [illegible], neque Theopompi uxorem. neque enim cognatæ ulla fuit Hagniæ, sed fuerunt ex alia tribu Acamantide, & ex alio municipio Prospaltio* adeò [illegible]

B [illegible] non animaduerterint, defunctum esse Hagniam. Rem igitur isti supra modum stupidentem mulierum, si in ea opinione sunt, oportuisse non & mulieres nostras, cum sint Hagniæ cognatæ, hæredes esse, & possidere omnia iusta, et cognatos & genere proximos hæreditatem autem tenere Macartatum qui est è familia Stratij, & ex Apolexide* Prospaltij filia Macartati sorore. Sed hoc neque [illegible], neque [illegible] Iudices. Lege mihi illa ex oraculo Apollinis Delphici: ut intelligatis, cum eadem dicere de cognatis, quæ legibus Solonis continentur.

ORACVLVM.

Quod felix faustumque sit, quærit populus Atheniensis de ostento quod in cœlo apparuit: quidnam agendum sit Atheniensibus, aut cui deo sacrificandum, ut vota [illegible], et faustum sit ostentum [illegible] Athenienses. Quis de ostento quod in cœlo apparuit [illegible] [illegible] Ioui summo, Mineruæ [illegible], Herculi, Apollini Seruatori, & * mittere ad

C [illegible] deæ [illegible] bona: Apollini Compitali [illegible] Dianæ & compita insistere, & crateras statuere & saltare, & coronas gestare patrio ritu, diis deabusque Olympijs omnibus dextras sinistrasque [illegible] munificentiæ: patronum heroem [illegible] quo cognominati estis, sacra facere, & munera offerre, & * parentalia defunctis præstare statis diebus à cognatis, secundum instituta. Auditis, Iudices, eadem loqui Solonem in legibus quæ deum in oraculo, iubentem, ut defunctis cognati statis diebus inferias dent. At nihil horum curæ fuit Theopompo, & Macartato: sed illud contra, ut ea tenerent, quæ ad eos nunquam pertinerent, & quæ cupiunt, sibi nunc nouam controuersiam de hæreditate, quam longo tempore tenuerunt. Ego verò sic existimo, conuenire Iudices: ut si qui aliena iniuste tenuit, non queratur, se ea diutius tenuisse: sed gratiam habeat, quod non [illegible], sed fortunæ, quod multo [illegible] necessitate dilata [illegible] [illegible], ut nunc demum de eis [illegible] certent. Isti autem tales homines sunt, Iudices, qui nihil curent, neque familiam Hagniæ exstinctam, neque cætera in quibus leges violant: qui quidem, [illegible] [illegible] neque fidem [illegible] facere quæ [illegible] iniuste & contra leges contra [illegible] perpetra-

Criminatio longa [illegible] [illegible] & [illegible]

[illegible — Greek text continuing across full page width at the bottom]

rum ipso potissimùm ostenderunt, sibi nihil aliud esse curæ, nisi [illegible]. Nam cùm primùm Theopompus nobiscum de hæreditate Hagniæ disceptaret, eo modo quem audistis statim declarauit existimare se, aliena se occupare. Quod enim maximi erat pretij in prædiis Hagniæ, & maximæ admirationi erat vicinis & aliis hominibus, oleas [illegible] effoderunt, & extirparunt amplius mille stirpes, quæ magnâ olei copiâ [illegible]bant: eas isti extirpatas vendiderunt, & immensam argenti copiam receperunt. eaque fecerunt isti, cùm adhuc [illegible] esset hæreditas Hagniæ, ex ea lege, qua [illegible] fieri, mater eorum huius accusarant. Vt autem me vera dicere appareat, & illos extirpasse oleas constet, ex iis prædiis quæ Hagnias reliquit, horum testes vobis producemus vicinos, & ex cæteris quos accersiuimus, cum testificaremur. Recita testimonium.

A

TESTIMONIVM.

Testantur se scitos, accersitos à Sositheo adfuisse [illegible] in Hagniæ agros, cum Theopompus Hagniæ hæreditatem creuisset: & illic ostendisse Sositheum oleas dum extirparentur ex Hagniæ agro. Quod si, iudices, solum indefensum [illegible] fuissent, grauiter peccassent. sed non ad eum nunc illa iniuria & contumeliæ ad totam rempublicam pertinent: idque ex ipsa lege audita, cognoscetis. Recita legem.

B

LEX.

Si quis oleam Athenis effoderit (nisi ad templum Atheniensium publicum aut municipale excipiatur) in suos usus * vsque ad binas oleas quotannis (nisi ad funus iisdem vtendum sit) centenas de singulis oleis drachmas ærario debeto, atque eius mulctæ decimæ Mineruæ sunto (debeto & homini priuato, à quo reus peractus fuerit, centenas drachmas in singulas oleas. * Actio autem harum rerum apud eos magistratus instituatur, quorum quisque iudices sunt & actor sportulas ponat suæ partis. Qui autem condemnatus fuerit eum prætores inscribunto, apud quos iudicium fiet exactoribus de eo quod in ærarium redit quæstoribus Mineruæ, de eo quod deæ consecratum est. Quod ni inscripserint, ipsi debento. Lex quidem hæc firma est. illud autem cogitate ipsi vobiscum, iudices, quidnam putatis perpessos esse superiore tempore ab illis, illos inquam petulantia, qui tantum vestram vrbem contempserunt, & leges vestras, & quod apertè legibus interdictum est, adeo contumeliosè prædia deuastarunt, quæ reliquit Hagnias? Lex autem vetat vel in proprio patrimonio istud fieri. Multum scilicet isti curant, an legibus vestris obtemperent, aut Hagniæ familia deleatur? Ego verò de meipso pauca dicam apud vos, habeoque quo ostendam, aliter quam istis, curæ mihi fuisse Hagnianam familiam, vt ne interiret. Nã & ipse sum Busilium generis. Habronis enim Buseli filij neptem è filia, duxit Callistratus Eubulidæ filius, Buseli nepos & ex Habronis nepte, & Callistrato, nepote Habronis, nata est mater nostra. Ego verò matrem huius, iudicium custodiam, duxit [illegible] mihi filij sunt quatuor, vna filia. His nomina imposui, iudices, hæc: natu maximo Sosiæ, patris mei vt æquum est. & natu maximo id nomen restitui proximè ab hoc nato, nomen feci Eubulidæ, quod nomen fuit patri matris patri huius. Ei qui hunc sequitur, Menesthei nomen imposui:

C

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

nam & Menestheum cognatus vocatus est. Minimo nomen fecit Callistratum, quod nomen patri matris meæ fuit. Præterea filium etiam, nulli alieno [illegible] locaui, sed fratris mei filio [illegible], & horum liberi, ex eadem sunt cum Hagniæ familia. Atque ego quidem eam tantum [illegible], qua maxime familiæ oriundæ à Buselo, consuleretur. In illos autem [illegible] fuit inquinemus. Sed legem prius hanc recita.

LEX.

Prætor curam gerat pupillorum & pupillarum, & familiarum quæ intereunt, & matronarum quæ manent in ædibus maritorum [illegible], [illegible] ferre dicentes. Horum curam gerat, neque sinat eis iniuriam fieri, aut quenquam in eos iniquum committi, & potestatem habeat auctoritate magistratus, infligendæ pœnæ. Si grauiore pœna dignus videbitur, accersitum accusat, & mulcta sua arbitrio inscripta, in Heliæam introducat. Quòd si condemnatus fuerit, pronunciet Heliæa, quid ei sit luendum, aut soluendum. Quo autem pacto magis vlli familiam aliquam extirpare possint, quam si Hagniæ genere proximos expulerint ij, qui sunt ex alia Stratij familia? & rursus si hereditatem Hagniæ postulat vt cognatus, nomen autem habet nullum ex Hagniæ familia, sed nec è Stratij sui progenitoris? atque adeo [illegible] tanta fuerit Buseli posteritate ne illorum quidem vllius nomen habet. Nam vnde est Macartati nomen à materna familia, Adoptatus enim in familiam Macartati Prospaltij, auunculi sui, & illam etiam habet familiam. Atque ita [illegible] est vt nato sibi filio, eum etiam in Hagniæ familiam introducere sit oblitus, idque cum Hagniæ hereditatem teneat, & eius se gentilem esse profiteatur. Sed enim filium Macartato auunculo ad [illegible] dedit, in Prospaltium municipium. Hagniæ tam autem familiam, quantum in se fuit, extirpari passus est, qui idem dicit, patrem suum Hagniæ esse agnatum. Cum autem Solonis legislatoris, mares & à maribus procreatos, potiores haberi iussit, ipso expedire & leges, & Hagniam contempsit, et filium suum in externam familiam adoptandum dedisse. Qui igitur possint homines esse iniquiores, aut violentiores? Neque vero hoc solum [illegible], sed cum Buselidæ omnes commune monumentum habeant, idque monumentum Buselidarum nominetur, amplum spacium circumseptum, vt antiqui solebant: in eo monumento, cæteri omnes orti à Buselo, siti sunt, Hagnias, Eubulides, Polemon, & reliqui omnes, tota multitudo, vniuersi denique orti à Buselo id monumentum commune habent. Macartati autem parens, [illegible] in monumento vsi non sunt; sed ipsi priuatim sibi monumentum fecerunt procul à Buselidarum monumento. Num videntur vobis, Iudices, quicquam ad Hagniæ familiam attinere, nisi quatenus [illegible] nihil ad ipsos attinere, neque occuparunt? Sed vtrum intereat Hagniæ familia & Eubulidæ, Hagniæ patruelis, eorum etiam nomine abolito, [illegible] rei cura nec minima illis vnquam fuit. Ego autem, Iudices, opitulor ei [illegible], quantum possum maximè, defunctis illis [illegible], facile est, istius apparatibus aduersari. Trado igitur, Iudices, vobis hunc puerum ad curandum, vt vobis æquissimum videbitur. Hic adoptatus est in familiam Eubulidæ, &

[illegible]

introductus ad Curiales, non meos sed Eubulidis, Hagniaeque [illegible] & cum introduceretur, ceteri Curiales [illegible] suffragia ferebant. Macartatus autem [illegible] suffragio decernebat, recte introduci. [illegible] Eubulidae puerum hunc, cum victimam tangere noluisset, aut ab ara abducere, seque ex [illegible] ratione reddere [illegible]: sed & parte carnium a puero hoc acceptam [illegible] & alij Curiales, abiit. Existimate igitur, iudices, puerum hunc ante vos iacere supplicem pro defunctis Hagnia & Eubulide & ceteris ab Hagnia singulis [illegible] ipsius vobis supplicare, Iudices, ne [illegible] familia [illegible] ab immanibus istis belluis [illegible] Stratiana familia, & Hagniana [illegible] neque permittatis illis neuter aliena: sed ex [illegible] in Hagnianam familiam, co[illegible] Hagniae. Ego igitur & illis opitulor defunctis, & legibus hisce de rebus latis. Vos autem oro, Iudices, obsecro & obtestor, ne vel puerum hunc insultari [illegible] ab illis, vel maiores eius magis etiam despi[illegible] qui nunc contempti [illegible] illi obtinuerint quae volunt. sed leges [illegible] & defunctos curate, ne eorum familia extinguatur. Quae si feceritis: & quae aequa sunt, & pro vestra fide, & vobis ipsis utilia decerne[illegible].

ARGUMENTUM ORATIONIS ADversus Leocharem de hereditate.

Archiadas [illegible] defuncto, Leocrates [illegible] hereditatem [illegible] & cognatus eius [illegible] ab Archiada adoptatus esse [illegible] ipse [illegible]. [illegible] Leocrates, [illegible] Archiadae adoptatus, [illegible] lege [illegible]. [illegible] Archiadae familia relicto filio [illegible] ipse in [illegible] paternam familiam redijt. [illegible] Archiadae adoptatus, [illegible] hereditatem [illegible] Aristodemum [illegible] proximum esse Archiadae [illegible] & propter illam Leocratis [illegible] adoptationem. Leochares [illegible] hereditate [illegible] illic quidem adoptione [illegible], ut filius Leocratis adoptatus [illegible] Archiadae cognatum esse [illegible] Aristodemum [illegible] propinquitatem [illegible] hereditatem [illegible] Leocrates [illegible] Leocharem adoptione, ut leges [illegible] legitime facta est adoptio. [illegible]

DEMOSTHENIS ADVERSUS LEOCHAREM DE hereditate Oratio, Hieronymo Vuolfio interprete.

Quam Leocharis sit, Iudices, et & ipse [illegible] vocetur, & ego adolescens apud vos verba faciam, quid eas hereditates capere studeat, quae nihil ad ipsum attinent, & propter eas falso apud praetorem testificatus est. Nobis enim [illegible] genere proximis propinquitatis ius tribuat, ut Archiadae cognatis, qui ab initio hereditatem reliquit [illegible], ne eius familia extingueretur: vel hereditas ad eos devolveretur, ad quos [illegible]

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΛΕΩΧΑΡΗΝ περὶ τοῦ κλήρου λόγου

Α[illegible Greek text]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΣ ΛΕΩΧΑΡΗΝ περὶ κλήρου λόγος.

[illegible Greek text]

[illegible]

A minimè pertineret. Ille autem [illegible] nec genere [illegible] filius, nec legibus adoptatus, [illegible] Qui autem [illegible] & nobis [illegible] haereditatem. [illegible] Non enim [illegible] non deliberent. Neque verò mirum. [illegible] enim [illegible] causae defensores, & falsos testes [illegible] parant. [illegible] paupertate, [illegible] & imperitia [illegible] Nam in Piraeo [illegible] id quod non modo paupertatis argumentum, sed & [illegible] Qui enim [illegible] necesse

B est [illegible] in foro esse. [illegible] nisi [illegible] unquam in conspectum vestrum [illegible] Sed quae huius generis sunt, [illegible] germanum esse Archiadae filium: [illegible] verbis: neque [illegible] Sed quia se [illegible] orationis partem in [illegible] adoptatus esset & cum germani [illegible] propter has causas, [illegible] nos decipiemini. Nam [illegible] est de haereditate. In [illegible] generis & propinquitatis, [illegible] adoptationis. [illegible] oportere adoptiones, quae legibus factae fuerint. Quare vos [illegible] legis ea permittere [illegible] haereditatem,

C Sin legibus id quidem demonstrare non poterunt, sed [illegible] dicere videbuntur, [illegible] Vt autem [illegible] genere esse [illegible] sed & caeteris omnibus primum vos de ipso genere [illegible] vnde haeres [illegible] Principio, Iudices, [illegible] Euthymacho [illegible] Midylides, Archippus, Archiades [illegible] nomen fuit Archidice. [illegible] patre defuncto, Archidicem Leostrato Eleusinio [illegible] Ex his vero tribus, Archippus triremi [illegible] Methymnae diem obiit. Midylides non multo post tempore, ducit Machimacham Lysippi [illegible] filia nascitur, nomine Clitomacha: quam ille [illegible] dare. Cum autem Archiades [illegible] non esse in animo vxorem ducere, [illegible] propterea [illegible] Salamine habitaret, fic [illegible] Midylides filiam Aristoteli Palleneni despondet, [illegible] Aristoteles [illegible] & Midylides qui nunc [illegible]

[illegible]

Ac generis quidem nostri propinquitas, in quo est A hæreditas, sic ferè habet, Iudices. Archiadæ enim nos à viris sumus genere proximi: & quoniã eius hæreditatem hac lege postulamus, neque genus eius extingui patimur, apud prætorem in hæreditatem egimus. Illi autem, qui bona per iniuriam detinent, nunc contestati sunt in vniuersum quidem adoptionem intercedere, sed & cognatos esse se existimantes: sed de ea adoptione quo pacto se habeat, perspicuè vos postea docebimus. De genere autem, non esse eos propinquiores nobis, id vobis cognoscendum est. Vtrum igitur in confesso est, inter hæredes potiores esse mares, & maribus progenitos. Simpliciter enim à virili stirpe proximis, si liberi nulli sunt, lex hæreditates restituit. Hi verò nos sumus. Sine liberis enim decessisse Archiadem constat. Et autem nos à virili, atque adeo etiam à muliebri stirpe eidem sumus proximi sumus. Midylides enim frater fuit Archiadæ: Midylidæ autem filia, mei patris mater. Proinde Archiadæ, cuius hæreditatem vendicamus nunc, mei patris matri patruus fuit à viris cognatione orta, nõ ea à mulieribus. Leostratus autem ille & remotior est genere, & à muliebri stirpe, Archiæ coniunctus. Leocratis enim auia paterna, soror fuit Archiadæ illius, & Midylidæ, à quibus nos oriundi, hæreditatem postulamus. Primùm igitur, Iudices, genus nostrum ita se habere, vti diximus, vt appareat, testimonia vobis legẽtur. Deinde lex ipsa, quæ & familiis, & à virili stirpe proximis, hæreditates tribuit. Capita enim continuerit, & ea de quibus iurati pronunciabitis, hæc ferè sunt. Voca mihi testes huc, & legem recita.

TESTES. LEX.

Quæ igitur ad genus, & illorum & nostrum, attinent, sic habent, Iudices. Proinde qui ipsis testimoniis ostenderunt, se esse genere propiores, hæreditatẽ percipere debent, neq; contestatti desperatio potior esse instituta vestris. Nam si adoptione nituntur, nos ea vti facta sit, ostendemus. Cùm autem filius adoptiuus, orbus vtrique obierit, & familia illius vsque ad C nostram actionem deserta fuerit, nos & genere proximos hæreditatem recuperare, & vos non ad decipiendum optimè instructis, sed affectis iniuriã aliis bus opem ferre par est. Nam si in nostra potestate esset, ostenso genere, & ipsa contestatione, descenderes, cum ipsi nihil quæ dicimus, plura verba requireremus, vobis diutius molesti non essemus. Postquam autem illi legibus nõ nituntur: sed eo, quòd superioribus temporibus rerum aliquid antè occuparunt & interceperunt, & in bona inuaserũt, his argumentis vtentes, se adiisse hæreditatem dicunt: necessarium sanè est etiam de his dicere, atque ostendendum, illos omnium hominum esse violentissimos. Nam ab initio, Iudices, elocare sororem suam Midylides & Archiades Leostrato Eleusinio. Post è filia illius elocatæ sororis illorum, nascitur Leocrates, pater Leostrati. Considerate, vt vnus de multis in Archiadæ cognatione illo pertineat, de quo contestatus est? Quæ cũ ita se habere, Archiades matrimoniũ nõ cõtrahit. Midylides autem frater eius, vxor illius, vxorem duxit: & quia nõdũ patrimoniũ partiti erãt, sed vterque habebat quantũ suum esset, Midylides in vrbe permanet,

καὶ ἡ μὲν τοῦ γένους ἀγχιστεία τῆς ἡμετέρας, ἐν ᾗ ἐστὶν ἡ κληρονομία, οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀρχιάδῃ γὰρ πρὸς ἀνδρῶν ἡμεῖς ἐσμὲν γένει ἐγγυτάτω, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἀξιοῦμεν τῆς ἐκείνου οὐσίας κληρονομεῖν, καὶ τὸ γένος μὴ περιιδεῖν ἐξερημωθέν, ἤρξαμεν πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς κλήρου. οὗτοι δ' ἔχοντες [illegible] ἀμφισβη[illegible] ποιεῖ, τὰ μὲν ὅλον ἰσχυρίζόμενοι ποιεῖν, φάσκοντες δὲ [illegible]. περὶ μὲν ταύτης τῆς εἰσποιήσεως ὃν τρόπον ἔχει, ὕστερον ὑμᾶς διδάξομεν. ὅτι δὲ τοῦ γένους, ὡς οὐκ εἰσὶν ἡμῶν ἐγγυτέρω, τοῦτο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. ἐν μὲν οὖν ὁμολογεῖται, τὸ κρατεῖν τῆς κληρονομίας τοὺς ἄρρενας, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων. ἁπλῶς γὰρ τοῖς ἐγγυτάτω πρὸς ἀνδρῶν, ὅταν μὴ παῖδες ὦσιν, ὁ νόμος τὰς κληρονομίας ἀποδίδωσιν. οὗτοι δ' ἐσμὲν ἡμεῖς. ἄπαις μὲν γὰρ ὁ ἀρχιάδης [illegible]. ἐσμὲν δὲ πρὸς ἀνδρῶν ἡμεῖς ἐγγυτάτω, πρὸς [illegible] καὶ [illegible] B [illegible]

Μάρτυρες. Νόμος.

C [illegible]

[illegible Greek text]

A Archiades Salamine habitat. Non multo autem post, cum Midylides auus patris mei extra Atticam peregrè fortè abiisset, in morbum incidit Archiades & moritur ... absente Midylide, homo coelebs. Quid enim rei signum est? Quia sepulchrum ... est Archiade sepulchro impositum. Eo tempore, cognationis a mulieribus ortæ praeteritæ, Leocrates Leostrati, patris se adoptat filium Archiadæ, & sic in bona inuadit, tanquam ab eo viuente adhuc adoptatus. Reuersus Midylides, & id factum indignè ferebat, ... Leocratem ... sed ... cognatis & precantibus, vt in familia Leocratem adoptiuum Archiadæ filium esse pateretur, concessit Midylides, non iudicio victus, sed ... ab illis circumuentus, deinde ... etiam domesticis obsecuturus. Ac Midylides his actis mortem obiit. Leocrates autem Archiadæ bona tenet, & hereditatem percipit multos annos, vt eius adoptiuus filius. Nos verò, quod ea Midylides concesserat, quieuimus. Non multo autem

B post (quæ deinceps dicentur, diligenter attendite, iudices) Leocrates adoptatus Archiadæ, relicto in ea familia Leostrato filio legitimo, ipse rediit in Eleusinios, vnde erat oriundus. Ac ne tum quidem nos quicquam eorum rerum, quæ ad hereditatem attinent, mouimus: ... Rursus autem Leostratus ipse, qui adoptiuus esset filius, & relictus in Archiadæ familia, reuertitur ad Eleusinios vt & pater suus, relicto in ea familia germano filio, per tres personas primitiua adoptione contra leges confirmata. Qui enim cum legibus consentiat, cum ipse filius adoptiuus, filio adoptiuo relicto, in suam familiam sit reuersus? idque ad hunc vsque diem facere non destitit, eóque pacto se nos hereditate fraudaturos putant, ... faciendo, & ... instar victum ex Archiadæ bonis petendo, atque inde semper in paternam familiam redeundo, ac eam quidem ... confirmando, illam autem ... Sed tamen quamuis illa

C ita fiant, nos quid dixi, tolerauimus omnia. Quo vsque? donec Leocrates in Archiadæ familia relictus filius, ... decessit. Quo sine liberis defuncto, petimus, vt nobis genere proximis Archiadæ, relicta eius bona tribuantur: & non defuncto, qui fuit adoptiuus, filium in eandem nostram adoptetis. Quod si ipse etiam fecisset: quamquam id factum contra leges esset non ... sed quia neque natura fuit ... vllus, neque vllum eorum ille adoptauit, ... autem hereditates genere proximis ... eadem ... ratione æquum est, nos bonis non fraudari? Nam & Archiadæ, ... bona ab initio genere proximi sumus, & adoptato Leocrati. Illius ... pater ad Eleusinios reuersus, necessitudinem illam ex lege ... sibi praecidit. Nos vero, in quorum erat familia, ... cognationem retinuimus, cum essemus eius ... Proinde si vis, vt Archiadæ cognati hereditatem petimus ... vt Leocrati ... qui cum sine liberis decessisset, nemo est ... genere propinquior: & quantum in se quidem fuit, extincta est, Leocrates, familia. Propter bona ... eorum ... qui se adoptarunt, ... Quid ... eo defuncto, hereditatem ... Archiadæ ... adoptiuus. ... cognati ... adoptas, ... bona ...

Adoptatio ... [marginal note, illegible]

[illegible Greek text]

cum nihil esse dicas Archiadæ, à quo sis adoptatus, A contestaris contra nos & genus nostrum, quod in confesso est, expellis. Quòd si nihil est, in ædibus quid tibi decedit, si nos nihil illud ex hæreditate percipimus? Sed enim eius impudentia & auaritia talis est, Iudices, vt existimet, oportere se in Eleusinis paternam suam regressum obtinere & rerum etiam quæ per adoptionem occupauit, cum nemo sit illius familiæ, potiri. Atque hæc omnia facilè perficit: qui cùm de alieno contra nos, homines pauperes & inopes largiatur, facilèque omnia conficere, multò est superior. Quapropter vos etiam opitulari oportere arbitror hominibus nihil iniqui petentibus, sed eo contentis, si quis nos legum frui præsidiis patiatur. Quid enim agendum nobis est, Iudices, adoptione per tres peruagata, & postremo in Archiadæ familia relicta? qui cum sine liberis decesserit: nónne tandem aliquando nostram recuperabimus. hoc igitur iure freti ad prætorem eos citabimus. Leocharem autem ita confidenter falsum contestatum, oportere nos existimus, contra omnes leges fraudari hæreditate. Primùm igitur, vt constet, illa de adoptionibus & generis ratione verè nos dixisse, & postum cum stela Archiadæ monumento esse impositum: hæc vobis testimonia recitabimus. Dein & cætera perspicuè vos edocebimus, vt istos falsæ contestationis conuincamus. Cape testimonia quæ dico. B

TETIMONIA.

Leostrati [illegible] adoptio.

Proinde rei ratio & simplex ius hæreditatis ita se habet, Iudices: & eorum quæ inde ab initio acta sunt, ipsa capita ferè omnia audistis. Quæ autem post actionem de hæreditate institutam fecerunt, & quo pacto nos tractarent: dictu necessarium existimo. In hæreditatis enim iudicio tam iniquè cum nemine tractatum esse existimo quàm nobiscum. Defuncto enim Leocrate, & funere ei facto, nobis in possessionem euntibus, propterea quòd vir ille & cælebs & orbus decessisset: obstitit nos Leostratus, sua esse asserens. Ac quòd nos defuncto iusta persoluere prohibuit, cùm ipse pater illius esset, excusationem fortassis habet: quanquam magnum erat id facinus. Et enim qui natura pater est, curatione mandatis funeris par est. Deinde tamen etiam consiliis et banquetorum, ratione adoptionis cognatus erat defuncti. Postquam autem iusta persoluta fuerunt, quia lege [illegible], sic deserta familia, nos genere proximos deiecisse hominem scilicet, quòd defuncti pater erat? atqui reuersus erat in paternam familiam, neque eius patrimonij, in quo reliquerat filium, dominus. Quòd si ita est, quæ legum est vtilitas? Facta igitur delectione, vt plurima omittamus, actionem apud prætorem de hæreditate instituimus: cùm neque natura, vt dixi, illius esset defuncto filius, neque adoptio facta legibus. Post hæc Leostratus sacramento certat, asserens se illius Archiadæ esse filium, neque cogitans, vel se rediisse in Eleusinios, vel adoptiuos non ipsos à semetipsis, sed ab adoptantibus constitui. Verum illud opinor omnino ignorauit, quo induxerat suum, oportere se, quò in loco quisque maneat, appetere aliena. Ac primùm in Otrynensium communem tabulam se inscribere, cùm esset Eleusinius, conabatur: id quod procurabat. Deinde priusquam in Otrynensis relatus esset, particeps esse studebat communium rerum. Tantùm dignitate facinus, impellente auaritia, institui- C

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible]

A Quo nos animaduerso, factum id testibus adhibitis prohibuimus postulantes, vt hæreditate prius apud vos, disceptaretur, quàm ad Archiadæ nomen quisquam adoptaretur. Prohibitum autem, & iniuriarum, & ad tabulam, & in foro magistratuum communium, & ad tabulam, & in foro magistratuum consistit; cum sectis eorum nullo: nihil vi agendum censuit: cum secus vestra legibus callidit & ipsius suæ superiorem speraret. Eius rei argumentum quoddam est Consuetatis pauci: Otrynensibus & tribuno ejectus perfunde, cùm album apertum fuerit, vt inscriberetur. Ac postea venit, in magnis Panathenæis, sub distributionem, ad theatralem pecuniam: cùmque alij populares acciperent, petebat vt & sibi daretur, vtque in album nomine Archiadæ inscriberetur. Cum verò nos testificaremur, & non secundum id esse alij dicerent, abiit nec inscriptus, nec theatrali accepta pecunia. Eum igitur qui contra decretum vestrum theatralem pecuniam postulat, priusquam in Otrynenses inscribatur, si alterius municipij iniuram putatis hæreditatem contra leges petituram? Est verò

B credibile, qui tam iniquas prærogatiuas ad explendam auaritiam suam ante iudicij cognitionem molitus est, cum causa esset? Nam qui pecuniam theatralem iniquè postulauit, is de hæreditate nimirum eodem est animo. Quin prætorem etiam actione ex sponsio decepit, & contra rescripsit, Otrynensem esse se, in Eleusinio municipio habitantem. Cum autem nihil ei horum succederet, proximis hisce comitiis, subornatis quibusdam popularium, postulauit se inscribi, vt adoptiuum Archiadæ filium. Nobis autem aduersantibus, & postulantibus, vt post factam de hæreditate disceptationem, suffragia ferrent, quia autem non i[illegible] parerent, non propter semetipsos, sed propter leges. Non æquum enim esse videbatur, vt qui ex sponsio in hæreditatem ageret, sese adoptaret, re nondum diiudicata. Quod autem post hæc instituit Leostratus, id est omnium grauissimum. Nam cum inscriptio ei negaretur, adoptiuum

C Archiadæ Leocharem filium contra omnes leges, ante factam populi approbationem. Qui cùm nondum introductus esset ad Curiales Archiadæ, sed diceret inscriptum persuasi vni Curialium, vt eum inscriberet in Curialium album; ac deinceps in contestatione apud prætorem, eum descripsit, vt qui filius defuncti legitimus esset multis annis, qui heri & nudiustertius inscriptus fuerat. Ita fit, vt vterque sibi hæreditatem vendicet. Nam & Leostratus sacramento de hæreditate contendit, vt legitimus Archiadæ filius & Leochares contestatus est, se filium esse legitimum eiusdem patris: cùm neuter viuenti illi, sed vterque defuncto, se adoptet. Nos verò, Iudices, æquum putauimus, post quam vos hanc causam cognouisetis, tum demum è genere proximis defuncti filium adoptari, ne intereat eius familia. Primùm agitur, Iudices, ex Otrynensibus Leostratum in Eleusinios rediisse, relicto Archiadæ filio legitimo, & patrem eius id ipsum fecisse prius: & illum qui relictus in familia fuerit, orbum decessisse & eum qui nunc contestatus est, prius in populares quàm in Curiales esse inscriptum, ac cæteris de rebus vobis & Curialium & municipum testimonia exhibebuntur: de cæteris item, & iis quæ nos ab illis facta memorauimus, omnibus, vobis testimonia singulatim exhibebo. Proinde nobis testes accerse huc.

[illegible]

TESTES.

Transitio ad oppugnandam contestationem.

Rem igitur omnem audistis, Iudices, & ea quæ ab initio in hac hereditate facta sunt, & quæ post euenerunt, vt primum nos agere instituimus. Reliquum est, vt & de contestatione ipsa dicamus, & de legibus, quarum autoritate hereditatem postulamus: & vt, dum aqua suppetit, & quoad sine vestra molestia fieri poterit, ostendamus, ea quæ ab istis dicentur, neque certa esse, neque vera. Ac primum contestationem vobis scriba recitabit, quæ attente audienda erit, de ea enim nunc pronunciabitis.

CONTESTATIO.

Contestatus igitur iste est, ita sane sicut audiuistis, se Archiadæ hereditatem agi non posse, cùm ei sint naturales liberi, firma autoritate, * ex instituto. Quæramus igitur, sint ne ei liberi, an iste falsum contestatus sit? Archiades ille, cuius est hereditas, adoptauit illius qui nunc contestatus est, auum: is vero legitimo filio relicto, patre illius, Leostrato, ad Eleusinios rediit. Post hæc ipse Leostratus itidem relicto filio, in paternam familiam rediit. Ille verò ab eo postremus relictus omnium adoptiuorum, sine liberis decessit. Proinde familia deserta, rediit hereditas rursus ad eos qui ab initio genere proximi fuerunt. Quo pacto igitur, quod illius contestatione affirmatur, filij aliqui Archiadæ reliqui esse possunt? cum & adoptiui eius se egressos esse fateantur: & is qui postremus in familia relictus est, orbus decesserit? Proinde necesse est familiam esse desertam: quæ deserta cum sit, liberi superesse nequeunt. Iste igitur contestatus est, eos qui non sunt, esse: & in contestatione scripsit, cum sine liberis, qui viuunt superesse asseruit. At cum dicit naturales, firma autoritate, ex instituto: impositionem facit contra legem. Nam illud est, esse naturalem, si quis semine satus fuerit. & hoc testatur lex his verbis: Quam despenderit pater, aut frater, aut auus, ex ea naturales ac legitimi liberi sunto. Verbum porrò, rata autoritate, legislator de adoptionibus vsurpauit: quòd existimabat, si quis orbus, suorum bonorum dominus filium adoptasset, ratum id esse. Iste verò naturalem nullum Archiadæ filium esse ait, sed contestatum est, cum sint naturales, contestatione facta rei contrariæ: cùm se adoptiuum esse profiteantur ab ipso defuncto, qui decessit, non est adoptatus. Proinde quo pacto tibi illa porrò rata erunt ex instituto? Propterea nimirum, quòd inscriptus est Archiadæ filius? ab illis scilicet nuper vt facta cum lis de hereditate iam contestata esset. non est profectò iustum, nimium argumenti loco adducere. Nam illud, Iudices, fieri qui potest, eum qui nunc incunctanter dicat se adoptiuum esse, in contestatione id scribere meminisse ausum? sed scripsit contestatione ita esse, vt de filio naturali, ea quæ mox dicentur, vt de adoptiuo? Quòd si desertionem attulerint contestationi contrariam: aliter fieri qui potest, quin aut contestatio falsa sit, aut desertio? Nec abs re adoptionem in contestatione non posuerunt. Adscribendum enim ea fuisset, à quo essent adoptati. Ille autem eos non adoptauit: sed ipsi sese adoptantes, nos hereditate spoliant. Iam vt pergamus ad alia, quî non absurdum simul & iniquum est, quum sacramento contenderit de hereditate apud prætorem, quasi esset Archiadæ filius Otrynensis, Leostratus ille Eleusinius: aliud esse contestatum, vt ipsi cernitis,

Μάρτυρες.

[illegible]

Διαμαρτυρία.

[illegible]

[illegible]

rum mendacia iustis rationibus repellenda. In vniuersum igitur Archiadæ fratrius, cuius est hæreditas, genere viri proximi & adoptio, quam ille fecit, irrita est: quoniam cæteri in paternam familiam reuersi sunt: is verò qui relictus fuerat, sine liberis decessit. Quæ cum ita sint, postulamus hæreditatem, nulla bona Leostrato eripientes, (nam illa sua habent) sed ea recuperaturi, quæ ab Archiade relicta, legib. ad nos redierunt. Lex enim iubet, potiores liberos mares, & maribus progenitos qui nos sumus. Neque verò ei fuerunt: qui vero sunt, ij nos sumus. Deinde profectò, non est æquum, vt adoptiuus filius alios adoptiuos introducat, sed vt non relinquat qui in familia nascuntur: quæ res si deficient, vt cognatis hæreditates restituantur. Hæc enim Leges iubent. Qui enim non quisque vestrûm propinquitate & iure generis excluderetur, si adoptiuis ista licentia concederetur? Videtis enim assentationibus plurimos delinitos, & dissensionibus cognatorum sæpe alienatos, filios adoptare. Quod si adoptato, contra legem quemuis adoptare liceret, nunquam familiis hæreditates restituerentur. Quòd vt præcaueret legislator, vetat, ne, qui ipse adoptatus esset, filium adoptaret. Qua ratione id ille definiit? Cum inquit, naturali filio relicto in familia, reuertatur: apertè sanè significat, non esse adoptandum. Fieri enim non potest, vt naturalem quisquam filium relinquat, nisi quem ipse procrearit. Tu autem Leostrate, postulas, defuncto illo in nostram familiam adoptato adoptiuum in hæreditatem introducere, quasi tuas possessiones, & non genere proximo tradencas, inuaderes. Nos verò, Iudices, si defunctus aliquem adoptasset, quanquam lege non liceret, pateremur: atque, si testamentum reliquisset, id quoque ratum haberemus. Nam ab initio tales perpetuò fuimus, vt illis bona occupantibus non aduersaremur, & pro sua libidine reuocissent abeuntibus. Postquam autem nunc tandem & ab istis ipsis & à legibus res in lucem prolata & conuicta est: & hæreditatem nobis tribuendam censemus Archiadæ: & penes nos esse, filij adoptationem, qui prius adoptati nõ sumus: non penes istos. Si quidẽ iure optimo legislator, vt & calamitates cognatorum, & elocationes mulierum genere proximis mandauit: sic & hæreditatem, & honorum perceptionem, iisdem restituit. Quod verò est omnium maximum, vobisq; notissimum. Solonis lex nec testamentum facere adoptatum, nec legare ea quæ sunt in familia, cum adoptatur, sinit. Idem omnino. Nã autoritate legum adoptato in alienas opes, non sic vt de priuatis rebus est statuendum: sed ex præscripto legum, singula ita vt perscripta sunt facienda. Sicut lex ait: Qui non adoptati fuerant, cùm Solon magistratum iniret, eis testamenti faciẽdi suo arbitratu, ius esto. adoptatis verò testamenti factio ne esto: sed aut viuentes relicto naturali filio, in familiam redeunto vel defuncti, hæreditatem primis cognatis adoptatoris restituunto.

ARGVMENTVM ORATIONIS IN Euergum & Mnesibulum testes.

Atheniensibus classem ad bellum propere instruentibus, ... trierarchi præfecti ... decretum ... instrumenta naualia, quæ apu-

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΕΥΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΜΝΗΣΙΒΟΥΛΟΥ ψευδομαρτυριῶν λόγου.

[illegible]

[illegible]

A [illegible] in qui deberent reipublicæ, exigerentur, ij vero quidam [illegible], qui [illegible] præfuerant. [illegible] Theophemo & [illegible] [illegible] ad Demosthenem [illegible] reddidi, sed Theophemum [illegible] à senatu decreto, [illegible] Theophemi [illegible] verberarant, [illegible] Prior igitur [illegible] Theophemus, [illegible] Euergum & Mnesibulum, [illegible] fratrem [illegible] Theophemum [illegible] in quæstionem, [illegible] Theophemus [illegible] Tandem, [illegible] Theophemo [illegible] falsi testimonij [illegible].

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΕΥΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΜΝΗΣΙΒΟΥΛΟΥ ψευδομαρτυριῶν, λόγος.

ΚΑΛΩΣ μοι δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἔχειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, [illegible] ψευδομαρτυριῶν [illegible]

[illegible]

DEMOSTHENIS IN EUERGUM ET MNESIBULUM testes, Oratio, Hieronymo Vuolfio interprete.

B PRÆCLARÆ mihi esse leges videntur, Iudices, quæ post iudicia, falsi testimonij actionem [illegible], vt, si quis testibus mendacibus productis, aut prouocationibus non factis, aut testimonijs contra legem dictis, iudices deceperit: nihil ea re proficiat: is autem, cui facta est iniuria, testimonij [illegible] apud vos ostenderit testes de re dixisse falsum, tum ab eis pœnas expetat: tum illum à quo producti sunt, [illegible] iniuriam accusatori, si succubuerit, mulctam statuerunt: ne pœnæ magnitudine deterreantur [illegible] testibus. Reo autem magnas pœnas constituerunt, si conuictus fuerit, & vobis pro testimonio mentiens esse videatur, idque merito, Iudices. Vos enim testes [illegible], & eorum testimonijs freti, pronunciatis. Ne igitur & vos decipiamini, & qui ad vos [illegible] iniuria afficiantur, propterea [illegible] reddidit legislator. Oro autem & ego, vt vos me cum beneuolentia audiatis, rem omnium ab initio explicantem, [illegible] intelligatis, quàm multis & ego sim affectus iniurijs, & vt iudices decepti fuerint, & vt isti falsa testificati sint. Etsi autem maximè vellem non facessi mihi negocium: attamen si cui [illegible] esse non licet, illud [illegible] est, cum iis litigare qui [illegible] sunt. Nunc [illegible] à me [illegible] oratio, moribus eorum ostendendis, quàm testimonij falsitate [illegible]. Nam id quidem esse falsum, [illegible] videtur, neque ego necesse habeo testes alios, quàm illos ipsos producere. Nam qua [illegible] ratione liceret [illegible] negociis, nec in vestro iudicio periclitari, & [illegible] testimonij veritatem confirmare, mulierem tradere [illegible] quàm in quæstionem [illegible] voluisse Theophemum, apud arbitrum Pythodorum Cedonsem testificati sunt: & quam ego [illegible] testes, qui tum adfuere, vobis in iudicio testificati sunt, & nunc etiam testificabuntur: quos Theophemus ipse, vt vera testificatos, neque accusauit, neque falsi testimonij reos egit. Atque adeò ipsi [illegible] testimonio [illegible] voluisse me admittere mulierem, Theophemum autem differre [illegible] me decepisse.

C

[illegible]

Quam verò & ego admittere volui, & Theophemus obtulit (vt isti aiunt) eius tamē corpus nemo adesse vidit, neque tunc apud arbitrum, neque in iudicio post, neque alibi vsquam traditam. eam testificati isti sunt, tradere voluisse Theophemum, & obtulisse. Iudices autem opinati sunt, verum esse id testimonium: me verò recusasse, quò minus è muliere perquireretur de verberatione, vter nostrûm prior per iniuriam alteri manus attulisset. *Nunquid ergo aliter fieri potest, quin falsa isti testificati sint? qui ne nunc quidem audent corpus mulieris tradere (id quod obtulisse Theophemum dixerant, eique testificati sunt) & testimonij veritatem ipso facto confirmare, & testes molestia periculóque liberare, tradito ancillæ corpore, vt exquiratur à muliere de verberatione, quo ego iudicio Theophemum persequor (quamuis eam tunc non exhibuit) & argumentum ex iis, quibus tum Theophemus dicendo decepit iudices, sumatur. Aiebat enim in causa verberationis, testes qui adfuerant, & testabantur ea quæ facta fuerant, in tabula ex lege, falsos esse, & à me subornatos: mulierem verò quæ adfuisset, vera dicturam, nō tabella testificando, sed firmissimo testimonio tormentis, vter prior per iniuriam manus alteri intulisset. Quibus verò tum verbis abutendo, & testes prodicendo, iudices decepit: ea nunc falsa esse deprehenduntur. Corpus enim mulieris tradere non audent: sed mauult fratrem & affinem falsi testimonij iudicio condemnari, mauult eosdem vobis commentitiis verbis & deprecationibus, si possint, deceptis absolui, quàm muliere tradita, (vt æquum est,) omni periculo liberari. Nam ego quidem sæpe illum prouocaui, muliere postulata: quam & tum, & post iudicium admittere volui, cùm mulctam ei soluerem: in eo item iudicio quo Theophemum verberationis accusabam, & in inquisitione falsi testimonij. Verùm illi, his omnibus repudiatis, quam mulierem mihi esse traditam affirmarunt, eam re ipsa, mihi nunquam tradiderunt. Satis enim videbant, fore palàm, si ea quæreretur, se non à me affectos esse, sed me affecisse iniuriis. Quæ vt à me verè dici constet, testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Mihi igitur sæpe prouocanti, & postulanti mulierem, deditam esse à nemine: è testibus audiuistis. Nunc etiam signa proferam, è quibus cognoscetis, illos falsa esse testificatos. Nam si vera essent ea, quæ Theophemum illi obtulisse dicunt, & corpus mulieris tradidisse: non duos modò testes fecisset, affinem & fratrem, qui vera testarentur: sed & alios multos. Arbitrium enim in Heliæa factum est. nam qui Oeneæ & Erechtheæ tribui arbitrantur, ibi sedent. In talibus autem prouocationibus cùm aliquod hominum adductū traditur: multi circumsistunt, auscultantes quid dicatur. Quare testes ei non defuissent, si testimonium ex vlla parte verum esset. In eodem porrò, Iudices testimonio dixerunt, me differre noluisse. Theophemum autem id iussisse, vt mihi mulierem traderet. Ego verò id non esse verum, vos docebo. Si enim ego id à Theophemo postulassem, quod isti ei testificati sunt, peteremve mulierem mihi traderet: atque ad eum mihi modum respondisset, differre iubens arbitrium,

A ἣν δ' ἐγὼ μὲν ἠξίουν παραλαμβάνειν, Θεόφημος δὲ
προσκαλέσαντι παραδιδόναι ἔφη, ὥς φασιν οὗτοι, ταύτην
οὐδεὶς οὐδὲ πώποτε εἶδεν οὔτε τότε πρὸς τῷ διαιτητῇ οὔτε πρὸς
τῷ δικαστηρίῳ ὕστερον, οὔτ' ἄλλοθι οὐδαμοῦ παραδι-
δόμενον. ἐμαρτύρησαν οἱ μάρτυρες οὗτοι, ὡς ἐθέλοι παρα-
[illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

ὡς τὴν ἑτέραν ἐκκλησίαν οὐκ ἐκόμιζες τὴν ἄνθρωπον, καὶ παρεδίδως μοι. νῦν δὲ καὶ τοῦτο μεμαρτύρηκας, ὦ Θεόφημε, ἐθέλειν παραδιδόναι τὴν ἄνθρωπον, καὶ ἐμὲ μὴ ἐθέλειν παραλαβεῖν. πῶς οὖν κύριος μὲν ὢν σὺ τῆς ἀνθρώπου, μᾶλλον δὲ προσκαλοῦ ταύτην τὴν πρόκλησιν, ἵνα μαρτυρήσωσί σοι, καταβαλών γε εἰς τὸν ἄνθρωπον, μᾶλλον δὲ προσκαλοῦ περὶ τοῦ ἀγῶνος, ἄλλος δέ σοι οὐδεὶς ἔστι μάρτυς, ὡς ἐξελέγχθης ὑπ' ἐμοῦ, ἐξῄτουν δ' ἐγὼ ἀδικεῖν, ὅπως ἔχει τὴν ἄνθρωπον πρὸς τὸν διαιτητὴν, καὶ παρ' ἰδίᾳ τὸ σῶμα παρεδίδως τῆς ἀνθρώπου, οὐδεὶς γὰρ ἂν αὐτῆς, ἀλλὰ τὸν μὲν ἀπεληλυθότα φῂς προσκαλέσασθαι, τὴν δ' ἄνθρωπον οὐδεὶς εἶδε. ἀλλ' ἐξηπάτησας τοὺς δικαστὰς ψευδεῖς μάρτυρας παρεχόμενος, ὡς ἐθέλεις παραδιδόναι. ἐπειδὴ τοίνυν σοι τότε ἡ παρῆν ἡ ἄνθρωπος, ἀλλὰ πρότερον ἐσημάνθησαν οἱ ἐχῖνοι, ὕστερον ἔστιν ὅπου ἤγαγες τὴν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀγοράν, ἢ εἰς τὸ δικαστήριον; δεῖ γάρ σε τότε ἀπαγαγεῖν, ὥσπερ δεῖ σε νῦν παραδιδόναι, καὶ μάρτυρας ποιεῖσθαι, ὡς ἤθελες ἐκ τῆς ἀνθρώπου τὴν βάσανον γενέσθαι, καθάπερ προσεκαλέσω, προκαλούμενός τε ἐμὲ καὶ μαρτυρίας, ὡς ἐθέλοις παραδιδόναι τὴν ἄνθρωπον. μέλλων τοίνυν εἰσιέναι τὴν δίκην, ἔστιν ὅπου τὴν ἄνθρωπον εἰσήγαγες πρὸς τὸ δικαστήριον; καί τοι ἔδει σε τότε, εἴπερ ἀληθῆ ἦν ἃ φασιν αὐτοῦ προσκαλέσθαι, ἐν λογισμῷ τῶν δικαστηρίων, κομίσαντα τὴν ἄνθρωπον, λαβόντα τὸν κήρυκα, κελεύειν ἐμέ, εἰ βουλοίμην βασανίζειν, καὶ μάρτυρας τοὺς δικαστὰς εἰσιόντας ποιεῖσθαι, ὡς ἕτοιμος ἦσθα παραδιδόναι. νῦν δὲ ψευδῆ μαρτυρίαν παρασχόμενος, οὐδέπω καὶ νῦν τολμᾷ παραδοῦναι τὴν ἄνθρωπον, πολλάκις ὑπ' ἐμοῦ προκαλούμενος καὶ ἐξαιτούμενος, ὡς οἱ μάρτυρες ὑμῖν οἱ παραγενόμενοι μεμαρτυρήκασιν. καί μοι ἀνάγνωθι πάλιν τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

Βούλομαι δὲ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν διαφορὰν διηγήσασθαι, ὅθεν ἐγένετό μοι πρὸς Θεόφημον, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον ἐμοῦ ἀδίκως κατεδιῄτησαν, καὶ δικαστὰς ἐξηπάτησαν· ἀλλὰ καὶ τὸ βουλῆς ἅμα τῆς πεντακοσίων τῇ αὐτῇ ψήφῳ καὶ δήμου καὶ νόμους τοὺς δικαστηρίους τοὺς ὑμετέρους. ἐμοὶ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐδὲν πώποτε συμβόλαιον ἦν πρὸς Θεόφημον τοῦτον, ἀλλ' οὔτ' ἐν κοινωνίᾳ, οὐδ' ἐν συσσιτίᾳ, οὔτε ὑπ' ὀργῆς οὔτε ὑπ' ἐπιθυμίας ἀχθεὶς ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἦλθον, ἀλλὰ τοῖς ψηφίσμασι τοῖς ὑμετέροις καὶ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου καὶ τῷ νόμῳ πειθόμενος, σκεύη ναυτικὰ ἀπῄτουν, ἃ ὤφειλε τῇ πόλει. ὃν δὲ τρόπον, ἐγὼ ὑμῖν διηγήσομαι. ἔτυχε γὰρ ἀποστόλου τριηρῶν γιγνομένου καὶ βοηθείας ἀποστελλομένης διὰ τάχους. ἐν δὲ τοῖς νεωρίοις οὐκ ὑπῆρχε τὰ σκεύη ταῖς ναυσὶν, ἀλλ' ἔχοντες οἱ ὀφείλοντες οὐκ ἀπεδίδοσαν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐν τῷ Πειραιεῖ ὀθόνια καὶ στυππεῖον καὶ σχοινία, οἷς κατασκευάζεται τριήρεις, ὥστε ὠνεῖσθαι. γράφει οὖν Χαιρέδημος τὸ ψήφισμα τουτί, ἵνα εἰσπραχθῇ τὰ σκεύη ταῖς ναυσί, καί μοι λέγε αὐτοῖς ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

usque in alterum consummatum, ut adduceres mulierem, mihique traderes. Nunc testatus es Theopheme, te tradere voluisse mulierem, me verò eam recipere noluisse. Qui fieri igitur, ut tu ancillæ dominus, qui eam confestim mihi tradere eras, quum illi tibi testificati sunt, eum ad mulierem confugeres, & me de hac provocatum, nullum alium testem haberes, quo probares eam à me esse verberatam per iniuriam tibi manus afferente: muliere adducta ad arbitrum non veneris, & corpus mulieris præsenti tradideris, qui quidem dominus eius esses? Obtulisse quidem te dicis mulierem: verò nemo vidit; eóque te iudices decepisti, falsos testes producendo, qui dicerent, te eam tradere voluisse. Postquam autem tibi mulier tum non præstò fuit, sed prius echini obsignati fuerant, estne quò illam vel in forum, vel in dicasterium usquam produxeris? Si enim ea tum non abfuit, post utique reddenda fuit, & testes faciendi, te voluisse rem è muliere certò cognosci, quemadmodum provocaras cum & provocationem inieceris, & testimonium quo contendebatur, te tradere mulierem voluisse. Iam causam acturus, usquámne mulierem introduxisti in prætorium? Atqui oportebat eam, si vera essent, quæ eum obtulisse dicunt, in sortitione iudiciorum, adducta muliere, adhibitóque præcone, iubere me si quæstionem habere de ea vellem, & iudices ingredientes testes facere, si eam velle tradere. Nunc secus verbis facto, falsis testimoniis productis ne nunc quidem audet tradere mulierem, sæpenumero à me provocatus & postulatus ut vobis testes, qui interfuere, dixerunt. Recita mihi denuò testimonia.

TESTIMONIA.

Enarrabo autem vobis, Iudices, unde mihi controversia cum Theophemo sit orta: ut sciatis, non me solum iniquo per eum iudicio circumventum, deceptis iudicibus, sed & senatum quingentorum ea scom sententia esse condemnatum, atque autoritate eripeam iudicii vestris foro esse abrogatam, & leges in pilas relatas. Quo autem pacto, id ego vos singulatim edocebo. Mihi cum Theophemo, dum vixi, prius nihil unquam commercij fuit, nulla commensatio, nullus amor, aut compotatio, ut vel inimicitia aliqua irritatus, vel voluptate aliqua impulsus, eius ædes transierim, sed decretis vestris, populo, senatu & lege mandantibus, exegi ab eo navalia instrumenta, quæ reipublicæ debebat. Quamobrem autem id fecerim, ego vobis narrabo. Accidit ut triremes una Pilaetia, auxiliáque celeriter mitterentur, armamenta aut in navali deessent navibus, eáque cum haberent ij qui debebant, non redderent. Ad hæc nec in Piræeo erat copia linteorum, stuppæ, & rudentum, quibus rebus naves instruuntur, ut emi possent. Chæredemus igitur hoc senatusconsultum scribit, ut armamenta navium exigerentur, & sarta tecta redderentur reipublicæ. Recita mihi decretum.

DECRETVM.

*Hoc decretū magistratus iussit, & eos qui vasa reipublicæ deberēt, navalium curatoribus tradidit: navalium curatores, triremium præfectis, si qui tū abituri erant, & curatoribus classium. Lex verò Periandri cogebat & iubebat nos, eos qui armamenta deberent, recipere qua lege classes designatæ erant. Ad hæc alio plebiscito cogebamur pro sua quisq. por-

Τούτου τοίνυν τοῦ ψηφίσματος γενομένου παρ' ἐμοῦ ἀρχὴ ἐπεκλήρωσεν, καὶ παρέδωκαν τὰς ἀπολείψεις τῶν σκευῶν τῇ πόλει. οἱ δὲ τῶν νεωρίων ἐπιμεληταὶ τοὺς τριηράρχους τοὺς ἀποπλέοντας τότε, καὶ τοὺς ἐπιμελητὰς τῶν ἐν ταῖς συμμορίαις. ὁ δὲ νόμος ὁ τοῦ Περιάνδρου ἠνάγκαζε, καὶ ἐκέλευε τοὺς ὀφείλοντας παραλαμβάνειν τὰ σκεύη κατὰ τὸν νόμον, καθ' ὃν ἐν ταῖς συμμορίαις συνετάχθησαν. πρὸς δὲ τούτοις, ἕτερον

Ψήφισμα.

tione à singulis ea quae deberent, exigere. Accidit A autem, ut ego & trierarchus & classis curator essem, & Demochares Paeaniensis in mea classe cum Theophemo, cuius in trierarchia collega fuerat, armamenta reipublicae deberet. Quos vero singulos cum in pila inscriptos, ut reipublicae obstrictos magistratus à priore magistratu accepisset nobis, eos nobis tradidit, ut & leges, & decreta mandabant. Eos igitur mihi necesse fuit accipere. Nam cum superioribus temporibus multas triremes vobis instruerimus eumque navalia armamenta sumptu ipse privatim, quoties opus fuit, comparauit: verum reipublicae multi quam minimum negocij esset. Tum vero & decreta & legibus accipere cogebar. Vt autem haec à me verè dici constet & testes horum vobis, & decretum, & legem exhibebo. Deinde magistratum ipsum, qui & eam mihi prouinciam tradidit, & nos in iudicium introduxit. Deinde classis eius consortes, cuius ego curator & praefectus fui. Lege.

LEX. DECRETVM. TESTIMONIA. B

Mihi igitur omnino necesse fuisse, suscipere eos, qui reipub. debebant: & è lege audistis & è decretis. Me etiam accepisse illos à magistratu: is qui eos mihi tradidit, testificatus est. Proinde par est, Iudices, vt rem ab initio consideretis: primum, egone iniuriosus fuerim, qui cogebar vasa exigere à Theophemo: an Theophemus, qui armamenta reipublicae longo tempore debuit, non reddebat? Quod si singula spectabitis & Theophemum in omnibus iniuriosum fuisse, & haec non à me solum verbis explicata, sed & senatus, & iudicij suffragio decreta esse reperietis. Cum enim eum à magistratu accepissem ac collegam primum vasa postularit. Quo facto, cum ille non redderet, mihique postea prope Mercurialem statuam, quae ad porticum est, occurrisset, cum ad classis praefectos, & ad naualium curatores, qui tum disceptationes de armamentis in iudicium introducebant, citaui. Vt autem me vera dicere constet, horum vobis testes viatores producam. C

TESTES.

Eum igitur à me iussu citati, viatores testificati sunt: quae etiam in iudicium esse introductum, classis praefectorum, & magistratus testimonium ostendit.

TESTIMONIVM.

Quem igitur mihi negocia fac essetis, eum prius quam Democharem Paeaniensem, priusquam in iudicium introduceretur, sane molestus fuit, postquam vero introductus & damnatus fuit, reddidit suam armamentorum partem. Quem vero nunquam eò improbitatis venturum putabam, vt armamentis fraudare remp. auferret is, eò usque contentionibus & vexationibus processit. Nam cum adesset ad praetorium, introducerentur: nusquam quicquam contradixit in iudicio, neque unquam litem mouit: neque, quemquam alium habere vasa asseruit: neque ea se reddere oportere negauit: sed contra se ferri sententiam passus est. Verum è praetorio digressus, nihilo magis reddidit, sed ut se subduxisset, donec ego cum nauibus abissem & se in perfectis quietum fore putauit, & moram intercessuram, & me, quae ipse debebat armamenta, coactum iri huc reversum reip. reddere, aut successori, qui è classe nauem eam sortiretur. Quid n. contra illum dicere potuissem, decretis & legibus ostendentem, debere me armamenta exhibere? Theophemum autem interiecta mora, si postulasse, dicturus fuit, se reddidisse & his

Marginal note: Contentiones Theophemi & vexationes.

A ψήφισμα ἐκέλευεν ἀναγκάζειν πρὸς ἡμᾶς ὁ ἡμῖν ὀφείλων τὰ σκεύη ἕκαστον εἰσπράξαι. συνέβη δὲ ἐμὲ μὲν τριηραρχεῖν καὶ ἐπιμελητὴν εἶναι τῆς συμμορίας, Δημοχάρης δὲ ὁ Παιανιεὺς ἐν τῇ συμμορίᾳ ὤν, καὶ ὀφείλων τῇ πόλει σκεύη μετὰ Θεοφήμου τουτουί, συντριήραρχος γενόμενος. τοὺς δὲ ὀφείλοντας ἐν τῇ στήλῃ, ὀφείλοντας τὰ σκεύη τῇ πόλει ὁ ἄρχων παραλαβὼν παρὰ τῆς προτέρας ἀρχῆς, ἡμῖν παρέδωκε κατά τε τὸν νόμον, καὶ τὰ ψηφίσματα ἐξ ὧν ἀνάγκη καὶ ἡμῖν ἦν παραλαμβάνειν. ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις πολλὰς τριηραρχίας τριηραρχούντων ὑμῶν, οὐδὲ τὰ σκεύη ἔλαβον ἐκ τοῦ νεωρίου ἀλλ' αὐτὸς ἰδίᾳ παρεσκεύασαμεν ὁπότε δέοι, ἵνα ὡς βέλτιστα πράττοιμεν ἔχομεν πρὸς τὴν πόλιν. ἐπεὶ δὲ ἔκ τε τῶν ψηφισμάτων καὶ τῶν νόμων ἠναγκαζόμην παραλαμβάνειν. ὡς δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι, τό τε ψήφισμα καὶ τὸν νόμον, ἔπειτα τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τὴν παραδοῦσάν με καὶ εἰσαγαγοῦσαν εἰς τὸ δικαστήριον. ἔπειτα τοὺς ἐκ τῆς συμμορίας, ἧς ἦν ἐπιμελητὴς καὶ τριήραρχος. καί μοι ἀνάγνωθι. B

Νόμος. Ψήφισμα. Μαρτυρία.

Ὡς μὲν τοίνυν προσῆκέ μοι ἀναγκάζειν παραλαβεῖν τοὺς ὀφείλοντας τῇ πόλει, τοῦ τε νόμου ἀκηκόατε καὶ τῶν ψηφισμάτων. ὡς δὲ καὶ παρέδωκε παρὰ τῆς ἀρχῆς ὁ παραδοὺς ὑμῖν μεμαρτύρηκεν. σκέψασθε δὴ ὑμεῖς αὐτοὶ ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πότερον ἠδίκουν πότερον ἐγὼ ἠδίκουν, ὁ ἀναγκαζόμενος εἰσπράξαι Θεόφημον, ἢ Θεόφημος ὃς ὀφείλων τῇ πόλει τὰ σκεύη, πολὺν χρόνον οὐκ ἀπεδίδου. ἐὰν γὰρ καθ' ἕκαστον σκοπῆτε, εὑρήσετε τὸν Θεόφημον ἅπαντα ἀδικοῦντα καὶ ταῦτα οὐχ ὑπ' ἐμοῦ μόνον λόγῳ εἰρημένα, ἀλλὰ ὑπό τε βουλῆς καὶ τοῦ δικαστηρίου ψήφῳ κεκριμένα. ἐπειδὴ γὰρ παρέδωκεν αὐτὸν ἐκ τῆς ἀρ- C χῆς, προσελθὼν αὐτῷ. ἀπῄτουν μὲν τὸ πρῶτον τὰ σκεύη. ὡς δὲ ταῦτα ἀπαιτήσας οὐκ ἀπεδίδου, ἀλλὰ προσέτυχον αὐτῷ ὕστερον πρὸς τῷ Ἑρμῇ τῷ πρὸς τῇ πυλίδι, προσεκαλεσάμην πρός τε τοὺς ἀποστολέας καὶ πρὸς τοὺς τῶν νεωρίων ἐπιμελητάς. οὗτοι γὰρ εἰσῆγον τότε τὰς διαδικασίας εἰς τὸ δικαστήριον περὶ τῶν σκευῶν. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας τοὺς κλητῆρας παρέξομαι.

Μάρτυρες. Ὅτι μὲν τοίνυν προσεκλήθη ὑπ' ἐμοῦ, οἱ κλητῆρες μεμαρτυρήκασιν. ὡς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀποστολέων, καὶ τῆς ἀρχῆς.

Μαρτυρία. Ὃν μὲν τοίνυν οὐδεν ᾤμην πράγματα παρέξειν μοι, Δημοχάρην τὸν Παιανιέα, πρὶν μὲν εἰσαχθῆναι εἰς τὸ δικαστήριον, δυσκόλως· ἐπειδὴ δὲ εἰσῆλθε καὶ ἑάλω, ἀπέδωκε τὸ καθ' ἑαυτὸν μέρος τῶν σκευῶν. ὃν δὲ οὐκ ἂν ᾤμην εἰς τοσοῦτο πονηρίας ἐλθεῖν, ὥστε ἐλλιπεῖν ἀδικοῦντα τὴν πόλιν ἀποστερήσαντα τὰ σκεύη, εἰς τοῦτο ἀδικίας καὶ πραγμάτων προσῆλθεν. καὶ παρὼν μὲν πρὸς τῷ δικαστηρίῳ ὅτε εἰσήγετο, οὐδὲν ἀντέλεγεν, οὐδὲ ἀντιδικίαν ἐποιήσατο, οὐδὲ ἀπεγράψατο διαδικασίαν πρὸς οὐδένα, ὃ τι ἕτερός τις ἔχει τὰ σκεύη, καὶ μὴ προσήκειν αὐτῷ ἀποδοῦναι. ἀλλ' εἴασε καθ' ἑαυτοῦ ψῆφον ἐπενεχθῆναι. ἐπειδὴ δὲ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ δικαστηρίου, οὐδὲν μᾶλλον ἀπεδίδου ἀλλ' ᾤετο ἐν μὲν τῷ παρόντι αὐτὸς ὑπεκδὺς

ἂν διαμένειν ἀπραγμονεῖν, ἕως ἐγὼ τὸ ἐκπλεύσαιμι, καὶ αἱ νῆες, καὶ χρόνος ἐγγένοιτο, καὶ ἐμὲ ἀναγκάσειν ὀφείλοντα ἀποδοῦναι τῇ πόλει αὐτὸς ἐνθένδε ἀποδοῦναι, ἐπειδὴ ἐκπλεύσαι, ὁ καὶ διαδέχεσθαι ἔμελλεν ἐκ τῆς συμμορίας τὴν ναῦν. τί γὰρ ἂν καὶ ἀντέλεγον αὐτῷ ψηφίσματα, τὸ νόμους παρεχόμενος ὡς προσετάχθη μοι εἰσπράξαι τὰ σκεύη; ὁ δὲ Θεόφημος, χρόνου ἐγγενομένου, ἔφη ἂν αὐτὸς εἰπεῖν ἀποδεδωκέναι, ἢ ἄλλῳ τινὶ ἀποδεδωκέναι, καὶ τοιαύτας παραγ-

φάσεις

ἐλεῖς καταγνώσεσθε, ὡς ἀποδιδόασι τοῦ ἐμοῦ, καὶ τῷ ..., καὶ ὡς τινὰ ἀλλότριος ὤν, οὐδ' ὡς φίλος αὐτῷ γενόμενος οὐδὲ πώποτε, ὡς ἐπιτηρῶν τί ἂν τούτῳ βλαπτόμενος ἐγώ, τριηραρχῶν μὲν τῇ πόλει, ἐπιμελητὴς δὲ ὢν τῆς συμμορίας, ψηφισμάτων δὲ γεγονότων καὶ νόμου ὄντος, ... ταῦτα τὴν διαδικασίαν ἐχρῆτο ὁ Θεόφημος, τότε μὲν οὐκ ἀπεδίδου τὰ σκεύη, ἀλλ' ἀπεδίδρασκεν· ὕστερον δὲ φανερὸς ἦν ἀποστερήσων. πρὸς δὲ τούτοις εἰς ὄχλον καταφυγών, ῥᾳδίως ὑπερεκπίπτειν, ὅπερ καὶ ἄλλους πεποίηκεν. ἔστι γὰρ ἡ πλεονεξία τοῦ τρόπου αὐτοῦ τοιαύτη, ὡς ἐγὼ ἔργῳ ὑμῖν ἐπιδείξω. ταῦτα γὰρ τὰ σκεύη ὀφείλων ὁ Θεόφημος τῇ πόλει, εἰς παρουσίαν αὐτοῦ λόγον, ἐπειδὴ οὐκ ἀπεγράψατο πρὸς αὐτὸν διαδικασίαν, εὖ εἰδώς, ὅτι ἡττηθήσεται ψευδόμενος, ἐὰν εἰσέλθῃ εἰς δικαστήριον. ὁ γὰρ Ἀφαρεὺς * ἐξήλεγχεν αὐτόν, τιμὴν λογισάμενος αὐτῷ τῶν σκευῶν, καὶ λαβόντα παρ' αὐτοῦ, ὅτε παρελάμβανε τὴν τριηραρχίαν. νυνὶ δέ φησι Δημοχάρει παραδοῦναι, καὶ διαιτᾶται τοῖς παισὶ τοῖς Δημοχάρους, τετελευτηκότος τοῦ Δημοχάρους. ὅτε δ' ἔζη ὁ Δημοχάρης, οὐκ ἀπεγράψατο διαδικασίαν πρὸς αὐτὸν ὁ Θεόφημος, εἰσαγγελλόμενος ὑπ' ἐμοῦ τὰ σκεύη· ἀλλ' ἀναβολὰς ἐμποιῶν χρόνου ἐγχειρεῖ ἀποστερῆσαι τὴν πόλιν τὰ σκεύη. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι. Ταῦτα τοίνυν ἐγὼ πάντα ἐνθυμούμενος καὶ ἀκούων τὴν Θεοφήμου τὴν πλεονεξίαν, οἷος εἴη περὶ τὰ συμβόλαια, καὶ οὐκ ἀπολαμβάνων τὰ σκεύη παρ' αὐτοῦ, προσῆλθον πρός τε τοὺς ἀποστολέας, καὶ τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον, λέγων ὅτι οὐκ ἀποδίδωσί μοι τὰ σκεύη ὁ Θεόφημος, ἃ ὦφλεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ. προσῆλθον δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τριήραρχοι τῇ βουλῇ, ὅσοι οὐ παρειλήφεσαν παρὰ τῶν ὀφειλόντων τὰ σκεύη. καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, ἀποκρίνεται ἡμῖν ἡ βουλὴ ψήφισμα, ὃ ἀναγνώσεται ὑμῖν, εἰσπράττειν τρόπῳ ᾧ ἂν δυνώμεθα.

Ψήφισμα. Γενομένου τοίνυν τοῦ ψηφίσματος τούτου ἐν τῇ βουλῇ, καὶ οὐδενὸς γραψαμένου παρανόμων, ἀλλὰ κυρίου ὄντος, προσελθὼν Εὐέργῳ τούτῳ, τῷ ἀδελφῷ τῷ Θεοφήμου, ἐπειδὴ τὸν Θεόφημον οὐχ οἷός τε ἦν ἰδεῖν, ἔχων τὸ ψήφισμα, πρῶτον μὲν ἀπῄτουν τὰ σκεύη, καὶ ἐκέλευον αὐτὸν φράσαι τῷ Θεοφήμῳ. ἔπειτα διαλιπόντων ἡμερῶν τινῶν, ὡς οὐκ ἀπεδίδοτο τὰ σκεύη, ἀλλὰ κατεγέλα μου, παραλαβὼν μάρτυρας, ἠρώτων αὐτὸν πότερον νενεμημένος εἴη πρὸς τὸν ἀδελφόν, ἢ κοινὴν οὐσίαν ἔχοιεν. ἀποκριναμένου δέ μοι Εὐέργου ὅτι νενεμημένος εἴη, καὶ χωρὶς οἰκοίη ὁ Θεόφημος, αὐτὸς δὲ παρὰ τῷ πατρί, πυθόμενος οὗ ᾤκει ὁ Θεόφημος, λαβὼν παρὰ τῆς ἀρχῆς ὑπηρέτην, ἦλθον ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν Θεοφήμου. καταλαβὼν δὲ αὐτὸν οὐκ ἔνδον ὄντα, ἐκέλευσα τὴν ἄνθρωπον ὑπακούσασαν, μετελθεῖν αὐτὸν ὅπου εἴη. ... ὁ Θεόφημος, μετελθούσης τῆς ἀνθρώπου, ἀπῄτουν αὐτὸν τὸ διάγραμμα τῶν σκευῶν, λέγων ὅτι ἤδη * αὐτὸς ὑπερήμερός εἰμι, καὶ ἐδείκνυον τὸ ψήφισμα τὸ τῆς βουλῆς. ὡς δὲ ταῦτά μου λέγοντος οὐκ ἀπεδίδου, ἀλλ' ἠπείλει δὲ καὶ ἐλοιδορεῖτο, ἐκέλευον τὸν παῖδα καλέσαι τῶν πολιτῶν εἴ τινας ἴδοι παριόντας ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἵνα μάρτυρές μοι εἶεν τῶν λεγομένων, καὶ ἠξίουν πάλιν τὸν Θεόφημον ἢ αὐτὸν ἀκολουθεῖν πρὸς τοὺς ἀποστολέας, καὶ τὴν βουλήν, καὶ εἰ μή φησιν ὀφείλειν, ἐκείνους πείθειν τοὺς παραδόντας τοὺς ὀφείλοντας, καὶ ἀναγκάζοντας εἰσπράττειν, ἢ ἀποδιδόναι τὰ σκεύη. εἰ δὲ μή, ἐνεχυράζειν ἔφην, κατά τε τοὺς νόμους καὶ τὰ ψη-

signis redditionis alii fuimus, temporibus & necessitatem neque me vel illorum, vel sibi vnquam amicum fuisse, vt vllam intercedere moram, quum & triremē reipublicæ instruerem, & classis essem curator, & talia decreta facta essent, & lex lata de exigendis, sua causa passus essem. Hoc consilio Theophemus, tum quidem armamenta non reddebat, sed se subducebat: post autem, fraudaturum patebat. Ad hæc ad insaniam dum cōfugiens, facile pelerrantus fuerit quod & aliis fecit. Mirum eius auaritia est, & rapacitas in cōtractib. vt ego vobis reipsa demonstrabo. Cū enim hæc armamenta deberet reipublicæ Theophemus verbo ad Aphareum referebat, quoē te in ius non vocabat: quod satis sciebat se mendicij conuictum iri, si in iudiciū venisset. Aphareus enim * ostendebat, cum æstimasse armamenta, & cum triremis præfecturam susciperet precium recepisse, nunc autem ea se Demochari tradidisse dicit, & pueros Democharis in iudicio fatigat, illo mortuo: quem, dum viueret, in ius nō vocauit Theophemus, me armamenta ab eo postulante: sed moræ interponendæ causam quæritans, armamentis fraudare rempublicam instituit. Vt autem vera me dicere constet, testimonia vobis legentur.

TESTIMONIA.

Hæc cūm ego omnia cogitarem, & audirem ex iis, quibus cum Theophemo res fuerat, quo esset in controuersiis ingenio, & armamenta ab eo non reciperem, accessi ad classis præfectos, ad senatum, ad populum, conquerens non reddere mihi armamēta Theophemum, quæ iudicio victus deberet: accedebant & alij triremium præfecti ad senatum, qui à debentibus armamenta non accipiebant. Multis itaque verbis factis, senatus nobis decreto respondet, quod vobis recitabitur, quocunque modo possemus, exigeremus.

DECRETVM.

Facto hoc decreto in senatu, quod à nemine violatarum legum accusatum est, sed ratum mansit: aggressus Euergum Theophemi fratrem, cūm Theophemum videre non possem, allato decreto, primùm repetij armamenta, iussíq; hoc Theophemo renunciare. Deinde intercessis diebus aliquot, vt armamenta non reddebat, sed me deridebat: testibus adhibitis, ex eo quærebam vtrum partitus esset cum fratre, an verò communes facultates haberent? Respondente Euergo, partitum esse, ac seorsim habitare Theophemum, se verò manere apud patrem: sciscitatus, vbi habitaret, accepto à magistratu ministro, ad ædes Theophemi accessi. Quem cūm non inuenio, iussi mulierem, quæ fores pulsanti responderat, accersere eum vbicunque esset eam, quam illi testificati sunt, obcidisse Theophemum, & in quæstionem dare voluisse: ego verò ab eis obtinere non potui, vt vos veritatē audiatis, vter prior per iniuriā alteri manus attulerit. Vt autē venit Theophemus accersitus à muliere, postulo ab eo descriptionē armamentorum, quum me iam in mora esse, vt soleret, ostendo ei senatusconsultum. Quæ dicētē me, cū nihil redderet, sed minitaretur, & conuicia diceret: iubeo puerum vocare, si quos ciuiū videret prætereuntes, de via, vt mihi testes eorum essent quæ dicerentur, denuoq; postulo à Theophemo, vt vel ipse me ad classis præfectos sequeretur, & ad senatū. (Quòd si se debere quicquā negaret: illis id persuaderet, qui debitores traderēt, & nos ad exigēdū cogerēt) vel armamēta redderet, alioqui me pignora capturū, iuxta & legū

& decretorum. Cùm verò ipse nihil aequi praestare vellet, abducturum mulierem illam in ianua stantem, quae eum acceperat. Quam cùm Theophemus mihi eriperet cum ego muliere omissa, in aedes ingredior. Aperta enim erat ianua, cum exisset Theophemus & regressurus esset. Audieram enim, eum non habere vxorem. Ingresso autem mihi colaphum impingit in os, Theophemus. Ego verò testatus eos qui aderant, me defendo. An autem vera dicam, & prior per iniuriam Theophemus mihi manus attulerit, non alio argumento cognoscendum esse reor, quàm è muliere, quam testes dixerunt Theophemum noluisse tradere. * Eo testimonio autem, prior ingressus, non excipiente me, neque iudicium differente, quòd prius etiam ea res in alio iudicio nobis occurrit: decepit iudices, dicendo, quos ego produxissem testes, eos mentiri: mulierem autem quaestionibus habitis vera dicturam. Quibus autem verbis tum abutebantur: iis contraria facere nunc non dubitant. Mulierem enim saepe iam postulatam, extorquere non possum, vt è testibus audiuistis. Quoniam igitur illi mulierem non tradunt, quam semetipsos tradidisse dicunt, ego producam testes, qui me priorem verberatum viderunt à Theophemo. Ea verò verberatio est, si quis prior per iniuriam alteri manus attulerit, ei praesertim qui legis & decretorum vestrorum autoritate ea quae debentur exigit. Lege mihi decreta, & testimonia. DECRETA. TESTIMONIA.

Cum autem erepta mihi essent pignora à Theophemo, & ego verberibus affectus progressus in senatum verbera ostendi, & quae perpessus essem narraui, idque exigendis reip. armamentis. At senatus ob ea quae mihi acciderant, indignatus, cùm me vt affectus essem, vidisset, eámque contumeliam, non mihi sed sibi ipsi, & populo decreti autori, & legi quae exigere armamenta cogeret, factam existimaret: mihi mandauit, vt eum maiestatis accusarem: & Curiones edictare iudicium intra biduum, vt iniustu, & naualem expeditionem impedientem, iussit: propterea quod & armamenta non redderet, & pignora eripuisset, & me qui exigerem & reip. inseruirem, verberibus affecisset. Pacto igitur de Theophemo iudicio in senatu, ex actione, quam ego eum detuleram, & vtrique data dicendi potestate, occulte senatum decernentibus senatoribus damnatus est in curia, & iniustè fecisse visus. cum autem iam in eo senatus esset, vt decerneret, vtrum eum iudicio traderet, an quingentis drachmis mulctaret, quantae mulctae infligendae ex lege potestatem habebant: orantibus istis omnib. & supplicantibus, & quòd non deprecatorem submouentibus, & descriptionem armamentorum reddentibus statim in senatu, & de verberibus se arbitrium sumpturos dicentibus, aequo ius Atheniensium cessisti, vt Theophemo lis viginti-quinque drachmis aestimaretur. Quae vt verè à me dici constet, tum vos rogo, qui praetore Agathocle in senatum isti estis, vt assidentibus dicatis: tum quoscumque ex illis senatoribus ego reperire potui, testes vobis producam.

TESTIMONIA.

Ego igitur, iudices, adeò aequus in istos fui quamquam decretum publicari facultates iubebat, non eius modò qui armamenta publica non redderet sed eius qui primaria sua venderet. Tali tum armamentorum in vrbe penuria laborabatur. Lege mihi decretum.

φίσματα. οὐδὲ γὰρ ἐθέλοντος αὐτοῦ τὴν [illegible] ἄγειν τὴν ἄνθρωπον, ἐσπάσθην ἐπὶ τῇ θύρᾳ [illegible] αὐτόν. καὶ ὁ Θεόφημός με ἀφῃρεῖτο, καὶ ἐγὼ τὴν μὲν ἄνθρωπον ἀφῆκα, εἰς δὲ τὴν οἰκίαν εἰσῄειν, ἵνα ἐνέχυρόν τι λάβοιμι τῶν σκευῶν. ἔτυχε γὰρ ἡ θύρα ἀνεῳγμένη, ὡς ἐξῆλθεν ὁ Θεόφημος, καὶ ἔμελλεν εἰσιέναι. καὶ ἐπυνθανόμην αὐτὸν οὐκ εἶναι γεγαμηκότα. εἰσελθόντος δέ μου, παίει πὺξ ὁ Θεόφημος τὸ στόμα. καὶ ἐγὼ ἐπιμαρτυράμενος τοὺς παρόντας ἠμυνάμην. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, καὶ ἦρξε χειρῶν ἀδίκων ὁ Θεόφημος, οὐκ ἄλλοθεν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς εἰδέναι, ἢ ἐκ τῆς ἀνθρώπου, ἣν μαρτυροῦσιν οὗτοι οἱ μάρτυρες, ὡς οὐκ ἤθελε Θεόφημος παραδοῦναι. * ταύτῃ δὲ τῇ μαρτυρίᾳ, πρότερος εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, οὐ παραχωρήσαντος ἐμοῦ, οὐδ' ὑπομείναντος [illegible] ἐν ἑτέρῳ δικαστηρίῳ [illegible] λέγων, οὓς μὲν ἐγὼ παρεχόμην μάρτυρας, ψευδῆ μαρτυρεῖν. τὴν δ' ἄνθρωπον ἐκ τῆς ἀληθείας βασανιζομένην [illegible] νῦν δὲ τἀναντία ποιοῦσι. τὴν γὰρ ἄνθρωπον οὐ διδόασι παραδοῦναι, πολλάκις ἐξαιτήσαντος, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν. [illegible] βούλομαι ὑμῖν καὶ τοὺς μάρτυρας παρασχέσθαι, οἳ εἶδόν με πρότερον πληγέντα ὑπὸ Θεοφήμου. ἡ δ' αἰκία, τοῦτ' ἐστιν, ἐάν τις ἄρξῃ χειρῶν ἀδίκων πρότερος, ἄλλως τε, καὶ κατὰ τὸν νόμον, καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ ὑμέτερα εἰσπράττοντα. καί μοι ἀνάγνωθι τὰ ψηφίσματα, καὶ τὰς μαρτυρίας.

Ψηφίσματα. Μαρτυρία.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἀφῃρέθην τὰ ἐνέχυρα ὑπὸ τοῦ Θεοφήμου, καὶ συνεκόπην, ἐλθὼν εἰς τὴν βουλὴν τάς τε πληγὰς ἐπέδειξα, καὶ ἃ πεπονθὼς ἦν εἶπον, καὶ ὅτι εἰσπράττων τῇ πόλει τὰ σκεύη. ἡ δὲ βουλὴ ἀγανακτήσασα ἐφ' οἷς ἐγὼ ἐπεπόνθειν, καὶ ἰδοῦσά με ὡς διεκείμην, καὶ ἡγησαμένη ὑβρίσθαι οὐκ ἐμέ, ἀλλ' ἑαυτήν, καὶ τὸν δῆμον τὸν ψηφισάμενον, καὶ τὸν νόμον τὸν ἀναγκάζοντα εἰσπράττειν τὰ σκεύη, ἐκέλευσεν εἰσαγγέλλειν με, καὶ τοὺς πρυτάνεις προγράψαι κρίνειν ἐπὶ δύο ἡμέραις, ὡς ἀδικοῦντα καὶ ἐξεμποδὼν γιγνόμενον τῷ ἀποστόλῳ. ὅτι τά τε σκεύη οὐκ ἀπεδίδου, καὶ τὰ ἐνέχυρα ἀφείλετο, καὶ ἐμὲ συνέκοψε τὸν εἰσπράττοντα καὶ ὑπηρετοῦντα τῇ πόλει. γενομένης δὲ τῆς κρίσεως τῷ Θεοφήμῳ ἐν τῇ βουλῇ, κατὰ τὴν εἰσαγγελίαν, ἣν ἐγὼ εἰσήγγειλα, καὶ ἀποδοθέντος λόγου ἑκατέρῳ, καὶ κρύβδην διαψηφισαμένης τῆς βουλῆς, ἑάλω ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ ἔδοξεν ἀδικεῖν. καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ τιμᾶν ἐγίγνετο ἡ βουλή, πότερον δικαστηρίῳ παραδοίη, ἢ ζημιώσειε τῷ μεγίστῳ, ὅσου ἦν κυρία κατὰ τὸν νόμον, πεντακοσίαις δραχμαῖς, δεομένων τούτων πάντων καὶ ἱκετευόντων, καὶ τινὰ οὐ παραιτουμένων, καὶ τὰ ἀπογράμματα τῶν σκευῶν ἀποδιδόντων ἤδη ἐν τῇ βουλῇ, καὶ περὶ τῶν πληγῶν ἐπιτρεπόντων, ὧν ἐγὼ κελεύοιμι [illegible] συνεχώρησα, ὥστε τὸν Θεόφημον πέντε καὶ εἴκοσι δραχμῶν τιμηθῆναι. καὶ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, ὑμῶν τε δέομαι, ὅσοι ἐβουλεύετε ἐπ' Ἀγαθοκλέους ἄρχοντος, φράζειν τοῖς παρακαθημένοις, καὶ ὅσους ἐδυνάμην ἐγὼ ἐξευρεῖν τῶν τότε βουλευόντων, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

Μαρτυρίαι.

Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτως ἐπιεικὴς ἐγενόμην πρὸς τούτους, καί τοι τό γε ψήφισμα δημεύειν τὴν οὐσίαν ἐκέλευε [illegible] μόνον [illegible] ἔχειν σκεύη καὶ μὴ ἀποδιδόντων τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ [illegible] τοσαύτη γὰρ ἡ ἀπορία ἦν σκευῶν τότε ἐν τῇ πόλει. καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Καὶ ἐπειδὴ ἔδοξας ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἐπεξέρχεται ὁ Θεόφημος περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Ὁ δὲ Θεόφημος [illegible]

A

DECRETVM.

Reuersus, Iudices, vt nemini eum permittere Theophemus voluntarium in eos vincatum verberatio nis accusaui. Cum verò & ipse mihi vicissim diem dixisset, & ambitu iudicia haberemus: quum de causa pronunciandum esset, Theophemus excipiebat & discrebit. Ego verò statim in ponendo vera ad vos ingrediebar. Ille autem, prolato testimonio, quod neminem alium diceret, nisi fratrem eius & affinem, qui affirmabant, voluisse eum tradere mulierem: simplicitate simulata decepit, Iudices. Rem autem iustam à vobis precor, vt simul & de testimonio pronuncietis, verúmne an falsum sit, simul etiam rem ipsam de integro consideretis. Ac ego quidem ad quæ iura tum ille confugit, ex iis nunc de veritate causæ statuendum esse censeo, habenda de muliere quæstione, vter prior per iniuriam alteri manus attulerit (ea enim est verberatio) & istos propterea falsi testimonij reos ago, quod testificati sunt, Theophemum tradere B voluisse mulierem: cùm corpus illius nusquam tradere, neque primum apud arbitrum, neque postea sæpe à me postulatum. Duplex igitur eis pœna subeunda esset: tum quòd Iudices deceperunt, falsis testimonijs editis, affinis & frater eius: quòd mihi minitati fecerunt vobis sedulò inseruienti, & mandata exequenti, & legibus ac decretis vestris obtemperanti. Et vt constet non me solum accepisse hoc munus à republica, vt ab illo armamenta quæ deberet, repeterem, sed & alios trierarchos ab aliis, quos in mandatis acceperant, exegisse: lege mihi etiam testimonia.

TESTIMONIA.

Narrabo vobis etiam, Iudices, quo pacto ab eis tractatus sim. Ex iudicio victus ab illo, propter quod testes istos falsi testimonij reos ago, conueni Theophemum, cùm iam præstituti mihi temporis finis instaret: precatusque sum, vt mihi paruam moram largiretur, dicebamque (id quod verum erat) conquisitis nummis, quos ei numeraturus fuissem, accidisse, vt mihi triremis instruenda, & testimoniis mittenda esset: quòd Alcimus imperator nauem soluere iuberet. Me igitur petunt in eam viam coacta, vt Theophemum rogaretur, eò esse abeundum. Rogabam, vt tantisper proferret eò vsque, dum nauem ablegassem. Is verò mihi expressè & simpliciter respondit: Nihil verum, inquit: sed vbi nauem ablegaueris, satisfacito & mihi. Quæ cùm mihi Theophemus respondisset, dixi petens prægnáque maximè simul etiam cum testium recitatione, tum ipsum tradere de muliere recusatione. (Neque verò bona illum aliter sese me iuisse consilia petenti: sed triremi ablegata, pecunia non multis diebus post corrogata, conueni hominem, me ad mensam sequi iussi, vt mulctam reciperet. hæc vt verè à me dici constet, testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Theophemus autem adeò non secutus est ad mensam, aut mulctam recepit: vt quinquaginta meas oues molles, duos pastores cum, & opilionem vnà cum eis, & quicquid ad gregem pertinet, abduxerit. Deinde puerum quoque, hydriam æream reposuit in eis, ac commodato acceptam, magni precij: neque hæc eis abstulisse satis fuit: sed & in prædium ingressi, agro autem

culo ad circum equestrem, ibique habito à prima adolescentia primùm in famulos impetum fecerunt. Vt verò illi diffugerunt, atque alius aliò se proripuit: ingressi ædes, & deiecta ianua, quæ in hortum fert, Euergus, frater Theophemi, & Mnesibulus affinis eius, à quibus nullo eram iudicio victus: quibus non fas fuit quicquam meum attingere: ingressi ad vxorem meam & liberos, quicquid instrumenti mihi fuit reliquum in ædibus, abstulerunt. putabant enim se non modò tantillam, sed longè instructiorem supellectilem domi meæ reperturos. verùm propter obita munera, & tributa, & vestri studium, alia oppignerata, alia distendita erant: quæ verò adhuc restabant, iis abreptis omnibus, abierunt. Præterea, Iudices, vxor mea cum liberis in aula prandebat, & quædam cum ipsa, quæ nutrix mea fuerat, magno natu mulier, herencula & fida, libertate donata à patre meo. nupserat autem adepta libertatem: marito quæ mortuo, quòd & vetula erat, & à quo aleretur neminem habebat, ipsa ad me redierat. Ea igitur ad egestatem redacta, quæ & nutrix & educatrix mea fuerat, nullo modo mihi negligenda fuit. Simul etiam quia trierarchus eram abiturus & vxor mea, sibi talem à me custodem ædium relinqui gaudebat. Cum autem in aula prandcrent, atque illi, illis subitò oppressis irruerent, & vasa diriperent, aliæ quidem ancillæ (in turri enim erant, vbi diuersantur) clamore audito, turrim occludunt, atque illuc ingressi nō sunt, sed è cæteris conclauibus vasa exportarunt. Vetante autem vxore, ne ea tangerent, & dicente, ob dotem sibi esse oppignerata: & , oues eos habere quinquaginta, & opsionum, maioris precij quàm quanti essent damnati (vicinus enim quidam eis id nunciarat, pulsata ianua) præterea argentum eis dicebat in mensa esse positum (id enim ex me audierat) Quòd si expectaretis, inquit, aut vestrûm aliquis maritum meum accersieret, statim acceptis nummis, abibitis. Vasa autem relinquite, & nihil meorum auferte: præsertim cùm habeatis quanti mulcta est. Hæc dicente vxore, tantum absuit vt desisterent, vt & nutricem, (quæ cymbium sibi appositum, è quo potabat, intra sinum abdiderat, ne sibi auferrent, postquam eos intus esse vidit) re animaduersa sic tractarint inter eripiendum cymbiū, Theophemus & Euergus, frater eius, vt & brachia & manus mulieris sanguine suffunderentur, dum retorquerent, dumq; vexatur ab illis, poculum eripientibus: & notas vnguium in collo, dum ei iugulum comprimunt, & liuidum pectus haberet. eóq; improbitatis venerunt, vt anum & obtorto collo trahere, & verberare non destiterint, donec ei poculum è sinu eripuissent. Famuli autem vicinorum, audito clamore, quum meas ædes diripi viderent, alij è suis tectis vocabāt prætereuntes: alij etiam in aliam viam egressi, & Hagnophilum prætereuntem conspicati, iusserunt accedere. Hagnophilus autem à famulo Anthemionis accersitus, qui mihi vicinus est, accessit, ac in ædes quidem ingressus non est (id enim absente domino nefas putabat) sed in Anthemionis prædio stans, vidit & supellectilē efferri, & Euergū ac Theophemū è meis ædibus egredi. Neq; verò, Iudices, abrepta sūt tantum vasa meis, abierūt: sed & filiū pro seruo abduxerant, donec vnus è vicinis Hermogenes, obuiam eis factus, filium esse meum dixit. Hæc vt à me verè dici constet, testimonia vobis legentur.

Nota malè tractatam à Theophemo & fratre eius nutricem.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

TESTIMONIA.

Vt autem ea quæ acciderant, in Piræeum mihi à vicinis nunciata sunt, profectus in agrum, eos non deprehendi: sed cum vidissem, quicquid in ædibus habuissem, exportatum, & anum, vt erat affecta, & ab anu me audissem quæ facta essent: Theophemum postridie mane conueni in vrbe, testibus adductis, eum que petebam iussi mulctam recipere, & sequi ad me, tum Deinde curare mulierem, quam lacerassent: & medicum introducere quem ipsi vellent. Hæc me dicente, & testificante: multis conuicijs mihi dictis, Theophemus quidem egre sequebatur, tergiuersans, & dictitans, se quoque testes aliquos adhibiturum (id vero dicebat dolo, vt mora intercederet) Euergus autem statim ex vrbe cum aliis sui similibus in agrum egressus, reliquum instrumentum, & quæ forte pridie in turri reliqua, & non ablata, postquam vero ego veneram propter necessitatem deprompta fuerant amota ianua, quam & pridie collabefecerat, male sistente, abrepta mea suppellectile, abijt is, à quo neque iudicio victus eram, & cum quo nihil mihi commercij intercesserat. Satisfaciente autem me Theophemo, cui debueram mulctam cum subisissem multis cum ... præsentibus, mille centum & tres drachmas, & duos obolos, ... & ... sportulas (nam cæterarum mulctarum nullam mihi ...) accepit is ipsum à me in mensa, mille trecentas triginta tribus drachmis, duobus obolis, vniuersa summa: quam ego repositeram meis, mancipia & vasa quæ mihi ... reddituram se negauit, nisi quis & se & socios suos omni crimine, testes falsi testimonij actione liberaret. Quæ cum ille respondisset, statim eos qui aderant testes feci responsionis, & iudicatum solui, neque dilatorem oportere esse me putaui: Euergum eo die ingressum fuisse in ædes meas ignorans. Eum vero cum iudicatum soluissem, Theophemus non modo oues, & mancipia: sed & suppellectilia, quæ pridie superfuerant, occupat. Ac lapicidæ quidem, qui propinquum monumentum expoliebant, denuo illum Euergum, reliquam suppellectilem ex ædibus meis exportantem, cum quo nihil mihi negocij fuit, nunciat. Quæ vt me vere dicere, & eos pridie mea pignora cepisse, & rursus eodem die in ædes ingressos fuisse, me vero postridie soluisse iudicatum, & pecuniam eis numerasse constet (qui enim, nisi & exactum fuisset, & eis à me ... recepissent?) horum tenim testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Cum autem, postea quam eis denunciarem, iudices, vt anum quam male mulctarant, adductis medicis curarent, rem neglexissent: ego ipse medicum, quo multos annos fueram vsus, qui eam ægrotantem curaret, aduersarieque vt illa affecta esset, testibus adductis ostendi. Ex quo cum audissem, grauiter eam laborare, ac deploratam esse valetudine, rursus aliis testibus adhibitis, eis ostendi vt affecta esset: & illis denunciaui, vt eam curarent. Sexto autem die postquam illi in ædes ingressi fuerant, obijt mulier ea. Quæ vt vera esse constet, testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Ea defuncta, iurisconsultos adij, vt cognoscerem, quid ea mihi de re faciendũ esset, & eis omnem rẽ gestã exposui, aduentum illorum & beneuolentiam mulieris,

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

& vt eam in ædibus habuissem, & vt propter eum- [illegible] iureconsultis audieris, me interrogarunt, [illegible] de iure [illegible] re- sponderi, an etiam consilium dari vellem? Me respon- dente, [illegible] & de iure, inquiunt, respondebimus, & vtilia consulemus. Primum, vt in [illegible] funere [illegible] adhibeas, & ad sepulchrum [illegible] quis ei sit cognatus. Deinde vt sepul- chrum ad tridu[um] custodias. Hæc tibi suademus, quando ipse non adfuisti, sed eam [illegible] & liberi tui, [illegible] testes tibi non [illegible] neminem [illegible] [illegible] sed [illegible]. Deinde ne [illegible] lege [illegible] [illegible] non fuerit [illegible] [illegible] ita est vt [illegible]. Leges enim cognatis & dominis [illegible] dant. Deinde [illegible] ad Palladium iuratis ipsis [illegible], libe- ri, & [illegible] vestram [illegible] multi & [illegible] de te existimabunt. & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible]. Tu verò facta & pura, & pro familia expia- tione, quàm æquissimo animo ferto calamitatem [illegible] sibi [illegible] [illegible] vlciscere. Hæc ego ex iureconsultis audiui, & inspectis Draconis legibus in [illegible], cum amicis deliberaui, quidnã esset agendum. Qui cum suaderent, vt & ea quæ ad expiationem [illegible] pertinerent, & cætera [illegible] quæ iure- consulti mihi respondissent ita [illegible]. [illegible] [illegible] legibus non [illegible], [illegible] lu- bet enim lex, iudices, vt cognati [illegible] persequantur, vsque ad [illegible] in iureiurando [illegible], [illegible] si vel seruus [illegible], [illegible] eosdem [illegible] perse- qui. Mihi verò [illegible] genere [illegible] [illegible] e- rat mulier, nisi quatenus nutrix mea fuerat, neque e- tiam [illegible] enim à patre meo fuerat, & [illegible] & maritum habuerat. Mentiri au- tem apud vos & [illegible] loco filij & [illegible] iurare, non ausus essem [illegible] quidem, si [illegible] [illegible] [illegible] periculum esse [illegible]. Neque enim [illegible] [illegible] [illegible]. Ne autem verba mea [illegible] audiatis, ipsa verbis lex recitabitur.

LEX.

Erat autem vos è multis signis deprehendere [illegible], falsum esse testimonium, id tamen ex eorum factis, vel in primis animaduertendum sibi putabant, iudices, [illegible] [illegible] pignora [illegible] [illegible] testes [illegible] [illegible], vt pignora [illegible] [illegible]. Cum per eam rogarem, vt [illegible] mihi pro- [illegible] liberum [illegible] [illegible] tempore non [illegible] [illegible] [illegible] exportaret: pro- [illegible] & [illegible], vt fides suis haberetur, [illegible] [illegible]. Nec enim a- liter fieri posse existimabat, vt testes actione falsi testimonij liberarentur, quàm si me decepis- set, & à me ad dictam diem mulcta non soluta, quàm plurima asportasset. Non enim se tantillum in- uenturum putarat, quantum [illegible]: sed longè plura, ac reliquo tempore expectarat, [illegible] ce- [illegible] ei pecuniam redditurus essem, vt sibi ipsam fal- si testimonij actionem pignora caperes. Postquam au- tem ei parui, & mulctam attulissem non recepit, sed egressus, supellectilia mea, seruos, & oues abduxit. Cùm ausè ad [illegible] [illegible] [illegible] necesse non fuerit. Hæc verò à me dici, magno virius illud argumento sit, quod postridie, quàm pignora ceperat, mulctam accepit (enumero, nisi is [illegible] collectis ha- [illegible] mille trecentas [illegible] [illegible]

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Νόμος.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Νόμος. Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΟΛΥΜ-

πιοδώρου βλάβης λόγου.

Π[illegible]

drachmas, duos obolos, [illegible] & pignora mihi non reddidit, sed etiamnum ea tenet, ut eius qui ad diem [illegible] non soluerim. Ut autem constet me ad [illegible] soluisse [illegible] mihi testimonium & le[illegible] iubet, ea rata esse, quae [illegible] Proinde nihil [illegible] de me iam [illegible] potuit.

LEX. TESTIMONIUM.

Eum igitur concessisse, & distulisse diem [illegible] audistis: me autem [illegible] & [illegible] quos imperator Alcimachi [illegible] collega in praefectura [illegible] est testificatus. Proinde nihil a me petere potuit propter dilatam solutionem, praesertim cum eidem soluere. Sed [illegible] est hominis auaritia atque cupiditas*, tam [illegible] quam maioribus in rebus probi non sciebant, si mulierem tradidisset, palam fore, me falso ab eis esse accusatum. Sin non tradidissent, quam [illegible] tradere voluisse testificati fuerant: [illegible] falsi testimonij conuincerentur. [illegible] autem vos, iudices, si quis eorum fuerit qui tum [illegible] sic [illegible] iisdem [illegible] testimonium tum [illegible] quam [illegible] me fugisse, quo minus veritas cognosceretur ex muliere, [illegible] falsum dixisse testimonium conuincerentur, & mulierem tradere recusent, ut [illegible]. Quid [illegible] quid pignora capturus ad aedes Theophemi accessi, [illegible] & [illegible] quid meas aedes [illegible] Atque ego legibus & decretis coactus, tamen [illegible] ad [illegible] quod fratris eius esset, ad [illegible] Theophemus* habitabat, quem cum domi non reperissem, nihil ex aedibus [illegible] sed [illegible] praesente eo, non absente, pignora cepi [illegible] mihi [illegible] legitimo [illegible] magistratum [illegible] lato & damnato [illegible] satis esse duxi [illegible] ta simpla [illegible] verberibus autem [illegible] tum, & mulctam [illegible] habui. Atque ego quidem adeo me lenem [illegible] vero ita petulantes & importuni fuerunt, ut uxorem & liberos opprimerent cum quidem [illegible] & famulos [illegible] quanti me condemnarant. Cum porro diem dictam [illegible] promisissem, [illegible] testibus audistis, [illegible] aedes ingressi sunt, & supellectilia exportarunt, & nutricem senem mulierum, propter cymbium [illegible]. Quae omnia etiamnum tenent, & [illegible] solutis a me mille [illegible] triginta tribus drachmis, duobus obolis. Si quis autem eos [illegible] ignorauit, ac simplices homines & quietos esse putauit, testimonia vobis de [illegible] quae testificati mihi [illegible] sunt, [illegible] Nam ad ea enarranda, aqua mihi defutura esset: ut his omnibus, quae & a me & a testibus dicta sunt, consideratis, ita pronuncietis, ut vestra fides & iurisiurandi religio [illegible]. Recita testimonia.

TESTIMONIA.

ARGUMENTUM ORATIONIS contra Olympiodorum dati damni.

M[illegible] Conon [illegible] Callistratus [illegible] O.

[illegible]

[O]lympiodorus autem, in quem hæc habetur oratio, & ipse ab [illegible] hæreditatem petiit, affinitate cum Callistrato coniunctus: sororem enim Olympiodori Callistratus in matrimonio habebat. Visum igitur eis fuit, non litigare inter sese, sed ex æquo partiri defuncti facultates, quæ in aperto & in confesso essent: communiter item occultas quærere, & communiter agere omnia. Cum se de hæreditate communiter habituros suspicarentur. Et de ea pactionem conscripserunt, apud Androclidem quendam communem amicum, depositam. Seruum porro Cononis Mesichionem, qui [illegible] ei fuisse putabatur, Olympiodorus capit, & in calamitatem adductum de mille drachmis Cononi surreptis, cum Callistrato sequitur. Quam pecuniam [illegible] habere se confessus est, eam quoque cum Callistrato ex æquo partitur, ut conuenerant. Sed cum plus etiam [illegible] habere hominem putarent, [illegible] Callistrato, [illegible] illa septuaginta solas ea comperit. Circa hoc tempus cum alij in hæreditatem Cononis [illegible], tum frater Callistrati Callippus, eodem patre natus [illegible]: itaque de litibus [illegible] Olympiodorus & Callistratus [illegible], ut Olympiodorus totam hæreditatem, Callistratus [illegible] peteret. Athenienses autem Acarnaniam profecti cum exercitu erant & Olympiodorus erat [illegible] in catalogo. Cum vero [illegible] dies adesset iudices [illegible] quibus persuasum esset [illegible] absentia, falso [illegible] eius [illegible]. Quapropter se Callistratus & ipse [illegible] actionem intendisse hæreditatis ex pacto confessus, quod omnia communiter [illegible]. Vt autem e bello rediit Olympiodorus, iterato iudicio aduersus victores vincit, & ipse, & Callistratus [illegible] quod lege permissum erat. De hæreditate ipsius, quemadmodum [illegible] hoc [illegible] de se [illegible]. Priorem autem dicendi locum nactus Olympiodorus, [illegible] Victoriam [illegible] & totam hæreditatem [illegible], pacto non [illegible] ab initio facta, neque [illegible] Callistrato. [illegible] & septuaginta [illegible] Mesichionem [illegible] & totius hæreditatis ab [illegible] pacto [illegible], etiam in postremo iudicio [illegible] cum Olympiodoro, & [illegible], & quæ vellet diceret & falsos testes subornaret. Quod nisi [illegible] & ex pacto inter se litigassent, facile illam fuisse [illegible], ut Olympiodorum in iudicio victoria potiretur.

DEMOSTHENIS IN OLYMPIODORUM DATI

damni Oratio, Hieronymo Vuolfio interprete.

[illegible]

Necessarium fortassis est, Iudices, vt [qui] versari in foro neque solent, neque possunt, in iudicium veniant, si ab aliquo iniuriis afficiuntur, ab iis præsertim, a quibus eos violari minime conueniebat, id quod mihi etiam nunc vsu venit. Quanquam enim, Iudices, litigare cum Olympiodoro affine meo (eius enim sororem in matrimonio habeo) non volebam, magnis tamen eius iniuriis cogor. Quod si nulla iniuria lacessitus, Iudices, sed per calumniam & mendacium eum accusarem, aut controuersiam meis & Olympiodori familiaribus permittere noluissem, aut vllam aliam æquitatem detrectassem, mihi credite, vehementer erubescerem, & me hominem esse improbum existimarem. Nunc neque paruis detrimentis ab Olympiodoro acceptis, neque [illegible] vllam fugiens, neque etiam, Iouem Optimum Maximum testor, [illegible], sed quam [illegible], coactus ab illo sum, hoc subire iudicium. Quare vos omnes in primis rogo, Iudices, vt nostrum vtrumque audita, & ipsa cognita rei susceptæ [illegible] nos reconciliatos dimittatis,

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ

βλάβης λόγος.

[illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

Μαρτυρίαι.

[illegible Greek text]

& de vtroque nostrûm benè mereamini. Sin id consequi non poterit, vt de cætero is qui causam meliorem habet, suffragemini. Ac primùm testimonia recitabuntur, vnde apparebit per me non esse factum, vt in iudicium veniretur, sed per illum ipsum. Recita testimonia.

TESTIMONIA.

Me igitur, Iudices, & æquas & conuenientes Olympiodoro tulisse conditiones, testificati ij sunt, quos interfuisse [illegible]. Quum verò ille præter æqui nihil admittere voluerit, necesse est apud vos exponere, qui bus afficiar ab Olympiodoro iniuriis. Breuis autem ea erit oratio. Conon Halæensis cognatus noster fuit, Iudices. Is Conon sine liberis decessit, cum omnino paruo tempore decubuisset, grandis natu cum esset. Ego cùm eum non posse euadere sentirem, accersiui Olympiodorum, vt adesset, vnaque nobiscum curaret, quæ decerent omnia. Olympiodorus igitur, Iudices, & ad me venit, & ad sororem suam, vxorem meam, vnà nobiscum omnia curat. Dum verò nos hac cura occupamur, ex improuiso ad me verba facit Olympiodorus, matrem quoque suam cognatam esse Cononi defuncto: æquum igitur esse, vt in partem veniret omnium bonorũ, quæ Conon reliquisset. Ego verò, Iudices, qui scirem eum mentiri, & pertinacem hominem [illegible] quod nemo alius Cononi genere propior esset, quàm ego: primùm quam potui grauissimè sum eum [illegible] & [illegible] impudentiam criminis. Deinde mecum ipse reputans, me non tempestiuè irasci, respondeo, defuncti in sepeliendum in præsentia, & [illegible] iusta ei persoluenda esse. Quæ vbi omnia curata essent, [illegible] inter nos velle disceptare. Ipse, Iudices, concessit hæc, rectè me dicere assensus. Postquam autem iusta omnibus persoluta tenemus [illegible] accersitis omnibus cognatis, inter nos iam tranquillis animis de illius postulatione differuimus. Iis verò, Iudices, quæ inter nos de controuersiis nostris egimus, commemorandis, quid nec vobis negocium facessam, aut meipsum distringam, [illegible] autem qui consecutus est, vos audire necesse est. Egregiè [illegible] vterque nostrûm [illegible] accipere [illegible], quæ Conon reliquisset, neque vllum deinceps esset inter nos dissidium. Nam malui, Iudices, vinò isti impertiri potius, quàm experiri iudicio cum eo, affine meo, & molesti aliquid dicere in eum, fratrem vxoris meæ, & auunculum meorum liberûm, & ab illo audire conuicium aliquid. His omnibus consideratis, cessi ei. Postea pacta conscripsimus inter nos omnibus de rebus, & sanctum iusiurandum alter alteri dedimus, [illegible] omnino, quæ bona manifesta essent, iustè diuisuros, & neutrum meliori fore conditione, quàm alterum, in iis quæ Conon reliquisset: & cætera omnia communiter quæsituros & exacturos, inter nos deliberaturos quid quouis tempore facto esset opus. Suspicabamur enim, Iudices, venturos etiam alios qui de Cononis hæreditate litigaturi essent: vt & fratrem meum, eodem patre illum quidem, sed matre non eadem natum, qui peregrè aberat. Quòd si quis alius controuersiam nobis facere vellet, nos prohibere non posse: cùm leges cuicis dent petendi potestatem. Hæc igitur omnia prouidentes,

[illegible Greek text]

pacta conscripsimus, & fidē mutuò dedimus, ut neutri nostrûm vel volenti, vel inuito liceret quicquam seorsim aggredi, sed vtrāque communi consilio & sententia ageremus omnia. Et harum rerum testes fecimus primùm deos, quorum nomine alter alteri iurauimus, & cognatos nostros: deinde Androclidem Acharnēsem, apud quem pacta deposuimus. Legam igitur vobis, Iudices, legem, qua pacta conscripsimus inter nos, & testimonium eius qui pacta habet. Recita legem primùm.

LEX.

Lege & Androclidæ testimonium.

TESTIMONIVM.

Postquam fidem mutuò dedim⁹, pactione apud Androclidem reposita: duas ego partes feci, Iudices. ac altera pars erat, ædes in quibus habitarat ipse Conō & mancipia qui saccos texebant: altera pars, erant aliæ ædes & mancipia seplasiariorum. quid autem pecuniæ manifestæ Conon aut in mensa Heraclidæ reliquerat: id omne ferè insumptum fuit in sepulturam, & cætera funebria, & ædificationem monumenti. Ego igitur factis duabus hisce partibus, optionem Olympiodoro dedi, vtram vellet eligendi: atque is elegit seplasiarios: & quidem ego verò accepi saccorum textores, & ædes alteras. Et hæc sunt quæ vterque nostrûm habuit. In parte autem Olympiodori, unus fuit e seplasiariis, quem sibi fidissimum esse putabat Conon. Nomen homini est Moschio. Is famulus norat olim cætera ferè Cononis omnia, tum vbi repositum argentum esset, quod domi habuerat Conon. Ac latuerat ferè Cononem prouectæ ætatis hominem, & qui fidem illi haberet, illum seruum Moschionem pecuniam suffurari. Primùm igitur ei subtulerat mille drachmas, seorsim positas à reliquis nummis. Deinde alias septuaginta minas. & hæc eius facinora Conon haud animaduerterat (atque argentum omne homo in suapte potestate habebat. Non multò autem pòst, Athenienses, quàm nos bona diuiseramus, orta est suspicio quædam de illo homine, res quæ animaduerti cœpit. Ex ea suspicione visum mihi fuit & Olympiodoro, quæstionem esse de homine habendam. Tum homo, Iudices ipse de se indiciū fecit, priusquam torqueretur. se mille drachmas Cononi surripuisse, & apud se esse dixit, quæ quid consumptum non esset. De maiore autem pecuniæ numero, tum omnino tacuit & drachmas circiter sexcentas reddidit. Huius pecuniæ, ut pro data mutuò fide & ex pactis apud Androclidem sitis, ut & iustum & æquum erat, dimidium ego accepi, dimidium Olympiodorus. Non multò pòst, ex ea suspicione de seruo & pecunia reddita, vincit hominem & tortor ipse solus, nobis non accersitis: cum iurasset communiter se quæsiturum & astrictum esse mecum omnia. Tum homo contentis fidiculis confessus est, se & septuaginta minas habere, Cononi surreptas quam pecuniam omnem Olympiodoro restituit. Ego verò, Iudices, hac de re audita, istum mihi sensissem, sicut prius etiam de mille drachmis fecerat, redditurum putabam. At principio non

[illegible]

Νόμος.

Ἀναγίνωσκε δὴ καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀνδροκλείδου.

Μαρτυρία.

[illegible]

[illegible — Greek text, left column]

A valde sine controuersia, existimans fore, vt ipse de re statueret, ac sibi vtrisque ita prospiceret, vt vtrique suum ius redderetur ex iureiurando, & pactis inter nos factis de aequali distributione eorum omnium quae Conon reliquisset. Cùm verò moras interponeret, multisque praesentem Olympiodorum alloquor, & meam mihi reddi partem postulo. Is autem semper praetexere aliquid, & moras nectere. Interim & alij quidam in Cononis haereditatem agunt, & Callippus frater meus ex germanis per eam dimidiam, etsi ex illatam semissem haereditatis petit. Quae tum Olympiodoro causa fuit praetextus mihi non reddendae, quòd molesti essent, qui nobis controuersiam facerent. Me igitur expectare oportere dicebat, donec iudicia facta essent. Mihi verò necesse erat ea concedere: concessi. Post haec mihi & Olympiodoro communiter, vt iurauerámus, deliberantibus, qua ratione optimè tutissimeque aduersariis occurri posset, visum est, Iudices, Olympiodorum totam sibi haere-
B ditatem vendicare, me verò mihi semissem oportere, quandoquidem & Callippus frater meus semissem duntaxat postularet. Postquam igitur apud Praetorem omnibus ea quae oportebat peractis, iam in iudicio contendendum erat, superuenit imperator, & mox ad castra statim discedendum, ego & Olympiodorus, propterea quòd multi aduersarij salutis nos [illegible] essent. Quanquam autem res ferebat, tamen transactum deliberabamus, si qua re praesentia nostra profici non posset, vt nos per otium ad iudicium pararemus. Inter haec vos, viri Iudices, & alium quendam suo, populi ab oratoribus qui reuehebatis excitum [illegible] Acarnaniam mittendum: oportebat ipsum inter caeteros etiam Olympiodorum militare. Obtulerat ergo se se pulcherrimam, vt putabamus, dilationis occasio publicè isto absente & militante. Cum verò praetor iusse legis omnes aduersarios suum citasset, iis animos ne Olympiodorum publicè abesse militantem. Quorum iacentàs de isto clam, verisimile vt ad [illegible], & Olympiodorum calumniando, cum post nos dicerent, iudicibus persuase-
C runt, vt decernerent, eum iudicij causa abesse, non publico nomine. Quod cùm iudices decreuissent: praetor Pythodotus Olympiodori postulationem ex lege aboleuit. Qua abolita, mihi quoque necesse fuit, desistere ab instituta in semissem haereditatis actione. His factis, praetor aduersarius nostris Cononis haereditatem adiudicauit. Sic enim facere legibus cogebatur. Qua causa iudicio mox in Piraeeum egressi acceperunt omnia quae vterque nostrûm pro sua portione habuerat. A quo ego cùm domi essem, meam ipse tradidi: necesse enim erat parere legibus. Olympiodori verò absentis abstulerunt omnia, praeter pecuniam à se non exierant. Neque enim illi habebant, vnde illam reciperarent. Haec in absentia Olympiodori gesta sunt, & hos ego ex eius societate fructus cepi. Reuersus ab expeditione vnà cum aliis Olympiodorus, Iudices, grauiter & iniquo animo ea quae gesta erant, patiebatur, & vnaque secum agi querebatur. Cum autem iam expleuisset atque effudisset indignationem suam: deinde quae verebamur, communiterque deliberabamus ego & Olympiodorus, quo pacto amissa reciperaremus.

Olympiodorus totā haereditatem in iudicio repetit: aliā Callippus semissem. [margin note, partly illegible]

[illegible — Greek text, bottom lines]

Tum nobis consultantibus visum est, ut eos qui hereditatem sibi vendicarant iudicio arcessi[illegible] ex lege [illegible] ne ipsi[illegible] adversarios experire[illegible] sed utrique seorsim; atque ut Olympiodorus totam hereditatem possideret, et prius [illegible] & pro se, [illegible] cum frater etiam meus Callippus [illegible] peteret, si Olympiodorus vinceret, [illegible] partem acciperet [illegible] aliud pronunciarent Iudices, ut ille [illegible] partem reciperet, quemadmodum & iuciurando & pactione obstricti eramus. Hoc [illegible] consilio, & [illegible] proposito, tum ame, tum ab Olympiodoro citati sunt omnes ex lege qui Cononis bona [illegible]. Recita mihi legem, ex qua citatio facta est.

LEX.

Ex hac lege, [illegible] citatio facta est, & actiones institui [illegible] Olympiodoro visum fuit. Postea per[illegible] adversarios inquisitione per[illegible] B [illegible] in iudicium introduxit [illegible] Olympiodorus primus ageret, & quicquid [illegible] diceret, & testimonia proferret, prout ei consultum videbatur, ego, Iudices, tacitus sedebam in altero subsellio. Ad hunc modum instructa et comparata actione, [illegible] Quo victores [illegible] compotes in iudicio summus recuperatis ab illo iis, quae adversarii a nobis abstulerant. Quae cum omnia [illegible] cum pecunia, [illegible] praestare mihi videatur, sed ipse habet omnia [illegible] & fidem [illegible] & se ex [illegible] mecum omnino diuisurum pepigerit. Quae pacta etiamnum apud [illegible] ut [illegible] apud vos ipse testimonium dixit. Sed & de caeteris quae dixi omnibus testimonia proferam, ac primum de illo, quod [illegible] gestum est, cum ego [illegible] nostro [illegible] & [illegible] fuimus ex [illegible] quicquid [illegible] tatum Cononi reliquisset. Primum hoc cape testimonium, deinde omnia legito.

TESTIMONIVM.

Cape & pronunciationem, qua eam pronunciavi de summis, quas ab homine illo [illegible] extorserat.

PROVOCATIO.

Lege & alterum testimonium, quo declaratur, adversarios nostros, [illegible] hereditatem obmisissent, abstulisse omnia quae nos habuerant [illegible] pecuniamque Olympiodorus ab homine illo per quaestiones extorserat.

TESTIMONIVM.

Quemadmodum igitur manifesta Cononis facultates, ego & Olympiodorus diuisimus [illegible] ex [illegible] & testimonia audiuistis, illud [illegible] illam pecuniam ab homine illo [illegible] adversarium [illegible] Quod vero [illegible] tradere [illegible] quicquam praestare velit: his nunc attendite animos, Iudices: ne vos illatim decipiant oratores, quos iste contra me subornauit. Nam quum sane iste sibi in

[illegible]

Νόμος.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Πρόκλησις.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

[illegible]

A verbis constat: sed semper quicquid in mentem inciderit, dicit: atque passim causas absurdas nescio quas: & suspiciones ac criminationes falsas contra me comminiscitur, & in tota re homo iniustus est. Plurimi enim audierunt, cùm se illam ab homine pecuniam accepisse negaret. Quod cùm i[illegible] an se à suo servo habere pecuniam: neque mihi vel de illa, vel de relictis à Comone bonis quicquam impertiri velle. Si quis autem cum familiaritatem & iusiurandum, & mecum [illegible], quamobrem redderetur non sit, cùm iniustum se ex aequo mecum diuiserit, & pacta etiam nisi in medio sumpacta esse violata ait à me se magnis à me iniuriis affectum: neq; me unquam adversari illi tum dicendo, tum agendo destitisse. Ac praetextus quidem illius hi sunt. Quae autem dicit, Iudices, nihil nisi commentitiae sunt suspiciones & causae, & astutae improbitate ad fraudanda ea quae mihi reddenda sunt, comparatae. In iis verò quae ego adversus istius mendacia dicam omnibus

B suspicio nulla erit. Eius enim impudentiam apertè demonstrabo, proferendis signis veris, & nemini ignotis, & testibus de omnib. reb. producendis. Primum igitur, Iudices, aio, cum cognatis & familiaribus suis, & meis, rerum omnium, ut ea fide habeant, probè gnaris, quiq; ab initio semper interfuerant, arbitrium propterea dirimere potuisse, quod [illegible] se statim e vestigio ab ea fore coniecturam, si quid mentiretur: nunc fortasse putat, se apud vos mentientem non deprehensum iri. Rursus dico, non esse consentaneum, me tibi Olympiodore adversarium [illegible], & communiter [illegible], sumptum fecisse quantum necesse fuerat [illegible] destitisse [illegible] cùm [illegible] esset, propterea quod tum [illegible] publico nomine [illegible] Licebat enim mihi in iudicio istam haereditatem [illegible] neque mortalium quisquam adversabatur, & qui id adversarij [illegible] Sed ex foedere statim [illegible] & [illegible]

C cum, omnia communi consilio [illegible] mihi & tibi consultantibus optima facta videbantur. Proinde plusquam nugatoriae sunt cavillationes, & causae [illegible] quas tu nihil aequi mihi praestarum proferris. Nunquid etiam existimas, me permissurum tibi fuisse, Olympiodore, ut possideres haereditatem iudicio, an ex quo apud iudices [illegible] ita temerè [illegible] quarum scriptae testimonia proferebas, ut ita temerè proferres, nisi collusisses mecum, & à te steterim? Nam ille, Iudices, cùm alia quae bona erant, atque commoda dicebat, tum illud etiam [illegible] est, me [illegible] pro mea parte accepisse, à se [illegible] mille drachmarum, semissem de servili pecunia, se in sic [illegible] tamen neque hoc solum dicebat, sed et de rebus testimonia proferebat, Quorum ego nihil refellebam, neque ex me quisquam mortalium [illegible] istius causam agente, sed partim vel magna in re vera esse scientes, quaecunque ille dicere [illegible] falsa. Convenerat enim [illegible] habebam, priore mihi & illi [illegible] Quid si ea, quae dico, vera non sunt [illegible], quae tum ille dixerat, ut non committeret [illegible] quamobrem tu Olympiodore, nunquam me unius verbi [illegible] de [illegible] [illegible] proferebas [illegible] apud iudices, te mihi dedisse minùs [illegible] Horum fecisti nihil.

[illegible marginal note]

Quo pacto igitur quisquam evidentius mendacij cõvincetur, & ipse pugnare secum, & ea causari quae nũquam facta sunt, ostendetur? Quid verò est omnium maximum, Iudices, quòque cognoscetis quàm iniustus & avarus homo sit, decuit, si quid eorum quae dicit, verum esset, prius illum ista dixisse, & ante factũ iudicium ostendisse, iudicum animos percitantem qui statim pronunciaturi essent, multisque testibus adhibitis, petere, ut pactio apud Androclidem sita tolleretur, ut quam ego violassem, qui ei adversarer: & tanquam pactione inter me & se sublata, Androclidem à quo ea asservatur, denunciare, sibi iam nihil esse rei cum illa. Haec facta esse oportuit, Iudices, si quid eorum quae dicit, verum esset: oportuit & solum accessisse ad Androclidem, ac testificari: & cum testibus multis, ut multos haberet consciós. Eum verò nihil unquam horum fecisse, ipsius Androclidae, apud quem pactio sita est, testimonio intelligetis. Lege testimonium.

TESTIMONIVM.

Iam aliud eius facinus, Iudices considerate. Ego istũ provocavi, & petij, ut me ad Androclidem sequeretur, apud quem pactio sita esset, quò ea ex communi ter exscriptam denuò obsignaremus, & exempla in Echinum coniiceremus, ut ne ulla esset suspicio: sed ut vos rebus omnibus ita ut rectum & aequum est, auditis, id decerneretis, quod vobis iustissimum videretur. Hoc me provocante, nihil horum facere voluit: sed in illud incubuit, ut ne vos è communibus literis pactionem audire possetis. Hanc provocationem esse à me factam uti constet, eorum testimonium vobis recitabitur, coram quibus ipsa provocatio facta est. Lege testimonium.

TESTIMONIVM.

Qua ratione magis ostendi posset, hominem nihil à quo praestare mihi, habere in animo, sed putare, se iis me fraudaturum, quae me accepisse oportuit: qui quidem praetextus afferat, & criminationes comminiscatur? Pactionem autem, quam violasse me dicit, à vobis audiri oportere non opinetur? Ego verò istum coram iis testibus qui aderant, tum provocavi, & nunc etiam coram vobis Iudicibus rursus provoco, & peto, ut si permittat, ut ego permitto, aperiri hic in iudicio pactionem, & recitari vobis & rursus obsignari coram vobis. Androclides autem hic adest. Ego enim ei denunciavi, ut adesset, pactione secum lata. Allata & permitto, Iudices, * ut ea vel in mea, vel in ipsius oratione, sive in priore, sive in posteriore, aperiatur, nihil enim mea interest: sed vos audire volo pactionem, & iusiurandum quod mutuo dedimus, ego & Olympiodorus. Quod si concedit, id & vos audite, si ita videbitur. Sin hoc facere noluerit, nõnne iam patebit, eum omnium hominum esse impudentissimum? neque ullum eius verbõ portò quisquã apud vos auctoritatem habere oportere? Sed quid magnopere eum dico? Neque enim ipse ignorat, minũ à se fieri iniuriam & diis immortalibus, quorũ nomẽ iuravit, & peieravit. Etenim mentis est, Iudices, & desipit. Itaque equidem facio, neque erubesco dicere apud vos, id quod dicturus sum: sed cogor eloqui, ut vos pronunciandi auctoritate praediti, omnibus auditis, de nobis id quod optimum factu videbitur, statuatis. Eorum verò quae dicam, iste auctor est, qui apud cognatos his de rebus mecũ trãsigere nõ vult.

[marginal note: Olympiodorus … ad insaniam.]

A [illegible]

B [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

C [illegible]

ἀλλ' ἀναισχυντεῖ Ὀλυμπιόδωρος, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί· καὶ γυναῖκα μὲν ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους οὐ-
δεπώποτ' ἔγημεν, οὐδ' εἰσὶν αὐτῷ παῖδες, οὐδ' ἐγένοντο· ἑται-
ραν δὲ λυσάμενος ἔνδον ἔχει. [illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΛΟΓΟΥ.

Τιμόθεός τις Ἀθηναῖος, ἀνὴρ ἔνδοξος [illegible]

Sed impudenter agit Olympiodorus, Iudices, mulierem ciuem legibus vestris nunquam duxit: ac ei liberi neque sunt, neque nati fuerunt: sed scortum domi redemptum habet. illud est quod nos omnes exagitat, & istum ad maiorem insaniam impellit. An verò non insanit is, qui quæ promisit & pepigit volens cum volente, & iureiurando confirmauit, eorum nihil quicquam præstandum censet? me præsertim non de meipso duntaxat sollicito, sed & de illius sorore germana & vterina, quam ego in matrimonio habeo: & de illius nepte, mea filiola. Hæ quibus non minor sit quàm mihi iniuria, sed maior contumelia sunt etiam. Nonne autem iniuria eis fit, & iniquè cum eis agitur, cùm videant istius meretricem vltra quàm fas est & decet, multùm habere auri, & veste splendidam, & splendidè atque insolenter prodire in publicum, & de nostro superbire: se verò in his rebus omnibus esse tenuiores? nonne illis maior fit quàm mihi iniuria? Nonne verò ille apertè insanit & delirat, qui ita in semetipsum consulat? Ne verò dicat, Iudices, per calumniam hæc à me dici, huius iudicij causa: testimonium vobis recitabitur cognatorum illius, & meorum.

TESTIMONIVM.

Olympiodorus igitur talis homo est, non modò iniurius, sed qui etiam insanire videatur omnibus cognatis & familiaribus eo vitæ instituto: & quod Solon etiam legislator illis, ita delirauit, vt nemo vnquam mortalium delirauit, qui mulieri meretrici paruit. Atque ea omnia irrita esse constituit idem Solon, quæ quis mulieri parens agat, præsertim tali. & hæc probè curauit legislator. Ego verò nos oro, neque ego solùm, sed & vxor mea, Olympiodori soror, & filia mea, Olympiodori neptis, supplicamus vobis & obtestamur, Iudices, omnes vos (parati enim illæ adesse) in primis vt Olympiodoro persuadeatis, ne iniuria nos afficiat. Sin parere vobis noluerit: vt si eius memores estis quæ diximus omnium, id statuatis, quod vobis videbitur optimum & iustissimum esse. Quæ si feceritis, & iusta decreueritis, & vtilia nobis omnibus, in primis autem ipsi Olympiodoro.

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Timotheum.

A Timotheo Atheniensi, viro claro, & imperatoria dignitate prædito, Apollodorus æs alienum repetit: dicens, Pasionem illius patrem Timotheum ab eo pecuniam accepisse, & debitorem in rationibus esse inscriptum. Debita autem omnino quatuor enumerantur: atque ea singula & tempora, & causæ, quare mutuum sit Timotheus accepisse exponuntur, & pleraque argumenta ex iis quæ nulla arte constare dicuntur, probationibus et testimoniis et prouocationibus desumuntur: quædam etiam ex artificialibus, et coniecturis. Atque Apollodorus Timotheum esse ait, qui mutuum sit, & in quos Timotheus consumpserit, dicere esse argentum à mensa. Ille verò non se, sed illos debere dicit.

DEMOSTHENIS ADVERSVS TIMOTHEVM DE ÆRE ALIENO ORATIO, Hieronymo Vvolfio interprete.

Perdit [illegible] ingratis ad [illegible] amicis, [illegible] & [illegible] capitis.

NEmini vestrûm incredibile sit, Iudices, Timotheum, vt qui patri meo pecuniam debeat, reum fieri nunc à me in hoc iudicio. Nam si vobis in memoriam reuocaro, & tēpus quo cōtractus factus est, & ea quæ illi eo tēpore acciderant, & quanta ille tum penuria conflicta tus fuerit, patrem meum optimi viri officio functū erga Timotheum profectò existimabitis: illum verò non modò ingratum esse, verùm etiam intolerabilem omnium mortaliū, qui, cùm & à patre quæ volebat omnia consecutus sit, & in magna egestate ac maximis vitæ periculis pecuniam de mensa acceperit: non modò gratiam non referat, sed eo etiam, quod datum ei est, me fraudet. Quòd si ille impegisset, pater quoque pecuniam perdidisset. Neque enim ad pignora, neque præsentib. testibus dederat. [illegible] potestate summū erat, cōparata pecunia [illegible] nobis [illegible]. Sed tamen, Iudices, obsequi Timotheo [illegible] & [illegible] pater meus, quàm pecuniam [illegible], maluit. Putabat enim Iudices, pater meus, si Timotheus illa pericula euaderet, & rediisset à Rege [illegible] illo facto quā tum erat, nō modò sua se recepturum: sed si quid aliud etiā à Timotheo peteret, impetraturū. postea-quā verò nō ita vt ille putabat, euenit: sed quæ in beneficij loco accepit Timotheus à meo [illegible], rogato patre mortem [illegible] & per iudicium illo mortuo, si [illegible] reddenda esse confecisse vobis persuadere, [illegible] necessarium mihi videtur esse vt ab initio vobis omnia cōmemorem, & quæ debentur, & quam ad rē pecunia singulatim sit vsus, & tēpora quibus cōtractus factus est. Neque verò nos ea certò scire quæ [illegible]. Mensarij namque mēsarios [illegible] solent [illegible] pecuniarū quas [illegible] dant, & quæ in [illegible] eorum quæ apud ipsos deponuntur, vt sibi nota sint expensa & accepta in rationibus referenda. Socratide prætore mense Martio [illegible] nauigatione profecturus Timotheus & [illegible] [illegible] è Piræeo, cùm ampliore pecunia indigeret, accessit ad patrem meum in portu, & mutuari iussit drachmas mille trecētas quinquaginta vnam, duos obolos (Tantum enim sibi opus esse aiebat) & dare Antimacho, quæstori suo, qui tum illius omnia curabat atque is quidem qui pecuniam à patre meo mutuaretur, Timotheus erat, qui que iuberet Antimacho quæstori suo dari. Qui verò illam de mensa à Phormione reciperet, Autonomus qui omni tempore Antimacho scripserat. Data igitur ea pecunia debitorem inscripsit, eum qui mutuari iusserat, Timotheum: in commentarium etiam retulit, cui dare iusserat, Antimachum: & quem Antimachum miserat ad mensam, vt eandem acciperet, Autonomum mille trecentas drachmas, quinquaginta vnam, & duos obolos. Primum igitur debitum, quod hinc soluitur, secundùm superiorem, accepit, tantum fuit. Cum verò vestro suffragio [illegible], quòd Peloponnesum classe non obiisset, & ad causam apud populum dicendam vocaretur, maximo crimine [illegible] & cum

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΠΕΡΙ χρέους λόγος.

Μηδεὶς ὑμῶν ἀπιστήσῃ, ὦ ἄνδρες δικασταί, [illegible]

[illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

A Callistratus atque Iphicrates, viri & rebus gestis & eloquentia praestantes [illegible] Callistratum, & ipsi & eorum [illegible] accusandi [illegible], ut Antimachum quaestorem eius & [illegible], facto pro concione iudicio, occiderent, bonis eius [illegible] publicatis: ipsum vero illum [illegible] familiaribus, & cognatis eius omnibus, suppetiaq. Alcetae & Iasonis sociis [illegible] imperium ei abrogarent. Talibus igitur [illegible] tanta inopia urgebatur. Nam & [illegible] nes obaerata erant: & libellis appositis ab aliis tenebantur. Ager enim in planicie [illegible] erat Eumolidae filio: & trierarchus, qui tunc [illegible] septenis minis in singulos, [illegible] ad [illegible] navis [illegible] oppignoraverat [illegible] reliquas [illegible]. Quas vero [illegible] reiectum, septenas illas minas in rationibus referendis, expensas [illegible] nautis de militari pecunia, tum veritus ne [illegible] ipse mendacij conuinceretur: B mutuo sumit a singulis septenas illas minas, oppigneratis eis [illegible] familiari, quibus nunc [illegible] libellis fraudat. Undique igitur circumuentus, & in periculo vitae maximo constitutus erat, propterea quod talia reipublicae tempora incidissent, ut & exercitus Calauriae [illegible] dilaberetur, & socij Peloponnesij a Lacedaemoniis obsiderentur. Iam Iphicrates & Callistratus illum [illegible] qui ab exercitu veniebant, in concionem [illegible] penuriam & difficultatem [illegible] quam per literas quisque [illegible] familiares [illegible] quomodo [illegible]. Quae [illegible] Cum igitur ad iudicium hoc ventum esset [illegible] in Calauria [illegible] drachmas ab Antiphane Lampreo [illegible] appellabat, quaestor Philippi nauicularij, [illegible] quas distribueret inter Boeotios [illegible] C [illegible] Boeotiis [illegible] militibus [illegible] sibi vos grauius [illegible]. Cuncti enim mala patiebantur [illegible]. Boeoti autem negabant se mansuros, nisi quotidiana daretur alimonia. Tum igitur [illegible] eas mille drachmas ab Antiphane, qui appellabat quaestor Philippi nauicularij, mutuo sumit, & Boeotiis [illegible]. Ut autem huc venerit, tam Philippus quam Antiphanes eas mille drachmas, quas ei numerarant in Calauria, ab eo reposcebant, mutuum agre ferentes. Ille vero inimicos suos metuens, ne [illegible] mille drachmas in referendis rationibus, de militari pecunia Boeotiis [illegible] expensas tulisset, Philippum creditorem fraudat. [illegible] Philippum [illegible] ne in se testimonium diceret in iudicio [illegible] patrem meum adit, ut Philippum absolueret, [illegible] mille drachmas numeraret, quas Philippo reddere[t]. Pater meus cum videret, & quanto in discrimine versaretur ille, & quanta pecuniae [inopia] laboraret, simul etiam misertus eius, adducto eo ad mensam, Phormionem qui ad mensam sedebat, mille drachmas Philippo numerare iussit, & debitorem Timotheum adscribere. Haec vere a me dici ut constet, Phormionem vobis testem, qui pecuniam dedit, ad lucam,

[illegible]

viri, & de alio contractu vobis differuero: vt eodem A testimonio, veluti fu[illegible] aliquo cognito, videatis me vera loqui. Vocabo vobis etiam Antiphanē, qui mille illas drachmas Calauriæ illi credidit: quiq; adfuit, cum Philippus hic à patre meo nummos exciperet. Qui minas enim eius testimonium apud arbitrum proferremus, ei fallacia factum est: qui se quidem mihi tempore, quo de causa pronunciātum esset, testimonium dicturum pollicebatur. Cùm aūt arbitrium fieret, domo accersitus, non enim se steterat, testimonium deferuit, ut isti gratificaretur. Ego verò cùm numerassem contra eum desertoti testimonij nomine drachmam, ut lege iubetur, arbiter sententiam damnatoriam non tulit: sed abiit absoluto illo, cum iam vespera esset. Nunc in Antiphanē dati damni peculiarem actionem institui: quod mihi nec testimonium dixit, neque secundū legē eiurauit. Et post illos, recitendas, & iuratus coram vobis dicat: primùm, an in Calauria Timotheo mille drachmas mutuarit. Deinde an Philippus easdem hic à patre B meo exceperit: atque adeò parum abfuit quin ille ipse apud arbitrū confiteretur, se dixisse patrē meū Philippo mille drachmas. Sed eas tamen nō sibi mutuò fuisse datas dicebat, sed [illegible] trierarcho, qui pro iis eas oppignerasset. In quo eū nō dixisse verū: sed cùm ipse eas mutuas [illegible] ego vos docebo, viri [illegible] aliorum singulatim vobis exposuero. Nam cùm Alceta & Iason ad illum Septembri mense, Astio prætore, [illegible] iudicium illud, in patrocinium venissent, & in eius ædes in Piræeo, quæ sunt in Equestri [illegible] crepusculū fere, [illegible] neque ipse eis excipere prō dignitate posset, misit ad patrem meum Aeschrionem pedissequum suum, petere vasa strāgula, vestem, phialas argenteas duas, & minā argenti mutuam. Pater verò meus cùm ex Aeschrione eius famulo, audisset & qui venissent & quæ ad vsum peterentur, & qua de causa illi venissent, accommodauit, & minam argenti quam petebat, mutuat. Post C eam [illegible] liberati, magna iam premitur inopia liberalitas, tūm ad domesticos vsus, tum ad publicas tributa. Quod quia pater meus videbat, non statim ab ipso repetere argentum audebat. Neque enim vel illum, si rem haberet, fraudaturum: vel, si non haberet, se ob ea redacturum putabat. Postea quam autem Alceta & Iason recesserant, stragula quidem & vestes retulit Aeschrion, illius pedissequus: phialas duas non retulit, quas tum petierat, cùm & stragula, & minam argenti mutuatus esset, Alceta atque Iasone apud ipsum diuersantibus. Profecturus porrò ad Regem Persarum cum perfecisset vt abire sibi liceret, eique exercituum duci esse in bello Aegyptiaco: ut ne rationes reddere cogeretur hic, ne ve de gestis hic imperio accusaretur, patrem meum ad Paralium accersitum, cùm ob prius in se collata beneficia collaudasset, & [illegible] Philonda, viro genere Megarensi, inquilino Athenis, amici autem fideli, & eo tempore inseruienti sibi venisset è Macedonia Philondas (quem ille patri meo commendabat) aduectis lignis quæ data sibi ab Amynta essent, vectaturam lignorum suppeditaret, & ea ligna ad ædes suas in Piræeo vehi pateretur: sua enim esse ligna. Vnáque cū petitione mutuationem habebat, cū quæ facta eius sibi haud consentiunt. Aiebat enim, tametsi non impetrabat, ferret quæ peteret, se non ægrè laturum,

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

A vt alias faceret, impune voti factus: sed pro iis quę sibi petenti concessisset, si quando posset gratiam relaturum. Ea oratione pater delectatus, & illum laudauit, quod acceptorum beneficiorum meminisset & quicquid petisset, facturum se promisit. Post hæc soluit iste, ad duces regis profecturus. Philondas autem, quem patri iste meo commendarat, ad naulum soluendum, si ligna aduecta aduexisset, in Macedoniam iter facit. Hæc tempora fuerunt circa mensem Aprilem, Alsio prætore. Anno sequente, reuersus Philondas è Macedonia lignis aduectis, dum ille apud Regem Persarum peregrè abesset, ad patrem meum accedit: naulum lignorum præbere, vt nauicularius satis fieret iubet, quemadmodũ iste patrem abiturus rogarat, & Philondam commendarat. Eo pater ad mensam adducto, Phormionem naulum lignorum mille septingentas quinquaginta drachmas iubet soluere: numerat pecuniam Phormio, debitorem Timotheum inscribit. Is enim rogarat B patrem, vt naulum lignorum præberet: cuius rei facti sunt commemoratij. Inscripsit enim & vsum, in quem accepta fuerat pecunia, & nomen eius qui accepisset: & hoc factum est, Alcisthene prætore, altero anno quàm iste ad Regem abierat. Sub idem porrò tempus, & Timostheues Aegilensis venit, priuatæ negociationis causa huc profectus. Qui cùm esset familiaris Phormioni, & socius, soluens, tunc, seruandas Phormioni cum alia pecunia dederat et ŭ phialas Lycij operis duas. Fortè fortuna autem puer eas ipsas phialas, ignarus esse alienas, Aeschrioni famulo istius dederat, cùm is ad patrem meum missus esset ab isto, stragula, vestes & phialas petitum, & minam argenti, quam mutuum erat, cum ad eum Alcetas & Iason venissent. Repetente autem Timostheue phialas à Phormione, cum rediisset, absente Timotheo apud regem, agit cum eo pater meus, vt pretium phialarum reciperet, quantum phialæ penderent, drachmas ducentas triginta septem: ac Timostheui C pretium reddit phialarum: istum verò ad reliquum æs alienum, quod iste debebat, eius etiam pecuniæ quam Timostheui pro phialis numerarat, debitorẽ inscribit. Quæ omnia verè à me dici vt constet, testimonia vobis recitabuntur: primùm eorum qui pecuniam iis dederunt quibus iste iusserat à mensa, quique tum ad mensam sederunt: deinde eius qui pretium phialarum recepit.

TESTIMONIA.

Me igitur ea quæ ad vos dixi, non dixisse falsò, ex recitatione testimoniorum audiuistis. Istum porrò ipsum apud me confessum ligna aduecta à Philonida in ædes suas in Piræeo esse perlata, vt appareat eius rei testimonium vobis legetur.

TESTIMONIVM.

Illius igitur fuisse ligna, quæ Philondas vexit, & ipse mihi testificatus est. Fatebatur enim apud arbitrum, ea in suas ædes in Piræeo esse deportata, vt vobis testificati ij sunt qui audierũ. Etiam argumentis docere vos conabor, ea quæ dico vera esse. Putatis enim, Iudices, patrem meum, nisi Timothei fuissent ligna, & iste eũ rogasset, commendato Philõda, cũ ad duces regis solueret, solutturum fuisse naulum, aut permissurum vnquam, cùm ei pro naulo ligna oppignerata essent, vt ea Philondas è portu asportaret: ac nõ potius

Argumentū demonstrat.

[illegible]

seruum aliquem adhibituros qui custodiret, & pre A cium tempore vendituros lignorum, donec sibi satisfactum esset, si Philondæ fuissent. & causa negociationis adiectæ, illum cui ex sermo venundare lignorum sicut ille soluere naulum lignorum, quæ ab Amynta ei data fuerant, credituros fuisse Philondæ, & passuros vt è portu in ædes illius illa veherentur qui fieri potest, vt Philondas negociationis causa ligna vexerit, vt ille inquit, eodem ipse reuersus, illa ligna ad suam ædificationem fuerit abusus? illud etiam considerate, multos ciues, & bonos viros illi familiares, eius negocia curasse, absente apud Regem Timotheo, quorum nullus pro testimonio dicere ausus sit vel non accepisse Philondam naulum a mensa, vel acceptum reddidisse, vel etiam ipsorum aliquem naulum dissoluisse de lignis quæ Philondas vexit, data sibi ab Amynta. Pluris enim faciunt existimationem & fidem suam, quàm vt falsum testimonium dicendo Timotheo gratificentur. Neque tamen seueram etiam testimonium in eum dicturos esse propter familiaritatem eius existimarunt. Cum igitur nemo fa- B miliarium testificari ausus fuerit, & procuratorum eius, dum apud regem abfuit, vel non accepisse naulum lignorum Philondam à mensa, vel quorum aliquem dissoluisse: non existimare debetis eum vera loqui. Ac ne ille id quidem dicere audebat, alium quempiam dissoluisse naulum de lignis quæ vexit Philondas, quàm patrem meum. Sin verbis aliter postularet, et testimonium eius exhiberet qui naulum soluerit de lignis. In confesso enim est, ipsum absente apud regem Philondam aerum, qui propter ligna miserat, & patri meo commendarat, mortuum esse, antequam à rege reuersus esset. Necesse igitur erat aliorum cognatorum aut familiarium aliquem, quibus absentis eius rerum suarum mandarit, scire, vnde comparato naulo lignorum Philondas, mancularii satisfecerit, si se cum patri commendasse, & accepisse Philondam à patre meo naulum lignorum negaret. Nullius ergo testimonium proferre potest familiarium suorum, de non accepto, vt dixeram, naulo lignorum de mensa: sed alterutrum necesse est, vel aut nullo vti familiarium, neque fidem habere vlli horum tam cum satis sitis, Philondam accepisse naulum lignorum à patre meo, quemadmodum vbi commendarat, cum hic soluerit, existimate, nobis si possit fraudandis, tuis rationibus & compendio per iniuriam consulendum. Ego verò, Iudices, præter testimonium quod vobis exhibui, eorum qui se iam dedisse argentum, quibus ille iussit, dicunt, qui que ad mensam tum sederunt: etiam iusiurandum pollicitus sum Timotheo, quod legetur vobis.

IVSIVRANDVM.

Neque verò, Iudices, in scriptis solùm pater mihi de bita reliquit, sed decumbens etiam aliud quid sibi deberetur singulatim, & à quo, & quem in vsum accepisset: eiusque omnia & à me verè dici et apparuit, legendum mihi fratris testimonium.

TESTIMONIVM.

Ac Timotheum eam pecuniam quam ab eo postulo, patri meo debuisse: eamque in sua portione fuisse: & frater testificatus est, & Phormio, qui illam numerauit. & ego iusiurandum ei dare volui. Quum verò iste apud arbitrum prouocasset, & afferri tabulas à mensa iuberet, & exemplum postularet, ...

[illegible]

Ὅρκος.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρία.

Πρὸς τοίνυν τὸν διαιτητὴν κομίσαντός μου τὰ γράμματα, [illegible]

A su Phrasieride ad mensam iussis perlatis, Phrasieridique quaerenda & exhibenda dedi ea quae ille deberet. Confessum autem fuisse, se exemplum accepisse, ut constet, lege mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

Allatis igitur à me literis ad arbitrum, Phormio & Euphraeus, qui pecuniam quibus iste iusserat, curarant, praesentes, conuincebant eum & quibus singula temporibus mutuatus esset, & quem ad usum accepisset, & quas ad res absumsisset. Ille verò mille trecentas quinquaginta unam, & duos obolos, quae primùm mutuatus fuit mense Martio, otium soliturus, Socratide praetore, quasque Antimacho quaestori suo dari iusserat: priuatim mutuasse dicebat patrem meum Antimacho, non se accepisse. At vera quidem se dicere, nullo teste ostendit: sed verbis abutitur, B ut ne ipse fraudare, sed Antimachus mutuatus esse videatur. Ego verò, Iudices, magnum vobis argumentum dicam, unde appareat, non Antimacho mutuatam esse patrem illam pecuniam, sed Timotheo iamiam soluturo. Utrum enim facilius fuerat cum priuatis pati, publicatis Antimachi bonis, asserere sibi ab eo deberi, si Antimacho mutuasset: an expectare, dum tandem ab isto locupletato reciperet, qui ipse illo tempore spem de salute sua perexiguam habebat? Enimuero si postulasset, non defuisset unde ex sponso ageret, neque ei fides fuisset à vobis abrogata. Scitis enim omnes, patrem meum publica non modo non concupisse, sed de suo vobis, quos tres inberetis, alacriter erogasse. Deinde familiaris ei fuit Callistratus, qui Antimachi bona publicauit: neque ei aduersarius esset. Quid sibi voluisset igitur pater, ut Timotheum potius debitorem nobis solutum relinqueret, nisi is debuisset: quàm ut è publicatis Antimachi bonis postularet, atque reciperet? De mille autem drachmis quas mutuò sumpsit ab Amphiatre in Calauria, ut inter Boeotios trierar C chos distribueret, hac venturus ad iudicium quas etiam reddidit Philippo nauiculario, illa acceptas à patre meo: Boeotium nauarchum ait fuisse mutuatum, & pro ea pecunia patri meo aes oppignerasse. Eum autem non verum dicere magno vobis argumento demonstrabo. Primùm constat, illum in Calauria esse mutuatum illas mille drachmas, & non Boeotium nauarchum. Deinde Philippum hic ab isto repetisse mille drachmas, & non à Boeotio nauarcho: & reddidisse illum, non Boeotium nauarchum. Par enim erat Boeotium praefectum ab illo alimoniam in naues accipere. De communibus enim tributis exercitui stipendia soluebantur. Pecuniam verò tu omnem à sociis redegeras, & tibi ipsi rationes referendae erant. Iam Boeotiis nauibus reuersis, & militibus dilapsis, Boeotio praefecto nihil ab Atheniensibus periculi fuisset, neque is ullam in iudicium vocatus fuisset. Tibi verò ingens discrimen inferebatur: qui metu aestuans, in Boeotiarum triremium permansione, donec iudicium de te fieret, collocabas. Deinde quamnam ob amicitiam pater Boeotio nauarcho mille drachmas mutuasset, quem non norat? At oppignerasse eum aes: quantum tandem, aut cuiusmodi, aut unde allatum illud aes Boeotio nauarcho? utrum ex negociatione, an è captiuis acceptum? Item qui fuere, qui aes attulerunt ad patrem

[illegible]

meum? utrum mercenarii, an servi? aut quis nostrorum servitiorum id accepit? Oportuit enim si servus attulisset, eos qui audivissent deferre, sin mercenarii, eum e nostro famulitio, qui accepisset aes, & expendisset, exposcere. Neque enim profecto vel is qui oppignerabat, absque pondere tradiderat, vel pater meus ipse id vel gestaturus vel ponderaturus erat, sed famuli ei fuerunt, qui mutuo datae pecuniae pignora acciperent. Deinde ego etiam, quamnam ob causam Boeotius navarchus aes illud patri meo oppigneraturus fuisset, cum Philippo mille drachmas deberet? Utrum quod Philippus [illegible] erat, ut usuram acciperet, si [illegible] collocasset, & id pignus [illegible] an quod pecunia Philippi non fuit? Proinde quid erat cur Boeotius ille navarchus patri meo [illegible] oraret, quod Philippo redderet potius, quam huic ipsi aes oppigneraret? Sed neque aes oppigneratum fuit, Iudices, neque mutuum [illegible] navarchus mille drachmas a patre meo, sed Timotheus magna egestate pressus, quem [illegible] in usum converteret argentum, dari voluit. Tantum autem abest, ut gratiam referat pro creditis acceptis a patre meo pecuniis: ut forte etiam, si possit, fraudandum censeat. De phialis porro & argenti mina quam a patre meo est mutuatus, [illegible] suo Aeschrione ad patrem meum nostrum miss[illegible] cum apud arbitrum rogabam, an adhuc servus esset suus Aeschrion? & ut ex [illegible] veritas manifestaretur, postulabam: qui cum respondisset, eum esse liberum, a postulatione destiti; testimonium autem petii ut proferret Aeschrionis, tanquam liberi. Sed ille neque testimonium exhibuit, neque Aeschrionem pro servo tradidit, quo veritas ex eius [illegible] exquireretur. metuebat scilicet si eius testimonium a vobis exhibuisset, ne ego falsi testimonii Aeschrionem convincerem, sin ob malas artes, ut lege permissum est, [illegible] si eundem in quaestionem dedisset, ne veritatem eloqueretur. Atqui honestissimum et [illegible] reliquae pecuniae acceptae producere testes [illegible] potuisset, illius saltem pecuniae acceptae producere testes [illegible] per Aeschrionem [illegible] acceptas fuisse phialas aut minam argenti, neque missum fuisse illum ad patrem meum: atque eo argumento probare vobis, me etiam reliqua, de quibus accusationem intendo [illegible] famulum phialas & argenti minam accepisse [illegible] omnibus habitis, nunquam accepisse comperiatur. Quod si servum illi fuisset argumentum apud vos deditio Aeschrionis quem ab ipso missum fuisse affirmo, & accepisse phialas a patre meo, & argenti minam esse mutuatum: idem & mihi sit argumentum apud vos, verae accusationis meae conscium illum, tradere Aeschrionem non audere. Defensurus autem loco illud afferet, in mensariis rationibus Alcisthenem pretium scriptum esse de naulo ligneorum accepisse & pretium phialarum, quas Timotheus patri pro isto solvit [illegible] eo tempore non domi, sed apud Regem Persarum fuerit. De hoc igitur perspicue vos docebimus [illegible] litterae. Nam ille mense Aprili Alcio praetore, profectus ad regem, commendavit Philondam patri meo. Sequenti anno Alcisthene praetore Philondas ligna vexit e Macedonia [illegible] ligni accepit

Dis... phiala & argenti mina.

Nauli ... [illegible] & tempore [illegible].

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

à patre meo, illo apud Regem absente. Cùm igitur à mensa pecuniã daret, illum debitorem inscripserunt non cùm præsenti adhuc patri meo Philondam commendasse. Quando enim commendarat, ligna nondum aderant: sed propterea Philondas iter susceperat erat. Qui cùm aduectis lignis rediturus peregrè abfuit. Philondas autem accepit nauliam lignorum, quemadmodum ille iusserat, & in illius ædes in Piræeo ligna vecta sunt. Istum autem non pecuniosum nunc profectum esse, & vos ipsi quibus ius opes oppigneratæ fuerunt, scitis, quem nunc defraudat. Vt autem cognoscatis eum etiã sine pignoribus debuisse quibusdam ciuibus, cùm nihil haberet oppignerandum, quod alicuius momenti esset, lege mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

De phialis autem, quas Septembri mense, Aeschrio pedissequum illius, & Astio prætore petiit, cùm ille domi esset, & hospitio Alcetam & Iasonem excepisset: illi vt debitori precium inscriptum est, Alcisthene prætore, ea de causa, quòd interea relaturum eum quas petierat, putauit pater. Postquam autem iste discesserat, phialas nõ reddit, neque phialæ Timothei apud Phormionem sitæ erant, neque ei adeuntes repetebant eum ex precium phialarum Timotheum persoluit, & debitorem eum ad reliquum æs alienum inscripsit. Quare si hac defensione vtetur, se non fuisse domi temporibus illis, cùm sibi precium phialarum expensum latum sit, sic ei respondere: Accepisti eas, cùm adesses. Postquam verò non referebas (peregrè enim aberas) phialæ autem quas ei cuncti repetebat, non aderant: inscriptus es eius precij debitor, quod pro phialis est solutum. At hercule, fortasse dicat, debuisse patrem à se repetere phialas? Sed te videbat inopia premi: & cùm de cætero ære alieno fidem tibi haberet, & putaret sese à te reuersõ & locupletato recepturum, de phialis tibi diffisus esset scilicet? quem precans te, cum ad Regẽ proficiscereris, se nauli lignorum soluturum pollicereris: de phialis duabus, fidem tibi non habuisset? cùm reliquum debitum à te non reposceret, expectans inopiæ tuæ, phialas repoposcisset? iam verò vobis etiam de lato iureiurando dicam: quod & illi & ego pollicitus sum, & ille mihi. Me enim iusiurandum in echinum coniicientem postulabat & ipse dato iureiurando se liberare. Ego verò nisi certò scissem, eum & ciuitatibus & hominibus priuatis, & sæpe & magnis in rebus datam fefellisse fidem, detulissem ei sane id iusiurandum. Nam cùm testes mihi sint, accepisse argentum à mensa eos, quibus iste id dari iusserat, præterea que illustria argumenta non commemorandum videbantur, vt ei iusiurandum deferrem, qui iusiurandi religione qui mouerentur, qui nec ab aris ipsis præ auaritia manum abstinuerit? Ac multa singulatim referri possent, quibus in rebus temerè peierarit. Quæ verò eius periuria & euidentissima, & vobis etiam non ignota sunt, ea vobis in memoriam redigã. Meministis illũ si pro concione iurasse, & imprecatũ sibi internecionẽ, nisi Iphicratem peregrinitatis accusarent, & fana facultates esse eraso. Quæ cùm iurasset, & pro concione promisisset, nõ longo tẽpore post, pecuniæ vtilitatis causa suam filiam illius filio despõdit. Qui igitur neque vos veritus est pollicitando decipere, cùm leges eũ qui id fecerit, publicè capitis accusari iubeant, neque deos immortales, quorũ inuocato numine diras capiti suõ dixisset quoniam peieraret,

[illegible]

reformidaris, si me noluisse deferre iusiurandum, est ne vitio vertendum? Neque etiam diu ei..., ... pro concione iurauit, sibi non satis esse facultatem ad sustentationem senectutis, cum tantum opes possideat. Adeo inexplebili & sordido est ingenio. Ego vero e vobis quaerere velim, num quid irascamini mensariis, qui conturbant? Si igitur illis iure irascimini, vt qui vos iniuria afficiant, nonne aequum est, vt iis qui vos nihil laedunt, opituleminі? Atqui propter tales homines mensae conturbantur, qui quum in egestate maxime..., & propter auctoritatem fidem haberi sibi postulent, acceptam non reddunt, sed fraudant. Quarum igitur rerum testes vobis producere potui, ij mihi testimonium dixerunt. Praeterea etiam argumentis vobis ostendi, Timotheum debere patri meo. Vos igitur oro, vt me iuuetis ad ea redigenda, quae pater mihi reliquit.

A [illegible Greek text]

ARGVMENTVM ORATIONIS

Aduersus Polyclem, de sumptibus finito naualis praefecturae tempore factis.

B

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΙΗΡΑΡΧΗΜΑΤΟΣ ΛΟΓΟΥ.

Apollodorus Pasionis filius cum in praefectura naui praefinitum tempus seruasset peractoque se gessisset ... alio non parno tempore perstitit, successor Polycles non statim ad nauem profectus. Qui postquam venerat, cum nauem non statim suscepisset, sed ... collegam suum ... expectans ... Apollodorus naui praefuit ... sumptus eo tempore a se factos a Polycle postulat.

[illegible Greek text]

DEMOSTHENIS

ADVERSVS POLYCLEM ORATIO, de sumptibus finito naualis praefecturae tempore factis, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΙΗΡΑΡΧΗΜΑΤΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Argumento ... & ... [margin note]

Talium controuersiarum, Iudices, eos etiam qui controuersiam cognituri sunt, vel in primis rationem habere decet. Neque enim, mea & Polyclis priuata dumtaxat haec causa est, sed & communis ciuitatis. Quarum enim rerum vt priuatae sunt actiones, sic damna publice ... conuenit audiri a vobis recte diiudicari. Nam si propter dissensionem de quopiam alio contractu, Polycleus in vestrum iudicium adduxisset, mea res & Polyclis ageretur. Nunc de nauali successione verba fiunt, & sumptibus spatio quinque mensium, & sex dierum, ... praefecturae tempore factis & de legibus, vtrum ea ratae sint necne? Necessarium autem mihi esse videtur, ab initio rem omnem apud vos exponere. Quare per deos vos oro, Iudices, ne me putetis nugas agere, si prolixius narrauero sumptus, & acta, quam & tempestiue singula & reipub. vtiliter administrata sint. Quod si quis mentiri me potest ostendere, surgit, atque in meam aquam ..., quicquid me falso apud vos dicere putauit. Sin vera erunt, & nemo mihi, nisi iste contradicet, rem nullam peto a vobis omnibus quicunque mihi assiti..., qui illic assistitis ... vt ipsi recordemini, tum vt vestris assessoribus narretis studium meum & ea quae reipublicae illis temporibus acciderant, & rerum difficultates quae inde cognoscatis, qualis ego sim in iussis vestris exequendis. Qui autem domi manifestam me vt audiatis, apud

C [illegible Greek text]

[illegible Greek text]

[illegible]

Ψήφισμα.

[illegible]

Μαρτυρία.

sus omnia commemorantem, atque in ijs quæ dicā omnibus & senatusque consulta, & plebiscita proferentem, & testimonia. XXIII. Iudic. Quinullis mensis Melone prætore, concione contracta, cùm multa magnaque res nunciatæ vobis essent, decreuistis, ut naues à trierarchis in portum trahendæ, quorum è numero & ego fui. Ac quæ tum reipublicæ tempora fuerint, id non mihi narrandum, sed vobis [illegible] recordandum est: & Tenum ab Alexandro, fuisse occupatam ac direptam, & Miltocythem à Coty defecisse, missis legatis auxilia postulantem, & Chersonesum reliquentem; & Proconnesios socios nostros, implorasse pro concione opem nostram, cùm se à Cyzicenis terra marique bello premi dicerent, rogarentque, ne se perire alioqui negligeretis: [illegible] eratis item ac nauiculariosque Ponto soluturos, Byzantiis, Chalcedoniis, & Cyzicenis, propter suum ipsi penuriam naues excipientibus, & vidisse vos in Piræeo frumenti pretiū crescere, nec magnā copiā venale reperiri. Quæ cùm vos ex istiū pro concione audiretis, & petentis eorum trierarchos naues protrahere, ad vallum perueheret, & à senatoribus ac tribulibus plebis delectus haberi municipium, nautas designari, classem quàm primùm ablegari, & singula in loca mitti auxilia iussistis. Atque id Aristophontis decretum vicit.

DECRETVM.

Decretum audiuistis, Iudices. Ego verò cùm mihi nautæ, à municipibus delecti, nō nisi pauci, iique imbecilles venissent, eos quidem missos feci, & oppignoratis meis opibus, pecuniam mutuatus, primus impleui nauem, conductis nautis quàm fieri poterat lectissimis, muneribus & congiariis datis singulis eorum magnis. Præterea propriis armamentis totam nauem instruxi, neque è publico quicquam accepi, & quàm potui pulcherrimè & splendidissimè inter trierarchos exornaui. Remigum igitur quod potui, præstantissimum conduxi. Neque verò Iudices in trirem [illegible] tum instruendis solum tantum sumptum feci: sed etiam pecuniæ, quam ad [illegible] classem conferri iussistis, non minimam partem vobis obtuli. Cùm enim visum esset vobis ad municipum voluntatem, ut referrent senatores eos, qui principes collaturi essent, tum inter municipes, qui [illegible] ter eos qui in municipiis prædia haberent: relatum fuit nomen meum in tribus municipiis, propterea quòd manifestæ erant meæ facultates. Neque ego in his quicquam causatus sum, vel me triremem instruere, vel bina onera simul sustinere non posse, vel legib. id interdictum esse, sed primus tributa primus persolui, neque tale [illegible]. Nam & cum trierarchus reipublicæ causa peregrè aberam, ac post reuersus, huius [illegible] ab aliis exactā, mihi, reliqua deprehendi. Hæc ut verè à me dicta, testimonia vobis legentur, & eorum qui tum stipendia exegerunt & præfectorum classis. Cognoscetis enim, me stipendia remigibus & militibus, singulis mensibus dedisse, à [illegible] commeatu dantur [illegible] duorum mensium stipendia [illegible] anno & [illegible] [illegible] & nautis à me [illegible], & quantum pecuniæ singuli acceperint [illegible] & meam studium, & quamobrem illi à me naues sine trierarchię [illegible] tempore accipere noluerint, perspicietis.

TESTIMONIA.

Me igitur nihil falsi dixisse apud vos, Iudices, è recitatis [illegible]

testimoniis audistis ea porrò quæ dicā vera esse, om- A
nes mihi assentiemini. Primam enim destructionem esse
constat primam, si quis stipendium non soluat: deinde,
si quis interea in Piræeum redierit. Nam & ma-
xima fit desertio: & nautæ qui remanent, nolunt rur-
sum conscendere, nisi eis alia pecunia detur ad rē fa-
miliarem constituendam. quæ cum vtraque mihi v-
su venerint, iudices: pluris mihi triērarchia cōstitit.
Etenim nulla mercede à duce accepta octo mensib.
huc appuli, legatos vehens, propterea quòd mea na-
uis optimè instructa erat: & hinc cum rursus à popu-
lo mihi mādatum esset, vt Menonem ducem in Hel-
lespontum, Autoclis, cui abrogatum erat imperium,
loco veherem: celeriter solui, & in eorum nautarū,
qui me reliquerant locum cōduxi alios, donis & ar-
rametis magnis datis. Veteribus autem nautis qui
remanserant, aliquid largitus sum, quod domi re-
linquerent ad constituendam rem familiarem, præ- B
ter id quod prius acceperant: non ignorans, quid cui-
que in præsentia esset opus. Cum autem ipse ita ege-
rem, vt ita me amet Iupiter, & Apollo, nemo vestrū
credat, qui non verè cognitum statum rerum mearū
habet, & fundum Thrasilocho atque Archeneo op-
pigneraβem, triginta minis ab eis mutuò sumptis, ac
quæ inter nautas distribueram solui, profectusque sum,
vt ne quid eorum quæ mandauerat populus, (quod
in me quidem esset) desideraret. Quibus reb. popu-
lus auditis, me & collaudauit, & ad cœnam in curiā
inuitauit. Hæc verò à me dici, lecto testimonio & ple-
biscito cognoscetis.

TESTIMONIVM. PLEBISCITVM.

Postquam autem in Hellespontum venimus, cū trie-
rarchiæ meæ tēpus exisset, & stipendia non nisi duo-
rum mensium militibus soluta essent, atque alius im-
perator Timomachus adesset, isque nullos nauium
successores adduceret: multi è meis, abiectis animis,
naue relicta abierunt: alij in Asiam militatum, alij in
Thasiorum & Maronitarum naues, magnis adducti
stipendiis, magnaque pecunia prius accepta: quia & C
meos loculos exhaustos, & rempublicam esse negli-
gentē, & socios inopes, & duces infidos, atque multo-
rum oratione decepti essent, & trierarchiæ tempus
iā exisse, neq; domū parari reditū, neq; successorē ve-
nire ad nauē, à quo aliquid opis sperari aut impetra-
ri posset, videbat. Quo enim studiosius & melius na-
uem bonis remigibus cōpleueram, eò me plures quàm
vllum alium præfectum deseruerunt. Nam cæteris,
vt nihil aliud, saltem qui è delectibus venerāt ad na-
uem, remanserunt, reditum in patriam sibi reseruan-
tes, si eos dux missos fecisset. Mei verò nautæ freti
suo robore & agendarum nauium peritiā, quo in lo-
co plurimū sibi accipiendum erant, eò se contulerunt: exi-
stimantes, præsentem copiam plus valere impendente
metu, si quando à me deprehensi essent. Cum igitur
in eo loco res meæ essent, & simul dux Timomachus
mihi mandasset, vt ad Templum nauigarem, perdu-
cendi frumenti gratia, nec stipendium solueret, ac in-
super nunciatum esset, Byzantios & Chalcedonios
rursus excepisse nauigia, & adigere ad frumentum
exonerandum: mutuatus ego à Charisenio Anaphly-
stio quindecim * minas fenore: septingentas dra-
chmas ad octauam vsuras à Nicippo nauiculario, na-
uali contractu accepi, qui Sesti erat, ea condi-
tione, si nauis incolumis Athenas rediisset, vt et &
passim & vsuras redderem. missoque Euctemone,

ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν μαρτυριῶν ἀναγινωσκομένων ἀκη-
κόατε. ἔτι δὲ ἐξ ὧν μέλλω διηγεῖσθαι, ἅπαντές μοι ὁμολογή-
σετε ὅτι ἀληθῆ λέγω. ὁμολογοῦνται γὰρ ὁμολογουμέναι καταλύσεις εἶ-
ναι, στρατιᾶς μὲν, ἐὰν μὴ μισθόν τις διδῷ· ὁ δὲ ἀπόπλους
δὲ, ἐὰν εἰς τὸν Πειραιᾶ μεταξὺ καταπλεύσῃ. ἀπόλειψίς τε
γὰρ πλείστη γίγνεται, οἵ τε παραμένοντες τῶν ναυτῶν οὐκ ἐθέ-
λουσι πάλιν ἐμβαίνειν, ἐὰν μή τις αὐτοῖς ἕτερον ἀργύριον
διαδῷ εἰς τὰ οἰκεῖα διοικήσασθαι. ἃ ἐμοὶ ἀμφότερα συνέ-
βη, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥστε πολυτελεστέραν μοι γενέσθαι τὴν
τριηραρχίαν. καὶ γὰρ μισθὸν οὐδένα λαβὼν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ,
ὀκτὼ μηνῶν κατέπλευσα, τοὺς πρέσβεις ἄγων, διὰ τὸ ἄ-
ριστά μοι πλεῖν τὴν ναῦν· καὶ ἐνθένδε πάλιν, προσταχθέν
μοι ὑπὸ τοῦ δήμου Μένωνα τὸν στρατηγὸν ἄγειν εἰς Ἑλλήσπον-
τον, ἀντὶ Αὐτοκλέους ἀποχειροτονηθέντος, ἀνηγόμην ἀναγό-
μενος διὰ τάχους· καὶ ἀντὶ τῶν ἀπολελοιπότων μὲν ναυτῶν, ἑτ-
έρους ἐμισθωσάμην ναύτας, δωρεὰς καὶ προδόσεις αὐτοῖς B
δοὺς μεγάλας· τοῖς δὲ παραμείνασι τῶν ἀρχαίων ναυτῶν
ἔδωκά τι εἰς διοίκησιν τῶν οἰκείων καταλιπεῖν, πρὸς ᾧ
πρότερον εἶχον, οὐκ ἀγνοῶν τὴν παροῦσαν χρείαν ὡς ἀναγ-
καία ἦν ἑκάστῳ, ἐπιλελοιπότων δ' αὐτοὺς, μὰ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀ-
πόλλω, ὡς οὐδεὶς ἂν ὑμῶν πιστεύσειεν, ὅστις μὴ ἀκριβῶς παρη-
κολούθηκε τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν. ὑποθεὶς δὲ τὸ χωρίον
Θρασυλόχῳ καὶ Ἀρχενέῳ, καὶ δανεισάμενος τριάκοντα μνᾶς
παρ' αὐτῶν, καὶ διαδοὺς τοῖς ναύταις, ᾠχόμην ἀναγόμενος, ἵ-
να μηδὲν ἐλλείποι τῷ δήμῳ, ὧν προσετέταχεν ἐμοί. ἀκού-
σας δ' ὁ δῆμος ἐπῄνεσέ τέ με, καὶ ἐπὶ δεῖπνον
εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐκάλεσε. καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τού-
των ὑμῖν ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν, καὶ τὸ ψήφισμα
τοῦ δήμου.

Μαρτυρία. Ψήφισμα.

Ἐπειδὴ τοίνυν εἰς Ἑλλήσποντον ἀφικόμεθα, καὶ ὁ χρόνος ἐξε-
ληλύθει μοι τῆς τριηραρχίας, καὶ μισθὸς οὐκ ἀπεδόθη, ἢ δυο-
ῖν μηνοῖν, ἀλλ' ἕτερος ἧκε στρατηγὸς Τιμόμα- C
χος, καὶ οὗτος διαδόχους οὐκ ἦγεν ἐπὶ τὰς ναῦς, ἀθυμή-
σαντές μοι πολλοὶ τοῦ πληρώματος, ᾤχοντο ἀπολιπόντες
τὴν ναῦν, οἱ μὲν εἰς τὴν ἤπειρον στρατευσόμενοι, οἱ δ' εἰς τὰς
Θασίων καὶ Μαρωνιτῶν ναῦς, μισθῷ μεγάλῳ πεισθέντες, καὶ
ἀργύριον πολὺ προλαμβάνοντες· καὶ τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ ἐξαν-
ηλωμένα ὁρῶντες, τὰ δὲ τῆς πόλεως ἀμελούμενα, τὰ δὲ τῶν συμ-
μάχων ἄπορα, τὰ δὲ τῶν στρατηγῶν ἄπιστα, καὶ ὑπὸ πολλῶν
μὲν τῷ λόγῳ ἐξηπατημένοι, καὶ τὸν χρόνον ἐξήκοντα τῆς τρι-
ηραρχίας, καὶ τὸν πλοῦν οὐκ ὄντα οἴκαδε, οὐδὲ διάδοχον ἥκοντα
ἐπὶ τὴν ναῦν, παρ' οὗ ἄν τις ἐξῄτησεν ὠφεληθῆναι. ὅσῳ γὰρ
φιλοτιμούμενος μάλιστα ἐπληρωσάμην τὴν ναῦν ἐρετῶν
ἀγαθῶν, τοσούτῳ μοι πλείστη ἀπόλειψις ἐγένετο τῶν ἄλ-
λων τριηράρχων. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις εἰ μή τι ἄλλο, οἵ γ' ἐκ
καταλόγου ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ναῦν παρέμενον, τηροῦντες
τὴν οἴκαδε σωτηρίαν, ὁπότε αὐτοὺς ἀφήσει ὁ στρατηγός· οἱ δ'
ἐμοὶ ναῦται πιστεύοντες αὑτοῖς ἐπὶ τῷ δύνασθαι ἐλαύ-
νειν, ὅπου ἔμελλον πλεῖστον ἀργύριον λήψεσθαι, ἐν-
ταῦθα ἀπῄεσαν, ἡγούμενοι τὴν ἐν τῷ παρόντι ἀφθονίαν
κρείττω εἶναι αὐτοῖς τοῦ μέλλοντος φόβου, εἴ ποτε ληφθήσ-
ονται ὑπ' ἐμοῦ. τοιούτων τοίνυν μοι τῶν πραγμάτων συμ-
βεβηκότων, καὶ τοῦ στρατηγοῦ ἅμα Τιμομάχου προστάξαν-
τος πλεῖν ἐφ' Ἱερόν, ἐπὶ τὴν παραπομπὴν τοῦ σίτου, καὶ
μισθὸν οὐ διδόντος, εἰσαγγελθέντων δὲ ὅτι Βυζάντιοι καὶ Καλχηδόνιοι πάλιν κατάγουσι τὰ πλοῖα, καὶ ἀναγκάζου-
σι τὸν σῖτον ἐξαιρεῖσθαι, δανεισάμενος ἐγὼ ἀργύριον παρὰ Ἀρχεδήμου μὲν τοῦ Ἀναφλυστίου πεντεκαίδεκα*
μνᾶς ἐπὶ τόκῳ, ἑπτακοσίας δὲ δραχμὰς παρὰ Νικίππου τοῦ ναυκλήρου, ναυτικὸν ἀργύριον, ὃς ἔτυ-
χεν ὢν ἐν Σηστῷ, ἐπόγδοον, σωθείσης δὲ τῆς νεὼς Ἀθήναζε ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ τοὺς τόκους καὶ τὸ ἀρχαῖ-

ον

[illegible]

A semicentatione Lampsacum, pecunia & literis ad hospites patris mei datis, ut mihi nautas conducerent, quàm possent robustissimos. Ipse autem Sesti moratus, veteribus nautis, qui cum abierant, dedi quantum potui, postquam mihi praefecturae tempus exibat, & alios nautas integri stipendij accepi, interea dum dux navigationem ad Templum apparabat. Cùm autem Euctemon Lampsaco reversus, nautas quos conduxerat adduxisset, ac dux classium canere iussisset, ut solveremus, accidit ut Euctemon repentè in morbum, eúmque gravissimum incideret. Eum igitur, reddito stipendio, & addito viatico domum remisi, atque ipse alio semicentatione creato, solvi ad frumentum pertrahendum, ibique moratus sum quinque & quadraginta dies, donec naves è Ponto post arcturum solverent. Cùm autem Sestum pervenissem, ego me domum iam rediturum putabam, cùm non modò tempus mihi iam exactum esset, sed & duo menses ad praefecturam accessissent, & successor ad navem nondum veniret. B Dux autem Timomachus, cùm eum legati Maronitani convenissent, ac rogassent, ut frumentarias suas naves abducendas triremium praefectis mandaret, ut eas naves ad triremes alligatas Maroneam pertraherent, cursu & longo, & spacioso in mari. Haec volo omnia propter ea exposita ab initio, ut sciatis, quantos ipse sumptus fecerim, & quantum propter tempus eum sustinuerim, quantáque postea pro illo sumpserim, suo praefecturae tempore, cùm ad navem non veniret, & quanta ipse pericula subierim tum tempestatum, tum hostium. Post enim perductam Maroneam navigationem, cùm Thasum pervenissemus, is profectus Timomachus nostris perducebat cum Thasiis Strymen frumentum & scutatos, ut ipse locum illum occupaturus. Cùm vero Maronitae classe instructa nobiscum de eo loco dimicaturi essent, & milites longa navigatione fatigati, naves Thaso Strymen trahentes, & hiems esset, & locus portum non haberet, nec exscendere & coenare in hostili agro liceret, ac murum undique & mercenarij milites & barbari finitimi circumsiderent, C necesse fuit in ancoris in alto fluctuare noctem illam incoenatos & insomnes, & excubias habere, ne Maronitarum triremes noctu, ex insidiis impetum in nos facerent. Praeterea fiebat noctu, propter anni tempus, ut pluviae & tonitrua & ventus magnus oriretur. Haec enim sub ipsum Pleiadum occasum facta sunt. Quas ob res in quam animi aegritudinem conincidisse milites existimatis? quàm multos à me postea aufugisse rursus veterum nautarum, cùm & magnas aerumnas tolerarent, & operaepretia parva facerent, quantum scilicet ego eis ad illa quae prius à me sibi tulerant, mutuare poteram. Nam dux, ne id quidem quod ad quotidianum alimonium pertineret, suppeditabat, & iam tres menses legitimo praefecturae tempori adiecerant: & cùm ille nondum ad navem veniret, ego in desertorum locum nautas conducebam, mutuo sumpta pecunia. Soli autem illi è caeteris successoribus nulla relinquitur excusatio, cur non multo antè ad navem venerit. Euctemon enim semicentatio, ut ex Hellesponto propter morbum domum est missus, cùm primùm appulit, & audiit, illum mihi successorem datum, cum sciret iam & exisse [illegible] prius praefecturae meae, & me iam ultra terminum abesse, adhibitis Dinia socero meo, cum in Digmate convenit, & quàm primùm ad navem abire iussit [illegible] impensas enim in dies singulos magnas fieri,

[illegible]

xx 3

praeter commeatum, qui à duce in nauem daretur. A
Ac singulatim ei commemoraui, quae mercedes remigio & militibus in singulos menses numeratae essent, quae nautis, quos ipse Lampsaci conduxissem, quae iis qui in desertorum locum insecuti essent: praeterea quid veterum nautarum singulis rogatus addidissem, postquam mihi praefecturae naualis dies exisset & caetera, quae in nauem quotidie impenderentur, [illegible] non ignorabat. Per eum enim, dum [illegible] ageret, & emebantur & expendebantur omnia. De armamentis porrò, me priuatim ea habere, & è publico nihil accepisse retuli. Eam igitur, inquit, ineo rationem, vt aut ab eo illa recipere, aut armamenta priuata huc afferas. Arbitror autem et facile tecum consensurum. Illic enim pecuniam debet, quam dissoluere volet de precio armamentorum. His se ex Euctemone & Dinia socero meo audiuisse, ad ea quae ei dixerant, nihil respondit, sed cū risu dixisse fertur, Modò mus picem gustauit* facetus enim esse voluit. Quum autē Euctemonis & Diniae verbis nihil moueretur, postea rursus eum conue- B nerunt Pythodorus Acharnensis & Apollodorus Leuconoensis, familiares mei atque amici, & ad nauem abire iubent, vt succederem: & de armamentis ei narrant, me priuatim habere omnia, publicum nihil. Quòd si illis vti voles, relinque, inquiunt, pecuniam hîc, neque periculo maris committe, illos [illegible] ea de causa [illegible], et mihi redimere praedium, redditis Archeneo & Thrasylocho et viginti minis. De armamentorum autem assumptione voluerunt ei literas dare, & ipsi spondere pro me: siue vt eidem mecum conditione transigeret, qua & reliqui triremium praefecti cum successoribus. Haec à me verè dici vt constet, testimonia vobis recitabimus.

TESTIMONIA.

Polycles & Apollodo[illegible]

Multis autem me vobis argumentis ostensurum puto, Polyclem neque tunc in animo habuisse nauem à me accipere: neque postquam à vobis & decreto vestro coactus est ad nauem abire, cum eò venisset, C voluisse mihi in trierarchia succedere. Nam Thasum vbi venit, me iam quartum mensem vltra terminū praefecturam gerente, ego testibus adhibitis quam potui plurimis, tum ciuium tum militum, tum remigum, eum Thasi in foro conueni: & nauem à me accipere iubeo vt successorem, & reliqui temporis mihi sumptus restituere, rationem autem cum eo putare volui de singulis dum mihi sumptuum testes adessent, nautae, milites & remigium, vt si quid inficiaretur, eum statim conuincerem. Tam enim accuratè à me inscripta erant omnia, vt nō modò sumptus essent annotati, sed etiā vbi essent facti, & quos in vsus, & precium, & quanti quicque esset, & cuiate numisma, & quanti pecunia mutaretur: vt certò possem conuincere successorem, si quid me sibi falsò imputare duceret. Praeterea fide etiam data, sumptus ei computare volui. Me autem id postulante, respōdit, se nihil curare quicquid dicerem. Interea minister à duce missus, mihi mandat, vt soluam: non isti successori, cuius munus id erat. Eius autem rei causa, in progressu orationis vos edocebo. Tū igitur mihi visum fuit soluere, & nauigare quò iuberet. Postquam autem rursus Thasum appuli, Strymen pertractis, quò dux mandarat, nauigiis, nautis, & militibus & remigibus in naui manere iussis, ipse

A ὅσα πρὸς τῷ παρὰ τοῦ στρατηγοῦ σιτηρεσίῳ εἰς τὴν ναῦν ἀνηλωμένα ἀνήλωτο, καθ' ἕκαστον αὐτῷ διεξῄειν, ποῖ τι μισθοὺς τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ τοῖς ἐπιβάταις κατὰ μῆνα ἀποδεδομένους, τοῖς τε ναύταις, οὓς αὐτὸς ἐν τῷ Λαμψάκῳ ἐμισθωσάμην, καὶ τοῖς ἀντὶ τῶν ἀπολιπόντων [illegible] ἔτι δὲ ὅ, τι τῶν ἀρχαίων ναυτῶν ἑκάστῳ [illegible], ἐπειδή μοι ὁ χρόνος ἐξῆκε τῆς τριηραρχίας, καὶ τἆλλα ὅσα [illegible] καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀνηλισκόμενα εἰς τὴν ναῦν [illegible] ἄρτι μῦς πίττης γεγεῦται· ἀστεῖος γὰρ ἐβούλετο εἶναι. B [illegible]

Μαρτυρίαι.

Ἐκ πολλῶν μὲν τοίνυν τεκμηρίων οἶμαι ὑμῖν ἐπιδείξειν Πολυκλέα, C ὅτι οὔτε αὐτόθεν διενοεῖτο παραλαμβάνειν παρ' ἐμοῦ τὴν ναῦν, οὔτε ἐπειδὴ ὑφ' ὑμῶν καὶ τοῦ ψηφίσματος τοῦ ὑμετέρου ἠναγκάσθη ἐπὶ τὴν ναῦν ἀπιέναι, ἠθέλησέ μοι διαδέξασθαι [illegible]. ὅτε γὰρ ἐπειδὴ ἀφίκετο εἰς Θάσον, ἤδη μοι τέτταρας μῆνας [illegible], παραλαβὼν ἐγὼ μάρτυρας τῶν τε πολιτῶν ὡς ἐδυνάμην πλείστους, καὶ τοὺς ἐπιβάτας, καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, προσελθὼν αὐτῷ ἐν Θάσῳ, ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐκέλευον αὐτὸν τήν τε ναῦν παραλαμβάνειν παρ' ἐμοῦ, ὡς διάδοχον ὄντα, καὶ τοῦ ἐπιτετριηραρχημένου χρόνου ἀποδιδόναι μοι τὰ ἀναλώματα. λογίζεσθαι δ' ἤθελον αὐτῷ καθ' ἕκαστον, ἕως μοι μάρτυρες παρῆσαν τῶν ἀναλωμάτων οἵ τε ναῦται, καὶ οἱ ἐπιβάται, καὶ ἡ ὑπηρεσία, ἵν' εἴ τι ἀντιλέγοι, εὐθὺς ἐξελέγχοιμι. οὕτω γάρ μοι ἀκριβῶς ἐγέγραπτο, ὥστε οὐ μόνον αὐτά μοι τὰ ἀναλώματα ἐγέγραπτο, ἀλλὰ καὶ ὅποι ἀνηλώθη, καὶ ὅ, τι ποιούντων, καὶ ἡ τιμὴ καὶ ὁπόσου [illegible] ἡ καταλλαγὴ ἦν τοῦ ἀργυρίου, ἵν' εἴη ἀκριβῶς ἐξελέγξαι με τῷ διαδόχῳ, εἴ τι ἡγοῖτο ψευδῶς αὐτῷ λογίζεσθαι. ἔτι δὲ καὶ πίστιν αὐτῷ ἐπιδοὺς ἤθελον λογίσασθαι τὰ ἀνηλωμένα. προκαλουμένου δέ μου ταῦτα, ἀπεκρίνατό μοι, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μέλοι ὧν λέγοιμι. ἐν δὲ τούτῳ ὑπηρέτης

ἥκων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ, ἐμοὶ παραγγέλλων ἀνάγεσθαι, οὐ τούτῳ τῷ διαδόχῳ, ᾧ ἡ λειτουργία ἤδη ἐγίγνετο. τοῦτο δὲ [illegible] προϊόντος τοῦ λόγου διδάξω. τότε μὲν οὖν μοι ἐδόκει ἀνάγεσθαι, καὶ πλεῖν οἷ ἐκέλευεν. ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσα πάλιν εἰς Θάσον, ἑλκύσας τὰ πλοῖα [illegible] προσέταξεν ὁ στρατηγός, κελεύσας τὰς ναῦς

εἰς τὴν

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

excecauli, & in Hellesponto abijt, ubi Timomachus dux diuersabatur. volens etiam coram illo nauem tradere Polycli pleram. Deprehendo igitur & illum illic, & triremium praefectos & successores, & alios quosdam ciues: & recta ingressus, coram duce verba ad eum facio, & peto ut nauem à me accipiat, & sumptus reliqui temporis mihi persoluat: deinde armamentis interrogo, utrum ea suscepturus esset, an propriis secum allatis, ad nauem veniret? Quae cùm ab eo postularem, rogabat me, cur ego solus è trierarchis, priuata armamenta haberem? & utrum ciuitas ignoraret, posse quosdam armamenta praebere naui [illegible] ipsa ea praeberet? An tibi, inquit, praeter caeteros ita libet prodire per ludibrium diuitias, ut & armamenta priuata habeas, & aurata armamenta solus è trierarchis? Quis igitur, inquit, posset tuam insaniam, & has profusiones tolerare? commutum corruptum, & multum pecuniae ante tempus captae & immunem à receptis nauium muneribus & lauare in balneis solitum? & cùm milites tuos remiges ob magnum & integrum stipendium luxu dissolutos? Malorum, inquit, doctor extitisti in exercitu, & B auctor ex aliqua parte, ut & reliqui trierarchi militibus ingredientibus vtantur, eadem quae tuis ea largitus, requirentibus. Decuisset te exercituum frugalitatem imitari. Haec eo dicente, Ego propterea, inquam, è naualibus non accepi armamenta, quòd ipse ea perdidisti. Sed si vis, haec accipito: sin minus, armamenta ipse tibi compara. Quod autem ad nautas attinet, & milites, ac remiges, si eos à me corruptos esse dicis, acceptâ triremi, ipse tibi & nautas, & milites, & remiges cura, qui gratis te comitentur. nauem autem accipe: neque enim me triremi praeesse decet amplius. Nam & per seelectae meae tempus praeteriit, & ego iam quatuor menses ultra, id onus sustinui. Haec me dicente, Mihi collega, inquit, meus non venit ad triremem: igitur solus triremē C accipiam. Haec verè à me dici apud vos, & eum in foro prius mihi respondisse, se meis verbis nihil curare, & ingressus, ubi Timomachus diuersabatur, se solum nauem non esse accepturum, ut constet, harum rerum vobis testimonia legentur.

TESTIMONIA.

Post haec, Iudices, cùm nec in naue mihi succedere vellet, neque sumptus reliqui temporis redderet, & me dux soluere iuberet, aggressus eum Thasi in portu coram duce, plena sum triremi [illegible] cum eo ago, nō quòd aequum esse [illegible] erat enim iste meliore conditione, sed quia pro te mea sic agere necesse mihi erat. Postquam tu an, Polycles, collegam tuum non veni [illegible] te impensas reliqui temporis, quatuor mensium, si petero, ab eo exigam. Tu verò accepta naue, primùm tuum tempus sex menses, obnoxie deinde si interea venerit collega tuus, eam obito tuo munere, illi tradito. Sin minus, nihil intolerabile tibi accidet, etsi duos menses adieceris. An cùm ego & meum tempus, & collegae obierim, & pro vobis etiam exacto tempore publicum munus sustinuerim, ut qui nullos fecisti sumptus, gratuitò, suscepta naui vel tuum obire tempus, aut impensas mihi restituere? Haec me dicente, fabulas me narrare dicebat. Dux autem nauim conscendere iubebat, & secum soluere. Ac ut eum haec respondisse constet, lege mihi testimonium.

[illegible]

TESTIMONIVM.

Dicam vobis etiam signum euidens, vt fratis insignem mihi factam esse iniuriam. Nam Hagniæ & Proclei sub idem tempus duo successores sunt, Mnesilochus Perithoides, & Phrasierides Anaphlystius. Phrasierides autem ad nauem non profectus. Mnesilochus Thasum venit, & ab Hagnia triremem suscepit, & impensas reliqui temporis soluit Hagniæ, quas pro eis fecerat, & armamenta conduxit ab Hagnia, & ipse triremi præfuit. Deinde, *qui à Phrasieride cum ei erant, & impensarum partem reddiderunt Mnesilocho & deinceps sumptum quos nauis requirebat, vnà sustinerunt. Horum mihi lege testimonium.

TESTIMONIVM.

Quæsita Timomacho dari suppetias, Callistratum auidere suo subsidio

Forsitan igitur causam requiritis, Iudices, cur dux tum illum suscipere nauem non coegerit, qui successor ad eam venisset, cum leges id tam seuerè præcipiant. Huius ergo rei causam perspicuè vos edocebo. Timomachum, Iudices, triremi volui ad omnia bene instructa vti. Sciebat autem illam triremi acceptam, male secum mutuam obituram neque vel impensas facturam, vel militibus ac remigibus mercedem daturam. Neque enim quisquam apud eum mansisset. Præterea si eum non data pecunia nauigare iussisset, nō ita vt me, solutis nauib. molestum sibi futurum. Ad hæc mutuatus ab eo erat triginta minas, ea conditione ne eum nauem accipere cogeret. Quia autem de causa mihi maxime iratus fuerit, neque infectatus sit, nec vnquam mihi vel vnā de re dicere puerilitatem fecerit: perspicuè vobis explicabo: vt sciatis me non fecisse pluris illo tempore vel omnium vel illius potentiam, quàm populum Atheniensium, & leges, eò æquo tulisse animo & factorum iniuriā, & contumeliam verborum, quæ mihi multo erant grauiora impensis. Vt enim Thasi classis morabatur à Methona vrbe Macedoniæ nauicula venit Thasum quæ hominem vehebat, & literas à Callistrato ad Timomachum, quibus petebat (vt ego postea rescissi) biremem expeditissimam mitti, qui ad eum veniret. Postridie, cum prima luce nuncius aderat, qui me nautas in nauem vocare iuberet. Quæ cum plena esset, conscendit Callippus Philonis F. Aexonensis, gubernatori indicat, versus Macedoniam esse nauigandum. Postquam autem ad oppidum quoddam in opposita continente, Thasiorum mercatum venimus, & egressi ac prandij sumus, ad me accedit quartanarius Callicles Epitrephis F. Thriasius, mecum de re quæ mea interesset colloquuturus. Cui dicere iussi, se mihi gratum relaturum sit, quantū possit, quod tibi in negotiis fuisset. Tunc, inquit, hæc nauigatio, scis qua de causa, quòve suscipiatur? Cùm respondissem, me nescire quò ire, inquit, tibi dicā. Te verò, audita re, prudentis inire consilium oportebit. Vecturus es hominem exsulem, quem Athenienses bis capitis damnarunt, Callistratum, Methona Thasum ad Timomachum generum, vt ego exquisiui è Callippi pueris audiui. Tu igitur, si sapis, neminem exulem nauem conscendere sines: est enim legibus interdictum. Quibus ego è Callicle auditis, accedo ad Callippum, vtrumque rogo, quòsnam nauigaret, & qua de causa? Eo verò me deridente, & ea comminante, quæ nec ipse ignorat (neque enim non expertus est is Callippi ingenium) ei dico: Audio te nauigatum ad Callistratum adducendū. Ego verò neminē e-

Μαρτυρία.

Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τεκμήριόν τι εἰπεῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι περιφανῶς ἠδίκημαι. Ἁγνίᾳ γὰρ καὶ Προκλεῖ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον κατέστησαν διάδοχοι, Μνησίλοχος Περιθοίδης, καὶ Φρασιηρίδης ὁ Ἀναφλύστιος. ὁ μὲν οὖν Φρασιηρίδης οὐκ ἀφίκετο ἐπὶ τὴν ναῦν, ὁ Μνησίλοχος δ' ἐλθὼν εἰς Θάσον, παρέλαβε τὴν ναῦν παρὰ τοῦ Ἁγνίου, καὶ τὰ ἐπιτριηραρχήματα ἀπέδωκε τῷ Ἁγνίᾳ [illegible] καὶ τὰ σκεύη παρὰ τοῦ Ἁγνίου ἐμισθώσατο, καὶ αὐτὸς ἐτριηράρχει. [illegible] καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποθεῖτε ἀκοῦσαι [illegible] ὁ στρατηγὸς [illegible]

[illegible]

[illegible]

A exulem vehant, neque ad eum nauigabo. Lege enim non sinunt suscipere vllum exulem aut eodem crimine teneri iubent eum qui susceperit, quo ipse exulet. Reuertitur igitur cum naue ad ducem. Cum conscendissent nautae, gubernatorem iubeo redire Thasum. Refragante Callippo, & iubente nauigare in Macedoniam, quò dux iussisset, respondet ei Posidippus gubernator, me & praefectum esse triremis & ea sumptibus reddendis obnoxium, & se mercedem à me accipere. nauigaturum igitur Thasum ad ducem, quò ego iussissem. Postridie cum Thasum redissemus, accersit me Timomachus in suum diuersorium, quod erat extra moenia. Ego verò ne vincirer, timens in calumniam adductus à Callippo, ipse non parui, sed ministro dico, si quid mecum agere vellet, me in foro futurum: & pueram cum eo misi, vt si quid ille imperaret, mihi renunciaret. Propter has causas, quas dixi vobis, Timomachus non coegit illum accipere nauem, praetereaque ipse naui B vti voluit optime instructa. Nam Thrasylocho Anagyrasio, cuius ipse triremi vehebatur, persuadet, vt Callippo praefecturam locet, quò Callippus naue potitus, suo arbitratu Callistratum circumueheret. Ipse, mea naui conscensa, quoquò obnauigat, donec in Hellespontum peruenisset. Cùm autem ei triremibus iam non esset opus, Lycino Pallenense duce in meam nauem collocato, qui pecuniam quotidie nautis daret, abire domum me iubet. In eo itinere, Tenedi cum essemus, cum neque Lycinus, cui Timomachus id mandarat, nautis stipendium solueret, quòd se nummos non habere, sed Mytilenis acceptum esse diceret, neque militibus esset vnde commeatum emerent, & ieiuni remos agere nō possent: rursus ego cum his testibus adhibitis, Polyclem Tenedi aggressus, & ut nauem accipere vt successorem & mihi reddere sumptus à me facto praefecturae tempore facta iubeo: ne speciem defensionis haberet apud vos, me propterea nauem sibi dare noluisse, vt C per ambitionem naue bene instructa domum redirem, & apud vos sumptus ostentarem. Quam cum nec ipse accipere vellet, & nautae nummos ad cibaria necessaria postularent: rursus ad eum accedo testibus adhibitis, eumque rogo, num nauem abducturus esset, & num pecuniam haberet, & à me accepturus esset nauem, necne? Respondente illo, se aduenisse cum pecunia mutuari militi, oppigneratis armamentis iussi: vt distribuerem pecunia inter nautas, nauemque domum reducerem: quando eam ipse, quamquam successor, nollet accipere. Haec oranti, respondit, se ne teruncium quidem mutuaturū. Ego igitur ab hospitibus Tenediis patris mei, Cleanacte & Eperato mutuatus, nautis stipendium solui. Quia enim Pasionis eram filius, cui & hospitium cum multis esset, & fides in Graecia haberetur: non deerant, qui mihi petenti mutuarent. Haec vt à me verè dici constet, testimonia vobis exhibebo.

Tertia cum [illegible] Polycle.

TESTIMONIA.

Quorum igitur testimonia vobis exhibere potuimus, qui adfuerunt, cū saepe nauē Polycli tradere volui, is verò accipere noluit: ea vobis legimus. Praeterea satis multis etiam argumentis vobis ostendi, tum id totū falsum. Curabo etiam, legem de successoribus vobis legendam vt sciatis, quātis mulctis pro-

[illegible]

[illegible]

positi, quia nauim præfinito tempore non accepit, ille non me solum, sed & vos & leges despexerit, quantum in ipso quidem fuit, & reipublicæ, & sociorum commodis omnes fuisse irritos, intelligetis. neque enim ad nauim venit, vt lege iubebantur, neque, cùm venisset, eam accipere voluit. Ego verò & meum, & collegæ mei tempus, vobis obiui: & etiam præfecturæ meæ tempus exisset, mandante mihi duce, vt ad Templum nauigarem per diæ populo frumentum, vt copiam venalem haberetis: & quantum in me esset nihil desideraretis & quæcunque alias ad res dux vel me, vel mea triremi vti vollent, præstò fui: non sumptibus modò faciendis, sed & corpore periculum adeundo, vnáque nauigando: cùm in eo tum statu res meæ domesticæ essent, quo vos audito, sive parentes, vt nostri misericordia moueamini. Mater enim mea ægrotabat, & moribunda erat, me absente, et rem meam familiarem exhaustam, non nisi parum adiuuare posset. Vt enim sexto die post acceptum nuncium, venit ancilla me inuita & allocuta, efflauit animam: cùm bona sua iam in potestate non haberet, vt mihi quantum vellet, largiretur. Nam sæpe etiam me accersierat, precata vt ipse venirem, si cum triremi non liceret. Vxor porrò, quam ego facio maximi, longo tempore abfuerat, decumbebat: liberi parui, res familiaris obærata. Tantum autem aberat vt agri quicquam ferrent, vt eo anno putei etiam aquis defecerunt, quod nullis annis, nec olera in horto crescerent. Creditores autem anno exacto, * pecuniam mutuam erant, nisi eis creditæ pecuniæ, vt syngraphæ iubebant, redderentur. Quæ cùm & nuncio, & domesticorum literis cognoscerem, quo me fuisse animo putatis, aut quantas fudisse lacrymarum, partim præsentes difficultates reputantem, partim videre desiderantem liberos, vxorem, & matrem, quam vix iterum inuenturum, spem iam nullam habebam? quibus quid est homini dulcius? quid est cur his orbatum quicquam velit viuere? Quanquam autem ita me res agebantur, non pluris tamen feci res meas priuatas quàm vestras: sed oportere censui me nec pecuniæ sumptibus, nec detrimentis rei familiaris, nec morbo vxoris & matris succumbere: ne quis criminaretur me vel ordines deseruisse, vel triremem meam nulli fuisse vsui Reipublicæ. Pro quibus omnibus, hanc à vobis repeto gratiam, vt, quem admodum ego, pro meo loco atque officio me vobis obsequentem atque vtilem præbui: sic vos quoque nunc mei rationem habeatis, atque omnium eorum quæ dixi vobis, & testimoniorum quæ produxi, & decretorum memores, tum mihi affecto iniuriis succurratis, tum vos ipsos vlciscamini, tum quæ pro illo insumpsi restituatis. Nam quis alioqui suum erga vos studium declarabit, si neque bonis, & dicto audientibus referetis gratiam, neque improbis & vestri contemptoribus pœnas irrogare videbimini? Legentur autem vobis & lex, & sumptus, finito præfecturæ tempore, pro illo à me facti singulatim, & nautæ desertores, quantum quisque commeatuum, cùm fugam caperent, abstulerit, & quò se contulerit: vt cognoscatis, me neque nunc apud vos mentiri quicquam, neque etiam superiore tempore. Ego enim sic existimo, & tempus definitum legibus huic querelæ vestræ obeundum: & contemptores tum vestri, tum legum, quibus obtemperare noluit, à me apud vos institutam [illegible], esse vlciscendos. Neque verò, mihi credite, mea causa magis quàm vestra, Polyclem vlcisci studeo

[illegible]

[illegible Greek text] A

neque tam superiorum temporum trierarches certe vobis esse velim, quàm prospici futurum: neque hi qui munera obeunt, animos despondeant: neque successores, leges contemnant, sed ad naues abeant, cùm fuerint designati. Quæ vobis cogitanda sunt, vt rectè & verè de rebus omnibus iudicetis. Perquàm autem è vobis quærere velim, iudices, quo in me animo futuri essetis, si finito meo tempore, illóque ad nauem non veniente, naui demum iubente imperatore, non perstitissem, sed discessissem: nónne irati mihi fuisse tis, méque delinquere putassetis? Quòd si tum irati mihi fuissetis, quòd naui diutius non præfuisse: nónne conueniat, vt nunc ab isto sumptus mihi exigatis, quos pro eo feci, qui nauem à me non accepit? Neque verò mihi soli nō successisse, sed prius etiam cū Euripide collega esset, atque inter ipsos conuenisset, vt sex vterque menses nauigaret: cùm Euripides abiisset, ac tempus elapsum esset, nauem eum non accepisse, hoc audito testimonio cognoscetis.

B

TESTIMONIVM.

Μαρτυρία.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑ-ΝΟΥ ΤΗΣ ΤΡΙΗΡΑΡΧΙΑΣ ΛΟΓΟΥ.

Π[illegible]

ARGVMENTVM ORATIONIS DE Corona præfecturæ naualis.

MVlta & magna rerum, Athenienses, [illegible] complexus [illegible] ... Qui autem ante pridie calendarum, hoc est, post [illegible] ... [illegible] accepit. [illegible] ... * nam quoque coronam Apollodorus [illegible]

C

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΗΣ ΤΡΙΗΡΑΡΧΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

DEMOSTHENIS DE CORONA PRÆFECTVRÆ Naualis Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Ε[illegible]

SI ei qui plurimos defensores habet, patres conscripti, senatusconsulto corona daretur, vacua sanè essem, qui eam peterem, cùm vnus Cephisodotus mihi sit patrocinatus, illis complures. Nūc, iussit populus quæstorē ei coronam dare, qui triremē primus instruxerit: id quod ego feci, proptereáque me cēseo coronādum. Demiror autem illos, qui trireme neglecta, orationes suborna[illegible] illi videntur omnino à re aberrare, atque existimare, vos non iis qui officio funguntur, habere gratiam, sed iis qui de eo gloriantur. In quo non ita vt ego, de vobis existimant, atque ob eam ipsam rem æquum fuerit vos mihi fauere magis. Ego enim vos meliores viros iudico, quàm isti. Atqui æquum esset, Athenienses, & iustum, vt iij qui coronam à vobis tribui sibi volunt, ea se dignos esse ostenderēt, nō mihi maledicerēt. Quod quando illi illo prætermisso faciūt, ostēdā eos in vtroque nequiam, in semetipsis cōmendandis, tum in nobis insectandis, proferēdo rerū nostrarum vtrisque gestas. Decreto à vobis facto, quisquis ante pridie calēdarum nauē ad vallū non protraxisset, vt vinctus iudicio traderetur, &

[illegible Greek text]

Sibi bene merito, ob ignauiam & inhonestatem dandam.

confirmato: ego protraxi, & eam ob rem corona sum à vobis donatus. Illi autem non protraxerunt: proinde vinciri debuerunt. An non igitur rem absurdissimam facietis, si eos qui tali mulcta se obligarunt, coronabitis? Armamenta porrò quæ publicè præbenda sunt triremium præfectis, ego priuatis sumptib. comparaui, nec è publico accepi quicquam. Illi autem vestris vsi sunt, & de suo in ea nihil erogarunt. Ac ne illud quidem dicere possunt, se ante me conatos esse. Priusquam enim illi triremem vel attingerent, mea completa fuit, quam compleri vos omnes vidistis: præterea remigium comparaui præstantissimum, pecuniæ maxima vi erogata. Illi autem, si nostro deterius habuissent, non esset mirandum. Nunc prorsus nullum conduxerunt, qui de impensarum magnitudine contendunt. Enimuero qui æquum est, eos, quum illa posterius refecerint, nunc quasi primi instruxissent, coronari? Equidem existimo in ea sententia esse vos, ut me vel tacentem iustissimè coronandum censeatis. Solis autem istis ne verba quidem esse de corona facienda, id iam ostendam. Vnde id maximè perspicitur ex ipsis illorum factis. Intra enim rationem, qua præfectura naualis maximo constaret, eam locarunt. Quid est autem iniquius, quàm fugisse sumptum: eius vero honorem, qui propter illum decernuntur, habere sibi postulare? & quo minus nauis protracta sit, autores culpæ: eorum vero quæ probè administrata sunt, à vobis gratiam flagitare? Neque vero ex his duntaxat vobis ius spectandum est, sed iis etiam quæ ipsi prius fecistis, cùm quidam eodem se quo illi modo gessissent. Cùm enim nauali ab Alexandro prælio victi essetis, tùm trierarchas qui trierarchias locarant, eius cladis potissimùm acceptam referentes, eos in iudicium custodiendos adducendos, cum hoc præiudicio, prodidisse eos naues, & ordinem deseruisse, cùm Aristophon accusaret, vos iudicaretis. Quòd ni clamor vestra fuisset iracundia illorum delicto nihil obstitisset, quin minus occiderentur. Cùm autem isti sciant, se in eodem esse cum illis delicto & crimine, supplicium apud vos meritum non exhorrescunt, sed concionantur in alios, seque coronari iubent. Atqui considerate, quæ vobis constitisse vestri consilij ratio videri possit, si ob eandem causam alios primi damnasse capitis, alios corona donasse videamini? Neque verò est duntaxat facto peccatum, sed tum etiam si potestate data, talia facinora non plectetis. Non enim cùm vestras opes perire sinitis, tum grauiter est ferendum: sed dum res vestræ saluæ sunt, dum eos qui præsunt, propter sordes, non eam illarum suscipere curam perspicitis, quam oportebat. Neque quisquam vestrûm hanc orationem, vt acerbam, grauiter ferat: sed iis irascatur, qui culpã in se admiserunt. Propter illos enim hoc fit. Miror autem ego, cùm nautas desertores, quorum tricenas quisque drachmas duntaxat accepit, illi & vinciant, & puniant: trierarchos qui classem deserunt, quorum tricenæ minæ pro singulis ingressis maris numerantur, vos non eodem modo tractetis? Itáne si pauper aliquis inopia coactus peccarit, extremis suppliciis afficietur, si diues propter sordes eadem commiserit, veniam consequetur? Vbi ẽt æqualitas illa & populare imperium apparebit, si vos ad hunc modũ illa gubernabitis? Iã illud etiam absurdũ mihi videtur, cùm is qui contra leges aliquid dixerit, si conuictus fuerit, tertia

Locasse trierarchiam, quantum reipublicæ incommodet.

[illegible] ἐγὼ μὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἀνήλωσα, καὶ τῶν δημοσίων ἔλαβον οὐδέν. οὗτοι δ' ὑμετέροις κέχρηνται, καὶ τῆς σφετέρας οὐδὲν εἰς ταῦτα προεῖνται [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

[illegible]

τὸ τρίτον

[illegible]

capitis parte mulctem, illos qui contra leges nō dixerant, sed fecerunt, nullas dare pœnas? Atqui, Athenienses, omnes vos fatemini, sentiunt illa cæteros ad iniuriam faciendam incitari. Sed quandoquidem prodij, et vos etiam quæ hinc oriantur, edocebo. Si quis, conducta trierarchia, hinc soluit, omnes homines spoliat, & depredatur: & cùm emolumentū priuatim percipiat, pœnas illorum facinorum quilibet vestrûm dat, solisque vobis nusquam sine caduceo ire licet, propter iniquitatis illorum culpā, & corporum & bonorum vestrorum comprehensiones. Quare si quis rem verè consideret: eas triremes non pro vobis, sed contra vos esse missas inueniet. Qui enim pro republica militat, eum non sperare oportet, se de publico locupletatum iri, sed de priuata re subueniendum esse reipublicæ, tū modò res vestræ erigendæ sunt. Illi verò omnes in contraria sententia hinc soluunt. Proinde ea delicta quæ ab illorum moribus proficiscuntur vestris

B damnis corriguntur. Neque verò horum quicquam fit temerè. Dedistis enim hominibus improbis eam licentiam, vt si rapinas fecerint, iis fruantur. Sin deprehensi fuerint, veniam impetrent. Proinde iis qui honestate non ducuntur, faciendi quidvis, est concessa impunitas. Ac priuatos quidem homines, qui damno accepto sapiunt, inconsideratos nominamus. Vos autem qui ne acceptis quidem malis sapitis, quo nomine quis appellet? Reliquum est, vt de aduocatis etiam dicamus. Sic enim quidam sibi omnem quidam & dicendi & agendi licentiam sumsit, vt qui aliquando cum Aristophonte accusarunt, & in eos iam sint qui trierarchias locarant, eorum nunc illi in eos illos coronari iubeant, atque omnino ipsi nunc sese coniungant, et qui aut tunc illos per iniuriam calumniati fuerint, aut nunc hisce mercedis causa patrocinentur. Gratificari vos iubent, quasi donationes nunc agantur, non victoriæ præmia: aut etiam quasi gratiam inire debeatis huiusmodi rebus

C apud eos qui vos negligunt, cum iis qui officio funguntur, à bonis viris, gratia sit referenda. Deinde vsque adeò existimationis suæ nullam rationem habent, & præ accipiendi studio cætera omnia contemnunt: vt non modò priora sua verba refellere nunc hisce concionibus audeant, sed ne nunc quidem ipsi sibi constent: qui cùm nautas trierarchis esse reportē dicant propterea coronam accepturos trierarchum præfectos, qui se ab eo munere alienarunt, nunc coronari iubeant. Neque verò vllum illorum priorum lectorum fuisse dicunt, sed iubent, nos communiter omnes coronari: cum non sit ea decreti sententia. Tantum autem abest vt ista ego concedam: quantum absui vt trierarchiam locarim. neque enim illud feram, neque hoc feci. Simulant sanè se iustitiæ & æquitati patrocinari: sed vehementiùs contendunt, quàm vestrûm aliquis gratuitò faceret: perinde ac si mercedem mereri, non sententias dicere eis conueniat. Deinde non tanquam in communi ciuitate versentur, propterea que; cuiuis dicere liceat, sed tanquam id ipsi veluti priuatum sacerdotium obtineant, si quis causam suam apud vos agit, quiritantur, eumque audacem esse clamitant: atque in eum stuporem venerunt, vt putent, si quem, qui semel apud vos verba fecerit, impudentem vocarint, fore vt ipsi in omni vita boni viri existimentur. Enimuero, & propter illorum conciones multa deteriora sunt: & per eos qui iustitiam oppugnare non dubitant, cuncta perierunt. I-

In venalium rerum patronos aduocatos.

[illegible]

... igitur patronis ascitis, cum scientiam in promptu non habeant, [illegible] si quos con[illegible] facere [illegible] in contentionem descendere, & alios maledicere non dubitant ij, quos impunitate [illegible] esse sperant. Atqui ut illi audaces sint & [illegible] magis in causa est quam vos [illegible]. [illegible] & [illegible], scitote [illegible] ipsi iudicium facere. Quid est autem absurdius, quam cum eos ipsos impudentissimos civium existimetis, illos qui ab istis laudantur, bonos viros habere? [illegible] omnia suo arbitratu agunt, & rempublicam tantum non [illegible], & coronare quem ipsis visum fuerit, & non coronare iubent: & [illegible] plus valere volunt, quam decreta vestra. Ego vero vos moneo, iudices, ne studium & liberalitatem eorum qui sumptum facere volunt, oratorum audaciae condonetis. Alioqui docebitis omnes, a vobis mandata munera quam vilissime administrare & quam maximi conducere, qui pro ipsis apud vos impudentissime mentiantur.

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Callippum.

Lycon quidem Heracleota genere, Pasioni mensario [illegible]. Is in Africam navigaturus [illegible], [illegible] Pasio vivens [illegible] Apollodorus tunc dicit, Cephisiadi reddidisse. Callippus autem [illegible] esse [illegible] & [illegible] Heracleotarum procurator. Mortuo Lycone, pecunia Cephisiadi reddita est, Callippus [illegible], perstitit Pasioni, [illegible] Lysithide arbitro permittit. Is Pasioni [illegible], nihil pronunciavit. Eo mortuo rursus Apollodorum in ius vocat [illegible] Callippus [illegible], et Lysithidem arbitrum fuerat. Apollodorus [illegible] ad magistratum de Lysithide [illegible], ut is [illegible] Callippo condonaret. Lysithides autem [illegible] reo. Quare Apollodorus ab arbitro ad iudicium appellat.

DEMOSTHENIS ADVERSVS CALLIPPVM ORATIO, Hieronymo Vuolfio interprete.

Adversarium periurum [illegible] vehementer [illegible] exponit.

NON est res ulla molestior, iudices, quam cum vir autoritate praeditus & eloquens mentiri audet, ac testibus abundat. Tum enim reis necesse est, non de re tantum dicere, sed de ipso etiam adversario: propter existimationem ei fidem non esse habendam. Nam si hunc morem receperitis, ut eloquentibus & autoritate praeditis plus credatis, quam imbecillioribus: is mos in vestram ipsorum perniciem cedet. Oro igitur vos, ut si quod unquam negocium ipsum per se diiudicastis, animis in neutram partem propensi, nec reorum, nec accusatorum, sed ipsam veritatem intuentes, nunc etiam ita pronuncietis. Rem autem ab initio vobis narrabo. Lycon Heracleota, iudices, is de quo etiam ille loquitur, mensa patris mei utebatur, ut & alij mercatores: hospes Aristonoi Deceleensis, & Archebiadae Lamprensis, homo prudens. Is navigaturus in Libyam, rationibus cum patre meo subductis coram Archebiade &

[illegible]

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΠΠΟΝ λόγου.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΠΠΟΝ λόγος.

ΟΥΚ ἔστι χαλεπώτερον οὐδὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἢ ὅταν ἀξίωμα ἔχων, καὶ δυνάμενος εἰπεῖν, [illegible]

[illegible]

τῷ Φορμίωνι παραδοῦναι τὸ ἀργύριον ὃ κατέλιπεν (ἦν δὲ ταῦτα ἑκκαίδεκα μναῖ καὶ τετταράκοντα δραχμαί, ὡς ἐγὼ ὑμῖν πάνυ ἀκριβῶς ἐπιδείξω), καὶ εἰπεῖν δ' ὅτι Κηφισιάδῃ δεῖ ἀποδοῦναι, λέγων ὅτι κοινωνὸς αὐτοῦ εἴη ὁ Κηφισιάδης οὗτος, οἰκήτωρ μὲν ὢν ἐν Σκύρῳ, ἐν δὲ τῷ παρόντι ἐφ' ἑτέρας ἀποδημίας ὢν ἐμπορίας. ἐπιδεῖξαι δ' αὐτὸν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ καὶ συστῆσαι τὸν Ἀρχεβιάδην καὶ τὸν Φρασίαν προσέταξεν, ἐπειδὰν ἥκῃ ἐκ τῆς ἀποδημίας. εἰώθασι δὲ πάντες οἱ τραπεζῖται, ὅταν τις ἀργύριον τιθεὶς ἰδιώτης ἀποδοῦναί τῳ προστάττῃ, πρῶτον τοῦ θέντος τοὔνομα γράφειν καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦ ἀργυρίου, ἔπειτα παραγράφειν τῷ δεῖνι ἀποδοτέον· καὶ ἐὰν μὲν γιγνώσκωσι τὴν ὄψιν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ἂν δέῃ ἀποδοῦναι, τοσοῦτο μόνον ποιεῖν, γράψαι ᾧ δεῖ ἀποδοῦναι· ἐὰν δὲ μὴ γιγνώσκωσι, καὶ τούτου τοὔνομα προσπαραγράφειν ὃς ἂν μέλλῃ συστήσειν καὶ δείξειν τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἂν δέῃ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον. τύχης δὲ συμβάσης τοιαύτης τῷ Λύκωνι ὥστε εὐθὺς ἐκπλεύσαντα αὐτὸν περὶ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον ὑπὸ ληστρίδων νεῶν τά τε χρήματα κατάγεσθαι εἰς Ἄργος, καὶ αὐτὸν τοξευθέντα ἀποθανεῖν, ἔρχεται εὐθὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν Κάλλιππος οὑτοσί, καὶ ἐρωτᾷ, Λύκωνα τὸν Ἡρακλεώτην ἐγιγνώσκετε; ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Φορμίωνος ὅτι γιγνώσκοιεν, ἆρ' οὖν καὶ ἐχρῆτο ὑμῖν; ἔγωγε, ὁ Φορμίων ἀλλὰ πρὸς τί ἐρωτᾷς; πρὸς τί; ἔφη, ἐγώ σοι ἐρῶ. ἐκεῖνος μὲν τετελεύτηκεν, ἐγὼ δὲ προξενῶν τυγχάνω τῶν Ἡρακλεωτῶν. ἀξιῶ δή σε δεῖξαί μοι τὰ γράμματα, ἵν' εἰδῶ εἴ τι καταλέλοιπεν ἀργύριον. ἐξ ἀνάγκης γάρ μοί ἐστιν ἁπάντων τῶν Ἡρακλεωτῶν ἐπιμελεῖσθαι. ἀκούσας δ' αὐτοῦ ὁ Φορμίων, ὦ ἄνδρες δικασταί, εὐθὺς ἐπέδειξεν. ἐπιδειξάντος δὲ τὰ γράμματα, ἀναγνοὺς αὐτὸς καὶ ἄλλος οὐδεὶς, καὶ ἰδὼν γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, Λύκων Ἡρακλεώτης χιλίας ἑξακοσίας τετταράκοντα, Κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι, Ἀρχεβιάδης Λαμπτρεὺς δείξει τὸν Κηφισιάδην, ᾤχετο σιωπῇ, καὶ πλεῖν ἢ πέντε μηνῶν οὐδὲ λόγον ἐποιήσατο. ἐπιδημήσαντος δὲ τοῦ Κηφισιάδου, καὶ προσελθόντος πρὸς τὴν τράπεζαν, καὶ ἀπαιτοῦντος τὸ ἀργύριον, παρόντος Ἀρχεβιάδου καὶ Φρασίου, οὓς ὁ Λύκων συνέστησε τῷ πατρὶ καὶ ἐκέλευσε δεῖξαι τὸν Κηφισιάδην ὃς ἦν, ἐπειδὰν ἥκῃ, παρόντων καὶ ἄλλων, ἀπαριθμήσας ἑκκαίδεκα μνᾶς καὶ τετταράκοντα δραχμὰς ἀπέδωκεν ὁ Φορμίων. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, τούτων ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν ἀληθῆ εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν μαρτυριῶν ἀκηκόατε. προσελθὼν δὲ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον πρὸς τὸν πατέρα Κάλλιππος οὑτοσὶ ἐν ἄστει, ἠρώτα αὐτόν, εἰ ἤδη ἐπιδεδημηκὼς εἴη ὁ Κηφισιάδης, ὅτῳ ἐπεγέγραπτο ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπε Λύκων ὁ Ἡρακλεώτης. ὑπολαβόντος δὲ τοῦ πατρὸς ὅτι οἴοιτο μέν, εἰ μέντοι βούλοιτο εἰς Πειραιᾶ συγκαταβαίνειν, εἰδείη ἂν ἀκριβῶς, Οἶσθα οὖν, ἔφη, ὦ Πασίων, ὅ τι σου δέομαι; (καί μοι οὕτως οἱ θεοὶ πάντες καὶ πᾶσαι εὐμενεῖς εἶεν, ὡς οὐδὲν ψεύσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἃ τοῦ πατρὸς ἤκουον, διηγήσομαι ὑμῖν), ἔξεστί σοι, ἔφη, καὶ ἐμὲ εὖ ποιῆσαι καὶ σὲ μηδὲν ζημιωθῆναι. ἐγὼ γὰρ προξενῶν τυγχάνω τῶν Ἡρακλεωτῶν, βουλοίμην δ' ἂν μᾶλλον ἐμὲ τὸ ἀργύριον λαβεῖν, ἢ τὸν μέτοικον ἄνθρωπον, καὶ ἐν Σκύρῳ κατοικοῦντα, καὶ οὐδενὸς ἄξιον. συμβέβηκε δὲ τοιοῦτόν τι. ὁ Λύκων ἄπαις τε καὶ κληρονόμον οὐδένα οἴκοι καταλέλοιπεν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι. πρὸς δὲ τούτοις, ἐπειδὴ εἰς Ἄργος κατεκομίσθη τετρωμένος, τῷ προξένῳ τῶν Ἡρακλεωτῶν τῷ Ἀργείων τὰ χρήματα ἔδωκε τὰ κομισθέντα μετ' αὐτοῦ. ὥστε καὶ ἐμὲ ἀξιῶ τὰ ἐνθάδε αὐτὸς λαμβάνειν, ἡγούμενος δίκαιος

Phormioni pecuniam, quam relinquebat, ei mandasse (erat autem ea sedecim minae, & quadraginta drachmae, vt ego vobis quam accuratissime ostendam) Cephisiadi reddendam, qui socius suus esset, ac Scyri habitaret, sed in praesentia propter aliam negociationem abesset. Mandat etiam Archebiadae & Phrasiae, vt eum patri meo monstrarent, & commendarent, cum peregre rediisset. Solent autem omnes mensarii, si quis homo* priuatus pecuniam deponit, quam alicui reddi iubet, scribere primum nomen depositoris, & pecuniae summam: deinde adscribere, cui reddenda sit. Quod si faciem norunt hominis cui ea reddenda est, id tantum faciunt, vt scribant cui sit reddenda. Sin ignorant, insuper eius etiam nomen adiiciunt, qui commendaturus est, & ostensurus hominem, cui pecunia est numeranda. Cum vero Lyconi ea fortuna vsu euenisset, vt statim post abitum, circa sinum Argolicum, & merces eius a piraticis nauibus exceptae, Argos veherentur, & ipse sagitta ictus occideret: Callippus statim ad mensam venit, rogitans, Lyconem Heracleotam an nossent? Respondente Phormione se nosse, Numquid vobis etiam vsus est? Ita, inquit, Phormio. Sed cur interrogas? Cur? Ego, inquit, tibi dicam. Ille obiit, ego vero procurator sum Heracleotarum omnium. Peto autem, vt mihi ostendas tabulas, vt sciam numquid nummorum reliquerit. Necesse enim mihi est omnium Heracleotarum curam habere. Quo audito, Iudices, Phormio statim e vestigio ostendit. Ostensa tabula, solus ipse eam legit, & nemo alius: cumque vidisset in ea scriptum, Lycon Heracleota M. DC. XL. Cephisiadi reddendae: Archebiades Lamptrensis ostendet Cephisiadem: tacitus abiit, & amplius quinque mensibus nullum verbum fecit. Cum autem Cephisiades aduenisset, atque ad mensam accessisset, & pecuniam postularet, & Archebiades ac Phrasias adessent, quos Lycon patri commendarat, & Cephisiadem cum venisset, patri ostendere iusserat, quisnam esset: praesentibus etiam aliis, annumeratas ei sedecim minas & quadraginta drachmas, reddit Phormio. Haec vere a me dici vt appareat, harum rerum omnium testimonia vobis legentur.

TESTIMONIA.

Me vere omnia dixisse apud vos, Iudices, e testimoniis audistis. Congressus autem longo tempore post cum patre meo Callippus in vrbe, rogat, num iam aduenisset Cephisiades, cui inscripta esset pecunia reddenda* a Lycone Heracleota relicta? Respondente patre, opinari se: sed si in Piraeeum descendere vellet, certum sciturum. Nosti igitur, inquit, Pasio, quid te rogem? (atque ita me dii deaeque omnes ament, non mentiar quicquam apud vos, Iudices, sed quae a patre audiui, narrabo vobis) Licet tibi esse in me beneficum sine vllo tuo detrimento. Sum procurator Heracleotarum. Malo autem, vt opinor ego, me accipere pecuniam, quam inquilinum hominem, Scyri habitantem, & vilem. Tale autem quiddam accidit. Lycon & orbus est, & nullum heredem domi reliquit, vt ego audio. Praeterea, vt Argos perductus est vulneratus, procuratori Heracleotarum Argiuum pecuniam secum allatam dedit. In eam igitur & ego sententiam, vt quae hic reliquit, mihi reddi oportere censeam: idque aequum esse

arbitror. Tu igitur, si fortè illam nondum recepit, dic me eam mihi vendicare, vbi venerit Cephisiades. Si iam recepit, testibus adductis petisse, vt in medium proferretur, vel pecunia, vel is qui eã redegisset: & si quid velit auferre, ad procuratorem mihi esse ereptum. Quod cùm dixisset: Ego, inquit pater, Callipe, gratificari tibi cupio (tuã amicitiam enim, tibi cuperem) sic tamen, ne vel existimatio mea minuatur, vel ex illa re mihi quicquã periculi sit ac dicere illa ad Archebiadem & * Aristonoum, atque adeo ad ipsum Cephisiadẽ, mea nihil interest. Verùm si oratione mea non mouebuntur, vt illa faciant, tute iam cum eis agito. Securus, inquit ille, esto Pasio. Si volueris, tu eo ges eos hæc facere. Quæ igitur ille cum patre meo, pater autem cum Archebiade & Cephisiade, illius rogatu, & in illius gratiam disseruit, hæc sunt è quibus hæc actio paulatim conflata est. Quæ me de patre audiuisse, illi sanctissimum dare iusiurandum volui. Iste autem, qui sibi fidem à vobis haberi postulat, vt vera dicenti, tractatio intersecto ex quo pater primùm cum Archebiade, & aliis Cephisiade familiaribus egerat, iique responderant, se Callippi verbis nihil moueri, quum animaduerterit iam infirmum esse patrem, & ægrè in vrbem ascendere, & ab oculis destitui, actionem contra eum instituit, non vt me dij ament, de pecunia, sed de damno sibi ab eo dato, qui illam Cephisiade reddidisset, ab Heracleota Lycone relictã, cùm se absque ipso non redditurum promisisset. Iudicium adeptus, apud arbitrum actionem instituit, & ab eo postulauit, vt rem defferret ad Lysithidem, Isocratis & Aphareï sodalem, patris mei familiarem. Quod cùm pater fecisset quandiu is vixit, quanquam illi familiaris esset, Lysithides non quicquam erga nos delinquere ausus fuit. Et tamen quidã illius familiares ita sunt impudentes, vt testificari ausi fuerint, Callippum patri meo iusiurandum detulisse, sed patrem apud Lysithidem iurare noluisse: seque vobis persuasuros arbitrentur. Lysithidem Callippi familiarem, non commissurum fuisse, vt patrem meum statim condemnaret, si is ipse sibi fieri iudex noluisset. Me autem vera loqui, illos mentiri, promi vobis hoc ipsum argumento sit, quòd factum fuisset, vt eum Lysithides condemnaret, & ego nunc iudicis vnde vi, non promittere reus essem. Quod vt cõstet, ego vobis eos qui subinde in congressibus cũ isto, patri adfuerunt, apud Lysithidem factis, testes producam.

TESTES.

Eum igitur, qui si eum patri meo iusiurandum detulerit, nunc in eum defunctum facilè mentiri & familiares suos, falsum in me testimoniũ facilè dicturos producere: tum ex argumentis, tum ex hoc testimonio facilè à vobis intelligetur. Me autem pro patre iusiurandum ei dare voluisse, quemadmodũ lex iubet, si quis defunctum accusat, cum hærede agatur: videri mihi vel promisisse patrem, se illi redditurũ pecuniam à Lycone relictam, vel commendasse illum patri à Lycone Phormionẽ item affirmasse, rationẽ semetipsum cũ Lycone subducisse, & in mandatis accepisse, vt Cephisiadæ pecuniã redderet sibi ab Archebiade demonstrato: & cũ Callippus primũ ad mensã Lyconẽ obiisse dixisset, & ipse literas videre vellet, nũquid nũmorũ hospes reliquisset, eas ostẽdisse

[illegible]

[illegible]

Μαρτυρία. Νόμος.

[illegible]

Μαρτυρία.

[illegible]

A quibus ille inspectis, cum vidisset, scriptum esse vt Cephisiadæ redderentur, tacitum abisse, nullam neque controuersiam mouentem, neque quicquam interdicentem de pecunia, vt constitui iram rerum testimonia vtraque & lex recitabuntur.

TESTIMONIVM. LEX.

Vobis porro ostendam, Iudices, Lyconem Callippo non esse vsum. Arbitror enim id quoque contra istius insolentiam mihi aliquid commodaturum, pecuniam illam à Lycone sibi dono datam esse asserentis. Is enim quadraginta minis exoticæ pecuniæ in Thraciam Megaclidi Eleusinio & Thrasyllo fratri eius mutuo datis, cum eò nauigandi consilium illi mutassent, & periculum adire nollent: conquestus de Megaclide nescio quid propter vsuras, vt deceptus, discordabat cum eo, & litigabat, mutuum receptaturus. Cum autem de ea pecunia multùm & sæpe laboraretur: Callippum sibi Lycon nunquam vsquam aduocauit, sed Archebiadem & Archebiadæ amicos: & qui eos in cōcordiam redegit, Archebiades fuit. Ac me vera dicere vt constet, vobis ipsū Megaclidem testem producam.

TESTIMONIVM.

Adeò familiariter, Iudices, Lycon Callippo est vsus, vt cum neque ad eū suas accesseret, neque apud eū vnquam diuerteret, atque illud solum familiares ipsius testificari nisi non fecerint, dum illum apud istum esse diuti satis gnari, se illum per seruorum quæstiones conuictum iri, si quid tale mentirentur. Dicam autem vobis etiam argumentum tantum, vt ex communi quidem opinione, perspecturi sitis, illum mentitum esse omnia. Lyconi, Iudices, etiamsi illum quàm qui completerentur, & familiaris eius esset, vt ipse asserit, eique si quid sibi accidisset, nummos dono dare vellet, nunquid eos commodius fuisset, recta apud Callippum relinquere, quos incolumi reuerso recte & iuste receptuus esset ab eo, vt & amico & procuratore suo si quid ipsi accidisset, damnum ei datos maluisset, quàm in mensa relinquere? Ego quidem illud & iustius & magnificentius existimo. Iam cum nihil horum fecisse constat, (proinde & hæc vobis argumenta sint) sed Cephisiade & inferri passe, & reddi iussisse. Illud etiam considerate, Iudices, Callippum fuisse ciuem nostrum, ita pollentem opibus, vt vtrunque & malè & bene facere posset: Cephisiadem autem & inquilinum, & inopē. Quare patet minimè contra ius & æquum illi fauere, quàm illi præstare quod æquum esset, maluisse. At hercule dicet fortasse, patrem meum præter ius aliquid de argento emolumenti percepisse, propterea que animo in illum quàm in se fuisse propensiore. Itane verò primùm à quo duplo maiore quàm id locellum esset, alicui damno posset, ei faciebat iniuriam? Deinde in eo sordidus, & turpis lucri cupidus erat: in tributis, & muneribus publicis, & largitionibus non item? cùm hospiti nemini faceret iniuriam, Callippo faceret? cùm ei, vt ait, falsum dum detulerit tanquam bono viro, & nullum dicturo mendacium: nunc tanquam de improbo & posita interueniente verba facit? Nonne verò cum eo iurare vellet, vt sic demumque pecuniam redderet, stante damnum esse? Cui verisimilia fiant ista, Iudices? Ego quidem nemini arbitror. Itane Archebiades eò venit improbitatis, vt in Callippum & populares suum, & in republica versantem, & non priuatum hominem, testimonium dicat

[illegible]

& nos verum loqui asserat, istum autem mentiri? præsertim cùm sciat, si iste falsi testimonij reum facere, & nihil aliud nisi sacramento adigere voluerit, necesse sibi fore id dare iusiurandum quod ille iussit. Deinde vt Cephisiades nummos habeat, homo inquilinus, aut Phormio, quem iste aliquid de summa delevisse dicit vobis persuadebitur, peieraturũ Archebiadem? Minimè id quidem consentaneum est, Iudices. Neque enim vllius improbitatis condemnandus est vel Archebiades, vel pater meus. Multis enim experimentis cōstitit illum, cum laudis & gloriæ fuisse appetentiorem, quàm vt aliquid improbum & flagitiosum studio sibi haberet: neque erga Callippum ita affectum, vt eum vlla per contemptũ iniuria affecisset. neque enim eam tenues eius opes mihi esse videntur, vt facilè contemni possit, qui tantum valet, vt anno superiore hac actione contra me instituta, cum à me postulasset, vt arbitrium Lysithide deferrem, ego, quanquam contemptus ab eo, in ea re mihi rectè cōsuluerim. Ex legum enim præscripto arbitrium detuli, & retuli ad magistratum. Iste verò arbitro legum autoritate designato persuasisset, vt iniuratus arbitraretur: me testificante, vt ex præscripto legum iuratus pronunciaret. Id autem Callippus in eo spectauit, vt apud vos dicere posset, etiam Lysithidem, virum bonum & honestum de causa pronunciasse. Lysithides enim, Iudices, dum pater viuebat, & sine iureiurando, & cum iureiurando illum fortasse non offendisset, quem magnifaciebat. Me verò, sine iureiurando parui faciebat. Cũm iureiurando autem fortasse non offendisset, simpsit causa. Quapropter iniuratus pronunciauit. Hæc etiam verè à me dici, è testibus qui interfuerunt, cognoscetis.

καὶ τοῦτον ὑμᾶς μὲν ἀληθῆ λέγειν, ἐμὲ δὲ ψεύδεσθαι; καὶ ταῦτ᾽ εἰδώς, ὅτι εἰ ἐμὲ βούλοιτ᾽ ἐπισκήψασθαι αὐτῷ τῶν ψευδομαρτυριῶν, καὶ ἄλλο μηδὲν πράξαιμι ἢ ἐξομόσαιμι, ἀνάγκη αὐτῷ ἔσται [illegible] ἐπιδεῖξαι, ἵνα ἂν καλῶς ἔχῃ. ἔπειτα ἵνα ὁ Κηφισιάδης ἔχῃ τὸ ἀργύριον, μέτοικος [illegible], ὁ Φορμίων δέ φησιν ἀπηλείφθαι τι ἐκ τοῦ ἀργυρίου, ταῦτα πείσετε ὑμᾶς ὡς ἐπιορκήσει ὁ Ἀρχεβιάδης; [illegible] τῶν εἰκότων, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ γὰρ ἄξιον οὔτε Ἀρχεβιάδου κακίαν οὐδεμίαν καταγνῶναι, οὔτε τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ [illegible]. πολλοῦ γὰρ καὶ φιλότιμος ἦν μᾶλλον ἤπερ [illegible] τι ἢ αἰσχρὸν ἐπιθυμεῖν [illegible] καὶ πρὸς Κάλλιππον οὐχ οὕτως ἔχοντα, ὥστε καταφρονήσαντα τούτου ἀδικῆσαι [illegible] τὰ αὐτοῦ [illegible] δοκεῖ ὁ ἀσθενὴς [illegible] καταφρονεῖσθαι, ὅς οὕτως ἐρρωμένος ἐστίν, ὥστε πέρυσί μου λαχόντος τὴν δίκην ταύτην καὶ προσκαλεσαμένου ἐπὶ Λυσιθείδην, [illegible] μὲν καὶ [illegible] ὑπ᾽ αὐτοῦ, [illegible] ἐξεκλησίαζον. [illegible] ἀπέδωκε πρὸς τὸν ἄρχοντα. [illegible] κατὰ τοὺς νόμους ὀμόσαντα [illegible] πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ὅτι καὶ Λυσιθείδης ἀνὴρ καλὸς κἀγαθὸς ἔγνω [illegible] Λυσιθείδης γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἕως μὲν ὁ πατὴρ ἔζη, καὶ ἄνευ ὅρκου καὶ μεθ᾽ ὅρκου ἴσως ἂν οὐκ ἠδίκησεν ἐκεῖνον. ἔμελε γὰρ αὐτῷ ἐκείνου. ἐμοῦ δὲ ἄνευ μὲν ὅρκου, οὐδὲν αὐτῷ ἔμελε· μεθ᾽ ὅρκου δὲ ἴσως ἂν οὐκ ἠδίκησεν [illegible]. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς παραγενομένους μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Ὅτι μὲν οὖν καὶ παρὰ τοὺς νόμους καὶ παρὰ τὸ δίκαιον [illegible], ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς μαρτυρίας ἀκηκόατε. δέομαι δ᾽ ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρός, ἀναμνησθέντας ὅτι πάντα ὑμῖν καὶ μάρτυρας καὶ τεκμήρια καὶ νόμους, καὶ πίστεις παρεσχόμην, [illegible] ὅτι ἐξόν, εἴ τι τὸ ἀργύριον [illegible] Κηφισιάδου [illegible] ὁμολογοῦντα [illegible] ἔχειν τὸ ἀργύριον, καὶ ταῦτα [illegible] τοῦ πατρὸς [illegible], οὐκ ἔρχεται, [illegible] τὸ ἀργύριον. [illegible] καὶ ταῦτα [illegible], [illegible] τὰ δίκαια [illegible] κατὰ τοὺς νόμους [illegible] ἀξία μὲν ὑμῶν αὐτῶν, ἀξία δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. ὡς ἐγὼ ὑμᾶς ἂν δεξαίμην ἅπαντα τὰ ἐμαυτοῦ λαβεῖν μᾶλλον ἢ ἀδίκως τι συκοφαντούμενος ἀποτῖσαι.

TESTES.

Quid igitur contra & leges & æquitatem perficere Callippus possit, Iudices, è testimonio audistis. Oro autem vos & mea, & patris causa, vti meminеritis, me vobis omnium eorum quæ dixi, & testes, & argumenta, & leges & probationes exhibuisse: & ostendisse, illum, cum ei liceret, si quid iuris in eam pecuniam haberet, à Cephisiade petere, qui se & recepisse illã, & habere fatetur (præsertim satisfactione à nobis nihilominus accepta) non tamen petere, quamuis sciat non penes nos esse nummos: meque absoluatis. Quod si feceritis, primùm iustè ex legum autoritate pronunciabitis: deinde vt & vestra & patris mei dignitas postulat. Nam ego vobis omnes meas fortunas cedere mallem, quàm per iniuriam & calumniam quicquam dependere.

ARGVMENTVM ORATIONIS
Aduersus Nicostratum, de Arethusij mancipiis.

Apollodorus Arethusium falsæ renunciationis reum fecit, & peregit. Qui cùm talentum multa deberet, atque soluere nō posset, propterea atque bona eius publicata essent, describit Apollodorus seruos, et qui Arethusij essent. Hos Nicostratus suos, & ad illum nihil attinere sibi vendicat. Quia verò causa valida est commemorat iniurias quàm perpessus ab Arethusio sit Apollodorus non malignitate naturæ, sed propter vltionem iniuriarum hæc agere videatur.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΝΙΚΟ-
στρατον περὶ τῶν ἀνδραπόδων Ἀρεθουσίου λόγου.

Ἀπολλόδωρος [illegible] ψευδοκλητείας Ἀρεθούσιον [illegible] τὰ ἀνδράποδα [illegible] ταλάντου [illegible] ὁ Ἀπολλόδωρος [illegible] Νικόστρατος [illegible] ἀνδράποδα [illegible] αὐτοῦ [illegible] Ἀρεθουσίου [illegible] ἀλλὰ ἀμυνόμενος τὸν ἀδικοῦντα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΝ, περὶ ἀνδραπόδων ἀπογραφῆς Ἀρεθουσίου λόγος

Ὅτι μὲν οὐ συκοφαντῶν, ἀλλ' ἀδικούμενος καὶ ὑβριζόμενος ὑπὸ τούτων, καὶ οἰόμενος δεῖν τιμωρεῖσθαι, τὴν ἀπογραφὴν ἐποιησάμην, μέγιστον ὑμῖν ἔστω τεκμήριον, ὦ ἄνδρες δικασταί, τό τε μέγεθος τῆς ἀπογραφῆς καὶ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ ἀπέγραψα. [illegible]

A DEMOSTHENIS ADVERSVS NICOSTRATVM, de descriptione mancipiorum Arethusij Oratio, Hieronymo VVolfio interprete.

Me nullo calumniandi studio, sed per illos iniuriis & contumeliis affectum, & vlciscendos eos esse existimantem, descriptionem hanc instituisse, illud maximo vobis argumento sit, Iudices, quod & parua est, & per me ipsum facta descriptio. Neque enim, si calumniari voluissem, mancipia quatuor minarum cum dimidia descripsissem, quanti ea æstimauit ipse aduersarius: quum ipse & de mille drachmis & de eo ne * quis vnquam mihi subscriberet, periclitaer. Neque etiam vsque adeò vel inops, vel amicorum præsidiis destitutus sum, vt qui ea describeret, neminem inuenire potuissem. Sed quia nihil in rebus humanis esse intolerabilius esse existimabam [illegible] quàm, cum mihi fieret iniuria, alium iniuria affecto mihi nomé suũ commodare: & illos ex eo causæ aliquid habere, si ego nostras inimicitias vobis narrarem, mendacijs & arguendi (neque enim vnquam alium fuisse ex descriptorum, si facta mihi esset iniuria) propter hæc descripsi. Cùm verò descripserim, si ostendero mancipia esse Arethusij, cui inscripta sunt, dodrantem, qui hominis priuato, à quo descripta ea sunt, tribuitur, reipub. condonamus, ipsa vltione contenti. Quòd si mihi satis, quæ esset ad narrandum vobis ab initio, q[illegible] b[illegible] [illegible] beneficiis, quomodo mecũ egerint fratris [illegible], vos iracundiæ meæ magis veniam daturos, & istos omnium hominum improbissimos esse iudicaturos. Nunc nec duplum aquæ mihi sufficeret. Maxima igitur & illustria facinora & causam huius descriptionis, vobis explicabo, vulgaribus omissis.

Nicostratus vicinus in agro, & æqualis meus, mihi vel olim notus fuit. Defuncto autem patre, cùm ego in agrum concessissem, vbi etiam nunc habito: aucta est nostra familiaritas, vt inter vicinos & æquales. Temporis autem progressu, mutuò nos arctissimè complexi sumus. Nam & ego istum feci tanti, vt nullius vnquam voti impotem è me dimiserim: & iste mihi ad curam & administrationem rerum mearum non inutilis fuit: & cùm ego peregrè abibam siue publicè triremi præfectus, siue priuatim alia de causa, illi ea fidei quæ in agro habebam omnia mandaui. Accidit autem, vt cum triremi ad Peloponnesum accedendum, atque inde in Siciliam legati vehendi essent, quos populus creauerat. Proinde cum subitò soluendum esset, mihi me discessisse scripsi, neque posse reuerti domum, vt ne legatis in mora essem: mandauique vt rem familiarem curaret, & administraret, vt & superiori tempore fecisset. In mea verò peregrinatione, aufugiunt illi mancipia tria ex agro, duo quæ ego ei dederam, vnum quod ipse comparauerat. Quæ dum persequitur, capitur à triremi, & in Æginam abductus venditur. Vt autem ego è præfectura nauali redij, accedit ad me Dino, frater istius, & casum eius commemorat, se ab eo per literas accersitum, eò nõ profectũ esse ait propter viatici penuriam: simul narrat referre audire se quàm malè ille tractaretur. Quibus ego auditis, vicẽ eius miseratus, Dinonẽ fratrem statim ad eũ mitto in viaticũ, datis trecentis drachmis. Reuersus ille, me conuenit, ac primùm & amplectitur & laudat, qui suo fratri viaticum præbuissem: &

[illegible]

suam fortunam miserantur, simul etiam cognatos suos incusans, me per eum lacrymis rogans, ut se iuvare, quemadmodum superiori quoque tempore me verum esse amicum expertus esset: quia se viginti sex minis esse redemptum indicabat, plorans atque eiulans, ad eam summam me conferre sibi iubebat aliquid. Quae cum ego audirem, misertus eius sum, & quia male affectum videbam, nam vulnera in tibiis sub compedibus orta, quorum cicatrices adhuc habet, & si vobis ostendere iusseritis, nolet, mihi demonstrarat, respondi me & superiori tempore eius amicum ex animo fuisse, & nunc in calamitate opitulaturum: & trecentas drachmas, quas fratri ad eum proficiscenti mutuassem, condonavi, & mille drachmas ei redimendo gratuito collaturum. Neque vero hoc ei verbis promittebam, re vero ipsa non praestabam: sed quoniam praesentem pecuniam non habebam, propterea quod male mihi cum Phormione conveniebat, per quem relictis mihi a patre facultatibus spoliatus eram, delatis ad Theoclem, qui tum argentariam faciebat, poculis & aurea corona, quae ex patrimonio habebam, iussi illi dare mille drachmas. Atque hoc gratis argentum ei dedi, & dedisse fateor. Diebus non multis post me convenit, ac plorans dixit, hospites qui sibi pecuniam, qua redimeretur, mutuassent, reliquum argentum repetere, in syngrapha autem contineri, ut aut intra dies triginta redderet, aut duplum deberet: neque praedium illud mihi vicinum velle quemquam vel emere vel pignori accipere: quod frater Arethusius, mancipio, quod usque descripta sunt, dominus, non pateretur quemquam id vel emere, vel pignori accipere, tanquam [illegible] sibi pecunia deberetur. Tu igitur, inquit, id mihi suppedita quod deest, antequam triginta dies praetereant, & hoc id quod dedi, mille drachmae pereant & ipse in servitutem abducar. Collectas autem, inquit, ubi collegero, & hospitibus satisfecero, tibi reddam quicquid mutuaris. Scis autem, inquit, leges etiam iubere, ut captus ei per quem ab hostibus redemptus est, nisi precium reddiderit, addicatur. Haec ex eo cum audirem, & non mentiri putarem, respondi, ut homo adolescens & familiaris, qui nullam iniuriam metuerem: & antehac sinceras tibi amicus fui, Nicostrate, & in adversis rebus, quantum potui, te iuvi. Quoniam autem totam summam in praesentia nancisci non potes, neque ipse praesentem pecuniam habeo, de possessionibus meis tibi concedam, quantum que [illegible] pro eo quod tibi deest, oppignores, et hospitibus satisfacias: & commodo mea annum sine foenore utaris. Verum ubi pecuniam de collectis collegeris, fac id quod polliceris, meam mihi possessionem ut redimas. Haec ille audito, [illegible], ita me quam primum agere iubebat, priusquam praeterirent dies intra quos sibi precium numerare oporteret diceret. Aedes igitur Arcesanti Pamboratae sedecim minis oppignero, quem ille mihi conciliavit, octonis obolis in minas in menses singulos numeratis. Accepta autem pecunia tantum abfuit, ut mihi pro collato in se beneficio gratiae aliquid referret, ut statim per insidias ea fraudare me instituerit, & inimicitias mecum exerceret: quod ego inops consilii, ut adolescens & rerum imperitus, summam ipse non repeterem, quibus aedes oppigneratae erant, sed condonarem. Ac primum quidem cum adversariis mihi insidiatur, & fidem eis dat, deinde cum mihi negocia facesserentur: & meas rationes, quarum gnarus erat, prodit, * & exactori publico

A ἀνθρώπου τὴν αὐτοῦ συμφοράν, καὶ κατηγοροῦντος ἅμα τῶν αὑτοῦ οἰκείων, ὅτι οὐκ ἐβοήθησαν αὐτῷ, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ἦν αὐτῷ ἀληθινὸς φίλος, καὶ κλαίοντος ἅμα καὶ λέγοντος ὅτι ἓξ καὶ εἴκοσι μνῶν λελυμένος εἴη, καὶ κελεύοντός μέ τι εἰσενεγκεῖν αὐτῷ εἰς τὰ λύτρα· ἀκούσας ἐγὼ ταῦτα, καὶ ἐλεήσας τοῦτον, καὶ ἅμα ὁρῶν κακῶς διακείμενον, καὶ ἐπιδεικνύοντος ἕλκη ἐν ταῖς κνήμαις ὑπὸ τῶν δεσμῶν, ὧν ἔτι τὰς οὐλὰς ἔχει, καὶ ἐὰν κελεύσητε αὐτὸν δεῖξαι, οὐκ ἐθελήσει, ἀπεκρινάμην αὐτῷ, ὅτι καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ἦν αὐτοῦ φίλος ἀληθινός, καὶ νῦν ἐν τῇ συμφορᾷ βοηθήσοιμι αὐτῷ· καὶ τάς τε τριακοσίας ἃς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔδωκα ἐφόδιον, ὅτε ἐπορεύετο ἐπὶ τοῦτον, ἀφείην αὐτῷ, χιλίας τε δραχμὰς ἔφην αὐτῷ δώσειν εἰς τὰ λύτρα. καὶ τοῦτο οὐ λόγῳ μὲν ὑπεσχόμην, ἔργῳ δὲ [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

αὐτῷ τὸ ἀργύριον, [illegible]

[illegible]

φέρει τοῦ δημοσίου ἀπέδωκεν εἰς ἐμφανῶν καταστάσεως ἐπιβολὴν ἑξακοσίας καὶ δέκα δραχμάς, Λυκίδῃ τῷ μυλωθρῷ προσκαλεσάμενος τὴν δίκην· κλητῆρα δ' ἐπιγράφεται κατ' ἐμοῦ τὸν ἀδελφὸν τὸν αὑτοῦ Ἀρεθούσιον, οὗπέρ ἐστι τὰ ἀνδράποδα ταυτί, καὶ ἄλλον τινά. καὶ παρεσκευάζετο, εἰ ἀπογράψαιμι κατὰ τῶν οἰκετῶν τῶν ἀδικησάντων με τὰς δίκας, ἃς εἰλήχειν αὐτοῖς, ἐνδεικνύναι με, καὶ ἐμβάλλειν εἰς τὸ δεσμωτήριον. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις, ὁ Ἀρεθούσιος ἀπρόσκλητόν μου δέκα δραχμῶν δίκην καταδικασάμενος, ὡς ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, κλητῆρας ἐπιγραψάμενος, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν βίᾳ τὰ σκεύη πάντα ἐξεφόρησε πλεῖον ἢ εἴκοσι μνῶν ἄξια, καὶ οὐδ' ὁτιοῦν κατέλιπεν. ἐπειδὴ δ' ἐγὼ τιμωρούμενος αὐτόν, ἐκτείσας τῷ δημοσίῳ τὸ ὄφλημα, ἐπειδὴ ἐπυθόμην τὴν ἐπιβουλήν, ἐπεξῄειν τὸν κλητῆρα τὸν ὁμολογοῦντα κεκλητευκέναι με ψευδοκλητείας κατὰ τὸν νόμον, ἐλθὼν εἰς τὸ χωρίον μου τῆς νυκτός, ὅσα ἦν φυτὰ ἐγκεκεντρισμένα γενναῖα καὶ ἀμπελίδια, ἐξέκοψε, καὶ τὰς αἱμασιὰς τὰς περὶ τὰ φυτευτήρια κατέβαλεν, οὕτω δεινῶς ὡς οὐδ' ἂν οἱ πολέμιοι διαθεῖεν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις, μεθ' ἡμέραν εἰσπέμψαντες παιδάριον ἀστὸν εἰς τὸ χωρίον, ἐπειδὴ γείτονες ἦσαν καὶ ὅμορον τὸ χωρίον εἶχον, ἐκέλευον τὴν ῥοδωνιὰν ἀποκλᾶν, ἵν' εἰ καταλαβὼν αὐτὸν ἐγὼ δήσαιμι ἢ πατάξαιμι ὡς δοῦλον ὄντα, γραφήν με γράψαιντο ὕβρεως. ὡς δὲ τούτου διήμαρτον, καὶ ἐγὼ μάρτυρας μὲν ὧν ἔπασχον ἐποιησάμην, αὐτὸς δ' οὐδὲν ἐξημάρτανον εἰς αὐτούς, ἐνταῦθα ἤδη μοι ἐπιβουλεύει τὸ μέγιστον ἐπιβούλευμα. ἐπειδὴ γὰρ ἤδη μου κατ' αὐτοῦ τὴν τῆς ψευδοκλητείας γραφήν, καὶ μέλλοντος εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, τηρήσας με ἀνιόντα ἐκ Πειραιῶς ὀψέ, περὶ τὰς λατομίας παίει τε πὺξ καὶ ἁρπάζει μέσον, καὶ ὦσεν ἄν με εἰς τὰς λατομίας, εἰ μή τινες προσιόντες βοῶντός μου παρεγένοντο καὶ ἐβοήθησαν. μεθ' ἡμέρας δ' οὐ πολλὰς ὕστερον εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, πρὸς ᾗ ἦν ἡμέρᾳ, καὶ ἐξελέγξας αὐτὸν τῶν τε ψευδῆ κεκλητευκότα, καὶ τἆλλα ἃ ὑπῆρχεν ἠδικηκότα, εἷλον. καὶ ἐν τῇ τιμήσει, βουλομένων τῶν δικαστῶν θανάτου τιμῆσαι αὐτῷ, ἐδεήθην ἐγὼ τῶν δικαστῶν μηδὲν δι' ἐμοῦ τοιοῦτον πρᾶξαι, ἀλλὰ συνεχώρησα ὅσου αὐτοὶ ἐτίμων ταλάντου, οὐχ ἵνα μὴ ἀποθάνοι ὁ Ἀρεθούσιος (ἄξια γὰρ αὐτῷ θανάτου εἴργαστο εἰς ἐμέ), ἀλλ' ἵνα ἐγὼ Πασίωνος ὢν καὶ κατὰ ψήφισμα πολίτης μηδένα Ἀθηναίων ἀπεκτονὼς εἴην. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω πρὸς ὑμᾶς, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Μαρτυρία.

Ἃ μὲν οὖν τοίνυν ἀδικούμενος ὑπ' αὐτῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν ἀπογραφὴν ἐποιησάμην, διήγημαι ὑμῖν· ὡς δ' ἔστιν Ἀρεθουσίου τὰ ἀνδράποδα ταυτί, καὶ ὄντα ἐν τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐκείνου ἃ ἀπέγραψα, ἐπιδείξω ὑμῖν. τὸν μὲν γὰρ Κέρδωνα ἐκ μικροῦ παιδαρίου ἐξεθρέψατο· καὶ ὡς ἦν Ἀρεθουσίου, τούτων ὑμῖν τοὺς εἰδότας μάρτυρας παρέξομαι.

Μαρτυρία.

Ἔτι δὲ τοίνυν ὅπου ἠργάσατο πώποτε, ὡς τοὺς μισθοὺς Ἀρεθούσιος ἐκομίζετο ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ δίκας ἐλάμβανε καὶ ἐδίδου, ὁπότε κακόν τι ἐργάσαιτο, ὡς δεσπότης ὤν, τούτων ὑμῖν τοὺς εἰδότας μάρτυρας παρέξομαι.

Μαρτυρίες.

Τὸν δὲ Μάνην, δανείσας ἀργύριον Ἀρχεπόλιδι τῷ Πειραιεῖ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν αὐτῷ ἀποδοῦναι ὁ Ἀρχέπολις οὔτε τοὺς τόκους οὔτε τὸ ἀρχαῖον, ἐναπετίμησεν αὐτῷ. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Μαρτυρίες.

exoticam mulctam ex euidentium constitutione, sexcentas & decem drachmarum, Lycidæ* Mylothri causam agente. Viatorem autem contra me, fratrem suum Arethusium inscribit, cuius hæc mancipia sunt & alterum quendam. Ita enim se parabant, ut si causas, quarum iudicia eram adeptus, agere instituissem contra domesticos, à quibus iniuriis afficiebar, me deferrent & in carcerem conijcerent. Præterea me in ius non vocatum, decem* drachmis mulctauit Arethusius, vt arbitror, viatoribus inscriptis: & ingressus in ædes meas, vasa omnia vi exportauit, quæ viginti minarum precium superabant, neque quicquam reliquit. Cum autem, cognitis insidiis mulctam soluissem, ac partes suas duceret viatorem, qui se mihi renunciasse dicebat, Arethusium falsæ renunciationis, ex lege postulabam. Is autem noctu ingressus in agrum meum, quotquot erant surculi arboribus generosi inserti, & arbusculas excidit: & plantaria vicarum obsepta, ita miserè confregit, vt nec ab hostibus vastarentur. Ad hæc etiam interdiu puerulo ciui intromisso, cùm & vicini essent, & prædium contiguum haberent, rosarum gemmas eum euellere miserunt, si eum deprehensum ego vel vincirem vel verberarem, iniuriarum actionem contra me instituerent. Quo consilio cum frustrati essent, & ego facinorum illorum testes facerem, ipse autem nihil erga eos delinquerem, tum verò maximas insidias mihi comparauit. Quum enim falsæ renunciationis in eum actionem iam instituissem & in iudicium ingressurus essem, obseruato me ex Piræeo digredi de sero, circa lapicidinas & pugnis petit, & medium arripiens, ipse in lapicidinas deiecisset, nisi quidam accurrentes clamore meo, suppetias tulissent. Diebus non multis post, ingressus in iudicium ad diem præfinitam, & eo falsæ renunciationis conuicto hominem cum aliorum scelerum quæ exposui, tum peregrinum in irroganda mulcta, cùm eum iudices capitis damnaturi essent, precatus eos ego sum, ne tale quid mea causa facerent, sed vt talentum, quanti ipsi litem æstimabant, admitterent: non vt ne Arethusius* occideretur (meritus enim suis in me sceleribus commiserat) sed ne ego Pasionis filius & ex decreto ciuis, quempiam Atheniensem occiderem. Hæc omnia verè à me dici, ex testibus audietis.

TESTES.

Quibus igitur iniuriis ab eis affectus, Iudices, descriptionem feci, exposui vobis. Esse autem Arethusij mancipia ista, & in eius facultatibus esse quæ ego descripsi, vobis demonstrabo. Cerdonem enim ab incunabulis educauit: atque eum fuisse Arethusij vt constet, eos qui norunt testes vobis producam.

TESTES.

Apud quoscumque porrò fecit opus, mercedes accepisse Arethusium, & eo item dedisse, tum accepisse, si quid deliquisset, vt herum: earum rerum gnaros vobis testes exhibebo.

TESTES.

Manem autem, mea pecunia Archepolidi Piræeo fœnerata, cùm Archepolis neque vsuram neque sortem omnem reddere posset, in æstimationem accepit, & vt vera me dicere appareat, horum vobis testes producam.

TESTES.

Præterea ex his quoque cognoscetis, Arethusij esse hu-

Ἔτι τοίνυν καὶ ἐκ τῶνδε γνώσεσθε, ὅτι Ἀρεθουσίου ἦν

mites istos: quoties vel pomaria redemerunt, vel A messem demetendam conduxerunt, vel aliquod aliud rusticum opus conficiendum susceperunt: Aretusius pro eis & emit, & conduxit. Quæ vera esse, & ipsi ex testibus audietis.

TESTES.

Quantum igitur testimoniis ostendere potui, Aretusij esse mancipia ista, ea vobis explicaui. Dicam autem etiam de prouocatione, qua & illi me, & ego illos prouocaui. Isti, cum prima[b] recognitio fieret, profitebantur se paratos esse, ipsi mihi mancipia in quæstionem dare eo consilio, vt ad sibi quoddam testimonium esset. Ego verò eis coram testibus respondi, me paratum esse me cum eis ad senatum, & accipere cum eo vel cum XI. viris. Nam si priuato iudicio cum eis agerem, at ipsi ea mihi traderent: me accepturum fuisse, nunc, reip. b. esse & mancipia, & B descriptionem. Quæstiones igitur publicè habendas esse. Negat enim decere priuatum à me homine publicos seruos torqueri. neque enim quæstiones in mea potestate erant, neque committendum, vt de iis quæ isti dixerint, ego statuerem, arbitrabar: sed vel à magistratu, vel à delictis à senatu scribi oportere, & obsignatas quæstiones, quicquid homines dixissent, iudicibus offerri: vt illa audient, quod vobis videretur, decerneretis. Nam si homines priuatim à me torti essent, illi omnibus contradixissent. Sin publicè coram magistratu autem delicti à senatu, quod ea vilium esse, quæstiones habuissent. Quæ cum ego vellem, illi se magistratum sequi nolunt negabant, neque in senatum sequi me volebant. Vt igitur hæc à me verè dici constet, voca mihi horum testes.

TESTES.

Est autem multis modis impudentes mihi videntur, qui ea quæ vestra sunt, sibi vendicent: tamen qui C sine è legibus vestris, vel in primis apparebit, illius iudices capitis damnati essent Aretusium, præcauerunt eos, et pecuniarum mulctam infligerent, & me, et permitterent esse vna solummodo publicabantur. Tantum autem abest, ut præstent quæ spoponderunt: vt vestra etiam sibi vendicent. Atqui leges iubent eius opes publicari, qui sponsione se pro re aliqua publica fecerit, nec soluerit. Proinde, tametsi istorum essent mancipia, tamen ea publicari oportebat, si qua modò est legum authoritas. Ac priusquam fieret ærarius Aretusius, confessi erant, eum fratrum esse locupletissimum. Postquam autem leges iubent illius fortunas vobis tradi, tum propter exilia Aretusij, atque alia sibi mater vendicat, alia fratres. Decet autem consideratè vobiscum agere vellent, declaratis omnibus illius facultatibus, si quis ea quæ sua essent, descripsisset, ea sibi vendicare. Si igitur cogitabitis, nunquam defore qui vestra sibi vendicent (aut enim pupillos aut pupillas subornabunt, & vestram misericordiam implorabunt: aut senectutem & inopiam, & matris alimoniam commemorantes & deplorantes, per quæ vos facillimè posse decipi putant, vos etiam rempublicam fraudare studebant. Iis igitur inopiam neglecta omnibus, nos condemnabitis, vestro erit is functi officio.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

Μάρτυρες.

[illegible]

... ταῦτα παριδόντες πάντα, καταψηφιεῖσθε, ὀρθῶς βουλεύσεσθε.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΟΝΩΝΟΣ αἰκίας λόγου.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΚΟΝΩΝΟΣ ΑΙΚΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

Ὑβρισθεὶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ παθὼν ὑπὸ Κόνωνος τουτουὶ τοιαῦθ᾽, ὥστε πολὺν χρόνον πάνυ μήτε τοὺς οἰκείους μήτε τῶν ἰατρῶν μηδένα προσδοκᾶν περιφεύξεσθαί με [illegible]

AARGVMENTVM ACTIONIS INiuriarum contra Cononem, ob verbera.

Ariston Atheniensis Cononem verberationis accusat: [illegible]

DEMOSTHENIS CONTRA CONONEM ACTIO

Iniuriarum ob verbera, Hieronymo Vuolfio interprete.

Qvvm essem contumeliis affectus, & sic tractatus à Conone, Iudices, vt longo tempore neque domestici mei, neque medicorum quisquam me euasurum putarent: recuperata valetudine, & praeter opinionem conseruatus, eum hoc crimine postulaui. Cũ enim omnes cognati & amici, quos consului, eum, [illegible] in carcerem abripi, & publicè contumeliae posse accusari dicerent: mihi autem suaderent & monerent, ne grauiora quàm ferre possem, susciperem [illegible] quia essem affectus [illegible] ciperem, deq; illorum sententia priuatim iudicium [illegible] quanquam cupidissimè illum rei capitalis reum fecissem. [illegible] vos omnes, audi[illegible] quae mihi factae sunt, veniam esse datu[illegible]. Quanquam enim magna est, quam [illegible] perpessus [illegible] minor tamen post[illegible] istius improbitas. Peto autem & rogo vos pariter omnes, primum, vt me de iniuriis conquerentem benignè audiatis: deinde, si contra ius & leges tractatus esse videbor, vt me in meo iure adiuuetis. Exponam autem vobis ab initio rem omnem eo ordine, vt gesta est, quàm potero paucissimis. Ab hinc triennium, custodia nobis denunciata, Panactum sumus egressi. Habuerunt autem Cononis filij, tabernacula prope nos, quod vtinam factum non esset. Primae enim [illegible] & offensae, inde nobis ortae sunt, [illegible]. Potabant illi quotidie, cum primum [illegible], totos dies: idque dum in praesidio fuerunt facere non destiterunt. Nos verò, vt hic solebamus, ita foris quoque degebamus. Qua igitur horam [illegible] alij parare solent, ea illi iam bacchabantur, plerunque in pueros nostros pedisequos, tandem etiam in nos ipsos. Illos enim, dum cibum coquerent, fumo aut conuicijs, quicquid [illegible] molestos sibi esse, cum dicerent: & [illegible] & [illegible], neque vllum petulantiae genus aut contumeliae praetermittebant. Quae nos cum videremus, & aegrè ferremus: primùm dissimulauimus. Vt autem nos [illegible], neque desinebant: duci rem indicauimus, cumque communiter omnes con[illegible] non ego solum ab aliis. Qui cùm eos obiurgasset, & eorum [illegible] solum, de quibus nos questi eramus: sed propter omnia totum in exercitu edita facinora, tantum abfuit vt desinerent, aut erubescerent, cum primum tenebrae factae essent, statim in nos eodem die vesperi impetum fecerunt, ac primùm maledixerunt, tandem verberibus etiam me affecerunt:

& tantum clamorem & tumultum circa tentorium excitarunt, ut & dux & centuriones venirent, & aliorum militum quidam, qui prohibuerunt, ne quid in nos grauius consulerent, aut a nobis paterentur, ea debacchatione irritati. Re hactenus progressa, ut huc rediuimus, ira, ut fieri solet, inter nos & simultas fuit. non tamen ego vel in ius eos propterea vocandos, vel ullam rationem habendam eorum quæ acciderant, putabam, sed illud omnino decreueram, cauere, ac dare operam, ne posthac in similes homines inciderem. Exhibito igitur in primis de his quæ dixi testimonio, postea quæ ab illo sim perpessus, ostendam: ut sciatis, eum, cum prima delicta castiganda fuissent, ipsum priorem multo atrociora commisisse.

TESTIMONIA.

Quæ igitur putabam negligenda esse duxi, hæc sunt. Non multo autem post, deambulante me pro more meo vesperi in foro, cum Phanostrato Cephisiense, quodam meo æquali, præterit Ctesias filius istius, ebrius circa Leocorium prope Pythodori ædes. Conspicatus autem nos, clamore sublato, secumque mussitans more hominis ebrij, ut non intelligeremus quid loqueretur, pertendit Meliten versus ascendens. Potabant autem ibi (sic enim postea accepimus) apud Pamphilum fullonem, Conon, Theotimus quidam, Archebiades, Spintharus Eubuli filius, Theogenes Andromenis filius, multi alij. Quibus Ctesias concitatis, in forum venit. Sic autem accidit, nobis a Proserpinæ fano reuertentibus, & deambulantibus ut rursum prope ipsum Leocorium essemus, & in illos incideremus. Ut autem congressi sumus, unus eorum, quidam homo ignotus, in Phanostratum irruit, eumque detinet. Conon autem, & filius eius, & Andromenis filius, in me facto impetu, primum me exuunt. Deinde supplantatum & prostratum in cœnum, sic tractarunt insiliendo, & contumeliose vexando, ut labrum discinderent, & oculos occluderent, & tam male affectum relinquerent, ut neque surgere, neque loqui possem. Iacens autem, multa ex eis audiebam. ac cætera quidem contumeliosa sunt, quorum quædam apud vos nominare erubescerem. Quod vero insolentiæ Cononis signum & argumento est, ductu eius & auspicijs facta esse omnia, id vobis dicam. Cantabat enim gallos victores imitatus. Alij autem iubebant eum alarum vice, latera cubitis plangere. Post hæc ego a prætereuntibus ablatus sum nudus: illi abierunt, veste mea rapta. Ut autem ad fores veni, clamor & strepitus matris & ancillarum ortus est. Vix tandem me in balneum ægre perlatum & ablutum, medicis ostenderunt. Hæc ut vera esse constet, testes vobis producam.

TESTES.

Accidit autem, Iudices, ut & Euxitheus hic Cholleides, noster cognatus, & Midias aliunde a cœna cum illo redeuntes, mihi obuiam facti, cum iam prope ædes essemus, & in balneum ferrer, sequerentur, & medicum adducentibus adessent. Erat autem adeo infirmus, ut ne procul a balneo domum auferrer, iis qui aderant, videretur, me ad Midiam illa nocte esse ferendum: itaque fecerunt. Cape igitur & horum testimonia, ut videatis multos esse conscios,

καὶ τοσαύτην κραυγὴν καὶ θόρυβον περὶ τὴν σκηνὴν ἐποίουν, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς ταξιάρχους ἐλθεῖν, καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν τινας, οἵπερ ἐκώλυσαν μηδὲν ἡμᾶς ἀνήκεστον παθεῖν, μηδ᾽ αὐτοὺς ποιῆσαι παροινουμένους ὑπὸ τούτων. τοῦ δὲ πράγματος εἰς τοῦτο προελθόντος, ὡς δεῦρ᾽ ἐπανήλθομεν, ἦν ἡμῖν, οἷον εἰκός, ἐκ τούτων ὀργὴ καὶ ἔχθρα πρὸς ἀλλήλους. οὐ μὴν ἔγωγ᾽ ᾤμην δεῖν οὔτε δίκην λαχεῖν αὐτοῖς, οὔτε λόγον ποιεῖσθαι τῶν συμβάντων οὐδένα· ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ἁπλῶς ἐγνώκειν, τὸ λοιπὸν εὐλαβεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι μὴ πλησιάζειν τοῖς τοιούτοις. πρῶτον μὲν οὖν τούτων ὧν εἴρηκα βούλομαι τὰς μαρτυρίας παρασχόμενος, μετὰ ταῦτα οἷ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ τούτου πέπονθ᾽ ἐπιδεῖξαι, ἵν᾽ εἰδῆτε, ὅτι ᾧ προσῆκεν τοῖς τὸ πρῶτον ἁμαρτηθεῖσιν ἐπιτιμᾶν, οὗτος αὐτὸς πρὸ πολλοῦ δεινότερ᾽ εἴργασται.

Μαρτυρίαι.

Ὧν μὲν τοίνυν οὐδέν᾽ ᾤμην δεῖν λόγον ποιεῖσθαι, ταῦτ᾽ ἐστί. χρόνῳ δ᾽ ὕστερον οὐ πολλῷ περιπατοῦντος, ὥσπερ εἰώθειν, ἑσπέρας ἐν ἀγορᾷ μου μετὰ Φανοστράτου τοῦ Κηφισιέως, τῶν ἡλικιωτῶν τινος, παρέρχεται Κτησίας ὁ υἱὸς ὁ τούτου μεθύων, κατὰ τὸ Λεωκόριον, ἐγγὺς τῶν Πυθοδώρου. κατιδὼν δ᾽ ἡμᾶς καὶ κραυγάσας, καὶ διαλεχθείς τι πρὸς αὑτὸν οὕτως ὡς ἂν μεθύων, ὥστε μὴ μαθεῖν ὅ τι λέγοι, παρῆλθε πρὸς Μελίτην ἄνω. ἔπινον δ᾽ ἐνταῦθα (ταῦτα γὰρ ὕστερον ἐπυθόμεθα) παρὰ Παμφίλῳ τῷ κναφεῖ Κόνων οὑτοσί, Θεότιμός τις, Ἀρχεβιάδης, Σπίνθαρος ὁ Εὐβούλου, Θεογένης ὁ Ἀνδρομένους, πολλοί τινες, οὓς ἐξαναστήσας ὁ Κτησίας ἐπορεύετο εἰς τὴν ἀγοράν. καὶ ἡμῖν συνέβαινεν ἀναστρέφουσιν ἀπὸ τοῦ Φερρεφαττίου, καὶ περιπατοῦσιν πάλιν κατ᾽ αὐτό πως τὸ Λεωκόριον εἶναι, καὶ τούτοις περιτυγχάνομεν. ὡς δ᾽ ἀνεμίχθημεν, εἷς μὲν αὐτῶν ἀγνώς τις τῷ Φανοστράτῳ προσπίπτει, καὶ κατεῖχεν ἐκεῖνον, Κόνων δ᾽ οὑτοσὶ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ Ἀνδρομένους υἱὸς ἐμοὶ περιπεσόντες, τὸ μὲν πρῶτον ἐξέδυσαν, εἶθ᾽ ὑποσκελίσαντες καὶ ῥάξαντες εἰς τὸν βόρβορον, οὕτω διέθηκαν ἐναλλόμενοι καὶ ὑβρίζοντες, ὥστε τὸ μὲν χεῖλος διακόψαι, τοὺς δ᾽ ὀφθαλμοὺς συγκλεῖσαι· οὕτω δὲ κακῶς ἔχοντα κατέλιπον, ὥστε μήτ᾽ ἀναστῆναι, μήτε φθέγξασθαι δύνασθαι. κειμένου δέ μου, ἤκουον αὐτῶν πολλὰ καὶ δεινὰ λεγόντων. καὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ βλασφημίαν ἔχει τινά, καὶ ὀνομάζειν ὀκνήσαιμ᾽ ἂν ἐν ὑμῖν ἔνια· ὃ δὲ τῆς ὕβρεώς ἐστι τῆς τούτου σημεῖον, καὶ τεκμήριον τοῦ πᾶν τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τούτου γεγενῆσθαι, τοῦθ᾽ ὑμῖν ἐρῶ. ᾖδε γὰρ τοὺς ἀλεκτρυόνας μιμούμενος τοὺς νενικηκότας, οἱ δὲ κροτεῖν τοῖς ἀγκῶσιν αὐτὸν ἠξίουν ἀντὶ πτερύγων τὰς πλευράς. καὶ μετὰ ταῦτα ἐγὼ μὲν ἀπεκομίσθην ὑπὸ τῶν παρατυχόντων γυμνός, οὗτοι δ᾽ ᾤχοντο θοἰμάτιον λαβόντες μου. ὡς δ᾽ ἐπὶ τὴν θύραν ἦλθον, κραυγὴ καὶ βοὴ τῆς μητρὸς καὶ τῶν θεραπαινῶν ἦν· καὶ μόλις ποτὲ εἰς βαλανεῖον ἐνεγκόντες με καὶ περιπλύναντές με, ἔδειξαν τοῖς ἰατροῖς. ὡς οὖν ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Συνέβη τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ Εὐξίθεον τουτονὶ τὸν Χολλείδην, ὄνθ᾽ ἡμῖν συγγενῆ, καὶ Μειδίαν μετὰ τούτου ἀπὸ δείπνου ποθὲν ἀπιόντας, περιτυχεῖν πλησίον ὄντι μοι τῆς οἰκίας ἤδη, καὶ εἰς τὸ βαλανεῖον φερομένῳ παρακολουθῆσαι, καὶ ἰατρὸν ἄγουσι παραγενέσθαι. οὕτω δ᾽ εἶχον ἀσθενῶς, ὥσθ᾽ ἵνα μὴ μακρὰν φεροίμην οἴκαδε ἐκ τοῦ βαλανείου, ἔδοξε τοῖς παροῦσιν ὡς τὴν μητέρα τὴν τοῦ Μειδίου κομίσαι με τὴν ἑσπέραν ἐκείνην· καὶ ἐποιήσαμεν οὕτω. λαβὲ οὖν καὶ τὰς τούτων μαρτυρίας, ἵν᾽ εἰ-

δέδωκ' ὅτι πολλοὶ συνίσασιν ὡς ὑπὸ τούτων ὑβρίσθην.

Μαρτυρία.

Λαβὲ δὴ καὶ τὴν τοῦ ἰατροῦ μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Τότε μὲν τοίνυν παραχρῆμα ὑπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἔλαβον, καὶ τῆς ὕβρεως, οὕτω διετέθην ὥσπερ ἀκούετε, καὶ μεμαρτυρήκασιν ὑμῖν πάντες οἱ εὐθὺς ἰδόντες. μετὰ δὲ ταῦτα, τῶν μὲν οἰδημάτων τῶν ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῶν ἑλκῶν οὐδὲν ἔφη φοβεῖσθαι λίαν ὁ ἰατρός. πυρετοὶ δὲ παρηκολούθουν μοι συνεχεῖς καὶ ἀλγήματα, ὅλου μὲν τοῦ σώματος πάνυ σφοδρὰ καὶ δεινά, μάλιστα δὲ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ἤτρου, καὶ τὰ σιτία ἀποκεκλῄμην. καὶ ὡς μὲν ὁ ἰατρὸς ἔφη, εἰ μὴ κάθαρσις αἵματος αὐτομάτη μοι πάνυ πολλὴ συνέβη, περιωδύνῳ ὄντι καὶ ἀπορουμένῳ ἤδη, κἂν ἔμπυος γενόμενος διεφθάρην· νῦν δὲ τοῦτ' ἔσωσε τὸ αἷμα ἀποχωρῆσαν. ὡς οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ παρηκολούθησέ μοι τοιαύτη νόσος ἐξ ἧς εἰς τοὔσχατον ἦλθον, ἐξ ὧν ὑπὸ τούτων ἔλαβον πληγῶν, λέγε τὴν τοῦ ἰατροῦ μαρτυρίαν, B καὶ τὴν τῶν ἐπισκοπούντων.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ μετρίας τινὰς καὶ φαύλας πληγὰς λαβών, ἀλλ' εἰς πᾶν ἐλθὼν διὰ τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἀσέλγειαν τὴν τούτων, πολὺ ἐλάττω τῆς προσηκούσης εἴληχα δίκην, πολλαχόθεν νομίζω δῆλον ὑμῖν γεγενῆσθαι. οἶμαι δ' ὑμῶν ἐνίους θαυμάζειν, τί ποτ' ἔστιν ἃ πρὸς ταῦτα τολμήσει Κόνων λέγειν. βούλομαι δὴ προειπεῖν ὑμῖν ἃ ἐγὼ πέπυσμαι λέγειν αὐτὸν παρεσκευάσθαι, ἀπὸ τῆς ὕβρεως καὶ τῶν πεπραγμένων ἄγων τὸ πρᾶγμα εἰς γέλωτα καὶ σκώμματ' ἐμβαλεῖν πειράσεσθαι, καὶ ἐρεῖν ὡς εἰσὶν ἐν τῇ πόλει πολλοί, καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν υἱεῖς, οἳ παίζοντες οἷ' ἄνθρωποι νέοι σφίσιν αὐτοῖς ἐπωνυμίας πεποίηνται, καὶ καλοῦσι τοὺς μὲν ἰθυφάλλους, τοὺς δὲ αὐτοληκύθους, ἐρῶσι δ' ἐκ τούτων ἑταιρῶν τινες, καὶ δὴ καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ εἶναι τούτων ἕνα, καὶ πολλάκις περὶ ἑταίρας καὶ εἰληφέναι καὶ δεδωκέναι πληγάς, καὶ ταῦτ' εἶναι νέων ἀνθρώπων. ἡμᾶς δὲ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς παροίνους μέν τινας καὶ ὑβριστὰς κατα- C σκευάσει, ἀγνώμονας δὲ καὶ πικρούς. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, χαλεπῶς ἐφ' οἷς πέπονθα ἐνεγκών, οὐχ ἧττον τοῦτ' ἀγανακτήσαιμ' ἄν, καὶ ὑβρισθῆναι νομίσαιμι, εἰ οἷόν τ' εἰπεῖν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ δόξει Κόνων λέγειν περὶ ἡμῶν, καὶ τοσαύτη τις ἄγνοια παρ' ὑμῖν ἐστιν, ὥστε, ὁποῖος ἄν τις ἕκαστος εἶναι φῇ ἢ ὁ πλησίον αὐτὸν αἰτιάσηται, τοιοῦτος νομισθήσεται, τοῦ δὲ καθ' ἡμέραν βίου καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων μηδ' ὁτιοῦν ἔσται τοῖς μετρίοις ὄφελος. οὔτε γὰρ παροινοῦντας οὔθ' ὑβρίζοντας ἡμᾶς οὐδεὶς ἀνθρώπων ἑώρακεν, οὔτ' ἄγροικον οὐδὲν ἡγούμεθα ποιεῖν, εἰ περὶ ὧν ἠδικήμεθα, ἀξιοῦμεν κατὰ τοὺς νόμους δίκην λαβεῖν. ἰθυφάλλους δὲ καὶ αὐτοληκύθους συγχωροῦμεν εἶναι τοῖς υἱέσι τοῖς τούτου, καὶ ἔγωγε εὔχομαι τοῖς θεοῖς εἰς Κόνωνα καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς τούτου καὶ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τρέπεσθαι. οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ τελοῦντες ἀλλήλους τῷ ἰθυφάλλῳ, καὶ τοιαῦτα ποιοῦντες ἃ πολλὴν αἰσχύνην ἔχει καὶ λέγειν, μὴ ὅτι γε δὴ ποιεῖν ἀνθρώπους μετρίους. ἀλλὰ τί ταῦτ' ἐμοί; θαυμάζω γὰρ ἔγωγε, εἴ τις ἐστὶ πρόφασις παρ' ὑμῖν ἢ σκῆψις ηὑρημένη, δι' ἧς, ἂν ἐξελεγχθῇ τις ὑβρίζων καὶ τύπτων, δίκην οὐ δώσει. οἱ μὲν γὰρ νόμοι πολὺ τἀναντία, καὶ τὰς ἀναγκαίας προφάσεις, ὅπως μὴ μείζους γίγνωνται, προείδοντο, οἷον (ἀνάγκη γάρ μοι καὶ ταῦτα ζητῆσαι καὶ πυθέσθαι διὰ τοῦτον) * εἰσὶ κακηγορίας δίκαι· φασὶ τοίνυν ταύτας διὰ τοῦτο γίγνεσθαι, ἵνα μὴ λοιδορούμενοι, τύπτειν ἀλλήλους προάγωνται. πάλιν

A quibus iniuriis ab istis sim affectus.

TESTIMONIVM.

Capę & medici testimonium.

TESTIMONIA.

Tunc igitur statim plagæ quas acceperam, & contumeliæ eo me redegerant, quemadmodum audistis, & omnes hi qui me statim viderunt, testificati sunt. Post autem de tuberibus & hulceribus in facie, se non admodum solicitum esse dicebat medicus. Febres autem me continuæ sequebantur, & cruciatus totius corporis perquàm & vehementes & atroces, primis verò laterum atque imi ventris: neque cibum capere poteram: &, vt medicus quidem affirmabat, nisi mihi doloribus afflicto & iam desperanti, purgatio sanguinis vltrò copiosa superuenisset, me saniosum factum, fuisse periturum: nunc is sanguis recessu mihi suo salutari fuit. Hæc igitur verè à me dici, & talem morbum mihi fuisse obortum, qui me in extremum periculum coniecit, ex iis quas ab illo acceperam plagis, vt constet, medici testimonium; & eorum qui me viserunt, recita.

TESTIMONIA.

Me igitur non mediocribus & leuibus plagis acceptis, sed in extremum discrimen adductum per illorum contumeliam & proteruitatem, actionem multo quàm conueniebat instituisse leniorem, perspicuum vobis arbitror esse factum. Vestrûm autem mirari quosdam existimo, quid tandem illud sit, quod Conon ad hæc dicere sit ausurus. In primis igitur edicam vobis ea, per quæ eum audio, re à contumelia & iis quæ facta sunt abducta, operam daturum, vt eam in iocum ludumque conuertat: &, multos esse in vrbe honestorum virorum filios, qui ludibrij causa, vt homines adolescentes, varia sibi mutuò cognomina fecerunt, quorum alios Priapos, alios hellanos vocant: quorum nonnulli meretrices adament, ex eorum numero suum quoque filium esse, & sæpe ob scortum & dedisse & accepisse plagas, & hæc esse adolescentium: nos verò fratres omnes tum ebriosos & proteruos, tum morosos & acerbos esse dicturum. Ego verò, iudices, cùm accepta mala grauiter feram, nihilo æquiore animo paterer (si neque ita dicere liceat) maiore me affectum esse contumelia putarem, si Conon ista verè in nos dicere videretur: eaque vestra ignorantia esset, vt vnumquemque talem, qualis aut ipse prædicatione sua, aut alterius criminatione perhiberetur, existimaretis, neque vlla modestis hominibus quotidianæ vitæ & studiorum esset vtilitas. Neque enim nostra vel ebrietas, vel proteruitas ab vllo mortalium est conspecta, neque nos morosè facere putamus, si factas nobis iniurias iure vlcisci studemus. Priaporum autem & hellanorum cognomina illius filiis non inuidemus: atque ego deos precor, vt in Cononis filios & hæc & huius generis omnia vertantur. Illi enim sunt, qui se Priapo initient, & ea agant, quæ ne dici quidem sine magno pudore queunt: tantum abest, vt ab homine modesto fieri debeant. Sed quid ista ad me? Ego verò mirabor, si vlla causa aut excusatio talis inuenietur, vt aliquis & factæ contumeliæ & pulsationis conuictus, non det pœnas. Leges enim longè contrà, ne vel necessariæ causæ plures inciderent, prouiderunt. Velut (necesse enim habeo & hæc quærere & sciscitari) * sunt conuicij actiones. eas igitur dari propterea dicunt, vt ne conuiciis incensus, alius alium verberare instituat. Rursus pulsationis

actiones sunt. eas etiam audio propterea dari, ne quisquam, si sit imbecillior, lapide aut simili aliquo telo se defendat: sed vindictam legum expectet. Sunt & vulneris actiones, ne quibus vulneratis caedes fiant. Convicium, quod minimum est atque postremum & atrocissimum, ea de causa provisum est opinor, ne caedes fierent, neve paulatim a conviciis ad verbera, a verberibus ad vulnera, a vulneribus ad caedes procederetur. Et horum cuiusque legibus definita sunt supplicia, ne ea cuiusvis iracundia aut arbitratu iudicarentur. Et haec quidem constituta sunt legibus. At si Conon dixerit, Priapi sumus nos quidam congregati, & amatores, & quos nobis visum est verberamus & iugulamus, eos cum risu absolvetis? non sane opinor. Neque enim vestrum cuiquam ridere libuisset, si praesens adfuisset, cum traheret & exueret, & contumelia afficeret, & sanus egressus, domum reportarer: & mater mea post exilisset, tantus esset apud nos clamor & eiulatus mulierum perinde ac si quis obiisset: adeo ut & vicinorum quidam ad nos mitterent, qui percontarentur, quid nobis accidisset. Nullo certe modo, o iudices, decet cuiquam ulla de causa facultatem & licentiam dari a vobis, ut impune pro libidine sua grassetur. Sin ulli vero danda est, iis qui propter aetatem aut adolescentiam tale quid agunt, ea confugia reservanda sunt: atque his ipsis non ad impunitatem, sed ad legitimae poenae mitigationem. Qui autem quinquaginta annis maior, hominibus iunioribus adest, iisque filiis, non solum eos non deterret, aut prohibet, ut ipse dux & auctor & omnium turpissimus sit: quo ille digno factis suis supplicio afficietur? equidem ne morte quidem satis dedisse poenas existimo. Etenim si nihil ipse commisisset, sed eo adstante Ctesias filius eius, ea quae nunc fecit, designasset: eum iusto odio prosequeremini. Si enim ita educasset filios suos, ut in conspectu eius committere ea praesertim, quorum nonnulla capite sancita sunt, neque timerent, neque erubescerent, quam poenam non meruisse existimatis? Ego enim inde colligo, ne illum quidem suum coluisse patrem. Nam si eum ipse coluisset ac metuisset: idem & ab suis sibi tribui postularet. Cape legem de contumelia, & alteram de grassatoribus, istos enim in harum utramque commisisse videbitis.

Exaggeratio ab aetate Cononis, & ab exemplo.

LEX.

His legibus utrisque Conon suis istis factis tenetur. Nam & contumelia fecit, & vestibus spoliavit. Quas si in ulciscendis illis usurpare noluimus, & nos homines quieti modestique videri debemus, & iste aeque improbus. Quod si quid mihi accidisset, caedis & gravissimarum poenarum esset reus. Brauroniae certe sacerdotis patrem, qui, ut in confessu fuit, ipse interfectum non attigerat, sed interfectorem cohortatus fuerat ut caederet, eiecit in exilium senatus ex Areopago, merito. Si enim ii qui adsunt, adeo non prohibent eos, qui vel per ebrietatem, vel ex iracundia, vel alia quapiam de causa peccare instituunt, ut ipsi etiam incitent: nulla spes salutis superest ei, qui in homines petulantes inciderit: sed tandiu contumeliis proscindatur, quoad ipsi defatigentur: id quod mihi accidit. Iam quid, cum arbitrium fieret, egerint, vobis explicabo. Nam vel inde istorum petulantiam perspicietis. Noctem enim pene intempestae cipiam tempori neque testimonia legere neque ex-

Ab adiuncto personae. [illegible] a Conone [illegible] & alia [illegible]

αἰκίας εἰσὶ, καὶ ταύτας ἀκούω διὰ τοῦτ' εἶναι τὰς δίκας, ἵνα μηδεὶς, ὅταν ἥττων ᾖ, λίθῳ, ἢ τῶν τοιούτων ἀμύνασθαι μηδενὶ, ἀλλὰ τὴν ἐκ τοῦ νόμου δίκην ἀναμένῃ. τραύματος πάλιν εἰσὶ γραφαί, τοῦ μὴ τιτρωσκομένων τινῶν φόνους γίγνεσθαι. τὸ φαυλότατον οἶμαι τὸ τῆς λοιδορίας πρὸ τοῦ τελευταίου καὶ δεινοτάτου προεώραται, τοῦ μὴ φόνον γίγνεσθαι, μηδὲ κατὰ μικρὸν ὑπάγεσθαι ἐκ μὲν λοιδορίας εἰς πληγάς, ἐκ δὲ πληγῶν εἰς τραύματα, ἐκ δὲ τραυμάτων εἰς θάνατον, ἀλλ' ἐν τοῖς νόμοις εἶναι τούτων ἑκάστου τὴν δίκην, μὴ τῇ τοῦ προστυχόντος ὀργῇ μηδὲ βουλήσει ταῦτα κρίνεσθαι. εἶτ' ἐν μὲν τοῖς νόμοις οὕτως, ἂν δ' εἴπῃ Κόνων, ἰθύφαλλοί τινές ἐσμεν ἡμεῖς συνειλεγμένοι, καὶ ἐρῶντες, οὓς ἂν ἡμῖν δόξῃ, παίομεν καὶ ἄγχομεν, εἶτα γελάσαντες ὑμεῖς ἀφήσετε; οὐκ οἴομαί γε. οὐ γὰρ ἂν γέλως ὑμῶν ἔλαβεν οὐδένα, εἰ παρὼν ἐτύγχανεν ἡνίχ' εἱλκόμην ἐγὼ καὶ ἐξεδυόμην, καὶ ὑβριζόμην, καὶ ὑγιὴς ἐξελθὼν φοράδην ἦλθον οἴκαδε, ἐξεπεπηδήκει δ' ἡ μήτηρ μετὰ ταῦτα, καὶ κραυγὴ καὶ βοὴ τῶν γυναικῶν τοσαύτη παρ' ἡμῖν ἦν ὥσπερανεὶ τεθνεῶτός τινος, ὥστε τῶν γειτόνων τινὰς πέμψαι πρὸς ἡμᾶς ἐρησομένους ὅ τι ἐστὶ τὸ συμβεβηκός. ὅλως δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκαιον μὲν οὐδενὶ δήπου σκῆψιν οὐδεμίαν τοιαύτην οὐδ' ἄδειαν ὑπάρχειν παρ' ὑμῖν, δι' ἣν ὑβρίζειν ἐξέσται. εἰ δ' ἄρα δεῖ τῳ, τοῖς δι' ἡλικίαν τούτων τι πράττουσι, τούτοις ἀποκεῖσθαι προσήκει τὰς τοιαύτας καταφυγάς. κἀκείνοις οὐκ εἰς τὸ μὴ δοῦναι δίκην, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς προσηκούσης ἐλάττω. ὅστις δ' ἐτῶν μέν ἐστι πλειόνων ἢ πεντήκοντα, παρὼν δὲ νεωτέροις ἀνθρώποις καὶ τούτοις υἱέσιν, οὐχ ὅπως ἀπέτρεψεν ἢ διεκώλυσεν, ἀλλ' αὐτὸς ἡγεμὼν καὶ πρῶτος καὶ πάντων βδελυρώτατος γεγένηται, τίν' ἂν οὗτος ἀξίως τῶν πεπραγμένων ὑπόσχοι δίκην; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἀποθανόντα οἶμαι. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν αὐτὸς εἴργαστο τῶν πεπραγμένων, ἀλλ' εἰ παρεστηκότος τούτου Κτησίας ὁ υἱὸς ὁ τούτου ταῦθ' ἅπερ νυνὶ πεποιηκὼς ἐφαίνετο, τοῦτον ἐμισεῖτ' ἂν δικαίως. εἰ γὰρ οὕτω τοὺς αὑτοῦ προῆκται παῖδας, ὥστ' ἐναντίον ἐξαμαρτάνοντας ἑαυτοῦ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ὧν ἐνίοις θάνατος ἡ ζημία κεῖται, μήτε φοβεῖσθαι μήτ' αἰσχύνεσθαι, τί τοῦτον οὐκ ἂν εἰκότως παθεῖν οἴεσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι ταῦτα σημεῖα εἶναι τοῦ μηδὲ τοῦτον τὸν ἑαυτοῦ πατέρα αἰσχυνθῆναι. εἰ γὰρ ἐκεῖνον αὐτὸς ἐτίμα καὶ ἐδεδίει, κἂν τούτους αὑτὸν ἠξίου. λέγε δή μοι τοὺς νόμους, τόν τε τῆς ὕβρεως, καὶ τὸν περὶ τῶν λωποδυτῶν. καὶ γὰρ τούτοις ἀμφοτέροις ἐνόχους τούτους ὄψεσθε.

Νόμοι.

Τούτοις τοῖς νόμοις ἀμφοτέροις ἐκ τῶν πεπραγμένων ἔνοχος Κόνων ἐστὶν οὑτοσί. καὶ γὰρ ὕβριζε, καὶ ἐλωποδύτει. εἰ δὲ μὴ κατὰ τούτους προειλόμεθ' ἡμεῖς δίκην λαμβάνειν, ἡμεῖς μὲν ἀπράγμονες καὶ μέτριοι φαινοίμεθ' ἂν εἰκότως, οὗτος δ' ὁμοίως πονηρός. καὶ μὴν εἰ παθεῖν τί μοι συνέβη, φόνου καὶ τῶν δεινοτάτων ἂν ἦν ὑπόδικος. τὸν γοῦν τῆς Βραυρωνόθεν ἱερείας πατέρα, ὁμολογουμένως οὐχ ἁψάμενον τοῦ τελευτήσαντος, ὅτι τῷ πατάξαντι τύπτειν παρεκελεύσατο, ἐξέβαλεν ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου, δικαίως. εἰ γὰρ οἱ παρόντες ἀντὶ τοῦ κωλύειν τοὺς ἢ δι' οἶνον, ἢ δι' ὀργὴν, ἢ τιν' ἄλλην αἰτίαν ἐξαμαρτάνειν ἐπιχειροῦντας, αὐτοὶ παροξυνοῦσιν, οὐδεμί' ἐστὶν ἐλπὶς σωτηρίας τῷ περιπίπτοντι τοῖς ἀσελγαίνουσιν. ἀλλ' ἕως ἂν ἀπείπωσιν, ὑβρίζεσθαι ὑπάρξει, ὅπερ ἐμοὶ συνέβη. ἃ τοίνυν, ἡνίκ' ἡ δίαιτα ἐγίγνετο, ἐποίουν, βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ γὰρ ἐκ τούτων τὴν ἀσέλγειαν θεάσεσθε αὐτῶν. ἐποίησαν μὲν γὰρ ἔξω μέσων νυκτῶν τὴν ὥραν, οὔτε τὰς μαρτυρίας ἀναγιγνώσκειν ἐθέλοντες,

[illegible — Greek column]

Μαρτυρία.

[illegible — Greek text]

Μαρτυρία.

[illegible — Greek text]

A exempla dare voluerunt: atque eos etiam qui nobis alternatim singulos ad manum adduxerunt, & narrarunt, & testimonia scripserunt, nihil ad rem attinentia, sed huius generis. Ex meretrice sibi natum esse puerum, & perpessum esse haec & haec. Quae me diu iudices, his dicentibus qui aderant, non & vituperabat, & aegre ferebat. Denique sibi etiam ipsi nimii fiebant. Tandem iam defatigati & satiati illis exceptionibus, producendi eludendi causa, & eo, ne nihil significarent, dedere se velle se seruos, scripti coram [illegible] & nunc opinor, de re plurima verba facturi sunt. Ego verò vobis omnibus illud considerandum censeo: si propterea prouocassent, ut quaestionem haberemus, & eo iure fieri [illegible] non cum iam arbiter ferret sententiam [illegible] cum nulla causa reliqua esset, fuisse prouocaturos. Sed priusquam actionem institui, meo statim ego aegrotus decumbebam, & ignarus an euasurus essem, apud omnes qui me visebant, profitebar, illum primum verberasse, & plurimam

B contumeliarum, quas perpessus fueram, authorem esse. Domum statim multis testibus adhibitis, ad aedes venire debuit, tum seruos tradere, tum aliquos ex Areopago accersere. Si enim obiissem: apud illos causa agenda fuisset. Quod si illud ignorauit, & huic iure fretus, ut nunc dicit, se ad tantum periculum non parauit, saltem postquam surrexeram, [illegible] iam accusabam in primo congressu apud arbitrum [illegible] quorum ille nihil fecit. Ut autem me vera dicere, atque eludendi gratia comparatam fuisse prouocationem constet, recita hoc testimonium, ex quo id erit perspicuum.

TESTIMONIVM.

Ac quod ad quaestionem attinet, meminerunt & horae qua prouocauit, & quibus de causis [illegible] primo tempore eluderet, quibus illud [illegible] quam voluisse procedere [illegible] neque vel prouo-

C casse, vel postulasse. Quae cum omnia [illegible] apud arbitrum, quemadmodum & apud vos aperte quae ostenderemus, cum teneri criminibus omnibus interposuit falsum testimonium, & testes inscribit quos nec vobis ignotos fore censeo, postquam audieritis. Recita mihi testimonium.

[illegible — marginal note]

TESTIMONIVM.

Diotimus Diotimi F. Icarensis, Archebiades Demotelis F. Alaeensis, Chaerestratus Charimenis F. Pithensis, testificantur se abisse à coena cum Conone, & accessisse in foro ad Aristonem & filium Cononis pugnantes, & non [illegible] manus Cononem & Aristonem. Quasi verò statim credituri essetis, & veritatem haud consideraturi: primum neque Lysistratum, neque Paseam, neque Niceratum, neque Diodorum, qui palam testificati sunt se vidisse me à Conone verberari, & vestibus [illegible] & caeteris quae perpessus sum contumeliis affici, homines ignotos, quique fortuitò rei interfuerunt, unquam fuisse [illegible] ut falsa testimonia [illegible] me ita mulctatum vidissent. Deinde cum sit verisimile, me nisi ab isto fuissem hoc modo laesum, omissis iis à quibus me verberatum esse adfirmant, contra eum qui ne attigisset, venire primum instituisse? Cur enim quaeso de causa? Non iis a quibus primum verberatus [illegible] contumelia affectus & accusassem & persequerer. At quae ego dico, ut & ipsa vera sunt, ita etiam esse vera videntur. Illis autem nisi testes isti prodiissent, quid dicerent non haberent: sed [illegible] tacitus damnari potuisset.

[illegible — Greek text]

Cùm autem eius combibones sint, & multorum talium facinorum socij, haud ab re falsum in eius gratiam testimonium dixerint. Quid si res eò redierit vt, si qui semel frontem perfricuerint, & apertè falsa testificari ausi fuerint, nulla futura sit veritatis vtilitas, indigna res erit. At hercle non sunt tales. Imò nonnulli vestrûm, vt opinor, multi & Diotimum, & Archebiadē, & Chæretimum, istum illum qui canus interdiu frontem corrugent, & Laconum imitatores videri velint, & lacernas induant, & simplicibus soleis vtantur: postquam congregati sunt, & inter sese coiere, nullum sceleris & flagitij genus permittunt quorum hæc splendida & magnifica verba sunt, An non alijs alij mutua testimonia dicemus? An non hæc sodalium & amicorum officia sunt? Quid verò graue contra te afferet? vapulare quidam eum se vidisse dicent, nos verò, te prorsus non attigisse eum testificabimur. Spoliatum esse vestibus? id illos fecisse priores, nos affirmabimus. consutum esse labium? nos caput nobis, aut aliud quippiam esse comminutum dicemus. Ego verò medicos testes exhibeo: id quod illi non habent. Exceptis enim ijs, quæ ipsi inter se conferunt, nullius testis contra nos copiam sunt habituri. Quanta verò eorum sit, & qualis ad omne facinus audacia, equidem ita me dij ament, dicere nequeo. Vt autem sciatis quæ talia facinora passim designent, recita hæc testimonia. Tu verò siste aquam.

TESTIMONIA.

Cùm igitur parietes perfodiant, & in obuios grassentur: num dubitaturi vobis videntur, mutuum in tabellula perscribere testimonium, dum tanto & tali odio, & improbitati, & impudentiæ, & contumeliæ sint? hæc ego certè in eorum factis inesse puto omnia. Etsi autem hi alia grauiora designarunt, nos tamen exquirere non possumus omnes eos, qui affecti sunt iniurijs. Quam autem impudentissimam eius orationem fore audio: de ea vos præmoneri est præstat. Aiunt eum liberis suis adductis, in eorum capita iuraturum, & imprecationibus diris & atrocibus eos deuoturum: & talibus vt eas quidam qui audierat, portenti loco nobis retulerit. Insuperabilia sunt, iudices, talis audaciæ commenta. Nam optimus quisque & minimè ipse mendax, talibus præstigijs facillimè decipitur. Sed tamen tantisper sustinendus est assensus, dum vita & mores considerentur. Illius autem in huiusmodi rebus leuitatem, ego vobis exponam, qui necessariò perquisiui. Audio, Iudices, Bacchium quendam à vobis interfectum, & Aristocratem cui oculi sunt eruti, & alios similes, & Cononem, in adolescentia socios fuisse, & Triballos cognominatos. Eos & Hecatæ comesse cœnas, * & auriculas lustrales è cunctis theatrū ingressuris vndique collegisse, & cōuiuia celebrasse, & facilius eū iurasse, eū peierasse, quā quiduis aliud fecisse. Nō igitur Cononi iuranti, his moribus, est habēda fides. Nequaquam verbis est opus. * Nā qui vel secūdū leges sanctè iuramet nihilis certè per liberos (quod institutū est) iurare nō cōstabitur, At bonus quidē vir etiā legitimū iusiurādū datum iniquū. Potius autē quā illū deferret, quiduis mallet perpeti. Si autem iurare omnino necesse est: is qui ita iurat, vt receptum est, plus fidei meretur eo qui liberos deuouet, & per ignem iurat. Ego verò Conone, cui propter omnia plus est habēdam fides quā tibi, iusiurandum hoc dare volui, non vt impunè ferrem delicta, cùm nihil tale fecissē, qualia tu: sed propter veritatem, & ne contumelia afficerer, * nō

[illegible]

A τῇ συμπόται δ' ὄντες τούτου, καὶ πολλῶν τοιούτων ἔργων κοινωνοί, εἰκότως τὰ ψευδῆ μαρτυρήσουσι. εἰ δ' ἔσται τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον, ἂν ἅπαξ ἀπαναισχυντήσωσί τινες, καὶ φανερῶς τὰ ψευδῆ τολμήσωσι μαρτυρεῖν, οὐδὲν ἡ τῆς ἀληθείας ὄφελος, δεινὸν ἔσται τὸ πρᾶγμα. ἀλλ' οὐ μὰ Δί' οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι· ἀλλ' ἴσασιν ὑμῶν, ὡς ἐγὼ νομίζω, πολλοὶ καὶ τὸν Διότιμον, καὶ τὸν Ἀρχεβιάδην, καὶ τὸν Χαιρέτιμον, τὸν ἐπιπόλιον τουτονί, οἳ μεθ' ἡμέραν μὲν ἐσκυθρωπάκασι, καὶ λακωνίζειν φασί, καὶ τρίβωνας ἔχουσι, καὶ ἁπλᾶς ὑποδέδενται· ἐπειδὰν δὲ συλλεγῶσι καὶ μετ' ἀλλήλων γένωνται, κακῶν καὶ αἰσχρῶν οὐδὲν ἐλλείπουσι. καὶ ταῦτα τὰ λαμπρὰ καὶ νεανικὰ αὐτῶν ἐστιν· οὐ γὰρ ἡμεῖς μαρτυρήσομεν ἀλλήλοις; οὐ γὰρ ταῦθ' ἑταίρων ἐστὶ καὶ φίλων; τί δὲ καὶ δεινόν ἐστιν ὧν παρέξεται κατὰ σοῦ; τυπτόμενόν φασί τινες ὁρᾶν; ἡμεῖς δὲ μηδ' ἧφθαι τὸ παράπαν μαρτυρήσομεν. ἐκδεδῦσθαι θοἰμάτιον; τοῦτ' ἐκείνους προτέρους πεποιηκέναι ἡμεῖς μαρτυρήσομεν. τὸ χεῖλος ἐρράφθαι; τὴν κεφαλὴν δ' ἡμεῖς, ἢ ἕτερόν τι κατεαγέναι φήσομεν. ἀλλὰ καὶ μάρτυρας ἰατροὺς παρέχομαι. τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρὰ τούτοις. B ὅσα γὰρ μὴ δι' αὐτῶν, οὐδενὸς μάρτυρος καθ' ἡμῶν εὐπορήσουσιν. ἡ δ' ἀπ' αὐτῶν ἑτοιμότης, οὐδ' ἂν εἰπεῖν μὰ τοὺς θεοὺς δυναίμην, ὅση καὶ οἵα πρὸς τὸ ποιεῖν ὁτιοῦν ὑπάρχει. ἵνα δ' εἰδῆτε οἷα καὶ διαπραττόμενοι περιέρχονται, λέγε αὐτοῖς ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας, σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

Μαρτυρίαι.

Τοίχους τοίνυν διορύττοντες, καὶ παίοντες τοὺς ἀπαντῶντας, ἆρ' ἂν ὑμῖν ὀκνῆσαι δοκοῦσιν ἐν γραμματειδίῳ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν ἀλλήλοις, οἱ κεκοινωνηκότες τοσαύτης καὶ τοιαύτης φιλαπεχθημοσύνης, καὶ πονηρίας, καὶ ἀναιδείας, καὶ ὕβρεως; πάντα γὰρ ταῦτα ἔμοιγε ἐν τοῖς ὑπὸ τούτων πραττομένοις ἐνεῖναι δοκεῖ. καίτοι τούτων ἕτερ' ἐστὶ δεινότερα πεπραγμένα τούτοις, ἀλλ' ἡμεῖς οὐχ οἷοί τε πάντας ἐξευρεῖν ἐγενόμεθα τοὺς ἠδικημένους. ὃ τοίνυν ἀναιδέστατον πάντων μέλλειν αὐτὸν ἀκούω ποιεῖν, βέλτιον νομίζω προειπεῖν ὑμῖν εἶναι. φασὶ γὰρ παραστησάμενον C τοὺς παῖδας αὐτὸν κατὰ τούτων ὀμεῖσθαι, καὶ ἀράς τινας δεινὰς καὶ χαλεπὰς ἐπαρᾶσθαι, καὶ τοιαύτας οἵας ἀκηκοώς γέ τις θαυμάσας ἀπήγγελλεν ἡμῖν. ἔστι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀνυπόστατα μὲν τὰ τοιαῦτα τολμήματα. οἱ γὰρ βέλτιστοι καὶ ἥκιστ' αὐτοί τι ψευσάμενοι, μάλιστ' ὑπὸ τῶν τοιούτων ἐξαπατῶνται. οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ πρὸς τὸν βίον καὶ τὸν τρόπον ἀποβλέποντας πιστεύειν. τὴν δὲ τούτου πρὸς τὰ τοιαῦτ' ὀλιγωρίαν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ· πέπυσμαι γὰρ ἐξ ἀνάγκης. ἀκούω γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Βάκχιόν τέ τινα, ὃς παρ' ὑμῖν ἀπέθανε, καὶ Ἀριστοκράτην τὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς διεφθαρμένον, καὶ τοιούτους ἑτέρους, καὶ Κόνωνα τουτονί, ἑταίρους εἶναι μειράκια ὄντας, καὶ Τριβαλλοὺς ἐπωνυμίαν ἔχειν. τούτους τά τ' Ἑκαταῖα κατεσθίειν, καὶ τοὺς ὄρχεις τοὺς ἐκ τῶν χοίρων, οἷς καθαίρουσιν ὅταν εἰσιέναι μέλλωσι, συλλέγοντας ἑκάστοτε συνδειπνεῖν ἀλλήλοις, καὶ ῥᾷον ὀμνύναι καὶ ἐπιορκεῖν ἢ ὁτιοῦν. οὐ δὴ Κόνων ὁ τοιοῦτος πιστός ἐστιν ὀμνύων, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. ἀλλ' ὁ μηδ' εὔορκον μηδὲν ἂν ὀμόσας, κατὰ δὲ παίδων ὧν μὴ νομίζετε μηδ' ἂν μελλήσας, ἀλλὰ καὶ ὁτιοῦν παθὼν πρότερον, εἰ δ' ἄρα ἀναγκαῖον, ὀμνύων ὡς νόμιμον, ἀξιοπιστότερος τοῦ κατὰ τῶν παίδων ὀμνύντος καὶ διὰ τοῦ πυρός. ἐγὼ τοίνυν ὁ δικαιότερον σοῦ πιστευθεὶς κατὰ πάντα, ὦ Κόνων, ἠθέλησα ὀμόσαι ταυτί, οὐχ ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην ὧν ἠδίκηκα, ὥσπερ σύ, οὐδ' ἐφ' ὅ τι ἐπιορκήσω, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ προσυβρισθῆναι, ὡς οὐ κατα-

πιστευ-

[illegible] τὸ ἀσθένημα λέγει τῷ ἀσθενοῦντι.

A ut periurio causam vincerem. [illegible]

Περίκλησις.

PROVOCATIO.

Ταῦτ' ἐγὼ καὶ τότε ἐβουλόμην ὀμόσαι, καὶ νῦν ὀμνύω τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς ἅπαντας καὶ πάσας, [illegible], ὦ ἄνδρες δικασταί, [illegible]

Hæc ego & tum iurare volui, & nunc iuro per deos deásque omnes, vestra causa & circunstantium, me commisso à Conone perpessum ea quæ antique [illegible], & accepisse plagas, & [illegible] mihi [illegible], ita ut confundam [illegible] & [illegible] affectum, [illegible] illum accusare. Quòd si sancté iuro: multa mihi bona [illegible] in posterum quicquam tale accidat. Sin peiero [illegible] pereant & ipse, & si quid mihi [illegible], aut futurum est. Sed non peierorem Cononi illa [illegible]. A vobis igitur peto, Iudices, quoniam vobis quæ æqua sunt, omnia exposui, & iureiurando firmaui, ut, quemadmodum unusquisque vestrûm in simili causa [illegible] esse, odiss[illegible] & propter me Cononi [illegible], neque quicquam horum privatim putetis, quod cuiuis accidere potest: sed cuicunque acciderit, [illegible], & quod iustum est tribuatis, & infensi [illegible] hominibus ante facinora confidentibus, & [illegible], in defensione facinorum [illegible] & improbis: qui neque existimationem, neque [illegible], neque ullius rei rationem habent, modo impunè abeant. At supplicabit & lamentabitur Conon. Spectate verò, uter sit miserabilior: [illegible] ita est [illegible] ut ego [illegible] ab isto sum, insuper [illegible] & multus [illegible] Cononi poenas dederit? Verum verò vestrûm cuique prodest [illegible] verberare & [illegible], an contrarium? [illegible] contra [illegible]. At si absolueritis, multi homines [illegible] punieritis, pauciores. Multa commemorare possem, Iudices, [illegible] operam & nos [illegible] & pater, dum vixit, [illegible], tum [illegible] militando, tum imperata faciendi, quam & ille & sui nihil. Sed nec æqua satis est, neque nunc hoc agitur. Quòd si nos illis & [illegible] & improbiores essemus: non tamen

C propterea vel verberandi, vel afficiendi contumelis essemus. Non video, plura dicere quorsum attineat: puto enim vos nihil eorum ignorare quæ diximus.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Καλλικλέα [illegible]

ARGVMENTVM ORATIONIS aduersus Calliclem, de prædio.

CAllicles, aduersus quem [illegible]

DEMOSTHENIS CONTRA CALLICLEM DE fundo Oratio, Hieronymo Vuolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ ΠΕΡΙ χωρίου λόγος.

Proditio ... [illegible]

Nihil profectò molestius est, Athenienses, quàm in vicinum improbum & auarum incidere: id quod mihi nunc usu venit. Callicles enim prædia mea videns ... [illegible] me calumniari pergit: ... primùm ... [illegible] sum subornarit, qui ea sibi vendicaret. Palam autem conuictus, refutato per me eorum commento: rursus in duabus me causis arbitri sententia condemnauit absentem: altera ipse mille drachmis: altera fratre Callicrate impulso. Precor autem vos omnes, vt me audiatis, & diligenter attendatis: nõ quod ipse dicendi sim peritus: sed vt vos ex ipsis rebus cognoscatis, mihi palàm iniuriam fieri. Vna autem mihi contra omnia illorum verba defensio est, quòd prædium illud pater meus maceria sepsit, prius ferme quàm ego natus sum, & viuente adhuc Callippide patre illorum, & vicino, qui rem certius norat quàm illi, & Callicle iã adulto, atque Athenis versante. Annis autem illis omnibus nemo venit qui vel accusaret, vel quereretur (quanquam haud dubiè tum etiam sæpe imbres fuerunt) vel prohiberet omnino, si quem pater sepiendo nostro prædio lædebat: ... [illegible] testificatus est quisquam, cum pater meus annos amplius quindecim superstes fuerit, neque his pauciores pater illorum Callippides. Atqui Callicles, licet vobis tum profecto, cum fossam obstrui videretis, venire, statimque indignari, & dicere ad patrem: Tisia cur illud facis? obstruis fossam? nam aqua in nostrum prædium irruitur si decidere noluerit, ac tale aliquid accidisset, testibus iis qui tum affuissent vti licuisset. Ac me ... [illegible] ... omnibus hominibus esse fossam: ... [illegible] ... sed reipsa patrem iniuriæ commemorares. Horum autem nihil quisquam ... [illegible] præstare voluit, neque enim auferrent, vt me nunc, damnasset ... [illegible] calumniam vellus quisquam pro fecisset. Sed si tum testem adhibuissetis, eumque præsente reclamasset ille, & qui rem compertam haberet, horum singulis ea vti sunt, declarans, facilè mercenarios testes refutasset. Vos autem me, nimirum hominem hac ætate, & rerum imperitum, omnes contempsistis. Verùm ego contra istos omnia, Athenienses, ipsorum facta, quæ firmissima testimonia sunt, exhibebo. Cur enim nemo eorum vel testificatus, vel conquestus est ... [illegible], cur nullum vnquam verbum fecerunt? cur satis habuerunt eas iniurias, quibus afficerentur, negligere? Ad istorum igitur accusationem refutandam, vel hæc satis esse multa arbitror. Vt autem sciatis, Athenienses, de aliis etiam, patrem nec in ipso fundo quicquam peccasse, & istos omnia falsò in nos dixisse, dilucidius vos edocere conabor. Fundum nostrum esse proprium, isti etiam confitentur. Quod cum ita sit, Athenienses, inspecto fundo potissimum cerneretis, calumniam mihi fieri. Quamobrem ego arbitris æquis rem permittere volui, non illi, vt nunc dicere volent. Perspicuum aũt & hoc statim vobis erit omni

Narratio & ... [illegible]

Οὐκ ἦν ἄρα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπώτερον οὐδὲν ἢ γείτονος πονηροῦ καὶ πλεονέκτου τυχεῖν, ὅπερ ἐμοὶ νυνὶ συμβέβηκεν. ... [illegible]

[illegible]

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, τὸν τόπον. τὸ γὰρ χωρίον τό τ' ἐμὸν καὶ τὸ τούτων ἡ μέση ὁδὸς διείργει, ὄρους δὲ περιεχόντος κύκλῳ τὰ χωρία, τὸ καταφερόμενον ὕδωρ τῇ μὲν εἰς τὴν ὁδόν, τῇ δ' εἰς τὰ χωρία συμβαίνει φέρεσθαι. καὶ δὴ καὶ τούτου τὸ εἰσπῖπτον εἰς τὴν ὁδόν, ᾗ μὲν ἂν εὐοδῇ, φέρεται κάτω κατὰ τὴν ὁδόν, ᾗ δ' ἂν ἐνστῇ τι, τηνικαῦτα τοῦτ' εἰς τὰ χωρία ὑπεραίρειν ἀναγκαῖον ἤδη. καὶ δὴ καὶ τοῦτο τὸ χωρίον, ὦ ἄνδρες δικασταί, γενομένης ἐπομβρίας συνέβη κατακλυσθῆναι. ἀμεληθὲν γάρ, οὔπω τοῦ πατρὸς ἔχοντος αὐτό, ἀλλ' ἀνθρώπου δυσχεραίνοντος ὅλως τοῖς τόποις, καὶ μᾶλλον ἀστικοῦ, δίς καὶ τρὶς ἐμβαλὸν τὸ ὕδωρ, τά τε χωρία ἐλυμήνατο, καὶ μᾶλλον ὡδοποίει. διὸ δὴ ταῦθ' ὁ πατὴρ ὁρῶν, ὡς ἐγὼ τῶν εἰδότων ἀκούω, καὶ τῶν γειτόνων ἐπινεμόντων ἅμα καὶ βαδιζόντων διὰ τοῦ χωρίου, τὴν αἱμασιὰν περιῳκοδόμησε ταύτην. καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, παρέξομαι μὲν καὶ μάρτυρας ὑμῖν τοὺς εἰδότας, πολὺ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μαρτύρων ἰσχυρότερα τεκμήρια. Καλλικλῆς μὲν γάρ φησι τὴν χαράδραν ἀποικοδομοῦντα βλάπτειν ἐμὲ αὐτόν, ἐγὼ δ' ἀποδείξω χωρίον ὂν τοῦτο, ἀλλ' οὐ χαράδραν. εἰ μὲν οὖν μὴ συνεχωρεῖτο ἡμέτερον ἴδιον εἶναι, τάχ' ἂν τοῦτ' ἠδικοῦμεν, εἴ τι τῶν δημοσίων ᾠκοδομοῦμεν. νῦν δ' οὔτε τοῦτο ἀμφισβητοῦσιν, ἔστι τ' ἐν τῷ χωρίῳ δένδρα πεφυτευμένα, ἄμπελοι καὶ συκαῖ. καίτοι τίς ἐν χαράδρᾳ ταῦτ' ἂν φυτεύειν ἀξιώσειεν; οὐδείς γε. τίς δὲ πάλιν τοὺς αὑτοῦ προγόνους θάπτειν; οὐδὲ τοῦτ' οἶμαι. ταῦτα τοίνυν ἀμφότερ', ὦ ἄνδρες δικασταί, συμβέβηκε. καὶ γὰρ τὰ δένδρα πρότερον πεφύτευται, πρὶν τὸν πατέρα περιοικοδομῆσαι τὴν αἱμασιάν, καὶ τὰ μνήματα παλαιὰ καὶ πρὶν ἡμᾶς κτήσασθαι τὸ χωρίον γεγενημένα ἐστί. καίτοι τούτων ὑπαρχόντων, τίς ἂν ἔτι λόγος ἰσχυρότερος γένοιτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; τὰ γὰρ ἔργα φανερῶς ἐξελέγχει. καί μοι λαβὲ πάσας τὰς μαρτυρίας καὶ λέγε.

Μαρτυρίαι.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μαρτυριῶν. ἆρ' ὑμῖν δοκοῦσι διαρρήδην μαρτυρεῖν τὸ χωρίον εἶναι δένδρων μεστόν, καὶ μνήματ' ἔχειν τινά, καὶ τἄλλα ἅπερ καὶ τοῖς πλείστοις τῶν χωρίων συμβέβηκε; καὶ πάλιν, ὅτι περιῳκοδομήθη τὸ χωρίον, ζῶντος μὲν ἔτι τοῦ πρότερον κεκτημένου, οὐκ ἀντιδικούντων δ' οὔτε τούτων, οὔτ' ἄλλου τῶν γειτόνων οὐδενός; ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὧν εἴρηκε Καλλικλῆς, ἀκοῦσαι. καὶ πρῶτον μὲν σκέψασθε, εἴ τις ὑμῶν ἑόρακεν, ἢ ἀκήκοε πώποτε παρ' ὁδὸν χαράδραν οὖσαν. οἶμαι γὰρ ἐν ἁπάσῃ τῇ χώρᾳ μηδεμίαν εἶναι. τί γὰρ ἄν ποτε, ὃ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς δημοσίας ἔμελλε βαδιεῖσθαι φερόμενον, τοῦτο διὰ τοῦ ἰδίου χωρίου χαράδραν ἐποίησε; ἔπειτα τίς ὑμῶν ἢ τῶν ἐν ἀγρῷ, μὰ Δί', ἢ τῶν ἐν ἄστει, τὸ διὰ τῆς ὁδοῦ ὕδωρ ῥέον εἰς τὸ χωρίον ἢ τὴν οἰκίαν δέξαιτ' ἂν αὐτοῦ; οὐκ ἀλλὰ τοὐναντίον, κἂν βιάσηται, ἀποφράττειν καὶ παροικοδομεῖν εἰώθαμεν. οὗτος τοίνυν ἀξιοῖ με τὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸ ὕδωρ εἰσδεξάμενον εἰς τὸ ἐμαυτοῦ χωρίον, ὅταν τὸ τούτου παραλλάξῃ χωρίον, πάλιν εἰς τὴν ὁδὸν ἐξαφιέναι. πάλιν ὁ μετὰ τοῦτόν μοι γεωργῶν τῶν γειτόνων ἐγκαλεῖ. τὸ γὰρ ὑπὲρ τούτου δίκαιον, δῆλον ὅτι κἀκείνοις ὑπάρξει πᾶσι λέγειν. ἀλλὰ μὴν εἴ γε εἰς τὴν ὁδὸν ὀκνήσω τὸ ὕδωρ ἐξαφιέναι, ἦ που σφόδρα θαρρῶν εἰς τὸ τοῦ πλησίον χωρίον ἀφείην ἄν. ὅπου γὰρ πολλὰ ἐγκαλοῦντος φάσκοντος ἀδικεῖσθαι, ὅτι τὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ ῥέον ὕδωρ εἰς τὸ τούτου χωρίον εἰσέπεσε, τί πείσομαι, πρὸς θεῶν, ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ ἐμοῦ τὸ ὕδωρ εἰσπεσόντος βλαπτομένων; ὅπου δὲ μήτ' εἰς τὴν ὁδόν, μήτ' εἰς τὰ χωρία ἀφιέναι μοι τὸ ὕδωρ ἔξεστι δεξαμένῳ, τί λοιπόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς θεῶν; οὐ γὰρ

bus attendite modò, per deos vos oro, animum. Via inter meum & istorum fundum interest. Cum autem mons vndequaque prædia cingat, & aqua defluens partim in viam, partim in prædia feratur: eaque, si quando in viam irruerit, qua exitum habet, decursum per viam fert: vbi autem aliquid obsistit, ibi eam exaggeratam in fundos redundare necesse est. Atque adeò in hunc fundum, iudices, facta inundatione, contigit aquam irruere, sed neglectum, patre meo nondum tenente, sed homine cui loca hæc omnino displicebant, & magis vrbano. Atque inundatio bis aut ter fundos vastauit, ac potius eos et viam complanauit. Quod pater cùm videret, vt ego ex iis qui norunt, audio: ac vicini & depascerent, & iter per fundum facerent, hac materia circundedit. Hæc vt vera esse vobis constet, cùm testes vos producam qui eam norunt, tum argumenta testibus multò firmiora. Callicles ait, me, obstructo alueo, damnum sibi dedisse: ego verò fundum eum esse, non alueum, ostendam. Quod ni concederetur, nostrum esse proprium, in eo fortasse peccaremus, quod locum publicum extrueremus: nunc neque de eo litigant, & fundus consitus est arboribus, vitibus & ficis. Quis vero eas in alueo inserere velit? nemo profectò. Quis autem in eo loco maiores suos sepeliret? ne id quidem quisquam faceret, opinor. Atqui, Athenienses, vtraque hæc contigerunt. Nam & arbores plantatæ fuerunt, priusquam pater meus sepe circundaret: & monumenta vetera, & prius etiam quàm nos agrum emissemus, facta. Quæ maior, Athenienses, afferri probatio queat? Res enim ipsa omnem controuersiam tollit. Cape iam testimonia, & recita.

TESTIMONIA.

Auditis, Athenienses, testimonia? Nónne vobis apertè affirmare videntur, & fundum arboribus esse refertum, & habere monumenta quædam, & cætera quæ in aliis fundis esse solent? atque iterum, septum fuisse fundum, viuente adhuc priore domino, non aduersantibus vel istis, vel vllo vicinorum? Operæpretium autem est, Athenienses, etiam cætera quæ Callicles dixit, audire atque considerare. Primùm an vestrûm quisquam vel viderit, vel audierit vnquam iuxta viam esse alueum? Equidem arbitror in hac tota regione esse nullum. Quam ob rem enim quisquam aquæ per publicam viam impetu abituræ alueum per suum fundum fecisset? Deinde quis, quæso, vestrûm siue in agro, siue in vrbe per viam fluentem aquam in fundum suum aut ædes reciperet? Non contrà potius omnes, si quando violenter ingruat, excludere, atque obstruere solemus? Iste verò postulat, vt aquam de via in meum fundum recipiam: & cùm ea ad illius fundum accesserit, vt rursus in viam deriuem. Proinde quisquis post illum fundum habet, rursum me accusabit. eandem enim profectò, quam iste, & ille, caussam omnes afferre poterunt. Atqui si in viam educere aquam dubitabo, confidenter scilicet eam in vicinum fundum emittam. Quum enim nunc mulctæ constitutæ legibus à me petantur, quòd aqua de via in illius fundum irruit: quid quæso mihi facient illi, quibus aqua è fundo meo eiecta nocitura est? Quando autem aquam excepero, nec in viam, nec in agros emittere licebit: quid reliquum erit, Iudices? nec enim

vtique me cogeret etiam Callicles eam exhibere. Hæc ego cum ferrem, & multa alia perpeterer tamen, ab eo, vt putas, dicam subeam, vt bene mecum agi putarem, si non insuper mulctaret. Nam si, Iudices, aqueus esset, qui olim aquam excepisset, cuius quæ ego non exciperem, fortasse peccarem: quemadmodum in aliis quibusdam vicinis prædiis sunt alueis, de quibus constat, quibus aquam primus quisque excipit, quemadmodum torrentes qui ex ædibus effunduntur ab illis porro eandem alij similiter excipiunt. hanc verò neq; mihi dat, nec à me accipit quisquam. Qui igitur alueus esse potest? Aqua autem, quæ irrupit, sæpe omnium nocuit multis, *etiam cautis: nocuit nunc illis etiam. Quod autem omnium iniquissimū est: Callicles enim aqua in suum fundum irrupit, ingentibus saxis eam obstruxit: quod autem pater, cū idem suo fundo accidisset, sepem fecit quasi in eo peccasset, mihi dari damnum iniuria impegit. Quod si omnes quibus aqua illac defluens, nocet, me accusabunt: etiamsi fortunæ meæ multiplicentur, non omnibus potero satisfacere. Tantò autem isti sunt aliis iniquiores, vt nullo damno affecti, vt ego vobis statim ostendam, cum aliis multa & magna damna data sint, soli ipsi mihi negocium facessere ausint: cui quibusuis id potius facessere licuisset. Nam isti, vt maxime aliquid eis acciderit, ipsi sua culpa læsi, me calumniantur: illi autem vt nihil aliud, at nullum tale crimen habent. Sed ne rerum ordinem perturbem, simul dicam omnia: cape mihi vicinorum testimonia.

Nihil damni dedi ad vicinos.

TESTIMONIA.

Nónne indignum est, Iudices, cùm hi tantis damnis facti, neque vllis alius ex iis quibus aduersi acciderunt, quicquam queratur, sed æquo animo fortunam ferant: istum calumniari? quem ipsum deliquisse primum, quòd foris educta maceria viam angustiorem fecit, vt arbores quæ in via fuerunt, amplecteretur: deinde, quòd eluuie in viam proiecta viam exaggerauit & constrinxit: è testimoniis statim cognoscetis. Iam eos nihil perdidisse, nullumque fecisse damnum, quod alicuius momenti sit, & tamen tantam contra me actionem instituisse, mox ostendere conabor. Cùm mea mater illorum matre familiariter vteretur, priusquam hi me calumniari cœpissent, & altera ad alteram accederet, vt fieri solet cùm ambæ & ruri habitarent, & inter se vicinæ essent, & inter viros etiam, dum viuebant, familiaritas intercederet: cùm igitur mea mater ad illorum matrem venisset, atque illa calamitatem deploraret: nos verò audiuimus omnia, Iudices. Quid si dico quæ de matre audiui, sic mihi multa bona eueniant: sin commentor contraria horum. Ei igitur se omnino vidisse, & ex illorum matre audiuisse dicebat, humida omnia fuisse, quos ipsa secari vidisset, tres modimos, farinæ circiter semimodium: olei autem cadum esse amphoram, eum diruisse, neque tamen ei quicquam accidisse. Tantas illi clades acceperunt, Iudices, pro quibus mille drachmarum mulctam legum autoritate à me petunt. Neque enim *si parietinæ veteri dominicalem impendit: Mihi quoque imputandum est: quod neque corruit, neque quicquam grauius passum est. Quare si fateret, me eis omnium malorum causam esse, tamen quæ cū madescerent, hæc fuerant.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

[illegible Greek text]

Μαρτυρία. Πρόκλησις.

[illegible Greek text]

A Cùm autem pater nec ab initio, cùm fundum muniret, eis iniuriam fecerit, nec illi unquam questi sint tanto tempore interiecto: & alij multis & magnis affecti damnis, nihilo plus me accusent, uti[illegible] omnes aquam ex ædibus & fundis in viam educere solent, nunc ita me invecti putet, eam quæ in via est, intro admittere? quorsum plura dicenda sunt? Neque enim ex his obscurum est, mihi manifestè calumniam fieri, quum neque iniuriam illis fecerim, neque cum eis tam male actum sit ut dicunt. Ut autem sciatis, eos & aggere in viam proiecto, & sepe circumdata viam angustiorem effecisse, & ne illorum matri [illegible] adiuvandum detulisse, & à meis postulasse eandem adiuvandam daret: cape mihi hæc testimonia, & provocationem.

TESTIMONIA. PROVOCATIO.

Quid istis hominibus fieri possit impudentius? quæ calumnia manifestior? qui quod ipsi lapem produxerint, & viam exaggerarint, ab eo dati damni accusant, & mille drachmas dari sibi ex legibus omnium postulant, quorum iactura non est quinquaginta drachmarum? Atqui considerate, Iudices, quàm multorum agris ab aqua damnum datum sit partim Eleusine, partim alijs in locis. Neque tamen si dij immortales, eorum quisque damnum è vicinis persolvi sibi postulat. At ego quidem, quem indignari oportebat, propter viam & angustiorem & altiorem factam, quiesco. Illi autem ea licentia abutuntur, si malis, vt affectos mutuis etiam calumniantur. Atqui Callicles, si vobis munire licet, etiam & fundum nobis vtrique nostrum quoque licet. Sic pater meus munit: neque vobis iniuriam fecit, & vos nunc mihi facitis iniuriam sic me invadentes. Cum enim vellet id hic magnum sane muniendi studium, propter quod aquam rursum in nostram fundum venientem possit in excludere, impunitas quæ propter [illegible] Sed ego propter hoc non minus magis ac [illegible] fortunam hominis confusionem, & ac mea [illegible] operâ dabo. Nam & illi, qui sua sponte, sepe etiam quod C aut mihi litem movent, improbissimum, ac mentis errore affectum esse existimo. Ne ego mireris, sa [illegible] improbitatem, neque in insimulando falso crimine audaciam. Nam prius etiam cùm consobrino suo persuasisset, vt mihi litem moveret de fundo pactionem commenticias protulit: & nunc ipse me alio iudicio absentem condemnauit adhibita sententia, Callari nomine, qui vnus est è seruis meis. Nam præter alia scelera, etiam hoc commentum excogitarunt: Callarum eiusdem criminis reum agunt. Quis autem seruus iniussu domini agrum septo circundaret? Cum autem quod Callaro obijciant, nihil aliud habeant, propter id septum, quo facto pater annos amplius quindecim vixit, eum in ius vocant. Quod si ego prædiis his cessero, aut vendidero, aut alia prædiis permutauero, nihil iniusti fecit Callarus. Sin autem conditione mea nolo, tum à Callaro iniuria affectum esse aiunt: atque etiam arbitrum quærit, qui eis fundum adiudicet, & tales transactiones per quas fundos obtineant. Et quidem, Iudices, si insidiatores & calumniatores meliore conditione sunt: nihil proderit, atque dicunt iis vos & tales oderitis, & iusta decreueritis: cum Callicles nec perdiderit quicquam, nec vlla sit affectus iniuria vel à Callaro, vel à patre, nisi video quorsum attineat plura dicere. Vt autem sciatis, eum prius etiam meis fundis insidiantem, consobrinum suum subornasse, & nunc altero hoc iudicio Callarum arbitri sententia con-

[illegible Greek text]

demonstrasset mihi [illegible], quid eam hominem [illegible] A gnisiacum, & Calliam etiam dixisse [illegible] unum [illegible] testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Ne igitur per deos oro, Iudices, ut illis hominibus [illegible] infantem. Neque enim multa me tamen [illegible], quamquam [illegible] omnibus qui [illegible] ut sint [illegible] mala exagitant & calumniantur, ut [illegible] videantur. Ut autem [illegible] nullam facere iniuriam parati fuimus & [illegible] homines [illegible], & legitimam dare [illegible]. Nec enim alia firmiora nos exhiberemus vobis argumenta paravimus, qui ipsi [illegible] essent. Cape & provocationem, & quae adhuc reliqua sunt testimonia.

PROVOCATIO. TESTIMONIA.

[illegible]

Μαρτυρίαι.

[illegible]

Πρόκλησις. Μαρτυρίαι.

ARGVMENTVM ACTIONIS contra Dionysodorum dati damni. B

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΥ ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Darius & Pamphilus Dionysodoro [illegible] mille drachmas [illegible] in Aegyptum [illegible] Athenas [illegible] Dionysodorum [illegible] Aegypto [illegible] Rhodum [illegible] Dionysodorus [illegible] navigare [illegible] reddere.

[illegible]

DEMOSTHENIS CONTRA DIONYSODORVM

Dati damni actio, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΥ ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΣ.

[illegible]

Socius ego sum, Iudices, & particeps mutuo datae pecuniae. Vsu enim [illegible] nobis, qui per mare negotiari decrevimus & nostram pecuniam aliis credimus, [illegible] scimus [illegible] in rebus omnibus esse meliore quam nos conditione. Is enim accepta pecunia manifesta & certa, in tabellis [illegible] libello [illegible] se quae [illegible] Nos autem non [illegible] statim damus pecuniam. Quae igitur eam re fiet, quo confici pignore, [illegible]? Vobis Iudices, & legibus vestris, quae iubent, quae alter alteri [illegible] esse. Caeterum mihi neque legum, neque syngraphae ullius [illegible] esse [illegible] is qui pecuniam accipit, [illegible] quicum contraxit [illegible]. Quorum neutrum est in Dionysodoro: qui eo venit audaciae, ut, cum a nobis ad navem ter mille drachmas, ea conditione [illegible], ut navem Athenas reduceret, [illegible] nostram nobis reddendam [illegible] Rhodum appulerit, atque illic exoneratas merces [illegible] & tabulas vendiderit, & leges [illegible] Rhodo [illegible] in Aegyptum miserit navem, atque inde Rhodum. Nobis vero qui Athenis ei pecuniam credidimus, [illegible] vel pecuniam reddat, vel pignus exhibent [illegible]

[illegible]

[illegible]

Συγγραφή.

[illegible]

A quamuis annum iam alienum nostrum habens, tum mutuum, tum quaestum, tum nauem nobis oppigneratam habeat, nihilominus in conspectum vestrum prodierit, nobis poenam temere litigantium nimirum irrogaturus, & in domicilium plebis coniecturus, fraudasse non contentus. Oramus igitur, Athenienses, & obtestamur vos pariter omnes, ut nos iuuetis, si affici videmur iniuriis. Principium autem contractus primum vobis explicabo. sic enim vos quoque causam facillime intelligetis. Dionysodorus, Athenienses, & socius eius Parmeniscus, conuenere nos anno superiore, mense. Quumque illi se mutuari velle ad nauem dixerunt, iis conditionibus, ut in Aegyptum nauigarent, & ex Aegypto Rhodum, aut Athenas, stipulati se usuras in alterutro horum mercatuum soluturos. Nobis autem respondentibus, Iudices, nos haudquaquam in alium mercatum quam Athenas mutuaturos: sic pollicentur se huc nauigaturos, atque his pactis mutuantur a nobis ad nauem ter mille drachmas B ultro citroque: & ea de re syngrapham conscripserunt. In pacto igitur creditor inscriptus est Pamphilus. Ego vero extra syngrapham particeps cum eo creditae pecuniae fui. In primis autem vobis syngrapha ipsa recitabitur.

Narratio [illegible]

SYNGRAPHA.

Ex hac syngrapha, Iudices, acceptis a nobis pecuniis, Dionysodorus & socius eius Parmeniscus, nauem hinc in Aegyptum miserunt. Ac Parmeniscus in naue est vectus, ille hic remansit. Fuerunt enim, Iudices, ne hoc ignoretis, ministri & adiutores Cleomenis illius, qui in Aegypto imperauit, qui, ex quo principatum suscepit, non paucis malis affecit rempublicam vestram, ac potius reliquos etiam Graecos emendo & reuendendo, & precio frumenti statuendo, cum ipse per se, tum illi cum eo. Nam eorum alii merces ex Aegypto mittebant, alii ad negociationem adnauigabant, alii hic manebant, allatas merces distrahebant. Deinde pro constituto precio literas mittebant iis qui hic erant: et si apud nos carum esset frumentum, huc veherent: sin vilius esset factum, ad alium mercatum C appellerent. Unde annonae precium non parum auctum est, per tales literas & mutuas operas. Cum igitur hinc mitterent nauem, satis carum frumentum reliquerunt. Quamobrem etiam in syngrapham inscribere non recusarunt, se Athenas nauigaturos, & in nullum alium mercatum. Post, cum Sicilienses naues appulissent, & frumenti precia paulatim minuerentur, & nauis istorum in Aegyptum peruenisset: statim iste quendam Rhodum mittit, ad Parmeniscum socium, qui ei nostratis annonae rationem explicaret. satis enim sciebat, nauem necessario Rhodi appulsuram. Ut finiam, acceptis ab isto Parmeniscus literis, & isto hic frumenti precio cognito, frumentum Rhodi exponit, ibique distrahit, neglecta & syngrapha, Iudices, & mulctis quas ipsi in se statuerant, si quid violassent: neglectis item legibus vestris, quae iubent naucleros & vectores, in eum appellere mercatum, de quo inter ipsos conuenerit. Sin aliter fecerint, maximis teneri poenis. Nos cum primum id factum audiuimus, ea re perculsi, ipsum totarum insidiarum architectum conuenimus, indignantes, ut par est, & conquerentes, nos cum in pactione verbis apertis pepigissemus, ne nauis usquam alio quam Athenas appelle-

[illegible]

vet, eaque conditione pecuniam credidissemus, ab eo in suspicionem adductos apud eos, qui nos criminari vellent, & diceret nos quoque fuisse socios frumenti Rhodum vecti grauiter ferentes, quod nauem in nostrum mercatum, ut pacti essent, non perduxissent. Cum autem de syngrapha & de iure stipulando nihil proficeremus, saltem mutuum & usuras, ab initio promissas, reddi nobis postulauimus. Ille autem ita insolenter nobiscum egit, ut usuras in syngrapha scriptas se daturum negaret. Si autem vultis, inquit, accipere partem emensæ nauigationis, dabo vobis usuras Rhodum usque, plures non dabo. Sic ipse sibi leges sanciebat, non in syngrapha perscriptis conditionibus parebat. Ut vero nos illius usuram concessuros decimam, reputaremus, si id faceremus, visum iri & nos Rhodum vexisse frumentum: magis etiam instabat ille, multisque testibus adhibitis, testabatur, se paratum esse decem ad reddendum & sortem & usuras Rhodum usque [illegible] quicquam reddere: sed quod existimabat nos pecuniam non accepturos, ad vitandam suspicionem id- B que res ipsa declarauit. Postquam enim, Athenienses, vestrorum ciuium quidam, qui hanc fortunam inciderant, nobis suadebant, ut quod daretur acciperemus, de controuersiis in iudicium veniremus: usuras autem Rhodias non admitteremus, donec iudicium fieret. Nos illis concedebamus, non ignorantes, iudices, quid ex syngrapha nobis deberetur: sed existimabamus aliquid faciendum, & concedendum esse ne lites sequi videremur. Sed ille, ut nos ad rem accedere vidit: Tollite igitur, inquit, syngrapham. Nos, nihil minus facturos, respondimus: sed quod ad nummos attineret, quod redderet, [illegible] commentario syngrapham, vniuersam autem non antiquaturos, [illegible] de controuersiis disceptaturum esse. quo enim iure, qua controuersiæ fundamento niteremur, siue ad arbitrum siue ad iudices ventum esset, syngrapha sublata in qua fundamenta nostri iuris sita essent? Hæc nobis dicentibus Athenienses, & a Dionysodoro petentibus ne syngrapham summoueret, nec irritam faceret, quam & ipsi etiam [illegible] & confirmassent: [illegible] pecuniæ quantam ipse abstulisset, redderet: de controuersiis autem C paratos esse nos, siue uni, siue pluribus ipse vellet in mercatu iudicium permittere: recusauit Dionysodorus omnia. & cum syngrapham totam esse abolituros, ut ipse [illegible] secundum annum nostra habet, & pecuniis vtitur. & quod est omnium grauissimum, iudices, ipse ab aliis nauales usuras exigit de nostra pecunia, quam non Athenis mutuauit, nec Athenas, sed Rhodum & in Aegyptum. Nobis vero qui in vestrum mercatum mutuauimus, nihil æqui præstandum censet. Hæc ut a me vere dici constet, recitabimus vobis prouocationem, qua hæc ab eo postulauimus.

PROVOCATIO.

Ad hæc multa, iudices, cum Dionysodoro sæpe protestati essemus, & per complures dies prouocationem proposuissemus: simplicem nos pecuniam esse laturos [illegible] si putaremus [illegible] adeo se inconsideratum esse ut ad arbitrum [illegible] in aperto esset, se condemnatum iri ad [illegible] venire in iudicium liceret. Deinde si vos deludere posset abiturum cum aliena pecunia, sin minus, tum de-

A [illegible]

B [illegible]

C [illegible]

Πρόκλησις.

Ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, [illegible]

σασθαι, ἀπιέναι τἀλλότρια ἔχοντα. εἰ δὲ μὴ, τηνικαῦτα καταθεῖναι τὰ χρήματα. ὡς ἄνθρωπος οὐ τῷ δικαίῳ πιστεύων, ἀλλὰ διάπειραν ὑμῶν λαμβάνειν βουλόμενος. τὰ μὲν τοίνυν πεπραγμένα Διονυσοδώρῳ ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί. οἶμαι δ' ὑμᾶς ἀκούοντας θαυμάζειν τὴν τόλμαν αὐτοῦ πάλαι, καὶ τί ποτε πιστεύων εἰσελήλυθε δεῦρί; πῶς γὰρ οὐ τολμηρὸν, εἴ τις ἄνθρωπος δανεισάμενος χρήματα ἐκ τοῦ ἐμπορίου τοῦ Ἀθηναίων, τὴν συγγραφὴν διαρρήδην γραψάμενος ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν τὴν ναῦν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, εἰ δὲ μὴ, ἀποτίνειν διπλάσια τὰ χρήματα, μήτε τὴν ναῦν καταπεκόμικεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, μήτε τὰ χρήματ' ἀποδίδωσι τοῖς δανείσασι, τόν τε σῖτον ἐξελόμενος ἐν Ῥόδῳ ἀπέδοτο καὶ ταῦτα διαπεπραγμένος, οὐδὲν ἧττον τολμᾷ βλέπειν εἰς τὰ ὑμέτερα πρόσωπα. ἃ δὴ λέγει πρὸς ταῦτα ἀκούσατε. φησὶ γὰρ τὴν ναῦν πλέουσαν ἐξ Αἰγύπτου ῥαγῆναι, καὶ διὰ ταῦτ' ἀναγκασθῆναι προσχεῖν εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ἐκεῖ ἐξελέσθαι τὸν σῖτον. καὶ τούτου τεκμήριον λέγει, ὡς ἄρ' ἐκ τῆς Ῥόδου μισθώσαιτο πλοῖα, καὶ δεῦρ' ἀποστείλειε τῶν χρημάτων ἔνια. ἓν μὲν τοῦτ' ἐστὶν αὐτῷ μέρος τῆς ἀπολογίας. δεύτερον δ' ἐκεῖνο· φησὶ γὰρ ἑτέρους τινὰς δανειστὰς συγκεχωρηκέναι αὐτῷ τοὺς τόκους τοὺς εἰς Ῥόδον· δεινὸν οὖν, εἰ ἡμεῖς μὴ συγχωρήσομεν ταὐτὰ ἐκείνοις. τρίτον πρὸς τούτοις, τὴν συγγραφὴν κελεύειν φησὶν αὐτὸν σωθείσης τῆς νεὼς ἀποδοῦναι τὰ χρήματα. τὴν δὲ ναῦν οὐ σεσῶσθαι εἰς τὸν Πειραιᾶ. πρὸς ἕκαστον δὴ τούτων ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἃ λέγομεν δίκαια. πρῶτον μὲν τὸ ῥαγῆναι τὴν ναῦν ὅταν λέγῃ, πᾶσιν οἶμαι φανερὸν εἶναι ὅτι ψεύδεται. εἰ γὰρ τοῦτο συνέβη παθεῖν τῇ νηΐ, οὔτ' ἂν εἰς τὴν Ῥόδον ἐσώθη, οὔτ' ἂν ὕστερον πλοΐμος ἦν. νῦν δὲ φαίνεται εἰς τὴν Ῥόδον σωθεῖσα, καὶ πάλιν ἐκεῖθεν ἀποσταλεῖσα εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἔτι καὶ νῦν πλέουσα πανταχόσε, πλὴν οὐκ εἰς Ἀθήνας, καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον. ὅταν μὲν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον δέῃ κατάγειν, τὴν ναῦν ῥαγῆναι φάσκειν. ὅταν δ' εἰς Ῥόδον τὸν σῖτον ἐξελέσθαι, τηνικαῦτα δὲ πλοΐμον οὖσαν φαίνεσθαι τὴν αὐτὴν ναῦν. διὰ τί οὖν φησὶν ἐμισθωσάμην ἕτερα πλοῖα, καὶ μετεξειλόμην τὸν γόμον, καὶ δεῦρο ἀπέστειλα; ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ τῶν ἁπάντων ἀγωγίμων οὔθ' οὗτος ἦν κύριος, οὔθ' ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ. ἀλλ' οἱ ἐπιβάται τὰ ἑαυτῶν χρήματ' ἀπέστελλον οἶμαι δεῦρο ἐν ἑτέροις πλοίοις ἐξ ἀνάγκης, ἐπειδὴ προκατέλυσαν οὗτοι τὸν πλοῦν, ὧν μέντοι αὐτοὶ ἦσαν κύριοι. αὐτοὶ δὲ, οὐ ταῦτ' ἀπέστελλον πάντα δεῦρο, ἀλλ' ἐκλεγόμενοι τίνων αἱ τιμαὶ ἐπετέταντο. ἐπεὶ τί δήποτε μισθούμενοι ἕτερα πλοῖα, ὡς φατὲ, οὐχ ἅπαντα τὸν γόμον τῆς νεὼς μετενέθεσθε, ἀλλὰ τὸν σῖτον αὐτοῦ ἐν τῇ Ῥόδῳ κατελίπετε; ὅτι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῦτον μὲν συνέφερεν αὐτοῖς ἐκεῖσε πωλεῖν (τὰς γὰρ τιμὰς ἐνθάδε ἀνεικέναι ἤκουον) τὰ δ' ἄλλα ἀγώγιμα ὡς ἡμᾶς ἀπέστελλον, ἀφ' ὧν κερδανεῖν ἤλπιζον. ὥστε τὴν μίσθωσιν τῶν πλοίων ὅταν λέγῃς, οὐ τοῦ ῥαγῆναι τὴν ναῦν τεκμήριον λέγεις, ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν. περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανά μοι τὰ εἰρημένα. περὶ δὲ τῶν δανειστῶν, οὕς φασι συγκεχωρηκέναι λαβεῖν παρ' αὐτῶν τοὺς εἰς Ῥόδον τόκους, ἔστι μὲν οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς τοῦτο. εἰ γάρ τις ὑμῖν ἀφῆκέ τι τῶν αὑτοῦ, οὐδὲν ἀδικεῖται ὁ πεισθεὶς, ἢ ὁ πείσας. ἀλλ' ἡμεῖς οὔτ' ἀφήκαμέν σοι οὐδὲν, οὔτε συγκεχωρήκαμεν τὸν πλοῦν τὸν εἰς Ῥόδον, οὐδὲ ἐστιν ἡμῖν κυριώτερον οὐδὲν τῆς συγγραφῆς. αὕτη δὲ τί λέγει; καὶ ποῦ προστάττει τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι; Ἀθήνηθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ἀθήνας. εἰ δὲ μὴ, ἀποτίνειν κελεύει διπλάσια τὰ χρήματα. ταῦτ' εἰ μὲν πεποίηκας, οὐδὲν ἀδικεῖς. εἰ δὲ μὴ πεποίηκας μηδὲ καταπεκόμικας τὴν ναῦν Ἀθήναζε, προσήκει σε ζημιοῦσθαι τῷ ἐπιτιμίῳ τῷ ἐκ τῆς συγγραφῆς. τοῦτο γὰρ τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλος οὐδεὶς, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σαυτῷ ὥρισας. δεῖξον οὖν τοῖς δικασταῖς δυοῖν θάτερον, ἢ τὴν συγγραφὴν, ὡς οὐκ ἔστιν ὑμῖν κυρία, ἢ ὡς οὐκ εἶ δίκαιος πάντα τὰ κατὰ ταύτην πράττειν. εἰ δέ τινες ἀφήκασί τί σοι,

A

mum soluturum: vt homo non iure fretus, sed vestri periculū facturus. Quæ igitur à Dionysodoro facta sunt, audiuistis, Iudices: quæ dum auditis, iamdudū vos mirari arbitror hominis audaciam: quáve re fretus, huc sit ingressus, cogitate. Non enim audacia est si quis ex mercatu Atheniensium pecuniam mutuatus, in syngrapham apertis verbis inscripsit, se nauē in vestrum mercatum reducturum: quod nisi fecerit duplum soluturum: eum, cùm nauem nec in Piræeo appulerit, neque pecuniam creditoribus restituerit, & frumentum Rhodi exoneratum vendiderit: his tamen facinoribus audere vestros vultus atque ora intueri? Quid aūt ad hæc respōdeat, quęso audite. Nauem ex Aegypto redeuntem ruptam esse dicit: eáq; se de causa coactū, Rhodum appellere, atque ibi frumentum exonerare. Eius rei argumentū illud esse dicit, quòd Rhodi nauigia conduxerit, & mercium partē huc miserit. Hæc defensionis illius vna pars est. Altera illa, ait, cæteros creditores concessisse sibi vsuras Rhodū vsq;: iniquū igitur fore, si nos eadem quę illi, cōcedere nolimus. Tertia, iubere syngraphā, cōseruata naue, reddi pecuniā: nauē aūt in Piræeū perduci nō potuisse. Vos igitur, Iudices, nostras cōtra horū singula rationes audite. Primùm ꝙ ruptā esse nauē dicit, liquere omnib. arbitror, eū mētiri. Nā si id naui accidisset: ne Rhodū quidē incolumis peruenisset, neque postea nauigationi fuisset idonea. Nunc eā Rhodū peruenisse cōstat, & rursus inde missā in Ægyptū: & nūc etiā quouis nauigare, preterquā Athenas. Nōnne verò absurdū est, cū in Atheniēsiū mercatum perducēda est nauis, dicere, fractam esse: quū autem Rhodi frumētū exonerādū, eādē nauem nauigationi extitere opportunā? Cur igitur, inquit, alia nauigia cōduxi, & merces trāslatas huc misi? quòd, Athenięses, nec ipse, nec eius socius, merces omnes in sua potestate habeat: sed vectores suas res in aliis nauigiis necessariò nimirū huc mittebāt, cùm isti nauigationem interrūperent. Quarum aūt rerū isti erant domini, eas verò non omnes huc miserunt: sed eas demum elegerunt, quarum precia creuerant. Alioqui, cùm alias, vt dicitis, naues conduceretis: cur non omnes merces in eas transtulistis: sed frumentum Rhodi reliquistis? quoniam, Iudices, eis expediebat illud ibi distrahere. Precia enim hic laxata esse audierāt: cæteras verò sarcinas huc miserunt, vnde lucrum sperabāt. Cùm igitur de conductione nauium loqueris, nullam ruptæ nauis, sed vestri compendij nonnullum argumentum affers. Ac de his quidem hæc dixisse sufficiat. Quod autem creditores assensisse dicit, se vsuras Rhodias accepturos: id nihil ad nos. Si quis enim de suo vobis condonauit aliquid: nulla fit iniuria vel condonanti, vel accipienti. Sed nos neque tibi quicquam condonauimus, neque cō sensimus in Rhodiam nauigationem, neque quicquam plus apud nos valet quàm syngrapha. Ea verò quid ait? aut quò nauigationem suscipi iubet? Athenis in Aegyptum, & ex Aegypto Athenas. Quod nisi fiat, duplum solui iubet. Hæc si fecisti, nullam iniuriam facis. Si non fecisti, neque nauē Athenas reduxisti: ea te pœna mulctari decet, quæ in syngrapha continetur. Id enim ius non quisquā alius, sed tute tibi descripsisti. Alterutrum igitur ostende iudicibus: aut vos syngrapham ratam non habere: aut non esse æquum, vt ex eius præscripto geras omnia. Quòd si qui tibi aliquid remiserunt,

Refutatio defensionū Dionysodori: ac I. Nauem non fuisse ruptam.

B

C

II. Nō quid alij priuati emolumenti causa fecerint: sed quid fieri syngrapha iubeat, spectandum.

& Rhodias vsuras concesserunt, quocunque tandem pacto adducti: proptereane tu nullam nobis iniuriã facis, violata syngrapha qui nauem Rhodum perduxeris? Non equidem opinor. Neque enim hi nunc de aliorũ condonationibus, sed de pactionibus tuis nobiscum factis ius dicunt. Nam vsurarum remissionem, si qua modò, vt isti dicunt, facta est, cum vtilitate creditorum esse factam, vobis omnibus perspicuũ est. Nam qui ex Aegypto istis pecuniam Athenas vsque duntaxat mutuarant, vt Rhodum venerũt & isti nauem eò appulerunt: eorum nihil opinor interfuit solutis vsuris, & Rhodi recepto mutuo, rursus id negociandi causa conferre in Aegyptum. Imò id multò magis profuit, quàm huc appellere. Illuc enim breuis est & expedita nauigatio, & bis aut ter eis negociari licuit eodẽ argento. Quòd si huc redissent: hybernandum fuisset hîc, & nauigatio verna expectanda. Proinde illi creditores non modò nihil remiserunt: sed lucrum etiam fecerunt. Nos autem, vt de vsuris taceamus, ne sortem quidem recuperare possumus. Ne igitur auscultetis isti vos decipienti, & transactiones cum reliquis creditoribus huc cõferenti: sed ad syngrapham eum reuocate, & ad ea iura quæ in syngrapha continentur. Nã illud mihi amplius edocendi estis, quo iste potissimum nititur, asserens, conseruata naue, reddendum esse mutuum: nos quoque contendere, sic esse faciendum. Lubet autem ex teipso quærere, vtrum de naue vt perdita, an verò vt de incolumi disseras? Nam si nauis corrupta est atque interiit: quid de vsuris contendis: & petis, vt vsuras Rhodienses accipiamus? quum nec vsuras, nec sortem nos recipere conueniat. Sin incolumis est nauis, & non interiit: cur nobis pecuniã non reddis, quam in syngrapha promisisti? Vnde igitur certissimè cognoscetis, Athenienses, nauem esse conseruatam? Maximè ex eo ipso, quod ea in nauigatione est: neque minus tamẽ ex ipsis istorũ verbis. Postulant enim à nobis, vt sortem recipiamus, & partẽ quãdã vsurarũ, vt quę, cùm euaserit, non tamẽ omnẽ cursum absoluerit. Spectate autẽ Athenienses, nósne, an isti, syngraphæ iure vtantur, qui neque in constitutum mercatum nauigarunt, sed Rhodũ, & in Aegyptum: & conseruata naue, non perdita, se remissionẽ vsurarum inuenturos sperant, syngrapha violata: cũ ipsi ex nauigatione frumentaria Rhodiensi magnos quæstus fecerint, nostrámque pecuniam alterum iã annum teneant & exerceant. Nouum autem & inusitatum quiddam isti moliuntur. Nam cũ sortem pecuniæ mutuæ, nobis vt seruata naue, restituãt: vsuris fraudandos censent tanquam perdita. syngrapha verò nõ aliud dicit de vsuris, aliud de sorte mutui: sed cõmunia iura de his vtrisque sunt, & eadem reposcendi potestas. Recita mihi denuò syngrapham.

SYNGRAPHA.

Athenis in Aegyptum, & ex Aegypto Athenas. Audistis Athenienses: Athenis, inquit, in Aegyptum, & ex Aegypto Athenas. Dic reliqua.

SYNGRAPHA.

Incolumi reuersa naue in Piræeum, Iudices, facilis omnino ratio vobis est, huius causæ diiudicandæ: neque multis verbis est opus. Nauem enim fuisse cõseruatam, & esse incolumẽ, etiam isti ipsi cõfitentur. Alioqui neque sortẽ redderẽt, nec vsurarum partem vllã. At nõ perducta est in Piræeũ? eo ipso nos creditores iniuriã dicim⁹ fieri nobis: & vos accusam⁹, quòd in

καὶ συγκεχωρήκασι τοὺς εἰς Ῥόδον τόκους, οὕτω δήπου τοῦ τρόπου πεισθέντες· διὰ ταῦτα οὐδὲν ἀδικεῖς ἡμᾶς, οἷς παρὰ συγγέγραφηκας εἰς Ῥόδον καταγαγὼν τὴν ναῦν; οὐκ οἴομαί γε. οὐ γὰρ τὰ ὑφ' ἑτέρων συγκεχωρημένα δικάζουσιν οὗτοι νῦν, ἀλλὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ σοῦ πρὸς ἡμᾶς συγγεγραμμένα. ἐπεὶ ὅτι γε καὶ τὸ περὶ τὴν ἄφεσιν τῶν τόκων, εἰ ἄρα γέγονεν ὡς οὗτοι λέγουσι, μετὰ τοῦ συμφέροντος τοῦ τῶν δανειστῶν γέγονε, πᾶσιν ἡμῖν φανερόν ἐστιν. οἱ γὰρ ἐκ τῆς Αἰγύπτου δανείσαντες τούτοις ἑτερόπλουν τἀργύριον εἰς Ἀθήνας, ὡς ἀφίκοιτο εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ τὴν ναῦν ἐκεῖσε οὗτοι κατεκόμισαν, οὐδὲν οἶμαι διέφερεν αὐτοῖς ἀφειμένοις τῶν τόκων, καὶ κομισαμένοις τὸ δάνειον ἐν τῇ Ῥόδῳ, πάλιν ἐνεργὸν ποιεῖν εἰς τὴν Αἴγυπτον· ἀλλ' ἐλυσιτέλει πολλῷ μᾶλλον τοῦτο, ἢ δεῦρ' ἐπαναπλεῖν. ἐκεῖσε μὲν γε ἀκαριαῖος ὁ πλοῦς, καὶ δὶς ἢ τρὶς ὑπῆρχεν αὐτοῖς ἐργάσασθαι τῷ αὐτῷ· ἐνταῦθα δ' ἐπιδημήσαντας παραχειμάζειν ἔδει καὶ περιμένειν τὴν ὡραίαν. ὥστ' ἐκεῖνοι μὲν οἱ δανεισταὶ προσεκερδήκασι, καὶ οὐκ ἀφήκασι τούτοις οὐδέν. ἡμῖν δ' οὐχ ὅπως περὶ τῶν τόκων ὁ λόγος ἐστίν, ἀλλ' οὐδὲ τἀρχαῖα ἀπολαβεῖν δυνάμεθα. μὴ οὖν ἀποδέχεσθε τούτου φενακίζοντος ὑμᾶς, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους δανειστὰς πεπραγμένα παραβάλλοντος· ἀλλ' ἐπὶ τὴν συγγραφὴν ἀνάγετε αὐτόν, καὶ τὰ ἐκ τῆς συγγραφῆς δίκαια. ἔτι γὰρ ἔμοι γε λοιπὸν διδάξαι ὑμᾶς τοῦτο, καὶ ᾧ μάλιστα ἰσχυρίζεται τῷ αὐτῷ τούτῳ, φάσκων τὴν συγγραφὴν κελεύειν, σωθείσης τῆς νεὼς ἀποδιδόναι τὸ δάνειον. καὶ ἡμεῖς ταῦτα οὕτω φαμὲν δεῖν ἔχειν. ἡδέως δ' ἂν πυθοίμην αὐτοῦ σοῦ, πότερον ὡς ὑπὲρ διεφθαρμένης τῆς νεὼς διαλέγῃ, ἢ ὡς ὑπὲρ σεσωσμένης; εἰ μὲν γὰρ διέφθαρται ἡ ναῦς καὶ ἀπόλωλε, τί περὶ τῶν τόκων διαφέρῃ, καὶ ἀξιοῖς ἡμᾶς κομίζεσθαι τοὺς εἰς Ῥόδον τόκους; οὔτε γὰρ τοὺς τόκους, οὔτε τἀρχαῖα προσήκει ἡμᾶς ἀπολαβεῖν. εἰ γάρ ἐστιν ἡ ναῦς σῶα, καὶ μὴ διέφθαρται, διὰ τί ἡμῖν οὐκ ἀποδίδως τὰ χρήματα ἃ συνεγράψω; πόθεν οὖν ἀκριβέστατ' ἂν μάθοιτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι σέσωσται ἡ ναῦς; μάλιστα μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ εἶναι τὴν ναῦν ἐν τῷ πλῷ· οὐχ ἧττον δὲ καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ οὗτοι λέγουσιν. ἀξιοῦσι γὰρ ἡμᾶς τά τε ἀρχαῖα ἀπολαβεῖν, καὶ μέρος τι τῶν τόκων, ὡς σεσωσμένης μὲν τῆς νεώς, οὐ πεπλευκυίας δὲ πάντα τὸν πλοῦν. σκοπεῖτε δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότερον ἡμεῖς τοῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς δικαίοις χρώμεθα, ἢ οὗτοι, οἳ οὔτε εἰς τὸ συγκείμενον ἐμπόριον πεπλεύκασιν, ἀλλ' εἰς Ῥόδον καὶ Αἴγυπτον. σωθείσης τε τῆς νεώς, καὶ οὐ διεφθαρμένης, ἄφεσιν οἴονται δεῖν εὑρίσκεσθαι τῶν τόκων παρασυγγεγραφηκότες. καὶ αὐτοὶ μὲν πολλὰ χρήματ' εἰργασμένοι παρὰ τὴν σιτηγίαν τὴν εἰς Ῥόδον, τὰ δ' ἡμέτερα χρήματ' ἔχοντες, καὶ καρπούμενοι δεύτερον ἔτος τουτί. καινότατον δ' ἐστὶ πάντων τὸ γιγνόμενον. τὸ μὲν γὰρ δάνειον τὸ ἀρχαῖον ἀποδιδόασιν ἡμῖν, ὡς σεσωσμένης τῆς νεώς· τοὺς τόκους δ' ἀποστερῆσαι οἴονται δεῖν, ὡς διεφθαρμένης. καίτοι ἡ συγγραφὴ οὐχ ἕτερα μὲν λέγει περὶ τῶν τόκων, ἕτερα δὲ περὶ τοῦ ἀρχαίου δανείσματος· ἀλλὰ κοινὰ τὰ δίκαια ταῦτα περὶ ἀμφοῖν ἐστι, καὶ ἡ πρᾶξις ἡ αὐτή. ἀνάγνωθι δέ μοι πάλιν τὴν συγγραφήν.

Συγγραφή.

Ἀθήνηθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἰγύπτου Ἀθήναζε. ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Ἀθήνηθεν φησὶν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἰγύπτου Ἀθήναζε. λέγε τὰ λοιπά. Συγγραφή. Σωθείσης δὲ τῆς νεὼς εἰς τὸν Πειραιᾶ. ἄνδρες δικασταί, πάνυ ἁπλοῦν ἐστὶ διαγνῶναι ὑμῖν ὑπὲρ ταυτησὶ τῆς δίκης, καὶ οὐδὲν δεῖ λόγων πολλῶν. ἡ γὰρ ναῦς ὅτι μὲν σέσωσται, καὶ ἔστι σῶα, καὶ παρ' αὐτῶν τούτων ὁμολογεῖται. οὐ γὰρ ἂν ἀπεδίδοσαν τό, τε ἀρχαῖον δάνειον, καὶ τῶν τόκων μέρος τι. οὐ κατακεκόμισται δὲ εἰς τὸν Πειραιᾶ; διὰ τοῦτο ἡμεῖς μὲν οἱ δανείσαντες ἀδικεῖσθαι φαμέν, καὶ ὑπὲρ τούτου δικαζόμεθα, ὅτι οὐ

κατέπλευ-

κατέπλευσεν εἰς τὸ συγκείμενον ἐμπόριον. Διονυσόδωρος δ' οὔ φησιν ἀδικεῖν διὰ τοῦτο. οὐ γὰρ δεῖν ἀποδοῦναι πάντας τοὺς τόκους, ἐπειδὴ ἡ ναῦς οὐ κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. ἡ δὲ συγγραφὴ τί λέγει; μὰ τὸν Δί' οὐ ταῦθ' ἃ σὺ λέγεις ὦ Διονυσόδωρε· ἀλλ' ἐὰν μὴ ἀποδιδῷς τὸ δάνειον καὶ τοὺς τόκους, ἢ μὴ παράσχῃς τὰ ὑποκείμενα. ἐμφανῆ δὲ ἀνέπαφα, ἢ ἄλλο τι παρὰ τὴν συγγραφὴν ποιῇς, ἀποτίνειν κελεύει σε διπλάσια τὰ χρήματα. καί μοι λέγε αὐτὸ τοῦτο τὸ τῆς συγγραφῆς. Συγγραφή.

Ἐὰν δὲ μὴ παράσχωσιν ἐμφανῆ τὰ ὑποκείμενα, καὶ ἀνέπαφα, ἢ ποιήσωσί τι παρὰ τὴν συγγραφήν, ἀποδιδότωσαν διπλάσια τὰ χρήματα. ἔστιν οὖν ὅπου παρέσχηκας ἐμφανῆ τὴν ναῦν, ἀφ' οὗ τὰ χρήματα ἔλαβες παρ' ἡμῶν, ὁμολογῶν σῶαν εἶναι αὐτός; ἢ καταπέπλευκας ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον, τῆς συγγραφῆς διαρρήδην λεγούσης εἰς τὸν Πειραιᾶ κατάγειν τὴν ναῦν, καὶ ἐμφανῆ παρέχειν τοῖς δανείσασι; καὶ γὰρ* τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεάσασθε τὴν ὑπερβολήν. ἐρράγη ἡ ναῦς, ὥς φησιν οὗτος, καὶ διὰ τοῦτο εἰς Ῥόδον κατήγαγεν αὐτήν; οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο ἐπεσκευάσθη, καὶ πλόϊμος ἐγένετο. διὰ τί οὖν ὦ βέλτιστε, εἰς μὲν τὴν Αἴγυπτον καὶ τἄλλα ἐμπόρια ἀπέστελλες αὐτήν, Ἀθήναζε δ' οὐκ ἀπέσταλκας οὐδέπω καὶ νῦν πρὸς ἡμᾶς τοὺς δανείσαντας, οἷς ἡ συγγραφὴ κελεύει σε ἀνέπαφον καὶ ἐμφανῆ τὴν ναῦν παρέχειν; καὶ ταῦτ' ἀξιούντων ἡμῶν, καὶ* προσκαλεσαμένων σε πολλάκις; ἀλλ' οὕτως ἀνδρεῖος εἶ, μᾶλλον δ' ἀναίσχυντος, ὥστε ἐκ τῆς συγγραφῆς ὀφείλων ἡμῖν διπλάσια τὰ χρήματα, οὐκ οἴει δεῖν οὐδὲ τοὺς τόκους, τοὺς γινομένους ἀποδοῦναι· ἀλλὰ τοὺς εἰς Ῥόδον προστάττεις ἀπολαβεῖν, ὥσπερ τὸ σὸν πρόσταγμα τῆς συγγραφῆς δέον κυριώτερον γενέσθαι. καὶ τολμᾷς λέγειν, *οὐκ ἐσώθη ἡ ναῦς εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἐφ' ᾧ δικαίως ἂν ἀποθάνοις ὑπὸ τῶν δικαστῶν. διὰ τίνα γὰρ ἄλλον,, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ σέσωσται ἡ ναῦς εἰς τὸν Πειραιᾶ; πότερον δι' ἡμᾶς τοὺς διαρρήδην δανείσαντας εἰς Αἴγυπτον, καὶ εἰς Ἀθήνας, ἢ διὰ τοῦτον καὶ τὸν κοινωνὸν αὐτοῦ; οἱ ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δανεισάμενοι, ἐφ' ᾧτε καταπλεῖν Ἀθήναζε, εἰς Ῥόδον κατήγαγον τὴν ναῦν; ὅτι δ' ἑκόντες καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ταῦτ' ἔπραξαν, δῆλον ἐκ πολλῶν. εἰ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀκούσιον τὸ συμβὰν ἐγένετο, καὶ ἡ ναῦς ἐρράγη, τὸ μετὰ ταῦτ' ἐπειδὴ ἐπεσκεύασαν τὴν ναῦν, οὐκ ἂν εἰς ἕτερα δήπου ἐμπόρια ἐμίσθουν αὐτήν, ἀλλ' ὡς ἡμᾶς ἀπέστελλον ἐπανορθούμενοι τὸ ἀκούσιον σύμπτωμα. νῦν δ' οὐχ ὅπως ἐπηνωρθώσαντο, ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀδικήμασι πολλῷ μείζω προσεξημαρτήκασι καὶ ὥσπερ ἐπὶ καταγέλωτι ἀντιδικοῦντες εἰσεληλύθασιν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς ἐσόμενον, ἐὰν καταψηφίσησθε αὐτῶν, τἀρχαῖα μόνον ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς τόκους. ὑμεῖς οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ἐπιτρέπετε τούτοις οὕτως ἔχουσι, μηδὲ ἐπὶ δυοῖν ἀγκύραιν ὁρμεῖν αὐτοὺς ἐᾶτε, ὡς, ἂν μὲν κατορθώσωσι, τὰ ἀλλότρια ἕξοντας· ἐὰν δὲ μὴ δύνωνται ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς αὐτὰ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδώσοντας· ἀλλὰ τοῖς ἐπιτιμίοις ζημιοῦτε τοῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς. καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη αὐτοὺς μὲν τούτοις διπλασίαν καθ' ἑαυτῶν τὴν ζημίαν γράψασθαι, ἐάν τι παραβαίνωσι τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ, ὑμᾶς δ' ἠπιωτέρως ἔχειν πρὸς αὐτούς, καὶ ταῦτ' οὐχ ἧττον ἡμῶν συνηδικημένους. τὰ μὲν οὖν περὶ τοῦ πράγματος δίκαια βραχέα ἐστὶ καὶ εὐμνημόνευτα. ἐδανείσαμεν Διονυσοδώρῳ τούτῳ καὶ τῷ κοινωνῷ αὐτοῦ τρισχιλίας δραχμὰς Ἀθήνηθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἰγύπτου Ἀθήναζε. οὐκ ἀπειλήφαμεν τὰ χρήματα, οὐδὲ τοὺς τόκους, ἀλλ' ἔχουσι τὰ ἡμέτερα, καὶ χρῶνται δεύτερον ἔτος. οὐ κατακεκομίκασι τὴν ναῦν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, οὐδέπω καὶ νῦν, οὐδ' ἡμῖν παρεσχήκασιν ἐμφανῆ· ἡ δὲ συγγραφὴ

A conſtitutum mercatum non appulerit. Dionyſodorus autem ſe peccare negat, propter hoc ipſum. Neque enim reddendas eſſe vſuras omnes, cùm nauis in Piræum non appulerit. Quid autem ſyngrapha dicit? non, ita me amet Iupiter, eadem quæ tu Dionyſodore: ſed niſi reddideris ſortem & vſuras, aut ſi quid aliud contra ſyngrapham commiſeris: duplã ſoluere pecuniam te iubet. Age hoc ipſum mihi ſyngraphæ caput recita.

SYNGRAPHA.

Niſi autem manifeſta exhibuerint pignora, & libera, aut ſi quid contra ſyngrapham commiſerint, pecuniam duplam reddunto. Eſt-ne vbi nauem nobis manifeſtam exhibueris, ex quo pecuniam à nobis acceperis? cùm ipſe confitearis, eam eſſe incolumem? an ex eo tempore in Athenienſium mercatum appuliſti, cùm ſyngrapha perſpicuis verbis dicat nauẽ eſſe in Piræeum perducendam, & manifeſtò exhibendam creditoribus? Nam & hoc ſpectate Athenienſes, quàm ſit mirificum. Rupta eſt nauis, vt iſte ait B propterea que Rhodum eam nauem deduxit. Proinde pòſt reſarta eſt, & ad nauigationem reparata. Cur igitur eã, ô vir optime, in Aegyptum, cæteroſque mercatus mittebas: Athenas autem nondum miſiſti, ne nunc quidem, ad nos creditores, quibus eam ſyngrapha te iubet manifeſtam & liberã exhibere? præſertim nobis id petentib. & à te ſæpe poſtulantibus? Sed tu ita fortis es, vel potius impudens, vt cũ è ſyngrapha pecuniam nobis duplam debeas, nec legitimas vſuras reddẽdas exiſtimes: Rhodias nos recipere iubeas, perinde ac ſi mandati tui maior quàm ſyngraphæ ſit autoritas: ac dicere audeas, nauem in Piræeum non perductam eſſe incolumem. quod ob factum iure perimeris à iudicibus. Per quem n. ſtetit, quò minus nauis in Piræeum incolumis perduceretur? nũ per nos, qui apertè mutuauimus in Aegyptum & Athenas? an verò per iſtum eiuſq; ſocium? C qui his conditionibus mutuati vt Athenas redirent, Rhodum nauem appulerunt? idque feciſſe eos de induſtria, nulla neceſſitate cõpulſos, multis ſignis colligitur. Nam ſi caſus ille reuera fuit fortuitus, & nauis rupta fuit: pòſt, cùm eam inſtauraſſent, non vtiq; in alios mercatus elocaſſent, ſed ad nos miſiſſent, ad corrigendum euentum non voluntarium. Nunc tãtũ abeſt vt caſum illum correxerint, vt ad primas iniurias delicta longè grauiora adiecerint, & tanquam per deriſũ contra nos in iudiciũ venerint: quaſi in ipſorum poteſtate futurũ ſit, ſi eos damnaueritis, ſortem dũtaxat reddere & vſuras. Vos igitur, Athenienſes, ne iſtam eis licentiam detis: neque permittatis, vt duabus velut ancoris nitantur: vt, ſi vicerint, pecuniã alienam detineãt: ſin vos decipere nõ poſſint, ea duntaxat reddant, quæ debẽt: ſed mulctas eis irrogate, quæ ſyngrapha continentur. Nam cùm ipſi duplã ſibi mulctam dixerint, ſi quid in ſyngrapha perſcriptum violarint: iniquum fuerit, vos in eos eſſe leniores, præſertim vobis non leniore quam nobis facta iniuria. Iura igitur cauſę breuia ſunt, & facile memoria queunt cõprehendi. Mutuauimus Dionyſodoro & ſocio eius ter mille drachmas Athenis in Aegyptum, & ex Aegypto Athenas: non recepimus neque ſortem, neque vſuras: ſed illi noſtra tenent, iiſque vtũtur alterum iam annum: nõ perduxerũt nauem in veſtrum mercatum, nõdum, ne nunc quidem, neque nobis eam manifeſtò exhibuerunt: cùm ſyngrapha

III. Nauẽ de induſtria non miſſam Athenas: & peroratio enumeratione conſtans, qua etiam cauſa cum reipub. communicatur.

iubeat, nisi manifestò nauem exhibuerint, duplam soluere pecuniam: eámque vel singulis nobis, vel vtrique redigere licere. His firmamentis freti ad vos ingressi sumus, ac nostra per vos recuperare studemus, quoniam ab istis id impetrare non possumus. Et hæc nostra est oratio. Isti autem, se quidem esse mutuatos confitentur, & non reddidisse. de eo autem litigant, non oportere se pendere vsuras in syngrapha perscriptas: sed Rhodienses, quæ nec in syngrapha insunt, nec à nobis sunt concessæ. Quod si in Rhodiorum foro litigaremus: melior esset istorum fortasse cõditio, quòd ad eos frumentum vexissent, & in eorum mercatum appulissent. Nunc cum ad Athenienses ingressi simus, & syngrapha mercatum vestrum designarit: postulamus, ne nobis minus tribuatur quàm iis, qui & vos & nos iniuriis affecerũt. Præterea nec illud vos lateat, Athenienses, in hoc vno iudicio de toto mercatu legem sancire vos: multósque assistere qui in mari negociari decreuere, vósque intueri, quid de hac causa pronunciaturi sitis. Nam si vos sy[illegible]phas & pactiones mutuas firmas esse oportere [illegible]is, neque earum violatoribus quicquam veniæ dabitis: alacrius qui in mercatu mutuant, officio suo fungentur: atque ex ea re augebitur mercatus vester. Sin nauiculariis licebit conscripta syngrapha de nauigando Athenas, deinde nauem in alios mercatus appellere, quòd ruptam esse dicent, & tales causas comminiscentur, qualibus Dionysodorus vtitur, & vsuras diuidere pro eo cursu quem se nauigasse dicent, non pro syngrapha: nihil obstabit, quo minus omnes contractus dissipentur. Quis enim suũ abiicere volet, si viderit syngraphas esse irritas: tales autem orationes & causas iniuriorum hominum, æquitati præualere? Absit hoc, Iudices. Id enim neque multitudini vestræ conducit, neque iis qui quæstum facere instituerunt, quíque vtilissimi sunt tum vniuersè vobis omnibus, tum seorsim cuilibet qui eorum operam requirit. Quapropter eorum vobis habenda ratio est. Ac ego quidem quæ potui, dixi. Peto autem, vt & amicorum aliquis mihi patrocinetur, Ascende Demosthenes.

A κελεύει, ἐὰν μὴ παρέχωσιν ἐμφανῆ τὴν ναῦν, ἀποτίνειν αὐτοὺς διπλάσια τὰ χρήματα, τὴν δὲ πρᾶξιν εἶναι καὶ ἐξ ἑνὸς καὶ ἐξ ἀμφοῖν. ταῦτ' ἔχοντες τὰ δίκαια εἰσεληλύθαμεν πρὸς ὑμᾶς, ἀξιοῦντες τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀπολαβεῖν δι' ὑμῶν, ἐπειδὴ παρ' αὐτῶν τούτων οὐ δυνάμεθα. ὁ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν λόγος, οὗτός ἐστιν, οὗτοι δὲ δανείσασθαι μὲν ὁμολογοῦσι, καὶ μὴ ἀποδεδωκέναι. διαφέρονται δ' ὡς οὐ δεῖ τελεῖν αὐτοὺς τοὺς τόκους τοὺς ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀλλὰ τοὺς εἰς ῥόδον, οὓς οὔτε συνεγράψαντο, οὔτ' ἔπεισαν ἡμᾶς. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐν τῷ ῥοδίων δικαστηρίῳ διεκρινόμεθα, ἴσως ἂν ἐπλεονέκτουν οὗτοι ἡμῶν σεσιτηγηκότες πρὸς αὐτοὺς, καὶ καταπεπλευκότες τῇ νηὶ εἰς τὸ ἐκείνων ἐμπόριον. νῦν δ' εἰς ἀθηναίους εἰσεληλυθότες, καὶ συγγραψάμενοι εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, οὐκ ἀξιοῦμεν ἐλαττωθῆναι ὑπὸ τῶν καὶ ὑμᾶς καὶ ἡμᾶς ἠδικηκότων. χωρὶς δὲ τούτων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ ἀγνοεῖτε ὅτι νυνὶ μίαν δίκην δικάζοντες, νομοθετεῖτε ὑπὲρ ὅλου τοῦ ἐμπορίου καὶ παρεστᾶσι πολλοὶ τῶν κατὰ θάλατταν ἐργάζεσθαι προαιρουμένων, ὑμᾶς θεωροῦντες, πῶς τὸ πρᾶγμα τουτὶ κρίνετε. εἰ μὲν γὰρ ὑμεῖς * τὰς συγγραφὰς, καὶ τὰς ὁμολογίας τὰς πρὸς ἀλλήλους γιγνομένας ἰσχυρὰς οἰήσεσθε δεῖν εἶναι, καὶ τοῖς παραβαίνουσιν αὐτὰς μηδεμίαν συγγνώμην ἕξετε· ἑτοιμότερον προήσονται τὰ ἑαυτῶν, οἱ ἐπὶ τῆς ἐμπορίας δανείζοντες· ἐκ δὲ τούτων αὐξηθήσεται ὑμῖν τὸ ἐμπόριον. εἰ μέντοι ἐξέσται τοῖς ναυκλήροις συγγραφὴν γραψαμένοις, ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν εἰς ἀθήνας, ἔπειτα κατάγειν τὴν ναῦν εἰς ἕτερα ἐμπόρια, φάσκοντας ῥαγῆναι, καὶ τοιαύτας προφάσεις πορίζομένους οἵαις περ διονυσόδωρος οὑτοσὶ χρῆται, καὶ τοὺς τόκους μερίζειν πρὸς τὸν πλοῦν, ὃν ἂν φήσωσι πεπλευκέναι, καὶ μὴ πρὸς τὴν συγγραφὴν· οὐδὲν κωλύσει ἅπαντα τὰ συμβόλαια διαλύεσθαι. τίς γὰρ ἐθελήσει τὰ ἑαυτοῦ προέσθαι, ὅταν ὁρᾷ C τὰς μὲν συγγραφὰς ἀκύρους, ἰσχύοντας δὲ τοὺς τοιούτους λόγους, καὶ τὰς αἰτίας τῶν ἠδικηκότων ἔμπροσθεν οὔσας τοῦ δικαίου; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὔτε γὰρ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ συμφέρει ταῦτα, οὔτε τοῖς ἐργάζεσθαι προῃρημένοις, οἵπερ χρησιμώτατοί εἰσι, καὶ κοινῇ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ ἰδίᾳ τῷ ἐντυγχάνοντι. διόπερ δεῖ ὑμᾶς αὐτῶν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν ὅσα περ οἷός τ' ἦν, εἴρηκα. ἀξιῶ δὲ καὶ τῶν φίλων μοι τινὰ συνειπεῖν. δεῦρο δημόσθενες.

TOMI IIII. ET VLTIMI FINIS.